R. P. D. ANTONINI

DIANA

COORDINATI

OPERA OMNIA,

In Decem Tomos diſtributa.

R. P. D. ANTONINI

DIANA

PANORMITANI

CLERICI REGULARIS, EPISCOPORUM
Examinatoris in Urbe, & Sancti Officii Regni Siciliæ Consultoris,

COORDINATI,

SEU OMNIUM

RESOLUTIONUM MORALIUM,

Ejus ipsissimis verbis ad propria loca, & Materias,

PER V. P. MARTINUM DE ALCOLEA
Monachum Carthusiensem ex Regali Cœnobio de Paulari, fideliter dispositarum,

TOMUS PRIMUS.

EDITIO NOVISSIMA, CUI DE NOVO ACCESSIT
TOMUS DECIMUS, *veluti totius Operis Summa, ad faciliorem Studiosorum Theologiæ Moralis usum, accommodata.*

VENETIIS, MDCCXXVIII.
Ex Typographia Balleoniana.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

ADMONITIO AUTHORIS AD LECTOREM.

Multum, *Amice Lector*, multum ego sudavi, & alsi, ut opus perfectum, ingenio politum, & industria elaboratum omnibus Studiosis in lucem proferrem. Feci quod potui, & quantum tenuitas mei ingenii comprehendit, animo & mente assequutus sum; sed pro variis accidentibus, objectionibus, & circumstantiis necessarium mihi fuit hoc totum opus, & tam indefessum, & perutilem laborem disrumpere, & in rogum mittere. Sed ad instantiam quamplurimorum Doctorum virorum in tui gratiam, *Benigne Lector*, emensus sexaginta & septem annos iterùm de novo hanc molestiam, & immensum laborem incepi, jacentem erexi, demersum sustuli; & de oppressa libertate hoc opus emersit, revixit, & post tot jactatum casibus, tot afflictum cladibus, totidemque oppressum malis jam se ex diurno labore refecit, quamvis non tam perfectum, quantum primum diruptum, & combustum opus. Sed quia alii anni laboris necessarii erant ad perficiendum hoc opus, ut primum, malui tibi opus in aliquo minùs perfectum dedicare, quàm studium tibi meum, & laborem penitus denegare, atque oleum & operam perdere.

Ego enim in hoc Opere, & Coordinatione Operum R.P. Antonini Dianæ, quamvis non exiguo labore, tamen facili, ac concinnatissima methodo, ordine, & dispositione ad suas proprias materias, & principales Tractatus conduco, reduco, atque redigo quidquid per tot, tantosque ac varios Miscellaneorum, & Additionum anfractus, & Tractatus, laboriosissimus, & diffusus Auctor defluebat.

Præterea, margines, ut vides, *Humillime Lector*, hujus totius laboris, & dispositionis ad clariorem notitiam doctrinæ eruditissimi Authoris tam plenæ sunt annotationibus, ut omnes propter illas solas fateantur faciendam esse novam impressionem. Quod omnes Studiosi ex Operibus R.P. Dianæ præstolantur, hoc tantùm est, ut omnes ejus Resolutiones ad proprias materias, & speciales Tractatus redigantur. Sed crede mihi, *Charissime Lector*, quòd, quamvis in hoc omnium Studiosorum votis occurrerim, & diu spectata desideria compleverim; verumtamen adhuc Opera R. P. Dianæ minimè comprehendi, nec intelligi possent sine indigitantibus prædictis annotationibus. Et quamvis ferè omnes annotatæ Resolutiones sint similes, si aliquam non simillimam invenies, tamen ex utriusque doctrina, & lectione faciliùs, & meliùs utramque difficultatem dissolvere, vel distinguere poteris.

Insuper, inter titulos hujus mei laboris, & Authoris magna differentia est de titulo ad titulum, de luce ad lucem, de claritate ad claritatem: quia ipsemet R. P. Diana in qualibet Resolutione sui ordinis unam tantùm difficultatem & quæstionem pro titulo proposuit; ita ut in suis 12. part. 6595. Resolutiones habeat, & per consequens totidem 6595. difficultates pro titulo apposuerit: Sed in prædictis 6595. Resolutionibus ex earum ipsismet textibus plusquam viginti & octo millia quæstionum in titulis earum clara luce, clariori dispositione deduco, adscribo, assigno, & demonstro. Ubi exiguo, ac tenui labore cuiquam reperire licebit, nedum præcipuas difficultates, quibus sapientissimus Author titulum indidit, sed etiam cæteras alias

alias quamplurimas quæstiones etiam minutissimas sine nomine, & titulo errantes, divagantes, & absconditas in corpore, & textu cujuslibet Resolutionis, præ præcipuis, & primoribus, quas ipse Auctor passim obiter tangit, dummodo habeant Authorem, & rationem. Unde posthac hujus noctilucæ splendore potiri licebit, quæ tenebris offusa manebant, & quæ hujus mirabilis Authoris volumina obsignata & occlusa tenebant. Hoc enim opus manuducet omnibus studiosis, qui breviori via, facili, & fructuosa immensos, & obstrusos sapientiæ Dianæ Thesauros invenire, & prævenire queant. Ideò posthac Diana à Sole suum mutuabit splendorem; ita ut hoc opus videatur depingere Liranensis *de profana rerum novitate cap.* 17. ita dicens: *Intelligitur te ordinante, quod antea obscurius credebatur, & ante vetustas venerabatur. Eadem tamen, quæ didicisti, ita doces, ut cùm dicas novè, non dicas nova.* Nova & vetera Opera eruditissimi Dianæ, universo orbe celeberrimi, & usque in finem sæculi ab omnibus semper honorandi, & venerandi benignè accipe, *Humanissime Lector*. Floreat dignè. Floreat inter Scriptores & Doctores nostræ Sanctæ Matris, & Catholicæ Ecclesiæ talis, & tantus Author, qui in tui gratiam, & levamen in unum opus tantam doctrinam, tantosque congessit Authores & rationes.

Author Compendii ad opera celeberrimi Patris Dianæ, & omnes alii ejus additionatores, bona eorum venia, minimè illius opera comprehenderunt, sed quasi ea tondentes elegerunt principales quæstiones cujuslibet Resolutionis, & aliquos obiter notandos paragraphos; relinquentes intactas alias quamplurimas quæstiones inclusas, & occlusas in textu & corpore cujuslibet Resolutionis. Ideò alia tertia pars difficultatum supradicto compendio, vel summæ deest, quæ cum DD. & rationibus fulcitæ sunt in toto opere R.P. Dianæ, quæ omnes hìc assignare & demonstrare possum, & in citationibus dicti compendii pro eadem quæstione aliæ innumerabiles citationes desunt, ut patebit in meis marginalibus annotationibus ad omnes difficultates textus. Ideò omnes quæstiones compendii facilè invenire poteris in operibus R. P. Dianæ, quamvis diminutas in citationibus, sed minimè econtrà nisi cum magno labore in compendio eas reperire valebis. Imò ut dixi, aliam tertiam partem difficultatum minimè invenire poteris. Utrumque facillimè probare valebis, si attentè perlegeris titulos ad textus, & notationes marginales hujus totius mei perutilis laboris. Eadem est ratio de cæteris novissimis compendiis, vel Summis ad supradicta Opera R. P. Dianæ. Propterea, *Humanissime Lector*, Deum pro illo & pro me roga.

ADMONITIO

AD LECTOREM.

ENEVOLE LECTOR, supposito, quòd in frontispicio hujus Tomi primi totiusque Operis, & istius meæ Coordinationis, dico me omnes & singulas Resolutiones, quas Reverendissimus P. D. Antoninus Diana in duodecim partibus scriptas & impressas reliquit, me ad suas proprias materias & principales Tractatus conduxisse; ideò ut faciliùs & expeditiùs, HUMANISSIME LECTOR, quamlibet materiam, & Tractatum invenias, & in quo Tomo sedem habeant, lege sequentem Indiculum, ubi supradictos Tractatus assigno & demonstro. Vale.

INDEX

INDEX TRACTATUUM
HUJUS TOMI PRIMI.

INDEX TRACTATUUM
TOMI SECUNDI.

INDEX TRACTATUUM
TOMI TERTII.

INDEX TRACTATUUM
TOMI QUARTI.

INDEX TRACTATUUM
TOMI QUINTI.

INDEX TRACTATUUM
TOMI SEXTI.

V. De

INDEX TRACTATUUM TOMI SEPTIMI.

INDEX TRACTATUUM TOMI OCTAVI.

INDEX TRACTATUUM TOMI NONI.

AD LECTORES.

Irabere Lector, Auctorem hunc non indoctum, non ineruditum, attamen studiis partium adeò abreptum, ut in tot controversiis de Fori competentia Ecclesiastici cum sæculari, seu de Immunitate Ecclesiastica nullam resolutionem, nisi contra Principum temporalium potestatem, in toto hoc Volumine sis reperturus. Adde hoc, quod mirere magis, transcribi ab eodem controversias illas, quæ de eadem materia præteritis annis agitatæ fuerunt, & afferri eosdem Scriptores, qui contra Principum potestatem conati sunt proprias opiniones tutari, easdemque sive auctoritates, sive rationes, ad quorum placitum hic omnia resolvit, transcribi. At de Auctoribus doctissimis, & gravissimis, qui contra scripserunt, & justissimæ causæ, contrariis devictis, & confutatis, ac de falsitate convictis veritatem demonstrarunt, ne verbum quidem, aut mentionem invenies. Idcircò ne putes per concessionem imprimendi operis, in eo contenta, aut pro veris admitti, aut ad praxim approbari, sed tantummodò rationibus impressorum, seu mercaturæ consultum. Sit itaque in promptu D. Apostoli consilium, Omnia probate, quod bonum est tenete.

CATA-

I N D E X

Novæ Methodi obſervatæ in Coordinatione Tractatuum, & Reſolutionum omnium Partium R. P. Dianæ.

ADMONITIO PRÆVIA AUTHORIS
AD LECTOREM.

Benevole Lector, cùm omnibus me laboribus darem concinnandæ noſtræ novæ Methodi cauſa, quidam ingenii laude præſtantiſſimus, argutè mihi hæc objecit. Quamplurimi DD. & Authores, qui à die, quo R. P. Diana cœpit ſua opera prælo mandare, ſcripſerunt, paſſim illum citant, exempli cauſa ſic: *Diana par. 1. tract. 1. reſol. 20.* Si hanc Reſolutionem, (& idem de cæteris,) tu in tua Methodo, alio tomo, tractatu, & numero adſcribis, quomodo inveniri poterit? Nodus certè Gordius. Sed faciliimè ſequenti Indiculo diſſoluitur, in quo, ut vides, propoſitæ ſunt omnes partes, tractatus, & numeri Reſolutionum ſecundùm ordinem R. P. Dianæ. Deinde ibidem in quolibet numero notatur ſedes, quam habet in hac noſtra nova Methodo; Adi, quæſo, Indicem hunc, & ſtatim tibi, quod quæſieris, patebit, & te ab omni temporis diſpendio, & objectione vindicabis. Vale.

PARS PRIMA.

TRACTATUS I.

De Immunitate Eccleſiæ.

TRACTATUS II.

De immunitate Eccleſiaſtica.

Nota, quod in hoc tract. à numero 7. errat numeri, quia ſunt duæ Reſolutiones 7. Sed hic veros numeros tibi aſſignamus.

TRACTATUS III.

De Comitiis seu Parlamento Regni Siciliæ & Neapolis.

TRACTATUS IV.

De Denuntiationibus faciendis ex Edicto DD. Inquisitorum, & in particulari ex solicitatione facta in Confessione.

TRACTATUS V.

De Absolutione ab hæresi & aliis delictis pertinentibus ad Tribunal S. Officii.

TRACTATUS VI.

De Paupertate Religiosa super Bullam Clem. VIII. de largitione munerum.

TRACTATUS VII.

De Circumstantiis non necessario explicandis in Confessione.

37 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.94.
38 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.159.
39 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.117.
40 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.130.
41 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.40.
42 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.119.
43 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.42.
44 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.147.
45 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.68.
46 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.34.
47 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.43.
48 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.103.
49 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.50.
50 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.31.
51 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.30.
52 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.140.
53 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.76.
54 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.33.
55 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.125.
56 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.48.
57 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.71.
58 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.157.
59 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.41.
60 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.161.
61 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.155.
62 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.59.
63 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.62.
64 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.61.
65 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.145.
66 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.35.

TRACTATUS VIII.

De Contractibus, & Cambiis.

1 RES. Hic in tom.6. tr.3. reſ.1.
2 Hic in tom.6. tr.3. reſ.3.
3 Hic in tom.6. tr.3. reſ.4.
4 Hic in tom.6. tr.3. reſ.5.
5 Hic in tom.6. tr.3. reſ.6.
6 Hic in tom.6. tr.3. reſ.7.
7 Hic in tom.6. tr.3. reſ.8.
8 Hic in tom.6. tr.3. reſ.9.
19 Hic in tom.6. tr.3. reſ.10.
20 Hic in tom.6. tr.3. reſ.11.
11 Hic in tom.6. tr.3. reſ.12.
12 Hic in tom.6. tr.3. reſ.13.
13 Hic in tom.6. tr.3. reſ.14.
14 Hic in tom.6. tr.3. reſ.15.
15 Hic in tom.6. tr.5. reſ.16.
16 Hic in tom.6. tr.3. reſ.17.
17 Hic in tom.6. tr.3. reſ.18.
18 Hic in tom.6. tr.3. reſ.34.
19 Hic in tom.6. tr.3. reſ.35.
20 Hic in tom.6. tr.3. reſ.63.
21 Hic in tom.6. tr.1. reſ.66.
22 Hic in tom.6. tr.3. reſ.68.
23 Hic in tom.6. tr.3. reſ.77.
24 Hic in tom.6. tr.3. reſ.65.
25 Hic in tom.6. tr.3. reſ.102.
26 Hic in tom.6. tr.3. reſ.178.
27 Hic in tom.6. tr.3. reſ.84.
28 Hic in tom.6. tr.3. reſ.29.
29 Hic in tom.6. tr.3. reſ.25.
30 Hic in tom.6. tr.3. reſ.49.
31 Hic in tom.7. tr.5. reſ.54.
32 Hic in tom.6. tr.3. reſ.145.
33 Hic in tom.6. tr.3. reſ.62.
34 Hic in tom.6. tr.3. reſ.39.
35 Hic in tom.6. tr.3. reſ.88.
36 Hic in tom.6. tr.3. reſ.79.
37 Hic in tom.6. tr.3. reſ.41.
38 Hic in tom.6. tr.3. reſ.42.
39 Hic in tom.6. tr.3. reſ.111.
40 Hic in tom.6. tr.3. reſ.96.
41 Hic in tom.6. tr.3. reſ.110.
42 Hic in tom.6. tr.3. reſ.97.
43 Hic in tom.6. tr.3. reſ.23.
44 Hic in tom.6. tr.3. reſ. 59.
45 Hic in tom.6. tr.3. reſ.101.
46 Hic in tom.6. tr.3. reſ.100.
47 Hic in tom.6. tr.3. reſ.50.
48 Hic in tom.6. tr.3. reſ.44.
49 Hic in tom.6. tr.3. reſ.80.
50 Hic in tom.6. tr.3. reſ. 81.
51 Hic in tom.6. tr.3. reſ.90.
52 Hic in tom.6. tr.3. reſ.89.
53 Hic in tom.6. tr.3. reſ.78.
54 Hic in tom.6. tr.3. reſ.104.
55 Hic in tom.6. tr.3. reſ.70.
56 Hic in tom.6. tr.3. reſ.82.
57 Hic in tom.6. tr.3. reſ.40.
58 Hic in tom.6. tr.3. reſ.64.
59 Hic in tom.6. tr.3. reſ.52.
60 Hic in tom.6. tr.3. reſ.53.
61 Hic in tom.5. tr.7. reſ.19.
62 Hic in tom.6. tr.3. reſ.55.
63 Hic in tom.6. tr.3. reſ.108.
64 Hic in tom.6. tr.3. reſ.26.
65 Hic in tom.6. tr.3. reſ.37.
66 Hic in tom.6. tr.4. reſ.56.
67 Hic in tom.6. tr.4. reſ.21.
68 Hic in tom.6. tr.3. reſ.129.
69 Hic in tom.6. tr.3. reſ.132.
70 Hic in tom.6. tr.3. reſ.86.
71 Hic in tom.6. tr.3. reſ.24.
72 Hic in tom.6. tr.3. reſ.180.
73 Hic in tom.6. tr.3. reſ.184.
74 Hic in tom.6. tr.3. reſ.141.
75 Hic in tom.6. tr.8. reſ.57.
76 Hic in tom.6. tr.8. reſ.73.
77 Hic in tom.6. tr.3. reſ.191.
78 Hic in tom.6. tr.3. reſ.69.
79 Hic in tom.6. tr.3. reſ.83.
80 Hic in tom.6. tr.3. reſ.93.
81 Hic in tom.6. tr.3. reſ.125.
82 Hic in tom.6. tr.3. reſ.30.
83 Hic in tom.6. tr.8. reſ.108.
84 Hic in tom.6. tr.3. reſ.208.
85 Hic in tom.6. tr.8. reſ.106.
86 Hic in tom.6. tr.3. reſ.175.
87 Hic in tom.6. tr.3. reſ.21.
88 Hic in tom.6. tr.3. reſ.91.
89 Hic in tom.6. tr.3. reſ.61.

TRACTATUS IX.

De Jejunio.

1 RES. Nunc in tom.4. tr.6. reſ.116
2 Nunc in to.4. tr.6. reſ.46.
3 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.42.
4 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.65.
5 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.56.
6 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.50.
7 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.32.
8 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.33.
9 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.36.
10 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.24.
11 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.25.
12 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.28.
13 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.15.
14 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.10.
15 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.3.
16 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.63.
17 Nunc in tom.4. tr.3. reſ.168.
18 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.45.
19 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.44.
20 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.6.
21 Nunc in tom.3. tr.3. reſ.166.
22 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.61.
23 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.100.
24 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.98.
25 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.75.
26 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.72.
27 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.104.
28 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.13.
29 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.99.
30 Nunc in tom.4. tr.6. reſ 12.
31 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.49.
32 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.106.
33 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.109.
34 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.121.
35 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.113.
36 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.40.
37 Nunc in tom.5. tr.6. reſ.82.
38 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.125.
39 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.127.
40 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.17.
41 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.51.
42 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.67.
43 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.80.
44 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.87.
45 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.84.
46 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.19.
47 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.71.
48 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.105.
49 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.1.
50 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.43.
51 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.110.
52 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.16.
53 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.88.

TRACTATUS X.

De Legibus.

1 RES. Hic in tom.6. tr.1. reſ.55.
2 Hic in tom.6. tr.1. reſ.59.
3 Hic in tom.6. tr.1. reſ.40.
4 Hic in tom.6. tr.1. reſ.63.
5 Hic in tom.6. tr.1. reſ.16.
6 Hic in tom.6. tr.1. reſ.62.
7 Hic in tom.6. tr.1. reſ.64.
8 Hic in tom.6. tr.1. reſ.10.
9 Hic in tom.6. tr.1. reſ.12.
10 Hic in tom.6. tr.1. reſ.52.
11 Hic in tom.6. tr.1. reſ.44.
12 Hic in tom.9. tr.2 reſ.91.
13 Hic in tom.6. tr.1. reſ.47.
14 Hic in tom.6. tr.1. reſ.48.
15 Hic in tom.6. tr.1. reſ.45.
16 Hic in tom.6. tr.1. reſ.46.
17 Hic in tom.6. tr.1. reſ.73.
18 Hic in tom.6. tr.1. reſ.74.
19 Hic in tom.6. tr.1. reſ.76.
20 Hic in tom.6. tr.1. reſ.77.
21 Hic in tom.6. tr.1. reſ.42.
22 Hic in tom.7. tr.1. reſ.305.
23 Hic in tom.6. tr.1. reſ.78.
24 Hic in tom.6. tr.1. reſ.36.
25 Hic in tom.6. tr.1. reſ.68.
26 Hic in tom.6. tr.1. reſ.79.
27 Hic in tom.6. tr.1. reſ.69.
28 Hic in tom.6. tr.1. reſ.70.
29 Hic in tom.6. tr.1. reſ.21.
30 Hic in tom.6. tr.1. reſ.18.
31 Hic in tom.3. tr.2. reſ.19.
32 Hic in tom.3. tr.2. reſ.10.
33 Hic in tom.3. tr.2. reſ.36.
34 Hic in tom.3. tr.2. reſ.33.
35 Hic in tom.3. tr.2. reſ.9.
36 Hic in tom.3. tr.2. reſ.109.
37 Hic in tom.3. tr.2. reſ.28.
38 Hic in tom.3. tr.2. reſ.59.
39 Hic in tom.3. tr.2. reſ.99.
40 Hic in tom.3. tr.2. reſ.94.
41 Hic in tom.3. tr.2. reſ.146.
42 Hic in tom.3. tr.2. reſ.90.
43 Hic in tom. 6. tr.7. reſ.74.
44 Hic in tom.3. tr.2. reſ.111.

TRACTATUS XI.

De Bulla Cruciatæ.

1 RES. Nunc in tom.4. tr.3. reſ.160
2 Nunc in to.4. tr.3. reſ.124.

PARS SECUNDA.

TRACTATUS XII.

De Horis Canonicis.

TRACTATUS XIII.

De opinione probabili.

TRACTATUS XIV.

De celebratione Missarum juxta Decreta Urbani Octavi.

48 Hic in tom.1. tr.3. ref.164.
49 Hic in tom.2. tr.1. ref.193.
50 Hic in tom.2. tr.1. ref.143.
51 Hic in tom.2. tr.1. ref.115.
52 Hic in tom.2. tr.1. ref.118.
53 Hic in tom.2. tr.2. ref.40.
54 Hic in tom.2. tr.2. ref.41.
55 Hic in tom.2. tr.1. ref.164.
56 Hic in tom.2. tr.1. ref.91.
57 Hic in tom.2. tr.1. ref.167.
58 Hic in tom.2. tr.1. ref.139.
59 Hic in tom.2. tr.1. ref.187.
60 Hic in tom.1. tr.3. ref.170.
61 Hic in tom.1. tr.3. ref.178.
62 Hic in tom.2. tr.3. ref.19.
63 Hic io tom.1. tr.3 ref.149.
64 Hic in tom.1. tr.3. ref.150.
65 Hic in tom.1. tr.5. ref.31.
66 Hic in tom.2. tr.1. ref.130.
67 Hic in tom.2. tr.1. ref.156.
68 Hic in tom.2. tr.1. ref.170.
69 Hic in tom.2. tr.1. ref.173.
70 Hic in tom.2. rr.1. ref.235.
71 Hic in tom.2. tr.1. ref.214.
72 Hic in tom.2. tr.1. ref.54.
73 Hic in tom.2. tr.2. ref.19.
74 Hic in tom.2. tr.1. ref.80.
75 Hic in tom.2. tr.2. ref.83.
76 Hic in tom.2. tr.1. ref.83.
77 Hic in tom.2. tr.2. ref.85.
78 Hic in tom.2. tr.2. ref.94.
79 Hic in tom.2. tr.2. ref.96.
80 Hic in tom.2. tr.1. ref.43.

TRACTATUS XV.

Et Miscellaneus primus.

1 RES. NUnc in tom.1. tr.5. ref.55.
2 Nunc in to.2. tr.1. ref.180.
3 Nunc in tom.2. tr.1. ref.175.
4 Nunc in tom.2. tr.1. ref.168.
5 Nunc in tom.2. tr.6. ref.145.
6 Nunc in tom.9. tr.1. ref.141.
7 Nunc in tom.1. tr.7. ref.44.
8 Nunc in tom.4. tr.7. ref.59.
9 Nunc in tom.8. tr.4. ref.21.
10 Nunc in tom.8. tr.7. ref.41.
11 Nunc in tom.6. tr.3. ref.128.
12 Nunc in tom.1. tr.8. ref.54.
13 Nunc in tom.1. tr.8. ref.11.
14 Nunc in tom.1. tr.8. ref.32.
15 Nunc in tom.8. tr.5. ref.7.
16 Nunc in tom.5. tr.5. ref.128.
17 Nunc in tom.5. tr.5. ref.113.
18 Nunc in tom.5. tr.5. ref.117.
19 Nunc in tom.3. tr.3. ref.45.
20 Nunc in tom.5. tr.5. ref.63.
21 Nunc in tom.3. tr.3. ref.63.
22 Nunc in tom.5. tr.5. ref.41.
23 Nunc in tom.7. tr.1. ref.335.
24 Nunc in tom.3. tr.3. ref.32.
25 Nunc in tom.8. tr.4. ref.63.
26 Nunc in tom.6. tr.1. ref.104.
27 Nunc in tom.6. tr.1. ref.101.
28 Nunc in tom.4. tr.4. ref.39.
29 Nunc in tom.1. tr.5. ref.56.
30 Nunc in tom.7. tr.5. ref.9.
31 Nunc in tom.1. tr.4. ref.37.
32 Nunc in tom.4. tr.7. ref.12.
33 Nunc in tom.4. tr.7. ref.35.
34 Nunc in tom.7. tr.5. ref.21.
35 Nunc in tom.7. tr.5. ref.22.
36 Nunc in tom.7. tr.5. ref.16.
37 Nunc in tom.3. tr.3. ref.110.
38 Nunc in tom.3. tr.3. ref.101.
39 Nunc in tom.4. tr.7. ref.61.
40 Nunc in tom.3. tr.3. ref.104.
41 Nunc in tom.3. tr.3. ref.114.
42 Nunc in tom.6. tr.3. ref.171.
43 Nunc in tom.1. tr.6. ref.72.
44 Nunc in tom.1. tr.1. ref.73.
45 Nunc in tom.1. tr.1. ref.87.
46 Nunc in tom.1. tr.1. ref.56.
47 Nunc in tom.1. tr.1. ref.57.
48 Nunc in tom.1. tr.1. ref.58.
49 Nnoc in tom.6. tr.3. ref.20.
50 Nunc in tom.2. tr.3. ref.47.
51 Nunc in tom.3. tr.3. ref.91.
52 Nunc in tom.1. tr.6. ref.2.
53 Nunc in tom.1. tr.6. ref.25.
54 Nunc in tom.7. tr.3. ref.55.
55 Nunc in tom.2. tr.1. ref.81.
56 Nunc in tom.5. tr.1. ref.81.
57 Nunc in tom.5. tr.7. ref.37.
58 Nunc in tom.5. tr.10. ref.101.
59 Nunc in tom.8. tr.3. ref.22.
60 Nunc in tom.1. tr.5. ref.25.
61 Nunc in tom.7. tr.1. ref.4.
62 Nunc in tom.7. tr.5. ref.31.
63 Nunc in tom.6. tr.1. ref.95.
64 Nunc in tom.2. tr.6. ref.181.
65 Nunc in tom.6. tr.4. ref.1.
66 Nunc in tom.6. tr.3. ref.98.
67 Nunc in tom.6. tr.1. ref.135.

TRACTATUS XVI.

Et Miscellaneus secundus. Adverte, quod in hoc tract. à numero 7.8. & 9. errant numeri, quia in aliquibus impressionibus desunt.

1 RES. HIc in tom.1. tr.6. ref.22.
2 Hic in tom.1 tr.3. ref.42.
3 Hic in tom.2. tr.5. ref.9.
4 Hic in tom.2. tr.5. ref.101.
5 Hic in tom.5. tr.3. ref.48.
6 Hic in tom.8. tr.4. ref.75.
7 Hic in tom.8. tr.4. ref.74.
8 Hic in tom.8. tr.4. ref.77.
9 Hic in tom.4. tr.4. ref.58.
10 Hic in tom.4. tr.4. ref.63.
11 Hic in tom.4. tr.4. ref.64.
12 Hic in tom.6. tr.1. ref.6.
13 Hic in tom.7. tr.1. ref.128.
14 Hic in tom.6. tr.3. ref.147.
15 Hic in tom.8. tr.5. ref.85.
16 Hic in tom.8. tr.5. ref.86.
17 Hic in tom.3. tr.2. ref.132.
18 Hic in tom.5. tr.5. ref.2.
19 Hic in tom.4. tr.7. ref.62.
20 Hic in tom.2. tr.5. ref.111.
21 Hic in tom.5. tr.2. ref.60.
22 Hic in tom.5. tr.2. ref.58.
23 Hic in tom.4. tr.7. ref.36.
24 Hic in tom.3. tr.3. ref.75.
25 Hic in tom.1. tr.7. ref.158.
26 Hic in tom.4. tr.7. ref.8.
27 Hic in tom.2. tr.5. ref.104.
28 Hic in tom.2. tr.5. ref.96.
29 Hic in tom.2. tr.5. ref.75.
30 Hic in tom.5. tr.1. ref.90.
31 Hic in tom.7. tr.1. ref.319.
32 Hic in tom.7. tr.1. ref.320.
33 Hic in tom.3. tr.3. ref.31.
34 Hic in tom.5. tr.1. ref.49.
35 Hic io tom.7. tr.1. ref.216.
36 Hic in tom.8. tr.4. ref.28.
37 Hic in tom.5. tr.7. ref.24.
38 Hic in tom.8. tr.7. ref.59.
39 Hic in tom.6. tr.3. ref.106.
40 Hic in tom.6. tr.3. ref.57.
41 Hic in tom.1. tr.4. ref.46.
42 Hic in tom.5. tr.1. ref.186.
43 Hic in tom.1. tr.3. ref.19.
44 Hic in tom.7. tr.1. ref.87.
45 Hic in tom.1. tr.4. ref.28.
46 Hic in tom.6. tr.3. ref.148.
47 Hic in tom.6. tr.3. ref.170.
48 Hic in tom.8. tr.7. ref.57.
49 Hic in tom.6. tr.3. ref.146.
50 Hic in tom.6. tr.8. ref.44.
51 Hic in tom.5. tr.8. ref.1.
52 Hic in tom.5. tr.1. ref.65.
53 Hic in tom.5. tr 1. ref.58.
54 Hic in tom.8. tr.6. ref.23.

TRACTATUS XVII.

Et Miscellaneus tertius.

1 RES. NUnc in tom.6. tr.3. ref.92.
2 Nunc in to.8. tr.7. ref.45.
3 Nunc in tom.1. tr.4. ref.36.
4 Nunc in tom.6. tr.3. ref.135.
5 Nunc in tom.8. tr.7. ref.22.
6 Nunc in tom.2. tr.6 ref.36.
7 Nunc in tom.2. tr.6. ref.236.
8 Nunc in tom.6. tr.4. ref.27.
9 Nunc in tom.8. tr.4. ref.3.
10 Nunc in tom.8. tr.4. ref.30.
11 Nunc in tom.1. tr.7. ref.46.
12 Nunc in tom.1. tr.7. ref.95.
13 Nunc in tom.2. tr.2. ref.27.
14 Nunc in tom.2. tr.1. ref.222.
15 Nunc in tom.1. tr.1. ref.59.
16 Nunc io tom.2. tr.1. ref.210.
17 Nunc in tom.1. tr.2. ref.11.
18 Nunc in tom.2. tr.3. ref.28.
19 Nunc in tom.2. tr.1. ref.216.
20 Nunc in tom.2. tr.5. ref.74.
21 Nunc in tom.5. tr.5. ref.38.
22 Nunc io tom.1. tr.7. ref.52.
23 Nunc in tom.1. tr.7. ref.86.
24 Nunc in tom.7. tr.4. ref.72.
25 Nunc in tom.1. tr.3. ref.187.
26 Nunc in tom.6. tr.9. ref.64.
27 Nunc in tom.6. tr.4. ref.42.
28 Nunc io tom.8. tr.7. ref.60.
29 Nunc in tom.4. tr.7. ref.49.
30 Nunc in tom.7. tr.1. ref.273.
31 Nunc in tom.1. tr.3. ref.112.
32 Nunc in tom.1. tr.1. ref.1.
33 Nunc in tom.8. tr.6. ref.8.
34 Nunc io tom.1. tr.7. ref.104.
35 Nunc in tom.7. tr.5. ref.26.
36 Nunc in tom.2. tr.6. ref.195.
37 Nunc in tom.8. tr.6. ref.18.
Pro primo casu: Pro secundo verò in tom.2. tr.6. ref.188.
38 Nunc in tom.2. tr.6. ref.213.
39 Nunc in tom.1. tr.4. ref.35.
40 Nunc in tom.6. tr.4. ref.56.
41 Nunc in tom.8. tr.7. ref.4.
42 Nunc in tom.8. tr.7. ref.5.
43 Nunc in tom.8. tr.7. ref.6.
44 Nunc in tom.8. tr.7. ref.40.
45 Nunc in tom.8. tr.4. ref.19.
46 Nunc in tom 1. tr.3. ref.70.
47 Nunc in tom.4. tr.4. ref.8.
48 Nunc in tom.8. tr.10. ref.1.
49 Nunc in tom.4. tr.4. ref.55.
50 Nunc in tom.8. tr.7. ref.8.
51 Nunc in tom.8. tr.7. ref.9.
52 Nunc in tom.8. tr.7. ref.10.
53 Nunc in tom.1. tr.5. ref.66.
54 Nunc in tom.1. tr.3. ref.51.
55 Nunc in tom.2. tr.6. ref.235.
56 Nunc in tom.2. tr.5. ref.50.
57 Nunc in tom.8. tr.7. ref.3.
58 Nunc in tom.7. tr.8. ref.31.
59 Nunc in tom.8. tr.1. ref.19.
60 Nunc in tom.8. tr.4. ref.60.
61 Nunc in tom.1. tr.5. ref.57.
62 Nunc in tom.1. tr.5. ref.58.
63 Nunc in tom.1. tr.5. ref.59.
64 Nunc in tom.1. tr.5. ref.60.
65 Nunc in tom.1. tr.5. ref.61.

PARS TERTIA.

TRACTATUS I.

De Immunitate Ecclesiæ.

TRACTATUS II.

De Dubiis Regularium.

TRACTATUS III.

De Absolutione largienda moribundo sensibus destituto.

8 Hic

8 Hic in tom.1. tr.4. res.63.
9 Hic in tom.1. tr.4. res.66.
10 Hic in tom.1. tr.4. res.67.

TRACTATUS IV.
DE SACRAMENTIS.

De Sacramento Baptismi.

1 RES. Nunc in tom.1. tr.1. res.90.
2 Nunc in tom.1. tr.1. res.99.
3 Nunc in tom.1. tr.1. res.103.
4 Nunc in tom.1. tr.1. res.46.
5 Nunc in tom.1. tr.1. res.50.
6 Nunc in tom.1. tr.1. res.62.
7 Nunc in tom.1. tr.1. res.85.
8 Nunc in tom.1. tr.1. res.28.
9 Nunc in tom.5. tr.5. res.20.
10 Nunc in tom.1. tr.1. res.42.
11 Nunc in tom.1. tr.1. res.64.
12 Nunc in tom.1. tr.1. res.37.
13 Nunc in tom.1. tr.1. res.30.
14 Nunc in tom.1. tr.1. res.26.
15 Nunc in tom.1. tr.1. res.25.
16 Nunc in tom.1. tr.1. res.102.
17 Nunc in tom.1. tr.1. res.3.
18 Nunc in tom.1. tr.1. res.97.

De Sacram. Confirmationis.

19 Nunc in tom.1. tr.2. res.14.
20 Nunc in tom.1. tr.2. res.16.
21 Nunc in tom.1. tr.2. res.21.
22 Nunc in tom.1. tr.2. res.7.
23 Nunc in tom.1. tr.2. res.1.
24 Nunc in tom.1. tr.2. res.12.
25 Nunc in tom.1. tr.2. res.17.
26 Nunc in tom.1. tr.2. res.22.
27 Nunc in tom.1. tr.2. res.3.
28 Nunc in tom.1. tr.2. res.8.

De Sacram. Eucharistiæ.

29 Nunc in tom.2. tr.1. res.123.
30 Nunc in tom.2. tr.2. res.48.
31 Nunc in tom.2. tr.2. res.44.
32 Nunc in tom.2. tr.1. res.211.
33 Nunc in tom.2. tr.1. res.231.
34 Nunc in tom.2. tr.1. res.242.
35 Nunc in tom.1. tr.7. res.56.
36 Nunc in tom.2. tr.1. res.112.
37 Nunc in tom.2. tr.1. res.124.
38 Nunc in tom.2. tr.1. res.119.
39 Nunc in tom.2. tr.1. res.153.
40 Nunc in tom.2. tr.2. res.72.
41 Nunc in tom.2. tr.2. res.10.
42 Nunc in tom.2. tr.2. res.8.
43 Nunc in tom.2. tr.2. res.12.
44 Nunc in tom.2. tr.2. res.86.
45 Nunc in tom.2. tr.1. res.245.
46 Nunc in tom.2. tr.2. res.30.
47 Nunc in tom.2. tr.2. res.66.
48 Nunc in tom.1. tr.3. res.161.
49 Nunc in tom.2. tr.1. res.208.
50 Nunc in tom.2. tr.5. res.20.

De Sacram. Pœnitentiæ.

51 Nunc in tom.1. tr.6. res.4.
52 Nunc in tom.1. tr.3. res.196.
53 Nunc in tom.1. tr.6. res.28.
54 Nunc in tom.1. tr.6. res.15.
55 Nunc in tom.1. tr.6. res.54.
56 Nunc in tom.1. tr.1. res.14.
57 Nunc in tom.1. tr.5. res.2.
58 Nunc in tom.1. tr.5. res.27.
59 Nunc in tom.1. tr.1. res.20.
60 Nunc in tom.1. tr.3. res.132.
61 Nunc in tom.1. tr.3. res.1.
62 Nunc in tom.1. tr.3. res.192.
63 Nunc in tom.7. tr.1. res.263.
64 Nunc in tom.1. tr.7. res.51.

Diana Coord. Tom. I.

65 Nunc in tom.1. tr.3. res.113.
66 Nunc in tom.1. tr.7. res.4.
67 Nunc in tom.1. tr.7. res.155.
68 Nunc in tom.1. tr.3. res.5.
69 Nunc in tom.1. tr.3. res.65.
70 Nunc in tom.1. tr.6. res.34.
71 Nunc in tom.1. tr.5. res.1.
[illegible] Nunc in tom.1. tr.5. res.5.
73 Nunc in tom.1. tr.5. res.23.
74 Nunc in tom.1. tr.5. res.28.
75 Nunc in tom.1. tr.3. res.60.
76 Nunc in tom.1. tr.8. res.15.
77 Nunc in tom.1. tr.3. res.163.
78 Nunc in tom.1. tr.4. res.38.
79 Nunc in tom.1. tr.3. res.39.
80 Nunc in tom.2. tr.6. res.244.
81 Nunc in tom.1. tr.3. res.52.
82 Nunc in tom.1. tr.6. res.11.
83 Nunc in tom.1. tr.6. res.12.
84 Nunc in tom.1. tr.6. res.36.
85 Nunc in tom.1. tr.3. res.191.
86 Nunc in tom.1. tr.8. res.55.
87 Nunc in tom.1. tr.7. res.112.
88 Nunc in tom.1. tr.7. res.122.
89 Nunc in tom.1. tr.7. res.149.
90 Nunc in tom.1. tr.3. res.137.
91 Nunc in tom.1. tr.6. res.39.
92 Nunc in tom.1. tr.3. res.198.
93 Nunc in tom.1. tr.3. res.189.
94 Nunc in tom.1. tr.7. res.12.
95 Nunc in tom.1. tr.4. res.115.
96 Nunc in tom.1. tr.6. res.7.
97 Nunc in tom.1. tr.3. res.91.
98 Nunc in tom.1. tr.3. res.195.
99 Nunc in tom.1. tr.6. res.42.
100 Nunc in tom.1. tr.7. res.137.
101 Nunc in tom.1. tr.6. res.47.
102 Nunc in tom.1. tr.5. res.48.
103 Nunc in tom.1. tr.5. res.32.
104 Nunc in tom.1. tr.4. res.24.
105 Nunc in tom.1. tr.6. res.53.
106 Nunc in tom.1. tr.3. res.126.
107 Nunc in tom.1. tr.2. res.119.
108 Nunc in tom.1. tr.3. res.33.
109 Nunc in tom.1. tr.3. res.12.
110 Nunc in tom.1. tr.8. res.50.
111 Nunc in tom.1. tr.8. res.42.
112 Nunc in tom.1. tr.8. res.47.
113 Nunc in tom.1. tr.7. res.13.
114 Nunc in tom.1. tr.6. res.13.
115 Nunc in tom.1. tr.3. res.89.
116 Nunc in tom.1. tr.3. res.105.
117 Nunc in tom.1. tr.3. res.93.
118 Nunc in tom.1. tr.3. res.110.
119 Nunc in tom.1. tr.3. res.50.
120 Nunc in tom.1. tr.3. res.28.
121 Nunc in tom.1. tr.3. res.21.
122 Nunc in tom.1. tr.3. res.38.
123 Nunc in tom.1. tr.3. res.56.
124 Nunc in tom.1. tr.3. res.61.
125 Nunc in tom.4. tr.4. res.47.
126 Nunc in tom.1. tr.3. res.77.
127 Nunc in tom.1. tr.3. res.75.
128 Nunc in tom.1. tr.3. res.78.
129 Nunc in tom.1. tr.3. res.55.
130 Nunc in tom.1. tr.3. res.123.
131 Nunc in tom.1. tr.3. res.194.
132 Nunc in tom.5. tr.1. res.211.
133 Nunc in tom.1. tr.3. res.97.
134 Nunc in tom.1. tr.3. res.59.
135 Nunc in tom.1. tr.6. res.48.
136 Nunc in tom.1. tr.6. res.27.
137 Nunc in tom.1. tr.7. res.126.
138 Nunc in tom.1. tr.7. res.129.
139 Nunc in tom.1. tr.7. res.98.
140 Nunc in tom.1. tr.7. res.7.
141 Nunc in tom.1. tr.5. res.67.
142 Nunc in tom.5. tr.8. res.25.
143 Nunc in tom.1. tr.3. res.9.
144 Nunc in tom.4. tr.4. res.61.

145 Nunc in tom.1. tr.3. res.13.
146 Nunc in tom.4. tr.4. res.40.
147 Nunc in tom.4. tr.4. res.53.
148 Nunc in tom.4. tr.4. res.21.
149 Nunc in tom.4. tr.4. res.46.
150 Nunc in tom.4. tr.4. res.57.
151 Nunc in tom.4. tr.4. res.38.
152 Nunc in tom.4. tr.4. res.36.
153 Nunc in tom.4. tr.4. res.10.
154 Nunc in tom.1. tr.3. res.64.
155 Nunc in tom.1. tr.3. res.40.
156 Nunc in tom.1. tr.7. res.67.
157 Nunc in tom.5. tr.1. res.198.
158 Nunc in tom.1. tr.7. res.133.
159 Nunc in tom.1. tr.3. res.11.
160 Nunc in tom.1. tr.7. res.37.
161 Nunc in tom.1. tr.7. res.5.
162 Nunc in tom.1. tr.7. res.29.
163 Nunc in tom.1. tr.7. res.21.
164 Nunc in tom.1. tr.7. res.9.
165 Nunc in tom.1. tr.7. res.84.

De Extrema Unctione.

166 Nunc in tom.2. tr.3. res.34.
167 Nunc in tom.2. tr.4. res.10.
168 Nunc in tom.2. tr.4. res.43.
169 Nunc in tom.2. tr.4. res.25.
170 Nunc in tom.2. tr.4. res.33.
171 Nunc in tom.2. tr.4. res.46.
172 Nunc in tom.2. tr.4. res.36.
173 Nunc in tom.2. tr.4. res.26.
174 Nunc in tom.2. tr.4. res.15.
175 Nunc in tom.2. tr.4. res.7.
176 Nunc in tom.2. tr.4. res.6.
177 Nunc in tom.2. tr.4. res.18.
178 Nunc in tom.2. tr.4. res.20.
179 Nunc in tom.2. tr.4. res.17.
180 Nunc in tom.2. tr.4. res.42.

De Sacramento Ordinis.

181 Nunc in tom.5. tr.3. res.41.
182 Nunc in tom.2. tr.5. res.127.
183 Nunc in tom.5. tr.3. res.50.
184 Nunc in tom.2. tr.5. res.8.
185 Nunc in tom.2. tr.5. res.13.
186 Nunc in tom.2. tr.5. res.6.
187 Nunc in tom.2. tr.5. res.5.
188 Nunc in tom.2. tr.5. res.3.
189 Nunc in tom.2. tr.5. res.70.
190 Nunc in tom.2. tr.5. res.33.
191 Nunc in tom.5. tr.3. res.39.
192 Nunc in tom.2. tr.5. res.115.
193 Nunc in tom.5. tr.3. res.24.
194 Nunc in tom.2. tr.5. res.118.
195 Nunc in tom.2. tr.5. res.119.
196 Nunc in tom.2. tr.5. res.120.

De Sacram. Matrimonij.

197 Nunc in tom.2. tr.6. res.168.
198 Nunc in tom.2. tr.6. res.123.
199 Nunc in tom.2. tr.6. res.197.
200 Nunc in tom.2. tr.6. res.160.
201 Nunc in tom.2. tr.6. res.103.
202 Nunc in tom.2. tr.6. res.115.
203 Nunc in tom.2. tr.6. res.187.
204 Nunc in tom.2. tr.6. res.7.
205 Nunc in tom.2. tr.6. res.35.
206 Nunc in tom.2. tr.6. res.29.
207 Nunc in tom.2. tr.6. res.30.
208 Nunc in tom.2. tr.6. res.27.
209 Nunc in tom.2. tr.6. res.26.
210 Nunc in tom.2. tr.6. res.12.
211 Nunc in tom.2. tr.6. res.20.
212 Nunc in tom.2. tr.6. res.182.
213 Nunc in tom.2. tr.6. res.169.
214 Nunc in tom.2. tr.6. res.189.
215 Nunc in tom.2. tr.6. res.200.
216 Nunc in tom.2. tr.6. res.192.
217 Nunc in tom.2. tr.2. res.204.
218 Nunc in tom.2. tr.6. res.203.

TRACTATUS V.

Et Miſcellaneus primus.

Nota quod in hoc tract. ſunt duæ Reſ. 75. ideò hic veri numeri adſcribuntur.

TRACTATUS VI.

Et Miſcellaneus ſecundus.

TRACTATUS ADDITIONUM.

PARS QUARTA.

TRACTATUS I.

De Immunitate Ecclesiæ.

TRACTATUS II.

De Irregularitate.

5 Hic

TRACTATUS III.

De conscientia dubia.

TRACTATUS IV.

Et Miscellaneus.

55 Hic

TRACTATUS V.

De Confessariis solicitantibus.

43 Nunc

43 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 70.
44 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 94.
45 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 75.
46 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 43.
47 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 82.
48 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 93.
49 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 31.
50 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 91.
51 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 88.
52 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 96.
53 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 97.
54 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 98.
55 Nunc in tom. 5. tr. 9. ref. 65.

TRACTATUS VI.

De Tortura in S. Officio suspectis vehementer de hæresi inferenda.

1 RES. Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 1.
2 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 2.
3 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 3.
4 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 4.
5 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 5.
6 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 6.
7 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 7.
8 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 8.
9 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 9.
10 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 10.
11 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 11.
12 Hic in tom. 5. tr. 11 ref. 12.
13 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 13.
14 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 14.
15 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 15.
16 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 16.
17 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 17.
18 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 18.
19 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 19.
20 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 20.
21 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 21.
22 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 22.
23 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 23.
24 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 24.
25 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 25.
26 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 26.
27 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 27.
28 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 128.
29 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 29.
30 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 30.
31 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 31.
32 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 32.
33 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 33.
34 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 34.
35 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 35.
36 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 36.
37 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 37.
38 Hic in tom. 5. tr. 11. ref. 38.

TRACTATUS VII.

De Pœnis delictorum pertinentium ad Tribunal Sanctæ Inquisitionis.

1 RES. Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 1.
2 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 2.
3 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 3.
4 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 4.
5 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 5.
6 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 6.
7 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 7.
8 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 8.
9 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 9.
10 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 10.
11 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 11.
12 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 12.
13 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 13.
14 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 14.
15 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 15.
16 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 16.
17 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 17.
18 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 18.
19 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 19.
20 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 20.
21 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 21.
22 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 22.
23 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 23.
24 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 24.
25 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 25.
26 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 26.
27 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 27.
28 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 28.
29 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 29.
30 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 30.
31 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 31.
32 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 32.
33 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 33.
45 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 34.
35 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 35.
36 Nunc in tom. 5. tr. 21. ref. 36.
37 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 37.
38 Nunc in tom. 5. tr. 12. ref. 38.

TRACTATUS VIII.

De Officio, & Potestate DD. Inquisitorum.

1 RES. Hic in tom. 5. tr. 1. ref. 10.
2 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 3.
3 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 4.
4 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 29.
5 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 54.
6 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 55.
7 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 36.
8 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 134.
9 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 53.
10 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 76.
11 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 39.
12 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 42.
13 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 106.
14 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 107.
15 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 45.
16 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 49.
17 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 33.
18 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 33.
19 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 2.
20 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 61.
21 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 11.
22 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 71.
23 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 12.
24 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 10.
25 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 13.
26 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 18.
27 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 5.
28 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 133.
29 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 40.
30 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 198.
31 Hic in tom. 6. tr. 10. ref. 20.
32 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 62.
33 Hic in tom. 10. tr. 6. ref. 60.
34 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 6.
35 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 20.
36 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 72.
37 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 32.
38 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 87.
39 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 30.
40 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 50.
41 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 44.
42 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 124.
43 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 128.
44 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 126.
45 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 119.
46 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 137.
47 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 34.
48 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 31.
49 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 100.
50 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 59.
51 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 68.
52 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 7.
53 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 132.
54 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 8.
55 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 22.
56 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 77.
57 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 41.
58 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 9.
59 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 123.
60 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 120.
61 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 121.
62 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 122.
63 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 48.
64 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 83.
65 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 25.
66 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 37.
67 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 89.
68 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 97.
69 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 88.
70 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 28.
71 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 135.
72 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 56.
73 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 115.
74 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 116.
75 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 117.
76 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 118.
77 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 57.
78 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 85.
79 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 26.
80 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 35.
81 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 93.
82 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 58.
83 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 27.
84 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 23.
85 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 136.
86 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 127.
87 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 78.
88 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 51.
89 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 24.
90 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 38.
91 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 14.
92 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 125.
93 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 96.
94 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 92.
95 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 80.
96 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 84.
97 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 79.
98 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 64.
99 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 138.
100 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 141.
101 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 91.
102 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 82.
103 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 90.
104 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 16.
105 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 65.
106 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 58.
107 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 182.
108 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 129.
109 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 81.
110 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 95.
111 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 66.
112 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 104.
113 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 86.
114 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 46.
115 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 43.
116 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 73.
117 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 63.
118 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 111.
119 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 103.
120 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 110.
121 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 67.
122 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 108.
123 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 74.
124 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 47.
125 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 114.
126 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 23.
127 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 113.
128 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 112.
129 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 75.
130 Hic in tom. 5. tr. 10. ref. 52.

TRA-

TRACTATUS IX.

In quo adſcribuntur Decreta, & Conſtitutionem à Pontificibus ad S. Inquiſitionem conceſſa, quæ hic inveniuntur in tom.5. tr.13. per totum.

PARS QUINTA.

TRACTATUS I.

De Immunitate Eccleſiæ.

1 RES. Nunc in tom.9. tr.2. reſ.183.
2 Nunc in tom.9. tr.1. reſ.25
3 Nunc in tom.9. tr.3. reſ.2.
4 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.119.
5 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.25.
6 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.99.
7 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.280.
8 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.282.
9 Nunc in tom.9. tr.1. reſ.124.
10 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.293.
11 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.248.
12 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.35.
13 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.37.
14 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.13.
15 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.250.
16 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.222.
17 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.226.
18 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.168.
19 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.49.
20 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.95.
21 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.2.
22 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.112.
23 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.207.
24 Nunc in tom.6. tr.9. reſ.51.
25 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.184.
26 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.153.
27 Nunc in tom.9. tr.2. reſ.256.

TRACTATUS II.

De Poteſtate & Privilegiis S.R.E. Cardinalium.

1 RES. Hic in tom.9. tr.7. reſ.1.
2 Hic in tom.9. tr.7. reſ.2.
3 Hic in tom.9. tr.7. reſ.17.
4 Hic in tom.9. tr.7. reſ.3.
5 Hic in tom.9. tr.7. reſ.51.
6 Hic in tom.9. tr.7. reſ.46.
7 Hic in tom.9. tr.9. reſ.63.
8 Hic in tom.9. tr.7. reſ.35.
9 Hic in tom.9. tr.7. reſ.7.
10 Hic in tom.9. tr.7. reſ.47.
11 Hic in tom.9. tr.7. reſ.23.
12 Hic in tom.9. tr.7. reſ.39.
13 Hic in tom.9. tr.7. reſ.52.
14 Hic in tom.9. tr.7. reſ.60.
15 Hic in tom.9. tr.7. reſ.25.
16 Hic in tom.9. tr.7. reſ.31.
17 Hic in tom.9. tr.7. reſ.33.
18 Hic in tom.9. tr.7. reſ.4.
19 Hic in tom.9. tr.7. reſ.5.
20 Hic in tom.9. tr.6. reſ.44.
21 Hic in tom.9. tr.7. reſ.19.
22 Hic in tom.9. tr.7. reſ.6.
23 Hic in tom.9. tr.7. reſ.71.
24 Hic in tom.9. tr.7. reſ.74.
25 Hic in tom.9. tr.7. reſ.64.
26 Hic in tom.9. tr.7. reſ.56.
27 Hic in tom.9. tr.7. reſ.55.
28 Hic in tom.5. tr.7. reſ.34.
29 Hic in tom.9. tr.7. reſ.75.
30 Hic in tom.9. tr.7. reſ.65.
31 Hic in tom.9. tr.7. reſ.69.
32 Hic in tom.9. tr.7. reſ.27.
33 Hic in tom.9. tr.7. reſ.29.
34 Hic in tom.9. tr.1. reſ.15.
35 Hic in tom.9. tr.9. reſ.50.
36 Hic in tom.9. tr.7. reſ.66.
37 Hic in tom.9. tr.7. reſ.67.
38 Hic in tom.9. tr.7. reſ.28.
39 Hic in tom.9. tr.7. reſ.21.
40 Hic in tom.9. tr.7. reſ.12.
41 Hic in tom.9. tr.7. reſ.24.
42 Hic in tom.9. tr.7. reſ.57.
43 Hic in tom.9. tr.7. reſ.58.
44 Hic in tom.9. tr.7. reſ.59.
45 Hic in tom.9. tr.7. reſ.54.
46 Hic in tom.9. tr.7. reſ.32.
47 Hic in tom.9. tr.7. reſ.53.
48 Hic in tom.9. tr.7. reſ.36.
49 Hic in tom.9. tr.7. reſ.18.
50 Hic in tom.9. tr.7. reſ.88.
51 Hic in tom.9. tr.7. reſ.89.
52 Hic in tom.9. tr.7. reſ.90.
53 Hic in tom.9. tr.7. reſ.91.
54 Hic in tom.9. tr.7. reſ.92.
55 Hic in tom.9. tr.7. reſ.45.
56 Hic in tom.9. tr.7. reſ.72.
57 Hic in tom.9. tr.7. reſ.41.
58 Hic in tom.9. tr.7. reſ.38.
59 Hic in tom.9. tr.7. reſ.37.
60 Hic in tom.9. tr.7. reſ.43.
61 Hic in tom.9. tr.7. reſ.42.
62 Hic in tom.9. tr.7. reſ.16.
63 Hic in tom.9. tr.7. reſ.8.
64 Hic in tom.9. tr.7. reſ.84.
65 Hic in tom.9. tr.7. reſ.85.
66 Hic in tom.9. tr.7. reſ.86.
67 Hic in tom.9. tr.7. reſ.87.
68 Hic in tom.9. tr.7. reſ.30.
69 Hic in tom.9. tr.7. reſ.68.
70 Hic in tom.9. tr.7. reſ.26.
71 Hic in tom.9. tr.7. reſ.40.
72 Hic in tom.9. tr.7. reſ.10.
73 Hic in tom.9. tr.7. reſ.15.
74 Hic in tom.9. tr.7. reſ.11.
76 Hic in tom.9. tr.7. reſ.14.
77 Hic in tom.9. tr.7. reſ.48.
78 Hic in tom.9. tr.7. reſ.73.
79 Hic in tom.9. tr.7. reſ.61.
80 Hic in tom.9. tr.7. reſ.78.
81 Hic in tom.9. tr.7. reſ.77.
82 Hic in tom.9. tr.7. reſ.76.
83 Hic in tom.9. tr.7. reſ.83.
84 Hic in tom.9. tr.7. reſ.82.
85 Hic in tom.9. tr.7. reſ.9.
86 Hic in tom.9. tr.1. reſ.46.
87 Hic in tom.9. tr.1. reſ.47.
88 Hic in tom.9. tr.7. reſ.80.
89 Hic in tom.9. tr.7. reſ.81.
90 Hic in tom.9. tr.1. reſ.48.
91 Hic in tom.9. tr.1. reſ.49.
92 Hic in tom.9. tr.7. reſ.79.
93 Hic in tom.9. tr.7. reſ.70.
94 Hic in tom.9. tr.7. reſ.62.
95 Hic in tom.9. tr.7. reſ.22.
96 Hic in tom.6. tr.1. reſ.22.
97 Hic in tom.9. tr.7. reſ.93.

TRACTATUS III.

De Caſibus occurrentibus tempore mortis.

1 RES. Nunc in tom.1. tr.1. reſ.52.
2 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.53.
3 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.54.
4 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.75.
5 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.51.
6 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.83.
7 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.98.
8 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.68.
9 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.31.
10 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.86.
11 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.78.
12 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.71.
13 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.74.
14 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.69.
15 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.77.
16 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.49.
17 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.63.
18 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.45.
19 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.67.
20 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.33.
21 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.34.
22 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.35.
23 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.36.
24 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.43.
25 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.104.
26 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.66.
27 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.39.
28 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.47.
29 Nunc in tom.1. tr.1. reſ.27.
30 Nunc in tom.1. tr.2. reſ.18.
31 Nunc in tom.1. tr.2. reſ.13.
32 Nunc in tom.1. tr.2. reſ.19.
33 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.74.
34 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.98.
35 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.132.
36 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.134.
37 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.84.
38 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.80.
39 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.129.
40 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.135.
41 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.71.
42 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.69.
43 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.76.
44 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.88.
45 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.91.
46 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.95.
47 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.67.
48 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.64.
49 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.60.
50 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.100.
51 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.61.
52 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.63.
53 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.58.
54 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.244.
55 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.97.
56 Nunc in tom.1. tr.4. reſ.53.
57 Nunc in tom.1. tr.4. reſ.42.
58 Nunc in tom.1. tr.4. reſ.40.
59 Nunc in tom.1. tr.4. reſ.39.
60 Nunc in tom.1. tr.4. reſ.43.
61 Nunc in tom.1. tr.5. reſ.11.
62 Nunc in tom.1. tr.5. reſ.9.
63 Nunc in tom.1. tr.5. reſ.6.
64 Nunc in tom.1. tr.5. reſ.10.
65 Nunc in tom.1. tr.5. reſ.4.
66 Nunc in tom.1. tr.4. reſ.44.
67 Nunc in tom.5. tr.1. reſ.204.
68 Nunc in tom.1. tr.4. reſ.45.
69 Nunc in tom.1. tr.5. reſ.3.
70 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.136.
71 Nunc in tom.1. tr.4. reſ.47.
72 Nunc in tom.1. tr.3. reſ.79.
73 Nunc in tom.1. tr.3. reſ.84.
74 Nunc in tom.1. tr.4. reſ.48.
75 Nunc in tom.1. tr.3. reſ.124.
76 Nunc in tom.1. tr.3. reſ.92.
77 Nunc in tom.5. tr.1. reſ.213.
78 Nunc in tom.5. tr.8. reſ.27.
79 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.35.
80 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.11.
81 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.30.
82 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.29.
83 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.28.
84 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.50.
85 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.45.
86 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.47.
87 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.21.
88 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.22.
89 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.31.
90 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.8.
91 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.9.
92 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.23.

93 Nunc

TRACTATUS IV.

De Homicidio, & Restitutione propter ipsum.

TRACTATUS V.

De parvitate Materiæ.

TRACTATUS VI.

De Mutis, Surdis, & Cœcis.

TRACTATUS VII.

De Scandalo.

1 RES. NUnc in tom. 7. tr. 5. ref. 1.
2 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 2.
3 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 3.
4 Nunc in tom. 1. tr. 1. ref. 18.
5 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 61.
6 Nunc in tom. 5. tr. 7. ref. 64.
7 Nunc in tom. 4. tr. 6. ref. 126.
8 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 55.
9 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 56.
10 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 57.
11 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 53.
12 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 52.
13 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 59.
14 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 58.
15 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 60.
16 Nunc in tom. 5. tr. 7. ref. 4.
17 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 42.
18 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 35.
19 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 36.
20 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 51.
21 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 7.
22 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 8.
23 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 5.
24 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 77.
25 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 12.
26 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 49.
27 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 44.
28 Nunc io tom. 7. tr. 5. ref. 46.
29 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 47.
30 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref 74.
31 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 10.
32 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 13.
33 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 70.
34 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 72.
35 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 68.
36 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 65.
37 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 66.
38 Nunc in tom. 7. tr. 5. ref. 67.
39 Nunc in tom. 6. tr. 3. ref. 95.

TRACTATUS VIII.

De Eleemosyna.

1 RES. HIc in tom. 4. tr. 7. ref. 1.
2 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 2.
3 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 18.
4 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 3.
5 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 4.
6 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 17.
7 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 6.
8 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 55.
9 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 53.
10 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 54.
11 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 47.
12 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 46.
13 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 16.
14 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 11.
15 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 10.
16 Hic io tom. 4. tr. 7. ref. 15.
17 Hic in rom. 4. tr. 7. ref. 13.
18 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 40.
19 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 41.
20 Hic in tom. 4. rr. 7. ref. 14.
21 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 56.
22 Hic in tom. 4. tr. 6. ref. 57.
23 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 50.
24 Hic io tom. 4. tr. 7. ref. 52.
25 Hic in tom. 4. rr. 7. ref. 38.
26 Hic in tom. 7. tr. 8. ref. 35.
27 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 23.
28 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 19.
29 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 29.
30 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 30.
31 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 26.
32 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 33.
33 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 32.
34 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 34.
35 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 37.
36 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 42.
37 Hic in rom. 4. tr. 7. ref. 43.
38 Nic in tom. 4. tr. 7. ref. 64.
39 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 7.
40 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 58.
41 Hic in tom. 4. tr. 7. ref. 5.

TRACTATUS IX.

De Excommunicatione.

1 RES. NUnc in tom. 4. tr. 3. ref. 55.
2 Nunc in to. 5. tr. 1. ref. 149.
3 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 182.
4 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 193.
5 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 194.
6 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 196.
7 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 210.
8 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 199.
9 Nunc io tom. 5. tr. 1. ref. 200.
10 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 189.
11 Nunc in tom. 4. tr. 3. ref. 59.
12 Nunc in tom. 4. tr. 3. ref. 57.
13 Nunc in tom. 4. tr. 3. ref. 63.
14 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 190.
15 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 191.
16 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 332.
17 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 34.
18 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 4.
19 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 5.
20 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 136.
21 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 12.
22 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 192.
23 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 184.
24 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 209.
25 Nunc in tom. 4. tr. 3. ref. 60.
26 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 29.
27 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 27.
28 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 28.
29 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 30.
30 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 141.
31 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 183.
32 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 101.
33 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 103.
34 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 68.
35 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 104.
36 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 105.
37 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 102.
38 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 107.
39 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 187.
40 Nunc in tom. 4. tr. 3. ref. 66.
41 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 16.
42 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 1.
43 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 43.
44 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 126.
45 Nunc in tom. 1. tr. 1. ref. 13.
46 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 110.
47 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 13.
48 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 14.
49 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 15.
50 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 21.
51 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 95.
52 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 2.
53 Nunc in tom. 4. tr. 4. ref. 25.
54 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 122.
55 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 8.
56 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 9.
57 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 75.
58 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 74.
59 Nunc in tom. 5. tr. 2. ref. 53.
60 Nunc in tom. 5. tr. 2. ref. 54.
61 Nuoc in tom. 5. tr. 2. ref. 56.
62 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 143.
63 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 17.
64 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 18.
65 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 19.
66 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 97.
67 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 206.
68 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 185.
69 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 20.
70 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 94.
71 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 85.
72 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 121.
73 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 135.
74 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 137.
75 Nunc io tom. 5. tr. 1. ref. 138.
76 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 139.
77 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 140.
78 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 83.
79 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 85.
80 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 86.
81 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 127.
82 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 128.
83 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 15.
84 Nunc in tom. 1. tr. 4. ref. 11.
85 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 127.
86 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 133.
87 Nunc in tom. 1. tr. 1. ref. 44.
88 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 130.
89 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 131.
90 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 132.
91 Nunc in tom. 2. tr. 1. ref. 161.
92 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 136.
93 Nunc in tom. 5. tr. 5. ref. 36.
94 Nunc in tom. 5. tr. 5. ref. 33.
95 Nunc in rom. 5. tr. 1. ref. 135.
96 Nunc in tom. 1. tr. 1. ref. 16.
97 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 70.
98 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 71.
99 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 169.
100 Nunc in tom. 5. tr. 3. ref. 19.
101 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 170.
102 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 172.
103 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 178.
104 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 173.
105 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 166.
106 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 177.
107 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 167.
108 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 25.
109 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 23.
110 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 115.
111 Nunc in tom 5. tr. 1. ref. 117.
112 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 111.
113 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 112.
114 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 113.
115 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 114.
116 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 146.
117 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 148.
118 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 156.
119 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 155.
120 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 157.
121 Nunc in tom. 1. tr. 1. ref. 151.
122 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 153.
123 Nunc in tom. 1. tr. 1. ref. 154.
124 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 158.
125 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 159.
126 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 152.
127 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 138.
128 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 120.
129 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 118.
130 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 116.
131 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 24.
132 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 168.
133 Nunc in tom. 1. tr. 1. ref. 117.
134 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 45.
135 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 22.

TRACTATUS X.

De Suspensione, & Interdicto.

Nota, quod in hoc tract. sunt duæ Resolutiones 64. Sed hic exinde veri numeri apponuntur.

1 RES. HIc in tom. 5. tr. 3. ref. 15.
2 Hic in tom. 5. tr. 3. ref. 17.
3 Hic in tom. 5. tr. 3. ref. 16.
4 Hic in tom. 5. tr. 3. ref. 23.

TRACTATUS XI.

De sigillo Confessionis.

TRACTATUS XII.

De Indulgentiis, & Jubilæo.

TRACTATUS XIII.

Et Miscellaneus primus.

26 Nunc

26 Nunc in tom.7. tr.5. ref.32.
27 Nunc in tom.5. tr.1. ref.59.
28 Nunc in tom.2. tr.2. ref.2.
29 Nunc in tom.2. tr.2. ref.35.
30 Nunc in tom.1. tr.2. ref.24.
31 Nunc in tom.1. tr.1. ref.23.
32 Nunc in tom.1. tr.1. ref.22.
33 Nunc in tom.1. tr.3. ref.85.
34 Nunc in tom.1. tr.4. ref.8.
35 Nunc in tom.7. tr.1. ref.124.
36 Nunc in tom.1. tr.6. ref.1.
37 Nunc in tom.1. tr.6. ref.40.
38 Nunc in tom.1. tr.6. ref.35.
39 Nunc in tom.7. tr.1. ref.28.
40 Nunc in tom.7. tr.5. ref.40.
41 Nunc in tom.7. tr.4. ref.42.
42 Nunc in tom.7. tr.4. ref.38.
43 Nunc in tom.5. tr.8. ref.18.
44 Nunc in tom.5. tr.2. ref.49.
45 Nunc in tom.7. tr.1. ref.67.
46 Nunc in tom.7. tr.1. ref.260.
47 Nunc in tom.2. tr.5. ref.19.
48 Nunc in tom.2. tr.5. ref.16.
49 Nunc in tom.7. tr.1. ref.226.
50 Nunc in tom.6. tr.3. ref.45.
51 Nunc in tom.2. tr.1. ref.55.
52 Nunc in tom.2. tr.1. ref.19.
53 Nunc in tom.4. tr.3. ref.4.
54 Nunc in tom.2. tr.6. ref.114.
55 Nunc in tom.1. tr.1. ref.9.
56 Nunc in tom.1. tr.4. ref.20.
57 Nunc in tom.2. tr.5. ref.87.
58 Nunc in tom.1. tr.1. ref.48.
59 Nunc in tom.5. tr.1. ref.60.
60 Nunc in tom.2. tr.1. ref.174.
61 Nunc in tom.2. tr.3. ref.25.
62 Nunc in tom.2. tr.2. ref.43.
63 Nunc in tom.1. tr.3. ref.152.
64 Nunc in tom.1. tr.3. ref.183.
65 Nunc in tom.2. tr.2. ref.49.
66 Nunc in tom.2. tr.5. ref.106.
67 Nunc in tom.5. tr.1. ref.161.
68 Nunc in tom.5. tr.1. ref.163.
69 Nunc in tom.5. tr.1. ref.164.
70 Nunc in tom.5. tr.7. ref.45.
71 Nunc in tom.5. tr.7. ref.46.
72 Nunc in tom.2. tr.1. ref.232.
73 Nunc in tom.3. tr.3. ref.81.
74 Nunc in tom.1. tr.1. ref.12.
75 Nunc in tom.3. tr.6. ref.27.
76 Nunc in tom.2. tr.1. ref.183.
77 Nunc in tom.2. tr.3. ref.9.
78 Nunc in tom.6. tr.3. ref.22.
79 Nunc in tom.6. tr.3. ref.155.
80 Nunc in tom.2. tr.1. ref.212.
81 Nunc in tom.7. tr.5. ref.27.
82 Nunc in tom.7. tr.5. ref.29.
83 Nunc in tom.7. tr.5. ref.24.
84 Nunc in tom.1. tr.3. ref.121.
85 Nunc in tom.2. tr.2. ref.80.
86 Nunc in tom.1. tr.1. ref.82.
87 Nunc in tom.2. tr.6. ref.146.
88 Nunc in tom.7. tr.1. ref.340.
89 Nunc in tom.7. tr.5. ref.30.
90 Nunc in tom.3. tr.3. ref.72.
91 Nunc in tom.6. tr.1. ref.37.
92 Nunc in tom.2. tr.1. ref.169.
93 Nunc in tom.2. tr.5. ref.79.
94 Nunc in tom.8. tr.7. ref.46.
95 Nunc in tom.2. tr.1. ref.190.
96 Nunc in tom.2. tr.1. ref.234.
97 Nunc in tom.2. tr.5. ref.98.
98 Nunc in tom.8. tr.7. ref.38.
99 Nunc in tom.1. tr.7. ref.100.

TRACTATUS XIV.

Ex Miscellaneus secundus.

1 RES. Hic in tom.5. tr.7. ref.41.
2 Hic in tom.5. tr.7. ref.43.
3 Hic in tom.5. tr.7. ref.39.
4 Hic in tom.5. tr.7. ref.44.
5 Hic in tom.1. tr.3. ref.165.
6 Hic in tom.1. tr.3. ref.182.
7 Hic in tom.7. tr.8. ref.49.
8 Hic in tom.6. tr.1. ref.60.
9 Hic in tom.6. tr.2. ref.42.
10 Hic in tom.1. tr.7. ref.118.
11 Hic in tom.7. tr.1. ref.5.
12 Hic in tom.4. tr.6. ref.115.
13 Hic in tom.4. tr.6. ref.58.
14 Hic in tom.4. tr.6. ref.124.
15 Hic in tom.7. tr.1. ref.18.
16 Hic in tom.7. tr.1. ref.150.
17 Hic in tom.6. tr.1. ref.26.
18 Hic in tom.3. tr.2. ref.131.
19 Hic in tom.2. tr.1. ref.218.
20 Hic in tom.4. tr.3. ref.162.
21 Hic in tom.1. tr.3. ref.6.
22 Hic in tom.1. tr.3. ref.30.
23 Hic in tom.3. tr.3. ref.69.
24 Hic in tom.7. tr.1. ref.19.
25 Hic in tom.6. tr.1. ref.11.
26 Hic in tom.3. tr.3. ref.115.
27 Hic in tom.2. tr.5. ref.72.
28 Hic in tom.3. tr.2. ref.119.
29 Hic in tom.3. tr.5. ref.77.
30 Hic in tom.3. tr.2. ref.143.
31 Hic in tom.1. tr.6. ref.43.
32 Hic in tom.2. tr.6. ref.149.
33 Hic in tom.2. tr.6. ref.8.
34 Hic in tom.8. tr.4. ref.5.
35 Hic in tom.6. tr.8. ref.43.
36 Hic in tom.2. tr.6. ref.179.
37 Hic in tom.2. tr.6. ref.216.
38 Hic in tom.2. tr.6. ref.156.
39 Hic in tom.6. tr.3. ref.76.
40 Hic in tom.6. tr.1. ref.83.
41 Hic in tom.1. tr.3. ref.4.
42 Hic in tom.6. tr.2. ref.41.
43 Hic in tom.2. tr.1. ref.246.
44 Hic in tom.1. tr.3. ref.135.
45 Hic in tom.2. tr.1. ref.39.
46 Hic in tom.3. tr.6. ref.118.
47 Hic in tom.3. tr.6. ref.121.
48 Hic in tom.3. tr.6. ref.70.
49 Hic in tom.7. tr.1. ref.341.
50 Hic in tom.2. tr.2. ref.89.
51 Hic in tom.1. tr.3. ref.36.
52 Hic in tom.1. tr.3. ref.26.
53 Hic in tom.1. tr.3. ref.125.
54 Hic in tom.1. tr.3. ref.57.
55 Hic in tom.1. tr.7. ref.63.
56 Hic in tom.1. tr.7. ref.163.
57 Hic in tom.6. tr.3. ref.158.
58 Hic in tom.1. tr.5. ref.19.
59 Hic in tom.5. tr.1. ref.202.
60 Hic in tom.1. tr.3. ref.76.
61 Hic in tom.1. tr.6. ref.51.
62 Hic in tom.6. tr.2. ref.6.
63 Hic in tom.2. tr.5. ref.17.
64 Hic in tom.2. tr.5. ref.19.
65 Hic in tom.2. tr.1. ref.52.
66 Hic in tom.1. tr.3. ref.109.
67 Hic in tom.1. tr.4. ref.94.
68 Hic in tom.6. tr.1. ref.9.
69 Hic in tom.6. tr.1. ref.50.
70 Hic in tom.2. tr.3. ref.21.
71 Hic in tom.1. tr.6. ref.52.
72 Hic in tom.7. tr.1. ref.206.
73 Hic in tom.1. tr.6. ref.29.
74 Hic in tom.8. tr.4. ref.1.
75 Hic in tom.5. tr.7. ref.20.
76 Hic in tom.2. tr.1. ref.226.
77 Hic in tom.2. tr.1. ref.227.
78 Hic in tom.2. tr.1. ref.225.
79 Hic in tom.8. tr.10. ref.13.
80 Hic in tom.2. tr.1. ref.20.
81 Hic in tom.2. tr.1. ref.36.
82 Hic in tom.2. tr.5. ref.21.
83 Hic in tom.4. tr.6. ref.5.
84 Hic in tom.6. tr.8. ref.26.
85 Hic in tom.1. tr.7. ref.2.
86 Hic in tom.1. tr.4. ref.10.
87 Hic in tom.6. tr.3. ref.136.
88 Hic in tom.6. tr.1. ref.25.
89 Hic in tom.3. tr.3. ref.99.
90 Hic in tom.5. tr.6. ref.36.
91 Hic in tom.7. tr.1. ref.290.
92 Hic in tom.8. tr.5. ref.55.
93 Hic in tom.4. tr.7. ref.44.
94 Hic in tom.7. tr.3. ref.56.
95 Hic in tom.7. tr.4. ref.22.
96 Hic in tom.6. tr.1. ref.71.
97 Hic in tom.5. tr.1. ref.144.
98 Hic in tom.5. tr.5. ref.91.
99 Hic in tom.5. tr.1. ref.55.
100 Hic in tom.5. tr.1. ref.62.
101 Hic in tom.6. tr.1. ref.63.
102 Hic in tom.5. tr.1. ref.54.
103 Hic in tom.7. tr.1. ref.164.
104 Hic in tom.4. tr.3. ref.67.
105 Hic in tom.6. tr.1. ref.3.
106 Hic in tom.6. tr.1. ref.2.
107 Hic in tom.1. tr.4. ref.31.
108 Hic in tom.1. tr.4. ref.32.
109 Hic in tom.1. tr.4. ref.33.
110 Hic in tom.1. tr.7. ref.49.
111 Hic in tom.1. tr.3. ref.17.
112 Hic in tom.2. tr.5. ref.35.
113 Hic in tom.1. tr.3. ref.127.

PARS SEXTA.

TRACTATUS I.

De Immunitate Ecclesiæ.

1 RES. Nunc in tom.9. tr.1. ref.6.
2 Nunc in tom.9. tr.1. ref.7.
3 Nunc in tom.9. tr.1. ref.10.
4 Nunc in tom.9. tr.1. ref.19.
5 Nunc in tom.9. tr.1. ref.16.
6 Nunc in tom.9. tr.1. ref.8.
7 Nunc in tom.9. tr.1. ref.28.
8 Nunc in tom.9. tr.1. ref.100.
9 Nunc in tom.9. tr.1. ref.57.
10 Nunc in tom.9. tr.1. ref.41.
11 Nunc in tom.9. tr.1. ref.87.
12 Nunc in tom.9. tr.1. ref.90.
13 Nunc in tom.9. tr.1. ref.79.
14 Nunc in tom.9. tr.1. ref.33.
15 Nunc in tom.9. tr.1. ref.58.
16 Nunc in tom.6. tr.1. ref.31.
17 Nunc in tom.9. tr.1. ref.61.
18 Nunc in tom.9. tr.1. ref.50.
19 Nunc in tom.9. tr.1. ref.55.
20 Nunc in tom.9. tr.1. ref.56.
21 Nunc in tom.9. tr.1. ref.64.
22 Nunc in tom.8. tr.1. ref.68.
23 Nunc in tom.9. tr.1. ref.45.
24 Nunc in tom.9. tr.1. ref.42.
25 Nunc in tom.9. tr.1. ref.26.
26 Nunc in tom.9. tr.1. ref.27.
27 Nunc in tom.9. tr.1. ref.108.
28 Nunc in tom.9. tr.1. ref.115.
29 Nunc in tom.9. tr.1. ref.116.
30 Nunc in tom.9. tr.1. ref.118.
31 Nunc in tom.9. tr.1. ref.125.
32 Nunc in tom.9. tr.1. ref.117.
33 Nunc in tom.9. tr.1. ref.127.
34 Nunc in tom.9. tr.1. ref.2.
35 Nunc in tom.9. tr.1. ref.128.
36 Nunc in tom.9. tr.1. ref.133.

TRACTATUS II.

De Familia Laica Nuntiorum Apostolicorum.

1 RES. Hic in tom.9. tr.8. ref.1.
2 Hic in tom.9. tr.8. ref.2.

TRACTATUS III.

De Statuto prohibente alienationem bonorum ſtabilium in Eccleſias.

TRACTATUS IV.

De Bello.

TRACTATUS V.

De Conſuetudine.

TRACTATUS IV.

Et Miſcellaneus primus.

TRACTATUS VII.

Et Miſcellaneus ſecundus.

60 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 66.
61 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 72.
62 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 78.
63 Hic in tom. 5. tr. 8. res. 36.
64 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 208.
65 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 193.

TRACTATUS VIII.

Et Miscellaneus tertius.

1 RES. NUnc in tom. 9. tr. 2. res. 217.
2 Nunc in to. 9. tr. 2. res. 23.
3 Nunc in tom. 9. tr. 2. res. 187.
4 Nunc in tom. 9. tr. 2. res. 214.
5 Nunc in tom. 9. tr. 1. res. 106.
6 Nunc in tom. 9. tr. 2. res. 156.
7 Nunc in tom. 9. tr. 2. res. 163.
8 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 127.
9 Nunc in tom. 5. tr. 10. res. 99.
10 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 26.
11 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 85.
12 Nunc in tom. 3. tr. 6. res. 15.
13 Nunc in tom. 3. tr 6. res. 22.
14 Nunc in tom. 3. tr. 6. res. 107.
15 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 93.
16 Nunc in tom. 3. tr. 2. res. 77.
17 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 36.
18 Nunc in tom. 2. tr. 5. res. 2.
19 Nunc in tom. 2. tr. 5. res. 10.
20 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 52.
21 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 82.
22 Nunc in tom. 2. tr. 5. res. 15.
23 Nunc in tom 2. tr. 5. res. 93.
24 Nunc in tom. 2. tr. 5. res. 51.
25 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 240.
26 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 75.
27 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 3.
28 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 348.
29 Nunc in tom. 5. tr. 5. res. 13.
30 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 351.
31 Nunc in tom. 4. tr. 5. res. 20.
32 Nunc in tom. 7. tr. 2. res. 281.
33 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 25.
34 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 203.
35 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 8.
36 Nunc in tom. 8. tr. 5. res. 59.
37 Nunc in tom. 5. tr. 6. res. 44.
38 Nunc in tom. 5. tr. 8. res. 11.
39 Nunc in tom. 4. tr. 2. res. 13.
40 Nunc in tom. 9. tr. 7. res. 49.

PARS SEPTIMA.

TRACTATUS I.

De Immunitate Ecclesiastica.

1 RES. HIc in tom. 9. tr. 2. res. 316.
2 Hic in to. 9. tr. 2. res. 317.
3 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 318.
4 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 319.
5 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 320.
6 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 321.
7 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 322.
8 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 323.
9 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 324.
10 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 325.
11 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 326.
12 Hic in tom. 9. tr. 2 res. 327.
13 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 328.
14 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 329.
15 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 330.
16 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 331.
17 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 332.
18 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 333.
19 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 334.
20 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 335.
21 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 336.
22 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 337.
23 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 338.

Diana Coord. Tom. I.

24 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 339.
25 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 340.
26 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 341.
27 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 342.
28 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 343.
29 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 344.
30 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 345.

TRACTATUS II.

De Potestate Episcopi quoad dispensandum, & absolvendum vigore Concilii Tridentini cap. 6. sess. 24. de Reformatione.

1 RES. NUnc in tom. 3. tr. 3. res. 1.
2 Nunc in to. 3. tr. 3. res. 2.
3 Nunc in tom. 3. tr. 5. res. 20.
4 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 5.
5 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 291.
6 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 7.
7 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 8.
8 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 9.
9 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 10.
10 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 12.
11 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 13.
12 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 14.
13 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 15.
14 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 17.
15 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 19.
16 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 21.
17 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 22.
18 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 23.
19 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 24.
20 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 27.
21 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 29.
22 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 30.
23 Nunc in tom. 5. tr. 8. res. 17.
24 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 65.
25 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 33.
26 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 36.
27 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 39.
28 Nunc in tom. 3. tr. 2. res. 41.
29 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 42.
30 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 43.
31 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 44.
32 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 47.
33 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 53.
34 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 54.
35 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 56.
36 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 60.
37 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 61.

TRACTATUS III.

De Correctione fraterna.

1 RES. HIc in tom. 7. tr. 4. res. 1.
2 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 2.
3 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 3.
4 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 4.
5 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 5.
6 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 14.
7 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 9.
8 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 21.
9 Hic in tom. 8. tr. 4. res. 23.
10 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 24.
11 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 56.
12 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 30.
13 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 27.
14 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 28.
15 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 26.
16 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 33.
17 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 29.
18 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 68.
19 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 69.
20 Hic in tom. 7. tr. 4 res. 70.
21 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 11.
22 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 16.
23 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 12.
24 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 13.
25 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 57.
26 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 18.
27 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 19.
28 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 20.
29 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 34.
30 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 35.
31 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 32.
32 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 36.
33 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 71.
34 Hic in tom. 1. tr. 8. res. 49.
35 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 37.
36 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 39.
37 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 41.
38 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 43.
39 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 40.
40 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 46.
41 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 47.
42 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 48.
43 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 49.
44 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 51.
45 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 52.
46 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 53.
47 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 61.
48 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 67.
49 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 54.
50 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 55.
51 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 63.
52 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 64.
53 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 45.
54 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 44.
55 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 65.
56 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 58.
57 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 59.
58 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 60.
59 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 66.
60 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 74.
61 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 7.
62 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 62.
63 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 5.

TRACTATUS IV.

De Datis, & Promissis super Bullam Greg. XIII.

1 RES. NUnc in tom. 5. tr. 7. res. 48.
2 Nunc in to. 5. tr. 7. res. 49.
3 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 50.
4 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 52.
5 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 53.
6 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 54.
7 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 55.
8 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 56.
9 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 57.
10 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 58.
11 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 59.
12 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 60.
13 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 61.
14 Nunc in tom. 5. tr. 7. res. 62.

TRACTATUS V.

De Abortu juxta Bullas Sixti V. & Gregorii XIV.

1 RES. HIc in tom. 5. tr. 6. res. 1.
2 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 2.
3 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 3.
4 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 4.
5 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 5.
6 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 19.
7 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 35.
8 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 18.
9 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 26.
10 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 27.
11 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 28.
12 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 31.
13 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 33.
14 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 29.

15 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 7.
16 Hic in tom. 5. tr 6. res. 8.
17 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 14.
18 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 15.
19 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 6.
20 Hic in tom. 5. tr. 6 res. 17.
21 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 9.
22 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 11.
23 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 12.
24 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 21.
25 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 22.
26 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 23.
27 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 13.
28 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 30.
29 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 25.
30 Hic in tom. 5. tr. 1. res. 34.
31 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 32.
32 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 45.
33 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 37.
34 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 38.
35 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 39.
36 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 40.
37 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 41.
38 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 42.
39 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 46.
40 Hic in tom. 5. tr. 2. res. 48.
41 Hic in tom. 5. tr. 6. res. 16.
42 Hic in tom. 9. tr. 1. res. 94.

TRACTATUS VI.

De Testamentis privilegiatis ad pias causas, peste infectorum, & Militum.

Nota, quod in hoc tract. sunt duæ res. 7. Sed hic veri numeri assignantur.

1 RES. NUnc in tom. 6. tr. 8. res. 1.
2 Nunc in to. 6. tr. 8. res. 2.
3 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 3.
4 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 4.
5 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 5.
6 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 6.
7 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 7.
8 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 8.
9 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 9.
10 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 10.
11 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 11.
12 Nunc in tom. 6. tr. 6. res. 12.
13 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 13.
14 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 17.
15 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 18.
16 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 19.
17 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 20.
18 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 21.
19 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 23.
20 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 25.
21 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 29.
22 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 15.
23 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 30.
24 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 31.
25 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 32.
26 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 33.
27 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 34.
28 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 35.
29 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 36.
30 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 37.
31 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 38.
32 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 39.
33 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 40.
34 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 22.
35 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 60.
36 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 61.
37 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 62.
38 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 63.
39 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 64.
40 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 65.
41 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 66.
42 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 67.
43 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 68.
44 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 69.
45 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 70.
46 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 71.
47 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 72.
48 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 73.
49 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 74.
50 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 75.
51 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 76.
52 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 78.
53 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 79.
54 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 80.
55 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 81.
56 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 82.
57 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 83.
58 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 84.
59 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 85.
60 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 89.
61 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 77.
62 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 86.
63 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 87.
64 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 88.
65 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 90.

TRACTATUS VII.

De Servis, & Mancipiis.

Nota etiam quod in hoc tr sunt due re. 43. Sed hic exinde veri num. adscribuntur.

1 RES. HIc in tom. 7. tr. 8. res. 1.
2 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 2.
3 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 3.
4 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 4.
5 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 5.
6 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 6.
7 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 7.
8 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 9.
9 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 11.
10 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 12.
11 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 13.
12 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 14.
13 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 17.
14 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 18.
15 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 19.
16 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 24.
17 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 22.
18 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 23.
19 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 38.
20 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 36.
21 Hic in tom. 7. tr. 4. res. 40.
22 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 41.
23 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 60.
24 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 61.
25 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 54.
26 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 55.
27 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 56.
28 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 45.
29 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 27.
30 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 28.
31 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 30.
32 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 34.
33 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 33.
34 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 34.
35 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 25.
36 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 57.
37 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 58.
38 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 59.
39 Hic in tom. 8. tr. 7. res. 31.
40 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 15.
41 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 21.
42 Hic in tom. 6. tr. 9. res. 4.
43 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 65.
44 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 26.
45 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 37.
46 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 39.
47 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 44.
48 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 42.
49 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 51.
50 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 53.
51 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 63.
52 Hic in tom. 7. tr. 5. res. 45.
53 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 50.
54 Hic in tom. 5. tr. 5. res. 57.
55 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 20.
56 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 52.
57 Hic in tom. 7. tr. 5. res. 75.
58 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 47.
59 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 48.
60 Hic in tom. 9. tr. 1. res. 69.
61 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 143.
62 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 161.
63 Hic in tom. 1. tr. 3. res. 82.
64 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 66.
65 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 43.
66 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 16.
67 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 46.
68 Hic in tom. 1. tr. 1. res. 88.
69 Hic in tom. 1. tr. 1. res. 89.
70 Hic in tom. 1. tr. 1. res. 91.
71 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 8.
72 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 62.
73 Hic in tom. 1. tr. 7. res. 127.
74 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 67.
75 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 64.

TRACTATUS VIII.

De Cessione bonorum & dilationibus moratoriis à Principibus concedi solitis.

1 RES. NUnc in tom. 6. tr. 5. res. 1.
2 Nunc in to. 6. tr. 5. res. 2.
3 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 3.
4 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 4.
5 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 5.
6 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 6.
7 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 7.
8 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 8.
9 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 9.
10 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 10.
11 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 11.
12 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 12.
13 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 13.
14 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 14.
15 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 15.
16 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 16.
17 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 17.
18 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 18.
19 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 19.
20 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 20.
21 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 22.
22 Nunc in tom. 5. tr. 5. res. 58.
23 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 23.
24 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 24.
25 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 25.
26 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 26.
27 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 27.
28 Hunc in tom. 6. tr. 5. res. 28.
29 Hunc in tom. 6. tr. 5. res. 19.
30 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 30.
31 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 31.
32 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 32.
33 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 33.
34 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 34.
35 Nunc in tom. 6. tr. 5. res. 35.

TRACTATUS IX.

De Ludo, & Sponsionibus.

1 RES. HIc in tom. 6. tr. 4. res. 6.
2 Hic in to. 6. tr. 4. res. 7.
3 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 9.
4 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 12.
5 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 16.
6 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 17.
7 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 20.
8 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 18.
9 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 19.
10 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 22.
11 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 23.

12 Hic

12 Hic in tom. 7. tr. 8. res. 29.
13 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 15.
14 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 13.
15 Hic in tom. 7. tr. 3. res. 60.
16 Hic in tom. 6. tr 4. res. 8.
17 Hic in tom. 7. tr. 3. res. 57.
18 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 24.
19 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 25.
20 Hic in tom. 6. tr. 4 res. 26.
21 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 28.
22 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 30.
23 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 33.
24 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 34.
25 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 35.
26 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 62.
27 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 29.
28 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 31.
29 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 36.
30 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 37.
31 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 38.
32 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 43.
33 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 44.
34 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 45.
35 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 57.
36 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 58.
37 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 5.
38 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 3.
39 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 2.
40 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 11.
41 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 4.
42 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 49.
43 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 50.
44 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 51.
45 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 54.
46 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 55.
47 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 52.
48 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 47.
49 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 60.
50 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 48.
51 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 59.
52 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 46.
53 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 53.
54 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 40.
55 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 70.
56 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 63.
57 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 64.
58 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 65.
59 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 69.
60 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 67.
61 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 71.
62 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 72.
63 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 75.
64 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 78.
65 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 79.
66 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 80.
67 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 73.
68 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 76.
69 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 81.
70 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 82.
71 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 83.
72 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 84.
73 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 85.

TRACTATUS X.

Ex Miscellaneus primus.

1 RES. NUnc in tom. 9. tr. 2. res. 14.
2 Nunc in to. 9. tr. 2. res. 92.
3 Nunc in tom. 9. tr. 2. res. 16.
4 Nunc in tom. 9. tr. 2. res. 190.
5 Nunc in tom. 9. tr. 2. res. 298.
6 Nunc in tom. 5. tr. 5. res. 143.
7 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 219.
8 Nunc in tom. 1. tr. 7. res. 135.
9 Nunc in tom. 1. tr. 6. res. 58.
10 Nunc in tom. 5. tr. 1. res. 207.
11 Nunc in tom. 5. tr. 1. res. 205.
12 Nunc in tom. 5. tr. 1. res. 188.
13 Nunc in tom. 4. tr. 7. res. 27.

14 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 58.
15 Nunc in tom. 3. tr. 6. res. 77.
16 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 149.
17 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 150.
18 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 156.
19 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 152.
20 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 185.
21 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 183.
22 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 75.
23 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 28.
24 Nunc in tom. 3. tr. 6. res. 127.
25 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 99.
26 Nunc in tom. 3. tr. 2. res. 168.
27 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 129.
28 Hunc in tom. 8. tr. 5. res. 13.
29 Hunc in tom. 7. tr. 1. res. 262.
30 Nunc in tom. 5. tr. 5. res. 110.
31 Nunc in tom. 1. tr. 2. res. 9.
32 Nunc in tom. 4. tr. 6. res. 48.
33 Nunc in tom. 6. tr. 1. res. 72.
34 Nunc in tom. 3. tr. 2. res. 110.
35 Nunc in tom. 3. tr. 2. res. 106.
36 Nunc in tom. 3. tr. 2. res. 27.

TRACTATUS XI.

Ex Miscellaneus secundus.

1 RES. HIc in tom. 3. tr. 6. res. 28.
2 Hic in to. 3. tr. 6. res. 82.
3 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 36.
4 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 16.
5 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 21.
6 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 59.
7 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 87.
8 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 105.
9 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 101.
10 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 100.
11 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 89.
12 Hic in tom. 3. tr. 6 res. 72.
13 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 41.
14 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 39.
15 Hic in tom. 2. tr. 1. res. 211.
16 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 53.
17 Hic in tom. 7. tr. 3. res. 10.
18 Hic in tom. 7. tr. 3. res. 26.
19 Hic in tom. 7. tr. 3. res. 24.
20 Hic in tom. 7. tr. 3. res. 35.
21 Hic in tom. 7. tr. 3. res. 16.
22 Hic in tom. 7. tr. 3. res. 58.
23 Hic in tom. 6. tr. 1. res. 61.
24 Hic in tom. 4. tr. 6. res. 60.
25 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 199.
26 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 174.
27 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 242.
28 Hic in tom. 8. tr. 3. res. 20.
29 Hic in tom. 8. tr. 6. res. 10.
30 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 48.
31 Hic in tom. 1. tr. 7. res. 88.
32 Hic in tom. 1. tr. 7. res. 24.
33 Hic in tom. 1. tr. 3. res. 3.
34 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 241.
35 Hic in tom. 8. tr. 2. res. 15.
36 Hic in tom. 4. tr. 7. res. 25.
37 Hic in tom. 9. tr. 1. res. 38.
38 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 154.
39 Hic in tom. 6. tr. 7. res. 5.
40 Hic in tom. 1. tr. 1. res. 92.
41 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 293.
42 Hic in tom. 2. tr. 5. res. 80.
43 Hic in tom. 3. tr. 3. res. 57.
44 Hic in tom. 5. tr. 1. res. 64.
45 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 265.
46 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 266.
47 Hic in tom. 5. tr. 1. res. 150.
48 Hic in tom. 5. tr. 5. res. 137.

TRACTATUS XII.

Ex Miscellaneus tertius.

1 RES. NUnc in tom. 3. tr. 3. res. 68.
2 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 95.
3 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 162.
4 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 194.
5 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 195.
6 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 244.
7 Nunc in tom. 5. tr. 5. res. 141.
8 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 196.
9 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 328.
10 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 117.
11 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 49.
12 Nunc in tom. 2. tr. 3. res. 12.
13 Nunc in tom. 1. tr. 5. res. 65.
14 Nunc in tom. 1. tr. 5. res. 54.
15 Nunc in tom. 1. tr. 7. res. 142.
16 Nunc in tom. 1. tr. 7. res. 143.
17 Nunc in tom. 1. tr. 7. res. 139.
18 Nunc in tom. 1. tr. 7. res. 138.
19 Nunc in tom. 5. tr. 5. res. 147. §. Ad secundum, & §. 1. hujus res. invenietur in tom. 7. tr. 1. res. 331.
20 Nunc in tom. 5. tr. 5. res. 151.
21 Nunc in tom. 5. tr. 9. res. 2.
22 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 12.
23 Nunc in tom. 1. tr. 7. res. 144.
24 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 59.
25 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 61.
26 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 62.
27 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 63.
28 Nunc in tom. 3. tr. 5. res. 36.
29 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 45.
30 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 57.
31 Nunc in tom. 1. tr. 3. res. 69.
32 Nunc in tom. 1. tr. 7. res. 141.
33 Nunc in tom. 1. tr. 1. res. 21.
34 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 68.
35 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 95.
36 Nunc in tom. 3. tr. 2. res. 128.

PARS OCTAVA.

TRACTATUS I.

De Potestate Pontificis quoad Sacramenta.

1 RES. HIc in tom. 3. tr. 1. res. 6.
2 Hic in to. 3. tr. 1. res. 7.
3 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 11.
4 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 12.
5 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 13.
6 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 14.
7 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 15.
8 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 16.
9 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 17.
10 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 18.
11 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 19.
12 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 20.
13 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 21.
14 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 22.
15 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 23.
16 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 24.
17 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 25.
18 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 26.
19 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 27.
20 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 28.
21 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 60.
22 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 46.
23 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 47.
24 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 49.
25 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 50.
26 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 51.
27 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 52.
28 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 63.
29 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 64.
30 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 58.
31 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 61.
32 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 62.

TRACTATUS II.

De Ministro Sacram. Ordinis.

TRACTATUS III.

De Dispensatione.

TRACTATUS IV.

De Cap. Sede Vacante.

16 Nunc in tom.3. tr.5. res.7.
17 Nunc in tom.3. tr.5. res.29.
18 Nunc in tom.3. tr.5. res.4.
19 Nunc in tom.3. tr.5. res.48.
20 Nunc in tom.3. tr.5. res.49.
21 Nunc in tom.3. tr.5. res.8.
22 Nunc in tom.3. tr.5. res.27.
23 Nunc in tom.3. tr.5. res.25.
24 Nunc in tom.3. tr.5. res.44.
25 Nunc in tom.3. tr.5. res.50.
26 Nunc in tom.3. tr.5. res.51.
27 Nunc in tom.3. tr.5. res.52.
28 Nunc in tom.3. tr.5. res.53.
29 Nunc in tom.3. tr.5. res.54.
30 Nunc in tom.3. tr.5. res.55.
31 Nunc in tom.3. tr.5. res.56.
32 Nunc in tom.3. tr.5. res.57.
33 Nunc in tom.3. tr.5. res.6.
34 Nunc in tom.3. tr.5. res.43.
35 Nunc in tom.3. tr.5. res.42.
36 Nunc in tom.3. tr.5. res.61.
37 Nunc in tom.3. tr.5. res.22.
38 Nunc in tom.3. tr.5. res.41.
39 Nunc in tom.3. tr.5. res.35.
40 Nunc in tom.3. tr.5. res.58.
41 Nunc in tom.3. tr.5. res.12.
42 Nunc in tom.3. tr.5. res.13.
43 Nunc in tom.3. tr.5. res.14.
44 Nunc in tom.3. tr.5. res.15.
45 Nunc in tom.3. tr.5. res.26.
46 Nunc in tom.3. tr.5. res.32.
47 Nunc in tom.3. tr.5. res.23.
48 Nunc in tom.3. tr.5. res.33.
49 Nunc in tom.3. tr.5. res.28.
50 Nunc in tom.3. tr.5. res.45.
51 Nunc in tom.3. tr.5. res.46.
52 Nunc in tom.3. tr.5. res.47.
53 Nunc in tom.3. tr.5. res.34.
54 Nunc in tom.3. tr.5. res.40.
55 Nunc in tom.3. tr.5. res.64.
56 Nunc in tom.3. tr.5. res.65.
57 Nunc in tom.3. tr.5. res.66.
58 Nunc in tom.3. tr.5. res.67.
59 Nunc in tom.3. tr.5. res.68.
60 Nunc in tom.3. tr.5. res.69.
61 Nunc in tom.3. tr.5. res.70.
62 Nunc in tom.3. tr.5. res.71.
63 Nunc in tom.3. tr.5. res.75.
64 Nunc in tom.3. tr.5. res.72.
65 Nunc in tom.3. tr.2. res.62.
66 Nunc in tom.3. tr.2. res.78.
67 Nunc in tom.3. tr.5. res.76.
68 Nunc in tom.3. tr.5. res.39.
69 Nunc in tom.3. tr.5. res.79.
70 Nunc in tom.3. tr.5. res.80.
71 Nunc in tom.3. tr.5. res.63.
72 Nunc in tom.3. tr.5. res.19.
73 Nunc in tom.3. tr.5. res.11.
74 Nunc in tom.3. tr.5. res.60.

TRACTATUS V.
De Executoribus Testament.

1 RES. Hic in tom.6. tr.9. res.1.
2 Hic in to.6. tr.9. res.2.
3 Hic in tom.6. tr.9. res.5.
4 Hic in tom.6. tr.9. res.6.
5 Hic in tom.6. tr.9. res.7.
6 Hic in tom.6. tr.9. res.8.
7 Hic in tom.6. tr.9. res.9.
8 Hic in tom.6. tr.9. res.10.
9 Hic in tom.6. tr.9. res.11.
10 Hic in tom.6. tr.9. res.12.
11 Hic in tom.6. tr.9. res.13.
12 Hic in tom.6. tr.9. res.14.
13 Hic in tom.6. tr.9. res.15.
14 Hic in tom.6. tr.9. res.16.
15 Hic in tom.6. tr.9. res.17.
16 Hic in tom.6. tr.9. res.18.

17 Hic in tom.6. tr.9. res.19.
18 Hic in tom.6. tr.9. res.20.
19 Hic in tom.6. tr.9. res.21.
20 Hic in tom.6. tr.9. res.22.
21 Hic in tom.6. tr.9. res.24.
22 Hic in tom.6. tr.9. res.25.
23 Hic in tom.6. tr.9. res.26.
24 Hic in tom.6. tr.9. res.27.
25 Hic in tom.6. tr.9. res.28.
26 Hic in tom.6. tr.9. res.29.
27 Hic in tom.6. tr.9. res.31.
28 Hic in tom.6. tr.9. res.32.
29 Hic in tom.6. tr.9. res.34.
30 Hic in tom.6. tr.9. res.35.
31 Hic in tom.6. tr.9. res.36.
32 Hic in tom.6. tr.9. res.37.
33 Hic in tom.6. tr.9. res.23.
34 Hic in tom.6. tr.9. res.68.
35 Hic in tom.6. tr.9. res.69.
36 Hic in tom.6. tr.9. res.70.
37 Hic in tom.6. tr.9. res.71.
38 Hic in tom.6. tr.9. res.38.
39 Hic in tom.6. tr.9. res.67.
40 Hic in tom.6. tr.9. res.48.
41 Hic in tom.6. tr.9. res.55.
42 Hic in tom.6. tr.9. res.72.
43 Hic in tom.6. tr.9. res.73.
44 Hic in tom.6. tr.9. res.74.
45 Hic in tom.6. tr.9. res.56.
46 Hic in tom.6. tr.9. res.57.
47 Hic in tom.6. tr.9. res.58.
48 Hic in tom.6. tr.9. res.59.
49 Hic in tom.6. tr.9. res.60.
50 Hic in tom.6. tr.9. res.61.
51 Hic in tom.6. tr.9. res.62.
52 Hic in tom.6. tr.9. res.43.
53 Hic in tom.6. tr.9. res.41.
54 Hic in tom.6. tr.9. res.44.
55 Hic in tom.6. tr.9. res.53.
56 Hic in tom.6. tr.9. res.45.
57 Hic in tom.6. tr.9. res.46.
58 Hic in tom.6. tr.9. res.63.
59 Hic in tom.6. tr.9. res.47.
60 Hic in tom.6. tr.9. res.33.
61 Hic in tom.6. tr.9. res.54.
62 Hic in tom.6. tr.9. res.40.
63 Hic in tom.6. tr.9. res.65.
64 Hic in tom.6. tr.9. res.66.

TRACTATUS VI.
De Donationibus.

1 RES. Nunc in tom.6. tr.7. res.1.
2 Nunc in tom.6. tr.7. res.2.
3 Nunc in tom.6. tr.7. res.24.
4 Nunc in tom.6. tr.7. res.26.
5 Nunc in tom.6. tr.7. res.29.
6 Nunc in tom.6. tr.7. res.35.
7 Nunc in tom.6. tr.7. res.27.
8 Nunc in tom.6. tr.7. res.31.
9 Nunc in tom.6. tr.7. res.32.
10 Nunc in tom.6. tr.7. res.58.
11 Nunc in tom.6. tr.7. res.57.
12 Nunc in tom.6. tr.7. res.8.
13 Nunc in tom.6. tr.7. res.3.
14 Nunc in tom.6. tr.7. res.4.
15 Nunc in tom.6. tr.7. res.6.
16 Nunc in tom.6. tr.7. res.14.
17 Nunc in tom.6. tr.7. res.28.
18 Nunc in tom.6. tr.7. res.21.
19 Nunc in tom.6. tr.7. res.67.
20 Nunc in tom.6. tr.7. res.68.
21 Nunc in tom.6. tr.7. res.38.
22 Nunc in tom.6. tr.7. res.39.
23 Nunc in tom.6. tr.7. res.40.
24 Nunc in tom.6. tr.7. res.70.
25 Nunc in tom.6. tr.7. res.59.
26 Nunc in tom.6. tr.7. res.65.
27 Nunc in tom.6. tr.7. res.66.
28 Nunc in tom.6. tr.7. res.62.
29 Nunc in tom.6. tr.7. res.63.
30 Nunc in tom.6. tr.7. res.71.
31 Nunc in tom.6. tr.7. res.64.
32 Nunc in tom.6. tr.7. res.69.
33 Nunc in tom.6. tr.7. res.45.
34 Nunc in tom.6. tr.7. res.34.
35 Nunc in tom.6. tr.7. res.46.
36 Nunc in tom.6. tr.7. res.47.
37 Nunc in tom.6. tr.7. res.36.
38 Nunc in tom.6. tr.7. res.102.
39 Nunc in tom.6. tr.7. res.103.
40 Nunc in tom.6. tr.7. res.104.
41 Nunc in tom.6. tr.7. res.105.
42 Nunc in tom.6. tr.7. res.106.
43 Nunc in tom.6. tr.7. res.107.
44 Nunc in tom.6. tr.7. res.108.
45 Nunc in tom.6. tr.7. res.109.
46 Nunc in tom.6. tr.7. res.96.
47 Nunc in tom.6. tr.7. res.97.
48 Nunc in tom.6. tr.7. res.98.
49 Nunc in tom.6. tr.7. res.95.
50 Nunc in tom.6. tr.7. res.93.
51 Nunc in tom.6. tr.7. res.99.
52 Nunc in tom.6. tr.7. res.100.
53 Nunc in tom.6. tr.6. res.101.
54 Nunc in tom.6. tr.7. res.130.
55 Nunc in tom.6. tr.7. res.133.
56 Nunc in tom.6. tr.7. res.131.
57 Nunc in tom.6. tr.7. res.132.
58 Nunc in tom.6. tr.7. res.134.
59 Nunc in tom.6. tr.7. res.51.
60 Nunc in tom.6. tr.7. res.49.
61 Nunc in tom.6. tr.7. res.50.
62 Nunc in tom.6. tr.7. res.54.
63 Nunc in tom.6. tr.7. res.52.
64 Nunc in tom.6. tr.7. res.55.
65 Nunc in tom.6. tr.7. res.53.
66 Nunc in tom.6. tr.7. res.135.
67 Nunc in tom.6. tr.7. res.72.
68 Nunc in tom.6. tr.7. res.73.
69 Nunc in tom.6. tr.7. res.79.
70 Nunc in tom.6. tr.7. res.80.
71 Nunc in tom.6. tr.7. res.82.
72 Nunc in tom.6. tr.7. res.81.
73 Nunc in tom.6. tr.7. res.83.
74 Nunc in tom.6. tr.7. res.84.
75 Nunc in tom.6. tr.7. res.86.
76 Nunc in tom.6. tr.7. res.87.
77 Nunc in tom.6. tr.7. res.88.
78 Nunc in tom.6. tr.7. res.56.
79 Nunc in tom.6. tr.7. res.89.
80 Nunc in tom.6. tr.7. res.90.
81 Nunc in tom.6. tr.7. res.92.
82 Nunc in tom.6. tr.7. res.91.
83 Nunc in tom.6. tr.7. res.143.
84 Nunc in tom.6. tr.7. res.136.
85 Nunc in tom.6. tr.7. res.148.
86 Nunc in tom.6. tr.7. res.76.
87 Nunc in tom.6. tr.7. res.78.
88 Nunc in tom.6. tr.7. res.75.
89 Nunc in tom.6. tr.7. res.126.
90 Nunc in tom.6. tr.7. res.145.
91 Nunc in tom.6. tr.7. res.41.
92 Nunc in tom.6. tr.7. res.42.
93 Nunc in tom.6. tr.7. res.110.
94 Nunc in tom.6. tr.7. res.111.
95 Nunc in tom.6. tr.7. res.112.
96 Nunc in tom.6. tr.7. res.120.
97 Nunc in tom.6. tr.7. res.113.
98 Nunc in tom.6. tr.7. res.114.
99 Nunc in tom.6. tr.7. res.115.
100 Nunc in tom.6. tr.7. res.121.
101 Nunc in tom.6. tr.7. res.116.
102 Nunc in tom.6. tr.7. res.142.
103 Nunc in tom.6. tr.7. res.117.
104 Nunc in tom.6. tr.7. res.124.
105 Nunc in tom.r. tr.7. res.137.
106 Nunc in tom.6. tr.7. res.119.
107 Nunc in tom.6. tr.7. res.127.

TRACTATUS VII.

Et Miſcellaneus.

PARS NONA.

TRACTATUS I.

De Oratoriis privatis ſæcularium, Epiſcopor. Regularium, & Cardinal.

TRACTATUS II.

De Altaribus privilegiatis.

TRACTATUS III.

De Caſibus excuſantibus à confeſſione ante Euchariſtiam.

16 Nunc

16 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 148.
17 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 155.
18 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 154.
19 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 158.
20 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 159.
21 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 168.
22 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 169.
23 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 171.
24 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 179.
25 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 180.
26 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 172.
27 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 185.
28 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 184.
29 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 175.
30 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 177.
31 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 174.
32 Nunc in tom. 1. tr. 3. ref. 186.

TRACTATUS IV.

De censura ob percussionem Cleric.

1 RES. Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 15.
2 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 18.
3 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 23.
4 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 9.
5 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 42.
6 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 43.
7 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 50.
8 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 8.
9 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 10.
10 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 47.
11 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 52.
12 Hic in tom. 5. tr. 2 ref. 39.
13 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 37.
14 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 26.
15 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 28.
16 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 29.
17 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 40.
18 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 57.
19 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 61.
20 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 24.
21 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 14.
22 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 11.
23 Hic in tom. 5. tr. 1. ref. 13.
24 Hic in tom. 5. tr. 1. ref. 22.
25 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 20.
26 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 21.
27 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 1.
28 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 6.
29 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 38.
30 Hic in tom. 5. tr. 1. ref. 44.
31 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 35.
32 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 17.
33 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 16.
34 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 45.
35 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 31.
36 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 32.
37 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 30.
38 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 19.
39 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 33.
40 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 36.
41 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 12.
42 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 25.
43 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 34.
44 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 46.
45 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 4.
46 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 5.
47 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 62.
48 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 63.
49 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 77.
50 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 78.
51 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 79.
52 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 76.
53 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 75.
54 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 73.
55 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 66.
56 Hic in tom 5. tr. 2. ref. 67.
57 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 80.
58 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 68.
59 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 69.
60 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 70.
61 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 71.
62 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 72.
63 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 64.
64 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 65.
65 Hic in tom. 5. tr. 2. ref. 74.

TRACTATUS V.

De Thesauris.

1 RES. Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 1.
2 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 2.
3 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 3.
4 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 4.
5 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 6.
6 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 7.
7 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 8.
8 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 9.
9 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 10.
10 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 11.
11 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 12.
12 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 13.
13 Nunc in tom. 6. tr 6. ref. 14.
14 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 15.
15 Nunc in tom. 6. tr. 7. ref. 16.
16 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 117.
17 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 18.
18 Nunc in tom. 6. tr. 6. ref. 19.

TRACTATUS VI.

Et Miscellaneus primus.

Nota, quod in hoc tract. non est n. 23. Sed hic apponuntur veri numeri.

1 RES. Hic est in tom. 1. tr. 1. ref. 29.
2 Hic in tom. 1. tr. 1. ref. 32.
3 Hic in tom. 1. tr. 7. ref. 105.
4 Hic in tom. 1. tr. 7. ref. 101.
5 Hic in tom. 6. tr. 1. ref. 43.
6 Hic in tom. 9. tr. 2. ref. 137.
7 Hic in tom. 3. tr. 6. ref. 14.
8 Hic in tom. 4. tr. 6. ref. 120.
9 Hic in tom. 1. tr. 3. ref. 2.
10 Hic in tom. 4. tr. 3. ref. 159.
11 Hic in tom. 4. tr. 6. ref. 77.
12 Hic in tom. 7. tr. 1. ref. 152.
13 Hic in tom. 5. tr. 1. ref. 35.
14 Hic in tom. 4. tr. 6. ref. 97.
15 Hic in tom. 4. tr. 6. ref. 123.
16 Hic in tom. 4. tr. 6. ref. 64.
17 Hic in tom. 4. tr. 6. ref. 112.
18 Hic in tom. 2. tr. 1. ref. 238.
19 Hic in tom. 2. tr. 1. ref. 188.
20 Hic in tom. 1. tr. 4. ref. 65.
21 Hic in tom. 8. tr. 1. ref. 9.
22 Hic in tom. 3. tr. 3. ref. 73.
23 Hic in tom. 6. tr. 3. ref. 109.
24 Hic in tom. 7. tr. 3. ref. 61.
25 Hic in tom. 7. tr. 1. ref. 119.
26 Hic in tom. 4. tr. 5. ref. 74.
27 Hic in tom. 4. tr. 6. ref. 79.
28 Hic in tom. 4. tr. 6. ref. 122.
29 Hic in tom. 1. tr. 6. ref. 40.
30 Hic in tom. 1. tr. 1. ref. 41.
31 Hic in tom. 1. tr. 2. ref. 23.
32 Hic in tom. 1. tr. 1. ref. 55.
33 Hic in tom. 2. tr. 1. ref. 154.
34 Hic in tom. 1. tr. 1. ref. 81.
35 Hic in tom. 5. tr. 1. ref. 201.
36 Hic in tom. 2. tr. 1. ref. 249.
37 Hic in tom. 1. tr. 1. ref. 84.
38 Hic in tom. 2. tr. 2. ref. 65.
39 Hic in tom. 6. tr. 1. ref. 17.
40 Hic in tom. 3. tr. 2. ref. 41.
41 Hic in tom. 2. tr. 2. ref. 78.
42 Hic in tom. 2. tr. 4. ref. 5.
43 Hic in tom. 2. tr. 4. ref. 4.
44 Hic in tom. 2. tr. 4. ref. 38.
45 Hic in tom. 2. tr. 4 ref. 19.
46 Hic in tom. 1. tr. 2. ref. 4.
47 Hic in tom. 7. tr. 1. ref 50.
48 Hic in tom. 7. tr. 1. ref. 144.
49 Hic in tom. 2. tr. 6. ref. 248.
50 Hic in tom. 2. tr. 6. ref. 272.
51 Hic in tom. 7. tr. 1. ref. 24.
52 Hic in tom. 2. tr. 6. ref. 249.
53 Hic in tom. 2. tr. 6. ref. 251.
54 Hic in tom. 2. tr. 1. ref. 48.
55 Hic in tom. 3. tr. 3. ref. 4.
56 Hic in tom. 1. tr. 6. ref. 24.
57 Hic in tom. 2. tr. 5. ref. 97.

TRACTATUS VII.

Et Miscellaneus secundus.

Adverte, quod in hoc tract. sunt duæ ref. 73. ideò exinde hic apponuntur veri numeri.

1 RES. Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 172.
2 Nunc in to. 2. tr. 6. ref. 220.
3 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 183.
4 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 210.
5 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 209.
6 Nunc in tom. 9. tr. 1. ref. 109.
7 Nunc in tom. 3. tr. 3. ref. 106.
8 Nunc in tom. 3. tr. 6. ref. 6.
9 Nunc in tom. 1. tr. 5. ref. 16.
10 Nunc in tom. 1. tr. 5. ref. 17.
11 Nunc in tom. 1. tr. 5. ref. 18.
12 Nunc in tom. 1. tr. 5. ref. 12.
13 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 208.
14 Nunc in tom. 4. tr. 6. ref. 41.
15 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 37.
16 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 45.
17 Nunc in tom. 6. tr. 1. ref. 42.
18 Nunc in tom. 1. tr. 1. ref. 177.
19 Nunc in tom. 5. tr. 5. ref. 7.
20 Nunc in tom. 5. tr. 5. ref. 118.
21 Nunc in tom. 5. tr. 5. ref. 66.
22 Nunc in tom. 3. tr. 3. ref. 49.
23 Nunc in tom. 5. tr. 5. ref. 14.
24 Nunc in tom. 2. tr. 2. ref. 46.
25 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 171.
26 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 169.
27 Nunc in tom. 7. tr. 8. ref. 10.
28 Nunc in tom. 6. tr. 1. ref. 120.
29 Nunc in tom. 3. tr. 6. ref. 95.
30 Nunc in tom. 6. tr. 3. ref. 119.
31 Nunc in tom. 6. tr. 3. ref. 120.
32 Nunc in tom. 8. tr. 3. ref. 24.
33 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 310.
34 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 312.
35 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 313.
36 Nunc in tom. 3. tr. 2. ref. 115.
37 Nunc in tom. 3. tr. 2. ref. 121.
38 Nunc in tom. 3. tr. 6. ref. 57.
39 Nunc in tom. 3. tr. 2. ref. 135.
40 Nunc in tom. 3. tr. 2. ref. 136.
41 Nunc in tom. 6. tr. 8. ref. 100.
42 Nunc in tom. 6. tr. 8. ref. 101.
43 Nunc in tom. 2. tr. 2. ref. 47.
44 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 151.
45 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 81.
46 Nunc in tom. 1. tr. 6. ref. 20.
47 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 125.
48 Nunc in tom. 2. tr. 6. ref. 123.
49 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 197.
50 Nunc in tom. 1 tr. 1. ref. 93.
51 Nunc in tom. 1. tr. 1. ref. 94.
52 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 245.
53 Nunc in tom. 5. tr. 1. ref. 176.
54 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 17.
55 Nunc in tom. 7. tr. 1. ref. 318.
56 Nunc in tom. 2. tr. 4. ref. 13.
57 Nunc in tom. 1. tr. 6. ref. 17.
58 Nunc in tom. 1. tr. 2. ref. 5.
59 Nunc in tom. 8. tr. 1. ref. 5.

60 Nunc

TRACTATUS VIII.

Et Miſcellaneus tertius.

Nota, quod in hoc tract. ſunt duæ reſ.57. Sed hic veri numeri adſcribuntur.

TRACTATUS IX.

Et Miſcellaneus quartus.

Adverte, quod in hoc tract. ſunt duæ reſ. 44. ideò deinceps hic veri numeri aſſignantur.

PARS DECIMA.

TRACTATUS I.

De Priſco more eligendi Epiſcopos.

TRACTATUS II.

De Prohibitione, ne Clerici præſint Exercitibus.

TRACTATUS III.

De Libertate conſcientiæ; An poſſint illam Principes laici inconſulto Pontifice Hæreticis concedere.

TRACTATUS IV.

De Numero Electorum Imperatoris, non augendo vel minuendo inconſulto Summo Pontifice.

TRACTATUS V.

De Poteſtate Pontificis eligendi ſibi Succeſſorem.

TRACTATUS VI.

De Poteſtate Pontificis Ordinandi Principes laicos titulo Regio.

TRA-

TRACTATUS VII.

De Jure Protectionis, ſeu Clientelæ.

1 RES. Hic in tom.9. tr.11. reſ.1.
2 Hic in tom.9. tr.11. reſ.1.
3 Hic in tom.9. tr.11. reſ.3.
4 Hic in tom.9. tr.11. reſ.4.
5 Hic in tom.9. tr.11. reſ.5.

TRACTATUS VIII.

De Pœnis, ſeu mulctis Epiſcopo non applicandis.

1 RES. Nunc in tom.3. tr.4. reſ.1.
2 Nunc in tom.3. tr.4. reſ.2.
3 Nunc in tom.3 tr.4. reſ.3.
4 Nunc in tom.3. tr.4. reſ.4.
5 Nunc in tom.3. tr.4. reſ.5.
6 Nunc in tom.5. tr.10. reſ.130.
7 Nunc in tom.3. tr.4. reſ.6.
8 Nunc in tom.3. tr.4. reſ.7.
9 Nunc in tom.3. tr.4. reſ.8.
10 Nunc in tom.3. tr.5. reſ.59.

TRACTATUS IX.

De Diſpenſatione cum Regularibus illegitimis.

1 RES. Unica, quæ hic eſt in tom.7. tract.1. reſ.287.

TRACTATUS X.

De Cingulo Militari pro validitate profeſſionis Equitum Melitenſium.

1 RES. Unica, quæ hic eſt in tom.7. tract.2. reſ. etiam unica.

TRACTATUS XI.

Et Miſcellaneus primus.

1 RES. Hic in tom.3. tr.6. reſ.55.
2 Hic in to.2. tr.1. reſ.182.
3 Hic in tom.2. tr.1. reſ.179.
4 Hic in tom.2. tr.1. reſ.239.
5 Hic in tom.2. tr.1. reſ.172.
6 Hic in tom.2. tr.3. reſ.4.
7 Hic in tom.2. tr.3. reſ.15.
8 Hic in tom.2. tr.3. reſ.6.
9 Hic in tom.2. tr.5. reſ.4.
10 Hic in tom.2. tr.5. reſ.94.
11 Hic in tom.2. tr.4. reſ.40.
12 Hic in tom.1. tr.7 reſ.74.
13 Hic in tom.1. tr.2. reſ.2.
14 Hic in tom.2. tr.5. reſ.100.
15 Hic in tom.2. tr.4. reſ.2.
16 Hic in tom.3. tr.6. reſ.66.
17 Hic in tom.3. tr.6. reſ.68.
18 Hic in tom.2. tr.2. reſ.7.
19 Hic in tom.3. tr.3. reſ.46.
20 Hic in tom.3. tr.3. reſ.37.
21 Hic in tom.5. tr.5. reſ.24.
22 Hic in tom.4. tr.3. reſ.132.
23 Hic in tom.5. tr.5. reſ.46.
24 Hic in tom.3. tr.3. reſ.66.
25 Hic in tom.3. tr.3. reſ.59.
26 Hic in tom.5. tr.5. reſ.54.
27 Hic in tom.7. tr.1. reſ.304.
28 Hic in tom.2. tr.6. reſ.14.
29 Hic in tom.5. tr.1. reſ.123.
30 Hic in tom.7. tr.1. reſ.212.
31 Hic in tom.2. tr.2. reſ.22.
32 Hic in tom.3. tr.6. reſ.29.
33 Hic in tom.3. tr.6. reſ.45.
34 Hic in tom.4. tr.4. reſ.68.
35 Hic in tom.4. tr.7. reſ.20.
36 Hic in tom.4. tr.7. reſ.21.
37 Hic in tom.2. tr.1. reſ.200.
38 Hic in tom.4. tr.6. reſ.59.
39 Hic in tom.2. tr.2. reſ.24.
40 Hic in tom.2. tr.2. reſ.81.
41 Hic in tom.4. tr.7. reſ.65.
42 Hic in tom.3. tr.2. reſ.124.
43 Hic in tom.3. tr.2. reſ.117.
44 Hic in tom.3. tr.2. reſ.116.
45 Hic in tom.3. tr.6. reſ.17.
46 Hic in tom.4. tr.6. reſ.54.
47 Hic in tom.8. tr.4. reſ.38.
48 Hic in tom.2. tr.5. reſ.55.
49 Hic in tom.5. tr.5. reſ.74.
50 Hic in tom.3. tr.3. reſ.78.
51 Hic in tom.3. tr.5. reſ.18.
52 Hic in tom.3. tr.3. reſ.79.
53 Hic in tom.4. tr.5. reſ.3.
54 Hic in tom.1. tr.4. reſ.22.
55 Hic in tom.1. tr.4. reſ.23.
56 Hic in tom 6. tr.8. reſ.50.
57 Hic in tom.1. tr.1. reſ.2.
58 Hic in tom.3. tr.6. reſ.134.
59 Hic in tom.4. tr.7. reſ.63.
60 Hic in tom.5. tr.1. reſ.40.
61 Hic in tom.1. tr.7. reſ.102.
62 Hic in tom.2. tr.6. reſ.134.
63 Hic in tom.2. tr.3. reſ.16.
64 Hic in tom.1. tr.1. reſ.19.
65 Hic in tom.2. tr.5. reſ.1.
66 Hic in tom.2. tr.5. reſ.99.
67 Hic in tom.2. tr.5. reſ.102.
68 Hic in tom.7. tr.1. reſ.191.
69 Hic in tom.6. tr.1. reſ.85.
70 Hic in tom.2. tr.1. reſ.243.

TRACTATUS XII.

Et Miſcellaneus ſecundus.

Nota, quod in hoc tract. ſunt duo nu. 45. Sed hic veri numeri aſſignantur.

1 RES. Nunc in tom.3. tr.1. reſ.79.
2 Nunc in to.1. tr.3. reſ.130.
3 Nunc in tom.6. tr.3. reſ.60.
4 Nunc in tom.5. tr.1. reſ.6.
5 Nunc in tom.5. tr.10. reſ.131.
6 Nunc in tom.7. tr.1. reſ.159.
7 Nunc in tom.6. tr.1. reſ.30.
8 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.202.
9 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.49.
10 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.54.
11 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.95.
12 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.237.
13 Nunc in tom.2. tr 1. reſ.230.
14 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.236.
15 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.240.
16 Nunc in tom.1. tr.3. reſ.176.
17 Nunc in tom.2. tr.2. reſ.56.
18 Nunc in tom.1. tr.5. reſ.22.
19 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.165.
20 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.157.
21 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.42.
22 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.108.
23 Nunc in tom.4. tr.1. reſ.14.
24 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.89.
25 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.102.
26 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.103.
27 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.53.
28 Nunc in tom.6. tr.3. reſ.67.
29 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.16.
30 Nunc in tom.7. tr.5. reſ.11.
31 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.12.
32 Nunc in tom.2. tr.4. reſ.14.
33 Nunc in tom.3. tr.3. reſ.26.
34 Nunc in tom.1. tr.8. reſ.9.
35 Nunc in tom.7. tr.3. reſ.62.
36 Nunc in tom.1. tr.3. reſ.83.
37 Nunc in tom.1. tr.3. reſ.47.
38 Nunc in tom.8. tr.10. reſ.17.
39 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.23.
40 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.84.
41 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.111.
42 Nunc in tom.1. tr.6. reſ.44.
43 Nunc in tom.1. tr.6. reſ.26.
44 Nunc in tom.7. tr.1. reſ.175.
45 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.114.
46 Nunc in tom.4. tr.6. reſ.86.
47 Nunc in tom.1. tr.6. reſ.57.
48 Nunc in tom.5. tr.1. reſ.142.
49 Nunc in tom.5. tr.9. reſ.99.
50 Nunc in tom.7. tr.1. reſ.128.
51 Nunc in tom.7. tr.1. reſ.229.
52 Nunc in tom.7. tr.1. reſ.230.
53 Nunc in tom.7. tr.1. reſ.231.
54 Nunc in tom.5. tr.1. reſ.56.
55 Nunc in tom.1. tr.7. reſ.82.
56 Nunc in tom.7. tr.1. reſ.257.
57 Nunc in tom.7. tr.1. reſ.323.
58 Nunc in tom.2. tr.1. reſ.99.

TRACTATUS XIII.

Et Miſcellaneus tertius.

1 RES. Hic in tom.3. tr.2. reſ.172.
2 Hic in to.5. tr.4. reſ.15.
3 Hic in tom.2. tr.7. reſ.45.
4 Hic in tom.3. tr.6. reſ.65.
5 Hic in tom.4. tr.7. reſ.60.
6 Hic in tom.7. tr.1. reſ.146.
7 Hic in tom.2. tr.6. reſ.132.
8 Hic in tom.6. tr.8. reſ.53.
9 Hic in tom.3. tr.8. reſ.54.
10 Hic in tom.3. tr.6. reſ.133.
11 Hic in tom.5. tr.5. reſ.67.
12 Hic in tom.2. tr.6. reſ.253.
13 Hic in tom.6. tr.1. reſ.100.
14 Hic in tom.6. tr.1. reſ.33.
15 Hic in tom.2. tr.6. reſ.72.
16 Hic in tom.2. tr 6. reſ.94.
17 Hic in tom.2. tr.6. reſ.101.
18 Hic in tom.2. tr.5. reſ.114.
19 Hic in tom.2. tr.6. reſ.135.
20 Hic in tom.2. tr.6 reſ.100.
21 Hic in tom.2. tr.6. reſ.32.
22 Hic in tom.7. tr.1. reſ.268.
23 Hic in tom.2. tr.6. reſ.70.
24 Hic in tom.7. tr.1. reſ.342.
25 Hic in tom.3. tr.3. reſ.87.
26 Hic in tom.7. tr.1. reſ.307.
27 Hic in tom.4. tr.6. reſ.4.
28 Hic in tom.5. tr.5. reſ.68.
29 Hic in tom.7. tr.5. reſ.6.
30 Hic in tom.5. tr.5. reſ.144.
31 Hic in tom.6. tr.1. reſ.136.
32 Hic in tom.6. tr.1. reſ.137.
33 Hic in tom.6. tr.1. reſ.138.
34 Hic in tom.2. tr.1. reſ.195.
35 Hic in tom.8. tr.4. reſ.48.
36 Hic in tom.5. tr.5. reſ.61.
37 Hic in tom.4. tr.6. reſ.39.
38 Hic in tom.7. tr.1. reſ.294.
39 Hic in tom.7. tr.1. reſ.286.
40 Hic in tom.1. tr.7. reſ.3.
41 Hic in tom.2. tr.6. reſ.211.
42 Hic in tom.2. tr.6. reſ.215.
43 Hic in tom.4. tr.6. reſ.78.
44 Hic in tom.7. tr.1. reſ.223.
45 Hic in tom.6. tr.8. reſ.56.
46 Hic in tom.5. tr.9. reſ.51.
47 Hic in tom.1. tr.6. reſ.14.
48 Hic in tom.1. tr.6. reſ.19.
49 Hic in tom.2. tr.2. reſ.55.
50 Hic in tom.2. tr.5. reſ.12.
51 Hic in tom.2. tr.6. reſ.170.
52 Hic in tom.7. tr.1. reſ.317.
53 Hic in tom.2. tr.2. reſ.101.
54 Hic in tom.2. tr.1. reſ.250.
55 Hic in tom.4. tr.4. reſ.54.
56 Hic in tom.1. tr.5. reſ.26.

TRA-

TRACTATUS XIV.

Et Miſcellaneus quartus.

Adverte, quod in hoc tract. ſunt duo numeri 2. & 3. ſed hic veri numeri adſcribuntur.

TRACTATUS XV.

Et Miſcellaneus quintus.

TRACTATUS XVI.

Et Miſcellaneus ſextus.

Nota, quod in hoc tract. ſunt duo numeri 25. Sed deeſt numerus 49. ideò ad numerum 50. ſunt æquales.

TRA-

TRACTATUS I.

Additio. De Principum Christianorum Fœderibus cum Turcis vel Hæreticis.

1 RES. Hic in tom. 9. tr. 13. res. 1.
2 Hic in tom. 9. tr. 13. res. 2.
3 Hic in tom. 9. tr. 13. res. 3.
4 Hic in tom. 9. tr. 13. res. 4.
5 Hic in tom. 9. tr. 13. res. 5.
6 Hic in tom. 9. tr. 13. res. 6.
7 Hic in tom. 9. tr. 13. res. 7.
8 Hic in tom. 9. tr. 13. res. 8.
9 Hic in tom. 9. tr. 13. res. 9.

PARS UNDECIMA.

TRACTATUS I.

Ex Miscellaneus primus.

1 RES. Hic in tom. 5. tr. 4. res. 144.
2 Hic in tom. 1. tr. 7. res. 25.
3 Hic in tom. 2. tr. 3. res. 30.
4 Hic in tom. 6. tr. 4. res. 26.
5 Hic in tom. 6. tr. 1. res. 49.
6 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 60.
7 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 5.
8 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 106.
9 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 73.
10 Hic in tom. 2. tr. 1. res. 146.
11 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 214.
12 Hic in tom. 8. tr. 7. res. 23.
13 Hic in tom. 4. tr. 7. res. 51.
14 Hic in tom. 8. tr. 4. res. 68.
15 Hic in tom. 6. tr. 1. res. 27.
16 Hic in tom. 6. tr. 1. res. 39.
17 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 203.
18 Hic in tom. 2. tr. 9. res. 16.
19 Hic in tom. 7. tr. 3. res. 19.
20 Hic in tom. 8. tr. 5. res. 14.
21 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 83.
22 Hic in tom. 1. tr. 3. res. 199.
23 Hic in tom. 8. tr. 5. res. 60.
24 Hic in tom. 2. tr. 1. res. 22.
25 Hic in tom. 8. tr. 1. res. 30.
26 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 88.

TRACTATUS II.

Ex Miscellaneus secundus.

1 RES. Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 60.
2 Nunc in to. 2. tr. 1. res. 110.
3 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 76.
4 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 11.
5 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 31.
6 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 255.
7 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 253.
8 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 39.
9 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 271.
10 Nunc in tom. 3. tr. 6. res. 56.
11 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 86.
12 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 69.
13 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 190.
14 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 85.
15 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 316.
16 Nunc in tom. 2. tr. 2. res. 18.
17 Nunc in tom. 2. tr. 5. res. 85.
18 Nunc in tom. 5. tr. 8. res. 39.
19 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 68.
20 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 33.
21 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 40.
22 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 44.
23 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 41.
24 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 334.
25 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 20.
26 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 295.
27 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 279.
28 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 346.
29 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 54.
30 Nunc in tom. 2. tr. 5. res. 81.
31 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 113.
32 Nunc in tom. 4. tr. 7. res. 48.
33 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 233.
34 Nunc in tom. 8. tr. 7. res. 18.
35 Nunc in tom. 8. tr. 4. res. 54.
36 Nunc in tom. 8. tr. 4. res. 80.
37 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 163.
38 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 164.
39 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 53.
40 Nunc in tom. 2. tr. 5. res. 82.
41 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 203.
42 Nunc in tom. 6. tr. 1. res. 23.
43 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 177.
44 Nunc in tom. 3. tr. 6. res. 120.
45 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 40.
46 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 8.
47 Nunc in tom. 4. tr. 4. res. 9.
48 Nunc in tom. 1. tr. 5. res. 49.
49 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 1.
50 Nunc in tom. 4. tr. 5. res. 28.
51 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 140.
52 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 20.
53 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 165.
54 Nunc in tom. 4. tr. 4. res. 42.
55 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 54.
56 Nunc in tom. 4. tr. 6. res. 68.
57 Nunc in tom. 4. tr. 6. res. 20.
58 Nunc in tom. 9. tr. 1. res. 132.
59 Nunc in tom. 9. tr. 1. res. 140.
60 Nunc in tom. 8. tr. 1. res. 22.
61 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 115.
62 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 64.
63 Nunc in tom. 5. tr. 5. res. 88.
64 Nunc in tom. 3. tr. 6. res. 104.
65 Nunc in tom. 8. tr. 7. res. 58.
66 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 14.
67 Nunc in tom. 5. tr. 5. res. 60.
68 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 37.
69 Nunc in tom. 1. tr. 3. res. 20.
70 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 25.

TRACTATUS III.

Ex Miscellaneus tertius.

1 RES. Hic in tom. 7. tr. 7. res. 19.
2 Hic in to. 1. tr. 5. res. 8.
3 Hic in tom. 1. tr. 7. res. 26.
4 Hic in tom. 1. tr. 7. res. 136.
5 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 252.
6 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 32.
7 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 12.
8 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 48.
9 Hic in tom. 4. tr. 6. res. 8.
10 Hic in tom. 6. tr. 3. res. 187.
11 Hic in tom. 6. tr. 3. res. 211.
12 Hic in tom. 6. tr. 3. res. 210.
13 Hic in tom. 6. tr. 3. res. 209.
14 Hic in tom. 3. tr. 1. res. 101.
15 Hic in tom. 2. tr. 4. res. 3.
16 Hic in tom. 2. tr. 1. res. 181.
17 Hic in tom. 3. tr. 6. res. 18.
18 Hic in tom. 8. tr. 3. res. 26.
19 Hic in tom. 6. tr. 7. res. 37.
20 Hic in tom. 9. tr. 2. res. 230.
21 Hic in tom. 9. tr. 1. res. 130.
22 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 145.
23 Hic in tom. 6. tr. 1. res. 18.
24 Hic in tom. 6. tr. 1. res. 19.
25 Hic in tom. 6. tr. 1. res. 20.
26 Hic in tom. 8. tr. 10. res. 18.
27 Hic in tom. 6. tr. 3. res. 161.
28 Hic in tom. 6. tr. 3. res. 162.
29 Hic in tom. 6. tr. 3. res. 163.
30 Hic in tom. 6. tr. 3. res. 164.
31 Hic in tom. 6. tr. 3. res. 165.
32 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 88.
33 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 91.
34 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 89.
35 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 90.
36 Hic in tom. 5. tr. 1. res. 181.

TRACTATUS IV.

Ex Miscellaneus quartus.

1 RES. Nunc in tom. 2. tr. 5. res. 54.
2 Nunc in to. 2. tr. 1. res. 141.
3 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 301.
4 Nunc in tom. 6. tr. 1. res. 38.
5 Nunc in tom. 7. tr. 6. res. 27.
6 Nunc in tom. 2. tr. 5. res. 84.
7 Nunc in tom. 5. tr. 3. res. 37.
8 Nunc in tom. 4. tr. 3. res. 19.
9 Nunc in tom. 1. tr. 4. res. 1.
10 Nunc in tom. 1. tr. 3. res. 32.
11 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 224.
12 Nunc in tom. 4. tr. 6. res. 27.
13 Nunc in tom. 1. tr. 3. res. 23.
14 Nunc in tom. 1. tr. 3. res. 24.
15 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 79.
16 Nunc in tom. 1. tr. 3. res. 26.
17 Nunc in tom. 1. tr. 3. res. 7.
18 Nunc in tom. 1. tr. 4. res. 2.
19 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 114.
20 Nunc in tom. 5. tr. 1. res. 119.
21 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 92.
22 Nunc in tom. 6. tr. 8. res. 97.
23 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 166.
24 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 45.
25 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 46.
26 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 47.
27 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 48.
28 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 49.
29 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 50.
30 Nunc in tom. 2. tr. 6. res. 51.
31 Nunc in tom. 6. tr. 3. res. 189.
32 Nunc in tom. 7. tr. 5. res. 63.
33 Nunc in tom. 8. tr. 1. res. 11.
34 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 102.
35 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 108.
36 Nunc in tom. 8. tr. 7. res. 49.
37 Nunc in tom. 7. tr. 1. res. 218.
38 Nunc in tom. 3. tr. 3. res. 103.
39 Nunc in tom. 8. tr. 7. res. 12.
40 Nunc in tom. 3. tr. 1. res. 100.
41 Nunc in tom. 1. tr. 3. res. 104.
42 Nunc in tom. 5. tr. 10. res. 109.
43 Nunc in tom. 2. tr. 1. res. 96.
44 Nunc in tom. 8. tr. 10. res. 16.
45 Nunc in tom. 3. tr. 6. res. 90.

TRACTATUS V.

Ex Miscellaneus quintus.

1 RES. Hic in tom. 5. tr. 5. res. 138.
2 Hic in tom. 5. tr. 3. res. 35.
3 Hic in tom. 3. tr. 2. res. 169.
4 Hic in tom. 3. tr. 2. res. 170.
5 Hic in tom. 5. tr. 1. res. 180.
6 Hic in tom. 5. tr. 5. res. 89.
7 Hic in tom. 5. tr. 7. res. 18.
8 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 163.
9 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 164.
10 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 87.
11 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 162.
12 Hic in tom. 2. tr. 6. res. 23.
13 Hic in tom. 8. tr. 7. res. 13.
14 Hic in tom. 1. tr. 8. res. 63.
15 Hic in tom. 7. tr. 1. res. 214.
16 Hic in tom. 5. tr. 3. res. 55.
17 Hic in tom. 5. tr. 7. res. 3.
18 Hic in tom. 5. tr. 7. res. 17.
19 Hic in tom. 5. tr. 7. res. 4.
20 Hic in tom. 5. tr. 7. res. 5.
21 Hic in tom. 1. tr. 3. res. 88.
22 Hic in tom. 1. tr. 3. res. 100.
23 Hic in tom. 1. tr. 3. res. 101.
24 Hic in tom. 1. tr. 4. res. 19.

TRACTATUS VI.

Et Miscellaneus sextus.

Adverte, quod in hoc tract. numeri 53. & 56. in aliquibus impressionibus sunt duplicati, & hic veros numeros assignamus.

TRACTATUS VII.

Et Miscellaneus septimus.

TRACTATUS VIII.

Et Miscellaneus octavus.

TRACTATUS I. Addit.

De Adoratione, qua Summus Pontifex à Catholicis adoratur.

4 Hic

TRACTATUS II. Addit.

De Infallibilitate Decretorum Romani Pontificis extra Concilium.

PARS DUODECIMA.

TRACTATUS I.

De Consecratione Episcopi.

TRACTATUS II.

De Colloquutionibus Conclavis Tempore.

TRACTATUS III.

Et Miscellaneus.

CATA-

CATALOGUS

EORUM OMNIUM, QUI APPROBATIONES, Licentias, Consensus, Permissus, & Privilegia dederunt, Censurasque fecerunt in duodecim partibus Operum R. P. Dianæ olim Lugduni impressorum, & novissimè ibidem in novem Tomos à V. P. Martino de Alcolea distributorum.

In 1. 2. parte DOm. Andreas de Vivo, Cler. Regul. Sacr. Theol. Professor.
D. Paulus Maria Quartus, Cler. Regul. Sacr. Theol. Profess.
D. Philippus Maria Guadagnius Præp. Gener. Cler. Regul.
R. P. Joseph de Augustino, Soc. Jesu.
R. P. Joannes Petrus Mustica, Soc. Jesu.
F. Claudius Cochet, Ord. Prædicatorum.
F. Stephanus Molin, Carmelita.
Summa Privilegii Regis Christianissimi.

In 3. p. D. Thomas de Afflictis, Sacr. Theol. Prof. Cler. Reg.
D. Zacharias Pasqualigus, Cler. Reg. Sac. Th. Prof.
D. Franciscus Maria del Monacho, Cler. Reg. Sac. Theolog. Profess.
D. Paulus Maria Quartus, Cler. Regul. S. T. P.
D. Placidus Maria Vanni, Cler. Regul. S. T. P.
D. Stephanus Medices, Præp. Gen. Congregat. Cler. Regul.
D. Bernardus Castagninus Secretarius.
Franciscus Baldi, Soc. Jesu.

In 4. p. D. Thomas de Afflicto, Cler. Reg. Sac. Theol. Prof.
D. Paulus Maria Quartus, Cler. Regul. S. T. P.
D. Matthæus Santomango, Præp. Gen. Cler. Reg.
D. Franciscus Barilius, Secret.
Joannes de Lugo, Soc. Jesu.
F. Nicolaus Ricardius, S. Palatii Apost. Magister.
F. Claudius Cochet, Ord. Prædicatorum.
F. Stephanus Molin, Carmelita.
Summa Privilegii Regis Christianissimi.

In 5. p. D. Paulus Maria Quartus, Cler. Regul. S. T. P.
D. Zacharias Pasqualigus, Cler. Reg. Sac. Th. Prof.
D. Philippus Maria Guadagnius, Præp. Gener. Cler. Regul.
D. Franciscus Barilius, Secret.
Summa Privilegii Regis Christianissimi.

In 6. p. D. Zacharias Pasqualigus, Sac. Theolog. Profess. Cleric. Regul.
D. Thomas de Afflictis, Sac. Th. Profess. Cler. Reg.
D. Stephanus Medices, Præp. Gen. Cong. Cler. Reg.
D. Joannes Baptista Lanfranchi, Secret.
Joannes Alterius, Episcop. Carm. Visceſger.
F. Joannes Vincentius Morenus, Mag. & Soc. R. P. Vincent. a Florentiola.
De Ville, Vicar. Gen. Substitut.
F. Claudius Cochet, Prior Prædic. Lug.
F. M. Micard. Guardian. Convent. S. Bonaventuræ
Summa Privilegii Regis Christianissimi.

In 7. p. D. Thomas de Afflictis, Cler. Regul.
D. Zacharias Pasqualig. Cler. Regul.
D. Stephanus Medices, Præp. Gen. Cler. Regul.
D. Joannes Baptista Lanfranchi, Secret.
Antonius Lælius, Sac. Congr. Indicis Consultor.
F. Hyacinthus Serronus, Mag. & Soc. R. P. F. Michaelis Mazarini.
D. Paulus Maria Quartus, Cler. Reg. Sac. T. P.
D. Zacharias Pasqualigus, Cler. Regul. S. T. P.
Antonius Perez, Soc. Jesu.
F. Claudius Cochet, Prior Prædicatorum Lugdunensium.
F. Stephanus Molin, Carmelita.
F. Michael Micard. Franciscanus.
De Ville, Provicar. Generalis.
Summa Privilegii Regis Christianissimi.

In 8. p. D. Paulus Maria Quartus, Cler. Reg. Sac. Th. Prof.
D. Stephanus Quaranta, Cler. Reg. Sac. Th. Profess.
D. Gregorius Carafa, Præp. Gen. Cong. Cler. Reg.
D. Joannes Montoja, Secret.
Antonius Perez, Soc. Jesu.
Franciscus Vincent. Candidus, Ord. Prædicat.
F. Franciscus Stephanus Molin, Carmelita.
F. Michael Micard, Franciscanus.
De Ville Provicar. Generalis.
Lorin. Seve.

In 9. p. D. Paulus Maria Quartus, Cler. Reg. Sac. Th. Prof.
D. Andreas Planellus, Cler. Reg. Sac. Theol. Prof.
D. Urbanus Pulverinus, Cler. Reg. Sac. Theol. Prof.
D. Joannes Gonzaga, Præp. Cler. Regul.
D. Joannes Montoja, Sec.
A. Rivaldus Vicesgerens.
Martinus de Esparza, Soc. Jesu.
Fr. Vincentius Candidus, Sac. Pal. Mag. Ord. Præd.

In 10. p. D. Paulus Maria Quartus, Cler. Reg. Sac. Th. Prof.
D. Andreas Planellus, Cler. Reg. Sac. Theol. Prof.
Urbanus Pulverinus, Cler. Reg. Sac. Th. Prof.
D. Vincentius Carraciolus, Præp. Gen. Congr. Cler. Regul.
D. Joannes Montoja, Secret.
Antonius Rivaldus, Vicesgerens.
Martinus de Esparza, Soc. Jesu.
Fr. Vincentius Candidus, Ord. Prædicatorum.

In 11. p. D. Andrea Sottani, Cler. Reg. S. T. P.
D. Paulus Maria Quartus, Cler. Reg. S. T. P.
D. Urbanus Pulverinus, Cler. Reg. S T. P.
D. Bonifacius Alliardus, Præp. Gen. Cler. Regul.
D. Nicolaus de Ligno, Secret.
F. Vincentius Panus, Mag. & Soc. R. P. F. Candidi S. P. A. Magister.
Antonius de Neufuille. Vidaud. Seve.

In 12. p. Andreas Sottani, Cler. Reg. S. T. P.
D. Paulus Maria Quartus, Cler. Reg. S. T. P.
D. Urbanus Pulverinus, Cler. Reg. S. T. P.
D. Joannes Baptista Arata, Secret. Cler. Reg.
Mart. de Esparza, Societ. Jesu.
F. Raymundus Capisucchus, Ord. Prædic. Sac. Apost. Palatii Magister.
D. Franciscus Maria Carafa, Cler. Reg. S. T. P.
D. Joseph Silos, Cler. Reg.
D. Jacobus Sottani, Secret.
M. A. Oddus Episcop. Hierarp. Vicesger.

SYLLA-

SYLLABUS

Authorum omnium qui honorificam de R. P. Diana per decem ejus Coordinatos Tomos mentionem fecerunt.

A

ACacius de Ripol *tract. de Regal. cap.* 11. *numer.* 11. Non debebat venerabilis, & doctissimus Diana tantoperè mirari me de dictis.

Adami Tanneri Societ. Jesu *in summam D. Thom.*

Adami à Mauden *discur. in Decalogum*.

Ægidii Coninc. Societ. Jesu *de Sacramentis*. Item *de fide, spe, & charitate*. Item *Responsio ad dissertationem impugnantem absolutionem moribundi*.

Albertus de Albertis Societatis Jesu *Paradoxa moralia disp.* 1. *cap.* 2. *n.* 17. Huic veritati obluctatum apertè, vir sanè doctissimus juxtaque humanissimus.

Idem *ibid. c.* 5. §. 8. *nu.* 118. Quamobrem benignè inspectandum judicn, quod eruditissimus Diana asseruit.

Alexandri Peregrini Regularis Clerici *tract. de Duell.* Item *de Immunitate Ecclesiarum*. Item *scholia ad Privilegia Religionis Cleric. Regularium*. Item *commentaria ad constitutiones Cleric. Regularium*.

Alexandri Ambrosini *de immunitate Ecclesiastica super Bullam Greg.*

Alexandri Pesantii *tract. de Immunitate Ecclesiastica*. Item *in summam D. Thom.*

Alexandri Carrerii *de sponsalibus, & matrimonio*.

Aloysii de Vega Ordinis Minorum *Summa casuum conscientiæ*. Item *speculum Parochorum*.

Aloysii Turriani Societ. Jesu *in 2. 2. D. Thomæ de fide, spe, & charitate*. Item *de Justitia & jure*. Item *de Pœnitentia & censuris*.

Aloysii Riccii *Decisiones Curiæ Archiepiscopalis Neapolitanæ*. Item *Praxis fori Ecclesiastici*. Item *Collectanea omnium decisionum*.

Aloysii Bariola *flores inquisitor. & consilia moralia*. Item *Aphorismi Casuum conscientiæ*.

Alphonsus de Leone Clericus Regularis *tract. de Capellanis, quæst.* 6. *sect.* 10. *numer.* 100. Unde doctissimus Diana necesse est, ut intelligat id esse probibitum in decreto. Item *Recollect.* seu *tract. de Jubilæo*. Item *de Officio & potestate Confessarii*.

Idem *de Conf. recollect.* 5. *numer.* 126. Turrianus vocat hanc sententiam probabilem, & non Diana, prout Mantiquez Ferm solita sua animnsitate contra hunc famigeratissimum Authorem falsò illi attribuit: addens Dianam frequentius approbare benigniores opiniones: quod argumentum nihil efficere illum potest; quia illud non solùm non neget ipse Diana, sed glorianter profitetur in fronte suorum voluminum, se ut plurimnm resolvere casus conscientiæ, quod in singulis suis Resnlutionibus, non ex sua, sed alinrum selectorum Authorum opinione, eum communi plausu exequitur.

Alphonsi Vera cruz *speculum conjugatorum*.

Alphonsi Regii Augustiniani *Resolutiones casuum conscientiæ*

Alphonsi de Madrig. *Tract. de Episcopis Parochis, Confessariis, &c.*

Alphonsi de Villagut Benedictini *Tract. de rebus Ecclesiæ non ritè alienatis*. Item *Allegatio in eadem materia*. Item *de usuris*.

Alphonsi de Mendoz. Aug. *Controversiæ Theologicæ*.

Alphonsi Curiel *Commentaria in* 1. 2. *D Thomæ*.

Alphonsi Narbona 3. *pars Recopilationum legum Hispaniæ*.

Andreæ Castaldi Clerici Regularis *cæremoniarum*.

Andreæ Molfesii Clerici Regularis *Summa Casuum Conscientiæ*.

Andreæ Victorelli, *Notæ ad manuale Navarri*. Item *de Sacramento Extremæ Unctionis*.

Andreas Capanus *de Jure Adohæ quæst.* 62. *num.* 31. fateor tamen, quod P. Diana omnia ferè optimè resolnit, maxima cum ingenii perspicuitate, acumine, prout in præsenti casu, in quo largam opinionem profert, & hoc cum maximo judicio, propter evitanda peccata.

Andreas Lanfrancus *in Opusculis tomo* 2. *opusc.* 1. *cap.* 3. *num.*

15. Quamplures refert accuratissimus in recensendis auctoritatibus P. Diana.

Angeli de Clavasio *Summa casuum conscientiæ, dictæ summa Angelica*.

Angelus Maria Verricelli *in quæstionibus moral. tr.* 2. *q.* 28. *nu.* 15. Ita doctissimus Diana.

Idem *ibid. tr.* 4. *quæst.* 27. *sect.* 7. *num.* 69. In re autem morali plurimum debemus nostro P. Antonino Diana, nam ejus industria, multæ opiniones evaserunt probabiles, quæ antea non erant.

Antonii de Escobar *Examen Confessariorum*.

Antonii Corduba *Quæstionarum Theologicum*. Item *Decisiones casuum conscientiæ*. Item *Expositio in Regul. fratrum Minorum*.

Antonii Fernandez Societatis Jesu *Instructio Confessariorum*.

Antonii Naldi Clerici Regularis *Summa casuum Conscientiæ*.

Antonii Sanctarelli Societ. Jesu *Resolutiones variæ*. Item *tractatus de hæresi*. Item *de Jubilæo*.

Antonii de Sousa Dominicani *Relectio in Bullam Cœnæ*. Item *Aphorismi inquisitorum*.

Antonii Lazarii *Quæstiones Canonicæ sive de monitoriis*. Item *tr. de Blasphemia*.

Item *de Apostolicis missionibus, post tract.* 18. *in appendice, quæst.* 11. *numer.* 4. Peimò moveor authoritate doctissimi Patris Diana, qui *part.* 11. *tract. resolut.* 23. Improbabile censet, posse Sinense ob Regiam aulam castrare suos infantes, postquam enim in typis impressa erat ea quæstio 197. de Eunuchis optatissima pars undecima P. Diana ad manns devenit; optatissima inquam, nam tanti Doctoris scripta aureis literis exaranda, sepissimè cùm evnivo, effectuosè deosculor, enim in densissimis difficultatem tenebris, cæterorum Authorum cum opere despondi. Diana clarissimam lucem irradiat, additarum authoritatum, ac rationum thesauros indicat, & semper Dianam se, Lunam, & noctilucam præstet, quare omni ævo, toto Orbe, ejus doctrinam moralium difficultatum *Nox sicut dies illuminabitur*. Itaque tanti viri authoritatis ab ea opinione asserenda probabili me abstetruit.

Antonii Ricciulli *tract. de Jure Personarum extra Ecclesiæ gremium existentium*.

Antonii Raguccii *Lucerna Parochorum*. Item *Vas Ecclesiasticæ disciplinæ*. Item *tractatus de officio Canonicorum*.

Antonii Gomez *tract. in Bullam Cruciatæ*.

Antonii de Literatis *Summa casuum conscientiæ*.

Antonii Salvatore *tr. de recursa & contin. Cambiorum*.

Antonii Russi *manuale definitionum*.

Antonius de Leon *in questione de Chocolate part.* 1. §. 1. *nu.* 4. Ann oy se puede seguir esta opinion, consta de Antonino Diana, que siendo el ultimo, que ha escrito la en lo moral, y con lo provocacion, y con estimacion que se sabe, la pone por probable.

Antonius Escobar & Mendoza Societ. Jesu *in Theol. moral. lib.* 5. *cap.* 7. *sect.* 2. *problem.* 35. *n.* 133. Miror quidem Antoninum Dianam virum eruditissimum, primam sententiam Doctorum, communem esse affirmare.

Idem *in Theolog. moral. parva editione, ultim. tract.* 1. *examen* 5. *cap.* 12. *numer.* 93. Scio communem esse sententiam non peccare subditos, qui legem sine causa non recipiant, de quo eruditissimus Diana *par.* 5.

Archangeli & Rubeo *de Sacramentis in* 4. *sentent.*

Arnaldi Albertini *de Hæreticis*. Item *de Secreto*. Item *de Agnoscendis assertionibus Catholicis, & Hæreticis*.

Alnaldi Albertini *opera*.

Arstreæ Valensis *Paratitla Decretalium*.

Ascanii Tamburini *de jure Abbatum*.

Augustini Vigiani *disputationes de Immunitate Ecclesiastica*.

Augustini Barbosà *de potestate Episcopi*. Item *Collectanea Doctorum in jus Canonicum*. *De officio Canonicorum*.

Augustinus Barbosa nunc Episcopus Unigenitus *de Potest. Episc. edit. Lugd. anno* 1641. *p.* 2. *alleg* 6. *num.* 4. tenet Laym. & novissimè amicus meus doctus Diana.

B

BAltazaris Gomez de Amescua, *tractatus de Potestate in seipsam*.

Barnabas Gallego *de vera ordiais Prædicatorum in Bulla Craciatæ cap.9.dab.115.* No por que he advertendo contra Antonino Diana dexo de venerat los mua lucidos trabajos deste Author, que sin duda tiene grandes notitias de la Theolog. moral.

Bartholomæus à Sancto Fausto Ordinis Fuliensis *de Sacramento pœnitentiæ lib.4.quæst.173.* Pœnitens quando bona fide majorem numerum peccatorum expressit, non tenetur repetere confessionem, & ita tenet sapientissimus Diana.

Bartholomæi Fumi *Summa casuum conscientiæ, dicta summa Armilla*.

Bartholomæi Ledesma *tr. de Sacramentis*.

Bartholomæi ab Angelo Dominicani *Examen Confessariorum, ac Ordinandorum*.

Bartholomæi Ugolini *tractatus de Censuris.* Item *in Bullam Cœnæ*. Item *de Usuris*. Item *de Simonia*. Item *de Irregularitate*, Item *Responsiones ad Tractatum Theologorum*, Item *Responsiones ad Jurisconsultos Gymnasii Patavini*, Item *de Justitia monitorii Pauli V.* Item *de Potestate Episcopi*.

Bartholomæi Gyptii *tract. de Casibus reservatis*.

Bartholomæi Salonij Augustiniani *commentaria de Justitia, & Jure in 2. 2. D. Thom.*

Bartolomæi à S. Fausto Congregationis Fuliensis *speculum Confessariorum*, Item *de horis Canonis*, Item *de Jubilæo*. Item *Theologia moralis*.

Bartholomæi de Vecchis Capuccini Praxis observanda in admittendis novitiis.

Bartholomæi Medina Dominicani *Summa*, sive *Instructio Confessariorum*. Item *in p. 2. D. Thom.* Item *in 2. 2.*

Bartholomæi Gavanti *Commentario in Rubricas Missalis, & Breviarii*. Item *Praxis Synodi Diœcesan.* Item *Enchiridion Episcoporum*.

Basilij Pontij Augustiniani Theologi Eminentissimi, *tract. de matrimonio*, Item *de Impedimentis matrimonii*.

Bernardi Diaz *Practica criminalis, cum annotationibus Salzadi*.

Bernardi Comensis *Lucerna inquisitorum cum annotationibus Francisci Pegnæ*.

Bernardi Justiniani Clerici Regularis *tract. de Cambiis*.

Bernardini Sandoval. *tr. de Officio Ecclesiastico*.

C

CÆsar Carena *in tract. de offic. Sanctiss. Inquisitionis 1.§.11. nu.68.* Videatur de tota hac materia P. Diana de hoc nostro Tribun. S. Officij optime meritus.

Caroli de Grassis *tractatus de effectibus Clericatus*.

Caroli Nacigni *tract. de horis Canonicis*.

Caroli de Grassis *Regularium Francia libri duo*.

Carolus Baucius *in 2. edit. suæ prax. confessarior. fol. 123.* Respondetur ex Cajetano, & aliis citatis à Sapientiss. Diana.

Carolus Antoninus Bottiglierus *in tract. de Success. ab intestato Theorem. 66. num. 1.* Ad quod videndus est laboriosus & doctus P. Diana.

Carolus Malletus Cisterciensis *in Theolog. moral. tom. 1. Epistola ad Lectorem*. Nuper hac eadem super materia luculenter scripserunt Eminentissimus Cardinal. de Lugo, & doctissimus Antoninus Diana.

Carolus Thomasius *in suis Quodlibetis Theologicis quodl. 4. schol. 10. num. 5.* Ex qua Doctrina, ex quibus principiis, noster Pater, meusque magister Pater Diana cujus in omnem terram exivit sonus laudis, & in fines orbis terræ codices ejus *in part. 11. tract. 4.* multos varios, & veriores casus mirabiliter deducit.

Castillus Sotomajor de tertiis debitis Hispaniarum Regibus, *cap. 41. n. 81.* Antonini Diana scripta, & Resolutiones morales utiles, & necessarias esse à singulari eruditione, autorumque lectura edita fatemur libenter.

Castilli de Bobadilla *Politica* Hispano Idiomate conscripta.

Christophori Angujani *tract. de legibus*.

Claudij Soleri *tr. de Juridica Potestate Confessariorum*.

Claudii Carmini *tr. de vi, & potestate legum humanarum*.

Cœlestinus Suessionensis Tertii Ordinis Sancti Francisci, *in Compend. Theolog. moral. tr. 3. cap. 10.* De hac materia multa scitu digna refert Diana vir doctissimus, ex cujus doctrina, quæ hic trademus, desumpturi sumus.

Collegii Bononiensis *Responsum pro libertate Ecclesiastica*.

Constantinus de Castro Mortariensis Canonicus Regul. Lateranensis *in collect. Theolog. moral. tract. 4. sect. 1. cap. 100. articul. 2. §.* Ita Doctores quos citat & sequitur doctissimus Diana.

Cosme Philiarchi *de officio Sacerdotis*.

D

DAniel de Nobilibus *in select. controversiis, disp. 31.* contra communem sententiam videtur mihi sentire eruditissimus Diana, dum dixit sibi non videri has leges ex æquo respicere Clericos, ac Laicos.

David à Mauden *in Præcepta Decalogi*.

Didaci Covarruviæ *Opera omnia*.

Didaci Alvarez Dominicani *in p. 2. 2. D. Thomæ*.

Didaci Nugni Dominicani *de Sacramentis in 3. p. D. Thom.*

Didacus Antonius Frances *in Pastore interno ad finem operis in Appendice, §. 1.* Nonus tomus eruditissimi, & laboriosissimi Reverendi Patris Antonini Diana, serò, sed bona sorte ad me delatus est illum prælegi, & spicelegium istud, quod Sparta nostra potuit locupletari hic apponere, & in appendiculum referre judicavi, quam margines infercire, & Lectores meos hac nova lucubratione, & gravissimi viri authoritate judicioque privari.

Idem *in pastorali Regul. p. 3. voto 8.* Romæ Orbis Caput tenet Religiosissimum, mihique ante alio Charissimum Patrem Antoninum Diana divinioris sapientiæ antesignanum, & in primus ejus Theologiæ, quoad mores spectat, ac jura componit, nostra ærate facile principem.

Didacus de Marbona *in Annalibus juris num. 10. cum dim. quæst. 8. num. 6.* Idem docet Riccius Ochagavia, Marcerus, & Castrus Paulus, quem refert, & sequitur eximiæ litteraturæ vir Antoninus Diana.

Idem *in tract. de orat. ad Omnes hum. act. req. an. 15. quæst. uaic. num. 3.* Quamplurimos Authores enumerat solertissimus vir Antoninus Diana.

Didacus Treasmiera quæsitor fidei in Regno Siciliæ *de Polygamia lib. 3. quæst. 2. numer. 49.* quam rationem attigit doctissimus Diana.

Directorium Inquisitorum *cum Comentariis Francisci Pegna*.

Dominici Soto *in 4. sent.* Item *de Justitia & Jure:* Item *de tegado secreto*.

Dominici Bannez *de Fide, Spe, & Charitate*. Item *de Justitia & Jure*.

Domitij Chamerota *tr. de Sacram.*

E

EMmanuelis Rodriquez Franciscani *commentaria in Bullam Craciatæ, & summa cas. conscientiæ* novissimè hispano idiomate conscripta & aucta, Item quæstiones regulares.

Emmanuelis Sà Societatis Jesu, *cum notis Victorelli*.

Erasmi à Chokier, *tract. Jurisdictionis ordinariæ in exemptos, illorumque exemption. ab ordinaria jurisdict.*

Evangelistæ Roris *Examen ordinand.*

F

FErdinandi Matutæ *Responsum pro vectigali serico*.

Ferdinandi Castri Palai Societatis Jesu *opera moralia*.

Flaminii Parisii *tract. de resignatione beneficiorum*. Item *de confidentia beneficiali*.

Flavii Cherubini *compendium Bullarum S. P. cum Scholiis*.

Franciscus Bardi studiorum Præfectus in Collegio Panormitano Societatis Jesu, *In Bullam Cruciatæ, par. 2. tr. 2. c. 4. sect. 2. n. 12.* Partem affirmativam complexi sunt quamplures, ut Suarez, Coninch, Fagundez, Layman, & peritissimus Diana.

Idem *ibidem, tr. 3. c. 4. sect. 4. nu. 34.* P. Diana diligens, casuum Moralium, & practicabilium scrutator.

Idem *in selectis, lib. 7. quæst. 13. num. 14.* quam sententiam doctissimus, & amicissimus Diana, ut probabilem, & tutam sustinet.

Franciscus Bordonus S. Officij Parmensis Consultor Tertii Ordinis S. Francisci *in consil. Regul. tom. 2. resol. 80. num. 30.* Id optimè probat in moralibus versatissimus Diana.

Idem *in controv. moral, controv. 7. num. 5. De materia Immunitatis Ecclesiasticæ*, vide Dianam *in suis operibus*, qui abunde, clare, & optimè in savore Ecclesiasticorum dixit, quidquid ferè dici potest, ita quod in hac materia nihil amplius desiderari possit.

Fran-

Franciscus Cespedes Clericus Regulsris *de exempt. regular. cap. 11. dub. 217. n. 1.* negativè respondet Henriquez, Sanchez, Tamburinus, & celebris Diana.

Franciscus Maria Maggius *in Disquisit. Asceticis cap. 22. §. 7. num. 26.* Antoninus Diana inter morales Theologos hujus ævi suo jam nomine præstantissimus lumen.

Franciscus Maria Pratus *practic. observ. tom. 1. observ. 41. num. 7.* Hanc esse communem opinionem, refert. post plures admodum Reverendus & doctissimus vir P. Antoninus Diana hujus ætatia ornamentum.

Idem *in respons. de ludo scacchorum §. nec tamen*, &c. Quam sententiam apertè sustinet mihi semper honorandus Pater Diana summum Europæ decus.

Idem *in annotat. ad Pascalem de viribus Patriæ potest. part. 1. cap. 9. num. 33. §. at non, fol. 391.* Cujus rei accepta occasione insignis noster Pater Antonius Diana maximæ in toto Orbe authoritatis ob ejus doctrinam, prudentiam vitæ integritati adjunctam, quam egregia literarum monumenta posteritati tradita, ita clarè restantur, ut eum supra omnem ingenii aleam positum esse nulli addubitaverint tradit, &c.

Idem *ibidem part. 3. cap. 2. nu. 50. fol. 461.* Quam decisionem imprimi curavit P. Antonius Diana literariæ Universitatis ornamentum.

Idem *ibidem part. 2. cap. 3. numer. 63. fol. 560.* Supervenit posteà Decimus tomus nunquam satis laudati P. Antonini Diana.

Idem *ibidem p. 4. cap. 6. num. 1. §. est etiam, fol. 49.* In injuriis minoribus per occisionem resistere, non licet effluenter eruditissimus P. Diana.

Idem *in lib. respons. crimin. ad Reorum defensam, respons. 53.*

Nec parvi ponderis apud me est apud omnia Europæ tribunalium subsellia magnam vim facere authoritatem Reverendissimi P. Antonini Diana Clericorum Regularium Religionis ornamenti communir præceptoris, ac me præcipui, cui plurimum me debere, ac posteritatem debituram, nemo est qui inficias eas. Etenim præter incomparabiles vitæ mores litterarum studiis, ingeniique sui monumenti, tum ad praxim tum ad Theoriam accomodatis orbem edocuit, &c.

Idem *ibid. resp. 25.* Præceptor noster, tum doctrina, tum vitæ integritate conspicuus P. Diana.

Idem *ibid. resp. 40.* Ita tenet Hurtado, quem doctè & eruditè de more P. Diana, nostri ævi dedecus.

Franciscus Pelizarius Societatis Jesu *tom. 2. Man. Regul. in Epist. ad Lectorem, sub nomine Typographi.* R.P. Antoninus Diana vir ob plures, & eruditos Codices editos, non solùm Urbi, sed etiam universo Orbi celeberrimus.

Franciscus Salernus Panormi Vicarius Generalis *lib. 5. conf. 12. §. 3. numer. 26.* Quam sanè rem retigit doctissimus Diana, cujus Codex postquam hæc scripseram ad manus meas pervenit.

Francisci de Sola Franciscani Theologi Eminentissimi *commentaria super Bullam Clem. VIII. de largitione munerum*, liber verè aureus, ex quo multa desumpsi *in tract. de paupertate Religiosa*.

Francisci Sylvii lectoris publici in Academia Duacen. *in 2. D. Th. & in 3. parte.*

Francisci de Pitigianis Franciscani *in. 4. sent.* Item *Pract. Criminalis Can.*

Francisci Zipæi *Jus novum Pontificium*.

Franciscus Staybanus *in Theolog. moral. princ. 18.* Quod sit contractus docet Diana, (illi inquam) P. Diana, qui morali disciplinæ talem addidit splendorem, ut quæ prius aliorum doctrina larebat ingeniis eorundem diversitate opinionum patefacta ita clarescit, ut humanus intellectus nativa gaudens ingenuitate, ad determinatam sententiam ipsi fortasse improbabilem non arctetur implectendam. Imò hac sua industria ita animarum consulit juvamini, ut si, quod illis prius lethali ascribebatur facinori, eo quod solum damnantium ad culpam opinionem gnaris peccati se putabant reas aliorum, deinde qui talem non agnoscebant labem revelata per ipsam opinione, qui prius lethaliter peccaturus ruebat, existimari insistena dei icto, in tali immunis labe, nostri Diana auxilio, fortunatus evadit. Hujus igitur doctissimi, eruditissimi, ac meritissimi viri laudes rudi calamo enuntiare minimè valens, silentio potius, me de eodem dicere non posse, quod vellem significante potius quàm loquela ad discendum inepta ejusdem encomia demonstrabo.

Idem *ibid. princ. 248.* Ita tenet Diana, & dat rationem hic Doctis Author, & suprema ab omnibus laude extollendus. Etenim adeò arcanam protulit in morali disciplina doctrinam, ut aliis retroactis temporibus, non ita perviam, imò penè omnibus ignotam, nostro ævo (aliorum purgata inscitia) reservaverint, utinam diu vivat! ut continuo lucem doctrinæ promanans moralis, cæteros in moribus componat.

Franciscus Torreblanca *in punct. Juris spiritualis lib. 55. cap. 5. nu. 54.* Communis Authorum sententia terruit, ne in meam veniret opinionem eruditissimum Antoninum Diana, S. Inquisitionis Regni Siciliæ Consultorem.

Francisci Ortiz Franciscani *summa casuum conscientiæ*.

Francisci Tolet Soc. Jesu *summa cum notis Victorelli*.

Francisci Suar. Soc. Jesu, *opera omnia*.

Francisci Coriolani Capuccini *tr. de casib. reservat.*

Francisci de Alcozer *Confessionarium*, Item *summa & tractat. de lado.*

Francisci Coquetii Dominicani *Dissertatio de Confessione per literas seu Internuntium.*

Francisci de Avila *Dissertatio de Confessione per literas, seu Internuntium.*

Francisci Aponte Clerici Regularis *tractat. de potestate Proregis.*

Francisci Molini *tract. de ritu nuptiarum & pactis matrimonio conventis.*

Francisci Galetti *Margarita casuum conscientiæ.*

Francisci Victoria *Relectiones.* Item *summa Sacramentorum.*

Francisci Merolla *Disputationes in universam Theologiam moralem.*

Francisci Ripa *tract. de Simonia.*

Francisci Ghetis *Theologia moralis.*

Francisci Berti *Resol. super Missam.*

Fructuosi Bisbe *tract. de Comœdiis.*

Fulgentii Pinelli *Lectura de horis Canonicis.*

G

GAbrielis Pereira *tract. de mana Regia, par. 1. 2. & 3.*

Gabrielis Vasquez Soc. Jesu, *opera omnia.*

Gabriel de Henao Societatis Jesu *de sacram. Euchar. disp. 54. sect. 4. numer. 35.* Antoninus Diana insignis amplificator Theologiæ moralis.

Gasparis Hurtado Societ. Jesu *de Matrimonio & de Censuris.*

Gio: Pietro Crescentio *nell' Arsenale de Religiosi part. 3. del presidio Romano lib. 2. fol. 54. col. 1.* Da per tutto si sono ristampati gli otto volumi delle resolutioni morali d' Antonino Diana da Palermo, vive in Roma esaminatore de' Vescovi, e tutta via va scrivendo con molta fama.

Idem *ibidem fol. 66. col. 2.* Il P. Antonio Cottono siegue in tutto, e per tutto la dottrina del P. Diana, splendore del nostro secolo.

Gregorius Gobat Societatis Jesu *Thesauro Indulgent. 2. cap. 7. quæst. 16. n. 324.* Ita post Sylvium Diana, cujus apud me magna in ejusmodi dubio authoritas.

Idem *ibid. cap. 26. q. 71. n. 533.* Accedit recentissima declaratio SS. D. N. Cujus omni exceptione major extitit celeberrimus Doctor Antoninus Diana.

Idem *ibidem cap. 38. q. 105. num. 681.* Sicuti nixus authoritati tam preclaræ de re morali meriti Dianæ respondi per literas interrogatus.

Idem *in Vindiciis Theolog. contra Manriquez Ferro sect. 13. n. 829.* de Diana quem arguit Manriquez, fateretur puto si ipse decem Dianæ partes evolvisset, esse ab hoc placidissimi ingenii viro, plurimas juridicas quæstiones, tam peritè & ex propriis juris principiis resolutas, ut si iis in unum volumen redactis inscriptum esset Manriqueanum nomen omnes qui eum legerent pronuntiaturi essent. Authore Manriquez in eo volumine tueri egregiè Jurisconsulti nomen.

Gregorii Pollachi *tract. de Jubilæo*, Item *de potestate Prælatorum Regularium.*

Gregorii Servantis *Defensio Immunitatis Ecclesiasticæ.*

Gregorii de Valentia Societatis Jesu *in Divum Thomam.*

Gregorii Sayri *Clavis Regia*, Item *de Censuris.*

Gregorii Martinez Dominicani *Commentaria in 1. 2. D. Th.*

Guillelmi Cantarelli *quæstiones in Decalogum.*

H

HEctoris Felicii *tract. de Societate.*

Henriquez Societ. Jesu *Summa.*

Henriquez de Villalobos Franciscani *Manuale Confessariorum*, Item *Summa casuum conscientiæ.*

Hieronymus Ferrantinus Societatis Jesu *de scandalo, & correctione Fraterna, disp. 1. q. 27. num. 14.* Ita Diana, cujus tanti Authoris opinio quamvis pro viri Religiosi affectu dicta sit, habet nihilominus difficultates.

Idem *ibid. q. 77. num. 3.* Præter alios quos citat eruditissimus P. Diana.

Hieronymus Garzia *in Summ. moral. tract. 3. diffic. 1. dub. 4. punct. 4. nu. 20.* & sæpius alibi Esto ultimo parece sentir Guanto, y le sieque el gran Casuista de nuestros tiempus Diana.

Idem *ibidem tract. 1. diffic. 1. dub. 2. nn. 3.* A los quales annados Corneyo, y el gran Casuista destos tiempus Diana.

Idem *ibidem tr. 2. diffic. 4. dub. ult. punct. 1. nn. 4.* Esto supuesto, entra la question eo la qual el gran Casuista de nuestro tiempo Diana dixo, &c.

Idem *ibid. tract. 1. diffic. 5. num. 3.* De lo dicho se collige, quam injustamente se quexanlos que sienten, que en materias morales aya diversidad de opiniones, porque con la variedad de opiniones se hsze mas suave el yugo de Christo, porque quiza si en las materias morales no huviera si sino un camino quedaran mucho mas peligroso à las concientias, que favorabile: pues apretarias demasiadamente, es affligir, y a tormentas à las almas temorosas, y llenarias de escrupulos; y no se puede negar sino que eo esto hà andando muy bien Diana aunque algunos poco doctos han venido à dezir pue hà ensanchado las concientias y dado licentia para pecar. Peus es cierto, pue no ensenna opinion, que no sea probabile *per principia intrinseca, aut extrinseca*, y assi sin razon le calumnian.

Hieronymi Cenedo Dominicani *de paupertate religiosa.*

Hieronymi Campanili *Diversorum Juris Canonici.*

Hieronymi Gonzalez *glossema in Regula Cancellariæ.*

Hieron. Sorbo Capucini *Compendium Privilegiorum Mendicantium.*

Hieronym. Cevallos *tract. de cognitione per viam violentiæ in causis Ecclesiasticis.*

Hieronymi Veneri *examen Episcop.*

Hieronymi Llamas *Summa, sive Instructio Confessariorum.*

Hieronymi Pharaoni Benedictini *tract. de Sacram. pœnitentiæ & de restitutione.*

Hieronymi Onuphrii *opusculum de sigillo confessionis.*

Hieronymi Rodriquez *compendium quæstionum Regularium.*

Homobooi de Bonis Clerici regularis S. Pauli *Examen Ecclesiasticum*, Item *tract. de casibus reservatis*, Item *de statibus humanæ vitæ*; Item *Concilia.*

Horatii Gambaruptæ *tract. de casibus reservatis.*

Hyacinthus Donatus Domioicanus *in praxi Regular. tom. 1. tr. 13. quæst. 20. num. 6.* si Episcopus prohiberet ne fiat accessus ad locum exemptum, tunc incurreretur in censuram, ita Covarruvias, & Doctissimus P. Diana.

Idem *tom. 1. tract. 6. q. 6. n. 1.* Quidam probabiliter dicunt posse & debere puniri à Prælatis Religionis, ita cum aliis citatis doctissimus P. Diana.

I

Jacobi de Grassis *consilia*, Item *decisiones aureę*, Item *de arbitrariis confessariorum*, Item *de casibus reservatis.*

Jacobi Sborizii *tract. de Vicario Episcopi.*

Jacobi Simancha *Institutiones Catholicę.* Item *praxis hæreseos*

Ildelphonsus Perez de Lara *de anniversariis & c. capellanis.*

Joan. Baptista Casalius *de Urbis, & Imperii Romani splendore, cap. 21.* Cui opinioni R. P. D. Antonius Diana Clericus Regularis eruditissimè, & doctissimè ipse primum respondit, eamque, ut errorem impugnavit in lib. cui titulus, *De primatu solius D. Petri*, cujus Anthoris doctrina ex tot voluminibus moralis Theologiæ per ipsum impressis, ego semper sum admiratus & veneratus, ut etiam responsa quæ ab ipso velut oracula continuò proveniunt super urgentissimas Christiani orbis difficultates.

Joannes Baptista Ciarlinus *Controv. Forens. judic. tom. 2. cap. 198. num. 3. & 30.* Verum contra me insurgit doctissimus Diana adducens multa argumenta, quibus consideratis admiratur summi viri ingenium, & eruditionem, & non potui non laudare ejus subtiles, & doctas considerationes: non adhuc multa argumenta ad meam tuendam sententiam, quam existimo veram, non ut impugnem opinionem P. Dianæ, cujus authoritatem, & scientiam scio esse magnam, & tamquam virum insignem in morali Theolog. colo, & admiror, & credo ejus sententiam esse probabilem, & ideò ombis disputationis causam esse volo.

Joannes Baptista Larrea *in alleg. Fiscali cap. 2. alleg. 114. n. 16. & 21.* Princeps aliquos cives tradere potest, & periculo vitæ exponere pro tutamine aliorum Tradit Divus Thomas. Quod comprobat doctissimus P. Diana.

Idem *in allegat. Fiscal. tom. 2. allegation. 115. numer. 30.* Addenda sunt plura, quæ ex Reverendo, & docto P. Diana notavimus.

Idem *ibidem, num. 33.* Potest consuetudo istam reddere ultimæ voluntatis derogationem, Glossa, Sanchez, Farinacius, Gutierrez, & Doctissimus P. Diana.

Joannes Baptista Lezana *in Sum. qq. Regul. t. 4. verb. libri, nu. 56.* Quid verò sentiendum *de elect. aliorum libr.* de quibus non fit sermo in Bullæ Cœnæ, consulendus est insignis Author Antoninus Diana.

Idem *ibidem, verb. Litaniæ, n. 7.* Nota quod celebris Author P. Diana oppositum probabile putat esse.

Idem *in Consultis variis, cons. 35. n. 16.* Ea quæ dixi etiam approbat sapientissimus Pater Diana aliis relatis.

Idem *ibidem, consul. 26. num. 29.* Adhæsit autem huic sententiæ sapientissimus P. Diana.

Joannes Baptista Ventriglio *in Praxi Fori Ecclesiastici. Annotat. 88. §. unico, num. 37.* Hoc tenet Diana *in 3. part.* Sed pace tanti viri, contrarium videtur verius, & in sexta parte nostræ opinioni adhæret.

Joannes Caramuel *in Theolog. Regul. edita Francofurti 1646. disp. 6. numer. 53.* B.C.D. Sunt Authores aliqui, quorum unus multis aliis prævalet, ut sunt Lorca, Vasquez, Suarez, Pontius, & Angelus Manriquez. Hos litterarum Princeps, nullius injuria oomina verim: Lessium, Thomam, & Joannem Sanchezios, & præcipuè Dianam, & si quos alios æquales ipsi videris illis adnumera, & sine aliquo scrupulo sequitur contra quoslibet alios Doctores.

Idem *ibid. dispnt. 69. num. 1053.* Ingenium Dianæ viri Doctissimi veneror, ejus industria multas opiniones evasisse probabiles, quæ antea non erant, assero, vocoque invidum, qui non confirmet.

Idem *ibidem, disp. 66. concl. 14. numér. 1017. fol. 196.* Ita docuerunt Vasquez, Pontius, & Diana: ubi nota, illos fuisse ex maximis, ita ut securissimè sequi possis, Dianam diligentia, & studium etiam magnas adscripsit, & forte illi plus debet Ecclesia, plus ethica Christiana, quàm aliis plura alia scripsit Caramuel de suprà dicto Diana, ut videre est in Epistola impressa in principio suæ Theologiæ Regularis, & in alia Epist. impressa in principio suæ Theologiæ fundamentalis.

Joannes de Dicastillo Societatis Jesu in Delingana universitate Cancellarii *de Sacram. 1. tract. 4. disp. 10. dub. 6. numer. 110.* Ecce Diana sibi contrarius est, id tamen, (quod illi non semel contingit) non reprehensione, sed gratiarum actione dignum est, nempe vir pro communi bono laborans, & communi utilitati serviens, plurima electione dives, & copiosus pro occurrenti consultantium, & quærentium necessitare, aut etiam desiderio, jam huic, illi parti adhæret, quando pars utraque probabili ratione, & doctorum virorum authoritate nititur, & in praxi utrumvis operari tutum est, voluit autem oobis in medium proferre ad hunc ipsum finem, quid io una, quid in alia occasione responderit quærentibus. Quid quæso, utilius pro praxi? Hæc obiter dixerim, ut facessere jubeam nescio, quos iovidos, qui hæc, etsi quæ sunt similia, erudito viro non verentur obiicere.

Idem *ibidem disput. 11. dubit. 6. numer. 118.* Alii paulò strictius, Alii paulò latius videntur locuti, maximè ii qui pro reipublicæ literariæ bono io congregandis authoribus pro quavis sententia desudant non sine magno fructu, & dignissimi sunt quibus gratias agamus, iis si noo primum certè nemini secundum locum tenet Diana.

Idem *ibidem, tom. 2. tract. 7. disp. 9. dub. 2. num. 88.* Eodem modo posset impugnari Diana, &c. Sed in hoc erudito, & multæ lectionis viro, non vitio vertendum; Sed laudi potius tribuendum est, quòd resolutiones illius variæ sunt, & quandoque oppositæ. Nempe scopus illius est, tam confessarios, quàm pœnitentes instruere; ut secundùm probabiles Doctorum sententias (etiam fortè contrarias) possunt se tuta conscientia dirigere in praxi pro nata occasione, in quo abundè pergit quotidiè beoè mereri & Reipublica litteraria.

Idem *ibidem dub. 3. numer. 108. fol. 441.* Et multi alii apud Dianam *part. 1. tract. 7. resol. 1.* io quo tractat copiosè pariter, & eruditè de hiscircumstantiis, multa quasi in synopsi exponit pro communi practicæ Theol. locupletando Thesauro.

Idem

Idem *ibidem dub. 7. numer. 295. fol. 463.* Hæc & alia cùm retulisset Diana, noluit pro sua pietate, doctrina, & prudentia sequi virum alioquin amicissimum, cùm videret aliis multa talia displicere.

Idem *ibidem dub. 8. numer. 351. fol. 477.* Nec sine admiratione legi in Diana, in quo eruditio cum benignitate de primatu, certant. Dum Casus resoluit eruditè, justè, & benignè, & plures, ac varias imò etiam appositas sententias, ut probabiles frequenter admittit.

Idem *ibidem dub. 9. num. 756.* Id multi observant, quos Diana refert, & sequitur in egregio tractatu de absolutione moribundi, & solita eruditione *in tract. 1. p. 8. ref. 49.*

Idem *ibidem, disp. 10. dub. 8. n. 233. fol. 675.* Legatur Diana ibidem ubi latè, & eruditè de more probat.

Idem *ibidem, dub. 9. numer. 257. fol. 680.* Post Bullam Urbani VIII. Sua omnia opera, & resolutiones toto mundo celebres edit Antoninus Diana, in quibus variis in locis hanc sententiam, ut probabilem; imò ut veram tradidit homo in cæteris quidem, sed in Bullarum maximè Decretorum Pontificiorum mandatis, & perquirendis, propugnandis diligentissimus, & versatissimus.

Idem *tom. 3. tract. 10. disput. 7. dub. 1. num. 16. & 17.* Contra quam doctrinam doctè, & copiosè agit Diana locis citatis contra Rabardeum, ubi solitam lectionem, & eruditionem ostendit.

Idem *ibidem, tract. 10. disput. 2. dub. 15. num. 148.* In qua re duas invenio sententias oppositas quas refert Diana, retulisse contentus (quod sæpè facit) nihil decidit, non defectu; vel doctrinæ, vel prudentiæ, & judicii, quibus maximè valet, & posset, sed ex abundantia modestiæ liberam aliis relinquens censendi potestatem.

Joannes Dominicus Ottonelli Societatis Jesu *in tract. de pictura, & sculptura, cap. 3. quæst. 7.* Proponere il quesito il Reverendo Padre D. Antonino Diana huomo celebrato da tanti valent' huomini, e con tante lodi, che si è potuto tessere un Catalogo di lodatori.

Joannes de Lugo Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalis Societatis Jesu, *de Justit. & Jure, tom. 2. disputat. 37. sect. 13. num. 161.* De torturæ materia, videre poteris Dianam tractatu de Tortura, ubi omnia ferè, quæ ad Torturam spectant copiosè, & doctè collegit ex Authoribus antiquioribus, & recentioribus qui tractatus utilissimus omnibus est.

Item *de Sacramento pœnitentiæ disput. 25. sect. 3. numer. 148.* Quando est mera confessionis revelatio Inquisitores non se ingerere, testatur Diana in eo Tribunali per multos annos versatus.

Joannes Petrus Fontanella *in decisionibus Cathaloniæ, to. 2. decis. 302. num. 1.* Recensere hæc volui clarius, quàm fecerit Diana, cui non nego multum debere studiosus.

Idem *ibidem, decis. 307. num. 13.* Adverto Patrem Dianam, ut muneri, quod susceperat uberrimè satisfacere, nullum non movisse lapidem, nullis pepercisse laboribus, quibus Sacram Ecclesiasticam immunitatem adjuvaret.

Joannes Franciscus Sanna *in Patrocin. immunit. Eccles. pro Episc. Algaren. artic. 3. num. 36. art. 5. numer. 51.* Quod esse valde notandum, à Judicibus Laicis, quando excommunicantur ab Episcopis, licet pro se habeant opinionem probabilem, advertit doctus, & pius Pater Diana. Et infrà: Quinimò si credimus Azorio, Filliuccio, & aliis variis longe doctissimis, quos refert Diana, vir æquè non mediocriter doctus.

Joannes Escobar à Corro Inquisitor Murciæ, *tractatus de Confess. sollicit. part. 2. quæst. 2. §. 3. num. 23.* An quis revelare teneatur in Monitorio furtum factum à filiofamilias ejus, qui monitorum impetravit Naldus affirmat, Raynaudus negat; Diana tamen licèt doctissimus judicandum relinquit.

Joannes Henriquez Augustinianus *in qq. practicis, sect. 37. quæst. 21. num. 55.* Esto no obstante Diana Autor tan grave afirma lo contrario.

Joannes Maria de Cavileuto ex Ordine Min. *in Polyanthea Theologiæ moralis ante principium, in Elencho nominum Authorum*, cæterorum Authorum nomina, in hoc opere citata, habes etiam apud alios, & præcipuè apud Doctissimum Dianam, cujus intellectum sicut puto omnium casuum Conscientię decisionum promptissimum ταμεῖον, ita etiam ejus opera omnium doctorum veterum, sed per quam maximè recentiorum universalem dixerim Bibliothecam.

Idem *ibidem, littera A. difficult. 3.* Ita etiam novissimè docet sapientissimus Diana.

Joannes Morandas *in Cursu Theolog. tom. 2. tract. 3. de Eucharist. quæst. ultim. num. 559.* Pater noster Diana ferè in omni materia morali congessit quicquid curiosi, & singularis recentiorum gustus noverit appetere.

Joannis Valerii Carthusiani *differentia utriusque fori*, viri doctissimi, & eminentissimi, ac in Academiis Hispaniæ satis noti, unde meritò multa ex illo collegi *in tractat. de paupertate Religiosa*

Joannis Sancii *selecta, & practicæ disputationes circa Sacramentum pœnitentiæ, & Eucharistiæ*, opus immortaliter dignissimum, in quo auctor acumen, & doctrinam luculenter demonstrat, utinam alios ingenii sui fœtus in lucem emitteret.

Joannis Malderi *in part. 2. D. Thom.* Item *in 2. 2.* Item *tractatus de sigillo confessionis*. Idem *de abusu restitutionum mentalium*.

Joannis Pauli Lancelloti *Institutiones Juris Canonici*.

Joannis Dominici Montagnolla Dominicani *disputatio de valore & fructu Missæ*.

Joannis Petri Barchii *Instructiones pro confessariis Monialium*.

Joannis de Carthagena Franciscani *Propugnaculum de Jure belli Romani Pontificis*. Item *de Sacramentis*.

Joannis Baptistæ Possevini *Liber de officio Curati*.

Joannis Chapeavillæ *tract. de modo ministrandi Sacrament. tempore pestis*. Item *de casibus reservatis*.

Joannis Azorii Societatis Jesu *Institutiones morales*.

Joannis Guttierrez *quæstiones Canonicæ*. Idem *tract. de matrimonio & Gabellis*.

Joannis Beltrani de Guevara *propugnaculum Ecclesiasticæ libertatis*.

Joannis Baptistæ Signio *tract. de Reliquiis*:

Joannis Francisci Capiblanci *tract. de Officio Baronum erga vassallos Burgenses*.

Joannis à Cochier *tract. de permutationibus beneficiorum*. Item *de libertate Ecclesiastica*.

Joannis de Hevia *Labyrinthus de commerciis*. Idem *curia Philippica*.

Joannis Baptistæ Velenzuela *defensio monitorii Pauli Quinti contra Venetos*.

Joannis Medina *codex de pœnitentia & restitutione*.

Joannis Maldonati Societatis Jesu *de Sacramentis*.

Joannis Baptistæ Confecti. *Collectio privilegiorum mendicantium*.

Joannis Antonii Massobri *tractatus de Synodo Diœcesana Episcop.* Item *praxis habendi concursum ad vacantes Parochiales Ecclesias*.

Joannis Petri Moneta Clerici Regularis Sancti Pauli *tractatus de distributionibus*. Item *de decimis*. Item *de opinione canonica*. Idem *de Judicibus conservatoribus*. Item *de commutatione ultimarum volantatum*.

Joan. de Salas Soc. Jesu, *tr. de contractibus*. Item *de legibus*. Item *in 1. 2. D. Thom.*

Joannis Præpositi Societ. Jesu *comment. in 3. p. D. Thom.*

Joannis Kiene *tract. de casibus reservatis*.

Joan. Baptistæ Bizozeri *summa casuum conscientiæ*. Item *de Sacramentis*.

Joannis Honorii *compendium Juris Canon.*

Joannis Perlini *tract. de frequentia communionis*.

Joannis Narbona *tractatus de appellatione à Vicario ad Episcopum*.

Joan. Baptistæ Antonucii Augustiniani *Catechesis Diœcesis Neapolitanæ*.

Joannis Francisci Leonis *Thesaurus fori Ecclesiastici*.

Joan. Tab. Dominicani *Summa casuum conscientiæ dicta summa Tabiena*.

Joannis Mariæ Belleti *Disquisitiones Clericales*.

Joannes Rojas *Singularia*. Item de Hæreticis.

Joan. Mariæ Novarii *Practicæ conclusiones, sive opusculum novi juris Pontificii*.

Joann. de la Cruz *directorium conscientiæ*. Item *de statu Religionis*.

Joan. Baptistæ Scottia Societatis Jesu *constitutiones Pontif.* Item *de sacrificio Missæ*.

Joannis Baptistæ Conrado *responsa casuum conscientiæ*.

Joannis Pedrazza *summa sive instructio confessorum*.

Joannis de Lapide *resolutiones dubiorum Missæ*.

Joannis Yribarne *de sacramento in 4. sententiarum*.

Joannis Francisci Suarez *Enchiridion casuum conscientiæ*.

Joannes VVigers *in part. 2. Thom.* Item *in 2. 2.*

Josephi de Hortu *speculum Parochorum*.
Josephi Anglez *Flores in libros sententiarum*.
Josephi de Neapoli *Allegatio pro vectigali serico*.
Josephi de Sancta Maria *Tribunal. Religiosorum*.
Josephi Aldretæ Societatis Jesu *de Religiosa Disciplina tuenda*. Item *allegatio pro regularium exemptione*.

Joseph Demetrius *in Praxi casuum Archiepiscopo Neapolitano reservatorum*, *quæst. 8. num. 26.* Et hanc opinionem tenet Antonious Diana, cujus virtus tam præclara est, ut universum ferè orbem in sui traxerit admirationem.

Idem *ibidem*, *Disquis. 3. quæst. 2. num. 43.* Duæ sunt opiniones, prima affirmat, quam sequitur Diana qui in morali Theologia lux lucis, lumeoque luminum dici potest.

Idem *ibidem*, *numer. 77.* Hæc est communis opinio, ut contra Grassium tenet sapientissimus Diana, vir nunquam satis laudatus.

Joseph. de Januario *in resolut. Theol. moral. tom. 1 resolut. 14. num. 8.* Hanc consuetudinem à Merolla cognitam nou cognovit accuratissimus Diana.

Idem *de casibus reservatis*, *tom. 1. resol. 16. num. 1.* Idem sentit Quintanadvenn. citatus ab eruditissimo Patre Diana, qui in moralibus omnes plenè materias illustravit.

Idem *ibidem*, *resol. 64. num. 13.* Sic Pater Diana, qui in materia morali nihil intactum reliquit. Idem *tom. 2. res. 69. num. 41.* Probat igitur Marchant. relatus ab eruditissimo Diana.

Idem ibid. res. 73. num. 143. Contra Pellizarium meritò insurgit doctissimus, & amicissimus Diana.

Juliani Vivani *praxis Jurispatr.*
Julii Cæsaris Madii *tract. de Sacram. Ord.*
Julii Cæsaris Raineri *catalogus censurarum*, *& irregularitatum*.
Julii Lavorii *de Jubilæo*. Item *elucubrationes variæ*.

Julius Cæsar Borea Episcopus Comaclensis in responso pro Immun. Eccles. contra Lagunam, *cap. 3. numer. 117.* Clericis suffragatur authoritas, non solùm Pater Dianæ, sed etiam aliorum, quamplurimorum Authorum. Et in omnem eveotum plus soli Diana deferrem, quam Lagunæ, & cæteris ejus sequacibus: tum propter egregiam viri, quam novi, litterarum: tum propter vitæ, morumque candorem, & integritatem.

Julius Clemens Scotus *Opusc. de jure tuend. fam. num. 18.* Quod Episcopus non possit absolvere ab Hæresi occulta, legendus est Diana, vir quidem suspiciendus, maximè propter Disceptationes Apologeticas de Primatu solius D. Petri, ac differeutia ioter ipsum & D. Paulum hoc anno impressaa, in quibus multiplicia contrarii dogmatis Capita, sive argumenta igneis responsiouibus adscidit.

Juniparus à Drepano, *de Casibus reservatis part. 3. disput. 12. qu. 1. cap. 2. num. 2.* Hoc idem existimo sentire Patrem Dianam, etenim si hujus sensum non fuisset doctissimus Pater, istius difficultatis materiam exactè non examinaret, & eleganter resolveret, prout resoluit.

L

LActantii Finelli *tract. de casibus reservatis*.

Lælii Zecchii *Summa casuum conscientiæ*. Item *de Republica Ecclesiastica*. Item *de casibus reservatis*. Item *de Sacram.* Item *de beneficiis*.

Laurentii de Peyrinis *en ordine Minimorum*, *Religiosus subditus*, *& Prælatus*. Item *super privilegia ejusdem ordinis Minimorum*.

Laurentii Portel ordinis Minimorum *de observantia dubia regularia*, *cum novis additionibus*: ex quibus multa collegi *in meo tract. de Denuntiatione*, *& de absolutione ab hæresi*, & meritò; nam hic Author fuit vir doctissimus, & lector Sacræ Theologiæ iu Portugallia, cujus opera mira claritate & eruditione referta, fuerunt approbata non solùm ab Ordinario, sed etiam ab officio S. Ioquisitionis, ut patet *in addit. fol. 307.*

Leander à Sanctissimo Sacramento *in qq. moralibus editionis Lugdunensis*, *tom. 1. de Sacram. tract. 5. disput. 7. quæst. 6.* Approbat etiam novissimè hanc meam sententiam D. Diaoa.

Leander de Murcia, *in cap. Sec. Regula D. Francisci*, *quæst. 9. num. 2.* & sæpius alibi: Esta senteocia tiene Ricardo, Layman, Rebello, à los quales cita, y sigue el muy docto P. Antonino Diana.

Leonardi Lessii Societatis Jesu *de Justitia & jure*.

Leonardi Duardi Clerici Regularis *comment. in Bulla Cœnç.* Item *de censibus*.

Lucæ Florini *tractatus de Casibus reservatis*. Item *de Duello*.

Lucę Castellani *tractatus de electione Canon.* Item *de canoniz. Sanctorum*.

Ludovici de Miranda Franciscani *Ordo judiciarius*. Item *Manuale Prælat.*

Ludovici de Beja Augustiniani *Responsiones casuum conscientiæ*.

Lud. Lopez Dominicani, *Instructorium conscientiæ*. Item *de contractibus*.

Lud. Montesini *in 1. 2. D. Thomæ*.
Ludovici de San. Juan *Summa casuum conscientiæ*.
Ludovici Molina Societatis Jesu *de Justitia & Jure*.
Ludovici Carbo *tract. de legibus*. Item *de restitutione*.
Ludovici Parami *de origine sanctæ inquisitionis*.

M

MArcelli Megala Clerici Regularis *Institutionem Confessariorum* Item *consilia*.

Marci Antonii Genuensis *practicabilia Ecclesiastica*. Item *praxis Archiepiscopalis*. Item *manuale Pastorum*.

Marci Antonii Cucchi *Instit. Jur. canon.*
Marci Anton. Beraduci *Summa corona*.
Marci Anton. Luciani *Enchiridion de Ecclesia*, *& unanimitate fidelium*.

Marcus Serius *tract. 1. de Officio*, *& Potestate Parochi*, *disput. 1. diffic. unica*, *quæst. 6. num. 1.* Licèt nonnulli apud D. Dianam afferant mortaliter peccare.

Idem *ibidem*, *quæst. 8. num. 20.* Villalobos apud Dianam virum eximiæ virtutis, inter alia notatu digna habet, &c.

Marcus Vidal *in Arcu Vitali Theolog. moralis in indice Authorum*, *littera A* Aotonini Diana Clerici Regularis Resolutiones morales, Author Pius, Celebris, & suo nomine conspicuus.

Marii Alterii *de censuris*.
Marii Antonini *Resolutiones variæ*.
Marii Italia *tract. de Immun. Ecclesiast.*
Marta *de Jurisdictione*.
Martini Fornari Societatis Jesu *Institutio Confessorum*.
Martini Navarii *Opera omnia*.
Martini Vivaldi *candelabrum aureum*.
Martini Becani Soc. Jesu *opera omnia*.
Martini Carrillo *Itinerarium ordinandorum*.
Martini Bonanica *Opera omnia*.
Martini del Rio Societatis Jesu *Disquisitiones Magicæ*.
Martini Funes *Speculum morale*.
Martini de Ledesma *comment. in libros sententiarum*.

Martinus Bresserus Societatis Jesu *de Conscientia*, *lib. 2. cap. 8. num. 98.* Antoninus Diana citat pro more suo diligenter Authores aliquos.

Mauritii Alzedii *Praxis Episcoporum*.

Melchioris Zambrani *Decisiones casuum conscientię occurrentium tempore mortis*.

Melchioris Rotreri *De re Beneficiaria*.

Memoriale Clericorum editum jussu Cardinalis Ludovisii Archiepiscopi Bononiensis, postea Gregor. XV.

Michael Zanardi *Director. Confessor.*
Michaelis de Palatio *Praxis de contractibus*.
Michaelis Timothei *Quæstiones in divinum Officium*, *& Missam*.

N

NIcòdemi de Florentia *Speculum Confessariorum*.
Nicolai Garziæ *tract. de Beneficiis*.
Nicolai à Grana *Lumiuu conscientiæ*.
Nicolai Emerici *Director. Inquisit.*

Nicolaus Fernandez de Castro, *de Religione milit. tract. 4. cap. 10. num. 57.* Summa hæc rationum momenta perpulerunt virum variæ & indefessæ lectionis longè eruditum Antoninum Dianam, ut nullitatis vitio laborare prædictam professionem crediderit. Et rem doctissimo (ut solet) & pleno omoigenæ eruditionis scripto firmavit, nuper typis dato.

Idem in Portugal. convencida *cap. 2. sect. 2. fol. 30. littera* B, P. Diana vir planè indefessæ Lectionis, Scriptionis, & Curæ, atque Religiosissimæ in Sanctam Sedem Pietatis; cujus suavissimam amicitiam votis mihi enixè expeditam; multo animi candore, & quam par est eximio viro prohiberi observantiam gratis percolo.

P

PAuli Aresii Clerici Regularis *de aquæ transub. in sacrif. Missæ*.

Pauli Comitoli Societatis Iesu *Responsa moralia*, Item *tract. apologeticus contra Venetos*. Item *de Contractibus*.

Pauli Piasecii *Praxis Episcopalis*.

Pauli Salodii *Praxis compendiosa de visitatione*.

Pauli Fuschi *liber de visitatione*.

Pauli Ciera *tract. de Jure Principum*.

Pauli Layman Societatis Jesu *Theologia Moralis*.

Pauli Praxinelli Augustiniani *Disputatio de obligationibus Sacerdotum ad Missas pro aliis ex Justitia celebrandas*. Item an Sacerdos teneatur dicere Missam de defunctis, vel ejus vice possit dicere de Sanctis.

Pauli Squillanti *tract. de obligationibus Clericorum*.

Pauli Glemonensis *tract. de legatis perpetuis, & aliis relictis Fratribus D. Francisci de observantia*.

Pauli Sanctorii *tractatus de Casibus Papalibus, & Episcopalibus*.

Paulus Britius Episcopus Albensis, Ne' progressi della Chiesa Ocidentale, *seculo 7. fol. 685*. E chi curioso fosse di sapere, consideri seriamente le difficultà, che move, il celebratissimo Dottore Diana.

Paulus Maria Quartus, Nel trattato del Giubileo dell'anno Santo *al cap. 3. punto 1.* si potrà vedere il Padre Diana, *part. 9. tract. 2. de Altaribus, ref. 23.* dove tratta egregiamente al solito, questo punto adducendo molti Dottori.

Item *in Rubricas Missalis in quæstione proœm. section. 2. quæst. 3.* Ita tenet Diana, quem doctorem frequenter, & libentissimè allego: tum quia, eo citato plures, & graves habeo patronos mearum assertionum; nunquam enim Diana solus loquitur, sed ei semper concinunt probatissimi Doctores, quos fidelissimè ipse affert melos addentes gratissimum armonicis resolutionibus ejusdem Dianæ.

Idem *ibidem, part. 3. tit. 4. dub. 10.* affirmativè tamen sententiæ adhæret sapientissimus Diana.

Idem *ibidem, part. 2. tit. 10. section. 3. dub. 2. difficult. 3.* Ista tenet Sylvester Paludanus, & plures alii, quos citat, & sequitur eruditissimus Diana.

Paulus Rubeus *in Annotationibus ad Decisiones Rotæ part. 3. decisione 2. num. 28.* Pater Antoninus Diana, vir admirabili doctrina conspicuus, cujus opera jam decimamquartam aspexerunt lucem, affirmat, hoc communiter tenere Theologos.

Paulus Zachias *in quæstionibus Medicolegal. lib. 8. in Epistola dedicatoria. Antonino Diana, &c.* Hæc tuæ censuræ subjicio, ac nomini suo inscribo, maximè enim consentaneum visum est, Canonicum argumentum Summi Canonistæ, nomine decorare.

Pax Jordanus Episcopus Taguriensis *in Var. Elucubrat tom. 2. lib. 11. tit 3. nu. 216.* Eruditissimus Diana affert multos Doctores circa hanc difficultatem.

Petri Ala *tract. de Christiano Decurione*.

Petri Tolosani *Partitiones Juris Canonici*. Item *comment. in jus Canonicum*.

Petri Binsfeldii *Enchiridion Theologiæ Pastoralis*. Item *de Simonia, de Usuris, de Injuriis, & de Malefic.*

Petri de Reyna *tract. de Sacramentis, & de Cæremoniis Missæ*.

Petri Navarra *de Restitutione*.

Petri Aragoni Augustiniani *comment. in 2. 2. D. Thom. de Justitia & Jure*.

Petri de Lorca Ordinis Cisterciensis *in 1. 2. Div. Thom.* Item *in 2. 2.*

Petri Cenedo *quæstiones Canonicæ*

Petri Fay Dominicani *de pœnitentia in 3. par. D. Thom.*

Petri Bellochii Franciscani *Praxis Theologiæ moralis, seu de casibus reservatis*.

Petri de Ledesma Dominicani *Summa casuum conscientiæ, cum additionibus*. Hic Author fuit vir eminentis literaturæ, & primarius Lector in Academia Salmanticensi, unde meritò plura ex illo decerpsi *in tract. de paupertate Religiosa, & in aliis*.

Petri Corserti *Propugnatio pro vectigali serico*.

Petri de Soto *lectiones*.

Petri de Cabrera *de Sacramentis in 3. par. D. Thomæ*.

Petrus ab Angelis Carmelita Discalceatus *in Adit. 6. ad suæ Praxis judicialis*. Quod non sint obligatoriæ tenent Suarez, Salas, Sanchez, & doctissimus P. Diana.

Pettus Franciscus Passetinus *tract. de Pollutione Ecclesiarum, disputatio septima cap. 20. num. tertio*. Certò constat esse mortale, quod placuit magno illi moralium resolutionum magistro Diana.

Pettus Paulo Guazzinus *in tract. morali, lib. 5. defensione prima, cap. 7. Paragrapho 5. num. 156.* Sed quia de Inquisitoribus satis diffusè, & benè scripsit doctissimus Pater Diana, ideò me remitto ad illum.

Idem, *cap. 12. num. 9.* Ad Molinam pro parte contraria allegatus rectè respondet doctissimus Diana.

Philippi Maynardi *de Privil. Eccles. pro defensione monitorii Pauli Quinti*.

Philippi Fabri Franciscani *de pœnitentia*. Item *de Restitutione*, Item *de Sacram. Ordinis, & censuris*. Item *commentaria in libros sententiarum*.

Philippus Cammarata, *In juridico discrim. Patroc. 1. num. 26.* Decisionem Seraphini, & declarationem sacræ Congregationis refert noster amicissimus, & eruditissimus Reverendiss. Pater Antoninus Diana.

Prosp. Farinacii *tractatus de hæresi*. Item *Appendix super Bullam Gregorii XIV. de immunitate Ecclesiarum*.

R

RAphael Rastellius Episcopus Caprensis *de Regimine Principis, lib. 3.* pervenit ad manus meas prima, & secunda pars Resolutionum moralium doctissimi viri Antonini Diana Panormitani Cleric. Regul.

Raphaelis Rastellii Cler. Regul. *tract. de censuris in genere*.

Raphaelis de la Torre Dominicani *comm. in 2. 2. De Thom.*

Remigii Scrophæ *opus de invaliditate Professionis*. Item *in solutionibus quæstionum moral. quæst. 35. num. 16.* Hæc omnia, docet doctissimus Diana.

Repertorium Inquisitorum Authoris incerti.

Ricardi Hallo *de quinque partita conscientia, recta, erronea, dubia, opinabili, & scrupulosa*.

Roderici Acunna *in decretum Gratiani*. Item *tract. de Confessariis sollicitantibus, cum additionibus Seraphin. de Freita*. Hic Author est vir doctissimus, & prius fuit inquisitor, & nunc meritò Archiepiscopus Bracharensis. Ejus verò additionator fuit lector publicus in Academia Vallisoletana, unde meritò multa ex ipsis collegi *in tract. de Denuntiationibus, in tract. de absolutione ab hæresi*.

Rodobaldi Parini *tract. de Gabellis*.

Romualdi Coli Dominicani *tract. de Cambiis usura, censibus &c.*

Rutili Benzonii *Speculum Episcoporum, & curatorum*.

S

SAcra Rota Romana in Causa Burgen. nullitatis professionis die decimo sexto Aprilis 1646. coram D. Arguelles. Annum probationis continuum esse debere, clarum est, Abbas, Ancharanus, Suarez, & manu plenissima pro more Reverend. P. Diana.

Salvatoris Rassi *tract. de casibus conscientiæ*.

Scipionis de Rubeis *Aphorismi Episcoporum*.

Sebastiani Acostæ *Explicatio in Bullam Cruciatæ*.

Sebastiani Cæsaris *Relectio de Ecclesiastica Hierarchia*.

Sebastiani à Bononia Capuccini *tract. de electione*.

Sebastianus Saleles Societatis Jesu *de materiis Tribunalis sanctæ Inquisitionis lib. primo cap. undecimo Regular. 94. num. 132.* Ex Doctoribus magis recentioribus, perdoctè discutit, & resolvit hoc dubium, sicut & reliqua, vir doctissimus, atque religiosissimus de Illustrissima Familia Clericorum P. Antoninus Diana Consultor Sancti Officii, & de hoc Sacro Tribunali valdè benemeritus.

Idem *ibidem, cap. 14. Regul. 124. num. 341.* Invocatio Dæmonis per modum imperii nulla ratione habet locum, ut egregiè ostendit doctissimus Antoninus Diana.

Sigismundi Scaccia *tract. de commerciis*.

Simoneis Majoli *tract. de Irregularitate*.

Simpliciani Muttini *Theologiæ Moralis, sive de Sacramentis*.

Stephani Emonerii *splendor veritatis moralis, seu disput. de veritate*.

Stephani Fagundez Societ. Jesu *de Præceptis Ecclesiæ*.

Stephani Quaranta *Summa Bullarii*.

Stephani de Avila Societatis Jesu, *tract. de censuris*.

Stephanus Spinola Congregationis Somaschæ, *Opusculo de libera electione in moralibus, disput. ultim. sectione quarta*. Diana pro opposita sententia nullos citat Doctores, quod equidem miror

miror, cur scilicet eruditissimus vir in libris doctorum adeo versatus, qui pro qualibet materia semper consuevit pro utraque parte Doctores afferre, in hoc puncto noluerit mentionem facere.

Summa Pisanella:

Sylvester Pieratæ Dominicani *Summa Cas. conscient, dicta summa sylvestrina*.

Sylvester Barthochiccius *de votis Religiosorum*,

Sylvi Tinti *tract. de Ordinatione Clericorum*,

T

THeophilus Raynandus è Societate Jesu in diversis suis operibus Dianam doctissimum nominat, & summæ facilitatis Authorum,

Thesaurus sententiarum receptarum Suarez à Ribeira.

Thomæ Zerola *Praxis Episcopalis*, Item *Praxis de Sacramento Pænitentiæ*. Item *de Jubileo*.

Thomæ Sanchez Societatis Jesu *de matrimonio*, Item *Summa*.

Thomæ Boninsignio Dominicani *tract. de venditione ad tempus, cambiis, censibus &c.*

Thomæ de Vio Cajetani *Summa cum annotationibus Pauli de Palatio*,

Thomæ de Mercato Dominicani *Summa de Contractibus*,

Thomæ à Jesu Maria *liber de Regularium visitatione*.

Thomæ à Jesu *de paupertate Religiosa*.

Thomas Tamburinus Societatis Jesu, *in Decalog. par. 2. lib. 7. cap. 7. Paragrapho 1, num, 5. dispus.* De hac materia Romam misi, ut amici eam Pater Dianæ *de Theolog. moral* profectò benè meritissimo communicarent.

Idem *ibidem*, § 2. *num.* 10. ut fusè probat me citato solertissimus Diana.

Idem *ibidem*, *lib. 8. tract. 2. cap. 5. §. 6. num. 3.* Lege Dianam solertissimum virum.

Idem *ibidem*, *tract. 3. §. 5. num. 8.* Sic Diana, cui diligentissimo Scriptori multarum opinionum notitiam acceptam meritò referimus.

Tiraquellus *in tit. res inter alios facta*.

Idem *de pœnis legum temperandis*.

Idem *de retractu lignag.*

Idem *de Jure constitui possessorii*.

V

VAlerii Reginaldi Societ. Jesu *praxis pœnitentiæ*. Item *de prudentia Confessarii*. Item *de officio pœnitentis*.

Verricelli *in quæstionibus moralibus tract. 2. qu. 15. 28. num.* Ita Doctissimus Diana,

Vicentii Filliucii Societatis Jesu *quæstiones morales*.

Vincentius Tancredi Societatis Jesu, *de Religione in Epistola ad Lectorem* circa Ecclesiarum Immunitatem, multa exagitantur quæ nuper eruditissimus, & satis notus Diana, & quidam nou obscuri nominis recentiores scripsere.

Idem *ibidem tract. 1. lib. 4. disput. 5. quæst. 2. num.* 19. Sic docet Naldus, quamvis contrarium teneat mordicus doctissimus Diana,

Idem *in quæst. Moral. Epistola ad Lectorem* plura ad rem multis adductis, congerit doctissimus, ac Religiosissimus Diana, & passim in multis locis ejusdem libri.

Virginii de Boccaciis *tract. de casibus super constit. Pii Quinti. &c*

UMBERTI Locati *Praxis Inquisitorum*,

Volfandi à Vorburg. *Rudimenta Juris Canonici*.

VVolthetus Strevesdorff *in Divum Thomam de Justitia, & Jure*.

Z

ZAcharias Pasqualigus *de Indice Doctorum ante suas decisiones morales litera A*, Antonini Diana Clerici Regularis *Resolutiones morales*, Author suo nomine celebris.

I N D E X
TRACTATUUM, ET RESOLUTIONUM
Hujus Tomi Primi.

Ultimus numerus Paginam indicat.

TRACTATUS I.

De Sacramento Baptismi. Sed in principio hujus Tractatus paucæ prius Resolutiones ad omnia Sacramenta in genere adscribuntur, pag. 1.

24. Quæ

55. An

55. An Sacerdos baptizans cum aqua non benedicta peccet mortaliter? Et quid, si alii exteriores ritus, insufflationes unctiones, & similes cæremoniæ deessent in solemni Baptismo; vel si sine stola, aut superpelliceo fieret Baptismus? *Ex par. 9. tract. 6. & Misc. 5. res. 32. aliàs 33. pag. 26.*

56. Utrum obstetrices teneatur scire formam Baptismi, & modum baptizandi? Et an Sacerdos peccet saltem venialiter, si proferat formam Baptismi in lingua vulgari; quia de obstetricibus, & sæcularibus non est dubitandum? *Ex part. 2. tract 25. & Misc. 5. res. 46. ibid.*

57. Quidam Parochus olim quæsivit à me, an qui in forma Baptismi reliquerit illas particulas, *In*, *&*, dicendo: *Ego te Baptizo nomine Patris, Filii, Spiritus Sancti*, conficeret Sacramentum? Et si conficiat, an ita baptizando peccet mortaliter? *Ex part. 2. tract. 55. & Misc. 5. res. 47. pag. 27.*

58. An si quis adderet aliquid formæ Baptismi, dicendo, verbi gratia: *Ego te Baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & B. Mariæ Virginis, vel omnium Sanctorum*, conficeret Sacramentum? *Ex par. 2. tract. 55. & misc. 5. res. 48. ibid.*

59. Mulier quædam domi puerum baptizavit. Italice, hæc verba pronuncians. *Io te Battezo, col nome del Padre, col nome del Figliuolo, & col nome dello Spirito Santo*, statim à me quæsitum fuit, an Sacramentum sub tali forma administratum fuerit validum? *Ex par. 2. tract. 17. & Misc. 3. res. 55. ibid.*

60. An Baptismus sit validus, si conferatur hac forma, *Baptizatus est, vel Baptizatus est in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*; qua formantuntur Chaldæi? Et an in Sacramento Baptismi, confirmationis, Pœnitentiæ, Ordinis, & Extremæ Unctionis exprimenda sit persona suscipiens ista Sacramenta? Et an sicertum pronomen illud *Ego*, & dictionem illam *Amen*, non esse de necessitate Sacramenti? Et cursim docetur, quod Baptismus datus ab Apostolis in nomine Christi validus fuit, & nunc validus esset, si in eadem forma conferretur. Et quæritur, an Baptismus datus in nomine unius personæ Divinæ, quæcumque illa sit, validus sit, dummodò vera Fides omnium trium retineatur? Et an Baptismus datur sub hac forma, *Baptizo te in nomine Dei, & Sanctæ Crucis*, sit validus? Et tandem quæritur, an sit valida forma Baptismi, qua utuntur in Dalmacia, videlicet. *Ego te Christizo*, seu *Christianum facio in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*? *Ex par. 10. tract. 16. & Misc. 6. res. 92. pag. 28.*

61. An forma baptismi in Ecclesia Græca sit ista, *Baptizetur*, vel *Baptizatur Servus Christi, &c.* Et difficultas est, an validè in utraque forma baptizetur? Et an in ipsis formis exprimendum sit nomen suscipientis Baptismum in particulari? Ex quo deducitur Baptismum apud Græcos factum sine expressione personæ baptizatæ per nomen, aut pronomen esse sub conditione iterandum. Et an ita baptizans sine expressione nominis baptizati peccet mortaliter? *Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. resolut. 93. pag. 29.*

62. Quidam Parochus post ablutionem statim pronunciavit formam Baptismi, queritur, an validè baptizaverit? Et ex doctrina hujus quæstionis infertur idem esse dicendum de Sacramento Ordinis, & Extremæ Unctionis. *Ex part. 3. tract. 4. res. 6. pag. 30.*

63. An si finita forma antequam finiatur ablutio infans moriatur, sit adhuc baptizatus? Idem dicendum est de Sacramento Confirmationis, & Extremæ Unctionis. *Ex part. 5. tract. 3. res. 57. pag. 31.*

64. An ubi mutus, & orbatus manibus occurrunt, & infans est in articulo mortis, debeat illu abluere, & hic verba proferre, & sic dictum infantem baptizare? Et an hoc saltem sub conditione faciendum sit? Et si postea occurat opportunitas, an etiam sub conditione Baptismus sit iterandus? *Ex part. 5. tract. 4. res. 55, ibid.*

65. An mutus, si alii non inveniatur, possit in articulo mortis baptizare infantem illum abluendo, si alter manibus carens proferat verba formæ? *Ex par. 5. tr. 6. res. 2. ibid.*

66. An tempore mortis, si quis accessum ad puerum non haberet, possit de longinquo proferre formam sub conditione, & jubere, ut alius illum aqua abluat? Et si postea occurat opportunitas, an etiam sub conditione Baptismus sit iterandus? Et inter alia explanatur Baptismum à tribus ministratum omnium judicio esse invalidum? videlicet uno abluente, altero hæc verba proferente: *Ego te baptizo*, tertio ista iu jungente: *In nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti*. Et cursim infertur Ordinem datum ab Episcopo, & Presbytero simul: Episcopo videlicet imponere manus: Presbytero autem benedicente, seu proferente formam, irritum esse *Ex par. 5. tr. 3. res. 26. pag. 32.*

67. An infans moribundus, si ad illum non esset accessus, sit baptizandus, aspergendo eum aqua? Et an consuetudo Ecclesiarum baptizandi per immersionem servanda sit? Et si in aliqua Ecclesia trina immersio usitata sit, an una tantùm adhiberi possit, cum integra prolatione formæ? *Ex part. 3. tr. 3. res. 59. ibid.*

68. An debeat omitti Baptismum propter periculum infantis morituri, ut v. g. si puer sit ita tener & delicatus, ut credatur Baptismum fore causam mortis illius? Et an baptizans in dicto casu sit irregularis? Et cursim deducitur, quod licitè potest Parochus audire confessionem hominis qui alioqui morietur in statu peccati mortalis, licèt sciat inde sibi mortem proventuram *Ex par. 5. tract. 5. res. 8. ibid.*

69. An si Tyrannus velit infantem occidere, vel si dum agit animam, alio modo non potest baptizari, liceat eum in puteum, vel flumen projicere, & an ita sit baptizatus? Et an hoc idem dicendum sit de adulto Cathecumeno? *Ex par. 5. tract. 3. resol. 54. pag. 33.*

70. An si quis baptizaret infantem moriturum projiciendo eum in flumen, vel puteum, quando aliter baptizari non possit, peccaret mortaliter peccato homicidii, & irregularitatem incurreret? Et supponitur talem Baptismum esse validum. Et quæritur, an saltem liceat tibi Baptismum proximè morituro ministrare, ex cujus administratione cognoscis mortem accelerandam esse? Et an sic baptizans maneat irregularis? Et notatur non valere Baptismum, si quis videat puerum ab alio projici in flumine, vel puteo, & proferat verba formæ. Sed quid est dicendum, si puer è manibus baptizantis fortè elapsus esset, & tunc ipse baptizans verba formæ proferret? Et an valeat Baptismus, si quis aquæ influenti è tecto su mittit puerum abluendum, & verba Baptismi profert? Et an mulier, quæ damnatur ad mortem, & est periculum, ne ex aliquo morbo unà cum prole moriatur, possit, servato juris ordine, prius secari, si spes est, ut fœtus ita baptizari valeat? *Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. resolut. 21. aliàs 20. ibid.*

71. An si pueri moriantur in utero matris, possint ibi baptizari? Et quid si mors matris inde sequatur, vel prævideatur sequutura? Imò, an mater eo casu teneatur permittere, ut proles Baptizetur? *Ex par. 5. tr. 5. res. 12 pag. 34.*

72. An puer existens in utero matris possit baptizari? *Ex part. 2. tr. 55. & Misc. 5. res. 43. pag. 35.*

73. An mulier condemnata ad mortem possit prius secari, adsit periculum, ne ex aliquo morbo ad partum unà cum prole moreretur; & spes adsit, ut infans hoc modo possit baptizari? Et an saltem mortua matre statim secanda sit, ut puer baptizari possit, si adhuc vivat? Et notatur non licere matri consentire se adhuc vivam secari ad hunc effectum. Et advertitur in supradicto casu differendam esse executionem sententiæ, donec mater pepererit. *Ex par. 2. tract. 15. & Misc. 5. resolut. 44. ibid.*

74. An mater ad mortem condemnata, si morbo lethali corripiatur, liceat eam secari, ut infans etiam moriturus baptizetur, *Ex par. 5. tr. 3. res. 13. ibid.*

75. An infans moribundus sit baptizandus in qualibet minima parte sui corporis, verbi gratia Capillorum, unguium, pellis, quam Medici *Secundinam* appellant, digiti, &c. Et an verò, si puer evaserit periculum, esset saltem sub conditione repetendus Baptismus? Et an cùm puer est in mortis articulo, possit baptizari cum forma dubia, si nemo adest, qui sciat certam formam? *Ex part. 5. tract. 5. resolut 4. ibid.*

76. An Baptismus collatus in extrema parte comæ, vel in secundina, si jam diflueret, & quasi penderet, sit validus? Et supponitur Baptismum collatum in capillis, & super secundinam circumdantem corpusculum infantis esse validum. Sed notatur, quod Baptismus collatus in capillis debet postea iterari sub conditione. Et quid est dicendum, si aqua Baptismi solùm contingeret ungues? *Ex par. 10. tr. 16. & Misc. 6. res. 19. aliàs 18. pag 36.*

77. An in mortis articulo infans sit baptizandus in umbilico, per quem à matre sugit infans, & illi conjungitur? Et in dicto casu ita baptizatus, an sepeliendus sit Ecclesiastica sepultura? *Ex par. 5. tr. 5. res. 15. ibid.*

68. An qui recipit in periculo mortis Baptismum ex opinione probabili, v. g. in digito, capillis, pedibus, manibus, &c. & in materia dubia cum gutta aquæ, &c. deberet, si vixerit iterum sub conditione baptizari? *Ex par. 5. tract. 3. res. 55. ibid.*

69. An si quis probabiliter putat se non fuisse baptizatum, possit adhuc recipere Sacramenta? Et supponitur esse iterandos omnes Baptismos sub conditione, in quibus baptizans usus est opinione probabili circa substantialia, ut v. g. circa formam, ut si baptizaret in nomine Christi, vel Genitoris Geniti, & Procedentis ab utroque, & sic de aliis formis dubiis. Idem est circa materiam, ut si quis baptizaret cum gutta aquæ, cum lixivio, glacie, rore, vel nive nondum resolutis; aut si baptizaretur infans non in capite, pectore, aut scapulis, sed in manu, pede, brachio, vel alia sui corporis parte. Item, si detur solùm probabilis applicatio materiæ, vel formæ, aut aliorum essentialium, inter quæ intentio Ministri est, iterandum est Sacramentum sub conditione. Et in §. penultimo hujus Resolutionis, aliqui casus adnotantur pro baptizatis à diversis personis, & gentibus in casu necessitatis in quibus advertitur, quod Baptismus debet iterari sub conditione. Sed jam omnes casus magis latè in suis specialibus Resolutionibus in hoc novo Ordine ad hunc tractatum

sunt

ret ex malitia, vel ignorantia extra casum necessitatis, an peccet gravissimè, sit puniendus, & impediatur petere debitum? *Exp 5. tr. 3 res. 25. ibid.*

105. An conjuges amittant jus petendi debitum, si eis superveniant cognatio spiritualis, ut quando alteruter vel uterque conjugum culpabiliter baptizat, aut tenet filium in Baptismo? Et an hoc non procedat in casu, quo conjux baptizat filium solius alterius conjugis in necessitatem? idem est, si conjux jam ad Fidem conversus, uxorem quam in Infidelitate duxerat, baptizat occurente eadem necessitate. Item idem est, si in præsenti mortis articulo Parens miseratione motus, ne absque Baptismo infans decedat, quamvis adessent alii, filium baptizat. Idem etiam dicendum est in casu necessitatis, quando nullus adest, qui Patrinus sit, pater, aut Mater id munus obeat erga communem filium, aut solius alterius conjugis. *Exp. 11. tr. 5. & Misc. 5. res. 39. ibid.*

† An Religiosi Mendicantes possint esse Patrini in Sacramento Baptismi, & quid de Monachis Cardinalibus, & Episcopis Religiosis, Canonicis Regularibus, & Sanctimonialibus? *Ex part. 3. tract. 4. ex res. 21. & ex p. 9. tr. 6. ex res. 31 aliàs* 32. Quæ hic sunt infrà in hoc ipsomet *tom. 1. tr. 2. de Confirmatione res.* 21. & 23.

† An si quis teneatur in Baptismo plures filios alicujus unam tantùm cognationem, & compaternitatem contrahat? *Ex part.* 8. *tract. 3. ex resol. 58. §. ult.* Quæ nunc invenietur *in tom. 3. tract* 2. *res.* 62.

Nunc autem, ut clarius, citius, & commodius pateat aditus ad cæteras alias omnes Resolutiones, difficultates, & quæstiones pertinentes etiam ad hunc *Tract. 1. de Sacramento Baptismi hujus Tom.* 1. quæ mistæ sunt, vel latent, aut obiter author tangit in reliquis omnibus aliis Tomis, Tractatibus, & Resolutionibus hujus totius operis? ideò hic illas assigno, & transcribo, & sunt quæ sequuntur.

Et hæc ratio, & dispositio erit in omnibus cæteris aliis tractatibus hujus totius operis.

a. AN Pontifex potuerit determinare tempus præcepti Divini suscipiendi Baptismum? Et an Ecclesiæ potuerit determinare tempus, in quo Ministri Ecclesiæ, & non in alio deberent exhibere Baptismum adultis petentibus, scilicet in Vigilia Resurrectionis, & Vigilia Pentecostes? Et notatur quod dispensatione Pontificia possit quis etiam laicus solemniter baptizare in casibus, in quibus jure divino potest baptizare. Et explanatur, an extra casum necessitatis, ut licitè conferatur Baptismus, inter Ministros hujus Sacramenti Ordo sit servandus sub peccato mortali; & quid in casu necessitatis? Et an laicus ministrans Sacramentum Baptismi ex dispensatione Pontificia, ut diximus,) in peccato mortali peccet mortaliter? Idem quæritur de Diacono baptizante solemniter ex commissione Sacerdotis, &c. Et an Pontifex possit præcipere, ut infantes filii Hæreticorum, & Apostatarum baptizentur, invitis Parentibus, & quid de filiis infidelium? Et quid, saltem alter Parens sit fidelis, seu baptizatus, an possit puer, illis invitis baptizari? Et quid, si proles sit sub cura plurium tutorum, quorum unus saltem est Christianus? Et quid quando alter Parens consentit, quamvis uterque sit Ethnicus? Et quid est dicendum de parvulo, qui non habet Patrem, sed avum paternum, an possit baptizari, ipso consentiente, quamvis mater sit invita? Et an liceat ministrare Baptismum sub nomine Genitoris, Geniti, & Procedentis ab utroque, si ex Prolatione formæ certæ, scilicet Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, mors Ministri immineret? *Ex part.* 8. *tract. 1. ex resol. a. 57. 10. & 49. §. Quinimo posset*; Quæ nunc invenietur *in tom. 3. tr. 1. res. 7. 8. 6. & 3.*

b. An sit peccatum mortale baptizare aliquem extra Ecclesiam sine necessitate? Et an licitum sit Sacramentum Baptismi ministrare personaliter interdicto, qui causam dederit? Et an qui sic ministrat hoc Sacramentum, non peccet per violationem interdicti, sed quia ministrat in peccato mortali; ac proinde non faciat duo peccata; primum quia ministrat in peccato, secundum quia violat interdictum? *Exp. 1. tr. 17. ex res. 17. & in p. 5. tr. 10. ex res.* 63. Quæ hic reperientur *in primo & proxima sequenti tractu de confirmatione res.* 11. & 20.

c. An liceat metu mortis non incusso in odium Religionis conficere Sacramenta in materia dubia: ut ministrare Baptismum cum aqua ex sale resoluta, &c. *Ex part. 3. tr. 6. ex resol. 48. §. Et tandem*. Quæ hic est *in tom. 7. tr. 5. de Scandalo, res. 76.*

d. An aqua postquam semel abluit, possit assumi pro novo Sacramento Baptismi? Et an qui certo novit se in ventre matris fuisse sanctificatum, teneatur adhuc ad Baptismum suscipiendum? *Ex part. 9. tr. 3. ex res. 5. & 3.* Quæ hic sunt infrà *in tract. 3. de Pœnitentia res. 145. & 142.*

e. An sit peccatum proferre verba, & formam Baptismi sine vera aqua? *Exp. 10. tr. 18. res.* 12. Quæ hic est infrà *in tr. 7. de Circumstantiis res.* 74.

f. An si Sacerdos super materiam legitimam proferat verba formæ, v. g. sine intentione baptizandi, etiam si posteà intentionem adhibeat, nihil efficiat? *Exp. 10. tr. 13. ex res.* 20. Quæ nunc invenietur *in tom. 2. tr. 6. res.* 100.

g. An qui in forma Baptismi omitteret *Amen*, *Ego*, *In*, conficeret Sacramentum, vel saltem peccaret mortaliter? Et quid si in forma Baptismi aliquis diceret, *Ego te Baptizo in nomine Patria, Filia, Spiritua Sancta*, an sit validus Baptismus? Et an si in Baptismo omittatur magna pars cæremoniarum, quas Ecclesia præscribit, sit peccatum mortale? *Ex p. 2. tr. 17. ex res. 14. §. 2. & 3. & in p. 10. tr. 16. ex res. 37. aliàs* 36. Quæ hic reperietur *in tom. 2. tr. 1. de Celebrat. Missarum res.* 222. & 192.

h. An Episcopus consecrans Chrisma pro Sacramento Baptismi in statu peccati mortalis, peccet mortaliter? Et an si Episcopus omittat aliquam cæremoniam appositam in Pontificali pro benedictione supradicta Chrismatis, dicatur, hoc non obstante, chrisma benedictum? *Ex p. 5. tr. 13. ex res. 73. & ex par. 6. tr. 8. ex res.* 21. Quæ hic sunt *in tom. 3. tract. 3. de Episcopis, res.* 81. & 82.

i. An præceptum sumendi Baptismum obliget Infideles? *Ex p. 8. tr. 7. ex res.* 81. Quæ nunc invenietur *in tom. 2. tr. de Communione res.* 4.

k. An si adsit spes, ut possit fœtus in lucem prodire, teneatur mater infirma cum periculo vitæ medicamento non adhibere, ut fœtus baptizetur? Et an quando mater probabiliter se esse in in statu peccati mortalis timet, teneatur abstinere se à supradictis medicamentis, si speretur, ut dictum est, fœtus in lucem edendum, & baptizandum fore? Sed tota difficultas est in casu vero, quod mater esset moraliter certa de sua vita spirituali, an tunc teneatur pati mortem corporalem pro vita spirituali prolis? *Ex par. 7. tr. 5. ex resol.* 37. & 38. Quæ hic reperientur *in tom. 5. tr. 6. de Abortu res.* 41. & 42.

l. An qui invaditur, possit se tueri cum periculo mortis alicujus infantis sine Baptismo morituri? *Ex p. 5. tr. 4. ex res.* 34. Quæ hic est *in tom. 8 tr. 5. de Homicidio res.* 18.

m. An peccet mortaliter si quis non baptizatum baptizat sub conditione; Et an rebaptizantes aliquem scienter sub conditione incurrant irregularitatem? Et an Parochus, qui rebaptizavit sub conditione infantem expositum cum schedula de collato Baptismo sit tanquam irregularis repellendus à collatione ejusdem beneficii? Et resolutio hujus casus pendet ex illa quæstione, an illicitè baptizetur infans expositus cum schedula testificante illum fuisse baptizatum? Et quid si talis expositus sit inter Sarracenos, aut Judæos, si haberet tale testimonium, aut schedulam esse baptizatum? Et an infans Infidelibus captus, sit posteà baptizandus sub conditione, pro quo casu adducitur pulchrum dubium, & multa explanantur, quæ contingere possunt in supra dicto casu, & aliis pro Baptismo? Et an laicus solemniter baptizans incurrat irregularitatem? Idem est de illo, qui solemniter ministrat Baptismum sine ordine requisito. Et an irregularitas homicidii tollatur per Baptismum? Et an etiam ea, quæ contracta est ex defectu Sacramenti, ut bigamiæ? *Ex par. 3. tr. addit. 6. & 10. ex p. 10. tr. 16. ex res. 87. & ex p. 4. tr. 2. ex res. 77. & ex par. 10. tr. 11. ex res. 21. & ex p. 3. tr. 2. ex resol.* 51. Quæ nunc invenientur *in tom. 5. tract. 5. resol.* 42. 21. 22. 24. 19. & 45.

n. An qui fictè rebaptizat incurrat irregularitatem? *Ex p. 9. tr. 7. res.* 26. Quæ hic reperietur *in tom. 2. tract. 6. de Matrimonio resol.* 169.

o. Quis possit dispensare in hac irregularitate iterandi Baptismum? *Exp. 10. tr. 11. res.* 22. Quæ hic est *in tom. 4. tr. 3. de Bulla Cruciata res.* 132.

p. An quando dubitatur, sit ne infans baptizatus, sepeliendus est in loco sacro, v. g. si infans fuerit baptizatus in secundina, pede, &c. sive dubium sit in suscipiente, sive in conferente, sive in materia, sive in forma? *Ex p. 4. tr. 3. res. 69. & in par. 5. tr. 3. res.* 112. Quæ nunc invenientur *in tom. 8. tr. 8. de casibus occurr. tempore mortis, res. 7. & 6.*

q. An infans filius fidelis recentissimè natus, si ante Baptismum moriatur, & sepeliatur in Ecclesia, illam polluat? Et an in Ecclesia polluta possit Baptismus ministrari? Et an Christianus fingens se Infidelis petens se baptizare, ut certam pecuniarum summam accipiat, debeat abjurare? *Exp. 11. tr. 8. ex res. 22. & 23. & in p. 9. tr. 8. ex res.* 45. Quæ hic reperientur *in tom. 9. tr. 1. de Immunit. Ecclesiæ res.* 144. 131. & 107.

r. An Inquisitores possint punire reum, qui fuit baptizatus invalidè ex defectu formæ, materiæ, vel intentionis? Et quid, quando dubitatur, an reus sit baptizatus? *Exp. 4. tr. 8. ex res. 78. & 113.* Quæ hic sunt *in tom. 5. tr. 10. de Inquisitoribus res.* 85. & 86.

f. An

TRACTATUS II.

De Sacramento Confirmationis. pag. 49.

15. An infantes filii Principum, vel si periculum mortis immineat, vel ob alias honestas causas ante usum rationis possint ab Episcopo confirmari? Et an sit peccatum mortale confirmare infantes ante septennium, & usum rationis? Et an sit licitum confirmare non solùm amentem, qui aliquando usum rationis habuit, si alioquin non constet incidisse in amentiam in statu peccati mortalis, sed etiam perpetuò amentes, atque adeò etiam illos, qui sunt in articulo mortis constituti? Et notatur, quod Episcopus non est damnandus de peccato, si hoc facere permittat. *Ex p.3. tr.6. & Misc.2. res.93. ibid.*

16. An perpetuò amentes sint confirmandi? Et infertur licitum esse confirmare amentem, qui aliquando usum rationis habuerit, si alioquin non constet incidisse in amentiam in statu peccati mortalis. Et an secluso scandalo, & contemptu, non peccet mortaliter, si quis Sacramentum Confirmationis non accipiat, etiam si ad recipiendum adsit notabilis negligentia? *Ex p.3. tr.4. res.20. p.56.*

17. An quis peccet mortaliter non suscipiens Sacramentum Confirmationis, dummodò non adsit contemptus? Et an notabilis negligentia contemptus censeatur, ut si quis, data opportunitate suscipiendi illud Sacramentum, quale posteà facilè non habitus sit, illud suscipere intermittat? Et notatur, quod per accidens, ut ratione scandali, possit omissio hujus Sacramenti esse peccatum mortale. *Ex p.3. tr.4. res.25. ibid.*

18. An adultis in articulo mortis possit ministrari Sacramentum Confirmationis? Et an sit præceptum, data opportunitate, suscipiendi Confirmationem? *Ex p.5. tr.3. res.30. ibid.*

19. An in aliquo casu in articulo mortis teneatur quis sumere Sacramentum Confirmationis? Et an sit peccatum saltem veniale omittere hoc Sacramentum? *Ex p.5. tr.3. res.32. p.57.*

20. An liceat ministrare hoc Sacramentum Confirmationis personaliter interdicto, qui causam dederit? Et an hoc idem dicendum sit de Sacramento Baptismi? Et an qui sic ministrat utrumque horum Sacramentorum non peccet per violationem interdicti, sed quia ministrat in peccato mortali; & proindè non faciat duo peccata; primùm, quia ministrat in peccato; secundùm, quia violat interdictum? *Ex par.5. tract.10. resol. 63. ibid.*

21. Notabilia quædam circa Patrinum in Sacramento Confirmationis. Et inter alia tandem quæritur, an Religiosi Mendicantes possint esse Patrini in hoc Sacramento? Et quid de Episcopis Religiosis? *Ex p.3. tr.4. res.21. ibid.*

22. An non confirmatus suscipiens in Confirmatione puerum contrahat cum illo, ejusque Parentibus cognationem spiritualem? Et quid de non baptizato in Sacramento Baptismi? *Ex p.3. tr.4. res.26. ibid.*

23. An omnes Religiosi tam Mendicantes, quàm non Mendicantes, & Sanctionales etiam licitè possint obire munus Patrini in Baptismo, & Confirmatione? Et quid de Canonicis Regularibus? Et notatur, quod si Abbates, & Monachi in Baptismo, & Confirmatione aliquem susciperent, licèt peccarent mortaliter, spiritualem tamen cognationem contraherent. Nulla tamen est difficultas Episcopos, & Cardinales Religiosos posse munus Patrini in Baptismo, & Confirmatione exercere. *Ex p.9. tr.6. & Misc.1. res.31. alias 32. p.58.*

24. An in Confirmatione unus solus possit adhiberi Patrinus? Et an si plures de facto teneant confirmatum, omnes contrahant cognationem, quamvis non plures quàm unus vir, aut fœmina accedere debeat? Et notatur, quod Pontificale Romanum vult, quod masculi fœminis Patrini esse non possint, & è contra. Et quæritur, an sit præceptum sumendi Sacramentum Confirmationis? Et an nec venialiter peccet, qui secluso scandalo & contemptu, hoc Sacramentum ommitteret. *Ex p.10. tr.16. & Misc.6. res.90. ibid.*

Nunc verò sequuntur reliquæ omnes aliæ difficultates, & quæstiones, quæ dispersæ sunt, inferuntur, vel obiter ab Authore adnotantur in cæteris aliis Tomis, Tractatibus, & Resolutionibus hujus totius operis, quæ simul pertinent ad hunc *Tract.2. de Sacramento Confirmationis hujus primi Tomi* ad majorem & clariorem notitiam omnium difficultatum, quæstionum, & Resolutionum hujus totius operis.

a. AN Pontifex possit præcipere sub peccato sumptionem Sacramenti Confirmationis? Et an sit præceptum divinum naturale obligans sub mortali ad susceptionem hujus Sacramenti, si commodè potest suscipi? Sed difficultas est quoad præceptum divinum positivum. Et an præceptum Concilii de prævia Confirmatione ante Tonsuram, & Ordines importet peccatum mortale, aut veniale? Et an Pontifex possit dispensare, ut infantes ante usum rationis confirmentur? Et an sine Pontificia dispensatione possint in aliquo casu infantes ante usum rationis confirmari ex justa causa? Et docetur Sacramentum Confirmationis olim in primitiva Ecclesia, & posteà per multos annos infantibus simul cum Baptismo administratum fuisse. Et an similiter in Oriente, & præcipuè in Græcia, & Æthiopia vetus consuetudo perseveret? *Ex p.8. tr.1. ex res.47. & 46.* Quæ nunc invenietur *in tom. 3. tr. 1. de Potest. Pontific. quoad Sacramenta res. 9. & 10.*

b. An Pontifex possit delegare potestatem ministrandi Sacramentum Confirmationis? Et an sit de Fide Presbyterum posse esse Ministrum Confirmationis ex dispensatione? Et utrum Pontifex legitimè electus, sed nondum in Episcopum consecratus possit hanc potestatem simplici Sacerdoti concedere? Et an hæc concessa simplici Sacerdoti expiret mortuo Pontifice, vel si concessa est ex causa cessante expiret? Et an Pontifex possit dispensare ad ministrandum Sacramentum Confirmationis Sacerdotem solùm priori ordinatione consecratum? Et an hæc potestas concedendi facultatem simplici Sacerdoti ad administrandum Sacramentum Confirmationis, pertineat privativè ad Summum Pontificem? Et an verò ex divina institutione, vel ex solo præcepto Ecclesiæ oriatur, quod Episcopus non possit eam facultatem delegare in sua Diœcesi? *Ex p. 8. tr. 1. ex res. 3. 4. & 5.* Quæ hic reperientur *in tom. 3. tract. 1. de Potestate Pontificis res. 11. 12. & 13.*

c. An si Pontifex dispensaret sine justa causa, ut simplex Sacerdos conferat Sacramentum Confirmationis, dispensatio sit valida? Et an Pontifex possit variare modum benedictionis Chrismatis? Et infertur, an possit Pontifex indirectè efficere, ut nullus Episcopus validè hoc Sacramentum conferat? Et an Episcopus benedicens Sacrum Chrisma in statu peccati mortalis peccet mortaliter? Et an Pontifex possit permittere, ut Græci in Sacramento Confirmationis utantur hac forma: *Signaculum doni Spiritus Sancti*? Et an in forma latina hoc Sacramentum perficiatur ante expressionem divinarum Personarum? Et an talis expressio in forma hujus Sacramenti sit essentialis? Et quid de aliis verbis, signo Crucis, &c. Et confirmatur supradicta sententia, in qua expenduntur omnes difficultates, quæ continentur in præterita Resolutione. *Ex p. 8. tr. 1. ex resolut. 6. 7. 8. 9. & 10.* Quæ hic sunt *in tom 3. tr. 1. de Potestate Pontificis res. 14. 15. 16. 17. & 18.*

d. An Pontifex, si balsami copia desit, possit dispensare, ut Sacramentum Confirmationis administretur cum solo oleo olivarum? Et latè docetur, an balsamum in Sacramento Confirmationis sit de necessitate Sacramenti, vel de necessitate præcepti? Et an Pontifex possit committere facultatem simplici Sacerdoti non solùm (ut dictum est) administrandi Sacramentum Confirmationis, sed etiam consecrandi Sanctum Chrisma? *Exp. 9. tr. 1. ex res. 11. & 12.* Quæ nunc invenietur *in tom. 3. tr. 1. de Potestate Pontificis res. 19. & 20.*

e. An si Episcopus omittat aliquam cæremoniam oppositam in Pontificali pro benedictione Chrismatis, dicatur, hoc non obstante, Chrisma benedictum. *Ex p. 6. tr. 8. ex res. 21.* Quæ hic reperietur *in tom. 3. de Episcopis res. 82.*

f. An Sacramentum Confirmationis possit sine lumine ministrari absque lethali culpa? *Ex p. 10. tr. 11. ex res. 40.* Quæ hic est *in tom. 2. tr. 2. de communione res. 81.*

g. An Chrisma postquam semel unxit in hoc Sacramento, possit assumi pro novo Sacramento Confirmationis? *Ex p. 9. tr. 3. ex res. 5.* Quæ hic est infrà in proximo sequenti *tract. de Pœnitentia res. 145.*

h. An liceat in hoc Sacramento Confirmationis uti Ministro, materia, & forma probabili relicta certa? *Ex par. 9. tract. 7. ex res. 59.* Quæ nunc invenietur *in tom. 8. tr. 1. de opinione probabili, res. 5.*

i. An si Episcopus in Sacramento Confirmationis proferat verba formæ super legitimam materiam, sine intentione confirmandi, si posteà intentionem adhibeat, nihil efficiat? *Ex p. 10. tr. 13. ex resol. 20.* Quæ hic reperietur *in tom. 2. tr. 6. de Matrimonio res. 100.*

K. An si finita forma antequam finiatur Unctio Confirmationis quis moriatur, sit itaque confirmatus? Et an Episcopus qui post Unctionem Confirmationis statim pronuntiavit formam, validè confirmet? Et an in Sacramento Confirmationis exprimenda sit persona suscipientis hoc Sacramentum? Et an illud pronomen *Ego*, & illa dictio *Amen*, sint de necessitate hujus Sacramenti? Et an quis contrahat cognationem spiritualem, si non tetigerit contactu physico infantem in Confirmatione? Et an infidelis, si susceptor sit, & Patrinus alicujus in Sacramento Confirmationis nullo modo cognationem contrahat cum confirmato? Et an si quis mittit Nuntium, vel Procuratorem, ut in nomine suo alium confirmet, vel sit Patrinus in confirmatione, contrahat cognationem spiritualem ipse, vel Procurator, aut Nuntius? *Ex p.5. tract. 3. ex resol. 17. §. Sed hic in fine.*

in fine, & *in p.3. tract. 4. ex ref. 6.* & *in p. 10. tract. 16. ex ref. 92.* & 93. & *in p.3. tr.4. ex ref. 2. §. Notandum est*, & *in par. 10. tract. 16. ex ref. 89. §t Et post*, & *ex resol. 30. aliàs* 29. Quæ hic sunt suprà in proximo præterito *tract. de Baptismo resol.* 63. 62. 61. 99. 95. & 96.

l. Nota, quod supra in prædicto proximo *tract. 1. de Baptismo*, sunt multæ quæstiones generales ad omnia Sacramenta, & per consequens quod simul pertinent ad istum *tractatum 2. de Sacramento Confirmationis*, quas ibidem facillimè invenies in Resolutionibus hic assignatis, & non in aliis, videlicet *à ref. 1. usque ad ref. 8. inclusivè*, & *à ref. 11 usque ad ref. 27. etiam inclusivè*.

m. An sit absolvendus moribundus, qui non vult recipere Sacramentum Confirmationis? *Ex p. 5. tract. 3. ex resol. 97.* Quæ nunc invenietur *in tom. 2. tr. 4. de Extrema Unctione ref. 24.*

n. Quis suscepit ordinem Diaconatus ante Confirmationem, quæritur, an peccaverit mortaliter, & incurrerit irregularitatem? *ex part. 2. tract. 16. ex resol. 4.* Quæ hic reperietur in *tom. 2. tract. 5. de Ordine, ref. 101.*

o. An Episcopus in Ecclesiia Regularium possit, illis invitis, ibi confirmare aliquos? *Ex par. 3. tr. 2. ex ref. 109.* Quæ nunc est *in tom. 7. tr. 1. de Regularibus, ref. 49.*

p. An necessitas recipiendi Sacramentum Confirmationis homini jam confesso, vel non habenti peccatum mortale, sit causa sufficiens ad hoc, ut pro illo recipiendo det pecuniam Ministro nolenti aliter ministrare? *Ex par. 11. tr. 6. ex ref. 32.* Quæ nunc invenietur *in tom. 5. tr. 7. de Simonia, ref. 14.*

q. An laicus confirmatus possit ex commissione Papæ Confirmationis Sacramentum conferre? Et asseritur, sed non approbatur, quod dum Pontifex simplici Sacerdoti committit ministerium confirmandi illum consecrat in Episcopum. Et an Episcopus non confirmatus peccet postea mortaliter conferendo aliis Sacramentum Confirmationis? Et an relinquere aliquem Ritum in ministratione Sacramenti Confirmationis sit tantùm peccatum veniale ratione parvitatis materiæ? Et quid si absq; Mithra Episcopus ministraret Sacramentum Confirmationis? Et an, si Episcopus ministraret Sacramentum Confirmationis in aliquo Oratorio privato Cardinalium, Episcoporum, vel Regularium, peccet mortaliter? Et an Episcopus peccet mortaliter, si in Sacramento Confirmationis adhibeat Unctionem Chrismaticam confectam ex balsamo adulterino? Et an Episcopus peccet mortaliter, si in Sacramento Confirmationis uteretur Unctione Chrismatica alterius anni? Et an saltem tempore interdicti non liceat ministrare Sacramentum confirmationis? Et an jura asserentia Episcopum ministrantia Sacramentum Confirmationis debere esse jejunium important præceptum vel consilium? *Ex par. 12. tract. 1. ex resolut.* 25. 26. 70. 81. 85. 101. & 39. Quæ hic reperientur *in tom. 4. tract. 8. de Consecratione Episcopi resolut. etiam* 25, 26. 70, 81. 85. 87, 101. & 39.

r. Advertitur, quod in Sacramentis, quæ non sunt de necessitate salutis, ut Confirmatio, &c. satis est, quod Minister, in ejus administratione sequatur opinionem probabilem, relicta probabiliori, & tutiore? *Ex par. 12. tr. 3. ex ref. 4.* Quæ hic est *in tom. 2. tr. 6. de Matrimonio ref. 166.*

TRACTATUS III.

De Sacramento Pœnitentiæ, atque de Casibus excusantibus à Confessione ante Eucharistiam, ad ornatum Concilii Tridentini *Sess. 13. cap. 7. & Can. 11.* pag. 59.

1. AN aqua benedicta deleat peccata venialia, ex opere operato? Et an idem dicendum sit de aliis Sacramentalibus? *Ex p. 3. tr. 4. ref. 61. ibid.*
2. An Sacerdos ordinatus ab Episcopo sine forma contenta in illis verbis: *Accipe Spiritum Sanctum &c.* si exponeretur ad audiendas confessiones, conficeret Sacramentum Pœnitentiæ? *Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. ref. 9. p. 60.*
3. An notoriè sufficiens possit ab Episcopo sine examine ad audiendas confessiones admitti? Et an admisso ad audiendas confessiones sine examine possit licentia sine causa revocari, quia illud fuit privilegium penitus gratiosum? *Ex par. 7. tr. 11. & Misc. 2. ref. 33. p. 61.*
4. An Confessarius validè absolvat, antequam licentia habita ab Episcopo, vel Vicario ducatur in scriptis? Et an licentia confitendi obtenta mediante pecunia sit valida? *Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. ref. 41. ibid.*
5. An ad suscipiendam confessionem sufficiat ratihabitio de præsenti? Et an Sacerdos peccet, si ita Confessionem audire incipiat? Et an sit probabilis opinio, quæ docet ex præsumpta voluntate Superioris possit unus aliquem absolvere? *Ex p. 3. tr. 4. ref. 68. ibid.*
6. An revocatio sine justa causa facta Sacerdotibus sæcularibus non audiendi amplius Confessiones sit nulla? Idem est de Religiosis. Et an sæculares Sacerdotes approbati etiam sine causa ab eodem Episcopo possint iterum ad examen vocari, sed non reprobari? Et quid circa hoc de Regularibus? *Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. ref. 21. ibid.*
7. An in approbatione Confessariorum requiratur judicium interius Episcopi de eorum sufficientia? Et an hoc idem dicendum sit de Examinatore? Et notatur, quod melius est Rusticis pœnitentibus habere aliquos Confessarios ab Episcopo approbatos etiam insufficientis doctrinæ, quàm nullos. Et sic Episcopus non peccat, quando carens Sacerdotibus sufficientis doctrinæ etiam pro Rusticis approbat aliquos Sacerdotes in Confessarios pro excipiendis eorum, aut alterius generis hominum confessionibus, ut illos sacramentaliter absolvant. *Ex p. 11. tr. 4. & Misc. 4. ref. 27. p. 62.*
8. Si datur licentia ad audiendas confessiones alicujus specialis, quæritur, an expiret morte concedentis re integra? Idem est de facultate dispensandi. Et docetur hoc procedere à fortiori in facultate eligendi Confessarium data per Jubilæum, & Bullam Cruciatæ, & in facultate excipiendi ordines extra tempora, vel non servatis interstitiis, celebrandi in privato Oratorio, & in aliis similibus. *Ex par. 11. tract. 7. & Misc. 7. ref. 7. ibid.*
9. An Confessarius hic Panormi ab Episcopo approbatus possit Panormitanum absolvere Romæ, Neapoli, vel aliis in locis extra Diœcesim? Et quid de proprio Parocho, & de Religiosis, qui per approbationem æquiparantur Parocho? *Ex p. 3. tr. 4. ref. 143. aliàs 144. p. 63.*
10. An Confessarius etiam Regularis approbatus, v. g. ab Episcopo Neapolitano possit recipere confessiones Neapolitanorum in aliena Diœcesi. *Ex p. 10. tract. 14. & Misc. 4. resol. 41. aliàs 39. ibid.*
11. Utrùm Parochus, v. g. Messanensis possit ex licentia Parochi Panormitani confessiones Panormitanorum in ejus Parochia recipere absque approbatione Archiepiscopi Panormitani? *Ex p. 3. tr. 4. ref. 159. aliàs* 160. *p. 64.*
12. An Parochus possit exponere ad confessiones audiendas approbatos à quocumque Episcopo? Et quid, si Episcopus prohibet suis Parochis, aut Superioribus Regularium, ne Sacerdotes alibi approbatos ad audiendas confessiones in sua Diœcesi exponant? Et an supradicti Confessarii ex consensu Parochorum audientes confessiones possint puniri ab Episcopo, eo quod in aliena Diœcesi confessiones auscultant? Et quid dicendum, si virtute Cruciatæ hoc faciunt absque nova approbatione? Et an Parochus possit concedere facultatem simplici Sacerdoti ad excipiendas suorum Parochianorum confessiones; Et notatur, quod Superior non potest justè punire subditum non obedientem ductum ad id probabili opinione. *Ex p. 3. tr. 4. ref. 109. aliàs* 110. *ibid.*
13. An post Concilium Tridentinum Parochi possint exponere ad confessiones suorum subditorum audiendas simplicem Sacerdotem ab Episcopo non approbatum? Et an saltem Parochus possit exponere alium Parochum ad confessiones audiendas in sua Parochia? Et an Parochi per Bullam Cruciatæ, Jubilæum, &c. sint eligibiles per totum mundum ad confessiones audiendas sine approbatione Episcopi? *Ex part. 3. tr. 4. ref. 145. aliàs. 146. ibid.*
14. An sit opinio probabilis aliquorum Doctorum asserentium posse Parochum simplicem Sacerdotem ab Episcopo non approbatum exponere ad confessiones suorum subditorum? Et notatur, quod Parochus non potest sibi eligere Confessorem, nisi ab Episcopo approbatum. Et an saltem possit Parochus deputare simplicem Sacerdotem non approbatum ab Episcopo in aliquo casu, v. g. ut si nimium fatigatus sit in Hebdomada Sancta, vel tempore Jubilæi, in quo concurrunt plures confessiones, & approbare Sacerdotem doctum, si non sit facilis recursus ad Episcopum longè distantem? Et an saltem possit Parochus exponere ad confessiones suorum subditorum Sacerdotem approbatum à quocumque Episcopo? Et utrùm Regulares quicumque etiam Societatis Jesu non possint administrare Sacramentum Pœnitentiæ sæcularibus absque licentia Episcopi Diœcesani, etiamsi in alia Diœcesi approbati sint? *Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. ref. 75. p. 65.*
15. An etiam Parochos possint Episcopi aliquoties examinare? *Ex p. 4. tr. 4. & Misc. ref. 59. p. 66.*
16. An confessarius dubius de sua jurisdictione possit confessiones excipere? Et advertitur, quod in tali casu non sint peccata iterum confitenda Sacerdoti habenti certam jurisdictionem. Et notatur, quod Confessarius possit absolvere aliquando sub conditione de præsenti dicens: *Ego te absolvo, si habes usum rationis*. Idem dicendum est, si judicare non possit, an pœnitens præbeat sufficientem materiam absolutioni sacramentali. Et an

suffi-

sufficiat in his casibus habere hujusmodi intentionem, seu conditionem in mente retentam asque exteriori prolationem verborum. *Ex part. 4. tractat. 3. resol. 38. ibid.*

17. An quis teneatur aliquando confiteri cum Confessario, de quo dubitatur, an habeat jurisdictionem; ut verbi gratia, si non adest nisi Confessarius approbatus in aliena Diœcesi. *Ex par. 5. tractat. 14. & Misc. 2. resol. 511. pag. 67.*

18. An Sacerdos surdus, non autem mutus possit aliquando Sacramentum Pœnitentiæ ministrare, ut v. g. si quis necessitate pressus adimplendi præceptum annuæ confessionis, non habens alium Confessarium nisi surdum, teneatur per signa confiteri, vel scribere sua peccata, ut absolutionem obtineat. Et an penitens in tali casu excusetur ab obligatione Confessionis Quadragesimalis, quando non potest confiteri nisi per scriptum. *Ex par. 5. tr. 6. res. 19. ibid.*

19. An Ecclesia tribuat jurisdictionem, quando adest communis error, sine titulo collato. *Ex par. 2. tract. 16. & Misc. 2. res. 43. aliàs 45. ibid.*

20. De quibusdam confessionibus quoad earum validitatem. Et deducitur solùm errorem communem absque titulo colorato sufficere ad validitatem confessionis, & jurisdictionem ad Sacramenta. Et observatur, quod in Germania excusantur, qui non observant leges Concilii Tridentini à suis majoribus non acceptatas. Et asseritur, quod in dubio, an lex fuerit usu recepta, non obligat. Et deducitur; quod Superiores Regulares, qui habent annexam Parochiam, & designant Vicarium possunt illum designare absque Episcopi approbatione. *Ex p. 11. tract. 2. & Misc. 2. res. 69. pag. 68.*

21. An sit iteranda confessio facta cum Confessario, qui cum falsa licentia ordinarii excipit aliorum confessiones; Et quid est sentiendum, si pœnitens sciat privatum esse Confessarium jurisdictione, quod ipse Confessarius ignorat, & communis populus; an possit pœnitens ab ipso absolutionem petere, & validè conferatur. *Ex part. 3. tractat. 4. & res. 121. aliàs 122. pag. 69.*

22. An aliqui Prælati Curiæ Romanæ possint eligere Confessarium virtute *Cap. fin. de Pœnitent. & remission.* Et quid de Equitibus Divi Joannis, Divi Jacobi, Alcantaræ, Caltravæ, &c. an possint confiteri cum Sacerdote non approbato ab Ordinario. Et quinam sint supradicti Prælati exempti in dicto *Capite fin.* Et cursim dicitur, quis sit habendus pro idoneo Confessario secundùm declarationem Concilii Tridentini. *Ex p. 10. tract. 16. & Misc. 6. res. 76. ibid.*

23. Enumerantur aliqui casus, in quibus secundùm mentem aliquorum Doctorum confessio erit valida, licèt non fuerit facta Confessario ab Episcopo approbato ad Ornatum Concilii Tridentini, *sess. 25. cap. 13. de reformat.* In quibus casibus comprehenduntur Cardinales, & eorum familiares Episcopi intra, & extra Diœcesim, Episcopi titulares, Imperatores, Reges, & Reginæ, & de Confessariis à Parocho approbatis, & aliquid pro Regularibus etiam agitur. *Ex p. 11. tr. 4. & Misc. 4. res. 13. ibid.*

24. Sequitur eadem materia, & in ordine specialiter ad Regulares. Et quamvis titulus hujus Resolutionis videatur pertinere tantùm ad Regulares, apponitur hæc Resolutio in hoc tractatu ex eo, quod specialiter controvertitur, pro sæcularibus eligentibus pro Confessario Regularem, pro quibus diversi casus in textu hujus Resolutionis assignantur. *Ex p. 11. tr. 4. & Misc. 4. res. 14. pag. 71.*

25. An sit melius, cæteris paribus, confiteri proprio Parocho, quàm alicui privilegiato, ut sunt hodie Regulares. Et notatur certum esse, quod quicumque confiteatur habenti licentiam à Summo Pontifice audiendi confessiones faciendas ex præcepto Concilii Tridentini, non tenetur etiam semel in anno confiteri Parocho, aut alio ulli de ipsius licentia. *Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. resolut. 3. pag. 72.*

26. An si aliquis sæcularis confiteatur bona fide Confessario ab Episcopo non approbato, confessio illa valida sit. Et an in tali casu pœnitens cùm primum id novit, teneatur iterum peccata confiteri cum approbato. Et an Confessarius, v. g. approbatus Romæ, si mutet domicilium, & proficiscatur Mediolani, possit ibi audire Romanos, etiam si ibi nō fuerit approbatus ab Episcopo Mediolanensi. Et an sæcularis mox ingressurus Religionem possit absolvi à Regulari non approbato ab Episcopo, sed à Prælato Regulari tantùm. Et an Episcopus possit dare subdito potestatem eligendi Confessarium per eamdem potestatem approbando talem, etiam si approbatus antea non sit. *Ex par. 11. tractat. 4. & Misc. 4. resolut. 16. pag. 73.*

27. An Confessio facta simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo sit nulla. Et quid, si in tali casu pœnitens bona fide confiteatur non approbato seu alieno Sacerdoti; vel si Sacerdos etiam bona fide illum audiat. Et an talis confessio iteranda sit habenti jurisdictionem circa illam. Et notatur, quod Sacerdos sine approbatione absolvens non incurrit aliquam censuram, aut irregularitatem. *Ex par. 6. tract. 6. & Misc. 1. res. 52. pag. 74.*

28. An qui bona fide confitetur cum Confessario valdè ignorante, teneatur posteà confessionem iterare. Et deducitur, quod quando quis integrè fassus est peccatum, quod fecit, dubitat tamen esse mortale; quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est iterum confessio iteranda illius peccati, si postea alteruter doctior factus, aut aliis consultis, novit id peccatum esse mortale, nisi aliundè confessio fuerit irrita. *Ex p. 3. tract. 4. res. 120. aliàs 121. pag. 76.*

29. An pœnitens teneatur reiterare confessionem factam bona fide cum Confessario ignorante, licèt peccaverit Sacerdos nisi bona fide excusetur. Et an in casu ignorantiæ proprii Parochi possit pœnitens confiteri alteri Sacerdoti absque licentia proprii Parochi. *Ex part. 4. tract. 4. & Misc. resolut. 201. ibid.*

30. An Confessio facta Sacerdoti ignoranti ea, quæ communiter scire tenetur, sit invalida, & iteranda, & peccet talis Sacerdos istud Sacramentum ministrans. Et an si pœnitens confiteatur Sacerdoti sic ignoranti, ejus ignorantia advertens peccet mortaliter. Et infertur, quod quamvis pœnitens confiteatur aliquod peccatum ut veniale, quod verè sit mortale, non tenetur posteà pœnitens iterum confiteri tale peccatum; quia non est de essentia hujus Sacramenti, ut Sacerdos, & pœnitens cognoscant totam gravitatem culpæ. *Ex par. 5. tract. 14. & Misc. 2. res. 22. ibid.*

31. An propter ignorantiam proprii Parochi possit subditus eligere sibi alienum Sacerdotem in Confessarium. Et an liceat eligere Confessarium, relicto proprio, quando scilicet ille proprius nequam est adeò, ut pœnitens meritò timeat sibi damnum grave ab illo. Et an qui habet facultatem eligendi Confessarium sibi, possit eligere simplicem Sacerdotem non approbatum. Et quid de Episcopis, Cardinalibus, & Regularibus circa hoc. *Ex p. 11. tr. 5. & Misc. 4. res. 30. pag. 77.*

32. An qui in articulo mortis confitetur Confessario prorsus ignaro, confessio, hoc non obstante, esset valida. Et an in tali casu, si æger, v. g. convaluerit, teneatur denuò iterum illa peccata confiteri. Et an supradicta procedant non solùm in casu extremæ necessitatis, sed etiam in gravi necessitate. Et quid est dicendum, & faciendum, si aliquis bona fide confiteatur ignoranti Sacerdoti extra illud periculum. Et docetur peccare, qui ineptum, ignarum, indoctum, & non idoneum eligit Confessarium. *Ex part. 11. tractat. 4. & Misc. 4. res. 10. pag. 78.*

33. In quodam Monasterio Monialium quidam Confessarius inter audiendas confessiones aliquando dormiebat, unde non intelligebat aliqua peccata, quæsierunt à me posteà, an dictæ Confessiones essent iterandæ. *Ex par. 3. tr. 4. res. 108. aliàs 109. pag. 79.*

34. An si Confessarius non intellexit integra peccata pœnitentis, sit ab ipso iteranda tota Confessio, si bona fide fuerit facta, vel teneatur pœnitens repetere sola peccata non intellecta à Confessario. *Ex part. 4. tract. 4. & Misc. res. 198. ibid.*

35. Utrùm, quando Confessio repetenda est cum eodem Confessario, quia fuit invalida, & unico verbo pœnitens confitetur peccata in confessione invalida distinctè confessa, possit Confessarius absolutionem impendere, si non recordetur peccatorum, sed etiam neque pœnitentiæ impositæ. *Ex p. 4. tract. 4. & Misc. res. 203. ibid.*

36. Quomodo agendum est cum pœnitente confessionem invalidam faciente, dicente tamen: *Accuso me de omnibus peccatis, quæ in confessione invalida aperui, & de peccatis, v. g. quæ tacui*, absque eo, quod repetat distinctè peccata invalidè confessa. Et quid, si in dicto casu Confessarius non recordetur de statu pœnitentis in communi, quem tunc habebat pœnitens, vel saltem pœnitentiæ injunctæ, &c. *Ex part. 5. tr. 14. & Misc. 2. res. 51. ibid.*

37. An propter confessionem invalidam sint iterum peccata omnia Confessario aperienda. Et datur doctrina, quid in tali casu Pœnitens debeat facere, si confiteatur cum Confessario, qui audivit confessionem sacrilegam, & invalidam, & quid, si cum alio Confessario confiteatur, & quomodo peccata debeat explicare. Et tandem advertitur posse frequenter accidere, quod pœnitens, qui diu eidem Confessario confessus est, possit uno verbo reiterare omnes illas confessiones dicendo: *Accuso me de his omnibus, quæ tibi in aliis confessionibus confessus sum, &c. Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. res. [illegible] p. 80.*

38. An quando confessio fuit invalida, vel ex parte pœnitentis, vel ex parte Confessarii, & pœnitens cum eodem Confessario confitetur, an teneatur denuò peccata explicare, si saltem neque Confessarius in confuso statum pœnitentis recordatur; & si illum ita tamen absolvit, an dicta absolutio sit invalida. Et in dicto casu, an Confessarius peccaverit, sed non teneatur monere pœnitentem de aliqua re, sed de peccato

num, si illud confiteatur, teneatur illud saltem in genere confiteri. Et in dicto casu, si ex justa causa tacet peccatum, teneatur ad contritionem illius perfectam. Et an teneatur, cùm primum possit confiteri tale peccatum, vel possit illud confiteri, cùm accedat tempus, in quo obligat præceptum confessionis. Et quid faciendum est in eventu, quo communionem sine gravi scandalo præmittere quis non possit, si confessio est adeò longa, ut tunc perfici non possit, idem est, quando Parochus defert Eucharistiam ægroto, & petit reconciliationem, &c. Et an quando præceptum confessionis instat, & vir ignotæ linguæ non habet copiam Confessarii, qui illum plenè intelligat, possit absolvi, auditis his peccatis, qui aliquo saltem modo percipi potuerint à Confessario. Idem asseritur de muto, surdo, aut balbutientis lingua. *Ex p. 11. tract. 8. & Misc. 8. res. 45. ibid.*

64. An quando adest periculum obliviscendi multa peccata, teneatur quis jure divino confiteri etiam ante annum. *Ex p. 3. tract. 4. res. 154. aliàs 155. p. 92.*

65. An teneatur prævenire confessionem, qui timet, quod quando obligabit confessio, non erit copia Confessarii. Idem est de præcepto communionis, & auditionis Missæ. *Ex par. 3. tract. 4. res. 69. ibid.*

66. An extra articulum, & periculum mortis vigeat præceptum divinum confitendi peccata. *Ex par. 11. tract. 8. & Misc. 8. res. 38. pag. 93.*

67. Dato, quod præceptum divinum Confessionis obliget extra articulum mortis, quæritur, quo alio tempore obliget. Et an si Pontifex abrogaret præceptum Ecclesiasticum confitendi singulo anno, remaneret præceptum divinum vagè, & indeterminatè. Idem est de præcepto Eucharistico, in quo casu validè, sed illicitè Pontifex posset abrogare Eucharisticum præceptum. Et quid cum aliquo in particulari in utroque casu. *Ex par. 11. tract. 8. & Misc. 8. res. 39. ibid.*

68. An præceptum confessionis obliget propter periculum incidendi in plura peccata, si differatur confessio. *Ex par. 11. tr. 6. & Misc. 6. res. 60. aliàs 62. pag. 94.*

69. An propter periculum incurrendi nova peccata teneantur fideles ad confitendum frequentius, quàm semel in anno. Et an saltem sit obligatio sub mortali sæpius intra annum elicere actum contritionis propter vitandum periculum incidendi in nova peccata mortalia. *Ex p. 7. tr. 12. & Misc. 3. res. 31. aliàs 29. pag. 95.*

70. An pœnitens, qui lubricam, & debilem habet memoriam, teneatur scribere peccata. Et an quis peccet saltem venialiter adhibendo nimiam diligentiam, & curam majorem, quàm oportet, in scrutanda conscientia ante confessionem. *Ex par. 2. tr. 17. & Misc. 3. res. 46. ibid.*

71. An mutus teneatur confiteri per nutus, & signa. Et quid de ignorante idioma Confessarii. Et cursim explanatur, quod amentibus à nativitate non est danda Eucharistia, nec quidem in articulo mortis, nisi quando aliquando erant mentis suæ compotes, devotionem ostenderunt in hujusmodi Sacramento. Et an Confessarius tempore, quo obligat præceptum confessionis, possit absolvere mutum, qui præbet signa doloris, etiam si nullum possit ex ejus signis intelligere peccatum, & alius non adsit Confessarius, qui melius intelligat, quod à fortiori procedit in articulo mortis. *Ex p. 5. tr. 6. res. 3. ibid.*

72. An mutus, si sciat scribere, teneatur confiteri per scripturam, ut integram faciat confessionem. *Ex p. 5. tract. 6. res. 4. pag. 96.*

73. An surdus teneatur confiteri, & quid cum eo agere debeat Confessarius. Et si saltem sciat scribere, teneatur confiteri per scripturam. *Ex part. 5. tr. 6. res. 5. ibid.*

74. Exponitur casus Curiosus de confessione quadam, valida per literas; videlicet in Anglia aliquis Catholicus cùm esset ad mortem damnatus, & Hæretici nollent permittere confiteri cum Confessario Catholico, si haberet commoditatem scribendi ad aliquem Confessarium, an possit per literas confiteri, & rogare Confessarium, ut se immisceat inter adstantes prope patibulum, & illum tunc præsentem, & Confessarium intuentem voce sacreta illum absolvere. Et deducitur Confessarium posse absolvere moribundum, si internuntius, qui vocavit Sacerdotem nomine ægroti, & posteà non adest præsens coram Sacerdote, & ægroto, quando Sacerdos absolvit moribundum sensibus destitutum. *Ex par. 11. tract. 7. & Misc. 7. resol. 30. ibid.*

75. An in Paschate, vel articulo mortis teneatur per scripturam confiteri, qui alio modo non potest, ut v. g. mutus, & surdus, vel infirmus, qui loqui non potest. *Ex p. 3. tract. 4. resol. 127. aliàs 128. pag. 97.*

76. An Confessio per literas aliquando possit esse valida post decretum Clementis VIII. Et an Sacerdos ita pœnitentem absolvens peccet mortaliter. Et an qui per literas, vel internuntium Sacerdoti peccata sua manifestavit, absente Confessario possit absolvi postquam Confessarius accessit ad illum, dummodò adhuc vivat. *Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. res. 60. pag. 98.*

77. An esset absolvendus, qui sine causa præberet Confessario peccata scripta, & de illis præsente se accusaret. Et quid est dicendum, si quis magnum pudorem sentiret, si proprio ore peccata confitaretur; an peccet mortaliter, si per scriptum confiteatur præsente Sacerdote. Et quid si ægrotus per gutturis angorem confiteri absolutè non possit, & scribere peccata facilè possit. *Ex par. 3. tr. 4. res. 126. aliàs 127. ibid.*

78. An in articulo mortis teneatur confiteri per interpretem, si quis alio modo non potest. Et quid pro adimplendo præcepto annuæ confessionis. Et difficultas est, quando quis in articulo mortis dubitat de sua contritione, an tunc teneatur confiteri per interpretem omnia peccata mortalia? Vel in tali casu an possit confiteri aliqua peccata venialia, & generatim omnia mortalia, dicendo se confiteri alia omnia peccata, quibus Deum offenderit. Et an in tali casu interpres teneatur ad Sigillum. *Ex p. 3. tr. 4. res. 128. aliàs 129. ibid.*

79. An in articulo mortis teneatur quis confiteri per interpretem. Et quid pro adimplendo præcepto annuæ confessionis. Et quid est dicendum, quando pœnitens existens in peccato mortali habet probabilem existimationem de sua contritione, & est in articulo mortis. Et quid maximè, si dubitatur de sua contritione, an tunc teneatur confiteri per interpretem, ne se exponat periculo æternæ damnationis. Et in dicto casu an possit pœnitens ea peccata confiteri, quæ cum minori infamia explicare potest, tacitis iis, ex quibus notabilis infamia sibi, vel alteri sequi potest. *Ex p. 5. tr. 3. res. 72. pag. 99.*

80. An ex divino præcepto quis in articulo mortis teneatur cõfiteri per interpretem. Et quid, si non esset securus de sua contritione, sed de ea dubitat. Et in tali casu, an sufficiat confiteri unum tantum peccatum mortale, & reliqua in genere. Et an satis sit aliqua peccata venialia confiteri. Et notatur aliquem posse validè confiteri per scripturam Sacerdoti præsenti, dando ipsi legendam, & significando se accusare de omnibus illis, quæ scripto tradit. Imò, & cùm possit aliter confiteri, nullum est præceptum prohibens talem confessionem. Sed difficultas est, an pœnitens teneatur se accusare de illis peccatis scriptis postquam à Confessario lecta fuerunt, vel sufficiat antea. Et an, qui non potest aliter, teneatur confiteri per scripturam. Et an si Confessarius fuit præsens, cùm peccatum committeretur à pœnitente, vel quia audivit, sufficiat pœnitenti dicere: Accuso me de illo peccato, quod vidisti me committentem, vel quod audivisti me commisisse heri, vel nudius tertius. *Ex par. 11. tr. 7. & Misc. 7. res. 1. ibid.*

81. An qui v. g. in India, vel in partibus infidelium timeat non posse habere Confessarium tempore mortis, teneatur anticipare Confessionem, ut adimpleat præceptum divinum confitendi in articulo mortis. Ex quo sequitur infirmum qui perseverat in articulo mortis, seu periculo, iterum peccavit mortaliter post confessionem tunc factam, teneri iterum confiteri. *Ex par. 11. tract. 8. & Misc. 8. resol. 37. pag. 100.*

82. An servi Christiani Infidelium, si tempore Paschatis non habeant copiam Confessarii, teneantur elicere actum contritionis de peccatis mortalibus perpetratis. *Ex p. 7. tr. 7. res. 63. aliàs 62. pag. 101.*

83. An meretrices, quæ in Pascate non confessæ sunt, priventur Ecclesiastica sepultura, & incidant in censuram aliquam Synodalem, si erat. Et an pueri, qui decimum quartum annum, vel ad minimum duodecimum nacti non sunt, nullo modo incurrant dictas pœnas, si non confiteantur in Paschate. *Ex p. 10. tr. 12. & Misc. 2. res. 36. ibid.*

84. An in articulo mortis sit facienda confessio laico, quando non adest Sacerdos; unde confessio, quam faciunt nautæ inter se ipsos, imminente naufragio, reprobari videtur. *Ex p. 5. tr. 3. res. 73. ibid.*

85. Quando obliget præceptum contritionis. Et an qui peccavit, teneatur præcepto affirmativo habendi contritionem de peccatis jam remissis, quoties memoriæ occurrunt. Et quid, si Sacerdos administraturus sit Sacramentum, & non sit Sacerdos Confessarius, an tunc teneatur conteri de peccato, quod habet. *Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. res. 33. p. 102.*

86. An peccator post peccatum teneatur statim ad aliquam pœnitentiam imperfectam? Dicitur imperfecta, quia ad perfectam, v. g. contritionem non tenetur. Et hæc opinio procedit etiam quoad Religiosos, qui non statim, ac peccant, tenentur conteri. *Ex p. 12. tr. 8. & Misc. 8. res. 52. ibid.*

87. An existens in peccato mortali; quando elicit actum contritionis propter administrationẽ alicujus Sacramenti, teneatur ad examen conscientiæ, & commemorationem omnium peccatorum? Idem quæritur, quando quis ex defectu Confessarii ad vitandum scandalum celebrat absque prævia confessione. Et advertitur non requiri distinctas contritiones pro distinctis peccatis, sed sufficere unam pro omnibus. Sed docetur tamen sub præcepto naturali teneri peccatorum ad examen, &

Et

Et an hoc possit contingere in puero ratione ętatis imbecillę, sicut potest saltem ad tempus accidere in semisopito, semidormientibus, semiebriis, & semiamentibus? Ex *part.* 10. *tr.* 15. & *Misc.* 3. *res.* 25. *p.* 120.

119. Quidam puer usque ad decimum tertium annum non se accusavit de ordinariis pollutionibus, quas faciebat; sciens postea hoc esse peccatum mortale, dubitatum fuit à multis Confessariis, an teneatur repetere omnes Confessiones? Idem est dicendum de circumstantiis peccati omissis, & de numero peccatorum non expresso in confessione. Et docetur, quod quando confessio nulliter facta fuit, & posteà aliæ intermediæ factæ sunt vero dolore, &c. tunc non est opus omnes præteritas confessiones iterare. Ex *par.* 3 *tr.* 4. *res.* 107. *aliàs* 108. *ibid.*

120. An qui nunquam confessus est desideria prava carnis, furti, odii, &c. quia non putabat esse peccata, teneatur reiterare confessiones? Et an saltem, si non teneatur reiterare confessiones, teneatur tamen confiteri illa prædicta desideria prava? Et an qui per ignorantiam crassam temerè, & erroneè aliquod peccatum omisit in confessione, teneatur confessionem reiterare? Ex *p.* 10. *tr.* 14. & *Misc.* 4 *res.* 21. *aliàs* 10. *ibid.*

121. Quidam Rusticus per multum tempus ignoravit Misterium Trinitatis, quæritur, an teneatur reiterare confessiones factas? Et quid facere debeat Confessarius cum pœnitente, qui interrogatus de numero peccatorum dicit se non esse solitum in præcedentibus confessionibus illum exprimere, nec hoc interrogari; an talis debeat repetere confessiones præcedentes? Et in calce hujus resolutionis aliqua alia advertuntur, pro Confessariis cum pœnitentibus Rusticis, vel bona fide confitentibus. Ex *p.* 5. *tr.* 13. & *Misc.* 1. *res.* 84. *p.* 121.

122. An confessarius teneatur interrogare pœnitentem sub onere peccati mortalis? Et quanta interrogatio in aliquibus casibus necessaria sit ex parte Confessarii, ut peccatum hujus negligentiæ, seu omissionis evitet? Ex *par.* 10. *tr.* 14. & *Misc.* 4. *res.* 33. *aliàs* 32. *ibid.*

123. In quibus casibus confessio erit valida, & tamen non integra materialiter? Et pro praxi hujus difficultatis adducuntur quinque diversi casus in textu hujus Resolutionis, cujus doctrina extendenda est ad alios similes casus, & quæstiones. Ex *p.* 3. *tr.* 4. *res.* 130. *aliàs* 131. *pag.* 122.

124. An Sacerdos ferens infirmo Communionem, si ei dicat velle reconciliari, & in reconciliatione inveniat illum multas confessiones invalidas fecisse, quid facere debeat Confessarius? Ex *p.* 3. *tr.* 3. *res.* 75. *ibid.*

125. An quando quis ratione scandali debet sumere Eucharistiam, & confessio est adeò longa, ut perfici non possit, & timetur actum contritionis a pœnitente eliciendum non fore, esset in tali casu confessio dimidianda, & pœnitens absolvendus? Ex *par.* 3. *tr.* 14. & *Misc.* 2. *res.* 53. *ibid.*

126. An si quis probabiliter judicat se se non peccasse mortaliter, vel jam esse confessum tale peccatum, si probabiliter etiam judicet contrarium, teneatur confiteri? Sed difficultas est, quando pœnitens probabilius judicat se peccasse, vel non esse confessum tale peccatum, an tunc debeat confiteri tale peccatum? Et notatur, quod nullus, etiam si scrupulis non sit vexatus post mediocrem adhibitam in discussione conscientiæ suæ perquisitionem, in ordine ad confessionem peccatorum efficiendam, tenetur ulterius de anteacta vita cogitare; ideòque si aliquid occurrat non explicatum fuisse in confessione, poterit sibi persuadere illud jam fuisse memoratum, quod est valdè notandum ad tollendum multos scrupulos. Ex *p.* 3. *tr.* 4. *res.* 106. *aliàs* 107. *ibid.*

127. An qui judicat magis probabiliter aliquod peccatum commisisse, vel confessum minimè fuisse, teneatur confiteri? Et an qui ex opinione etiam probabiliori aliquod peccatum tacet, exponat se periculo errandi circa integritatem confessionis? Ex *par* 5. *tr.* 14. & *Misc.* 2. *res.* 113. *p.* 123.

128. An qui dubitat se ex verecundia reliquisse in confessione aliquod peccatum, teneatur repetere confessionem illam, vel solùm peccatum omissum? Et supponitur, quod qui voluntariè aliquod mortale in confessione omisit, confessio est nulla, ideò iteranda. Et quid si magis inclinet, quod non sit confessus tale peccatum, an teneatur repetere confessionem talem? Idem est, si magis inclinet pœnitens, quod ex malitia tacuerit peccatum. Et asseritur tunc non esse reiterandam confessionem, quando non fuit manifestum aliquod peccatum bona fide, & ex ignorantia, & sufficere tantùm illud confiteri. Et infertur, quod si quis dubitat, & magis in eam partem inclinat, ut votum emiserit, & sic suspicionem voti habet, non tenetur ad votum, neque ad partem pro ratione hujus majoris propensionis. Ex *p.* 10. *tr.* 14. & *Misc.* 4 *res.* 14. *aliàs* 12. *ibid.*

129. An confitens v.g. fornicationem, de qua dubitat, an illam aliàs confessus sit, si hoc dubium in confessione non explicet, confessio sit valida? Ex quo colligitur pœnitentem non teneri in confessione dicere se tale peccatum post ultimam confessionem commisisse, nisi ob aliquam particularem circumstantiam mutantem speciem, vel constituentem hominem in proximam peccati occasionem necesse sit hoc exprimere. Ex *par.* 4. *tr.* 3 *res.* 65. *pag.* 124.

130. An peccata dubia sint materia necessaria confessionis? Ex *p.* 10 *tr.* 12. & *Misc.* 2. *res.* 2. *ibid.*

131. An peccata dubia sint materia necessaria confessionis? Et advertitur, quod si quis confessus est peccatum ut certum, quia sic putabat, posteà verò habet dubium, non tenetur illud ut dubium iterum confiteri nisi fortè ex alio capite. Et notatur explicandas esse circumstantias peccati, sive tanquam conditionaliter certas, sive etiam tanquam conditionaliter dubias si tales circumstantiæ mutent speciem, &c. Verùm advertitur quod quando aliquis confitetur de peccato dubio adjungendum est aliquod peccatum certum. Quando autem quis confitetur peccatum de quo dubitat, an aliàs confessus est, non tenetur dicere se dubitare, an confessus fuerit. Nec pœnitens tenetur dicere se tale peccatum commisisse post ultimam confessionem, nisi ob aliquam circumstantiam mutantem speciem. Ex *p.* 11. *tract.* 8. & *Misc.* 8. *res.* 44. *pag.* 125.

132. An qui dubius manet se perpetrasse aliquod peccatum, teneatur illud sub tali dubio confiteri. Ex *part.* 3. *tract.* 4. *res.* 60. *pag.* 127.

133. An Sacerdos, si ante celebrationem, vel laicus ante Communionem dubitet, an commiserit aliquod mortale v. g. an consenserit morosæ delectationi, teneatur confiteri? Ex quo deducitur an peccata lethalia, & si dubia materia sint confessio? Ex *p.* 6. *tr.* 6. & *Misc.* 1. *res.* 32. *ibid.*

134. An qui dubitat, utrùm commiserit peccatum mortale, nec ne, teneatur illud confiteri? Et notatur, quod doctrina hujus quæstionis procedit, quando pœnitens est in dubio puro; secus autem si haberet assensum probabilem circa factum, quod judicet vel nullum commisisse peccatum, vel saltem tale peccatum non esse mortale, excepto fortassè mortis articulo propter irreparabile periculum salutis, cui tunc certius providere tenetur. Et docetur, quod si post confessionem hujus peccati in dubio confesso pœnitens habeat notitiam certam, vel probabile judicium, quod tale peccatum fuerit mortiferum, obligari pœnitentem iterum in confessione manifestare illud ut certum. Ex *p.* 4. *tr* 3. *res.* 5. *pag.* 128.

135. An in vero dubio an habuerit peccatum mortale, quis possit sumere Eucharistiam sine confessione? Ex quo sequitur, an adsit obligatio confitendi peccata dubia? Ex *p.* 5. *tr.* 14. & *Misc.* 2. *res.* 44. *ibid.*

136. An si quis habeat tantùm peccata dubia, teneatur præmittere confessionem sacramentalem ante sumptionem Eucharistiæ, vel celebrationem Missæ? Et an qui præmisit confessionem de peccato dubio pro sumenda Eucharistia, si posteà comperit esse certum, teneatur ante illius sumptionem iterum illud tanquam certum confiteri. Ex *part* 9. *tract.* 3. *res.* 6. *pag.* 129.

137. An pœnitens, qui confessus est de peccato dubio, si posteà scit certo, vel probabiliter illud peccatum commisisse, vel fuisse mortiferum, teneatur illud iterum confiteri? Et additur hoc non procedere, quando pœnitens integrè fassus est peccatum, quod fecit, dubitat tamen esse mortale. Quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est iterum illius peccati repetenda confessio, si posteà alter vir doctior, vel aliis consultis norit id peccatum esse mortale. Ex *p.* 3. *tr.* 4. *res.* 90. *aliàs* 91. *pag.* 130.

138. An peccatum confessum ut dubium debeat, cessante dubio iterum ut certum confiteri. Ex quo deducitur quid est dicendum in prædicto casu, si exprimendæ essent circumstantiæ peccati dubii confessi. Ex *p.* 6. *tr.* 6. & *Misc.* 2. *res.* 31. *ibid.*

139. An peccata dubia confessa ut dubia, si efficiantur certa, sint iterum confitenda. Et an peccata dubia sint in confessione aperienda. Ex *p.* 10. *tr.* 16. & *Misc.* 6. *res.* 79. *ibid.*

140. An sit præceptum de præmittenda confessione ante sumptionem Eucharistiæ. Et an sit divinum aut Ecclesiasticum? Ex *p.* 9. *tr.* 3. *res.* 1 *pag.* 438.

141. An opinio asserens præceptum de præmittenda confessione ante Eucharistiam esse de jure Ecclesiastico sit saltem probabilis. Et observatur, quod si sententia asserens confessionem ante Eucharistiam esse de jure Ecclesiastico est vera, sequitur, quod consuetudo posset tale præceptum tollere, vel in ipso Summum Pontificem dispensare. Ex *part.* 9. *tr.* 3 *res.* 3. *ibidem.*

142. An si quis per revelationem sciret se esse justificatum, teneatur adhuc ante Eucharistiam confessionem præmittere. Idem de eo, qui certò novisset in ventre matris fuisse sanctificatum, adhuc tenetur ad Baptismum suscipiendum. Ex *p.* 9. *tr.* 3. *res.* 3. *pag.* 132.

143. An qui ante Missam, vel ante communionem confessus est,

in actu peccandi habeat animum confitendi Sacerdoti sibi ut Diaconnasistenti, antequam prosequatur Sacrificium? *Ex p.9.tr.3.res.7.ibid.*

163. An Sacerdoaante consecrationem teneatur confiteri, si sine nota possit? Et quid maximè de laico, qui antea confessionem præmiserat, & ad linteum Altaris recordatur alicujus peccati obliti? Et an si Sacerdos statim post introitum recordatur peccati mortalis non teneatur accersere Confessarium, quamvis id fieri sine nota posait? *Ex p.3.tr.4.res 77.p.143.*

164. An si Sacerdos ante Missam confessus est, & posteà celebrando peccatum mortale in confessionn oblitum in mentem venerit, utrùm teneatur in tali casu elicere actum doloris, & contritionis de illo peccato? Et cursim deducitur, quod quamvis quis In Paschate tenetur confiteri, tamen si non habeat copiam Coosessarii, non tenetur conteri. *Ex part.2.tr.14.res.48.ibid.*

165. An Sacerdos, qui post confessionem recordatur in Altari de aliquo peccatooblito, teneatur de illo conteri ante sumptionem Communionis? Et reprobatur illa sententia, quod qui per oblivionem omisit aliquod peccatum in confessione, & posteà de illo recordatus fuerit, non tenetur illud confiteri antequam celebret, sed in tempore, quo præceptum affirmativum confessionis obligat per se semel in aono. *Ex par.5.tract.14.& Misc.2.res.5.p.144.*

166. An quando quis celebrat, & recordatur alicujus peccati io confessiooe facta obliti, teneatur ante consecrationem, & sumptionem Eucharistiæ de illo conteri? Et advertitur, quod in tali casu prædictæ confessionis, in qua peccatum fuit oblitum, si dolor non fuit universalis, absque dubio teneatur de illo conteri. Ea *part.9 tr.3.res.12. ibid.*

167. Quid facere debeat Sacerdos, qui in Altari recordatur alicujus peccati mortalis, & non possit excitari ad contritionem eliciendam, vel laicus jam jam recepturus Eucharistiam? Ex *p.4.tr.4.& Misc.res.98.p.145.*

168. An præceptum confitendi *quam primum*, si quis sumpserit Eucharistiam sine prævia confessione in casibus superius explicatis, ut habetur in Concilio Tridentino sess.13. cap.7. sit divinum Ecclesiasticum? Et notatur quod qui non confitetur in articulo mortis sua peccata mortalia, transacto periculo non tenetur statim confiteri, & similiter, qui ministrat Sacramentum in peccato mortali sine contritione, transacto ministerio, non tenetur statim conteri, vel confiteri. Ex *par.9.tr.3.res.21.ibid.*

169. An præceptum confitendi *quam primum*, obliget sub mortali? Ex *p.9.tr 3 res.22.p.146.*

170. An Sacerdos; qui ex carentia Confessarii propter scandalum celebravit, teneatur *quam primum* confiteri? Et quomodo intelligenda sunt illa verba Concilii *quam primum*? Et notatur, quod dictum præceptum Concilii *quam primum* confitendi non extenditur ad laicos, nec ad Sacerdotem, qui instar laici Eucharistiam accipit; secus si talis Sacerdos celebraret in die Parasceves, vel si assumeretur ad complendum Sacrificium ab alio inchoatum. Ea *par.2.tr.14.res.60.ibid.*

171. Quo pacto intelligendum est illud verbum *quam primum*? Et si fortè Sacerdos prima die haberet commoditatem confitendi, non habiturus sequentibus diebus an tunc saoè teneatur non differre confessionem, ne longiori mora retardetur? Ex *p.9.tr.3.res.23.ibid.*

172. An Sacerdos existens in peccato mortale si voluntariè non confessus celebret, teneatur *quam primum* confiteri? Ea quo infertur, quod Sacerdos, qui sui peccati vincibiliter oblitus celebrat, non præmissa confessinne, non tenetur præcepto Concilii de confitendo *quam primum*. Et notatur aliquos eximere ab hoc præcepto Sacerdotem, qui ante Missam legitimè confessus, tamen per oblivionem prætermisit aliquod peccatum, cujus subinde recordatur ante Missam, non habens amplius copiam Confessarii. Item si ex justa causa prætermisit in confessione scienter aliquod peccatum, & si habens etiam peccata reservata non potuit de illis directè absolvi. *Ex p.9.tr.3.res.26.p.147.*

173. An Sacerdos, qui ex malitia, & culpabiliter celebrat absque confessione, teneatur præcepto Concilii Tridentini sess. 13.c.7. *quam primum* confiteri? Et an idem dicendum sit de illo, qui non præmissa confessione celebrat, & inter celebrandum meminit ante communionem se esse in statu peccati mortalis? Ea *p.10.tr.16.& Misc.6 res.78.p.148.*

174. An si quia non habena copiam Confessarii, vel urgente necessitate celebrat cum interna voluntate, quod si adesset Sacerdos ad illum non accederet, teneatur, hoc non obstante, *quam primum* confiteri? Et an Sacerdos obligetur hoc præcepto statim confitendi, quando non habens copiam Confessoris, necessitate urgente, celebravit non præmissa confessione, nec contritus, sed indignè? Et quid, sine necessitate celebrat in peccato mortale? *Ex p.9.tr.3.res.31.ibid.*

175. An Sacerdos, qui in die Parasceves Officium facit, urgente necessitate, vel non habens copiam Confessarii hoc faciat absque prævia confessione, teneatur *quam primum* confiteri? Ex *p.9.tr 3.res.29.p.149.*

176. An qui in peccato mortali existens celebravit in die Parasceves sine prævia confessione, teneatur *quam primum* confiteri ex præcepto Concilii Tridentini *sess.13.c.7.* Et an in dicto præcepto comprehendatur ille Sacerdos, qui sine prævia confessione Sacrificium alterius Sacerdotis deficientis post consecrationem consummat, & complet? Et docetur præceptum Concilii *quam primum* confitendi non obligare sub mortali, nisi ultra triduum. Et qui intra triduum non confitetur pro adimplendo præcepto dicti Concilii, an saltem peccet venialiter pro illa mora? Et an aliquando aliquis excommunicatus, urgente necessitate sacrificandi, vel communicandi, possit celebrare, vel Eucharistiam sumere absque prævia confessione, vel contritione? Attentè lege, obsecro hunc ultimum curiosum casum in §. ultimo bujus Resolutionis, quia hic titulus non potest illum breviter comprehendere, & significare. Ea *p.10.tr.12.& Misc.2.res.16.ibid.*

177. An Sacerdos, qui urgente necessitate complet Sacrificium ab alio inchoatum, etiam post consecrationem, teneatur, *quam primum* confiteri? Ex *par.9.tr.3.res.30.p.150.*

178. An Sacerdos, qui in ipsa actione celebrandi recordatur alicujus peccati mortalis, licèt tunc eliciat actum contritionis, teneatur posteà *quam primum* confiteri: stante supradicto præcepto? Et quid est dicendum de Sacerdote, qui ex malitia celebrat non confessus, vel qui in ipso Sacrificio mortaliter peccaret ante communionem? Ex *part.2.tract.14. resolut.61.ibid.*

179. An Sacerdos teneatur *quam primum* confiteri, si post consecrationem, ante tamen sumptionem, recordetur alicujus peccati mortalis? Et quid est dicendum de illo, qui in ipso actu celebrandi committit aliquod peccatum mortale, etiam post consecrationem, licèt communicaverit, præmissa contritione? Et quid, si recordetur peccati obliti post sumptionem, vel finitam Missam? Et quid est sentiendum, si ante celebrationem fuisset confessus, & alicujus peccati obliti mortalis recordaretur ante sumptionem? Idem est de eo, qui ante Missam confessus est omnia peccata mortalia præter unum, quod justis de causis tacuit, vel de eo, qui habens casum reservatum, & non potest recurrere ad Superiorem, urgente necessitate celebrandi, confitetur inferiori. Ea *par.9.tr 3. res.24.*

180. An si post sumptionem Eucharistiæ Sacerdos recordetur alicujus peccati, tenetur *quam primum* confiteri? Ea *p.9.tr.3. res.29 p.151.*

181. Quis confessus ante celebrationem, & ex oblivione omisit aliquod peccatum quæritur, an teneatur confiteri illud *quam primum* ex præcepto Concilii Tridentini *sess.13.c.7* Ea *p.4.tract.4.& Misc.res.97.ibid.*

182. An Sacerdos, quando confessus est, & post celebrationem recordatur alicujus peccati obliti in dicta confessione, teneatur *quam primum* confiteri, ut impleat præceptum Concilii Tridentini *sess.13.cap.7.* Et notatur, quod dictum præceptum Concilii tantùm fuit latum pro celebrantibus, qui confessi mortalia, & non habentes copiam Confessarii, & urgente necessitate celebrarunt absque prævia confessione. Etiamque advertitur, quod si quis in seanmo commutantium recordetur mortalis posse absque prævia confessione communicare. Ex *p 5.tr.14 & Misc.2.res.6 ibid.*

183. An si quis urgente necessitate celebrandi, casum reservatum cum omnibus aliis peccatis confessus sit cum inferiori Confessario, teneatur posteà *quam primum* ex præcepto Concilii Tridentini *sess.13. c.7.* confessionem facere cum Superiore? Et notatur, quod verba ista *quam primum* intelliguntur, ut Sacerdos posteà confiteatur suo tempore, nempe ante aliam celebrationem. Ex *p.5.tr.13.& Misc.1.res.64.p.152.*

184. An Sacerdos non celebrans, sed sumens Eucharistiam ab alio Sacerdote in peccato mortali, teneatur *quam primum* confiteri? Ea *p.9.tr.3.res.28.ibid.*

185. An laicus, qui urgente necessitate, vel non habens copiam Confessarii sumpsit Eucharistiam, teneatur *quam primum* confiteri? Et notatur, quod si homo immemor peccati mortalis non est confessus ante communionem, & linteum Altaris recordatur alicujus peccati mortalis, tenetur conteri de illo, & sic Eucharistiam sumere; si verò ante communionem confessus est, & ad linteum Altaris recordatur alicujus peccati mortalis obliti in confessione, tunc non tenetur de illo conterere, sed proponere illud confiteri suo tempore. Ea *p.9. tract.3.res.27.ibid.*

186. An qui celebrat, vel sumit Eucharistiam, non præmissa confessione casu, quo eam præmittere tenebatur, committat duplex peccatum? Idem est de illo, qui non præmittit cõtritionē. Et observatur eum, qui intuitu reverētiæ Sacramēti Eucharistiæ prohibitus præcepto aliquo positivo adhuc humano sumere Eucharistiam, (ut probibetur excõmunicato, & non jejunis,

& qui ob aliquod speciale peccatum prohibetur quasi indignus,) eam sumit in statu peccati mortalis, non committere duo peccata mortalia, sed unum tantùm numero. *Ex par.9.tr.3.res.32.p.153.*

387. Petrus in confessione accusavit se dicens adulterasse, sed posteà cognovit se quinquies tantùm in peccatum adulterii incidisse; quæritur, an quando denuo confitetur, debeat certum numero declarare, & dicere se tantùm quinquies peccasse? Et hæc Resolutio est generalis in aliis peccatis. *Ex par.2.tr.17.& Misc.3.res.25. ibid.*

388. An si quis confessus est centies, *plus, minusve*, furatum, si posteà certò sciat fuisse centum, teneatur excessum confiteri? Et in textu hujus Resolutionis datur Regula ad cognoscendum, quando obliget posteà ad confitendum iterum peccata confessa sub his verbis *plus, minusve*. *Ex p.11.tr.6.& Misc.6. res.59. aliàs 57.p.154.*

389. Quomodo intelligenda sunt illa verba *plus, vel minus*, quando pœnitens se accusat de numero peccatorum? *Ex p.3.tr.4. res.93. aliàs 94.p.155.*

390. An quando quis confitetur commisisse erga Deum blasphemias, addendo *paulò plus, minusve*, si recordetur se aliis quatuor vicibus blasphemasse, teneatur has quatuor vices denuo confiteri? Et hæc Resolutio est generalis in aliis peccatis. *Ex p.4.tr.4.& Misc.res.204.ibid.*

391. An qui dixit Confessario se apud eum confessionem generalem facere velle, teneatur postea ei aperire omnia peccata mortalia? *Ex p.3.tr.4. res.85. aliàs 86.ibid.*

392. Quis incidit in peccatum, & non vult Confessario manifestare, tunc illud omisisse, sed cum illo fecit confessionem generalem, & inter alia peccata prius confessa, confitetur etiam illud ultimum peccatum post ultimam confessionem perpetratum; quæritur, an hoc facere possit? Ex quo deducitur, quod pœnitens non tenetur in confessione dicere se tale peccatum commisisse post ultimam confessionem, nisi ob aliquam circumstantiam mutantem speciem necesse sit hoc exprimere. *Ex p.3. tract.4. resol.62. ibid.*

393. An in confessione generali quis debeat explicare, quod peccata commissa post ultimam confessionem, non sunt amplius confessa? Et obiter notatur, ad hoc ut jejunium naturale frangatur in ordine ad sumptionem Eucharistiæ requiri nutritivum esse id, quod editur. *Ex p.11.tr.6.& Misc.6. res. 22.p.156.*

394. An quis peccet, qui duos Confessarios habens, eorum uni prius confitetur mortalia, alteri posteà solum venialia? Et an hoc sit peccatum per accidens, v. g. si ob hanc causam pœnitens maneat in aliqua occasione peccati mortalis? *Ex p.3.tr.4. res.131.aliàs 132. p.157.*

395. Quam parcè, & cautè se gerere debeant Confessarii in interrogationibus aliquorum peccatorum cum mulieribus. *Ex p.3.tr.4.res 98.aliàs 99. ibid.*

396. An inspirationibus divinis non correspondere sit peccatum, & bene faciant, qui de hoc se accusant in confessione? Et notatur, quod transgressio inspirationis oblatæ, quando offertur occasio frangendi præceptum non est distinctum peccatum à crimine transgressi præcepti. Et an ut solent facere communiter pœnitentes, sit consultum manifestare Confessario in actu Sacramentalis confessionis supra dictas resistentias circa divinas inspirationes? Et in textu hujus Resolutionis multa docentur, de quibus pœnitentes communiter se accusant, quæ peccata non sunt, de quibus erroribus æquum est Confessariis pœnitentes monere, & signanter in §. penult. & ult. hujus Resolutionis advertitur, quod plures pœnitentes uxorati se accusant, quod tempore habitæ copulæ, vel extra verba amatoria, & impudica cum uxoribus sunt colloquuti, & quod in actu conjugii nimiam carnis delectationem sunt experti, quæ ex Sententia Sancii nequaquam peccata sunt, de quibus Confessarii debent illos advertere. *Ex p.3.tr.4 resol.52.ibid.*

397. Solent in confessione viri timorati se accusare de Ordinariis imperfectionibus, v. g. consensisse divinis inspirationibus, quæritur, an hoc ab ipsis laudabiliter efficiatur? *Ex p. 9.tr.9.& Misc.4.res.19.p.158.*

398. An Medicus teneatur relinquere infirmum nolentem confiteri? *Ex p.3.tract.4.res.92.aliàs 93.ibid.*

399. An nolentes confiteri posse à Medico curari? Et docetur Medicum teneri per se, vel per alios nuntiare mortem infirmo, quem præcognovit cito, & certo venturam, quando prænuntiatio proderit valde animæ infirmi. *Ex p.13.tr.1, & Misc.1.res.22. ibid.*

Nunc autem sequuntur cæteræ omnes aliæ difficultates, & quæstiones pertinentes etiam ad hunc *tract. 3.de Sacramento Pœnitentiæ hujus Tomi I.* quæ dispersæ sunt per reliquos alios Tomos, Tractatus, & Resolutiones hujus totius operis, ut ita facilius, & promptius reperiantur omnes quæstiones & difficultates.

a. AN Pontifex potuisset præcipere confessionem, si non fuisset à Christo præcepta, sed tantùm instituta? Et an hodie sit latum præceptum de aliquo usu confessionis, distinctum à præcepto annuæ Communionis? Et an præceptum Confessionis sit juris divini, quoad substantiam, rei præceptæ, ita ut Ecclesia solum determinarit tempus, quo divinum præceptum esset executioni mandandum? Et an Pontifex possit præcipere confessionem venialium? Et an possit Pontifex abrogare, seu dispensare in præcepto confessionis, ut quisquam non teneatur confiteri? Et an Summus Pontifex habeat Ordinariam jurisdictionem in foro Penitentiæ quoad totam Ecclesiam, idque jure divino cum primum est electus? Et ideò, an possit delegare aliquem pro tota Ecclesia, etiam repugnantibus Episcopis, & Parochis? Idem est dicendum de Episcopis pro tota sua Diœcesi, etiam repugnantibus Parochis. *Ex p.8. tr.1.ex res.13.14.15.16.17.& 55.* Quæ nunc invenientur *in tom.3.tr.1.de Potestate Pontificis res.21.22.23.24.25.& 35.*

b. Nota, quod in supra dicto to.3. & tract.1. de Potestate Pontificis invenies alias quam plurimas difficultates, & Resolutiones pertinentes ad istum, & illum tractatum, & aliquas ad istum tractatum tantùm, quas ibidem aggregatas, & consequtivas reperies à res.21. usque ad res.45. inclusivè. Ideò si occurrat casus, accede, & lege illas, & si in illis non invenis, quod requiris, in nullis aliis Resolutionibus prædicti tractatus reperies.

An Cardinales possint eligere sibi Confessarium? Et an suæ familiæ possint etiam providere de Confessario? Et an omnes, qui sunt de Cardinalium familia possint de eorum licentia eligere sibi Confessarium? Et an Cardinalis, vel alius, qui tempore Conclavis inciderunt in censuram Pii IV.& Greg. XV. vel hæreticus, qui non potest obtinere licentiam, ut ab excommunicatione absolvatur, aut Sacerdos, qui alium Sacerdotem interficit, si urgeat necessitas celebrandi, ne se prodant, & supradicti non possint excitari ad perfectam contritionem, an teneantur alia peccata, & etiam hæc reservata confiteri confessori inferiori? Et difficultas est: an in supradictis casibus tanquam excommunicati nullo modo etiam possint confiteri inferiori Sacerdoti? *Ex par.5.tr.2. ex res.10. & in part. 12.tr.2.res.30.31.& 32.* Quæ hic sunt *in tom.9.tract.7.de Cardinalibus res.47. 123.124.& 125.*

c. An Episcopus possit prohibere Parocho, ne absolvat ab aliquo peccato, & irritare aliter factum? Et an Episcopus Confessario habenti potestatem audiendi confessiones, si præcipiat ei, ne audiat confessiones fœminarum, an per illam simplicem prohibitionem, si confessiones fœminarum audiat, validæ sint tales confessiones? *Ex p.10.tr.13.ex res.25.* Quæ hic reperietur *in tom.2.tr.6.de Matrimonio res.70.*

d. An Capitulum, Sede vacante, possit approbare Confessarios? Et an Capitulum, sede vacante, possit revocare licentias Regularium ad audiendas Confessiones? *Ex p.8. tr.4. ex res.46.& 48.* Quæ nunc invenientur *in tom.3.tr.5. de Capitulo Sede Vacante res.32.& 33.*

e. An in Sacramento Pœnitentiæ, quando agitur de jurisdictione Confessarii, possit ille, & pœnitens uti in ejus administratione, & receptione, opinione probabili, relicta probabiliori? Et an Confessarius opinionem penitentis sequi teneatur? Et an Confessarius non proprius, ut Regulares, & non proprii Pastores, & Parochi, peccet mortaliter, vel tantùm venialiter, si pœnitentem habentem pro se opinionem probabilem nollet illum absolvere? Et an hoc etiam procedat, si Confessarius falsam esse opinionem penitentis existimet, si tamen probabilis reputetur inter Doctores probatæ auctoritatis? Et an liceat uti jurisdictione, materia, & forma probabili, relicta certa, in administratione hujus Sacramenti Penitentiæ? *Ex p. 4.tr.4.ex res.4. & ex p.2.tr.13.ex res.11. & ex p.9.tr.7.ex res.59.* Quæ hic sunt *in tom.8.tr.1. De opinione probabili res.4.6. & 5.*

f. An Parochus habens beneficium curatum non solùm sit eligibilis intra eandem Diœcesim, sed ubique terrarum per Jubilæum? Et an quando duobus diebus immediatis occurrunt duo Jubilæa, quorum quodlibet requirit confessionem, & communionem, teneatur, qui vult illa lucrari bis confiteri, & bis Eucharistiam sumere? Et an si quis in peccato mortali faciat confessionem sacrilegam lucretur posteà Jubilæum, si in ultimo Jubilæi periodo per actum contritionis sit in gratia? Ex *p.5.tr. 12.ex res 47 & ex par.4.tr.4.ex res.166.& ex p.3.tr.4 ex res 147.*

aliàs

alias 148. Quæ nunc invenientur in tom.4. tr.4. de Jubilæo res.8.51.& 53.

g. Nota, quod in prædicto tom.4. & tract.4. de Jubilæo sunt aliquæ aliæ diversæ difficultateaomnes mistæ pro illo & isto tractatu; ideò si Ita casus mistus occurrerit facillimè ibidem illum reperies.

h. An sub fine anni, quo expirat Cruciata; quis incipist confiteri, & quia non potest ex justis causis confessionem finire, & absolutionem obtinere possit Confessarius, transacto anno, virtute præcedentis Bullæ illum absolvere? Ex quo infertur, quod si quis haberet licentiam audiendi confessiones ad tempus, possit, eo transacto, prosequi confessionem ante ceptam. Ex part.3. tract.11. ex resolut.39. Quæ hic reperietur in tom.4. tr.3. de Bulla Cruciata res.15.

i. Nota verò, quod in prædicto tom.4. & tr.3. de Bulla Cruciata, invenies quam plurimas difficultates, & quæstionea omnes mistas, & pertinentes ad illum, & illum tractatum, ideò ibi require, quidquid ita mistum desideràs.

k. Ao Regulares in Grangiis, & Oratoriis earum possint familiaribus, & vasallis Sacramentum Pœnitentiæ ministrare absque licentia Ordinarii ex privilegio Alexandri VI. concesso Cistercienfibus? Ex p.9. tr.8. ex res.33. Quæ hic est in tom.4. tract.2. de Oratoriis res.12.

l. An Regulares virtute suorum privilegiorum possint servis, & domesticis intra Conventum degentibus in morte, & in die Paschatis ministrare confessionem? Idem est de famulo conjugato, qui nocte dormit extra Conventum? Ex p.3. tr.2. ex res.12. Quę nunc invenietur in t.2. tr.2. de Commun. res.81.

m. An Novitius possit confiteri coram omnibus Confessariis ab Episcopo approbatis? Ex p.8. tr.6. ex res.27. Quæ hic reperietur in tom.7. tr.3. de Paupert. Religiosa res.53.

n. Nota quod in tom.7. tract.1. de Regularibus sunt quam plurimæ difficultatea, & Resolutiones omnes mistæ pro illo, & isto tractatu, ideò require ibi quidquid cogitare ita mistum potes & si in isto, & illo non invenia, scias, quod in nullo alio tractatu ita casum mistum reperies, & similiter etiam pro Novitiis Regularium.

o. An qui ministrat Sacramentum Pœnitentiæ cum excommunicatione minori, peccet? Et notatur, quod confessus excommunicato excommunicatione minori non tenetur iterare confessionem. Et an excommunicatus denuntiandus, & evitandus possit conferre Sacramentum Pœnitentiæ? Et in textu hujus Resolutionis multa deducuntur, & explanantur circa prædictum dubium. Et an supradictus excommunicatus metu mortis possit Sacramentum Pœnitentiæ ministrare? Et an sit peccatum mortale petere vel accipere Sacramentum Pœnitentiæ à malo Ministro? Et quid, si illum inveniò paratum? Ex part.3. tract.4 res.56. & ex p.5. tr.9. ex res.83. & 96. & ex p.3. tr.4. ex res.59. Quæ hic sunt suprà in tract.1. de Baptismo à res 14. usque ad res.20.

p. An sit peccatum mortale exponere se Confessarium probabili periculo peccandi? Et an Parochus, vel alius Confessarius, qui ex auditis in confessione expertus est in pollutionem consentire, peccet confessiones auscultando? Ex part. 7. tr.11. ex res.29 & in p.3. tr.5. ex res.3. Quæ nunc invenientur in tom.8. tr.6. de Luxuria res.10. & 11.

q. An Parochus tempore pestis in aliquo casu possit excusari à ministratione Pœnitentiæ? Ex p.5. tract.3. ex resol.93. Quæ hic reperietur in tom.2. tr.4. de Extrema-Unctione res.27.

r. An Sacerdos pro audienda confessione moribundi possit relinquere Missam inchoatam, etiam post consecrationem? Ex part.5. tract.3. ex resol.70. Quæ hic est in tom.8. tr.1. de Celebr. Missarum res.136.

s. Ao Confessarius tempore pestis debeat facere, ut moribundus testetur, etiamsi non adsint testes sufficientes? Ex part. 5. tr.3. ex res.123. Quæ nunc invenietur in tom.6. tract.8. de Testamentis res.59.

t. An Confessarius non debeat cogere pœnitentes à judice interrogatos in causa etiam capitali propter semiplenam probationem, ut veritatem confiteantur, si spem aliquam habeant evadendi? Ex p.2. tr.15. ex res.87. Quæ hic reperietur in tom.6. tr.1. de Legibus res.101.

t. An aliquando Confessarius possit obligare pœnitentem ad declarandum complicem? Et an quando quis confitetur liceat manifestare complicem, vel alterius peccatum; vel Confessarius possit de hoc interrogare ad finem corrigendi peccatorem? Et quid facere debeat Confessarius, si ex confessione unius Complicis scit peccata alterius, & alter in confessione tacet? Ex part.6. tract.7. ex res.8. & ex p.7. tr.3. ex res.34. & ex p.5. tr.11. ex res.21. Quæ hic sunt infrà in tr. 8. de Sigillo Confessionis res.46. 49. & 52.

u. An si pœnitens laboret ignorantia debeat Confessarius illum admonere, si fructus non speratur? Ex p.3. tr.4. ex res. 80. Quæ nunc invenietur in tom 2. tr.6. de Matrimon. res.144.

x. An Confessarius accipiens plurium Confessiones in peccato mortali, unum tantùm peccatum committat, vel plura? Ex p.5. tract.7. ex res.7. §. ult. Quæ hic reperietur in tom.4. tract.6. de Jejunio res.186.

y. An Sacramentum Pœnitentiæ conferat primam gratiam? Et an, recedente fictione, Sacramentum Pœnitentiæ conferat gratiam, vel an solus Baptismus habeat effectum, recedente fictione? Et an sola attritio sine Sacramento Pœnitentiæ sit sufficiens ad removendam fictionem? Ex part.5. tract.13. ex res.31. & 30. & ex p.2 tr.4. res.15. & 14. Quæ hic sunt suprà in tr.1. de Baptismo res.23.24.25. & 26.

z. An qui excommunicatus per annum non audivit Missam in diebus festis, si posteà, obtenta absolutione, confiteatur, teneatur se accusare, quod peccaverit toties contra præceptum audiendi Missam? Ex quo deducitur, quod si quis excommunicatus sit in Pascha, & non velit procurare absolutionem, cùm tamen possit, peccat contra præceptum confessionis. Ex part.4. tr.4. ex res.57. Quæ nunc invenietur in tom.5. tr 1. de Excommunicatione res.129. & 130.

A. An qui occidit Petrum, putans, & intendens occidere Paulum, si confiteatur occidisse Paulum, teneatur posteà iterum confiteri, dum deprehendit esse Petrum? Ex p.11. tr. 8. ex res. 60. Quæ nunc invenietur in tom.8. tractat.2 de Conscientia dubia res.21.

B. An si Minister Sacramenti Pœnitentiæ nolit hoc Sacramentum ministrare, nisi ei detur quantitas pecuniæ, possit quis hanc vexationem redimere? Et quid maximè si adultus est in extrema necessitate hujus Sacramenti, quia persuadet se non habere sufficientem contritionem? Ex p.11. tr.6. res.38. Quæ hic reperietur in tom.5. tr.7. de Simonia res.14.

C. An si Confessarius scit ex notitia habita in confessione, quod quædam mulier Nobilis, quando vocat Confessarios in domum suam ad confitendum, sæpius illos solicitat, quæritur, an ab ipsa vocatus possit se excusare propter periculum labendi in peccatum, licèt nullam habeat idoneam excusationem? Ex p.11. tr.5. ex res.15. Quæ hic est in tom.7. tr.8. de Regularibus res.214.

D. An Concubina possit confiteri cum Confessario concubinario? Et an sufficiat, ut meretrix inveterata in confessione tantùm manifestet tempus ejus Officii? Vel an necesse sit falsem species peccatorum, quæ possint numerari, dicat, ut si cum Clericis, Religiosis, propinquis, conjugatis peccaverit, vel si peccatum nefandum cum eis, vel aliis commiserit? Idem est dicendum de aliis pœnitentibus qui per longum tempus fuerunt in malo statu, aut consuetudine peccandi, & iterationis, &c. Ex p.5. tr.14. ex res.110. & in p.3. tr.4. ex res.88. aliàs 89. Quæ hic sunt infrà in tr.7. de Circumstantiis res.49. & 128.

E. An præceptum confessionis obliget Infideles? Et an Hæretici obligentur præcepto confitendi singulis annis? Et cursim docetur, quod ex pluribus Decretis statuitur, ut pœnitentia non negetur phreneticis, si constiterit prius confessionem desiderasse, & signa contritionis dedisse. Et an reo ea petenti, vel non recusanti confessionem, Judex ad confitendum peccata teneatur dare sufficiens tempus? Ex part.8. tr.7. ex res. 81. & in p.2 tr.14. ex res.78. & in p.5. tr.3. ex res.38. Quæ nunc invenientur in tom.2. tr.2. de Communione res.4. 94. & 80.

F. An si rei petant Confessarium, debeant inquisitores illum cōcedere? Et an Hæretico concedi non debeatur Confessarius nisi in articulo mortis, si fuerit conversus? Et an Inquisitores possint punire tanquam hæreticum Confessarium asserentem, pœnitenti, ut sibi revelet complicem, aliàs eum non posse, nec velle absolvere? Et an in tali casu pœnitens teneatur denuntiare talem Confessarium tanquam hæreticum in Tribunali S. Inquisitionis? Et an Inquisitores possint punire Confessarios frangentes Sigillum Confessionis? Et notatur Sacerdoti qui Sigillum confessionis fregit, nullam à jure imponi pœnam, quàm de facto incurrat. Et an Inquisitores possint punire Confessarium, qui tempore Jubilæi absolvit Hæreticos in foro conscientiæ? Et docetur non esse puniendum Confessarium absolventem aliquem cum opinione probabili. Et an Inquisitores possint punire dicentes Confessor Religiosis ab Episcopo approbatis, iterum eadem peccata teneri confiteri Parocho? Et an sic dicentes sint suspecti de hæresi, & sint denuntiandi S. Officio? Et an Inquisitores possint admittere ad confessiones audiendas eos, qui abjurarunt de vehementi, vel de levi? Ex part.4. tr.8. ex res.97. 95. 109. 102. & 64. Quæ hic reperientur in tom.5. tr. 10. de Inquisitoribus res.55. 79. 80. 81. 82. & 83.

G. De Confessariis solicitantibus, & an Inquisitores possint eos punire tamquam suspecti de hæresi vehementer? Et inter alia tandem notatur, quod Confessarius, qui non declarat fœminæ solicitatæ obligationem denuntiandi; aut qui ei dicit ad talem denuntiationē faciendam non teneri, ab Inquisitoribus pro qualitate culpæ possit puniri. De laicis non Sacerdotibus audientibus confessiones agitur, & quomodo supradicti puniendi sunt. Et an simplex Sacerdos, vel etiam Sacerdos approbatus

pro-

TRACTATUS IV.

De Absolutione Sacramentali, & etiam moribundis sensibus destitutis largienda, pag. 159.

28. An quis teneatur occasionem proximam vitare cum suo magno detrimento, itaut Confessarius non possit illum absolvere? Sed difficultas est quando nullus apparet profectus, an sit impertienda toties, quoties absolutio? Ex *p.2.tract.16.& Misc.2.res.45. aliàs 47.p.173.*

29. An aliquando sint absolvendi, qui nolunt dimittere occasiones proximas peccandi? Et pro praxi supradictæ quæstionis multi casus in corpore hujus Resol. explicantur sæpè contingentes in facto, quos Confessarii in promptu habere debent, quia quotidiani. Ex *p.4.tr.4.& Misc.res.265.ibid.*

30. An propter recidentias frequentissimas sit deneganda, vel differenda pœnitentibus absolutio Sacramentalis? Ex *p.11.tr.8.& Misc.8.res.30.pag.174.*

31. An prima vice concubinarius sit absolvendus, etiamsi concubinam non ejiciat? Et an hoc etiam procedere debeat quoad eos, qui & si concubinarii non sint; populus tamen credit tales esse? Ex *p.5.tr.14.& Misc.res.107.ibid.*

32. An in aliquibus casibus concubinarius non teneatur è domo expellere concubinam, itaut Confessarius possit ei licitè absolutionem impendere? Ex *p.5.tr.14.& Misc.2.res.108.p.175.*

33. An confessarius possit absolvere concubinarium amplius cum concubina non peccantem, permittens illam invisere, sine alendi filios, ne cum aliis ipsa se immiscendo sit dictis filiis dedecori. Ex *p.5.tr.14.& Misc.2.res.109.ibid*

34. An Parentes sint absolvendi, qui nolunt ad colloquium admittere filium, qui indignum matrimonium contraxit? Et quid, si non indignum saltem multum inæquale? Ex *p.4.tr.4.& Misc.res.182.p.176.*

35. Quidam Sacerdos noluit absolutionem impendere cuidam in triremibus per totam vitam condemnato, quia habebat voluntatem quamprimùm fugiendi; tunc statim solutionem hujus casus enixè è me petierunt; Et an hoc intelligatur tam in Religiosis, quàm in sæcularibus. Ex *p.2.tr.17.& Misc.3.res.39.ibid.*

36. Quidam vir nobilis est in mora solvendi debitum unciarum ducentarum ex contractu; sæpius confitetur, & non restituit, habet tamen animum restituendi; quæritur à Confessario, an sit illi absolutio deneganda, maximè cùm creditor multoties ab illo petierit solutionem? Ex *p.2.tract.17.& Misc.3.res.3.ibid.*

37. Cuidam Confessario olim hic casus accidit. Quædam mulier intra confabulationem cum viro sibi in matrimonium conjungendo, dicebat illi verba non quidem turpia, sed affectuosa, & amatoria, unde postea in pollutionem, & distillationem incurrebat sine tamen ulla delectatione, vel periculo alicujus consensus, quia erat timoratæ conscientiæ. Interrogatus fui, an peccaverit mortaliter, & si nollet desistere ab his confabulationibus, an esset ei absolutio deneganda? Et in §.ult.hujus Resol. traditur Regula generalis ad decidendos casus particulares in pollutione prævisa, & quando causa pollutionis prævisæ notabiliter, & per se influit, vel non influit. Ex *p.2.tr.15.& Misc.1.res.31.ibid.*

38. An absolutio obtenta bona fide à peccatis tantùm, & non à censuris sit valida, si pœnitens sit notatus aliqua excommunicatione, etiam reservata; itaut non teneatur iterare confessionem, sed tantùm petere absolutionem ab excommunicatione? Et quid est sentiendum, si Confessarius sciat peccata habere excommunicationem, & eum non obstante ea malitia absolvit, licèt non habeat potestatem absolvendi à tali censura? Ex *p.3.tr.4.res.78.p.177.*

39. An non solùm existens in articulo mortis, sed etiam in periculo possit absolvi à quocumque Sacerdote ab omnibus casibus? Et an hæc sententia etiam intelligatur, dum absolvendus morali necessitate coactus bellum, v.g. seu naufragium aggreditur, & secus si ex voluntate propria id faciat. Ex *p.5.tr.3.res.59.ibid.*

40. An moribundus possit, quando alius non adest Sacerdos, petere a Sacerdote excommunicato, hæretico, schismatico, &c. absolutionem, etiamsi sciat supradictos cum peccato Sacramentum administraturos. Ex *p.5.tr.3.res.58.p.178.*

41. An Sacerdos hæreticus, schismaticus, & excommunicatus non toleratus habeat potestatem absolvendi in articulo mortis? Et an in tali casu non solum licitè pœnitens possit à talibus expectare absolutionem, sed etiam per se loquendo teneri, quia ex divino præcepto ad confessionem obligatur? Ex *p.4.tr.4.& Misc res.225.ibid.*

42. An Sacerdos nominatim excommunicatus, vel publicus Clerici percussor, hæreticus, schismaticus, &c. habeat potestatem in articulo mortis absolvendi moribundum? Ex *p.5.tr.3.res.57 ibid.*

43. An simplex Sacerdos, præsente Confessario jurisdictionem habente, possit absolvere moribundum. Et in textu hujus Res. advertitur, quod quando concurrunt inter se simplex Sacerdos, approbatus, & approbatus in aliena Diœcesi, excommunicatus, irregularis, suspensus, interdictus, hæreticus, schismaticus, degradatus, vel habens privilegium; quomodo, & quis præferendus sit alter ad alterum in articulo mortis ad confitendum infirmum. *Ex p.5.tract.3.resol.60.pag.179.*

44. An si Sacerdos simplex cœpit audire confessionem moribundi, accedens Confessarius approbatus, teneatur desistere ab auditione? Et quid si contingat simplicem Sacerdotem judicare infirmum esse in extremis, dum incipitur confessio, & postea ante absolutionem ita in melius abiisse, quod extra periculum esse judicetur, an adhuc teneatur illum absolvere? Et quid est agendum, si in eo articulo contingat pœnitentem Sacerdoti simplici invalidè forsitan confiteri, quia in ea confessione mentitus est, & consequenter fuit invalidè absolutus, si cupiente autem illo denuo confiteri eidem Sacerdoti superveniat legitimus Confessor? Et quid, si æger validè confessus sit, & velit postea aliqua peccata oblita confiteri: an hæc possint, superveniente legitimo Confessario, absolvi? Et an qui absolutus est in prædicto articulo, vel periculo mortis à casibus reservatis, teneatur postea recurrere ad Superiorem, si fortè periculum evadat? Et quid dicendum est, si casus reservati habeant annexam censuram? Et an qui virtute Bullæ Cruciatæ absolvitur in articulo mortis à casibus in Bulla Cœnæ reservatis non teneatur ad comparendum, nec possit illi idonus imponi. Ex *p.5.tr.3.res.66.ibid.*

45. Quando puer est absolvendus in articulo mortis? Et quid est faciendum, quando æquè dubitatur, puerum habere usum rationis, & non habere? Ex *p.5.tr.3 res.68.p.180.*

46. An quando multis imminet periculum vitæ, ut fit in naufragio, peste, bello &c. tunc singuli breviter possint dicere aliqua peccata, & sic absolvi? Imò in dicto casu, an Confessarius ex charitate, ut aliis subvenire possit, & similiter ipse pœnitens, qui viderit aliorum periculum, teneantur non perficere confessionem? Et an in dicto casu possint simul, quando imminens periculum aliud non permitteret ostendere dolorem, & aliqua peccata confiteri, & sic simul omnes absolvi unica absolutione, & forma? Ex *p.2.tr.16.& Misc.2.res.41. aliàs 43.ibid.*

47. An cùm periculum vitæ immineat, ut in naufragio, peste, bello &c. tunc possint simul dicere aliqua peccata, & simul omnes absolvi? Et an in tali casu supradicti teneantur publicè, vel per interpretem confiteri, cùm remedium habeant contritionis? Et quid quando probabiliter dubitant se veram contritionem habere? Et an sufficiat in dicto casu, ut omnes simul signo aliquo, ut genuflexione significent se peccasse, & ita possint à confessario simul absolvi? Ex *p.5.tr.3.res.71.ibid.*

48. An tempore pestis, possit quis audire aliqua peccata, & confessione non finita moribundum absolvere? Et quid, si æger vellet integrè confiteri? Ex *p.5.tr.3.res 74 p.181.*

49. An liceat absolvere moribundum, quis vult præbere eleemosynam pro sepultura in loco magis honorifico. Ex *p.5.tr.3.res.102.ibid.*

50. An sit absolvendus moribundus, qui vult mutare testamentum, quod in vita fecit cum juramento. Ex *p.5.tr.3.res.122.ibid.*

51. An infirmus debeat statim ante mortem restituere pecuniam, & famam ablatam, aliàs non possit absolvi. Ex *p.5.tr.3.res.104.p.182.*

52. An lethaliter vulneratus, vel alius moribundus teneatur remittere inimico actionem injuriarum, vulgò dicimus, *farci la remissione*, nec aliter possit absolvi? Et quid, qui læsus fuit primus, & injustus aggressor, vel inventus fuit cum uxore. &c. Ex *p.5.tr.3.res.103.ibid.*

53. Quidam in platea recepit vulnus lethale, si Confessarius illum audit, non potest mederi, si medetur, non potest confiteri; quid ergo est faciendum, ut Confessarius possit illum absolvere? Et observatur, quod si evenit infirmum dedisse signa contritionis & doloris: nullus tamen id testatur, non ob id poterit Confessarius eum absolvere sub conditione, dicendo: *te absolvo, si fortè signa præstitisti*. Ex *p.5.tract.3.resol.56.ib.*

54. De absolutione sacramentali largienda moribundo. Ex *p.3.tr.3. Prologus ante Resol. primam pracit. tract.p.183.*

55. An sit danda absolutio ei, qui nutibus tantùm quærit à Confessario absolutionem? Et an moribundus, qui non valet nisi per signa contritionis sua peccata confiteri, lucretur Jubilæum, quia hæc est vera confessio sacramentalis? Ex *p.3.tract.3.res.1.ibid.*

56. An moribundus, qui non audit, neque loqui potest, sed tantùm pugno pectus suum pulsat; suspirans in cœlum oculos tollit, vel respicit aliquam imaginem? hoc vidente Sacerdote vel aliis testificantibus, sit absolvendus? Et an sit absolvendus Sacerdos, qui inchoata Missa, & si corpore prius sanus, voce amissa, cadens ad interitum rueret? Et quid est dicendum de illo, qui significans se cupere confiteri, & ideò ad genua Sacerdotis accedens, subito apoplexia tangitur, antequam aliud verbum proferat, an talis sit absolvendus. Ex *p.3.tr.3.res.2.ibid.*

57. An

Nunc etiam adscribuntur cæteræ omnes difficultates, & Resolutiones pertinentes ad hunc *Tract.4. de Absolutione Sacramentali bujus tom.* 1. quæ mistæ dispersæ sunt, vel obiter annotantur in reliquis aliis Tomis Tract. & Res. hujus totius operis, ut ita facillimè omnes quæstiones reperiantur.

rientur *in tom.6. tract. 8. de Testamentis res.108.* & 107.

p. An Sacerdos, qui non potest absolvere nisi satisfacta parte, si absolvat non satisfacta parte, absolutio sit illicita, sed non invalida. Et an reus non sit cogendus à Confessario, ut veritatem aperiat in causa capitali, honoris, famæ, triremium, & confiscatione omnium bonorum, & similibus, dum adest spes evadendi; & Confessarius in his, & similibus casibus teneatur absolvere eum, qui est in proposito negandi veritatem, utendo restrictione mentali, aut æquivocatione. *Ex par. 10. tr. 12. ex res.7. & in tr.13. ex res.13.* Quæ hic sunt *in tom.6. tr. 1. de Legibus res. 30. & 100.*

q. Quidam filiusfamilias, qui parum poterat perdere, lucratus est magnam pecuniarum summam. Cùm posteà ad Sacramentum Pœnitentiæ accederet, noluit illum Confessarius absolvere, nam asserebat non posse plus lucrari, quàm posset perdere. Quæsierunt à me posteà, an rectè Confessarius procedat negando absolutionem, si penitens nolit dictas pecunias restituere. *Ex p.1. tr.8. ex res.67.* Quæ nunc invenietur *in tom.6. tr.4. de Ludo, res. 21.*

r. An qui vi, metu, fraude, vel dolo, aut alio quocumque casu inter Infideles Fidem negans; corde tamen illam retinens possit posteà inter Christianos rediens absolvi à quocumque Confessario ab Ordinario approbato. Et quia de blasphemantibus hæreticaliter inter Christianos; & de Illusoribus Imaginum Sanctorum; & de comedentibus carnes tempore prohibito, *Ex Part.3. tract.4. ex res.142. aliàs 143.* Quæ hic reperietur *in tom.5. tr.8. de Hæresi, & ejus absolutione res.55.*

s. Nota, quod in prædicto *tom.5. & tract.8. de Hæresi*, sunt multæ Resolutiones, & diversæ difficultates pro dicta absolutione ab Hæresi; ideò, si ita casus mistus occurrerit, facillimè ibi illum invenies, signanter *à res.14. usque ad res.39. inclusivè prædicti tractatus.*

s. An propter solicitationem in confessione non possit Confessarius aliquem absolvere, si denuntiationes non sint factæ ante confessionem, vel sufficiat, ut penitens promittat denuntiare. *Ex p.1. tr.4. ex res.27.* Quæ hic est *in tom. 5. tract.9. de Denuntiationibus res. 22.*

t. An possit Confessarius absolvere eum, qui unam paginam libri Hæretici legerit. Et quid, si legantur duæ, vel tres lineæ, in quibus legens certò novit contineri hæresim. *Ex p. 5. tr.5. ex res.42.* Quæ nunc invenietur *in tom.5. tract.10. de Inquisitoribus res. 146.*

u. Nota, quod pro absolutione virtute Cruciatæ legendi, & retinendi libros hæreticos invenies diversas quæstiones circa hoc *in tom.4. tractat.3. de Bulla Cruciata signanter à resolut. 41. usque ad resolut. 48. inclusivè.* Et in multis aliis Resolutionibus pro aliis diversis, & mistis casibus, & absolutione eorum vigore Bullæ Cruciatæ, quos facillimè ibidem, si requiris, invenies.

x. Adverte etiam, quod *in tom.4. tract.4. de Jubilæo* sunt aliquæ difficultates, sed omnes mistæ pro peccatis absolvendis tempore Jubilæi, quas sine fastidio ibi reperiès, ita casus mistus occurrerit.

y. Similiter *in tom.7. tract.1. de Regularibus* sunt multæ Resolutiones, & in illis diversæ quæstiones pertinentes ad Regulares circa hanc sacramentalem absolutionem, dispensationem, & votorum commutationem, & irritationem, & quia prædictus tractatus est nimis longus, si ita casus mistus occurrit, require illum ibidem in Resolutionibus hic assignandis, & non in aliis supra dicti tractatus, videlicet *in res.30.87.88.101.102.* 103.104.105.106.108.109.110.111. 115. 150. 122. & in aliis pro absolutione à reservatis pœnitentium sæcularium, & absolutione à diversis censuris ab illis incursis, pro votorum commutatione, & dispensatione illorum, & dispensatione petendi debitum requite *à res.263. usque ad res.282. & in resol. 300. &* 301. etiam pro dispensatione irregularitatis à pœnitentibus sæcularibus incursæ.

z. An Confessarius habens facultatem dispensandi super certam materiam, dispensatio sit valida, si in confessione sacramentali internè illam fecerit, putando tamen tam ipse, quàm pœnitens non esse necessarium verbis expressis illam facere; vel an sit necessarium iterum expressè dispensare, & proferre verba dispensationis, dicendo *Dispenso tecum, &c.* Et an hæc dispensatio possit fieri à Sacerdote, etiamsi dispensans sit absens. *Ex p.4. tr.4. res.118.* Quæ nunc invenietur *in tom. 3. tr.2. de Dispensationibus res.156.*

TRACTATUS V.

De Aliquibus reservatis, atque de eorum Absolutione. pag. 191.

1. AN non solùm in articulo mortis, sed etiam in periculo possit quis eligere Confessarium non approbatum pro omnibus peccatis, & censuris reservatis, *Ex par.3. tr.4. resol. 71. ibid.*

2. An in articulo mortis, seu periculo possit quilibet Sacerdos absolvere ab omnibus peccatis, censuris, & reservatis. Et an sub nomine Sacerdotum in hoc casu comprehendantur non approbati, excommunicati, suspensi, irregulares, degradati, hæretici, cessante periculo perversionis, &c. Et quid de simplici Sacerdote, præsente Parocho. Et in §. ultimo hujus Resolutionis docetur, quomodo hæc sententia intelligatur *in periculo mortis*. Et quid si propria sponte quis periculum mortis adeat, v.g. in bello justo, maris longa navigatione, &c. *Ex p. 3. tract.4. res.57. ibid.*

3. An absolutio à reservatis, quæ potest, ut dictum est suprà, impendi à quolibet Sacerdote in periculo mortis, possit dari a prima die infirmitatis, quæ ponit infirmum in tali periculo. *Ex p.5. tract.3. resol.69. ibid.*

4. Quando censeatur non adesse copiam Confessoris habentis potestatem in censuras, & peccata reservata, ut possit constitutus in articulo mortis absolvi à quocumque Sacerdote. *Ex par.5. tract.3. res.65. ibid.*

5. An simplex Sacerdos possit absolvere à censuris, & casibus reservatis omnes parturientes tanquam constitutas in periculo mortis. *Ex p.3. tr.4. res.72. pag.192.*

6. An prægnantes sint in articulo mortis, ita ut absolvi debeant sicuti, & cæteri moribundi. *Ex p. 5. tr. 3. res.63. ibid.*

7. An qui voluntariè prælium, vel navigationem periculosam aggreditur, possit absolvi tanquam constitutus in periculo mortis. Et advertitur quoad absolutionem idem esse periculum, & articulum. Et notatur quemcumque Sacerdotem potentem aliàs absolvere saltem à venialibus habere facultatem in articulo mortis absolvendi quoscumque penitentes à quibuscumque peccatis, & censuris quantumvis aliàs reservatis Sedi Apostolicæ, aut cujus alteri Superiori: etiam si præsens sit proprius Sacerdos, qui aliàs habeat facultatem absolvendi ab omnibus. Et docetur, quod quando Sacerdos est impeditus hæresi, apostasia, aut schismate, & similibus impedimentis notis penitenti, tunc non potest in articulo mortis absolvi ab illo, si adsit alius censura carens, aut prædictis, & similibus vitiis. Et an possit Sacerdos absolvere à reservatis in articulo mortis, quando penitens solum habet reservata, adest tamen Parochus, vel alius Sacerdos expositus ab Episcopo ad audiendas confessiones. Et quid, si cum reservatis habet penitens alia peccata non reservata & adsit Parochus, vel alius approbatus, an tunc sint præferendi simplici Sacerdoti. *Ex p. 11. tr.5. res.59. ibid.*

8. An remigantes possint absolvi à quocumque Sacerdote ab omnibus reservatis, tanquam constituti in periculo mortis. Et quid de obsessis, & obsidentibus. Et asseritur mulieres etiam gravidas, quæ sunt vicinæ partui, & dolores jam sentiunt, posse à reservatis absolvi. Et advertitur, quid est faciendum, quando Confessor absolvit penitentem de aliquo casu reservato non habens jurisdictionem. *Ex part. 11. tract. 3. & Misc.3. res.2. pag.193.*

9. An remigantes sint in articulo mortis, ita ut possint absolutionem obtinere ac cæteri moribundi. *Ex part. 5. tract. 3. res. 62. pagin. 194.*

10. An bannitus, qui impunè potest occidi, sit in periculo mortis, ita ut possit absolvi, ut moribundus. Et quid, si habet salvum conductum. *Ex p.5. tract.3. res.64. ibid.*

11. An damnati ad mortem sint in articulo mortis, ita ut possint absolvi modo, quo supra dictum est de aliis moribundis. Et an si damnati habeant peccata reservata, non teneantur mittere Confessarium, nec Confessarius teneatur adire Superiorem pro facultate etiam si possit, & etiam si sint simul in eadem domo Prælatus, & subditus. *Ex part.5. tr.3. res. 61. pag.195.*

12. An existens in civitate, & si sanus, ubi grassatur pestis, possit à quocumque Confessario non approbato absolvi, tanquam constitutus in articulo mortis. Et advertitur, quod debent tamen in casu, de quo loquimur, Episcopi omnes suos casus, omnemque suam authoritatem omnibus Confessariis à se approbatis, & præsertim animarum curam habentibus concedere à Sede Apostolica facultatem absolvendi à casibus, & censuris Papalibus prò præsenti casu, & similibus. *Ex p.9. tr. 7. & Misc. 5. res. 12. ibid.*

13. An absoluti in articulo mortis à casibus reservatis, teneatur, si con-

vata

vata relinquere. Ex quo etiam deducitur, quid facere debeat ille, qui tenetur confiteri tempore Paschatis, vel facere Sacrū, aut sumere Eucharistiam ratione scandali, & tamen est innodatus aliqua excommunicatione propter hæresim. *Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. ref. 10. p. 208.*

36. An qui habet peccata reservata, & nullum aliud simplex, si non adest Confessarius habens in illa jurisdictionem, teneatur confiteri venialia. Et an qui solùm habet unicum peccatum mortale, & illud non possit declarare Confessario sine aliquo ex notabilibus incommodis, teneatur illud tacendo confiteri sola venialia, quando obligat præceptum confessionis, etiam extra mortis articulum. *Ex par. 5. tr. 13. & Misc. 1. ref. 9. ibid.*

37. An una nox sit longum tempus, possit quis confiteri reservata cum Sacerdote non habente potestatem ab illis absolvendi. Et supponitur posse quem confiteri dimidiata confessione, vel etiam explicato casu reservato cum onere posteà comparendi quando longa temporis mora est interiicienda. *Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. ref. 8. pag. 209.*

38. An qui ignorat reservationem alicujus casus, incurrat in illam. Et quid ex praxi omnium Religionum, in quibus ignorantia reservationis non tribuit facultatem absolvendi pœnitentem, qui reservationem ignoravit. *Ex part. 6. tr. 6. & Misc. 1. ref. 42. ibid.*

39. An ignorans casum reservatum sine censura absolvi possit à quocumque Confessario, etiam si non habeat potestatem absolvendi à reservatis. Et an excommunicatus excommunicatione reservata, sed non denuntiatus absolutus à Confessario inferiori ratione periculi, vel articuli mortis, si à periculo, & articulo mortis exeat, teneatur se præsentare Superiori, si non habeat, cui satisfaciat. Et in §. Nota etiam hujus Resolutionis alii septem casus cursim adducuntur, sed jam omnes in corpore, vel in calce hujus tractatus sunt appositi. *Ex par. 10. tract. 13. & Misc. 4. ref. 65. aliàs 63. ibid.*

40. An pœnitens bona fide confitens casum reservatum, nesciens esse talem absolvatur validè. Et quid, si dubitet, an sit reservatus, & post absolutionem novit esse talem, v. g. si propter dubium Sacerdos inferior absolvit ab hæresi, vel alio peccato reservato, & posteà pœnitens re melius examinata deponat dubium, & recordetur certo peccati commissi, quod erat reservatum; an censeatur jam legitimè absolutus, vel an debeat recurrere ad Superiorem pro absolutione. Et proponitur similis casus de illo, qui dubius de voto Castitatis emisso, petiit dispensationem ab Episcopo, qui ratione dubii dispensavit, eo quod votum Castitatis dubium non est reservatum. *Ex part. 6. tr. 6. & Misc. 1. ref. 40. pag. 211.*

41. An quando quis confessus est peccatum dubium, si posteà certum comperit esse reservatum, teneatur illud confiteri cum Confessario habente potestatem circa reservata. Et supponitur in reservatione non includi peccata dubia. Et an saltem teneatur confiteri supra dictum tale peccatum tanquam certum quemcumque ordinarium Confessarium. *Ex par. 9. tr. 7. & Misc. ref. 72. ibidem.*

42. An dubitans, utrùm casus sit reservatus, possit illum Confessarius absolvere. Et an possit reservari peccatum in dubio, an sit mortifera in materia aliqua determinata. *Ex par. 4. tr. 3. ref. 4. ibid.*

43. An casus dubius, si contineatur in Bulla Cœnæ, possit absolvi à quocumque Sacerdote ab Ordinario approbato. Ex quo deducitur, quod casus dubius non censetur reservatus. *Ex p. 10. tract. 14. & Misc. 4. resol. 10. aliàs 8. p. 212.*

44. An reservatio casuum includat peccata præterita. Et quid, si censura super his imponatur. Pro quibus aliqua advertuntur contingentia in suprad ictis casibus. *Ex p. 8. tr. 7. & Misc. ref. 70. ibidem.*

45. An reservatio casuum comprehendat peccata commissa ante ejus reservationem. Et quid, si cum reservatione casuum Superior imponat censuram, & cum censura reservationem. Et docetur, quod cessante causa legis, & causa finalis, cessat etiam lex, & hoc haber locum in legibus, & statutis. Et advertitur, quod ignorantes reservationem, adhuc illi subjiciuntur. *Ex part. 10. tr. 15. & Misc. 5. resol. 39. ibid.*

46. An in casibus reservatis, & excommunicationibus detur parvitas materiæ. *Ex part. 5. tr. 5. ref. 46. p. 213.*

47. An qui obtinuit licentiam absolvendi aliquem à casibus reservatis, in quos inciderat, & posteà invenit illum incidisse etiam in dictos casus post licentiam obtentam, an inquam, possit illum absolvere. Et an peregrinus, qui habet casum reservatum in sua Diœcesi, si non sit reservatus eo in loco, ubi confitetur, possit absolvi ab omni eo, qui illum aliàs possit audire. *Ex part. 4. tract. 4. & Misc. ref. 109. ibid.*

48. An Confessarius unius Episcopatus possit absolvere pœnitentem alterius Episcopatus à casibus reservatis. Et an hoc etiam à fortiori procedat in Confessariis Regularibus, modo pœnitens non efficiat in fraudem proprii Ordinarii. *Ex par. 3. tract. 4. resolut. 102. aliàs 103. ibidem.*

49. An peregrini incidentes in aliquem casum reservatum illius Diœcesis possint absolvi à Confessario non habente potestatem, nec jurisdictionem absolvendi à reservatis. Et an qui habet peccata reservata in una Diœcesi, non possit, data opera, ad Diœcesim pergere, ut ibi absolvatur, &c. Et an externus, qui in hoc loco peccata hic reservata commisit, nequit absolvi nisi ab habente potestatem circa reservata. *Ex par. 11. tr. 2. & Misc. 2. ref. 48. ibid.*

50. Hic Panormi sodomia reservatur à Domino Archiepiscopo. Quidam iter agens per aliam Diœcesim fuit absolutus à tali casu, à quodam Sacerdote ordinario. Posteà Panormum rediens, cùm incidenter in alia confessione id explicaret, noluit Confessarius illum absolvere, asserendo illam confessionem fuisse invalidam, & ipsum non habere potestatem absolvendi à casibus reservatis? quæsitum à me fuit, an hæc opinio esset vera. Et an hoc intelligatur, quando quis non suscipit peregrinationem in fraudem legis, ea sola de causa, ut possit aliis confiteri. Et quid est dicendum, si supra dictus casus, vel alius fuisset in utraque Diœcesi reservatus. *Ex par. 2. tract. 17. & Misc. 3. ref. 56. pag. 224.*

51. An si v.g. furtum, sodomia, &c. essent casus reservati in aliqua Diœcesi, si committantur in Monasteriis Regularium exemptis, possit à quocumque Confessario absolvi. Et docetur, quod non dicitur subditus, qui intra Diœcesim furtum in loco exempto, ut in Monasterio, commisit. Et quæritur, an puellæ manentes in educatione apud Moniales exemptas subjaceant jurisdictioni, aut reservationi casuum factæ ab ordinario loci. Et an violantes statutum, vel sententiam Episcopi in Monasterio exempto incurrant excommunicationem ab Episcopo latam. *Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. ref. 9. aliàs 7. ibidem.*

52. An incidat in casum reservatum blasphemiæ, si quis in ebrietate illam proferat, quam ante ebrietatem prævidit. Et an iste in censuram incidat, si ea esset lata contra blasphemantes. Et an si quis vinum usque ad ebrietatem sumeret ad finem, & animo jactandi blasphemias, iste incidat in casum reservatum blasphemiæ si illas proferat in ebrietate. Et an isto casu non teneatur confiteri se illas jactasse, sed satis sit dicere, quod se inebriavit animo illas jactandi. Et notatur casum reservatum blasphemiæ esse de blasphemia publica, & consuetudinaria. Sed difficultas est, quænam dicenda sit blasphemia publica, & quænam dicatur prolata ex consuetudine. Et an conculcantes vel percutientes Imagines sactas sint blasphemi, vel sacrilegi. Et an hoc delictum pertineat ad S. Officium. *Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. ref. 70. aliàs 68. pag. 215.*

53. An sit blasphemus consuetudinarius, qui post retractatam per actum oppositum pravam voluntatem, iterum deliberatè per tres vices blasphemat. Et an iste nunquam incidat blasphemando tali modo in casum reservatum blasphemiæ publicæ, & ex consuetudine, & hoc toties, quoties per retractationem, & post actum contritionis extra Sacramentum detestatur consuetudinem advertenter blasphemandi, si iterum semel, vel bis, vel ter blasphemat post ultimam retractationem, confessionem, vel contritionem. Et notatur, quod hoc non debet intelligi de blasphemiis eodem tempore, eodemque impetu iræ prolatis, sed de evomitis in interpolatis temporibus. Et quid est dicendum de eo, qui in ludo eodem, cum eisdem personis ex intervallo, & interpolatis diversis verbis pluries blasphemaverit Deum, vel B. Virginem; an, inquam, incidat in eadum reservatum, ut blasphemus ex prava consuetudine. *Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. resol. 71. aliàs 69. pag. 216.*

54. An Alumni, qui vivunt in Collegiis Societatis Jesu, vel aliorum Regularium exemptorum subdantur casibus Episcopalibus. Idem est quoad confessiones, & censuras. *Ex par. 7. tr. 32. & Misc. 3. resolut. 14. aliàs 12. ibid.*

55. In Tabella casuum reservatorum Diœcesis Panormitanæ adest peccatum sodomiæ: quæsitum à me fuit, an pueri, ante annos pubertatis includantur in tali reservatione. *Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. ref. 1. pag. 217.*

56. Quidam Sacerdos absolvit pœnitentem, qui rem habuerat cum femina in vase præpostero, tenens illam opinionem, hanc non esse veram Sodomiam, nec includi in casu reservato Sodomiæ posito in Tabella illustrissimi Archiepiscopi: quæsivit posteà, an peccaverit, & an illud Sacramentum fuerit nullum, quia ille pœnitens aliud peccatum in illa confessione non fuerit confessus. Et discutitur, an in materia Sacramentorum sequi possit opinio probabilis, relicta probabiliori, & tutiori. Et adde non solùm errorem communem, sed etiam probabilem Doctorum opinionem efficere, ut Ecclesia det jurisdictionem, etiamsi fortè opinio illa sit falsa, ut si probabile sit talem posse absolvere à reservatis, vel censuris, & similibus. *Ex p. 2. tr. 15. & Misc. 1. ref. 29. ibid.*

57. An Bulla Pii V. contra Clericos Sodomitas obliget in foro cōscientiæ, & sit usu recepta. *Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 3. ref. 61. ibid.*

58. An

Hic verò transcribuntur reliquæ omnes difficultates pertinentes ad hunc *Tractatum 5. de Reservatis*, atque de eorum Absolutione hujus Tom. I. quæ mistæ dispersæ sunt, vel latent in cęteris omnibus aliis Tractatibus hujus totius operis, ut ita citius, & expeditius omnes quæstiones, & Resolutiones inveniantur.

lo, cùm Moniales Capitulum non habeant? *Ex p.3.tr.8 ex ref.13.& ex p.2.tr.17.ex ref. 30.& ex p.6.tr. 7.ex ref. 57.& ex p. 4.tr.4.ex ref.61.& ex par.10.tract.13.ex ref.22. & 52.* Quæ nunc invenientur *in tom. 7.tract. 1.de Regularibus ref.* 269.273.205. 118.168.& 317.

k. Nota, quod in supradicto *to.7.& tract.1.de Regularibus* invenies aliàs multas quæstiones pro reservatis ipsorummet Regularium tantùm, & etiam Novitiorum signanter *à ref.* 102. *usque ad ref.*150.*præcitati tractatus*.

l. An quis incidat in casum reservatum, si dedit consilium ad homicidium alicui parato homicidium facere, si ex illo consilio posteà libentius, & citius homicidium commiserit? Et an quando tempore Ordinationis Episcopi ferunt excommunicationem contra furtivè, &c. Ordinationi se ingerentes, dicta irregularitas regulariter sit Papæ reservata, ita ut Episcopus in ea non possit dispensare? *Ex p.8.tr.7 ex ref.*92.*& ex p.4.tract.2.ex ref.*55.Quæ hic reperientur *in to.5.tract. 5. de Irregularitate ref.*107.& 15.

m. An incidat in casum reservatum de coeuntibus cum brutis, qui cognosceret belluam, quæ jam esset mortua, si intra ejus vas seminet? *Ex p.9.tr.9.ex ref.*1.Quæ hic est *in tom. 8.tr. 6.de Luxuria ref.*6.

n. An impuberes commiscentes se cum consanguineis vel affinibus sint inclusi in casu reservato incestus? & an concubitus viri Christiani cum muliere infideli, Turca, vel hæretica sit circumstantia in confessione aperienda, si casus sit ab Episcopo reservatus? *Ex part.3.tract.4.ex resol.* 100.*aliàs* 101.*& ex ref.* 137.*aliàs* 138. Quæ hic sunt infrà *in tract. 7. de Circumstantiis ref.*137.& 126.

o. An committentes homicidium voluntarium, raptum virginis, sacrilegium cum Moniali, incestum, sodomiam, & similia peccata, quibus annexa est reservatio, afficiantur reservatione, si hæc ignoretur? *Ex par.7.tr.4.ex ref.*14.Quæ nunc invenietur *in tom.5.tr.7.de Simonia ref.*62.

p. An ignorantia censuræ invincibilis, quæ est annexa casibus Pontificia impediat reservationem? Et quid si supradicta ignorantia sit crassa, supina, vel affectata? Et an vendere Agnus Dei, & retinere illos sit excommunicatio Pontifici reservata? Et an lata excommunicatio reservata contra perpetrantes homicidium, si quis jam propinato alteri veneno confiteatur illud, incidat in censuram, vel casum reservatum, si homicidium est reservatum? *Ex p.9.tr.6.ex ref.*13.*& in par.3. tr.6.ref.*12.*& ex p.8.tr.7.ex ref.* 85.Quæ hic reperientur *in tom. 5.tr.1.de Excommunicatione ref.*35.76.10.

q. An ex abortu casuali incurratur reservatio? Et plurimi alii casus deciduntur, in quibus resolvitur, quod ex abortu non incurritur reservatio. Et an, qui approbavit abortum jam factum etiam suo nomine, incidat in casum reservatum per Episcopum? Et an quando Episcopus, seu Ordinarius generaliter concedit alicui Confessario facultatem absolvendi à casibus, & censuris sibi reservatis, tunc enim non censeatur concessus abortus animati fœtus, nisi specificetur? *Ex par.17.tr. 5.ex ref.*20.9.14.& 19.Quæ hic sunt *in tom.5.tr. 6.de Abortu ref.* 17.29.& 6.

TRACTATVS VI.

De Satisfactione Sacramentali. pag.222.

1. AN Confessarius teneatur imponere pœnitentiam ante absolutionem? & an consuetudo, ut prius imponatur pœnitentia, quam penitens absolvatur, nullam inducat obligationem? *Ex par.5.tr.13.& Misc.1.ref.36.ibid.*

2. An penitens teneatur acceptare injunctam à Confessario pœnitentiam sub onere peccati mortalis? Et an Confessarius possit absolvere penitentem nolentem acceptare injunctam penitentiam? Et quid, si penitens non respueret omnem penitentiam, sed aliqualem, licèt parvam, ut unum Pater noster, acceptet? *Ex par.2.tr.15.& Misc.1.ref.52.ibid.*

3. An opinio plurimorum Doctorum asserentium penitentem non teneri acceptare penitentiam impositam à Confessario sit saltem tamquam improbabilis censutanda? *Ex par. 11.tract. 12.& Misc.7.ref.2.pag.*223.

4. An penitens, qui non vult acceptare penitentiam, sit absolvendus? Et quid, si penitentia sit medicinalis, seu præservativa? *Ex p.3.tr.4. ref.*51.*ibid.*

5. Quidam Confessarius voluntariè omisit imponere penitentiam in confessione peccatorum venialium, quæsivit an peccatum mortale commiserit? Et penitens, qui reliquit facere penitentiam levem, v.g. ut si unus Psalmus, vel Miserere, & hoc etiam sub peccata gravis, fuerit impositus, an peccet mortaliter? Et an omissio penitentiæ gravis impositæ propter sola venialis, vel mortalia jam prius confessa sit culpa mortalis? *Ex par.6. tr.6.& Misc.1.ref.44 pag.*224.

6. An Confessarius possit imponere penitentiam levem sub mortali? *Ex par.5.tract.5.ref.51 ibid.*

7. Quàm sit necessarium ad tollendos Confessariorum scrupulos in imponendis parvis penitentiis apponere post absolutionem illam clausulam, *Quidquid boni feceris, & mali sustinueris &c.* Et notatur, quod verba dictæ clausulæ erunt penitenti declaranda. Et advertitur, quod doctrina hujus Resolutionis non est intelligenda, si penitens egeat penitentia aliqua præservativa. *Ex p.3 tr.4.ref.96.aliàs 97.ibid.*

9. An Confessarius excusetur à culpa, si imponat leves penitentias propter illa verba, quæ in absolutione semper adduntur. *Quidquid boni feceris, & mali sustinueris, &c.* maximè, si hoc penitenti explicet? *Ex p.6.tr.7.& Misc.1.ref.5.pag.*225.

9. An Confessarius possit minuere penitentiam pro magnis peccatis, si post eorum absolutionem addat clausulam, *Quidquid boni feceris, &c.* Et infertur omnia opera bona Confesso injuncta, etiam quæ facturus est in peccato, operari ex opere operato meritorum Christi remissionem pœnæ temporalis ex peccatis confessis, & remissis. Et docetur commutationem penitentiæ posse fieri à Confessario extra Confessionem sacramentalem, etiam à secundo Confessario. Et explanatur, quod Pontifex, vel Episcopus potest commutare sacramentalem penitentiam extra judicium sacramentale per applicationem Indulgentiæ. Et advertitur, quod penitens satisfacit penitentiæ de danda eleemosyna, dando illam Patri, fratribus, aut aliis indigentibus, & si teneatur aliter illis subvenire. Et observatur, quod cui integrum Rosarium, (ex tribus enim partibus constat,) injunctum est in penitentiam, satisfacit recitando tribus diebus singulis singulas partes. Item penitens impotens ad implendam penitentiam jejunii in pane & aqua, non tenetur jejunare modo consueto Ecclesiæ. Et an cui injunctum est in pœnitentiam, ut quotidie per annum, mensem, vel hebdomadam Psalmos, vel Coronam recitet, &c. satisfacit, si uno, duobus, vel tribus diebus hæc recitet simul? Et tandem advertitur, quod non est deneganda absolutio pœnitenti, qui nollet acceptare pœnitentiam pro peccatis confessis nisi levem, & exiguam, secus verò si nullam. *Ex par. 9.tract. 9.& Misc.4. ref.55.aliàs.54.ibid.*

10. Adducuntur aliquæ doctrinæ consolatoriæ pro Confessariis scrupolosis circa impositionem penitentiæ in sacramentali confessione. Prima est, quod possit Confessarius dare levem pœnitentiam pro magnis peccatis, si post eorum absolutionem apponat Clausulam istam, *Quidquid boni feceris, sit tibi in remissionem peccatorum, &c.* Altera doctrina est, quod si probabiliter Confessarius opinatur penitentem lucraturum esse aliquam indulgentiam plenariam, potest similiter pro magnis peccatis imponere pœnitentiam levem. Et docetur esse Indulgentiam plenariam concessam ab Adriano VI. omnibus Christi fidelibus, qui salutationem Angelicam Vespertinam, seu post Completorium post solis occasum ter recitant cum versiculis solitis; etiamque lucrari, si illam ignorent. Imò additur, quod si quis recitavit serò in statu peccati mortalis dictas salutationes Angelicas, si posteà manè, v.g. redeat in gratiam, lucrabitur illam Indulgentiam Adriani VI. *Ex p.10.tr.16.& Misc. 7.ref. 1.pag.*226.

11. An Confessarius possit imponere pœnitentiam omninò liberam faciendam arbitrio pœnitentis? Et infertur, quod non requiritur semper ut Confessarius injungat aliquod opus in particulari, sed sufficit, ut dicat, impono tibi pro pœnitentia, quidquid hodie, vel hac hebdomada, vel mense feceris. Et an tamen ex voluntate Confessarii, & ex justa causa possit pœnitentia impleri per alium, & suum effectum ex opere operato in eo, pro quo impletur, sortiri? *Ex par.3 tr.4.ref.82.p.*227.

12. An aliquando sit conveniens imponere pœnitentiam implendam per opus aliàs præceptum? Et an si Sacerdos imponat jejunium absolutè, satisfaciat pœnitens per jejunium, per quod aliundè teneretur? Et quid, si Confessarius præcipiat, ut in diebus festis duæ Missæ audiantur, vel quando eleemosyna injuncta sit; an intelligendum est Missam, quæ in præcepto est, & eleemosynam quomodocumque factam etiam comprehendere velle? *Ex par.3.tr.4.ref.83.aliàs 84.p.*228.

13. An Confessarius possit imponere sub pœnitentia, quod Sacra Eucharistia non suscipiatur? Ex quo etiam deducitur, an expediat Prælatos Religionum privare susceptione Eucharistiæ suos subditos causa illos mortificandi, nec id expediat Confessariis erga suos pœnitentes? Et docetur, quod Communiones, quæ ex consuetudine præfinitæ sunt fieri, potest Prælatus imperare; quæ verò præfinitæ non sunt, non possit jubere; quia ad id, quod est super Regulam, non potest obligare. Etiamque annotatur, quod sumptio Eucharistiæ possit imponi sub penitentia, sed eam acceptare non tenetur pœnitens. *Ex par.3.tr.4.ref.114.aliàs 115.ibid.*

14. An Confessarius possit imponere penitentiam, ne quis tali

die recipiat Eucharistiam, & si pœnitens talem pœnitentiam acceptavit, teneatur postea illam implere? Et an sumptio Eucharistiæ possit imponi in pœnitentiam? Et an pœnitens in utroque casu teneatur talem pœnitentiam acceptare? & cursim docetur posse Confessarium commutare pœnitentiam ab alio impositam, dummodò fiat in sacramentalem confessionem, & habeat æqualem potestatem. *Ex par. 10. tract. 13. & Misc. 3. res. 47. pag. 229.*

15. An Confessarius licitè imponat sub pœnitentia officium v.g. Mortuorum, vel alias Orationes recitandas pro animabus Purgatorii? *Ex p. 3. tr. 4. res. 54. ibid.*

16. An rectè Confessarii imponant pœnitentias applicandas pro animabus Purgatorii? *Ex par. 3. tr. addit. res. 11. pag. 230.*

17. An Confessarius possit imponere pœnitenti, ut satisfactionem pro peccatis impositam applicet pro animabus Purgatorii? Et ex doctrina hujus quæstionis infertur non solùm pro defunctis, sed etiam pro vivis posse sacramentalem pœnitentiam imponi *Ex par. 9. tr. 7. & Misc. 2. res. 57. ibid.*

18. An opinio aliquorum asserentium Confessarium non posse imponere pœnitentiam pro animabus Purgatorii sit improbabilis? Et observatur primò sæpius Confessarium excusari a culpa imponente leves pœnitentias in confessionibus ratione illius clausulæ, *Passio Domini nostri, &c.* quamvis essentia absolutionis consistit in his verbis; *Absolvo te.* Secundò posse pœnitentem commutare pœnitentiam impositam à confessario in melius. Tertiò tunc dilationem pœnitentiæ gravis esse nimiam, quando differtur post tertium diem ab imposita pœnitentia, sed tandem quæritur, an si tempus implendi pœnitentiam à Confessario non sit præfixum, possit pœnitentia ad annum differri; *Ex par. 11. tr. 8. & Misc. 8. res. 26. pag. 231.*

19. An Confessarius possit imponere pœnitentiam, ut si quis committeret tale peccatum, solvet statim eleemosynam pauperibus, vel confiteatur, aut communicet Dominica sequenti. *Ex par. 10. tr. 13. & Mic. 3. res. 48. pag. 231.*

20. Quis habuit pœnitentiam dicendi singulis sextis Feriis Litanias, quæsivit, an teneatur ad preces, & Orationes subsequentes: vel an teneatur adire Confessarium, ut se magis explicet? Idem dicendum est quia vovit recitare Litanias, vel si aliquod votum fuisset commutatum in recitandis, v.g. singulis septimaniis Litaniis. *Ex p. 9. tr. 7. & Misc. 2. res. 46. p. 233.*

21. An qui habet pœnitentiam à Confessario per annum singulis diebus, v.g. recitandi Coronam, vel Litanias B. Virginis, satisfaciat, si recitet simul intra paucos dies? & an si pœnitentia sit v.g. injuncta de jejunando diebus Veneris, vel Sabbati unius mensis vel anni, si per impotentiam illis diebus non possit jejunare, teneatur alio die jejunare? Et an qui habuit pœnitentiam cum circumstantia eam adimplendi flexis genibus coram Imagine tali, peccet mortaliter aliter faciendo? *Ex p. 10. tract. 15. & Misc. 5. res. 12. ibid.*

22. An Confessarius, qui culpabiliter non obligavit pœnitentem ad restitutionem, peccet, & teneatur ipse restituere? *Ex par. 2. tr. 16. & Misc. 2. res. 1. ibid.*

23. An idem Confessarius possit extra confessionem pœnitentiam à se impositam commutare? *Ex par. 6. tract. 6. & Misc. 1. res. 46. pag. 234.*

24. An post unam hebdomadam possit idem Confessarius commutare pœnitentiam, nullo denuò Sacramento ministrato? Et docetur commutationem pœnitentiæ faciendam ab alio Confessario, opus esse ipsum pœnitentem agnoscere, & judicare peccata illius saltem præcipua, ob quæ pœnitentia, sive satisfactio ab alio imposita fuit. Sed advertitur, quod pœnitens non tenetur aperire Sacerdoti illi posteriori peccata, ob quæ pœnitentia prior est imposita, ita ut iste secundus Confessarius possit etiam commutare pœnitentiam extra confessionem. Et quid maximè, si pœnitentia est medicinalis? Quæritur etiam, quando teneatur pœnitens satisfactionem sibi in Sacramento impositam adimplere? Et explanatur quid faciendum sit, quando pœnitens, vel Confessarius à confessionali recessit, & oblitus est pœnitentiæ impositæ; aut fortè Confessarius ex oblivione oblitus est pœnitentiam imponere. Et notatur, quod si singulis mensibus obligatus sis communicare, non peccabis mortaliter, si sex, vel octo dies communionem distuleris. Et quod obligatus jejunare Feria sexta, si ommittat jejunium eo die intentione transferendi illud in sequentem diem non excedere culpam venialem. Et tandem docetur, quod si pœnitens probabiliter judicat, vel dubitat se pœnitentiam post aliquod tempus implere non posse, tenetur, cùm primum possit illam adimplere; si verò hoc non dubitet, potest illam per annum differre. *Ex par. 9. tr. 6. & Misc. 1. res. 56. alias 57. ibid.*

25. Vtrùm unus Confessarius possit impositam pœnitentiam ab alio commutare? Et an Sacerdos possit commutare pœnitentiam, non addita confessione eorumdem peccatorum? Et an secundus Confessarius, qui non habet potestatem absolvendi à peccatis reservatis, super quibus pœnitentia imposita est, possit hoc non obstante, pœnitentiam illam commutare? Et an dicta commutatio facienda sit in sacramentali confessione, vel extra? Et an si intra unum, vel alterum diem, triduum, vel hebdomadam redeat pœnitens, possit extra confessionem ab eodem Confessario commutari pœnitentia? Et utrùm, si pœnitentia sit tantùm medicinalis, possit à quolibet Confessario extra confessionem commutari, suspendi, & super ea dispensari? Et an prædicta commutatio possit ab eodem Confessario fieri sine causa? Et quid ab alio Sacerdote? Et an pœnitens authoritate propria possit commutare pœnitentiam à Confessario impositam in opus evidenter melius? Et an possit pœnitens pœnitentiam impositam per annum differre? *Ex par. 2. tract. 15. & Misc. 1. res. 53. pag. 235.*

26. An secundus Confessarius possit commutare pœnitentiam extra confessionem sacramentalem? Ex quo cursissimè infertur, quod votum commutari potest, & absolutio à censuris potest fieri extra Sacramentum. Et docetur primum Confessarium, qui imposuit pœnitentiam, illam commutare, vel diminuere posse extra confessionem. Item brevissimè deducitur, quod pœnitens ipse possit, authoritate propria, commutare pœnitentiam sibi à Confessario injuncta in opus æquale, aut saltem in evidenter melius. *Ex par. 10. tract. 12. & Misc. 2. resol. 43. pag. 236.*

27. An Confessarius possit commutare pœnitentiam præservativam ab alio Confessario impositam? Et an Confessarius possit commutare pœnitentiam, non audita priori confessione eorumdem peccatorum etiam reservatorum? *Ex p. 3. tr. 4. res. 136. alias 137. pag. 237.*

28. An pœnitens propria authoritate possit commutare pœnitentiam impositam à Confessario in evidenter meliorem? Idem est dicendum de voto. Et an Sacerdos simplicites possit ex justa causa mutare pœnitentiam peccatorum mortalium, quæ jam fuerunt legitimo Confessario confessa? Et quid, si pœnitentia fuerit data super peccata reservata, & etiam non iterata priori confessione, dummodò hoc efficiat in sacramentali confessione, & non extra; quod si commutaverit idem Confessarius, poterit quidem etiam extra confessionem? Et an teneatur Confessarius commutare pœnitentiam à se, vel ab alio injunctam, si nolit? Et quod, si adsit periculum fractionis, vel maxima afflictio, & cordis angustia in pœnitente? Idem est de commutatione voti. Et docetur, quod Confessarii non reminiscentes pœnitentiæ impositæ ob vitandam molestiam fœminarum oblitarum pœnitentiæ, & postulantium, aliam injungi possint designare aliquod opus ab illis agendum, dicendo, age, quod volueris. *Ex p. 3. tract. 4. resol. 53. ibid.*

29. An pœnitens propria authoritate possit commutare pœnitentiam sibi impositam in opus evidenter melius? Idem est dicendum de commutatione voti. *Ex par. 5. tract. 15. & Misc. 2. res. 73. ibid.*

30. An pœnitens possit commutare propria authoritate pœnitentiam in melius? Et docetur, quod quando pœnitens obliviscitur pœnitentiæ injunctæ, & non possit adire primum Confessarium, potest adimplere pœnitentiam secundùm proprium arbitrium, considerando peccata confessa, & satisfactionem, quæ communiter solet adiungi pro similibus peccatis. Et quæritur, an pœnitens satisfaciat Psalmis, Coronæ, aut aliis precibus pro pœnitentia injuncta debitis, si sola mente recitet; Et deducitur, quod non satisfacit, qui habens pro pœnitentia injunctum jejunium, si illud noctu frangit, etiam si in die illud servet. *Ex par. 9. tract. 9. & Misc. 4. res. 54 alias. 53. ibid.*

31. Alia dubia circa pœnitentiam impositam a Confessario proponuntur. Sed præter ea jam ex illis iterum adscripta in hoc tractatu, restant sequentia dubia. Primum, an Confessarius teneatur imponere pœnitentiam præservativam? Secundum, an Confessarius possit injungere pœnitenti, ut matrimonium contrahat? Tertium an qui ex pœnitentia ad Rosarium, vel Coronam Virginis recitandam obligationem habet, possit recitare cum socio, dicens quilibet suam salutationem Angelicam? Quartum, an pœnitens, si impotens sit ad recitandum officium, Psalmos, Coronam, &c. solus, teneatur hæc cum socio recitare, & pœnitentiam adimplere, si socium facillimè adinvenire queat? *Ex par. 11. tr. 6. & Misc. 7. res. 3. p. 238.*

32. An facta commutatione pœnitentiæ, possit pœnitens eligere, quàm maluerit? Et quid, si pœnitens iterum confiteatur eadem peccata, super quibus pœnitentia injuncta fuit, & de novo illi pœnitentia imponitur, tacita prima; an teneatur, secunda pœnitentia non obstante, adimplere primam non revocatam? Et an Confessarius in alia confessione, etiam non iterata confessione, possit commutare pœnitentiam? Et an idem Confessarius possit, non audita confessione, mutare pœnitentiam, si pœnitens intra hebdomadam redeat? Etiamque quæritur, utrùm Confessarius possit imponere pœnitentiam gravem sub onere tantùm peccati venialis? Et an pœnitens, si ex negligentia non adimplet pœnitentiam tempore determinato à Confessario peccet tantùm venialiter? *Ex par. 11. tract. 8. & Misc. 8. res. 55. pag. 239.*

33. An

3. An pœnitentia imposita a Confessario, quando adimpletur, debeat referri ad confessionem, v.g. si quis habuit pęnitentiam à Confessario audiendi Missam quotidie per spatium unius mensis, vel anni, sed aliquando audivit Missam immemor dictæ pęnitentiæ, quæritur, an satisfaciat præcepto pęnitentiæ injunctæ, & satisfactio illa fuerit pars Sacramenti, ut possit prodesse ex opere operato, Et quid, si injunctum opus in pœnitentia pœnitens executioni mandaret cum intentione expressa illam non implendi; an tunc quidem satisfaciat præcepto Confessarii, sed tamen non habeat rationem partis Sacramenti, & per consequens non remittat pęnam ex opere operato. Et an pœnitens possit propria authoritate commutare pœnitentiam à Confessario positam in opus evidenter melius sicut votum. *Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. res. 26. aliàs 25. p. 240.*

34. An Satisfactio Sacramenti causet gratiam ex opere operato, Et an implere pęnitentiam in peccato mortali, sit peccatum mortale. *Ex par. 3. tr. 4. res. 70. pag. 241.*

35. An satisfactio sacramentalis in peccato mortali facta habeat suum effectum. Et asseritur pœnitentiam in statu peccati mortalis impletam remittere posteà pęnam temporalem ex opere operato, quando recedit fictio, id est, quando cessat status ille. Et an pęnitentia à Confessario taxata juxta gravitatem peccatorum, & non minorata ob fragilitatem pęnitentis extinguat debitum totius pęnæ temporalis restantis. *Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. res. 38. ibid.*

36. An satisfactio sacramentalis facta in peccato reviviscat, cùm homo resurgit per contritionem subsequentem. *Ex part. 3. tr. 4. res. 84. aliàs 85. ibid.*

37. An implens pęnitentiam in peccato mortali peccet mortaliter. Et an qui oblitus est pęnitentiæ sibi injunctæ, teneatur secundo eadem peccata confiteri, vel quid debeat facere. Et an possit à Confessario imponi in pœnitentiam sacramentalē opus præcepti; & an pęnitens illam omittens peccet dupliciter. Et an Confessarius possit imponere pęnitentiam per modum concilii, dicendo, si hoc, vel illud feceris, serviat tibi in satisfactionem, Et an possit pœnitens pœnitentiam in vindictam peccatorum implere per alterum, quando Confessarius id vult. Et an Confessarius possit in pœnitentiam sacramentalem imponere opus internum, *Ex part. 4. tract. 4. & Misc. res. 241. pag. 242.*

38. An adimplere pęnitentiam in statu peccati mortalis sit saltem peccatum veniale. *Ex par. 6. tr. 6. & Misc. 1. res. 45. ibidem.*

39. An qui non adimplet pęnitentiam in tempore à Confessario præfixo, peccet mortaliter. Et notatur, quod si in honorem alicujus Festi peculiaris imponat, v.g. Confessarius jejunium, si per impotentiam à jejunio illius diei pęnitens excusetur, non tenetur posteà alio die jejunare. Secus autem, si Confessarius præciperet pęnitentibus jejunium diebus Veneris, vel Sabbati unius mensis, vel anni. *Ex p. 3. tract. 4. resol. 91. aliàs 92. ibidem.*

40. An Confessarius imponens pęnitentiam, etiam tempus determinando, post illud elapsum teneatur pęnitens adhuc illud adimplere. *Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. resol. 37. p. 243.*

41. An qui habuit pęnitentiam jejunandi, v.g. singulis sextis Feriis, si non possit illo die jejunare, teneatur altero die ad jejunandum. Et infertur, si Confessarius imponat jejunium pęnitenti, singulis diebus Veneris per annum servandum, & Festum Nativitatis Domini incidat in die Veneris, non teneri pęnitentem illo die jejunare, sed posse jejunium in alium diem transferre. *Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. res. 53. aliàs 52. ibid.*

42. An Confessio sacramentalis injuncta singulis mensibus possit ultra differri. Et an in prædicto casu possit anticipari. Idem dicendum est in utroque casu, si votum esset emissum de confessione agenda singulis mensibus. *Ex part. 3. tr. 4. res. 99. aliàs 100. ibid.*

43. An qui per Confessarium vigore literarum alicujus dispensationis habuit pœnitentiam, ut singulis mensibus confiteatur, an inquam, confessionem aliquo mense omissam teneatur sequenti supplere. Et notatur, quod eo mense, quo iste vellet satisfacere præcepto confessionis annuæ, tantùm obligatur ad unam confessionem, eaque satisfaciet tum dispensationi, tum præcepto Ecclesiæ. Idem est de eo, qui menstruam confessionem vovit, vel si à quolibet Confessario menstruam confessionem in pęnitentiam habuit. *Ex par. 5. tract. 14. & Misc. 2. res. 31. ibid.*

44. An pęnitentia imposita à Confessario possit differri ad unum annum. Et quid, si intra prædictum annum iterum vult confiteri, & non adimplevit pęnitentiam præteritam, vel primam confessionis præteritæ, an adhuc possit differre primam pęnitentiam ad unum annum. *Ex par. 10. tract. 12. & Misc. 2. res. 42. pag. 244.*

45. An pęnitens possit per annum differre pęnitentiam impositam à Confessario. Et alia dubia proponuntur circa hoc. *Ex p. 11. tr. 7. & Misc. 7. res. 10. ibid.*

46. An in dilatione pęnitentiæ injunctæ detur parvitas materiæ. Et cursim docetur pęnitentem posse infra annum differre adimpletionem pęnitentiæ, si Confessarius aliter non injunxerit. Et notatur non adimplere pęnitentiam esse quid grave & mortale. Et quid, si Confessarius imponat pęnitentiam dicendi tertiam partem Rosarii B. Virginis, si omitterentur, v.g. quatuor Ave Maria, an excusetur pęnitens à peccato mortali ratione parvitatis materiæ. Idem est de pęnitentia audiendi Sacrum, si illud audiat post Evangelium recitatum, & de aliis similibus pęnitentiis agitur in quibus datur parvitas materiæ. *Ex p. 5. tr. 5. res. 15. pag. 245.*

47. An si quis culpabiliter omittat modicam injunctam pęnitentiam, peccet mortaliter, etiamsi sit imposita propter peccata venialia. Et quid dicendum sit, si pęnitentia gravis sit, sed ob venialia tantùm peccata imposita, an ejus transgressio, vel omissio non transcendat culpam venialem. Et advertitur obligationem acceptandi pęnitentiam levem esse solùm sub veniali. *Ex p. 3. tr. 4. res. 101. aliàs 102. ibid.*

48. An qui non implet pęnitentiam gravem impositam pro venialibus, vel quod sæpius solet evenire pro mortalibus aliàs confessis, peccet mortaliter. Et quid, si imposita pęnitentia absolutè sit levis, vel si aliqua exigua pars pęnitentiæ gravis à pęnitente non adimpleatur. Et notatur Confessarium imponentem pęnitentiam post datam absolutionem non peccare venialiter. *Ex p. 3. tr. 4. res. 135. aliàs 136. p. 246.*

49. An injungenda sit pęnitentia scrupuloso frequenter intra eamdem horam accedenti ad confessionem. *Ex par. 6. tract. 7. & Misc. 2. res. 6. ibid.*

50. An quis possit unico actu pluribus præceptis, & obligationibus satisfacere; Et pro praxi hujus quæstionis aliqui diversi casus in textu hujus Resolutionis adducuntur, & signanter quatuor Curiosi casus inferuntur pro satisfactione sacramentali. *Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. res. 86. ibid.*

51. An qui v.g. per mensem singulis diebus habuit pęnitentiam audiendi Missam, teneatur diebus festivis duas Missas audire. *Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. res. 62. pag. 247.*

52. An si Confessarius v. g. injunxit duas Missas audire, satisfaciat pęnitens, si simul ex uno loco illas audiat à duobus Sacerdotibus. *Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. res. 71. ibid.*

53. Quis ex devotione recitabat singulis diebus Officium B. Virginis, qui posteà, habuit pęnitentiam recitandi per annum singulis diebus tertiam partem Coronæ ejusdem B. Virginis, quæsivit à me, an satisfaceret dictæ pœnitentiæ cum recitatione prædicti Officii. Et quid, si pœnitentia sit medicinalis, & præservativa. *Ex p. 3. tr. 4. res. 105. aliàs 106. ibid.*

54. Quis habuit pœnitentiam recitandi septem Psalmos per aliquas sextas Ferias, flexis genibus coram crucifixo, quæritur, an impleverit Pœnitentiam recitandi dictos Psalmos aliquo alio tempore, & loco sine illis circumstantiis. *Ex part. 3. tract. 4. res. 55. ibid.*

55. Quis fecit pœnitentiam impositam à Confessario absque intentione illam adimplendi, imò cum intentione contraria, quæritur, an teneatur illam denuò facere. Et infertur, quod licèt pęnitens non recordetur pęnitentiæ impositæ, adhuc satisfaciet jejunando ex devotione. Et quod si alicui Confessarius imposuit pro pœnitentia jejunium, vel eleemosynam disjunctim, & ipse dederit eleemosynam cum intentione non adimplendi pœnitentiam per illam partem, sed jejunando posteà, possit adhuc posteà pœnitens non jejunare. *Ex. p. 6. tr. 6. & Misc. 1. res. 43. pag. 248.*

56. Quæ pœnitentia injungenda sit à Confessario ei, qui hominem necasset. *Ex p. 5. tr. 4. res. 43. ibid.*

57. An si quis lucretur Indulgentiam plenariam, liber remaneat ab implenda pœnitentia medicinali imposita à Confessario. Et quid, si pęnitentia non sit medicinalis. *Ex par. 10. tract. 12. & Misc. 2. res. 47. aliàs 46. ibid.*

58. Quando pœnitentia imposita à Dataria pro aliquo matrimonio dirimente impleri non potest, quæritur, an possit commutari ab Episcopo, & contrahentes virtute dispensationis obtentæ matrimonium inire. Et pro praxi hujus quæstionis aliæ diversæ difficultates in exemplum adducuntur. *Ex p. 7. tra. 10. & Misc. 1. res. 9. ibid.*

59. An Episcopus ex justa causa possit commutare pœnitentiam à Pontifice impositam. *Ex p. 9. tr. 9. & Misc. 4. res. 11. pag. 249.*

Nunc autem abscribuntur aliæ paucæ difficultates pertinentes simul ad hunc *Tract. 6. de Satisfactione Sacramentali*, quæ dispersæ divagantur per cæteros alios Tom. Tract. & Ref. hujus totius operis, ut ita promptius omnes difficultates, & quæstiones reperiantur.

AN Summus Pontifex, si Sacerdos non sit, possit tollere pœnitentias in sacramentali confessione impositas. Et docetur per Indulgentias non tantùm indirectè, & mediatè, sed etiam directè, & immediatè tolli sacramentales pœnitentias. Ex quo etiam infertur non teneri ad servandam pœnitentiam, quam in vindictam suorum peccatorum in foro sacramentali quis accipit, si probabiliter Indulgentias lucratus est. Et an Pontifex per Indulgentias intendat non solùm liberare à pœnitentiis injunctis à Confessario, sed etiam à non injunctis. *Ex part.8.tr.1.ex ref.80. & 81.* Quæ nunc invenientur *in tom. 3, tr.1.de Potest.Pontificis ref.44.& 45.*

An qui ex injuncta pœnitentia, in confessione, aut ex alio capite habet mandatum offerendi suffragium pro defuncto, & opus impleat existens in peccato mortali, teneatur iterum illud implere in statu gratiæ. *Ex p.11.tr.5,ex ref,54.§.Sed* Quæ hic est *in tom.8.tract.10.ref.14.*

An qui ratione pœnitentiæ teneatur recitare Officium Divinum & simul est in Sacris, vel Beneficiarius, teneatur pluries in die Officium Divinum recitare. Et an Clericus, & Religiosus, qui recitat Psalmos pro pœnitentia à Confessario injuncta lingua Italica, Hispanica, aut alia vulgari sine causa, peccet mortaliter. Et quid, si lingua Hebraica, aut Græca illos recitet. *Ex p.9.tr.9ex ref.12.& in tr.7.ex ref.67.* Quæ nunc inveniantur *in tom.3.tr.6.de Horis Canonicis ref.112.& 49.*

An si quis ex devotione inviserit hanc, vel illam Ecclesiam, & non recordetur, quod ad id teneatur ex pœnitentia a Confessario injuncta, si posteà recordetur pœnitentiæ, teneatur iterum illam visitare. *Ex p.5.tr.13.ex ref.94.* Quæ hic reperietur *in tom.8.tr.7.de Furto ref.46.*

An qui eodem tempore tres Missas audit, satisfaciat præcepto, voto, & pœnitentiæ injunctæ de audiendis tribus Missis. Et an si quis habuit pro pœnitentia injuncta a Confessario audiendi Missam, vel recitandi Officium B. Virginis, vel Rosarium ejusdem, si illam audiat, vel recitet sine interna attentione, adimpleat pœnitentiam. Et an possit quis audire eodem tempore tres Missas, quæ à tribus Sacerdotibus celebrantur, & satisfacere pœnitentiæ injunctæ à Confessario audiendi tres Missas. *Ex par.5.tr.14.ex ref.52.& in par.10.tr.11.ex ref.6.& in tr.15.ex ref.3.* Quæ hic sunt *in tom.2.tr.3.de Audienda Missa ref. 26. 4.& 29.*

An qui ex pœnitentia tenetur recitare aliquo die partem Rosarii, si illam cum notabili interruptione recitet, dicatur satisfacere, etiam si dimidiam partem manè, & aliam vesperè recitet. Et an si pro mortalibus Confessarius imponat pœnitentiam levem, & intendat sub mortali obligare, si pœnitens illam non adimpleat, lethaliter peccet. *Ex p.4.tr.4.ex ref.17.& ex p.5.tr.5.ex ref.50.* Quæ nunc invenientur *in tom.8.tract.4.de Voto ref.47.& 12.*

An blasphemus consuetudinarius, & admonitus sæpius in aliis confessionibus teneatur acceptare aliquam pœnitentiam pro prava consuetudine tollenda. Idem est de jurante falso ex consuetudine. *Ex p.6.tr.6.& Misc.1. ex ref. 30.* Quæ hic est suprà *in tr.4.de Absolutione sacramentali ref.26.*

An possit Confessarius videns pœnitentem pœnitentiam in confessione impositam non adimplere, monere illum absque fractione Sigilli confessionis, ut promissa adimpleat. Et an Confessarius sine fractione Sigilli possit manifestare pœnitentiam, quam imposuit pœnitenti. Et an pœnitens teneatur pœnitentiam à Confessario non manifestare sub Sigillo. Et an saltem peccet mortaliter, si prodat ea, ex quibus Confessarii fama, vel honor notabiliter læditur, vel juris bonum aliud exigat. *Ex par.5.tr.11.ex ref.20.31.& 8.* Quæ hic sunt infrà *in tr.8.de Sigillo ref.57.62.& 64.*

An Confessarius dans pœnitentiam fœminæ, ut nuda à se verberaretur, ut posteà accidit, sit Inquisitoribus denuntiandus. *Ex par.4.tr.5.ex resol.47.* Quæ nunc invenietur *in tom.5.tr. 9.de Denunciationibus ref. 82.*

An Bulla Cruciatæ det privilegium illam sumentibus, ut in jejuniis ex pœnitentia à Confessario impositis possint edere ova, & lacticinia. *Ex part. 1.tract. 11.ex resolut. 3. & 17.* Quæ hic reperientur *in tom. 4. tractat. 3. de Bulla Cruciata resolut. 167. & 168.*

An virtute Cruciatæ Confessarius possit commutare aliqua jejunia à Confessario alio imposita. Et an jejunium indictum à Confessario pro pœnitentia, nisi is contrarium explicet, semper sit Monasticum quoad Regulares, & Ecclesiasticum quoad sæculares. Et an jejunium indictum à Confessario frangatur cum esu ovorum, & lacticiniorum. Et quid, si ex consuetudine non comedantur in Quadragesima, & in vigiliis intra annum. Et an obligatus jejunare certa die pro pœnitentia à Confessario imposita, si secunda vice comedat carnes, peccet. *Ex par.1.tr.9.ex ref.6.& p.9.tract.8.ex ref.5. & 6. & in p.7.tract.11. ex ref.24.* Quæ hic sunt *in tom.4. tractat.6.de jejunio resolut. 50. 55, 83. & 60.*

An Confessarius possit commutare pœnitentiam erogandi eleemosynam per solam applicationem ad ipsummet pœnitentem. Et an si Confessarius imponat pœnitentiam, ut quis aliquid in pauperibus distribuat, non possit subveniendo sibi, & si possit satisfacere subveniendo Consanguineis. *Ex par.5.tract.8.ex ref.37.& 38.* Quæ nunc invenientur *in tom.4.tract. 7.de Eleemosyna ref.43.& 64.*

De non implentibus pœnitentias à Sanctæ Inquisitionis Inquisitoribus imposita. *Ex p.4.tract.7.ex ref.14.* Quamvis non plenè ad hunc tractatum pertineat. Quæ hic reperietur *in tom. 5. tr. 12.de Pœnis S. Inquisitionis ref. etiam 14.*

TRACTATUS VII.

De Circumstantiis aggravantibus non necessario explicandis in confessione, pag. 249.

1. AN Circumstantiæ notabiliter aggravantes sint in confessione à parentibus aperiendæ. *Ex p.1.tr.7.ref.1.ibid.*
2. An circumstantias notabiliter minuentes peccatum teneatur quis in confessione explicare. Et quid de aggravantibus. *Ex p.5.tr.14.& Misc.2.ref.85.pag.250.*
3. An ingratitudo, qua quis post remissa peccata denuò peccat, sit necessario confitenda. Et utrùm majus peccatum sit, quod committitur contra innocentiam, an contra beneficium remissionis peccatorum. *Ex par. 10.tractat.13.& Misc.3.resolut. 40.ibidem.*
4. An qui solùm meminit peccasse mortaliter, nescit tamen speciem peccati, possit illud tantùm in genere confiteri, non se accusando de aliquo peccato in particulari. Et an qui non habet peccata mortalia, sed tantùm venialia, satisfaciat in genere, dicendo se venialiter peccasse, non explicata specie, vel numero peccatorum. *Ex p.3.tr.4.ref.66.ibid.*
5. An sit peccatum necessario in confessione explicandum, si quis fecit aliquid contra conscientiam dictantem illud confusè, ut peccatum, non determinata materia particulari, nec unde possit deduci, an sit mortale, vel veniale. Et notatur, quid si quis falso putans hodie esse vigiliam carnes comedat, sufficiet dicere in Confessione: comedi carnes in die prohibito; quia peccatum ejusdem speciei commisit, ac si verè fuisset vigilia. Ex quo infertur agere contra conscientiam non esse speciale peccatum contra speciale præceptum, vel virtutem. *Ex p.3.tr.4.ref.161.aliàs 162.p.251.*
6. An qui cum conscientia erronea fecit aliquid, nec tamen in cogitatione distinxit, an illam actionem facere esset peccatum mortale, vel veniale debeat in confessione talem circumstantiam, conscientiæ erroneæ aperire, si posteà invenit non esse peccatum mortale illud, quod fecit. *Ex p.1.tr.7.ref.*24.ibid.
7. An sit necessarium in confessione explicare, si quis peccavit scienter, ax ignorantia culpabili. Et quid est dicendum, quando ea ignorantia moraliter vincibilis excusaret à mortali trãsgressione humani præcepti. Et quid, quando ignorantia est affectata; & maximè si affectata esset ad finem liberius peccandi. Et an quando quis peccat ex ignorantia, sint ibi duo peccata, unum ignorantiæ, alterum, quod ex ignorantia admittitur. v.g. est aliquis, qui ex invincibili ignorantia non legit Horas Canonicas, ad quas ratione Ordinis tenetur, an ille peccet duplici peccato, uno ignorantiæ, altero contra virtutem Religionis. Vel si quis ex ignorantia culpabili Decalogi incidat in peccatum homicidii, &c. Eadem est ratio Confessarii ex ignorantia eorum, quæ ad officium suum pertinent, absolventis eum, quem absolvere non potest, &c. *Ex p.3.tr.4.ref.140.aliàs 141. ibid.*
8. An aliqua ignorantia, quæ aliàs esset mortaliter culpabilis, quæ non sit affectata, aut crassa, excuset à transgressione præceptorum humanorum, quia jus humanum non obligat cum tanto rigore, ut obligat jus divinum. Et an peccatum ex ignorantia culpabili, vel scientia commissum non ita differat, ut necessario debeat in confessione ejus differentiam explicare; videlicet, an fuerit commissum ex ignorantia culpabili, vel scienter. Et quid, si peccatum procederet ex ignorantia affectata liberius peccandi; an tale peccatum sit explicandum in confessione tanquam constituens specialem malitiam. *Ex p.4. tr.4.& Misc.ref.35.pag.252.*
9. An ignorantia vincibilis Mysteriorum Fidei sit speciale peccatum

tum in confessione explicandum. Et an in ordine ad confessionem sit necessarium explicare, cujus præcepti Decalogi fuerit ignorantia, & secus in ignorantia Mysteriorum Fidei. Ex quo infertur ignorantem vincibiliter plures articulos Fidei non committere plura peccata specie distincta; & secus vero, si ignorat plura præcepta Decalogi, vel Ecclesiæ. Et an ignorantia vincibilis præceptorum Decalogi sit speciale peccatum. Unde sequitur, quod qui ex ignorantia culpabili negligit scire præceptum non fornicandi, &c. non committit duo peccata mortalia, si de facto fornicetur occidat, &c. unum negligentiæ sciendi hujusmodi præceptum, alterum fornicationis; & ideò sufficiet, ut in confessione dicat, fornicatus sum, &c. Et quid est sentiendum, si hujusmodi ignorans præceptum non fornicandi de facto non fornicetur, an teneatur adhuc eam culpabilem ignorantiam, ac negligentiam confiteri, quia periculo transgrediendi illud præceptum se exposuit, & consequenter voluit transgressionem illius? Idem est de ignorantia vincibili eorum, quæ quis scire tenetur ratione specialis muneris, ut Confessarii, judicis, &c. *Ex par. 3. tractat. 4. resol. 164. aliàs 165. ibid.*

10. An ignorantia vincibilis sit peccatum speciale distinctum ab eo, cujus est causa. Et in textu hujus Resolutionis multa explanantur, quæ omnia quamvis aliquantulum speculativa videantur, tamen pro Confessariis ea scire esse valdè necessarium. *Ex p. 4. tract. 4. res. 37. pag. 253.*

11. An ut ignorantia dicatur vincibilis sufficiat te esse obligatum advertere. Et quid, si quis incidenter quærat, quibus in rebus possit contingere ignorantia vincibilis. *Ex par. 4. tr. 4. & Misc. res. 36. ibid.*

12. An circumstantia interrutionis actus interni sit in confessione toties, quoties exprimenda. *Ex par. 3. tract. 4. res. 94. aliàs 95. pag. 254.*

13. An circumstantia scandali indirectè voliti sit in confessione aperienda? Sed difficultas, quæ magis affligit in confessione, est ista: an sit explicandus numerus personarum, quibus scandalum datum est etiam unico peccato; ut quando, v. g. peccavit quis publicè coram multis, præbendo eis scandalum? Et quid est dicendum de alio casu passim occurrenti, nempe, quando quis se accusat delectatione rerum turpium ex colloquio cum aliis, an in tali casu teneatur exprimere conditionem personarum adstantium, an fuerint conjugatæ, solutæ, &c. & teneatur etiam explicare qualitatem sermonis, si videlicet fuerit circa conjugatos, circa solutos, circa nefandum vitium, &c. *Ex part. 3. tract. 4. res. 113. aliàs 114. ibid.*

14. An quando quis induxit aliquos ad peccandum, teneatur in confessione explicare non solùm numerum personarum, sed etiam speciem peccati, ad quod pravo suo exemplo induxit? Et quando quis se accusat de delectatione rerum turpium ex colloquio cum aliis, an in tali casu teneatur exprimere conditionem personarum adstantium, an fuerint conjugatæ, solutæ, &c. & teneatur etiam exprimere qualitatem sermonis, si videlicet fuerit circa conjugatos, circa solutos, circa nefandum crimen, &c. nec satis sit dicere, in alio casu fui injustus in materia gravi, sed opus sit dicere, an in fortunis, an in fama, an in vita, &c. *Ex par. 6. tractat. 6. & Misc. 1. resolut. 33. pag. 255.*

15. An quando unica occasione alii inducuntur ad peccatum mortale, quando sit hoc in confessione aperiendum? Hoc est, an talis pœnitens teneatur non solùm explicare speciem peccati, ad quod suo exemplo induxit, sed etiam exprimendum esse numerum personarum, quas ad tale peccatum traxit? Et utrùm delectationes diversæ, nunc de una soluta, deinde etiam de alia soluta, item de una conjugata, deinde etiam de alia conjugata, &c. si successivè habeantur eodem tempore morali, possint constituere unum peccatum moraliter in ordine ad confessionem, sicuti possunt, si esset illi actus ita simul successivè circa eamdem sive solutam, sive conjugatam, &c. Et quid est dicendum de illo, qui sæpius decrevit cum eadem fornicari, & ita deinde pluries cum illa fornicatur absque interruptione sufficienti ad multiplicandum peccatum; an unum tantùm numero peccatum censeatur admisisse, an verò plura. *Ex p. 51. tr. 5. & Misc. 5. res. 49. ibid.*

16. An qui suo exemplo occasio est alterius peccati, peccet eadem specie peccati, & debeat hoc necessario aperire in confessione. Et an in scandalo indirecto duplex virtus violetur, sed in ordine ad confessionem satis sit, si exprimas speciem peccati, cujus occasionem absque justa causa præbuisti. *Ex par. 10. tr. 12. & Misc. 2. res. 29. pag. 256.*

17. Aliquis optabat mala notabilia, & cōtumeliis afficiebat Sororem; quæsivit à me, an hæc circumstantia esset explicanda in confessione; vel sufficiat dicere, mihi conjunctam contumeliis affeci. Idem est dicendum de Patre, matre, filio, fratre, uxore. Et an contumelia in Principem, vel Sacerdotem sit circumstantia mutans speciem. Et obiter notatur quod in copula habita cum consanguinea, & affine non esse explicandos gradus neque consanguinitatis, neque affinitatis. *Ex par. 10. tr. 14. & Misc. 4. res. 18. aliàs 16. pag. 257.*

18. An sit explicanda in confessione species contumeliæ, qua quis aliquem afficiat. Idem est dicendum in detractione, & judicio temerario. Et an desiderans ex odio malum teneatur in confessione explicare speciem mali. Et docetur, quod qui rumperet jejunium in Vigilia cadente in Quatuor Tempora, debet explicare utrumque titulum ex natura rei. Item qui peccans quocumque peccato in Ecclesia, an debeat hanc circumstantiam in confessione exprimere, seclusa ignorantia, aut inadvertentia. Et notatur eum, qui toto anno statuit non jejunare, non audire Sacrum, non recitare Horas Canonicas, unum peccatum committere, & sufficienter confiteri, si dicat, habui propositum non jejunandi, non audiendi Sacrum, &c. Item, quod qui eodem actu auferret tria vasa trium Dominorum, unum peccatum committit, & sufficienter confitetur dicens, semel furatus sum. Et quid, quando quis habuit secum pollutionem cogitans multas uxoratas, vel Moniales. Et tandem docetur non esse necessarium explicare in confessione gradus affinitatis, vel consanguinitatis personæ, ad quas quis luxuriosè accedit Sed ratione reservationis aliquando sit explicandus gradus, &c. *Ex p. 11. tract. 7. & Miscell. 7. res. 34. ibid.*

19. An qui unico impetu profert in servos plures injurias, vocando illos fures, sodomitas &c. an inquam, aperienda sit quantitas, & numerus injuriarum, & etiam personarum; vel sufficiat accusare se injuriam gravem intulisse alicui, non explicando injurias, neque personas. Et quid, si quem Hæreticum, aut patriæ proditorem, aut quid aliud simile appelles. Et an omnes contumeliæ sint ejusdem speciei. Et doctrina supra dictæ primæ quæstionis applicanda, & practicanda est in detractionibus, & sic à multis scrupulis, & interrogationibus immunes Confessarii erunt. *Ex par. 1. tract. 7. res. 28. pag. 258.*

20. Utrùm ut in superiori casu sentiendum sit, quando quis infert injuriam pluribus personis, an verò sit necessarium explicare in confessione numerum personarum. Sed resolutio hujus casus pendet ex illa quæstione; utrùm in eodem actu possint dari plures malitiæ, solo numero distinctæ. *Ex par. 1. tract. 7. res. 29. pag. 259.*

21. Utrùm in eodem actu possint dari plures malitiæ, solo numero distinctæ, & in confessione aperiendæ. Et de hac quæstione pendet decisio multorum casuum in praxi sæpius occurentium. Et inter alia, quæ ex doctrina supradictæ quæstionis inferuntur, septem casus assignantur in textu hujus Resolutionis. Et tandem notatur, quod si quis uno ictu tres occideret Clericos, in tres excommunicationes incurreret. Idem est dicendum de irregularitate; secus autem si ter percuteret Clericum, nam tunc unam tantùm incurreret excommunicationem. *Ex par. 3. tract. 4. res. 163. aliàs 164. ibid.*

22. An ratione distinctionis numericæ objectorum peccata numero distinguantur. Et pro praxi hujus quæstionis multis casus cursim adducuntur in corpore hujus Resolutionis; sed ferè omnes magis latè in suis specialibus Resolutionibus in tractatu pertractantur. *Ex par. 9. tract. 9. & Miscell. 4. res. 56. aliàs 55. pag. 260.*

23. An si quis unica voluntate voluisset plures homines occidere, aut pluries ad mulierem accedere, &c. teneatur hanc circumstantiam confiteri. Et quid est dicendum, si quis unico actu voluntatis vellet plures occidere, quorum unus est pater proprius, alter Sacerdos, & alter sæcularis. Et quid, si unico actu voluntatis desideraret, & delectaret se de tribus fœminis, quarum una esset Monialis, altera conjugata, & alia soluta. Et an secus sit dicendum, & sentiendum, si omnes tres essent solutæ, conjugatæ, aut Moniales. Idem erit in casu, quo quis uno actu voluit omittere Officium divinum per mensem, vel jejunium per totam Quadragesimam, quod sufficiet, si dicat in confessione se voluisse frangere jejunium, vel Officium divinum persolvere, &c. *Ex part. 1. tract. 7. res. 57. pag. 261.*

24. An qui unico voluntatis actu vult plures homines occidere, committat plura peccata. Et quid in prædicto casu, si unus esset pater proprius, alius Sacerdos, alter verò sæcularis. *Ex par. 7. tractat. 51. & Misc. 2. res. 32. ibid.*

25. An qui successivè, & uno impetu ter, v.g. fornicaretur, committat tria peccata, vel unum. Et pro firmanda doctrina hujus quæstionis alii diversi casus adducuntur in textu hujus Resolutionis, sed jam omnes in suis propriis Resolutionibus in hoc tractatu discutiuntur, vel jam sunt discussi. *Ex p. 11. tract. 1. & Misc. 5. res. 2. pag. 262.*

26. An qui unica explosione tormenti bellici occideret decem homines, cōmittat decē peccata in confessione necessario fatenda. Et quid, si unico voluntatis actu 3. homines vellet occidere.

sua

sua prudentia suppressuri sunt silentio, non esse peccatum mortale. *Ex p.6.tract.7.& Misc.2.res.9.pag.271.*

54. An si quis perpetravit aliquod delictum carnale in die Jovis Sancti, vel eo die, qui ad confessionem accedit, teneatur posteà in confessione aperire hanc circumstantiam? Idem est dicendum si aliquis peccatum perpetravit in die, qua Sacram Eucharistiam sumpsit, vel in die alicujus magnæ Festivitatis. Et infertur, an circumstantia diei festi sit in confessione aperienda, vel blasphemare, pejerare, furari, &c. *Ex p.1.tr.7.res.32.ibid.*

55. An si quis statim post communionem fornicaretur, teneatur hanc circumstantiam in confessione explicare. Et infertur, quod peccans in die festo, vel fornicans in die Jovis Sancti, vel in die, quo confessus est, vel communicavit, modò non sit statim post communionem, vel celebrationem, non tenetur in confessione hanc circumstantiam explicare. *Ex p.11.tract.8.& Misc.8.res.59.ibid.*

56. An suscipiens Eucharistiam in peccato mortali, & qui facit in Quadragesima confessionem invalidam committat duplex peccatum in confessione explicandum. *Ex part.3.tr.4.res.35.pag.272.*

57. An qui in statu peccati mortalis, & non jejunus sumit Eucharistiam, peccet duplici peccato in confessione explicando. Et de intervallo, quo infirmus post viaticum communicare possit, agitur. *Ex p.4.tr.4.& Misc.res.195.ibid.*

58. An qui non audivit Missam in die Dominico, in quem incidit Festum alicujus Sancti, satisfaciat dicendo in confessione se in die festo semel Missæ Sacrificium prætermisisse. Idem quæritur, si eodem die duplici titulo jejunandum sit. Et idem est, si quis Festū violasset opere servili, ratione duplici Festo occurrente. Et cursim infertur, quod qui furatur rem sacram de loco sacro satisfacit, si dicat se furatum fuisse rem sacram, nec opus est dicere de loco sacro. *Ex p.1.tr.7.res.22.ibid.*

59. An si quis omisit, v.g. Sacrum propter studium, teneatur explicare in confessione hanc circumstantiam. *Ex part.1.tract.7.res.62.pag.273.*

60. An actus, qui est causa omissionis culpabilis, sit peccatum distinctum ab ipsa omissione. Et an actus, qui fiunt ab operante post propositum omittendi præceptum, ut si quis v.g. proponeret omittere Missam propter pigritiam, vel aliam causam, & posteà tempore celebrationis Missæ domi studeret, aut ambularet, an inquam, hi actus dicantur causa omissionis Missæ, & consequenter sint peccata. *Ex part.3.tr.6.& Misc.2.resol.8.ibid.*

61. An sit necessarium in confessione ipsam omissionem explicare, vel sufficiat tantùm se accusare de causa omissioni data. *Ex p.1.tr.7.res.64.ibid.*

62. An si Clericus, v.g. in diuturna navigatione abjiciat Breviarium, teneatur aperire hanc circumstantiam, vel ei sufficiat dicere, vigesies, v.g. omisi Horas Canonicas? Et notatur pro praxi, quod propositum omittendi, ut & actus ille, quo quis ademit actum præcepti exercendi, per accidens in confessione explicandum est, ut si quis v.g. proposuit per multos dies officium divinum omittere, sed deinde propositum mutans non nisi quinquies omisit. Idem dicendum est de similibus aliis. Etiamque advertitur eum, qui post abjectum Breviarium dolet de causa omissionis data, non amplius peccare, omittendo Horas, quandiu novam negligentiam in comparendo Breviario non admittit. *Ex p.1.tr.7.res.63.ibid.*

63. An sufficiat, si pœnitens dicat in confessione, anno integro omisi officium divinum, vel non restitui, licèt aliquoties intra annum doluit de culpa, & statuit recitare, vel restituere, & propositum posteà non adimplevit. *Ex p.5.tract.14.& Misc.2.res.55.pag.274.*

64. An qui omisit aliquo die omnes Horas Canonicas, vel notabilem illarum partem, teneatur in confessione aperire id, quod omisit; vel sufficiat dicere se mortale peccatum commisisse in non persolvendo divinum Officium. Et notatur, quod habens plura beneficia, non committit tot peccata, quot sunt beneficia in omissione Horarum Canonicarum. *Ex p.2.tr.12.res.23.ibid.*

65. Utrùm qui ratione ordinis Sacri, & beneficii tenetur persolvere Horas Canonicas, si illas non recitet peccet dupliciter, & sit ista circumstantia in confessione aperienda. *Ex p.2.tract.12.res.22.ibid.*

66. An si quis, v.g. recitando Officium divinum vidit mulierem, & concupiscit eam, teneatur non solùm illam pravam concupiscentiam confiteri, sed etiam dicere, quod tale peccatum admisit psallendo, vel orando. Et an qui orat non solùm in peccato mortali, sed etiam cum proposito actuali, & voluntate peccandi mortaliter, peccet. *Ex p.6.tr.7.& Misc.2.res.36 ibid.*

67. Si quis in die jejunii sæpius comedit carnes, & lacticinia, quæritur, an distincta peccata commiserit, & in confessione aperienda. Et notatur, quod qui novit aliquo die jejunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit. *Ex part.3.tr.4.res.156.aliàs 157.pag.275.*

68. An qui dixit peccatum oblitus alicujus circumstantiæ, satisfaciat posteà in alia confessione explicando gravitatem circumstantiæ oblitæ. *Ex p.1.tr.7.res.45.ibid.*

69. An Sacerdos, vel initiatus sacris Ordinibus, si aliquem percutiat, vel occidat, teneatur explicare hanc circumstantiam. *Ex par.1.tr.7.res.8.ibid.*

70. An Prælato præcipienti aliquid sub præcepto obedientiæ; si subditus non obediat, peccet dupliciter, & teneatur hanc circumstantiam in confessione aperire. *Ex part.1.tractat.7.resol.16.ibid.*

71. An Prælatus, si omittat correctionem subditi, satisfaciat dicendo in confessione, omisi correctionem proximi? Idem, quod dictum est de Prælato dicendum erit de Patre, tutore, Domino respectu tamen mancipii, non autem respectu famuli ob salarium servientis. *Ex p.1.tr.9.res.57.ibid.*

72. An Episcopus, & Generalis alicujus Religionis, si peccet mortaliter, teneatur explicare hanc circumstantiam. Et notatur, quod Episcopus fornicans non tenetur circumstantiam Episcopatus fateri, nisi fornicatio illa ab Episcopo, seu Generali Religionis admissa ita publica esset, ut scandalum pareret. Et cursim advertitur, quod quando omnes Cives tenentur ad præliandum, specialiter tenentur Milites, & Duces, sed si prædicti non prælientur, tenentur istam circumstantiam in confessione explicare, nempe esse Duces, aut Milites. *Ex part.1.tr.7.res.6.ibid.*

73. Utrùm Sacerdos, vel Religiosus professus satisfaciat in confessione, si dicat, se violasse votum Castitatis, non manifestando votum solemne, quod habet. Et hoc idem est de fœmina, vel viro, si carnaliter se commiscuit cum Sacerdote, vel Religioso professo, aut cum Moniali; nam satis sit dicere in confessione, se toties fornicatam esse, vel copulam sodomiticam habuisse cum viro voto Castitatis adstricto. Et notatur eum, qui votum Castitatis simplex in sæculo, vel Novitiatu emisit, & posteà in Religione professus est; vel si post votum simplex Castitatis sacris ordinibus initietur, sufficere, si dicat, se habere votum Castitatis, & non tenetur explicare circumstantiam Sacrorum Ordinum, vel professionis in Religione. *Ex par.1.tr.7.res.4.pag.276.*

74. Sacris Ordinibus initiati exercentes actum venereum exteriorem quot peccata committant? Et quot peccata cōmittant in solo appetitu, & voluntate interiori? Et resolutio harum quæstionum pendet ex illa celebri; an obligatio continētię annexa Ordini sacro sit immediatè à lege Ecclesiastica, vel à voto? Et notatur, quod si quis non vult vovere, sed cum expresso animo non vovendi suscipit Ordinem sacrum, & fornicatur, in illo actu fornicationis non peccat peccato sacrilegii contra votum, quia non est aliquod votum. Sed peccabit tamen non emittendo votum, quod emittere debet. Et an si quis in Sacris, & cum voto initiatus attentet contrahere matrimonium, & illud attentatum consumat. An tunc etiam peccet contra pręceptum Ecclesię prohibentis matrimonium contrahere, & ideò in hoc casu tripliciter peccet. Et an Sacerdos professus fornicās satisfaciat in confessione, si dicat se esse Sacerdotem, aut professum, aut Religiosum, ac proindè etiam Sacerdos sæcularis, & etiam Episcopus non teneatur explicare circumstantiam Sacerdotii, aut Episcopatus, sed tantùm, quod habet votum Castitatis? Idem est dicendum de illis, qui cum supradictis fornicantur, quod sufficit, ut in confessione dicant se peccatum carnis commisisse cum habente votum Castitatis, & non est necesse explicare, an sit Sacerdos, professus, vel Religiosus, aut Episcopus. Et cursissimè infertur, an sit peccatum proferre verba Consecrationis, sine vero pane, aut formam Baptismi sine vera aqua? Et quæritur, an infans promotus ad sacros Ordines obligetur ad Castitatem servandam. Et an continentiam teneatur servare, qui sciens votum Castitatis annexum receptioni Ordinis Sacri ordinatur ante annos pubertatis. Et quid de ordinato ante annum decimum sextum, ubi Tridentinum est receptum. Et an tale votum possit iterari etiam post annum pubertatis ab eis, quorum curæ suberat is qui intra annum pubertatis fuit ordinatus? Nota tamen, obsecro, quod si nacta pubertate Ordinem susceptum exercueris, aut alia via approbaveris obligatus esse ad Castitatem servandam, & resilire non potes. Et an invincibiliter ignorans votum cęlibatus implicitum contineri in receptione Ordinis Sacri, teneatur servare Castitatem, si sciens, & prudens Sacrum Ordinem recipiat. Et quid dicendum est, si cum metu cadente in constantem virum Ordinem Sacrum susceperis, an tenearis servare continentiam. *Ex p.10.tr.11.& Misc.1.res.12.ibid.*

75. An Religiosus professus qui omittit votum de non committenda mollitie, vel fornicatione, teneatur explicare hanc circumstantiam voti emissi post professionem, & idem quæritur de Sacerdote, vel Sacris Ordinibus initiato. *Ex par.1.tract.7.res.9.pag.278.*

sub

sub quo opponitur virtuti; ac proindè quamvis delectatio sit de opere malo, si tamen illud non respicit ut malum, ei ut sic se conformando, aut sub motivo, sub quo elicita non opponitur virtuti, non erit mala saltem mortaliter. Unde delectatio de decisione quamvis injusta non est mortalis, quando est de illa, quatenus est honestè utilis sive ipsi, qui de ea delectatur. Similiter de esu carnium quamvis prohibito, quando est de illo, ut est delectabilis gustui ob rationem dictam. Et ob eandem delectatio patris de morte filii, quia cum non potest commodè sustentare, & è contra delectatio filii de morte patris, quia ei succedit in bonis. Item, delectatio Beneficiarii de morte sui pensionarii, quia liberatur à debito solvendi pensionem hæc non sunt mortalia. Et idem est de desiderio simplici, quo prædicti desiderant supra dictam mortem ob dicta motiva, & non ob odium, neque ob aliud motivum mortale. Et an qui desiderat pollutionem non ex affectu libidinis, sed ob sanitatem, aut ob aliam licitam utilitatem, non sit mortale? Et à fortiori dicendum est non esse mortale delectationem de seminis effusione ob sanitatem, vel alium honestum finem. Superest adhuc pulchra quæstio, an si quis voveat Castitatem in solo opere externo, peccet in delectatione de aliquo opere venereo? Et firmatur, quod delectatio venerea de fornicatione ab habente votum absolutæ Castitatis capta, præter malitiam luxuriæ contra Castitatem etiam habet malitiam sacrilegii contra votum? *Ex p.5.tr.13. & Misc.1.ref.99.ibid.*

101. An conjugatus, qui habuit plures delectationes morosas, teneatur aperire in confessione se esse conjugatum? Ex cursim docetur, quod qui habet votum Castitatis, debet votum explicare, quando ipse consilio, vel auxilio causa fuit ut alii tale votum non habentes peccarent. *Ex par.9.tr.6. & Misc.1. ref.4.ibid.*

102. An si vir, ut possit coire cum propria uxore, cogitet alienam, teneatur hanc circumstantiam in confessione aperire? *Ex par.10.tr.11. & Misc.1.ref.61.pag.287.*

103. An delectatio morosa sumat malitiam de opere externo, ita ut necesse sit in confessione aperire circumstantiam operis, & exprimere objectum v.g. si mulier, de qua sumpta est delectatio fuerit conjugata, Monialis, libera, &c. *Ex part.1.tr.7. ref.48.ibid.*

104. Celebris est illa quæstio inter Theologos nostri temporis, an in delectatione morosa fatendę sint circumstantię operis, quod est quærere, an delectatio sumat speciem ex opere externo? Et notatur, quod ex doctrina supra dictæ difficultatis excipiuntur duo casus. Primus est conjugatorum. Secundus est habentium votum absolutum Castitatis; hi enim in quavis delectatione morosa non solùm peccant contra Castitatem, sed etiam illi contra fidem datam in matrimonio; & isti contra Religionem? *Ex par.2.tr.17. & Misc.3.ref.34.pag.288.*

105. An in delectatione morosa circumstantia de copula sodomitica sit in confessione aperienda? Et pro elucidanda doctrina hujus quæstionis, aliæ cursim adducuntur in textu hujus Resolutionis. *Ex p.9.tr.6. & Misc.1.ref.3.ibid.*

106. An qui delectatur de peccatis confessis, teneatur explicare illa? Et an hoc procedat etiam in casu, quo Religiosus delectatur de adulterio aliàs commisso, si de eo delectatur, non quatenus fuit injuriosum marito adulteræ, sed solum quatenus fuit fornicatio. Et notatur, quod si quis verè, vel falso se laudavit de peccato mortali verè admisso, vel non admisso, quamvis non adfuerit de tali peccato, de quo se laudat gaudium, complacentia, aut delectatio morosa. Sed sola vana jactantia etiam fatendæ sunt circumstantiæ, quibus illud peccatum est effectum, ut si sit de percussione Clerici, vel de peccato cum conjugata &c. Etiamque advertitur, quod si sola esset jactantia de peccatis mortalibus in genere, sufficiet dicere, toties peccavi, laudem & gloriam quærendo de peccatis mortalibus, licèt non specificentur illa peccata mortalia quę fortè non fecit vel aliàs quis confessus est. Insuper docetur, quod si quis coeat cum aliquo, & posteà cum fratre illius sufficit in confessione exprimere duo peccata nefaria, nam nulla affinitas oritur ex actu prępostero, & extra vas debitum. Item, si sodomia commissa est cum persona cognata cognatione spirituali vel legali, non est necessario explicanda circumstantia cognationis, ut si quis congressus est cum persona à se baptizata, vel levata ex Baptismo, vel cum adolescente sibi in filium adoptato. *Ex p. 9.tr.9. & Misc.4.ref.20.pag.289.*

107. An qui commisit incestum, cum matre, vel filia, aut sorore, debeat exprimere circumstantiam personæ sibi junctę sanguine, vel affinitate naturali, vel legali, aut spirituali, an satis sit dicere, pollui me peccato incestus duabus vicibus, &c. *Ex part.1.tr.7.ref.31.pag.290.*

108. An incestus cum matre, & incestus cum filia differant specie. Et cursissimè docetur quod incestus cum noverca, si pater vivat, habet malitiam specie distinctam, ac haberet, si pater obiisset, etiam si noverca virum alium duxerit. *Ex p. 9. tr.9. & Misc.4.ref.21.ibid.*

109. An qui habuit rem cum matre, vel sorore teneatur in confessione hanc circumstantiam explicare. Et an omnes gradus consanguinitatis specie distinguantur à gradibus affinitatis. Et notatur diverso modo violari pietatem cognatorum occidendo, quàm fornicando, & hoc intelligendum est etiam in sacrilegiis, v.g. diverso modo violatur Religio fornicando cum virgine sacra Deo, quam percutiendo illam, &c. *Exp.11.tr.8. & Misc.8.ref.63.ibid.*

110. An gradus cujuslibet inter se affinitatis, vel consanguinitatis sit in confessione distinguendi, vel an sufficiat, si pœnitens dicat se personam consanguineam cognovisse, non declarando gradus consanguinitatis, & se personam affinem cognovisse, non declarando gradum affinitatis. Et an consanguinitas sit distinguenda in confessione ab affinitate. *Ex par.4.tr.4. & Misc. ref.234.pag.291.*

111. Quis concupierat sæpiùs habere copulam cum matre, & filia, quæsivit à me, an teneatur istam circumstantiam in confessione aperire. Et notatur, consanguinitatem ab affinitate, & gradum affinitatis, & consanguinitatis non differre specie ab aliis; & ideò hoc non est necessarium explicare in confessione. *Exp.10.tr.15. & Misc.5.ref.13.ibid.*

112. An si quis commisit fornicationem sufficiat, si dicat in confessione: commisi grave peccatum in materia Castitatis cum soluta. *Exp.3.tr.4.ref.87.a.ex. 88.pag.292.*

113. An copulam fuisse consummatam sit explicandum in confessione; Id est an sufficiat in confessione explicare peccatum grave contra castitatem habitum cum soluta &c. non explicata copula consummata. Ex quo deducitur, an etiam si quis consilio suo directè induxerit aliquem ad fornicandum, satisfaciat, si postea in confessione dicat: induxi meo consilio aliquem ad grave peccatum contra castitatem cum soluta &c. *Exp.11.tr.5. & Misc.5.ref.48.ibid.*

114. An qui commisit v.g. tria fornicationis peccata cum tribus fœminis, teneatur in confessione dicere se cum tribus fœminis fornicatum esse, vel satisfaciat dicendo se ter fornicatum fuisse. *Exp.1.tr.7.ref.13.p.293.*

115. An confitenda sit circumstantia inductionis ad peccatum, si aliter ad peccatum paratus esset, ut si quis fornicaretur cum muliere parata; Et notatur, quod quando quis utitur aliqua persona parata, ut maleficium solvat alio maleficio cum pacto Dæmonis, an teneantur hanc circumstantiam explicare. Advertitur tamen, quod tenetur confiteri peccatum additionis sagæ, vel sagi. *Exp.1.tr.7.ref.14.ibid.*

116. An si quis peccavit cum fœmina, sufficiat de hoc se accusare, non addendo se illam invitasse. Et an fatenda sit circumstantia scandali, si fœmina virum paratum solicitasset. Et an necessario fatenda sit inductio facta extraordinariis precibus, & æquivalentibus violentiæ morali. Et an numerus fœminarum, quibus cum adulterium v.g. fuit commissum, sit in confessione explicandus. *Ex part.5.tr.13. & Misc.1.ref.5.ibid.*

117. An circumstantia durationis temporis sit in confessione aperienda. Et an quando fuerit nimia explicari oporteat; Et an si daretur casus in quo pœnitens in memoria haberet omnes delectationes v.g. morosas, quas per annum habuit, teneatur in confessione aperire talem durationem temporis, vel sufficiat dicere, toties morosè delectatus sum. Et an si quis haberet rem cum Concubina tota nocte, teneatur explicare hanc circumstantiam, & gravitatem, vel sufficiat confiteri numerum peccatorum videlicet semel vel bis fornicatus sum. *Ex p.1.tr.7.ref.39.ibid.*

118. An qui tota nocte dormivit cum muliere teneatur in confessione explicare hanc circumstantiam, vel sufficiat confiteri numerum copularum. *Ex par.5.tr 14. & Misc.2.ref.10.pag. 294.*

119. An si quis fornicatur, teneatur non solùm explicare actum, sed circumstantias, ut tactus, oscula, &c. quæ subsequuntur copulam. Idem docetur de gaudio, aut colloquutione consequente ad præhabitam fornicationem, licèt intercesserit magna interruptio temporis inter copulam, & consequentia ad illam. *Exp.1.tr.7.ref.42.ibid.*

120. Quidam adivit meretricem ut ejus tactibus frueretur sine intentione fornicandi, & posteà fornicatus est, quæritur, an sufficiat explicare in confessione fornicationem tantùm sine tactibus. Et docetur, quod non isto casu, sed in aliis ordinariis, tactus & oscula non sint explicanda, quando ordinantur, & sunt inchoationes ad copulam, vel sequantur fornicationem. *Exp.4.tr.4. & Misc.ref.205.ibid.*

121. An si tactus, & oscula non ordinentur ad copulam, quæ tamen postea subsequuta est, sint præter copulam in confessione aperienda. *Exp.11.tr.5. & Misc.5.ref.42.ibid.*

122. An sufficiat, ut meretrix inveterata in confessione tantùm manifestet tempus ejus Officii. Et an saltem præter tempus oporteat, ut principales species peccatorum, quas possit numerare, dicat: ut si cum Clericis, Religiosis, propinquis, conjugatis peccaverit, vel si crimen nefandum cum ipsis com-

mi-

149. An

349. An qui pluries voluit, vel pluries juravit facere aliquam rem frangatque votum, seu juramentum, teneatur hoc in confessione aperire. Ex quo infertur, quod qui per diversos Sanctos, & forma jurandi juret, aut voveat, unum tantum votum, aut juramentum efficere, ideò hanc circumstantiam tanquam aggravantem non teneatur in confessione aperire; sicut etiam testis, qui simul rogatur de multis articulis sub uno juramento, & in omnibus mentitur, unum tantùm peccatum committit, & non tenetur hoc in confessione aperire. *Ex p. 3. tr. 4. res. 89. aliàs 90. pag. 304.*

350. An testis, qui simul rogatur de pluribus rebus, & articulis sub juramento, & in omnibus mentitur, teneat hanc circumstantiam in confessione aperire. Et quid, quando quis multiplicat execrationes, & juramenta per Deum, & per Sanctos super eadem re, &c. *Ex p. 1. tract. 7. res. 40. ibid.*

351. An Clericus, vel sacris Ordinibus initiatus, vel Religiosus, qui in ludo taxillorum, & alearum fraudavit aliquem in magna quantitate, satisfaciat dicendo in confessione se proximum in quantitate notabili fraudasse, an verò teneatur circumstantiam instrumenti, & medii aperire, asserendo illam fraudem fecisse in ludo taxillorum, seu alearum. Et deducitur dictos Clericos, & Religiosos, secluso scandalo, etiam si frequenter ludant non peccare mortaliter. *Ex p. 1. tr. 7. res. 31. ibidem.*

352. Utrùm, si quis furetur propter fornicationem, teneatur hanc circumstantiam finis explicare in confessione, vel sufficiat dicere furatus sum; & posteà per alium actum dicere, habui intentionem fornicandi. Et notatur, quod circumstantia finis tunc explicanda est, quando quis peccando intendit finem aliquem, qui continet malitiam mortalem; unde si quis confessus est propter inanem gloriam, hæc circumstantia mali finis idest vanæ gloriæ, non erit necessario in confessione aperienda. Etiamque advertitur, quod si quis in die festo propter studium omitteret Sacrum, non est necessarium in tali casu confiteri circumstantiam studii. *Ex part. 1. tract. 7. resolut. 23. ibidem.*

353. An qui furatur rem sacram ex loco sacro, teneatur in confessione utramque circumstantiam explicare? vel satisfaciat dicendo, commisi furtum sacrilegum, vel furatus sum rem sacram, *Ex part. 8. tract. 7. & misc. resol. 76. ibid.*

354. Quidam latro furatur erumenam divitis in Ecclesia, quæritur, an hoc peccatum præter malitiam furti, contineat etiam malitiam sacrilegii necessario in confessione aperiendà. Et an furari ex Ecclesia ea, quæ sub jure, & quasi potestate Ecclesiæ, ver. gr. quia illi sunt tradita ad custodiendum, vel in pignus data, vel alio simili modo in Ecclesia deposita, ut furari tapeta, tobalias, cortinas, vel sellas, quæ erant accommodata à Sacrista pro ornamento alicujus Festivitatis in Ecclesia, sit sacrilegium; & secus verò si quis deferat sellam, tapeta, vel baldachinum, vel quid hujusmodi in Ecclesiam pro sui commoditate, vel ornatu, faciunt Principes, Officiales, & Nobiles, &c. Et brevissime notatur non committere Sacrilegium, qui furatur Clerico aliquid jure Ecclesiastico possessum, *Ex part. 1. tr. 7. res. 37. pag. 305.*

355. An si quis furatur coram judice, vel cum manifesto periculo vitæ, teneatur posteà aperire hanc circumstantiam in confessione. Et quid est dicendum de illo, qui in bello se exponit manifesto periculo mortis absque causa. Idem est dicendum de eo, qui alteri suadet peccatum cum periculo incurrendæ pœnæ mortis. *Ex par. 1. tr. 7. res. 61. ibid.*

356. An qui furatus est v. g. mille aureos, satisfaciat, si in confessione dicat subripui rem notabilem. *Ex p. 1. tract. 7. resolut. 14. ibidem.*

357. An diuturnitas voluntariæ retentionis de re aliena furto sublata sit circumstantia necessario in confessione aperienda. Et supponitur plura non committi peccata, sed tantùm continuari antiquum, quamvis uno anno, vel plus injustè retineatur res aliena, etiam si fortè sæpius renovetur propositum non restituendi, dummodò tamen penitentia ductus rem non proponat restituere, & posteà mutato animo, & proposito, habeat animum non restituendi. Et noter hoc Confessarius, & à multis serupulis immunis erit. *Ex p. 1. tr. 7. res. 58. pag. 306.*

358. Difficilis pro praxi in gratiam Confessariorum est ista quæstio. An qui longo tempore rem alienam non restituens unum tantùm, vel plura peccata committat. Et docetur, quod in duobus tantùm casibus positis in §. penultimo hujus Resolutionis committit quis peccatum novum in omissione restitutionis. In cæteris sex casibus assignatis in §. Sed hujus Res. & in omnibus aliis, quos diversi authores enumerant, minimè. *Ex part. 2. tr. 16. & Misc. 2. res. 25. aliàs 27. ibid.*

359. An si aliquis in Ecclesiam confugiat, & intra illam posteà ei judex auferat arma, debeat judex hanc circumstantiam in confessione aperire. *Ex part. 1. tr. 7. resol. 38. ibid.*

306. An si judex vel alia persona publica furto capiat res alienas, quas ex officio custodire tenetur, debeat explicare hanc circumstantiam officii sui. *Ex p. 1. tract. 7. res. 36. pag. 307.*

361. An medicos satis sit fateri se concessisse licentiam edendi carnes absque legitima causa diebus prohibitis, non manifestando illos jejunio esse consecratos. *Ex p. 1. tr. 7. res. 60. ibid.*

362. An qui peccavit aliàs non peccaturus ex confidentia obtinendi Jubilæum, aut Bullam Cruciatæ teneatur hanc circumstantiam in confessione aperire. *Ex part. 3. tractat. 7. resolut. 33. ibidem.*

363. De aliquibus circumstantiis peccatorum in confessione explicandis, vel non explicandis. *Ex part. 5. trac. 14. & Misc. 3. res. 56. ibidem.*

364. Aliqua notabilia circa circumstantias peccatorum in confessione explicandas observantur, *Ex par. 9. tr. 9. & Misc. 4. res. 67. aliàs 66. pag. 308.*

365. Additiones ad tractatum de circumstantiis in confessione non necessario explicandis, *Ex part. 3. tr. 4. resol. 67. pag. 309.*

His autem adduntur cæteræ omnes difficultates, quas opera, & volumina R. P. Dianæ in eorum textibus occlusas habent, quæ simul etiam pertinent ad istum *tract. 7. de Circumstantiis hujus tom.* 1. ad clariorem notitiam omnium quæstionum, & difficultatum hujus totius operis,

An quando Sacerdos celebrat, dum tria præstet, quia primò quidem consecrat, secundò ministrat sibi ipsi, tertiò suscipit Sacramentum, tamen, hoc non obstante, si est in peccato mortali committat unum peccatum, an verò tria. Et quæ peccata sunt, quæ remittuntur per Baptismum, recedente fictione, & quæ explicanda, vel non explicanda in confessione in prædicto casu. Et an in naufragio vel alio casu, si quis unica actione, etiam continuata plures baptizat existens in peccato mortali, committat tot peccata mortalia vel unum tantùm. *Ex part. 10. tr. 16. ex res. 28. aliàs 27. & in p. 3. tr. 4. ex res. 54. & in p. 5. tr. 3. ex res.* 27. Quæ hic sunt suprà in hoc ipsomet *tom. 1. tr. 1. de Baptis. res. 11. 26. & 39.*

An Episcopus existens in peccato mortali si Sacramentum Confirmationis in eodem tempore, v. g. centum personis conferat, committat centum peccata mortalia. Et an saltem committat duo peccata unum omissionis, quia non conteritur, alterum commissionis, quia indignè ministrat. Et an qui ministrat Sacramentum Baptismi, vel Confirmationis personaliter interdicto, qui causam dederit, committat duo peccata, primum quia ministrat in peccato, secundo quia violat interdictum. *Ex p. 9. tr. 7. ex res. 58. & ex p. 5. tr. 10. ex res. 63.* Quæ hic sunt suprà *in tract. 2. de Confirm. res. 5. & 20.*

An qui non se accusavit in Confessione de circumstantiis peccati omissis, & de numero peccatorum teneatur repetere confessiones, Et an exprimendæ sint in confessione circumstantiæ peccati dubii confessi, Et notatur explicandas esse circumstantias peccati tanquam conditionaliter certas, sive etiam tanquam conditionaliter dubias, si tales circumstantiæ mutant speciem. Et an Sacerdos peccans in actu celebrandi, teneatur confiteri tale peccatum se commisisse in ipsa Missæ celebratione. Et an qui celebrat, vel sumit Eucharistiam non præmissa confessione casu, quo eam permittere tenebatur, committat duplex peccatum, Idem est de illo qui non præmittit contritionem. Et an in confessione generali debeat quis explicare, quod peccata commissa post ultimam confessionem, non sint amplius confessa. Et notatur quod transgressio inspirationis oblatæ, quando offertur occasio frangendi præceptum, non est distinctum peccatum à crimine transgressi præcepti. *Ex p. 3. tr. 4. ex res. 107. aliàs 108. & ex p. 6. tr. 6. ex res. 31. & ex par. 11. tr. 8. ex res. 44. & in p. 9. tr. 3. & ex res. 7. & 32. & in par. 11. tr. 7. ex res. 22. & in p. 3. tr. 4. ex res. 52.* Quæ hic sunt suprà *in tr. 3. de Pœnitent. res.* 119. 138. 131. 162. 185. 193. & 196.

An si quis vinum usque ad ebrietatem sumeret, ad finem, & animo jactandi blasphemias, iste in isto casu confiteri teneatur se illas jactasse, vel satis sit dicere, quod se inebriavit animo illas jactandi. Idem est de aliis similibus. *Ex part. 10. tr. 14. ex resolut. 79. aliàs* 68. Quæ hic est suprà *in tract. 5. Reservatis resolut. 52.*

An si à Confessario imponatur pœnitenti pro pœnitentia opus præcepti, pœnitens illam omittens peccet dupliciter. *Ex p. 4. tract. 4. ex res. 242.* Quæ hic est suprà *in tract. 6. de Satisfactione sacramentali res. 37.*

An duplicem culpam mortalem specie diversam committat violator sigilli confessionis, unam contra Religionem injuriam Sacramento afficiendo, reddendoque illud odiosum penitentibus; alterum contra injuriam infamando proximum, cujus delictum occultum proditur; & teneatur in conscientia prædictus

ctus violator hanc duplicem circumstantiam confiteri, sicuti duplicem committit culpam lethalem etiam diversam specie, qui frangit illicitè secretum naturale, quod sub juramento servare promisit. *Ex par.5.tr.11.ex ref.2.* Quæ hic est infrà *in tr. 8. de Sigillo Confessionis ref. etiam 2.*

An Sacerdos celebrans in peccato mortali peccet tripliciter, nempe, quia indignè consecrat, indignè offert, & indignè sumit corpus. Et an saltem peccet duplici peccato, quia conficit, & quia sumit corpus. Et an committat in dicto casu duo peccata, unum videlicet; quia celebrat in peccato, alterum quia omisit confessionem illius peccati. Et an Sacerdos excommunicatus committat duplex peccatum; sciens se teneri vinculo peccati & censuræ. Et an iste Sacerdos neque ut duo peccata, neque ut circumstantiam aggravantem ejusmodi circumstantias teneatur confiteri. *Ex par.2.tract.24. ex ref.24. & 22.* Quæ nunc invenientur *in tom.2.tr. 1. de Celebrat. Missarum ref. 149. & 150.*

An qui ministrat Eucharistiam peccatori, peccet duplici peccato. Et an recipiens Eucharistiam contra præceptum aliquod humanum committat duo peccata, unum contra prohibitionem illam; alterum, quia communicat indignè; & an hæc circumstantia sit explicanda in confessione. Ex quo deducitur an qui se ingurgitat, quo tempore erat in dictum jejunium, peccet dupliciter, nam, & temperantiam, & Ecclesiasticam Jejunii legem violat. *Ex p.4.tract.4.ex ref.sol.103. & in par.5.tract. 13.ex ref.62.* Quæ hic reperientur *in tom.2.tract.3.de Communione ref.38. & 43.*

An contrahentes matrimonium in peccato mortali peccent dupliciter; quia non solùm suscipiunt, sed etiam ministrant hoc Sacramentum. Et an excommunicati contrahentes matrimonium peccent dupliciter ex eo, quod non solùm Sacramentum recipiant in excommunicatione, sed etiam ex eo, quod conferant. Et an contrahere cum impedimento dirimente sit duplex peccatum. Et an impedimenta matrimonii addant novam malitiam etiam in copula fornicaria distinctè explicandam in confessione. Et an pollutio voluntaria extra vas inter conjuges habeat specialem malitiam, & quomodo illam debeant explicare in confessione. Et notatur, quod si aliquis sine interruptione morali multoties osculetur pudenda alicujus fœminæ, vel pueri, sufficit, ut in confessione dicat, osculatus sum solitam, vel puerum, & non est opus explicare, quod talis tactus, vel osculum fuit in partibus pudendis. Et an incitantes amentes ad copulam peccent mortaliter, & quomodo teneatur hanc circumstantiam confiteri. *Ex part.3. tr.4. ref. 298. aliàs 299. & ex ref.296. aliàs 297. & in p.5.tr.9.ex ref.85. & in par. 10.tr.16.ex ref.82. & in part.11.tract.8.ex ref.36. & in par.3.tract. 4.ex ref.sol.224. aliàs 225. & in part.11.tract.8.ex ref.35.* Quæ nunc inveniuntur *in tom.2.tr.6.de Matrimonio ref.* 113. 127. 129. 130. 186. 191. & 202.

An sit unum tantùm peccatum internum etiamsi voluntas omittendi horas canonicas sæpius per diem facta morali interruptione iteretur. Et an Beneficiarius Sacris initiatus horas omittens peccet duplici peccato contra justitiam, & Religionem, adeòque in confessione utrùmque explicandum. Et utrù si quis omittat omnes Horas unius diei, committat unum peccatum, an plura. Et an in confessione debeat explicare, quot Horæ fuerunt omissæ. Et notatur unicum peccatum committere non recitantem officium defunctorum, & illud diei octavæ omnium Sanctorum. *Ex.part.4.tract.4.ex ref. 219. & in p. 2. tr. 12.ex ref.5. & in p.9.tr.7.ex ref.29.* Quæ hic reperietur *in tom. 3.tr.6.de Horis Canonicis ref 74.75. & 95.*

An pollutio prævisa in ebrietate, vel nimia comestione, vel in comestione talis cibi, aut ex tali modo jacendi in lecto, dum quis dormit, habeat specialem malitiam pollutionis contra castitatem, si non sit intentata. Et quid si fuerit intentata ad eumdem finem. Et an Religiosus, vel quivis alius, qui ex voto, vel ex alio capite tenebatur jejunare v.g. Feria sexta, in qua occurrit vigilia alicujus Sancti, si non jejunet, peccet dupliciter. Et quid est dicendum, si Prælatus in virtute Sanctæ Obedientiæ præcipiat Religioso jejunium in dicta vigilia alicujus Sancti, vel alterius jejunii. Et notatur, quod qui frangit jejunium comedendo carnes & ova, non duo, sed unum peccatum committit; & ideò non est necessarium explicare circumstantiam modi, quo jejunium violatum sit. Et an toties peccet mortaliter, quoties aliquis in die jejunii, carnes comedit, vel in Quadragesima edens lacticinia. Et an teneatur confiteri, quoties se applicaverit esui carnium in die, & quoties comestioni ovorum. Et advertitur, quod qui comedit lacticinia in Quadragesima absque causa, & sine Bulla, unum tantùm peccatum facit. *Ex par.10.tr.14.ex ref.13. aliàs 11. & in par.4.tr.4.ex ref.83. & in p.9.tr.6.ex ref.11. & in p.1.tr.9.ex ref.45* Quæ hic sunt *in tom.4.tr.6.ref.18.62.77. & 84.*

An qui per annum non audivit Missam in diebus festis ex eo, quod esset excommunicatus, si posteà, obtenta absolutione, confitetur, teneatur se accusare, quod peccaverit toties contra præceptum audiendi Missam. *Ex par.4. tract. 4. ex ref.sol. 57.* Quæ nunc invenietur *in tom.5.tract. 1. de excommunicatione reso ut. 129.*

An percussio Clerici Superioris Ecclesiastici, vel Regularis præter malitiam contra Religionem, contineat etiam malitiam impietatis. Et an percutiens plures Clericos successivè incurrat tot censuras, quot sunt Clerici percussi. Et an qui percutit Monachum initiatum prima Tonsura duas censuras incurrat. Et notatur, quod plures censuræ incurruntur ab eo, qui fecit unum actum habentem plures circumstantias, pro quibus singulis lata est sententia censuræ, si tamen dictæ circumstantiæ mutent speciem actus moralis, secus autem si speciem non mutent. *Ex p.9.tr.4.ex ref.28. & in p.5.tr.9.ex ref.60.* Quæ hic repetientur *in tom.5.tr.2.de Percussione Clerici ref.6. & 54.*

An mutuare aliquid cum pacto, ut ille, qui recipit mutuum conferat officium, aut Ecclesiasticum beneficium, non solùm sit usura, sed etiam Simonia, & utraque deformitas, scilicet usuræ & simoniæ, in confessione aperienda erit. *Ex p.1.tract.8.ex ref.61.* Quæ hic est *in tom.5.tr.7.de Simonia ref.19.*

An omnia peccata, quę à Principe committuntur ob non observationem propriarum legum, sint ejusdem speciei. *Ex p.11.tr. 7. ex ref.6.* Quæ nunc invenietur *in tom.6.tr.1.de Legibus ref.53.*

An prohibitus ludere, si ludat continuatè per noctem cum quinque, committat quinque peccata, vel tantùm unum peccatum mortale. *Ex p.4.tr.4.ex ref.45.* Quæ hic reperietur *in tom. 6. tr. 4.de Ludo ref.61.*

An qui occidit Petrum, putans, & intendens occidere Paulum, si confiteatur occidisse Paulum, teneatur posteà iterum confiteri, dum deprehendit esse Petrum, & explicare occisum esse Petrum, & non Paulum. Et hæc sunt generalia pro conscientia erronea in aliis similibus casibus pro suorum explicatione in confessione. *Ex p.11.tract.8.ref.60.* Quæ hic est *in tom.8.tr.2. de conscientia dubia ref.22.*

Si quis haberet copulam cum fœmina mortua, quodnam peccatum luxuriæ committat. Et an talis circumstantia sit aperienda in confessione, vel sufficiat asserere se pollutionem habuisse. *Ex p.9.tr.9.ex ref.1.* Quæ nunc invenietur *in tom.8.tr.6.de Luxuria resol.6.*

TRACTATUS VIII.

De Sigillo Confessionis. pag. 310.

Prologus ante Ref. 1. Miraberis, &c.

1. Quotuplex sit sigillum. Et an Sigillum sacramentale ita obliget, ne injuria fiat Sacramento, ut in nullo vitæ casu, nec etiam pro tuendo Rege, vel liberando toto Orbe ab injusta conflagratione infringi possit; imò nec etiam violari poterit, quamvis universa Ecclesia, & Fides tota Christiana per impossibile pereat, nisi Sacramentale sigillum reveletur. *Ex p.5.tr.11.ref.1.ibid.*
2. Quotuplex sit malitia in frangendo Sigillum sacramentale. Et an duplicem culpam mortalem specie diversam comittat violator Sigilli, unam contra Religionem injuriam Sacramento afficiendo, reddendoque illud odiosum pœnitentibus, alteram contra justitiam infamando proximum, cujus delictum occultum proditur; & teneatur in conscientia supradictus violator Sigilli hanc duplicem circumstantiam confiteri, sicuti duplicem committit culpam lethalem etiam diversam specie, qui frangit illicitè secretum naturale, quod sub juramento servare promisit. Et notatur, quod tunc committitur hujusmodi peccatum à Confessario, quando volens, & advertens aliquid ex confessione revelat. Et an in aliquo casu possit excusari à veniali Confessarius, quando aliquid diceret ex quadam inadvertentia. *Ex p.5.tr.11.ref.2.ibid.*
3. An pœnitens, si accedat ad confessionem sine attritione, vel proposito, Confessarius teneatur ad Sigillum. *Ex p.5.tr.11.ref. 26. pag. 311.*
4. An Confessio facta invito Sacerdoti cadat sub Sigillum. Et an laicus, qui putatur esse Sacerdos errore pęnitentis, teneatur ad Sigillum, sicut & ille, qui propè constitutus audit, quid Confessori pęnitens dicat. *Ex p.5.tr.11.ref.34.ibid.*
5. An si Confessarius in aliquo casu dicat v. g. audivi Petri confessionem, vel Petri peccata, frangat Sigillum. Et quid, si tam secreto pęnitens cuidam Confessario confessus sit, ut nolit sciri ab aliquo se illi esse confessum. *Ex.p.5.tr.11.ref.47.ibid.*
6. An in fractione Sigilli confessionis detur parvitas materiæ. Et an sit peccatum sacrilegii mortale revelare unum veniale in specie alicujus pœnitentis in confessione auditum, modo circumstantes nullo modò intelligant in confessione esset auditū.

Ex

Ex par.5.tract.5.resol.8. ibid.

7. An Confessarius assereus Petrum, v. g. confessnm fuisse plura peccata venialia frangat Sigillum. Et quid, si diceret pœnitentem fecisse, seu confessum fuisse peccata venialia, non addendo plura. Et curfissimè notatnr non excusari a fractione Sigilli eum, qui dixerit Petrum, v. g. gravia peccata venialia sibi esse confessum. *Ex p.5.tract.11.res.49.ibid.*

8. An frangat Sigillum, qui dicit, Petrus, v.g. in confessione suis minutissimis peccatis scrupulosè caput meum obtundit. *Ex p.5.tr.11.res.30.pag.312.*

9. An Confessarius dicens aliquem pœnitentem in confessione sibi scrupulis obtundere caput, frangat Sigillum. Et obiter docetur, quod Clemens VIII. anno 1592. edidit Decretum, quo præcipit Superioribus Regularium, ut diiigentissimè caveant, ne ea notitia, quam in confessione de aliorum peccatis habuerunt; ad exteriorem gnbernationem utantur. Sed quæritur, an hoc Decretum non ad omnes Confessarios, sed ad eos, qui Superiores sunt, vel deinceps erunt, dirigatur tantùm. Et an, non obstante dicto Decreto, possit probabiliter sustineri, licere Superiori ob peccatum in confessione cognitum privare subditos Officiis ad nutum amovibilibus. Et licere etiam Superiori, vel cuilibet alii negare suffragium pœnitenti, quem solùm per confessionem agnovit esse indigoum ad officium, vel Prælaturam. Et negare subditis liceutiam exeundi foras, alloquendi externos, claudere fenestras, & alia hujusmodi facere. *Ex par.10.tr.12.& Misc.2.res.34.ibid.*

10. An sit contra Sigillum confessionis dicere, non absolvi pœnitentem, v.g. Paulum. Sed difficultas est, an idem dicendum sit, si confessarius interrogatus, an Petrum absolvit, respondit. Ego eum non absolvi, quia nondum confessionem finivit propter serviens impedimentum. Et an sine fractione Sigilli Confessarius dicere potest, non absolvi Petrum, quia nōdum perficit confessionem. Et an dicti Confessarii, si in supradictis casibus frangant Sigillum, debeant puniti pęna ordinaria inflicta contra fractores Sigilli. Et notatut Confessarium, qui de publico peccatore asserit illum confessum esse peccatum, frangere Sigillum. Et quid, si Confessarius asserat de publico peccatore non illum absoluisse, quia non vidit pęnitentiam publicam de peccato, aut quia scandalo publico non satisfacit. *Ex par.5.tr.11.res.42.pag.313.*

11. Olim intetrogatus fui, an Confessarios dicens io aliqua civitate, vel alio loco, ubi confessiones audivit, committi peccatum sodomiæ, vel aliud, frangat Sigillum confessionis; & ut fractor talis Sigilli puniendus sit. Et quid, si in tali loco nominaret Religionem, vel Monasteriom talis civitatis, aut loci. *Ex p.1.tr.15.& Misc.1.res.13.ibid.*

12. An qui dixit audivisse in tali Monasterio peccatum grave, frangat Sigillum, etiam si non nominet pœnitentem. Et docetur non solùm esse peccatum, sed contra Sigillum, si Confessarius dicat in tali civitate talia, & talia peccata committi solent. Et quid, si tantùm generalitet dicat gravia peccata committi. *Ex p.5.tract.11.resol.35.pag.314.*

13. An Superior, à quo petitur potestas absolvendi à reservatis, teneatur ad Sigillum. Et advertitut Superiorem eo Sigillo obligari, quando aliquis habens casum reservatum eum illi explicat, à quo recepta pęnitentia remittitur ad inferiotem pro absolutione sactamentali. Et an inferior petens veniam absolvendi à casu reservato nullo modo possit personam aperire, vel casum ita explicare, ut ea venire possit in notitiam Superioris, nec Superior potest curiosè interrogare, nec inquirere cum periculo veniendi in notitiam personæ, & inferior etiam ad id tenetur, licèt Superior veniam non concedat. *Ex par.5.tr.11.res.12.ibid.*

14. An sit contra Sigillum Confessionis, si Superior alicujus domus dicat Generali, vel Provinciali in ea domo sæpè postulari potestatem absolvendi à peccatis resetvatis. *Ex part.5.tr.11.res.45.ibid.*

15. An Superior, vel quivis alius possit negare suffragium illi, cujus defectus scit solùm per confessionem, quando suffragatur secreto, ubi multa de Sigillo Confessionis. Primò, non licere notitiam confessionis privare subditos officiis amovibilibus. Secundò non posse Confessarium dicere Prætoribus Urbis, aut Inquisitoribus, ut diligentius invigilent. Tertiò, quod non potest licitè Prælatus, seu quivis alius uti notitia confessionis complicis alicujus delicti, ut fiant vigilantiores circa alios; nec potest dicere ut solito diligentius invigilent, ut eos in delicto comprehendant, & sic io similibus. *Ex par.3. tract.4.resol.76.pag.315.*

16. An in aliquo casu Confessarius licitè possit uti notitia parta. Et pro praxi hujus quæstionis ex ejus doctrina cursim inferuntur septem casus in §. 1. hujus Resolutionis. Et advertitur, quod si Confessarius sciat in confessione parare sibi insidias à Petro, ut illum interficiat, licebit tameo non exire de domo: aut si exeat, intus armis ad defensionem solam instrui. Similiter, si scirem Petrum non esse Sacerdotem verum, sed fictum, possem, quæsito bono titulo, non illi deinceps, sed alteri confiteri, & sic de aliis similibus. Et an ex Decreto Clem. VIII. Superior pro nullo Religionis bono potest se se in suo regimine dirigere ex notitia habita in confessione; quod Decretum non cootinet solam directionem, sed præceptum, & ideò obligat sub mortali. *Ex p.5.tr.11.res.3.ibid.*

17. An aliquis vocalis, v.g. oostræ Religionis, vel Magister Novitiorom posit negare suffragium alicui propter peccatum confessum. *Ex p.5.tr.11.res.4.pag.317.*

18. An sit contra Sigillum revelare defectus naturales pęnitentis: ut v.g. si pęnitens dicat in confessione se natum esse ex parentibus sordidis, infamibus, aut non conjunctis legitimo matrimonio, &c. *Ex p.5.tr.11.res.29.ibid.*

19. Ao Confessarius frangat Sigillum, si revelet virtutes pęnitentis, extasim, & alia dona Dei. Et notatur posse pęnitentem obligare Confessarium sub secreto naturali has virtutes, & dona celare. *Ex par.5.tr.11.res.30.ibid.*

20. An Magister Novitiorum, vel Confessarius Monialium possit in exercitiis spiritualibus in generali damnate peccata, quæ audivit in confessione. Et notatut concionantem de peccatis quæ se dicit in confessione isto loco audivisse, modò ita prudenter hoc faciat, & cautè ut impossibile sit indè prodi peccatorem, non esse violatorem Sigilli, peccare tamen propter scandalum datum, & quia Confessionem reddit odiosam. *Ex p.5.tr.11.res.36.ibid.*

21. An si Confessatius ex confessione intelligat famulum esse furem possit illum dimittere. *Ex p.5.tr.11.res.37.pag.318.*

22. An Sacerdos qui scivit ex confessione furtum sibi factum possit furem accusare ex aliis indiciis extra Confessionem cognitis. Ex quo infertur, quod si publicus usurarius vel publicus concubinarius non sint absoluti à Confessario, & petant communionem, Confessarius potest eam negare dicendo eos esse in publico peccato. *Ex p.5.tr.11.res.17.ibid.*

23. An pro servanda vita possit Sacerdos aliquo modo manifestare peccata pęnitentis. Ex quo infertur Sacerdotem, qui cum aliis iter agens, ex uno illorum per confessionem intellexit in ingressum sylvæ parari sibi mortem, teneri potius mori sylvam ingrediendo, quàm aut fuga, aut retrocessione confessionem jam factam suspectam aliquo modo reddere. Et hoc etiam si hujusmodi Sacerdos in supra dicto casu existens in peccato mortali esset. Ex quo etiam sequitur Sacerdotem, qui ex confessione sibi facta cognovit in vino in quo facturus esset Sacrum esse immixtum venenum, nec potest, aut omittere Sacrum, aut petere aliud vinum, siue suspicone revelatæ confessionis, teneri vinum sic mistum sumere, & Deo se commendare, etiam si in hoc casu Sacerdos esset in malo statu, & non possit cōfiteri, quia tunc enim debet providere sibi omni meliori modo, quo possit de contritione, quæ cum Sacramēto in voto sufficit ad æternam salutem. *Ex par.5.tr.11.res.46.ibid.*

24. An in aliquo casu ad tuendam vitam licitum sit Coofessario uti scientia habita in confessione; v.g. Sacerdos ex confessione novit sibi necem paratam in sylva, vel vinum paratum ad ejus Missam esse veneno infectum, &c. an in his casibus possit Missam omittere, & sylvam non intrare. Et an ad evitandam mortem Sacerdos, si quæritur ab aliquo, an talis persona peccata soa illi confessa fuerit, possit affirmare. Et infertur primo Cōfessatium, qui pęnitentem noluit absolvere propter ejus indispositionem, si posteà ab eodem pęnitente calumniosè ob vindictam accusetur de facto crimine, oon posse se defendere manifestando confessionem factam. Secundò quod dictum est de periculo vitæ corporalis locum etiam habere de periculo vitæ spiritualis, ut neque propter illud vitandum in se ipso possit Confessarius Confessionem revelare. *Ex par.11.tract.8.& Misc.8.res.50.ibid.*

25. An Confessarius possit sine fractione Sigilli manifestare peccatum nondum patratum, v.g. propositum prodeundi Rempublicam, vel occidendi innocentem, &c. *Ex par.5.tract.11.res.25.pag.319.*

26. An sit licita fractio Sigilli, quando casus est talis, quod pęnitens teneatur consentire. Et si non consentiat quid facere debeat Confessarius. Vt si, v.g. pœnitens confitetur in quadam domo adesse conventicula Hæreticorum, &c. Et in isto casu docetur quomodo se gerere debeat Coofessarins circa absolutionem talis pœnitentis. *Ex p.6.tract.11.res.33.p.320.*

27. An si fractio Sigilli fiat in pęnitentis utilitatem, sit licita. *Ex par.5.tract.11.res.32.ibid.*

28. An Confessarius possit revelare hæredibus restitutionem faciendā, quam debebat mortuus pęnitens. Et quid maximè, si in prædicto casu adsit licentia pęnitentis, qui ante mortem dixit Confessario, ut ita revelet. Et quid, si non satis constet de voluntate pœnitentis jam mortui, & hæredes ipsi dubitant, præsumant contra Confessarium fuisse confessionem revelatam, absque aliqua licentia illius. Et quid est agendum si hæredes nollent ex avaritia, (ut accidit) dictis Confessariis acquiescere. *Ex p.5.tract.11.res.28.ibid.*

29. An

Index Tractatuum

29. An profit testimonium Confessarii de licentia pœnitentis, ut probetur penitens emendatus in foro externo? Ut v. g. Parochus det Sacram Eucharistiam, vel Sepulturam Ecclesiasticam publico usurario, vel meretrici, &c. Et infertur, quando publica meretrix est confessa Mendicanti Religioso, non posse Pastorem petere testimonium à tali Confessario quod verè de peccato suo publico pœnituerit, & confessa, & absoluta sit. Confessarius verò ne quidem, quod fornicationes suas sibi confessa sit directè, aut indirectè, puta, dicendo, quod eam à peccatis suis publicis absolvit, indicare potest. *Ex part. 5. tr. 11. res. 40. ibid.*

30. An Confessarius de licentia pænitentis possit revelare Confessionem. Et notatur non sufficere quamcomque licentiam præsumptam, interpretativam, virtualem, etiam in bonum ipsius pœnitentis, ad revelandum Sigillum Confessionis, sed requiri formalem, atque expressam; & debet esse libera, spontanea, & non vi, injuria, aut dolo extorta; imò neque per preces Importunas; adde, neque per metum reverentialem ipsius Confessarii obtenta. Et advertitur pęnitentem posse revocare hanc licentiam quoties voluerit, etiam absque justa, & ulla causa. *Ex p. 5. tract. 11. res. 10. ibid.*

31. An Confessarius, quando pęnitens dat ei licentiam revelandi confessionem, debeat illam exigere in scriptis. Et in prædicto casu, si dubitetur, an ea revelatio fiat, vel non fiat de licentia pænitentis, credendum sit testimonio Sacerdotis, & non pænitentis. *Ex part. 5. tr. 11. res. 41. pag. 321.*

32. In quadam civitate hujus Regni Confessarius cum licentia pænitentis in ordine ad consilium petendum manifestavit cuidam Sacerdoti aliqua peccata, de quibus ipse posteà cum aliquibus locutus est, quæsitum à me fuit tunc, an dictus Consiliarius fregerit Sigillum confessionis. *Ex part. 2. tr. 15. & Misc. 1. res. 14. ibid.*

33. An eùm Sacerdos de licentia pænitentis revelat aliis peccatum, illi alii teneatur ad Sigillum. Et docetur Doctorem Consiliarium, aut Confessarium, cui ex licentia pænitentis peccatum, & persona ejusdemmet pænitentis manifestatur, obligari sacro Sigillo. Et in §. ultimo hujus Resolutionis cursim explanantur alii septem casus; & personæ, in quibus omnes tenentur ad Sigillum. *Ex par. 5. tr. 11. res. 11. pag. 322.*

34. An si pænitens confiteatur cum laico existimans posse in absentia Sacerdotis absolvi, teneatur laicus celare peccata audita sub sigillo. *Ex p. 5. tr. 11. res. 13. ibid.*

35. An laicus, si ex necessitate audiat alicujus confessionem, teneatur ad Sigillum. Idem à fortiori dicendum est de laico, quem pænitens voluit simul cum Sacerdote, audire ejus confessionem, ad majus erubescentiæ meritum. Et notatur, quod in supradicto casu, etiam si laicus non teneatur ad Sigillum confessionis, tenetur tamen maximo secreto naturali, neque pro aliqua causa debet illud infringere, etiam adbibito juramento, & potius tenetur mortem subire, quam secretum illud naturale aliquo modo violare. Sequitur etiam hujusmodi laicum assumptum à pænitente loco Sacerdotis, etiam si audiat delictū aliquod ex confessione illius non posse tamen à judice compelli ad illud judicialiter manifestandū neq; in eo judicē posse fūdare inquisitionē aliquā. *Ex p. 5. tr. 11. res. 14. ibid.*

36. An qui se fingit Sacerdotem, teneatur ad Sigillum. *Ex p. 5. tr. 11 resol. 15. pag. 323.*

37. An qui casu audivit peccata alicujus, teneatur ea non manifestare sub Sigillo. Et quid, si ex industria, quis audivit alterius confessionem sacramentalem. Idem est dicendum de eo, qui Intelligit mutum per nutus, & signa, vel quempiam surdastrum altius confitentem. *Ex p. 5. tract. 11. res. 16. ibid.*

38. An quando quis coram multis confitetur, ut naufragio, aut tempore pestis, teneatur omnes, qui audiunt, ad Sigillum. Et an Confessarius teneatur ad Sigillum, respectu eorum, qui simul secum peccata audierunt. Sed advertitur, quod si plures Confessarii confessionem audierint quacumque occasione non posse posteà inter se loqui de alienis peccatis, neque alii inter se, neque cum ipso Sacerdote id poterunt licitè facere, sed tenentur omnes ad Sigillum, qui alterius peccata, dum confitetur, audiunt, sive licitè, sive illicitè, sive mediatè, sive immediatè audiant. *Ex p. 5. tr. 11. res. 23. ibid.*

39. An interpres teneatur celare peccata sub Sigillo sacramentali. Et cursissimè asseritur eos, qui spontè à penitente, & sine necessitate adhibentur ad audienda peccata non obligari Sigillo. *Ex par. 5. tr. 11. res. 48. pag. 324.*

40. An si v. g. Petrus ante confessionē consultat virum doctum in ordine ad confessionem faciendam, non cum illo, sed cum alio, teneatur dictus Consiliarius ad Sigillū. Et docetur, quod si pænitens virum doctum consulat, ut sciat, quomodo se pręparare debet ad confessionem, non teneri virum doctum manifestare Prælato, etiam si sub excommunicatione præcipiat, Ex quo cursim deducitur, quod quando obligatio tegendi est tantùm secreti naturalis, & non Sigilli Sacramentalis, tenebitur Consiliarius manifestare sub excommunicatione tem sibi revelatam, &c. *Ex p. 5. tract. 11. res. 44. ibid.*

41. An cui injustè revelata est confessio à Confessario, teneatur celare illa peccata manifesta sub Sigillo. Et an omnes alii, qui ab isto, qui à Sacerdote audivit, audierunt, & alii ab istis, & isti ab aliis; sive mediatè, sive immediatè; sive licitè, sive illicitè audierunt, teneantur ad Sigillum confessionis. *Ex par. 5. tract. 11. res. 7. pag. 325.*

42. An qui invenit chartam, in qua scripta erant alicujus peccata teneatur illa abscondere sub Sigillo confessionis; sive jam confessio facta sit, sive adhuc facienda sit. Et an si dicta peccata vergerent in damnum commune, seu alicujus tertii innocentis, teneatur in tali casu repertor chartæ illa peccata revelare ad avertendum tale damnum. Et si repertor chartæ supradictæ moraliter certus sit non nisi levia, & non infamantia peccata in ea esse, ideòque curiositate legat, vel lecta aliis evulget, an debeat censeri peccari mortaliter, sicut Superior, aut Judex, qui inventa scedula peccatorum alicujus vellet contra illum inquirere, vel tantùm peccet. *Ex part. 3. tractat. 4. resol. 111. aliàs 112. ibid.*

43. An qui invenit papyrum, in qua erant peccata alicujus scripta teneatur ad Sigillum Confessionis, sive jam confessio facta sit, sive adhuc facienda sit. Ex quo solvi possit, quid sit dicendum de illo, qui reperit libellum, in quo scripta sunt peccata alicujus. Et quid si charta scripta sit ad virum doctum ad petendum consilium pro confessione. Ex quibus etiam sequitur, quod si judex invenisset peccatum rei schedulæ commendatum ad confessionem faciendam, tenetur Judex cessare ab Inquisitore criminis, & non juvari ex illa notitia; imò etiam, si jam reum condemnasset conjunctum testibus, & posteà intelligeret totam delationem, vel accusationem ortam fuisse ex Sigilli violatione, tenetur damnatum absolvere, & dimittere. *Ex part. 5. tract. 11. reso. 27. ibid.*

44. An quæ peccata non sunt, & aliis concernunt, teneatur Confessarius celare sub Sigillo. *Ex p. 5. tr. 11. res. 38. pag. 326.*

45. An si pęnitens explicet aliqua in confessione concomitanter, teneatur Confessarius celare sub Sigillo. *Ex p. 5. tr. 11. res. 5. ibid.*

46. An aliquando Confessarius possit obligare pœnitentem ad declarandum complicem. Et advertitur posse contingere, ut licet pœnitens dicat se velle per seipsum immediatè, vel per alium dare notitiam complicis ad impedienda mala juxta suam obligationem; adhuc Confessarius possit illi differre absolutionem. *Ex p. 6. tr. 7. & Misc. 2. res. 2. ibid.*

47. An liceat Confessario interrogare de complice in confessione in ordine ad ipsius correctionem, & illam facere de licentia pœnitentis. Et an hoc sit absolutè contra Sigillum confessionis. Et notatur, quod ex hypothesi, quod affirmativa opinio sit probabilis, non tamen ex hoc debet Confessarius interrogare de complice in hunc finem correctionis, sed expectare ut pœnitens id sua sponte declaret, &c. *Ex p. 3. tr. 4. res. 112. aliàs 113. ibid.*

48. An Confessarius propter correctionem fraternam debeat, aut possit extorquere complicem. Et an illa peccata alterius tam complicis, quàm non complicis in confessione narrata, ita claudantur Sigillo, ut sine complicis, aut alterius illius peccatoris licentia, esto habeat consensum à pœnitente Confessor ea revelare non possit. *Ex p. 5. tr. 11. res. 39. pag. 327.*

49. An quando quis confitetur, liceat manifestare complicem, vel alterius peccatum, vel Confessarius possit de hoc interrogare ad finem corripiendi peccatorem. Et docetur, quod si Sacerdos fraude, vi, aut importunis pręcibus extorqueat à pœnitente manifestationem complicis, aut licentiam revelandi confessionem absque dubio graviter peccat. *Ex p. 7. tr. 3. res. 34. ibid.*

50. An si pœnitens absque necessitate manifestavit complicem in confessione, teneatur Confessarius occultare tale peccatū sub Sigillo confessionis. Et cursissimè docetur omnia, quæ occasione sui peccati explicandi pœnitens in Confessione dicit cadere sub Sigillo, etiam si superfluè addita sint. *Ex par. 3. tr. 4. res. 110. aliàs 111. pag. 238.*

51. An sit contra Sigillum Confessionis etiam cum licentia pœnitentis revelare peccata complicis absque complicis licentia. Et breviter notatur cadere sub Sigillum quamcumque personam in confessione detectam, sive ad declarandam aliquam substantiam necessariam, sive imprudenter eam nominando sine necessitate. *Ex par. 5. tr. 11. res. 24. ibid.*

52. Quid facere debeat Confessarius, si ex confessione unius complicis scit peccata alterius, & alter in Confessione tacet. *Ex par. 5. tract. 11. res. 21. ibid.*

53. An Confessarius statim post finitam Confessionem, & datam absolutionem, possit loqui cum pœnitente absque licentia de errore, v. g. commisso in dicta Confessione. *Ex par. 5. tr. 11. res. 19. ibid.*

54. Verùm Confessarius in aliquo casu sine licentia pœnitentis possit loqui cum illo de peccatis auditis in confessione; videlicet

con-

confessor commisit aliquem defectum in absolvendo pœnitentem, quæritur, an possit illi manifestare extra confessionem, etiamsi pęnitens non dederit licentiam manifestandi? Et notatur Sigillum confessionis non solvi quotiescumque sine licentia pœnitentis Sacerdos extra confessionem agit cum pęnitente solum de peccatis commissis, & auditis in confessione, modò tamen id faciat studio promovendi pœnitentis salutem. *Ex p. 2. tr. 15. & Misc. 1. res. 12. pag. 329.*

55. An si pœnitens non vult dare licentiam confessario, ut ei aperiat defectum commissum in confessione possit illum aperire? Et notatur, si statim post finitam confessionem, & datam absolutionem occurrat error emendandus non posse Confessarium loqui cum ipso pœnitente de confessione, errore corrigendo absque prædicta licentia. *Ex p. 3. tract. 4. res. 86. aliàs 87. ib.*

56. An confessarius si aliquem defectum commisit in confessione, possit extra illam pęnitenti illum aperire, ipso renuente? Et an tamen in ipsa confessione, etiam non petita licentia à pęnitente, ex rationabili causa possit fieri mentio eorum, quæ in aliis confessionibus dicta, & confessa fuerunt? Et advertitur, quod quamvis sit peccatum loqui cum pœnitente post confessionem de peccatis confessis, si ipse hoc ægre ferat, quia tunc esset odiosum, tamen hoc non esse contra Sigillum. *Ex p. 5. tr. 11. res. 8. ibid.*

57. An Confessarius in actu secundæ Confessionis possit refricare, meminisse peccatorum in primi confessione à pœnitente detectorum? Et an possit Confessarius videns pœnitentem pœnitentiam in confessione impositam non adimplere, monere illum, ut promissa adimpleat? *Ex par. 5. tr. 11. res. 20. pag. 330.*

58. Quidam Confessarius extra confessionem locutus est cum pęnitente de peccatis confessis, qui eum apud Episcopum accusavit; quæsivit tunc à me Antistes ille, an talis Confessarius tamquam fractor Sigilli puniendus esset? Et an Confessarius puniendus sit tanquam fractor Sigilli, si asserat, v. g. audivisse in confessione peccata publica fornicationum notissimæ meretricis? *Ex part. 5. tr. 11. res. 6. ibid.*

59. Quæ pœna imponatur Confessori revelanti Sigillum Confessionis? Et notatur, quod neutra pœna depositionis videlicet, & perpetuæ reclusionis incurritur ipso facto ante judicis sententiam. Aliis vero personis distinctis à Confessario, quas etiam Sigillo Confessionis teneri diximus, non sunt impositæ dictæ pœnæ. Et notatur non infligi supradictas pęnas ob quamcumque violationem Sigilli, sed solùm ob relationem peccati: unde si solum revelaret aliquod ignominiosum in confessione cognitum, sed quod peccatum non sit, non incurrit istas pœnas, sicut nec ille, qui cum pęnitente loquitur extra confessionem de peccatis ab illo auditis, & non petita licentia. Et cursim additur depositionem istam non solùm significare prohibitionem audiendi confessiones, sed etiam cujuscumque numeri Sacerdotalis, *Ex par. 5. tr. 11. res. 51. p. 331.*

60. Quomodo potest constare de hoc delicto? *Ex par. 5. tract. 11. res. 52. ibid.*

61. An Confessarius teneatur dare schedulam peccatori, quem non absolvit? *Ex par. 5. tract. 11. res. 22. ibid.*

62. An Confessarius sine fractione Sigilli possit manifestare pęnitentiam, quam imposuit pœnitenti? Et quid, si Confessarius dixisset Coronam B. Virginis imposuisse pro pęnitentia suo cuidam pęnitenti? Et quid, si pęnitentia esset unum *Miserere*, quinque *Pater noster*, &c. Et advertitur non bene fecisse quemdam Confessarium, qui cum cuidam ob gravia peccata, sed ignorata injunxisset in confessione longo tempore publicè audire solemne Sacrificium flexis genibus, &c. *Ex par. 5. tr. 11. res. 21. ibid.*

63 An Confessarius qui asseruit imposuisse Titio pro penitentia unum *Miserere*, vel quinque *Pater noster* fregerit Sigillum Confessionis? Et quid, si diceret imposuisse Rosarium B. Virginis pro pœnitentia? Et an Confessarius debeat negare pęnitenti schedulam confessionis petenti, si ex aliqua causa illum non absolvit? *Ex par. 11. tr. 5. res. 14. pag. 332.*

64. An pęnitens teneatur pęnitentiam impositam à Confessario non manifestare sub Sigillo? Et quid, si ex revelatione hujusmodi redundaret aliquid malæ famæ, aut aliquid minus existimatione dignum in Confessorem, aut aliquem alium? *Ex p. 5. tr. 11. res. 8. pag. 333.*

65. An Confessarius possit peccatum in confessione auditum revelare, quando ipse nequit aliter peccatum suum manifestare; licèt ex eo veniatur in cognitionem pęnitentis? *Ex par. 5. tr. 11. resolut. 9. ibid.*

66. Quomodo se gerere debeat Confessarius, quando interrogatur sub juramento, an in confessione audierit peccatum aliquod? Et aliqua advertuntur, quæ contingere possunt in supradicto casu, vel similibus aliis. Et tandem datur doctrina Confessario quid, & quomodo respondere debeat, si Sacrista, vel Minister Missæ à Confessario quærat, an apponenda sit particula, ut consecretur pro communione Petri; quod respondeat Confessarius, quod hoc ab ipso pęnitente quæratur. *Ex p. 5. tr. 11. res. 43. ibid.*

67. An secretum tanquam in confessione detectum obliget, ac si fuisset dictum in confessione? *Ex part. 5. tract. 11. resolut. 54. pag. 334.*

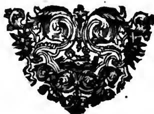
† An confessarius, qui frangit Sigillum Confessionis sit irregularis? Et an laicus, qui sine necessitate confessionem secretam audivit, fiat irregularis, si illam revelet? *Ex par. 5. tract. 11. resolut. 53.* Quæ nunc invenietur *in tom. 5. tract. 5. de Irregularitate res. 30.*

† An Inquisitores possint punire Confessarios frangentes Sigillum confessionis? Et notatur Sacerdoti, qui Sigillum confessionis frangit, nullam à jure imponi pęnam, quam de facto incurrat. *Ex p. 4. tract. 8. res. 95.* Quæ hic est *in tom. 5. tr. 10. de Inquisitoribus res. 80.*

Non est ulla alia quæstio in omni hoc opere; quæ simul pertineat ad hunc *tract. 8. de Sigillo Confessionis hujus primi tomi.*

INDEX

INDEX TRACTATUUM
HUJUS TOMI PRIMI.

TRACTA-

TRACTATUS PRIMUS
DE
SACRAMENTO BAPTISMI,
SED IN PRINCIPIO HUJUS TRACTATUS
paucæ priùs Resolutiones ad omnia Sacramenta
in genere adscribuntur.

1 **RESOLUTIO PRIMA.**

Cùm Concilium Tridentinum asserat sess.24.cap.17. *Sacramentum tribus perfici, materia, forma, & intentione Ministri; & cùm intentio sit triplex, habitualis, virtualis, & actualis; quæritur quænam sit sufficiens ad validè conficiendum Sacramentum?* Ex part.2. tract.17. & Misc.3.Res.32.

§.1. Mnes Doctores asserunt intentionem habitualem non sufficere, sed virtualem requiri, & actualem non esse necessariam; discordant tamen in assignando quænam intentio virtualis sufficiat.

2. Prima sententia est Valentiæ *tom.4. disp.3. quæst.5. punct.* 3. *vers. Intentio autem implicita*, & Henriq. *in sum. lib.1. c.* 10. *n.*2. ubi ait, Intentio virtualis dicenda etiam est illa, quæ quamvis non videatur fluxisse ex efficaci vi, vel motivo primæ intentionis, aut quia licèt nunquam habuit intentionem sic explicitam: Volo facere quod Ecclesia Romana intendit, & quod Christus instituit: habuit tamen confusam, ut si quis Ordines sacros suscipit, ut fiat Sacerdos, & Minister Ecclesiæ, & absque alia forma intentionis, (si numquam habuit contrariam) consuevit celebrare, & ministrare Sacramenta, etiam cum distractione mentis, hic enim conficit Eucharistiam, & alia sacramenta. Hæc Henriquez.

Super quæstione contenta in hac Res. in tom.2. tract. 3. lege doctissimam §.1. & sequentes 2. Res.2.

3. Secunda sententia est communiter omnium aliorum DD. qui asserunt, intentionem virtualem necessariam ad Sacramentum illam esse, quæ actu transivit, & virtute manavit ex impressione in imaginativa relicta ex primo proposito, quo quis humano modo ad agendum se applicuit; qua excitatur potentia motiva, ut actus intrie propositos (qui primum actum immediatè sequuntur, aut cum eo saltem mediatè connexi sunt) perficiat, homine interim alia omnia cogitante, donec actu aliquo contrario interturbetur. Ut, v. g. incipit quis sacrum intendens celebrare, & postea totum sacrum omninò distractus ordine suo perficit, hic habet intentionem virtualem; nam in illa Missa omnes illæ actiones, à prima illa intentione verè secundùm modum agendi humanum procedunt ratione imaginationis, quam prima illa voluntas applicavit; sic Coninch. *de Sacrament. quæst.*64. *art.*8. *dub.*2. *num.*71. Cabrera *de Sacr. quæst.*64. *art.*8. *disp.*1. §.5. *num.*41. Vasq. *in 3. part. tom.*2. *disp.*138. *cap.*6. Pesantius *in 3. part. quæst.*64. *art.*8. *disp.*2. Molfes. *in sum. tom.*1. *tract.*3. *cap.*4. *num.*11. Nugnus *in 3. part. tom.*1. *quæst.*64. *art.*8. Bonac. *de Sacram. disp.*1. *quæst.*3. *punct.*2. §.3. *num.*11. Suar. *in 3. part. tom.*3. *disp.*13. *sect.*3. Camerota *de Sacram. tract.*1. *cap.*2. *q.*7. Summa Corona *part.*4. *cap.*4. *num.*56. Antonius de Litteratis *in sum. part.*1. *cap.*23. *num.*15. Fernand. *in suo exam. Theolog. part.*3. *cap.*1. §.4. *n.*6. & alii.

4. Tertia opinio est Valerii Reginaldi *in praxi, tom.* 2. *lib.*26. *cap.*3. *num.*38. qui posuit duplicem intentionem virtualem sufficientem ad conficiendum sacramentum, uno modo, et explicatum est in secunda opinione, altero modo, ait ille, intentio virtualis dicitur, quæ ex natura sua, vel ex Ecclesiæ institutione comprehenditur sub altera intentione, cum qua sic conjuncta est, ut ea præsente censeatur ipsa quoque adesse. Illa scilicet ratione, qua votum castitatis ita comprehenditur subdiaconatu, ut eo ipso, quòd quis vult ad hunc promoveri, censeatur velle consentire in votum perpetuæ castitatis servandæ. Sic igitur eo ipso, quod sacerdos vult secundùm sacerdotum consuetudinem induere vestes sacerdotales, habet virtualem intentionem celebrandi Missam. Quia enim induere vestes sacerdotales, medium est ab Ecclesia institutum ad Missæ celebrationem, fit, ut in tali actione induendi, comprehendatur virtualiter actio celebrandi, & in intentione induendi intentio celebrandi, donec adhibeatur actus contrarius, per quem hæc tollatur. Atque hujusmodi quoque intentionem virtualem ad sacramentum sufficere dicendum est, alioquin dicendum erit multos sacerdotes non consecrare, nec alia Sacramenta conficere. Ita Reginaldus. Quid sentiam, dicam breviter. Prima opinio Henriquez videtur mihi nimis laxa; secunda opinio est probabilior; tertia Reginaldi est probabilis, quam quidem si amplectantur sacerdotes, ex multis scrupulis, quibus angi solent, liberi immunesque erunt. Salva semper, &c.

RESOL. II.

An ad valorem Sacramenti sufficiat tantum, integra, & legitima verba proferre super legitimam materiam, prout jubet Ecclesia, vel sit necessaria intentio Ministri faciendi Sacramentum? Ex part.10. tract.11. & Miscell.1. Res.57.

§.1. * ATtende quæso, Amice Lector: Nam ad propositam quæstionem affirmative respondet Catharin. *in opusc. de intentione Ministri*. Sylvest. *verb: Baptismus* 39. *quæst.*11. qui verbis S. Thomæ malè intellectis decepti, docent ad valorem Sacramenti sufficere intentionem ipsius externæ actionis; quod etiam indicat Adrian. *in* 4. *de Baptism, qu.* 3. *art.* 3. eandemque opinionem ex parte censuit probabilem Paludan. *in* 4. *dist.*6. *quæst.*2. *art.*5. Et hanc sententiam fusè explicat, & defendit Alfonsus Salmeronius *tom.*13. *in Epist. Pauli, lib.*1. *part.*3. *dis.*2. *fol.*186. ubi sic ait: Superest unus resolvendus scrupulus de intentione Ministri in conferendo Sacramento; quia si illa desit, Sacramentum non perficitur, cùm de Sacramenti ipsius substantia constituatur ab omnibus. Si ergo Minister aut baptizare, aut hostiam consecrare, aut Sacerdotem promovere non intenderet; nullus erit Baptismus, nulla esset hostia adoranda, & nullum ordinationis Sacramentum. Rursus, an Episcopus ille initiator, & ordinator Sacerdotum ritè sit, &

* Super doctrina contenta in hac Res. in to. 4. tr. 6. Res. 17.

legitimè ad Episcopatum assumptus: & rursus an Episcopus qui illum promovit, ritu Catbolico, & legitimo ad Episcopatum promoverit, dubium erit: atque hac ratione in infinitum posset procedi; & omnia essent in dubium revocanda; & Academici omnes, & nutantes redderemur. Sed hic in primia advertendum, duplicem poni intentionem Ministri conferentis Sacramentum, alteram quidem publicam, & Ecclesiæ ipsius, cujus ministerio persungitur, quicumque ille sit, qui Sacramentum dispensat. Hæc autem intentio satis caprimitur in ipsis Sacramentorum formis: Ut, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: Ego te absolvo à peccatis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, Et *Hoc est corpus meum*, &c. Intendit enim Ecclesia Catholica, sicut & Christus Sacramentorum Autor, per ejusmodi verba baptizare, absolvere, & panem in Christi corpus convertero. Hæc autem intentio inseparabilis est ab ipsis verbis, si integrè, ut debent proferaotur: & ideò Ministri soliciti esse debent, ut formam ipsam integrè pronuncient, nec illam aliquo verbo contrario vitient, quo sic perficiant Sacramentum, & Sacramenti effectum dignè accedentibus conferant. Altera verò intentio privata est, & particularia ipsius Ministri, qui aut nihil credit eorum, quæ facit, aut derisoriè facit, aut contrariam habet intentionem non conferendi Sacramenti, aut ejus effectus, etiamsi Sacramentum in forma Ecclesiæ consueta administret. Hæc intentio privata, etsi necessaria sit, ne Minister peccet, ut conformetur intentioni Ecclesiæ: tamen tam fortis, aut efficax non est, ut vitiare Sacramentum possit, si aliàs velit facere quod facit Ecclesia: quod sic multis rationibus ostendo. Primò, quia, cùm Sacramentum sit eaternum, & sensibile signum ad significandum hominem à Deo institutum; privata verò illa intentio Ministri, in ejus corde delitescat, & insensibilis, intimaque sit; non potest esse pars essentialis rei sensibilis, qualis est Sacramentum: quemadmodum etiam fides non est pars Sacramenti, ut Lutherani docent; quia sub sensum non cadit. Ut ergo fides, & intentio requiruntur in suscipiente, ut fructum Sacramenti percipiat; ita fides, & intentio in Ministro necessaria est, ut rectè, & utiliter, quod ad se attinet, Sacramentum dispenset.

2. Secundò: cùm privata Ministri intentio non possit à nobis certa evidentia cognosci, utpotè occulta, & in corde Ministri latens; in Sacramento suscipiendo voluisset nos Deus perpetuo scrupulo agitari, & rei ad salutem spectantis dubitatione torqueri, si verum Sacramentum certa fide nos suscepisse, nunquam posset cognosci: quod sanè, & Scripturis, & Patribus contrarium esse videtur; quia nos firma fide ad Sacramenta suscipienda adhortantur. Nisi dicamus Spiritus Sanctum sibi ipsi contradicere, & aliud nos per scripturas, & Patres, & Prædicatores verbi Dei docuisse, nempè fide certa, & indubitata accedendū esse ad Sacramērum suscipiendum; aliud verò per ipsam Sacramentorum constitutionem intendisse, nempè ut propter ignotam, nobisque absconditam Ministrorum intentionem perpetua dubitatione augeremur: quod certè falsum est, & Spiritus sancti bonitati contrarium.

3. Tertiò: quia si per illam voluntatem privatam Ministri perficerent Sacramentum, certè salus hominis, remissio peccatorum, Spiritus sancti gratia, & vis sanguinis Christi ex hominum arbitrio penderent, & plus posset homines nocere, quàm Christus juvare. Paulus etiam non rectè cùm de Ministris, verbi, & Sacramenti ageret, dixisset: *Ego plantavi, Apollo rigavit; sed Deus incrementum dedit*. Itaque, neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum dat, Deus. Dicendum enim fuisset: Sed qui incrementum dat, Minister, vel Dei ministri intentio.

4. Quartò: Ecclesia, qui posset tam confidenter, & certò gratiam Christi, & salutem promittere Pœnitenti, & Catechumenis? si por Ministros aliter intendentes posset promissa salus, & gratia impediri? Qui posset etiam Paulus tam cèrtò asseverare: Sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis? Posset enim jure dubitari, an Sacramentum fuerit perfectum; & ejus fructus per Ministrorum malitiam, & fraudem impeditus?

5. Quintò: Plecterentur plerumque innocentes propter aliorum malitiam, quod longè remotum est à Divina bonitate, & sapientia; cùm scriptum sit: Filius non portabit iniquitatem Patris, & Pater non portabit iniquitatem Filii: justitia Justi super eum erit, & iniquitas impii erit super eum. Et David: Non privabit bonis eos, qui ambulant in innocentia: beatus homo qui sperat in te. Et Abraham dixit Domino Sodomam punire volenti: Absit à te ut rem hanc facias, & occidas justum cum impio, fiatque justus sicut impius, non est hoc tuum, qui judicas omnem terram: nequaquam facies judicium hoc. Abimelech quoque Rex Geraria, qui uxorem Abrahæ præripuerat, in somno à Domino orare instructus ait: Domine, num gentem ignorantem, & justam interficies? Dixitque ad eum Deus: & ego scio quòd simplici corde feceris; & idcircò custodivi te ne peccares in me, & non dimisi, ut tangeres eam. Quicquid ergo sit de Ministris perversam intentionem de suo adhibentibus, si quis agat innocenter, & in Domino Sacramentorum Institutore speret; gratia Dei per Sacramentum danda defraudari nequit. De fide ergo est tenendum, nullum simplicem, & innocentem propter corruptam Ministri intentionem fructu Sacramentorum privari. Unde egregiè Beatus Chrysostomus scribit: Sacerdos, & linguam, & manus præbet: nec enim justum est propter alios malitiam ad salutem nostram accedentes offendi. Sic ille, loquens de pravis Sacerdotibus.

6. Sextò: idem probari potest, quia si Sacramentorum perfectio non est sine privata Ministri intentione, de qua meritò dubitare possum: ergo liberum erit de omnibus, qui baptizentur, vel absolvuntur, vel qui Eucharistiam Sanctam adorant, & percipiunt, dubitare, an sint verè baptizati, & an verè absoluti, & an ritè consecratam Hostiam, & debitu adorationis cultu venerentur, & ad salutem percipiant; & an veri sint Ministri Ecclesiæ, hoc est Diaconi, Presbyteri, & Episcopi: atque ita de tota Ecclesiastica hierachia, atque adeò de tota Christi Ecclesia dubitare cogeremur. Cùm enim fide sentire debeamus, Ecclesiam veram Christi esse hanc, quæ Romano Pontifici subest, si posteà de nullo Sacramento possit constare, an sit in ea legitimè administratum, nec de Administris, an sint ritè, & cannoicè initiati: ipsam Romanam Ecclesiam in dubium revocamus; quæ sine veris Sacramentis, & legitimis Ministris non potest magis consistere, quàm domus sine lapidibus fundamentalibus, aut trabibus, quæ totum ædificium colligent, & sustineant; aut quàm Regnum sine Magistrabus, & Consiliariis. Per hanc ergo doctrinam redderetur nobis Ecclesia invisibilis, imaginaria, & mathematica: & misera Christiani populi conditio: quia Christianus propter defectum intentionis Ministri, nunquam certus esse posset de Baptismo, absolutione, & ordinatione; sed opinione tantùm humana hæc apprehenderet, quæ divina sunt, & supra rationem posita.

7. Septimò: Permulti, tum Episcopi, tum Sacerdotes in Ecclesia extiterunt, quorum sanctitas, & doctrina, & eorum à Deo missio, signis, & miraculis comprobata est. Cùm ergo isti Sacramenta administrarent, fide constanti, & plusquam humana, credendum erat, eos rectam intentionem adhibuisse, ac proinde non posse suscipientes Sacramenta de Ministrorum voluntate dubitare. Imò quod majus est, non debebant Apostoli opere baptizandi seipsos exonere; ut Petrus & Paulus, & in alios transferre, si tantùm referret intentio: nam in dubio ponerent eorum salutem, quæ de baptizatis à seipsis omninò certa erat, etiam ipsis renatis. Siquidem ex signis, quæ edebant, colligere poterant, eos esse idoneos Christi Ministros; ac per hoc rectam intentionem habuisse in baptizando, credere arctabantur: quemadmodum qui Baptismum suscipiebant à Christo Domino, idem credere debebant, & se etiam esse gratiam consecutos; quia Christus fictus non erat in ministrandis Sacramentis. Consultissimum quoque esset, non nisi magna diligentia perquirere Ministros sanctissimos, & innocentissimos, à quibus susciperemus Sacramenta, ne per malitiam iniquorum Ministrorum fraudaremur, aut Sacramento, aut ejus fructu; quod esset dogma proximum illi Donatistarum, contrà quos frequenter disputat Augustinus, docens, per malos Ministros conferri nobis vera, & salutaria Sacramenta; & eorum privata malitia nihil nobis gratiæ detrahi.

8. Octavò, si ad essentiam Sacramenti facit Ministri intentio; quomodo aut Hæreticus, aut Judæus, aut Paganus validum, & verum Baptismi Sacramentum ministrare possunt? Nam illorum permulti aut Baptismum, aut ejus effectum per negant, cùm tamen doctrina Patrum, & Generalium Conciliorum veritatem Baptismi collati ab Hereticis in forma Ecclesiæ consueta stabiliant; & Donatistæ aliter opinantes damnentur. Non ergo requiritur alia intētio, sicut nec alia fides, quæ intentionem dirigat, præter illam Ecclesiæ, quæ facto ipso, & verbis formæ pronunciatis continetur; Mirum est autem, olim Ecclesiam in controversia Novatianorum, & Donatistarum, asserentium, Baptismum ab Hæreticis collatum nullum esse, de debita intentione Ministri nihil disputasse, an scilicet adfuerit, vel abfuerit? sciebat enim, non esse necessariam, & Ecclesiam Catholicam id unum diligenter curasso; ut forma observari solita exactè servaretur. Hinc Pontifices Romani interrogati, an Baptizati à Paganis, vel Judæis essent rebaptizandi?

respon-

respondeunt: Si servata esset forma, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; non esse repetendum Baptismum; nihil de Ministrorum voluntate, aut mente dubitantes. Quare Nicolaus Primus Papa ad consulta Bulgarorum rescripsit: A quodam Judæo, nescitis, utrum Christiano, aut Pagano, multos in Patria vestra Baptizatos asseritis, & quid inde sit agendum, consulitis: Hi profectò si in nomine sanctæ Trinitatis, vel tantùm in nomine Christi, sicut & in actibus Apostolorum legitur, baptizati sunt, quis non illorum, sed ejus est; rebaptizari non debent. Hæc ille, nihil de intentione Ministri dubitans: sciebat enim formam rectè pronuntiatam à Ministro satis esse. Nam alioqui commodum esset nobis, & fructuosum Baptismum repetere, ut suppleretur per posteriorem; quod priori non eramus consecuti: vel saltem danda esset opera, ut illa forma repeteretur collatus Baptismus, quam instituit Alexan. III. servandam, quando priùs receptus Baptismus esset incertus, aut dubius. Sic enim ille statuit; De quibus autem dubium est, an baptizati fuerint, baptizentur his verbis præmissis: *Si baptizatus es, ego non te baptizo: si nondum baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Non enim videtur iteratum, quod nescitur esse factum. Hæc ille. Cùm autem non minus possit nobis constare de secundo hoc Baptismo, quàm de priori; esset tertiò, & quartò & quintò Baptismus repetendus, & ita in infinitum quod certè aliud non esset, quàm anabaptismum introducere, multò deteriorem, quàm quem Novatores nostra ætate invexerunt; nisi sistamus in hoc, quòd potest nobis constare satis, ad Baptismum, & ejus fructum percipiendum satis esse formam Ecclesiæ perfectè, & integrè pronunciatam. Et quod dico de Baptismo, idem esset de Sacramento Pœnitentiæ, & aliis Sacramentis, maximè de aliis, quæ iterari non possunt, prorsus censendum. Nam essentia Sacramenti materia, & forma, sicut quævis alias res naturalis, constat; nam Minister, & ejus intentio, & suscipientis Sacramentum dispositio, extra essentiam ejus sunt. Administrans igitur materiam, & formam, Sacramentum perficit, modò exteriùs non protestetur se nolle illud administrare; vel aliquid addat, quod vitiet formam. Habet enim intentionem, quæ sufficit, id est applicandi illud Sacramentum ad suscipientem; quia hoc non aliundè, sed ex proposito, & intentione operatur. Et licèt in corde suo putet, non esse Sacramentum, vel animo intendat nullum Sacramentum conferre, mentitur; quia facto ipso testatur, se dare rem, quæ est Sacramentum, quamvis ratus aliter cogitet, vel joco, & non seriò se conferre voluisse asserat. Nam qui grandem alapham in faciem alterius impingeret, & ore protestaretur se nolle ei aliquam injuriam inferre, proculdubio mentiretur, & plus facto esset standum, quàm verbo, quia ut Jurisperiti loquuntur, esset protestatio contra factum. Si etiam Notarius conficeret instrumentum cum omnibus requisitis conditionibus & circumstantiis; corde tamen suo derisoriè intenderet tale instrumentum perficere: revera tamen validum esset instrumentum, nisi intentionem suam aliquo expresso verbo vitiaret, quod in instrumento apponeret. Ita qui conficit Sacramentum, & administrat, materiam, & formam adhibet: etsi posteà asserat, se nihil conferre voluisse, aut derisoriè egisse; non esset audiendus. Et ita rectè Alexander Patriarca Alexandrinus, communicato priùs consilio cum Episcopis, definiunt, Athanasium, qui in pueritia alios pueros colludentes secum in littore maris baptizaverat, agens ipse Episcopi personam; verè baptizasse, & verè fuisse baptizatos pueros, & nulla ratione baptizandos: quòd intellexerit, verba proferri in baptismo consueta, rectè ab eo fuisse pronunciata. Lego decimum librum Ecclesiasticæ Historiæ à Ruffino additum, & Nicephorum Callistum *lib.* 8. *cap.* 44.

9. Nonò; argumentum sumi potest ab intentione suscipientis Sacramentum. Nam etsi quis accedat ficto animo, aut hæretico ad Sacramentum, non credens ullum Sacramenti effectum: si tamen se spontè subdat Ecclesiæ consuetudini, & patiatur more Ecclesiæ baptizari, ut fecit Simon Magus, & pueri illi colludentes juxta mare ab Athanasio baptizati; illi quidem recipiunt Sacramentum, id est characterem, licèt non gratiam: nec satis est dicere, ego non intendebam Sacramentum recipere, aut charactorem; cùm non crederem, sed derisoriè id facerem; nam respondebitur ei: Cur ergo passus es in te fieri quod consuevit facere Ecclesia cum omnibus, ex quibus provenit ille effectus, & quem prædicant eventurum, quovis animo ad hoc Sacramentum accedant; Itaque non reiteratur in his Sacramentum etiam suam fictionem confitentibus; sed recedente fictione, & accedente fide, collatus Baptismus jam suum gratiæ effectum in eis operatur. Ita similiter de vere, & cum fide ad Baptismum accedente; & à Ministro, vel non credente, vel derisoriè operante, verus confertur Baptismus, & ejus effectus, etiamsi gravissimè peccet in ejus ministerio; ubi tantùm, & non alteri nocet. Hucusque Salmeronius; cujus sententiam novissimè sequutus est Hieronymus Columbus, *de Hierarchia Angelica, & Humana, lib.* 4. *cap.* 20. Sed id quod nimiam admirationem facit, est considerare, Catharinum, ex Ordine Prædicatorum, & Salmeronium ex Societate Jesu interfuisse tanquam Theologos in Concilio Tridentino.

10. Verùm eorum opinionem prorsus rejiciendam esse puto. Unde Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo, *de Sacrament. tom.* 1. *disput.* 8. *sect.* 2. *num.* 15. sic asserit: Ego quidem fateor hanc sententiam cujuscumque sit; non ita apertè comprehensam esse definitionibus Conciliorum adductis, sicut comprehenditur Lutheri, & aliorum Hæreticorum error. Nam hæretici nullam prorsus intentionem exigebant faciendi quod facit Ecclesia, sed dicebant, validum esse Sacramentum, quantumvis Minister affirmaret, se non seriò, sed jocosè, & irrisoriè operari. Hi autem Auctores exigunt, non solam intentionem faciendi illum actum externum, & proferendi illa verba, (quæ intentio neque etiam ab Hæreticis excludi poterat) sed etiam intentionem faciendi illum actum, & proferendi illa verba eo modo, quo ab Ecclesia fieri, & proferri solent; hoc est, cum tali modo externo, ostendente rem seriò agi, & non jocandi gratia. Quia intentione posita, dicunt; licèt interiùs habeat intentionem illudendi, & non conficiendi verum Sacramentum; eam intentionem mente conceptam, & exteriùs non proditam non vitiare, aut obesse quidquam valori Sacramenti: jam enim habetur intentio faciendi quod facit Ecclesia. Cæterùm, licèt nec sententia differat ab errore Hæreticorum; adhuc tamen ex mente Conciliorum, & ex fundamentis, quibus contra Hæreticorum Dogma istud definitum est, ita clarè colligi potest falsitas etiam hujus alterius sententiæ, ut meritò censeatur ab errore damnato non multum distare, & ideò meritissimè ab omnibus Theologis rejecta sit. Ita Lugo; qui postea respondet ad argumenta Scrionii, & Salmeronii, quem tamen non citat: Ad illum: qui doctè totam materiam pertractat; cui adde Tannerum, *tom.* 4. *disp.* 3. *qu.* 4. *dub.* 1. *n.* 21. Dicastillum *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 1. *disp.* 3. *dub.* 5. Serram. *in* 3. *part. quæst.* 46. *art.* 6. Franciscum Lugo *de Sacram. in genere, cap.* 2. *quæst.* 9. *num.* 72. Ochagaviam *de Sacrament. in genere, quæst.* 22. *num.* 5. Suarez *in* 3. *part. tom.* 2. *disp.* 13. *sect.* 2. Vasquez *disp.* 138. *cap.* 3. *num.* 28. Granadum *tract.* 5. *disp.* 4. *sect.* 1. Hurtadum *disp.* 4. *difficul.* 4. & alios.

11. Dicendum est itaque, ad valorem Sacramentorum non sufficere intentionem proferendi legitimam formam suprà legitimam materiam, prout Ecclesia jubet: sed necessariò requiri etiam intentionem faciendi Sacramentum, vel id, quod ea externa actione, & cæremonia intendit Ecclesia, aut instituit Christus. Nam intentio ad Sacramenti valorem necessaria referri debet, non solum ad ipsam per se externam actionem Sacramentalem: v. g. ablutionem, unctionem: sed etiam aliquo modo formaliter ad ipsum Sacramentum; & consequenter etiam aliquo modo ad effectum Sacramenti: ità nimirum, ut Minister aliquo modo intendat, non solum prolatis formæ verbis abluere, ungere: sed etiam abluendo, ungendo, verbaque legitima proferendo, Sacramentum conficere: adeoque facere quod facit Ecclesia: seu quod fecit, seu fieri voluit Christus, non solùm materialiter, sed etiam aliquo modo formaliter, ac sub eadem ratione: hoc ipso enim Minister intendit mediatè, tanquam in sua videlicet causa, effectum Sacramenti.

RESOL. III.

An perversa intentio Ministri in conferendo Baptismo, & aliis Sacramentis, suppleatur à Deo quoad gratiam.
Et quid quoad characterem? Ex part. 3. tract. 4. Res. 17.

§. 1. NEgativè respondeo cum Homobono de Bonis *in exam. Eccles. part.* 1. *tract.* 4. *cap.* 2. *quæst.* 10. Naldo *in sum. ver. Sacram. num.* 10. Henriquez *lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 3. Filliucio *tom.* 1. *tr.* 1. *c.* 5. *n.* 80. Sylvio *in* 3. *p. q.* 68. *art.* 2. *ad* 4. *arg.* Fernandez de Heredia *in disp. mixtis de Sacr. in genere, p.* 9. *dub. unico, n.* 17. Suarez, & aliis communiter. Et ratio est, quia quòd Deus suppleat defectum Ministri, in tali casu, non fundatur ulla lege, promissione, aut necessaria ratione, & intentionem Ministri necessariò requiri est de fide. Ergo, &c.

2. Et ita hanc sententiam veram existimat Cabrera *de Sacram. q.* 64. *art.* 8. *disp.* 1. *§.* 6. *n.* 65. *&* 66. ut contrariam tanquam erroneam, & temerariam refellat.

3. Non reticeam tamen affirmativā sententiam quāplures docere, & ideò Barth. ab Angelis Dom. *in exam. conf. de Sacr.*

in communi, *dial.*1. §.31. sic asserit. Ubi Minister ex malitiis in Baptismo, vel Pœnitentia, vel alio Sacramento falleret, non habendo intentionem faciendi, quod Ecclesia facit, sed tantùm irrideret hominem, & hæc sua malitia non esset nota? Deus (qui facienti quod in se est, non deficit in necessariis, nec alligavit virtutem suam Sacramentis) sua infinita bonitate suppleret, non quoad characterem, sed quoad gratiam. Ita ille, qui citat D. Thomam *in* 4. *dist.* 24. *quæst.* 1. *art.* 2. *quæstiuncula* 3. & Viguerium, & ex eadem Dominicanorum familia, hoc etiam docet Sylvester *ver. Baptism.*6. *num.*3. & novissimè Zanardus *in direct. confess. part.*1. *de Sacrament. Baptism. cap.*4. *in fine*. Idem à fortiori docent Angelus *vers. Baptism.*7. *num.*12. & Alensis, Durandus, & Gabriel apud Filliucium *ubi suprà*.

4. Et tandem hanc opinionem etiam ex Societatis Jesu Theologis Pater Valentia *tom.*4. *disput.*3. *quæst.*5. *punct.*3. ubi ita ait. Probabiliter arbitrantur Theologi, Deum in infantibus supplere defectum Ministri; quando hic malitiosè subtrahit intentionem, & in adultis eundem defectum Ministri suppleri per devotionem, & fidem ipsius suscipientis, Deo etiam peculiariter ad id cooperante, si quid fortè in devotione desit. Quamquam illud de infantibus non secundùm legem ordinariam, sed secundùm privilegium quoddam accipi debet. Sic Valentia, sed tu ne recedas à nostra sententia.

R E S O L. IV.

An in verbis formæ Sacramentorum detur parvitas materiæ?
Et an hoc intelligendum non sit in verbis essentialibus, & mutantibus sensum.
Et an si quis in forma Sacramenti Eucharistiæ reliquerit particulam enim, *& in forma Baptismi, & Pœnitentiæ particulam* ego, *incurrat culpam mortalem?*
Et quid, si ad finem verborum consecrationis quis non proferat m, *valdè distinctè, &* illud t?
Et quid dicendum, si verba essentialia formæ Sacramenti mutentur in alia, idem tamen significatum tenentia?
Et an peccet mortaliter, qui ex industria corruptè profert, aut mutat verba formæ? Ex part.5. tract.5. Res.39.

Alibi in 10. p. tr. 1. Ref. 311. & in omnibus aliis ejus paginis notavi.

§.1. RЕspondeo negativè cum Alphonso de Leone *de off. Conf. part.*1. *recollect.* 7. *num.*40. & aliis, quod est intelligendum de verbis essentialibus, & mutantibus sensum, & ideò ego alibi notavi quòd si quis in forma sacramenti Eucharistiæ relinqueret particulam *enim*, non incurreret culpam mortalem, & ita etiam docet Hurtado *de Sacram. in gener. disp.*1. *diff.*14. & idem dicendum esse puto, si in forma sacramenti Pœnitentiæ, & Baptismi omittatur particula * *Ego*.

* Sup. hac particula ego, inf. in Ref. ... Tornd. ... ... Non tamen, & in alio §. ... & ... in §. 1. & 3. hujus Ref. 37. & lege infra Ref. 17. ... pro Sacr. Baptismi, & in §. ... Ref. ... & in aliis vers. ejus ... annot.

2. Notandum est etiam hic quòd si verba essentialia formæ sacramentorum mutentur in alia, idem tamen significatum tenentia, ex genere suo non esse nisi peccatum veniale, secluso scandalo. Ita Sotus *in* 4. *dist.*14. *quæst.*1. *art.*3. Ochagavia *tract.* 2. *de Sacram. Pœnit. qu.* 6. *num.*6. Valentia *tom.*4. *disp.*7. *punct.*3. & alii.

3. Sed non desinam hic apponere verba Sylvii *in* 3. *part. quæst.*60. *art.*8. *dub.*3. *concl.*3. ubi sic ait. Qui ex industria corruptè profert, aut mutat verba formæ, peccat mortaliter, si corruptio, vel mutatio sit notabilis, etiamsi solùm accidentalis, venialiter si parva, vel non scienter facta, modò tamen absit contemptus etiam interpretativus; parvitas enim materiæ communiter excusat à mortali. Ita ille. Unde ex his obiter nectitur quàm ridiculus sit scrupulus eorum, qui si ad finem verborum consecrationis non proferunt *m*, valdè distinctè, & illud *t*, quod in verbo *est* reperitur, putarent se non consecrasse, cùm hæc mutatio nullius ferè momenti sit, ut rectè notat Granadus *de Sacram. in* 3. *p. contr.* 3. *tr.*1. *disp.*5. *n.*3.

R E S O L. V.

An in conjunctione materiæ, & formæ Sacramentorum detur parvitas materiæ? Ex part.2. tract.5. Res.40.

Sup. hoc lege dicta. Resol. ... & in to.1. tr. 5. Ref. 6. & rechanter in to. 7. ... in Ref. unica § Ne ... & § Respondeo non esse, & in tom. 4. t.3. Ref. 36.

§.1. VIdetur negativè respondendum ex sententia Doctorum, qui requirunt simultatem temporis inter aliquam saltem partem formæ, & aliquam partem materiæ, ita ut non priùs perficiatur forma, quàm existat aliquid materiæ, nec priùs existat integra materia, quàm incipiant verba proferri. Ita Scotus *in* 4. *dist.*6. *quæst.*1. §. *Dico ergo*, Gabriel. *quæst.*1. *art.*2. *concl.*8. Richard. *dist.*3. *art.*4. *quæst.*2. licèt non omninò clarè Basol. *dist.*13. *quæst.*2. *art.*2. *in fine*. Perez 3. *part. quæst.*66. *art.*8. *n.*3. Navarrus *in sum. cap.*22. *num.*8. & Sylvester *ver. Bapt.*5. §. *Secundò*, licèt de Baptismo in speciali loquantur. Eandem doctrinam magis ex professo defendit Cajetanus *tom.*3. *opusc.tr.*26. non solum in Baptismo, sed potissimùm in sacramento Ordinis, ratione probatur, quia inter materiam, & formam Sacramenti requiritur ea conjunctio, quæ necessaria est ad veritatem verborum; sed ad veritatem verborum necessarium est ea saltem quoad aliquam partem proferri, cùm applicatur materia, ergo ad Sacramentum requiritur aliquam partem materiæ esse simul cum aliqua parte formæ.

2. Sed ego puto non requiri ad veritatem Sacramenti coexistentiam materiæ, & formæ, sed sufficere moralem conjunctionem. Ita ex Soto, Victoria, Henriquez, Suarez, & aliis, docet Granadus *de Sacram. in* 3. *part. controv.*3. *tract.*1. *disp.*4. *num.*4. quia Sacramentum est morale quoddam compositum, ex re sensibili, & verbis, quæ illam determinant ad significandam gratiam; ergo ad ejus constitutionem, & veritatem sufficit moralis conjunctio, & moralis modus reddendi vera verba, quibus præcipitur ipsum Sacramentum: ad moralem autem conjunctionem satis est si verba non ita distent à re sensibili, ut non censeatur ad illam pertinere, seu illam actura, & determinare ad significationem rei sacræ, quod quidem optimè intelligi potest, si verba parum distent à materia, licèt non simul coexistant. Sed circa præsentem quæstionem ne deferas etiam videre me ipsum *in* 3. *part. tr.*3. *resol.*6.

Quæ hic est infr. Ref. ... & lege etiam aliam Resol. ejus not.

R E S O L. VI.

An in forma Sacramentorum interruptione detur parvitas materiæ? Ex part.5. tract.5. Res.42.

§.1. RЕspondeo affirmativè cum Gamacheo *in sum. Theol. in* 3. *p. D. Thom. q.*60. *cap.*4. ubi docet quòd circa verborum interruptionem, & interpolationem, si Minister prolatis aliquot verbis moram faciat, deinde addat reliqua, tunc standum arbitrio viri probi ac prudentis, ita ut si disiunctio, & mora fuerit diuturnior, nec ordinariè moraliter videatur esse una oratio, sed duæ orationes, aut pereat verborum sensus nullum omninò fit Sacramentum: sin distantia, & mora fuerit brevior, ut non impediat orationis sensum, & unitatem, Sacramentum è contrario verum censeatur, quia est solùm mutatio accidentalis, accidens verò non tollit rei essentiam, se potest adesse, & abesse sine ejus interitu.

2. Sed gratum erit lectoribus, reor, audire circa præsentem quæstionem Nugnum, *to.*2. *in* 3. *p. q.*60. *art.*8. ubi sic ait. Quarta mutatio est per interpolationem, sive disiunctionem verborum, ut si quis dicat. Ego te baptizo, & ibi sistat, vel etiam admisceat alia verba, & postea subdat; In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & tunc si sit parva morula, Ita ut secundum regulas physicas, & dialecticas sit una propositio, erit verum Sacramentum; si verò sit tanta disjunctio verborum, ut secundùm easdem regulas non judicetur una, & eadem propositio, non erit Sacramentum, & hoc intendit D. Thom. *in art.*8. *solutione ad* 3. in illis verbis: *Si intercipiatur intentio proferentis*; sensus enim est, si sit tanta distantia, quòd debeat intercipi sensus proferentis secundùm regulas dialecticas, & philosophicas, propterea quòd est tanta discontinuatio, ut oratio non possit esse una secundum propriam suam unitatem. Ubi advertendum est multò faciliùs fieri istam discontinuationem per admixtionem aliorum verborum, quam quando fit tantùm sistendo in medio. Quoniam qui alia verba admiscet, intendit ad aliam orationem, & sic per se loquendo, omittit præsentem, atque adeò videtur quòd non possit illam continuare. Item faciliùs discontinuatur oratio, quando fit interruptio inter syllabas ejusdem termini, quàm si sit inter terminum, & terminum: ut si quis dicat. Ego te bap, & insistat, vel admisceat alia verba, & postea subdat tizo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, tunc enim licèt non sit magna distantia, sed mediocris, non conficitur Sacramentum. Ita Nugnus. Et tandem hanc sententiam tenet etiam Marchantius *de Sacr. in qq regul. tract.*1. *cap.*2. *q.*2. *cas.*3. *fol. mihi* 556. ubi ita asserit. Quid dicendum, si quis interumpat, verba formæ, e.g. Sacerdos baptizans dum dixit, Ego te baptizo, dicit pueris tumultuantibus, Recedite inde, & nolite ibi garrire, postea addit, in nomine Patris, &c. aut fortè dum baptizando dixit, Ego te baptizo, retrahente se puero dicit, Admovero propius puerum fonti, & postea addit, in nomine Patris, &c. Respondetur, licèt in his irreverentia intus venire possit alienis verbis interpolando verba formæ, tamen valere Sacramentum, quia moraliter judicatur ex antecedentibus, & subsequentibus verbis una fieri oratio, si autem notabilis sit mora, idem non judicatur, & ideò nullum foret Sacramentum. e.g. si quis nunc dicat. Ego te baptizo, & post quadrantem horæ adjiciat, in nomine Patris, &c.

RE-

R E S O L. VII.

An qui eſt in peccato mortali teneatur providere alienæ ſaluti cum vitæ diſcrimine? Ex p.5.tr.13.& Miſcell.1.Reſ.23.

Quoad hoc in to.3.tr.6. lege doct. Reſ.42. & ſignanter §.Hoc tamen.

§.1. SUppono ex Villalobos *in ſumma, tom.1. tract.3. difficult.7. num.7.* & aliis communiter, in extrema neceſſitate proximi teneri unumquemque cum vitæ periculo ei ſuccurrere, niſi qui opem eſt laturus, periculo ſe exponat amittendi juſtitiam; ut ſi quis, v. g. timeat cruciatuum ſævitiam, nec ſe ſatis exiſtimet ad eam perferendam, tenetur ſe cohibere. Et ſecundò, niſi quis teneatur ſtrictiori vinculo aliis proximis, qui, ipſo vita functo, magnum ſint ſubdituri diſcrimen pereundi. Hoc ſuppoſito ad dubium propoſitum Hurtadus de Mendoza *in* 2. 2. *diſp.144. ſect.* 3. §.25. diſtinguit duo genera periculorum. Primum imminet ab hominibus in odium fidei, aut pietatis, tunc unuſquiſque tenetur providere proximo, quia attritio ſupernaturalis facilis eſt cum gratia Dei, cum qua ſalutem aſſequitur æternam, quia vel illa ſufficit cum martyrio (etenim tunc martyrium eſſet,) vel Deus tunc ei contritionem providit; ipſe autem actus eſt ſe martyrio objici, qua in occaſione, Deo favente, nullus perit, niſi ipſe ſponte deficiat, quod ipſe tunc timet probabiliter, ſed potiùs ſperat à Deo auxilia efficacia ad ferendos cruciatus. Secundum genus periculi eſt, vel à rebus inanimatis, vel ab hominibus non in odium Dei, ſed privatum; ut ſi moribundus ſit ultra flumen, quod ſum trajecturus cum periculo, ut ægrum abſolvam, aut baptizem; vel ſim comprehendendus ab inimico privato, & occidendus, tunc ſi poſſum facilè exercere amorem Dei ſuper omnia, & valdè probabiliter opinari me eſſe reconciliatum Deo, non ſecus ac id exiſtimo per confeſſionem, tunc teneor ſubire mortis diſcrimen, quia non eſt neceſſaria certitudo, ſed prudens opinio de juſtitia ſanctificante. At verò ſi homo ſit diuturnis peccatis aſſuetus, & perdifficilis ad contritionem perfectam, nec ſatis ſibi perſuadet verum amorem Dei, &, nixus illum exercere, adhuc prudenter timet, non tenetur ſe exponere periculo mortis, quia in periculo æqualis prius tenetur ſibi, quàm proximo: adultus autem moribundus tenetur ſe diſponere; quòd ſi adultus non ſit, nullus ei tenetur providere cum gravi periculo æternæ ſalutis. Imò Bannez *in art.5. concl.*2. omnem peccatorem excuſare videtur, dum aſſerit, hominem juſtum teneri: ergo peccator non tenetur.

R E S O L. VIII.

Explicantur aliqui caſus, an quis teneatur propter extremam neceſſitatem ſpiritualem proximi exponere propriam vitam.

Sed hic eſt aliud pulchrum dubium. Quædam obſtetrix fatetur plures infantes invalidè baptizaſſe, &c. quæritur in hoc caſu, quid obſtetrix, & confeſſarius cum ipſa obſtetrice facere debeat? Ex part.3. tract.5. Miſc.1. Reſ.50.

Quamvis non plenè ſup. hoc lege tamen in ſ. poſt mod. Reſ. 68. verſ. confitentur, & vide doct. Reſ.49. Et ſignanter ſup. hoc in tom.5. tr.6. Reſ. 41. in fine, & in to.5. tr. 4. in Reſ.26. §.2. ad ſin. 5. & in §. ubi ad lin. 3. &c.

§.1. PRimò quæritur, an Sacerdos teneatur audire, & abſolvere cum diſcrimine vitæ propriæ illum, qui in articulo mortis timet non habere ſufficientem contritionem, & ideò petit Confeſſarium ad obtinendam Sacramentalem abſolutionem. Affirmativè reſpondet Valentia *tom.* 3. *diſp.3. quæſt.4. punct.4. poſt.5. aſſert.* Lorca *in* 2.2. *ſect.*3. *diſp.28. num.*32. Suarez *tract. de fide, diſput.9. ſect.7. nu.*3. Sylvius *in* 2. 2. *q.*26. *art.*5. cum aliis, quia etſi talis per contritionem ſalvari poſſit, hæc tamen ei eſt difficilis, & ipſe meritò timet, an ſit contritus.

2. Sed hoc aliis (ait Coninch *tract. de fide, diſp.25. dub.* 7. *n.*89.) videtur difficile: unde meritò (ait ille) Navarr. *cap.24. n.*9. hunc caſum limitat ad exiſtentem in peccato mortali, qui omninò ignorat ſibi neceſſariam eſſe contritionem extra ſuſceptionem Sacramenti, aut omninò ignorat quid ſit contritio, & quomodo eam poſſit in ſe excitare, atque ita non cogit ſe ad eam habendam. Non eſt igitur abſolutè dicendum moriturum exiſtentem in peccato mortali qui creditur, non eſſe contritus, eſſe in extrema neceſſitate; ſecus autem in caſu Navarri, *ut ſuprà*.

Sup. hoc lege doct. Reſ. ſeq.

3. Sed ponam hic pulchrum dubium. Obſtetrix quædam fatetur plures infantes invalidè baptizaſſe, quibus poſtea à Parocho ſine alio baptiſmate cæremoniæ tantùm adhibitæ fuerunt; perſonæ autem iſtæ non verè baptizatæ, etiam ſi adhuc vivant, ſunt tamen per varias civitates, vel regiones diſperſæ, ut conſideratis omnibus nullus modus excogitari poſſit, quo illis defectus baptiſmatis ſignificetur, niſi mulier ſe prodat Magiſtratui, & ultimum ſupplicium ſubeat; difficultas eſt an hoc efficere teneatur, & quid Confeſſarius facere debeat? Ad hanc quæſtionem ita reſpondet Layman *in Theol. moral. lib.*2. *tract.*3. *cap.*3. *num.*3. licèt caſum iſtum ſpeculativè conſiderando, probabiliſſimum videatur, quòd hæc mulier teneatur ſe ipſam Magiſtratui prodere; quia ſalus corporis ex lege charitatis poſtponenda eſt ſaluti animæ, præſertim non unius, ſed plurium perſonarum. Imò hæc obligatio ex juſtitia eſſe videtur, quandoquidem ipſamet mulier homines illos innocentes in ſalutis ſuæ diſcrimen per ſummam injuriam conjecit. Tamen hic ipſe diſcurſus fortaſſe non tam certus eſt, ut à nemine in dubium revocari poſſit, cùm homines illi per contritionem ſalvari poſſint. Sed quidquid ſit de hac reſponſione, ſaltem mulier cui ponimus obligationem hanc ſe ipſam prodendi, ad mortem offerendi, non agnoſcit; edocere autem illam probabiliter ignorantem in re non omninò evidenti, conſultum non eſt, ſi Confeſſarius arbitretur ſe non perſuaſurum, ſed magis obfuturum, ut dicam *lib.5. tract. 6. cap.*13. *num.*5 Imò ſi Confeſſarius id mulier explicaverit, & ab iſto tam heroico facto plenè abhorrentem conſpiciat, non illam urgendam multum arbitror, dicendo, v. gr. aliter ſalvam fieri non poſſe; ne omninò in deſperationem agatur: ſed contentus eſſe debet, ſi mulier impoſterum à peccatis, & ſacrilegiis ejuſmodi abſtinere firmiter proponat. Ita Layman *ubi ſuprà*.

R E S O L. IX.

An qui miniſtrat Sacramentum Baptiſmi, & Ordinis invalidè, teneatur cum periculo vitæ, & honoris manifeſtare hunc defectum?

Et quid maximè, ſi invalidè fuiſſet collatus Ordo Sacerdotalis, aut Epiſcopalis? Ex part. 5. tract. 13. & Miſc. 1. Reſ. 55.

§.1. VIdetur negativè reſpondendum, quia licèt Confeſſarius, qui dedit abſolutionem invalidam, teneatur admonere pœnitentem de tali defectu; hoc tamen Doctores communiter aſſerunt procedere, niſi grave damnum, aut ſcandalum ſequatur Confeſſario: ergo.

Sup. hoc pro Baptiſmo lege §. Sed pro ſ. Reſ. praecedentem.

2. Verùm affirmativam ſententiam tenet Petrus Ochagavia *de Sacrament. tract.*2. *de Confeſſionis Sacramento, quæſt.* 41. *num.*6. ubi ſic ait. Secus eſt in Baptiſmo, & in Ordine; ut cùm quis invalidè hæc adminiſtraſſet, quia enim ex hoc multa poſſunt gravia mala ſequi, ideò teneretur miniſter revelare hos defectus, etiam cum magno honoris, aut vitæ periculo. Sic ille. Et ad argumentum ſuperiùs adductum poteſt quis reſpondere eſſe diſparem rationem, quia Confeſſarius in illo caſu non tenetur monere pœnitentem; nam pœnitens tunc poteſt per aliam confeſſionem, vel contritionem juſtificari, & licèt contra hoc videatur obſtare confeſſionis integritas, contra quam videtur fieri, ſi illa peccata non iterum confiteatur; tamen ſi propter dictas cauſas poteſt pœnitens in confeſſione omittere aliquod peccatum, ita poterit Confeſſor propter eas relinquere admonitionem, & permittere pœnitentem non integrè confiteri de illis peccatis.

3. Sed his non obſtantibus opinionem Ochagaviæ quoad ſacramentum Baptiſmi veram eſſe puto; ſecus autem quoad ſacramentum Ordinis, quando videlicet quis invalidè fuiſſet ordinatus Subdiaconus vel Diaconus, & poſtea validè ſuſcepiſſet ſacrum Ordinem Presbyteratus; & licèt pro hac opinione non habeam auctorem, habeo tamen rationem, quæ magis valet. Nam, ut obſervat Sotus *in 4. diſt.24. quæſt.1. artic.4. in fine*, & Sanchez *in opuſc. tom.2. lib.7. cap.1. dub.*14. *num.*3. & alii, Sacerdos ritè ordinatus licèt alios Ordines non ſuſceperit, poteſt omnium Ordinum functiones validè exercere, quia in eo virtute continentur: ergo ſi aliquis invalidè ordinavit Subdiaconum, vel Diaconum, poſtea validè ordinatum Sacerdotem, non tenetur cum notabili periculo vitæ, aut famæ, manifeſtare talem defectum, quia, ſuppoſito, ut dictum eſt, charactere ſacerdotali, validè exercebit functiones dictorum Ordinum, atque adeò mala, quæ timebat Ochagavia in noſtro caſu minimè ſequi poſſunt. Unde optimè docuit etiam Jacobus Granado *in* 3. 2. *D. Thom. controverſ.* 9. *tract.1. diſput.6. num.*2. dictos Ordines non eſſe ita neceſſarios, ut per ſacerdotalem poteſtatem ſuppleri non poſſint munera, propter quæ inſtituta ſunt, & præterea non habent annexum aliquem actum abſolutè neceſſarium ad fidelium ſalutem, aut defectu cujus proveniat Eccleſiæ notabile damnum. Ita Jacobus Granado. Et ideò ex his noſtram ſententiam ſcio ſummoperè placuiſſe pluribus Patribus Societatis Jeſu. Secus autem dicendum erit, ſi invalidè fuiſſet collatus Ordo Sacerdotalis, aut Epiſcopalis, & in hoc caſu

amplector opinionem Ochagaviæ; tunc enim puto cum periculo vitæ, aut famæ manifestandum esse defectum; quia alioquin sic ordinati exponerentur periculo non consecrandi, non absolvendi pœnitentes non ordinandi; sed cùm id cederet in maximum fidelium detrimentum: ergo, &c.

R E S O L. X.

Utrùm ministrans scienter Sacramenta in peccato mortali, peccet mortaliter? Ex part.6. tract.6. & Misc.1. Ref.53.

Sup. hac in Ref. seq. B no deferas adhuc legere magis strictam doctrinam Iuris in tract. 2. ex Ref.5. in §. Ex eodem.

§.1. NEgativam sententiam probabilem esse putat, & docet Crousers *in Regulam Sancti Francisci, cap. 7. lect. 21. fol.* 680. ubi postquam hanc difficultatem proposuisset sic Asserit. Ad quæstionem communiter respondetur affirmativè ex *cap. si justus, & cap. Remissionem*: nihil tamen in dictis Capitulis deprehendere potui, quod faveret opinioni affirmanti: nam quod ipse Gratianus ex Augustino in Canon. relato infert, ex *cap. Remissionem*. Simoniacos non tantùm inutiliter, sed perniciosè Unctionis Sacramentum habere, potiùs de receptione Sacramenti (Ordinis scilicet) intelligendum videtur, quàm de cujus suis Sacramenti administratione activa. Probatur etiam ratione D. Thomæ 3. *part. quæst.*64. *artic.*7. videlicet, Minister in mortali administrans Sacramentum, non exercet hujusmodi functionem, ut oportet: ergo peccat sic administrando. Antecedens probatur; quia Sacramenta à sanctis tractari convenit. Pobatur secundò, quia ministrum oportet se conformare principali agenti, Deo scilicet, qui dicit. *Sancti estote, quoniam ego Sanctus sum*. *Levit.*19. Probatur tertiò, quia rem sacram tractat, sicut profanam, contra id, quod scriptum est *Isaia* 52. *Mundamini: qui fertis vasa Domini*. Hæ autem sunt potissimæ rationes pro sententia affirmante: Quæ etiamsi probent aliquam inferri irreverentiam Sacramento, dum ab existente in peccato mortali administratur; non videtur tamen mihi probare, quod ejusmodi irreverentia sit semper ita gravis, quòd debeat censeri mortalis. Quod enim ulteriùs allegatur, quòd irreverentia hæc sit in genere sacrilegii, ac consequenter mortalis; cum genus peccati sit mortale. Respondeo primò necdum mihi videri satis probatum, quòd hæc irreverentia rationem habeat sacrilegii: quòd autem in necdum satis probatum sit, sic ostendo; quia certum est, non omnem irreverentiam circa res sacras habere rationem sacrilegii: alioquin qui in templo scurrilitatem, aut turpiloquium admitteret, sacrilegus esset, quod nullus unquam asseruit. Quod verò hæc irreverentia, de qua est quæstio, sacrilegium non sit, ex definitione ipsius sacrilegii constare potest; sacrilegium enim est violatio rei sacræ, non qualiscumque; sed qua ratione sacra est. Unde ad sacrilegium constituendum oportet violatione ipsa lædi, vel temeraria non solùm rem ipsam simpliciter, quæ sacra est; sed in eo quod sacra est, ut D. Thomas 2. 2. *quæst* 99. *art.*3. & Cajetanus *ibid.* Ex quo fit, quòd qui percutit Virginem, quam scit votum simplex castitatis emisisse, & hac ratione Deo esse sacram, non committit sacrilegium, nisi etiam cum illa peccet peccato carnali. Sed definitio sacrilegii non competit ministrationi Sacramentorum factæ cum conscientia peccati mortalis. Ergo, &c. Quod autem non competat, probatur: quia actio Sacramentalis ideò tantùm est sacra, quia recipientem Deo consecrat: sed hujusmodi consecratio non læditur, aut violatur per malam Ministri conscientiam (occultam saltem) modo aliàs actionem sacramentalem ritè peragat, juxta institutum Christi. Unde & D. Thomas 3. *part. quæst.*64. *art.*5. *ad* 3 docet, quòd bona conscientia Ministri non sit debita adesse Sacramento, nisi secundùm quandam decentiam, & *art.*6. *in corpore*, docet conveniens esse ut Ministri Sacramentorum sint justi, quia Ministri debent se Domini conformare. Hæc verba S. Thomæ satis ostendunt sacramentalem actionem, qua ratione est sacra, non violari per malam conscientiam Ministri: quandoquidem ad Sacramentum ministrandum non requirit bonam conscientiam, nisi ex quadam decentia, & convenientia, & consequenter non potest ejusmodi ministratio constitui in sacrilegii genere, quamvis id supponat D. Thom.

2. Dicet Cajetanus in *art.*6. Conscientia bona in ministro debita quidem est ex decentia actioni Sacramentali, quatenus est opus operatum: quatenus verò est opus operantis, debita eidem est ex necessitate: Et propterea non est mirum, si Minister peccat mortaliter eam non adhibendo. Respondeo hæc omnia gratis, & sine ulla probatione dici à Cajetano: qua enim consequentia inferri potest: bona conscientia Ministri ex decentia tantùm requiritur ex necessitate (tali inquam necessitate, quæ Inducere possit peccatum mortale) in eadem actione Sacramentali, quatenus est opus operantis. Quare, inquam, magis erit necessaria bona conscientia illi actioni, quatenus opus operantis, quàm quatenus est opus operatum; cùm certum sit illam actionem, quatenus est opus operantis, non esse magis sacram, quàm reliqua bona opera virtutum, quibus Deo ministratur: Quæ si fiat cum conscientia peccati mortalis, non tamen propterea sacrilegium committitur.

3. Dices: non potest negari, quòd qui cum conscientia peccati mortalia ministrat Sacramentum, tractet rem sacram, sicut rem profanam. Respondeo non posse absolutè dici Ministrum tractarem hanc actionem, quæ sacra est, ut profanam, ex eo solùm, quòd dum eamdem ministrat, habet conscientiam peccati mortalis; quam etiam habet, dum actiones non sacras exercet: quia cum hac mala conscientia potest habere debitam existimationem de actione illa sacra, quam non habet de profana: potest etiam illam exercere cum timore reverentiali interno, & debita aliqua reverentia externa: profanum autem non sic exercet, & sic sufficienter discernet hanc actionem sacram à profana saltem ad evitandum peccatum mortale: nec poterit dici tractare rem sacram sicut profanam, nisi secundùm aliquid, quod tamen ex decentia requiratur ad exercendam illam actionem sacram.

4. Et certè quòd actio ipsa Sacramentalis ex dignitate sua non exigat in ministro (saltem sub obligatione peccati mortalis) conscientiam nullius peccati mortalis consciam, satis probari potest ex ipso Cajetano, quem etiam sequitur Gregorius à Valentia *tom.*4. *disp.*3. *quæst.*5. *par.*3. Sotus, & alii communiter, qui docent duabus conditionibus opus esse, ut administratio Sacramenti in mortali; sit mortale. Una est, ut qui ministrat, sit minister ex officio, id est, ad id consecratus, & deputatus à Christo, & ab Ecclesia. Altera est, ut administratio talis sit solemnis: in quo autem consistat solemnitas administrationis, respondet Valentia consistere in hoc, quòd administratio fiat ex tali consecratione, & officio. Verùm hæc responsio mihi non placet, quia ad dictam solemnitatem aliud adhuc requiritur præter Ministrum ex officio, ut satis constat ex iis, quæ traduntur communiter à Doctoribus de solemnizatione baptismi, matrimonii, & aliorum Sacramentorum.

5. Quòd autem neque oriri possit hæc obligatio ex eo, quòd vel ex officio, vel ex eo quòd cum solemnitate ministretur; probatur quia ex his duabus conditionibus non accedit major dignitas Sacramentali actioni: ergo irreverentia male conscientiæ ministrantis, quæ aliàs mortalis non est, non potest esse mortalis, etiamsi utraque conditio concurrat.

6. Si dicas has conditiones non quidem majorem dignitatem conferre actioni Sacramentali, sed majorem dignitatem ministranti; ratione cujus tanquam ex circumstantia personæ, mortale ipsi est, quod aliàs esset veniale eidem. Respondeo negari non posse circumstantiam personæ peccantis aliquando transmutare actionem, quæ aliàs venialis est, in peccatum mortale: verùm id nunquam fieri arbitror, nisi illa actio transferatur per circumstantiam personæ in aliam peccati speciem, scandali scilicet, vel sacrilegii, vel etiam alterius.

7. Dices ministrationem Sacramenti cum mala conscientia factam transferri in aliam speciem, concurrentibus jam dictis conditionibus: quia scilicet illis non concurrentibus non est sacrilega, concurrentibus autem sacrilega est. Respondeo hac in responsione peti principium; hoc enim est, quod probari petimus, quòd scilicet mala conscientia ministrantis sacrilegam reddat ejus ministrationem concurrentibus duabus conditionibus jam dictis. Hoc verò probamus, quòd non reddat: quia per ejusmodi conditiones nulla accedit nova sanctitas actioni Sacramentali, quæ proinde per conscientiam malam violari censenda magis sit ministrantis ex officio, & cum solemnitate, quàm ministrantia non ex officio, aut non cum solemnitate: per ejusmodi etiam conditiones dicimus insuper nullam novam consecrationem ipsi Ministro advenire, quæ violari censenda sit ex eo, quòd cum mala conscientia ministret, ut ipsemet Cajetanus, & alii docent: dum dicunt, hanc irreverentiam esse contaminationem Sacramentorum, quæ scilicet ministrantur; non dicunt autem esse contaminationem Sacramenti Ordinis, quem dignè potuit Minister suscepisse: nullum ergo video admitti sacrilegium per eum, qui ministrat cum conscientia mortalis peccati rea.

8. Imò dato, quòd talis irreverentia esset sacrilegium, & consequenter ex genere esset mortalia, ut dicit Divus Thomas: adhuc tamen facilè potest intelligi, quòd hujusmodi irreverentia circa Sacramenta secundùm

suam

suam speciem esset tantum venialis: quia potest imperfectè participare naturam genericam, & non ita lædere, vel violare sanctitatem Sacramentorum, quòd censeri debeat peccatum mortale. Et quamvis inter res sacras, Sacramenta maximè sint sacra, eorum tamen sanctitas non videtur graviter violari per Ministrum, nisi peccantem contra substantiam Sacramentorum, aut Sacramento abutentem ad finem, qui sit peccatum mortale, sicut qui ministraret mulieri Sacramentum Pœnitentiæ, ut ipsam ad libidinem provocaret.

9. Ex his, quæ dicta sunt, satis constat, sententiam negantem satis esse probabilem, quoad ministrationem Sacramentorum, excepta ministratione passiva Eucharistiæ. Hucusque Crousers.

10. Sed hæc sententia est contra communem: & ideò rejicienda: ut optimè observat Coninck. *de Sacrament. qu.64. art.6. dub.1.* & omnes Expositores Angelici Magistri *in 3. par. quæst.64. art.6.* Et obligationem administrandi Sacramentum in gratia, certum est primariò oriri ex sanctitate, & dignitate ipsius Sacramenti, ipsiusque actionis, qua administratur. Quia Sacramenta continent in se moraliter merita, & sanguinem Christi; & eorum Minister merita, ac sanguinem Christi dispensat, idque in persona Christi, quam immediatè sustinet. Unde sequitur esse contra dignitatem Christi, & Sacramentorum peccatorem, qui est hostis Christi, & mancipium Diaboli, ea administrare, quia omninò dedecet talem in munere tantæ dignitatis, ac sanctitatis, tam immediatè personam Christi sustinere, ita ut sit unum agens cum Christo, sicut esset contra dignitatem Regis, si aliquis in ejus mensa manibus luto planè infectis convivis pretiosissima vina funderet. Secundariò hæc obligatio oritur, multumque augetur ex eo, quòd Minister ad tale munus sit singulariter per Sacramentum aliquod consecratus. Quia hoc ipso quo aliquis se per Sacramenti susceptionem dedicat ad aliquod certum munus, suscipit particularem obligationem illud decenter obeundi: præsertim si ad hoc singularem gratiam, quasi quoddam congiarium, aut honorarium munus recipiat, quæ simul ad legitimam functionem excitet, eamque facilitet. Sicut, & si instante periculo omnes quidem subditi tenentur Principis sui statum defendere: maximè tamen tenentur ad hoc ejus feudatarii, ac publicè Magistratus: quare negligentia quæ in aliis mediocris, in his valde gravia est.

11. Hinc sequitur: semper Sacerdotem quacunque ratione conficientem in peccato mortali aliquod Sacramentum, præter ipsum baptismum, aut baptizantem solemniter, peccare mortaliter: nisi excusetur ignorantia, aut quia aliter id facere non potest ob urgentem necessitatem. Non est igitur ad mittenda sententia Crousera, nisi in administratione Eucharistiæ extra Missam; ut nos probabiliter * alibi satis probavimus.

* Alibi in 3. 31. Ref. 15. & in aliis ejus annot.

RESOL. XI.

An sit opinio probabilis aliquorum asserentium Ministrum ex Officio ad id deputatum, conficientem Sacramenta in peccato mortali, non peccare mortaliter.

Et docetur laicum habentem conscientiam peccati mortalis, non peccare mortaliter baptizantem in casu, quo licet alioquin laico baptizare: nec Sacerdotem in simili casu ministrantem Baptismum sine solemnitate, etiam si existat in peccato mortali.

Similiter Confessarium audientem confessionem in peccato mortali, si ante absolutionem contentatur, non peccare mortaliter.

Et cursim docetur pœnitentem non teneri habere dolorem de peccatis, nisi pro puncto, quo absolvitur.

Item, quod licet dum Sacerdos celebrat, tria præstet; primò quidem consecrat; secundò ministrat sibi ipsi; tertiò suscipit Sacramentum; tamen, hoc non obstante, si est in peccato mortali, non committit nisi unum peccatum.

Et tandem quæritur, an contrahentes Matrimonium in peccato mortali, non peccent mortaliter, quatenus conficiunt Sacramentum, sed tantum quatenus suscipiunt? Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Resol. 28. aliàs 27.

§. 1. Affirmativè respondet novissimè Pater Marcus Vidal *in Arca Theolog. moral. tit. de ministro Sacramenti, Inquisitione unica, num.69. & 75.* & sic ait: Minister specialiter consecratus, & deputatus conficiendo, & ministrando Sacramenta est causa ministerialis gratiæ justificantis, quæ per Sacramentum confertur: & id est omnibus Sacramentis commune, ergo semper in dicto Ministro, dum conficit, & ministrat Sacramenta, requiritur bonitas, ne Sacrosanctæ actioni, quam exercet, injuria, & magna irrogetur irreverentia, ideò, &c. Confirmatur primò, In re gravi maximam irreverentiam facit Deo, & Sacramentis, qui in peccato mortali deliberatè ea tractat, cum non discernit inter res sacras, & profanas, contra id quod dicitur Isa.52. *Mundamini, qui fertis vasa Domini.* Ergo, &c. Confirmatur secundò; Minister, dum est causa infusionis gratiæ justificantis, per quam in suscipiente deletur peccatum, debet propter gravitatem, & sanctitatem hujus actionis, se reddere dignum, & benè dispositum ad hoc munus dignè, & laudabiliter exercendum, ergo aliter faciendo, mortiferè peccat: ideò hæc nostra opinio, quamvis sit probabilior, tum propter Doctorum auctoritatem, tum etiam propter rationes, attamen opposita etiam mihi probabilis videtur, quam apertè docet Crousers apud Dianam *par.6. tract.6. resolut.53.* * legite illum, qui ad objecta in contrarium doctè respondet. Hucusque Vidal.

* Quæ hic est Resp. antecedens. Et in Ref. ejus ultimæ annot. & longo etiam §. an. not. primæ dictæ Ref.

2. Sed ego omninò puto, affirmativam sententiam nota improbabilitatis inurendam esse; & ideò illam delevit ex operibus Hieronymi Llamas nostrum sacrum Tribunal Inquisitionis Hispaniæ, quæ cum tanta maturitate, & circumspectione procedit in prohibentibus libris, & consecrandis opinionibus. Unde Leandrus *de Sacrament. tom.1. tract. 1. disp.4. quæst. 9.* postquam multa argumenta adduxisse in favorem probabilitatis dictæ opinionis, tandem sic asserit; His non obstantibus, non absolutè, certissimè, & absque ulla hæsitatione respondeo, præfatam sententiam esse omninò improbabilem. Quia, ut talem, (ad minus) delere mandarunt, ex summa Hieronymi Llamas, *1. par. cap.1. §.5.* Censores fidei, per indicem librorum expurgat. editum in Hispania, pro tota illa, anno Domini 1640. Sic etiam antea, dictam sententiam improbabilem dixerunt Petrus de Ledesma *dub.3. citat.* & Luysius Turrianus *loco cit.* ubi sic ait: Hactenus communis opinio fuit, peccare mortaliter sacerdotem, qui ministrat sacramentum Pœnitentiæ in statu peccati mortalis. Referuntur tamen hoc tempore aliqui recentiores asserentes; non esse peccatum mortale, talem administrationem in peccato mortali. Mihi autem doctrina hæc non solùm improbabilis videtur, sed etiam temeraria contra communem sensum Doctorum, sine idoneo fundamento; & multis etiam apparet scandalosa, & quæ parum favet sanctitati Ministrorum. Sic Luysius, & nunc ego. Hæc argumenta contraria nunc urgent, quia omnia (ferè) auctoritate nituntur, quæ post decretum sanctæ Inquisitionis, omninò ruit: Ita Leandrus; & ego. Nota verò hic obiter contra Cardinalem de Lugo, & alios, esse tamen probabile, neque laicum habentem conscientiam peccati mortalis, peccare mortaliter baptizantem (in casu, quo licet alioquin laico baptizare) nec Sacerdotem in simili casu ministrantem baptismum, sine solemnitate, etiamsi existat in peccato mortali. Et ita, me citato, tenet Dicastillus *de Sacrament. tom.1. tract.1. disput. 3. dub.10. num.220.* & me citato Leandrus *ubi supra quæst.5. & 6.* & alii. Notant etiam, me citato, Vidal *num.88.* & Dicastillus *num.243.* Confessarium audientem Confessionem in peccato mortali, si ante absolutionem conteratur, non peccare mortaliter; quia tunc Sacerdos non administrat sacramentum, sed quando absolvit. Nam licèt tunc apponatur materia, at non apponitur ab illo, sed à pœnitente, & Sacerdos se habet passivè. Ideò obligatio solùm est pro puncto, in quo fit Sacramentum: non sit autem, nisi quando datur absolutio; ita putat Dicastillus, pœnitentem non teneri habere dolorem, nisi pro puncto, quo absolvitur.

Sup. hoc latè infr. in Ref. 43. &c. Sup. hoc Sacerdote inf. in Ref. 22. & in aliis ejus primæ annot.

Sup. hoc Confessarium seclusione infr. in tr. 3. 94. Ref. 991. §. Itaque si, in &c. & inferius in tr. 7. ex Ref. 43. §. 3. à lin. 2. vers. Dico igitur, & in alia Ref. ejus non proven. pœnitentem, contento in lin. omnis, hujus §. Ibd. ejus. inf. in tr. 3. Ref. 97 & in aliis ejus annot. Et pro contento in hoc §. ... Ref. 249.

3. Et tandem notes etiam hic obiter, quod licet Sacerdos, dum celebrat, tria præstet; primò quidem consecrat; secundò ministrat sibi ipsi; tertiò suscipit Sacramentum, tamen hoc non obstante, non committit nisi unicum peccatum. Ita probabiliter, me citato, tenet Vidal. *num.102.* Et, citato, Pater Dicastillus, *ut supra num.235.* Ex eo quod illa tria adæquent unum opus, quod est integrum Sacrificium, ad cujus perfectam integritatem omnia illa concurrent, nempè conficere, & sumere, ac proinde sibi ipsi conservare consecrata. Quidquid in contrarium afferat Cardinalis Lugo, contra quem etiam puto, contrahentes matrimonium in peccato mortali non peccare mortaliter, quatenus conficiunt Sacramentum, sed tantum quatenus suscipiunt. Ita, me citato, tenet Leandrus *ubi supra q.7.* & alii.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 8. Ref. 30. 1 & longo doctr. alterius Ref. ejus primo annot.

RESOL. XII.

An aliquando ex temporis angustia, si quis non possit elicere actum contritionis, possit licitè ministrare, & conficere Sacramentum?

Et notatur an in aliquo casu, sumptio Sacramenti Eucharistiæ possit esse licita in mortali?

Et quid dicendum erit de aliis Sacramentis. Ex part. 5. tract. 15. & Misc. 1. Resol. 74.

§. 1. Curiosus, difficilis, & practicabilis est casus, & negativam sententiam docet Jacobus Marchantius *de Sacrament. tract. 1. quæst. Pastoral. cap. 4. quæst. 2.* ubi sic ait. Quid faciendum dum subitò Pastor vocatur ad ægrum morientem, & petentem confessionem, aut in plateis vulneratum, ad quem festinandum est, ne moriatur sine confessione? Respondetur si Pastor sic subitò vocatus extra statum gratiæ sit, ob accelerationem tamen non se reflectat super peccato suo, excusatur à novo peccato, absolvendo talem moribundum sine contritione, quòd si verò meminerit peccati sui, non excusatur ab elicienda contritione ob festinationem, & angustiam temporis, quia sufficit brevissimum tempus ad eliciendam contritionem, ideoque tenetur ad eam eliciendam omnem conatum exercere, ita ut sine peccato novo non possit ministrare, nisi se eam bona fide putet habere. Ita Marchantius.

2. Sed in dicto casu Sacerdotem non peccare mortaliter, docent aliqui ex præstantissima Societate Jesu doctissimi Theologi, ut patebit. Et imprimis agmen ducat ultimò visus Joannes de Lugo *de Sacrament. disp. 8. sect. 9. num. 151.* ubi sic ait: Ab hac tamen communi regula excipio illum, qui urgenti necessitate sacramentum confert, nec potest moraliter in eo necessitatis articulo, & brevissima morula disponere se ad justificationem per actum contritionis, ne interim moriatur, v. g. infans qui jam animam agit absque Baptismo; quia cùm Sacramenta instituta sint in remedium animarum, non videtur irreverentia, si in extrema illa necessitate, ut subveniatur proximo, ministrentur à peccatore: nam, sicut suprà dicebamus, posse in eo casu ministrari cum materia, vel potestate dubia, quia præponderat necessitas præsens præcepto non conficiendi cum dubio; sic dicendum videtur necessitatem illam præponderare præcepto non conficiendi, nisi in statu gratiæ; sic enim videmus multa fieri circa personam Regis, vel Principis in casu necessitatis, quæ si extra illum fierent, gravissimam irreverentiam continerent. Hæc autem ratio non solùm probat de Baptismo, sed etiam de absolutione sacramentali, quæ aliquando potest existimari necessaria homini ad salutem, nec potest se Sacerdos in illa temporis angustia præparare per actum contritionis, & frequentiùs potest casus in absolutione evenire, quàm in Baptismo. Ita Lugo, & ante illum Ludovicus Mæratius *tom. 3. de Sacrament. in gen. disp. 8. sect. 2. num. 5.* sic asserens. Cæterùm in propositione nostra hanc addimus restrictionem (extra casum necessitatis,) quæ hoc solo sensu intelligenda est, ut si proximo sit ministrandum Sacramentum aliquod ad ejus salutem necessarium, tamque sit urgens ejusdem necessitas, ut Ministro in statu peccati mortalis existenti tempus moraliter non suppetat ad eliciendum actum perfectæ contritionis, possit hic licitè illud ministrare, imò debeat. Ratio autem est, quòd cùm Sacramenta ad salutem hominum instituta sint, ratio postulat, & obligat, ut eorum saluti consulatur potiùs, quàm debitæ Sacramento & ejus actori reverentiæ, & quando utrique simul consuli non potest. Quare tunc Sacramenti Minister existens in peccato mortali non obligatur conformare se ejus sanctitati, sed succurrere proximi necessitati, nec proinde irreverenter & indignè tunc tractare censendus est. Nec ditas actum perfectæ contritionis exerceri posse in instanti, etsi enim absolutè posset, non tamen moraliter saltem à plerisque in ratione propriæ infirmitatis malæ peccandi consuetudinis, vitiosorumque habituum multo indigent tempore, quo se ad tam perfectum actum præparent. Hæc Mæratius, cui adde Joannem Præpositum *in 3. part. quæst. 64. art. 6. dub. 1. num. 34.*

3. Non desinam etiam hic adnotare quod Suarez *in 3. part. tom. 3. disp. 62. sect. 5. in respons. ad 4. arg.* nullum videtur cognoscere casum, in quo sumptio Sacramenti Eucharistiæ possit esse licita in peccato mortali; tamen contrarium docet Vasq. Hurtad. & Ochag. quos citavi *in par. 4. tr. 4.* * *resol.* 98. quibus adde Joan. de Lugo *de Sacram. disp. 9. sect. 1. nu. 8.* ubi fatetur aliquando, licèt raro, posse ut absque peccato possit aliquis scienter indispositus, & in statu peccati Eucharistiam sumere, ut si quis in Altari recordetur peccati à se commissi, & ita arctetur angustiis temporis, ut non possit attendere ad habendam contritionem, nisi cessando à sacrificio inchoato cum sui honoris dispendio, tunc enim absque peccato novo posset sacrificium consummare, & Eucharistiam sumere, quia reverentia Sacramenti non obligat cum tanto dispendio proprii honoris. Unde consequenter idem à fortiori dicendum videtur de aliis Sacramentis, in quibus propter eadem inconvenientia, licèt raro occurrere posset casus quo propter angustias temporis homo non posset se ad contritionem præparare, vel excitare, & aliunde non posset absque gravissimo detrimento, vel etiam irreverentiæ ipsius Sacramenti illud non suscipere. In quibus casibus licèt Sacramentum non conferret gratiam propter indispositionem subjecti, non tamen contraheretur novum peccatum, sed esset accessus neuter; hoc est, absque fructu, & absque peccato. Ita Lugo qui *disp. 14. de Sacr. Euch. sect. 1. num. 3.* ex eadem ratione docuit, quòd quando in subita hæreticorum, vel paganorum irruptione periculum esset gravissimæ irreverentiæ Eucharistiæ, inferendæ, & Catholicus in peccato existens non posset pro temporis angustiis disponere se per contritionem, aut occultare Sacramentum, tunc enim propter ejusdem Sacramenti reverentiam, sicut posset ex omnium sententiam non jejunus, sic etiam videtur quòd posset in peccato existens Eucharistiam sumere ad vitandam ejus irreverentiam. Unde ex his licèt ego ubi supra contrariam sententiam tenuerim, adhuc tamen existimo supradictorum Doctorum opinionem etiam probabilem esse, & valdè olim miratus sum quemdam sacræ Theologiæ Professorem, virum doctum, hoc noluisse admittere; sed aliqui ita firmiter adhærent opinioni, quæ illis placet, ut omnes alias anathematizent, & detestentur, & in eas censurando delirent.

RESOL. XIII.

Quodnam peccatum committat excommunicatus excommunicatione minori, ministrando Sacramenta?

Et an confessus excommunicato minori excommunicatione teneatur iterare confessionem? Ex part. 5. tract. 9. Res. 45.

§. 1. Diligenter hoc dubium discutit Philippus Faber *de cens. in 4. sent. disp. 25. quæst. 1. disp. 4. cap. 2. n.* 22. ubi sic ait: Quidnam dicunt peccare mortaliter, ut Adrianus & Durand. apud Soto *in hoc 4. dist. 22. quæst. 2. art.* 3. & alii apud Suarez *disp. citat. sect. 2. num. 5*, sed hæc opinio rejicitur, quia apertè repugnat textui allegato, siquidem ibi dicitur, quòd ligatus minori excommunicatione non videtur removeri à collatione, sed à perceptione Sacramentorum. Cùm ergo non sit illi prohibitum activè ministrare Sacramenta, nulla est ratio quòd peccet mortaliter. Alii asserent sic excommunicatum non peccare, per se loquendo, sed per accidens, ut Suarez *ubi supra*, qui citat alios, & ejusdem sententiæ est Navarr. *cap. 27. num.* 24. Sed hæc sententia quoq; est falsa, quia repugnat textui, qui asserit quòd talis excommunicatus peccat conferendo Sacramenta, licèt Sacramenta valida sint: ergo per se peccat non per accidens. At respondet illa verba: *Peccat tamen conferendo Ecclesiastica Sacramenta*, esse intelligenda de illa collatione, quæ simul est collatio, & receptio Sacramenti, ut est ordinatio; quia Episcopus ordinat Clericos ad sacros Ordines, simul enim confert, & suscipit Sacramentum; in his ergo peccat, quatenus sumit, licèt non peccet quatenus confert, at quando solùm confert, sed non suscipit, ut in conferendo Sacramentum Confirmationis, non peccat; verùm hæc responsio non satisfacit, qui Pontifex universaliter loquitur, ideò debet intelligi universaliter de collatione Sacramentorum quorumcumque, ut de Sacramento Pœnitentiæ, non autem de iis solùm, quæ dum conferuntur etiam suscipiuntur. Verba enim textus sunt hæc: *Peccat autem conferendo Ecclesiastica Sacramenta, sed ab eo collata virtutis non carent effectu*. Vult ergo quòd ligatus minori excommunicatione sit remotus à quacumque susceptione Sacramentorum, non tamen à collatione illorum: non tamen concedit, quòd sine peccato illa conferat, si conferre velit, sed rem in suo statu sinit. Unde cùm talis excommunicatio minor aliquam indecentiam secum afferat, dicitur non carere aliqua culpa, & ideo peccare: est ergo valdè extorta illa expositio. Ideo mihi placet opinio illorum, qui asserunt, sic excommunicatum conferendo Sacramenta Ecclesiastica peccare venialiter, quam sequitur Soto *in hoc 4. dist. 22. quæst. 2. art. 3.* & indicant Covarr. *ubi supra*, & nonnulli alii, quæ suadetur ultra rationem adductam contra præcedentem opinionem, quia Pontifex in eo Canone, dum dicit, quòd si ligatus excommunicatione minori celebret, peccat; apponit illam particulam, *graviter*; sed dum loquitur de collatione activa Sacramentorum, inquit tantùm, *peccat*; non autem apponit illam particulam, *graviter*: ergo signum est, quòd indicat hoc secundum esse minus peccatum, illud autem primum est mortale: ergo hoc secundum erit tantùm veniale. Verùm Suarez *eod. disp. 24. sect. 2. num. 12.* adversus hanc sententiam insurgit, dicens, quòd ea probabilis esset, si verum esset suppositum, quod facit, scilicet ministrare in excommunicatione minori, esse peccatum veniale: hoc autem,

autem, inquit, eſt falſum, tum quia cenſura hæc per ſe non eſt culpa, ſed pœna, tum quia non ſupponit neceſſariò culpam mortalem. Quòd ſi interdum illam ſupponeret, poſſet per contritionem deleri, & ſic vult, quòd talis cenſura per ſe ſola coram Deo non afferat indignitatem, aut indecentiam, propter quam ſit contra rectam rationem in illa conferre Sacramentum. Ego non video hanc impugnationem aliquam ſpeciem probabilitatis habere. Nam ſuppoſitum illud eſt veriſſimum; quis enim non videt, quòd ligatus excommunicatione minori, quam incurrit per communicationem cum excommunicato majori excommunicatione, ut videbimus nunc *infrà*, tranſgreditur præceptum de vitando excommunicato, quod eſt peccatum veniale? Undè etiam ſi pœniteat commiſſi peccati, adhuc non habet omnem decentiam, quam habere debent regulariter miniſtrantes eadem Sacramenta, quia illa pœna eſt deformitas ſufficiens; licèt ergo ibi non eſſet peccatum, ſed per contritionem eſſet deletum, non ſequitur quòd illa ſimplex pœna cenſuræ non inducat deformitatem, propter quam miniſtrando in illa peccet. Nam etiam irregularis non habet peccatum, ut puta, quia per contritionem illud delevit, & tamen peccat celebrando propter illam deformitatem pœnæ irregularitatis. Et hæc omnia docet Faber *loco citato*.

2. Sed his non obſtantibus puto opinionem Suarez probabilem eſſe, quam tuetur noviſſimè Adamus Tannerus *to.4. diſp.6.q.8.dub.2.num.25.* Valer. *ubi infrà*, qui citat Sotum, Aucharanum, Covar. & Martinum Ledeſ. Verùm ego puto neque peccare venialiter. Unde Moſcoſo *in ſumm.tr.16 cap.3.n.2.* ſic ait. [La dificultad que a los Autores trae revueltos es, ſi el deſcomulgado con deſcomunion menor administrando los Sacramentos peca venialmente? y nace la dificultad del cap. ult. de Cler. excom. donde dize. Conferendo tamen graviter peccat, tratando deſte deſcomulgado. Dexadas opiniones y explicaciones parece llano y certiſſimo, que pues le eſtà prohibida la participacion activa de los Sacramentos, que es poder los adminiſtrar por ningun derecho, que miniſtrando no peca, ni mortal, ni venialmente, y aſſi en las palabras referidas del Capitulo ſin duda habla el Pontifice del Clerigo que adminiſtra el Sacramento, y juntamente celebra, y eſte tal peca mortalmente, como el texto dize, graviter, y explicar, que graviter ſea venialmente, no ſe dexa entender bien.] Ita ille, & ego. Unde ex his refellendus eſt Doctor Sahagun, inſignis Canoniſta Salmanticus, qui teſte Valero *ver. excommunicatio, differ.3.num.2.* publicè docuit peccare mortaliter excommunicatum minori excommunicatione, adminiſtrando aliis Sacramenta, quamvis ea ipſe non recipiat.

3. Notandum eſt tamen hic obiter contra Sylv. *ver.excommunicatio 4.n.1.* ſequutum Paludanum, quòd confeſſus excommunicato minori excommunicatione non tenetur reiterare Confeſſionem; nam, ut benè obſervat ex Soto Faber, *ubi ſup.* hoc apertè repugnat verbis textus Canonis, in quibus aperte dicitur, quòd Sacramentum collatum ab hujuſmodi excommunicato, non caret ſua virtute, & effectu. Quod etiam dicit *ibidem* Sylveſt. hujuſmodi excommunicatum conferendo Sacramenta peccare quoad Deum, non quoad Eccleſiam, eſt falſum, quia cùm hæc cenſura ſit ab Eccleſia poſita, peccat nedum quoad Deum, ſed quoad Eccleſiam.

R E S O L. XIV.

An qui miniſtrat Sacramentum Baptiſmi, Pœnitentiæ, &c. cum excommunicatione minori, peccet mortaliter, vel ſaltem venialiter? Ex part.3.tr.4.Reſ.56.

Sup. contenta in hac Reſ. & in Reſ. praec. & in t.5. tr.1. Reſ.182. §. ſed primò.

§.1. PEccare mortaliter docet Vaſq. *in 3.par.tom.4.tr. de excom.dub.4.num.4.* tum *ex cap.ſi celebret, de cleric. excomm.* tum ex jure divino; ſuppoſita enim excommunicatione in aliquo, irreverentia gravis erit ita Sacramenta miniſtrare.

2. Secunda opinio putat eſſe in tali adminiſtratione tantùm peccatum veniale, & ita docent Covarr. *in cap. alma mater, par.1.§.8.n.2.* Sotus *in 4.ſent.diſt.22.qu.2.ar.3.* Avila *de cenſ.par.2.cap.16.diſp.12.dub.3.* Med. *in ſumm.l.1.c.11. §.6.* Sayr. *de cenſ.l.2.c.22.n.17.* Con. *de Sacr.diſp.14. dub.17. n.264.* Regin. *in praxi t.2.l.32.c.14.n.242.* & alii.

3. Sed his non obſtantibus aliqui docent, miniſtrantem Sacramenta cum excommunicatione minori nullam culpam venialem committere. Et ita tenet Filliuc. noviſſimè *t.2. tr.13.c.2.n.24.* qui reſpondet *ad cap. ſi celebret*, idem docent Henriq. *l.13.c.3.n.5.* & alii; non videtur tamen à priori ſententia recedendum, cùm in textu expreſsè dicatur, quòd peccet.

R E S O L. XV.

An excommunicatus denunciatus, & evitandus poſſit conferre Sacramenta?

Et an per accidens in variis caſibus etiam nominatim excommunicatus, & evitandus poſſit excuſari à peccato Sacramenta miniſtrando, qui in textu hujus reſolutionis explanantur, & tota doctrina hujus Reſolutionis eſt valdè notanda, & in mente tenenda pro praxi.

Et quid dicendum eſt de excommunicato tolerato, in quo caſu ſunt etiam multa valdè notanda?

Et docetur, quòd excommunicatus etiam non toleratus validè offert Sacrificium Miſſæ, ſi Sacerdos eſt, ejuſque fructum, qui ex opere operato habetur, validè cui voluerit, applicat, modo hic ejus ſit capax. Ex par.5.tr.9.Reſ.83.

§.1. REſpondeo excommunicatum denunciatum, qui *vitandus* communiter appellatur, eſſe privatum activa Sacramentorum communicatione, & Sacrificii oblatione, *cap. latores de Clerico excommunicato miniſtrante, & cap. ſi celebrat, eodem tit.* idque ſub peccato mortali, quia tam gravis materia eſt actio miniſtrandi, quam recipiendi Sacramentum. Excuſatur tamen primò per ignorantiam invincibilem, & naturalem inadvertentiam, *c. Apoſtolicæ, de Cler. excommun. miniſtrante*. Secundò per neceſſitatem provenientem ex vi, aut metu gravi, aut articulo, vel periculo mortis, ut conſtat ex illa, in qua poteſt eſſe parvulus non baptizatus. De aliis ſacramentis quidam negant, ſed idem probabiliùs eſt de Sacramento Pœnitentiæ, utpotè medio juris divini, & per ſe ad ſalutem neceſſario, nec eſt improbabile de Sacramento Euchariſtiæ propter ejus ſummam utilitatem, & præcepti divini neceſſitatem. Ita Mercer. *de Sacram.in 3.par.qu.21.dub.5.* cui adde Guttier. *in qq.can.lib.1.cap.1.num.65.* Raynaud. *de moniter. ar.2.cap.2 num.23.* & Præpoſit. *in 3.par.qu.2.de excomm.dub.8.num.44.* ubi ſic ait: Per accidens variis caſibus poteſt excuſari à peccato. Primò ſi excommunicatus etiam nominatim gravi metu adigatur ad celebrandum, modò id non fiat in contemptum Cenſuræ, & Religionis, non peccat celebrando, v.g. ſi Princeps volens audire Sacrum die Dominico, nec habens alium, quam nominatim excommunicatum illum gravi metu adigat, ut celebret, hic ſi non poſſit commodè declinare, poteſt non obſtante cenſura celebrare abſque peccato. Secundò ſi excommunicatus non poſſet abſtinere à Sacro faciendo abſque infamia, vel ſcandalo, quod non tantùm verum eſt in eo, cujus excommunicatio eſt planè occulta, ſed etiam in eo, cujus excommunicatio in alio loco eſt publica, quamvis enim hypotheſis non ita poſſit inveniri reſpectu loci, in quo publicè conſtat de excommunicatione, ſi tamen excommunicatus ad alium locum ſe transferat, in quo ejus cenſura eſt ignota, nec poſſit ibid. ſine nota abſtinere à Sacro, poteſt ſine peccato, & violatione cenſuræ celebrare. Tertiò ſi id eſſet neceſſarium ut detur communio moribundo, cui aliter non poſſit ſuccurri cùm enim in illo articulo communio variis caſibus poſſit eſſe moribundo neceſſaria ad ſalutem, Eccleſia non videtur cum tanto periculo, & ſpirituali detrimento fidelium prohibere excommunicato, ne celebret, propter quam rationem ſi Sacerdos ipſemet excommunicatus ſit morti vicinus, nec habeat alium, cui poſſit confiteri, & à quo poſſit Euchariſtiam recipere, poteſt celebrare, & ſe ipſum communicare. Hæc omnia Præpoſitus, cui adde Coninck *in 3.par. tr.5.de excom.diſp.10.§.1.dub.1.* ubi ſic ait: Infero primò excommunicatum denunciatum, cui imminet mortis periculum, niſi ſacramenta miniſtret, poſſe licitè miniſtrare, quòd intelligendum eſt cum duplici limitatione. Prima, quòd ſcandalum non ſequatur, nec Religioni inferatur injuria, ut contingeret, ſi talis miniſtratio extorqueretur in contemptum, & vilipendium legis Eccleſiaſticæ: nam tunc priùs debet mori, quàm ſacramenta miniſtrare. Altera eſt quòd intelligatur de ipſis ſacramentis duntaxat, quæ validè poſſunt ab excommunicato celebrari, de quibus dicemus infrà: nam de Pœnitentia, v.g. quam non poteſt validè miniſtrare nullo metu poteſt ejus celebratio excuſari. Infero ſecundò excommunicatum denunciatum in uno loco poſſe licitè in alio, ubi ejus excommunicatio ignoratur, adminiſtrare Sacramenta, ſi ex eo quod non miniſtret, ſequatur ſcandalum, aut ejus infamia, vel proprii delicti publicatio, aut aliud grave nocumentum proprium. Infero tertiò Sacerdotem excommunicatum denunciatum, aut publicum Clerici percuſſorem, ſi non adſit aliquis, à quo priùs abſolvatur imminente probabili periculo mortis, propriè poſſe licitè miniſtrare ſibi ipſi ſacramentum Euchariſtiæ, ſive ex præconſecratis, ſive celebrando ſacrificium Miſſæ, & maximè

Sup. hoc ignorantia invincibili, ſeu inadvertentia naturali vel, aut metu gravi, articulo, vel periculo mortis, contentio in hoc text. curſim in reſ.ſeq. §. ult.

Sup. hoc poſitum in Reſ.ſeq. à princ. & ſi placet in t. 7. tr. 1 ſeqq. dub. §. Secundò reſ. 76.

Sup. hoc in reſ. ſeq.

Sup. hoc in Reſ. not. ſeq. §. ult. ad med. verſ. docet hanc.

Sup. hoc in t. 2. tr. 1 reſ. 14 §. ult. ad med.

Sup. hoc in reſ. not. primo tertium.

in

in casu, quo deficiat alius Minister, à quo Eucharistiam sumat. Ratio est, quia licèt hoc sacramentum in re sumptum non sit simpliciter necessarium ad salutem necessitate medii, satis est, quòd sit valdè utile, ut non teneatur tunc ab eo abstinere cum tanto sui detrimento speciali, & presertim si talis Sacerdos forte non esset contritus, sed attritus dumtaxat existimatus tantùm contritus, in quo casu tale Sacramentum erit ei unica causa salutis. Præterquam quòd pro illo articulo mortis tenetur viaticum recipere ex præcepto divino, quod strictiùs obligat, quàm Ecclesiasticum, à quo illud sibi ministrare prohibetur. Ita ille. Unde non est audiendus Avila *de cens. par. 2. cap. 6. disp. 3. dub. 3. concl. 3.* & Palat. *in 4. dist. 5. disp. 3.* asserentes excommunicatum non toleratum non posse ministrare Eucharistiam moribundo, si Sacramentum Pœnitentiæ recepecit; non negn tamen cum Cornejo *ubi sup. dub. 4.* hanc sententiam esse probabilem. Sed quoad excommunicatos toleratos non desinam hìc apponere verba Raynaudi *de monit. par. 2. q. 2. n. 24.* ubi sic ait. Quamvis nonnulli DD. de quocumque ministro excommunicato pronuncient eum prohiberi ministrare quæcumque sacramenta, tamen mollior nunc sententia sentit de excommunicato tolerato, quem negat quidem posse se inserere ad sacramentorum administrationem, admittit tamen posse illa administrare si adeatur etiam absque necessitate, sive sit Pastor, sive non sit, neque item fideles eum adeuntes, & jure suo utentes peccant, sive adversùs legem de non communicando, quæ post Martinum V. non urget, sive ob cooperationem in peccatum ministri: non enim ulla ibi cernitur cooperatio ad peccatum, quia non peccat minister toleratus, si requisitus ministret. Hæc Raynaudus.

Sup. hoc, quod hic quæritur, inf. in Ref. 15. §. 3. & lege etiam doct. §. Verum, & ulterius Ref. ejus primo not. & pro excommunicatis tolerat. consentiunt hoc tene lege inf. §. Notandum hujus ref. & aliam ref. ejus not.

2. Nota etiam cum Con. *de Sacram. disp. 14. dub. 5. nu. 35.* quòd excommunicatus etiam non toleratus validè offert Sacrificium Missæ, si Sacerdos est, ejusque fructum, qui ex opere operato habetur, validè cui voluerit, applicat, modò hic ejus sit capax, quia has actiones facit immediatè in persona Christi, & potestate ab eo accepta, nec in iis pendet ab Ecclesia.

Sup. hoc prope fin. §. 1. hujus ref. vers. quamvis & inf. in ref. 19. & in aliis ejus not.

3. Notandum est etiam hic excommunicatum toleratum licitè conferre Sacramenta, quoties aut ipsius gravis necessitas, aut notabilis proximi utilitas id exigit. Hinc Præposit. *ubi sup. n. 44.* observat quòd Pastor excommunicatus toleratus potest celebrare ut subditi Sacrum audiant die præcepto, si id requirant alio deficiente, qui possit substitui, quia subditi petendo non peccant, cùm jus habeant, & per Extrav. *ad evitanda*, non vetantur cum eo communicare. Undè Sacerdos Sacrum faciens ad illorum instantiam non peccat, nec solùm Pastor, sed etiam alius Sacerdos excommunicatus toleratus rogatus potest ob populi utilitatem celebrare, nullo tamen modo potest sese ingerere.

Sup. doct. consentu in hoc tract. usq. ad annot. seq. in ref. dicta annot. à §. Petro.

4. Unde Filliuc. *t. 5. tr. 11. cap. 3. n. 72.* docuit etiam quòd Sacerdos, qui non tenetur ex officio, si is qui petit, habet saltem communem necessitatem, & non sit alius, potest sine peccato ministrare Sacramenta. Imò plus addam, nec desinam hìc apponere verba Joannis Præpositi *l. c. n. 52.* ubi docet, quòd licèt excommunicatus toleratus, si se ingerat administrationi Sacramentorum, peccet, ita ut ultrò se offerat ad illa conferenda, & etiam non rogatus: si tamen non censeatur se ingerere, sed ea conferat aliis petentibus non peccat, quia cùm alii non teneantur eum vitare, etiam in Sacramentis, non peccant contra censuram quòd ab eo petant Sacramenta, nec etiam peccant, quòd eum inducant ad peccatum, & proindè non apparet, ex quo capite peccet excommunicatus, quia excommunicatus non potest dici peccare in eo, quod juxta qualitatem actionis, quæ ab eo petitur, conversetur cum aliis iisdem petentibus. Unde Sotus *in 4. dist. 1. qu. 5. ar. 6. in 6. prop.* censet Pastorem excommunicatum posse induci ad Sacramentum ministrandum, quamvis propos. 7. existimet non posse induci eum, qui non est Pastor. Verùm ex ratione à nobis facta patet utrumque posse induci, quia non fundamur in eo quòd Pastor teneatur Sacramenta suo parochiano ministrare, sed in eo, quòd alii possint cum eo conversari absque violatione censuræ juxta qualitatem actionis, in qua conversari cupiunt, & quòd Sacerdos non se ingerens, sed conversans, rogatus ab aliis non peccet; quæ ratio etiam locum habet in eo, qui non est pastor. Unde non solùm pastor rogatus potest absque peccato præbere Eucharistiam suo parochiano petenti, sed etiam alius Sacerdos toleratus, à quo similiter Sacramentum petitur, necest absurdum: imò probabile, etiamsi detur copia alterius, à quo Sacramentum posset recipi, nec quicquam probant ea, quæ adfert Vasq. *dub. 3. de excomm. num. 1. & seq.* Hæc Præpositus, quę sunt valdè notanda.

Sup. hoc, & sequ. in hoc §. inf. ex Ref. 9. legan doct. §. Sed quid, usq. in fin. doct. ref. & vide etiam alios §§. & ref. ejus ann.

5. Igitur ex omnibus supradictis apparet in articulo mortis posse excommunicatum etiam non toleratum conferre Sacramentum Baptismi, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ. Restat modò inquirere, quid dicendum de aliis quatuor Sacramentis? Respondetur nec licitè peti, nec dari posse in eodem mortis articulo ab excommunicato denunciato. Ratio est, quia non sunt necessaria ad salutem, hoc tamen intelligendum est per se seu regulariter loquendo, nam contingere possunt aliqui casus, in quibus liceat aliqua ex illis Sacramentis ministrare. Primus est, quando existens in articulo mortis non potest Sacramentum Pœnitentiæ, neque Eucharistiæ recipere, quia nullum dedit contritionis, neque doloris signum, nam tunc probabilius judico licitum esse ministrare illi à tali excommunicato Sacramentum Extremæ Unctionis, ut si fortè infirmus erat attritus, fiat per tale Sacramentum contritus, & ratio est, quia in illo casu jam tale sacramentum est respectu illius infirmi moraliter necessarium ad salutem. Secundus est de Sacramento Ordinis in casu, quo in aliqua provincia remota esset penuria sacerdotum, & non esset nisi unus Episcopus, & ille esset excommunicatus, denunciatus, aut publicus Clerici percussor, in quo casu sine damno communi licitè possit Sacramentum Ordinis ministrare. Tertius in Sacramento Matrimonii, quando Parochus excommunicatus denunciatus assistit Matrimonio ejus, qui articulo mortis duxit uxorem, quam antea habuerat concubinam, quia ita expedit saluti spirituali ipsius infirmi, vel temporali commodo filiorum, tum quia hæc necessitas est gravissima, tum etiam quia Parochus non est verus Minister hujus Sacramenti. Et ita docet Cornejo *in 3. par. tr. 5. de excom. §. 5. dub. 4.*

Sup. hoc inf. in ref. 19. §. Verum, in fin.

Sup. hoc in t. 3. tr. 6. ex ref. 84 §. Unde ad med. 1 ver. Nota.

RESOL. XVI.

An excommunicatus vitandus ex metu mortis possit ministrare Sacramenta? Ex par. 5. tr. 9. ref. 96.

§. 1. Difficultas est post denunciationem, & publicationem nominatim factam, & negativè respondet Sylv. *ver. excomm. 9. num. 6.* Nav. *cap. inter verba 11. q. 3. præl. 3. ar. 8.* & alii.

Sup. hoc circa hæc indiversis ver. §. 1. ref. præterea, & quamvis minimè sup. hoc si legis tamen in t. 5. tr. 6. doct. ref. 196. & in t. 7 & 9. ref. 96. per tot. & aliarum ref. & §§ earum annot. doct. replerosis pro solutione hujus §.

2. Non desunt tamen aliqui, qui dicant posse ad vitandum periculum mortis, quia lex non obligat cum tanto periculo. Verùm Vasq. *dub. 7. num. 15.* docet apertè in Sacramentis licitam non esse talem communicationem, neque illi licere administrare, quia semper datur, vel recipitur ab indigno nempè ab excommunicato, & est de jure divino naturali hoc præceptum, ac proindè numquam licet, & *tom. 4. in 3. par. qu. 93. art. c. num. 16. & 17.* Refert sub distinctione varios modos philosophandi, & citandi *dub. 7.* doctrinam tradidit *t. 2. disp. 161. cap. ult. num. 27.* addidit tamen: possemus dicere licitum hoc esse, non quia licitum sit manente excommunicatione, sed quia pro tali eventu Ecclesia non vult aliquem excommunicare: quæ sententiæ mihi placent, & videntur rem hanc exactè explicare. Nec probo id, quod Suar. *disp. 11. sect. 5. num. 10.* videtur dicere, non posse excommunicatum metu mortis communicare alium. & hæc omnia docet Turcian. *l. 2. disp. 10. dub. 3.*

3. Non desinam tamen hìc etiam apponere verba Philip. Fabri *de cens. in 4. sent. dist. 25. qu. 1. disp. 4. cap. 4. num. 165.* ubi sic ait: Certum est excommunicatum, denunciatum, publicum percussorem Clerici peccare mortaliter administrando aliquod Sacramentum. Tamen est difficultas specialis, an in aliquo casu excusetur à peccato, ita quòd possit sine periculo ministrare. Ad quam breviter respondetur primò excusari per ignorantiam invincibilem, naturalem oblivionem, vel inadvertentiam, ut *suprà* diximus de receptione passiva. Secundò excusatur gravi aliqua necessitate. Gravis autem necessitas potest provenire ex tribus capitibus. Primò ex parte Ministri. Secundò ex parte illius, cui ministratur. Ex parte Ministri potest vel extrinsecus provenire, ut si per vim & metum inducatur ad præbendum aliquod Sacramentum alicui, vel ad celebrandam Missam, & quoad hoc dicendum est, sicut dictum est *suprà*, quòd quando est timor cadens in constantem virum, excusat, & multò magis vis. Vel potest provenire intrinsecus scilicet ne se infamet, aut occultum suum delictum publicet, & aliquid simile, propter quod licitè possit dimidiare confessionem, ut *suprà* de passiva receptione diximus, quia eadem est ratio de activa, & passiva receptione Sacramentorum. Ex parte suscipientis potest esse necessitas quoque quę excuset à peccato excommunicatum ministrantem activè, ut quando aliquis positus in extrema necessitate non potest habere alium Ministrum, à quo recipiat Sacramentum necessarium ad salutem, ut parvulus positus in articulo mortis, nec habens alium ministrum à quo possit baptizari, nisi excom-

Sup. hac ignorantia in ref. 1 not. præter. eorum in princ.

Sup. his sequentibus in hoc §. etiam breviter, ib.

excommunicatum, dicitur poſitus in extrema neceſſitate recipiendi Baptiſmum, ideo in tali caſu minister excommunicatus baptizans non peccat mortaliter, nec venialiter, quia extrema neceſſitas ſuſcipientis ipſum excuſat. Ita Faber.

R E S O L. XVII.

An ſit peccatum mortale petere Sacramenta ab excommunicato tolerato. Ex par. 5. tr. 9. reſ. 133.

Sup. hoc in Reſ. poſt præteritam §. Unde, à medio ... Vide ... Sed ... ad finem ... Reſ. ...

§. 1. RESpondent communiter non eſſe licitum fidelibus ſine cauſa neceſſitatis, aut majoris utilitatis ab eo Sacramenta petere, ſi videlicet alius non excommunicatus præſto ſit, qui æquè utiliter miniſtrare poſſit. Ratio eſt quòd excommunicatus peccet miniſtrando Sacramenta ſine ulla neceſſitate, ſi alius æquè idoneus adſit, cùm per ſe indecens videatur, ut præciſus ab Eccleſia publica miniſteria Eccleſiæ ſine ulla neceſſitatis ratione obeat. Conſequenter etiam is peccat, qui tale quippiam ab eo petit: & ita docet Conin. *de Sacram. qu. 66. ar. 6. dub. 2. & diſp.* 13. *dub.* 2. Suar. *diſp.* 21 *ſect.* 4. *num.* 10. Avila *part.* 2. *cap.* 6. *diſp.* 8. *dub.* 1. & alii.

2. Verùm ego puto contrariam ſententiam eſſe probabilem, & ita hanc ſententiam docet Sotus *in* 4. *diſt.* 22. *qu.* 1. *art.* 4. *concl.* 1. & Sanch. *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 9. *num.* 8. ubi Layman *lib.* 2. *tr.* 5. *part.* 4. *cap.* 5. *num.* 5. ſic ait: Improbabile non eſt nullam eſſe culpam petere Sacramentorum adminiſtrationem ab ejuſmodi excommunicatis toleratis, propterea quod Conſtantienſe Concilium fidelibus abſolutè conceſſerit facultatem communicandi cum talibus, tam in ſacris, quàm politicis, conſequenter neque ipſos excommunicatos præciſè ob cenſuram peccare, ſi rogati Sacramenta miniſtrent, modò ſe non ingerant. Ita ille, & ego fuſiùs alibi.

* Alibi in R. 5. & SS. numeratim.

R E S O L. XVIII.

An liceat petere Sacramentum à malo Miniſtro extra caſum neceſſitatis?
Et quid, ſi eum invenio paratum ad dandum?
Et quid, ſi Miniſter ſit excommunicatus?
Et an Sacerdos excommunicatus abſolvendo petentem adminiſtrationem Sacramentorum, incurrat irregularitatem?
Et an ſit peccatum miniſtrare Epiſcopo exercenti Ordines in peccato mortali, aut Sacerdoti celebranti in peccato? Ex par. 5. tr. 7. reſ. 4.

Sup. contenta in hoc §. 1. ... per totam, & ſignanter ... &c.

§. 1. AD hoc dubium Azor. *tom.* 2. *lib.* 12. *cap.* 17. *qu.* 7. reſpondet breviter. Primò, non eſſe licitum petere extra caſum neceſſitatis id à Sacerdote, qui non eſt obligatus ad danda ſacramenta, & non eſt paratus ad dandum, quia eſſet inducere eum ad peccatum. Secundò, eſt licitum petere à Sacerdote ad dandum ſacramentum obligato, aut à Sacerdote parato ad dandum, quia tunc non eſt inducere eum ad peccatum, & poteſt ipſe, ſi velit, atque etiam debet contritionem habere. Tertiò in caſu neceſſitatis licitum eſt petere à quocumque Sacerdote, quia tunc habemus jus petendi ſacramenta. Ita Azor. Unde ego alibi ſatis probabiliter docui non eſſe peccatum mortale ſcandali accipere ſacramentum à Sacerdote exiſtenti in peccato mortali: ſi illum invenio in loco publico excipientem confeſſiones aliorum, etiamſi poſſem accedere ad alium Miniſtrum bonum, quia revera id non eſt cooperari peccato Miniſtri, aut illum inducere ad peccatum, cum ipſe jam ſe offerat ad illud peccatum committendum. Et hanc ſententiam docet, præter Cabreram, & Ledeſmam alibi à me citatos, etiam Sotus, quem citat, & non improbat Granado *in* 3. *par. D. Thom. de Sacram. contr* 3. *tr.* 5. *diſp. ult. n.* 6. ubi quaſi fuſè pertractat, quando licitum ſit ſumere Sacramenta à malo Miniſtro ſine ſcandali peccato.

Alibi in Reſ. ... & ... præteritam.

Alibi idem.

2. Sed difficultas eſt quando Sacramentum petendum eſt ab excommunicato, qui non habet, à quo abſolvatur: & tunc Sacramentum non eſſe petendum, docet Vaſq. *opuſc. de charit. q.* 23. *art.* 8. *dub.* 4. *num.* 42. Baſil. Pontius *de Matrim. lib.* 5. *cap.* 18. *§.* 9. *num.* 65. & Granado *ubi ſuprà*, *num.* 8. qui citat Sayrum, quia tunc petitur Sacramentum ab eo, qui acquieſcens petitioni non poteſt benè, aut malè adminiſtrare Sacramentum, ſed neceſſariò malè adminiſtrabit, eo quòd non eſt in ſua poteſtate abſolvi ab excommunicatione, propter quam impeditur ab adminiſtratione Sacramenti, & tunc petitio habet rationem ſcandali activi, quia petit id, quod neceſſariò malè faciendum eſt, ſi fiat.

Sup. hoc in Reſ. præteritam, & in aliis Reſ. & SS. eius annot.

3. Verùm his non obſtantibus (attendas quæſo amice Lector) contrariam ſententiam probabilem eſſe exiſtimo, quam docuit Sanchez *de Matrim. tom.* 2. *lib.* 7. *diſp.* 9. *n.* 8. & noviſſimè docet nunquam ſatis laudatus Hurtado de Mendoz. *in* 2. 2. *diſp.* 173. *ſect.* 18. *§.* 249. movetur decreto Concilii Conſtantienſis & Martini V. quo datur facultas Chriſti fidelibus, ut communicent in Sacramentis cum excommunicato ſine ſcrupulo. Quæ facultas non eſt in favorem excommunicati, ſed aliorum, quia aliis proviſum eſt ne ſcrupulis irretiantur. Indirectè verò redundat in ipſius excommunicati favorem, quia eo præciſè quòd mihi datur facultas, ut licitè & ſine ſcrupulo poſſim petere à Sacerdote adminiſtrationem Sacramenti, datur indirectè ipſi Sacerdoti facultas illud adminiſtrandi; quia ſi ille peccaret in eo adminiſtrando, non poſſem ego licitè cum illo in Sacramento communicare, quia eſſet cooperari illi in peccatum. Quemadmodum mihi datur facultas, ut omnes mei commenſales poſſint carnibus veſci diebus interdictis, illa facultas mihi datur directè, ut ego poſſim quos velim invitare: indirectè verò & conſequenter redundat in favorem commenſalium, quia non poſſem ego illo privilegio frui, quin illi poſſint licitè carnibus veſci, quibus veſci non licet, niſi à me invitentur. Ita non licet Sacerdoti excommunicato tolerato efficere actionem aliquam ſacram, nec adminiſtrare Sacramentum, neque communicare cum aliis, non inquam, licet, niſi invitetur à non excommunicato. Sicut meis commenſalibus non licet veſci carnibus, niſi à me invitentur. At verò licet ejuſmodi Sacerdoti exercere omnes actiones ſacras, quas ego non excommunicatus ab eo petiero, ſicut licet meis commenſalibus veſci carnibus. Si ergo excommunicatus ſit ſine peccato mortali, aut probabiliter exiſtimet ſe habuiſſe contritionem perfectam; aut ſi illum conetur habere, illi non obeſt excommunicatio, quo minùs licitè poſſit Sacramenta adminiſtrare, quoties id petatur à non excommunicato. Quæ clariùs conſtabunt ex ipſo decreto Concilii: his verbis: Inſuper ad evitanda ſcandala, & multa pericula, quæ conſcientiis timoratis contingere poſſunt, Chriſti fidelibus, tenore præſentium miſericorditer indulgemus, quòd nemo deinceps à communione alicujus in Sacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut aliis quibuſcumque divinis, vel extra præceptum cujuſcumque ſententiæ, aut cenſuræ Eccleſiaſticæ à jure, vel ab homine generaliter promulgatæ teneatur abſtinere, &c. Cùm igitur hæc verba nullam omninò actionem ſacram mihi interdicant cum excommunicato tolerato, ita ut omnis ſcrupulus mihi evellatur, concluditur apertè excommunicatum, ſi præciſè conſideretur vis excommunicationis, non peccare, quando illa adminiſtrat à me rogatus; ſi enim ille peccaret, non poſſum ego cum illo communicare. Quapropter ſine ulla cauſa poſſum ego petere Sacramenta ab hujuſmodi excommunicato, ſi aliundè prudenter exiſtimo illum non eſſe in peccato mortali, aut ſe Deo reconciliare per contritionem perfectam. Ratio eſt, quia illa excommunicatio non me præſtringit, neque me obligat, ut abſtineam à ſuſcipiendo Sacramento ab ipſo, neque ipſe peccat, ſi præciſè conſideretur vis excommunicationis: unde non eſt opus alia occaſione. Et hæc omnia docet Hurtado, *ubi ſup.* quæ ſunt valdè notanda. Igitur in tali caſu dicendum eſt contra Granado, *loc. cit.* dictum Sacerdotem excommunicatum abſolvendo petentem adminiſtrationem Sacramenti non incurrere irregularitatem.

Sup. hoc curſim ad medium §. Sed ego Reſol. ſeq. &c.

4. Non deſinam etiam hic adnotare, moraliter loquendo non eſſe peccatum miniſtrare Epiſcopo exercenti Ordines in peccato mortali, aut Sacerdoti celebranti Miſſam, quando alioqui poſſent prædictus Epiſcopus, & Sacerdos ea munera peragere benè, ſi contritionem elicerent, aut confiterentur, quia id non eſt inducere ullo modo ad malum, ſed juvare ad actionem per ſe bonam, quam tamen alius propter ſuam culpam malè exercet, ita Granado *ubi ſup. nu.* 10. qui citat Suar. & Henriquez, quibus adde Ochagaviam *tr. de Sacram. in genere*, *qu.* 24. *n.* 5. qui tamen hoc limitat, quando vitare commodè non poteſt miniſterium illud, ut quia famulus expelletur à domo, vel quia cauſabitur ſcandalum, ſi Miniſter ſe excuſet à miniſtrando: ſed hæc ferè ſemper evenient: ergo, &c.

R E S O L. XIX.

An ſit licitum à Miniſtro excommunicato non ſolùm tolerato, ſed etiam à non tolerato ab Eccleſia, id eſt nominatim denunciato, vel manifeſto percuſſore Clerici, petere Sacramenta?
Et an talis Miniſter, ſi in extrema neceſſitate miniſtrat Baptiſmum, & Pœnitentiam, peccet, & fiat irregularis?
Et quid, ſi talis Miniſter excommunicatus ſit ab Eccleſia toleratus, & ſit tuus Parochus?
Et quid eſt dicendum, ſi non eſt tuus Parochus, nec ad miniſtrandum paratus?

Et

Et statur licitum esse sine ulla necessitate petere Sacramentum à quovis excommunicato tolerato, dummodò non sit aliud impedimentum præter excommunicationem; nec peccare ministrum istum, dum ad petitionem alterius ministrat, secùs verò si ipse se invitaret, Ex par. 10. tt. 11. & Miscell. 1. Resol. 64.

Ref. hunc invenietur in c. 3. tr. 2. ref. 16.

§. 1. EA, quæ dicta sunt in superiori Resolutione, procedunt, ut dictum est, in ordine ad petenda Sacramenta à malo Ministro, existenti scilicet in statu peccati mortalis. Sed quid dicendum de Ministro, excommunicato non solùm tolerato, sed etiam non tolerato ab Ecclesia, idest, qui nominatim est denonciatus, vel manifestus percussor Clerici, ut nulla tergiversatione possit negari? Dico in casu extremæ necessitatis licet ab isto petere Sacramentum Baptismi, & Pœnitentiæ. Ratio est, quia periculosissimum est sine his Sacramentis ex hac vita discedere: unde non debuit ullus Minister aliquo modo idoneus in hoc articulo excludi. Hinc etiam fit, ut talis Minister neque peccet, (si talem, et absolvat, contritionem concipiat) neque irregularitatem incurrat.

2. Verùm difficultas est de Sacramento Eucharistiæ per modum Viatici. & in tali casu non posse à dictis Ministris peti, docet Lessius *in 3. par. qu. 64. ar. 6. dub. 3. num. 15.* & alii. Sed ego contrarium docui; & me citato novissimè docet Leandrus *de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 4. quæst. 22.* cum aliis. Imo non deseram hic observare cum Magistro Setta, *in 3. part. quæst. 64. art. 6. dub 2.* non deesse, qui dicant, si aliquis esset sibi conscius peccati mortalis, & non possent sibi alia Sacramenta conferri, quàm ea, de quibus recipiendis nullum est divinum præceptum; posse ea suscipere in extrema necessitate à Ministro non tolerato, ut possit per ea justificari, & fieri ex attrito contritus, si fortè solam attritionem habeat; credendum est enim id merito placere Ecclesiæ, ut tali necessitati subveniatur. Et ideo Hurtadus *de Sacram. in genere, disp. 4. diffic. 12.* tenet, posse à dictis excommunicatis accipi Sacramentum Extremæ Unctionis, quando non potuit suscipi Sacramentum Pœnitentiæ, neque Eucharistiæ.

3. Sed quid dicendum, si Minister ille excommunicatus sit ab Ecclesia toleratus, (idest, si non est denunciatus nominatim, aut manifestus Clerici percussor) & sit tuus Parochus? Potes ab eo liberè Sacramenta petere, non solùm tempore necessitatis, aut præcepti, sed etiam ob magnam utilitatem spiritualem, modò alterius Ministri non sit tibi facilis copia. Ita Sotus, & alii passim. Ratio est, quia iste Minister quamdiu ab Ecclesia toleratur, non est tibi magis vitandus, quàm si non esset excommunicatus. Unde si sit tuus Parochus, potes ab illo petere Sacramenta & etiam eum cogere administrare; nam habes jus petendi, ergo ipse potest tibi sine omni peccato ministrare, si velit; nemo enim obligatur ad aliquam actionem, quam sine peccato nequit obire. Sufficit autem, ut in eo casu concipiat contritionem, & procuret absolutionem a censura, si potest, quòd si non potest, permittitur Sacramenta administrare, nec contrahet irregularitatem. Secùs, si facile poterit absolvi. Adverte tamen, talem Parochum non se posse offerre, aut ingerere; tunc enim graviter peccaret, & irregularis fieret. Ratio est, quia non potest administrare, nisi subdito petente, & urgente.

4. Petes, an possim ob hujusmodi causas etiam petere Sacramenta ab eo, qui non est Parochus, tamen excommunicatus est, & toleratus. Respondeo, non posse me petere, nisi ipse interim possit obtinere absolutionem censuræ, vel nisi sit extrema necessitas. Ratio est, quia non possum petere aliquid ab alio, quod ille sine peccato non potest mihi præstare, At ille Sacerdos non potest sine peccato Sacramenta administrare, nisi excuset extrema necessitas, vel in potestate ejus sit interim obtinere absolutionem. Quidam tamen existimant, si iste Sacerdos sit expositus actu confessiones aliorum audiens, vel Eucharistiam administrans, posse me accedere, quia in hoc casu non censeor petere. Sed Lessius, ubi supra tenet contrarium, præsertim si agatur de Confessione, quia qui accedit confessurus, manifestè petit, & exigit sibi impendi absolutionem; unde intercedit hic saltem aliqua inductio, & petitio ad hunc actum individuum, qui est necessariò peccatum. Idem videtur de Communione, etsi minor sit ratio.

5. Sed ego affirmativam sententiam puto esse probabilem, & fatetur ipsemet Lessius. Et tandem Granadus *in 3. par. contr. 3. tr. 5. disp. ult. nu. 8.* sic ait. Si Minister sit excommunicatus toleratus, sed non proprius Pastor, nec sit ad ministrandum paratus; non videtur licere illum inducere ad præbenda Sacramenta, in quibus exerceat ordinem, quia sic fieret Minister irregularis, & qui petit, foret causa non solùm peccati, sed etiam magnæ pœnæ Ecclesiasticæ, scilicet irregularitatis. In casu autem necessitatis extremæ, id est, in articulo mortis posset sine dubio inducere ad ministrandum, quamtumvis non esset paratus; etiam extra hunc articulum liceret petere, cùm adesset magna aliqua utilitas; quia ipse Minister novit suum malum statum, & voluntariè denotat culpam & pœnam, quæ illi imminent, si ministret. Ita ille, & ego.

6. Notandum verò, quod Sanchez *lib. 7. de Matrimonio, disp. 6. num. 8.* latè probat, licitum esse sine ulla necessitate petere Sacramenta à quovis excommunicato tolerato; dummodò non sit aliud impedimentum præter Excommunicationem: nec peccare Ministrum istum dum ad petitionem alterius ministrat; secùs si ipse se invitaret.

RESOL. XX.

An licitum sit, & absque peccato mortali recipere Sacramentum Pœnitentiæ, vel alia à malo Ministro, sed parato ministrare?

Et an hoc non solùm ex rationabili & justa causa, sed etiam extra casum necessitatis, dummodò Minister sit paratus? Ex pat. 3. tract. 4. Resol. 59.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Ledesma *in summa, tom. 5. cap. 6. de Sacram in genere, dub. 11. conclus. 10.* ubi sic ait. [Licito es recibir los sacramentos del ministro, aunque sea muy malo, y descomolgado, si es tolerado de la Iglesia, y el por otra parte esta apareiado para administrar los sacramentos, porque es licito usar del pecado ageno para proprio comodo y utilitad, quando el peccador esta apareiado, como, se vee claramente en el usetero apareiado à dar à usuras, que es licito pedir le dineros à usuras. Esto se confirma, porque en este caso cessa la razon del escandalo, y no es induzir le à pecar, porque el se esta apareiado para esso: y aunque el tal quando actualmente administra, peca mortalmente, el tal pecado y a lo tenia cometido como en vittud, pues esta apareiado para administrar los sacramentos.] Ita ille.

2. Sed hanc opinionem ita absolutè prolatam non admittit alius Hispanus, & ideò sic asserit Villalobos *in summ. tom. 12. tract. 4. diffic. 15. num. 4.* [Licito es recibir el sacramento del ministro, que esta en pecado mortal, y no es porque se esta apareiado para administrarle, aunque el ministro peque en la administracion, mas ha se de limitar esta conclusion, que sea en caso de gran necessitad, porque si estuviesse otro Confessor no seria licito, porque so le da materia da peccar, y aunque dize Ledesma, que en este caso no seria pecado mortal, es falso, pues la materia es grave.] Sic Villalobos.

3. His tamen non obstantibus, non reticeam circa præsentem quæstionem hic apponere doctrinam præstantissimi Theologi Gregorii de Valentia *tom. 4. disp. 3. quæst. 5. punct. 3.* ubi ponit tres casus Primus, si minister sit per se paratus, & habeat alioqui potestatem. Secundus, si tibi teneatur Sacramentum conferre ex officio, quia est tuus Parochus. Tertius, si constitutus sis in necessitate. Et in quolibet istorum casuum docet, licitum esse, percipere Sacramentum ab improbo ministro, servatis tamen duabus conditionibus. Prima est, ut minister non sit impeditus per censuram. Secunda, ut nunquam quia ab improbo ministro sic accipiat Sacramentum ministrandum malè. Concurrentibus igitur his duabus conditionibus, & aliquo ex prædictis tribus casibus, semper licebit Sacramentum recipere ab improbo ministro, atque etiam petere; dummodò animus tantùm sit petere, & accipere ab altero id officium, & ministerium, quatenus ab illo exerceri possit sine peccato. Hæc omnia Valentia, qui cum Ledesma concordare videtur.

4. Notandum est etiam Cabreram *in 3. part. de Sacrament. quæst. 64. art. 6. disp. 2. §. 4. num. 10.* docere, quòd quando quis ex justa, & rationabili causa petit Sacramentum, posse illud petere à quocumque ministro malo, dummodò sit paratus, & hoc extra casum necessitatis: unde *num. 24.* sic ait: Quando virtute alicujus Jubilæi, aut privilegii conceditur facultas eligendi Confessarium, & plures sedent ad audiendas confessiones, quorum unus, v. g. Petrus est concubinarius, tunc quamvis eligi possit alius Confessarius, vir probus, potest sine peccato eligi Petrus, qui si cæteris sit doctior, melius erit eum eligere, tametsi cæteris paribus, sit peccatum veniale Petrum eligere, sed nunquam erit mortale, nisi esset tam publicus peccator, ut confessio illi facta, esset scandalum allatura. Ita Cabrera, & post illum Carthagena *de Sacram. disp. 7. cap. 3. verb. 3.* Sed circa præsentem dubitationem præter DD. citatos, vide Conin.

de

de Sacr. qu. 64 ar. 8. dub. 5. Suar. *in 3. par. t. 3. diſp. 8. ſect.* 2. & alios penes ipſos.

R E S O L. XXI.

An ſi quis ſine neceſſitate petat adminiſtrationem à malo Miniſtro, peccet mortaliter, ſive Sacerdos, ſive Miniſter ſit proprius ſuſcipientis Parochus, ſive non?

Et infertur quale peccatum ſit exigere juramentum ab Infideli, parato jurare per falſos deos, neceſſitate, aut utilitate deficiente.

Idem eſt de petente mutuum ab uſurario parato.

Et quid, ſi aliquis peteret mutuum à prædicto uſurario ad erogandum meretricibus? Ex par. 7. tract. 12. & Miſcell. 3. Reſ. 33. aliàs 31.

Alibi in reſ. præterita, & ſupra in reſ. 12. §. 1. & inf. ſo tr. 3. reſ. 40. &c.

§. 1. NOn peccare mortaliter, ſed tantùm venialiter cum aliquibus DD. alibi probabiliter adnotavi: ſed quia poſtea rogatus ſum, ſi alios DD. haberem, ut palam facere, ideo nunc aſſero hanc ſententiam tanquam probabilem etiam admittere lumen illud fulgentiſſimum inclytæ Academiæ Salmaticenſis Valboa de Magrovejo, *t. 2. in cap. 26 de Jurejur. n. 78. & ſeqq.* ubi ſic aſſerit: Dubium autem eſt quale ſit peccatum juramentum exigere ab infideli parato jurare per falſos deos neceſſitate, aut utilitate deficiente. Hanc difficultatem explicant DD. in ſimili caſu petentis mutuum ab uſurario parato ſub uſuris dare abſque ulla juſta cauſa, dicentes talem petitionem eſſe peccatum mortale. Et moventur, nam præceptum charitatis, & fraternæ correctionis obligat quemlibet ſub mortali ad vitandum mortale proximi, quando commodè, & abſque damno facere poteſt, ut advertit Sylv. *verb. uſura 7. q. 1.* Arag. *2. 2. q. 89. ar. 6. dub. 2. concl.* 3. ubi expreſsè de petitione juramenti ab infideli parato jurare per falſos deos, Mol. *t. 2. de juſtitia, & jure, diſp. 335. concl.* 4.

Sup. hac, & ſeq. diffic. in 7. ar. 5. et doct. reſ. 60. ante, & poſt med. ver. Deinde, & ibi ex doct. reſ. 54. & 55. & pro Juramento infidelis contento in hoc tract. In 2. 2. tr. 1. reſ. 4. §. 1. Poſt med. ver. Licitum eſt.

2. Quæ ſententia valdè probabilis eſt, & puto etiam eſſe probabilem opinionem, ſolùm eſſe culpam venialem, niſi aliàs alia adſit mortalis circumſtantia, v. g. ſi peteretur mutuum ad erogandum meretricibus, quo caſu ratione circumſtantiæ erit mortale, & audeo dicere ſolùm eſſe culpam venialem propter multorum Doctorum authoritatem ita dicentium, ſic Cajet. *2. 2. q. 78. ar. 4. & in verb. uſura, cap. penult.* Sot. *l. 6. de Juſtitia, & Jure, q. 1. ar. 5. dub. 1.* Nav. *cap. 27. n. 172.* Ledeſma *tom. 2. ſumma, tr. 8. cap. 33. poſt concl. 29. l. 2.* Bannez *2. 2. à q. 78. ar. 4.*

3. Et confirmari poteſt exemplo petentis Sacramentum à malo Miniſtro, de quo cognoſcitur in peccato mortali miniſtraturum: & tamen is, qui petit etiam ſine neceſſitate ſolùm peccare venialiter, tenet tanquam certum Soto *in 4. diſt. 1. qu. 5. art. 6. in verſ. 1. itaque propoſitio ſit.* Idem ergo dicendum videtur de petente ab infideli juramentum, qui paratus eſt jurare per falſos deos abſque juſta neceſſitatis, aut utilitatis cauſa: Sed quamvis hæc ſententia probabilis ſit; prior autem, & verior, & probabilior mihi videtur. Ita Valboa.

4. Hanc ſententiam abſolutè tenet Cutillus *in addit. ad pract. 4. Mancini dub. 42.* ubi ita ait: An quis petens Sacramentum ab aliquo Sacerdote veram facultatem illud adminiſtrandi habente, ſed quem certò ſcit illud in mortali adminiſtraturum, mortaliter peccet, ac proinde Sacramenti receptio nulla ſit, & invalida.

5. Reſpondeo negativè, etiamſi ex devotione Sacramentum recipere velit, ſive Sacerdos, ſeu Miniſter ſit proprius ſuſcipientis Parochus, ſive non, quia non miniſter abſque ullo peccato, contritionem, v. g. eliciendo Sacramentum adminiſtrare poſſit, vel ſi contritionem habere non poſſit illius adminiſtrationem, ſe honeſtè excuſando omittere queat, ſi illud poſtea cum peccato adminiſtret voluntariè omninò peccat, ac proinde ſibi tale peccatum, imputare debet, & non petenti, qui hic, & nunc exercet actionem licitam petendi, ſcilicet Sacramentum à vero, ac proprio illius miniſtro per poteſtatem ordinariam, vel delegatam ad hoc inſtituto, & quamvis petens in hoc occaſionem peccandi adminiſtranti Sacramentum exhibere videatur, tamen hujuſmodi occaſio eſt occaſio peccandi materialis, ideſt voluntariè accepta, ex eo quia vitalia ex parte miniſtri (ut probavimus) non verò formalis, & peccaminoſa. Quod aliqui intelligi volunt, etiamſi Sacramenti ſuſceptor alium Miniſtrum, qui Sacramentum ſine peccato adminiſtraret facilè, ſeu commodè invenire poſſet, ratio fortè poteſt eſſe, quia quamvis nos proximi peccatum cum aliquo noſtro incommodo ex charitate evitare teneamur, id tamen intelligitur de illis peccatis, in quibus vitandis proximus noſtro adjutorio aliqualiter indigere videtur, quod in caſu noſtro non accidit, cùm miniſter Sacramenti ex ſe ſi velit à peccato, quod tunc committit ſurgere, & Sacramentum ſine peccato adminiſtrare queat, alioquin ſi ſententia in contrarium locum habere poſſet omnes actiones licitæ, illicitæ redderentur, quod nullo modo admitti debet, nam ſcandalum paſſivum, & voluntarium eſt peccatum proximi, puta judicia temeraria, ſuſpiciones, & his ſimilia ex noſtra licita actione deſumpta, ad quod vitandum nullus unquam dicet nos etiam cum aliquali noſtro incommodo teneri, & ab actione hic, & nunc nobis licita ceſſare debere. Hucuſque Cutillus. Ex his ego olim conſului Regularem, quòd maximam verecundiam habebat confitendi ſua peccata cuidam Confeſſario ex deputatis à ſuperiore, potuiſſe ſine culpa mortali petere adminiſtrationem, Sacramenti Pœnitentiæ ab alio Confeſſario deputato etiam à ſuperiore, quem probabiliter timebat eſſe adminiſtraturum Sacramentum in peccato mortali.

R E S O L. XXII.

An ad valorem Sacramenti requiratur poſitivus conſenſus illud ſuſcipiendi, maximè in adultis quoad Baptiſmum, & alia Sacramenta, vel ſufficiat, quod non reſiſtat? Ex par. 5. tr. 23. & Miſc. 1. reſ. 32.

§. 1. QUidam Sacerdos ſumpſit Presbyteratus Ordinem, & ut ipſe ajebat, in ejus ſuſceptione neque actualiter, neque virtualiter habuit intentionem ſuſcipiendi illum; ſcrupulis poſtea angebatur, quia ex D. Thoma *in 3. par. quæſt. 68. art. 7.* Scoto *in 4. diſt. 4. quæſt. 4.* Coninch. *de Sacram. quæſt. 64. art. 8. dub. 5.* & aliis communiter ad valorem Sacramenti in adultis requiritur poſitivus conſenſus ſuſcipiendi illud: ergo &c.

Sup. hac in 1. 9. tr. 5 reſ. 60 §. 1. Notatiam hic ver. Ac in aliis & ſeqq. à in 1. 9 tr. 8 reſ. 28. § Reſtat, ſed lege tum per tot. à aliam reſ. ejus primam not.

2. Sed ego tunc dictum Sacerdotem ab illa anxietate liberavi, non ex doctrina Cajet. *in 3 par. quæſt. 68. art. 7.* & Ledeſmæ *in 4. par. 1. qu. 9. ar. 7.* aſſerentium ad valorem Sacramenti in adultis non requiri poſitivum conſenſum, ſed ſufficere, quod non reſiſtant, ut videtur expreſſiſſe Innocentius III. *in cap. majores de Baptiſmo.* Non inquam tunc hanc doctrinam adduxi, ſed aliam, nempe quod licet in adultis requiratur, ut dictum eſt, poſitivus conſenſus ad valorem Sacramentorum; ſufficit tamen habitualis, ideſt, Præteritus non revocatus, ut ſupponitur *in d. cap. majores,* & ſatis congruenter, quia ſuſcipiens non ſe habet ut agens, & operans, ſicut ſe habet miniſter, ſed tantùm ſe habet ut patiens, ac proinde non eſt neceſſarium conſenſum eſſe actualiter, neque virtualiter, ut ex eo tamquam ex efficiente derivetur, & fiat Sacramentum, ſed ſufficit quod ſuſcipiens aliquo modo conſentiat in ſuſceptionem Sacramenti, ad quod ſufficit conſenſus præteritus nondum revocatus. Et etiam ſufficit conſenſus ex metu coactus, ut ſupponitur *in dict. cap. majores* & in Concilio Toletano IV. *can. 55.* quia conſenſus iſte eſt ſimpliciter voluntarius, & liber, quamvis aliquid involuntarii habeat admixtum; imo non eſt neceſſarius conſenſus ſpecialis, ſed ſufficit quilibet etiam generalis, quia quodlibet ſuſcipiens dicitur in ſuſceptionem ſacramenti conſentire, ut conſenſus, quo quis catholicè vivens deſiderat aliquando uti mediis Eccleſiæ, vel ea ſibi conferri, quando ipſis indigeat, & hunc ad minùs præſumit Eccleſia in moribundo, quem extremè ungit, quamvis id non petierit. Et ita docet Hurtadus *de Sacram. in genere diſp. 4. diffic. 13.* doctè ut ſemper ſolet.

Quoad hoc in 1. 3. tr. 5 lege latam doct. reſ. 119. à 1. 2 & vide etiam reſ. § ejus ſecundo notat.

R E S O L. XXIII.

An alia Sacramenta præter Baptiſmum, & pœnitentiam aliquando conferant primam gratiam?

Et ex doctrina hujus quæſtionis ſequitur, quòd ſi aliquis, v. gr. non poſſit confiteri, & ſumat Eucharistiam, putando ſe habere contritionem, ſi habeat tantùm attritionem, adhuc ex ſumptione Eucharistiæ, obtinebit primam gratiam. Ex part. 5. tr. 13. & Miſc. 1. reſ. 31.

§. 1. * VIllalobos *ubi infrà*, & Hurtadus Complutenſis ex Gabriele Vaſq. *diſp. 3. de Sacrament. in genere diffic. 4.* negativè reſpondent ſecluſa Extrema-Unctione, quia exiſtimat Hurtadus per hanc etiam conferri primam gratiam attritis, & abſque mala fide ſuſcipientibus illam.

* Sup. hoc leg. doct. reſ. aut ſeq. per totam.

2. Verum ego libenter affirmativæ ſententiæ adhæreo. Dico igitur quinque ſacramenta vivorum conferre primam gratiam aliquando, videlicet quando peccator accedit attritus, exiſtimans bona fide ſe eſſe in ſtatu gratiæ abſque peccato mortali, quia de divina clementia credi poteſt, quod voluerit ſic accedenti conferri primam gratiam. Id tamen non eodem modo defenditur ab auctoribus hujus ſententiæ,

tentiæ, quia alii existimant id habere dicta Sacramenta per se, & ex privata institutione eorum secundùm rationem genericam Sacramenti, quamvis secundùm specificam fuerit instituta ad conferendum augmentum gratiæ: alii verò existimant id habere dicta Sacramenta ex institutione ipsorum secundùm rationem specificam; secundariò tamen, & per accidens. Et hanc sententiam probabilem esse docent ipsimet adversarii, & ideo Villalobos *in summ. tom. 1. tr. 4. diffic. 7. num. 2.* sic ait: [es probabile que los Sacramentos de los vivos dan primiera gracia, porque los Sacramentos de los muertos dan augmento de gracia, quando los recibe un hombre que esta en gracia, loqual parece de per accidens, pues no fueron instituydos para esse principalmente, luego tambien los sacramentos de los vivos daran la primiera gracia de per accidens al que llegare com sufficiente disposicion, la qual parece que tiene el que llega con buena fè, y no pone estorno al efeto de los Sacramentos.] Ita ille, & absolutè nostram sententiam docent Conin. *de Sacram. q. 62. ar. 1, dub. 2.* Reginald. *tom. 2. l. 16. nu. 45.* & alii. Hæc opinio satis animarum consolatoria est. Ex illa sequitur, quòd si aliquis, v. gr. quia non potuit confiteri, sumeret Eucharistiam, putando se habere contritionem, si habeat tantùm attritionem, adhuc ex sumptione sacramenti obtineret primam gratiam.

Sup. hoc in t. 2. tr. 2. ex doct. res. 32. §. 1. in fine, & §. ult. etiam in fine, lege eam per totam.

R E S O L. XXIV.

Quæ Sacramenta fictè suscepta, recedente fictione, conferant gratiam; an solus Baptismus, & Pænitentia, vel etiam cætera Sacramenta? Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. resol. 30.

§. 1. Dicam breviter quæ DD. dicunt, Durand. *in 4. dist. 4. qu. 4.* & Canus *de pænit. par. 5.* docent Baptismum, & Pœnitentiam conferre gratiam recedente fictione, Major. *in 4. dist. 4. qu. 2.* & Covarruv. *in cap. Alma mater par. 1. §. 4. num. 23.* Baptismum, Confirmationem, Ordinem, & Matrimonium pro tempore, quo durat vinculum ipsius, & Extremam-Unctionem pro tempore, quo in infirmitate in qua datur, durat periculum mortis, Suar. *in 3. par. to. 3. disput. 28. sect. 6.* Baptismum, Confirmationem, Ordinem, Matrimonium, Extremam-Unctionem, & Pœnitentiam, Vasq. *in 3. par. tom. 2. disp. 161.* Sotus *in 4. dist. 6. qu. 1. artic. 8.* & alii, conferre gratiam recedente fictione, putant soli Baptismo convenire. Sed alter Sotus, Petrus scilicet *in Instit. Sacerd. lect. 5. de Baptismo*, & Cajet. *tom. 1 opusc. tract. 5* docent omnia septem Sacramenta fictè recepta conferre gratiam, dicta fictione postea recedente.

Sup. hoc in res. seq. & in t. 2. tr. 2. res. 131. §. Sed ego in fine & in §§. seq. Ib. hoc ne deferas videre eam per tot. quia curiosa, & nova.

2. Unde meritò dixit Villalob. *in summ. tom. 1. tr. 5. diffic. 21. num. 2.* [Que en esta question no ay cosa cierta.] Ipse tamen magis probabiliter tenet, [que todos los Sacramentos quitada la ficcion, tienen su efeto:] & ratio esse potest, quia Baptismus ideo confert gratiam recedente fictione, quia quamvis gratia Baptismi suppleri possit per contritionem, id tamen est melius, & utilius hominibus, sed etiam est illis melius, & utilius, quod reliqua sacramenta fictè suscepta, postea recedente fictione conferant gratiam: ergo id etiam est illis tribuendum, sicut & Baptismo.

R E S O L. XXV.

An omnia Sacramenta, vel solus Baptismus habeat effectum, recedente fictione? Ex par. 3. tr. 4. res. 25.

§. 1. Magister Sotus *in 4. dist. 6. qu. 1. art. 8.* hoc privilegium ad solum Sacramentum Baptismi restringit: alii verò extendunt etiam ad Sacramentum Ordinis, & Confirmationis. Ita Sylvius *in 3. par. qu. 69. art. 10.* ubi citat Canum, Sylvestrum, Paludanum, Gabrielem, & alios. Sed Cajet. *tom. 1. opusc. tr. 5. qu 5.* de confessione informi, & alii absolutè docent omnia Sacramenta, si cum fictione suscipiantur, illa postea recedente conferre suum effectum gratiæ sanctificantis, & ego hanc sententiam cum Cabrera *ubi suprà de Sacram. quæst. 69. artic. 10. disp. 4. num. 9.* libenter amplector, quia multum extollit, & amplificat dignitatem Sacramentorum; licet Villalob. *in summa tom. 1. tr. 7. difficult. 23. num. 1.* & Suar. *in 3. part. tom. 3. disp. 63. sect. 8.* negativam sententiam doceant quoad Sacramentum Eucharistiæ, sed unusquisque (ait Cabrera) eligat quam maluerit.

Sup. hoc in res. præcedenti, & in t. 2. tr. 2. ex curioso doct. res. 131. §. Sed ego in fine & seqq.

R E S O L. XXVI.

Quæ peccata sint, quæ remittuntur per Baptismum recedente fictione?
Et quæ peccata sint, recedente fictione, explicanda, vel non explicanda in confessione?
Et an sola attritio sine Sacramento Pænitentiæ sit sufficiens ad removendam fictionem? Ex par. 3. tr. 4. res. 24.

§. 1. Hæc quæstio ad mores maximè utilis est; ideo declarabo magis titulum, an per Baptismum recedente fictione remittantur omnia peccata, non solùm quæ antecedunt Baptismum, sed etiam ipsum peccatum fictionis, & alia quoque peccata, quæ in ipsa reali Baptismi susceptione perpetrantur, & denique ea, quæ Baptismum subsequuntur; an potiùs omnia ista peccata remittantur per Pœnitentiam, per quam tollitur fictio in ordine ad claves Ecclesiæ, ita ut fictè, idest, sine attritione baptizatus postea in confessione Sacramentali hujusmodi peccata confiteri teneatur.

2. Prima opinio est Scoti *in 4. dist. 4. q. 5.* ubi asserit, omnia peccata, quorum homo attritionem non habuit, saltem cùm ad Baptismum accessit, postea recedente fictione per pœnitentiam deleri, tenerique ipsum hominem fictè baptizatum de illis peccatis pœnitere, & ratione sui, & quatenùs fuerunt fictionis causa in Baptismo, & consequenter in confessione Sacramentali erunt explicanda.

3. Secunda sententia est Soti *in 4. dist. 6. qu. 1. artic. ultim.* asserentis, quòd per Baptismum remittuntur recedente fictione, omnia peccata antecedentia ipsum Baptismum, cum tamen illa, quæ sunt simul cum ipso Baptismo, vel perpetrata post illum, quæ omnia necessariò in confessione sunt aperienda.

4. Sed ego per conclusiones veram sententiam explicabo. Prima conclusio. Fictio non remittitur per Baptismum sed per Pœnitentiam in ordine ad claves, atque adeo necessariò est explicanda in confessione Sacramentali. Secunda conclusio. Omnia peccata ante Baptismum commissa, & omnia etiam quæ in ipsa Baptismi susceptione perpetrantur, sive sint sacrilegia contra Baptismum, sive non, delentur recedente fictione per Baptismum, etiam si fictè baptizatus nullam proraùs attritionem habuisset in ipso Baptismo, & ideo omnia supradicta peccata, non sunt recedente fictione in confessione explicanda. Tertia conclusio; peccata post susceptionem Baptismi commissa, recedente fictione, remittuntur per pœnitentiam in ordine ad claves Ecclesiæ, atque adeo quandiù in confessione non aperiuntur, ut per sacramentum pœnitentiæ re ipsa applicatum deleantur, requiritur contritio ad tollendam fictionem, & consequendum effectum Baptismi. Et hæc omnia mutuatus sum à Cabrera *de Sacram. q. 99. ar. 10. disp. 2. §. 2. 3. 4. & 5.* Syl. *in 3. par. q. 69. ar. 10.* Joa: de la Crux *in direct. conscient. par. 2. de Baptism. q. 4. dub. 4. concl. 2.* Villalobos *in summa t. 1. tr. 5. diffic. 20. per tot.* & Nugn. *etiam in 3. par. 2. t. q. 69. ar. 10. dub. 2.* qui etiam propriè quærunt.

5. An sola attritio sine Sacramento pœnitentiæ sit sufficiens ad removendam fictionem? Affirmativè respondent Palud. *in 4. dist. 4. q. 5.* & Sylv. *verb. Baptism. 4. circa fin.* quia fictio est obex Baptismi, sed obex Baptismi tollitur per attritionem, ut omnes concedunt; ergo illa sufficit. Si enim attritio est sufficiens dispositio, ut Baptismus in actuali susceptione habeat suum effectum, cur non erit sufficiens ad removendam fictionem, ut postea Baptismus suum effectum consequatur.

6. Respondeo: duobus modis quis cum fictione ad Baptismum potest accedere. Primò, quia videns, & sciens se accedere in peccato mortali, vel cum ignorantia crassa vincibili suscipit Baptismum, & iste dicitur fictus propriè loquendo, & novum sacrilegii peccatum committit. Secundò potest accedere cum peccati mortalis complacentia, sed excusatur à novo peccato sacrilegii, ratione ignorantiæ invincibilis, vel quia putat non esse necessariam aliam dispositionem præter fidem, & voluntatem Baptismi, vel quia putat se esse attritum, cùm re vera non sit. Hoc supposito, dico quòd fictio primi generis tolli non potest per solam attritionem sine Sacramento; secùs verò si fictio sit secundi generis, nam ista tollitur per attritionem sine Sacramento Pœnitentiæ, quia in homine sic accedente ad Baptismum non est necessarium Sacramentum Pœnitentiæ, nam suppono omnia illius peccata antecessisse Baptismum. Ergo omnia tollenda sunt virtute solius Baptismi; atque adeo tollentur cum dispositione sufficienti per se cum solo Baptismo. Ita Cabrera *ubi suprà disp. 3. §. 1. 2. & 3.*

RE-

R E S O L. XXVII.

An habens infantem baptizandum morti vicinum, & Sacerdos recuſat eum baptizare, niſi detur quantitas pecuniæ, nec alia via poſſit conferri baptiſmus, licitum ſit ei præbere pecuniam?

Et an hoc non ſolùm pro infante, ſed etiam pro adulto licitum ſit?

Idem dicendum eſt, quando agitur de abſolutione in extrema neceſſitate. Ex par.5.tr.3.reſ.29.

Sup. hoc in 1.9 tr.5 reſ.4. §. quamvis §. Verum.

§.1. NEgativam ſententiam docet D.Thom. *in 4.diſt.6. q.2.ar.2. & diſt.25.q.3.ar.* 3. & inſinuat *in 2.2.q.* 110.*ar.2.ad* 1. Idem docet Alexander de Alex. *par.* 2 *q.*187 *memb.*3.*ar.*1.§ t. Ricardus *in 4.diſt.25.art.2.qu.*1. Paludan. *eadem diſt.qu.*8. & alii. Et ratio eſt, quia emere Sacramentum eſt iotrinſecè malum, ſicut & vendere. Ergo nullo caſu licitum.

2. Verùm his non obſtantibus affirmativam ſententiam tenendam eſſe puto, quia ſi in iſta pecuniæ enumeratione aliqua eſſet inordinatio, in hoc eſſet, quod numerando pecuniam videtur quis conſentire venditioni rei ſpiritualis, & pretium temporale exæquare rei ſpiritualis, ſed neutrum eſt in hoc caſo: non enim numerans conſentit magis venditioni, quàm petens mutuum, conſentit iniquæ voluntati uſurarii, & ſi conſentiret, tantùm conſentiret tanquam in minus malum; minus enim malum eſt, ut Sacerdos vendat Baptiſmum, quam ut infantem in æternum perire ſinat. Neque etiam cenſetur æquare pecuniæ ſummam, quamvis notabilem Baptiſmo, quia non dat illam, ut pretium Sacramenti, ſed ut medium neceſſarium ad alliciendum Sacerdotis illius animum, & Sacramentum obtinendum. Et confirmatur, quia ſi alius Sacerdotem impediret, ne Baptiſmum conferret, poſſet ei dari pecunia, ut ceſſet impedire, cur non etiam poſſet dari ipſi Sacerdoti, ut tollat impedimentum, quod ipſe ſibi per malitiam, & avaritiam ſuam poſuit? Confirmatur ſecundò, licèt Sacerdotem illum ſecundùm Adrianum inducere minis, precibuſque, cur non & pecunia? Confirmatur tandem, quia omnia bona temporalia conceſſa ſunt homini, ut juvent eum ad ſalutem conſequendam; ergo ſi Sacramentum ad ſalutem mihi neceſſarium, non poſſim propter malitiam Miniſtri aliter obtinere, quàm dando mea temporalia, nihil inordinatum committam. Et ita hanc ſententiam docet Leſſius *l.*2.*c.*33.*dub.*7.*num.*13. Igitur in tali caſu licitum eſt offerre

Sup. hoc in 1.5 3 tr.7.reſ.14. §. ult. & in reſ. dum Prac. §. penult.

pecuniam, non quidem tanquam pretium Sacramenti propriè, ſed tanquam medium alliciendi animum alterius ad dandum Sacramentum. Unde ex dictis ſequitur non ſolùm pro infante, ſed etiam pro adulto poſſe dari pecuniam ad alliciendum animum Sacerdotis, ſi alioquin abſque Baptiſ-

*Sup. hoc in reſ.cont. primo hujus reſ. ſequente, in ejus §. Unde & ſeqq.

mo moriturus eſſet, quia illa neceſſitas ſufficiens eſt ad tollendam irreverentiam, & non minus cenſetur dari ad redimendam vexationem, quam in caſu infantis, quia eſt juſtus metus damnationis. * Idem dicerem quando agitur de abſolutione in extrema neceſſitate.

R E S O L. XXVIII.

Utrum Parentes quamprimum teneantur baptizare infantes.

Et explanatur, quomodo intelligendum ſit illud quamprimùm. Ex par.3.tr.4.reſ.8.

Sup. contenta in hac reſ. in ſeq. reſ. & quamvis non plenè ſup. qq. hujus reſ. lege tamen in t. 3.tr.1. doct. reſ.7 & quamvis etiam non plenè in hoc caſu pro adverbio quamprimum poſitum in lin. 5. hujus reſ.

§.1. COmmuniter affirmativè reſpondent DD. ſed quomodo intelligendum ſit illud *quamprimum*, arbitrio prudentis viri committunt Henriq *l.*2.*c.*4.*num.*3. Suar. *in* 3.*par.ſ.*3.*diſp.*25.*ſect.*2. & alii, attentis circumſtantiis, & cujuſque Eccleſiæ conſuetudine.

2. Sed Sotus *in 4.ſent.diſt.*5.*quæ. unic.ar.*3. in particulari deſcendens ſic aſſerit. Cùm puer ſtatim baptizari jubetur, non intelligitur eadem nativitatis die aut tertia, aut quarta, ſed quando commodè poteſt in Eccleſiam portari, & mergi, quod eſt octavu dies, ut moris eſt, vel decimo, aut duodecimo die. Ita Sotus qui loquitur abſolutè de omnibus baptizandis, & ubi patrinus expectaretur.

Vide inf. in tr. 3 eu reſ.1.70. § Ego olim.

3. Non reticebo tamen in noſtra Synodo Panormitana celebrata anno 1615. ab Eminentiſſimo Cardinali ab Auria circa præſentem caſum ita determinatum eſſe *par.* 2. *cap.*1. *num.*2. Natum infantem hi, quorum ea eſt cura, ante nonum diem ad ſuſcipiendum in Eccleſia Baptiſmum deferant quòd ſi neglexerint, excommunicationis pœnæ ſubjaceant Ita Synodus.

R E S O L. XXIX.

Quomodo infantes Chriſtianorum ſint baptizandi à parentibus, vel tutoribus?

Sed difficultas eſt, an conſuetudo Eccleſiæ obligans ſub mortali parentes ad baptizandum infantes, ſit ubique? Ex par.9.tr. 6.& Miſc. 1.reſ. 1.

§.1. IN mortis periculo adeſſe præceptum divinum baptizandi infantes, certum eſt. Difficultas eſt extra periculum mortis. Et tunc etiam adeſſe tale præceptum docet Granado *in 3.par.contr.4.tr.4.diſp.4.num.*4. cum Soto, & Valentia. Sup. hoc in reſ. prox.

2. Probatur, quia adulti divino præcepto tenentur baptizari, cùm primùm commodè poſſunt, ut Suarez ipſe, & alii concedunt; ergo ſimile Præceptum obligat ad baptizandos infantes, cùm primùm commodè poſſint. Patet conſequentia, quia ſi attendamus Scripturam, & Eccleſiæ traditionem, non magis ex illis colligitur divinum præceptum ſtatim baptizandi adultos, quàm infantes: ſi verò conſideretur neceſſitas recipientium, multò major eſt in parvulis, qui per votum Baptiſmi non poſſunt obtinere ſalutem, quàm in adultis, qui ſine reali ſuſceptione baptiſmi juſtificari, & ſalvari poſſunt. Ergo non minùs, ſed magis obligat lex divina ad pueros baptizandos, & cùm illi non ſint obligationis capaces, præceptum hoc obligavit quibus puerorum cura demandata eſt. Quamvis non plenè ſup. hoc & doct. ſeq. in hoc reſ. lege tamen in t. 5. tr. 1.reſ 7.& vide hic inf. doct.reſ.31.

3. Confirmatur, quia eadem omninò ratio, qua *ſuprà* probatum eſt, adultos obligari ad Baptiſmum ſtatim recipiendum aliquo divino præcepto, probat etiam, pueros eſſe baptizandos ſtatim. Nec eſt, unde ſufficienter colligatur, Eccleſiam impoſuiſſe præceptum baptizandi pueros, & non potiùs declaraſſe ipſo uſu, & conſuetudine Jus divinum, quod ex verbis Joan. cap 3. ſufficienter colligitur. Cùm enim ex Chriſti Domini inſtitutione Baptiſmus ſit neceſſarius, non ſolùm, ut quis gloriam conſequatur, ſed ut in hac vita juſtificetur, & pertineat ad Eccleſiam, ſufficienter infertur, non ſolùm voluiſſe Chriſtum Dominum obligare, ut recipiatur in mortis articulo, ſed etiam extra illum, quando primùm commodè recipi poteſt; cùm ergo Baptiſmus commodè recipi poſſit in infantia, in illa tenebuntur parentes, vel tutores hac divina lege pueros baptizare.

4. Sed mihi magis placet opinio Suarez *in 3.par. diſp.*25. *ſect.*2. & aliorum. Dicendum eſt igitur, extra caſum neceſſitatis nullum extare divinum præceptum, quod obliget ad baptizandos hos infantes filios Chriſtianorum ante uſum rationis. Neque enim Scriptura, vel traditione oſtendi poteſt de hac re poſitivum præceptum; neque etiam eſt naturale, quod ex aliis principiis fidei neceſſariò ſequatur. Dices: Ipſa quotidiana neceſſitas, & mortale periculum, quod eſt in illa tenera ætate, videtur eſſe ſufficiens cauſa ut ex vi inſtitutionis Baptiſmi orta ſit hæc obligatio. Reſpondetur, hanc quidem rationem oſtendere, rem eſſe valdè convenientem, non tamen ſimpliciter neceſſariam, quia illa neceſſitas non eſt tanta, ut ex illa oriatur morale periculum moriendi ſine Baptiſmo præcipuè cùm hoc Sacramentum poſſit tanta facilitate adminiſtrari, ut rariſſimè poſſit evenire caſus, in quo moraliter ob acceleratam infantis mortem dari non poſſit.

5. Itaque exiſtimo, Eccleſiaſtico jure neceſſarium eſſe baptizare hos infantes ante uſum rationis. De hac enim re non invenio Jus Canonicum, quod ſcriptum ſit: tamen recepta Eccleſiæ conſuetudo, ſufficiens videtur ad hoc Jus introducendum, cujus judicium eſſe poteſt? quod ſi quis fidelium vellet contra hanc conſuetudinem agere, magnum ſcandalum in aliis generaret, niſi evidens aliqua neceſſitas ad Baptiſmum differendum cogeret. Quocirca & Paſtores Eccleſiæ tenentur adhibere curam, ut id parvuli maturè baptizentur, & Parentes etiam tenentur eos ad Baptiſmum offerre. Quòd ſi ipſi negligentes ſint, vel etiam ſi ſint inviti, Paſtores Eccleſiæ eos debent obligare, & cogere, vel ſi opus ſit, etiam ipſis invitis filios baptizare, quia neque horum conſenſus eſt ſimpliciter ad Baptiſmum neceſſarius, neque habent jus differendi filiorum Baptiſmum contra legem, ſeu conſuetudinem Eccleſiæ.

6. Sed difficultas eſt, an talis conſuetudo obligans ſub culpa mortali, parentes ad baptizandum infantes, ſit ubique. Dubitat noviſſimè Marcus Serra *in 3.par.D. Thom.qu.* 68.*ar.*3. ubi ſic ait: [Quamvis de hac re nullum ſit Jus canonicum ſcriptum, tamen recepta Eccleſiæ conſuetudo, ſufficiens videtur ad hoc Jus introducendum. An verò hæc conſuetudo ſit totius Eccleſiæ; mihi non conſtat, ſed ſi verum eſt, quod fama ſparſit, Ludovicum XIII. Galliæ Regem morti proximum præcepiſſe baptizari Delphinum, filium,

filium suum successorem, qui tunc jam septem, vel octo annos compleverat; suspicor in Gallia talem consuetudinem non extare, propter quod dixi, ubi est consuetudo.] Ita ille. Verùm ejus opinio mihi non placet: nam DD. absolutè asserunt, consuetudinem obligatoriam baptizandi infantes adesse ubique; & falsum est, quod ipse asserit, talem consuetudinem non extare in Gallia. Et exemplum Ludovici XIII. est falsum, ut mihi fide digni testantur.

Sup. hoc tempore in §. 2. vel. præterito dilin. 1.

7. Restat modò videre, ad complementum quæstionis, quanto tempore parentes possint differre Baptismum infantium. Granadus *ubi suprà*, *num.* 2. ex Soto, Valentia, & Henriq. asserit, non licere usque ad duodecimum diem Baptismum differre sine peccato mortali, nisi urgeret aliqua gravis causa. Id quod suadet consuetudo Ecclesiastica baptizandi octavo die; ultra quem dilatio duorum, vel trium dierum, non videtur gravis. Sed plus addit Castrus Palaus *tom.* 4. *tr.* 19. *disp. unic. punct.* 9. *num.* 4. sic enim asserit: [Quæ autem sit diuturna dilatio sufficiens ad peccatum mortale, arbitrio prudentis judicanda est, teste Suar. *disp.* 25 *sect.* 2. §. *Sed quæres*, & Henr. *l.* 2. *c.* 4. *n.* 3. Crederem autem, seclusa gravi causa, ultra mensem à nativitate diuturnam esse dilationem, quia est dilatio contra communem praxim, & periculo scandali satis exposita. Stante verò causa gravi, qualis fortè est, ut Baptismus majori cum solemnitate fiat, permitti potest dilatio ultra mensem unum, sed non duos, adhibita tamen speciali diligentia, ne parvulo periculum contingat decedendi sine Baptismo.] Ita ille. Vide Layman *lib.* 5. *tr.* 2. *cap.* 6. *q.* 4. *n.* 2. cui adde, me citato, Leandrum *de Sacram.* *t.* 1. *tr.* 2. *disp.* 1. *q.* 14.

R E S O L. XXX.

An ad suscipiendum Baptismum sufficiat attritio cognita?
Idem dicendum est quoad Sacramentum Pœnitentiæ?
Et an, ut attritio sufficiens sit ad Baptismum, sit necesse, quòd sit supernaturalis objectivè, vel sufficiat qualiscumque pœnitentia imperfecta? Ex par. 3. tr. 4. res. 53.

§. 1. NEgativè respondet Adrianus *in* 4. *de pænit. quæ.* 1. *concl.* 5. *ar.* 1. Alexander de Alex 4. *par. q.* 18. *mem.* 2. *ar.* 1. Med. *Cod. de confess. q. de confess. ficta iteranda.* Cord. *in quæstionario lib.* 1. *q.* 2. & Vega indicat *l.* 13. *in Conc. Trid. c.* 14 Ledesma 2. *par.* 4. *q.* 20. *ar.* 1. Victoria *in summ. Sacram. n.* 258 & alii, & septem rationes adducit Cabrera pro hac firmanda opinione.

Sup. contenta in hoc versic. usq. ad fin. in §. in tr. ... ... & in aliis cons. notat.

2. Sed ipse meritò illam impugnat *de Sacram. q.* 69. *ar.* 8. *disp.* 2. §. 5. & 10. & Villalobos *in summa*, *t.* 1. *tr.* 5. *diffic.* 19. *n.* 3. sic ait: [sufficiente disposicion para este Sacramento es la atricion, y no se requiere contricion, assi lo tienen S. Thomas, Scoto, y es comun. El fundamento es, porque para el Sacramento de la penitencia no es necessariò mas que esto, luego lo mismo se ha de dezir aqui, donde se concede mas facilmente el perdon, y no es menester que esta atricion sea tenida por contricion, como tambien diremos en el Sacramento de la penitencia. Esta atricion es necessario que sea sobrenatural, porque de otra manera no seria verdadera disposicion para la gracia.] Ita ille, & ante illum docet etiam hanc sententiam Nugnus *in* 3. *part. tom.* 1. *quæst.* 69. *artic.* 9. *dub.* 2. ubi, contrariam improbabilem esse affirmat.

Sup. hac' attritione suf. in princ. § ult. hujus res.

3. Dicendum est igitur, attritionem cognitam esse sufficientem dispositionem ad Sacramentum Baptismi, unde si quis videat se non habere contritionem, licitè potest accedere ad hoc Sacramentum, & justificatur in illo: & idem dicendum est quoad Sacramentum Pœnitentiæ.

4. Sed plus addit Pitigianus *in* 4. *tom.* 1. *dist.* 4. *qu.* 4. *art.* 3. *concl.* 3. ubi sic ait. Attritio sufficiens ad effectum Baptismi non est necesse, quod sit supernaturalis objectivè, sed sufficit qualiscumque pœnitentia imperfecta, quæ tamen absolutè removeat affectum ad peccatum, idest, faciat ut ampliùs non vigeat, qualis est illa pœnitentia, quæ est de ipsis peccatis in se, sub quacumque ratione quis illa detestetur, sive ea ratio sit quatenus sunt offensa Dei, sive ut habent reatum pœnæ æternæ, sive ut habent ignominiam, sive ob quemcumque alium ejusmodi respectum, quæ pœnitentia solet nominari attritio imperfecta. Sic Pitigianus, & ante illum Sotus, & Cano, quos refert, & meritò impugnant Joan. de la Cruz *in direct. consc. par.* 2. *de Baptism. q.* 4. *dub.* 3. *concl.* 2. Nugn. *ubi suprà dub.* 4. & Cabrera cum aliis, quia attritio naturalis non est proportionata dispositio ad gratiam, quæ est forma spiritualis.

R E S O L. XXXI.

An propter imminentem mortem liceat adulto differre susceptionem Baptismi, aut illam prætermittere; cum tamen alioqui possit vitam conservare, si Baptismum omittat?
Et cursim infertur, an adulto non sit medium necessarium ad salutem Baptismus in re susceptus, sed in voto sufficiat? Ex par. 5. tr. 3. res. 9.

§. 1. UT v. g. si quis minaretur mortem adulto, si baptizetur, cùm tamen alioqui posset vitam conservare, si Baptismum omittat. Et in hoc eventu certum est in primis licere differre Baptismum propter vitandum ejusmodi periculum, si postea creditur ad futuram occasionem recipiendi hoc Sacramentum. Deindè licèt certò sciretur postea non fore suscipiendum Baptismum, nemo per se loquendo, obligaretur illum recipere cum tanto vitæ periculo, quod quidem ferè omnes DD. sentire, affirmat Suar. *disp.* 31 *sect.* 3. *paulò post initium*, probarique potest, quia adulto non est medium necessarium ad salutem Baptismus in re susceptus, sed in voto sufficit, ut supra dictum est; ergo cum aliundè amor vitæ maximus sit, & magna obligatio illam prudenter conservandi, non tenebitur adultus subire manifestum vitæ discrimen, ut Sacramentum recipiat, sed satis erit, si eliciat contritionem, & poterit æternam adipisci salutem. Denique addo in prædicto casu non teneri adultum omittere Baptismum. Et quidem si ex Baptismi omissione proveniret grave aliquod incommodum contra Catholicam Religionem, crearetur que aliqua infamia Ecclesiæ, non solùm posset, sed teneretur non omittere Baptismum, quia majoris momenti est honor fidei nostræ, quam vita unius, imò & plurium hominum, propterea que dicebam per se loquendo, non teneri adultum ad Baptismum cum vitæ discrimine, quia per accidens teneri posset ut in prædicto, & similibus casibus. Veruntamen licèt nullum ejusmodi incommodum ex omissione Baptismi proveniret, non videtur homo teneri omittere hoc Sacramentum propter periculum mortis, si certo sciat non habiturum postea copiam Baptismi. Probatur, quia hoc non est sibi ipsi mortem inferre, quod est intrinsecè malum, sed mortem ab alio infligi permittere, quod quidem sæpè licitum est, ut constat ex materia de homicidio, quando occurrunt graves causæ ejusmodi permissionis, in præsenti autem gravis causa occurreret, quia licet Baptismus in re susceptus, non sit adulto omninò necessarius ad salutem, sed contritio possit ejus defectum in necessitate supplere, adhuc tamen est multò facilior per ipsum Baptismum justificari, & sæpè valdè incertum an homo habeat contritionem, præsertim quando de novo accedit ad fidem, & priùs fuerat infidelis: ergo ut in tanto negotio prospiciatur vitæ spirituali, & eligatur medium longè securius ad salutem, non erit illicitum contemnere vitam temporalem alioqui incertam. Et hæc omnia docet Jacobus Granado *de Sacram. contr.* 4. *tr. disp.* 2. *num.* 8.

Sup. hoc in tr. ... res. 16. ... post initium, ... Secundo, & in t. ... res. 98 §. Quinto, infertur.

R E S O L. XXXII.

An adulti sufficienter instructi teneantur quamprimum suscipere Sacramentum Baptismi?
Et quid est hujusmodi tempus?
Et an, si ex incuria parentum infantes non sint baptizati, & nolint in adulta ætate baptizari, possint ad id compelli?
Et an si parentes non baptizarent infantem surdum, cæcum, & mutum, sit baptizandus in adulta ætate?
Et contra Cajetanum non ponitur in dubium Constantinum ante finem vitæ fuisse baptizatum? Ex part. 9. tract. 6. Miscel. 1. resol. 2.

§. 1. AD hanc quæstionem Serra *in* 3. *part. Div. Thomæ*, *quæst.* 68. *articul.* 3. putat, adultis non baptizatis etiam sufficienter instructis, & idoneis, nisi periculum mortis immineat, non esse jure divino determinatum tempus, ultra quod, si Baptismum differant, peccent mortaliter: teneri tamen sub mortali Baptismum non differre usque ad mortem, & ante illam non differre illum per multum tempus voluntariè, & absque sufficienti ratione. Primam partem docet D. Thomæ *in* 4. *dist.* 17. *quæst.* 3. *art.* 1 *quæstiunc.* 4. ubi sic habet: [Ad Baptismum percipiendum non tenetur aliquis statim, postquam habet propositum Baptismi, ita quod peccet mortaliter, nisi statim baptizetur, nec est aliquod tempus determinatum, ultra quod, si Baptismum differat, peccatum mortale incurrat, &c.] Si periculum mortis immineat, etiam per se loquendo, obligatur aliquis ad Baptismum suscipiendum.

Sup. hoc ... infra dict. res. 7 & hic sup. ex res. 29. §. 2. & 3.

2. Se-

2. Secundò probatur: nam, quod est hujusmodi tempus? si dicas esse primam opportunitatem, & occasionem, qua possunt commodè Baptismum recipere: contra hoc est, quod *loco proximè citato*, ait D. Thomas: Pręcepta affirmativa non obligant ad statim, sed ad tempus determinatum, non quidem ex hoc, quòd tunc commodè impleri possunt, quia sic si non daret aliquis eleemosynam de superfluo, quandocumque pauper offertur, peccaret mortaliter, quod falsum est: sed ex hoc quòd tempus necessitatem urgentem adducit. Ergo, cùm præceptum suscipiendi Baptismum sit affirmativum, non obligat, quamprimùm commodè recipi potest, (sicut nec Præceptum divinum Confessionis sacramentalis, de quo *ibi* agit D. Thomas, obligat statim oblata opportunitate,) sed quando tempus necessitatem urgentem adducit.

3. Verùm ego existimo, adultum teneri divino Præcepto recipere baptismum, cùm commodè potest: & ita docet Hurtadus *disput.* 1. *diffic.* 16. Filliucius *tom.* 1. *tract.* 2. *cap.* 6. *num.* 131. Coninch. *in* 3. *part. qu.* 68. *art.* 3. Leander *de sacram. tom.* 1. *tract.* 2. *disp.* 1. *n.* 12. Suarez *in* 3. *par. tom.* 3. *disput.* 31. *sect.* 1. Valentia *tom.* 4. *qu.* 3. *punct.* 4. Henriquez, Granadus, Castrus Palaus, & alii. Probatur: quia certum est, Præceptum baptismi obligare: ea autem obligatio, non solùm restringenda est ad articulum mortis, cùm jam tunc finiatur via spiritualis, & ad terminum perveniatur; Baptismus autem institutus sit, ut initium vitę spiritualis, & janua Sacramentorum, quibus ad terminum cœlestis patrię properamus: obligat ergo Pręceptum hoc ante mortem, sed non est aliud tempus in vita, quo verisimilius sit obligare, quàm cùm primùm commodè recipi potest Sacramentum: ergo.

4. Confirmatur: quia adultus tenetur credere, cùm primùm ei sufficienter proposita sunt mysteria fidei: ergo etiam tenetur accipere Baptismum, cùm primùm commodè potest. Patet consequentia: quia, sicut fides statim obligat, quia est fundamentum vitæ spiritualis; ita etiam obligat baptismus, qui est janua Ecclesiæ, & necessariò præ-requisitus ad recipienda alia Sacramenta; & ut homo sit particeps orationum Ecclesiæ, gubernarique possit à Pastoribus qui curant Dominicum Gregem, & erga non baptizatos non habent jurisdictionem.

5. Nec obstant rationes dubitandi: nam, licèt in Scriptura, & Patribus non determinetur tempus, sufficienter illud colligitur ex ipsa rei natura, supposita necessitate baptismi: & quamvis sit affirmativum Præceptum, adhuc potest obligare statim, si non adsint rationes peculiares, ob quas differri oporteat: sic enim obligat statim Præceptum recipiendi fidem sufficienter propositam: & tamen est affirmativum. Satis ergo est ad rationem Pręcepti affirmativi, si non obliget quoad omnes circumstantias; sed aliquę occurrere possit, ratione quantum liceat differre executionem & ita res se habet in pręcepto baptismi: propterea enim addidimus in assertione, obligare pręceptum Baptismi, cùm primùm commodè recipi potest: occurrunt enim aliquę circumstantiæ, ob quas desit ista commoditas, ac proinde cesset obligatio: & ideo excusandi sunt Sanctus Ambrosius, & Sanctus Martinus, qui baptismum non statim receperunt.

6. Nec supradictis obstat exemplum Constantini Magni qui in ultimo vitę fuit baptizatus. Unde Cajetanus *in* 3. *part. quæst.* 69. *artic.* 8. sic ait: [Adverte, D. Thomam recitativè loqui de lepra Constantini: dico autem hoc, quia nullius authoritate constat, Constantinum mundatum à lepra in Baptismo: tum, quia gesta Sylvestri (ex quibus hoc videtur haberi) incertum habent Authorem, ut patet in *in cap. Sancta Romana dist.* 15. tum, quia nullus, sive Christianus, sive Gentilis, Historicus invenitur hoc scripsisse, ut testatur Platina *in Vita Marci Papæ*: tum pręcipuè, quia Ambrosii authoritas obstat, *dum in oratione de obitu Theodosii* expressè dicit, Constantinum in ultimis constitutum baptizatum fuisse: quod longè distat ab hoc, scilicet, quod in principio suę conversionis fuerit baptizatus. Et propterea narratio de lepra Constantini non est assertivè probanda.] Ita Cajetanus.

7. Sed meritò adversus illum insurgit novissimè Pater Lessius *in* 3. *part. quæst.* 68. *art.* 3. *num.* 5. Itaque dicendum est contra Cajetanum, falsum esse, Constantinum sub finem vitę Nicomedię baptizatum; constat enim, illum initio conversionis baptizatum Romę à Sylvestro. Patet hoc ex Concilio Romano, quod habitum fuit sub ipso Sylvestro *cap.* 1. & ex Damaso *in Vita Sylvestri*: ex Adriano I. *in epistol. ad Constantinum, & Irenen.* quę approbatur in septima Synodo *Act.* 2. ex Nicolao Papa *in epistol. ad Michaelem Imperatorem, paulò ante medium*, ubi Sylvestrum Constantini Magni Baptizatorem appellat. Denique ex Nicephoro *lib.* 7. *Histor. cap.* 35. ubi refutat sententiam contrariam, eamque confictam ait à Græcis Arrianis, scilicet, Eusebio Cæsariensi, ut sic obliquè persuaderent, Constantinum Arrianum fuisse; nam Eusebius iste Nicomediensis, à quo tunc baptizatum dicunt, tunc Arrianorum erat. Et probat Nicephorus: quia multo ante Constantinus Concilio Nicæno interfuerat, & cum reliquis Patribus mysteriorum nostræ Religionis particeps fuerat, quæ Cathecumeni non possunt percipere.

8. Unde non deseram hic ad labefactandam penitùs opinionem Cajetani, adducere verba Gulielmi Merceri. Professori Lovaniensis, *de Sacram. quæst.* 68. *artic.* 3. *num.* 4. qui respondet ad authoritatem D. Ambrosij à Cajetano adductam, sic itaque asserit; [Quod additur de Constantino, benè refellitur à Baronio *tom.* 3. *ann.* 324. *num.* 200. *& seqq.* ut figmentum Eusebij Cæsariensis (quem Arrianorum Signiferum vocat S. Hieronymus *in Chron.*) dicentis, eum in fine vitæ baptizatum ab Eusebio Nicomediensi, similiter Arriano, idque scribit, ne videretur, Constantinum Arrianum, ut desertorem paternæ religionis, arguere. Nam, & Græcorum Ecclesia prædicat eum Sanctum Imperatorem, & Apostolis proximum; Romana similiter, solita recitare ejus nomen in Martyrologio, teste Nicolao Papa, Epistola ad Michaelem Imperatorem, & Concil. Chalcedonens. Martiano Imperat. religiosissimo acclamat, honoris causa, ut novo Constantino. Imo ipsemet Eusebius *lib.* 4. *Vita ejus*, *cap.* 22. *&* 57. narrat, eum interfuisse sacris Mysteriis tempore Paschali, quibus Catechumenos interdixerat Synodus Neocæsariens. *cap.* 5. & more Episcoporum sedisse in Concil. Nicæno *anno* 325. & orationem habuisse, qua profitebatur se esse Christianum, & baptizatum. Favendi ergo hic sunt Theod. & Sozomenus sequuti Eusebium, & eis opponendus Niceph. *lib.* 7. *cap.* 35. probans ipsum baptizatum esse à S. Sylvestro; imò & hodie visitur Romæ Baptisterium Constantini. Quod ergo S. Ambrosius *Oratione in obitum Theodosii*, dicit, Baptismi gratiam, Constantino in ultimis constituto, omnia peccata dimisisse; non est intelligendum de ultimo vitæ tempore; sed de lepra, quam curare Medici desperabant, judicantes eum esse propterea in fine vitæ. Nam idem S. Ambrosius dicit, eum fuisse magni meriti: ergo non putant decessisse baptizatum ab Arrianis. Rursus, quod in Chronico S. Hieronymi dicitur, Constantinum in extremo vitæ tempore ab Eusebio Nicomediensi baptizatum, declinasse in Arrianum dogma, est appositum ab alio. Nam scribens contra Vigilantium spernentem Reliquias, infert pro absurdo; *Ergo sacrilegus fuit Constantinus Imper. qui sanctas Reliquias Andreæ, Lucæ, & Timothei, transtulit Constantinopolim*. Verè autem sacrilegus esset, si ab Ecclesia defecisset. Tertiò, simile de Baptismo in fine vitæ legitur in Conc. Arim. sed corrigendum est, ut pro nomine *Constantini*, legatur, *Constantinis*, qui mox à Baptismo est occisus per Magnentium, teste S. Ath. *lib. de Synodis*, *& in Apologia*, vocantem Constantem Martyrem, contra Socr. *lib.* 2. *cap.* 29. vel legendum est, *Constantii*, qui in fine vitæ, & ab Euzojo baptizatus est, teste Baron. *ann.* 361. Hucusque Mercerus. Non debebat itaque Cajetanus rem hanc in dubium adducere. Unde ex his reprobandus etiam Nugnus *in* 3. *part. tom.* 1. *quæst.* 68. *art.* 3. ubi docet, Constantinum baptizatum fuisse circa finem vitæ. Dicendum est itaque contra Cajetanum, D. Thomam non esse loquutum recitativè, sed assertivè.

9. Sed pro coronide hujus quæstionis apponam hic pro curiosis duo dubiola. Primum, an si parentes non baptizarent infantem surdum, cæcum, & mutum, sit baptizandus in adulta ætate? Respondeo cum Ochagavia *de Sacrament. tract. unico, de Baptismo, quæst.* 18. *num.* 5. quòd si de voluntate supradictorum non constat, quia à natura his sensibus carent, minimè possunt baptizari: tum, quia, cum sint capaces consensus, & dissensus, debet eorum voluntas expectari: tum, quia possunt habere aliquem obicem respectu gratiæ Sacramentalis, de quo nisi per verba, aut alia signa Cathecumeni, constare nobis minimè potest. Hic autem si legem naturalem servaret, interiùs à Deo illuminaretur ad concipiendam contritionem, quia justificaretur.

10. Secundum dubium est, an, si ex incuria parentum, infantes non sint baptizati, si nolint in adulta ætate baptizari, possint ad id compelli? Respondeo, quòd Sotus *in* 4. *dist.* 4. *quæst. unica, art.* 9. tales ab Ecclesia in ætate adulta ad Baptismum posse compelli, etiam sub ignis supplicio: sicuti qui in infantia baptizati fuerunt, possunt compelli

ad servandam Catholicam Religionem. Verum tamen Henriquez *lib.2.cap.25.§.6.* docet, usum Ecclesiæ hoc non habere; nec expedire, ut Ecclesia adultum reluctantem, qui nunquam se ut Christianum gessit, duris pœnis compellat; quia, licèt ratione parentum pertineat ad eandem Rempublicam civilem; in spiritualibus tamen est adhuc inter eos, qui foris sunt extra ovile Ecclesiæ, & sine charactere. Unde & Suarez dicit, nec esse, nec unquam fuisse præceptum Ecclesiæ respectu adultorum, sive non baptizatorum. Pro quo allegat Concil. Trid. quod *sess.* 14. dicit, Ecclesiam in neminem judicium exercere, quia non in ipsam per Baptismi januam fuerit ingressus. Dixit, *qui nunquam se pro Christiano gessit*: quia, qui Christianus fuit habitus, & cum aliis in Sacramentis Ecclesiæ participavit, compelli potest; atque adeò sæpè etiam compelli solet ab Ecclesia, ut *loco citato*, notat Rodriguez, ad Baptismum, etiam sub pœna mortis. Et ad hujusmodi forsan adultum respexit Soto, quamvis generaliter loquatur. Et hæc omnia docet etiam Joannes Vuiggera *in 3.par. D.Thom. qu.* 68. *art.3. num.21.*

R E S O L. XXXIII.

An tempore mortis sit præmittenda instructio Infidelibus baptizandis? Ex part.5.tract.3. Res.20.

§.1. RESpondeo supradictos debere instrui, & probari per aliquot menses ante Baptismum, ut dicitur *de cons. d. 4. cap. ante Baptismum, & seq.* si tamen urgeat necessitas obsidionis, vel naufragii, vel similis periculi mortis, tunc exposita fide, utcumque si petens Baptismum assentiatur, est baptizandus, & ita docet Zambranus *de Sacr. Baptism. cap.1. dub.14.* ubi citat Toletum, quibus ego addo Sancium *in select. disp.44. num.41.*

R E S O L. XXXIV.

An, si unus testis etiam Paganus dicat moribundum postulasse Baptismum, iste sit baptizandus?
Et ex doctrina prædictæ quæstionis deducitur idem dicendum esse in dicto casu de postulante Eucharistiam, & confessionem. Ex part.5.tract.3. Res.21.

Sup. hoc in Res. 101. seq. per tot. & in 30.8. tr. 8 recitentur in §. ult. Res. 3.

§.1. RESpondeo affirmativè cum Joanne Sancio *in selectis disp.54. nu.* 39. ubi sic ait, Baptizandus est adultus, etiamsi unius testis assertione Baptismum postulasse constet, quod docet Zambran. *de Baptism. cap.* 1. quamvis etiam sit infidelis testis ille eo modo, quo diximus *disp.* 24. *num.8.* ministrandam fore Eucharistiam publico peccatori in extremis degenti, licèt signa Pœnitentiæ solùm coram unico teste præstiterit, & sicut asseruimus adesse obligationem absolvendi illum, qui signa doloris ostendere non potest, unico tantum teste testimonium ferente ea manifestasse, est enim par actio in utroque casu, imo major in baptizando, nam in baptismo actus suscipientis illum non sunt materia Sacramenti, sicut in confessione, Unde æquius dubitari posset, an valeat impendi absolutio pœnitenti nulla signa doloris ostendenti, quantumvis testis affirmet illa tradidisse, quàm dubitari queat, an baptizari possit, qui baptismum de præsenti non petit, dum adsit testis affirmans illud petivisse. Quapropter omnes Doctores affirmantes posse Pœnitentem absolvi, testificante alio signa doloris manifestasse, tenentur fateri posse adultum baptizandi, teste affirmante baptismum ab illo postulatum fuisse. Confirmantur supradicta ea his, quæ ego adduxi in 3. *part. tractat.* 3. *resolut.* 5. Reginaldus *in praxi tom.* 1. *lib.* 8. *cap.* 3. *num.* 8.

Quæ hic est infra hoc tr. 4. Res 10 & in §. not. quocum.

R E S O L. XXXV.

An si testis dubitet, an adultus moribundus petierit Baptismum, sit adhuc baptizandus saltem sub conditione?
Præterea, si post petitionem Baptismi, se jam nolle illum dicat adultus, dubitetur tamen à Medicis, an ex phrenesis læsione renuat baptizari, an in dicto casu saltem sub conditione sit baptizandus?
Item si dubitetur de veritate testis, an verum dicat, an non de postulato Baptismo; aut si audientes non recordentur satis, an testis asseruerit expostulatum esse Baptismum, vel non; nec compareat testis, an sub conditione erit ministrandus Baptismus?
Et discutitur, an ut adultus baptizetur, opus sit explicitè credere in Trinitatis mysterium, & Incarnationis?
Et asseritur, quod si in dubio sit conjectura, ut moribundus petierit Baptismum, baptizandus est sub conditione.
Et quid si dubitetur, sitnè mortuus adultus vel non, an baptizandus erit? Ex part.5. tract.3. Res.22.

§.1. RESpondet affirmativè Joannes Sancius *in selectis disp.43. n.40.* ubi sic ait: Et si dubitetur, sitne mortuus adultus, vel non, baptizandus erit, ex *cap. de quibus de Baptismo*. Et hinc oritur instructio baptizandi sub conditione ex quocumque capite oriatur dubitatio, cùm ratione dubii licitè fiant, quæ aliàs non fierent, ut notat gloss. *ibid.* Imò etsi testis dubitet, petierit, necne adultus baptismum, sub conditione baptizandum fore judicamus, cùm undequaque oriatur ambiguitas opposita conditione sit vincenda. Præterea si post petitionem baptismi se jam nolle illum dicat adultus, dubitetur tamen, præsertim à Medicis ex phrenesis læsione, an renuat baptizari, sub conditione baptizandus est, ut docet Henriquez, *lib.2.cap.24.num.4.* Item si dubitetur de veritate testis; an verum dicat, vel non de expostulato baptismo, sub conditione erit baptizandus, aut si audientes non recordentur satis, an testis asseruerit expostulatum esse, vel minus baptismum, nec compareat testis, à quo sciscitetur, sub conditione erit ministrandum.

Sup. hoc leg. doctr. Resol. seq. & ... gnnot.

2. Nec obstat si dicas adultum illum non valentem per se ipsum baptismum petere baptizari non deberi, quia ut baptizaretur opus erat explicitè credere in Trinitatis mysterium, & Incarnationis, ut docet Sanch. *in summ. lib.* 2. *cap.3 num.24.* Villalobos *tom.2. tract.1. diffic.4. num.* 13. eo quòd in illa mysteria credere sit necessarium medium ad salutem. Non, inquam, obstat hoc, quia sunt aliqui non requirentes explicitè fidem illorum mysteriorum, ut medium necessarium, ut docet idem Villalobos *tom.2 summ. tract.1. diffic.3. num.7.* alios adducens. Tum quia esto necessaria esset explicita fides, non incumbit baptizanti in articulo mortis de illa rogare, quando infirmus respondere non potest, & præsumi debet explicitè actum credendi in mysterium Trinitatis, & Incarnationis habuisse adultum, cùm avidè baptismum postulasset. Et cùm opinionum varietas versetur, an sufficiat implicita, vel explicita fides, sub conditione saltem baptizari debere non dubito, & constat manifestè in Christum implicitè credere, qui ipsi incorporari per baptismum exoptat. Hucusque Sancius *loc. cit.* cui adde Henriquez *lib. 1. cap. 24. num. 4.* ubi asserit, quod si in dubio sit conjectura, ut moribundus petierit Baptismum baptizandus sit sub conditione.

R E S O L. XXXVI.

An moribundus, qui postulavit Baptismum, si in amentiam, vel lethargiam postea incidit, sit adhuc baptizandus, licet in furia resistat?
Et an possit ligari, ut sic baptizari valeat? Ex part. 5. tract. 3. Resol. 23.

§.1. AFfirmativè respondeo cum Zambrano *de Sacram. Baptismi, dub.8.cap.1.num.2.* ubi sic ait: Furiosi, amentes, & privati usu rationis si priùs illum habuerunt, & significaverunt voluntatem baptismi, sunt baptizandi in periculo mortis, credendo eam voluntatem perseverasse, quando de contrario non constat: habetur *c. majores, de Baptismo, fine.* Sic ille: & post illum Sancium *in selectis disp.44. num.44.* Suarez *in 3.part.tom.3 disp.24. sect.1. concl.2.* Henriquez *lib.2. cap. 24. num. 4.* qui addit supradictum esse baptizandum, licèt in furia resistat. Unde docet Sancius *num. 42.* posse ligari, ut sic baptizari valeat. Vide etiam circa præsentem quæstionem Ludovicum Mærat. *tom. 3. tract. de Sacram. Baptism. disp.6. sect. 4.*

Sup. contra hoc Resol. in seq. Res. §. 1. ante medium vers. dicendi ea, & quo parte, in Resol. præterita §. 1. ad medium, vers. Præterea, & in to. 2 tr. 6. ex doctr. Res. 61. §. 2 circa med.

R E S O L. XXXVII.

An sit validus Baptismus collatus dormienti, qui illum petierat ante somnum?
Idem est dicendum de amente, qui ante amentiam, & de furioso, qui dum haberet dilucida intervalla, petierunt Baptismum, etiamsi postea dum baptizantur, resistere videantur?
Et discutitur, an Minister, qui ante somnum habuit voluntatem baptizandi aliquem, si illum dormiens baptizet, conficiat Sacramentum? Ex part. 3. tract.4. Res. 12.

§.1. RESpondeo affirmativè, & ita determinat Innocent. III. *in cap. majores de Baptismo*, & sumitur ex Concil. Carthag. III. *can.* 34. & Arausic. I. *can.* 12. quia voluntas, & propositum præcedens sufficit, ut illa susceptio Baptismi censeatur voluntaria, & ut censeatur non ponere obicem, & idem, ut ex pluribus notavit Barbosa *in collect.*

collect. tom. 1. lib. 3. tit. 4. cap. 3. num. 16. Sylvius *in 3. par. quæst. 68. ar. 7.* dicendum est de amente, qui ante dementiam, & de furioso, qui dum haberet dilucida intervalla, petierunt Baptismum, etiam si postea dum baptizantur, resistere videantur, nam illa resistentia non repugnat intentioni antea elicitæ, cùm ipsa resistentia, quę tunc temporis contingit, non sit actus humanus. Sed dices, minister, qui ante somnum habuit voluntatem illum baptizandi, si illum dormiens baptizet, non conficeret Sacramentum; ergo neque similis voluntas sufficiet ex parte baptizati.

Sup. hoc amente in Res. præterita, & in aliis ejusmot.

2. Respondet Cabrera *de Sacrament. in 3 par. qu. 68. art. 7.* quòd aliqui Theologi probabiliter dicunt in tali casu verum confici sacramentum, sufficereque virtualem voluntatem ministri, præsertim si illa actio, quam dormiens exequitur, ortum habeat ex efficaci voluntate conferendi baptismum, quam in vigilia habuit. Hæc solutio procul dubio est probabilis, nec poterit facilè falsitatis convinci, quoniam illa actio, quæ fit à dormiente, videtur voluntaria virtualiter in sua causa, nempè in voluntate habita in vigilia. Quare in tali casu puto baptismum exercendum esse sub conditione. Ita Cabrera: sed ego puto majorem voluntatem, & intentionem requiri in Ministro ad baptismum, quàm in suscipiente, & ita est dispar ratio inter utrumque casum.

R E S O L. XXXVIII.

An mutus, & surdus; si in terris Infidelium se misceat cum aliis ad suscipiendum Baptismum, sit baptizandus? Ex part. 5. tr. 6. Res. 1.

§. 1. Hic casus olim torsit Doctorum ingenia, & de illo agit Lopez *in Inst. conscient. par. 1. cap. 12.* ubi sic asserit. Et adhuc paululum pergimus immorari in hac scitu digna quæstione ab hac non abhorrenti materia, scilicet qui natus est surdus, & mutus inter infideles, qui nunc convertuntur in Indiarum novo Orbe, qui jam adultus evasit, si baptismus petit, quia alios videt baptizari, an sit ei conferendus? Et quidem non tàm patens est quęstio ut statim succurrat menti quid sit dicendum. Nam aliqui Thomistæ, quibus ad manus casus hic evenit, in regionibus Indiarum non ausi sunt tali conferre baptismum; nam pro parte negativa hæ rationes urgere videntur. Prima quia cùm in adultis ad baptismum requiratur dispositio fidei absolutè, & contritionis, aut attritionis, si baptizandus mortalis peccati est conscius, iste quia mutus, & surdus à nativitate fuit; unde juxta præceptum Domini, *Ite docete omnes gentes baptizantes eos*, edoceri non potuit, ut baptizaretur, fide explicita, & implicita videtur carere; est ergo indispositus. Item demus quòd possibile, & verisimile est furatum fuisse, cum uxore alieno coisse, quæ acta mala esse etiam nemine docente exteriùs, lumen naturale, quod signatum est super nos ei dictat. Quorum peccatorum contritione, aut dolore videtur carere, quia de necessitate doloris ad baptismum necessarii edoceri nequit; ergo ut indisposito, & in peccato complacenti detur baptismus, non est ad baptismum recipiendus, ne sacrilega sit receptio.

2. Sed in contrarium hæ quoque premunt rationes. Prima, quia non est in via aliquis relinquendus, dum viator est extra statum salutis. Negare autem huic petenti Baptismum, videtur illum tanquam sine spe remedii relinquere: ergo. Item præsumendum est talem surdum à nativitate, & elinguem, si cum signis petit baptismum à Deo, de quo Divus Joannes ait, quòd illuminat hominem venientem in mundum, fuisse illuminatum de fide supernaturali saltem implicita, & de dolore necessario, quia Deus non deficit in necessariis; ergo est baptizandus. Et confirmatur ex Divo Augustino, ubi Catechumenos retinentes adulterina consortia, si desperati, & intra se pœnitentes jacuerint, neque pro se respondere potuerint, quia amiserunt usum linguæ, alio modo baptizandos, inquit, hujusmodi puto; ergo simili ratione hujusmodi mutos, & surdos à nativitate, si signa contritionis, tundendo pectus, vel aliter ostenderent, baptizandos esse censeret. Sed quia rationes hæ pro parte affirmativa solutiones planas habent, & quia rationes pro parte negativa urgentiores sunt, si quis velit hujusmodi baptizare surdum, & elinguem, me authore non faciet, sed expectabit judicium saltem Episcopi, qui cum doctis sibi adjunctis personis investigare curet, an talis ex vivacitate judicii, ex inspiratione Dei, vel exterioribus Religionis Christianæ exercitiis, & sacramentis à se visis dari, apprehenderit pro salute animæ talia suscipi remedia, divina esse, & ab uno Deo cœli, & terræ instituta, si hæc signis exterioribus se intelligere significaverit, simulque fidem de Deo se habere, doloremque de peccatis. Tunc his præhabitis, si baptizaretur, non damnare ausim, aliàs affirmativam relinquens, negativam citiùs complecterer. Hucusque Lopez.

3. Sed si Episcopus longè distaret, ego puto in tali casu posse Parochum cum aliis viris doctis dictum mutum, & surdum examinare, illumque baptizare, & ita docet Episcopus Moscosus *in summa tr. 2. cap. 5. num. 7.* ubi sic ait [En el caso del Padre Lopez del surdo y mudo infiel, que veniesse adonde los Christianos se estan bautizando (como sucedio en las Indias) y por señas pidiesse el Bautismo, tengo por acertado se siga su parecer, que es, que se consulte al Obispo, o Prelado para que se examine con su autoridad, si el mudo llega bien dispuesto para recibir el Sacramento del Bautismo y su efeto, y se bautize. Verdad es que si el Cura sabe bien lo que haze, y puede examinar por señas al mudo por su persona y con acuerdo de algunos hombres doctos, particularmente siendo dificultoso acudir al Obispo, pues no se acude à el por tener jurisdicion, sino solo por el examen. Tambien es verdad asentada que si sin examen lo bautizasse, aunque seria peccado mortal, quedaria verdaderamente bautizado.] Ita ille, & ego.

R E S O L. XXXIX.

An in naufragio, vel alio casu ob periculum mortis possit quis plures baptizare?

Et an, si quis ita plures baptizavit in statu peccati mortalis, committat tot peccata mortalia, vel unum tantùm?

Et an, qui ita plures baptizat extra casum necessitatis, non peccet mortaliter, seclusо scandalo. Ex part. 5. tract. 3. res. 27.

§. 1. Respondeo affirmativè cum D. Thom. *in 3. par. q. 66 ar. 5. ad 4.* quia in tali casu nihil deficit ad valorem Sacramenti, & extrema necessitas facit, quòd talis modus baptizandi sit licitus. Et ita hanc sententiam docet Coninch. *de Sacram. qu. 67. ar. 6. dub. 2. num. 51.* Ubi sic ait: Urgente gravi necessitate, uti quando imminerat subitò multis mortis periculum, licitè hoc modo plures baptizantur; est communis Doctorum. Ratio est, quia cùm baptismus possit valide ita conferri, nulla fit ei irreverentia, si in tanta necessitate contra consuetum ritum conferatur. Ita ille, licèt Sotus *in 4. sent. dist. 4. qu. unic. ar. 4. §. secundò sequitur*, etiam extra casum necessitatis existimet plures baptizantes non peccare mortaliter, si citra scandalum fiat, sed hanc sententiam refellit Coninch. *ubi suprà*, & Hurtadus *de Sacram. Baptismi, disp. 2. diffic. 7.* ubi etiam docet ex communi Doctorum sententia, in tali casu adesse plures Baptismos, & plura Sacramenta, quia sunt plures ablutiones formaliter, & expresè, & sunt plures formæ, quamvis non formaliter, & expresè, sed æquivalenter quia, Ego vos baptizo, æquivalet his, Ego te baptizo, & Ego te baptizo, æquivalet illis, Ego vos baptizo, quia illis verbis, Ego vos baptizo, verè significantur omnes ablutiones, quibus Minister sub his verbis baptizat, quod sufficit, ut ex dicta forma, quæ æquivalenter est plures, & ex dictis pluribus ablutionibus plures fiant baptismi, & plura Sacramenta.

Sup. hoc prima doctr. hujus Res. lege §. 1. Res. seq. & inf. in tr. 4. ... 1. § Sed difficultas ... propè finem.

Sup. hoc in res. ... in § 2. & 3.

Sup. hoc in Res. seq. §. Notanda ...

2. * Sed in hoc casu si esset vera sententia Vasquez, & aliorum asserentium etiam laicos ministrantes in periculo mortis baptismum in peccato mortali, peccare mortaliter, si inquam vera esset hæc sententia, posset quis quærere, * an si quis plures baptizaret in statu peccati mortalis, committeret tot peccata; nam ut dictum est, in tali casu sunt plures baptismi, & plura Sacramenta. Verùm, salvo meliori judicio, etiam in sententia Vasquez, puto in tali casu non adesse, nisi unum peccatum mortale, quia illa plura Sacramenta conferuntur per modum unius.

* Sup. hoc inf. in Res. 41. & 43. & in aliis earum annot.

* Sup. hoc in Res. seq. § Secun. & inf. tr. 7. res. 40. §. 1. ...

R E S O L. LX.

An unus possit plures baptizare absque necessitate sine peccato mortali?

Et notatur, quod in tali casu non unum, sed plura Sacramenta conficerentur.

Et an ita baptizans, si esset in peccato mortali, committat tot peccata, quot personas baptizavit?

Et advertitur, quòd si sit aliquod monstrum, puta, si nascitur homo cum duobus capitibus, atque duobus dorsis, ita ut certum sit esse distinctas personas, & distinctis animabus constare, singulas earum baptizandas esse cum forma illa: Ego te baptizo, &c.

Sed adverte etiam, obsecro, quid faciendum sit, si certò deprehendi nequeat, esse duas personas, & duabus animabus informari? Ex part. 9. tract. 6. & Miscell. 1. Res. 29. aliàs 30.

Sup. contenta in hoc § ex Res. praeterita lege doctrinam à principio § 3. usque ad med. & alterius §. post. primum dictae Res.

§. 1. RΕspondeo, te posse simul plures baptizare, si plures abluas, & formam omnes comprehendentem proferas, sicuti si plures abluendo, diceres, *Ego vos baptizo*; quia ablutio non est unica, sed multiplex, juxta multiplicitatem subjectorum, qui abluuntur; forma verò, esto, videatur physicè una, moraliter multiplex est, quia eundem sensum praestat ea forma: *Ego vos baptizo*, super plures prolata, ac si super singulos diceres: *Ego te baptizo*. Et ita docet D. Thom. *in 3. par. qu. 66. art. 5. ad 4.* & ibi Aravio, Serra, & alii ejus scholae, Alexander de Ales *4. par. qu. 8. mem. 6. art. 7.* & Palud. *in 4. disp. 3. qu. 2. n. 4.*

Sup. hoc in 2. part. § 2. ad med. vers. etiam extra casum.

2. Sed difficultas est, an ita baptizare sine necessitate, sit peccatum mortale. Et negativam sententiam docet Sotus *in 4. dist. 4. qu. unic. art. 4. §. Secundò arguitur*. Solùm enim censet, in tali casu veniale peccatum adesse, si secretò, & citra scandalum fierut.

3. Sed ego puto, in tali casu sic baptizantem peccare mortaliter, quod docuit Scot. *in 4. dist. 6. qu. 2. §. Respondeo*, & Gabriel. *qu. 1. art. 2 conclus. 7.* quos citat, & sequitur Pater Vasq. *in 3. par. tom. 3. disp. 148. cap. 7. num. 150.* quia administrare sacramentum contra usum, & modum consuetum, secundùm se materia gravis est, nec levis judicari debet. Et ita hanc sententiam tenet etiam Coninch. *de Sacram. qu. 67. art 6. dub. 2.*

Sup. hoc ibidem §. 1. post med. vers. ubi etiam.

4. Notandum est tamen hic obiter, quòd in tali casu, non unum Sacramentum, sed plura conficerentur, ut optimè probat Coninch. *loc. cit. concl. 3.* & Vasquez *nu. 51.* nam; licèt in praedicto casu non sint diversa verba, & orationes, sed una tantùm super omnes baptizatos proferatur: ea tamen vim habet diversarum formarum; non, quia in ea expressae sunt plures significationes, (ut quidam dixerunt, quorum sententiam refellit Paludanus *disp. 3. qu. 2. num. 11.*) Sed, quia illa una significatio ad plures refertur, & hac ratione plurium rationem habet, & singulis integrè accommodari potest; siquidem pluribus formis aequivalet: & hoc satis est, ut plura Sacramenta constituere possit.

Sup. hoc in Res. praet. §. [illegible] & [illegible] ejus [illegible]

5. Sed, an ita baptizans, si esset in peccato mortali, committeret tot peccata, quot personas baptizavit? Respondeo, committere unum solum peccatum: nam, licèt diversa ministravit sacramenta, censentur verè ministrata per modum unius, atque ideò in genere moris non plura, sed unum constituunt peccatum.

6. Notant etiam Marsil. *in 4. q. 4. art. 4. dub. 18.* Gabriel. *d. 6. q. 1. art. 3. dub. 5.* & Scot. *q. 2. §. De quarto membro*: quòd si sit aliquod monstrum, puta, si nascatur homo cum duobus capitibus, atque duobus dorsis, ita ut certum sit, esse distinctas personas, & distinctis animabus constare, singulas illorum seorsim baptizandas esse cum forma illa, *Ego te baptizo, &c.* Si autem certò deprehendi nequeat esse duas personas, & duabus animabus informari, tunc absolutè baptizandas esse partes illas, quae videntur praecipuè ad unam animam pertinere; reliquas verò, de quibus dubitatur, an habeant aliam animam, sub conditione baptizandas esse eadem forma verborum, non autem absolutè propter periculum iterandi Baptismum. Unde Vasq. *ubi suprà*.

RESOL. XLI.

An possint plures eundem hominem baptizare tanquam causae partiales, quorum singuli applicent materiam, & proferant formam?

Et an hoc modo baptizatus, ut minimum sub conditione esset denuo baptizandus?

Et notanter, quod si plures aliquem baptizarent, seu abluerent, & quilibet eorum diceret, Ego te baptizo, *quamvis hoc illicitè agerent, & puniendi essent, qui priùs tamen verba proferret, verum Baptismi Sacramentum conficeret.*

Et quid, si omninò simul verba proferrent, & abluerent, etiam si unus unam partem baptizati abluat, alius aliam, &c. an plures Baptismi, & plura sint Sacramenta, vel tantùm unum? Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Resol. 30. aliàs 31.

§. 1. AFfirmativè respondent Durandus *in 4. distinct. 3. qu. 3. nu. 16.* Paludanus *ibidem qu. 2. art. 1.* Cajetanus *in 3. par. ubi infrà*. Et hanc sententiam, speculativè loquendo, non videri improbabilem putavit Praepositus *in 3. par. qu. 67. art. 6. dub. 2. n. 11.* & absolutè docet Valentia *qu. 2. punct. 2.* quia plures possunt simul baptizare, si simul abluant, & proferant verba, *Ego te baptizo*, sed idem significant illa verba, *Nos te baptizamus*: ac si singuli dicerent: *Ego te baptizo, &c.* ergo validus erit Baptismus sub illa forma. Secundò, quia, cùm plures Judices sententiam ferunt, perinde est, si nomine omnium dicatur, *Nos judicamus*, ac si singuli dicerent, *Ego judico*: similiter cùm idem poterat ducere simul plures uxores, validum esset Matrimonium, si simul omnes dicerent: *Accipimus te in conjugem*: cùm ergo ex dictis certum sit, posse à pluribus eundem baptizari, ratum erit Sacramentum, si nomine omnium dicatur: *Nos te baptizamus*.

2. Sed negativam sententiam docet Div. Thomas *in d. art. 6.* & omnes ejus Expositores. Et ideò hoc modo baptizatum, ut minimum sub conditione esse denuò baptizandum, dicendum est. Et ratio communis opinionis est, & peti debet ex institutione Christi, quae potissimùm inde probatur, quòd Ecclesia semper intellexerit hoc sacramentum ita à Christo institutum fuisse, ut ab uno, & eodem deberent forma, & verba pronunciari, & baptizandus ablui. Colligitur in primis ex perpetuo ejus tali usu: hactenus enim nunquam in praxi habuit, quòd aliter quàm ab uno baptismus totus administraretur. Secundò, idem colligitur ex unanimi sententia Doctorum, qui concorditer omnes judicarunt, baptismum à duobus collatum, esse invalidum, exceptis duobus jam citatis: qui tamen, neque constanter, & firmiter audent oppositum asseverare. Rationem autem congruentiae assignat Divus Thomas hic in corpore: quia homo baptizat ut minister Christi, quare sicut Christus est una persona: ita oportet Ministrum Baptismi esse unam personam, qui Christum repraesentet.

3. Notandum est tamen; quòd si plures aliquem baptizarent, seu abluerent, & quilibet eorum diceret: *Ego te baptizo*: quamvis hoc illicitè agerent, & puniendi essent; qui priùs tamen verba proferret, verum Baptismi Sacramentum conficeret. Si verò omninò simul verba proferrent, & abluerent; omnes verè baptizarent, & unum tantùm Sacramentum efficerent. Omnes hujus conclusionis partes docet D. Thomas *ubi suprà*. Primam illis verbis: *Essent puniendi de inordinato modo baptizandi*. Quae etiam probatur; quia baptizant contra modum baptizandi ordinatum ab Ecclesia, quae ordinavit, ut unus solus baptizet: ergo inordinatè, & illicitè agunt, sicque puniendi sunt.

4. Secundam illis verbis: *Ille, qui priùs verba proferret, daret Baptismi Sacramentum*. Quae etiam probatur: qui priùs verba profert, legitimam formam, & materiam apponit: si intentionem baptizandi habet, verum baptismi Sacramentum conficit: & alter, qui posteà verba pronuntiare praesumeret, nihil faceret, & tanquam rebaptizator puniendus esset.

5. Tertiam illis verbis: *Si autem omninò simul ambo verba proferrent, & hominem immergerent, aut aspergerent, &c. uterque, quantùm in se est, baptizaret*. Quae etiam probatur. Omnes sufficienter omnia requisita ponunt: ergo, sicut recenter ordinati Sacerdotes, omnes simul cum Episcopo verè consecrant, si simul verba consecrationis proferunt, ita & in nostro casu, omnes verè baptizant.

6. Quartam illis verbis: *Nec traderent aliud, & aliud Sacramentum: sed Christus, qui est unus interius baptizans, unum Sacramentum per utrumque conferret*. Quae etiam probatur contra quosdam recentiores illam negantes. Tum, quia ideo dicitur unum baptisma, quia unus homo non potest nisi unum suscipere. Tum etiam, quia tunc una est ablutio ob unitatem subjecti etiamsi unus unam partem baptizati abluat, & alter aliam: non secus ac quando unus solus baptizat, etiamsi duas distinctas partes ablueret, non contiguas, media non abluta, una esset ablutio; ergo unum Baptismi Sacramentum, hoc enim pro ablutione supponit. Tum deinde, quia si quis à pluribus praedicto modo baptizaretur, plura reciperet Baptismi Sacramenta; majorem gratiam reciperet, quàm si solùm baptizaretur ab uno: plura enim Sacramenta majorem gratiam conferunt, quàm unum solum. Sed hoc est falsum: ergo &c. Tum denique, quia, sicut, quando plures Sacerdotes eandem Hostiam consecrant, unum solùm Eucharestiae Sacramentum efficiunt: ita quando plures eundem hominem baptizant, unum Sacramentum Baptismi efficere.

7. Neque huic obstat pluralitas numerica verborum, formarum, & actionum. Respondetur namque, sicut quando unus baptizat plures, dicendo, *Ego vos baptizo*, sunt plura baptismata, quamvis forma, & actio ministri sit una numero: ita quando plures unum baptizant praedicto modo, est unus baptismus, licèt formae, & actiones Ministrorum sint plures: propter hoc enim plures baptizantes, sunt plures causae totales instrumentariae ejusdem sacramenti baptismi;

sicut

ſicut plures Sacerdotes, ſimul conſecrantes eandem Hoſtiam, ſunt plures cauſæ inſtrumentariæ totales ejuſdem Sacramenti Euchariſtię. Et hæc omnia docet Magiſter Serra, *in tertiam partem T. Thom. qu. 67. art. 6. concl. 2.*

His tamen non obſtantibus; ergo puto opinionem agnoſcentem in tali caſu non unicum, ſed plura Sacramenta, ſatis probabilem eſſe. Quia, quamvis non poſſit Baptiſmus multiplicari per iterationem; non eſt tamen contra Chriſti inſtitutionem, ut ſi in aliquo caſu rariſſimo plures ſimul ponant omnia ad valorem Sacramenti requiſita, Sacramentum multiplicetur, cùm ratio fundata in principiis fieri id ſuadeat: undè cùm dicitur, unicum in uno eſſe Baptiſmum ex Chriſti inſtitutione, ſi per hoc intelligatur, quòd Chriſtus noluerit ullo unquam caſu licitè multiplicari, verum eſt; ſimiliter verum eſt, quòd ſecundùm communem modum procedendi, non multiplicetur: idque ex Chriſti inſtitutione; quia moraliter non contingit, plures eodem modo complere omnia ad ſubſtantiam Baptiſmi neceſſaria: ſi tamen intelligatur, quòd ita repugnet illi inſtitutioni, ut etiam in caſu rariſſimo non ponatur ſæpiùs Sacramentum, quamvis omnia requiſita multiplicentur, videtur negandum.

8. Nec obſtat dicere, ſi plures eandem hoſtiam conſecrent, idem conficitur Sacramentum; ergo & in præſenti caſu. Reſpondeo negando conſequentiam, quia Baptiſmus non debet comparari cum Sacramento Euchariſtiæ, quod eſt effectus conſecrationis, ſed cum ipſa conſecratione, quę in dicto caſu multiplicatur.

9. Item, non valet dicere: *Ex pluribus illis actionibus exſurgit unicum ſignum: ergo & unicum Sacramentum.* Ita Vaſq. *diſp. 148. cap. 2. §. Ratio igitur hujus.* Reſpondeo negando antecedens, quamvis enim ſint ſigna unius gratiæ, non indè efficitur non eſſe plura, cùm materia ab uno adhibita, & forma prolata, nullam habeant ſubordinationem reſpectu alterius materiæ, & formæ? & non repugnet in uno eodem plura eſſe ejuſdem rei ſigna. Et ideo ex his omnibus, ut dixi, puto utramque ſententiam probabilem eſſe, ſeu potiùs, ut optimè obſervat Vuigers *in 3. par. qu. 67. ar. 6. num. 17.* & Granadus *controv. 4. tr. 2. diſp. 3. num. 3.* utramque ſententiam conciliari poſſe: ſi enim metaphyſicè loquamur, rationes poſterioris opinionis omninò, niſi fallor, perſuadent, in prædicto caſu eſſe plures Baptiſmos, ſeu plura Sacramenta. Moraliter verò dici poſſunt unum, quia ſimul concurrunt in eodem ſubjecto, ad eundem finem ordinantur, nec magis ſanctificant, quàm ſi unicus eſſet Baptiſmus.

10. Undè, ut verum fatear, puto, Nugnum *de Sacr. to. 1. q. 67. ar. 6. diffic. 2.* exceſſiſſe, aſſerendo eſſe improbabile in caſu ſupradicto docere, eſſe duo baptiſmata: nam hanc opinionem, præter rationes *ſupra* adductas in ſui favorem, ſuſtinent viri doctiſſimi, ut Hurtad. *de Sacram. diſp. 2. diffic. 5.* qui citat Gabrielem, Coninch. & Cajet. Imò Joannes Præpoſitus *in 3. p. q. 67. ar. 6. dub. 1. num. 9.* dicit, eſſe probabilem. Videat modò Nugnus, ſi illam vocare potuerit improbabilem.

R E S O L. XLII.

Quidam Sacerdos in peccato mortali exiſtens baptizavit infantem in caſu neceſſitatis, quæritur, an peccaverit mortaliter?

Et an laici baptizantes in peccato mortali peccent mortaliter?

Ex par. 3. tr. 4. Reſ. 10.

Sup. contento in hac Reſ. ſe ſeq. & eſ. & infra in tract. 3. Reſ. 3. §. Ex his paulò poſt initium à verſ. Imò ego, & in t. 3. tr. 1. an Reſol. 8. §. Sed plus.

§. 1. **A**Ffirmativam ſententiam docent Layman. *in Theol. mor. lib. 3. tr. 1. cap. 5. num. 8.* Vaſq. *in 4. par. tom. 3. diſp. 136. cap. 3.* Coninch. *de Sacram. qu. 64. ar. 6. dub. 4. num. 36* & alii. Et ratio eſt, quia tunc ille exercet hanc Sacramenti miniſtrationem ex officio ratione ſuæ ordinationis. Hęc opinio eſt probabilis.

2. Sed mihi contraria ſententia etiam probabilis videtur quam tenetur Joann. de la Cruz *in direct. conſcient. in par. 2. de Sacram. in genere, qu. 4 dub 3. concl. 1.* Fernand. de Hæred. *diſ. de Sacram. in genere par. 10. dub. 3. num. 4.* Nugn. *in 3. par. qu. 63. ar. 6.* Ledeſm. *in ſumm. cap. 6. de Sacram. in genere, concl. 8.* Sylveſt. *ver. Baptiſmus 3 num. 5.* Cajet. *in 3. p. qu. 64. ar. 6.* Suar. *in 3. par. tom. 3. diſp. 16. ſect. 4.* & Henriq. *lib. 1. cap. 29. num. 4.* ubi ſic aſſerit: Sacerdos peccator in neceſſitate baptizans ſine ſolemnitate non peccat, quia non agit ut miniſter ex officio, ſed perindè ac laicus, etiam ſi advertat ſuum peccati ſtatum, aut advertere debuiſſet. Ita ille, & noviſſimè docet hanc ſententiam Sylveſt. *in 3. par. qu. 64. ar. 6. quæritur 1. concl. 2.* undè patet reſponſio ad argumentum contrariæ ſententiæ: nam Sacerdos in tali caſu baptizans, eò non agit ut miniſter ex officio, ſed ut neceſſitati patienti, ſubveniens, neque exercet ullum actum, aut ordinis ſpiritualis alicujus ſacræ poteſtatis, ſed eum, qui omnibus omninò hominibus divina inſtitutione eſt permiſſus. Simile aliquid eſt in humanis, ubi nullus, aut certè parvus ornatus requiritur in eo, qui Regi ſubſervit in caſu neceſſitatis urgentis, quamvis magnus in eo requiri ſoleat numerus, qui ad miniſterium ſpecialiter eſt commiſſus. Ex his apparet, non eſſe amplectendam ſententiam Vaſqu. *in 3. p. tom. 3. diſp. 136. cap. 3. num. 30.* ubi aſſerit, etiam laicos baptizantes in caſu neceſſitatis cum peccato mortali, peccare mortaliter. Sed ſi hoc eſſet verum, væ væ obſtetricibus, & aliis laicis in tali caſu adſtantibus.

* Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis ejus annot.

R E S O L. XLIII.

An non ſolùm Sacerdos, ſed etiam laici baptizantes in peccato mortali infantem moribundum, peccent mortaliter?

Et an Sacerdos, & laicus in dicto caſu peccent ſaltem venialiter? Ex part. 5. tr. 3. Reſ. 24.

Sup. hoc in Reſ. praecedenti, & curſim, & exinde ſupra principium, §. ult. Reſ. ... & in Reſ. ... §. ... poſt medium verſ. Nota verò, & infra in tr. ... Reſ. 3. §. Ex his certum ad ... 3. & in tom. ... tr. 4. Reſ. 8. §. Tertiò notandum, & ſeqq.

§. 1. **P**Eccare mortaliter docet ex Vaſq. Hurtad. *de Sacram. in genere, diſp. 4. diffic. 9.* Mæratius *tom. 3. tract. de Sacram. in genere diſp. 8. ſect. 2.* Ochagav. *de Sacram. in genere qu. 19. num. 6.* Durand. *in 4. diſt. 5. qu. 6.* Gabriel. *qu. unic. ar. 3 dub. 2.* Adrian. *in 4. qu. 3. de Baptiſmo, §. ad rationem, qui eſt in fine qu. ver. ſi objiciatur,* Kelliſonius *in 3. par. tom. 2. qu. 64. ar. 6. dub. 2.* & alii, quia quicumque validè efficiens Sacramentum, quamvis laicus, & in extrema neceſſitate, & Miniſter à Chriſto deputatus, & inſtitutus ad id, & eſt contra reverentiam Sacramenti ipſum effecit à Miniſtro inſtituto ad id in ſtatu peccati mortalis, quoad majorem vim habet in Sacerdote peccatore efficiente Sacramentum, quamvis in extrema neceſſitate, & quamvis non ſolemniter, quia etiam efficitur à Miniſtro non ſolùm ad id inſtituto, ſed etiam ad id conſecrato.

2. Sed licèt hæc opinio ſit probabilis, contrariæ tanquàm probabiliori adhæreo, quam ex Cajetano, Soto, Valentia, Henriquez, Suarez, & Sayro, tuetur noviſſimè Jacobus Granado *de Sacram. in 3. par. contr. 3. tr. 5. diſp. 5. num. 6.* cui adde Joannem Præpoſitum *in 3. p. qu. 64. ar. 6. dub. 1. nu. 36.* Marchantium *in reſol. Paſtor. de Sacram. tr. 1. cap. 3. qu. 1.* Mercer. *de Sacram. in 3. par. qu. 64. ar. 6. dub. 1.* Zannerum *to. 4. diſp. 3. qu. 4. dub. 2. num. 63. & 64.* & Petrum de Cabrera *de Sacram. qu. 64 ar. 6. diſp. 1. §. 4. num. 17.* ubi ſic ait: Miniſter neceſſitatis, ſivè ſit laicus, ſivè Sacerdos, qui in mortali adminiſtrat Sacramentum, etiamſi videns, & ſciens faciat, non peccat mortaliter; imò verò neque venialiter, ſi aliqualem adhibeat reverentiam, & cum aliquo timore, & pudore id faciat. Sic eſt communiter receptum à Theologis, paucis exceptis, & probatur, quia omnia argumenta adducta ad probandum eſſe peccatum mortale miniſtrare Sacramenta in culpa mortali, procedunt tantùm de Miniſtro, qui ex officio, & cum ſolemnitate religioſa miniſtrat Sacramentum; ergo ſine ratione dicitur Miniſtrum neceſſitatis peccare mortaliter, aut venialiter. Probatur etiam efficaci ratione inſinuata à D. Thom. *ad 3.* quia miniſter neceſſitatis miniſtrans Sacramentum, non ſe gerit ut Miniſtrum Chriſti, & Eccleſiæ, ſed tantùm ut Miniſtrum neceſſitatis; ergo obligari non debet, ut conformetur ſanctitati Chriſti, & Eccleſiæ, & de laico eſt quidem evidens, cùm ipſe nullam gratiam ſuſceperit ut Sacramenta conferret, ac proindè non tenetur tam arctè ſimilitudinem principalis agentis imitari, ſicut Sacerdos, qui eſt Miniſter Sacramentorum ex officio. Idem autem dicendum eſt de Sacerdote miniſtrante Baptiſmum in caſu neceſſitatis, quia licèt Sacerdos ſit miniſter ex officio, in caſu autem neceſſitatis non miniſtrat Baptiſmum, ut Miniſter ex officio, ſed ut Miniſter neceſſitatis, ſicut laicus, & fœmina. Et character Sacerdotalis non concurrit ad illud miniſterium, ſed habet ſe quaſi per accidens, & concomitanter, & ideo Sacerdos in eo caſu non aliter ſe habet, quàm laicus. Etenim is dicitur Sacramentum ex officio miniſtrare, qui actionem ſacram ita exercet, ut nullus eam ſaltem illo modo exercere queat, niſi eam conſecrationem habeat. Cùm igitur Sacerdos in neceſſitate baptizat, ſine ſolemnitate eo, dumtaxat modo baptizat, quo laicus baptizare poteſt: & ideo non baptizat ex officio, ideſt, miniſter Eccleſiæ peculiari conſecratione ad ſic miniſtrandum Sacramentum deputatus, ac propterea non peccat mortaliter,

R E S O L. XLIV.

An, si Sacerdos sit excommunicatus, & adsint alii; sit tamen ab ipso petenda administratio Baptismi in necessitate? Ex part.5. tract.9. Res.89.

Quamvis non placeat hoc lego tamen pro firmanda contr. hujus à in duas Res. sequentes.

§.1. RESpondet negativè Suar. *de cens. disp.11. sect. 8. num.11. & 12.* & alii, quia existimant duo debere concurrere ad extremam necessitatem, quæ habilitant excommunicatum ad licitum Ministerium Sacramenti Baptismi, alterum quod se tenet ex parte ipsius baptizandi, nempè quòd sit in articulo mortis: alterum ex parte ipsius Ministri, videlicet quod non sit alius, qui possit, & velit illud Sacramentum conferre; nam si alius adsit jam baptizandus, non est in necessitate suscipiendi Baptismum ab excommunicato, cùm habeat alium, à quo possit baptizari.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo cum Cornejo *in 3.part. tract.5. de excommunic. §.1.dub.2. quæst.4.* quia quando pluribus conceditur privilegium, servandum est inter ipsos jus commune, *l. assiduis, Cod. qui potiores in pignore habeantur*, sed jure communi ratione suæ consecrationis munus baptizandi competit solis Sacerdotibus, *cap. Diaconus, dist. 93. constat, de consecrationibus, dist. 4.* ergo cùm in extrema necessitate, v. gr. in articulo mortis concedatur universis facultas licitè baptizandi, sive excommunicati sint, sive non, servandum est jus commune, & eligendus Sacerdos.

3 Ad rationem verò Suarez respondendum est negando necessitatem extremam, in qua datur libera facultas baptizandi etiam excommunicatis, integrari ex illis duobus, nam sufficit alterum ex parte ipsius baptizandi, videlicet quod ratione mortis imminentis sit in necessitate recipiendi Baptismum, quamvis non sit in necessitate recipiendi illum præcisè ab isto excommunicato potius, quàm à quocunque alio, & ex instantia in Sacramento Pœnitentiæ, ubi extrema necessitas, in qua datur simplici Sacerdoti jurisdictio absolvendi etiam à peccatis reservatis, est solus articulus mortis ipsius pœnitentis, unde ex pluribus Sacerdotibus simplicibus assistentibus morituro, potest validè, & licitè absolvi à quocumque, aliàs si ex duobus assistentibus uterque vellet absolvere, neuter posset, quia pœnitens non est in extrema necessitate suscipiendi absolutionem ab illo præcisè, cùm possit eam recipere ab altero.

R E S O L. XLV.

An quando baptizatur aliquis in periculo mortis, debeant adstantes servare ordinem inter eos sub pœna peccati mortalis?

Et advertitur, quòd, quando baptizat aliquis idiota, dicat formam vulgari sermone; potius quam Latino, ne erret, nisi constet Latinè benè proferendam. Ex part.5.tract.3.Res.18.

§.1. SUppono teneri servare ordinem eos, qui non sunt Sacerdotes, quando in necessitate ministrandus est Baptismus, ita ut Diaconus præferatur Subdiacono, Clericus laico, vir fœminæ, &c. Sed difficultas est an pervertere hunc ordinem sit peccatum mortale? & affirmativè respondet Vasquez *in 3.par tom.3.disput.147.cap.5. §. Postremò hoc idem*, Mæratius *tom. 3. tractat. de Sacramento Baptismi, disput.5. sect.5.* Valent. *tom.4. disput. 4. qu. 2. punct.1.* Turrianus *in summa part.2.cap.83.dub.4.conclus.2.* quibus adde Ochagaviam *de Sacrament. tract. unic. de Baptismo, qu.12. num.19* quia prædictum ordinem in baptizando servandum esse non jure aliquo humano, quin potiùs divino, statutum est, quia cùm jus divinum ob necessitatem extremam concedit, ut licitè baptizent illi, qui aliàs baptizare non poterant licitè, sine dubio hanc facultatem ideò concedit, ut qui magis aptus est, inepto præferatur in administratione Baptismi; onde videmus in præsentia Sacerdotis Diaconum baptizare non posse; sed mulier minùs apta est, quàm vir; & laicus, quàm Clericus, & Clericus, quàm Sacerdos: ergo in præsentia aptioris minùs aptus non potest baptizare sub pœna peccati mortalis, quia materia hæc gravis est, & cadens sub præcepto divino. Ita Ochagavia.

Sup. hoc diff. & usque ad §. Tertia, hujus Resol. in seq. Resol. §. 1. & 2. & in 10. §. 1. ex Resol. §. Primò notandum, & seq. & ne prætermisso supere hic doctr. Res. præmissam.

2. Secunda opinio docet inversionem, quia inferiores Diacono ei præferuntur, esse mortalem, non verò inter alios Diacono inferiores. Ita Hurtadus *de Sacrament. Baptis. disp.2. diffic.3.* Conineh. *de Sacrament. qu.67. art.5.dub. 2.* Reginald. *tom.2. lib.27.cap.6.num.44.* & Præpositus *in 3.p. qu.67.art.5. dub.2. num.7.* quia ex una parte Diaconus jure divino præfertur aliis inferioribus se, quia ex vi sui Ordinis est magis aptus ad id, quàm alii inferiores, & ex altera hæc prælatio est materia gravis, & considerabilis; ergo opposita inversio, & prælatio erit mortalis, utpotè gravis usurpatio cujusdam prælationis, & inchoationis officij.

3. Tertia opinio sensit in tali inversione non adesse peccatum mortale, etiamsi negligatur Diaconus. Ita Sotus *in 4. distinct. qu. unic. 4. ar. 2. §. circa tertiam*. Suarez *in 3. par. tom. 3. disp.31. sect.4. §. Unde tertiò addendum*, Layman *lib.5. tract. 2. cap.7. num.4.* Zambranus *de Sacram. Baptism.cap.1.dub.15.n.3.* Joannes Henriquez *in comp.cap.23. num.4.* Granadus *de Sacram. in 3.par. controv.4. tract.2. disp. 2. num. 6.* ubi sic ait: Non est mortale hunc ordinem invertere, ut si laicus coram Diacono, vel fœmina coram viro ministraret baptismum, quia cùm nullus istorum sit ex officio minister baptismi, quòd unus potius, quàm alter baptizet, non est gravis inordinatio. Sic ille. Atque hanc opinionem docet etiam doctus Episcopus Moscosus *in sum. tractat. 2. cap. 4. num. 2.* ubi ita asserit. [Tambien me parece que pecario mortalmente el lego bautizando delante de un Presbytero consagrado, y con potestad de Ordenes para aquel ministerio, mas si el lego fuesse mas habil, como un Doctor Jurista, que el Sacerdote, non pecaria bautizando delante del, pero entre los Diaconos, y Subdiaconos, y Clerigos de menores Ordenes, y seglares hombres, y mugeres, atento que ninguno dellos es ministro proprio, ni consagrado para este ministerio, non parece seria pecado mortal bautizar contra el orden arriba dicho, sino indecenti grande. Mas lo que en este caso conviene advertir, es consejo laudable, y saludable, y acertado poner los ojos en la persona que sepa mejor administrar este Sacramento, para que la tal le administre, y por esta razon algunas vezes, y no pocas estando presentes diversas personas, y aun graves, las comadres diestras en esse ministerio son las que bautizan los niños, quando estan en peligro de muerte.] Ita Moscosus, & huic tertiæ sententiæ ego libenter adhæreo. Vide etiam me ipsum, & Doctores, quos citavi *in 3. par tract.4. * res 4.*

Sup. hoc in Resol. 1. not. posteriori, & in Res. 2. in 6. ne §. Primò notandum.

* Quæ nunc hanc sequuntur & in aliis §§. ejus primo not.

4. Cavendum est igitur maximè ex his, ne ille à quo petitur, ut ministret in periculo mortis baptismum, propter scrupulos, relinquat morientem sine baptismo, expectans ministrum magis idoneum, sed si dubitet an opportunè veniet, vel non, talis idoneus ministret baptismum, quia ea pars est tutior. Et idem est, si dubitet, an sit periculum mortis, vel non, & si pro rei qualitate, & tempore non possit rem examinare, numquam discedat à loco, in quo est baptizandus periclitans, sed mittat alium, qui vocet idoneum ministrum, ut si interim necessitas urgeat, ipsemet baptizaret. Deinde notandum est etiam, quando baptizat aliquis idiota, dicat formam vulgari sermone potius, quàm Latino, ne erret, nisi constaret Latinè benè proferendam, & hæc omnia docet Zambranus *de Sacram. Baptismi cap.1. dub. 15. num. 5. & 7.*

R E S O L. XLVI.

An peccet mortaliter laicus, si præsente Diacono, in casu necessitatis baptizat infantem?

Et quid, præsente Sacerdote?

Et quid est dicendum, quando laicus baptizat extra casum necessitatis, an peccet mortaliter, & incurrat irregularitatem? Ex part.3. tract.4. Res.4.

§.1. AFfirmativè respondet Joan. de la Cruz *in direct. conscient. par. 2. de Sacram. Baptismi, qu.1. dub. 8. concl. 3.* Nugnus *in 3. part. qu. 67. ar. 5. difficul. 2.* & Coninch *de Sacram. qu. 67. dub. 1. conclus. 3.* qui pro hac sententia citat Suarez, licèt malè; nam ipse contrarium, & meritò docet *in 3. par. tom. 3. disp. 31. sect. 4.* & ita etiam hanc negativam sententiam tuentur Layman *in Theol. moral. lib. 5. tract. 2. cap. 7. num. 4.* Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 5. diffic. 8. num. 10.* Camerota *de Sacram. tract. 2. cap. 4. dub. 5.* Pitignanus *in 4. sent. tom. 1. distinct. 6. quæst. 1. ar. 1. post concl. 5.* & Sylvius *in 3. par. qu. 67. ar. 3.* & alii, ubi asserunt esse mortale, si absque legitima causa prætermittatur, in tali casu Sacerdos præsens; si autem Diaconus, vel unus ex inferioribus prætermittatur, esse solùm veniale, aut nullum, si mulier peritior sit laico prætermisso, ut communiter solent esse obstetrices. Ex his apparet, me olim rectè consuluisse obstetricem quondam non peccasse mortaliter, dum in casu necessitatis baptizavit infantem, dum aderant alii Religiosi in sacris constituti, non tamen Sacerdotes qui hoc facere potuissent.

Sup. hoc & contingo in hoc & seq. §. in Res. præmissa, & in 4. §. in aliis ejus primo not.

2. Non desinam etiam hic adnotare Valentiam *tom. 4. disputatione 4. quæstione 2. punct. 1.* Et Joannem Suarez *in enchi-*

Sup. hoc in Res. not. præmissa.

enchiridio casuum conscientiæ lib. 5. ver. baptismus, §. in necessitate, docuisse laicum baptizantem præsente Sacerdote, secluso contemptu, & minimè renuente Sacerdote peccare tantùm venialiter.

3. Nota tamen hic obiter contra Paludanum *in 4. sentent. dist. 5. qu. 2.* Sylvestrum *ver. Baptismus* 3. & alios, laicum baptizantem extra casum necessitatis, peccare quidem mortaliter, sed non incurrere irregularitatem, & ita docent Nugnus *in 3. part. qu. 6. art. 5. diffic.* 2. Pitignanus *in 4. sent. to. 1. dist. 6. q. 1. ar. 1.* & alii. Nec valet dicere, quòd qui baptizat sine necessitate, baptizat ex officio, sed propter hoc ponitur laico irregularitas. Ergo. Secundò, laicus si conficit aliud Sacramentum, est irregularis; ergo etiam si administrat Baptismum. Nam respondetur ad primum negando majorem, quoniam cùm in hoc Sacramento distinguatur minister solemnitatis, & necessitatis, cùm non baptizat ex solemnitate, tantùm baptizat tanquam minister necessitatis, atque adeo non tanquam ex officio. Et per hoc patet responsio ad secundum negando consequentiam, quoniam in aliis Sacramentis non distinguuntur minister solemnitatis, & necessitatis, atque adeò quomodocumque conficiat, conficit quasi ex officio, & ideo est irregularis, quod non accidit in casu nostro. Ergo.

R E S O L. XLVII.

An Diaconus, si baptizet aliquem in articulo mortis, possit aliquando solemniter illum baptizare?
Et an, si Diaconus sine commissione solemniter baptizat, sit irregularis? Ex part. 5. tract. 3. Res. 28.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. ex Resol. 8. lege doct. § illo. 1. § 1. vers. Quod quùm, & aliquid in duobus §§. seqq. proximæ Resol.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Suarez *in 3. part. to. 3. disp. 23. sect. 3.* ubi sic ait. In ordine ad solemnem Baptismi administrationem hæc ex rationabili causa potest Diacono committi in casu necessitatis, imò si necessitas urgeat, & Sacerdos sit absans, potest ipse jure suo ministerium usurpare, ut docet glossa *in c. Diaconus, vers. necessitas 93. dist.* Ita Suarez.

2. Sed hanc sententiam refellit Coninch. *de Sacrament. qu. 67. ar. 5. dub. 3. num. 27. ex cap. Diaconos*, ubi clarè innuitur sine commissione Sacerdotis Diaconum non aliter posse baptizare, quàm laicos baptizare posse; nec glossa contrarium docet; sed tantùm ait hoc casu posse eum suo jure baptizare, imo docet potius in Ecclesia, sive solemniter sine commissione non posse baptizare. Et ratio videtur esse, quam insinuat Cajetanus, quia nimirum Diacon propriè convenit inservire Sacerdoti, atque ita quæcumque facit ut Diaconus, debet ea facere ut inserviens Sacerdoti; quòd si autem aliquando sine commissione posset solemniter baptizare, non faceret hoc ut inserviens Sacerdoti, sed quasi suo jure. Nam ea in re non posset dici inservire Sacerdoti, secus est, quando id facit ex commissione Sacerdotis quia tunc quodammodo ei inservit, dum ejus mandato obsequitur. Nec refert, quod in extrema necessitate possit baptizare sine commissione non solemniter, quia hoc non facit propriè ut Diaconus, cùm eo casu etiam laici possint baptizare, si ipse abesset: quòd autem cæteris omnibus referatur, hoc non facit ut ille actus sit Ordinis. Quare Diaconus sine commissione solemniter baptizans esset irregularis, quia usurparet actionem Ordinis, quem non habet, neque necessitas excusat, quia nulla est necessitas baptizandi solemniter. Et hæc omnia docet Coninch. *loco citato*, & post illum nominatim contra Suarez tenet etiam hanc sententiam Gaspar Hurtadus *de Sacrament. Baptismi disput.* 2. *difficult.* 4. Nota tamen quòd Coninch. *ubi supra num.* 26. suam opinionem vocat tantum probabiliorem; ergo videtur sententiam Suarez tanquam probabilem admittere.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 5. si legis doctrinæ Res. 24. & 25. facilè hanc quæst. dissolvem.

R E S O L. XLVIII.

An Monachi peccent mortaliter extra casum necessitatis aliquem baptizando? Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Res. 58.

Alibi infrà in tr. 5. Res. 61. circùm in §. Tertio Religiosus.

§. 1. DE hoc casu alibi dictum est. Non reticem tamen hic apponere sententiam Jacobi Granado *de Sacrament. in 3. part. controvers. 4. tract. 2. disp. 1. num. 3.* ubi sic ait. Notandum est *in can. placuit 2. 16. quæst.* 1. Monaco præcipi ne baptizet, & ideò videri id prohibitum Religiosis, Emanuel verò Rodriguez *tom. 1. quæstionum Regularium qu. 31. art. 1.* ait, in hoc canone solùm prohiberi Monacis ne baptizent sine licentia Ordinarii; & glossa *in can. pervenit 18. qu. 2.* etiam existimat id licere. Et crediderim id non præcipi sub mortali in jure, & fieri posse saltem aliquando sine veniali. Ita Jacobus Granadu,

R E S O L. XLIX.

An in aliquo casu cum vitæ periculo teneatur quis baptizare puerum moribundum?
Et quid, si tantum esset dubium probabile de morte pueri sine Baptismo decessuri è vita?
Et quid est dicendum, si puer habet usum rationis, sed nondum est instructus in Fide?
Et quid, si supradictus instructus sit in Fide?
Et quid est agendum in casu, quo pactum intercessisset de non omittenda cura animæ proximi, etiam cum periculo vitæ.
Et cursim infertur, an mater gravida teneatur permittere se secari, ut fœtus baptizetur, aliàs sine Baptismo moriturus? Ex part. 5. tract. 3. Res. 16.

§. 1. AD hanc quæstionem ita respondet Ochagavia *de Sacrament. tract. unic. de Baptismo qu. 7. num.* 2. Sit casus, quem adducit Sylvester *in summa ver. Bellum* 3. Sacerdos vult baptizare puerum animam efflantem in eo casu, quo nullus alius adsit, & tunc insiditur ab hostibus, qui injustè volunt eum occidere, si se defendat fugiendo, vel alia via puer moritur sine Baptismo, quòd si baptizet puerum, non potest se defendere, sed sine dubio occidetur ab hostibus. Ad hunc casum respondetur primò tunc non esse necesse Baptismum cum solemnitate ministrare, sed sine illa posse licitè ministrari, quia Ecclesia non obligat ad cæremonias illas accidentales, quæ in Baptismo solemni reperiuntur cum tanto periculo observandas, cùm Ecclesia in suis preceptis mitissima sit. Secundò respondetur si mora Sacerdotis immineat, etiam ministrando Sacramentum sine solemnitate, tunc potius Sacerdotem debere eligere mortem propriam corporalem pati, quam alienam spiritualem pueri prætermittere, eum non baptizando: quia vita spiritualis pueri in tanto periculo constituti pluris facienda est, quam vita corporalis propria. Ad quod Parochus ex justitia obligabitur ratione officii, alius verò quilibet ex charitate. Imò addit Sylvester *ubi supra*, si tantùm esset dubium probabile de morte pueri sine Baptismo decessuri è vita, in eo casu, quo Sacerdos defenderet se, & aliàs si non se defenderet, sed baptizaret puerum, certo sequeretur mora Sacerdotis; adhuc Sacerdos potius tenetur subire mortem, quam puerum sine remedio Baptismi relinquere, propter rationem proximè assignatam. Quam resolutionem ita ego intelligendam puto, scilicet dummodo puer ille non habeat usum rationis, si enim talem usum haberet, & instructus esset in fide, posset sine Baptismo relinqui, ut Sacerdotis vitæ consuleretur, tunc enim puer sine Baptismo, & per contritionem justificari posset apud Deum, aliàs si non esset puer instructus in fide, & animam ageret, deberet eum Sacerdos instruere in rebus fidei cum periculo propriæ vitæ in prædicto casu, præcipiendo ei ut haberet actum contritionis, si eum propter periculum mortis non posset baptizare. Et hæc omnia docet Ochagavia *ubi supra*, cui adde Jacobum Granado *de Sacram. in 3. part. controv. 4. tract. 4. disp. 4. num.* 5.

Sup. hoc sup. lege doctrinā Res. 8. §. 1. & 2. & §. vers. not. & in to. 7. tr. 4. Res. 29. & in to. 5. tr. 6. ex Res. 41. in fine & signanter pro primo diffic. hujus Res. in tom 8. tr. 10. Resol. 3. §. Notandum

Sup. hoc in Res. 2. cor. præcedenti §. ult.

2. Non desinam tamen hic adnotare verba Emanuelis Sà *ver. Charitas*, ubi sic asserit. Infanti alioqui moriturum sine Baptismo, teneris cum tuæ vitæ periculo baptizare, secundum quosdam, quod alii probabiliter negant, nec enim cum tanto detrimento debetur ei tale officium, alioqui & mater gravida teneretur permittere se secari ut fœtus baptizaretur, aliàs sine Baptismo moriturus, quod nemo dicet. Ita ille, cui addo Sotum *de secret. membr. 2. quæst. 2. post 6. conclusionem*. Arevalum *de correctione fraterna*, & Sancium *in selectis disput. 10. num.* 9. docentem non adversari Divus Thomas 2. *quæst. 26. art.* 5. asserentem obstrictos esse nos plus proximi animam amore prosequi, quàm proprium corpus, idest, vitam. Nam intelligi debet, quod quis amore suæ conservandæ vitæ proximo non præstet consilium patrandi scelus, sive quod positivè ad necem spiritualem ipsius non concurrat, quia tunc amans vitam corporalem, æternam perdit peccato depravati consilii intercedente: at quòd non omittat providere animæ proximi ob conservandam propriam vitam, non affirmat Divus Thomas nisi fortè in casu, quo pactum intercessisset de non omittenda cura animæ proximi, etiam cum periculo propriæ vitæ, sicut devinctus esset ratione pecuniæ acceptæ prospicere vitæ corporali proximi, etiam cum periculo amittendi propriam, qua ratione Parochos reddi obnoxios Sacramenta ministrare suis ovibus cum periculo vitæ, præcipuè, pœnitentiæ, cùm ob id decimas, & cætera percipiant emolumenta, censent Doctores, unde tenemur ob propriam

Sup. hoc lege infrà dict. §. 1. Res. 73. & §§. ejus dict. & ex Res. 74. §. ult. & cum eodem.
Sup. hoc infrà citato in to. 7. tr. 4. Res. 18 in fine, §. Imò.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 4. Res. 26. §. 5 ad lin. 5. & § ult. ad lin. 7. lege etiam doctr. Res. & §§ not. primo hujus Res.

vitam conservandam damnum spirituale proximo non inferro, non autem illud impedire, nisi intercedat conventio. Unde DD. indistinctè loquentes de obligatione diligendi vitam spiritualem proximi, postbabita propria corporali aberrant sanè, & quod ipsi nequaquam exequerentur, cæteros exequi obnoxios esse docent. Hæc Sancius.

3. Sed supradictæ sententiæ adversatur Ledesma *in sum. tom.2. tract.4. cap. 4. conclus. 15.* ubi sic ait: [Acerca desto questa tota via difficultad si un niño so està muriendo, y con pecado original, si estarà obligado un hombre particular a bautizarle, aunque probablemente tema que algun tirano le quitara la vida, y le matara porque le bautiza: la razon de dudar es, porque entonces aquel niño està en estrema necessidad espiritual. A esta duda se responde, que de lo dico se convence, que estoy obligado a bautizarle no obstante el tal peligro. Antes parece que estoy mas obligado à socorrer el niño, que al adulto, que esta en estrema necessidad espiritual, porque el adulto tiene otro remedio, que es disponerse por sus proprias obras, y no ey certidumbre, que aprovechara la correcion fraterna, como la ay, de que aprovechara el bautismo.] Sic ille, & Bañez *in 2.2. q. 26. art. 2.* & hæc sunt placita Doctorum.

R E S O L. L.

Notabilia quædam circa materiam Baptismi. Ex par. 3. tract. 4. Res. 5.

Sup. hoc in Res. seq. & in alio vers. omn. primo nos.

§. 1. QUæritur primò, an minima quantitas aquæ, ut gutta una, vel duæ sufficiant ad conficiendum Baptismum. Negativè respondet Zambranus *in decis. cas. occur. temp. mor. cap. 1. dub. 4.* qui citat Valentiam, Suarez, & alios. Idem docent Reginaldus *tom. 2. lib. 26. cap. 3. num. 15.* Bonac. *de Sacram. disp. 2. quæst. 2. punct. 3. nu. 18.* & alii; sed affirmativam sententiam docet Henriquez *lib. 2. cap. 21. n. 4.* & post illum Vasquez *in 3. part. tom. 2. disput. 245. cap. 4. num. 32.*

2. Dicendum est igitur illam quantitatem aquæ esse ad Baptismum sufficientem, quæ potest contingere corpus, & successivè fluere per partem corporis, quod facere potest exigua quantitas aquæ: unde rectè Paulus Comitolus *in resp. mor. lib. 1. q. 12.* & post illum Filliucius *tom. 1. tr. 2. cap. 2. num. 34.* asserunt verum fuisse Baptismum, quem contulit quædam mulier moribundo infanti, baptizando illum signo crucis impresso in fronte, digito aqua madefacto.

Sup. hoc infr. ... Res. 52. vers. ...

3. Quæritur secundò, an aqua ex sale resoluta sit sufficiens materia ad conferendum Baptismum. Negativè respondet Coninch. *de Sacr. quæst. 66. art. 4. dub. 1. num. 22.* quia non videtur probabile ejusmodi aquam esse ejusdem speciei cum aqua naturali, & elementari, & consequenter non videtur probabile, quod possit esse materia Baptismi. Ita ille, quod antea docuerat Angelus *ver. Baptismus 4. num. 3.* & Sylvester *eodem verbo 2. in fine.*

4. Sed affirmativam sententiam, & meritò docet Henriquez *lib. 2. cap. 16. num. 1.* qui in glossa *litera F.* testatur de communi, quia sal efficitur ex aqua salsa, ut experimento constat, & docet Aristoteles *2. meteor. cap. 3.* Eandem sententiam docet etiam ex neotericis Antonius Fernandez *in exam. Theolog. moral. part. 2. §. 4. num. 5.* ubi ita asserit: Idem de sale, atque nive, geluque dicendum arbitror; est enim essentialiter aqua maris gelata æstivo sole; ac proinde si liquefiat, apta erit materia ad abluendum, & baptizandum. Sic ille. Vide Tabienam *verb. baptism. 4. num. 8.* & Armillam *eodem verb. num. 23.*

Sup. ... infra in Resol. 51. ... & in Resol. 54. ...

5. Quæritur tertiò, an aqua, quæ distillat ex vite, vel aliqua arbore, sit materia apta pro conficiendo Baptismo. Affirmativè respondet ex neotericis Joan. de la Crus *direct. consc. part. 2. de Sacram. Baptismi. quæst. 1. dub. 1. concl. 2.* ubi sic asserit: Aqua ista debet esse simplex, & elementaria, ut si ex arbore, aut alio corpore, ut glacie resoluta. Ita ille, & aliqui, quos tacito nomine citat Coninch. *de Sacrament. quæst. 66. art. 4. dub. 1. num. 23.* in casu tamen extremæ necessitatis, quia non omnino constat, an supradicta aqua expressa ab arboribus, seu plantis, aut herbis differat specie ab aqua naturali. Sed hanc opinionem ipse Coninch. refellit, & communiter cum ipso multi DD. & ita docet Antonius Fernandez *ubi infra*. Filliucius *tom. 2. tract. 1. cap. 2. num 6.* Henriquez *lib. 2. cap. 6. num. 2.* Zanardus *in direct. confess. part. 1. de Sacramento Baptismi num. 3.* Et ratio est, quia ille humor non est aqua, quamvis propter perspicuitatem, & similitudinem appelletur aqua, sed substantialiter succus est.

Sup. ... Res. 53. ...

6. Notandum est tamen cum Antonio Fernandez *in exa. Theol. mor. part. 3. cap. 11. §. 2. num. 3.* esse aquam sufficientem, & elementarem pro faciendo Baptismo illam, quæ colligitur ex vaporibus densatis, cum ex ollæ operculo evaporantur, & in testaceo tegmento reperiuntur. Itemque hiemali tempore ex parietibus, lapidibusque fluit, nam vapores essentialiter aqua sunt; aqua verò è parietibus manans, aqua est, aere humido in aquam verso. Ita ille.

R E S O L. LI.

An sufficiat ad baptizandum moribundum una gutta aquæ? Ex part. 5. tract. 3. Res. 5.

§. 1. AFfirmativè respondeo cum Mæratio *in D. Thom. tom. 3. de Sacramento Baptismi disp. 2. sect. 4.* Ochagavia *de Sacrament. tract. unic. de Baptismo qu. 4. num. 8.* ubi sic ait: Quæres secundò quæ quantitas aquæ sit necessaria ad valorem Baptismi? Respondeo cum Panormitano, & Innoc. IV. *in c. debitum de Baptismo*, quamcumque guttam aquæ sufficere ad valorem. Probatur, quia quæcumque gutta aquæ satis est ut dicatur homo ablutus, & tinctus aqua; ergo quælibet gutta aquæ sufficit ad valorem Baptismi; debet tamen aqua per corpus, vel per aliquam partem ejus difluere, alias non lavabit, neque enim immota aqua dicitur corpus lavari. Ita ille, & alii, quos ego alibi sum sequutus.

Sup. hoc in Res. præced. §. 1. & 2. & infra in Res. 52. §. ... vers. Joannes ...

2. Sed licèt hanc opinionem aliqui non admittant, ut Granadus *de Sacrament. in 3. part. contr. 4. tract. 1. disp. 4. n. 12.* Gamachæus *in summ. Theol. tom 3. in 3. part. quæst 66. art. 7.* Moscosus *in summ. tract. 2. cap. 1. num. 4.* Layman *lib. 5. tract. 2. cap. 3. num. 1. concl. 2.* Zambranus *de Sacram. Baptismi cap. 1. dub. 4.* tamen tempore mortis posse cum gutta aquæ Baptismum ministrari concedunt, & ita docet Hurtadus *de Sacr. Baptismi. disput. 1. diffic. 6.* & supponit Joannes Præpositus *in 3. part. de Sacrament. quæst. 66. art. 8. dub. 3. num. 93.* quia ex opinione probabili in tali administratione Sacramenti nulla ei fiat injuria, & moribundo datur remedium eo modo, quo dari potest, si verb. gr. alia quantitas aquæ non adesset.

Alibi in Res. annot. ...

R E S O L. LII.

An moribundo debeat Baptismus adhiberi in dubio, si aqua est naturalis, puta, in jure carnium, lixivio &c?

Et hoc à fortiori procedat, quando circa materiam Baptismi adsunt opiniones probabiles? Ex par. 5. tract. 3. Res. 1.

§. 1. REspondeo affirmativè, cum Jacobo Granado *de Sacram. in 3. part. controv. 4. tract. 1. disput. 3. dub. 2.* ubi sic ait: In dubio autem an aliqua aqua sit naturalis, necne, non potest licitè adhiberi Sacramento, nisi in casu necessitatis, tunc enim sub conditione poterit conferri Baptismus, & iterum postea sub conditione poterit repeti, si baptizatus fuerit superstes. Ita ille, & idem etiam docet Chapaevilla *de Sacramento Baptismi quæst. 15.* Kellisonius *in 3. part. D. Thom. quæst. 66. art. 4.* Bonacina *de Sacram. disput. 2. quæst. 2. punct. 3. num. 9.* Merchantius *in resolut. pastoral. de Sacram. tract. 1. cap. 1. quæst. 3. & tract. 2. cap. 1. punct. 1. post cas. 6.* Hurtadus *de Sacram. Baptismi, disput. 1. diffic. 2.* Ludovicus de San Joan *de Sacrament. Baptismi, quæst. 1. art. 2. diffic. 2. conclus. 1.* Mercerus *de Sacrament. in 3. part. quæst. 66. art. 4.* Possevinus *de Officio Curati, cap. 6. num. 5.* & Henriquez *lib. 2. cap. 6. n. 2.* Cui tandem adde Cabreram *de Sacram. in 3. part. quæst. 66. art. 4.* quorum doctrina è fortiori procedit, quando circa materiam Baptismi adsunt opiniones probabiles, tunc enim sub conditione Baptismus moribundo adhibendus est: ut, v. g. cum aqua ex sale resoluta, quam materiam aptam Baptismi esse tradit Ochagavia *de Sacram. Baptismi, tract. unic. quæst. 3. num 4.* & Hurtadus *de Sacram. Baptismi, diffic. 2. disp. 1.* contra Coninch. *de Sacram. quæst. 66. art. 4. dub. 1. num. 22.* & in casibus similibus. Sed ex his oritur in particulari pulchra quæstio.

Sup. hoc in Res. seq. ... Nec solum, & etiam §. ult. & in ... Res. §. 1. 2. & §. ...

Sup. hoc sup. in Resol. 50. §. Quæritur secundò.

R E S O L. LIII.

An moribundo, deficiente aqua naturali, sit adhibendus Baptismus cum aqua rosacea, vel ex aliis plantis, & herbis expressis sub conditione exterius, vel mentaliter apposita, si materia hæc est idonea?

Idem est dicendum de nive.

Et in dicto casu, non inventa aqua certa, sed aliquo liquore, de quo dubium esset, an esset aqua, nec possit id examinari; an possit in tali casu moribundus sub conditione baptizari?

Et an in supra dictis casibus, veniente aqua elementari, vel sublato tamen periculo, baptizandus sit etiam sub conditione? Ex part. 5. tract. 3. Res. 2.

§. 1. Cu-

§.1. **C**Uriosum est dubium, (attendas quæso amice Lector,) & negativè respondet Cooineh. *de Sacrament. qu. 66. art. 4. dub. 1. n. 23.* ubi sic ait. * Liquores ex plantis, aut herbis expressi non sunt materia Baptismi. Aliqui tamen putant hos in extrema necessitate posse adhiberi, quia non omninò constat an differant specie ab aqua naturali, idemque quibusdam videtur de nive, quæ non facilè ausim approbare, quia Concilia requirunt aquam naturalem, qualis non videtur artificialia expressa è plantis. Ita ille. Et reverà aquam rosaceam differre ab aqua naturali, patet ex D. Thom. *in 3. part. quæst. 66. art. 4. ad 5.* & omnibus Expositoribus *ibi*, Kellisonio, Gabrera, Mercero, Sylvin, Pesantio, & Nugno, quibus adde Vasquez *in 3. part. tom. 2. disp. 141. cap. 1. num. 9.* Ochagaviam *de Sacram. tract. unic. de Baptismo, quæst. 3. num. 5.* Muscosum *in summ. tract. 2. cap. 1. num. 3.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 4 difficult. 3. num. 2.* Ledesman *in summ. tom. 1. de sacram. Baptismi, cap. 3. concl. 1.* Ludovicum de San Joan. *in summ. de Baptismo, quæst. 1. art. 2. dub. 1. concl. 2.* Hurtandum *de Sacram. tract. de Baptismo, difficult. 2. in fine*, Reginaldum *tom. 2. lib. 27 c. 3. n. 11.* Valentiam *tom. 4. disp. 4. quæst. 1. punct. 2.* Beccanum *de Sacram. cap. 8 quæst. 2. conclus. 2. n. 2.* Joannem de la Cruz *in Directior conscient. par. 2. quæst. 1. de Baptismo, dub. 1. conclus. 2.* Bizozerum *de Sacrament. part. 2 cap. 2 n. 5.* Zanarduni *in Director. Theolog. part. 1. de sacram. Baptismi, cap. 3.* Muttinum *in Theologia mor. de sacram. Baptismi, quæst. 3. conclus. 3.* Zechium *de Sacram. cap. 2. de Baptism.* Vegam *in speculo Parochorum, part. 1. cap. 8. §. 4. n. 14.* Molfesium *in summa tom. 1. tract. 4. cap. 1. n. 33.* Loirichium *in Thesauro Theol. verb. Sacramentum Baptismi, §. 4. in fine*, Bonacinam *de Sacrament. disp. 2. quæst. 2. punct. 3. num. 2.* Bartholomæum ab Angelia *in exam. Confess. dial. 2. §. 82.* Henriquez *lib. 2. cap. 6. n. 2.* Fernandez de Heredia *in disput. Theol. ad repetit. textus in can. 1. de Consecr. dist. 4. part. 3. dub. 1. n. 23.* Fernandez de Moure *in Medulla cas. conscient. part. 3. §. 2. n. 3.* Michaelem Zambranum *de casibus tempore mortis, cap. 1. de Baptismo, n. 2.* Binsfeldium *in Enchirid. Theolog. part. 1. cap. 4. §. 2.* Hombonum *in consult cas. conscient. tom. 2. resp. 3.* Picigianum *in 4. sent. tom. 1. disp. 3. quæst. 3. art. 3. conclus. 2.* Ragucium *in lucerna Parochi de sacrament. Baptismi, quæst. 11.* Yribarne *in 4. sent. tom. 1. disp. 1n sect. unic. §. Quartò dico*, Petro à sancto Joseph *de Sacram. part. 2. disp. 1. sect. 2. §. hinc collige primò*, Vallensem *in Decret. lib. 3. tit. 92. c. 3.* Possevinum *de officio Curati, cap. 6. quæst. 2.* Marchantium *in Candelab. Sacram. resol. qq. pastor. tract. 2. de Baptismo, cap 1. res. 3.* Rodriquez *in summ. tom. 1. cap. 25. n. 1.* Barbosam *de officio Parochi, cap. 18. n. 43.* Guilielmum Estium *in 4. sent. dist. 3. § 7.* Archangelum Rubeum *de Sacrament. disp. 3. §. aqua duplex.* Layman *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 2. cap. 3. c. 1.* Granado *in 3. part. D. Thom. contr. 4. tract. 1. disp. 3. n. 2.* Alabardum *in Tyrocinio Sacrament. de materia Baptismi, fol. 162.* Philippum de la Cruz *en su Norte de Confessores, tract. 10. §. 1.* Petrum Milhaldum *en le Guide des Curez part. 1. de sacrament. Baptism, cap. 8. n. 4.* Philippum Gamachæum *in summa Theologica. tom. 3. quæst. 66. cap. 2.* Joan. Baptistam Conradum *in respons. cas. conscient. part. 2. quæst. 78.* Carillum *in itinerario Ordinandorum sect. 3. cap. 1. n. 12.* Victoriam *in summa de Sacrament. qu. 12.* Anglez *in floribus, tom. 1. quæst. 1. de Baptism. art. 5. concl. 3.* Antonium de Litteratia *in summ. part. 1. cap. 6. n. 2.* Vivaldum *in Candelabro tit. de Baptismo, §. de materia, n. 3.* Berarducium *in summa Corona, part. 4. cap. 2 num. 4.* Sotum *in 4. dist. 3. quæst unic. art. 4.* Martinum Funes *in speculo morali, part. 2. cap. 2. num. 1.* & alios. Dicendum est igitur, nullam aquam, vel succum ex herbis, floribus, radicibus, frondibus, aliisque mixtis perfectis per distillationem elicitum posse esse materiam Baptismi, quia nempe substantialiter succi hujusmodi differunt ab elementari aqua, materia necessaria sacramenti Baptismi, ex Concilio Florentino sub Eugenio IV. & Trid. *sect. 7. de fide Catholica.* Et sicuti materia idonea Eucharistiæ nequit esse nisi panis, & vinum univocè, non verò illa, quæ sunt æquivocè talia, sic materia Baptismi nihil poterit esse, nisi id, quod est aqua univocè, sed artificiales, ut rosacea, &c. quæ sunt per stillicidia, æquivocè sunt aquæ, & non univocè: ergo.

* Sup. his liquoribus infra prope finem hujus §. 1 ver. decrevimus, & in aliis eius not. & in Ref. 3. not. seq. in eodem §. 1. Sup. hac aqua rosacea tom 3. tr. 1. Resol. 3. § Tertiò posse, & lege etiam dict. §. Imò, & in tom. 9 tr. 1. Resol. 107 § Quaero igitur.

Sup. his omnibus supra in principio hujus Rel. & in tom. 3 tr. 1. ex Resol. 15. Tertiò posse, & lege etiam ibi §. Imò plus & hic supra in Ref. 50 §. penult. & ult.

2. His tamen non obstantibus non desinam hic adnotare ad dubium præsentis resolutionis, affirmativè respondere aliquos Doctores recentiores, ut Joannem Puteanum Professorem Regium sacræ Theologiæ in Academia Tholosana *in 3. part. D. Thom. quæst. 66. art. 4. num. 5.* ubi sic ait: Moneo, si daretur, v. g. aqua rosacea, & nullo modo aqua naturalis, nec potest haberi, & periclitaretur baptizandus, posset Baptismus conferri in aqua rosacea, quia licèt Concilia exigant ad validitatem Baptismi aquas naturales, quales sunt pluviales, maris, & quorumcumque fontium, & fluminum, non tamen definivit hactenus Ecclesia in nullo planè casu nullam aliam aquam à naturali non sufficere ad validitatem Baptismi. Deinde, quia aqua rosacea majorem affinitatem videtur habere cum aqua naturali, quàm aqua quorumcumque fontium. Ita Puteanus.

Sup. hoc sup. & in Ref. not. secundo hujus Ref.

3. Nec solus Puteanus supradicta docet; sed novissimè hanc sententiam tenet Joannes Præpositus *in 3. part. D. Thom. quæst. 66. artic. 4. num. 22.* ubi sic asserit: Adverte quòd quia Baptismi Sacramentum est maximæ necessitatis, si occurrat extrema necessitas Baptismi alicui conferendi, utpotè aliàs sine illo morituro, posset Baptismus saltem sub conditione eidem conferri in materia dubia, deficiente indubitata, quia nulla irreverentia conferetur irrogari Sacramento, quòd proximo alioquin morituro per medium etiam dubium succurratur, & de cætero charitas in tali circumstantia obligat, ut adhibeamus omne medium, quo fortè poterimus eidem proximo succurrere. Hinc est, quòd licèt ea, quæ notabili secundo diximus, non esse materiam convenientem Baptismi, sint conformia communiori Doctorum sententiæ, quia tamen de quibusdam aliqui dubitant, ut de aqua rosacea, &c. in extrema necessitate deficiente materia certa, liceret in hujusmodi baptizare saltem sub conditione, sublato tamen periculo, Baptismus saltem sub conditione esset reperendus. Hæc Præpositus Societatis Jesu insignis Theologus *ubi supra*. Et hanc sententiam ex eadem Societate docet etiam Adamus Tannerus *in Theol. Schol. tom. 4. disp. 4. qu. 1. dub. 2. num 41.* quibus etiam adde Chamerotam *de Sacram. tract. 2. de Baptism. cap. 2. dub. 2.* ubi sic ait: Est opinio recentiorum posse per alambicum, vel per artificialem stillationem ex succis herbarum elici aquam veram elementarem, licèt admistam secundis qualitatibus; & ego urgente necessitate in his aquis baptizarem, sed rebaptizarem cum conditione, adveniente aqua elementari. Sic ille. Unde secundùm hanc opinionem si aliquis deficiente aqua naturali periclitaretur, baptizari posset sub conditione, non solùm cum aqua rosacea, vel aliorum florum per distillationem elicita, sed etiam cum succo expresso ex herbis, & frondibus, ut observat Tannerus *loco citato*. Et hæc dicta esse volo secundùm mentem supradictorum Doctorum: nam ego prorsus puto non esse discedendum à prima sententia negativa.

Sup. hac materia dubia in Ref. præterita, & lege etiam dict. Resol. seq. & in tom 3 tr. 1. in Ref. 3 § 1. & 2. & vide etiam §. Imò.

Sup. hoc inf. Ref. 57 & lege ejus annotat. & signanter in tom 3. tr. 9. ... § Non desinam Ref. 3.

4. Non desinam tamen hic adnotare, rectè P. Joannem de Lugo *de Sacram. disp 8. sect. 9. num. 140.* docere in extrema necessitate, non inventa aqua certa, sed liquore aliquo, de quo dubium esset, an esset aqua, nec posset id examinari; pone enim esse locum obscurum, nec odore, aut gustu posse id percipi, posse in tali casu existentem in periculo mortis sub conditione baptizari; Qua cùm præceptum illud oriatur baptizandi absque tali materia, oriatur ex reverentia Sacramenti, sequitur, ut in prædicto casu non obliget tale præceptum, eo quod summa indigentia proximi, cui aliter subvenire non possumus, præponderet illi reverentiæ, & reddat licentiam talem operationem, propter necessitatem.

RESOL. LIV.

An in extrema necessitate, deficiente aqua naturali, sit adhibendus Baptismus sub conditione cum glacie, pruina, rore, nive, vel sale, quamdiù resoluta non sunt?

Et an ad validitatem Baptismi sufficiat, quod aqua attingat baptizatum, sicum non abluat?

Et an, si in ipsa applicatione nix, glacies, &c. resolvantur, sint materia sufficiens Sacramenti Baptismi? Ex part. 5. tr. 3. Resol. 3.

§. 1. **N**Egativam sententiam docet Petrus à Sancto Joseph *de Sacr. part. 2. disp. 1. sect. 2. in fine*, ubi sic ait: In necessitate potest assumi materia dubia, & tunc Baptismus conferri. Non probo tamen, quod nonnulli dicunt, satius esse in extrema necessitate, deficiente aqua, Baptismum applicare cum nive, aut glacie. Ita ille. Et ratio est, nam glacies, pruina, grando, nix, quamvis sint substantialiter aqua, attamen quando talia sunt, & non resoluta, materia Baptismi esse non possunt, quia non sunt apta materia ad abluendum. Et ita docent ferè omnes Doctores in superiori resolutione pro prima sententia adducti, & in specie Cooinch. *de Sacram. quæst. 66. art. 4. dub. 1. n. 23.* & hanc sententiam ego teneo.

Sup. hoc lege § penult Ref. præteritam, & in tom 3 tr 1. in Ref. 3 lege dict §. 1. & 2. & §. Imò.

2. Sed his non obstantibus affirmativam sententiam docet Puteanus *in 3. par. D. Thom. quæst. 66. art. 4. dub. 1. num. 5* ubi sic ait: Extra controversiam est, glaciem, nivem, grandinem, & salem non sufficere ad confectionem Baptismi, licèt enim hæc sint ejusdem rationis cum aqua naturali, non tamen apta sunt ad abluendum proximè: est autem simpliciter necessarium ad hoc ut aliquid rationem Baptismi habeat,

beat, quod proximè possit abluere. Probatum est enim Baptismum esse ablutionem, in extrema tamen necessitate satius esset applicare cum nive, vel glacie Sacramentum Baptismatis, quàm administrationem prætermittere. Joannes enim Major; & alii putant sufficere ad validitatem Baptismi, quòd aqua attingat baptizatum, etiamsi eumdem non abluat. Ita Puteanus, quod etiam loquens de nive docet Joannes Præpositus *in 3. part. D. Thom. quæst. 66. art. 4. num. 22.* & novissimè doctus Hurtadus *de Sacram. tract. de Baptism. disp. 8. diffic.* ubi sic asserit. In extrema necessitate licitum est uti aqua, quamvis notabiliter permixta, imò & dubia, ut nive nondum resoluta sub hac conditione sive exteriùs, sive mentaliter tantùm apposita, nempè si materia hæc est idonea, quia extrema necessitas excusat irreverentiam, quæ aliàs fieret conficiendo Sacramentum sub conditione. Sic ille.

Vide hoc supr. in Resol. 30. & 31.

3. Sed ex his oritur alia curiosa dubitatio, an si in ipsa applicatione nix, seu glacies resolvantur, fiat materia sufficiens Sacramenti Baptismi? Adamus Tannerus *in Theolog. Schol. tom. 4. disp. 4. qu. 1. dub. 8. num. 44.* respondet, quòd si dum subsunt manibus adhuc, vel applicationi baptizantis resolvantur ante ipsam receptionem in corpore baptizandi, tunc utique docet, sufficientem fore materiam Baptismi; si verò resolutio primùm fiat in corpore baptizandi, tunc non videtur valere Baptismus, quia revera is, qui baptizat, non adhibet materiam ablutioni aptam, ideoque neque propriè abluit, sed si qua fit ablutio, fit potius ab eo, qui baptizatur. Ita Tannerus.

Quod concernit hoc & seq. §. sup. in Resol. 30. lege §. Sed asserunt usque à medio.

4. Verùm non desunt Doctores asserentes materiam proximam Baptismi sitam esse in ablutione, ut passiva, & activa, & ita docet Suarez *in 3. part. tom. 3. disp. 20. sect. 2.* Sotus *in 4. dist. 3. art. 1. §. ex quo fit*, & alii, licèt Vasquez *in 3. par. tom. 2. disp. 141. cap. 2.* Petrus Ochagavia *de Sacram. tract. de Baptism. qu. 3.* Coninch. *de Sacram. qu. 66. art. 4. dub. 2.* & alii asserant ablutionem tam ut activam, quàm ut passivam, utrovis modo esse materiam Baptismi. Unde utraque opinio est probabilis.

R E S O L. LV.

An Sacerdos baptizans cum aqua non benedicta peccet mortaliter?

Et quid si alii exteriores ritus, insufflationes, unctiones, & similes cæremoniæ deessent in solemni Baptismo; vel si sine stola, aut superpelliceo fieret Baptismus? Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Resol. 32. aliàs 33.

§. 1. NEgativam sententiam tenet Quintanadueñas *in Theol. moral. tom. 1. tract. 1. singul. 22. n. 2.* (Quia nullum extat Præceptum, nec divinum, nec positivum, de baptismalis aquæ benedictione præmittenda. Secundò, quia ex gravitate, vel levitate materiæ colligitur gravitas, vel levitas peccati in transgressione cujusvis præcepti, & nominatim in omissione Rituum, qui præscribuntur in celebratione Missarum, ut docent omnes Doctores relati: si autem omissio fiat alicujus cæremoniæ gravioris, continentisque specialem significationem, materia erit gravis, ut si quis omitteret mixtionem aquæ, & vini; fractionem Hostiæ, aut mixtionem; vel signa omnia, vel plura, quæ fiunt super oblata, & alia hujusmodi: ergo, ex gravitate materiæ censenda erit lethalis, vel non lethalis, omissio alicujus ritus in celebratione solemnis Baptismi; sed materia gravis non videtur, quòd aqua sit benedicta, cùm solùm ob majorem decentiam benedictio addatur aquæ: ergo &c.

2. Consonat his Granado: Peccabit graviter, inquit *contr. 4. de Bapt. tract. 2. dist. 1. n. 5.* si baptizans conferat Baptismum sine debita solemnitate, id est, sine illis cæremoniis, quas Ecclesia præscripsit: si autem unam, vel alteram rem minimam prætermitteret, culpa esset levis. Aqua non benedicta baptizare, quid leve debet existimari; cùm benedictio, nec ad essentiam, nec ad integritatem Sacramenti, nec ad justificationem, intentionemve baptizandi, nec ad essentialem Baptismi solemnitatem, nec ad gravis significationem mysterii pertineat. Nec levissimum suborietur scandalum, si aqua non benedicta fiat Baptismus: sicut oriretur, si alii exteriores ritus, insufflationes, unctiones, & similes deessent in solemni Baptismo; vel sine * stola, aut superpelliceo fieret: ergo, &c.) Hæc omnia Quintanadueñas ingeniosè, ut semper solet.

* Super his Sosrain tr. ... Res. ... §. Conformiter.

3. Sed ego, Sacerdotem cum aqua non benedicta baptizantem, reum culpæ lethalis esse existimo: nec talia benedictio in levis materia censenda est, ut de se patet. Primò, quia versatur circa materiam ipsius Sacramenti. Secundò, quia habetur in Manuali specialis benedictio. Tertiò, quia talis benedictio non efficitur, nisi in Sabbato Paschæ, & Pentecostes. Quartò, quia in ipsa benedictione adhibetur trina infusio Sacri Chrismatis in modum Crucis; quæ omnia satis demonstrant, talem benedictionem rem levem non esse, ut volt Quintanadueñas: & de illa mentionem fecerunt Dionysius *de cælest. Hier. cap. 2. punct. 2.* Augustinus *homil. 27. & 50. & lib. 7. contra Julianum, cap. 8.* & Ambrosius *lib. 1. de Sacram. cap. 5.* & Rabanus *lib. de instit. Cleric. cap. 28.* relatus *in cap. Deinde de cons. dist. 4.* Unde Lessius *in 3. part. q. 71. n. 6.* ex D. Basilio *lib. de Spiritu Sancto, cap. 2.* dicit, consecrationem aquæ esse traditionem Apostolicam.

4. Et ideò nostram sententiam, præter Nugnum, Suarez, & Bonacinam à Quintanadueñas citatos, tenet ex Societate Jesu Castr. Palaus *tom. 4. tract. 19. disp. unica, punct. 12. n. 3.* Joannes Præpositus *in 3. part. D. Thomæ, quæst. 71. art. 4. dub. 1. n. 5.* ubi sic ait: (Notandum, quòd licèt materia sufficiens Baptismi sit quævis aqua naturalis, non possit tamen absque peccato extra necessitatem conferri in aqua non benedicta secundùm ritum Ecclesiæ. Itaque Baptismus debet administrari in aqua, quæ solet pridie Paschatis, & Pentecostes consecrari, cum infusione Chrismatis, quæ si deficiat, alia etiam extra illa tempora est consecranda: imò, si talis commodè possit haberi, est adhibenda in Baptismo, etiam non solemni, in quo tamen non videtur magnus scrupulus faciendus.) Ita ille, cui adde Hurtadum *de Sacram. Baptism. disp. 5. difficult. 2.* ita ajentem: (Aqua naturalis, quæ necessaria est ad valorem Baptismi, debet esse benedicta peculiaribus invocationibus, & consecratione, trinâ Chrismatis perfusione, ut habetur in Rituali, non necessitate Sacramenti, sed tantùm Præcepti Ecclesiastici, orta ea antiquissima Ecclesiæ consuetudine.) Hæc Hurtadus. Vide etiam Mercerum *in 3. part. D. Thomæ, quæst. 78. art. 4. propos. 4.* Rectè itaque dixit D. Cyprianus *lib. 1. Epist. 12.* (Oportet ergo mundari, & sanctificari aquam priùs à Sacerdote, ut possit Baptismo suo, peccata hominis, qui baptizaretur, abluere.)

R E S O L. LVI.

Utrùm obstetrices teneantur scire formam Baptismi, & modum baptizandi?

Et an Sacerdos peccet saltem venialiter, si proferat formam Baptismi in lingua vulgari; quia de obstetricibus, & sæcularibus non est dubitandum? Ex part. 2. tr. 16. & Misc. 1. Res. 46.

§. 1. TEneri putat Paludan. *in 4. sent. disp. 5. qu. 2. art. 1. n. 7.* D. Anton. *part. 3. cap. 15. §. 4.* Turrecrem. *in cap. si mulier. de consecr. dist. 4. in fin.* & ex neotericis Navarr. *in manu. cap. 22. n. 6.* Henriquez *lib. 2. cap. 29. n. ult.* Sà *verb. Baptismus n. 12.* Zambran. *in suis dec. cap. 1. dub. 16.* Reginald. *tom. 2. lib. 17. cap. 6. n. 46.* & novissimè Rodriq. *in sum. Hispan. tom. 3. cap. 26. n. 5.* ubi ait: (Vista la necessidad del Baptismo, y que muchas vezes no suffre dilacion, por muy pequeña, que sea, y que ninguno mejor, y con mas brevedad puede acudir a ella si no es la partera, no puedo dexar de tener, que la charidad las obliga à saber la dicha forma, pues a su officio es estar mas propinquas al parto, que las demas personas, y por respeto de la dicha propinquidad pueden en un punto remediar la criatura, que no perezca eternamente; y para la salud eterna della obligacion tiene saber la dicha forma.) Putant igitur hi authores, cùm casus iste sit nimis frequens, ut experientia docet, & tali necessitati extremæ vix possit succurri, præterquam ab obstetrice, maximè quando puer nondum integrè est natus teneri dictas obstetrices ratione sui officii succurrere necessitati extremæ; quæ annexa est sæpissimè tali officio, ac consequenter scire formam Baptismi, saltem lingua vernacula; & modum baptizandi.

2. Sed licèt hæc opinio sit pia, & consulenda, tamen probabilem puto contrariam sententiam, quam tuentur Suarez *in 3. part. tom. 3. disp. 21. sect. 6.* ubi ait: Aliqui asserunt teneri fœminas, quæ ex officio sunt obstetrices, ad sciendum ea, quæ sunt substantialia ad Baptismum, scilicet materiam, & formam, saltem vernacula lingua quæ opinio est pia, & consulenda, tamen in rigore non video, quale sit hoc præceptum, quia non est positivum Ecclesiasticum, ut constat, nullibi enim reperitur scriptum. Neque est naturale, quia non pertinet ad justitiam, qua ex vi sui muneris non obligatur obstetrix, ad curandam salutem animæ pueri, sed solùm ad rectè cooperandum nativitati corporali ejus. Neque etiam pertinet ad charitatem, quia licèt supposita necessitate pueri, teneatur quilibet illum baptizare, si potest, non tamen tenetur unusquisque esse paratus, aut instructus ad dandum Baptismum, si fortasse inveniat proximum in necessitate constitutum. Ergo, neque charitas obli-

obligat obſtetricem ad hujuſmodi præparationem, ſeu diſpoſitionem.

3. Ad argumentum Rodriquez, Zambrani reſpondetur, quòd licèt fortaſſe ſæpiùs in eo munere accidat talis neceſſitas, tamen rariſſimè evenit, vel non adeſſe aliquem alium; à quo poſſit infans baptizari, vel neceſſitatem eſſe tantam, ut non poſſit citò vocari, & expectari. Ergo propter rariſſimum eventum non obligat charitas ad prædictam ſcientiam. Vide Poſſevio. *de officio Curati*, *cap.6.n.26.*

4. Nota verò, quòd non ſolùm obſtetrices, & laici poſſunt baptizare ſine ullo peccato in vernacula lingua, ſed Sacerdotes peccant ſolùm venialiter proferendo formam, Baptiſmi in lingua vulgari. Sic Nugnus *in 3. part. tom. 1. qu. 60. art. 8. difficult. 3.* & Bonacina *de Sacram. diſp. 2. quæſt. 2. punct. 4. num. 27.*

R E S O L. LVII.

Quidam Parochus olim quæſivit à me, an qui in forma Baptiſmi reliquit illas particulas In, &, *dicendo*. Ego te baptizo nomine Patris, Filii, Spiritus ſancti, *conficeret Sacramentum?*

Et ſi conficiat, an ita baptizando peccet mortaliter? Ex part. 2. tract. 15. & Miſc. 1. Reſol. 47.

Sup. contentio in hac Resol. lege sup. Res. 4. per tot. & signanter pro particula in, in tom. 2. tr. 5. Res. 9. §. 2. prope finem, & vers. Ex fecundum.

§. 1. QUoad particulam *In*, Regiald. *tom. 2. lib. 24. cap. 1. n. 30.* Comitol. *in reſponſ. moral. lib. 1. q. 9. n. 3.* Tolet. *lib. 2. cap. 19. n. 1.* Barthol. ab Angelis *ubi infrà*, & alii putant, ſi in forma Baptiſmi omittatur, Sacerdotem non conficere Sacramentum, & conſequenter peccare mortaliter. Sed mihi placet opinio Henriquez *in ſumm. lib. 2. cap. 36. n. 4.* Bonac. *de ſacram. diſp. 2. qu. 2. punct. 4. n. 16.* Coninch. *ubi infrà*, & aliorum; nam relicta illa particula, *in*, non deſtruitur ſenſus formæ. Ergo validum erit Sacramentum. Probatur antecedens; nam idem omninò eſt ſenſus, ſive dicas, In nomine Patris, ſive nomine Patris. Imò *in*, videtur, tanquam per Hebraiſmum adjungi, ſicut quando dicimus, Credo in Deum, pulſo, vel cano in cithara, quæ fraſi Hebræa idem ſignificant, quod Credo Deum, & cano cithara.

2. Quantum verò ad particulam, &, Vivald. *in Candelabro aur. tract. de forma Baptiſmi*, *n. 11.* Barthol. ab Angelis *in ſuo exam. confeſſ. dial. 2. 115.* Conrad. *in reſponſ. caſ. tom. 2. qu. 84.* Regioal. *ubi ſuprà*, qui citat Sylveſtrum, & Innocentium, putant eſſe de eſſentia formæ. Et ratio eſt, quia perſonæ divinæ conſtituuntur, & diſtinguuntur per relationes paternitatis, filiationis, & ſpirationis paſſivæ, quæ quidem perſonæ debent in forma Baptiſmi exprimi, ſecundum eas maximè rationes, quibus conſtituuntur, & inter ſe diſtinguuntur, ad quam diſtinctionem indicandam particula, &, facit aliquid; ergo non eſt relinquenda in forma Baptiſmi.

3. Ego verò contrariam ſequor ſententiam, cum Comitolo *ubi ſuprà num. 5.* & Toleto, quam ſequutus eſt etiam Coninch. *de ſacram. tom. 1. qu. 66. art. 6. num. 61* & Pitigiano. *in 4. ſent. part. 1. diſt. 3. qu. 2. art. 12.* Nam in forma, quæ caret conjunctione, &, ſignificatur, & invocatur tota Trinitas. Ergo erit verum ſacramentum; relicta enim illa particula, &, remanet adhuc integer ſenſus formæ, Ex his igitur apparet, Sacerdotem conficere ſacramentum, ſi baptizaret hac forma; Ego te baptizo nomine Patris, Filii, Spiritus ſancti, relinquendo particulam, *in*, cum, &, nam mutatio non eſt ſubſtantialis, nec deſtruit ſenſum formæ.

* Sup. hac particula enim, in to. 2. tr. 2. Res. ... & in aliis ejus not. primo.

4. Quantum attinet ad peccatum ratione parvitatis materiæ, excuſarem à culpa lethali; ſic Bonacina *ſuprà*, ſicuti etiam de omittente particulam, * *enim*, in forma Euchariſtiæ diximus *ſuprà*; & licèt hoc ſi contra communem uſum Eccleſiæ, tamen ſi hæ particulæ omittantur, ſine ſcandalo, & contemptu; non erit, niſi peccatum veniale, ut in ſimili notavit Vaſq. *in 3. part. tom. 2. diſp. 142. num. 30.* & Sot. *in 4. diſt. 3. quæſt. unic. art. 5. §. quod ſi*, & Rubeus *de ſacram. in 4. ſent. diſt. 3.* cum ſumma Corona *p. 4. de forma baptizandi, num. 14.*

R E S O L. LVIII.

An ſi quis adderet aliquid formæ baptiſmi, dicendo, v. g. Ego te baptizo, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, & B. Virginis, vel omnium Sanctorum, *conficeret ſacramentum?* Ex part. 2. tract. 15. & Miſc. 1. Reſol. 48.

Sup. hoc sup. in Res. 4. & lege eam per tot. & signanter ejus §. 2. & 3.

§. 1. JAcobus de Graſſis *in ſuis dec. aur. par. 2. lib. 3. n. 24.* reſpondet negativè; ait enim: Additio ſemper vitiat Baptiſmum, quia formæ nihil addendum eſt, ſive detrahendum, *cap. fortiſſimè*, *cap. ſi non ſignificatur*, & *cap. de Arrianis*, *de conſecr. diſt. 4.* & in hoc Hoſt. *in ſum.* concordat, dicens, quod ſi quis dicat, *Ego te baptizo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, & omnium Sanctorum*, non eſt baptizatus, quia nihil debet jungi formæ, Ita etiam tenet Archidiaconus *in d. cap. ſi non ſignificatur*. Hæc Graſſius.

2. Sed hæc ſententia, ita abſolutè prolata, non eſt vera, non enim ſemper, ut vult Graſſius, additio vitiat formam. Dico igitur diſtinguendo, cum Bonac. *de Sacrament. diſp. 2. qu. 2. punct. 4. n. 16.* Barthol. ab Angelis *in ſuo exam. confeſſ. dial. 2. §. 116.* Suar. *tom. 3. in 3. part. diſp. 2. ſect. 5.* Henriq. *lib. 2. cap. 8. n. n.* Coninch *de Sacram. qu. 60. art. 8. dub. 1. n. 70.* Summa Corona *part. 4. de forma Baptiſmi, n. 14.* Durand. *in 4. diſt. 3. qu. 2.* & Paludano *qu. 1.* & Yribarne *in 4. ſent. tom. 1. diſp. 3. ſect. 6.* ſi Sacerdos, ſic baptizans intelligit in nomine Beatæ Virginis baptizare, ſicut in nomine Trinitatis, talis ſenſus eſt contrarius veræ fidei, & per conſequens tollit veritatem Sacramenti. Sed ſi addit in baptiſmo, ut ejus interceſſio proſit baptizato ad conſervandam gratiam baptiſmalem, non tollitur perfectio ſacramenti. Sic D. Thom. *in 3 part. qu. 60. art. 8. tom. 2. diſp. 129. cap. 7. n. 107.* putat illa verba, in nomine B. Virginis non eſſe æquivoca ad utrumque ſenſum, quem ſuprà diximus ex Divo Thoma, ſed ſemper falſum continere, eo quòd illud, *in nomine*, denotat authoritatem, neque enim quis dicitur facere aliquid in nomine alterius, niſi authoris. Hæc namque vox hoc communi uſu ſignificat, ac proinde ejus ſignificatio non pendet ex intentione miniſtri. Hinc Rubeus *in Sacram. in 4. ſent. diſt. 2.* valdè dubitat de baptiſmo ſub hac forma lato; nam, ait, talis additio, (nempè in nomine B. Virginis) ex ſe prorſus tollit ſignificationem, ac mutat formæ ſenſum; atque perinde non obſtante miniſtri legitima intentione, aufert veritatem Sacramenti. Hæc ille, & Pitigian. *in 4. ſent. part. 1. diſt. 3. qu. 2. art. 12.* ſed non rectè; nam, etſi verba illa omnia ſimul ſumpta ſignificent errorem contrarium formæ, verba tamen eſſentialia etiam, ut hic, & nunc proferuntur, tam ex intentione proferentis quàm ſecundùm commune Chriſtianorum audientium judicium, prius tempore, quam illa additio fiat, habent perfectam ſuam ſignificationem, & conſequenter operantur eodem inſtanti ſuum effectum, qui per verba ſubſequentia tolli nequit, qualemcumque hæc errorem ſignificent. Non ergo à communi ſententia recedendum, quæ aſſerit, ut diximus, Sacerdotem conficere Sacramentum, etiamſi addat formæ Baptiſmi, *in nomine Beatæ Virginis*, dummodò per illa verba non intendat baptizare in nomine Virginis ſicuti in nomine Patris, &c. ſed tantùm executione intendat auxilium Beatæ Virginis baptizato implorare.

3. Ad argumentum verò Jacobi de Graſſis reſpondetur, additionem non ſemper vitiare Baptiſmum, ſi non collat prorſus ſignificationem formæ, quod non accidit ex dictis in noſtro caſu. Vide Alciat. *in l. 1. §. Sed ſi mihi*, *n. 6. ff. de verb. oblig.* & Gaſparum Caballinum *in ſuo millelogio juris*, *part. 1. millelog. 248.*

R E S O L. LIX.

Mulier quædam domi puerum baptizavit Italicè, hæc verba pronuntians, Io te battezo, co'l nome del Padre, co'l nome del Figliuolo, & co'l nome dello Spirito ſanto, *ſtatim à me quæſitum fuit, an Sacramentum ſub tali forma adminiſtratum fuerit validum?* Ex part. 2. tract. 13. & Miſcell. 3. Reſol. 15.

§. 1. MArtinus Bonacina, vir hujus litteraturæ conſultiſſimus, *de Sacram. diſp. 2. qu. 2. punct. 4. n. 5.* negativè reſpondet; nam, ait ille, dicendo, *in nomine Patris in nomine Filii*, &c. licèt exprimatur Trinitas perſonarum, non exprimitur tamen unitas eſſentiæ, quæ in forma baptiſmi eſt de ſubſtantia. Ergo. Unde ſi aliquis baptizaret in nominibus Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, non conficeret Sacramentum; quia illa dictio *in nominibus*, non importat unitatem eſſentiæ & virtutis, ſed potiùs numerat perſonas, & relationes. Et quamvis hujuſmodi numeratio ſit vera, quia tamen unitas perſonarum in deitate non explicatur, ideò talis forma non eſt ſufficiens. Sic communiter Doctores. Item ſi aliquis baptizaret, ut olim quædam mulier apud Comitol. *in reſ. mor. lib. 1. qu. 10.* ſub hac forma, *Io te battezo co'l Padre, co'l Figliuolo, & con lo Spirito Santo* invalidum eſſet ſacramentum, quia in his verbis non exprimitur unitas divinæ eſſentiæ. Ergo. Vide etiam Didacum Nugnum *in 3. part. tom. 1. qu. 66. art. 5. diffic. 4. fol. 157.*

Quoad hoc supra vide dict. Res. 4. per tot. & signanter ejus §. 2. & 3.

2. Sed quidquid dicat Bon. contraria ſententia eſt prorſus amplectenda; nam ut aſſerit Suar. *tom. 3. diſp. 21. ſect. 3.* Coninch. *3. part. qu. 66. art. 6. num. 58.* & Petr. Cabrera *de*

Sa-

Sacram. qu. 66. art.5 n.22. & alii, qui baptizat sub hac forma, *Ego te baptizo, in nomine Patris, in nomine Filii*, &c. non ideò asserit esse plura nomina; sicut qui diceret *in nominibus*, sed idem essentiale Dei nomen commune tribus, ter reperit, quod rectè fieri potest absque pluralitate, sicut verè dicitur Pater Deus, Filius Deus, Spiritus sanctus Deus, sed Dii nuncupari non possunt, quia hoc significat naturarum pluralitatem, illud verò minimè quia sunt verus, & idem Deus. Et sic in nostro casu consului dictum infantem fuisse, & esse verè baptizatum.

R E S O L. LX.

An baptismus sit validus, si conferatur hac forma, Baptizata est, *vel* baptizatus est in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, *qua forma utuntur Chaldæi?*

Et an in Sacramento Baptismi, Confirmationis, Pœnitentiæ, Ordinis, & Extremæ unctionis exprimenda sit persona suscipiens ista Sacramenta?

Et an sit certum pronomen illud ego, *& dictionem illam* Amen, *non esse de necessitate Sacramenti?*

Et cursim docetur, quod baptismus datus ab Apostolis in nomine Christi validus fuit, & nunc validus esset, si in eadem forma conferretur.

Et quæritur, an Baptismus datus in nomine unius personæ Divinæ, quæcumque illa sit, validus sit, dummodò vera fides omnium trium retineatur?

Et an Baptismus datus sub hac forma, Baptizo te, in nomine Dei, & Sanctæ Crucis, *sit validus?*

Et tandem quæritur, an sit valida forma baptismi, qua utuntur in Dalmatia, videlicet, Ego te Christizo, *seu* Christianum facio in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti? Ex part. 10. tr.16. & Miscell. 6. Res.92.

Sup. hoc [illegible] Res. [illegible]

§. 1. HAc forma in baptizando utuntur Chaldæi, de illa dubitatum fuit Romæ anno 1630. ut patet apud Nazarium, *ubi infrà*. Et invalidum baptismum sic collatum esse patet ex rationibus. Primò, Quia alioqui actus baptizandi non significabitur, quatenus hic, & nunc fit in particulari: quod tamen est necessarium: nam Sacramentum consistit in actu particulari, qui hic, & nunc fit circa certum subjectum, ut homo intelligat, se hic, & nunc sanctificari. Secundò, quia effectus baptizati non est remissio peccatorum in communi, sed hinc collata: ergo ut Sacramentum significet huic conferri gratiam, & remissionem, debeo exprimi persona, cui confertur. Quam ob causam etiam Sacramento Confirmationis, Pœnitentiæ, Ordinis, & Extremæ Unctionis exprimenda est persona suscipiens. Tertiò, quia Baptismus est spiritualis quædam regeneratio: generatio autem requirit distinctionem inter generantem, & genitum; quam distinctionem oportebat exprimi. Et ita docet Divus Thomas *in 3. par. qu. 66. ar. 5. ad 4* Vasquez *tom. 2. disp. 142.* Trulench *de Sacram. lib. 1. cap. 3. dub. 4. num.6.* Præpositus *in 3. par. qu. 66. ar. 5. dub.3 n.43.* Leandrus *de Sacram. tom. 1. tr. 2. disp. 3. qu. 7.* Martinus de S. Joseph *in Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 1. de Baptismo, n. 3.* Reginaldus *to.2. lib.27. nu.35.* Toletus *lib.2. cap.19. n.5.* Sayrus *de Sacr. lib. 1. cap 4. ar.4.* Sotus *in 4. dist. 3. qu. unic. ar. 5.* Aversa *de Sacram. Baptismi, qu. 66. sect. 5.* Bonacina *de Sacram. disp. 2. qu. 2. punct. 4. num. 2.* Gesualdus *in Theol. Moral. tom. 1. tract. 3. cap. 5.* Surianus *de Sacram. tom. 1. lib. 2. cap. 3.* Henriquez *lib. 2. cap. 8. §. 4. in Glossa litera* K. Bellarminus *de Baptismo, lib. 1. cap. 3.* Fillincius *tom. 1. tract. 2. cap. 3. num. 53.* Stephanus à Sancto Gregorio *de Sacram. lib. 3. cap. 12. num. 7.* Petrus à Sancto Joseph *in Idea Sacram. cap. 9. resol. 4.* Opatavius *de Sacram. tract. de Baptis. disp. 1. qu. 4. num. 28.* Bizozerus *de Sacram. par 2. cap. 3. num. 5.* Ochagavia *de Sacram. tract. de Baptismo qu. 8. nu. 7.* Sylvius *in 3. par. D. Thom. qu. 66. ar. 5. concl. 3.* Bassæos *in Flor. Theol. vers. Baptismus 11. num. 13.* Layman *in Theol. lib. 5. tract. 2. cap. 4. num. 2.* Nugnus *in 3. par. tom. 1. qu.66. ar. 5.* Barbosa *de Potest. Parochi, par. 2. cap. 18. num. 50.* Caspensis *in Curs. Theolog. tom. 2. tract. 17. disp. 1. sect. 3. num. 23.* Escobar *in Theolog. Moral. tr. 7. exam. 2. cap. 2. nu. 20* Fernandez *in Medulla Cas. par. 2. cap. 2. §. 4. n. 3.* Martinus Ledesma *in prima 4. qu. 7. ar. 6. dub. 5.* Petrus Ledesma *de Sacram. tom. 1. cap. 4. conf. dub. 3.* Machadus *tom. 1. lib. 3. par. 1. tract. 2. document. 3. num. 3.* Ludovicus à San Juan *in sum. qu. 1. ar. 3. de Sacram. Baptismi dub. 1. diffic. 1.* Candidus *to. 1. disquis. 16. ar. 3. dub. 4.* Joann. de la Cruz *in direct. consc. par. 2. de Sacram. Baptismi, qu. 1. concl. 3.* Tannerus *tom. 4. disp. 2. qu. 1. punct. 4.* Cabrera *in 3. par. qu. 66. ar. 5.* Baunius *in Theolog. Mor. tom. 1. tract. 2. qu. 6. asser. 2.* Marcus Senius *tom. 1. de officio Parochi disp. 3. diffic. unica, quæst. 2. num. 5.* Raguccius *in Lucerna Parochorum de Sacram. Baptismi quæst. 29.* Estius *in 4. Sent. distinct. 3. §. 3.* Martinon *de Sacram, tom. 4. disp. 23. sect. 3. num 17.* Castrus Palaus *tom. 4. tract. 19. disp. unic. pun. 5. n. 5.* Lessius *in 3. par. D. Thom. qu. 66. ar. 5. dub. 2. n. 18.* Vuigers *de Sacram. qu. 66. ar. 6. concl. 4. n. 26.* Senna *in 3. par. qu. 66. ar. 5.* Merceris *de Sacram. qu. 66. art. 5.* Aravio *in 3. par. qu. 66. disp. 5. ar. 1. de Baptismo diffic. 7.*

Sup. hic pro Sacram. Confirmationis [illegible] Res. [illegible] pro Pœnitentia [illegible]

2. Dicendum est itaque, quod ad essentiam, & valorem formæ Baptismi necessarium est exprimere personam baptizati, quod constat ex traditione Ecclesiæ, quæ ita intellexit verba illa Matthæi ultimo, baptizantes eos, ut Christus non solùm voluerit, quod non baptizari, significari particula, *eos*, re ipsa baptizentur, sed quod etiam verbis exprimantur: & satis congruenter; & aliàs si persona baptizati non exprimatur, actus baptizandi non significabitur, neque denotabitur determinatus in individuo, quia determinatur per personam, quæ baptizatur: sed significabitur, & denotabitur indeterminatus, & indifferens ad hanc, & ad aliam personam, & ad personam ipsius baptizati, & ad personam alterius. Quia quamvis persona baptizati sit quæ baptizatur, ea tamen non expressa, nihil in forma profertur, quo actu baptizandi denotetur determinatus: quamvis forma proferatur, personam illam baptizando. Concedo quod tamen necessarium est ad essentiam formæ baptismi, personam baptizati exprimere, ut sufficiat eam quovis modo exprimere, sive pronomine, *te*, sive pronomine, *vos*, authoritatis baptizari causa sive proprio nomine demonstrativo, *hunc*, sive nomine proprio, sive nomine appellativo: in quo Doctores conveniunt.

3. Verùm Ioan. Paulus Nazarius ex Ordine Prædicatorum præstantissimus Theologus interrogatus de hoc casu licèt nostræ sententiæ superiùs adductæ adhæserit *to. 8. opusc. 3. cas. 2. fol. 338.* tamen postea *casu 3.* conatur talem formam baptismi defendere; sic itaque asserit *fol. 342.* Dico primò, formas illas, licèt verbo præteriti temporis sint expressæ, posse tamen ut veras defendi in eo, aut consimili sensu, quo veritas defenditur formæ sacramenti Eucharistiæ sub specie panis, quia dicitur: *Hoc est Corpus meum*, ut enim ait S. Thomas *in 3. par. qu. 78. art. 5.* Verba illa virtutem habent factivam conversionis panis in Corpus Christi, & ideò comparantur ad alias locutiones, quæ habent solùm vim significativam, & non factivam, sicut comparatur conceptio intellectus practici, quæ est factiva rei, conceptioni intellectus nostri speculativi; quæ est accepta à rebus, & ideò, sicut conceptio intellectus practici non præsupponit rem conceptam, sed facit eam; ita veritas hujus locutionis non præsupponit rem significatam; sic enim se habet Verbum Dei ad res factas per verbum. Hæc autem conversio non fit successivè, sed in instanti. & ideo oportet intelligere prædictam locutionem, secundum ultimum instans prolationis verborum. Quam doctrinam explicat egregiè Cajetanus in suo Commentario ad dictum articulum, quem alii sequuntur discipuli Divi Thomæ. Similiter ergo dicendum est, verba illa: quibus in baptizandis mulieribus, aut viris utuntur Chaldæi, ut formis, intelligenda esse secundum ultimum instans, in quo terminatur, & in quo baptizato confertur effectus Sacramenti; sunt enim verba practica non minus, quàm illa: *Hoc est Corpus meum*, Igitur secundum illud instans suam habent veritatem.

4. Secundò dico, ex solo textu Scripturæ Divinæ Matthæi ultimo clarè non haberi necessarium esse in forma Sacramenti Baptismi, exprimere personam baptizatam per ejus proprium nomen, aut per pronomen, & multo minus personam Ministri, Sed ex illis Christi Domini verbis, Baptizantes eos, Catholica Ecclesia Divinitus edocta, intellexit in forma Sacramenti Baptismi, actionem Ministri, & personam baptizati exprimendam esse, ut habetur in Catechismo ad Parochos jussu Pii V. edito ex decreto Concilii Trident. Quam doctrinam Noster Doctor S. Thomas divinè ut solet, ante Concilium expresserat *in sua 3. par. qu. 66. art. 5.* & alii Concilio Antiquiores.

5. Tertiò dico, nullam me hactenus invenire potuisse alicujus Summi Pontificis definitionem, asserentem, Baptismum nullum esse, si in ejus forma non exprimatur forma baptizati. Nam licèt in titulo de Baptismo, & ejus effectu *capite primo*, sic definiat Alexander III. si quis puerum in aqua merserit, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen; & non dixerit: *Ego te baptizo*, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen, non est puer baptizatus; Non tamen affirmat, hæc singula verba esse de necessitate Sacramenti (Certum est enim pronomen illud, *Ego*, & dictionem illam, *Amen*, non esse de necessitate Sacramenti) sed intendit excludere modum illum baptizandi absq; expressione actus baptizandi: Unde etiam in Ro- [Sup. hoc pronomine: Ego [illegible] Res. 4. [illegible]]

mano

§ Sed ego. In hoc, vbi Et secundum. Et pro dictione, Amen, contenta in hoc textu lib. 10 dicto §. Et vers.

mano Catechiſmo non toboratur, ſed magis approbatur forma in Eccleſia Græcorum coouſueta, videlicet: Baptizetur ſervus Chriſti, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, in qua nec perſona baptizantis, nec perſona baptizati exprimitur per oomen, aut pronomen aliquod ſingularem perſonam à ceteris diſtinctam ſignificans. Nec obſtat, quòd in forma Græcis ab Eugeoio præſcripta, ponatur dictio illa, *talis*, quia ſignificatur denominandam eſſe perſonam baptizati per nomeo proprium, aut pronomeo: Nam dici poteſt, expreſſionem illam non ſuiſſe appoſitam, ut omninò neceſſariam, ſed ad majorem expreſſionem, & profeſſionem accidentalem, ſecundùm quam ſimilior eſſet formæ Eccleſiæ Latinorum, quæ eſt omoium perfectiſſima.

6. Quartò dico, in forma, ſive formis Chaldæorum ſatis benè iotelligi poſſe perſooam tam baptizantis, quàm baptizati, ut implicitè ſignificatam. Cùm enim, ut ante dictum eſt, verba, quibus formæ Sacramentorum integrantur, non ſint ſpeculativa, ſed practica, & ut talis formaliter à miniſtro proferatur (alioquin nihil efficereot) æquipollere videotur verbis imperativis, quibus imperium agentis particularis, & determinati defertur ad paſſum particulare, & determinatum, non ſolùm ea ratione, quòd actiones omnes ſint alicujus agentis particularis, & determinati circa paſſum ſingulare, & determinatum, ſed etiam ea ipſo modo ſignificaodi, quòd verbo imperativo denotatur, ſed importatur, ut patet io forma Græcorum utente verbo, *Baptizetur*. Cùm igitur verba formæ Chaldæorum practicè, ſeu ut practica formaliter prolata æquivaleant verbis imperativis, videtur in eis utraque perſona tàm baptizaotis, quàm baptizati ſaltem virtualiter, & implicitèr ſigoificari.

7. Poſtremò dico, mihi ob dictas rationes ſatis probabiles eſſe prædictas Chaldæorum formas, ut io ſubſtantialibus ſufficientes poſſe Summi Pontificis auctoritate, ad evitanda ſcaodala tolerari, quod poſſet ea aliis formis Sacramenti Baptiſmi conſimiles, aut etiam majores habeotibus defectus ſignificationis confirmari: quas tamen oonnulli ex præcipuis Doctoribus validas eſſe judicaruot.

8. Nam, ut definit Nicolaus Papa reſpondens ad conſulta Bulgarorum, & habetur de conſecratione *diſt.5.can.4* Baptiſmus ab Apoſtolis datus io oomine Chriſti validus fuit eò quòd implicitè continebat invocationem Sanctiſſimæ Trinitatis, & Gloſs. *in primum cap. de Baptiſmo, & ejus effectu*, dicit validum etiam ounc futurum eſſe Baptiſmum, ſi ia eadem forma conferretur, quæ fuit ſententia Ambroſii *in lib. de Spiritu Sancto cap.3.* Bedæ *in Actis Apoſtolorum cap.10.* Bernardi *Epiſt.430.* Hugoois de Sancto Victore *lib. 2. de Sacram par.6.cap.2.* Magiſtri *in 4.ſen.diſt.3.* Adriani *q. 2.* de Baptiſmo, quam etiam videtur approbare Cajet. *in 3. par.qu.66.ar.5.* licèt omnes alii Patres, & ſcholaſtici cum D.Thom. *in alleg.qu.ar.6.* oppoſitum teneant; quorum loca, & dicta diligenter adootavit Suar. *in dict.art.6. d.21. ſect.3.* & Vaſq. *d 143.* Præterea Sanctus Ambroſius *loc.cit.* cenſuit, Baptiſmum datum in nomine unius Perſonæ Divinæ; quæcumque illa ſit, validum eſſe, dummodò vera fides omnium trium retioeatur, quia in una perſona tres omnes virtutes continentur, quòd tamen D. Thom. *in d. ar.6.* reprobat. Inſuper Sanctus Bern. *loc. cit.* affirmat Baptiſmum datum ſub hac forma: *Baptizo te in nomine Dei, & Sanctæ Crucis validum eſſe, quia nimirum in nomine Dei, tres omnes Divinæ Perſonæ implicitè ſignificantur*. Ex quibus probabilis aliquo modo reddi videtur eorum ſententia, qui dicunt ad validum Baptiſmi Sacramentum non eſſe neceſſariam explicitam, ſed ſufficere implicitam Sanctiſſimæ Trinitatis invocationem. Ex quo ſequitur, multò magis eſſe probabile valere Baptiſma, io quo ſolùm implicitè ſignificatur perſona baptizata. Hæc dixi, ut iteratæ veſtræ petitioni ſatisfaciam, ſub cenſura Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, cujus judicio hæc, & omnia mea ſubjicio.

9. Hæc omnia docet Nazarius, acutè quidem excogitata & quæ ſatis curioſa Lectoribus viſa oon dubito. Et in eorum gratiam conabor hanc ſententiam ita confirmare. Hæc forma Baptiſmi Chaldæorum eſſet iovalida, vel quia non exprimit perſonam baptizantis, vel quia non exprimit perſonam baptizati, vel quia actionem baptizandi ſignificat præteritam, ſed hæc omnia non obſtant; ergo Baptiſmus cum tali forma collatus erit validus. Probatur prima pars, nempè oon eſſe invalidam talem formam, quia oon exprimit perſonam baptizatam: Nam alioqui eſſet invalida forma Græcorum approbata ab Eug. IV. in Conc. Flor. videlicet, baptizetur ſervus Chriſti, in qua licèt perſona baptizati ſignificetur in generali, ſeu vagè, ſatis determinatur ablutio practicè, prout hic, & nunc exercetur circa talem perſonam. Nec ampliùs ſignificat in rigore forma Græcorum, quam refert Florentinum: nam vox, *talis*, ſigoificat ſolùm individuum vagum, & alii DD. ponunt illam formam per hæc verba dumtaxat: *Baptizetur ſervus Chriſti*, &c. Ubi ſolùm in generali ſignificatur perſona baptizata. Sic docent Laym. *ſuprà*, & Paulus *tom.3 tr. 19.punct.5.n.5.* quibus adde Franciſcum Lugo *de Sacram.lib. 2.cap.7.qu.2.num.14.* Sed in noſtro caſu idem accidit, quia mulier baptizata, licèt vagè determinetur, ſatis in particulari practicè per ablutionem deſigoatur. Ergo talis forma erit licita.

Sup. hac iſt in Reſ. 45

10. Quod autem ſit licita quoad ſecundam partem, oon obſtante quòd actionem baptizandi ſignificet ut præteritam. Probatur ea auctoritate Divi Thom. *ubi ſuprà*, quia hæc verba. Baptizata eſt, non præſupponunt rem conceptam, ſed illam faciunt, & veritas dictorum verborum non ſupponunt rem ſigoificatam, ſed intelligenda ſunt ſecundùm ultimum inſtans, io quo terminantur, ut io Sacramento Euchariſtiæ illa verba: *Hoc eſt Corpus meum*, ut obſervat Serra *in 3.par.D.Thom qu.71.ar.5.* & ibi Leſſius *au. 14.* Sed hæc omnia poſſunt applicari in caſu noſtro, nam verba illa *Baptizata eſt*, vel *baptizatus eſt*, intelligeoda ſunt ſecundùm ultimum inſtans, in quo à Miniſtro proferuntur, & to quo gratia Sacramentalis profertur. Ergo Baptiſmus cum tali forma collatus erit validus. Confirmatur. Nam forma Græcorum dicitur: Baptizetur ſervus Chriſti: in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & tamen ut rectè obſervat Sapientiſſimus Leſſius *in 3.par. Divi Th.qu.66 ar.5.dub.2.num.18.* is, qui baptizatur, nondum eſt ſervus Chriſti, ergo illa verba (ait Leſſius) non videntur verè prolata; Sed ego reſpondeo, quòd ille talis efficitur ſervus Chriſti per Baptiſmum io ultimo illo inſtanti, quo profertur forma, ideo pro illo ioſtanti intelligenda ſunt dicta verba, licèt aotea prolata; & ideo optimè vocatur ſervus Chriſti. Sic & in caſu noſtro dicendum eſt, verba illa, *Baptizatus eſt*, vel *Baptizata eſt*, non eſſe falſa, nec tempus præteritum reſpicere, ſed ultimum inſtans, in quo terminantur verba formæ, & in quo verè dicitur: *Baptizata eſt*, vel *Baptizatus eſt*. Itaque io caſu noſtro dicendum, eſt, quòd Miniſtri Chaldæi utuntur verbo illo actum ablutionis ſigoificante, prout modum habet imperanti, cùm ſignificet actum ablutionis, ut exeuntem à baptizante, & ut directum ad ſingularem illam perſonam; quæ actu abluitur à Miniſtro, & cum invocatione Sanctiſſimæ Trinitatis videtur legitima.

11. Sed his minimè ſuffragaotibus, ego puto non eſſe admitteodam ſeotentiam Nazarii, ex rationibus ſuperiùs adductis, & ſtante praxi, Declaratione, ſeu Traditione Eccleſiæ, quæ ita interpretavit verba illa Matth. ult. *Baptizantes eos*, &c. ubi profectò perſonæ, quæ erant baptizaodæ, fuerunt expreſſæ. Vide Dicaſtillum, cujus verba adducam in ſeq. Reſ. Deinde Nazarius pro firmanda ſua ſeotentia admittit taoquam probabiles aliquas opioiones, quas commuoiter DD. tanquam improbabiles refellunt: & ideo vide Tann. *t.4.diſp.5.qu.1.dub.3.n.91.* & alios, *ubi ſuprà*. Ergo &c.

* Adducis in §. ad Reſ. ſeq.

12. Nota hìc obiter Eminentiſſ. Cardinalem de Lugo, *in Reſpond. Moral.lib.1 dub.3.* per totam latè diſputare. An ſit valida forma Baptiſmi, qua utuntur in Dalmatia: Ego te Chriſtizo, ſeu Chriſtianum facio, in nomioe Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & ejus doctrinæ ego adhæreo.

RESOL. LXI.

An forma Baptiſmi in Eccleſia Græca ſit iſta? Baptizetur, vel Baptizatur ſervus Chriſti, &c.

Et difficultas eſt, an validè in utraque forma baptizetur?

Et an in ipſis formis exprimendum ſit nomen ſuſcipientis Baptiſmum in particulari?

Ex quo deducitur Baptiſmum apud Græcos factum ſine expreſſione perſonæ baptizatæ per nomen, aut pronomen eſſe ſub conditione iterandum.

Et an ita baptizans ſine expreſſione perſonæ, & nominis baptizati peccet mortaliter. Ex pat.10.tr.16.& Miſc.6.Reſ.93

§.1. Esse hanc ultimam obſervat ex Filliucio Pater Geſualdus *in Theol. Moral tom.1.tr.1.cap.5.* ubi ficait. Notandum, quòd Græci non dicunt, (ut aliqui putant) *Baptizito*, ideſt, Baptizetur per ſubiunctivum (ut quidam Latinorum exiſtimarunt) ſed dicunt *Baptizete*, ideſt, Baptizatur, per modum Indicativum temporis præſeotis; ita enim habetur in Rituali Græcorum, quod benè admittit Filliuc. *tom.1.tr.2. de Baptiſm.cap.3.* & alii.

Sup. contentis in hac Reſ. lege latam doct. Reſol. præcedent.

2. Et hæc forma ſufficiens eſt ad perficiendum verum Sacramentum, ſecundùm omnes ut patet per Concilium Florentinum, in decreto Eugenii, & ex uſu antiquiſſimo Ecele-

clesiæ Græcæ: Unde credibile est, eam accepisse à Sanctis Patribus Episcopis Catholicis, qui coosueveruot ita baptizare, ne Ministri videreotur sibi irrogare efficaciam Sacramenti, & illius schismatis occasionem fuogerent, cujus fit mentio *Epist.1.ad Corinth.cap.3.* Quando onusquisque de suo Ministro Baptismi gloriabatur diceos. *Ego sum Pauli, ego Cephæ*. Quapropter increpavit eos Paulus, dicens; *Numquid in nomine Pauli baptizati estis?* Et sic introducta fuit hujusmodi forma, quæ in esseotialibus noo differt à forma Ecclesiæ Latinæ, oisi tantùm materialiter. Ita Gesualdus, cui adde Emineotissimum Domioum meum Cardinalem Lugo *de Sacram. in genere, disp.2.sect.6.num.42.* & Petrum à Saocto Joseph *in Theol.Sacr.cap.9.ref.4.*

3. Verùm alii asseruot, formam Baptismi Græcorum esse, baptizetur servus Christi. Et ita docet novissimè Franciscus Lugo, *ubi supra*, Nazarius *tom.8. opusc.3. cas.1.* Trollench. *de Sacram.lib.2.cap.1.dub.4.num.2.* Martinon. *de Sacram.tom.4.disp.23.sect.2.num.17.* & alii communiter. Difficultas est, An validè io otraque forma baptiaetor, & negativè respondet Hurtadus, *de Sacram.Baptismi disp.1. diffic.8.* ubi sic ait; Unde io forma Græcorum, baptizetor talis servus Christi, io nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, neque subintelligi, à Christo, vel à Deo sed à me, quia baptiaans loqoitur secum, quasi cum altero, uti eoo rarò fit. Et id denotatur verbo illo Imperativi, baptizetur, quia eo ipso, quod imperativè baptizat, dicendo, baptizetur, denotat se habere potestatem ad baptizandum, & esse qui baptizat? quiasi eam potestatem oon haberet, ineptè diceret, baptizetur, quia imperare est proprium habentis potestatem. Dirigitur autem dictum imperium eoo ad effectum ipsum, qeia effectus non significatur à verbo, baptizetur, quia in primis non significatione verbali, quam habet ex hominum impositione, ut patet, nec significatione sacramentali, quia hæc significatio convenit toti formæ, & toti materiæ proximæ invisibiliter, sed dirigitur ad ipsummet Ministrum actu exerceotem actum baptizandi, non imperium strictè, & propriè, sed latè, & impropriè, quòd solùm potest eo verbo significari, ad quemcumque dirigatur. Quia otem baptizatur absque imperio, diceodo, baptizatur talis servus Christi, vel baptizaris, non denotaret eum Baptismum ab ipso procedere, quia oon baptizat imperativè, nec proferendo aliquid, quo id denotetur, ac proiode invalidè baptizaret. Ita ille.

4. Sed ego contra illum teneo seotentiam Vasq. quam etiam teoet Cardinalis Lugo, *ubi suprà*, Guglielmus Estius *ubi infra*, & novissimè doctus Pater Leandrus *de Sacram.t.2.tr.2.disp.3.q.48* ubi sic ait, Dicendum, quòd utraque forma sit vera, & quovis modo pronuncietur, validus fiat Baptismus: Quia in decreto Eugenii citato sic habetur: Non tamen negamus, quio & per illa verba, baptizetur, (vel ut habetur io margine) baptizatur talis servus Christi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, vel baptizatur manibus meis talis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, verum perficiatur baptisma, &c. Ex Eugenio ergo, utroque modo ex dictis, pronunciatur forma; ergo quovis modo pronuncietur, validè efficietur baptisma. Ita ille.

Sup. (?) ... hos ab hinc usque in fin. hujus Ref. ... & ... etiam ... aliorum §§. ejus ... eundem not.

5. Sed circa dictam formam Græcorum adest alia difficultas. Ao in ipsa eaprimeodum sit nomeo suscipientis baptismum io particulari? & affirmativè respondet Estius *in 4.sent.dist.3.§.3.* ubi sic ait. Forma Baptismi perpetuò, & coostanter in Ecclesia servata hæc: Ego te baptizo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; tametsi pro eo quod in Latina Ecclesia, dicitur, Ego te baptizo, in græca, baptizetur, vel baptizatur N. servus Christi, addito etiam ejus, qui baptizatur nomine, dici solet. Ita ille; Cui adde Cabreram *in 3.part.D.Tho.qu.66.ar.9.* asserentem, ex Concilio Florentino, in forma Baptismi apud Græcos non satis esse, si persona baptizata explicetur in communi, sed esse io particulari designandam, etiam io forma Græcorum dicendo: baptizetur hic servus Christi, forma eamque Græcis ibi præscripta non est: *Baptizetur servus Christi*, sed hæc, *Baptizetur talis servus Christi*. Ex quo deducit, baptismum apud Græcos factum sine expressione personæ baptizatæ per nomeo, aut pronomeo esse sub conditione iterandum. Et ideo Petrus de Ledesma *de Sacram.tom.1.c.5. concl.1.dub.3.* sic ait: Digo lo segundo que me parece cosa necessaria, declarar la persona del que se baptiza, diziendo no solo en commun, baptizatur servus Christi, sea baptizado el siervo de Christo, sino tambien en particular. Esto pruevan los argumentos, y razones hechas por la conclusion passada. Esto se convence, porque eo la forma que usan los Griegos se dize, sea baptizado el siervo de Christo, Pedro, & Pablo. A cerca desto se ha advertir, que si alguno fuesse baptizado, no declaraodo en la forma la persona del que se baptiza en particular, peca mortalmeote el, que lo baptiza, y ha da bolver à baptizarse de baxo de condicion, porque por lo menos es dudoso el sacrameoto.

7. At non desuot adhæreotes oegativæ seotentiæ, & ita novissimè docet Pater Franciscus Lugo *de Sacram. lib.2. cap.3.q.2.n.14.* ubi sic ait: Licèt persona baptizati sigoificetur in generali, seo vagè, satis determioatur ablutio practicè, prout hic, & nunc exercetur circa talem personam. Nec ampliùs significat io rigore forma Græcorum, quam refert Florentinum 3. Nam vox, *talis*, significat solum iodividuum vagum, & alii DD. ponunt illam formam per hæc verba dumtaxat, *Baptizetur servus Christi* &c. Ubi solùm io geoerali significatur persona baptizata. Hæc Franciscus Lugo, adde Nazarium *in tom.8. suorum operum, opusc.3.cas.3.* ubi docet, quòd in Romano Catechismo non reprobatur, sed magis approbatur forma in Ecclesia Græcorum consueta, videlicet: Baptizetur servus Christi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, io qua nec persona baptizaotis, nec persona baptizati exprimitur per oomen, aut prooomen aliquod siogolarem personam à cæteris distinctam significans. Nec obstat, quòd io forma Græcis ab Eugeoio præscripta ponatur dictio illa, *talis*, qua significatur determinaodam esse personam baptizati per nomen proprium, aut pronomen. Nam dici potest expressionem non fuisse appositam, ut omninò necessariam, sed ad majorem expressiooem, & perfectionem accidentalem, secundùm quam similior esset formæ Ecclesiæ Latinorum, quæ est omoiom perfectissima. Unde Trullench. *de Sacram. lib.2.cap.1 dub.4.num.6.* & alii asserunt formam sufficientem Baptismi Græcorum esse. Baptizetur servus Christi. Et ideo non deseram hic apponere verba Castri Palai, *to.4. tr.19.punct.5.n.5.* sic asserentis: Ad Baptismum enim necessariò requiritur ea expressio, & determinatio personæ baptizaodæ, ut ex ea expressione satis constet, neminem seipsum, sed alium à se distinctum baptizare. Quod fieri non potest, nisi speciatim, seu generatim; directè tamen persona baptizanda exprimatur. Exprimitor autem speciatim, si dicas. Ego te baptizo. Ego baptizo Cajum generatim, si sub forma Græcorum baptismum conficias, ut si dicas: Baptizo servum Christi, servus Christi baptizetur. Ita ille.

7. Sed ego, ut consequenter loquar ad ea, quæ dixi in superiori Resolutione, putò io forma Græcorum exprimendam esse personam baptizatam; Unde Pater Dicastillus *de Sacram.tom.1.tr.2.disp.1.dub.5.num.83.* sic ait: Circa secuodum de persona, quæ baptizatur, conveoiunt DD. ad essentiam, & valorem baptismi oecessariò esse exprimeodam, sive dicatur, baptizo te, sive, baptizo hunc, sive, baptizo Petrum, sive, tu baptizaris à me, &c. sive baptizetur servus Christi Petrus, &c. juxta Græcos. Constat hoc ex traditiooe, & usu Ecclesiæ, quæ ita intellexit verba illa Matth. ult. Baptizantes eos, &c. ut Christus oon solùm voluerit, ut reipsa baptizentur noo baptizati, sed etiam quod exprimaotur io ipsa forma Baptismi, quod satis cnogrueos videtur; oam, si persona baptizati oon exprimatur, nec actus ipse baptizandi sufficienter significabitur, nec denotabitur actus determinatus in individuo, qui determinatur per persooam, quæ baptizatur, sed solùm sigoificabitur iodeterminatus, & iodifferens ad hanc, vel illam personam, & ad personam ipsius baptizati, & alterius; quamvis enim persona baptizati, sit determioata hic, & nunc; si tameo ea oon exprimatur, oihil io forma profertur, quo actus baptizandi denotetor determinatus, etiamsi proferatur personam illam baptizando. Hæc Dicastillus, & ego.

R E S O L. LXII.

Quidam Parochus post ablutionem statim pronunciavit formam Baptismi, quæritur, an validè baptizaverit?

Et doctrina hujus quæstionis infertur, idem esse dicendum de Sacramento Ordinis, & Extremæ Unctionis. Ex par.3.tr.4.Ref.6.

§.1. NEgativè respondent Scotus *in 4.dist.6.qu.2.ar.2.* Ricard. *dist.5.ar.4.qu.1.* Cajet. *tom.2.opusc.tr.26. de collat. ordinis*. Navarr. *cap.22.num.7.* Zambranus *de casibus occur temp mor.cap.1.dub.2.dict.2.* & alii. Et ratio est, quia verba, quæ Sacrameotum efficiunt, idem etiam significant; nisi autem cum verbis eodem tempore concurrat ablutio, falsa est enunciatio verborum, *Ego te baptizo*. Ergo nihil efficitur, atque adeo invalidum erit Sacramentum.

Sup. hoc supplenda doct. ref. 7. & in eom. 2. tr. 5. Resol. 16. & recitanter in 2.7.tr. 2. ex ref. unic. §. Nec valet, & D. Respondeo non esse. Et cum multis aliis DD. in 1. 4. tr. 8. Ref. partes.

2. Sed mihi contraria sententia probabilior videtur, quàm

quam docet Henriq. *lib. 1. de Sacram. in genere cap. 9. nu. 10.* ubi sic asserit: In conficiendis sacramentis generaliter requiritur quædam conjunctio, quia forma non actuat materiam, nisi aliqualiter conjunctam, & præsentem, idque maximè curandum est in sacramento baptismi, sine quo nihil prodest aliorum sacramentorum receptio, & in sacramento Ordinis sacerdotalis, sine quo confert ablutio, vel consecratio Eucharistiæ, ut dum quis aqua tingitur, vel dum tangit, aut acceptat vasa sacra, qui sacerdotio initiatur, debet minister proferre saltem partem aliquam verborum formæ, si tamen finita ablutione profert statim formam, vel finita forma ablueret, censetur simul moraliter, neque est repetendus baptismus. Ita Henriquez, & post illum docent etiam hanc sententiam Villalob *in sum. tom. 1. tr. 4. diffic. 2. n. 6.* Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 2. cap. 7. num. 5.* ubi ait, satis esse ad valorem sacramenti, si moraliter, id est, secundùm humanum agendi, & loquendi morem concurrant actio ministri, & proxima materia, videlicet ablutio, unctio &c. sicut in simili verè dicere censetur, Ego bibo, qui poculum in manu capit, statim illud ori applicaturus bibendi causa, neque enim credibile est, quòd Christus Sacramenta ad moralem hominum usum accommodata, metaphysico rigori adstringere voluerit.

3. Quamobrem quanta debeat esse conjunctio inter materiam, & formam sacramenti moraliter æstimari debet, & observari, ne fiat magna interruptio, ut ex modo agendi, & verba proferendi intelligatur unum alteri accommodatum esse: ita optimè Layman, qui pro hac opinione citat etiam Victoriam, & Suarez, duo lumina Religionis Dominicanæ, & Societatis Jesu: sed pro curiosis ponam hic verba Vincentii Fernandez de Heredia *in disp. de Sacram. in genere par. 6. dub. 2. n. 8.* ubi ita ait. Qui baptizatur, potest ablui in totum ante inchoatam formam, quinimò interposita brevi morula, exempli gratia, in qua possit (ut ita dicam) oratio Dominica recitari, adjici potest forma baptismi, & vice versa, quæ doctrina communis est Sacramentis Confirmationis, Ordinis, & Extremæ-Unctionis. Ita ille. Sed hæc sententia videtur nimis laxa, ac proinde non admittenda.

R E S O L. LXIII.

An si finita forma, antequam finiatur ablutio, infans moriatur, sit adhuc baptizatus?

Idem est de Sacramento Confirmationis, & Extremæ-Unctionis. Ex part. 5. tract. 3. Resol. 17.

§. 1. **Q**Uando verba formæ prolata sunt, sed ablutio continuatur, adhuc Paludanus *in 4. dist. 3. q. 3. ad fin.* existimavit non haberi sacramentum ante perfectam ablutionem, seu ultimam immersionem, quod etiam docere videtur *ibi* S. Thom. *art. 4. qu. 3. ad 3.* suaderique potest, quia ad minimum pertinet determinare quantitatem materiæ, & illi applicare formam: ergo quamdiu ipse continuat ablutionem, censetur nondum applicuisse formam, sed adhuc intendere illam applicare ulteriori ablutioni; ergo donec perficiatur ablutio, non est integer baptismus, nec proinde sortitur effectum. Confirmatur primò, quia in consecratione minister potest determinare hanc, vel illam panis quantitatem, & consecratio non cadit nisi supra materiam ab ipso designatam: ergo in baptismo similiter potest determinare ablutionem, & supra illam solùm cadet forma; sed eo ipso quod continuet ablutionem, censetur totam illam determinare ut materiam sacramenti: ergo donec perficiatur, non est sacramentum perfectum. Confirmatur secundò, quia si peracta prima immersione, v. g. perfectum esset sacramentum, conferretque suum effectum, frustrà adderentur aliæ duæ: ergo donec accedat ultima, non consistit baptismus.

2. Sed his non obstantibus contrariam sententiam tenendam esse puto, quam tuetur Hurtadus *de Sacram. Baptismi, disp. 1. diffic. 6.* Ochagavia *de Sacram. tract. unic. de Sacram. Baptismo, qu. 4. n. 9.* Granadus *de Sacram. in 3. par. cont. 4. tract. 1. disp. 4. n. 14.* ubi citat Suarez, Cajetanum, Sotum, Valentiam & alios. Nam eo ipso quod finitur forma baptismi perficitur baptismus, antequam finiatur ablutio; si quando finitur forma, sit ablutio inchoata, quamvis post finitam formam perseveret, quia quæcumque pars ablutionis, utpote homogeneæ, est vera ablutio: positis autem forma, & sufficienti materia, statim perficitur Sacramentum, ita ut non sit in potestate Ministri perfectionem sacramenti, seu sacramentalem significationem differre. Et idem sentiendum est de Sacramento Confirmationis, & Unctionis, cùm enim primò habetur Unctio sufficiens ad Sacramentum, & prolata est forma, intelligitur perfectum.

R E S O L. LXIV.

An ubi mutus, & orbatus manibus occurrunt, & infans est in articulo mortis, debeat ille abluere, & hic verba proferre, & sic dictum infantem baptizare?

Et an hoc saltem sub conditione faciendum sit?

Et si postea occurrat opportunitas, an etiam sub conditione Baptismus sit iterandus? Ex part. 3. tract. 4. Res. 11.

§. 1. **N**Egativè videtur respondendum, quia licèt unus possit multos unica simul aspersione in casu necessitatis baptizare, ita duo, vel plures non possunt simul baptizare, ut docent communiter Doctores, sed hoc accidit in casu nostro. Ergo. *Sup. hoc in duabus Resol. seq. Et infra in Resol. 70. §. ult. & in to. 1. tr. 1. Resol. 3. §. Secundò.*

2. Sed ait Fernand. de Heredia *disp. de Sacram. Baptism. part. 5. dub. 9.* quia nonnulli graves DD. contrarium in hoc necessitatis conflictu sentiunt, non dedecet in casu proposito sub hac conditione interiùs concepta (si ita conferri Baptismus potest,) applicare baptismum, melius enim est (ut ne solus in hoc casu judicem) dubium baptismum, quàm omnino nullum accipere. Ceterùm, si infans ille mortis evaderet periculum, esset iterum sub conditione baptizandus. Ita Fernandez. Hæc sententia non videtur probabilis, cùm DD. communiter oppositum sentiant. *Sup. hoc inf. lege dost Res. 76 & aliorum ejus annot.*

R E S O L. LXV.

An mutus, si alii non inveniantur, possit in articulo mortis baptizare infantem illum abluendo, si aliter manibus careas proferat verba formæ? Ex part. 5. tract. 6. Res. 2.

§. 1. **N**Egativam sententiam docent communiter Doctores, & novissimè Mæratius *tom. 3. de sacrament. Baptismi, disp. 5. sect. 4.* ubi sic ait: De tertio baptizandi modo Marsilius *in 4. qu. 4. art. 6. dub. 11.* validum censet fore Baptismum eo modo collatum in casu extremæ necessitatis: ut si puero mox morituro nullus adesset præter duos, quorum unus mutuus esset, alter membris omnibus captus, hoc enim formæ verba proferente, illo altero abluente, validum fore Baptismi sacramentum affirmat. Sed repugnat hac in parte cæteris communiter Theologis, tam antiquioribus, quàm recentioribus, nominatimque S. Thomæ quæstionis hujus 67. *art. 6. ad 3.* & præcedentis quæstionis *art. 5. ad quartum*. Ita Mæratius, cui adde Ochagaviam *de sacram. Baptismi tract. un. quæst. 13. num. 10.* Probatur hæc opinio. Primò, quia Sacramentum quod in extrema necessitate validum est, etiam extra illam est validum, & è contra; sed Baptismus in isto casu collatus, etiam juxta auctores oppositæ sententiæ, nullum valorem sortitur extra casum necessitatis: ergo neque etiam in illo collatus valorem sortiri poterit. Roboratur secundò hæc opinio, quia in primis non valet Baptismus ille collatus catechumeno in extremis constituto sub hac forma. Ego te baptizo, quia si denotent actionem abluendi exterius corpus illa verba, & significent interiorem animi ablutionem, forma est falsa, quia ille, qui profert verba, & qui pronunciat se abluere non abluit corpus, ut supponitur: ergo cum hac forma nullum omnino redditur Sacramentum. *Sup. hoc in Res. præterita & in Res. seq. & inf. in Res. 70. § ult. & in to. 1. tr. 1. Res. 3. §. Secundò potest.*

2. Si verò præfata forma denotet collationem sacramenti Baptismi, eodem modo falsa est forma, quia ab hoc sine dubio requiritur eundem Ministrum & proferre verba, & abluere exterius, quia utrumque denotatur per verba formæ secundùm illam significationem desumpta. Quia autem in prædicto casu unus & idem Minister utrumque non exhibet, hinc est nullum inde resultare Sacramentum. Deinde non valebit prædictus Baptismus, si uterque ille Minister baptizet sub hac forma; Nos te baptizamus, quia ad hoc ut esset hæc vera forma, uterque deberet abluere, sumpto verbo *baptizamus* in prima significatione, vel uterque deberet abluere, & proferre verba formæ, sumpta forma verborum in secunda significatione. Sed neque tunc uterque ablueret, quia uterque manus non haberet, neque uterque verba proferret, quia uterque linguæ usum non haberet; sequitur ergo neque etiam hoc modo Baptismum validum esse: ergo, &c.

3. Sed affirmativam sententiam præter Marsilium citatum tenet Fernandez de Heredia, & Joannes Chapeavilla quos adduxi supra *in tractatu de casibus occurrentibus tempore mortis*, ubi hanc quæstionem etiam agitavi, & *in 3. part. tract. 4. Resol. 11.* Sed ego negativæ sententiæ adhæreo. Verùm ad magis practicabilia, ut nostri moris est, deveniamus. *Sup. in Res. 1. not. præterit.* *Quæ hic est Resol. antecedens.*

RESOL. LXVI.

An tempore mortis, si quis accessum ad puerum non haberet possit è longinquo proferre formam, sub conditione, & jubere, ut alius illum aqua abluat?

Et si postea occurrat opportunitas, an etiam sub conditione Baptismus sit iterandus?

Et inter alia explanatur Baptismum à tribus ministratum omnium judicio esse invalidum, videlicet uno abluente, altero hæc verba proferente, Ego te baptizo, *tertio ista subjungente*. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

Et cursim infertur ordinem datum ab Episcopo, & Presbytero simul; Episcopo videlicet imponente manus, Presbytero autem benedicente, seu proferente formam, irritum esse. Ex part. 5. tract. 3. Res. 26.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Res. & inf. in Res. 70. §. ult. & in 6. p. tr. 1. P. ... §. Secundò possum.

§. 1. HUnc Baptismum esse invalidum, probatur ex D. Thom. *in 3. part. qu. 67. art. 6. ad 3.* & ex tribus absurdis, quorum unum est, validum quoque fore Baptismum, illo modo collatum extra casum etiam necessitatis, cùm ex supradictis constet eam materiam & formam quæ aliquo in casu ad Baptismi validitatem sufficit, ad ipsam quoque quovis alio in casu sufficere. Alterum est dici pari ratione debere validum fore Baptismum sine verbis ullis ore prolatis, aut in alio, quam naturalis aquæ liquore collatum in eo extremæ necessitatis casu, quo vel elementaris aqua deesset, sed adesset alius liquor, quo puer mox moriturus tingi posset, aut quo nullus adesset, qui puerum abluens loqui posset. Si enim, quia Baptismus puero ad salutem necessarius est eo casu, quo non aliter ipsi conferri potest, quàm uno abluente, altero formæ verba proferente validus est, ob eandem causam validus esse debebit eo casu quo non nisi in alio, quàm naturalis aquæ liquore, vel per eum, qui solis nutibus, & hujusmodi signis loqui potest, conferri poterit. Tertium est, eadem ratione validum Baptismum futurum, qui à tribus ministraretur, uno abluente, altero verba hæc proferente, *Ego te baptizo*, tertio ista subjungente, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, qua validus foret, qui ministraretur à duobus, uno abluente, altero formam proferente, quoniam disparitatis nulla legitima ratio adferri potest. Sicut autem Baptismus sic à tribus ministratus omnium judicio esset invalidus, quia idem, qui verbis iis, *Ego te baptizo*, profitetur se aliquem baptizare, profiteri etiam debet seeum, non in suo, sed in S. Trinitatis nomine baptizare: ita sic ministratus à duobus censeri pari certitudine debet invalidus, quia idem qui abluit, significare verbis debet se abluere, & qui hoc verbis significat, ro ipsa debet abluere. Et tandem hæc sententia probatur. Nam qui verba formæ proferret, nec exteriùs ablueret, falsitatem diceret, & ideo nullum efficeret Sacramentum, ut pote cujus ad essentiam, validitatemque formæ veritas necessaria est, ideo autem non nisi falsò proferret, quia sive diceret, *Ego te baptizo*, sive *Nos te baptizamus*, sive more Græcorum, *baptizetur servus Christi*, semper his verbis significaret, se externæ ablutionis actum exercere, neque tamen exerceret. Et ideo hæc omnia docet doctus Mæratius *in D. Thom. tom. 3. tract. de Baptis. disp. 5. sect. 3.* & Hurtadus *de Sacram. disp. 2. diffic. 6.* ubi citat Vasquez, Suarez, & Coninch, quibus adde Jacobum Granado *in 3. part. de Sacram. contr. 4. tract. 2. disp. 3. num. 9. dub. 2. num. 13.* Taunetum *tom. 4. disp. 4. quæst. 2. dub. 1. n. 17.* & Filliucium *tom. 1. tract. 2. cap. 5. num. 75.*

Sup. hic sup. Res. 64.

2. Sed his non obstantibus, in periculo mortis ita puerum esse sub conditione baptizandum, adnotavi *in 3. part. tract. 4. resol. 11.* docuisse Fernandez de Heredia, cui nunc addo Cajetanum *in 3. part. quæst. 67. art. 6.* teste Hurtadus *ubi supra*, ac Marsilium *in 4. sent. quæst. art. 6. dub. 11.* putantes fore talem Baptismum validum in casu extremæ necessitatis ut si puero morituro nullus adesset præter duos, quorum unus mutus esset, alter membris omnibus captus, hoc enim formæ verba proferente, illo altero abluente, validum fore Baptismum affirmant, & casus posset occurrere, & ideo etiam hanc sententiam docet novissimè Joannes Chapevilla *de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis, quæst. 20. de Baptismo*, ubi sic ait: Potest occurrere casus, quo Pastor non possit abluere, possit autem formam proferre, puta si nullus sit accessus ad puerum, quia ædes infectæ sunt a Magistratu occlusæ, neque permitteit accessum, quamvis injustè, vel si ipse truncatus sit manibus, & alter qui adest non possit formam proferre, in illo casu extremæ necessitatis licebit juxta alteram sententiam hoc modo conferre Baptismum, quia melius est in tali extrema necessitate accipere Baptismum dubium, & aliquo modo probabilem, quàm nullum. Erit tamen ille Baptismus sub conditione iterandus, si postea occurreret opportunitas recipiendi indubitatum Sacramentum ab uno & eodem Ministro.

3. Dices, jure Canonico ordo datus ab Episcopo, & Presbytero simul, Episcopo videlicet imponente manus, Presbytero autem benedicente, seu proferente formam, irritus esse declaratur; ergo nulli licebit hoc modo baptizare, ut unus abluat, alter verò formam proferat. Respondetur, negando consequentiam, non enim similis est casus ei, de quo agimus, quia in Sacramentum Ordinis conferendo Presbyter non potest esse Minister, & ideo cum Episcopo non potest componere unum Ministrum; & ex hoc solo capite evidens est illam ordinationem fuisse irritam, & nullam; in nostro autem casu quælibet persona concurrens posset esse sufficiens Minister Sacramenti Baptismi. Hæc omnia docet Chapeavilla *ubi supra*, & hæc sunt placita Doctorum circa præsentem quæstionem, de qua tamen infra *in tract. de mutis*, iterum sermo redibit. Ut in Res. præc.

RESOL. LXVII.

An infans moribundus, si ad illum non esset accessus, sit baptizandus, aspergendo eum aqua?

Et an consuetudo Ecclesiarum baptizandi per immersionem servanda sit?

Et, si in aliqua Ecclesia trina mersio usitata sit, an una tantùm adhiberi poterit cum integra prolatione forma? Ex part. 5. tract. 3. Res. 19.

§. 1. REspondeo affirmativè cum Chapeavilla *de sacram. Baptismi quæst. 19.* ubi etiam docet, quòd si Pastor certò sibi persuadeat se caput pueri aqua aspergere posse, licebit illi ad vitandum contagionis periculum hujusmodi baptizare, quia tunc cessat periculum nullitatis Baptismi, cùm constet per veram aspersionem verum conferri Baptismum.

2. Dicendum est igitur quamcumque ablutionem sive fiat immersione, vel infusione, sive aspersione, quantum ex se sufficere ad valorem, & essentiam Baptismi, quia quæcumque ex his est vera ablutio, quæ verbis formæ Baptismi significatur, quod etiam constat ex usu Ecclesiæ, quæ omnibus dictis modis usa est baptizare, nempè infusione, ut modò fit, & immersione, ut olim fiebat, & ut modò in Manuali Romano fieri permittitur, & aspersione, ut ex Sancto Laurentio *in ejus legenda* dicitur instante martyrio quemdam aspersione baptizasse, quando una die quinque millia baptizarunt ut dicitur *Actor. 4.* & idem est de ablutione facta tinctione, & idem docet Hurtadus *de Sacramento Baptismi, disp. 1. diffic. 4.* & alii communiter. In praxi tamen, secluso, ut diximus, casu necessitatis, ut ablutio licitè fiat, servandus est modus in unaquaque Ecclesia pro tempore præscriptus, & usitatus: licèt Possevinus *de officio Curati, cap. 16. num. 6.* Sotus & Henriquez, ut observat, nec improbat Granadus *de Sacram. contr. 4. tract. 1. disp. 4. num. 6.* doceant non esse peccatum mortale uno, vel altero modo baptizare, secluso contemptu, Sed hanc sententiam non approbat Ochagavia *de Sacr. tract. de Baptism. quæst. 5. n. 8.*

3. Notandum est tamen consuetudinem Ecclesiarum baptizandi per immersionem servandam esse, ut observat Layman *lib. 5. tract. 2. cap. 4. n. 4.* excepto casu necessitatis, propter quem effusione aquæ utendum etiam in Ecclesijs, quibus alioquin ordinarius baptizandi modus est per immersionem, sicuti supra ex S. Thoma intelleximus. Deinde si in aliqua Ecclesia trina mersio usitata sit, una tantùm adhiberi poterit, cum integra prolatione formæ ob periculum moræ, ne infantem priùs mori contingat, quàm tres mersiones fiant. Ita etiam docet Zambranus *de sacram. Baptismi, cap. 1. dub. 12. num 9.*

RESOL. LXVIII.

An debeat omitti Baptismus propter periculi infantis morituri, ut v. g. si puer sit ita tener & delicatus, ut credatur Baptismum fore causam mortis illius?

Et an baptizans in dicto casu sit irregularis?

Et cursim deducitur, quod licitè potest Parochus audire confessionem hominis qui alioqui moreretur in statu peccati mortalis, licèt sciat inde sibi mortem proventuram. Ex part. 5. tract. 3. Resol. 8.

§. 1. UT v. g. si puer sit ita tener, & delicatus, ut credatur Baptismum fore causam mortis illius, & tunc si Baptismus differri sine periculo potest, licitum, imò & obligatorium est: si verò sit periculum in mora. Sotus *in 4. dist. 3. quæst. unic. art. 8. in fine*, & Ledesma *1. 4. qu. 7. art. 8. dub. 3.* cum Scoto, Majore, & Gabriele, ea istimant Sup. hoc inf. in Res. 70. lege dict. §. Sed ... verum paulo post in fine ... Sed quæro

non

non licere tunc baptizare puerum, ſaltem, ſi propterea mors nimium acceleranda ſit, afferrique poſſunt Scotus *diſt.5.quæſt.3.* & Gabriel.*diſt.4.quæſt.2.art.3 dub.4.* dicentes non eſſe baptizandum infantem, quando inde mors eſſet proventura, Exiſtimo tamen longè probabilius puerum in prædicto caſu poſſe baptizari, licèt propterea mortis acceleratio magna futura eſſet. Ita ſentiunt Paludanus *in 4.diſt, 2.quæſt.3.num.9.in fine.* Zambranus *cap.1.de Baptiſmo dub.* 12. & docti recentiores. Pro cujus explicatione & probatione advertendum eſt, eſſe poſſe aliquos baptizandi modos, qui directè, & per ſe videntur ordinari ad occidendum infantem, v.g. abluere aqua omninò venenata, projicere in flumen, & ſimiles, & hi nunquam licent, quia directè occidere innocentem eſt intrinſecè malum, nunquam autem ſunt facienda mala, ut eveniant bona temporalia, aut ſpiritualia. Deinde certum eſt, curandum eſſe diligentiſſimè, ut tam in modo abluendi, quam in quantitate, aut qualitate aquæ naturalis proſpiciatur vitæ infantis, cui ſanè via poteſt moraliter nimium nocere Baptiſmus, ſi circumſpectè fiat. In caſu ergo, quo adhibita omni diligentia crederetur mortem illius accelerandam propter Baptiſmum, licebit nihilominus eum baptizare, ſi alioqui credatur abſque Baptiſmo moriturus. Probatur, quia id non eſt directè occidere, ſed indirectè, permittendo ſcilicet vitæ detrimentum, quod aliqua ratione provenire ex actione bona, nempè ex Baptiſmo; rectè autem poteſt quis exponere vitam manifeſto vitæ diſcrimini, propter maximum bonum ſpirituale. Cùm ergo ex Baptiſmo pendeat in prædicto caſu ſalus æterna infantis, licitè permitti poteſt vitæ temporalis detrimentum. Confirmatur, quia licitè poteſt Parochus audire confeſſionem hominis, qui alioqui morietur in ſtatu peccati mortalis, licèt ſciat inde ſibi mortem proventuram, ut benè Navarra *lib.2.de reſtit.cap.3. part.1.diffic.3.* ergo licebit etiam ne puer in originali decedat, baptizare illum, quamvia propterea ſit moriturus, ipſe enim infans ſi foret ſui compos, deberet ita velle, ac proinde nulla ei irrogatur injuria. Et hæc omnia docet Granadus *de Sacrament.in 3.part.contr.4.tract 4. diſp 4. nu.6. & 7.* & ante illum Zambranus *de Sacramen. Baptiſ. cap. 1, dub.2.num.11.* & Moſcoſus *in ſumma tr.2.c.1.a.3.in fine* [Si por deſoudar un niño para bautizarle en el cuerpo, u por echarla agua en la cabeza peligraſſe ſu ſalud, o vida, no ſe ha de dexar de bautizar, porque eſta muy pueſto en razon, que ſe poſponga ſu ſalud, y vida temporalem peligro por alcanzar la eterna] Ita ille. Vide etiam circa præſentem quæſtionem *de Sacram.in 3.part.quæſt.66.art.8.dub.1, nu. 84.* Ex his ſequitur baptizantem in noſtro caſu non eſſe irregularem. Ita Zambranus *ubi ſuprà num.96.* & alii.

R E S O L. LXIX.

An ſi Tyrannus velit infantem occidere, vel ſi dum agit animam alio modo non poteſt baptizari, liceat eum in puteum, vel flumen projicere, & an ſit baptizatus?

Et an hoc idem dicendum ſit de adulto Catechumeno? Ex part. 5.tr.3.Reſ.14.

§.1. TAlem non eſſe baptizatum docet Cabrera *de Sacram.in 3 par.qu.66.art.7.nu.17.* Ledeſma, Henriquez, Sylveſter, & Sotus penes Villalobos, *in ſum to.1 tract.5.diffic.5.num.7.* Sed ipſe meritò affirmativam ſententiam tenet, cui addo Ochagaviam *de Sacram.tr. 1. de Baptiſmo, quæſt.6.num.2.* & Joannem Præpoſitum *in 3. part. q. 66.art.8.dub.1.num.81.* ubi citat Suarez, Vaſquez, Gabrielem, & Victoriam. Idem etiam docet Ludovicus de San Juan *quæſt.1.art.3.de Sacram.Baptiſm.dub.1.* Gamachæus *in ſumm.Theolog.tom.3.in 3.part.quæſt.66.cap.2.* Layman *lib.5. tract.2.cap 3.num.5.* Mæratius *in 3 part.tom.3.tract.de Sacrament.Baptiſm.diſp.2 ſect.3.* & ratio eſt, quia in hoc caſu non deeſt forma, ut ſupponitur ab omnibus, nec deeſt materia, nec ſufficiens intentio Miniſtri ad Baptiſmum conferendum: ergo. Secunda pars antecedentis probatur. Materia hujus Sacramenti eſt ablutio, quæ, ut oſtenſum eſt, poteſt inveniri ſine emerſione, & abſque eo, quod pars, quæ dicitur ablui, detergatur aqua; ergo ex parte materiæ in eo caſu nihil deeſt. Unde ex his contra Scotum *in 4.diſtinct.3.quæſt.3.* Paludanum *diſtinct.6.quæſt.1.art.3.* Marſilium *quæſt.4.art.4.* Sotum *diſt.3.quæſt.unic.art.8.* & Sylveſtrum *ver. Baptiſmus quæſt.10.* ſequitur quod ad valorem Baptiſmi, qui in merſione fit, non ſit neceſſaria emerſio ipſi ſubmerſioni ſuccedens, ut tradunt Roſella *ver.Baptiſmus 4.num 1.* Suarez *in 3.part.tom.5.diſp.20.ſect.3.* Vaſquez *diſput.145.cap.3.* Coninch. *de Sacram. quæſt. 6.art.7.dub.5.* & alii, quia ſubmerſio corporis, quamvis ei non ſuccedat emerſio, ſeu extractio illius eſt vera ablutio, quia tunc aqua ita movetur ſuper ſuperficiem corporis, dum eam intrat, ut ſi ſordidum eſſet verè illud emundaret, ergo ſufficiens eſt ad valorem Baptiſmi.

2. Sed difficultas eſt in caſu, de quo loquimur an licitè dictus infans in puteum, vel in flumen projiciatur? & affirmativam ſententiam docet Ochagavia *de Sacram. tract. unic de Baptiſm quæſt.7. num.2.* ubi ſic aſſerit: Cùm puer baptizandus jam jam animam agit, & non eſt alia via illum baptizandi, niſi is in puteum ſuffocandus projiciatur: tunc licitè poteſt in puteum projici cum intentione eum baptizandi. Ita communiter Doctores, & præſertim inſinuat Vaſquez *tom.2.in 3.part.diſp.145.cap.3.* & probatur ratione, quia in moralibus parum pro nihilo reputatur; ergo illa parva, & penè inſenſibilis mortis acceleratio nihil eſt pendenda in iſto caſu, & idem credo propter eandem rationem poſſe contingere in adulto Catechumeno, quia eſt difficilis eſt per contritionem juſtificatio, & medio Baptiſmo facilis. Ita Ochagavia. Sed adversùs illum inſurgit Hurtadus *de Sacram Baptiſmi diſput.1 diffic 2.* Gamachæus *in ſumm.Theol tract.2.in 3.part.D Thom quæſt.66.cap 2.* Layman *lib.5.tract.2.cap 4.num.5.* Mæratius *tom.3. de Sacram. Baptiſmi, diſput.2.ſect.4.* & Præpoſitus *in 3.part quæſt.66. art.8.dub.1.num.82.* ſic aſſerens. Petes an liceat puerum animam agentem alias ſine Baptiſmo moriturum projicere in flumen, ut baptizetur, & ſalvetur? Reſpondetur non licere, ut communiter Doctores. Ratio eſt, quòd nulli liceat privata authoritate quempiam occidere citra ſui defenſionem, etiamſi alteri commodum aliquod accidat, cùm non liceat facere mala, ut eveniant bona; ſi tamen aqua non poſſet aliter haberi, poſſet puer per funem, vel caniſtrum in aquam demitti, & forma prolata extrahi. Hæc Joannes Præpoſitus.

R E S O L. LXX.

An ſi aliquis baptizaret infantem moriturum projiciendo eum in flumen, vel puteum, quando aliter baptizari non poſſit, peccaret mortaliter peccato homicidii, & irregularitatem incurreret?

Et ſupponitur tale Baptiſmum eſſe validum.

Et quæritur an ſaltem liceat tibi Baptiſmum proximè morituro miniſtrare, ex cujus adminiſtratione cognoſcis mortem accelerandam eſſe?

Et an ſic baptizans maneat irregularis?

Et notatur non valere Baptiſmum, ſi quis videat puerum ab alio projici in flumine, vel puteo, & proferat verba formæ?

Sed quid eſt dicendum, ſi puer è manibus baptizantis fortè elapſus eſſet, & tunc ipſe baptizans verba formæ proferret?

Et an valeat Baptiſmus, ſi quis aqua defluenti è tecto ſubmittit puerum abluendum, & verba Baptiſmi profert?

Et an mulier, quæ damnatur ad mortem, & eſt periculum, ne ex aliquo morbo unà cum prole moriatur, poſſit, ſervato juris ordine, priùs ſecari, ſi ſpes eſt, ut fœtus ita baptizari valeat? Ex part. 10, tract. 20. & Miſc. 6. Reſol. 21. alias 20.

§.1. SUppono Baptiſmum eſſe validum, ita Amicus, *in Cur.Theol.tom 7.diſput.11.volum 2.num.28.* & alii. Difficultas eſt, an ſi puer ſtatim ſit moriturus; ita ut acceleratio mortis non ſit notabilis, ſi aliquis miniſtraret tale Baptiſmum, incurreret irregularitatem, & peccaret mortaliter? & affirmativè videtur reſpondendum, unde Caſtrus Pal. *tom.4.tract.19 punct.4 num.12.* ſic ait: Omninò certum eſt, hanc Baptiſmi adminiſtrationem projiciendo baptizandum in flumen, vel puteum eſſe illicitum, & grave peccatum homicidii, tametſi alia via infanti miniſtrari Baptiſmus non poſſit, & timeatur ſtatim moriturus, quia ea immeritò æquè per ſe, & directè tendit ad occiſionem ac ad infantis ablutionem, imò potiùs ad ablutionem per accidens dirigitur ex ſola intentione mergentis, ad occiſionem autem, per ſe, & directè. Unde hic caſus eſt longè diverſus ab eo, qui oppugnans Civitatem Bellicum tormentum projicit, quo cognoſcit ibi aſtantem innocentem eſſe occidendum, & ab eo, qui fugiens mortem ſibi imminentem puerum in vita poſitum pedibus equi conculcat, & à muliere prægnante, quæ potionem ſumit, ex qua prævidet infantem in utero moriturum, quia mors ex his eventibus contingens contingit per accidens, cùm per accidens ſit: eo loci eſſe innocentem, quo bellicum tormentum projicis, & qua mortem tibi ab inimico imminentem fugis. Neque enim ex bellici tormenti projectione, neque ex fuga, neque ex ſumptione potionis ad ſalutem convenientis mora alicujus per ſe infertur, ſed ſolùm per accidens,

videos. Secùs est ex immersione infantis in flumen, vel puteum, ex hac enim per se directè, & necessariò mors infantis succedit. Non igitur esse potest licita. Ita Palaus & magis individualiter Gaspar Hurtadus *de Sacram. Baptismi disput. 5. diffic. 5.* sic asserens. Observandum tamen est, ut optimè Vasquez, & Ægidius, Baptismum factum projectione, seu submersione baptizandi in puteum, aut in flumen, in quo moriturus est, quamvis validum, esse illicitum, quamvis baptizandus nequeat aliter baptizari, & si eo modo non baptizetur, sit absque baptismo moriturus, quia projectio hæc per se, & seclusis circumstantiis, est directa occisio innocentis, imò inhumana, quæ adhuc ob salutem illius nequit à malitia excusari (quod ob rationem dictam contra Ochagaviam *quæst. 7.* verum existimamus, quamvis baptizandus jam agoniam agat) ac proinde baptizans in casu dicto erit irregularis. Ita ille; cui adde Aversam *de Sacram. Baptis. q. 66. sect. 4.* qui etiam nominatim Ochagaviam impugnat. Vide etiam Dicast. *de Sacram. to. 1. tr. 2. disp. 1. dub. 3. num. 66.* & Bassæum *in flor. Theol. ver. Baptism. 2. num. 7.*

2. Sed contra Hurtadum, & Aversam in favorem sententiæ Ochagaviæ, assero illam etiam tenere Sotum *in 4. sent. dist. 3. qu. unic. art. 7.* Serram *in 3. part. Div. Thom. qu. 66. art. 7.* & Mercerum *de Sacram. qu. 67. art. princ. q. 3.* ubi sic ait Notandum tamen est nullo modo ita esse baptizandum, ut scilicet Baptismus mortem corporalem causet, vel notabiliter acceleret, quia sic baptizando committitur homicidium, & incurritur irregularitas; non sunt autem facienda mala, ut eveniant bona. Addit tamen Sotus non censeri homicidium, quando minima esset mortis acceleratio per talem immersionem, propter certò imminentem mortem, quia minimum reputatur pro nihilo. Ita ille, & tandem novissimè invenio, hanc sententiam docuisse sapientissimum Lessium *in 3 part. Div. Thom. quæst. 66. art. 7. dub. 3. num. 33. & 34.* ubi hæc asserit: Hinc omninò consequi videtur, verè fuisse baptizatum infantem illum, de quo narrat Panormitanus *in cap. non ut apponeres, de Baptismo, & ejus effectu*, qui instante morte cùm portaretur ad Baptismum, aqua haberi non posset in via, projectus est in puteum, adhibita legitima verborum forma. Ita enim sentit Panormitanus *ibidem*, & Gabriel *suprà*, & Summa Rosella *verb. Baptismus 4. num. 1.* quamvis plerique alii in contraria sint sententia. Probatur, in priori casu infans est verè baptizatus, cur non etiam in hoc? Utrobique enim aquis mergitur, sed non emergitur, utrobique mors sequitur: utrobique adest legitima necessaria forma, & intentio ministri. Nec refert, quod minister non immergat illum immediatè, sed ex loco remoto projiciant, quia si fune eum dimitteret in calatho, esset verè baptizatus, etiam illorum judicio: item si eminus eum aqua perfunderet. Neque etiam requiritur intentio elevandi ex aqua, nam in sola mersione, seu contactu aquæ perficitur ablutio. Denique non refert, quòd ex tali projectione mors sequatur, & Baptismus ordinetur ad salutem infantis. Nam etiamsi fontem baptismalem veneno inficeres, vel aqua fervente ad occidendum infantem utereris; nihilominùs si verè intendas baptizare, erit ratus Baptismus: nam ablutio antecedit mortem. Avertere tamen contrahi peccatum homicidii, si infans futurus erat superstes. Quòd si mors omninò instabat, & aliter baptizari non poterat, non videtur homicidii crimen. Hucusque Lessius.

3. Sed ut verùm fatear, difficilis hæc opinio mihi videtur, nam ut rectè observat Joannes Vuigers [illegible] part. Div. Thom. qu. 66. art. 8. num. 43. Id in praxi minime [illegible]tum esset, quia incertum est de periculo tam instantis mortis. Deinde difficile esset apud Judicem hoc probare, & quamvis probaretur, forsitan nec sic satisfieret. Non audeo tamen sententiam adductam Lessii, & aliorum tamquam improbabilem damnare: Sed quæro, an saltem tibi liceat Baptismum infanti proximè morituro ministrare, ex cujus ministratione cognoscis mortem accelerandam esse? Respondeo primò cum Doctoribus statim referendis, casum moraliter esse impossibilem, nam cùm Baptismus minima aquæ tepefactæ effussione confici possit, vix credi potest, ex ea mortem accelerandam esse. Sed gratis admisso accelerari, respondeo Baptismum administrandum esse. Tum quia non per se, sed per accidens ex illa actione mors succedit, cùm per accidens sit prædictæ Baptismi administrationi baptizandum in ea esse dispositione, ut actio ita humana, & temperata illi nocere possit. Tum quia nocumentum illud ita leve contemnendum est, ne baptizandus in æternum pereat. Et ita ea Vasquez, Coninch, & Layman, docet Castrus Palaus *to. 3. tr. 19. pun. 4. n. 14.* quibus adde Hurtadum & Aversam, *ubi suprà*, & Caspensem *in Cur. Theol. tom. 2. tract. 27. disputat. 1. sect. 2. num. 18.* dicendum est itaque, quod quamvis baptizandus adeo infirmus sit, ut exiguam aquæ aspersionem, qua baptizetur, ferre non possit, absque periculo vitæ (quod moraliter accidere nequit) baptizandus est, ne moriatur absque Baptismo, quia accelleratio illa mortis hominis aliàs morituri, cui ratione dictæ aspersionis exponitur, adeò exigua, & insensibilis est, & fit modo ita humano, ut ob salutem æternam non sit contra rationem, ac proinde sic baptizans non manet irregularis quamvis re ipsa sequatur dicta acceleratio.

Sup. hoc sup. lege doct. Ref. 48.

Sup. hac irregularitate in hac Ref. ant. pont.

4. Nota verò hic obiter, non valere Baptismum si quis videat, puerum ab alio projici, & proferat verba formæ, neque enim ille puer potest dici baptizatus, seu ablutus ab eo, qui illa verba protulit. Ita Dicastillus, *ubi suprà*. Sed contrariam sententiam non minùs probabilem existimat Leandrus *de Sacramento tom. 1. tract. 2. disputat. 2. quæst. 30.* Primò, quia si puer è manibus baptizantis fortè elapsus esset, & tunc ipse baptizans proferret verba Baptismi, verè efficeret validum Baptismum, ergo & baptizans in nostro casu. Secundò, quia formaliter tunc verificarentur verba Baptismi, licet materialiter ab ipso baptizante non esset puer absolutus. Sed ego non recedo à sententia Dicastilli. Puto tamen quod valeat Baptismus, quando quis aquæ defluenti è tecto, submittit puerum abluendum, & verba Baptismi profert, quia in hoc casu, verè formaliter & materialiter, infans denominatur ablutus à submittente, & proferente verba Baptismi, sicut denominatur à projiciente in flumen. Ita Leandrus, *ubi supra, quæst. 30.* & ante illum Bonacina *de Sacrament. disputat. 2. quæst. 2. pun. 4. num. 25.* Nota verè hic obiter, quod ex Coninch, & Suarez, docet amicissimus, & doctissimus Pater Antonius Escobar, & Mendoza *in Theol moral. tract. 7. exam. 2. cap. 4. num. 13.* mulierem, quæ damnatur ad mortem, & est periculum, ne ex aliquo morbo unà cum prole moriatur, posse servato juris ordine priùs secari, si spes sit, ut fœtus baptizari valeat.

Sup. hoc sup. lege doct. à Ref. 63, 65 à 66. à ... Ref. 1. Vide §. Secundò potest.

Sup. hoc ult. notare mulie... Ref. 73 à 74.

RESOL. LXXI.

An si pueri moriantur in utero matris, possint ibi baptizari.

Et quid, si mors matris inde sequatur, vel prævideatur sequutura.

Imò, an mater eo casu teneatur permittere, ut proles baptizetur?

Ex par. 5. tract. 3. Ref. 12.

§. 1. NEgativè videtur respondendum, ex Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 5. difficult. 4. num. 4.* ubi ita asserit (Los niños, que estan en los vientres de sus madres no se pueden alli bautizar,) & ideo Ochagavia *de Sacrament. tract. de Baptismo, quæst. 4. num 5.* Ita asserit. Puer dum est in utero matris, etiamsi arte obstetricis eum aqua pertingat, nequit baptizari, quod expressè patet ex *cap. qui in maternis, de consecr. dist. 5.* ubi dicitur, non posse renasci secundùm Deum non est natus secundùm Adam. Hæc ille, & plures discipuli D. Thom. cum ipso *in 3. part. quæst. 68. art. 11.*

Sup. hoc in Ref. seq. à in ... Primò ut in ... Ref.

2. Sed ego puto cum Joanne Præposito *in 3. part. qu. 66. art. 8. dub. 3. num. 91.* quòd si actio ministri possit ad ipsum puerum, etiam in utero matris ea istentem, pervenire, nihil obstaret, quominus posset baptizari, ut si fistula possit pertingere ad ipsum infantis corpusculum, vel si propter apertam matris cicatricem aspersio aquæ possit ad illud pertingere. Probatur, infans in eo statu est homo distinctus à matre, & sufficienter natus ex nihilo: contrahitque peccatum originale; igitur si in eo statu aqua possit ad eum pertingere; baptizari potest. Unde sequitur, quòd in necessitate posset hoc modo baptizari, quando scilicet non affulget spes, quòd proles possit viva educi ex utero, & juxta modum à nobis positum possit illi succurri; Ita Præpositus. Vide etiam Marchantium *in resol. Pastoral. de Sacram. tract. 2. cap. 1. quæst. 2. cas. 4.* ubi testatur aliquos Theologos hanc sententiam docere.

3. Non desinam tamen hic adnotare eundem Præpositum docere, quòd licet mater viva exscindi non possit, ut proles baptizetur, quia non licet directè aliquem occidere, ut etiam bono spirituali ejusdem, vel alterius prospiciatur, possit tamen baptizari eo modo, quo diximus, si aqua ad eum pertingere valeat, etiamsi mors matris inde sequatur, & prævideatur sequutura quia in nostro casu actio ministri non respicit interitum matris pro suo termino, sed

Sup. hoc prf. ... lege doct. ref. 73. ... à Ref. 74. & sup. ... doct. Ref. 46 §. non desinam ... Ref. 10

io

in executione habet alium terminum, ſcilicet, ablutionem prolis, quæ in ratione ablutionis materialis, eſt quid indifferens; in ratione verò cæremoniæ Sacramentalis eſt honeſta, & ſubſequens mors matris ſolùm eſt permiſſa, atque adeò non imputatur ad peccatum: imò mater eo caſu tenetur permittere, ut proles baptizetur, nam ſi cum certo vitæ corporalis periculo tenemur ſuccurrere ſaluti proximi, quando moraliter certum eſt nos poſſe ſuccurrere, & certum eſt eum aliàs periturum, eâdem ratione tenemur in ſimilibus circumſtantiis permittere, ut cum aperto noſtræ vitæ periculo alius ſuccurrat; quamdiù tamen ex una parte non apparet mortale periculum, quòd proles non poterit naſci viva ex utero, & ex altera parte moralis ſpes, quòd efficaciter poterit ei ſuccurri in utero, Baptiſmum ei ipſa conferendo, mater non tenetur ſeſe aperto vitæ diſcrimini exponere; & proinde raró tenetur exponere ſe iſti periculo, cùm raró omnes illæ circumſtantiæ occurrant, Hucuſque Præpoſitus.

R E S O L. LXXII.

An puer exiſtens in utero matris poſſit baptizari? Ex par. 2. tr. 15. & Miſc. 1. Reſ. 43.

§. 1. NEgat Bonacina *de Sacrament. diſp. 2. quæ. 2. punct. 6. num. 6.* & Comitolus *in reſpon. mor. lib. 1. quæ. 13. num. 2.* Alexander de Alex *part. 4. quæſt. 8. memb. 7. art. 2. §. 1.* Richard. *in 4. diſt. 6. art. 2. quæſt. 1.* D. Anton. *part. 3. tit. 14. cap. 15. §. 1.* Sylveſt. *verb. Baptiſmus 6. num. 3.* & alii. Nam, ut ait D. Thom. *in 3. part. quæſt. 68. art. 11. ex D. Auguſt. Epiſt. ad Dardanum*, nemo renaſcitur ſpiritualiter, niſi priùs naſcatur naturaliter. Sed Baptiſmus eſt quædam ſpiritualis regeneratio; ergo non debet aliquis baptizari, priuſquam ex utero naſcatur.

2. Sed ego puto, poſſe puerum in utero matris baptizari, ſi in aliqua ſui parte aqua lavari poſſit. Ita contra Comitolum, qui mordicus contrariam ſententiam tenet ſentiunt hi omnes, Zambran. *in ſuis deciſ. caſ. conſ. cap. 1. dub. 3. num. 6.* Ledeſma *in 4. quæſt. 9. art. 11.* Suarez *tom. 3. in 3. part. quæſt. 68. art. 1.* Valent. *to. 4. diſp. 4. quæſt. 1. punct. 2.* Alphonſ. Vivald. *in Candelabro aur. part. 1. num. 16.* Victoria *in ſum. qu. 32.* Gabriel. *in 4. diſt. 4. qu. 2. art. 3. dub. 2.* & Coninch. *de Sacram. q. 68. art. 11. num 90.* Nam in tali caſu reperiuntur omnia eſſentialia ad Baptiſmum requiſita, nempe ablutio cum debita forma verborum.

3. Ad argumentum verò Comitoli, & aliorum reſpondetur, ut quia poſſit per Baptiſmum renaſci, ſufficit, ut ea præcedat nativitas, qua quis de non homine fit homo, modò poſſit lavari, ut patet in iis, qui tantùm manum exerunt, aut exſecantur ex utero matris mortuæ, quo caſu non naſceretur naturaliter. Ergo cùm dicitur debere hominem priùs naſci ex utero matris, vel ex parte antequam baptizetur, hoc non eſt intelligendum de propria nativitate. Quacumque enim ratione fieri poſſit, ut abluatur, id ſatis erit ad valorem Baptiſmi, etiamſi propria nativitas humana non præcedat, quia ſubſtantia Sacramenti conſiſtit in ablutione cum debita forma verborum: quæ quidem ſubſtantialia, ut diximus, adſunt in noſtro caſu.

R E S O L. LXXIII.

An mulier condemnata ad mortem poſſit priùs ſecari, ſi adſit periculum, ne ex aliquo morbo ante partum unà cum prole moreretur, & ſpes adſit, ut infans hoc modo poſſit baptizari?

Et an ſaltem mortua matre ſtatim ſecanda ſit, ut puer baptizari poſſit, ſi adhuc vivat?

Et notatur non licere matri conſentire ſe adhuc vivam ſecari ad hunc effectum?

Et advertitur in ſuprà dicto caſu differendam eſſe executionem ſententiæ, donec mater pepererit? Ex par. 2. tr. 15. & Miſc. 1. Reſ. 44.

§. 1. NOtandum primò ex Coninch. *de Sacrament. to. 1. quæſt. 66. art. 9. dub. 2. num. 75.* ſecundùm communem ſententiam DD. non licere matri conſentire ſe adhuc vivam ſecari, ut poſſit puer baptizari, quia illa ſectio eſſet directa occiſio matris, mortua autem ſtatim ſecanda eſt, ut puer baptizari poſſit, ſi adhuc vivat.

2. Notandum ſecundò ex Covar. *lib. 4. var. reſ. cap. 4.* Reginald. Vivaldo, Barthol. ab Angelis, Victoria, & aliis, quos citat, & ſequitur Bonac. *de Sacram. diſp. 2. q. 2. punct. 6. num. 9.* ſi mater gravida per judicis ſententiam damnetur ad mortem, differendam eſſe executionem ſententiæ, donec mater pepererit. His notatis ad propoſitam quæſtio, negativè reſpondet Comitol. *in reſponſ. moral. lib. 1. quæſt. 14. num. 2.* & Malder. *in 2. 2. tract. 3. cap. 1. dub. 16.* nam in maximum diſcrimen partus adduceretur, ſi è viventis matris utero excidendus eſſet.

3. Sed Ægidius de Coninch. *de Sacrament. tom. 2. qu. 68. art. 11. num. 92.* aſſerit hoc fieri poſſe, ait enim: Si aliqua mulier eſſet merita mortem, & ad eam jam condemnata, eſſetque periculum, ne ex aliquo morbo ante partum, unà cum prole moreretur, poſſet ſervato juris ordine priùs ſecari, ſi eſſet ſpes, fore ut proles hoc modo poſſet baptizari. Ratio eſt, quia in hoc facto, nihil fit contra ullum jus. Hanc ſententiam priùs docuerat Suarez *in 3. part. to. 3. quæſt. 68. art. 11.* Ad argumentum Comitoli reſpondetur hanc opinionem tunc eſſe practicandam ex mente Suarez, quem ipſe tacito nomine impugnat, quando ſpes ſit infantem non eſſe moriturum.

R E S O L. LXXIV.

An mater ad mortem condemnata, ſi morbo lethali corripiatur, liceat ſecari, ut infans etiam moriturus baptizetur? Ex par. 5. tr. 3. Reſ. 13.

§. 1. * AD hanc quæſtionem affirmativè reſpondet Ochagavia *de Sacram. tr. unic. de Baptiſ. quæſt. 4. nu. 6.* ubi ſic ait: Neque mater etiam volens eſſet ſecanda, & aperienda, etiamſi ſit in articulo mortis, ut filius eruatur & baptizetur, quia non ſunt facienda mala, &c. ſi tamen eſſet ad mortem damnata mater, eſſetque periculum ne ex aliquo morbo ante partum unà cum prole moreretur, poſſet ſervato juris ordine priùs ſecari, ſi eſſet ſpes quod proles hoc modo baptizaretur. Ita ille, qui citat Suarez, & Coninch. alibi à me citatos *in 3. part. tract. 1. Miſcell. reſol. 44.* Quibus etiam addo Joann. Præpoſ. *in 3. part. q. 66. art. 8. dub. 3. n. 83.* & Layman *l. 4. tr. 2. c. 3. n. 2.*

2. Non deſinam tamen hic adnotare contrariam ſententiam docere Epiſcopum Moſcoſum *in ſumm. tr. 2. cap. 2. n. 2.* ubi ſic ait. [Eſtando la madre preñada y condenada à muerte, el derecho civil diſpone que no ſe execute la ſentencia haſta deſpues del parto, y ſi por alguna grave enfermedad, ù por razon del mal parto eſtà en peligro declarado de muerte, y los medicos dizen, que no puede vivir en niguna manera ſe ha de abrir, para ſacar fuera la creatura, aunque no hayan faltado algunos Doctores, que digan lo contrario.] Ita ille.

R E S O L. LXXV.

An infans moribundus ſit baptizandus in qualibet minima parte ſui corporis, v. gr. capillorum, unguium, pellis, quam Medici Secundinam *appellant, digiti, &c.*

Et an verò, ſi puer evaſerit periculum, eſſet ſaltem ſub conditione repetendus baptiſmus?

Et cùm ſi puer eſt in mortis articulo, an poſſit baptizari cum forma dubia, ſi nemo adeſt, qui ſciat certam formam? Ex par. 5. tr. 3. Reſ. 4.

§. 1. REſpondeo affirmativè cum Baſilio Pontio *de Matrim. lib. 4. cap. 25. num. 7.* Ochagavia *de Sacrament. tract. unic. de Baptiſ. quæſt. 4. num. 3.* ubi ſic aſſerit: Ablutio cujuſcumque partis etiam minimæ, ſufficit ad hoc ut Sacramentum Baptiſmi valeat. Probatur, quia illa ablutio ſufficit ad rationem baptiſmi, per quam homo abſolutè, & ſimpliciter dicitur ablutus, ſeu tinctus, ſed contingente aqua quamlibet minimam partem hominis, homo dicitur ſimpliciter lotus, & tinctus; ergo ablutio cujuslibet minimæ partis ſufficit ad valorem baptiſmi, quæ doctrina adeò extendenda eſt, ut ad valorem baptiſmi ſufficiat aquam contingere tantùm capillos, ut notarunt Sotus *in 4. diſt. 3. quæ. unic. art. 7 §. 3. arg.* & Vaſq. *tom. 2. in 3. part. diſp. 146.* Non quia capilli vivant, cùm non augeantur per intus ſumptionem, ut loquuntur Philoſophi diſputantes de augmentatione viventium, qua ratione augentur viventia, ſed augentur per juxta poſitionem, ſicut augentur omnia non viventia, ſed ex eo capillorum ablutio ſatis apta ad baptiſmum judicatur, quia illi reputantur tanquam partes hominis: unde illis ablutis homo ſimpliciter dicitur ablutus. Ob quam etiam rationem, ſi aqua Baptiſmi ſolùm contingeret ungues, qui non vivunt, conficeretur verum baptiſmi Sacramentum, & eodem modo judico affirmandum puerum naſcentem incluſum in pelle, quam Medici *ſecundinam* appellant baptizari validè poſſe, etiamſi aqua tantùm eam pellem attingeret, quia pellis illa ſecundina reputatur veluti pars pueri, & veluti extra ejus, & ea lota puer dicitur lotus, Hucuſque Ochagavia,

2. Et licet aliqui supradicta non esse vera contendant, ut Villalob. *in summ. tom. 1. tract. 5. diffic. 4. num. 2.* Zambran. *de Sacrament. Baptism. cap. 1. dub. 1. num. 7. & seq.* cum aliis, tamen concedendum est tempore mortis sic adhibendum esse Baptismum cum conditione, & ideo Joan. Præpos. *in 3. par. quæst. 66. art. 8. dub. 3. num. 90.* sic ait: Tempore necessitatis, quando major pars corporis aqua tingi non potest, estque periculum, ne infans alias decedat absque baptismo, potest sine ullo peccato in manu, pede, similique parte minori baptizari, imo, & debet, quia nulla irreverentia erga Sacramentum censebitur committi, quod proximo alioquin perituro consulatur per medium probabile, quamvis incertum, cùm melius sit puero tale medium adhibere, quod fortè poterit prodesse, quàm nullum; si tamen puer evaderet periculum, esset saltem sub conditione baptizandus, ne ejus salus magno periculo exponatur, si fortè prior Baptismus fuerit invalidus. Idem dico de digito, licèt de ea parte majus sit dubium, & aliqui asserentes de manu, negent de digito, quia ex ejus ablutione homo non videtur posse dici simpliciter ablui. Dico tamen, urgente necessitate, de qua supra, posse puerum in digito baptizari, si solus is appareret, propter sententiam variorum, quę in re satis obscura non est improbabilis, transacto tamen periculo longe potiori in hoc casu repetendus erit baptismus. Idem dico de capillis. Ita varii, quamvis enim communi sententia Philosophorum non sint animati, sunt tamen hominis pars, & illis aspersis homo dicitur ablui; unde necessitate non occurrente parte certiore, potest in illis baptizari, qua transacta Baptismus, ut supra est repetendus. Posset etiam involuta secundinis in necessitate baptizari, quia hujusmodi pellis, & tegumentum censetur pars hominis, & ea abluta homo censetur ablui. Et hæc omnia docet Præpos. *ubi supra*, ubi etiam Granad. *de Sacrament. in 3. part. controv. 4. tract. 1. disp. 4. num. 10.* Hurtad. *de Sacram. Baptis. disp. 1. diffic. 6.* Cabrer. *de Sacr. in 3. part. quæst. 66. art. 7.* Moscos. *in summ. tr. 2. cap. 1. num. 1.* Layman *lib. 5. tract. 2. cap. 3. num. 3.* & me citato Torreblanc. *in pract. lib. 2. cap. 4. num. 32.*

3. Notandum est etiam hic obiter, cùm puer est in mortis periculo, posse baptizari cum forma dubia, si nemo adest qui sciat formam certam. Ita Ochagavia *tract. de Sacram. in gen. quæst. 5. num. 17.*

R E S O L. LXXVI.

An baptismus collatus in extrema parte comæ, vel in secundina, si jam deflueret, & quasi penderet sit validus?

Et supponitur Baptismum collatum in capillis, & super secundinam circumdantem corpusculum esse validum.

Sed notatur, quod Baptismus collatus in capillis debet postea iterari sub conditione.

Et quid est dicendum, si aqua Baptismi solum contingeret ungues? Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Resol. 19. alias 18.

§. 1. SUppono baptismum collatum in capillis, & super secundinam esse validum, sic ego cum pluribus alibi docui, & Castrus Palaus *tom. 5. tract. 59. punct. 4. num. 7. & 8.* Sed difficultas est, si aqua solùm effunderetur super extremam partem capillorum pendentium ab utroque capitis latere, & extra ipsum caput, quæ pars ab aliquibus ligari solet in crinem serica vitta, vel aliter. Casus est curiosus, & non passim obvius, & videtur prima facie affirmativè respondendum, quia sicut est pars corporis, & sicut vivit, & vegetat capillus brevis, ita & capillus longus, sed baptismus collatus in capillo brevi est validus, ut diximus, & ita baptismus collatus in ultima parte comæ pendentis. Sed ego negativæ sententiæ adhæreo, quam tuetur Dicastillus *de Sacrament. tom. 1. tract. 1. disp. 2. num. 52. & 53.* ubi sic ait: Capilli etiamsi non vivant vita hominis, sunt tamen partes homini naturaliter conjunctæ, sicut etiam ungues, atque hoc satis esse, ut homo dicatur ablui, & aspergi per ablutionem, & aspersionem illarum partium; quod ego maximè verum puto, quando capilli breves, & densi ipsi capiti insistunt; tunc enim magis mihi clarum videtur, quod homo illis ablutis, & aspersis dicatur lavari, aut aspergi, non tamen ita mihi certum apparet, quando capillamentum non defluit usque ad talos, vel usque ad genua, aut suras, extrema tantùm capillorum madefiant. Eodem modo notat Vasquez ex Rosella, & Sylvestro, valere Sacramentum quando infans recens natus baptizaretur in secundina, id est pellicula illa, in qua nasci solet; quamvis enim alioquin inclusus corio, si supra corium infunderetur aqua non valeret baptismus, nisi penetraret aqua usque ad carnem, juxta nuper dicta; tamen, quia secundina est veluti pars infantis etiamsi illam non penetretur, valebit baptismus. Verum ex hoc ipso confirmarem ego quod nuper dicebam de capillis, si enim pars quædam secundinæ non præcisa à reliquia non circumdaret partem corpusculi, sed jam deflueret, & quasi penderet, durum mihi videtur, baptismum in illa parte defluente factum dicere esse validum, quamvis validum sit in parte inexistente, aut circumdante corpusculum: ergo pari ratione in extremo defluentis comæ, seu capillitii baptismus non erit validus: certè mihi valde dubium est, & multò mihi minus videtur Baptismus validus collatus in solis capillis, quàm in manu, aut pede, & tamen plerique de illo valdè dubitant, ut paulò post videbimus. Huc usque Dicastillus, cujus sententiam invenio novissimè firmatam ab Eminentiss. Card. Lugo *in Resp. mor. lib. 1. dub. 1. num. 9.* quia ait, ille si ablutio unius digiti pedis non sufficit ad baptismum, juxta communem sententiam, multò minus sufficit ablutio extremæ partis comæ præcedentis, quæ minus videtur pertinere ad hominis complementum, quàm digitus. Est autem magna differentia inter capillos illos, qui caput ipsum tegunt, & illos, qui ex capite pendent per humeros, qui certè non sunt capitis pars, neque illos tangit, dicitur caput tetigisse; quare nec qui illos abluit dicitur caput abluere. Secùs dicendum est de illis, qui in capite sunt, & illud tegunt; sunt enim quasi pellis, & cutis externa ipsius capitis; quare sicut tangens cutem capitis, vel illam abluens; dicitur tangere, vel abluere caput, ita & qui capillos tangit, vel abluit. Quod à posteriori constare potest, quia si aliquis videret extremitatem solam comæ Petri ex humeris pendentis, & nihil aliud, non diceretur vidisse Petri caput si tamen vidisset caput ipsum ita capillis coopertum, ut cutem, aut carnem non videret, adhuc diceretur caput vidisse: Unde apparet cæsariem pendentem ad humeros non esse partem capitis, sicut sunt capilli in ipso capite positi, & illud tegentes. Nota verò, quod baptismus, collatus in capillis, debet postea reiterari sub conditione, ut me citato probat Lugo *ubi sup. nu. 15. cum seq.* Magist. Serra *in 3. part. D. Thom. quæst. 66. art. 7.* Sed quid dicendum, si aqua baptismi solùm contingeret ungues? Ochagavia, quem citat, & sequitur Leand. *de Sacrament. tom. 1. tract. 2. disput. 2. qu. 24.* putant dicendum id, quod dictum est de capillis, sed negat Martin. de S. Joseph *tom. 1. lib. 2. tract. 1. de Baptism. num. 12.* sicut negat de capillis, fatetur tamen in utroque casu, Baptismum sit collatum in necessitate, esse, ut diximus, postea reiterandum sub conditione.

R E S O L. LXXVII.

An in mortis articulo infans sit baptizandus in umbilico, per quem à matre sugit infans, & illi conjungitur?

Et dicto casu ita baptizatus, an sepeliendus Ecclesiastica sepultura? Ex part. 5. tract. 3. Resol. 15.

§. 1. REsolutio hujus casus, accipi potest ex Jacob. Marchant. *in Candelab. Sacr. de resol. qq. pastor. tr. 2. de bapt. cap. 1. q. 1. cas. 2.* ubi sic ait; Quædam obstetrix retulit mihi se, cùm non posset extra uterum habere aliam partem, quàm umbilicum, per quem infans sugit alimentum à matre, & illi conjungitur, baptizasse infantem in umbilico, an sit validus baptismus? Existimo quòd non, quia umbilicus non censetur pars hominis, ideoque præscinditur. Sed quærebatur, an talis infans deberet privari Ecclesiastica sepultura? Consequenter respondeo videtur quòd sic. Tamen contrariam opinionem posset quis cum aliqua fortè probabilitate tueri dicendo umbilicum non minus censeri aliquid infantis in tali statu, quàm capilli censeantur aliquid hominis, licèt sint quędam excrementa, sicut umbilicus, & ita sicut per capillos censetur homo ablutus (ut multi docent) similiter videtur per umbilicum dici posse infantem ablui, tanquam per aliquid sui, quia etiam per illum aqua ad corpus infantis censeri posset pertingere. Ob has & similes rationes, quæ afferri possent in favorem pueri, & baptismi dati, non planè condemnarem, si talis sepeliatur in loco sacro, quia saltem apparens aliquod jus ei possit adscribi ratione talis baptismi disputabilis. Et quamvis longè infirmior sit pars favens, cur tamen debeat privari jure loci sacri, nisi manifestè, & irrefragabiliter constet privandum, sive ille tale jus non competeret. Sic ille.

R E S O L. LXXVIII.

An qui recipit in periculo mortis Baptismum ex opinione probabili, v.g. in digito, capillis, pedibus, manibus &c. & in materia dubia cum gutta aquæ, &c. deberet, si vixerit, iterum sub conditione baptizari? Ex part. 5. tract. 3. Res. 12.

§. 1. ALiqui videntur negare, quia satisfecit obligationi suscipiendi sacramentum, suscipiens illud

juxta

juxta ſententiam probabilem, & ita ex Vaſq; docet doctus Hurtad. *de Sacram. Baptiſ. diſp.1. diffic.12.* Sed contrariem videtur omnino verius, nam qui recipit dubium ſacramentum, cùm teneatur ſacrameetum ſuſcipere videter graviter peccare; ergo etiam is, qui in no dubin permanet. Confirmatur, niſi moraliter conſtet de valore baptiſmi, alia ſacramenta ſacrilegè recipientur; igitur ad hæc ſacrilegia impedienda homo tenetur Baptiſmum iteratò ſub conditione recipere.

Sup. hoc ſup. Ju ſu. Ref. 76. & in Ref 75 §. Et licet, uſque ante med. verſ. Si tamen, à ſuf. in princ. Ref. ſeq. recitatum, & generaliter in aliis Ref. 0. Juo utimo not. & ſignáter pro prima difficultate hujus Ref. in 2. ... lege à §. non definam uſque in finem Reſol. 7. & hic ſup. in Ref. 33. §. Nec ſolus ad medium, verſ. Sublato tamen, & in fine Ref. 84 verſ. caeteram.

5. Dices, aliquis in ſua operatione poteſt ſequi ſententiam probabilem; ergo, &c. Reſpondeo negaodo conſequentiam, & dico, aſſumptum præſenti propoſito minus ſolidè applicari; nam cùm DD. aſſerunt aliquem relicta ſententia probabili poſſe adhærere contrariæ etiam probabili, non volunt id eſſe verum, quando probabilitas ſolùm verſatur circa rei nateram, aut conditionem, ſed quando ſententiæ inter ſe ſent contrariæ ie ordine ad praxim, quarum una aſſerit aliquid citra peccatum fieri poſſe, alia negant; ie noſtro verò caſu DD. non cenſent aliquem (ſaltem extra caſum neceſſitatis, quando ſacramentum non poteſt aliter conferri, vel recipi) poſſe abſque peccatn conferre, vel recipere baptiſmum in ſolo digitn, v. g. capillis, manibus, &c. Sed ſolùm aſſerunt eſſe probabile talem baptiſmum eſſe validum, quo non nbſtante homo poteſt obligari ad ſuſcipiendum iteratò ſaltem ſub conditione, propter rationes allatas & ita docet Joan. Præpoſ. *in 3. q.66. art 9. dub.2. num.* 101. cum eo etiam adde omninò videndum Ochagaviam *de Sacr. Baptiſm. tract. unic. quæſt.11. num.*11. & Coninch. *de Sacr. quæſt.66. art.9. dub. unico.*

RESOL. LXXIX.

An ſi quis probabiliter putet ſe non fuiſſe baptizatum, poſſe adhuc recipere ſacramenta?

Et ſupponitur eſſe iterandos omnes Baptiſmos ſub conditione, in quibus baptizans uſus eſt opinione probabili circa ſubſtantialia, v. gr. circa formam, ut ſi baptizaret in nomine Chriſti, vel Genitoris, Geniti, & Procedentis ab utroque, & ſi de aliis formis dubiis.

Idem eſt circa materiam, ut ſi quis baptizaret cum gutta aquæ, cum lixivio, glacie, rore, vel nive nondum reſolutis; aut ſi baptizaretur infans non in capite, pectore, aut ſcapulis, ſed in manu, pede, brachio, vel alia ſui corporis parte.

Item ſi detur ſolùm probabilis applicatio materiæ, vel formæ, aut aliorum eſſentialium, inter quæ intentio Miniſtri eſt, iterandum eſt Sacramentum ſub conditione.

Et in §.penult. bujus Reſ. *aliqui caſus notantur pro baptizatis à diverſis perſonis, & gentibus in caſu neceſſitatis, in quibus advertitur, quod Baptiſmus debet iterari ſub conditione.*

Sed jam omnes dicti caſus magis latè in ſuis ſpecialibus Reſolutionibus in hoc novo ordine ad hunc tractatum ſunt conducti, & in eo pertractati.

Sed adhuc ſupereſt difficultas, quid præſtare debeat Epiſcopus, Sacerdos, & Confeſſarius, ita quilibet eorum dubius de ſuo Baptiſmo; an Baptiſmum iterari ſub conditione neceſſarium ſit?

Et quid etiam præſtare teneantur, qui Ordines ab Epiſcopo, & abſolutionem Sacramentalem perceperunt à Confeſſario de ſuo Baptiſmo dubiis? Ex part.10.tract.16.& Miſc.6.Reſ.30. alias 19.

* Sup. hiſ ſup. ... latè in ſuis ſpecialib. Ref. ſup. à Ref. 70. uſque ad hanc Ref. & in trib. Ref. ſeqq. & ſi... in Ref. ... prox. præc. & in §. 9. ... Reſ. ... per tot.

§.1.* Suppono cum omni Theologorum ſententia eſſe iterandos ſub conditione omnes Baptiſmos in quibus baptizans uſus eſt opinione probabili circa eſſentialia, v. gr. circa formam; ut ſi baptizaret in nomine Chriſti, vel Genitoris, Geniti, & Procedeetis ab utroque, & ſic de aliis formis dubiis: idem eſt circa materiam, ſi baptizet cum gutta aquæ, cum lixivio, glacie, rore, vel nive nondum reſolutis; aut ſi baptizatur infans non in capite, pectore, aut ſcapulis; ſed in mane, pede, brachio, vel alia ſui corporis parte. Similiter ſi datur ſolùm probabilis applicatio materiæ, vel formæ, etiam in caſu neceſſitatis, aut aliorum eſſentialium, inter quæ intentio miniſtri eſt, iterandum eſt ſacramentum. Hoc ſuppoſito, ad propoſitum dubium ſic reſpondet Dicaſtillus *tom.1. de Sacrament. tractat.2. diſp.1. dub.9. num.*216. qui habet baptiſma tantùm probabile, eo quod ſint probabiles opiniones ex utraque parte, interim circa periculum mortis eadem probabilitate poteſt aliqua Sacramenta recipere, maximè illa, quæ non ſunt, aut poſſunt eſſe in damnum aliorum, v.g. Matrimonium, Pœnitentiam, Confirmationem, Euchariſtiam: hæc enim omnia interim dum non eſt periculum mortis, qua probabilitate poteſt ſe gerere pro baptizato, poteſt recipere, ſicut enim probabile eſt illum eſſe baptizatum, & præcisè quantum attinet ad reverentiam ſacramenti, non eſt peccatum, in eo baptiſmo permanere; eadem ratione non erit peccatum illa facere ad quæ facienda jus habet baptizatus: qualis eſt uſus prædictorum ſacramentorum; non tamen licet recipere Sacramentum Ordinis. Ratio diſparitatis eſt, quia Sacramentum Ordinis, maximè Sacerdotii (de hoc enim loquor) ex ſe eſt ordinatum ad exercenda munera Eccleſiæ, quæ pertinent ad ſalutem animarum; qualia ſunt non ſolùm Sacrificia; ſed adminiſtratio Sacramenti Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & Extremæ-Unctionis, & multò potiori ratione, ſi fiat Epiſcopus à quo plures alii Sacerdotes ordinentur; in quibus omnibus erit idem periculum cum eo ipſo, quod ille non ſit certo, ſed tantùm probabiliter baptizatus, eadem ratione cæteri ab illo ordinati tantùm erunt probabiliter ordinandi ſolumque erit probabile Sacramentum quodcumque ab illis conferatur, quod in damnum multarum animarum vergere poteſt; atque adeò, licèt præcisè propter reverentiam Sacramenti eſſet eadem ratio hujus, & aliorum Sacramentorum, tamen propter damnum, quod inde oriri poteſt, non videtur licitum. Hæc refert, ſi dicas, poſſe prædictum initiandum abſtinere ab his omnibus muneribus præſtandis, quæ vergunt in damnum aliorum; contra hoc enim eſt, in eo ipſo apparere, non levem deordinationem, ſtultitiam, aut imprudentiam: quòd cùm facilè poſſit baptizari ſub conditione baptiſmo certo, & indubitato, velit in has tricas ſe implicare. Præterea, valdè abſonum videtur, Sacerdotii Sacramentum ſuſcipere, cujus nulla munera poſſit exercere ſine aliquo detrimento ſui, & proximorum, ſi enim abſolvat alium, maximè in articulo mortis, & quando eſt alius, qui ſine ullo dubio ſit Sacerdos, ſatis conſtat ex principiis traditis, illum peccare contra Charitatem proximi, quam tanto periculo exponit conſerendo abſolutionem non certam. Si verò tantum ſacrificet, in hoc ipſo etiam apparet non leve nocumentum exhibendo Sacrificia dubia in Eccleſia Dei, & quaſi decipiendo fideles, qui ſæpè alium potius Sacerdotem, & aliud ſacrificium, cui intereſſent, eligerent. Accedit, quod prædicto Sacerdoti non videtur licitum, quantumvis aliàs apto, admittere munus Parochi, aut alterius habentis curam animarum, cui incumbit ex officio miniſtrare Sacramenta; id enim eſſet in damnum ovium, quas exponeret, periculo ſuſcipiendi Sacramenta, quæ fortè non ſint vera, ergo nec cum animo abſtinendi à muneribus, in quibus periculum proximorum eſſe poſſit, licebit prædictum Sacramentum Ordinis admittere; cum vix imò ne vix quidem poſſit aliquod munus exercere proprium ordinis, in quo non ſit periculum alicujus damni. Hucuſque Dicaſtillus.

2. Notandum eſt hic obiter, Quintanadueñ. *in Theol. moral. tom.1. tract.1. ſingul.3. num.3.* docere quod omnes infantes, & adulti à Paganis, Judæis, Sarracenis, aut Hæreticis baptizati, iterum baptizandi ſunt ſub conditione. Deinde *in ſingul. 9. num.* 2. patet, idem dicendum eſſe de omnibus infantibus à parentibus, cognatis, obſtetricibus, vel ab aliis laicis, viris, aut fœminis ob mortis periculum, aut aliam cauſam domi, vel alibi baptizatis, & tandem *ſingul.9. num.* 3. docet, Infantem inter Catholicos expoſitum ad Eccleſiæ, vel alicujus domus valvas, ſcriptum habentem collo appenſum, baptizatum eſſe teſtificans, eſſe adhuc ſub conditione baptizandum; ſed aliqua ex his nimis ſcrupuloſa dicta videntur.

Sup. hoc pro Hæreticis in Ref.1 poſt ſeq. §. Sed quando.

Sup. hoc pro part. inf. in Ref. 83. & in alio §. ... Sup. hoc inf. in Ref. 80 ad ... & in Ref. 81. & in §. 9. ... Ref. 19. alias ...

3. Verùm, quid dicendum de Epiſcopo Sacerdote, aut Confeſſario ita dubiis de ſuo baptiſmo, et iterari ſub conditione neceſſarium ſit; Quintanadueñ. *ubi ſupra ſingul.* 10. *num.*2. tenet, & benè quod quicumque Epiſcopus, vel Sacerdos, qui probabiliter, aut prudenter dubius eſt de ſui baptiſmi valore, omnes ordines ſuſceptos, vel ſaltem Sacerdotalem, & Epiſcopalem, poteſt, imò & ſub gravi culpa tenetur ſub conditione, iterum ſuſcipere. At ſi autem aliquis curioſus inquirat, quid præſtare debeant ii, qui ordines ab Epiſcopo, & abſolutionem Sacramentalem perceperunt à Confeſſore, de ſuo baptiſmo dubiis; Pater Quintana, *loco citato, ſingul.*15. reſpondet, quod iterari debent ſub conditione, tam Sacerdotium, quàm Diaconatus, aut ſaltem in omnium ſententia ſacerdotium eſt repetendum. Qui verò ſacramentalem abſolutionem mortalium receperunt à Confeſſore, de cujus baptiſmo dubitatur, repetere debent omnes hujuſmodi confeſſiones: ſicut enim ille, de cujus baptiſmo dubitatur, ſub eodem dubii grade caret poteſtate ordinis, & juriſdictionis ſine qua validè Pœnitentiæ ſacramentum adminiſtrare non valet, ſic etiam ſub eodem dubio invalidæ omnino ſunt abſolutiones ab ipſo datæ, & ita debent hæ confeſſiones repeti, ſicut iterum confitenda ſunt peccata mortalia, de quibus dubitatum, an abſolutè, vel ritè probata ſint legitimo Confeſſario:

aliter enim periculo se exponit pœnitens non accipiendi verum Sacramentum, & permanendi in mortali. Nec obstat dicere, quod pœnitens potuerit per contritionem justificari; vel confessionem postea factam alteri legitimo Confessario (si forsan prior non fuisset verè baptizatus) quia de priori justificatione quis erit sine metu, cùm certus esse nequeat, an ad veram contritionem pervenerit. Nec posterior confessio tollet, quod cùm cognoverit defectum primi Confessoris, teneatur repetere confessiones illi factas; sicut tenetur confiteri peccata mortalia, quorum oblitus est in aliqua confessione valida, etiamsi indirectè ab illis sit absolutus, imo, & illa de quibus dubitat, an confessus fuerit, necne, vel quæ confessus fuerit coram Sacerdote, de quo prudenter dubitat an legitimam habeat jurisdictionem, nisi adesset opinio probabilis, aut cum errore communi titulus coloratus jurisdictione supplens.

R E S O L. LXXX.

An infans repertus in valvis Ecclesiæ, vel alicujus domus sit baptizandus sub conditione?
Et quid, si scriptum habeat collo appensum esse baptizatum?
Et an etiam in dicto casu baptizandus est sub conditione, si prædictus infans repertus fuerit in terris infidelium? Ea part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Ref. 85.

Sup. hoc in 2.5.tr.5 eadē fol. 41. §. Sed an, à §. Difficultas, & in alio § anteprima dicti §.

§. 1. QUia casus sæpiùs accidit, sæpiùs de illo agendum est, & ideo in gratiam studiosorum apponam hic ea, quæ circa illum docet Marchant. *in Cand. Sacr. qq. Past. tract. 2. de Baptis. cap. 2. qu. 4.* ubi sic ait: Quæritur an sub conditione repeti debeat Baptismus super pueris, qui reperiuntur apud portas Ecclesiæ, vel Hospitalis? Respondeo primò, si nullum testimonium de baptismo eorum possit haberi, baptizandos * esse saltem sub conditione. Respondeo secundò, si scriptum habeant collo appensum, quo indicentur esse baptizati, res magis videtur dubia, multi enim tunc putant ne quidem sub conditione baptizandum; attamen Synodus Cameracensis, (si res aliter non posset constare) statuit sub conditione baptizari posse. Ratio esse potest, quia tale testimonium non est ita certum, ut fidem indubiam faciat, ergo cùm in casu dubii semper inclinandum sit in favorem baptizandi, ne periculo exponatur ejus salus ob carentiam Baptismi, & altera ex parte examine diligenti præmissu, & conditione apposita non videtur periculum reiterationis baptismi, nulla videtur fieri tunc injuria sacramento. Favent aliqua juris, *c. de consecr. dist. 6. cap. placuit, cum seq.* Addo ego quòd licèt illud scriptum aliquam faceret fidem, quòd sit baptizatus talis infans, cùm tamen ignoretur à quo, & quomodo, sive an debita forma, & à persona, quæ sciret baptismi ritum essentialem, imò contingat talibus casibus quæri tenebras, & ab idiotis mulierculis rem occultè, & cum defectu essentiali peragi, non mirum si dicatur hic aliquid ambiguitatis remanere, quæ sufficiat ad reiterationem sub conditione, cùm non possint sciri, & examinari personæ, quæ baptismo adfuerint, vel illum administraverint, ut sciatur an ritè collatus fuerit. Sic enim quando obstetrix baptizavit, volumus ut strictè & diligenter examinetur, ne error aliquis contigerit, quanto magis timeri potest, ne in similibus casibus muliercula magis ignorans baptizarit. Hæc Marchantius.

* Sup. hoc sub pen. in Res. fol. seq & confirm in fine §. pen. Res. prim. & in 2. 5. tr. 5. Res 29. alias 29 & ne deseras §§ non primum hujus Res.

2. Sed aliqua ex supradictis non placent Ochagaviæ *de Sacram. Baptismi quæst.* 11. *n.* 8. ubi sic asserit: Loquendo de parvulis expositis tenendum est in eo casu quo testimonium sui baptismi in aliqua charta scriptum secum haberent licèt non esset nomine alicujus subscriptum, nullo modo baptizandos esse etiam cum conditione, eo quòd certissimum sit parentes ejus voluisse reiterationem baptismi iterare media schedula, quod verum est, quando illi expositi essent inter Christicolas, & non crederentur esse filii infidelium. Nam si exponerentur inter infideles, & Judæos, qui baptismum execrantur, tunc etiamsi secum haberent testimonium, asseverans eos esse baptizatos, essent saltem sub conditione baptizandi, quia tale testimonium suspectum esse posset. Cùm verò parvuli sine tali testimonio baptismi, inter Christianos exponerentur, si aliunde eos non constet esse baptizatos, baptizandi essent sub conditione. Ratio cur non sint baptizandi absolutè, ea est, quia fortasse patres obliti sunt apponere schedulam, etiamsi sit pueri baptizati, vel præ angustia temporis, ut peccatum adulterii, v. g. occultarent, schedulam apponere puero non potuerunt. Nisi fortè pueri expositi inter Christianos, & qui credunt esse filii Christianorum excolere, & ex alio indicio in ea ætate essent; quòd si in nemore essent pueri inventi de quibus dubitaretur quibus essent parentibus nati, an fidelibus, vel infidelibus, deberent sub conditione baptizari, ut salutis

Sup. hoc in to. 5. tr. 5. ex Res. 195. post medium, à vers verò. à ex Res. 21 §. Hic tamen ante medium, vers quod si infantes, & in Res 44 §. Difficultas propè finem à versic. Idem etiam.

Sup. hoc eundem in Res. seq. §. Ex his ad medium, à signanter in Res. 3. not. prim. §. Difficultas.

æternæ amittendæ periculum vitaretur. Et hæc omnia docet Ochagavia, quæ alibi à me satis confirmata sunt *in addit. resol. 6.* & nunc ad magis confirmandum apponam etiam authoritatem P. Hurtad. *de Sacram. Baptismi disp. 1. diffic.* 12 ubi ita habet. Non est baptizandus neque sub conditione infans expositus in terris Christianorum, quando scripto aliquo dicitur baptizatus, si aliàs in oppositum non adsit prudens aliquis timor; secus verò quando absque dicto testimonio, seu scripto expositus est, quia tunc sub conditione est baptizandus; absolutè verò quando adsit scriptura, qua dicitur non esse baptizatus, quia tunc est omninò moraliter certum esse baptizatum. Ita Hurtadus. Sed si casus acciderit, ne deseras etiam cognoscere me ipsum *in addition. resolut. 6.*

Quæ nunc inveniuntur in t. 5. tr. 5 Res. 41

Vel in anno præterito.

R E S O L. LXXXI.

An infans expositus ad Ecclesiæ, vel domus alicujus valvas cum scriptura collo appensa baptizatum esse testificante, sit baptizandus sub conditione?
Et infertur, quid sentiendum sit de baptizatis domi ab obstetricibus?
Et quid, si quæras, an baptizatos ab hæreticis liceat sub conditione, iterum baptizare? Ea part. 9. tractat. 6. & Misc. 1. Ref. 34. aliàs 35.

§. 1. DOctus, ingeniosus, & acutus Author est Antonius Quintanadv. Societatis Jesu. Is *in Theol. moral. tom. 1. tract. 1. sing. 9. num. 3.* mordicus affirmativam sententiam tenet: Probat hoc primò ex *c. Placuit, dist. 4. de consecr.* ibi: *Placuit de infantibus, quoties non inveniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubio testentur, &c. absque ullo scrupulo eos baptizandos esse.* Et in Rituali Romano Pauli V. *§. de baptis. parv.* statuitur: *Infantes expositi, & inventi, si re diligenter investigata de eorum Baptismo non constet sub conditione baptizentur.* Ubi notandum verbum, *constet*, quod significat claram probationem, ut notat Marchard. *de probat. conf. 75. num. 21.* At schedulam, nec toto sigillo, aut subscriptione formatam, quæ à quo scripta indicet, firmum aut certissimum testem, aut constans testimonium non esse, nec in ullo foro, & tribunali fidem humanam facere; imò & nullo modo probare, docent Roman. *cons.* 204. *num.* 3. & Card. Tusc. 2, 7. *concl.* 74. *num.* 25.

Sup. hoc in Res. pen. à lin. & vers Respondeo, & rursus cum Quintan. hic cit. supra in fine §. penult. Res. 73 & in t. 5. tr. 10 à fine.

2. Probatur secundò, ex nonnullis Conciliorum, ac Prælatorum decretis, in quibus statutum est consilio gravissimorum Episcoporum, & doctissimorum virorum, ut hujusmodi infantes, etiamsi collo appensam hanc afferant schedulam, dummodo alia via de baptismo non constet, iterum baptizandos esse sub conditione. Sic in III. Concil Mediol. sub S. Carol. Borrom. *tit. de Baptis. infant. fine*, ibi: [Infans expositus, licèt appensum collo scriptum habeat, quo illo baptizatus significetur; si tamen re diligente præquisita, quemadmodum in Concilio Romano, ad hoc dubium sit, eum baptizatum esse, ea conditionis forma baptizetur; *Si tu es baptizatus, ego te iterum non baptizo, &c.*] Unde colliges, schedulam non existimari in hoc Consilio testimonium adeò sufficiens, ut à baptizatione conditionali excuset. Idem statutum esse in Synodo Camarensi testatur Marchant. *Cand. Sacram. tract. 2. de Baptis. cap. 2. qu. 4.* In Hispalensi Archiepiscopatu tempore sapientissimi, & dignissimi Præsulis D. Petri Castro, & Quiñones, consilio sapientium virorum idē sancitum, & observatum fuit; sicut etiam illustris D. Fr. Didacus Mardones in sua Cordubensi Diœcesi, idem observandum jussit post sedulas doctissimorum Theologorum consultationes, ac affixum fuit Decretum hoc in S. Hyacinthi Xenodochio, necnon in Orphanotrophio Civitatis Toletanæ, pro his expositis infantibus assignato. Sic etiam censere aliqui Theologi à Venetiarum Patriarcha congregati; licèt alii oppositum affirmarint, ut testatur Comitolus *respons. lib. 1. quæst. 1.*

3. Probatur tertiò authoritate plurimum Doctorum ex nostra Societate, qui de hac re consulti sunt, & quorum subscriptiones apud me habeo. Ii ergo asserebant hos pueros, sive schedulam afferant, sive non, sine dubio baptizandos esse sub conditione; ab Episcopisque in suis Diœcesibus hoc statuendum, & observandum. Sic docuerunt, & subscripserunt sapientissimi Didacus Ruiz de Montoja, Michael Vasquez, Didacus de Cordova, Franciscus Ruiz, Joannes Baptista Gonzalez, Franciscus de Aleman, Gundisalvus, Ramirez, Petrus Malgarejo, Joannes Baptista Lanzebeche, Ildefonsus Fernandez de Cordova, Joannes Monus, Ferdinandus de Mendoza, Matthæus Rodericus, ac ferè omnes rem ex professo discusserunt. Hucusq; Quintanadveñas, qui posteà respondet ad rationes in contrarium: dicit enim, credi posse uni vetulæ, seu testi asserenti alicujus baptis-

ptismum, non verò huic schedulæ. Primò, quia si vetula, seu testis, cognoscitur, quis, & qualis fuerit, & si ille fide dignus existat, dubium morale de baptismi valore tollet: at si non cognoscitur, ut contingit ea schedula, quomodo dignus fide existimandus. Quomodo ei credendum? quoque pacto moralem certitudinem generabit? Porrò scripturæ huic eadem fides, quæ scribenti, aut proferenti habenda est: & cùm de scriptore non constet, neque de authoritate schedulæ, ut fidem facit constare potest.

4. Ex his colligit, iterum baptizandos esse conditionaliter, non solùm deinceps exponendus; sed qui hactenus expositi sunt cum hujusmodi schedula; etiamsi senes modò, & Sacerdotes, ac Episcopi sint: in omnibus enim eadem est dubitandi ratio, ac periculum salvationis perseverat. Quæ omnia procedere putat, etiamsi viginti, aut triginta diebus à nativitate exponantur Infantes cum scedula; quòd, scilicet, baptizari debent: adhuc enim perseverant, rationes dubitandi *supra* allatæ. Sic viri docti à me consulti. Hæc omnia Quintanadveñas.

Quoad hoc lege vers. Nisi forte, §. ult. Res. 1. not. 7. & alterum, §. ejus annot. Primo Res. citata in 1. hujus §. loco cit. supra Res. 80 secunda verò invenitur in 1.5.11.3. Res. 41.

5. Sed communis sententia Doctorum, quibus ego adhæsi *in part. 5. tract. 13. resol. 85. & in Addit. ad part. 1. resol. 6.* est in contrarium. Ideò novissimè dixit Baunius *in Theol. moral. tom. 1. tract. 2. quæst. 18. in fin.* [quòd dubium facti est, cùm absolutè incertum est, utrum baptismus verè fuerit unquam datus, putà, quia puer expositus in via est, nulla ipsi adjecta schedula, quæ de baptismo ejus testificetur: in eventu utriusque dubii est hic iterandus sub conditione: quòd si tale dubium non supperat, est baptismi geminatio mortalis, utpote sacrilega secundùm D. Leonem, & Augustinum.] Sic ille.

6. Verùm, quia Pater Quintanadveñas pro sua sententia ex Authoribus impressis citat solùm Marchantium à me citatum; ego in ejus gratiam adducam virum doctissimum, S. Theologiæ Professorem in Academia Cracoviensi: & is est, Adamus Opatovius *de Sacram. tract. de Baptis. disput. 1. quæst. 6. num. 49.* ubi sic asserit: [Forma conditionata semper est licitum uti, quando est dubium, an si ritè baptismus collatus. Sed, quando * obstetrix baptizat domi, semper est dubium: nam perturbata ex subito casu, potuit in forma errare. Et experientia testis est, multas & in materia, & in forma errare. Tum pleræque veneficæ, quæ infantes sine baptismo, tanquam hostias diabolo, oblatas esse volunt. Unde cum illis dico qui affirmant securius esse, ut pueros domi baptizatos ab obstetricibus, sub conditione baptizent ministri.

* Sup. hoc obstetrice in Res. seq. & in ejus §. annot.

7. Sed quæres, an baptizatos ab Hæreticis liceat sub conditione baptizare? Respondeo, quamvis (ut jam determinatum est) sit baptismus validus, qui ab hæreticis confertur; præsertim si cum intentione Ecclesiæ debitam formam & materiam adhibeant. Sed, quia sæpenumero dubitatio exoritur de veritate baptismi collati ab Hæreticis: nam magno odio Ecclesiam prosequuntur: tum, quia sæpè formas immutant, & materias sacramentorum contemnunt, & sicut ab Ecclesia, ita ab ejus intentione animum aversum gerunt: ideò Molan. *sua Practica tr. 5. cap. 4. n. 30.* ait: Sæpè deprehensum est, necessarium eis in baptizando intentionem defuisse: unde tales sub conditione baptizandi.

Sup. hoc supra Res. 72. cursim in §. pen. in princ.

8. De pueris verò expositis, sive habeant in collo scriptum appensum, sive non, quòd fuerint baptizati, dico, sub conditione esse baptizandos, ne manifestè pereant.] Hæc omnia Opatovius, quæ confirmant ea, quæ idem Quintanadveñas asserit *singul. 4. & 5.* Itaque ex omnibus apparet, sententiam P. Quintanæ esse satis probabilem, & præsertim ex subscriptione doctissimorum illorum virorum ex Societate, quos ipse adducit.

RESOL. LXXXII.

An infans in domo baptizatus ab obstetricibus possit iterum in Ecclesia baptizari sub conditione?

Et ita baptizans an peccet, & sit irregularis? Ex part. 5. tr. 13. & Miscell. 3. Res. 86.

Sup. hoc supra in Res. 78. §. penult. ac med. & in Res. 81. §. Verùm ad medium vers. Sed quia obstetrix

§. 1. AD hunc casum affirmativè respondet Franciscus Sylvius *in 3. part. D. Thom. q. 66. art. 9. dub. 2.* ubi sic ait: Et si qui baptizatum domi, ab obstetrice postea sub conditione baptizat, non fit irregularis, quæritur tamen an peccet? Verius arbitramur non peccare, quia semper licet ea forma conditionata uti, quando est dubium de baptismo ritè collato. Quando autem obstetrices domi baptizarunt, semper est hujusmodi dubium, ne vel subito necessitatis casu turbatæ, aliter quàm referant, dixerint, vel fecerint; aut semel & iterum deprehensæ, quod benè baptizarint, deinceps malitiosè errent, ac nihilominus asserant, se more solito baptizasse. Experientia enim notum est multas in materia, vel forma errare, interdum per ignorantiam, vel turbationem, interdum verò per malitiam, quia sunt sortilegæ, sive ob aliud. Ut igitur parvulorum saluti consulatur, securius est eos, tametsi ab obstetricibus domi baptizatos, postea baptizare sub conditione, nec potest in iterationis crimen venire, quòd factum esse omninò nescitur, ut ait S. Leo *epist. 37.* Hinc Molan. ex *sua pract. tr. 4. c. 3.* sic loquitur. Et si obstetrices asserant se baptizasse Infantem, potest tamen cùm in templum defertur sub usitata conditione baptizare. Pastorale autem Mechlinense sic habet. Si re diligenter requisita dubium fuerit, utrùm puer sit baptizandus, vel si sit baptizatus ab obstetrice sub conditione baptizetur. Et iterum conditionalis baptizatio facienda est circa Infantes, qui ab obstetricibus baptizati esse referuntur. Consentit, & Synodus Iprensis sub Martino Rythovio *tit. 12. c. 5.* Hucusque Sylvius.

2. Sed quicquid sit in illis partibus Germaniæ ubi sæpius obstetrices sunt sortilegæ, tamen in nostris partibus Sylvii doctrina non admittitur. Sed obstetrices diligenter examinantur, ne error aliquis contigerit, & non comperto, postea in Ecclesia supplentur solemnitates omissæ; diligentia verò cum supradictis facienda est à viris doctis, & interrogandi sunt individualiter de omnibus necessariis ad conficiendum Baptismum, videlicet de verbis formæ, de quantitate aquæ, & de parte corporis, ubi infans fuit baptizatus.

RESOL. LXXXIII.

An baptizati in periculo mortis debeant postea in Ecclesiis cæremonias omissas supplere?

Et an, si quis omitteret supplere in Ecclesia solemnitates omissas in privato Baptismo, secluso scandalo, non peccet nisi venialiter? Ex part. 5. tract. 3. Res. 6.

§. 1. REspondeo affirmativè, ut constat ex usu Ecclesiæ, & colligitur ex *c. 1. de Sacram. non iterandis.* Atq; hoc etiam de exorcismis intelligendum esse docet Richardus *in 4. disp. 6. art. 6. qu. 1.* Vivaldus *in candelabro de Baptism. cap. ult. n. 18.* Victoria *de Baptis. n. 38.* & habetur in Pastorali Romano, eo observato, ut cùm Minister homini baptizato dæmonis ejectionem, atque gratiæ cœlestis donum precatur, intentionem suam referat ad perfectiorem diaboli; qui nunquam omninò infestare desistit, repulsam, uberioremque gratiæ cœlestis communicationem, ut proinde non intelligam, cur dixerit Paulus Comitolus *lib. 1. resp. moral. qu. 12.* sacrilegium fore, & maximam Sacramenti injuriam, si Parochus puero privatim baptizato, postea in Ecclesia exorcismos ad dæmonem profligandum adhibeat, atque hæc quidem doctrina de supplendis cæremoniis observari debet tempore pestilentiæ cessantis; cùm enim infantes ex matribus peste infectis editi, in magno repentinæ mortis periculo versentur, frequenter accidit, ut privatim baptizari debeant, neque tunc vacat semper Sacerdotibus omissas cæremonias in templo supplere, ideòque post pestilentiam, si supervivant, ad Ecclesiam ducendi erunt, & hæc omnia docet Layman *lib. 5. tr. 2. cap. 8. num. 9.*

2. Notandum est tamen, Possevinum *de Officio Curati, cap. 6. num. 23.* docere, quòd si quis omitteret supplere in Ecclesia solemnitates, omissas in privato Baptismo, secluso contemptu non esse nisi peccatum veniale.

RESOL. LXXXIV.

Qui sub nomine Principum in Rituali Romano Pauli V. & in Clementina unica de Baptismo intelligantur, ut eorum filii extra Ecclesiam in domo baptizari possint? Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Res. 37. aliàs 38.

§. 1. PUto sub nomine Principis etiam intelligi Duces non recognoscentes Superiores, ut Dux Mutinæ, Dux Parmensis. Sed Pater Quintanadveñas *in Theolog. moral. to. 1. tract. 1. singul. 25. num. 3.* ampliat vocabulum Principis: ait enim: [Non ita strictè sumendum esse nomen Principis, nonnulli judicabunt, cum Privilegium Principis latè sit interpretandum: sed filii Ducum, seu los hijos de los Duques, y grandes de España, ò de otros grandes Potentados de otros Reynos; seu ut loquitur Granado *tract. 4. dub. 4.* Potentatus nobiles, possent uti hoc privilegio: præsertim si adsit dispensatio, vel potius interpretatio, aut epicheja juris communis ab Episcopo facta, cùm illud ob eximiam nobilitatem, & domus splendorem Principibus concedatur, ut innuit Gloss. hic: & Vocabularia utriusque juris, Principum nomine quemlibet sæcularem Dominum, ut 33. *qu. 5.* & Prælatum Ecclesiæ, ut *dist. 23. cap. ecclesiæ*, comprehendi doceant. Unde omnes filios, ac nepotes Ducum, Marchionum, Comitum, ò de otros Señores

de titulo, con dominio superior, y vassalos, vel eorum, qui ratione muneris Principatum, seu præexcellentem honorem, aut prærogativam habent, ut Vicereges, Oratores Regum, vel Pontificum, vulgo, *los Embaxadores*, necnon supremi Præsides Senatus Regii Castellæ, & forsan aliorum, ut Ordinum, Indiarum, Belli, & Justitiæ, dum hoc honore, ac familiæ splendore fruuntur; hæc his similes, sub hoc nomine non improbabiliter contineri aliqui fortè existimabunt.] Ita ille.

2. Sed ejus opinio mihi non placet, & oppono Granadum ab ipso citatum *in 3. part. contr. 4. tract. 6. num. 2* ubi sub nomine Principum asserit, quod comprehenduntur Potentatus nobiles, qui Regibus æquiparantur, ut sunt Dux Venetiarum, Dux Florentiæ, Dux Mutinæ, & alii, quos dixi supra; non autem, ut vult Quintanadveñas, licet cum formidine, Magnates Hispaniarum, Oratores Regum, Præsides, Senatus Regii Castellæ, & Ordinum, Indiarum, Belli, & Justitiæ, nam illæ personæ non æquiparantur Regibus, ut loquitur Granado, imò subjecti sunt Regibus, ut eorum vassalli. Ergo non possunt includi sub nomine Principum. Et ideò Castrus Palaus *tom. 4. tract. 19. disput. unica, punct. 12. num. 16.* sic ait: [Grave peccatum committeret, seclusa necessitate, qui extra Ecclesiam in privatis Oratoriis hoc Sacramentum solemniter ministraret. Excipiuntur Regum, & Principum liberi, id est, filii, & nepotes, tam naturales, quam legitimi supernorum Principum, hoc est, illorum, qui alteri subjecti non sunt.] Ita ille, cui etiam adde Franciscum Sylvium *var. resolut. tom. 1. verb. Baptismus, 4. conclus. 1. in fine.* Ergo omnes personæ numeratæ à Quintanadveñas non includuntur sub nomine Principum, quia, ut dixi, alteri subjecti sunt. Et pro hac sententia Palaus adducit Glossam, Sà, Vasquez, Layman, Coninch, & Suarez: verùm in gratiam Patris Quintanæ assero, post ipsum eandem sententiam docere doctum Zipæum *tom. 2. lib. 3. tit. de Baptismo, respons. 1. num. 2.* ubi ait, quòd in nostro casu sub nomine magni Principis, non tantùm supremi, & his ferè proximi; sed & tituli eminentes intelligi posse videntur.

R E S O L. LXXXV.

An licitè baptizentur filii Hæreticorum, si sub cura parentum probabiliter timeatur periculum perversionis eorum? Ex part. 3. tract. 4, Ref. 7.

Sup. hoc infra in Resol. 89. §. Unde & latè in to. 3. tract. 3. Resol. 9. §. 1.

§. 1. NEgativam sententiam docent Fernandez de Heredia *disput. de Sacram. Baptismi, part. 7. dub. 2. num. 8.* & Coninch. *de Sacram. quæst. 68. art. 10. dub. unico num. 81.* ubi sic asserit: Quando aliqui hæretici, vel apostatæ habitant in iis locis, in quibus liberè exercent suam Religionem extra periculum mortis, eorum filii non sunt baptizandi, nisi per separationem, vel aliam rationem possit caveri, ne parentes eos impiis sacris, & doctrinis imbuant quia aliàs fieret contra dignitatem Sacramenti, quod probatur magis obesset, quàm prodesset. Ita Coninch & Suarez *in 3. tom. 3. disp. 41. sect. 5.*

2. Sed ait Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 5. cap. 6. nu. 12.* contraria praxis apud nos à viris doctis, ac piis sæpè observata fuit, & rectè quidem, quia periculum perversionis non est adeò propinquum, aut certum, cùm fieri possit, ut infantes ante usum rationis moriantur, & per Baptismum salventur, tum, quia plerumque spes non parva est, ut hæreticorum liberi aliquando in fide Catholica instruantur, quam idcircò libentius recipiunt, si sciant à Catholico Sacerdote se baptizatos fuisse. Addi etiam potest, tametsi à parentibus, & ministris suis hæreticis falsa dogmata edoceantur, interdum ignorantia difficulter vincibili laborare & pertinaces hæreticos non esse, unde proinde tales dogmata fidei baptismalis retineant, & salvari possint, si de peccatis post Baptismum commissis vera conversione doleant, per ea, quæ dixi *lib. 2. tract. 1. cap. 12. num. 3.* Hæc omnia Layman, & satis quidem probabiliter.

R E S O L. LXXXVI.

An in mortis articulo filii infidelium sint, invitis parentibus baptizandi?

Et an, secluso mortis periculo, non sit licitum, invitis parentibus, baptizari à dominis suis filios servorum infidelium? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 10.

Sup. hoc infra in Resol. 88. §. Excipe, & in Resol. 90. §. 1. paulò post initium à vers. Primum ad.

§. 1. AFfirmativam sententiam, cum formidine tamen, docet Sotus *in 4. dist. 5. in fine, art. 10* Sed valde miror. Dico igitur audacter in tali casu filios infidelium esse invitis parentibus baptizandos. Et ita ex Soto, Aragonio, Acosta, Suarez, Henriquez, & D. Antonino docet Jacobus Granado *de sacram. in 3. part. contr. 4. tract. 4. disp. 5. sect. 4. num. 19.* quia cum sit in mortis articulo, censetur extra parentum potestatem, quia quod parum distat, nihil distare videtur, nec timeri potest periculum apostasiæ & deceptionis, præsertim cùm puer tunc sit in extrema necessitate spirituali, in qua non est censendus ita dependens à parentibus, ut propter illorum contradictionem damnandus sit in æternum. Et ita hanc sententiam præter Doctores citatos docet etiam Hurtadus *de Sacram. Baptism. disp. 3. diffic. 3.* qui etiam *diffic. 5.* rectè probat cum Coninch. *de Sacram. qu. 98. num. 10. dub unic. num. 76.* Valentia *tom. 4. disput. 4. quæst. 3. punct. 3.* Zambranus *de Sacrament. Baptism. cap. 1. dub. 11. num. 5.* Azorius *tom. 1. lib. 8. cap. 25. quæst. 10.* secluso periculo mortis illicitum esse invitis parentibus baptizari a dominis filios servorum infidelium.

Sup. hoc in Res. seq. & in aliis eius primum annos.

R E S O L. LXXXVII.

Utrum liceat baptizare infantes filios Infidelium, invitis parentibus, etiamsi parentes infideles subditi sint Principibus Christianis, imò si fuerint Christianorum servi?

Et an, domini teneantur hoc facere? Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 45.

Sup. primo diffic. hujus tituli in Res. seq. §. secunda & magis latè in tom. 3. tr. 3. ex Resol. 6. §. Sed quid.

§. 1. PRima sententia est D. Thom. qui asserit *in 3. part. quæst. 68. art. 10. & 2. 2. quæst. 10. art. 10.* id non licere, etiamsi parentes infideles sint subditi Principibus Christianis, * imò etiamsi fuerint Christianorum servi: nam parentes jure naturali habent custodiam, & curam suorum filiorum, antequam ad usum rationis perveniant. Ergo nulla authoritate humana, sive Principum, & Dominorum, possunt hoc jure licitè privari privarentur autem, si ipsis invitis eorum filii baptizarentur, &c. Hanc sententiam amplectuntur omnes discipuli D. Thom. Cajetanus, Sotus, Capreolus, Paludanus, Victoria, & alii.

* Sup. hoc cursim in finem Res. sequentis, & in Res. seq. & in to. 3. tr. 1. ex Res. 6. §. Sed magis, & seq.

2. Secunda sententia est Suarez *in 3. part. tom. 3. disp. 25. sect. 4.* Petri de Cabrera *de Sacram. quæst. 68. art. 10. disput. unic. concl. 4. §. 7.* Nugni *tom. 1. in 3. part. quæst. 69. artic. 20. diffic. 2. concl. 3.* Qui asserunt, parvulos infidelium, qui sunt mancipia Christianorum, posse à dominis suis vendi, seu donari; & postquam hac via fuerint à parentibus subtracti, licitè baptizari possunt, etiam parentibus inconsultis, & reluctantibus; etiamsi ipsi domini hac intentione, & fine venderent, seu donarent tales parvulos, ut à parentum cura subtracti baptizentur. Prior pars conclusionis est certa; nam qui est dominus alicujus rei, potest illam prohibita donare, & vendere. Secunda pars conclusionis probatur, quia illi parvuli tunc non sunt sub cura parentum, sed sub cura illorum, quibus venditi, vel donati sunt; ergo parentibus inconsultis, ex consensu eorum, qui illorum curam gerunt, poterunt baptizari.

3. Tertia est sententia Vasquez *in 3. part. tom. 3 disp. 155. cap. 4. num. 50.* Luisii Turriani *in 2. 2. tom. 1. disp. 54. dub. 2.* Greg. Ruiz *in suis controv. Theol controvers. 19.* ubi ait: Non modò filios servorum infidelium vendi, & separari posse à parentibus ut baptizentur, & ita separatos baptizari rectè posse, si diligentia adhibeatur, ne à parentibus aliquo modo possint conveniri, & subverti. Verùm etiam antequam separentur, & vendantur, sub cura parentes existentes, sine peccato baptizari posse, si res ipsa ex se consideretur. Et ad incommoda, quæ ex ista sententia sequi videntur, respondet *num. 55. & 57.* Nam ante adultam ætatem à parentibus separari possunt, & sic nullam memoriam habebunt paternæ infidelitatis, & cæremoniarum, quibus contra Religionem nostram parentes uti consueverant. Alterum incommodum, quoad scandalum patris, quia ipse videns filium baptizatum contra voluntatem suam, Judaicis, aut Mahumetanis cæremoniis, circa filium utetur in Baptismi opprobrium, & Religionis nostræ, ipsum circumcidendo, nihil obstare potest, quoniam necessaria non sunt omittenda propter scandalum, hujusmodi autem est Baptismus, quem tanquam necessarium, dictis infantibus tribuimus. Hæc Vasquez, qui in *cap. 7.* cum Turriano *ubi supra*, probat dominos præcepto charitatis teneri tales parvulos sub cura parentum existentes baptizare.

Sup. hoc magis latè inf. in Res. 90. à lin. 2. & in Res. 91.

4. Ad argumentum primæ sententiæ respondetur, Ipsos parentes fieri indignos tali jure naturali, ratione abusus, ideo nulli irrogatur injuria, dum à dominis destituuntur suo jure injustè possesso. Unde Vasquez *ubi supra*, probat, parentes infideles non habere jus, ut ipsi solùm curam gerant salutis spiritualis filiorum, nec permittant ullum alium in filio emendare id, in quo ipsi errant. Neque enim jus paternum naturale id concedere potest, neque divinum id concessisse constat.

5. Omnes

5. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles, sed ultimam Vasquez libenter amplector, propter favorem animarum dictorum infantium. De tota hac quæstione vide Lorcam *in* 2. 2. Reginaldum *tom.* 2. *lib.* 27. *cap. ult. à n.* 68. Bonac. *de Sacram. disp.* 2. *quæst.* 2. *punct.* 6. Valent. *tom.* 4. *disp.* 4. *qu.* 3. *punct.* 3. Barthol. ab Angelis *in exam. confess. dial.* 2. §. 27. Vegam *in sum. tom.* 1. *cap.* 13. *cas.* 17. Sylvium *in* 3. *part. D. Thom. quæst.* 68. *art.* 10. *concl.* 1. & *seq.* Azeved. *tom.* 5. *lib.* 8. *tit.* 2. *leg.* 1. *num.* 5. Afflict. *dec. Neapol.* 151. Ferrerium *vol.* 1. *cons.* 76. *num.* 4. & 5. Perez *leg.* 2. *tit.* 4. *lib.* 8. *ordin. fol.* 127. Sot. *in* 4. *dist.* 15. *quæst.* 1. *art.* 10. Ledesmam *in sum. tom.* 1. *de Sacram. Baptismi, cap.* 8. *à concl.* 10. *usque ad concl.* 16. Coninch *de Sacram. tom.* 1. *quæst.* 68. *art.* 10. *num.* 63. Henriquez *lib.* 1. *cap.* 25. *per totum*, Zambran. *in suis decis. cas. conf. cap.* 1. *dub.* 11. Ybarne *in* 4. *sent. tom.* 1. *disp.* 18. *sect.* 1. Molfesium *in sum. tom.* 1. *tract.* 4. *cap.* 1. *num.* 50. Muttium *in sua Theolog. moral. de Sacram. Baptismi quæst.* 14. Possevin. *de officio Curat. cap.* 6. *num.* 14. & Azor. *par.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. *quæst.* 2.

RESOL. LXXXVIII.

An filii infidelium, qui mancipia sunt Christianorum, possint baptizari, invitis parentibus?

Et quid dicendum in casu, quod infans esset in certo periculo mortis?

Et an infantes baptizatorum, quamvis hæreticorum, & apostatarum, validè possint baptizari, invitis eorum parentibus?

Et an liceat baptizare filios infidelium, etiamsi in potestate Christianorum per injuriam veniant, quando eorum parentibus restitutio non est possibilis? Ex part. 7. tract. 7. Resol. 68. aliàs 67.

Sup. hac supra etiam in fin. Resol. 86. & in Rel. 1. aliàs 4. & in tom. 3. tr. 1. in Ref. 6. § Sed magis, & seq.

§. 1. NEgativam sententiam tenet Cajetanus *in* 3. *part. quæst.* 68. *art.* 10. & pauci alii. Sed ego respondeo affirmativè: Unde novissimè Caspensis *in cursu Theol. tom.* 2. *tract.* 27. *disp.* 1. *sect.* 5. *num.* 47. sic ait: Infantes filii infidelium validè baptizantur eorum parentibus invitis, quamvis id fiat cum injuria parentum; non tamen licitè, ita Hurtad. *de Baptism. disp.* 3. *diffic.* 3. & est communior sententia Recentiorum. Prior pars probatur, quia hujusmodi infantes capaces sunt Baptismi, & possunt eis applicari omnis essentialiter requisita ad ejus valorem, materia, & forma cum debita intentione: nec requiritur proprius consensus, quia non est possibilis, neque parentum, vel aliorum, quia in his, quæ spectant ad justificationem, voluntas parentum non censetur voluntas filii, nisi in jure civili ad aliquos effectus civiles à voluntate Reipublicæ pendentes: ergo possunt validè baptizari.

Aere hoc in prim. Ref. 3. pot. generalia &c.

2. Secunda pars quod id licitè non fiat ostenditur. Quia in eo casu deberet infans extrahi ab educatione, & contortio parentum, ob manifestum periculum Apostasiæ, quando ad adultam ætatem pervenerit, quod fieri nequit absque injuria parentum, & contra patriam potestatem, parentes enim jure naturæ habent jus educandi apud se filios, quo jure licitè absque culpa privari non possunt. Et confirmatur ea consuetudine, & usu Ecclesiæ, quæ nunquam solet tales baptizare invitis illorum parentibus, quamvis ipsi civiliter subjecti sint Principibus Christianis.

** Sup. hoc supra in Ref. 86. & int. in Ref. 90. § 1. paulò post initium. Ptius 98.*

3. * Excipe, nisi in casu, in quo infans esset in certo periculo mortis, de cujus vita desperatum est, tunc enim non esset necessarium, ut vi à parentibus extraheretur, nec ob instantem mortem periculum Apostasiæ, & quòd à patre perverteretur; in eo ergo casu licitè baptizari posset.

4. Excipienda etiam sunt mancipia, quia infantes mancipiorum infidelium absolutè sunt res ipsius domini, qui habet absolutum jus ad prolem à patre abstrahendam, vendendam, aut pro suo libito educandam; atque adeò absque ulla servi injuria potest curare ut baptizetur, & in Christiano ritu educetur.

Sup. hoc supr. in Ref. 83. & lect. in t. 4. tr. 1. Ref. 6. § 2.

5. Unde sequitur, infantes baptizatorum, quamvis hæreticorum, & Apostatarum, validè baptizari invitis eorum parentibus; hi enim, cum ratione Baptismi subditi sint Ecclesiæ, possunt cogi ad servanda ejus præcepta; ac proinde ad baptizandos suos infantes, ac proinde si hoc non faciant, eosdem (ipsis invitis) baptizari posse.

6. Secundò sequitur, licere etiam baptizare filios infidelium, etiamsi in potestatem Christianorum per injuriam veniant, quando eorum parentibus restitutio non est possibilis, quia, ut rectè Coninch, *quæst.* 68. *art.* 10. *dub. unic.* per hoc nihil, aut parum præjudicatur juri parentum, quia jus quod habent ad educandam prolem in hoc casu illis omninò inutile est. Hucusque Caspensis.

7. Dices primò, Potestas herilis solùm se extendit ad officia civilia, unde quantumcumque proles separetur, non potest dominus illi procurare Baptismum, qui est juris divini. Ita Cajetanus.

8. Respondeo negando assumptum, & dico eum qui habet mancipium posse, non tantùm quoad corpus de eo disponere, sed etiam secundùm rationem gubernare quoad animam. Quamvis enim per servitutem prolis non adimatur parenti facultas procurandi eidem spiritualia, tamen eadem facultas conceditur domino, qui mancipium potest humano, & Christiano modo gubernare, nullumque habet fundamentum quod ea cura soli parenti competat, non etiam domino.

9. Hæc ratio non tantùm ostendit prolem abstractam posse baptizari, sed etiam posse in illum finem abstrahi; quod est contra Sotum, quia si actio ex se sit licita, non potest dici, infici, & reddi illicita propter illum finem ex se honestum, & religiosum, neque dici potest parenti fieri injuriam si proles, quæ sine ejus injuria potest ex alio fine indifferenti vendi, vendatur eo fine ut baptizetur.

10. Dices secundò, facilè fieri potest ut tales infantes postmodum recedant à fide si intelligant se à parentibus abstractos ut baptizarentur.

11. Resp. Primò, idem incommodum sequi posse ex Baptismo collato filiis hæreticorum, propter quod tamen non negatur Ecclesiæ potestas illos invitis parentibus baptizandi.

12. Resp. Secundò posse curari, ut cùm adoleverint, in fide benè instruantur, & nulla parentum mentio ingeratur, unde non debet censeri morale periculum, propter quod moraliter loquendo non liceat tales parvulos baptizare.

RESOL. LXXXIX.

An in tali casu liceat dominis baptizare filios infidelium, non separando illos à patribus? Ex part. 7. tract. 7. Resol. 69. aliàs 68.

§. 1. ESse hoc illicitum, & contra Religionem docet Suarez *in* 3. *part. disp.* 25. *sect.* 5. Sed Vasq. *disp.* 155. censet per se loquendo non esse illicitum, & quidem non esse contra justitiam facilè potest ex dictis colligi; cùm enim dominus habeat potestatem suum mancipium gubernandi, nullam parenti infert injuriam Baptismum illo invito procurando; non peccat etiam per se contra reverentiam Baptismo debitam, quia potest diligenter curare ne proles seducatur à parente, cum accesserit usus rationis, vel prolem, vel parentem vendendo, vel aliter occurrendo malo impendenti. Quòd si aliquis in particulari non possit insufficienter periculis occurrere, nullo modo debet prolem baptizare invito parente infideli.

RESOL. XC.

An in casibus, in quibus licitum est baptizare filios Infidelium, teneantur domini hoc facere sub onere peccati mortalis? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 1.

§. 1. SAtis probatum est *in resolut.* 45. *tract.* 1. *miscellanei*, posse dominos invitis parentibus baptizare filios infidelium, quæritur modò, an domini in tali casu teneantur, sub onere peccati mortalis, illos baptizare? Affirmativè respondent Vasquez *in* 3. *part. tom.* 3. *disp.* 155. *cap.* 7. Turrianus *in* 2. 2. *tom.* 1. *disp.* 54. *dub.* 2. & ego *ubi supra*, & hoc ratione charitatis.

Quæ hic est sup. Ref. 37.

Sup. hac obligatione in Ref. seq. & cursim in fin. § Tertia Ref. not. prim.

2. Non reticeam tamen contrarium docere doctissimum Lorcam *in* 2. 2. *quæst.* 10. *art.* 12. *disp.* 37. *n.* 22. ubi sic asserit: *Est dubium, utrum in omnibus casibus, in quibus concessimus filios Infidelium baptizari posse, non solùm liceat, sed etiam subsit obligatio baptizandi; videtur enim subesse obligationem: quia in his, in quibus prodesse possumus saluti spirituali proximi, tenemur prodesse lege charitatis, præsertim in re tanti momenti, qualis est susceptio Baptismi, & iis qui adeò indigent, ut sunt infidelium filii.* Respondeo, in tribus casibus concessimus posse pueros infidelium baptizari. Primus est in articulo mortis. Secundus, si inveniantur separati à parentibus. Tertius, si filius servi separatur hac intentione. In primo casu videri potest subesse obligationem baptizandi propter extremam pueri necessitatem; probabilius tamen censeo non esse, neque aliquis hanc obligationem adstruit, quia totum negotium salutis pueri ante usum rationis commissum est parentibus, & ideò nullus alius tenetur de ejus salute sollicitus esse, neque puer extremè indiget, quamdiu per parentes illi provideri potest; & baptizare puerum infidelis occultè, aut cum dissensu patris, extraordinarium medium est, & extraor-

Sup. hoc primo casu supr. in Resol. 86. & et Ref. 88. § Excipe.

traordinaria diligentia: ea verò, quæ extraordinaria sunt, potius sunt supererogationis, quàm debiti. In secundo casu solùm potest esse dubium, an puerum semel abstractum à parentibus liceat iterum parentibus reddere sine Baptismo; nam si perpetuò permansurus est apud Christianos, neque est copia reducendi illum ad proprios, non dubito, debitum esse eum baptizare. Et quidem si puer à parentibus injustè abstractus fuit, & potest illis restitui, debitum est restituere, quia injuria illa semper (dum potest) resarcienda est, & ideò tantum abest, ut necessarium sit puerum baptizare, ut potius existimem non licere: si autem justè à parentibus abstractus est, puta quia fuit in bello captus, aut emptus, probabilius censeo posse iterum parentibus restitui sine Baptismo, quia ea quæ ad salutem spiritualem pueri pertinent, semper remitti possunt parentibus, quibus ea natura rei incumbit, quamvis prævideatur eorum negligentia, aut malitia, neque obligat alium hæc cura ipsis valentibus, neque magis tenetur dominus retinere puerum, ut baptizetur, quàm adultum. In tertio casu dicendum est, non teneri dominus ad illam extraordinariam diligentiam alienandi servos, ut baptizentur, satis est si conservando eos in propria potestate, inducant parentes benigna persuasione ad suam, & filiorum conversationem. Hæc omnia Lorca, *ubi supra*, sed an probabiliter judicent viri docti; nam aliqui, doctrinam ejus in primo casu ab ipso posito, falsam esse existimant.

R E S O L. XCI.

An domini, qui possunt proles suorum mancipiorum, illis invitis baptizare, ad id teneantur? Ex part. 7. tract. 70. aliàs 69.

Sup. hoc supr. in Ref. 90. & cursum in Resol. .. in fine, & Tertia.

§. 1. NEgativè respondet Suarez *in 3. part. disp. 25. sect. 6.* Sed affirmativæ sententiæ adhæret Vasquez *disput. 155. cap. 7.* quæ sententia per se loquendo videtur probabilior; quia supposito jure Domini quod præbet facultatem procurandi Baptismum parvulo, charitas videtur obligare, ut res adeo necessaria illi procuretur, nec verum est hanc obligationem ad solos parentes spectare, nam potest spectare etiam ad alios respectu quorum parvulus est in gravi necessitate; ergo etiam ad Dominos, qui se reddant parvulum parentibus, vel vendant aliis Ethnicis, de æterna salute periclitabitur, de qua benè sperari poterit, si procuretur ei Baptismus, & inter Christianos educetur. Argumenta Suarez non tam videntur probare Dominum non teneri procurare Baptismum, quando potest licitè, quàm non posse procurare sine peccato in circumstantiis ab eo positis, ut facilè patebit ea consideranti.

R E S O L. XCII.

An filii Infidelium post septennium, si sit dubium, sintne rationis compotes, sint invitis parentibus baptizandi? Ex part. 7. tract. 11. & Misc. 2. Resol. 40.

§. 1. NEgativè respondet Azorius *part. 1. lib. 8. cap. 25. quæst. 11.* ubi sic ait: An filii infidelium statim atque sunt rationis compotes possint jure baptismate ablui, si id petierint etiam si annos pubertatis non excesserint, & licèt renuant eorum parentes. Respondeo, posse quia sunt facti sui juris in iis, quæ ad suam salutem spiritualem spectant, D. Thom. *part. 3. qu. 68. art. 10.* Tab. *verb. Baptismus 7. qu. 10.* Quæres; an jure queant Baptismo donari, si dubitemus sintne rationis compotes cum petunt Baptismum? Respondeo, in dubio meliorem esse conditionem possidentis, unde invitis parentibus, qui possident, non sunt Baptismo abluendi.

2. Joannes Antonius Novarius *in summa Bullarum par. 2. titulo de Baptismo num. 6. & 7.* affirmativam sententiam docet; putat tamen hanc sententiam intelligendam esse cum grano salis, nempe quod in tali materia debet versari Judicis arbitrium, in animadvertendo si puer hujus ætatis septem annorum sit vivacis ingenii, & malitiosus, ut intelligat quid petat, vel si sit obtusus: ita ut quid petat ignoret; quamvis si conjecturæ essent ambiguæ, tunc mihi suaderem esse faciendam interpretationem in favorem fidei, & sic pro Baptismo. Ita Novarius.

R E S O L. XCIII.

An cognatio spiritualis contrahatur in Baptismo à Patrinis, si non fuerunt designati etiam à Parocho, sed tantùm à parentibus vel tutoribus baptizandi?

Ex quo alia deducuntur in textu hujus Resolutionis circa prædictum casum. Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Res. 50.

§. 1. SUfficere tantùm, ut sint designati ad munus patrini à parentibus baptizandi, & non simul à Parocho, docet Sanchez *lib. 7. disp. 57. num. 15.* & alii.

2. Sed Texeda *in Theol. moral. tom. 2. lib. 4. tract. 2. cont. 22. num. 25.* putat hanc sententiam verbis Conc. Trident. *sess. 24. de reform. matrim. cap. 2.* contrariari: nam ibi dicitur sic: *Eos, qui à parentibus baptizandi designati sunt, ut officium patrini exerceant, debere etiam à Parocho admitti.* Ex quibus verbis sic deducit argumentum contra hos Authores: Quoties in jure petitur aliquid, tanquam forma ad valorem actus, illud ad unguem observandum est: sed ad exercendum munus patrini in Concilio Tridentino exigitur, tanquam forma, ut ii, qui debent esse patrini, designentur à parentibus baptizandi, & quòd etiam admittantur à Parocho, ut receptores baptizati: ergo utrumque requiritur, & unum sine alio non sufficit. Confirmatur quia eodem modo loquitur Concilium de necessitate consignandi patrinos à parentibus baptizati, ac admittendi eos à Parocho.

3. Verùm novissimè Castrus Palaus *tom. 4. tract. 19. disp. unic. punct. 11. §. 2. num. 9.* putat, neque designationem parentum, seu tutorem baptizati necessariam esse, ut verus patrinus sis, veramque cognationem spiritualem contrahas & in primis necessaria non est, quando unus tantùm assumitur, qui tamen à parentibus baptizati designatus non sit. Contingere enim potest, parentes baptizandi Petrum in patrinum designare; Parochum verò, eo illegitimè repulso, te in patrinum admittere: tunc eo casu verus patrinus es, veramque cognationem spiritualem contrahis; ut rectè docuit Ludovicus Vega 2. *part. cas. conf. casu 4. vers. Alteram*, Henriquez *lib. 12. de matrim. cap. 11. num. 3.* Quia nullus est textus eam susceptionem irritam reddens; neque credendum est, Ecclesiam velle eo casu Baptismum sine fidejussore celebrari. Deinde, si nullus est à parentibus, vel Parocho designatus, vel ex malitia, vel ex ignorantia; tu verò munus susceptoris obeas; quis negare poterit, te verum esse patrinum? siquidem intentioni Ecclesiæ te conformas. Neque præsumi potest, voluisse Concilium Baptismum solemniter celebrari sine patrino. Ob quam causam existimo, cùm nullus est à parentibus designatus, & plures simul baptizatum suscipiunt; omnes patrinos esse, veramque cognationem spiritualem contrahere; quia ex duobus malis minus est eligendum. Etenim, cùm eo casu unum de duobus debeat contingere, vel Baptismum solemnem celebratum esse absque patrino, vel omnes suscipientes patrinos esse? fatendum est, Ecclesiam velle hoc secundum, ne Baptismus solemnis contra consuetudinem à tempore Apostolorum probatam de patrino adhibendo celebretur, præcipuè cùm hæc intentio conformis sit antiquis sacrorum Canonum institutis, cap. *Non plures de consecr. dist. 4.* & c. fin. *de cogn. spirit. in 6.* à quorum decisione recedendum non est, nisi novis statutis derogatum sit, *l. Præcipimus, C. appellationib.* Sed novo Trident. Decreto derogatum non est quoad hanc partem. Textus in cap. fin. *de cognat. spirit.* Siquidem Concilium solùm à patrini munere, cognationisque spiritualis impedimento exclusit eos, qui ultra designatos baptizatum tetigerint; supponens manifestè, designatos tangere, & veram cognationem spiritualem contrahere. De illis verò, qui baptizatum tangerent, nullis designatis tangentibus, Concilium nihil expressit. Ergo de illis judicium est ferendum juxta antiquorum Canonum instituta, ac proinde affirmandum veros patrinos esse, veramque spiritualem cognationem contrahere. Hæc omnia Palaus, qui citat Coninch, Rebellium, Poncium, Layman, & alios.

4. Verùm ego cum Martino Perez *de matrim. disp. 29. sect. 5. nu. 5.* & communi sententiam Doctorum dicendum puto, designationem patrinorum spectare ad parentes, vel ad illos, quibus incumbit cura baptizandi. Sic innuitur in Trident. & ita habet usus, & praxis Ecclesiarum. In horum verò defectum pertinet ad baptizantem; quia ei incumbit, ut legitimè Baptismus celebretur; quod non fieret absque patrino. Unde fit, ut si parentes ritè unum, vel duos designassent, non possent isti validè à Parocho rejici, vel alios designari: si enim id faceret, irritè facerent, nec ipsi fierent cognati. Si verò parentes nullum designare vellent, spectaret ad Parochum; vel si non ritè designarent, ut si designarent Hæreticos, non baptizatos, vel alios inutiles. Et ita puto contra sententiam Texedæ.

5. Contra verò opinionem Castri Palai, & aliorum vide Suarez *in 3. part. tom. 3. quæst. 67. art. 8.* Mæratium *tract. de matrim. disp. 9. sect. 9. num. 8.* & Perez *ubi supra num. 9.* asserentes, quod si nulli patrini designati sunt, omnes tangentes non contrahere cognationem spiritualem: quia Concilium simpliciter voluit, ut non possint esse plures susceptores, quàm duo, nempè vir, & femina; & adhuc voluit, ut qui futurus esset susceptor, esset specialiter designatus

tus, & ad id munus admiſſus; & ideo qui deſignatus non eſt, nec ad id officium admiſſus, jam non eſt ſuſceptor, & conſequenter nec contrahit impedimentum; alioqui non evitarentur incommoda, quæ Tridentinum evitare intendit, ſi poſſent eſſe ſuſceptores non deſignati ad hoc munus, vel plures quàm deſignati. Firmo hoc idem: nam Decretum Tridentini irritat cognationem inter patrinos non deſignatos, cùm illam reſtringat ad pauciores perſonas: ergo petit deſignationem, tanquam formam, qua non ſervata corruat cognatio. Patet conſequentia: quia Decretum irritans ſemper inducit novam actus formam.

R E S O L. XCIV.

Aliqua curioſa circa Patrinum Baptiſmi notantur.

Primò, quod uxor ſimul cum marito filium alterius in Baptiſmo ſuſcipiens, nulla authoritate reperitur prohibitum.

Secundò, quòd duo viri etiam ſoli, aut duæ mulieres etiam ſolæ, non poſſunt eſſe ſuſceptores in Baptiſmo, ex quo colligitur Parochum contra hoc ex Decreto Concilii facientem peccare mortaliter.

Tertiò, quòd Hæreticus poſſit in patrinum admitti, cùm Catholicus commodè reperiri non poſſit.

Quartò, quòd quando baptizatur filius parentum infidelium, Miniſter baptizans, & tenens non contrahit cognationem ſpiritualem cum his parentibus non baptizatis. Ex part. 9. tr. 7. & Miſc. 2. Reſ. 51.

Sup. hoc magis late ... Concl. ... §. Quanto secundo & seq.

§. 1. UXorem ſimul cum marito filium alterius in Baptiſmate ſuſcipere, nulla authoritate reperitur prohibitum, ut dicitur in can. *Quod autem* 30. *qu.* 4. ſubditur tamen ibi: *Sed dignum eſſe decernimus, ut utrique inſimul ad hoc aſpirare minimè præſumant.* Quod præterea quidam veniale peccatum eſſe exiſtimant. Alii nullum peccatum eſſe dicunt, ſed ſolùm minus decens.

Sup. hoc infra ... docto. §. 1. Reſ. 96.

2. Notandum eſt etiam, quod ſtatuit Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 24. *cap.* 2. *de reform. matrim.* ut unus tantùm, ſive vir, ſive mulier, juxta ſacrorum Canonum inſtituta, vel ad ſummum unus, & una baptizatum de Baptiſmo ſuſcipiant &c. Si Parochi culpa, vel negligentia ſecùs factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniatur. Ex quo rectè colligunt aliqui, duos viros etiam ſolos, aut duas mulieres, etiam ſolas, non poſſe eſſe ſuſceptores. Alii colligunt, Parochum contra hoc Decretum facientem peccare mortaliter, Nonnulli tamen ſolùm venialiter peccare exiſtimant. Et omnia obſervat hæc etiam Serra *in* 3. *part. D. Thom. quæſt.* 67. *art.* 7. & Perez *de matrim. diſp.* 29. *ſect.* 5. *num.* 3 & 4.

Sup. hoc in ... §. not. poster.

3. Nota ſecundò, Hæreticum poſſe in patrinum admitti, cùm Catholicus commodè reperiri non poteſt. Docet Layman *lib.* 5. *tract.* 2 *cap.* 9. *qu.* 3. *in fin.* Sed hæc opinio admittitur à Caſtro Palao *tom.* 4. *tract.* 19. *diſp. unic. punct.* 11. §. 1. *n.* 9. [Si Sacerdos timet probabiliter, parentes baptizati graviter eſſe offendendos ob patrini heretici repulſam, vel timet delaturos eſſe filium miniſtro heretico baptizandum: quia eo caſu Sacerdos minus malum permittit, ut graviora evitet. Verùm ſi abſque gravi offenſione parentum poteſt Sacerdos Catholicus Baptiſmum expulſo patrino Hæretico miniſtrare, nullo tamen adhibito patrino: quia Catholicum adhibere non poteſt; crederem potiùs debere miniſtrare Baptiſmum abſque patrino, quàm patrinum hereticum admittere.] Ita Palaus, quod rationibus confirmat.

Quoad hoc ... §. Et poſt Reſ. ... & lege cum per ... Vid. etiam Reſ. apud annot.

4. Nota tertiò, quando baptizatur filius parentum infidelium, miniſtrum baptizantem, & tenentem, non contrahere cognationem ſpiritualem cum iis parentibus non baptizatis; ſed poſſe liberè ex hac parte inire cum iis matrimonium, ſi convertantur ad fidem, & baptizentur, cenſent Durandus *in* 4. *diſt.* 42. *quæſt.* 1. *num.* 9. Sotus *quæſt.* 1. *art.* 3. Palarius *diſp.* 1. Bartholomeus Ledeſma *de matrimon. dub.* 46. *concl.* 2. *not.* 1. Petrus Ledeſma *quæſt.* 56. *art.* 3. Sanc, *lib.* 7. *diſp.* 60. Pontius *lib* 7. *cap.* 40. Bonacina *quæſt.* 3. *punct.* 5. §. 2. *num.* 20. Rebellius *de oblig. juſt. part.* 1. *lib.* 3 *quæſt.* 6. & quidem alii. Quorum fundamentum eſt: quia cognatio ſpiritualis eſt tanquam mutua relatio: ſed infideles ex parte ſua non ſunt capaces hujus cognationis: ergo nec etiam fideles, qui fuerunt miniſtri in Baptiſmo, contrahunt hanc cognationem cum infidelibus parentibus filii baptizati. Alii verò putant, ſupradictos ſuo modo cognationem ſpiritualem contrahere, ita, ſcilicet, ut non poſſint validè matrimonium cum iis inire, ſi convertantur, & baptizentur. Ita ſentiunt D. Antoninus *in* 3. *part. tit.* 1. *cap.* 15. §. 3. Orbellius *in* 4. *diſt.* 42. *quæſt.* 1. §. 5. Coninch. *hac* 3. *part. tom.* 2. *diſp.* 32. *dub.* 2. *num.* 27. Sylveſter *in Summ. verbo matrim. nu.* 8. *quæſt.* 7. *concl.* 12. cum aliis.

5. Nec obſtat incapacitas ex parte ipſorum infidelium. Tum, quia in tali caſu cognatio non eſſet mutua eodem modo ex parte utriuſque extremi, ſed eſſet veluti ſubjectivè in perſonis fidelibus, & tantùm terminativè ex parte infidelium. Tum, quia eſſet, & evaderet mutua pro eo tempore & ſtatu, quo infideles ipſi venirent ad fidem, & baptiſmum. Quod eſt dicere lege Eccleſiaſtica impediri fideles ad ineundum matrimonium cum parentibus filii baptizati; & ſubdendos eſſe etiam huic impedimento ipſos parentes, quando venient ad fidem. Et ideò utraque opinio videtur mihi probabilis.

R E S O L. XCV.

An non baptizatus poſſit eſſe patrinus in Baptiſmo, & cognationem contrahat?

Idem eſt in Confirmatione.

Et an recipiens poſtea Fidem, & Baptiſmum poſſit validè conjungari cum perſona baptizata, aut cum parentibus ejus?

Idem eſt dicendum in hoc ultimo caſu, ſi perſona infidelis baptizaret infantem.

Et quid de Cathecumeno, Hæretico, & de aliis diverſis perſonis baptizantibus, vel rebaptizantibus, aut ſuſcipientibus baptizatum? Ex part. 10. tract. 16. Miſc. 6. Reſ. 89.

§. 1. AFfirmativè reſpondet P. Averſa *in* 3. *D. Thomæ, quæſt.* 67. *ſect.* 1. *concluſ.* 5. qui adducit Archidiaconum, Toletum, Paludanum, & alios; ita ut recipiens poſtea Fidem & Baptiſmum, non poſſit validè conjugari cum perſona baptizata, aut cum parentibus ejus. Et ratio eſt, quia optimè poterat Eccleſia ſtatuere tale vinculum, ſeu matrimonii impedimentum inter unam perſonam fidelem, & alteram infidelem, ſi & quando veniat ad fidem: & in hoc genere ita videtur ſtatuiſſe hoc impedimentum cognationis abſque diſtinctione & exceptione. Quare ſi potuit ſtatuere, ac de facto ſtatuit, quando Miniſter in Baptiſmo eſt fidelis, in ordine ad alias perſonas infideles; ita pariter dici poteſt, quando Miniſter ipſe eſt infidelis in ordine ad perſonas fideles. Et ſanè in hoc etiam apparet talis decentia, ut vir infidelis, qui baptizavit puellam, ſi poſtea convertatur, non poſſet eam ducere in uxorem, & ita nec matrem ejus, & ſic in quocumque hujuſmodi caſu. In qua re habemus exemplum in aliis quoque impedimentis matrimonii. Ubi crimen adulterii, & machinationis cum promiſſione futuri matrimonii inter unam perſonam infidelem, & alteram fidelem, pariter inducit impedimentum matrimonii, ſicut inter duas perſonas fideles, *ex cap.* 1. *de converſione infidelium*: & conſanguinitas, atque affinitas non ſolùm ex copula licita, ſed etiam illicita, & publica honeſtas, ſive ex matrimonio rato, ſive ex ſponſalibus, non ſolùm inter unam perſonam infidelem, & alteram fidelem, ſed etiam inter ambas infideles, valet adhuc inducere tale impedimentum ex jure ipſo Eccleſiaſtico, ut ſi convertantur ad fidem, non poſſint inter ſe conjugari, ſicut non poſſunt aliæ perſonæ fideles cum his impedimentis. Et crimen etiam machinationis, vel adulterii inter ipſas perſonas infideles, videtur impedire inter illas matrimonium, ſi convertantur ad fidem. Quare ſic tandem, etiamſi unus infidelis ſit Miniſter in Baptiſmo filii aliorum pariter infidelium; ſi poſtea omnes converſantur, adhuc dici poteſt inter eos adeſſe impedimentum, ne ad invicem conjugari valeant.

Sup. hoc contra ... Reſ. ... docto. §. ... vers. Sed in Baptiſmo. & ad Reſ. 93. §. 1. vers. In Baptiſmate. Et pro Confirmatione in hoc caſu ... Reſol. 2 huius ... & in aliis ... annot. 3.

2. Verùm his non obſtantibus ſententiæ docti, & amiciſſimi viri non adhæreo, ſed negativam teneo cum Pontio, Fillicio, Henriquez, Candido, Ledeſma, Navarro, & aliis, quos citat, & ſequitur Leandrus *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 2. *diſp.* 7. *quæſt.* 13. & 14. quibus ego addo Coninch. *in* 3. *part. quæſt.* 72. *art.* 10. Reginaldum *tom.* 1. *lib.* 32. *num.* 157. Sanchez *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 60. *num.* 7. Rebellum *part.* 2. *lib.* 3. *quæſt.* 6. *n.* 6. Martinum Perez *de matrim. diſp.* 29. *ſect.* 2. *num*.... Caſtrum Palaum *tom.* 4. *tract.* 19. *punct.* 11. §. 1. *nu.* 4. Eſtium *in* 4. *ſent. diſt.* 6. §. 3. Ledeſmam *de matrim. quæſt.* 56. *art.* 1. Emmanuelem Sà *verb. matrimonium, ubi de impedim. diriment. num.* 5. Valentiam *tom.* 4 *diſp.* 4. *quæſt.* 2. *punct.* 3. Pallacium *in* 4. *diſt.* 7. *diſp.* 3. & alios penes ipſos.

3. Probatur hæc opinio; nam cognatio ſpiritualis non eſt de jure divino naturali, neque de jure naturali poſitivo, ſed tantùm de jure Eccleſiaſtico, unde ejus obligatio eos tantùm conſtringit, qui Eccleſiæ legibus ſubjiciuntur; ſed infideles legibus Eccleſiæ minimè ſunt ſubjecti: ergo cognationem ſpiritualem contrahere non poſſunt. Secundò ex cognatione carnali, ad cognationem ſpiritualem poſſumus ſimilitudinem trahere, ſicut enim ex vita carnali, cognatio carnalis; ita ex vita ſpirituali cognatio ſpiritualis exoritur; & quemadmodum non habens vitam carnalem, alteri eam dare non poteſt; ſic non habens vitam ſpiritualem, eam alteri tribuere nequit. Manifeſtum eſt autem, infidelem non habere vitam ſpiritualem, per quam in gratia Chriſti vivit;

vivit; ergo eam dare non potest, & per consequens spirituales non generat; ex quo cognatio spiritualis oriri potest. Ergo, &c. Quod si contingat, infidelem aliquando filium fidelis baptizare, equidem Baptismum ab ipso collatum, esse validum, & ratum minimè negamus; sed non per hoc habendus est tanquam Pater spiritualis baptizati; sed tanquam instrumentum necessitatis, quo sancta, & pia mater Ecclesia utitur in casu extremæ necessitatis; quando dignior minister haberi non potest; quod non sine magno pietatis affectu consuluit; ne videlicet infantes filii Christianorum ubsque Baptismi Sacramento decederent, ac proinde Regni cœlestis hereditatem amitterent. Tertio ex cognatione spirituali obligatio exoritur, per quam patrinus baptizatum instruere tenetur: quemadmodum colligitur ex Concilio Tridentino, *sess.24. cons.2. de reformat.* & *ex cap. in Catechismo*, & *seqq. de consecr. dist.*4. & nos *in cap.*1 *lib.*3. *ver. præcipuum autem munus*, sufficienter probavimus. Sed quomodo infidelis poterit baptizatum opportuno tempore de rebus fidei Christianæ instituere, cùm hæc ipse penitus ignoret? Dicendum est ergo, quemlibet infidelem hujus cognationis spiritualis esse omninò incapacem.

* Sup. hoc pro Bapt. in Res. præcedenti, §. Noto tertiò, & pro Confirmatione infra in tr. 2. Res 92. & in aliis ejus primo annot.

4. Et post hæc scripta, præter Doctores citatos, inveni, nominatim contra P. Aversam, nostram sententiam docere etiam P. Lugo *de Sacram. lib.*2. *cap.*7. *quæst.*7. *num.*52. * Vide ex his colligo primò, Infidelem, sive baptizet, sive susceptor sit in Baptismo, aut Confirmatione, nullo modo hanc cognationem contrahere, quia, ut dixi, illius incapax est. Colligo secundò, Hæreticum baptizantem, vel personam in Baptismo, aut Confirmatione suscipientem, contrahere hanc cognationem; quia charactere Baptismi insignitus est, atque ideo capax est cognationis spiritualis, & legibus Ecclesiæ subjicitur. Colligo tertiò, Catechumenum esse incapacem prædictæ cognationis, sicut nec Sacramentorum esse capacem; quia non procedit ab eodem stipite, nempe Christo per spiritualem regenerationem, mediante visibili Sacramento Baptismi. Colligo quartò, si Christianus una cum infideli suscipiat puerum, vel alter suscipiat, altero baptizante, non contrahi cognationem cum infideli, utpote qui illius expers est: benè tamen cum Christiano; quia utile non vitiatur per inutile, quando commodè separari possunt, *reg. utile, de regul. jur. in* 6. Colligo quintò, Infidelem baptizantem, vel suscipientem, non contracturum cognationem ex eo actu tempore infidelitatis, quamvis postea baptizetur dictus infidelis. Ratio est, quia quod à principio nullum fuit, convalescere nequit. Quare ille infidelis postea baptizatus, poterit matrimonia contrahere cum persona à se baptizata, vel suscepta, & cum ejus matre; quia cum neutra contraxit cognationem spiritualem, tanquam illius incapax. Colligo ultimò, esse capacem spiritualis cognationis adultum, qui Baptismum re suscepit, tametsi ob indispositionem suam sanctificantis gratiæ spiritualem vitam non acceperit; quia utrum eam acceperit, necne, certò Ecclesiæ constare non posset, constat autem certò, quod Baptismum re susceperit, sicque proinde regeneratus à Christo spiritualiter. Et etiam ex dictis colligi potest, cognationem spiritualem compaternitatis non convalescere, nec oriri cum parentibus illis infidelibus, licèt postea illi baptizentur. Quia quod à principio irritum fuit, convalescere nequit, *reg. non firmatur, de regulis juris in* 6. & *reg. quod ab initio, ff. de regul. jur.* Deinde potest etiam colligi inter infidelem sic baptizantem, vel suscipientem, & parentes illos infideles, etiamsi postea baptizentur, posse consistere matrimonium. Quia nulla inter eos spiritualis cognatio est suborta. Non verò poterit iste fidelis matrimonium inire cum persona à se baptizata, vel suscepta. Quia cum illa verè contraxit cognationem spiritualem. In quo differt ab illo alio casu, in quo baptizans, vel suscipiens esse infidelis, ista enim nequit contrahere ullam cognationem spiritualem, cùm sit illius incapax, quia est infidelis, at in hoc casu baptizans, vel suscipiens est infidelis.

R E S O L. XCVI.

Possintnè in Baptismo assumi in Patrinos duo viri, unus ut interveniat nomine proprio, alter Procuratorio nomine mulieris?

Et supponitur, quod numerus Patrini in Baptismo designatus, & quoad summum ex Concilio Tridentino debent esse duo, vir, & fæmina.

Et an supra id Episcopus dispensare possit?

Et an quilibet puer in quacumque ætate, dummodò sit capax rationis ad mortale peccatum committendum, possit obire munus Patrini?

Et notatur, quod quando quis suscipit aliquem in Baptismo per Procuratorem, neque ipse, neque Procurator contrahunt cognationem spiritualem.

Idem est, quando quis mittit Nuncium, aut Procuratorem, ut in nomine suo alium baptizet, aut confirmet.

Et an munus Patrini, & impedimentum ex eo proveniens solùm in Baptismo solemni locum habeat tametsi susceptor in Baptismo privato vellet munus Patrini exercere?

Et cursim docetur, quòd baptizans privatim spiritualem cognationem contrahit cum baptizato ejusque patre, & matre.

Et quid si laicus baptizat in necessitate? Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Res. 30. aliàs 29.

§. 1. SUppono quod de numero susceptorum in Baptismo erat decisio Higinii Papæ, *cap. in Catechismo*: & Leonis primi, *cap. non plures, de consec. distinct.*4. ne plures quam unus susceptor sit. Idipsum confirmavit Metense Concilium sub Stephano IV. *can.* 3. dicens; Infantem nequaquam duo, vel plures, sed unus à fonte Baptismatis suscipiat, quia in hujusmodi secta diabolo datur locus, & tanti ministerii reverentia vilescit. Nam unus Deus, unum Baptisma, unus qui à fonte suscipit debet esse pater, vel mater infantis. Postea successu temporis plures adhibiti fuerunt, ut colligitur ex cap. *quamvis, de cognat. spiritual. in* 6. Sed Concilium Moguntinum sub Paulo III. & novissimè Tridentinum, *sess.* 24. *cap.* 2. juxta pristina instituta statuerunt, ut unus tantùm sive vir, sive fœmina designetur, & ad summum duo, vir, & fœmina, qui baptizatum de Baptismo suscipiant. Hoc supposito, ad dubium propositum affirmativè respondet Farinacius *in dec. part.*4. *in declaratione sess.*24. *Concilii* per hæc verba: Procurator non contrahit cognationem spiritualem sibi, sed mandanti. Hinc est, quod unus qui sit vir, & alter qui sit procurator mulieris baptizatum de Sacro fonte suscipere possunt, sed non duo viri, vel duæ mulieres, unusquisque tamen proprio nomine, vir loco mulieris, vel mulier loco viri. Sic ille. Idem docet Naldus *in Summa, verb. Cognatio, num.*6. ubi sic asserit: Cognatio spiritualis contrahitur, quamvis unus vir nomine alterius viri, & alter vir nomine mulieris teneant baptizatum, vel confirmatum, non tamen duo viri nomine suo, vel duæ mulieres nomine itidem suo tenere possunt. Sic Naldus.

Sup. hoc quod hic supponitur cursim sup. in Res. 94 §. 1.

Sup hoc in 2. fol. à §. not. pent. ad med.

2. Sed fallitur noster bonus senex, nam contrarium firmatur in Rituali Romano edito jussu, & approbatione Pauli V. *tit. de Patrinis, §. penult.* Et in terminis docet Joannes Præpositus *in* 3. *part. D. Thom. quæst.*68. *art.*3. *dub.*1. *num.*3. & Antonius Fernandez de Moure *in exam. Theol. mor. part.*3. *art.*2 §9. *num.*2. ubi sic ait: Possunt ne assumi duo viri, ut unus vicem suppleat mulieris? Respond. minimè. Notat Tolet. *lib.*2. *cap.*23. *num.*4. Explicuit Congregatio Cardinal. *num.* 490. Suadet ratio. Quoniam Baptismus est generatio quædam spiritualis, & ideo debet conformari generationi naturali; atqui ad generationem naturalem requiritur mas, & fœmina; ergo ad generationem spiritualem, vir & mulier. Neque in hoc Episcopus dispensare potest. Quia non est supra Concilium, oppositum decernens. Ita ille.

3. Notandum est hic obiter contra Abbatem, Ancharanum, Lopez, Possevinum, & alios, quod quilibet puer in quacumque ætate, dummodo sit capax rationis ad peccatum mortale committendum, possit obire munus Parrini. Primò quia nullo jure determinatur ætas ad hujusmodi munus exequendum. Secundò, quia licèt puer, usque ad 14. annum nequeat esse pater naturalis, benè tamen potest esse pater spiritualis, ante dictam ætatem, dummodo habeat usum rationis sufficientem ad exercendam illam susceptionem cum legitima intentione faciendi quod alii Patrini faciunt. Vide Sanchez *de matrim. lib.* 3. *disp.* 61. *num.*3. & 4. Basilium Pontium *lib.*3. *cap.*37. *num.*5. Ochagaviam *tract.* 3. *de matrim. quæst.*58 *num.*2. & alios.

4. Nota etiam, me olim docuisse tanquam probabile, quod quando quis suscipit aliquem in Baptismo per procuratorem, quod neque ipse, neque procurator contrahunt cognationem spiritualem; hæc sententia visa est cuidam Ministro hujus Curiæ Romanæ nimis laxa, sed si est probabilis, nihil officit, quod sit laxa. Et ideò illam, præter Sanchez Filliucium, Reginaldum, Villalobos, & Vegam, quos, me etiam citato adducit, & sequitur Leandrus *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 2. *disp.* 7. *qu.* 22. tenet novissimè, me citato, præstantissimus Theologus Societatis Jesu Pater Dicastillo *de Sacram. tom.*1. *tract.*2. *disp.*2. *dub.*5. *num.*56. Et hanc sententiam latè, & solidè probat etiam Cornejo Carmelita Professor inclytæ Salmaticensis Academiæ *in* 3. *part. D. Tho. tract.*6. *de impediment. matrim. disp.* 7. *dub.* 16. *quæst.* 1. qui respondet ad omnia argumenta, quæ in contrarium adducit novissimè Castrus Palaus *tom.*4. *tract.*19. *punct.* 11. §. 2. *n.*15. *cum seq.* Et ratio est, quia jura quibus hujusmodi cognatio inducitur exigere videntur actionem personalem ipsius patrini, ergo non sufficit actio ipsius procuratoris, præsertim, cum ea, quia odiosa sunt, in impedimenta dirimentia inducunt

Dorsch inf. in Res. 99.

cinnn

ei non debeant, nisi ubi jus est expressum. Confirmatur, quia ad cognitionem naturalem requiratur actio personalis parentum: ergo etiam ad spiritualem, patet consequentia, quia istæ duæ cognitiones, & paternitates parificantur, *cap. debitum, de Baptismo*. Confirmatur secundò, quia cognatio legalis non acquiritur adoptando per procuratorem, *leg. post mortem, licèt nec adoptare, ff. de adoptionibus*. Ergo nec spiritualis; patet consequentia, quia cognatio spiritualis imitatur naturalem, & legalem. Confirmatur tertiò, quia qui mittit nuncium, aut procuratorem, ut nomine suo alium baptizet, vel confirmet, non contrahit cum eo cognationem spiritualem, ut omnes admittunt; ergo nec qui mittit nuncium ut procuratorem, aut nomine suo officium patrini exercet; patet consequentia ex paritate rationis. Nec obstat dicere, quod verè censeatur faciens qui per nuncium, aut epistolam facit, *leg. licèt, ff. de constituenda pecunia, & ex reg. 68.* potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum, *de regulis juris in 6*. Ergo hæc actio patrini potest per nuncium exerceri, & idem dicendum videtur de procuratore, cùm ad omnia negotia procurator constitui possit, *l. 1. ff. de procurat.* Respondetur, nego consequentiam, neque illæ leges probant oppositum, quia procedunt in actionibus, quæ solùm consensu perficiuntur, & non sunt personales, ad cognationem autem spiritualem contrahendam actio personalis necessaria est, & hæc est ratio propter quam posset etiam contrahi matrimonium per procuratorem, & non spiritualis cognatio. Cæteris rationes, & responsiones ad argumenta contraria videbis apud Cornejum *ubi suprà*. His tamen non obstantibus, sententiam adversariorum puto probabilissimam esse, id quod contendu est, nostram sententiam sua non carere probabilitate.

Sup. convento in hac. & seqq. in Tribus Ref. seq in primo in § Difficultas, in secundo à medio §. 4. vers. Verum, in tertio in fine § Notandum. & seq.

5. Notandum est hic obiter, quòd munus Patrini, & impedimentum ex eo proveniens, solùm in Baptismo solemni locum habet, quod verum est, ut notat Hurtadus, *de matrim. disp. 18. diffic. 6.* & alii, tametsi susceptor in Baptismo privato vellet munus Patrini exercere, quia adhuc non exercebit illud, qualiter ab Ecclesia præscribitur, ad cognationem spiritualem contrahendam. Nec obstat dicere, quòd jura statuentia impedimentum cognationis spiritualis, æquè de Baptismo solemni, ac privato loquuntur, ut constat ex *cap. 1. & fin. de cognat. spirituali in 6.*

6. Etenim baptizatus privatim æquè indiget instructore, ac baptizatus solemniter. Deinde baptizans privatim spiritualem cognationem contrahit cum baptizato, ejusque patre, & matre: ergo similiter contrahere poterit susceptor in eo Baptismo. Ob has rationes hanc sententiam defendunt Navarrus *Summ. cap. 23. n. 40.* Ægid. de Coninc. *disp. 32. de matrim. n. 59.* Basil. Ponce *lib. 7. cap. 40. num. 5.* Sed hæc non urgent, ut recedamus à communi sententia. Nam ello jura æquè de baptizante ac de suscipiente loquantur, quoad impedimentum cognationis, intelligi debet singula singulis tribuendo, de baptizante, quoties fuerit Baptismus, quia Baptismus solemnis, & privatus formaliter, & in se ipsis non differunt, sed in cæremoniis extrinsecis, & accidentibus, ideoque baptizans, sive baptizet solemniter, sive privatim, cognationem spiritualem contrahit. At susceptor solemnis, & privatus formaliter differunt, quia esse susceptorem habetur ex Ecclesiæ institutione; quæ de susceptore privato vix unquam contingente, mentionem non fecit, sed solùm de susceptore solemni, seu pro baptismo solemniter facto.

7. Sed si aliquis hic inquirat, an Laicus in necessitate baptizans contrahat cognationem? Respondeo affirmativè, quia verum Sacramentum confert, nec refert, quòd ratione necessitatis teneatur ministrare, quia etiam Parocus tenetur ratione officii ministrare solemniter, & nihilominus cognationem contrahit. Sed objicies parentes qui in casu necessitatis proprios filios baptizant, non contrahunt cognationem, quæ usum matrimonii contracti impediat, *cap. ad limina. 33. quæst. 1.* ergo nec Laicus in necessitate baptizans contrahat cognationem, quæ futurum matrimonium impediat.

8. Respondeo negando consequentiam, & ratio discriminis est, quòd in parente proprium filium, & uxoris in casu necessitatis baptizante, cognatio spiritualis, quæ usum matrimonii jam contracti impediret, haberet rationem pœnæ, siquidem privaret illum potestate petendi debitum, ad quod habet jus in re ratione matrimonii, ideò speciali jure in dict. cap. *ad limina*, excipitur ille casus, & meritò, quia consentaneum est rationi, ut propter observantiam præcepti non incurratur pœna aliqua, qualia esset expoliari proprio jure petendi debitum, at verò cognatio spiritualis ante matrimonium contracta, non habet rationem pœnæ, sed potius pertinet ad quoddam concordiæ, & unitatis vinculum inter homines, ratione cujus Ecclesia prohibuit matrimonium inter illos, ut charitas inter alios dilataretur, & ita potest optimè contrahi hæc cognatio, propter exercitium actus præcepti, sicut & contrahitur irregularitas à Judice, qui latronem suspendit, quamvis ad id ex officio teneatur, quia hujusmodi irregularitas, non inducitur in pœnam delicti, sed propter alias causas.

R E S O L. XCVII.

An in privato Baptismo tempore necessitatis, sit adhibendus Patrinus, & an contrahat cognationem spiritualem?

Et quid, si quis teneat talem infantem in dicto casu ex proposito, ut Patrini munus obeat, an contrahat cognationem spiritualem?

Et an improbanda sit consuetudo, secundùm quam quibusdam in locis Catholici Patrini existant filiis Hæreticorum, baptizante illos Ministro hæretico in forma Sanctæ Trinitatis? Ex par. 3. tract. 4. Res. 28.

§. 1. QUoad primum affirmativè respondent Melchior Zambranus *de cas. occur. tempore mortis, cap. 1. de Sacrament. Baptism. dub 18. num. 17.* quia esse patrinum non pertinet tantùm ad solemnitatem, sed requiritur, ut sit, qui instruat baptizatum, & qui adjuvet ad ejus spiritualem regenerationem; deinde vix fieri potest Baptismus privatus, saltim in pueris, nisi sit qui illum teneat, quando abluitur, in Baptismo. Ergo credendum est, Ecclesiam universaliter sensisse in omni Baptismo etiam privato requiri patrinum.

Sup. hoc in principio §. 1. Ref. in not. seq.

2. Sed ego puto nullum esse Ecclesiæ præceptum, ut in tali Baptismo patrinus adhibeatur. Et ita docent Sotus *in 4. dist. 42. quæst. 1. art. 1.* Henriquez *lib. 2. cap. 18. in fine.* Suarez, Sanchez, Rodriquez, & alii. Et ratio est, quia cùm in isto casu necessitatis, parentes fermè non possint idoneos eligere ad munus patrini, incredibile non est, Ecclesiam talem eis obligationem imponere voluisse: & ideò licèt aliquis in hoc casu materialiter teneat infantem, non ideò patrinus ejus efficitur.

3. Difficultas verò est, an si aliquis talem infantem teneat ex proposito, ut patrini munus obeat, an contrahat cognationem spiritualem? Affirmant Zambranus *ubi suprà num. 4.* Navarrus *in Manual. cap. 22. num. 40.* Coninch. *de Sacrament. disp. 32. dub. 2.* Armilla *ver. Matrimonium, num. 14.* Suarez, Vivaldus, Sà, & alii.

Sup. hoc in Resol. seq. à medio §. 1. à vers. Verum, & in Ref. prima post seq. in fine § Notandum, & seq. & in Ref. præterita à § Notandum est obiter quod.

4. Sed mihi contraria sententia videtur etiam probabilis quam docet Sanchez *de Matrimon. tom. 2. lib. 7. disp. 62. n. 15.* Rodriquez, & alii. Notandum est tamen hic obiter, non esse improbandam consuetudinem, secundùm quam quibusdam in locis Catholici, patrini existunt filiis Hæreticorum, baptizante illos ministro hæretico in forma SS. Trinitatis; & ita docet Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 2. cap. 89. n. 6.* contra Azorium *part. 1. lib. 8. cap. 11. quæst. 9.*

R E S O L. XCVIII.

An infanti moribundo, quando confertur Baptismus, sit adhibendus Patrinus?

Et an in dicto casu, si quis materialiter teneat infantem, ideò Patrinus efficiatur?

Et quid dicendum, si infantem teneat ex proposito. Ut Patrini munus obeat, an sit verus Patrinus, & cognationem spiritualem contrahat, vel necessarium sit, ut Baptismus debeat esse solemnis ad contrahendam dictam cognationem spiritualem? Ex part. 5. tract. 3. Res. 7.

§. 1. REspondeo quod nullum est Ecclesiæ præceptum ut in tali Baptismo Patrinus adhibeatur. Ita Sotus *in 4. dist. 42. q. 1. art 1.* Henriquez *lib. 2. cap. 18. in fin.* Sanchez *lib. 7. disp. 62.* Suarez *quæst. 67. art. 8.* Rodriquez & Zambranus. Cùm enim in tali casu necessitatis parentes fermè non possunt viros idoneos eligere ad munus patrini, credibile non est Ecclesiam talem eis obligationem imponere voluisse. Sed etsi aliquis in hoc casu materialiter teneat infantem baptizandum, non ideo patrinus ejus efficitur. Verùm si aliquis in privato Baptismo infantem teneat ex proposito, ut patrini munus obeat, verus patrinus efficitur, atque cognationem spiritualem contrahit. Ita Coninch. *de Sacram. disp. 32. dub. 2. concl. 5.* & Layman *lib. 5. tract. 2. cap. 9. num. 5.* qui citat Navarrum, Vivaldum, Armillam, Suarez, & Zambranum.

Sup. hoc in §. 1. & 2. Ref. 2. not. seq.

Sup. hoc fun. in Ref. 96 à §. Notandum est hic obiter quod, & in Res. 97. § Difficultas, & in Resol. seq. §. Notandum, in fine, & seq.

2. Non desinam tamen hic adnotare id, quod alibi docuimus; nempe Sanchez *de Matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 62. n. 5.* & alios docere, quòd si verè & propriè in baptismo collato ex periculo mortis adhibeatur patrinus, & tenens velit munus susceptoris obire, adhuc non contrahi cognationem spi-

spiritualem, cùm non sit in potestate tenentis situm hanc cognationem contrahere, nisi petitæ ab Ecclesia serventur: et munus susceptoris non obitur propriè, nisi quando Baptismus est solemnis, ut docent Sotus, Gallegus, Emmanuel, Vega, & ipsemet Suarez. Nec obstat baptizantem in ea necessitate contrahere, quia baptizans confert verum Sacramentum: at qui sic tenet, vel suscipit, non dicitur propriè tenere, vel suscipere eo modo, quo ab Ecclesia statutum est. Susceptio enim est cæremonia ab Ecclesia instituta ad Baptismum solemnem, ac proinde solemnitate deficiente, deficit quoque vera susceptoris ratio. Vide etiam Granadum *de Sacramen. in 3. part. controvers. 4. tract. 2. disp. 5. num. 4.*

R E S O L. XCIX.

An qui tenet infantem in Baptismo nomine alterius, contrahat ipse cognationem spiritualem, vel ille, qui eum misit?

Et an dicta cognatio spiritualis contrahatur ex Baptismo, sive in Ecclesia, sive domi, sive cum cæremoniis, sive sine illis administrato?

Et an, qui tunc assumuntur in Patrinos tandem contrahant cognationem, si prolem offerant ad Baptismum tanquam Patrini, & ut tales ejus curam suscipiant?

Et quid, si quis non tetigit infantem in Baptismo, quamvis in Patrinum assumatur; quod idem est dicendum de Confirmatione?

Et quando post Baptismum domi collatum propter necessitatem, tunc quando solemnes cæremoniæ in Ecclesia supplentur, aliquis adhibeatur, ut Patrinus; an in tali casu contrahat etiam aliquam propinquitatem?

Et quid de illo, qui adhiberetur, dum quis scienter, vel ignoranter rebaptizaretur? Ex part. 3. tract. 4. Res. 2.

Sup. hoc 4 sup. in Res. 96. §. Nota etiam.

§. 1. Ipsum procuratorem cognationem contrahere putant Sotus *in 4. sent. dist. 42. quæst. 1. art. 2. prope finem.* Toletus *lib. 7. cap. 8. num. 5.* & alii.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo, quia talis in tali casu non suo, sed alieno nomine tenet. Ergo patrinus non est, sed loco patrini fungens, & ita docent Sylvest. *ver. Matrim. 8. quæst. 7. dicto 15.* Emmanuel Sà *de impedimentis matrimonii, num. 5. verb. cùm quis per procuratorem.* Covarruvias, & alii quos citat, & sequitur Sanchez *de Matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 59. num. 2.* quibus ego addo Sylvium *in addit. ad 3. part. quæst. 56. art. 5. ad 4.*

3. Imò ego puto probabiliter contra Layman *in Theol. moral. lib. 5. tract. 10. part. 4. num. 5.* Coninch. *de Sacram. disp. 32. dub. 2. num. 40.* Rebellium *par. 2. lib. 3. quæst. 6. num. 11.* Philarchum *de offic. Sacerd. tom. 1. lib. 2. cap. 11.* Emmanuelem Sà citatum, Abbatem *in cap. veniens, num. 4. de cognat. Spir.* & alios, neque ipsum principalem, qui legatum mittit, cognationem ullam contrahere. Et ita docet Covarruvias *ubi suprà, num. 6.* Sanchez *num. 4.* Reginaldus *in praxi tom. 2. lib. 31. cap. 20. sent. 3. num. 156.* & Villalob. *in sum. tom. 1. tract. 14. diffic. 9. num. 18.* ubi sic asserit. (El Principe, que se hizo padrino de un infante por procurador, embiando qui en lo sea en su nombre, al tiempo que le baptisan, no contrae cognacion espiritual, porque no es verdaderamente padrino, porque no saca al niño de pila, ni le tiene quando le baptizan que es acto personal, ni basta hazerlo pro tercera persona, ni tampoco contrae este parentesco espiritual el procurador, porque en nombre del principe saca el niño de pila, porque este no tiene intento de ser padrino, lo qual es necessario, como queda dicho.) Sed in tali casu principalem, qui procuratorem constituit, cognationem contrahere, magis probabiliter tenet novissimè Basilius Pontius *de matrim. lib. 7. cap. 39. num. 10.*

4. Notandum est tamen hic obiter, me consuluisse rectè his diebus contra Sotum *in 4. dist. 42. quæst. 1. art. 2.* & alios, quemdam non contraxisse cognationem spiritualem, quia non tetigerat in Confirmatione infantem, quod etiam in Baptismo est dicendum; nam ad illam contrahendam requiritur contractus physicus. Ita Sanchez, & Villalobos, *ubi suprà, num. 9.* qui etiam, *num. 7.* cum aliis docet contra Angelum *verb. Matrim. n. 7.* Lopez *in instruct. part. 2. cap. 51.* & alios tenentes pueros in Baptismo in casu necessitatis extra Ecclesiam, cognationem supradictam non contrahere.

Sup. hoc quod hic docetur & in princip. seq. §. & suprà in Res. 96. §. Notandum est hic obiter quod, & in Res. 97. § Dis. ... & in Res. ... magis ... Vasquez.

5. Non reticeam tamen, Sylvium *in addit. ad 3. part. quæst. 56. art. 3. ad 1.* putare, quòd contrahitur propinquitas hæc ex Baptismo, sive domi, sive in Ecclesia, sive cum cæremoniis, sive sine illis ministrato, & qui tunc assumuntur in patrinos, eandem contrahunt, si prolem offerant ad Baptismum tanquam patrini, & ut tales ejus curam suscipiant: si autem offerant, non ut patrini, sed solùm ut subservientes necessitati, probabile est quòd nullam contrahant. Et similiter si post Baptismum domi propter necessitatem collatum, adhibeatur ut patrinus, tunc quando solemnes cæremoniæ supplentur, nullam etiam contrahit propinquitatem, sicut nec ille, qui adhiberetur, dum quis, vel scienter, vel ignoranter rebaptizaretur. Ita Sylvius.

Sup. hoc magis latè in Resol. seq. & pro contentis in duobus ultimis lin. hujus Res. inf. in Res. 101. magis latè.

R E S O L. C.

Qui in Ecclesia instar Patrini tenuit puerum in domo jam baptizatum, quæritur, an contraxerit impedimentum Catechismi non dirimens, sed impediens?

Et an hodie contrahatur hoc impedimentum, vel sublatum sit per Concilium Trid. sess. 22. cap. 2. de reformat. matrim.

Et an Parochus in supradicto casu debeat, & ad id teneatur scribere in libro, quòd sint illi Patrini in solo Catechismo, & quòd puer fuit in domo baptizatus? Ex part. 3. tract. 4. Res. 259. aliàs 260.

§. 1. Hic casus in praxi sæpiùs solet accidere, ideò notandum est, quòd tale impedimentum contrahitur, quando quis tenet aliquem in Catechismo, qui solet præmitti Baptismo, respondendo ejus nomine Sacerdoti interroganti, an credat, an renunciet diabolo, &c. Sed nota, quòd quando hæ cæremoniæ solent baptismum comitari, communiter sit idem, qui tenet in Catechismo, & in Baptismo: tamen quandoque sunt diversi, ut quando in necessitate puer subitò ab obstetrice baptizetur, & cæremoniæ postea in Ecclesia supplentur, tunc enim quis instar Patrini pro eo respondet, & tunc talis ex *cap. 2. de regener. spirit. in 6.* contrahit impedimentum Catechismi non dirimens sed impediens. Hoc supposito, quæritur an hodie contrahatur hoc impedimentum, vel sit sublatum per Concilium Tridentinum *sess. 24. cap. 2. de reform. matrimon.* Aliqui negant esse sublatum. Ita tenet Palatius *in 4. dist. 42. quæst. un.* & Bartholomæus de Ledesma *de Matrim. 46. in priori editione*, & alii, qui post Tridentinum scribentes, asserunt esse impedimentum, ut Toletus, Vega, Lopez, Cucchus, Anglez, & alii, & ita ex neotericis Societatis Jesu, tenet etiam hanc sententiam Rebellius *part. 2. lib. 3. quæst. 18. n. 20.* & Valentia *tom. 4. disp. 10. quæst. 5. punct. 4.*

Sup. hoc cursim prope fin. Res. ...

2. Sed ego puto cum Basilio Pontio *de Matrim. lib. 6. c. 11. num. 3.* qui citat Sanchez, hoc impedimentum esse sublatum per Concilium Tridentinum, ubi in Baptismo, vel Confirmatione vult tantùm contrahi cognationem spiritualem inter baptizatum, ejusque patrem, & matrem ex una parte, & baptizatum, ac susceptores ex fonte ex alia parte, omni alia cognatione spirituali sublata: verba Concilii sunt hæc, *Omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omninò sublatis.* Et quia existimare aliquis posset Concilium solum agere de impedimento cognationis spiritualis provenientis ex Baptismo, quod vult non extendi ad alias personas, sicut olim extendebatur, ideò Pontius adducit declarationem sacræ Congregationis, quæ Concilii sensum esse hunc, quem diximus, apertè demonstrat, sic enim habet. Qui in Ecclesia fuit præsens ei, qui domi verè fuit baptizatus, si deinde in Ecclesia fuerunt servatæ solemnitates, nullam cognationem spiritualem contraxit. Itaque committantur Ordinario, ut si legitimis probationibus competerit D. N. filium priùs fuisse baptizatum, declaret nullum inter N. ipsum, & dictum filium adesse impedimentum cognationis spiritualis. Ita sacra Congregatio. Et hanc opinionem esse probabilem, tenet Coninch. *de Sacrament. disp. 30. dub. 3. num. 24.* & illam tenet etiam Filliucius *tom. 1. tract. 10. part. 2. cap. 9. num. 273.* & Villalobos *in summa, tom. 1. tract. 14. diffic. 2. num. 5.*

3. Sed quia contraria opinio est etiam probabilis, deducit Sanch. *de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 10. num. 13.* expedire, ut Parochus describat in libro (quem habere debet ad describendum nomina patrinorum, juxta Tridentinum *sess. 24. de matr. cap. 3.*) an sint illi patrini in solo Catechismo, quòd puer sit jam domi baptizatus. Ita Navarrus, & alii. Et quamvis hi non explicent, an Parochus ad id teneatur, at existimo eum teneri, quia Tridentinum patrinorum nomina describi jubet, quo sciatur, qui cognationem spiritualem contrahant, ne matrimonia inique contrahantur. At latissima est differentia, num in baptismo tenuerint, an in Catechismo. Nam priori casu est impedimentum dirimens, posteriori autem ad summum impediens, & juxta nostram sententiam est nullum impedimentum. Unde non fideliter id describeret Parochus, nisi annotaret solius Catechismi patrinos fuisse, defraudaret enim Concilii intentionem, ansamque præberet dissolvendi matrimonia valida, cum eo solo impedimento inita, cujus ego testis sum oculatus in casu Granatæ contingenti. Hæc Sanchez. Verùm Gutierez *de Matrimon. cap. 84. num. 7.* præcisè, & in rigore non

re non videtur hoc onus ſub peccato mortali Parochis imponere.

R E S O L. CI.

Infans fuit propter neceſſitatem baptizatus, v. g. in capillis, manu, pede, &c. quæritur, an poſtea: dum rebaptizatur in Eccleſia ſub conditione, Patrinus contrahat cognationem ſpiritualem?

Et hoc procedit in omnibus caſibus, in quibus neceſſe eſt rebaptizare puerum ſub conditione.

Et an hoc etiam procedat in prædictis caſibus in rebatizante?

Et an ſi quis v. g. teneat ut Patrinus filium Petri, credens eſſe Pauli, contrahat cognationem ſpiritualem?

Et quid ſit dicendum de uxore, quæ per ignorantiam levat filium mariti, &c?

Et an maritus, & uxor poſſint abſque ullo peccato eſſe Patrini alienæ prolis? Ex part. 11. tract. 8. & Miſc. 8. Reſol. 57.

Sup. hoc rurſus ſuprà in omnibus aliis Reſ. §. 1. QUæſtio curioſa, & procedit in omnibus caſibus, in quibus neceſſe eſt rebaptizare puerum ſub conditione, ideo id illam ſic reſpondet Dicaſtillus *de Sacram. tom. 3. tract. 10. diſp. 27. num.* 260. Si non omninò moraliter certum ſit priorem Baptiſmum validum fuiſſe, & ideò infans rebaptizetur ſub conditione, contrahitur cognatio, & conſequenter non poteſt contrahi matrimonium inter perſonas alias in Baptiſmo certo impeditas, quia dum non conſtat de Baptiſmo præſumit Eccleſia cognationẽ; ceſſabit autem talis præſumptio, ſi poſtea conſtet Baptiſmum eſſe validum.

2. Ex quo infertur, quid dicendum ſit, quando quis rebaptizatur eo quod nondum integrè natus, fuerat baptizatus, tunc enim (quidquid alii dicant) ſi baptiſmus collatus fuerit prius in ea parte, ubi ita certum ſit eum fuiſſe validum, ut non ſit ſub conditione iterandus, ea priore Baptiſmo contraheretur cognatio, non ex poſteriore, è contra verò ſi inter doctos ſit dubium aut quæſtio, an in ea parte collatus Baptiſmus valeat, eadem dubitatio erit pro cognatione ſpirituali. Si verò ſint pro utraque parte opiniones probabiles, quarum altera neget valere priorem Baptiſmum, altera affirmet, poterit tuta conſcientia quis utramvis eligere, & ſecundùm unum probabile erit ex tali Baptiſmo non oriri cognationem. Quod totum mihi placet, quamvis hæc omnia non tam pertineant ad Patrinum, de quo nunc agimus, quam ad baptizantem. Nam in tali Baptiſmo vix aut nunquam poteſt, aut ſolet eſſe mentio nedum præſentia Patrini. Ita Dicaſtillus, & ego.

Sup. hoc in Ref. ſeq. 3. Sed hic quæro primò, an ſi quis verbi gratia teneat ut Patrinus filium Petri, credens eſſe Pauli, contrahat cognationem ſpiritualem? Negativè reſpondet ex Sanchez, Reginald. *tom. 2. lib. 3. num.* 155. & alii. Quia revera hic non intendebat exercere actionem erga hunc, quem levavit; ergo deficit intentio. Hæc enim ratio non probat, facilè enim reſpondetur, putare quidem illum eſſe filium Petri, & non Pauli: nihilominus intentionem dirigi ad eum, qui hic, & tunc illi proponitur, ſicut in ſimili de baptizante dicebat oppoſita ſententia; Et ideò alibi diximus errorem perſonæ in cæteris Sacramentis, præter matrimonium, non irritare Sacramentum; Unde videtur colligi, cauſari etiam effectum inde reſultantem qualia eſt hic, de quo agimus; & eadem ratio locum habet pro Patrino, qui dirigit intentionem ad eum, quem levat de præſenti.

4. Verùm contra hoc opponit Sanchez, quòd Miniſtri Sacramentorum teneantur habere intentionem miniſtrandi Sacramentum præſenti, quicumque ille ſit; ac proinde quamvis erretur in perſona, cùm verus ſit Baptiſmus, vera cognatio contrahitur, Patrinus verò non tenetur habere eam intentionem, & verè elicitur ad perſonam determinatam.

5. Hanc opinionem, quam mordicus contra me ſuſtinebat quidam Theologus his diebus, ego puto ſatis probabilem, ſed non recedo à ſententia affirmativa, quam olim docui, & quam tuetur Martinus Perez *de Matrimon. diſp. 29. ſect. 4. n. 4.* Dicaſtillus *ubi ſupra num.* 271. & alii penes ipſos.

6. Probatur; quia iſte error non eſt circa ſubſtantiam actus, ſed circa accidentia. Unde ſuſceptor non ſecus, ac baptizans ſolùm habere debet intentionem ſuſcipiendi eum, quem hic, & nunc habet tunc præſentem; atque adeo ſicut ea intentio ſatis eſt, ut baptizans eum præſentem baptizet, etiam cum ſimili errore ita ſimiliter ea intentio eſt ſufficiens ut Patrinus verè ſuſcipiat. Excipitur tamen caſus peculiaris de uxore, quæ per ignorantiam levavit filium mariti, de quo eſt expreſſa juris deciſio *cap. 1. de cognatione ſpirituali*, ubi dicitur, Conjugem, quæ per ignorantiam levavit filium mariti, non arceri à debiti petitione. Cùm enim id ſuperveniat Matrimonio contracto, non mirum ſi ignorantia excuſet à cognatione. Itaque non eſt cur negemus, quòd ſicut baptizans debet habere intentionem baptizandi illum quem præſentem habet, talemque cenſetur habere, quoties non habet intentionem contrariam, ita ſimiliter tenens, ſeu levans è fonte Sacro, debeat velle tenere, & levare illum, quem præſentem habet, idque cenſetur velle quoties non habet oppoſitam voluntatem. Et ideò hanc ſententiam me citato tenet Leander *de Sacrament. tom. 1. tract. 2. quæſt.* 28.

Sup. hoc in Ref. ſeq. 2. lin. 3.

7. Quæro ſecundò, an maritus, & uxor poſſint abſque ullo peccato eſſe Patrini alienæ prolis? In tali caſu peccare venialiter Suarez *in 3. part. quæſt. 67. art.* 8. Filliuc. *tom. 1. tract. 2. num.* 161. Sed ego puto ſupradictos poſſe abſque ullo peccato eſſe Patrinos, niſi aliàs in aliqua Diœceſi jure ſpeciali ſit prohibitum. Primò, quia id nullibi prohibetur, ut fatetur Urbanus Secundus *in cap final.* 30. *quæſt.* 4. Secundò, quia quamvis idem Pontifex in eodem capite videatur ſtatuere quod non ſint Patrini; hoc tamen non prohibet ſub præcepto, vel ſi prohibet non eſſe uſu receptum; vel potius eſſe ſublatum per Concilium Tridentinum. Et ita ex Vaſquez, Layman, Hurtado, & aliis docet Leander *de Sacrament tom. 1. tract* 2. *diſp. 7. quæſt* 20. Et tandem in hanc ſententiam velit, nolit, deſcendit Dicaſtillus *de Sacrament. tom. 3. tract. 10. diſp. 37. dub. 27. num.* 271. ubi ſic: Adverto cum Suario probabilius eſſe quòd ſi maritus, & uxor alienum filium de ſacro fonte levent, peccent ſaltem venialiter. Quia Urbanus Secundus *in cap. Quod autem trigeſima, quæſt.* 4. quamvis dicat nulla auctoritate id reperiri prohibitum; Ipſe tamen potens tunc id prohibere, ſic decernit, ut puritas ſpiritualis paternitatis ab omni labe, & infamia conſervetur immunis, dignum eſſe decernimus, ut uterque inſimul ad hoc aſpirare minimè præſumat. Non putat verò Suarius, & ex illo Perez *diſp. 29. ſect. 5. num.* 3. eſſe gravem culpam propter levitatem materiæ, quod propter eorum, & aliorum auctoritatem non auſim improbare; ſed ut verum fatear, verba Pontificis grave quid ſonant tum ea fine, ut puritas, &c. ab omni labe, & infamia, &c. tum ex ipſorum verborum ſignificatione. Nam labes, infamia, præſumptio, & ſimilia verba non ſum memor in legibus (maximè Canonicis) pro rebus levibus uſurpari, aut levibus actionibus tribui; utcumque ſit illud, placet quod Gloſſa ad eum Textum notat (nec alieni ſunt ab hoc prædicti Auctores) nempè conſuetudine poſſe fieri, ut omninò liceat, quia ut ait Gloſſa, de conſuetudine eſt in quibuſdam locis, quòd uterque ſimul ſuſcipit. Qua ratione olim de hac re interrogatus hic in Germania pro caſu occurrente, inter magnos imò ſupremos Principes cenſui poſſe fieri, quia jam ſæpè conſtabat pridem factum in ſimilibus. Hucuſque Dicaſtillus."

R E S O L. CII.

An qui per errorem levavit filium Petri, exiſtimans ſe filium Pauli levare, contrahat cognationem ſpiritualem?

Et an conjux, quæ per ignorantiam levavit filium mariti, teneatur arceri à debiti petitione? Ex part. 3. tract. 4. Reſol. 56.

§. 1. NEgativè reſpondet Sanchez *de Matrimonio tom. 2. lib. 7. diſp. 58. num. 7. ex cap. 2. de cognat. ſpirit.* ubi deciditur conjugem, quæ per ignorantiam levavit filium mariti, non arceri à debiti petitione, ex quo textu Abbas *ibi, num.* 4. & Alexander de Nevo *num.* 6. colligunt requiri ſcientiam, & animum ad contrahendam cognationem. Sup. contrarium in hac Ref. in præcedenti Ref. à §. Sed hic quæro, uſque ad §. Quæro ſecundo.

2. At his non obſtantibus contrariam ſententiam docent Baſil. Pontius *de Matrimonio, lib. 7. cap. 39. num.* 9. ubi ſic aſſerit: Si quis per errorem levet filium Petri, exiſtimans filium eſſe Joannis, revera contraxit cognationem, error enim ille non impedit fidejuſſoris, & patris ſpiritualis officium, quidquid alii dicant, eſt enim error perſonæ in hoc caſu circa accidentalia. Neque eadem ratio eſt de uxore, quæ per ignorantiam levat mariti filium; tum quia de eo eſt expreſſa juris deciſio, ex quo totum impedimentum pendet; tum etiam, quia ſupervenit matrimonio contracto, & ita non mirum ſi ignorantia excuſet à cognatione. Ita Pontius. Unde patet reſponſio ad argumentum quod Sanchez adducit, cujus ſententia hoc non obſtante probabilis etiam mihi videtur, & illam noviſſimè cum Sanchez tenet Villalob. *in ſumm. tom. 1. tract. 14. diffic. 19. n.* 17.

RE-

RESOL. III.

Dum quis post partum uxoris statim ob periculum baptizavit infantem, adstantibus tamen multis, qui hoc facere poterant; dubitatum fuit, (etiamsi graviter peccavit) an privatus remanserit jure petendi debitum?

Eadem est ratio uxoris erga virum.

Et an Episcopus, Commissarius Bullæ Cruciatæ, & Confessarii Regulares ex commissione suorum Provincialium possint dispensare circa supradictum impedimentum ad petendum debitum? Ex part.3. tract.4. Ref.85.

Sup. hoc in duabus Ref. seqq. & in 10. 3. tract. 1. in Ref. 5 §. Secundò notandum.

§. 1. Affirmativè tunc respondit quidam Theologus, & probabiliter quidem; nam hanc sententiam tenent multi Doctores, quos citant, & sequuntur Sanchez *de Matrim. tom.3. lib.9. disp.36. num.7.* & Villalob. *in summ. tom.1. tract.13 diffic.51. num.1.*

2. Sed mihi contraria sententia placuit, & illam consului, quam tuentur glossa *cap.2. de cognat. spirit. ver. debitum.* Fernandez de Heredia *disp. de Sacram. Baptismi part.6. dub. 2. num.6.* Suar. *in 3. part. quæst.67. art.8. §. penult. in fine.* Durandus *in 4. dist.42. quæst.1. art.3.* & novissimè Coninch. *de Sacrament. disp.34. dub.8. num.69* ubi sic asserit: Probabilius est eum, qui etiam sua culpa hanc cognationem cum sua uxore contraxit (eadem est ratio uxoris erga virum) etsi graviter peccarit, posse nihilominus petere debitum, quia tam gravis pœna sine textu non est inducenda, ex nullo autem textu probari potest. Ergo, &c. Ita hanc sententiam probabilem esse putat Layman *in Theol. mor. lib.5. tr.10. part. 4. cap.8. num.8.*

Sup. ea quæ dicuntur in hoc §. pro Episc. ... Ref. ...

3. Nota etiam, quòd stando in prima opinione advertit Villaloboa *ubi suprà*, quòd in tali casu (Pueden dispensar para pedir el debito el Comisario de la Cruzada el Obispo, y los Confessores Regulares, como tengan para esto comision de sus Provinciales, como dize Rodriquez per una vivæ vocis oraculo de Pio V. por ser la cognacion espiritual impropriamente Incesto, y el privilegio dicho, que solo habla de la affinidad que nace de copula fornicaria, dize, que se ha de estender à esto per ser favorable,) Ita ille.

RESOL. CIV.

An Pater baptizans, aut tenens filium in periculo mortis impediatur posse petere debitum ab uxore?

Et quid, si baptizet ex malitia, vel ignorantia extra casum necessitatis, an peccet gravissimè, & sit puniendus, & impediatur petere debitum? Ex part.5. tract.3. Ref.25.

Sup. hoc in Ref. præterito & pro omni comento in hac Ref. lege dicta per tot Ref. seq. & in tom. 1. tr. 1. in Resol.5 §. Secundò notandum.

§. 1. Affirmativè respondet, si suscipiat filium, Henriquez *lib. 2. cap.18. num.3.* & etiamsi baptizet ex malitia, vel ignorantia extra necessitatem, docent Doctores, quos citat Zambranus *de modo ministrandi Sacramentum Baptismi, cap.2. dub.18. num.8* Sed ipse ibi meritò contrariam sententiam docet, & ideò *num.24.* sic ait. Ex dictis patet, quantum errent aliqui minus docti, examinando nimis scrupulosè eos, qui bona fide baptizantur in necessitate, vel susceperunt proprium filium, an talis necessitas esset præcisa, vel omninò ignorantia invincibilis, ut negent iis petitionem debiti, cùm constet ex dictis, etiamsi ex malitia processerint, peccare quidem gravissimè, esseque puniendos, satis tamen probabiliter non impediri à petitione debiti. Sic ille. Cui addo Jacobum Granado *de Sacrament. in 3. part. contr.4. tract.2. disp.5. num.5.* & Præpos. *in 3. part. quæst.67. art.6. dub.1. num.7.*

RESOL. CV.

An conjuges amittant jus petendi debitum, si eis superveniat cognatio spiritualis, ut quando alteruter, vel uterque conjugum culpabiliter baptizat, aut tenet filium in Baptismo?

Et an hoc procedat in casu, quo conjux baptizat filium solius alterius conjugis in necessitate?

Idem est, si conjux jam ad fidem conversus uxorem, quam in infidelitate duxerat, baptizat, occurrente eadem necessitate.

Item idem est, si in præsenti mortis periculo Parens miseratione motus, ne absque Baptismo infans decedat, quamvis adessent alii, filium baptizat.

Idem etiam dicendum est in casu necessitatis, quando nullus adest qui Patrinus sit, pater, aut mater id munus obeat erga communem filium, aut solus alterius conjugis. Ex part.11. tr.5. & Misc.5. Resol.39.

Sup. omni contentum in hac Ref. lege

§. 1. Ut quando alteruter, vel uterque conjugum culpabiliter baptizat, aut tenet, contrahitque cognationem, tunc nocens aliter, vel uterque impediatur à petendo debito?

duas antecedentes Ref. & in 10. 3. tr. 1. in Resol.5 §. Secundò notandum.

2. De hoc casu his diebus interrogatus fui, & ad illum ex Sanchez affirmativè respondet quidam Theologus Societatis Jesu, satis quidem probabiliter ex *can.1. & 2. causa quæst.1.* ubi dicitur non esse separandos conjuges, si levatio de Sacro fonte non fuerit facta utriusque consensu: ergo à contrario sensu, si utriusque consensu fiat, separandi sunt, neque ob aliam causam separatio fit, nisi ut neuter petat; atque adeò etiamsi unius tantùm consensu fiat, ille saltem petere non potest. Probant ulterius *ex cap. ad limina causa, & quæst.* ubi dicitur, eum, qui filium in necessitate baptizaverat, non esse à conjuge separandum; quia id laudabiliter fecit: ergo à contrario sensu, qui id culpabiliter fecit, separandus est, ne videlicet petat. Deinde prædictus conjux voluntariè, & sine necessitate munus illud illicitè suscipit: ergo contrahit impedimentum cognationis quantum jure contrahere potest: potest autem meritò privari jure petendi: ergo.

3. Sed ego negativæ sententiæ adhæsi, & nunc adhæreo, & ita docet Hurtadus *de matrimonio, disp.10. difficult.6. n.24.* Coninch. *de Sacrament. disp.34. dub.8. num 66.* Perez *de Matrimon. disp.29. sect.6. num.8.* & Dicastillus *de Sacramentis tom.3. tract.an. disp.9. dub.8. num 90.* & ratio est, quia si quid antiquiora jura in hac re durum statuerunt, correcta sunt per alia posteriora jura. Patet, quia *cap.1. & 2. 30. quæst.1.* correcta sunt per dictum caput *si vir, de cognatione spirituali*, ut notavit Glossa ibi, *verb. institutum*. Præterea *cap. nosse 30. quæst.1.* ubi deciditur conjuges esse invicem defraudandos ac separandos, si ex utriusque consensu alter alterius filium de Sacro fonte levaverit, & subinde idem dicendum esse, quando alter sciens & prudens id fecit; nempè ut privari debeat jure exigendi. Totum hoc nihil obest modò: quia id decretum fuit Nicolai I. qui floruit anno 858. teste Genebrardo *in Chronographia lib.4. fol.782.* & ita correctum est per dictum caput *si vir, de cognatione spirituali*, ab Alexandro III. qui vixit anno 1156. teste eodem Genebrardo *lib.4. fol 796.* Denique caput *ad limina 30. quæst. 1.* ubi deciditur conjuges separandos non esse propter Baptismum filio à parente collatum urgente necessitate, ubi diversum videtur statuere, ubi adfuit necessitas: nam aliàs textus nihil indulgeret: nihil etiam facit contra nos; quia loquitur Joannes VIII. auctor illius decreti, tempore quo vigebat illud decretum capitis 1. 30. *quæst.1.* ut conjuges sive scienter, sive ignoranter, proprios filios baptizantes separarentur: nondum enim decretum capitis *si vir, de cognatione spirituali* illud corrigens: nam Joannes VIII. floruit anno 874. teste Genebrardo *eodem lib.4. fol.788.* atque ita indulsit, ne separarentur, Baptismo in necessitate collato. Unde ex his patet responsio ad canones pro sua sententia à Sanchez adductos, & ad confirmationem pro ejus sententia superius factam respondeo, quod verum est conjugem voluntariè & absque necessitate munus illud illicitè suscipere, & graviter peccare: hoc enim apertè prohibetur, & asseritur in dictis juribus. Unde similiter est verum contrahere cognationem spiritualem, quantum jure contrahere potest: At quod nequeat petere debitum, nullo sufficienti fundamento asseritur, quia dicta privatio, seu prohibitio petendi, in nullo jure perseverante in sua viridi observantia continetur; quia quamvis id contineatur in aliquibus, jam tamen correcta sunt quoad separationem à toro. Et non solùm ea prohibitio in nullo jure perseverante continetur, seu nèc ex aliquo jure sufficienter deducitur, ut satis ostensum est.

4. Nota hic obiter, quòd etiam stando in opinione Sanchez & aliorum, non procedere casu in quo conjux baptizat filium solius alterius conjugis in necessitate. Idem dicendum est ob eandem rationem, si conjux jam ad fidem conversus, uxorem quam infidelitatis tempore duxerat baptizet, occurrente eadem necessitate: tunc autem intelligitur ea necessitas esse, quando nullus adest qui id munus obeat, & periculum esset ut proles absque Baptismo obiret. Idem quoque dicendum cum Sanchez *lib.9. disp.26. n.2.* cùm infans censetur esse in præsentissimo mortis periculo, & parens miseratione commotus, ne absque Baptismo decedat, penè indeliberatè accurrit, quamvis adessent alii, qui id munus præstare possent, non privatur jure petendi debitum, qui tantùm abest ut delinquat, cùm potiùs mereatur; quia in tanta necessitate non vacat ad deliberandum, & ratione urgentissimi periculi præstat in eam partem propendere, quæ salutifera est animæ infantis ad æternam ejus salvationem.

5. Verius videtur idem dicendum esse, si in casu necessitatis, quando nullus adest qui patrinus sit, pater, vel mater id munus obeat erga communem filium, aut

solius

solius alterius conjugis. Ratio est, tum quia licèt in Baptismo privato non sit necessarius patrinus, aut ut servetur Sacramenti significatio, præstantius est patrinum adhiberi. Tum maximè quia privari jure acquisito petendi debitum ab uxore est pœna delicti admissi per conjugem, qui contra juris prohibitionem filium communem, aut alterius conjugis baptizavit, ejusve patrinus fuit, at in necessitate relata culpa vacat parentem esse patrinum, ut rectè docuit Divus Thomas 3. *part. quæstion. 67. articul. 8. ad u.*

In indico primo hujus Tom. I. lege Apendicem ad hunc Tract. I. Ubi invenies alias multas Difficultates mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Resol. quæ simul pertinent ad hunc Tract. I. de Sacramento Baptismi, &c.

TRACTATUS SECUNDUS

De Sacramento Confirmationis.

RESOLUTIO PRIMA.

An Balsamum requiratur in Confirmatione de necessitate Sacramenti?

Et an sit de necessitate Sacramenti Confirmationis, ut Chrisma sit per Episcopum consecratum?

Et an Summus Pontifex possit simplici Sacerdoti talem consecrationem committere?

Et an simplex Sacerdos possit hoc Sacramentum ministrare? Ex part. 3. tract. 4. Res. 23.

§. 1. NEgativam sententiam docent Zanard. *in direct. Theol. part. 2. de Sacrament. Confirm. cap. 2.* Philiarchus *de officio Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 1 cap. 11.* Estius *in 4. sentent. dist. 7. §. 8.* Valentia *tom. 3. disput. 5. quæst. 1. punct. 2.* Angles *in floribus in 4. sent. de Confirm. art. 2. concl. u.* Victoria *in summ. num. 40.* Vinaldus *in candelabro cap. de mater. confirmationis num. 2.* Fernandez *in exam. Theol. mor. part. 2. cap. 3. §. 2* Petrus de Reyna *in summ. de Sacrament. Confirmat. nu. 3.* Carillo *in itiner. ord. sect. 3. cap. 3. num. 6.* Barbosa *in collect. tom. 1. lib. 1. tit. 16. cap. 1. num. 2.* Cajet. *in 3. part. quæst. 72. art. 2.* Sotus *in 4. dist. part. 1. art. 2.* Rubeus *de Sacram. in 4. sent. dist. 7. §. Balsamum 7.* P. Ledesma *in sum. tit. de Confirmat. dub. 3.* Navarrus *cap. 22. num. 8.* Covaruvias *lib. 1. variar. cap. 10. num. 4.* & alii. Et ratio est, quia Innocent. III. *cap. pastoralis, de Sacram. non iterandis*, rogatus si Sacramentum Confirmationis in eo deberet iterari, qui per errorem non fuerat Chrismate, sed oleo delinitus, respondit, non esse aliquid iterandum, sed cautè supplendum quod incautè fuerat prætermissum, ubi supponit illud, quod omissum fuerat, non esse essentiale; alioquin Sacramentum fuisset nullum, ideoque denuò conferendum. Confirmatur, quia iisdem verbis respondet ad alteram quæstionem, an permitti deberet ministrare, qui sine impositione manuum fuerat ad ordinem Subdiaconatus assumptus, sed in Subdiaconatu defectus ille solùm erat accidentalis; ergo & alter in Confirmatione. Et hanc sententiam probabilem esse putat Filliucius *t. 1. tr. 3. c. 1. n. 11.* & alii.

2. Sed alii contrariam sententiam, nempè Chrisma ex oleo, & balsamo compositum, esse materiam, & de essentia Confirmationis docent, ut Fernandes de Heredia *in disputationibus mixtis, de Sacrament. Confirmat. disp. 5. part. 3. dub. 1. concl. 1.* Con. *de Sacrament. qu. 72. art. 3. dub. 1. n. 30.* Sylvius *in 3. part. quæst. 72. art. 2.* Pitigianus *in 4. sent. t. 2 dist. 7. qu. 1. art. 3.* Nugnus *in 3. part. tom. 1. quæst. 72. art. 3.* Emanuel de la Cerda *in qq. pro laurea Salmantina qu. 9. scholastica, art. 3. num. 6.* Zambranus *de casibus tempor. mortis, cap. 2. num. 2.* Layman *in Theol. moral. lib. 5. tract. 3. cap. 2. n. 1.* & Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 6. diffic. 2. num. 2.* Ledesma *in summ. t. 1. de confirm. cap. u. conclus. 7.* Et ratio est, quia Conc. Florent. affirmat hujus Sacramenti materiam esse Chrisma confectum ex oleo, & balsamo. Ergo si alterutrum desit, deerit materia. Nec obstat, quòd materia Calicis etiam sit vinum aqua mixtum, quia Concil. non ita loquitur, sed dicit materiam esse vinum, cui aqua modicissima debet adhiberi, unde patet manifesta differentia.

3. Sed quia prima opinio est probabilis (ut dictum est) ideo optimè asserit Joan. de la Cruz *in direct. conscient. part. 12. de Sacrament. Confirm. quæst. 72. dub. 2. concl. 1.* quod si hoc Sacramentum ministratur cum oleo simplici, non est iterandum absolutè, sed sub conditione, adhibita materia indubitata.

4. Notandum est hic, quòd est etiam de necessitate Sacramenti; ut Chrisma sit per Episcopum consecratum sic DD. citati; an verò Summus Pontifex possit simplici Sacerdoti talem consecrationem committere? affirmat Valentia *tom. 4. disput. 5. quæst. 1. punct. 2.* & alii, sed negant Coninch. *de Sacrament. disp. 72. art. 3. dub. 2. concl. 4.* & Doctores *ubi suprà*, quibus adde Barbosam *de potest. Episcopor. part. 2. allegat. 30. num. 6.* & alios penes ipsum, & an simplex Sacerdos possit hoc Sacramentum ministrare, negant aliqui & aliqui affirmant, quos videre potes apud Fernandez *in exam. Theol. moral. part. 3. cap. 2. §. 3. num. 3.* sed quia ad praxim parum deserviunt, ad alia magis practicabilia deveniamus.

RESOL. II.

Quanta balsami quantitas sufficiat pro materia Sacramenti Confirmationis, ut admisceatur oleo?

Et an si fortè subsideat balsamo ex oleo supernatante conferatur Sacramentum validè, & licitè conferatur.

Et quid è contrà?

Et notatur, quòd si Sacramentum Confirmationis collatum fuerit tantùm cum oleo sine balsamo, esse tamen reiterandum non tamen absolutè, sed sub conditione.

Et an balsamum non sit de necessitate Sacramenti, sed præcepti?

Et docetur non peccare Episcopum, qui in Confirmatione ungeret alio digito, quàm dextero pollice. Ex par. 10. tr. 11. & Misc. 1. Res. 13.

§. 1. CAsus est nimis practicabilis, & ad illum sic respondet Coninch *de Sacram. quæst. 74. art. 3. dub. 1. num. 39.* Nota, ad essentiam Chrismatis, sive materiæ Confirmationis, non esse necessarium, ut singulæ ejus partes contineant formaliter aliquid Balsami; sed sufficit quod toti misto saltem tantùm insit balsami, ut omnes ejus partes aliquo modo alterentur; recipiendo in se ejus odorem, aliasque qualitates; hoc enim sufficit, ut tota massa, & consequenter singulæ ejus partes dicantur confectæ sive mixtæ, ex oleo, & Balsamo: sicut corpora mixta dicuntur confecta ex elementis, tantùm virtualiter in iis remanentibus. Unde ad illud sufficit, modicum Balsami multò majori quantitati olei misceri. Hinc Patres sæpè Chrisma dicunt absolutè oleum, sumendo denominationem à majori parte. Tantum tamen semper Balsami necessarium est, ut possit oleum dicto modo alterare, communicando ei suas qualitates, & præsertim odorem. Ita Coninch.

2. Sed mihi non displicet opinio Patris Dicastilli, *de Sacram. tom. 1. tract. 3. disput. unica, dub. 5. num. 62.* ubi sic ait: Quanta quantitas Balsami sufficiat, ut admisceatur oleo? Communiter dicunt Doctores, sufficere quantitatem, qua balsamum possit suas qualitates, præsertim odorem, oleo communicare. Ego sanè satis probabile putarem non tantùm ad valorem Sacramenti (ad id enim non requiri balsamum jam probavimus) sed etiam ad implendum præceptum Christi sufficere modicam quantitatem balsami pro magna quantitate olei. Neque puto necessarium esse, ut qualitates balsami toti oleo communicentur: valebit enim Confirmatio, & absque ullo peccato fiet, etiamsi fortè qualitates illas suas alicui parti olei non communicaverit. Essetque nimis scrupulosum, velle hæc adamussim examinare; sat enim est, quòd prudentis arbitrio, moraliter fiat mixtio utriusque liquoris. Imò hanc puto differentiam esse inter balsamum, & oleum; ut si fortè subsidente balsamo (quod dicitur esse gravius) ex oleo supernatante conferatur Sacramentum; & validè & licitè conferatur, etiamsi in illo nihil fragrantiæ, aut alterius qualitatis balsami agnoscatur, neque aliquid balsami appareat. E contra verò, si unctio fiat ex illa parte Balsami subsidentis, ita ut absolutè illa

onctio censeatur Balsamum, non noo valere, aut saltem dubium esse puto valorem Sacramenti; debet enim absolutè materia esse oleum. Ita ut quamvis vera esset sententia Auctorum, qui dicunt, Balsamum esse de necessitate Sacramenti; non sufficeret, si esset Chrisma absolutè ex Balsamo habente aliquid olei admixtum; cùm tamen è converso sufficiat etiam in eorum sententia, quando absolutè est oleum, & aliquid habet Balsami. Hæc Dicastillus.

3. Notandum est hic obiter, quod si Sacramentum Confirmationis fuerit collatum tantùm cum oleo sine Balsamo: esset quidem reiterandum, non tamen absolutè, sed sub conditione, ut rectè observat Leandrus *de Sacrament. tom. 1. tr. 3. disput. 3. quæst. 3.* stante probabilitate opinionis aliquorum Doctorum, asserentium, Balsamum non esse de necessitate Sacramenti; sed præcepti. Observat etiam dictus Leandrus, *disput. 4. quæst. 13.* me citato, non peccare mortaliter Episcopum, qui in Confirmatione ungeret alio digito, quàm dextero pollice, quod etiam, me citato tenet Dicastillus *ubi suprà dub. 12. num. 149.* & me citato, Aversa *de Sacrament. Confirmat. quæst. 72 sect. 3. §. Ut Fernandez*, me citato Trullench *de Sacrament. Confirmat. lib. 2. cap. unic. num. 7.*

RESOL. III.

De forma Sacramenti Confirmationis.

Et in textu hujus Resolutionis aliqua dubia, & difficultates deciduntur pro praxi supra dicta quæstionis. Ex par. 3. tract. 4. Ref. 27.

§. 1. VErba formæ hujus Sacramenti sunt ista: Signo te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Ut autem intelligatur, quæ verba sint essentialia, dicendum est sicut in Baptismo, sic & in Confirmatione, expressam Sanctæ Trinitatis invocationem esse essentiam, ut indicat Concil. Florent. quia Confirmatio ordinatur ad perficiendam fidem in Baptismo acceptam, eamque fortiter profitendam. Cætera verò Sacramenta cùm non ordinentur ad fidem profitendam, non requirunt necessariò istam trium personarum invocationem.

2. Actio ministri necessariò etiam exprimenda est, & quidem sic, ut utrumque verbum non improbabiliter putetur esse essentiale *signo*, & *confirmo*, quia non sunt æquipollentia, non enim omnes, qui signant, continuò confirmant, neque qui confirmant, hoc facere intelliguntur per signationem, nisi addatur verbum *signo*.

3. Et quamvis apud Christianos signatio intelligatur de signatione Crucis, quia tamen generalior est illius verbi significatio, ideo probabilius est necessariam esse illam particulam, *signo Crucis*.

4. Et similiter, quia in verbo *confirmo*, non satis exprimitur materia, & effectus, sicut in Baptismo significatur per verbum *baptizo*, ideo probabiliter dicitur, necessarium esse addere *Chrismate salutis*, vel *sanctificationis*.

5. Et rursum, quia debet exprimi subjectum, ideo pronomen, *te*, non potest omitti.

6. Formatio etiam signi Crucis est essentialis, quia aliquin falsificarentur verba formæ: hoc autem signum Crucis necessariò debet fieri de chrismate in fronte, & hæc omnia asserunt Coninch. *de Sacrament. quæst. 72. art. 4. num. 65 & seq.* Filliucius *tom. 1. tract. 3. cap. 3. numer. 20. & seq.* & alii.

7. Notandum est etiam hic obiter cum Nugno *in 3. part. 2. quæst. 72. art. 4. diffic. 1.* quòd licèt non sit necessarium exprimere personam ministri formaliter, exprimenda est tamen virtualiter: itaque peccatum mortale esset, confirmare sub hac forma *Consignetur servus Christi, &c.* Patet hoc ex usu universali totius Ecclesiæ, tam Latinæ, quàm Græcæ;] licèt enim concessa fuerit facultas Græcis baptizandi sub hac forma, *Baptizetur servus Christi*; non tamen est concessa illis similis facultas in Sacramento Confirmationis.

RESOL. IV.

An Episcopus non confirmatus ministrans Sacramentum Confirmationis peccet mortaliter?

Ex quo infertur, an sit peccatum mortale suscipere, vel conferre Ordinem ante Confirmationem, vel antequam Ordinem conferens sit confirmatus? Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 46. alias 47.

§. 1. AFfirmativam sententiam tenet Tannerus *tom. 4. disp. 4. dub. 2. num. 48. & 49.* sed non desunt negativam docentes, quibus adhæreo. Et ideo Serra *in 3. part. D. Thom. qu. 72. ar. 8.* sic asserit: [Nonnulli existimant, peccatum mortale esse, suscipere Ordines, præsertim majores, ante Confirmationem, hocque certius esse, si quis ordinaretur Episcopus, quia Episcopus tenetur alios confirmare; peccatum autem mortale est, ut non confirmatus alios confirmet. Sed Magister Soto *in 4 dist. 7. qu. un ar. 6.* inquit: Licèt, ubi commodè fieri potest, aliqua sit culpa aliud quippiam Sacramentum sine Confirmatione suscipere; non tamen est mortalis, nisi ex contemptu fiat. Et *art. 8.* ait: Sacros Ordines conferre nullus debet Episcopus nisi confirmatis. Quanquam, si oppositum fieres, asseverare non auderem esse peccatum mortale. Illum sequuntur Navarr. *cap. 22 num. 9.* & alii recentiores, qui & dicunt, Episcopum non peccare mortaliter ordinando non confirmatum; aut etiam antequam ipse confirmatus sit, Confirmationem, aut Ordines conferendo. Et ad verba Concilii Tridentini respondet, *ibi* nihil præcipi initiandis, sed præscribi Episcopis, quid facere debeant, quamvis, nec stricta aliqua obligatio imponatur, quia nullum est verbum, quo strictum præceptum judicetur.] Ita ille. Et quidem hæc omnia satis probabiliter dicta sunt.

2. Unde omnia *superiùs* dicta à Magistro Serra, confirmat contra Tannerum Pater Granado *in 3. part. contr. 5. tract. 4. disput. 1. num 8.* ubi sic ait: [Dubitari potest, an aliquo præcepto teneatur suscipere Confirmationem, qui prima Tonsura, & potiori jure, minoribus, aut majoribus Ordinibus initiandus est; Tannerus *suprà* existimat, esse grave peccatum, ac proinde peccare lethaliter eum, qui, antequam confirmetur, initiatur prima Tonsura. Probatur primò authoritate Tridentini *sess. 23. de reformat. cap. 4.* id præcipientis: *Prima* (inquit) *Tonsura, non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint.* Quòd cùm sit materia gravis, obligat sub mortali. Probatur secundò, quia qui initiantur, eo ipso ascendunt ad gradum sublimem in Ecclesia, eorumque munus est alios in fide roborare; ergo graviter delinquunt, si non recipiant Sacramentum, virtute cujus confortetur hoc robur.

3. Meliùs tamen Suarez *in fine sect. 2.* cum Soto, Victoria, Navarra docet, hoc non esse peccatum, saltem mortale. Imò, & Ægidius Coninch, si attentè legatur, putat necesse peccatum veniale, quod certè mihi sufficienter probabile videtur, quia nullum extat præceptum non solùm grave, sed nec leve. Si enim aliquod extaret, maximè illud ex argumento Tanneri colligeretur. Sed ex illis nullum colligi probatur: quia in primis ex Tridentino non colligitur præceptum grave, cùm nulla ibi sint verba, quæ juxta dicta *in materia de Legibus*, indicent gravem obligationem, nec ulla gravis pœna infligitur, sed simpliciter dicitur, *ne id fiat*. Necesse, cur tea ista ea se gravis censeri debeat, ut contendit Tannerus. Nec colligitur præceptum leve, quia, ut optimè notat Ægidius, Tridentinum *ibi* loquitur cum Episcopis, & eis præcipit, ne conferant primam Tonsuram non confirmatis: non verò ipsis, qui illam suscepturi sunt. Unde peccabit Episcopus admittens non confirmatum, quamvis non nisi venialiter, sed, qui initiatur nullum peccatum committit.

4. Deinde ratio Tanneri non urget, quia qui initiantur possunt docere, & roborare alios suis sermonibus, hortationibus, & orationibus, & consequenter non obligantur recipere Confirmationem, ut alios roborent.

5. Postremò docent communiter iidem Authores, quamvis contra sentiat Tannerus, non peccare lethaliter Episcopum, qui cùm non sit confirmatus, alios confirmat, aut ordinat. A peccato autem veniali illum excusare non audeo, quia nonnulla ordinatio, & indecentia est ministrare hoc Sacramentum ex officio, & illud nolle suscipere; teneri que ex Tridentino *suprà*, nullum admittere ad primam etiam Tonsuram, qui non sit confirmatus, & tamen nolle confirmari.] Hucusque Granado, cui adde novissimè Patrem Lessium *in 3. par. quæst. 72. art. 8. dub. 2. num. 32.* ubi docet non videri obligationem sub peccato mortifero, ut ii, qui ordinantur, aut etiam qui confert hoc Sacramentum, sit confirmatus.

6. Puto tamen, Episcopum non confirmatum, & ordinandum, debere confirmari, non enim à peccato veniali excusari potest Episcopus non confirmatus, si Sacramentum Confirmationis administret, neque quivis non confirmatus recipiens primam Tonsuram, & Ordines, ut *alibi* probatum est.

RE-

R E S O L. V.

An Episcopus existens in peccato mortali, si Sacramentum Confirmationis in eodem tempore, v.g. centum personis conferat, committat centum peccata mortalia?

Ex quo infertur idem esse dicendum de Confessario in peccato plures confessiones eodem tempore excipiendo.

Et quid de Sacerdote ministrante Eucharistiam in peccato?

Et an laicus in peccato mortali ministrans Eucharistiam in necessitate moribundo non peccet, sicuti non peccaret, si ministraret Baptismum in peccato?

Imò, neque Sacerdos in extrema necessitate baptizans in peccato mortali non peccat.

Et an, qui ministrat Sacramentum in peccato, committat duo peccata, unum omissionis, quia non conteritur, alterum commissionis, quia indignè ministrat?

Et quid de Subdiacono, & Diacono canentibus Epistolam, & Evangelium ex consuetudine in peccato, an peccent mortaliter, vel tantùm venialiter? Ex part. 9. tract. 7. & Miscell. 2. Res. 58.

§. 1. AFfirmativè respondeo, sicuti Confessarius in peccato mortali existens, si in eodem tempore centum personas absolveret, centum committeret peccata. Non nego tamen, probabiliter sustineri posse, Episcopum in tali casu unum tantùm peccatum committere: nam, licet illæ ministrationes Sacramenti sint numero distinctæ; tamen, quia successivè ministrantur, videntur collatæ per modum unius, ita ut unum constituant peccatum mortale in genere moris, sicuti probabiliter Fagundez, & alii à me *alibi* citati asserunt, Confessarium plures confessiones eodem tempore excipiendo, unum solum peccatum committere. Affirmativæ tamen sententiæ, ut dixi, egomet adhæreo.

Alibi inf. in tr. 7. in res. 17. §. Nec obstat, & in res. 42. & in multis aliis earum ann. Et sup. convenne in hoc § 9. Hinc, in 2. tr. 2. Res. 13 à in multis aliis ejus ann.

2. Hinc à fortiori dicendum est, ministrantem Eucharistiam pluribus in peccato mortali, non committere plura peccata. Imò ego absolutè assero, ministrantem Eucharistiam in peccato mortali, non peccare mortaliter. Sed hanc sententiam novissimè nominatim contra me acriter impugnat Bordonus *in consil. Regul. tom. 2. resol. 64. num. 13.* [quia, ait ipse, Sacerdos ad id munus est consecratus, & deputatus per Ordinem Sacerdotalem, per quod in ipsa Ordinatione recipit gratiam, insinuando Sacerdotem in administratione omnium Sacramentorum debere esse in gratia, ut sanctè illa tractare possit. Et quia collatio Eucharistiæ non est actio minùs sancta, & minùs excellens actionibus aliorum Sacramentorum: ergo sicut administrantes alias in peccato mortali peccant mortaliter, ita & Eucharistiam conferentes conscii peccati mortali graviter lædunt animam suam. Et quia Sacerdos in collatione hujus Sacramenti ministraliter concurrit ad gratiam Sacramentalem, sicut in aliis: Doctores ergo cum S. Thom. *par. 3. quæst. 64. art. 1. & 5.* simpliciter, & indistinctè probant Sacramenta conferri à ministris Ecclesiæ, qui ministraliter concurrunt ad gratiam Sacramentalem. Et quia simpliciter illud tangens in peccato mortali peccat venialiter, ut dixit Paludanus *in 4. dist. 5. qu. 2. concl. 3.* cum Suarez *in part. 3. de Sacram. Eucharist. disp 72. sect. 4.* Ergo à fortiori illud tangens cum administratione peccat plusquam venialiter. Demum cùm inter alia Sacramenta id sit excellentissimum, & præstantissimum, continens ipsum Christum, authorem omnium Sacramentorum, cum omni reverentia, munditia, & puritate conscientiæ, & animæ fidelibus dispensandum est ergo qui illud administrat in peccato mortali, fungitur hoc munere cum magna irreverentia, & immunditia, consequenter peccat mortaliter; ex majori etenim perfectione Sacramenti arguitur major imperfectio in ministro dispensante in peccato mortali.] Ita Bordonus, qui pro sua sententia plures Doctores adducit, quibus ego addo Castr. Palaum *t. 4. tr. 19. disp. unic. punct. 5. num. 12.* Præposit. *in 3. part. quæst. 64. art. 6. dub. 1. num. 35.* Franc. de Lugo *tr. de Sacram. in gen. cap. 2 q. 5. n. 40.* Mercer. *de Sacram. q. 64. ar. 6. dub. 1. nu. 8.* Granad. *in 3. par. contr. 3. tr. 5. disp. 5. n. 12.*

3. Sed ego non recedo à sententia, quam docui, & præter Vasquez, qui fuit ingeniorum Phœnix, & alios * *alibi* à me adductos, nostram sententiam tenet ex Patribus Dominicanis Magister Serra *in 3. part. D. Th. q. 64. art. 6. dub. 1.* ubi sic ait: [Mihi tamen cum plerisque asserendum videtur, per actionem Sacramentalem intelligendam esse eam, qua conficitur Sacramentum. Ex quo colligo primò, illum, qui ministrat Sacramentum jam confectum, ut Sacerdos, qui alios communicat, Hostiam consecratam eis conferendo; non peccare mortaliter, etiamsi in peccato mortali id faciat, quia tale ministerium non est actio Sacramentalis,

* Alibi in Ref. sup. prox. &c.

hoc est, confectiva Sacramenti; imò nec propriè, & in rigore constituit ministrum Dei, cùm sic ministrans non sit causa instrumentalis gratiæ, sed solùm se habeat ut conditio, & ut applicans Sacramentum ad conferendam gratiam.] Ita ille, cui adde Amicum *in Cursu Theologico, tom 7. disp. 9. sect. 1. num. 8.* Quia ait ipse, quamvis actio ministrandi Eucharistiam applicet Sacramentum, quod est sanctificativum subjecti; per se tamen non integrat unum cum actione per se sanctificativa subjecti. Idem etiam tenet Hurtado *de Sacrament. in genere disp. 4. diffic. 9.* & Gaspar. *in cursu Theologic. tom 2. tract. 21. disput. 5. sect. 3. num. 31.* Dico igitur, Sacerdotem existentem in mortali non peccare mortaliter, si Eucharistiam jam confectam, & consecratam ministret alicui extra Missam, communicando, ver. gr. aliquem, aut dando alicui Viaticum, quia licèt ministrare Eucharistiam per se pertineat ad potestatem characteris, & ad ministrum ex officio; non tamen est actio Sacramentalis gratiæ causativa deferre Sacramentum, & illud dare; minister enim in tali casu non est per se causa gratiæ, sed solùm se habet, ut conditio sine qua non, seu, ut causa applicans activa passivis. Nam; ut benè notat Vasquez *disp. 136. cap. 30.* in aliis Sacramentis ex ministro, & Sacramento unum conficitur instrumentum Dei ad sanctificationem: at verò ex ministro deferente Sacramentum Eucharistiæ antea consecratum, & ex ipso Sacramento, non fit unum instrumentum, & ita Sacerdos, licèt quando conficit Sacramentum, peccet mortaliter, si non existat in gratia; non tamen quando solùm se habet ut deferens. Concedo tamen, sententiam Patris Bordoni, & aliorum esse satis probabilem.

4. Ex hic etiam à fortiori infertur in sententia probabili Doctorum asserentium, posse laicum in extrema necessitate ministrare moribundo Eucharistiam, si hoc efficiat in statu peccati mortalis non peccare mortaliter, sicuti non peccaret, si ministraret Baptismum in peccato mortali, tempore necessitatis. Imò ego puto in tali casu neque Sacerdotem baptizantem in extrema necessitate cum peccato mortali peccare mortaliter: quod olim docui, & docet novissimè Lessius *in 3. part. quæst. 64. art. 6. dub. 1. num. 21.* Licèt negativam sententiam doceat Castr. Pal. *tom. 4. tract. 18. disp. unic. punct. 5. num. 10.* Quia Sacerdos, ratione consecrationis, deputatur ad quorumlibet Sacramentorum dispensationem, ac proinde quotiescumque, & quomodocumque ministret, ministrat ex officio. Si enim, cùm solemniter baptizat, censetur esse Minister publicus ab ipsa Ordinis susceptione deputatus; etiam cum absque solemnitate ob occurentem necessitatem baptizat, debet censeri publicus Minister, & ex officio ad id deputatus, quia Baptismus solemnis à privato solùm differt in cæremoniis, & ritibus ab Ecclesia institutis. Ergo, si Sacerdos ex vi suscepti Ordinis consecratur ad ministrandum Baptismum solemniter: & ad ministrandum privatè, consecratur, neque ex vi consecrationis unum præ alio spectari potest, aliàs solemnitas à jure divino esset. Sed licèt hæc omnia probabiliter dicta sint, nostra sententia probabilitate non caret. Et hanc sententiam, præter Lessium, & alios, docet etiam Joannes Vviggers *ubi infra concl. 2. nas*

Sup. hoc vide pro laico in t. 3. tr. 9 ex Res 7. in principio à in § ult. Et pro Baptism. magis late sup. in tr. 1. Res 42 à pro Sacerdote ibi in Res 42. & in aliis earum ann.

5. Et tandem, si quis quærat, an qui in peccato mortali administrat Sacramentum, committat duo peccata; unum omissionis, quia non conteritur: alterum commissionis, quia indignè administrat? Respondetur, unicum esse peccatum commissionis: quia tunc non est absolutè præceptum pœnitendi, sed tractandi dignè Sacramentum: proindè ommissio pœnitentiæ non habet per se suam malitiam, sed est tantùm circumstantia actus mali. Et ita docet Mercerus *de Sacram. q. 64. ar. 6.* & alii.

Quam vis non plenè sup. hoc loqu tamen sup. in tr. 1. doct. Ref. 10. & alterius Ref. ejus primum ann.

Nota hic obiter, Lessium *ubi suprà num. 10.* & alios docere, Diaconos, & Subdiaconos canendo Epistolam, & Evangelium in statu peccati mortalis per longum tempus, & ex consuetudine, & cum intentione frequenter ministrandi, peccare quidem mortaliter: nam illud objectum ita sumptum satis grave videtur, & illa consuetudo, vel propositum oriri videtur ex quodam contemptu formali, seu virtuali. Sed hoc mihi non placet, sicuti non placet Patri Francisco de Lugo *de Sacrament. in genere, cap. 2. qu. 6 num. 51.* Quia velle sæpiùs peccare venialiter non constituit mortale, nisi quando ratione læsionis illatæ, vel alia simili causa, materia violationis continuatur, ut contingit in furtis minimis, in comestionibus parvis intra diem jejunii, vel similibus, quod non evenit in præsenti. Nam actus isti planè separantur inter se, nec relinquunt effectum post se, ratione cujus prior coalescat cum posteriori. Porrò contemptum virtualem non facere de veniali mortale, censet Vasquez; Coninch verò negat, hic reperiri contemptum virtualem, aut implicitum, sicuti non inclu-

Sup hoc in t. 9 tr. 5 in Ref. 118 à in alio Ref. à ver. ejus ann. primo.

ditur in frequentatione meodacii jocosi, vel verbi otiosi similisve venialis culpæ; ooo enim apparet hic major ratio, quàm in aliis. Unde concluditur Diaconum, & Subdiaconum in mortali exerceotes sua mioisteria solemoiter, & frequeoter, solùm peccaturos venialiter contra naturale præceptum.

7. Imò Pater Vasquez *in 3. part. disput. 136. cap. 4. num. 4.* putat Diaconum, & Subdiaconum cantantem Epistolam, & Evaogelium in peccato mortali, neque venialiter peccare, quia nullum peccatum, etiam veniale, dari potest: quin sit contra præceptum aliquod, ut ipse tradit 1. 2. *disput. 143. cap. 3.* Cùm ergo non detur hic præceptum, nullum erit peccatum. Confirmat, quia, si peccatum aliquod committeretur, oon esset veniale, sed mortale, cùm materia sit gravis, alioquio Diacooi, vel Subdiaconi suspensi, vel excommunicati non peccareot mortaliter, exerceodo solemniter actum Ordiois sui, nec incurrereot irregularitatem, quod oullus concedet. Sed meliùs docent Coninch. *de Sacram. quæst. 34. art. 6. num. 38. & 39.* Lugo, & alii, in tali casu Diaconos, & Subdiaconos committere peccatum veojale irreverentiæ contra naturale præceptum sanctè tractandi res, & actinnes sacras, quod alii communiter suppoount, & mihi sit verisimilius. Consonat Sanctus Thomas *in 4. distinct. 5. quæst. 2 art. 3. quæst. 4.* dicens, quòd quicumque in peccato mortali se ministrum exhibet Ecclesiæ in quocumque spirituali, peccat. Non desunt tamen Doctores, ut Joannes Vvigers *in 3. part. Divi Thoma, quæst. 64. artic. 6. conclus. 5. num. 30* & alii firmantes, quòd Diaconus in statu peccati mortalis solemniter cantans Evangelium, & ministrans in Sacrificio Missæ, committit peccatum mortale, quod & de Subdiacono in tali statu cantante Epistolam, & solemnirer mioistrante videtur quoque dicendum. Sumitur ex Div. Thoma *in 4. dist. 24. art. 3.* & docent Angelus *verb. Clericus 8.* Sylvester *verb. Clericus 2.* Cajetanus 2. 2. *quæst. 2. art. 2.* Victoria *de ministra Baptismi, quæst. 29.* Et ratio assignari potest, quia peculiariter Sacramentali consecratiooe ad hoc munus suot deputati, & in se ministerium magnum est, quia valdè accedit ad ipsum Sacrificium, præsertim ipsius Diaconi, qui etiam cum Sacerdote tenens ejus brachium, aut pedem calicis, simol præsentat, & offert materiam Sanguinis Domioi, secundùm eam rationem, qua mox io Sanguinem Christi mutanda est. Uode hæc actio speciali reverentiâ est digna. Quare de Diacono conclusio est certior, quàm de Subdiacooo, nam & de Diaconis scribit Apostolus 1. ad Timoth. cap. 3. *Hi autem probentur primum, & sic ministrent, nullum crimen habentes.* Sed his non obstantibus, non est recedendum à communi sententia Doctorum asserentium, ut diximus, Diacnnos, & Subdiaconos Epistolam, & Evangelium cantantes in peccato mortali, tantùm peccatum veniale committere.

R E S O L. VI.

An sit de necessitate Sacramenti, ut Unctio in Confirmatione adhibeatur ab Episcopo in fronte?

Et an peccet mortaliter Episcopus, si saltem talem unctionem non faciat in fronte, & efficiat Sacramentum nullum.

Et an etiam de necessitate Sacramenti sit adhibenda prædicta unctio immediatè manu proprio Episcopi, nullo medio instrumento, & in figura Crucis? Ex part. 9. tract. 8. & Misc. 3. Res. 30.

Sup. hoc quæsivit non planè, & distinctè, longe tamen [illegible] ... res. 1. & sup. ex res. 5. §. Formatio.

§. 1. NEgativam sententiam docuit Martinus Ledesma *in 4. sent. tom. 1. quæst. 13. art. 12.* ubi sic ait: (Nota, quod puto non esse de substantia Sacramenti Confirmationis, ut in fronte conferatur, sed tenetur factum, esto, in alia principali parte conferretur: peccaret tamen Episcopus, qui ritom Ecclesiæ mutaret.) Ita ille, & post illum ex eadem Religione Victoria *in summa de Confirmat. quæst. 18.*

2. Sed viri doctissimi in hoc fœde lapsi sunt; nam Episcopus, oon solùm peccaret mortaliter, sed efficeret Sacramentum oullum, si frontem consimaodi non ungeret. Et ideo sententiam Ledesmæ, & Victoriæ omninò falsam, & plusquam temerariam, imò oppositam existimat de fide Basilius Ponces in sua doctissima prælectione *de Sacramento Confirmat. part. 2. cap. 5. num. 5.* Probatur manifestè ex usu Ecclesiæ ab antiquis Patribus comprobato, præcipuè Tertulliano *lib. de præscription. cap. 40.* Dionysio *de Ecclesiast. hierarch cap. 2. part. 2.* Cyril. Jerosolymit. *catechesi. 3. & 4. mystagogica*, Gregorio Toronen. *lib. 2. de gestis Francor. cap. 31.* Augustioo *Psalm. 141.* super illa verba: *In via hac, qua ambulabam.* Sed præcipuè id constat ex Innocentio Tertio *in cap. un. de Sacra Unctione*, & ex Concilio Florentin. Decreto de Armenis, declarante hujus institutionis rationem: [Ideo in fronte (inquit Concilium) ubi verecundiæ sedes est, coofirmandus inungitur, ne Christi oomen confiteri erubescat, & præcipuè Crucem ejus, quæ Judæis est scandalum, gentibus autem stultitia, secundùm Apostolum. Propter quod Crucis signo signatur.] Et licèt aotiqui Patres expressè non dixerint, hanc in fronte signationem esse essentialem: satis id indicarunt absque ulla varietate conveoientes, ita facieodam esse. Præterquam quod eodem modo requiruntur unctionem in fronte, ac in figura Crucis, sed unctionem in Crucis figuram repotant essentialem; ergo etiam io fronte reputare debent. Denique, ex fine hujus Sacramenti, qoi est ad confitendum Christum absque ulla erubescentia, & timore, non leve argumentum desumitur ad probandum unctionem in fronte oecessariam esse hujus Sacramenti valori. Et ita tenet D. Thom. *in 3. part. quæst. 72. art. 9* & tradont, ploribus relatis, Suar. *q. 72. ar. 4. disput. 33. sect. 3. in medio.* Con. *ar. 3 dub. 1. concl. 5. num. 53.* Layman *lib. 5, Summ. tract. 3. cap. 2. num. 4. circa finem.*

Sup. hoc etiam cursim inf. in § ult. hujus ad lin. 6. & in aliis ejus not.

3. Nota tamen, quòd licèt sit essentiale, ut ea unctio fiat in fronte, itaut si in ea noo fiat nullum sit Sacramentum Confirmationis: at non est essentiale, ot fiat in sola fronte, sed possunt etiam ungi Chrismate aliæ partes, & sensus corporis juxta diversas Ecclesiarum consuetudines. Hæc pars constat manifestè ex recepta consuetudine Ecclesiæ Græcæ à primis temporibus, & approbata ab Ecclesia Romana, juxta quam consuetudinem non solùm frons baptizati, sed & aliæ partes corporis inunguntur, cùm hoc Sacramentum ministratur. Id convincitur primò ex Concilio II. generali, quod est Constantinopolitanum I. *Can. 7.* ubi statutum est, quosdam Hæreticos à certis quibusdam hæresibus ad Ecclesiam redeuntes recipiendos, & obsignandos sancto Chrismate in fronte, oculis, naribus, & ore, & auribus. Io quibus verbis planè de Sacramento Confirmationis sermo est. Græci enim quemadmodum in sacro Fonte baptizandos in aquam totos immergont, ita etiam in Confirmatione diversas corporis partes inuoguntur, toties repetita forma; qui tamen actus ex multis particularibus collectus, moraliter loquendo, onus censendus est, quamvis in prima unctione frontis, Sacramentum Confirmationis perficit, & effectum sortiri, indubitatum esse debeat.

Sup. hoc in res. assignata in not. hujus res.

Sup. hoc etiam cursim supra propè fin. § 2. hujus res. ver Sed unctionem, & supra in res. 1. §. Formatio.

4. Cùm itaque unctio sit adhibenda, de oecessitate Sacramenti, in fronte, quæritor, an etiam de oecessitate Sacramenti sit adhibenda immediatè manu propria Episcopi, nullo medio Instrumento? & aliqui negant: unde Serra *in 3. par. Div. Thom. quæst. 82. art. 4.* sic ait; [communiter asserunt Theologi de necessitate Sacramenti esse, ut unctio fiat in figura Crucis, & Crux formetur Chrismatis unctione. Quod autem hæc unctio fiat immediatè mano ipsius Episcopi, & non medio aliquo iostrumento, non est ita certum esse de necessitate Sacramenti: nam qoamvis multi hoc satis probabile esse dicant: alii tamen oppositum docent.] Ita illo. Et hanc sententiam novissimè tenet Pater Quintanadveñas *in Theol moral. tom. 1. tr. 2. singul. 3. nu. 5.* qui citat Leandrum, Hortadum, & Henediam. Probatur hæc opinio. Facta enim unctione medio aliquo instrumento, utpote peoicillo, seo calamo, forma hujus Sacrameoti verificatur; non igitur esse potest necessarium fieri manu Pontificis immediatè. Neque ex usu, & coosuetudinn Ecclesiæ ea necessitas colligi potest; aliàs fieri pollice manus dextræ necessarium esse. Nihilominùs dicendum est, necessarium esse fieri unctionem manu Episcopi immediatè, quia impositione maous hoc Sacrameotum à primis Ecclesiæ exordiis conficitur, ut constat ex Apostolorum usu. Et ita docent Poncius *ubi supra n. 7.* Pitig. *in 4. s. 1. dist. 7. quæst. 1. art. 6. in fin.* Reginald. *in prax. t. 2. lib. 28. cap. 2. n.* 10 Filliuc. *t. 1. tr. 3. cap. 1. quæst. 7.* Castr: Pal. *t. 4. tr. 20. disp. unic. punct. 3. num. 4.* & alii. Sed de hac difficultate *alibi* etiam aliquid tetigimus.

Alibi in duabus res. seqq. & sup. in fin. res. 5. & in t. 4. tr. 3. in res. de § ... & loci ibi in ...

R E S O L. VII.

An Episcopus, qui in Confirmatione ungeret alio digito, quàm dextero pollice, peccaret mortaliter?

Et utrùm talis variatio sit materia gravis, aut levis.

Et an sit de necessitate præcepti, & Sacramenti, quod unctio Confirmationis fiat immediatè manu Confirmantis sub signo Crucis, unde nunquam sit efficienda medio aliquo instrumento, ut tempore pestis potest dari Sacramentum Extremæ-Unctionis? Ex par. 3. tr. 4. Res. 22.

Sup. in res. seq. & in aliis ejus not. prima.

§. 1. AFfirmativam sententiam videtur docere Melchior Zambranus *de casibus occurrentibus tempore mor-*

mortis cap.2.dub. 1. *num.* 1. ubi sic asserit. Certum est obligari Episcopum sub præcepto ungere immediatè deatero pollice, quia ita præcepit Pontificale. Sic ille, & hoc etiam docere videtur Layman *in Theol.mor.lib.5.tr.3.cap.2.a.5* qui citat Suarez.

*Sup. hoc in [illegible]

2. Verùm, ut rectè observat Didacus Nugnus *in 3. par. t.1.q.62.art.4.diffic.3. concl.4.* hoc non est ita certum, quia non constat, utrùm materia gravis, vel levis sit talis variatio, videtur enim parùm referre, quòd unctio fiat indice, vel pollice, quod fiat manu deatera, vel sinistra. Ita Nugnus, & ego (ut verum fatear) difficulter de peccato mortali damnarem Episcopum, qui indice v.g. unxerit aliquem in infirmitate.

Sup. hoc in ref. seq. & in aliis [illegible]

3. Notandum est verò hic obiter, non solùm necessarium esse necessitate præcepti, quòd unctio Confirmationis fiat manu immediatè confirmantis in fronte sub signo Crucis, sed etiam necessarium esse necessitate Sacramenti; unde nunquam erit efficienda medio aliquo instrumento, ut tempore pestis potest dari Sacramentum Extremæ-Unctionis.

R E S O L. VIII.

An hoc Sacramentum Confirmationis sit conferendum immediatè manu Episcopi, ita ut sit nullum, si conferatur pollice sinistro, & non dextero, vel alio digito, vel quovis alio instrumento sive conjuncto, sive separato? Ex part. 3. tract.4. res. 28.

Sup. hoc sup. in §. ult. ref. 6 [illegible]

§.1. SAcramentum in tali casu esse nullum docent Suarez & Coninch. quos citat, & sequitur Laym. *in Theolog.moral lib.5.tract.3.cap.2.num.5.* quibus ego addo Reginaldum *tom.2.lib.28.cap.2.num.10.* Filliucium *tom.1. tractat.5. cap.1.num.17.* Nugnum *in 3.part.tom.1.quæst.72.art.4.conclus.2.* quia manus impositio est de ratione hujus Sacramenti, atque adeo debet fieri, quando fit Sacramentum ipsum: sed si fiat unctio medio cujuslibet instrumenti, non est vera manus impositio. Ergo neque erit verum Sacramentum.

2. Non desunt tamen DD. contrariam sentientes, & sic ait Fernandez de Heredia *in disputationibus de Sacram. Confirmat. diffic. 5. part.5. dub.unic.num.2.* non æstimamus pertinere ad necessitatem Sacramenti, quòd unctio fiat deatero pollice, vel sinistro, vel alio digito, vel quovis alio instrumento, sive conjuncto, sive separato, quippè nihil videtur deesse, neque ea parte materiæ, neque ex parte significationis formæ, quocumque ex his modis fiat chrismatio. Neque ideo minùs Sacramentum hoc dicetur manus impositio, si fiat unctio penna, vel alio instrumento, quo quidem mediante manus propriæ imponi dicuntur, sicut & manus violentæ in clericum injici dicuntur, si baculo, lapideve, & similibus percutiatur. Pertinebit igitur ad necessitatem præcepti, quod sine gravi peccato omitti nequit. Ita Fernandez. Sed prima opinio, & probabilis, & tutior est.

Sup. hoc gravi peccato lege [illegible]

R E S O L. IX.

An Episcopus ministrans publicè in Ecclesia Sacramentum Confirmationis sine Pluviali, Mitra, & Baculo Pastorali peccet mortaliter?

Et quid dicendum, si Episcopus confirmando omitteret tantùm unum ex indumentis sacris?

Ex quo deducitur, an Sacerdos faciendo Sacrum, excusetur à mortali omittendo cingulum, aut manipulum ratione parvitatis materiæ?

Et quid si Episcopus omitteret infligere alapam, quando ministrat Sacramentum Confirmationis?

Et ex consequentiis hujus resolutionis patet resolutio alterius casus, nempè Episcopum ministrantem Ordines Sacros statim post missam sine aliis indumentis peccare mortaliter, sicut Sacerdotem ministrantem Sacramentum Baptismi, & Extrema-Unctionis sine vestibus sacris? Ex par.7.tr.10. & Misc. 1.res.31.

§.1. PRima facie videtur respondendum partem affirmativam non esse certam: nam Nugnus *tom. 1. in 3. part.quæst.72.art.12.* ait. Tertius ritus est, quòd Episcopus sit indutus vestibus sacris, prout habetur in Pontificali Rom. quam cæremoniam omittere esset grave peccatum, & forsan mortale. Ita ille, cui adde Candidum 1.2.*disp.1 art.10.dub.27.* ergo hi Doctores non audent damnare de peccato mortali Episcopum ministrantem Sacramentum Confirmationis non indutum vestibus sacris, nam formidolosè loquuntur.

2. Secundò, probatur hæc opinio ex auctoritate Villal. *in sum.tom.1.tract.6.diffic.8.num.3.* & *in Man.Confess.cap.3. num.6.* ubi asserit; cæremonias accidentales in administratione Sacramenti Confirmationis non esse observandas sub mortali. Sed cæremonia sacrarum vestium est accidentalis, ut ait Præpositus *in 3.part.quæst.72 artic 12. num. 54.* & *ibi* Nugnus cum aliis. Ergo &c. Hinc si Episcopus omitteret infligere alapam quando administrat Sacramentum Confirmationis non peccaret mortaliter, ut docet Mercer. *de Sacram.in 3.part.quæst.72.art.12.num.8.* & alii, quia est ceremonia accidentalis. Ergo & idem dicendum erit in casu nostro.

3. Tertiò, dicendum est, quòd cæremonia indumentorum in Confirmatione, non habet specialem significationem, sed pertinet tantùm ad decentiam, & ornatum. Et ideo non videtur esse materia gravis, per ea quæ docet Suarez *in 3.par.t 3.disp.15 sect.5.* Ergo &c.

4. Sed pro resolutione hujus quæstionis suppono 1. Episcopum in administratione Confirmationis debere esse indutum vestibus sacris, nempè Stola, Pluviali, Mitra, & Baculo Pastorali. Ita docet Alzed. *in praxi par.2.cap.4.n.23.* Scip. de Rubeis *in Aphorism.Episcopor.ver. Confirmatio, a.6.* Castald. *in praxi Cærem. lib. .... cap. .....* Barbosa *de potest.Episcopor.part.2.alleg 30.num. 11.* & sic respondet Sacra Congregatio Episcopo suffraganeo Britaon. die 10. Februarii anno 1585.

5. Suppono 2. ritus Sacramentorum non solùm substantiales, de quo non est dubium, sed etiam accidentales esse observandos, ut docet Bonacina *de Sacrament.disputat.1. quæst.6.punct.5.quæst.ultim.num.2.* Reginaldus *tom 2.lib.26. cap.4.num.28.* & alii communiter ex Concil. Trident.*sess.7 can 13.*

6. His suppositis, respondeo ad casum propositum, Episcopum administrantem Confirmationem absque Pluviali, Mitra, & Baculo Pastorali, peccare mortaliter. Probatur hæc opinio, quia vestes sacræ in administratione hujus Sacramenti, pertinent ad ejus ornamentum, decentiam, & reverentiam, quod in Romano Pontificali præscribitur & consuetudo inveterata Ecclesiæ observat. Sed Minister Sacramenti tenetur observare ritus Ecclesiasticos præscriptos in administratione Sacramentorum. Ergo Episcopus, qui Minister est ordinarius hujus Sacramenti, debet indui vestibus sacris ab Ecclesia, & consuetudine præscriptis, & aliter faciendo peccabit mortaliter, transgrediens ritum præscriptum, & consuetudinem Ecclesiæ in re gravi ut est reverentia debita Sacramentu.

7. Confirmantur supradicta ex doctrina Joan. Petit, *in Theolog.Sacrament. tract. 2. lect. 29.* & aliorum asserentium peccare mortaliter Sacerdotem ministrando Sacramentum Baptismi sine sacris vestibus, nisi excusetur ex parvitate materiæ. Quod etiam patet in administratione aliorum Sacramentorum; unde docet Aversa *de Sacramento Extremæ-Unctionis sect.4.in fine*, Suar. *in 3.part.num.4.disp.44.sect.2 num.7.* & alii communiter, Sacerdotem administrantem Extremam-Unctionem sine vestibus sacris, peccare mortaliter.

Sup. hoc pro Baptis. [illegible]

8. Si ergo secundùm communem opinionem Doctorum, Sacerdos administrans Sacramentum Baptismi, & Extremæ-Unctionis sine vestibus sacris peccat mortaliter, quare non peccabit mortaliter Episcopus administrans Sacramentum Confirmationis absque indumentis ab Ecclesia, & à consuetudine præscriptis?

Sup. hoc pro Extrema-Unctione, in seq. [illegible]

9. Et nota ritus administrandi Sacramenta cum vestibus sacris ab Ecclesia præscriptis adeo esse rem gravem propter reverentiam debitam Sacramentis, ut Suarez ubi suprà, putaverit administrare Sacramentum Extremæ-Unctionis sine stola, & superpelliceo, etiam vigente necessitate, esse peccatum mortale, quia illud Sacramentum non est de necessariis, unde præferenda est reverentia Sacramenti, quantò magis dicendum est in casu nostro, in quo ab Episcopo gratis indumenta sacra relinquuntur.

10. Nec valet instare asserendo doctrinam superiùs allatam non officere: nam concedendum est Episcopum peccare mortaliter, confirmando absque omnibus vestimentis sacris: sed in casu nostro Episcopus non administrat Confirmationem sine omnibus vestibus sacris, sed tantùm sine aliquibus. Ergo peccabit tantùm venialiter.

Sup. hoc omissione [illegible]

11. Nam respondetur, quòd si Episcopus confirmando omitteret unum ex indumentis sacris, non peccaret quidem mortaliter, ratione parvitatis materiæ, ut in casu simili dixit Aversa, *ubi suprà*. At in nostro casu Episcopus omittit majorem partem indumentorum. Ergo non potest ex parvitate materiæ à peccato mortali excusari; sicut Sacerdos in faciendo sacro, secundùm aliquos excusaretur à peccato mortali, omittendo manipulum, vel

Sup. hoc late [illegible]

vel ciogulum, ratione parvitatis materiæ, ut me cit. tenet Marchin. *de Sacram. Ord. tr. 3. part. 3. cap. 15. num. 2.* oon autem si omitteret eum manipulo, aut cingulo aliud iuoumeotum. Ergo &c.

12. Restat modò respondere ad ea, quæ suprà in contrarium adducta suot. Dico igitur ad primum non esse audiendos Nugnum, & Candid. loquentes dubitativè, circa præsens dubium; nam eorum pace, oon loquuotur consequenter ad ea, quæ docuerunt postea; nam Caodidus *tom. 3. disquis. 3. art. 9. dub. 9.* & Nugous penes ipsum asserunt absolutè, & sine formidine Sacerdotem ministrantem Extremam-Uoctionem absque vestibus sacris peccare mortaliter. Quæro ab ipsis, quare non peccabit mortaliter Episcopus ministrans Confirmationem absque indumeotis præscriptis: cùm in administratiooe utriusque Sacramenti eadem sit ratio, nempe ornatum, & revereotiam dnbitam Sacrameotis adhibendam esse secuodùm ritum præscriptum ab Ecclesia, & indesessa consuetudine approbatum? Itaque Nugous, & Candidus, si absolutè dixeront Sacerdotem lethale crimen incurrere ministrando Sacramentum Extremæ-Unctionis sine habito coosueto, debeant etiam absolutè, & non dubitativè asserere, peccare etiam mortaliter Episcopum confirmantem sine vestibus sacris.

13. Ad 2. argumentum ex authoritate Villalobos, Respondet, illum loqui de cæremoniis accidentalibus, quæ noo versantur circa materiam gravem, ut verbi gratia, inflictio alapæ, quæ cæremooia ratiooe parvitatis materiæ, non inducit obligationem peccati mortalis; secus diceudum de cæremoniis accidentalibus in materia gravi, ut est obligatio ministraodi Sacramenta cum vestibus sacris præscripta ab Ecclesia propter reverentiam Sacramentis debitam, & ad exteriorem ornatum, & existimationem servata. Ergo &c.

14. Ad 3. argument. Respondeo, cæremoniam quoad ornatum, & decentiam, quatenùs pertinet ad reverentiam debitam in administratione Sacramentorum ioducere materiam gravem, & solùm ratione parvitatis materiæ, ejus omissionem excusari posse à mortali, ut observat Præpos. *in 3. par. quæst. 82. art. 5. num. 187.* & patet ex dictis. Negandum etiam supradicta indumenta non habere suum significatom, ut patet ex Sancto Thoma *in addit. ad 3. part. q. 40. art. 7. in corp.*

15. Unde ex his patet resolutio alterius casus, nempè Episcopum ministrantem Ordines sacros statim post Missam, sine aliis indumentis peccare mortaliter; oam conficit Sacramentum Ordiois absque vestibus præscriptis ab Ecclesia, & à consuetudioe pro ornatu, & reverenti ejus administratione. Indumeota verò Missæ fuerunt ab Ecclesia præscripta pro digna admiqistratiooe Sacramenti Ordinis, & ideo dicuntur iodumeota Sacerdotalia, non Pontificalia, unde habent diversum sigoificatum. Ergo aliter facere esset miscere, & pervertere sacros ritus, & cæremonias in re gravi. Ergo &c.

R E S O L. X.

An Episcopus in sua Diœcesi, peccet, si confirmet subditos alterius Episcopi, & hoc extra Ecclesiam, & post prandium?

Et an cæteris paribus per Sacramentum Confirmationis major gratia conferatur, quàm per Baptismum, & per ullum aliud Sacramentum, excepto Ordine?

Et notatur non esse peccatum veniale recipere Eucharistiam ante hoc Confirmationis Sacramentum. Ex part. 4. tract. 4. & Misc. rel. 50.

§. 1. Hic casus frequenter potest accidere, & affirmativam sententiam docet Martinus Bonacioa *de Sacram. disp. 3. punct. 2. n. 10.* ubi citat Petrum Ledesmam, Vivaldum, & Bartholomæum ab Aogelis. Ratio est, quia mittit falcem in messem alienam, uec constat de voluntate proprii Episcopi.

2. Verùm me consulente sine ullo scrupulo Doctores, Episcopi coofirmare possuot alienos subditos, & ita docet Petrus Ochagav. *de Sacram. tract. unic. de Confirmat. quæst. 11. numer. 1.* ubi sic asserit. Potest Episcopus sine ulla pœna, aut culpa, dum in sua Diœcesi suos confirmat, alienos subditos ibi concurrentes confirmare, quia præsumendum est id gratum foturum alieno Episcopo, & probatur ratione, quia cùm actus confirmandi non petat (ad valorem) necessariò jurisdictionem, facilè præsumitur ratihabitio alieni Episcopi. Ita ille, qui citat Cajetanum, Paludaoum, & Henriquez, quibus ego addo Tannerum *in 3. par. Div. Thom. disp. 4. qu. 4 dub. 3. num. 56.* vide etiam Barbosam *de jure Pontificio lib. 1. cap. 11. num. 47.* Præpositum *in 3. par. D. Thom. q. 72. ar. 8. dub. 2. n. 39.* Sà *verb. Confirmatio, n. 2.* Henriq. *lib. 3. cap. 6. num. 6.* & Layman *in Theol. mor. lib. 5. tr. 3. cap. 5. num. 2.*

3. Notandum est etiam hic obiter primò contra Nugnum *in 3. par. t. 1. qu. 72. ar. 2.* non peccare mortaliter Episcopum, qui Sacramentum Confirmationis administraret extra Ecclesiam. Ita Bonac. *ubi supra n. 14.* oon enim consuetudo confirmandi in Ecclesia recepta est cum taoto onere, ut reum mortalis culpæ constituat Episcopum alio in loco confirmantem, & hanc sententiam tenet etiam Præp. *loc. cit. in 3. par. q. 72. ar. 12. n. 54.* ubi sic ait: Sacrameutum Confirmationis potest conferri post prandium, & quamvis conferri debeat decenti loco, non tameu necessariò in Ecclesia. Ita ille.

4. Nota secundò cootra Sot. *in 4. dist. 7. q. unic. ar. 7. prop. 3.* noo esse peccatum veniale recipere Eucharistiam ante hoc Sacramentum: si eoim hoc esset, multa peccata venialia circa hoc efficerentur, & oulla ratione id osteodi potest, & antiqua consuetudo Ecclesiæ, qua statim post Baptismum succedebat Confirmatio, deinde Eucharistia, jam exolevit. Ita Præp. *ubi sup. ar. 8. n. 38.*

5. Et taodem ut Christiaoi ooo sint negligentes, ut plures sunt circa susteptionem hujus Sacramenti, sciant, cæteris paribus, per sacrameotum Coofirmationis majorem gratiam conferri, quàm per Baptismum, & per ullum aliud sacramentum, excepto Ordioe, per quem aliquis coostituitur io Ecclesia. Sic Præposit. *ar. 7. dub. 1. n. 35. in fin.* contra Scot. *in 4. dist. 7. q. 1.* Sed hanc seotentiam tenet etiam Sot. *ubi sup.* Suarez *in 3. par. tom. 3. disp. 34. sect. 2.* Ochagay. *de Sacram. tr. unic. de Confirm. q. 7. n. 5.* & alii.

R E S O L. XI.

Quidam Episcopus in sua Diœcesi confirmavit subditum alterius Episcopi, & hoc extra Ecclesiam, quæritur, an peccaverit?

Et an ita confirmatus etiam peccet.

Et cursim advertitur esse peccatum mortale baptizare aliquem extra Ecclesiam sine necessitate. Ex part. 2. tr. 17. & Misc. 3. res. 17.

§. 1. Peccasse mortaliter, putat Petrus de Ledesma *in sum. tom. 1. de Sacrament. Confirmationis, cap. 9.* cujus verba sunt. [El Obispo de un Obispado, si confirma aquel que es dentro Obispado sin liceotia del otro Obispo, peca mortalmente, como pecaria mortalmente el Obispo, que ordeoasse un subdito del otro Obispo sio su licentia. Tambieo pecaria mortalmente, el que en el tal caso se confirmasse, sino es que tuuiesse ignorancia inviocibile.] Hæc ille, quam opinionem sequitur etiam Bartholomæus ab Angelo *dialog. 3. §. 62.* Aloysius Riccius *in praxi variar. resol. par. 2. resol. 24.* Toletus *lib. 2. cap. 24. num. 5.* Vivaldus, & alii.

2. An mihi probabilior semper visa est contraria sententia, quam tuentur Henriquez *lib. 3. cap. 6. num. 6.* & Emanuel Sà *verb. Confirmatio num. 2.* Ratio est, quia licèt suscipieos Sacramentum Coofirmatioois, sit subditus alterius Episcopi, tamen præsumitur hoc ratum, & gratum fore proprio Episcopo. Sed seclusa ratihabitione, erit mortale, ut docet prima opinio.

3. Nec etiam peccavit mortaliter, quia ministravit hoc Sacrameotum extra Ecclesiam. Nam licet Didacus Nugo. *in 3. part. tom. 1. quæst. 72. art. 12.* teneat affirmativam sententiam, quia excellentius est hoc Sacramentum, quàm Baptismus, sed peccatum mortale est baptizare aliquem extra Ecclesiam, sine necessitate; ergo etiam confirmare. Deiode probatur ex universali coosuetudine totius Ecclesiæ, quæ in re gravi obligat sub peccato mortali.

4. Attameo mihi semper placuit contraria seutentia, quam sequitur ex antiquis Paludanus *in 4. quæstion. 3. articul. 3.* & ex recentioribus Suarez *in tertia parte, tom. 3. disputat. 38. section. 2.* ait esse probabilem, & Martious Booacioa *de Sacrament. disputat. 3. quæstion. unic. punct. 2.* existimat, consuetudinem confirmandi io Ecclesia, non esse receptam cum tanto onere, ut reum lethalis culpæ constituat; nimis ergo rigidè in hac re loquutus est Nugnus.

RE-

RESOL. XII.

An Episcopus possit confirmare aliquem afferentem dimissorias sui Episcopi, ut ordinetur?

Et notatur Episcopum confirmantem in sua Diœcesi subditum alterius nullam censuram, aut culpam incurrere.

Et si Episcopus ordinet aliquem non confirmatum, quæritur, an peccaverit mortaliter; sicut etiam idem dicendum est de illo, qui vult suscipere Ordines, si non sit confirmatus? Ex par. 3. tr. 4. res. 24.

§. 1. DE hoc casu olim interrogatus fui ab Illustrissimo Marcola Cava Episcopo Mazzariensi, & affirmativè respondi cum Zambrano *de casibus occurrentibus in ar. mortis, cap.* 2. *dub.* 2. *num.* 3. ubi sic asserit: Quando Episcopus vult ordinare aliquem offerentem dimissorias litteras sui Episcopi, potest licitè eum confirmare, si non est confirmatus, quia qui concedit finem, concedit necessaria ad finem talem. At Confirmatio præmittenda est Ordinibus; ergo. Ita Zambranus qui citat Henriquez *lib.* 3 *cap.* 6. *num.* 6. & novissimè inveni hanc sententiam docere etiam Layman *lib.* 5. *tract.* 3. *cap.* 6. *num.* 2. & Fagund. *precept.* 5. *lib.* 3. *cap*.... *num.* 8.

2. Adde etiam, *ut suprà* notavimus, Episcopum confirmantem in sua Diœcesi subditum alterius, in nullam censuram, aut culpam incurrere, cùm præsumendum sit, hoc gratum fore proprio Episcopo. Ita Genuensis *in manuali Prælatorum cap.* 54. *num* 7. & alii, quos citat, & sequitur doctus Barbosa *de potest. Episcop. par.* 2. *alleg.* 30. *num.* 12. quidquid in contrarium asserant Bartholomæus ab Angelis *in exam. confess.* & alii, quos citat, & sequitur Bonac. *de Sacr. disp.* 3. *q. un. punct.* 2. *n.* 11.

3. Notavi etiam tunc interrogatus circa supradictum casum, quod si Episcopus ordinet aliquem non confirmatum, non peccat mortaliter. Ita Zambranus *ubi supra, dub.* 3. *n.* 3. cum multis aliis. Sicuti etiam dicendum puto, cum eodem Zambrano, de illo, qui vult suscipere Ordines, etiam si non sit confirmatus, non enim peccat mortaliter. Et ratio horum omnium erit, quia nullibi reperitur de hoc præceptum obligans sub mortali; nec usus nec Concilium Tridentinum, *session.* 23. *de Confirmatione cap.* 4. utitur verbis talem obligationem significantibus: erit igitur hoc peccatum veniale tantùm. Vide etiam Molfesium *in sum. tom.* 1. *tr.* 4. *cap.* 2. *num.* 21. & Reginald. *tom.* 2. *lib.* 28. *cap.* 3. *n.* 24. quidquid in contrarium videatur docere Nugnus *in* 3. *part. tom.* 1. *quæst.* 72. *art.* 8. *concl.* 7. ubi ait: Gravissimum peccatum veniale, & fortè mortale peccatum est suscipere Ordines minores ante Confirmationem, sed tu tene nostram sententiam.

RESOL. XIII.

An infantibus ante usum rationis morituris possit conferri Sacramentum Confirmationis?

Et notatur, quod confirmare infantes non est prohibitum, etiam sine causa. Ex par. 5. tr. 3. res. 31.

§. 1. VIdetur negativè respondendum: nam hisce temporibus prohibitum esse videtur ministrari sacramentum Confirmationis infantibus ante usum rationis: eam amplecti videtur Gregor. de Valent. *qu.* 2. *de Confirm. pun.* 2. quatenus absolutè negat pueros esse confirmandos ante usum rationis; favet Suarez *disp.* 35. *sect.* 2. §. *utraque*, ex his opinionibus, quatenus in fine ait: non admodum peccaturum Episcopum si ex sola benevolentia, aut ob aliam similem causam confirmet infantem: ex quo videtur inferri aliquantulum saltem peccaturum, ac proinde venialiter; & consequenter id esse saltem leviter prohibitum. Afferri etiam potest Petrus de Ledesma *in summ. de Confirm. cap.* 70. quatenus ait oportere infantes non confirmari, licèt non sit peccatum mortale; indicat ergo esse veniale. Probatur primò authoritate Pontificis Romani, ubi sic habetur. Nullus Christianæ fidei rudimentis non edoctus ingerat se ad percipiendum hoc Sacramentum Confirmationis. Præcipitur ergo confirmandis, ut sciant doctrinam Christianam, quam ante rationis usum non possunt addiscere: similiter præcepit, ut accedant jejuni, quod infantes non aptè convenit; idemque Episcopus instruitur, vel alapam levem impingat confirmato, scilicet, ut recordetur Sacramenti; infans autem non videtur percutiendus, ut non excidat memoria, quod non intelligit. Secundò probatur authoritate Concilii Mediolanensis I. quod si habet. Minori septennio nemini præbeatur Confirmatio. Infantes autem, qui septennium attigerunt, ratione utuntur, saltem regulariter loquendo; ergo ante usum rationis nemo est confirmandus. Tertiò probatur, quia consuetudo obtinet vim legis; sed hac tempestate consuetudo fert, ut ante usum rationis non confirmentur pueri; ergo lex est id præcipiens; ac proinde obligans, saltem sub veniali, imo cùm materia sit magni momenti, censendum est præceptum grave, ac proinde obligans sub mortali.

2. Sed his non obstantibus in casu nostro affirmativam sententiam docet Zambranus *de Sacram. Confirmationis, cap.* 2 *dub.* 5. *num.* 4. cui adde Granadum *de Sacram. in* 3. *par. contr.* 5. *tr.* 2. *disp.* 2. *n.* 10. ubi sic ait: placet mihi quod tenet Suarez, nimirum in articulo mortis expedire Confirmationem ministrare ejusmodi infantibus, si commodè fieri posset, quia quamvis non sint professuri fidem coram Tyranno, recipient gratiam sanctificantem, cui major gloria respondebit, & non est cur tanto beneficio priventur. Ita ille, & ante omnes Magister omnium, D. Thom. *in* 2. 2. *quæst.* 72. *art.* 8. *ad* 4. quem citat, & sequitur Layman *lib.* 9. *tr.* 3. *cap.* 5. *nu.* 3. cum Sancio *in select. disp.* 40.

3. Non desinam tamen hic obiter adnotare, quòd confirmare infantes non est prohibitum, etiam sine causa. Ita Hursadus *de Sacrament. Confirm. difficul.* 10. & Granadus *ubi suprà*.

RESOL. XIV.

Utrum pueri ante septennium possint aliquando Sacramentum Confirmationis accipere?

Et an sit peccatum mortale confirmare infantem ante septennium sine aliqua justa causa? Ex par. 3. tr. 4. res. 19.

§. 1. POsse interdum ante dictam ætatem Sacramentum hoc licitè suscipi, docet Paulus Layman *in Theol. mor. lib.* 5. *tr.* 3. *cap* 5. *num.* 2. Primò, si manifestum sit puerum ante ætatis septennium usu rationis præditum esse. Secundò, si non confirmatus, diu non habiturus sit occasionem Sacramenti accipiendi. Tertiò, si puer in periculo mortis existens opportunè istud Sacramentum consequi possit. Quartò, si Diœcesis consuetudo vigeat, ut pueri ante dictam ætatem confirmentur. Ita Layman, vide etiam Villalobos *in summ. tom.* 1. *tr.* 6. *diffic.* 6. *num.* 1. Filliucium *t.* 2. *tract.* 3. *cap.* 2. *num.* 36. Sylvium *in* 3. *part. quæst.* 72. *artic.* 8. & alios.

2. Sed quæres, an sit peccatum mortale confirmare infantem ante septennium sine aliqua justa causa ex supradictis? Respondeo negativè cum Didaco Nugno *in* 3. *par. q.* 72 *artic.* 8. *concl.* 4. ubi sic asserit. Non est peccatum mortale confirmare infantes ante usum rationis. Probatur: quia etiam DD. tenentes non esse infantes confirmandos ante septennium, solùm dicunt hoc non convenire. Deinde probatur, quia cùm dispositio non sit ita necessaria ad hoc Sacramentum, non videtur res gravis, quod conferatur infantibus, quando neque habent dispositionem, neque etiam impedimentum.

RESOL. XV.

An infantes filii Principum, vel si periculum mortis immineat, vel ob alias honestas causas ante usum rationis possint ab Episcopo confirmari?

Et an sit peccatum mortale confirmare infantes ante septennium & usum rationis?

Et an sit licitum confirmare non solùm amentem, qui aliquando usum rationis habuit, si alioquin non constet incidisse in amentiam in statu peccati mortalis, sed etiam perpetuò amentes, atque adeo etiam illos, qui sunt in articulo mortis constituti?

Et notatur, quod Episcopus non est damnandus de peccato, si hoc facere permittat. Ex part. 3. tract. 6. & Misc. 2. res. 93.

§. 1. AFfirmativè respondeo cum Tannero *tom.* 4. *disp.* 4. *quæst.* 4 *dub.* 2. *num.* 37. ubi sic asserit. Colligitur ob honestas causas decenter quoque infantes nonnunquam confirmari posse, ut si propter distantiam rariùs in eo loco confirmet Episcopus, si filius Principis sit, si periculum mortis immineat infanti &c. Ita ille, qui citat Henriquez, & Suarez.

2. Nota tamen hic obiter, ut alibi notavimus, per se loquendo non esse peccatum confirmare infantes ante usum rationis, ut signat Divus Thomas *in* 3. *part. quæstion.* 77. *articul.* 8. *ad* 2. & expressiùs *in quarta sentent. distinctione* 7. *quæstion.* 3. *articul.* 2. *quæstion. secunda* Alensis

in 4.part.quæst.28.membr.2.& 3. Bonaventura *in 4.dist.7.art.3.quæst.1.* Richardus *art.3.qu.2.* Gabriel *art.3.dub.7.* Petrus Sotus *lect.2.de confirmat.* & alii. Consultius tamen est ut infantes non confirmentur ante usum rationis, ut probant communiter DD. & Ecclesiæ consuetudo, quam tamen sub peccato non obligare existimat Suarez, quem citat, & sequitur Tannerus *ubi suprà*.

Sup. contento in hoc §. in rel. seq. signanter in §. Ex hoc.

3. Nota etiam non solùm licitè confirmari amentem, qui aliquando rationis usum habuit, si alioqui non constet incidisse in amentiam in statu peccati mortalis, sed etiam perpetuò amentes, atque adeo etiam illos, qui sunt in articulo mortis constituti, quidquid in contrarium asserat Emanuel Sà *verb.confirmatio*, & Valentia *q.2.punct.2.* & alii, & ita docet Henriquez, Suarez cum Tannero *loc.cit.nu.39.* & ego alibi. Sed quia ut diximus, nonnulli Theologi oppositum sentiunt, non est Episcopus damnandus de peccato, si hoc facere prætermittat.

Alibi in ref. seq.

R E S O L. XVI.

An perpetuò amentes sint confirmandi?

Et inferetur licitum esse confirmare amentem, qui aliquando usum rationis habuerit, si alioquin non constet incidisse in amentiam in statu peccati mortalis.

Et an, secluso scandalo, & contemptu, non peccet mortaliter, si quis Sacramentum Confirmationis non accipiat, etiam si ad recipiendum illud adsit notabilis negligentia? Ex part. 3. tr.4.res.20.

Sup. hoc in §. ult. præced. ref.

§.1. NEgativè respondet Valentia *tom.4.disput.4.qu.2 punct.2.* Sà *ver.Confirmatio, num.5.* Chamerota *de Sacrament.tr.3.cap.6.dub.3.* Sotus *in 4.dist.7.qu.unic.art.8.* Ledesma *in summ.tom.1.de Sacram.Confirm.cap.7.in fine*, & alii, quia hoc Sacramentum datur ad militandum in vita spirituali, sed amentes non sunt capaces talis militiæ. Ergo neque Sacramenti.

2. Sed contrariam sententiam omninò sustinendam esse puto cum Zambrano *de cas.tempore mortis, cap.2. dub.5.n.3.* Nugn. *in 3.par.qu.72.art.8.concl.7.* Pitigiano *in 4.sent. tom.1. dist.7.qu.1.art.8.* Villalobos *in summ.tom.1.tr.6.diffic.6.n.2.* Layman *in Theol.moral.lib.5.tr.3.cap.5.nu.3.* Filliucio *tom.1. tr.3.cap.2.num.38.* Sylvio *in 3.p.quæst.72.art.8.* Suarez *in 3. par.t.3.disp.35.sect.2.* Conin. *de Sacram.qu.62.art.8.num.83.* & alii. Et ratio est, quia non debent privari gratia hujus Sacramenti, & per accidens est numquam esse spiritualiter pugnaturos. Datur etiam hoc Sacramentum, ut augeatur gratia, cujus effectus amentes sunt capaces, expeditque ut conferatur illis ut habeant majorem gloriam. Ex quibus patet responsio ad argumentum contrariæ sententiæ.

3. Et hæc omnia à fortiori procedunt, si quis usum rationis habuerit, & postea in amentiam inciderit, quia adest in tali casu interpretativa hominis voluntas suscipiendi tempore opportuno Sacramenta, nisi constet alioquin cum peccato mortali in amentiam incidisse. Ita Layman, Nugnus, & alii *ubi suprà*. Igitur tales sunt confirmandi, quia semper præsumitur bonus, qui non probatur malus, neque requiritur, ut diximus, quod aliquando tales petierint hoc Sacramentum, sufficit enim virtualis voluntas, quam quilibet homo habet circa beneficia suæ salutis.

Sup. hoc in ref. & §. ant. prec.

4. Nota verò, ut nos alibi diximus, secluso scandalo, & contemptu non peccare mortaliter, si quis Sacramentum Confirmationis non recipiat, etiam si ad recipiendum adsit notabilis negligentia quam sed malè contemptum censent Richardus *in 4.dist.17.art.5 quæst.1.* Gabriel *quæst. un. art.3.dub.3.* Sylvester *ver.Confirmat.num.3.* & Toletus *lib.2 cap.24.in fine*; vide Layman *ubi suprà num.4.* sententiam horum DD. refellentem: vide Zanard. *in direct. confessar. par.1 de Sacr.Confirm.cap.5.*

Sup. hoc in ref. seq. & inf. in ref. 15. § ult. & in ref. 19. ad lin. 4. Ex nota per advers. aliis bi. posito in §. 1. hujus §. quod in nullo alio ref. annotatum sup. hoc clarè, & specialiter aliquid dixis, sed postea in pænit. ref. hic annotavis, & idem ini in ref. 24. & in aliis posit. in anno. §. Nota, dicta ref.

R E S O L. XVII.

An quis peccet mortaliter non suscipiens Sacramentum Confirmationis, dummodò non adsit contemptus?

Et an notabilis negligentia contemptus censeatur, ut si quis data opportunitate suscipiendi illud Sacramentum, qualem postea facilè non habiturus sit, illud suscipere intermittat?

Et notatur, quod per accidens, ut ratione scandali possit omissio hujus Sacramenti esse peccatum mortale? Ex par.3.tract 4.res.25.

Alibi in §. ul. ref. prec. & in §. ult. ref. seq. & in ref. sequ. seq. ad lin. 4. 8. Inf. in ref. 24. § ult. & in 1. 3 tr. 1. en ref. § § . Primo sin.

§.1. EGo alibi negativam sententiam docui cum multis DD. quibus nunc addo Valentiam *tom.4.disp.5.q.2.punct.3.* Molfesium *in sum.tom.1.tr.4.c.2.nu.21.* Fernandez de Heredia *in disputationibus mistis, de confirm. dist.5. par.2.dub.1.num.6.* Estium *in 4.sent.dist.7.§.18.* Zambranum *de casibus occurrentibus in art. mortis, cap.1.dub.4.num.1.* qui citat Henriquez, Adrianum, Sotum, Ledesmam, Navarrum, Rodriquez, Covaruviam, & Suarez, dummodò non adsit contemptus.

omnia, sed sequenti à prin. & in t. 9. tr. 4 ref. 94. & lin. 4.

2. Sed difficultas est, an notabilis negligentia contemptus censeatur, ut si quis data opportunitate suscipiendi illud Sacramentum, qualem postea non facilè habiturus sit, illud suscipere intermittat? Affirmativè respondent Richardus, Bonaventura, Durandus, Marsilius, Paludanus, Major, Sylvester, Toletus, & alii apud Fernandez *in exam.Theol.mor.part.3.§.5.num.1.* Layman *in Theol.mor. lib.1.tr.3.cap.5.n.4.*

3. Sed ipsi meritò negativam sententiam docent cum Cajetano, Soto, Navarro, Victoria, & aliis. Et ratio est, quia ait Layman, multa animæ salubria facere intermittimus, quia cogitamus absolutè ad salutem nobis necessaria non esse; quæ tamen non contemnimus, sed hoc accidit in casu nostro: ergo. Notandum est tamen, per accidens, ut ratione scandali, posse amissionem hujus Sacramenti esse peccatum mortale, igitur secluso scandalo, & contemptu illud omittere non erit crimen lethale.

R E S O L. XVIII.

An adultis in articulo mortis possit ministrari Sacramentum Confirmationis?

Et an sit præceptum, data opportunitate suscipiendi Confirmationem? Ex par.5.tr.3.res.30.

Sup. hoc sup. in ref. n. § ult. & in ref. 17 per tot. & in aliis ejus annot.

§.1. REspondeo affirmativè cum Sancio *in select.disp.40 num.4.* Igitur ægroti in periculo mortis, si antea confirmati non fuerint, optimum esset eos per Episcopum consignari, *cap.ut Episcopi, de Consecr.dist.5.* Idem docet Hugo S.Vict. *2.de Sacram.par.7.cap.3.* D.Th. *hic art.8.* D. Bonaventura, Soto, & alii *in 4. dist.7.* favetque ratio: nam utiamsi fortè non convalescant, tamen Sacramentum iis prodest simpliciter ad augmentum gratiæ, quæ est per se aliquid præstantissimum, prodest quoque ad pugnam cum carne propria, & cum dæmone ipso in articulo mortis; imò ad molestias morbi faciliùs tolerandas: quamvis enim fateamur aliud Sacramentum fuisse institutum contra tentationes mortis, nimirum Extremam-Unctionem, sed tamen bonum bono additum efficit aliquid melius, & funiculus duplex fortiùs adstringit. Adde quod morbi aliquando sunt valdè diuturni, & multorum nunc mensium, nunc annorum. Aliqui citant hic Innocentium I. *ep.1.* sed malè, non enim ibi agit de Sacramento Confirmationis, sed Extremæ-Unctionis, quod quidem ait Episcopos ægrotis conferre posse, & licèt utatur vocabulo *Chrismatis*, tamen vel accipit Chrisma impropriè pro qualibet sacri olei unctione, vel intelligit Episcopos uti posse sacro Chrismate ad Extremam-Unctionem, quod non licet Sacerdotibus. Unde ex his Adrianus *in 4.de Confirmatione art.1.* putat obligari sub mortali infirmos Sacramentum Confirmationis sumere, ubi esset consuetudo obligatoria, sed Zambranus *de Sacr. Confirm.c.2.dub.5.n.4.* credit dictam consuetudinem modò non reperiri alicubi.

2. Sed dices, non solùm ex consuetudine, sed ex præcepto teneri adultos Confirmationem sumere, ut docet Scotus *in 4.dist.7.qu.2.* D.Bonav. *art.3.qu.2.* D.Anton. *in 3. par.tit.14.cap.14.* VValdensis *lib.2.de Sacram.cap.121.* Sylv. *ver.Confirmatio num.3.* Hugo de S. Victore *lib.2. de Sacram. part.3.cap.3.* & Petrus Sotus *lect.2. de Confirmatione*, & probatur ex D. Cypriano *ep.70.* ubi ait, necessarium esse, ut baptizati ungantur Chrismate; ista enim necessitas præsefert aliquod præceptum; eodemque modo loquitur Div. Melchiades *epist.ad Episcopos Hispaniæ*. Etiamsi morituris sufficiant regenerationis auxilia: tamen victuris necessaria sunt Confirmationis beneficia; & duo hæc Sacramenta ita juncta sunt, ut abinvicem, nisi morte præveniente, separari nullatenùs possint, & unum sine altero ritè perfici nequeat, *cap.de his, de consecr. dist.5.* Concilium Aurelian. *can.3.* baptizatus non censetur Christianus, nisi post Confirmationem Episcopalem, intellige planè, ac perfectè Christianus. Huc quoque pertinet *cap. omnes fideles de Consecrat.dist.5.* ex Epistola Urbani. Omnes inquit, fideles post Baptismum debent accipere Spiritum Sanctum per impositionem manuum Episcopi, ut planè Christiani inveniantur. Accedit ratio, etenim vita hæc plena est innumeris tentationibus, & militia est vita hominis super terram; ergo qui potest hoc Sacramentum suscipere, nec tamen unquam suscipit, per totam vitam exponit se periculo, ac proinde peccat nunc mortaliter, nunc venialiter ratione

cir-

circumstantiarum, & sunt res morales cum circumstantiis accipiendæ; peccat, inquam, nisi per aliquam ignorantiam excusetur. Taceo quòd Sacramentum hoc non videtur omitti posse deliberatè per totum vitæ tempus sine aliquo contemptu, aut scandalo. Et ita hanc sententiam ex rationibus supradictis tenet novissimè ex insigni Universitate Sorbonica Philippus Gamachæus *in summa Theol. tom. 3. quæst. 69. capit. 9.*

4. Verùm his non obstantibus, ego puto nullum adesse præceptum per se suscipiendi Confirmationem, adhuc data opportunitate. Ita D. Thom. *in 3. part. quæst. 72. art. 8. ad 4.* Ochagavia *de Sacrament. Confirmat. quæst. 12. n. 3.* Præpositus *in 3. part. quæst. 72. art. 8. n. 38.* Granadus *de Sacramen. in 3. part. controv. 5. tract. 4. disp. 1. num. 4.* & ita etiam ex Soto, Covarruvias, Vasquez, Suarez & Coninch. tenet Hurtadus *de Sacrament. Confirm. difficult. 11.* quia prædicti Pontifices non agunt de necessitate simpliciter, quæ efficit præceptum, sed de necessitate secundùm quid, quæ indicat quamdam utilitatem. Præterea hoc præceptum nec scriptura, nec Ecclesia imposuit, quia Ecclesia circa Sacramenta tantùm solet determinare tempus, in quo debeant recipi, ut videmus in Sacramento Eucharistiæ, & Pœnitentiæ. Sed circa hoc Sacramentum nullum tempus determinavit Ecclesia, in quo debeat recipi; ergo non est aliquod præceptum obligans ad receptionem illius.

R E S O L. XIX.

An in aliquo casu in articulo mortis teneatur quis sumere Sacramentum Confirmationis?

Et an sit peccatum saltem veniale omittere hoc Sacramentum? Ex part. 5. tract. 3. Res. 32.

§. 1. HAnc quæstionem non ita facilè apud multos invenies, & ad illam affirmativè respondet Ochagavia *de Sacrament. Confirmat. quæst. 12. num. 4.* ubi sic ait: Absolutè, & simpliciter loquendo, neque erit peccatum mortale, neque veniale, omittere hoc Sacramentum, quia nullum extat præceptum de illo recipiendo: per accidens tamen poterit esse peccatum veniale, omittere Confirmationem, si censeatur esse aliqua prodigalitas in ea omittenda, vel nonnulla temeritas in aggrediendo sine illa, periculo mortis, imò erit peccatum mortale, si relinquatur Confirmatio per contemptum, aut si quia eam relinqueret in articulo mortis, quando haberet conscientiam peccati mortalis, & non posset recipere aliud Sacramentum, quia tunc cum sola attritione existimata contritione posset salvari per hoc Sacramentum, quia maxima temeritas videtur remedium ita facile relinquere, & expectare contritionem, quæ valde difficilis est. Ita Ochagavia.

R E S O L. XX.

An liceat ministrare hoc Sacramentum Confirmationis personaliter interdicto, qui causam dederit?

Et an hoc idem dicendum sit de Sacramento Baptismi?

Et an, qui sic ministraret utrumque horum Sacramentorum, non peccaret per violationem interdicti, sed quia ministraret in peccato mortali, & proinde non faceret duo peccata; primum, quia ministraret in peccato, secundum, quia violaret interdictum? Ex part. 5. tract. 10. Resol. 63.

§. 1. POnam hic id, quod sentit circa præsentem quæstionem Faber *de conf. in 4. sent. dist. 15. quæst. 1. disp. 5. cap. 2. num. 17.* ubi sic ait. Quod dictum est de Sacramento Baptismi, dicendum est quoque de Sacramento Confirmationis. Ratio est, quia, *cap. quoniam, de sent. excommun. in 7.* æquiparantur Baptismus, Confirmatio, quoad eorum ministerium in interdicto, dicitur enim ibi: quoniam cum Baptismo, & Confirmatione, quæ nedum parvulis, sed adultis propter mortis periculum exhiberi possunt licitè tempore interdicti, &c. In quocumque ergo interdicto tam locali, quàm personali licitum est ministrare hæc duo Sacramenta, & cùm non distinguatur de interdicto personali, & gratiæ sint ampliandæ, & pœnæ restringendæ, mihi videtur quod etiam personaliter interdictus, qui causam dedit interdicto, possit utrumque Sacramentum dare propter mortis periculum. Velle autem excipere interdictum personale, videtur fieri sine ratione. Quod autem ait Suarez, quia *in cap. Alma* interdictus personaliter ob causam datam interdicto eximi à concessione ministrationis Sacramenti Pœnitentiæ, & consequenter à ministratione Sacramenti Baptismi, & Confirmationis, quia hæc sine prævio Sacramento Pœnitentiæ ministrare licitè non possunt, hoc est accidentarium, & oritur ex alia radice, scilicet; quia non licet ministrare Sacramentum in peccato mortali, non autem quia hoc sit prohibitum vi interdicti. Item qui sic ministraret utrumque horum Sacramentorum non peccaret per violationem interdicti, sed quia ministraret in peccato mortali, & proinde non faceret duo peccata. Secundùm Suarez autem faceret duo peccata. Primò, quia ministraret in peccato mortali. Secundò, quia violaret interdictum, ideò illa opinio Suarez mihi non probatur. Ita Phil. Faber, an probabiliter, judicent alii.

R E S O L. XXI.

Notabilia quædam circa Patrinum in Sacramento Confirmationis?

Et inter alia tandem quæritur, an Religiosi Mendicantes possint esse Patrini in hoc Sacramento?

Et quid de Episcopis Religiosis? Ex part. 3. tract. 4. Res. 21.

§. 1. PRimò nota, dictum Patrinum non contrahere obligationem instruendi confirmatum, quia id jure statutum non reperitur, sicuti de patrino Baptismi. Ita Coninch. *de Sacrament. quæst. 72. art. 10.* Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 3. cap. 7. num. 1.* qui citat Henriquez, quidquid dicat Sylvius *in 3. par. quæst. 72. art. 10.*

2. Secundò est valde probabile, quòd si non confirmatus teneat alterum in hoc Sacramento, non contrahat cognationem spiritualem, quia ille non est legitimus susceptor, ut patet *in cap. in Baptismate, de consecratione, dist. 4.* sed in Baptismo illegitimus susceptor nullam contrahit cognationem spiritualem, ut patet. Ergo idem est dicendum in Sacramento Confirmationis. Ita Coninch. *de Sacrament. quæst. 72. art. 10. num. 94.* qui citat Suarez, Nugnus *in 3. part. quæst. 72. art. 10.* qui citat Victoriam, quidquid in contrarium asserant Sylvius *in 3. part. quæst. 72. art. 10.* Sotus *in 4. dist. 42. quæst. 1. art. 3.* Sylvester *verb. Matrimonium 8. qu. 7.* & alii. * Sed an in tali casu susceptor non confirmatus, licèt non contrahat affinitatem, peccet mortaliter? Affirmativè respondent Nugnus, Suarez, & Sylvius *in 3. part. quæst. 72. art. 10.* sed contrariam sententiam probabilem esse ex ipsis etiam deducitur, ut legenti patebit.

3. Tertiò nota, quòd susceptor Confirmationis debet esse alius ab illo qui suscepit in Baptismo, nisi necessitas aliter cogat, ut docent Doctores citati, quibus adde Richardum *in dist. 7. quæst. 7. art. 2.* Sed an secus qui fecerit, peccet mortaliter? Negativè respondet Bartholomæus ab Angel. *in exam. confes. dial. 3. §. 45.*

4. Quartò Religiosi Mendicantes secundùm Coninch. *de Sacram. quæst. 67. art. 7. num. 56.* possunt esse patrini in Sacramento Confirmationis, & Baptismi, quia *in cap. Monachi, de consecr. dist. 4.* sub nomine Monachorum ii tantùm intelligendi sunt, qui solitudinem colunt, non autem Religiosi Mendicantes, & hanc sententiam etiam docet Chamerota *de Sacram. tract. 2. cap. 4. dub. 8.*

5. Sed contrarium docet Layman *in Theol. mor. tract. 2. cap. 9. nu. 3.* & in Synodo Panormitana Eminentissimi Cardin. ab Auria edita 1615. *part. 2. num. 3.* interdicitur hoc officii genus Monachis, & Regularibus. * Non est tamen dubitandum, quòd Episcopus Religiosus compater fieri possit, ut notant Sanch. *in summ. tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 24.* & alii.

R E S O L. XXII.

An non confirmatus suscipiens, in Confirmatione puerum contrahat cum illo, ejusque parentibus cognationem spiritualem?

Et quid de non baptizato in Sacramento Baptismi? Ex par. 3. tract. 4. Res. 26.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet noster Molfesius *in sum. tom. 1. tract. 5. cap. 2. num. 43.* Sylvius *in 3. part. quæst. 72. art. 10.* cum Paludano, Rosella, Tabiena, Soto, Sà, Rodriquez, Lopez, Salliego, & aliis apud Sanchez, *ubi infrà.*

2. Sed ego alibi meritò negativam sententiam docui, & præter DD. quos citat, & sequitur Sanch. *de matr. tom. 2. lib. 7. disp. 60. num. 19.* tenet etiam hanc opinionem Reginaldus *in praxi, tom. 2. lib. 31. cap. 20. n. 157.* Fernandez *in exam. Theol. moral. part. 2. cap. 2. §. 9. num. 4. & §. 10. num. 4.* Ugolinus *de potest. Episcop. cap. 25. §. 1. num. 2.* Rebellius *de oblig. par. 2. lib. 3. quæst. 6. num. 6. & 7.* Basilius Pontius *de impedim. matrim. cap. 24. §. 1. ver. illud,* & alii, *in cap. in baptismate, de consecr. dist. 4.* ubi sic habetur. * In baptismate, vel in chrismate non potest alium suscipere in filium ipse,

qui

In Baptismo & sup. in tr. 1. Resol. 95. per totam.

qui non est baptizatus, vel confirmatus. Et ideò hanc sententiam præter citatos Doctores tenet etiam Coninch. *de Sacram. quæst.72. art.10. num.94.* ubi sic ait: Non confirmatum non posse tenere confirmandum, habetur *in cap. in baptismate*; unde patet eum invalidè hoc facturum, qui id tentaret, quia secundùm communem sententiam Jurisstarum, invalidè quia id tentat facere, quod dicitur in jure non posse facere & confirmatur, quia similiter talia dicitur non posse tenere confirmandum, atque non baptizatus baptizandum, at hic hoc invalidè faceret: ergo & ille. * Unde sequitur, eum graviter peccaturum, quia redderet eam cæremoniam irritam, nec contracturum cognationem spiritualem. Ita Coninch. Non sunt igitur audiendi Molfesius, & alii.

* Sup. hoc in Resol. 1. huc praesentis in num ejusdem §. 6 vers. Sed ea, & in alio §. & num. ejus not.

R E S O L. XXIII.

An omnes Religiosi tam Mendicantes quàm non Mendicantes, & Sanctimoniales etiam licitè possint obire munus Patrini in Baptismo, & Confirmatione?
Et quid de Canonicis Regularibus?
Et notatur, quòd si Abbates, & Monachi in Baptismo, & Confirmatione aliquem susciperent, licèt peccarent mortaliter, spiritualem tamen cognationem contraherent.
Nulla tamen est difficultas Episcopos, & Cardinales Religiosos posse munus Patrini in Baptismo, & Confirmatione exercere. Ex part.9. tract.6. & Misc.2. Ref.31. aliàs 32.

§.1. NEgativa sententia extat in cap. *Licèt dist. 8. cap. Monachi de consecr. dist. 4. cap. Perveuit. el 281. quæst.2.*

Sed difficultas est, an sub nomine Monachorum omnes Religiosi, tam Mendicantes, quàm Canonici regulares veniant? & licèt affirmativè respondeat VViggera *in 3. part. quæst.67. art.8. num.20.* qui citat Tannerum, quibus adde Layman *lib.5. tract.2. cap.9. num.3.* tamen, ut *alibi* adnotavi, negativæ sententiæ adhærent Hurtadus, & Coninch. quem novissimè sequitur Castrus Palaus *tom.4. tract.19. disp. unic. punct.11. §.1. num.4.* & novissimè Leandar *de Sacram. tom.1 tract.2 disp.1. quæst.16.* qui citat nostrum Molfesium, quibus etiam adde, me citato, Joannem Hentiq. *in qq. pract. sect.19. quæst.7.* Quia, est, eadem ratio prohibitionis procedat in Religiosis Mendicantibus, & Canonicis Regularibus, ac in Monachis; inde solùm infertur, posse prohibitionem ad omnes extendi, non tamen de facto extensam esse. Non enim sub nomine Monachorum veniunt Mendicantes, & Canonici Regulares in decreto prohibitivo, odioso, & correctorio. Neque item eadem ratio adæquatè in Mendicantibus, Canonicisque regularibus, ac in Monachis procedit: nam Monachis magis indecens est familiaritatem habere cum parentibus baptizati, eò quòd sibi soli vivant, à sæcularium conversatione, & communicatione separati. At Mendicantes, Canonicique regulares passim cum sæcularibus communicant; ob quam causam Monachi facti Episcopi, tametsi non desinant esse Religiosi, à munere susceptoria non excludunt: quia in eo statu constituti non sibi tantùm vivunt, sed aliis; ideòque non dedecet compaternitatem, tum baptizando, tum levando contrahere. Et hanc sententiam tenet etiam Joannes Præpositus *in 3. part. quæst.67. art.6. dub.2. num.13.* Lessius etiam *in 3. part. quæst.67. art.6. dub 2. num.12.* Chamerota *de Sacrament. tract.2. cap.4. dub.8.* Vide Aversam *de Sacram. Baptismi, quæst.69. sect.3.*

Alibi supra in Resol. prima post praeceptum, §. Quarto.

2. Verùm sententiam affirmativam tenet, præter Doctores citatos, Serta *in 3. part. D.Thomæ, quæst.67. art.7.* ubi sic ait: (An verò contrahat Monachus cognationem spiritualem non conveniunt omnes. Quidam negant: quia non est legitimus susceptor, sicut nec non baptizatus. Affirmant alii: quia verus susceptor est: nam, quamvis factum prohibeatur, non tamen irritatur. Monachorum autem nomine quidam dicunt non comprehendi Religiosos Mendicantes, qui etiam aliis erudiendis vacant. Sed puto nec his etiam permitti susceptores esse; nisi fortè in sæcularium defectum, & de licentia suorum Prælatorum.) Ita ille. At ego utramque sententiam probabilem esse puto.

3. Sed omnibus supradictis plus addit (attende, Lector,) novissimè Quintanadueñas *in Theol. mor. tom.1. tract.1. sing. ult. per totum*, ubi probat, omnes Religiosos, tam Mendicantes, quàm non Mendicantes, & Sanctimoniales etiam, posse esse Patrinos in Baptismo, absque licentia, & peccato. Quia: *si ob aliquam causam Religiosis non liceret hoc munus, esset propter relatas prohibitiones*: sed hæc non obstant: ergo, &c. Major est certa, cùm nullam malitiam nec indecentiam intrinsecam afferat hic actus. Minor probatur; quia prohibitio in cap. *Non licet* sicut & aliæ juri insertæ, eam authoritatem, aut vim præceptivam solùm habent in decreto Canonico, non extra illud, ut de omnibus sapienter probat Joan. Ant. Ecclesiæ Mediolanensis Præpositus *Proœm. decr. f.1. pag.1.* Cùm igitur hæc habeatur ex Concilio Altisiodorensi, celebrato anno 614. quod est Provinciale, nec à Papa approbatum, non potest omnes obligare. Et licèt Generalis Concilii esset, culpam gravem non induceret, ex verbo, *Non licet*: cùm sæpiùs cum illo sine ea prohibitiones similes inveniamus. Sic in eodem Concilio *ann.15.* non licet mortuum super mortuum mittere; & *ann.18.* non licet Presbytero, Diacono, vel Subdiacono in Ecclesia, dum Missæ dicuntur, stare.

4. Præterquàm quòd, licèt ex utroque capite graviter hæc prohibitio olim obligaret: modò autem non ita. Quia cùm causa illius esset, ut verbis Emanuelis Roderici, *tom.1. quæst.13. art.1.* utar, quam tangit quidem Glossa *d. cap. Monachi, verb. Osculentur*, scilicet, ne osculentur fœminas: in quibus tangitur, ut inquit Glossa, consuetudo aliquorum locorum, in quibus Compatres osculabantur Commatres. Propter quam consuetudinem decreverunt Concilium, & Pontifices, ne Monachi Compatres fierent. Cùm ergo jam hæc consuetudo cessaverit, ob quam hæc lex prohibitiva emersit; lex etiam cessabit: nam legis ratione cessante, cessat quoque eius dispositio, ut ex l. *In omni, ff. de adop.* l. *Quod dictam, ff. de pactis*.

5. Alias etiam rationes adducit Quintanadueñas, & tandem sic concludit: (Igitur, cùm ex dictis, vel nullam, vel levissimam culpam committant Religiosi, etiam ex Ordine Monacali, de sacro Fonte infantem suscipientes, etiam sine causa; si hæc adsit, à veniali etiam culpa liberantur; sicut qui ex causa Officii divini tempus, & horas anteponeret, vel postponeret: vel orationes ante Sacrificium, vel post illud, juxta Missalis Rubricas dicendas, omitterent, nullum committeret peccatum; licèt sine illa veniale foret. Causa autem sufficiens esset petitio, aut devotio parentum baptizandi, ob virtutem, ac egregiam Religiosi famam, patriæ usus, sumptuum excusatio, aliumve non ita commodè invenire Patrinum prole dignum, aut ad id munus nolle alium infantis baptizandi parentes adstringere, vel quid simile rationi consonum, quamvis grave non videatur. Facultas Ordinarii, licèt necessaria non sit, nec Prælati regularis, nisi in Religione Prohibitio vigeat; exposci tamen consulam, ne Parocho aliquod nocumentum emergat, cui in Rituali, ac sæpè ex suæ Diœcesis Synodo indicitur, ne Religiosos ad hoc munus admittat; hancque liberaliter absque ullo scrupulo, etiam levissima ex causa, Ordinarii, ac Prælati concedere possunt.) Ita ille, cui tamen non adhæret Lezana *in qq. Regul. tom.1. cap.9. num.31.* & Leander à Murcia *in qq. Regul. in cap.4. ad cap. 11. Regula D. Francisci*, & alii communiter.

6. Nulla tamen est difficultas, Episcopos, & Cardinales regulares, posse munus Patrini in Baptismo exercere. Ita me citato, & aliis docet Lezana *in qq. Regul. tom.3. verb. Baptismus, num.1.* & Leander *ubi suprà*.

Sup. his in Res. 1. post praeceptum in fine ejus §. ult. & in eo p. 7. Res. 83.

7. Nota verò, quòd Doctores, qui sententiam Quintanadueñas impugnant, fatentur tamen, quòd si Abbates, & Monachi in Baptismo, aut Confirmatione aliquem susciperent, licèt peccarent mortaliter; spiritualem tamen cognationem contraherent: quia citata jura non statuunt factum contrarium irritum esse. Ita Tamburinus *de jure Abbatum, tom.2. disp.4. quæst.2. num.2.* Sanchez *de matrim. lib. 7. disp.70. num.21.* Reginaldus *lib.31. num.137.* & alii penes ipsos.

R E S O L. XXIV.

An in Confirmatione unus solus possit adhiberi Patrinus?
Et an si plures de facto teneant Confirmatum, omnes contrahant cognationem, quamvis non plures, quàm unus vir, aut fœmina accedere debeat?
Et notatur, quòd Pontificale Romanum vult, quòd masculi fœminis Patrini esse non possint, & è contra.
Et quæritur, an sit præceptum sumendi Sacramentum Confirmationis?
Et an nec venialiter peccet, qui secluso scandalo, & contemptu, hoc Sacramentum omitteret? Ex part.10. tract. 16. & Misc.6. Resol.50.

§.1. AFfirmativè respondet Gaspar Hurtadus *de Sacram. matrim. disp.18. diffic.4. num.13.* ubi sic asserit: Quamvis jure antiquo, *can. plures, de consecr. dist.4. & cap. fin. de cognatione spirituali in 6.* prohibitũ fuerit, plures Patrinos in Baptismo, & Confirmatione adhiberi, & fuerit decretum, quod sic, ea prohibitione non obstante, plures essent Patrini, omnes dictam cognationem spiritualem contra-

traherent. Jam tamen jure novo Tridentini *sess.24.cap.2.* permittitur, quòd in Baptismo possint duo, unus, & una genere, aut suscipere in Baptismo; ubi additur eos designandos esse ab eis, ad quod designatio spectet, & quod ab aliis ultrà designatos, quamvis efficiant actus Patrini, non contrahatur cognatio spiritualis. Quod verò docet Sancius *lib.7. disp.56. num.9.* nempè id quod addidit Tridentinum, & restrinxit circa Patrinos in Baptismo, etiam extendi ad Patrinos in Confirmatione, absque fundamento dicitur; ac proinde jus antiquum quoad Patrinos in Confirmatione in suo robore manet. Hucusque Hurtadus.

2. Sed sententiam Sanchez tuetur P. Martinus Perez *de matrim. disp.29. sect.5. num.21.* ubi docet; in Sacramento Confirmationis posse adhiberi duos Patrinos diversi sexus, & nullum alium suscipientem, vel tangentem, præter Patrinos designatos, spiritualem cognationem contrahere. Quia fuit manifesta mens Tridentini eodem modo utramque cognationem restringere, ut constat ex proœmio dicti capitis secundi, ubi declarat, velle se impedimentum cognationis restringere. Constat etiam ex fine, ubi cognationem ortam ex Confirmatione ad easdem personas restringit, ad quas restrinxerat cognationem ortam ex Baptismo. Quod sanè non fieret; si omnes confirmatum tangentes contraherent, cum non omnes tangentes baptizatum, sed solùm designati contrahant. Sed licèt hæc opinio sit probabilis, ut notat Franciscus Lugo *de Sacram. lib.3. cap.5. quæst.3. n.12.* & illam præter Sanchez, & Perez teneat Vallensis *in decret. lib.1. tit.15. §.2. num.7.* Regio. *tom.2. lib.31. num. 152.* Toletus *lib.2. cap.24. num.6.* Navarrus *in Man. cap.22. n.40.* Ego tamen non recedo à sententia negativa Hurtadi, quam tuentur Baunius *in Theol. mor. tom.1. tract.3. quæst.9.* Præpositus *in 3. part. quæst.72. art.10. num.40.* Leandrus *de Sacram. tom.1. tract.3. disp.5. quæst.2.* Aversa *in 3. part. quæst. 72. sect.5.* Rebellius *part.2. lib.3. quæst.6. num.6.* Barbosa *de potest. Parochi, part.2. alleg.30. num.43.* Castrus Palaus *tom.4. tract.22. disp.1. punct.19. num.2.* Bessæus *in Flor. Theol. ver. Confirmatio. num.11.* & alii.

3. Dico itaque Patrinum Confirmationis, unicum futurum esse, virum, aut fœminam, ut habetur *cap. non plures, de consecr. dist.5.* dum in confirmatione posuit tenentem in singulari dumtaxat, cùm de Patrinis Baptismi locutum fuerit in plurali. Quare decretum Tridentini quatenus concedit duos Patrinos in Baptismo, non videtur extendi ad Confirmationem, cujus quoad hoc mentionem non facit; nec juris correctio sine gravi fundamento debet admitti. Non ergo derogat Tridentinum illi capiti, non plures. Et ideò si plures de facto teneant Confirmatum, omnes contrahere cognationem. Cùm enim ex hoc Patrini munere nascatur spiritualis cognatio, *cap. si quis filiastrum, cap. de his 30. q.1. de cognatione spirituali, in 6.* subdit textus *in cap. fin. eod. tit.* Quamvis non plures, quàm unus vir, aut una mulier accedere debent ad suscipiendum de Baptismo, vel Confirmatione; si tamen plures accesserint, spiritualem cognationem omnes inde contrahere. Nota etiam, quòd Pontificale Romanum vult, ut in Confirmatione, masculi fœminis Patrini esse non possint, neque fœminæ masculis, & quòd unus non possit esse Patrinus plurium.

4. Nota tamen hic obiter novissimè doctum Patrem Martinon *de Sacram. tom.4. disp.27. sect.5. n.39.* docere, adesse præceptum sub mortali, sumendi Sacramentum Confirmationis: sed ego non recedo à sententia, quam docui, tale præceptum non esse datum, & ideò, secluso scandalo, & contemptu, non peccare mortaliter, qui hoc Sacramentum omitteret. Et ita me citato, tenet Leandrus *de Sacram. tom.2. tract.3. disp.1. quæst.6.* & me citato Stephanus à S. Gregorio *de Sacram. lib. 3. cap. 18. n.4.* & me citato Machadus *tom.1. lib.3. cap.1. tract.3. docum.5. num.4.* & me citato Bassæus *ver. Confirmatio, n.3.* & me citato Trullench. *de Sacram. lib.2. cap.unic. de Confirmatione, num.5.* & me citato P. Lugo *de Sacram. lib.3. cap.2. quæst.1. n.5. & 8.* & me citato Dicastillus *de Sacram. tom.1. tract.3. disp. unica, dub.10. n.99.* Idem etiam docet Estius *tom.2 4. sentent. dist.7. §.18.* Martinus de S. Joseph *in Mon. Confess. tom.1. lib.1. tract.1. de Confirmatione, n.4.* Caspensis *in Cur. Theol. tom.2. tr.23. disp.2. sect.2. n 13.* Gesualdus *in Theol. Mor. tom.1. tra. 5. cap.3. n.7.* & doctus, ac amicissimus P. Antonius Escobar, & Mendoza *in Theol. Mor. tract.7. exam.3. cap.3. n.18.* Imò plus addunt aliqui per se loquendo, nec veniale peccatum esse confirmationem omittere; quia cùm nullum sit præceptum, nulla committitur omissionis culpa per se; sic asserit Petrus de Ledesma *tom.1. tract. de Confirm. cap.8. conclus.3.* Sed hæc opinio mihi non placet; quia vix contingetet, omitti Confirmationem sine veniali culpa, quando commodè recipi potest. Quippe talis omissio sine causa privat nos magnis bonis spiritualibus, ac subinde continet prodigalitatem quandam spiritualem, quæ culpabilis sit. Ita Lessius *in 3. part. D. Thom. quæst.72. art.8. dub.2. num.31.* ubi sic ait: Vix unquam potest hoc Sacramentum omitti sine aliquo peccato, quia vix potest adesse justa causa tanti boni negligendi, quod tam facilè potest haberi. Ita ille, & ego.

Sup. hoc sup. in Resol.16 §. ult. & in Resol. 17. per tot. & in Resol.18. §. ult. & in Res. 10 ad lin. 4. & in tom.1. tr.1. ex Resol. 9. §. Prima sententia, sed longe post à princ. & in to.1.t.4. Resol. 19. § lin. 4.

In indice primo hujus Tom. I. Vide Apendicem ad hunc Tract. II. Ubi reperies aliquas multas quæstiones mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Resol. quæ simul pertinent ad hunc Tract. II. de Sacramento Confirmationis.

TRACTATUS TERTIUS
De Sacramento Pœnitentiæ,
ATQUE
DE CASIBUS EXCUSANTIBUS à Confessione ante Eucharistiam.

Ad ornatum Concilij Tridentini, *sess. 13. cap.7. & Can.11.*

RESOLUTIO PRIMA.

An aqua benedicta deleat peccata venialia ex opere operato? Et an idem dicendum sit de aliis Sacramentalibus? Ex part. 3. tract.4. Res.61.

§.1. Negativam sententiam docent Suarez *in 3. part. tom.4. disp.12. sect.5. num.5.* Villalobos *in summ. tom.1. tract.4. diffic.11. n.4.* Coninch. *de Sacram. quæst.71. art.3. dub. unic. n.24.* & alii penes ipsos.

2. Sed affirmativam sententiam tenendam esse puto, quam probabilem putat Filliucius *tom.1. tract.6 cap.5. num. 129.* & fortè probabiliorem Pagund. *part.2. lib.2. cap. 1. num.11.* & illam absolutè docent Henriquez *lib.1. de Pœnit. cap.15. num.8.* Bellarmin. *tom.3. de Sacram. lib.2. cap.31. §. tertia propositio.* Toletus *lib.3. cap.3. in fine*, & ex schola D. Thom. Sotus *in 4. dist.15. quæst.2. art.3.* Canus *de locis Theolog. lib.2. cap.13. ad arg.9.* Victoria *n.99. & 110.* novissimè Didacus Nugnus *in 3. part. tom.2. quæst.87. art.3. diff.2.* ubi sic asserit: Sicut Sacramenta novæ legis elevantur à Deo ad causandam gratiam physicè, & realiter per verum contactum physicum realem ad modum rerum naturalium, quia scilicet materia sensibilis verè tangit animam tactu reali, non quidem contactu quantitativo, propter quod appellatur contactus virtualis, est nihilominus contactus realis, & entitativus, sicut Angelus verè, & realiter tangit cœlum, quando illud movet. Ita similiter aqua benedicta elevatur à Deo, ut & realiter tangat animam tactu illo, qui appellatur virtualis, propterea quòd non est quantitativus, & nihilominus ille contactus est realis & entitativus, quo medio aqua movet ipsam animam, remittendo & realiter corrumpendo veniale peccatum. Et sicut in adultis semper requiritur aliquis actus, ut Sacramenta causent gra-

gratiam; qui tamen actus, vel non est secundum se sufficiens ad gratiam, vel saltem non est sufficiens ad tantam gratiam, quanta est illa, quæ causatur de facto in Sacramento. Et sic verum est, quòd Sacramenta causant gratiam ex opere operato. Ita similiter licèt ad hoc, quòd aqua benedicta remittat peccata venialia, semper requiritur aliquis actus, tamen vel actus non est sufficiens ad peccata venialia remittenda, vel saltem non est sufficiens ad omnia illa, quæ de facto remittuntur per aquam benedictam. Et sic verificatur propriè & rigorosè, ipsa aqua benedicta ex opere operato remittit peccata venialia; ad quod tamen non est necessarium, quòd maneat in illa aliqua qualitas permanens, sed sufficit ipsa elevatio divina, quæ est motus transiens. Ita Nugnus *ubi suprà*, quæ omnia debent in nobis excitare magnum desiderium attingendi die ac nocte aquam benedictam. Sed an idem dicendum sit de aliis sacramentalibus, vide Nugnum *loco citato diffic.* 3. & Doctores citatos,

Sup. hoc in tom. 2. tr. 2. Ref. 153. confus etiam in fine.

R E S O L. II.

An Sacerdos ordinatus ab Episcopo sine forma contenta in illis verbis: Accipe Spiritum Sanctum, &c. *si exponeretur ad audiendas confessiones, conficere Sacramentum Pœnitentiæ?* Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 9.

Sup. hoc in to. 2. tr. 4. longo dost. Ref. 6. & signanter in tom. 3. tr. 1. ex Ref. 11. §. Nec obstat, ubi videas eam à princip. & ex Resol. 67. §. Et licet, & in t. 4. tr. 3. ex Ref. 11. §. ult. confirma ad medium.

§. 1. Affirmativam sententiam tenendam esse, sequitur ex doctrina Soti *in 4. dist. 24. quæst. 1. art. 4. conclus. 5.* Nugni *in 3. part. tom. 2. quæst. 37. art. 5.* Valentiæ *tom. 4. disp. 9. quæst. 1. punct. 5.* & aliorum. Unde Reverendissimus Magister Candidus *tom. 4. disquis. 4. art. 2. dub. 5.* sic ait: Ordinatio Sacerdotia essentialiter perficitur in prolatione primæ formæ in illis verbis prolatis ab Episcopo: *Accipe potestatem offerendi Sacrificium in Ecclesia pro vivis, & mortuis*. Verba autem illa, quæ secundo loco proferuntur ab Episcopo: *Accipe Spiritum Sanctum, quorum remiseris peccata, remittuntur eis, &c.* non sunt de essentia Ordinationis Sacerdotia, sed quasi integrantia Ordinationem Sacerdotis, seu, ut meliùs dicam, sunt quasi declaratoria ejus potestatis, quæ antea per prima illa verba: *Accipe potestatem offerendi Sacrificium in Ecclesia pro vivis, & mortuis*: data fuit.

2. Unde, si casu aliquo Episcopus impediretur, puta, morbo, vel morte repentina, quominùs imponeret manus super ordinato, & diceret: *Accipe potestatem remittendi*, &c. Minister ille Sacerdos, cui jam potestas offerendi data esset, & traditus calix cum vino, & patena cum pane, verus esset Sacerdos habens potestatem, quantùm est ex parte Ordinis, remittendi peccata, si jurisdictio accederet: quia potestas illa principalis consecrandi, & offerendi ipsum Corpus Christi verum, necessario habet conjunctam potestatem in Corpus Christi mysticum: ergo in illa traditione Calicis cum vino, & patenæ cum pane, sub illa forma verborum: *Accipe potestatem offerendi Sacrificium in Ecclesia pro vivis, & mortuis*, intelligendum est consequenter etiam tribui potestatem remittendi peccata, quantùm est ex parte Ordinis: ergo, si in casu aliquo Episcopus ordinans, illa verba omitteret: *Accipe Spiritum Sanctum, quorum retinueris peccata*, &c. talis homo per illa verba: *Accipe potestatem offerendi*, &c. remaneret verè ordinatus: onde, si postea obtineret beneficium Curati, vel expositionem ad audiendas Confessiones, tales Confessiones essent validæ.) Ita ille.

3. Sed ego negativæ sententiæ adhæreo: nam Sacerdotes in sua Ordinatione, sicut recipiunt duplicem potestatem consecrandi, & absolvendi; ita duos illis dicendum est imprimi Characteres realiter distinctos, quorum unus sine alio consistere potest. Probatur: quia Character est potestas exercendi Ordines: sed hic potestates sunt distinctæ, distinctisque temporibus collatæ: ergo etiam Charactere distincti erunt. Quare, si quis Sacerdos priorem, sed non posteriorem potestatem reciperet, nullo modo (quidquid dicat Sotus) absolvere potest; quamvis in Parochum, vel in Episcopum eligeretur; vel hanc potestatem remittendi peccata à Summo Pontifice haberet, cùm sit substantialis Sacramento, & de jure divino, quidquid Paludanus *in 4. dist. 25. quæst. 2. art. 2. num. 7.* in oppositum minùs considératè docuerit. Multò minùs probatur à nobis opinio Vasquez *disp. 39. cap. 6. vers. Verùm quia*, asserentis, potestatem remittendi peccata superaddere potestati conficiendi Corpus Christi solam extrinsecam denominationem à divina destinatione ad aliud officium exercendum: nam potestas remittendi peccata, est potestas realis ad reales effectus ordinata, non secus ac potestas consecrandi est realis: ergo non erit sola denominatio extrinseca. Secundò, idem manens idem semper est natum facere idem: ergo, si Sacerdos nihil reale acquirit per potestatem remittendi peccata, sequitur ipsum non posse absolvere à peccatis. Tertiò, omnis forma Sacramenti efficit, quod significat: sed forma hujus potestatis sunt illa verba: *Accipe potestatem remittendi peccata*: ergo hæc verba talem effectum in anima habebunt: secus dicendum esset, Characterem non esse quid reale animæ impressum, sed extrinsecam denominationem à divina destinatione ad hoc, & ad illud munus exercendum.

4. Hinc deducitur, potestatem consecrandi esse independentem à potestate remittendi peccata: tum, quia omne prius est independens à suo posteriori: tum, quia novus Sacerdos utitur potestate consecrandi simul cum Episcopo, antequam potestatem remittendi peccata recipiat. At è contra potestas absolvendi adeò pendet à potestate consecrandi, ut invalida prorsus foret, si ipsa conferretur non habenti potestatem consecrandi. Ratio est: quia illam, tanquam suum fundamentum, præsupponit, & ablato fundamento tota fabrica corruit; non secùs ac Character Episcopalis necessariò præsupponit sacerdotem, sine quo consistere nequit.

5. Itaque ex omnibus supradictis apparet, completam Sacerdotis Ordinationem constare duabus partialibus Ordinationibus; una per quam datur illi potestas offerendi, & conficiendi verum Christi Corpus, & Sanguinem, per quam ordinatur respectu veri Corporis Christi, altera, per quam datur eidem potestas supra Corpus Christi mysticum, seu qua datur potestas fideles sanctificandi, & ad legitimam Eucharistiæ susceptionem disponendi. Has Ordinationes esse distinctas, constat primò ex diversa materia, & forma. Secundò ex diverso fine. Tertiò, ex tempore, quo conferuntur: nam, ut patet ex Romano Pontificali, secunda Ordinatio fit aliquanto tempore post primam. Quartò, ex diverso tempore, quo sunt à Christo institutæ. Prior est instituta ante Passionem in ultima Cœna, posterior Joan. 20. post Resurrectionem. Quintò, ex eo, quòd prior consecratio possit subsistere sine posteriore: nam, si Episcopus peracta priori Ordinatione, vel ex malitia, vel ex impotentia, non procederet ad posteriorem; ita ordinatus validè consecraret, & offerret Sacrificium; & satis patet in Apostolis priorem consecrationem, & potestatem fuisse aliquanto tempore sine posteriore.

6. Ex quibus patet, has Ordinationes posse dici duo partialia Sacramenta, per quorum singula peculiaris potestas conferatur, ita ut solùm ordinatus priori Ordinatione non possit etiam validè exercere actus posterioris, ut colligi potest ex Trident. *sess. 14. loc. cit.* v. g. non possit validè absolvere, & conferre Sacramentum Extremæ-unctionis: quia tamen hujusmodi potestates sunt subordinatæ, ex illis Ordinationibus conflatur unum sacramentum, per quod Sacerdos perfectus statuitur.

7. Nec ex eo, quòd sint duæ illæ Ordinationes Sacerdotis, augetur numerus Ordinum: quia secunda ita intrinsecè supponit priorem, ut si quis tentet secundam conferre non ordinato priori Ordinatione, nihil sit facturus: neque is, circa quem hujusmodi Ordinatio est attentata, sit recepturus ullam potestatem Ordinis ad fideles sanctificandos; & proinde non possit validè conficere ullum Sacramentum requirens Ordinem; eo quòd potestas Ordinis in Corpus Christi mysticum ex divina institutione supponat potestatem in Corpus Christi verum. Et hæc omnia docet Joan. Præposit. *in 3. part. D. Thom. de Sacram. Ordin. quæst. unic. dub. 5. num. 25.* Lessius *in 3. de Sacr. Ord. cap. 1. dub. 6. num. 13. & seq.* Hurtadus *de Sacram. Ordin. diffic.* 21. & alij. Itaque in casu nostro, talis Sacerdos esset, ut ita dicam dimidiatus Sacerdos: nam haberet potestatem conficiendi Corpus Christi, non autem absolvendi peccata.

8. Non obstat dicere, quòd Characteri sacerdotali annexa est potestas remittendi peccata; sed hic Character imprimitur porrectione Calicis, ex eo etiam tunc datur potestas remittendi peccata. Respondeo: integro Characteri sacerdotali annexa est potestas remittendi peccata: qui autem porrectione Calicis imprimitur, non est integer: nam integer ex duobus constat Characteribus, sicut integra Sacerdotis potestas duabus potestatibus constat, quæ diversis symbolis externis conferuntur. Neque hoc est absurdum, aut contra communem sententiam, ut Sotus existimat. Quando enim datur potestas consecrandi, datur solùm Character huic potestati respondens, in quo hæc potestas fundatur: & quando datur potestas remittendi peccata, datur alius Character, cùm sit alia potestas, quæ proinde in alio Charactere fundari debet. Neque est ulla ratio, cur non sint duo Characteres, sicut sunt duæ potestates.

9. Puto tamen sententiam Magistri Candidi, & aliorum, esse satis probabilem; sed nostram existimo probabiliorem.

R E S O L. III.

An notoriè sufficiens possit ab Episcopo sine examine ad audiendas confessiones admitti?
Et an admissi ad audiendas confessiones sine examine possit licentia sine causa revocari, quia illud fuit privilegium penitus gratiosum? Ex part. 7. tract. 11. & Misc. 2. Ref. 33.

§. 1. NEgativè respondet Joannes Antonius Novarius *in summa Bullarum tom. 2. tit. de Regularibus audientibus Confessiones sæcularium, num.* 9. ubi sic ait: Ampliatur septimò, ut Episcopus non possit impertiri licentiam regularibus audiendi Confessiones absque quo illi examini exponantur, & hoc sumitur ex Concilio Tridentino *sess.* 23. *Can.* 15. in quo disponitur nullum etiam regularem posse Confessiones sæcularium audire, aut ad id idoneum reputari, nisi Parochiale beneficium habuerit, aut ab Episcopo post examen si illi videbitur necessarium, sit approbatus: ex quibus verbis patet evidenter non posse Episcopum examen remittere, & fortificantur ea eo quod in approbandis Confessoribus manifestè debet constare de eorum scientia, ut notat Gloss. communiter recepta *in Clem. dudum, §. statuimus de sepul.* ubi ponit eas qualitates necessarias, vide notata *in cap. disciplina* 45. *dist.* Arch. *in cap. pœnitentia de pœnitentiis, dist.* 1. Panormit. *in cap. omnis utriusque sexus, num.* 7. *& seqq. eod. tit.* unde Gloss. *in cap. consider. de pœnit. dist....* dicit, Confessario debere inesse sapientiam, & consequenter examen quæ est forma si sapientia habetur pro materia in Confessario, & forma omitti non potest. Paris. *in tract. de recip. benef. lib.* 7. *quæst.* 9. Gonzal. *glos.* 5. §. 3. *num.* 8. *& seq.* & sic quando examen requiritur pro forma non sufficit præsentatio virtualis, sed personalis. Baldus *in cap. constitutus, il secundo, num.* 4. *de appellat.* & *ibi* Decius, Felin. Anan. &c. Ita Novarius.

2. Sed ejus sententiam minimè admittendam esse puto ut patet ex praxi multorum Episcoporum admittentium ad sacras Confessiones aliquos sine prævio examine; ut fui ego admissus Panormi, Romæ, & etiam Neapoli, ubi Novarius degit à Felici Tamburellio nunc Soræ Episcopo meritissimo. Dicendum est igitur contra Novarium posse Episcopum Sacerdotibus concedere licentiam audiendi confessiones, quamvia examini non exponantur. Et patet ex verbis Concilii ibi. Si illi videbitur esse necessarium; & docet Reginaldus *lib.* 1. *num.* 197. Coninch. *de Sacrament. disp.* 8. *n.* 49. Fagundez *in præcept. Eccles. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 70. Barbosa *in Concil. Trid. sess.* 23. *cap.* 15. *num.* 37. & alii. Nota tamen hic obiter quòd admissa ad confessiones sine examine, Episcopus potest sine causa revocare licentiam confitendi; quia illud fuit privilegium penitus gratiosum. Ergo & gratia revocari potest. Tum quia gratificatus nullum per hoc jus acquirit irrevocabile, ergo revocari potest. Ita tenet Bordonus *in consil. Regular. resolut.* 36. *quæst.* 2. *n.* 9. ubi citat Bossium, Megalium, & Barbosam. Et ita declarasse sacram Cardinalium Congregationem die 31. Junii 1615. testatur Gavantus *in Man. Episcop. verb. Confessarius, n.* 11.

R E S O L. IV.

An Confessarius validè absolvat, antequam licentia habita ab Episcopo, vel Vicario ducatur in scriptis?
Et an licentia confitendi obtenta mediante pecunia sit valida? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 41.

§. 1. NEgativè respondendum videtur ex nostra Synodo Panormitana Eminentissimi Cardinalis ab Auria *part.* 3. *cap.* 4. *num.* 11. ubi sic habetur: Ad audiendas confessiones nullus accedat, quin se priùs Archiepiscopo sistat, ejusque examinatoribus, & ab eo facultatem solitis subscriptionibus, ac sigillo consignatam obtineat. Hæc tibi.

3. Verùm contrarium tenendum est; nam non est de essentia ut approbatio facienda per Episcopum, vel Vicarium, reducatur in scriptis, sed sufficit quòd voce habeatur: nam scriptura non est de necessitate gratiæ. Et ita docet Reginaldus *in praxi, lib.* 1. *cap.* 16. *quæst.* 6. *num.* 198. Grassius *part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 13. *n.* 51. Novarius *in novo jure Pontificio, conclus.* 68. *num.* 8. & alii: neque ex Synodo Panormitana contrarium deducitur, nam ibi solùm prohibetur, ne Confessarii audiant confessiones sine licentia in scriptis redacta; quæ quidem prohibitio neque imposita est cum verbis importantibus culpam mortalem, licèt hoc Confessarius facere non debeat & possit ab Episcopo puniri.

3. Sed non desinam hic obiter apponere dubiolum, an videlicet licentia confitendi obtenta mediante pecunia sit invalida; prima facie affirmativè respondendum, quia Concilium requirit, ut talis licentia gratis detur, & collatio beneficii pecunia obtenta invalida est: ergo. Sed tu contrariam sententiam tene: nam, ut ex Suarez observat Reginaldus *ubi suprà*, verba illa Concilii non imponunt conditionem, quæ si expleta non fuerit, approbatio non valeat, quia id non fuit necessarium, nec fortè expediens, sed tantùm continet præceptum datum Episcopis, ut gratis, talem approbationem concedant.

R E S O L. V.

An ad suscipiendam confessionem sufficiat ratihabitio de præsenti
Et an Sacerdos peccet, si ita confessionem audire incipiat.
Et an sit probabilis opinio, quæ docet ex præsumpta voluntate Superioris quod possit unus aliquem absolvere? Ex part. 3 tr. 4. Resol. 68.

§. 1. NEgativam sententiam ita mordicus docet Didacus Nugnus *in addit. ad* 3. *part. tom.* 2. *quæst.* 8. *art.* 5. *dub.* 2. ut contrariam parum Probabilitatis habere existimet.

Sup. hoc infr. in t. 7. en à Ref. 14. §. Vnde & in tom. 3. tr. 1. lege doctrinam Ref. 44. & frequenter §. 2. ad lin. 9. vers. licèt id tantū & in to 7. t. 1. ea doctrina Ref. 310 in fine § 2. à vers. si mens.

2. Sed fallitur quidem: nam ego probabilissimam puto, & illam præter Sylvestrem *verb. confessor.* 1. *quæst.* 6. & Sotum *in* 4. *dist.* 18. *quæst.* 4. *art.* 3. sequitur etiam Becanus *de Sacram. cap.* 38. *quæst.* 8. *num.* 3. Homobonus *in exam. Eccles. part.* 1. *tract.* 4. *cap.* 11. *quæst.* 105. Fagundez *pr.* 2. *lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 71. Toletus *lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 3. Sanchez *de matrim. tom.* 1. *lib.* 3. *disp.* 35. *num.* 22. Henriquez *lib.* 6. *de pœnit. cap.* 13. *num.* 13. Villalobos *in summa, tom.* 1. *tract.* 9. *diffic.* 51. *num.* 2. ubi sic asserit. (Si la ratihabition fuesse de presente, porque el Obispo lo ve y consiente, en el tal caso valdria, porque esta no es propriamente ratihabicion sino consentimiento tacito, ò interpretativo, ò qual basta.) Ita ille: An verò Sacerdos graviter peccaret, si ita confessionem audire incipiat? affirmativè respondet Coninch. *de Sacram. disp.* 8. *dub.* 1. *num.* 36. quia à principio invalidè confessionem audit.

3. Sciendum tamen est, quòd est valdè notandum. Filliucium *tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 9. *num.* 242. docere esse probabilem illam opinionem, quæ tenet ex præsumpta voluntate Superioris, posse unum aliquem absolvere, etiamsi talis præsumptio fundetur in aliquibus signis, quæ indicent præsentem voluntatem Superioris concedendi facultatem, quod coincidit cum ratihabitione de futuro, quam non esse sufficientem probavimus. At his non obstantibus, ut dixi Filliucius docet hanc sententiam esse probabilem, & citat Medinam, Richardum, Sylvestrum, D. Bonaventuram, & alios. Sed an ita sit, videant viri docti; mihi enim non placet, & alibi contra Peregrinum illam reprobo.

Sup. hoc in Resol. 4. not. præcedēte locū à princip. & in alia Ref. & §. ejus not. & in Ref. 4 etiam laud à princ.

Alibi in Ref. 4 not. primo hujus Resol. à principio.

R E S O L. VI.

An revocatio sine justa causa facta Sacerdotibus sæcularibus non audiendi amplius confessiones, sit nulla?
Idem est de Religiosis.
Et an sæculares Sacerdotes approbati etiam sine causa ab eodem Episcopo possint iterum ad examen vocari, sed non reprobari?
Et quid circa hoc de Regularibus? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 21.

§. 1. ALiqui negativè respondent. Verùm novissimè affirmativam sententiam docet Bossius *de Jubil. sect.* 3. *cap.* 2. *fol.* 296. §. 4. *num.* 164. ubi sic ait: Mihi videtur probabilior sententia affirmans approbationem Sacerdoti sæculari semel absolutè datam, & injustè, ac sine causa ab Episcopo revocatam, per hujusmodi revocationem non irritari: sed revocationem esse nullam. Probatur, quia talis revocatio sine justa causa facta est quædam ablatio juris acquisiti, vel quasi revocatio justæ sententiæ sine causa revocandi facta; ergo est invalida. Nam sententia à legitimo judice data sine nova causa non potest validè revocari. Confirmatur, quia Sacerdos ille sic approbatus, & declaratus idoneus, si nulla superveniat causa, vel mutatio ex parte ipsius, quoad scientiam, & mores, jam habet quidquid à Concilio requiritur, ut idoneus ad confessiones reputetur, si aliunde adipiscatur jurisdictionem. Confirmatur secundò, quia ea approbatio per se sumpta absque delegatione jurisdictionis, non sit gratia & favor, ut diximus §. 1. sed declaratio per modum justæ sententiæ debita ex justitia saltem, postquam est semel rationabiliter concessa pro illo tempore, quo fuit concessa, non pendet à libera voluntate concedentis, ut per solam retractionem illius cesset, si ex parte Sacerdotis approbati nulla datur mutatio quoad scientiam, & mores, quæ justam causam præbeat Episcopo revocandi talem approbationem; & in hoc nulla est differentia

a Sup. hoc in to. 7. tr. 1. lege doctr. §. ult. Ref. 74. & ea doctr. Ref. 76. §. 2. circa med. vers. Et licet, & in Ref. 78. & vide etiam alias Ref. ejus prima not. pro hac quæst. & quamvis recitantes in to. 3. tr. 1. lege §. Notandum secundò, Ref. 141. &c.

tia inter Sacerdotes sæculares & regulares semel ritè approbatos; licèt hi ultra rationem fundatam in ratione justitiæ habeant etiam privilegium, quod privilegium non solùm operatur, ut approbatio semel simpliciter illi data non possit sine causa validè revocari; sed ut nec possint ab eodem Episcopo approbatore vocari ad novum examen, nisi causa supervenerit ad ipsius confessiones pertinens; sæculares autem Sacerdotes approbati etiam absque causa ab eodem Episcopo possunt iterum ad examen vocari, sed non reprobari. Ita illi. Sed tu circa præsentem quæstionem vide me ipsum in 3. part. tract. 2. res. 22. & 4. part. tract. 4. resol. 200.

Sup. hoc in Ref. no. ult. hujus Ref.

Sup. hoc latè in tom. 7 tr. 5. Ref. 78 & in aliis ejus primis annos.

Quæ nunc inveniemur in tom. 5 tr. 1 Ref. 76 & 79. & in aliis eorum voluminum.

R E S O L. VII.

An in approbatione Confessariorum requiratur judicium interius Episcopi de eorum sufficientia?

Et an hoc idem dicendum sit de examinatore?

Et notatur, quod melius est Rusticis pœnitentibus habere aliquos confessarios ab Episcopo approbatos etiam insufficientis doctrinæ, quàm nullos.

Et sic Episcopus non peccat, quando carens Sacerdotibus sufficientis doctrinæ etiam pro Rusticis approbat aliquos Sacerdotes in Confessarios pro excipiendis eorum, aut alterius generis hominum confessionibus, ut illos sacramentaliter absolvant? Ex part. 11. tract. 4. & Misc. 4. Ref. 17.

§. 1. CAsus posset accidere, quando Episcopus approbaret illicitè aliquem confessarium, & affirmativè respondet Bonacina *de Sacram. Pœnit. disp. 5. quæst. 7. punct. 4. §. 1. num.* 29. ubi sic ait: Quæres utrum ille censeatur approbatus, & consequenter idoneus audiendis confessionibus, qui fuit approbatus, & admissus ab Episcopo sciente illum non idoneum?

2. Resp. negativè juxta probabiliorem sententiam, nam Concilium Tridentinum *sess. 23. cap. 15.* exigit, ut Confessarius qui non habet parochiale beneficium, judicetur idoneus; hic autem verè non judicatur idoneus, sed fictè, cùm Episcopus interius sentiat, & judicet non idoneum, unde Concilium videtur requirere approbationem cum judicio, & judicium cum approbatione.

3. Et paulò infrà *num.* 1. hæc subdit: Hinc colligi potest solutio illius difficultatis, qua quæritur, utrum præter judicium, quo Sacerdos judicatur idoneus, requiratur etiam approbatio distincta à judicio? Ratio dubitandi est, quia in Concilio Tridentino *loc. cit.* habentur hæc verba; *Aut judicetur idoneus, & approbationem obtineat.*

4. Resp. utrumque requiri; quatenus Episcopus debet Confessarium non solùm interius judicare idoneum, verùm etiam exterius approbare, & jurisdictionem concedere, ut patet ex verbis Tridentini citatis.

5. Ita Bonacina, cui adde Barbosa *de potestat. Episcop. part. 2. alleg. 25. num.* 19. & Bossium *de Jubilæo sect. 3. casu 2. §. 2. num.* 3.

6. Sed hæc opinio non est admittenda, & illam refellit Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 15. quæst.* 74. Cardinalis Lugo *de Sacram. Pœnit. disp. 2. sect. 1. num.* 25. & Nicolaus Isamb. *tom. 3. in 3. part. D. Thom. disp. 21. de Sacram. Pœnit. art.* 4. ubi sic ait: Difficultas est, an ad validitatem hujus approbationis sufficiat, quòd Episcopus, seu Ordinarius det illam exterius; itaut si verè, & in conscientia judicet hunc Sacerdotem non esse idoneum audiendis confessionibus; imò nolit interius eum approbare, nihilominus exterius, & actu externo sive verbo, sive scripto illum probat, an tunc, inquam, Sacerdos ille instructus sufficienti jurisdictione, possit validè hoc Sacramentum Pœnitentiæ ministrare?

7. Respondetur, concessionem hujus approbationis esse quendam actum jurisdictionis exterioris, & veluti cujusdam sententiæ in foro exteriori prolationem, at prolatio sententiæ facta juridicè in foro exteriori, non postulat sui confirmationem ad internum judicium, illam juridicè pronuntiantis, quia potest dari casus, in quo judex aliquis agat contra suam conscientiam, tam ut est publica persona, quam ut est privata, ut omnes satis norunt.

8. Deindè sufficit, quòd judicium hoc de idoneitate Sacerdotis sit tale, quale significatur per verba Concilii Tridentini illud constituentia: sed verba Concilii Tridentini superius relata, significant satis esse quòd judicium hoc Episcopi sit externum; nam eo ipso, quo relinquit liberum Episcopis ejusmodi Sacerdotes deputandos audiendis confessionibus subjicere examini, vel non subjicere, & verbis expressis ait, sufficere quòd alias judicentur ab Episcopo ad istud munus idonei, & approbationem obtineant, innuit quòd quemadmodum hæc approbatio, ut tali modo obtenta respicit forum externum, in quo si revocetur, in dubium probari debet, ita etiam, & solum judicium externum Episcopi de hac idoneitate Sacerdotis sufficere, (quantum requiritur ex parte hujus conditionis) quòd sit externum. Unde ratio hujus judicii, & veræ intentionis in Episcopo ad conferendum alicui hanc approbationem, est distincta à ratione intentionis essentialiter requisitæ in administratione hujus Sacramenti, vel alicujus alterius; Ita Isambertus.

9. Itaque dicendum est, quod in Concilio Tridentino *sess. 25. cap. 13. de reform.* non agitur de judicio interno, sed de externo, quod per approbationem profertur: nam judex, licèt fortasse aliquando contra conscientiam, verè tamen exercet judicium; cùm judicet in favorem alterius ex litigantibus, & in omni rigore judicat causam applicandam esse huic, alioquin nunquam posset injustè judicare, vel contra conscientiam, quod est contra omnes Theologos, & Juristas. Judicium ergo solùm significat prolationem sententiæ, quæ certè sententia est, & actus juridicus, licèt fiat contra conscientiam; quare Episcopus approbans confessarium; eo ipso profert sententiam, & judicat illum habendum esse pro idoneo. Unde à fortiori fit, illum omninò validè absolvere, qui reverà idoneus est, & approbatus ab Episcopo, licèt Episcopus putaret eum non esse idoneum.

10. Et ideò rectè Basilius Pontius *de matr. lib. 5. cap. 19. num.* 4. docuit, valere confessionem factam Sacerdoti, cui Episcopus facultatem audiendi confessiones fictè concessit, nempè solis externis verbis absque vera intentione.

11. Vide etiam Suar. *de matr. lib. 3. dis. 22. num.* 14. Unde ex his patet responsio ad rationem, quam pro sua firmanda sententia adducit Bonacina, & alii.

12. Nota verò cum Cardinali Lugo, *ubi suprà*, quòd etiam stando in opinione Bonacinæ, videlicet, quòd requireretur judicium internum Episcopi ultra approbationem externam, non esset idem dicendum de examinatore: nam licèt hic interius non judicaret idoneum, quem contra conscientiam approbat; adhuc accedente Episcopi approbatione, ille haberet totum quod à Concilio requiritur: nam Concilium non petit, quòd judicetur idoneus ab aliis, sed ab Episcopo, tunc autem Episcopus ita judicaret, etiam interius, licèt deceptus ab examinatore; ergo haberet totum, quod Concilium requirit, ut validè absolvat.

13. Nota hic obiter, quoniam melius est rusticis pœnitentibus habere aliquos Sacerdotes Confessarios ab Episcopo approbatos, etiam insufficientis doctrinæ; quam nullos (nam si tales rustici habeant, quæ pro eorum conditione sufficiunt ex parte pœnitentis, validè & fructuosè absolventur) sic etiam Episcopus non peccat, quando carens Sacerdotibus sufficientis doctrinæ etiam pro rusticis, approbat aliquos Sacerdotes in Confessarios pro excipiendis eorum, aut alterius generis hominum confessionibus, & ut illos sacramentaliter absolvant; cùm nemo teneatur ad impossibile. Sed ei sufficit, ut vel alios eruditores, si possit, quærat, vel curet illos, quos approbavit, instrui de iis, quæ tales Confessarii tenentur scire pro Sacramento Pœnitentiæ ejusmodi hominibus administrando.

14. Et ita docet Isambert. *ubi suprà*, *disp.* 22. & Cardinalis Lugo *de pœnit. disp. 21. sect. 4. num.* 74, quæ omnia multos scrupulos ab Episcopis ejicient.

R E S O L. VIII.

Si detur licentia ad audiendas confessiones alicujus specialis, quæritur, an expiret morte concedentis re integra?

Idem est de facultate dispensandi.

Et docetur hoc procedere à fortiori in facultate eligendi Confessarium data per Jubilæum, & Bullam Cruciatæ, & in facultate excipiendi Ordines extra tempora, vel non servatis interstitiis, celebrandi in privato oratorio, & in aliis similibus? Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Ref. 7.

§. 1. AFfirmativè respondet Sanchez *de matrimonio, lib. 8. disp. 28. num.* 73. ubi sic ait; Quando tamen licentia esset concessa Sacerdoti audiendi confessiones pœnitentis determinati in illius pœnitentis favorem, expiraret facultas morte concedentis re integra, idest quoad confessionem nondum ante cœptam. Quia, cùm illa gratia sit in illius pœnitentis favorem, & nondum sit perfecta, sed per confessarium exequenda, non habet gratiæ factæ rationem, sed faciendæ; quam morte concedentis re integra expirare diximus *num.* 64. Et ita tenet Gaeta *cap. ad limina* 30. *quæst. 2. §. 106. num.* 312. Et idem apertè colligitur ex Doctoribus, quos *num.* 81. referam, asserentibus facultatem dispensandi cum determinata persona in illius favorem expirare morte concedentis re integra. Ita Sanchez.

Sup. hoc in to. 5 tr. 10. longe doct. Ref. 2. ut doctrinam confirmet hujus Ref. & Gaspar in t. 5. tr. 1. et Resol. 166. §. Verum etiam, ante medium, & vers. à facultate.
Sed lege eam per totum, & non pigebit.

a. Sed

2. Sed ego negativam sententiam satis probabilem, & tutam existimo cum Basilio Pontio *de matrimon. lib. 8. cap. 19. §. 1. num. 5. & 8.* qui nominatim Sanchez impugnat, & ideò sic asserit; Novissimè sufficienti fundamento dici posset etiam facultatem concessam alicui, ut dispenset cum aliquo determinatè non expirare morte concedentis. Sequitur Emanuel Sà *verb. dispensatio, num. 6.* estque in praxi secuta sententia. Nam correctio Romana, quæ abstulit ab eo auctore etiam omnia, quæ in praxi non erant omninò tuta, hanc sententiam in eo auctore intacta reliquit. Favet Salas *de legib. disp. 20. sect. 17. conf. 6.* Probabilem putat Suar. *dict. cap. 31. num. 14. & 15.* Solùm oportet explicare textum *in d. cap. si cui nulla*; In cujus explicationem multa dici possent, valdè enim in hac doctrina explicanda torquentur Doctores. Ego tamen dixerim universè loquendo omnem licentiam, vel facultatem, vel rescriptum concessum uni in ordine ad effectum rapiendum ab alio, censeri gratiam statim factam ex vi privilegii ante quemcumque ejus usum, si materia gratiæ sit spiritualis: imò & in quacunque materia dummodò non sit jure prohibita, vel excepta. Itaque habebit locum nostra doctrina in omnibus casibus, in quibus contrarium non statuatur ipso jure. Repetimus autem jure ipso aliter statuti in duplici casu. Primus est in materia ambitiosa, qualis est beneficialis, ut *in dicto cap. si cui nulla, cap. si super gratia, de officio deleg. in 6.* Alter est in materia fori contentiosi, ut *in cap. gratum, & cap. relatum de offic. deleg.* ad quam etiam reducuntur leges, quæ statuunt mandatum expirare morte mandantis re integra. Quare ea decisio non est ad omnes casus extendenda.

3. Solùm ergo superest, an juxta hanc doctrinam dicendum etiam sit, potestatem datam alicui Confessori ad audiendam confessionem determinatæ personæ expirare re integra morte concedentis? Affirmat expirare Thomas Sanchez *loco citato*; Salas limitat communem doctrinam in hoc caso, & excipit à generali regula nescio quo fundamento; Suarez *cap. 31.* citato negat habere locum in hoc caso, quia illud judicium magis est gratiæ, quàm justitiæ. At non sufficiens videtur assignari ratio, cùm in aliis indultis, quæ dantur determinatæ personæ, & in ordine ad determinatam personam, etiam reperiatur ratio gratiæ potius, quàm justitiæ, & nihilominus expirare censeantur morte concedentis. Quare ego dixerim si nihil speciale in concessione exprimatur, non censetur expirare morte concedentis, idque spectato ipso jure Pontificis *in d. cap. si cui nulla*, & attentè animadverso. Consultò enim dixit Pontifex, si non ob suam; sed ejus cui provideri mandatur gratiam, & favorem. Ut ergo expiret ea gratia concessa alicui in ordine ad determinatam personam, debet esse ob solam gratiam tertii, his enim, æquivalet illa vox, *non ob suam*, Quare si simul sit in gratiam, & favorem utriusque, non expirabit. Quia, cùm ex ea parte sit gratia facta, & gratia facta non expiret, neque possit claudicare ex aliqua parte, necessariò per consequentiam fit, ut ex omni parte maneat. Versari autem in ea concessione gratiam, & favorem utriusque tam confessoris, quam pœnitentis communiter loquendo, planum videtur esse. Et hæc omnia docet Pontius ubi supra, cui adde post hæc scripta visum Patrem Antonium Escobar & Mendoza *in Theol. mor. tom. 1. sect. 2. cap. 15. Prob. 27. num. 187.* qui etiam optimè *Prob. 28.* observat contra Angelum Philiarchum, & alios, quòd quando conceditur tibi privilegium eligendi confessarium sive determinatum, sive indeterminatum, qui te à reservatis absolvat, vel tecum dispenset, hæc facultas, vel privilegium non perit concedentis morte re integra, quia est gratia jam facta tibi, & beneficium legitimè à te possessum, ratione cujus potes confessarium eligere; Sic Henriquez *l. 7. cap. 21. §. 6.* Suarez *tom. 4. de pœnit. disp. 26. sect. 3. num. 7. & lib. 8. de legibus, cap. 31. num. 3. & 19.* Sanchez *de matrimonio, lib. 8. disp. 28. num. 72. & 75.*

4. Et addit Escobar hanc sententiam sine ulla limitatione tenendam esse, & procedere à fortiori in facultate eligendi confessarium data per Jubilæum, quia hujusmodi facultas est accessoria facultati lucrandi indulgentiam, quæ cùm sit gratia jam facta, & concedentis morte non expirat; neque etiam privilegium eligendi confessarium, quod illi est accessorium. Deinde addiderim à fortiori procedere in facultate concessa eligendi confessarium per Bullam Cruciatæ; quia est gratia jam facta Regi, in cujus favorem pro expeditione belli contra infideles conceditur. Et in facultatem recipiendi ordines extra tempora, vel non servatis interstitiis, celebrandi in privato oratorio, comedendi carnes diebus prohibitis, & aliis similibus: quia hæ omnes sunt gratiæ factæ ipsi, cui hujusmodi privilegia conceduntur, ac proinde non possunt concedentis morte deperire.

RESOL. IX.

An Confessarius hic Panormi ab Episcopo approbatus possit Panormitanum absolvere Romæ, Neapoli, vel aliis locis extra Diœcesim?

Et quid de proprio Parocho, & de Religiosis, qui per approbationem æquiparantur Parocho; Ex part. 3. tract. 4. Resol. 143. alias 144.

§. 1. DE proprio Parocho, & de Religiosis,* qui per approbationem æquiparantur Parocho, non dubitant Doctores; difficultas est de aliis Sacerdotibus approbatis, & negativè respondent Joannes Guttierez *qq. Canon. 1. cap. 17.* cum Zerola, & Sorbo, quos citat, & sequitur Garzias *de beneficiis, tom. 1. part. 1. cap. 8. num. 132.* quia delegatus etiam Ecclesiæ Romanæ non potest extra provinciam sibi decretam absolvere subditum ex manuum injectione in Clericum, ut patet *in cap. penult. de officio legati*; jurisdictio enim delegatorum terminatur territorio.

Sup. hac diffic. in Resol. seq. & lege etiam doct. alterius § ejus sectionis. quomodo nihil exponat specialiter pro Confessariis secularibus, & infr. ex Resol. 26 §. Sed quaero.

2. Verùm affirmativa sententia mihi placet, quam communiter tuentur DD. ut Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 34. num. 2.* Megala *in 1. part. lib. 1. cap. 7. num. 25. & c. 9. num. 15.* Henriq. *lib. 6. cap 6. num. 7. & lib. 7. cap. 1. n. 4.* Peirinus *de religios. subdito, tom. 1. quæst. 1. cap. 21. §. 2.* Vega *in sum. tom. 1. cap. 62. cas. 41.* Gomez *in explicat. bull. Cruc. clausul. 10. num. 8.* Suar. *in 3. part. tom. 4. disp. 28. sect. 6. & 7.* Nugnus *in 3. part. tom. 2. quæst. 8. art. 5. dub 8.* Et ratio est, quia isti Confessores delegati habent jurisdictionem in personas pœnitentium. Ergo non attenditur territorium, vel præsentia localis, sed tantùm persona. Adde, quòd jurisdictio voluntaria potest exerceri extra territorium à quocumque illam habente, ut patet ex *l. 2. ff. de offic. Procons.*

3. Nec obstant declarationes Cardinalium, & Doctores, quos affert Garzias etiam novissimè in Additionibus; nam respondeo, quòd loquuntur in casu, quo, v. g. Confessarius approbatus hic Panormi, vellet absolvere extra hanc diœcesim Messanenses, vel Neapolitanos. Nam quisque per approbationem habitam in una diœcesi, non potest absolvere ubique. Non autem loquuntur, quando talis Confessarius extra territorium absolvit subditos Episcopi, qui illum approbavit. Vide Acost. *in Bull. Cruciat. quæst. 38.* Voglinum *de potest. Episcop. cap. 7. §. 8. num. 7.* & alios. Unde est disparratio inter utrumque casum. Ad text. verò *in cap. penult. de officio delegati*, respondeo, quòd loquitur, quando delegatus vult exercere jurisdictionem externam in foro contentioso, quæ exerceri minimè potest extra territorium, quod non accidit in casu nostro.

RESOL. X.

An Confessarius etiam Regularis approbatus, verbi gratia ab Episcopo Neapolitano possit excipere confessiones Neapolitanorum in aliena Diœcesi? Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Resol. 41. alias 39.

§. 1. NEgativè respondet Joan. Marias Novarius *in Lucerna Regularium Confessarius*, n. 14. ubi sic ait: Confessarii etiam Regulares ab Episcopo approbati ad Confessiones audiendas, nequeunt illas audire extra Diœcesim Episcopi approbantis, quamvis illi, qui confiteri velint; sint eidem Episcopo subjecti, ita quidem determinavit Sacra Congregatio *in una Cremonen. 22. Maii* 1610. Ita Novarius; cui adde novissimè Joann. Baptistam Ventrigliam, *in Praxi Fori Ecclesiastici, Annot 48. §. unico, num. 46.* sic asserentem: Ultimò nota, quòd Confessores Regulares, ac etiam Sæculares approbati ab Episcopo ad audiendas Confessiones, non possunt audire Confessiones extra Diœcesim Episcopi approbantis, etiam si confiteri volentes sint subditi Episcopi approbantis. Ita ille.

Sup. hoc pro Confessariis secularibus in Resol. præcedent. & pro Regularibus, & secularibus in §. seq. & pro Confessariis Regularibus inf. ex Resol. 14. longe §. sed quaero, & seqq.

2. Sed ego puto Declarationem Cardinalium non esse authenticam, & salvò illis tribui, cùm sit contra communem sententiam Doctorum; & ideò me citato affirmativam sententiam tenet Bordonus *in Conf. Regular tom. 1. resol. 6. n. 4.* ubi sic ait; An Confessarii Regulares ubique non solùm in Diœcesi, in qua admissi sunt, sed etiam extra illam audire possint subditos Episcopi illos approbantis. Respondetur: Possunt non solùm ubique in Diœcesi; sed etiam extra illam ubique locorum. Et hoc procedit non solùm si Regularis sit in itinere, sed etiam quando mutavit domicilium, & translatus fuit ab uno ad aliud Monasterium, extra Diœcesim ejus Episcopi, qui illum approbaverat, intellige, modò duret ejus approbatio: Quod amplia, licèt in secundo Monasterio nondum sit approbatus ab Episcopo ejus loci, ubi moram trahit de familia; in hoc enim stat punctus quæstionis.

Sup. hoc eandem, & declarationem in duabus lin. primis Resol. præcedentem, & signanter in 1. 2. & 3. ex Resol. 82. §. ult. & c. & longe etiam doctrinam §§. Resol. 1. not. præcedentem.

nis. Pares ergo in hoc sunt Confessarii Regulares, & Parochi, qui ubique locorum suas oves audire possunt sacramentaliter. Nec obstat, quod in literis testimonialibus approbationis habeatur illa clausula: In Ecclesia sui Ordinis, quasi jurisdictio restringatur ad Ecclesiam, & locum expressum, ita quod non possit hoc ministerium exerceri in aliis Ecclesiis Diœcesis, ne dum extra ipsam Diœcesim: Quia ea non aufert potestatem, si extra sacramentum exerceatur, sed designat locum, in quo ordinariè hoc Sacramentum exercendum est. Ita ille: & post illum Marcus Vival *in Arca Theol. Moral. tit. de jurisd. Inquis.6. num.158.* quibus adde Bejam *part.4. cas.20. §. Colliges*, Peregrinum *in Compend. Privil. verb. Absolutio*, Mirandam *tom.1. quæst.45. art. 34. conclus.2.* Rodriquez *in Compend. Resol.32. n.14.* Portel *in Dubiis Regul. verb. Confessor. num.5.* & hoc non solùm procedit quoad Confessarios Regulares, sed etiam quoad Sæculares, ut patet ex Sanchez *de Matrimonio, tom.1. lib.3. disp.34.* & aliis, quos citat, & sequitur Barbosa *in Aphorismis lit. C. verb. Confessarius, fol.63.* asserens absolutè Confessarium legitimè approbatum ab Ordinario, posse illius subditorum audire confessiones etiam extra propriam Diœcesim.

R E S O L. XI.

Utrum Parochus, v.g. Messanensis possit ex licentia Parochi Panormitani confessiones Panormitanorum in eius Parochia recipere absque approbatione Archiepiscopi Panormitani? Ex p.3. tract.4. Res.159. aliàs 160.

Sup. hoc infr. in § ult. Res. 13. & in Res. 13 § Concedo, & in in 4. & ... Resol. 0. & §. 4. prope fin. à vers. porque de elta lo singular, & re... in alio §. & vers. ejus annot.

§.1. NEgativam sententiam docet Beja *part.1. cap.16.* & novissimè Alphonsus Regius *in suis resolutionibus, cas.61. num.9.* qui citat Guttierrez, Toletum, & Rodriquez. Ratio est, quia Curatus extra suam Parochiam & Diœcesim censetur persona privata, & nihil amplius habere videtur, quàm simplex Sacerdos; ergo quamvis per beneficium parochiale judicetur idoneus in sua Diœcesi, tamen extra illam tale beneficium nihil ei suffragatur quoad confessiones alienarum ovium audiendas, sicuti neque alteri Sacerdoti approbato à suo Episcopo: Et ideò Concilium Tridentinum æquiparat beneficium parochiale approbationi Episcopi; asserit enim quemlibet illorum modorum esse posse sufficientem, & alterutrum esse necessarium, sed approbatus in uno Episcopatu non est ubique approbatus, seu idoneus, nec is qui beneficium habet parochiale. Ita Regius *ubi suprà*.

2. Sed contrariam sententiam docet Suarez *tom.4. disp. 28. sect.4. num.18. & seq.* cum Vasquez *in 3. part. tom.4. quæst. 93. art.3. dub.4. num.2.* ubi sic asserit. Existimo ex Concilio Tridentino apertè reputari idoneum ipso jure, quicumque parochiale habet beneficium, ut non tantùm in sua Diœcesi, in alia audire possit confessiones, jurisdictione tamen sibi commissa, quam tamen jure ipso habet solùm in sua Parochia, nec indiget extra suam Diœcesim approbatione Episcopi illius Diœcesis, ut censeatur idoneus, sed commissa sibi jurisdictione ab eo, qui potest, ut à proprio Parocho existenti in alia Diœcesi, potest ille quemcumque absolvere, quia jam jure ipso idoneus sine alia Episcopi cujuscumque approbatione reputatur; sic enim ex Concilio, ut duo diversa, unde aliquis censeatur idoneus, ponuntur; alterum habere parochiale beneficium, alterum approbatum esse ab Episcopo. Ita Vasquez, satis quidem probabiliter, unde contra Regium *ubi suprà, num.12.* qui sequitur hanc opinionem, non se exponit periculo efficiendi irritum valorem Sacramenti; nam, ut alibi probatum est, qui cum opinione probabili administrat Sacramentum, quoad suam jurisdictionem semper illud confecit; nam Ecclesia in tali casu ratione opinionis probabilis confert illi jurisdictionem.

Alibi in 10.8. t.11. ex Res.2. §.1. ad med. à vers. Et tandem, & in omnibus ejus ...

R E S O L. XII.

An Parochus possit exponere ad confessiones audiendas approbatos à quocumque Episcopo?

Et quid, si Episcopus prohibet suis Parochis, aut Superioribus Regularium, ne Sacerdotes alibi approbatos ad audiendas confessiones in sua Diœcesi exponant?

Et an supradicti Confessarii ex consensu parochorum audientes confessiones, possint puniri ab Episcopo, eo quod in aliena Diœcesi confessiones auscultent?

Et quid dicendum, si virtute Cruciata hoc faciunt absque nova approbatione?

Et an Parochus possit concedere facultatem simplici Sacerdoti ad excipiendas suorum parochianorum confessiones?

Et notatur, quòd Superior non potest justè punire subditum non obedientem ductum ad id probabili opinione. Ex part.3. tr.4. Res.109. aliàs 110.

Sup. contrariam in hoc § 1. Pro simplici Sacerdote in Res. seq. & in aliis ejus annot. primo.

§.1. POsse Parochum concedere facultatem simplici Sacerdoti ad excipiendas suorum parochianorum confessiones, putant Ledesma *in sum. tom.1. de Sacram. Pænit. 12. mediatè ad 5. concl.* & Ludovic. de San Juan. *in summa quæst.7. art.2. de pænit. diffic.11.* cum aliis.

2. Sed hanc opinionem rejiciunt Fagundez *præcep.2. lib.7. cap.2. num.43.* Zanardus *in direct. part.1. de Sacram. Pænitent. cap.26.* Nugnus *infrà* cum aliis communiter, & patet ex Concilio Trident. Difficultas est, an hoc possint efficere cum Sacerdotibus saltem approbatis ab aliquo Episcopo? Negativè respondet Nugnus *in addit. ad 3. part. quæst. 8. art.5. dub.7. ad 3. argum.* Sed sententiam affirmativam sustinet Joannes de la Cruz, Dominicanus *in direct. part.2. de Sacram. Pænit. quæst.5. dub.6. concl.3.* ubi sic asserit: Ex dictis patet, potestatem concessam parochis *in cap. omnis utriusque sexus*, delegandi suam jurisdictionem aliis Sacerdotibus aliàs idoneis, non esse ablatam in Concilio Tridentino, sed solùm, quòd Parochi non possint judicare de idoneitate requisita pro confessionibus audiendis. Unde patet, posse Parochum delegare suam jurisdictionem Sacerdoti semel approbato à suo, aut extraneo Parocho pro suis ovibus, & pro se in eisdem casibus. Ita ille, & ante illum Henriquez *lib.7. cap.12. num.4.* & novissimè Ægidius Coninch Societatis Jesu *de Sacrament. disp.8. dub.7. num.57.* docet etiam hanc sententiam, seclusa tamen prohibitione Episcopi, itaque sic ait: Quamdiu Episcopus non prohibet suis Parochis, aut Superioribus Religiosorum, ne Sacerdotes alibi approbatos ad audiendas confessiones in sua Diœcesi exponant, hi validè assumuntur, & exponuntur, quia habent conditionem à Concilio Tridentino requisitam, quod scilicet à suis Ordinariis sint approbati. Ita Coninch.

Sup. hoc diffusè in Res.14. §. Et tandem, & lege etiam ibi §. ultim. & §§. ejus annot. & vide doctr. Res.17. & alteram Resol. ejus annot. & in to.4. t.4. ex Res.1. §. ... in to.7. t.1. ex Res.84. §. Unde.

3. Ex quibus patet, maximè non extante prohibitione Episcopi, quòd approbatus, v.g. in Diœcesi Messanensi, si transferat se in Diœcesim Panormitanam, possit ibi à Parocho, vel Superiori Regularium assumi, ut eum adjuvet in audiendis confessionibus sine nova approbatione Archiepiscopi Panormitani. Neque adversus hanc sententiam faciunt aliquæ declarationes Cardinalium; nam ad illas, & argumenta contraria optimè respondet Coninch *ubi suprà*.

4. Notandum est etiam hic obiter, supradictos Confessarios ex consensu Parochorum audientes confessiones, non esse puniendos ab Episcopis, eo quòd in alia Diœcesi confessiones auscultent, quidquid in contrarium asserat Ledesma *in sum. tom.1. de Sacram. Pænit. cap.12. immediatè ad 5. conclus.* & Ludovic. de San Juan. *in sum. quæst.7. art.2. de pænit. disp.12.* & ita docet contra illos Joan. Sancius *in select. disp.48. num.52.* qui etiam notat *disp.44. num.27.* quòd Episcopus justè non poterit punire Confessarios alibi approbatos, audientes confessiones in sua Diœcesi virtute Bullæ Cruciatæ, absque nova approbatione. Nam secundùm opinionem Doctorum probabilem, si non committunt culpam, digni nequaquam erunt pœna. Sed in casu de quo loquimur, Confessarii sequuntur opinionem probabilem. Ergo digni non erunt ut ab Episcopis puniantur. Et ideò idem Sancius *disp.33. num.42.* asserit, non posse justè Superiorem punire subditum non obedientem, ductum ad id probabili opinione, quia cùm tunc non obediendo, minimè delinquat, & nulla dignus sit pœna, nisi ob culpam, sic tunc non habere jus Superiorem punitionis dandæ subdito. Sed totum hoc accidit in casu nostro. Ergo Sed his non obstantibus omnia supradicta, disputationis causa dicta esse volo, nam negativam sententiam in praxi observandam esse puto.

Quoad hoc lege doctr. §6. non-prætermittens.

Sup. hoc eum eodem Sancio tantum hic citato in tom.8. tr.1. Res.13. in fine, sed lege eum per tot. & alias Resol. & vers. ejus primo annot.

R E S O L. XIII.

An post Concilium Tridentinum Parochi possint exponere ad confessiones suorum subditorum audiendas simplicem Sacerdotem ab Episcopo non approbatum?

Et an saltem Parochus possit exponere alium Parochum ad confessiones audiendas in sua Parochia?

Et an Parochi per Bullam Cruciata, Jubilæum, &c. sint eligibiles per totum mundum, ad confessiones audiendas sine approbatione Episcopi? Ex part.3. tract.4. Resol.145. aliàs 146.

§.1. REm difficillimam explicandam aggredior, de qua cursim * alibi nos aliqua diximus. Affirmativam sententiam docuit ex Dominicanorum familia Magister Joannes Gallo, qui Concilio Tridentino interfuit, & Magister Joannes Orellana, Professores publici sacræ Theologiæ in Academia Salmanticensi, quos refert, & sequitur novis-

* Alibi in § 1. Res. præcedente Sed lege latam doctr. Resol. seq. & inf. ex Res.13. § Quoque ...

À la 10.4. tr.4 Ref.7. in fin primis ejusd lin.

novissimè Petrus de Ledesma *in sum. tom.1. de Sacram. Pœnit. cap.12. concl.5. §. la secunda sententia*; & Ludovicus de San Juan *in sum. de pænit. quæst.7. art.2. diff.12.* & hanc sententiam probabilem esse docet etiam oovissimè Joao. de de la Cruz *in direct. conf. part.2. de Sacram. Pænit. quæst.9. dub.2. concl.2.* Probatur; quia cùm Parochus sit proprius Sacerdos, & Pastor suorum subditorum, habet jure Divino potestatem delegandi Confessores pro suis subditis, imò & jure Ecclesiastico antiquo, ut patet *in cap. omnis utriusque sexus*, & quia hæc potestas noo est ablata per decretum Concil. Tridentin. *sess.23. de reform. cap.15.* quod solùm iotendit abrogare privilegia Bullæ, & consuetudioes audieodi confessiones, sine approbatione Episcopi, etiam immemorabiles; quòd autem Parochus possit delegare Confessores pro suis subditis, non habetur ex privilegio aliquo, sed ex jure Divino, aut Ecclesiastico antiquo. Et sic quando dicitur in Concilio: Nullus audiat confessiones, &c. oisi sit Parochus, &c. statim revocantur privilegia, & consuetudines immemorabiles in contrarium. Vide etiam omninò Ledesmam, qui textum Concilii minutatim expooit, & probat oon tollere jurisdictionem Parochis.

2. Verùm ego hanc sententiam probabilem judicarem, nisi obstaret io contrarium declaratio DD. Cardin. Coocilii interpretum, quam affert, & sequitur Petrus Fay *in addition. ad 3. part. quæst.8 art.5. disputat.1.* quæ declaratio, ut ipse ait conformis est valdè textui Concilii, quod præcisè, & privativè duos tantùm ponit titulos excipiendi Confessiooes sæcularium, & Sacerdotum expositionem; scilicet approbationem Episcopi, & beneficium parochiale; ergo qui neutrum habuerit, confessionem audire non potuerit. Voloit ergo Concilium auferre abusum plurimorum Parochorum, qui ut commodiùs se otio darent, exponebant quoscumque etiam idoneos, imò plerique illorum non ita vigebant prudentia, quæ ad debitum tam grave debitè peragendum requiritur; judicavitque id reservandum Episcopis, in quibus regulariter major est prudentia, & circumspectio. Et ita hanc sententiam docent etiam novissimè Villalobos *in summa tom.1. tractat.9. diffic.49. num. 9.* Sancius *in select. disputat. 48. numer.51.* Regius *in resolut. cas. 61. num. 2.* & Fagundez *præcept.2. lib.7. num.42.* qui alias adducunt rationes, quas tu apud illos videbis.

Sup. hoc sept in Ref. 21. &c. Sup. hoc per Bullam in tom. 4. tr. 5. Ref. 28. & per Jobilæum ibidem in tr. 4. ex Resol. 1. §. Sed quidquid.

3. Notandum est tamen hic, Parochum posse exponere alium Parochum ad confessiones audiendas io sua parochia. Et ita Parochi per Bullam, Jobilæum, &c. sunt eligibiles per totum mundum ad confessiones audieodas, sine approbatione Episcopi: vide Fagundez *præc.2. lib.7. cap.2. n.35.* Filliucium *tom.1. tractat.7. num.257.* Suarez *tom.4. disput. 28. sect.4.* Toletum *lib.3. cap.13. num.6.* licèt contrarium asserat P. Leone *tract. de offic. & potest. Confessar. tom. 2. recollect.4. num.79.* Sed tu tene nostram sententiam.

RESOL. XIV.

An sit opinio probabilis aliquorum Doctorum asserentium posse Parochum simplicem Sacerdotem ab Episcopo non approbatum exponere ad confessiones audiendas suorum subditorum?

Et notatur, quod Parochus non potest eligere sibi Confessorem, nisi ab Episcopo approbatum?

Et an saltem possit Parochus deputare simplicem Sacerdotem non approbatum ab Episcopo in aliquo casu, verb. grat. ut si nimium fatigatus sit in hebdomada sancta, vel tempore Jubilæi, in quo concurrunt plures confessiones, & approbare Sacerdotem doctum, si non sit facilis recursus ad Episcopum longè distantem?

Et an saltem possit Parochus exponere ad confessiones suorum subditorum Sacerdotem approbatum à quocumque Episcopo?

Et utrùm Regulares quicumque etiam ex Societate Jesu non possint administrare Sacramentum Pœnitentiæ sæcularibus absque licentia Episcopi Diœcesani, etiam si in alia Diœcesi approbati sint? Ex part. 10. tract. 16. & Miscel. 6. Ref. 71.

Alibi suprà in Ref. 10. §. 1. & longiùs infr. in Ref. 13. & inf. in Resol. 15. §. Quæro quinto, & in to. 4. tr. 4. Ref. 3. in fin. primis, ejus lin.

§. 1. Non posse hoc facere ego alibi probavi contra Ledesmam, & alios; ouoc quæro, an saltem opinio affirmativa sit probabilis; & præter Joan. de la Cruz illam taoquam probabilem oovissimè admittit Leaodrus *de Sacrament. tom. 1. tract.5. disput.11. quæst.56.* Et ratio, quia hoc jus Parochorum non videtur esse à Concilio sublatum, in quo solùm dicitur, non obstantibus privilegiis, & quacumque consuetudine: hoc autem jus non competebat Parochis ex privilegio, aut mera consuetudine, sed ex officio, & potestate sua.

2. Verùm ego puto dictam sententiam esse improbabilem, & ita illam vocant Suarez *disput.28. sect.4. num. 12. & 13.* Fagundez *part.2. lib.7. cap.2. num.43.* Sancius *in selectis, disput.48. num.11.* & me citato Caspensis *in Cur. Theol. tom.2. tract.24. disput.5. sect.7. num.64.* & Martinus de San Joseph *in Man. Confess. tom.1. lib.1. tract.24. de Pænit. num.5.* ubi sic ait: Despues del decreto referido, n.2. del Concilio Trident. no pueden los Parochos aprobar à los simples Sacerdotes para confessar sus subditos, porque forçosamente han da tener la una de las dos approbaciones del Concilio ò del Obispo, ò la del Beneficio Paroquial. Es opinion comun, y la contraria tiene mas poco de probabilidad. Quod etiam observat Nugno *ex addit. ad 3. part quæst. 8. art.5. dub.5.* & ideò nostram seotentiam, me citato Cardinalis Lugo *de Pænitent. disp.21. sect.1. num.6.* vocat omninò veram. Dicendum est itaque, quod post decretum Concilii Tridentini *sess.23. cap.15. de reformat.* non licet Parochis delegare jurisdictionem suam Sacerdotibus oon approbatis ab Episcopo, quia sine ulla exceptione requirit in omnibus Confessariis sæcularium approbationem Episcopi. Nec obstat Parochos ratione sui muneris habere potestatem ordinariam delegandi vices suas alteri Sacerdoti, & non constare hanc potestatem sublatam illis esse à Concilio; tum quia satis iotelligi potest sublata, cum in re tanti momenti io generali requirat approbationem: tum præcipuè, quia Trident. non tollit à Parocho hanc potestatem, sed in Confessariis requirit approbationem, ut conditionem requisitam ad exercendum hoc munus: unde cum Parochos non possit delegare vices suas, nec unquam delegare potuerit, nisi Sacerdoti idoneo ad confessiones, nec modo poterit delegare, nisi approbato ab Episcopo, cum sine hac approbatione non sit idoneus, sicut nec sunt Doctores, Magistri, aut Licentiati idonei Ministri confessionis sine approbatione. Imò Parochus non potest sibi Confessarium eligere, nisi ab Episcopo deputatum, sicut & alii Fideles: quia facultas sibi eligendi Confessarium est propria Prælatorum; vel eorum qui de consuetudine eam habent. Confirmo magis clarè, & evidenter nostram seotentiam; quia in Tridentino universaliter dicitur, nullum esse aptum, vel posse confessiones sæcularium audire de cætero, nisi vel Parochum, vel approbatum ab Episcopo. Et hoc potissimum fuit inductum ad tollendum Parochorum abusum, qui ineptis suas oves committebant. Ergo non debuit manere eadem facultas, sicut antea, in Parochia: ad quid enim Concilii decretum deserviet? Certum quippe est, neque etiam antea potuisse Sacerdotem simplicem audire confessiones sæcularium, nisi ex commissione Parochi, vel Episcopi, vel Pontificis; si ergo nunc etiam possunt ex commissione Parochi eas audire, poterunt à fortiori ex commissione Episcopi, ac Papæ, qui est magis unus Pastor earum ovium; & per consequens nihil innovatum erit per Tridentinum. Unde ex his ego puto posse Episcopum punire Parochum, & Confessarium, si Ledesmæ & aliorum opinionem ad praxim deducerent. Sed mirabetis fortasse Lector, me hanc quæstionem pertractasse, qui tamen in aliis operibus difficilè Doctorũ opiniones nota improbabilitatis inuro. At hoc feci coactus ex scriptura parũ modesta cujusdam Parochi effrontis.

3. Verùm ex his oritur dubium, an saltem Parochus possit deputare simplicem Sacerdotem non approbatum ab Episcopo in aliquo casu, ut si v. g. nimium fatigatus sit in hebdomada sancta, vel tempore Jubilæi, in quo concurrunt plures confessiones, approbare Sacerdotem doctum, si non sit facilis recursus ad Episcopum longè distantem. Et affirmativè docent Henriquez *lib.6. cap.6. num.2. in Glossa, littera F. & G.* cum Ludovico à Cruce *in Bulla Cruciata, disp. 1. c.2. dub.3. num.2.* quod probat, quia ut communiter omnes concedunt in materia de matrimonio, & de voto, quando difficilis est recursus ad Summum Pontificem propter inopiam personæ, aut alio justo titulo, Episcopus potest dispensare in votis, & aliis reservatis Summo Pontifici; ergo similiter io proposito, quando non est facilis recursus ad Episcopum, & urget necessitas ob multitudinem confessionum, poterit Parochus idoneum Sacerdotem approbare. Deinde potest dici, quod in tali casu talis approbatio Parochi valet propter ratihabitionem, & epikejam, quia rationabiliter credi potest, quod Episcopus, si adesset, approbaret illum, & quod ratam habiturus sit talem approbationem: unde rectè Henriquez *loco suprà citato*, ait, hanc sententiam esse probabilem, ex ratihabitione. Sup. hoc in tom. 4. tr. 4. Resol. 1. signanter à lin. 7. §. 1.

4. Verùm, his non obstantibus ego etiam in tali casu non concederem Parochis hanc authoritatem; unde Trullench *in Bulla Cruciata, lib.1. §. 7. cap.1. dub.2. numer. 2.* sic ait: Adverte tamen Henriquez tenere posse Paro- Sup. hoc sup. in Ref. 11. §. 2. à lin. 4. & sequentibus. Sed lege Ref. not. seq. & in

Sup. hoc vide Ref. 5. §. vide inf. docu. Ref. 17. & alterius Resol. ... in to. 5. tr. 1. ... Resol. 24. §. Nota.

chum defatigatum tempore Paschæ, aut Jubilæi in quo concurrunt plures confessiones, approbare confessorem doctum, si non est facilis recursus ad Episcopum, quod in casu necessitatis, & non aliàs satis probabile existimat Ludovicus à Cruce, hoc autem ego in praxi admittere non auderem, videtur enim apertè repugnare dispositioni Tridentini. Ita ille, & ego.

5. Et tandem hic quæro, an saltem possit Parochus exponere ad confessiones suorum subditorum Sacerdotem approbatum à quocumque Episcopo. Et affirmativè nominatim contra me respondet Leandrus *de Sacrament. ubi suprà quæst.* 59. qui citat Henriquez, Coninch. Joan. de la Cruz, Candidum, & alios, quibus ego addo Amicum *in Cur. Theolog. tom.* 8. *disp.* 15. *sect.* 3. *num.* 119. ubi docet, approbatum ab uno Episcopo censeri approbatum pro tota Ecclesia, licet fateatur posse Episcopum unius Diœcesis, ut illi suas oves committat. Ergo dum Episcopus non prohibet Sacerdotes ab aliis Episcopis approbatos, non posse absque suo novo examine in sua Diœcesi excipere confessiones, dum hoc inquam, non prohibetur, sequitur posse Parochum dictum Sacerdotem in sua Parochia ad confessiones exponere.

6. Verùm contra Leandrum, & alios non discedo à sententia negativa, quam olim docui, & hodiè puto ab illa sine temeritate non posse discedi, stante Bulla Sanctissimi Domini nostri Innocentii X. in causa Angelopolitana Jurisdictionis, sub die 9. Maii 1648. in qua responsione ad nonum dubium sic habetur; Nonò, utrùm Regularis quicumque, etiam Societatis Jesu possit administrare Sacramentum Pœnitentiæ Sæcularibus absque licentia Episcopi Diœcesani, etiamsi in aliena Diœcesi approbatus sit? Respondetur, Regulares etiam Societatis Jesu in una Diœcesi ab Episcopo approbatos ad confessiones personarum sæcularium audiendas nequaquam posse in alia Diœcesi hujusmodi confessiones audire sine approbatione Episcopi Diœcesani. Ita ibi. Unde cessat hodie quæstio superiùs apposita; & de qua dissensio aliqua erat inter Doctores, utrùm approbatus ab uno Episcopo, esset approbatus pro omnibus Diœcesibus; nam, ut apertè patet ex suprà citatis verbis Pontificis, negativè omnino respondendum est, & opinio affirmativa hodiè nullam speciem probabilitatis habere potest. Imò ego puto etiam, ante Bullam Innocentii X. dictam sententiam non fuisse probabilem, stante alio decreto Urbani VIII. anno 1628. ut bene observat Cardinalis Lugo *ubi suprà n.* 29. Sed de his ego etiam alibi. Unde caveant imposterum Confessarii, sententiam Henriquez, Coninch, Amici, & aliorum ad praxim deducere.

Sup. hoc notand. inf. in Ref. 14. §. Præterea, & latè in to. 7. tr. 9. Ref. 83. 84. 85. & 86. & ne deseras Lugo de Pœnit. Ref. & 66. not. generalis.

Sup. hoc decreto infrà in Ref. 14. §. Super ut.

R E S O L. XV.

An jam Parochus possint Episcopi aliquoties examinare? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Res. 59.

§. 1. HAnc quæstionem non inveni ita facilè apud Doctores, & affirmativam sententiam docet Ægidius Trullench *in expos. Bullæ Cruciatæ lib.* 1. §. 7. *cap.* 1. *dub.* 5. *num.* 3. & Joan. Sancius *in selectis disp.* 50. *per totam*, pro cujus explicatione suppono certum esse, posse Episcopum unum, vel alterum Parochum examinare quando defectus scientiæ adeò notus esset, quòd vel nullatenus posset celari, vel errores admissi à Parocho id ostenderent, tunc enim cùm errores, vel fama publica se gerant tanquam accusatores, in Parochum jus habet Episcopus vocandi illum ad suum Tribunal, & confessionem juridicam ab eo excipiendo (hoc est, per examinationem) scientiæ quantitatem mensurandi, quam si minus sufficientem, quàm oportet, habere Parochum invenerit, poterit absque dubio vel ab officio suspendere, aut illi coadjutorem designare, ut constat ex Trident. *sess.* 21. *cap.* 6. Verùm difficultas est, an valeat Episcopus vocare ad examen omnes Parochos generaliter, quamvis nulla præcedat infamia imperitiæ ipsorum? & ut dixi, affirmativè respondet Sancius: nam potest Episcopus vocare ad examen, ut omnes concedunt, Confessarios tam sæculares; quàm Regulares, ut experiatur an sufficientes sint, vel non, quia fundamentum sufficientiæ mutabile, & variabile est, qualis est sufficientia, & boni mores, & quia leges, seu facta ab uno legislatore, seu Superiore potest successor derogare, nisi superius jus, aut legislator obsit. Propter eamdem igitur rationem fas erit illi vocare ad examen Parochos universos, ut ei per experientiam innotescat, an illorum scientia sit extenuata, & boni mores mutati, cùm Parochi nullo modo possint juvari jure, aut exemptione magis, quàm cæteri Confessarii. Deinde non minoris esse momenti visitare Parochos in externis, quàm internis, neminem credo in dubium revocare. Sed Episcopus habet jus visitandi annis singulis, ut ex Concil. Tridentin. *sess.* 21. *cap.* 8. constat, Parochorum vitam, & mores, quare igitur impeditus erit illorum scientiam perquirere? Porrò nisi examinentur Parochi, non posse verba Concilii plenè servari reor, ait enim Concilium debere Episcopum visitare beneficia curata, & prospicere an cura animarum rectè exerceatur: at si prævio examine non posse prospicere num rectè minusve exerceatur animarum cura, arbitror. Nam animarum cura non præcipuè sita est in eo quòd Parochus Sacramenta petentibus ministret, sed etiam in eo quòd rectè ministret; at nisi perquiratur Parochorum scientia, sciri nequaquam poterit, num rectè ministrentur Sacramenta, vel non, præcipuè Pœnitentiæ: Igitur ut mens, & Concilii verba verificentur, contendentis teneri Episcopos explorare, an animarum cura rectè exerceatur, vel non, opus esse videtur Parochorum scientiam per examen mensurari, & ita hæc omnia docet Sancius *loc. cit. num.* 11. & 12. ubi etiam testatur hanc opinionem in praxi his temporibus deduxisse D. Andream Pacheco Episcopum Segoviensem virum doctissimum, D. Joannem Manuel Episcopum Seguntinum, & D. Castillo Episcopum Calaguritanum, & ante omnes Joannem à Ribera Archiepiscopum Valentinum, ut testatur Trullench, qui omnes examinaverunt Parochos.

2. Sed his non obstantibus non desunt Doctores contrariam sententiam docentes, & ideo contra Hispanum, alium Hispanum opponamus, & is est Ludovicus de San Juan *in summa*, seu Luz de Sacerdotes *quæst. de Sacrament. Pœnit. art.* 2. *dub.* 3. ubi sic ait. (No puede el obispo compeler à los Curas à nuevo examen, porque ipso jure son los curas confessores idoneos.) Unde non bene dixit Sancius *n.* 15. Nullum usque modò inveni docentem, non posse Episcopum Parochus examinare, nam poterat legere supradictum auctorem hanc sententiam docentem, quam etiam novissimè tenet, & docet Homobonus de Bonis *in Exam. Eccles. part.* 3. *tract.* 15. *cap.* 9 *quæst.* 31. *resol.* 1. ubi sic ait; Successori in Episcopatu integrum est omnes, quamvis simpliciter, & absolutè approbatos, generatim ad examen advocare, & quos idoneos non invenerit rejicere. Quo autem ad Parochus dico Episcopum ad novum examen eos vocare non posse, si quidem animarum curatores, qui perpetuum titulum habent, à jure approbationem obtinent, quam locorum Ordinarii ab eis revocare non valent, quamvis ex nova causa ob demerita à munere eos suspendere, & aliquando punire integrum sit. Ita ille, & ante illum Reginaldus *in praxi tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 201. Verùm his non obstantibus affirmativam sententiam ego teneo, unde Barbosa *de potest. Parochi cap.* 2. *num.* 10. sic ait: Post electionem factam, & collatam sibi Parochialem non existimet Parochus se non amplius de doctrina, & litteratura rationem redditurum, quia Sacra Congregatio Concilii *in una Placentina sub die* 6. *Augusti* 1628. censuit liberum esse Episcopis, tam in visitatione, quàm extrà iterum examinare super doctrina, & litteratura Parochos approbatos ab Antecessore tempore provisionis Parochialium, nec non superveniente rationabili causa, & suspicione ignorantiæ posse examinare ad effectum *cap.* 6. *sess.* 21. *de reformat.* Ita Barbosa, unde stante dicta declaratione sacræ Congregationis opinio Homoboni, & aliorum non est admittenda. Dico igitur Episcopum posse iterum examinare Parochos ab Episcopis antecessoribus approbatos, & examinatos.

R E S O L. XVI.

An Confessarius dubius de sua jurisdictione possit confessiones excipere?

Et advertitur, quod in tali casu non sint peccata iterum confitenda Sacerdoti habenti certam jurisdictionem.

Et notatur, quod confessarius possit aliquando absolvere sub conditione de præsenti dicens: Ego te absolvo, si habeo usum rationis.

Idem dicendum est, si judicare non possit, an pœnitens præbeat sufficientem materiam absolutioni Sacramentali.

Et an sufficiat in his casibus habere hujusmodi intentionem, seu conditionem in mente retentam, absque exteriori prolatione verborum? Ex part. 4. tract. 3. Res. 38.

§. 1. AD hoc dubium ita respondet noster amicissimus Pater Naldus *in summa ver. confessio numer.* 32. Confessarius dubitans an habeat facultatem absolvendi, puta quia mortuus sit Delegatus, vel privilegium aliqualiter dubium, & in similibus, & adeò dubitat, quòd non potest intellectus in neutram partem determinari, sed anceps, suspensus remaneat, tunc duobus simul concurrentibus potest absolvere. Primò ut adsit

Sup. hoc in Resol. seq. & Lugo ... annot. & aliorum notationem prædictorum §.

adſit neceſſitas pœnitentis, puta ſuſcipiendi Euchariſtiam, vel per longum tempus confiteri non poſſit. Secundò ut abſolutio detur ſub conditione, ſi poſſum, & cum onere iterum confitendi habenti certam juriſdictionem; in his enim caſibus nihil fit temerè, & irrationabiliter, & ſi Sacramentum revera non ſubſiſtat, nulla ei fit injuria, quia conditio nihil ponit in eſſe. Et ſimiliter poteſt Confeſſarius abſolvere aliquando ſub conditione de præſenti, & quæ non eſt actu ſuſpenſiva, quando ſcilicet dubitaret an pœnitens ob ætetis imbecillitatem haberet perfectum uſum rationis, nec ne, dicens: Ego te abſolvo, ſi habes uſum rationis; & idem erit ſi judicare non poſſet, an pœnitens præbeat ſufficientem materiam abſolutioni Sacramentali, ut contingit in conſcientiis valdè timoratis, & ſufficeret in his caſibus habere ejuſmodi intentionem, ſeu conditionem in mente retentam, abſque alia exteriori prolatione verborum, hæc omnia Naldus, & ante illum Reginaldus *in praxi tom.1. lib.1. cap.8. num.*102. Coninck *de Sacrament. diſp.* 8. *dub.*6. *n.*23. Suarez *in 3. part. tom.*4. *diſp.*26. *ſect.*6. & alii.

Sup. hoc pag. ... & adoleſc. &c. lege inf. in tr. 4. Ref. 71. per totum, & ſ. ... ad medium. Sup. hoc inf. in tr. 4. ſed in Ref. 71. & in to. 4. tr. 3 Ref. 196. à medio ... verſ. quod ſi infirmus, & ibi ... Reſol. 857 ſ. 1. ad fin. 4. & in tom. 1. tr. 7 ex Reſol. 149 ſ. 1. prope finem, à verſ. & voluntas. & in Reſ. 96. à principio.

2. Non deſinam tamen hic adnotare in tali caſu non eſſe peccata iterum confitenda Sacerdoti habenti certam juriſdictionem, docere Joannem Salas *in* 1. 2. *tract.*8. *diſp. unic. ſect.*27. *num.*283. ubi ſic ait: Dico, in neceſſitate, & ſub conditione licitum eſt uti juriſdictione dubia ſine onere confitendi iterum eadem peccata Sacerdoti habenti juriſdictionem certam; durum enim, & intolerabile eſſet cogi hominem partim neceſſitate eligendi Confeſſorem dubium, partim lege Dei, ſeu onere, quod à Sacerdote neceſſariò imponendum pœnitenti ſit, ad confitendum bis eadem peccata; ergo ſine tali onere abſolutio eſt valide. Confirmatur primò, quia etiamſi Sacerdos tale onus non imponeret pœnitenti, ſive quia oblitus eſt, ſive quia noluit, ſive quia exiſtimavit neceſſarium non eſſe, probabile eſt abſolutionem validam fuiſſe. Ergo non tenetur Sacerdoti habenti certam juriſdictionem peccata eadem confiteri. Confirmatur ſecundò, quia in dubio juriſdictionis impropriè dicto, ſeu non excludente judicium probabile, confeſſio facta non eſt repetenda Sacerdoti habenti certam juriſdictionem nacta opportunitate. Ergo nec in dubio propriè dicto; eadem enim ratio quantum ad hoc eſſe videtur in utroque eventu. Ita Salas.

3. Sed tu ne diſcedas à contraria ſententia, quam præter Doctores citatos, tenet etiam Villalobos *in ſumma tom.* 1. *tractat.*9. *difficult.*51. *num.*3. Ubi ſic aſſerit: (Digo que ſi huviere juriſdicion dubia, tambien aura duda en ſi ſe puede adminiſtrar eſte Sacramento; y in neceſſidad grave, y entonces ha de ſer debaxo de condicion, y con carga de que deſpues haviendo oportunidad, ſe confieſſe con quien tenga juriſdicion cierta.) Sic ille.

RESOL. XVII.

An qui tenetur aliquando confiteri cum Confeſſario, de quo dubitat, an habeat juriſdictionem, v. g. ſi non adeſt niſi Confeſſarius approbatus in aliena Diœceſi? Ex part.5. tract. 14. & Miſc.2. Reſ.111.

Quod hoc lege doctrinam Ref. præcedent. & ut magis elucidetur ſolutio hujus Ref. vide ſup. ſ. pen. & ult. Reſol. 14. & alias Ref. & ſſ. eorumdem.

§.1. CAſus poteſt frequenter accidere: ut, verbi gratia, quis ratione ſcandali, vel præcepti teneatur celebrare, vel communicare, & non adſit niſi Confeſſarius approbatus in aliena Diœceſi, quæritur an in hoc caſu ſit cum dicto Confeſſario ante celebrationem, vel communionem præmittende confeſſio? & affirmativam ſententiam docet Cornejo *in* 1. 2. *Div. Thom. tract.*8. *diſputat.*4. *dub.* 2. *in fine*, ubi ſic ait. Colligitur ultimò non licere Confeſſario, nec pœnitenti uti juriſdictione dubia ſine magna neceſſitate, & ad evitandum grave damnum, & tunc ſub conditione. Ita Suarez 3. *part. tom.*4. *diſput* 26. *ſect.*6. quòd non liceat regulariter, & per ſe loquendo; patet ex dictis, quia uterque exoneret ſe periculo ſacrilegii efficiendo Sacramentum nullum; in quo dubio tenetur partem tutiorem eligere; quod verò liceat per accidens in caſu neceſſitatis, & nocumenti vitandi, probatur, quia poſitis his duabus conditionibus auſertur obliquitas actus; nam neceſſitas eſt cauſe ut non fiat temerè, nec ex mera, & irrationabili voluntate; conditio verò ſub qua Confeſſarius utitur tali juriſdictione, tollit periculum; nam ſi adeſt vera juriſdictio, fiet Sacramentum; ſi verò non adſit, nue fit injuria Sacramento, quia conditionalis nihil ponit in eſſe; ubi nota non ſolùm in his caſibus eſſe licitam ut in juriſdictione dubia, ſed etiam eſſe neceſſarium ad evitandum ſcandalum, aut grave aliquod inconveniens: ut ſi ſcandalum ſequatur ex eo, quòd pœnitens non communicet, aut non celebret, tunc enim tenetur præmittere confeſſionem dubiam, ſi non poteſt certam, & confiteri peccata ſub dubio Confeſſori, ſi non habet copiam alterius, nec ſolus actus contritionis ſufficit. Hæc omnia Cornejo.

2. Sed adverſus illum inſurgit Sanchez *in ſelect. edit. Lugd. diſput.*44. *num.*13. ubi ita aſſerit: Obiter advertendum maximè erit Sacerdotem habentem lethale crimen, & volentem celebrare, neque invenientem Confeſſarium, qui ſit ab Ordinario proprio approbatus, non fore conſtrictum ſua crimina aperire approbato in aliena Diœceſi, quia tunc meritò arbitratur copiam Confeſſarii deficere, nec tenetur qui aliorum opinionem ſequi, propria deſerta, & multo minus in materia Sacramentorum, ubi ſacrilegii periculum evenire poterit. Sic ille. Putat igitur in caſu deficiente Confeſſario certo, non eſſe præmittendam confeſſionem cum Confeſſario dubio.

RESOL. XVIII.

An Sacerdos ſurdus, non autem mutus poſſit aliquando Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrare, ut verb. grat. ſi quis neceſſitate preſſus adimplendi præceptum animæ confeſſionis, non habeat alium Confeſſarium niſi ſurdum, teneatur per ſigna confiteri, vel ſcribere ſua peccata, ut abſolutionem obtineat?

Et an pœnitens in tali caſu excuſetur ab obligatione confeſſionis Quadrageſimalis, quando non poteſt confiteri niſi per ſcriptum? Ex part.3. tract.5. Reſ.19.

Quod hoc lege doct. Ref. 71. & ſ. & Ref. ejus annot. ſecundum.

§.1. UT ſi quis, verb. gr. neceſſitate preſſus adimplendi præceptum animæ confeſſionis, non habens alium Confeſſarium, niſi ſurdum, teneatur ſignis confiteri, ut ab illo abſolutione obtineat? Et reſpondeo affirmativè; nam adeſt obligatio præcepti, quod poteſt pœnitens adimplere; ergo tenetur. Et ita docet Hurtadus *de Pœnitent. diſp.*8. *difficult.*4. *in princip.* quia, ait ille, confeſſio poteſt fieri ſine inconvenienti dictis ſignis. Sed an in tali caſu pœnitens teneatur ſcribere ſua peccata, & præbere illa Sacerdoti ſurdo ut abſolutionem ei impertiat, tam affirmativè, quàm negativè probabiliter reſponderi poteſt, ut tradit Fagundez *part.*2. *lib.*1. *cap.*6. *n.*9. ubi ſic ait: Dubium tamen eſt, utrùm excuſetur pœnitens ab obligatione confeſſionis Quadrageſimæ, quando non poteſt confiteri niſi per ſcriptum, præſente Confeſſario, quia, v. gr. Confeſſor ſurdus eſt, & non poteſt ſe aliis nutibus ipſe pœnitens explicare, & certè hac de re opinio eſt pro utraque parte probabilis. Ita ille, & patet ex rationibus adductis *in reſol.*3.

Sup. hoc inſ. lege doctrinam Reſol. 72. & aliarum ejus not.

Quæ hic eſt infrà Ref. 72.

RESOL. XIX.

An Eccleſia tribuat juriſdictionem, quando adeſt communis error, ſine titulo collato. Ex part.2. tract.16. & Miſc.2. Reſ. 43. aliàs 45.

Sup. hoc in Reſol. ſeq. ſ. ſed, & in Reſol. 1. poſt ſeq. & late in tom. ... Reſol. ... ſ. Sed difficultas, & in tom. 2. tr. 6. Ref. 51 & 81. ſ. Et tandem, & in to. 3 tr. 1. ex Ref. ... ſ. Sed audiamus, cultim ad medium, verſ. Inſuper.

§.1. UT geſta valeant, non ſatis eſt communis error, ſed neceſſarius eſt titulus collatus à ſuperiori, quamvis invalidus ſit ob aliquod vitium latens; quare dum aliquis ſine titulo; & authoritate ſuperioris in officium Judicis, Parochi, aut Confeſſoris ſe intruſit, licèt communis error facti accedat, geſta per illum ad utrumque forum pertinentia ſunt prorſus invalida; ita ex *cap. infamis, ver. veruntamen* 3. *quæſt.*7. & *ex l. Barbarius, de offic. Præt.* probat Sanchez *de matr. lib.*3. *diſp.*22. *num.*49. & præter Doctores, quos ipſe citat, docet etiam hanc ſententiam Leſſius *lib.*2. *cap.*29. *dub.*8. *num.*68. Suarez *in 3. part. tom.*4. *diſp.*26. *ſect.*6. *num.*7. Reginald. *in praxi tom.*1. *lib.*1. *n.*102 & 103. Coninck. *de Sacrament. diſp.*8. *dub.*3. *num.*22. & *dub.*6. *n.*47. Villalob. *in ſum. tom.*2. *tract.*1. *diffic.*13. *num.*5. Filliuc. *tom.* 1. *tract.*7. *cap.*9. *num.*227. Joan. Valerus *in differentia utriuſque fori, ver. nullitas, differ.*7. *num.*2. & noviſſimè Fagund. *præc.*2. *lib.*7. *cap.*2. *num.*73. & alii.

2. At his minimè obſtantibus, quod eſt valdè notandum, non deſunt viri doctiſſimi aſſerentes, quòd ut geſta valeant, tam in foro externo, quàm conſcientiæ, ſatis ſit habere communem errorem, nec neceſſarium eſſe, titulum collatum à ſuperiore legitimo. Et ita docet Baſilius Pontius *de matr. lib.*3. *cap.*22. *num.*46. & poſt illum Joan. Sancius *in ſelectis, diſp.*44. *num.*3.

3. Notent hoc Confeſſarii, quia hæc opinio eſt nova, & ſatis probabilis, & ex illa bono communi magis conſulitur, quàm ſi præter communem errorem titulus quoque foret neceſſarius. Rationes hujus ſententiæ adducit Baſilius Pontius *ubi ſuprà*.

RESOL. XX.

De quibusdam confessionibus quoad earum validitatem.

Et deducitur solum errorem communem absque titulo colorato sufficere ad validitatem confessionis, & jurisdictionis ad Sacramentum.

Et observatur, quod in Germania excusantur, qui non observant leges Concilii Tridentini à suis majoribus non acceptatas.

Et asseritur, quod in dubio an lex fuerit usu recepta, non obligat.

Et deducitur, quod superiores Regularium, qui habent annexam Parochiam, & designant Vicarium possunt illum designare absque Episcopi approbatione. Ex part. 11, tract. 2. & Misc. 2. Resol. 69.

§. 1. AD hoc dubium Eminentissimo Domino meo Cardinali N. ex Germania transmissum, Respondeo breviter: Dico igitur Confessiones factas non fuisse invalidas, & ideò non iterandas. Probatur, quia fuerunt factæ cum habentibus titulum coloratum, & errorem communem. Unde in hoc casu pia Mater Ecclesia supplet defectum jurisdictionis, quæ illi deest; Nam Ecclesia non est minus pia, neque provida circa solicitudinem suorum fidelium, quàm sit lex civilis, quæ non patitur suos subditos ab officiali potestate casu cadente decipi, sed ejus gesta, utilitatem subditorum respiciendo, decernit valida, & firma supplendo potestatem, quæ in suis ministris defuit *l. Barbarius ff. de officio Prætor.* Ita Sanchez *de matrim. lib. 3. disp. 22.* & alii penes ipsum.

2. Imo ego puto contra Sanchez, sufficere in tali casu solum errorem communem absque titulo colorato, ita me citato docuit Basilius Pontius *de matrim. lib. 5 cap. 20. num. 7.* & postea docuerunt, me citato Bordonus *in consil. reg. tom. 1. resol 86. numer. 50.* & me citato Sylvius *in resolut var. verb. matrimonium 18.* & me citato Leander *de Sacrament. tom. 2. tract. 5. disp. 11. quæst. 102.* & me citato Hurtadus *in var. resolut. tom. 2. tractat. 12. cap. 1. resolut. 7. num. 2018* & me citato Busembaum *in medulla Theol. moral. lib. 6. tract. 4. cap. 2. dub. 3. num. 8.* & me citato Pollentius *in recollect. quæst. moral. cap. Miscellan. pro Regularibus num. 17.* & me citato Longhus *in tabulis Sacram. tab. 2. cap. 59. num. 13.* & me citato Cutellus *in addit. ad Pract. 4. Mancini dub 29.* & me citato Pellizzarius *in manual. reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. num. 62.*

3. Quibus omnibus adde Bardi *in Bulla Cruciat. part. 2. tractat. 5. cap. 1. sect. 12. numer. 157.* Sancium *in Selectis disputat. 44. numer. 3.* Molfesium *in summa tom. 1. tract. 7. cap. 15. numer. 21.* Machadum *de Perfect. Confess. tom. 1. lib. 1. part. 2. tract. 1. document. 8. numer. 2.* Castrum Palaum *tom. 5. disput. 2. punct. 13. §. 10. num. 9.* Bossium *de casibus singularibus Conscientiæ cas. 225.* Genuensem *in Praxi c. 59.* & alios.

4. Sed quidquid sit de hac opinione; Certum est, quòd in casu nostro non solùm adest error communis, sed etiam titulus coloratus. Ergo necessario dicendum est Confessiones, de quibus quæritur fuisse validas, nec iterandas.

5. Verùm Domini Consulentes putant hac doctrina non indigere, Nam asserunt se habere verum titulum. Probatur, quia decretum Concilii Tridentini *sess. 23. cap. 15. de reformat.* ut optimè observat è Societate Jesu Pater Hermanus Busembaum Germanus *in Medulla Theologiæ moralis edita Monasterii*. Vuestphaliæ Anno 1656. *lib. 6. tractat. 4. cap. 2. dub. 1.* procedit, & obligat in illis Regionibus, ubi est usu receptum; Sed in Archiepiscopatu Coloniensi in ordine ad Dominos Consulentes, dictum decretum non fuit unquam usu receptum, ut patet. Ergo non obligat.

6. Et ita in specie loquentes de Concilio Tridentino docet etiam Andreas Duvallius *tractat. de Pontifice parte 3. quæst. 7.* Navarr. *Consil. 1. de const. quæst. 3. & 8.* Salas *de legibus disput. 13. sect. 3. in fine*, Cenedus *in quæst. Canon. quæst. 21. per totam*, Garzias *de beneficiis part. 11. cap. 5. §. 3. numer. 23.* & ex Societate Jesu Paulus Layman Germanus *in Theolog. moral. lib. 1. tractat. 4. cap. 3. n. 4.* ubi sic ait: Ex quo inferre licet, v. gr. Tridentini Concilii constitutiones, quæ hactenus receptæ, aut in praxim deductæ non sunt, vim obligandi non habere. Ita ille, & alii.

7. Sed in nostro casu, ut supponunt Domini Consulentes; constitutio Concilii Tridentini nunquam fuit usu recepta. Ergo non obligabit.

8. Et ratio est, quia præsumitur Pontifices leges concedere, & promulgare sub tacita conditione si à Populo acceptentur, quia hoc videtur pertinere ad suave regimen Populorum, & magis conforme Legislatorum benignæ voluntati; Quod optimè confirmat dictum Gratiani §. *leges capite 3. dist. 4.* Leges instituuntur cùm promulgantur; firmantur cùm moribus utentium approbantur. *Et in leg. de quibus ff. de legibus*, ubi ita habetur, Leges nulla alia ex causa nos tenent, nisi quia judicio Populi receptæ sunt. Et ideò Baldellus *in Theol. moral. tom. 1. lib. 5. disputation. 18. numer. 25.* individualiter pro casu nostro sic asserit; Decreta Concilii Tridentini, quamvis sint lata pro omnibus Provinciis, & Regnis Christiani Orbis, de facto tamen obligant illa, in quibus fuerunt promulgata, & usu recepta, & non obligant alia, quia hæc ipsa fuit mens, & intentio Concilii, ut obligarent aliqua, etiam seorsim, & independenter ab aliis, si solùm in aliquibus fuissent promulgata, & usu recepta. Ita Baldellus.

9. Sed ut dictum est. Decretum Concilii de quo est difficultas, non fuit, ut suppono, à principio usu receptum. Ergo, &c.

10. Et tandem ad confirmationem supradictorum non deferam hic apponere verba Martini Becani *de legibus tractat. 3. cap. 6. quæst. 8. numer 4.* ubi individualiter pro casu nostro sic ait: Hinc sequitur, multos subditos in Germania legitimè excusati, quando non servant leges Concilii Tridentini, aut Bullæ Cœnæ Domini, quia scilicet illæ leges in multis locis usu receptæ non sunt. Ita ille.

11. Unde etiam individualiter Amicus *in cursu Theolog. tom. 5. disp. 5. sect. 5. num. 93.* observavit, quod excusantur in Germania, qui non observant leges Concilii Tridentini, à suis majoribus non acceptatas.

12. Quæ quidem omnia adeò vera sunt, ut probabiliter asserunt plures Doctores, quòd in dubio: * An lex fuerit usu recepta, non obligat in conscientia, ut docet Azorius *part. 1. lib. 2. cap. 19 quæst. 12.* Præpositus *in part. 2. D. Thom. quæst. 95. disput. 1 dub. 9. num. 31.* & novissimè me citato Anton. Escobar, & Mendoza *in Theolog. moral. lib. 5. sect. 2. cap. 14. Probl. 4 num. 120.*

13. Sed in nostro casu certum videtur Concilium non fuisse usu receptum; Nam post dictum Concilium publicatum Anno 1562. Sub Adulpho III. Archiepiscopo, omnes Archidiaconi id quod antea faciebant, postea usque ad hunc diem per spatium centum annorum fecerunt, scientibus, & videntibus Serenissimus Archiepiscopus, qui in exercitio suæ jurisdictionis dictos Dominos Consulentes reliquerunt. Ergo, &c.

14. Nec obstat dicere, Concilium omnes consuetudines abrogasse, hoc enim non officit, quia ut dictum est, receptum non fuit; Et dato quòd usu receptum fuisset, postea per contrariam consuetudinem abrogatum fuisse dicendum est; Nam ut observat Amicus *ubi suprà numer. 94.* Si lex feratur cum clausula; Quacumque consuetudine non obstante, ut loquitur Tridentinum *dicta sess. 23. cap. 15. de reformat.* non tollit consuetudinem de futuro, quod etiam docet Joannes Maria de Castilento *in Polyanthea Theologia moralis verbo Consuetudo, difficult. 12.* Suarez *de legibus lib. 7. cap. 7. à numer. 2.* & Villaloboa *in Summa tom. 1. tractat. 2. difficult. 39. numer. 8.* cum amicissimo, & sapientissimo Arriaga *in Cur. Theolog. tom. 5. disputat. 24. sect. 6. sub text. 1. numer. 37.*

15. Tamen in Diœcesi Coloniensi videtur aliquo modo remansisse, ut saltem apparet in casu nostro, & in aliis; ergo, &c.

16. Adde quòd aliquis dicere etiam posset, dato, fuisse Concilium Tridentinum usu receptum, in casu nostro nihil officis, quia Pastores investiti, ac instituti à Dominis Consulentibus, recipiunt ab ipsis beneficia, curam animarum habentia. Ergo non indigent approbatione Episcopi, quia Concilium *in dicta sess. 23. cap. 15.* eximit, qui beneficia Curata obtinuerunt, ab approbatione Episcopi; etenim eo ipso, quòd alicui animarum cura demandatur, sufficienter declaratur idoneus ad Confessiones audiendas, & ideò superiores Regularium, qui habent annexam Parochiam, designant Vicarium absque approbatione Episcopi, ut observat Amicus *in Cur. Theolog. tom. 8. disputat. 15. sect. 3. num. 97.*

17. Nec supradictis obstat Bulla Urbani VIII. lata die 12. Septembris 1628. quia loquitur de privilegiis, &

forsi-

forsitan non fuit in Diœcesi Coloniensi publicata, ut necessario volunt aliqui; sed melius, ea quæ diximus supra in ordine ad Concilium Tridentinum, applicanda sunt ad dictam Bullam.

RESOL. XXI.

An sit iteranda confessio facta cum Confessario, qui cum falsa licentia Ordinarii excipit aliorum confessiones?

Et quid est sentiendum, si pænitens sciat privatum esse Confessarium jurisdictione, quod ipse Confessarius ignorat, & communis populus, an possit pænitens ab ipso absolutionem petere, & an validè conferatur? Ex part. 3. tract. 4. Res. 121, aliàs 122.

Sup. hoc sup. in Resol. 19. & in Resol. 20. §. Imò, & late in tom. 5. tr. 1. ex Res. 5. §. Sed difficultas, & in tom. 1. tr. 1. Resol. 81. & ex Resol. 91. §. Ex eadem, & in tom. 8. tr. 3. ex Resol. 5. §. Sed audiamus rationem ad med. à vers. Insuper.

§. 1. AFfirmativè respondent Homobonus *de examin. Eccles. part. 1. tract. 5. cap. 3. quæst. 20.* Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. ... cap. 8. dub. 9. num. 98.* Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 22. quæst. 2.* Megala *in 1. part. lib. 6. cap. 29. num. 12.* & alii penes ipsos. Et ratio est, quia talis est intrusus, non enim habet titulum à legitimo Superiore, nec valet solùm communis error. Ergo, &c.

2. Sed negativam sententiam docet Molfesium *in Summa, tom. 1. tractat. 7. c. 13. n. 21.* ubi sic asserit: Aliqui asserunt invalidam esse absolutionem, quoties Parochus nullum habet legitimum titulum, ut quia de facto cum bullis falsis se gerebat pro Parocho. Attamen eorum opinio mihi non probatur, nam eadem est ratio, siquidem in utroque casu error est communis, qui tribuit jurisdictionem, & adest bona fides pœnitentis. Ita ille, & hanc sententiam ego libenter etiam teneo, quia puto, quod ex errore communi confertur jurisdictio etiam sine titulo colorato à legitimo possessore; & hoc solidè probant Basilius Pontius *de matrim. lib. 5. cap. 20. n. 2.* Sancius *in selectis, disp. 44. n. 3.* & ego ipse alibi.

3. Hinc à fortiori infertur, quòd si pœnitens sciat privatum esse Confessarium jurisdictione quod ipse Confessarius ignorat, & communis populus, poterit pœnitens petere ab illo absolutionem, quæ validè conferretur.

RESOL. XXII.

An aliqui Prælati Curiæ Romanæ possint eligere Confessarium virtute, cap. final. de Pœnit. & remiss.

Et quid de Equitibus D. Joannis, D. Jacobi, Alcantara, Calatrava, &c. an possint confiteri cum Sacerdote non approbato ab Ordinario?

Et quinam sint supradicti Prælati exempti in dicto cap. fin.

Et cursim deciditur, quis sit habendus pro idoneo Confessario secundùm declarationem Concilii Tridentini? Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Res. 76.

§. 1. SUppono, Prælatos exemptos vigore, *dict. cap. final.* posse eligere Confessarium; sed quinam sint dicti Prælati exempti, tradunt Doctores, quos citat, & sequitur noster doctissimus Pasqualigus *in decis. Moral. decis. 92. & sequent.* qui putat, Auditorem Cameræ, Thesaurarium, Clericos Cameræ, Præsidem Cameræ, Auditores Rotæ, Magistrum sacri Palatii, Protonotarios Apostolicos, & Referendarios, posse virtute *dict. cap. final.* eligere Confessarium, & cum hoc Privilegium non sit revocatum per Decretum Tridentini *sess. 23. cap. 15. de reformat.* quia est insertum in corpore juris, fit, ut non solùm possint eligere quemcumque approbatum à quocumque Ordinario, etiamsi non sit in illa Diœcesi, pro qua est approbatus, sed etiam non approbatum; quia Privilegium dat facultatem eligendi providum, & discretum, & quando Tridentinum declarat, quod non sit habendus pro idoneo, qui non est approbatus: loquitur tantum de idoneitate publica, non de idoneitate necessaria pro exercendo munere Confessarii quæ sola sufficit, ut possit eligi Confessarius in virtute hujus Privilegii. Ita Pasqualigus; sed scias, hujus sententiæ circa Prælatos Romanæ Curiæ, non esse primum Auctorem P. Pasqualigum, sed P. Suarez *in 3. part. tom. 4. disputat. 27. sect. 2. num. 8.* P. Filliucium *tom. 1. tract. 7. cap. 9. n. 232.* & P. Angelum Bossium *de Jubilæo, sect. 3. cas. 2. §. 4. num. 123.* ubi sic ait: De Auditore autem Cameræ, & quibusdam aliis Prælatis existentibus in Curia Romana, qui habent jurisdictionem proprio jure, saltem quoad forum exterius, quique quoad forum interius, & etiam exterius sunt immediatè subjecti Papæ, indubitatè tenendum est, eos comprehendi, & gaudere privilegio eligendi sibi Confessarium, quia sunt Prælati exempti, & in his habet locum ratio confessionis, scilicet, ne pro distantia immineat periculum animarum. Ita Bossius, & novissimè idem docet Setius *tom. 2. in Bull. Cruc. disputat. 1. diffic. 10. §. 8. quæst. 1. num. 9.*

Sup. hoc in Res. seq. §. Deinde, & in 5. tr. 1. ex Resol. 38. §. Sed difficultas adverte à vers. Infertur secundo, & ex Res. 39. §. Sed primus casus ad med. vers. Confessores idonei.

2. * Sed ego huic sententiæ non adhæreo, quia ut alibi probavi ex auctoritate Sacræ Congregationis, privilegium, *cap. final. de Pœnitent.* fuit revocatum à Concilio Tridentino: & dato, quod non esset revocatum, consuetudo videtur in contrarium, ut dicti Prælati Romanæ Curiæ eligant Confessarium virtute, *d. cap. fin.* nam nemo ex ipsis; ut intelligo, ausus est tali privilegio uti. Ideò resolutionem hujus difficultatis ad Oraculum sacræ Congregationis Concilii remitto.

* Alibi in §. Sed difficultas Resol. 38. quæ hic est in 10. p. tr. 2. sed legas eam, & de ... Resol. 37. ibidem.

3. Quoad secundum dubium, docet Leandrus *de Sacrament. tom. 1. tractat. 5. disputat. 11. quæst. 47.* sententiam affirmativam esse probabilem, nempe posse dictos Equites confiteri cum simplici Sacerdote ab Ordinario non approbato. Idem tenet Marcus Vidal. *in Arca Theolog. Moral. titul. de Judice, in sect. 3. num. 39.* Riccius *in praxi part. 4. resolut. 172. num. 2.* Novarius *de electione fori, quæst. 69. sect. 2. num. 23. in ultima editione,* & Martinus de San Joseph *in Monit. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 24. de Pœnitent. num. 3. & 4.* ubi sic ait: [Y lo mismo se deve dezir de los Cavalleros de los Ordenes de San Juan, Santiago, Calatrava, & Alcantara, que se podran confessar con qualquier simple Sacerdote idoneo, Regular, ò Secular, aunque no este expuesto, porque segun la mas verdadera opinion, son verdaderos Religiosos.] Ita ille.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. ex Res. 39. §. Alii. & ibi ex Res. 79. §. Ex quibus, ante med. vers. Ex tunc septem. & in 10. p. tr. 1. Res. 99. 100. & ex Res. 96. §. 1. & in tom. 9. tract. Res. 282. prope fin. & in tom. 2. tr. 4. ex Res. 21 §. 2. ante medium, & seq. & in aliis eorum notis.

4. Sed Pater amicissimus Bardi *in Bullam Cruciatæ, part. 2. tractat. 5. cap. 2. sect. 2. num. 24. & 25.* mediam tenet sententiam; tenet enim Equites Hierosolymitanos posse confiteri cum Sacerdote non approbato ab Episcopo: manet tamen dubius de Equitibus Divi Jacobi, Alcantaræ, & Calatravæ, quia non constat hos Equites habere qualitatem illam, per quam eximuntur à lege; qualitas autem est vera, & stricta professio religiosa; idcirco dum de hoc non constat, videntur includi in illo decreto.

5. Verùm has sententias refellit Pater Lezana *in Summa, tom. 2. cap. 15. num. 45.* sic asserens: Licèt aliqui credant hos milites gaudere privilegio aliorum Regularium, quod scilicet possint confiteri peccata sua Confessario etiam non approbato ab Ordinario. Nihilominus, quia in hoc attendenda est consuetudo, tam ea quæ fuit inter hos Milites ante Concilium Tridentinum, quàm post illud, & hæc sit in contrarium, ut ipse Diana testatur, nullatenus assentiendum est huic sententiæ, sed ut falsa rejicienda. Ita ille. Sed an hæc opinio sit falsa, ut vult Lezana, remitto me judicio Doctorum virorum, & contra Lezanam invehitur nominatim Marcus Vidal, *ubi suprà*, & Pater Bardi *n. 26.* dicit, Sanctium has sententias probabiliter docuisse: Ego tamen clarè negativæ sententiæ adhæsi *in part. 8. tract. 7. resolut. 96.* Unde poterat P. Lezana me pro hac sententia adducere, ut fecit Leandrus & Vidal, *ubi suprà*, cum Pellizzario *in Manual. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. num. 26.* Nam ut ex consuetudine apparet, dictos Equites, quoad administrationem Sacramentorum subduntur Episcopis.

Quæ nunc invenitur in to. 7. tr. 1. Res. 100. & in multis aliis ejus primæ annot.

RESOL. XXIII.

Enumerantur aliqui casus, in quibus secundùm mentem aliquorum Doctorum confessio erit valida, licèt non fuerit facta Confessario ab Episcopo approbato ad tenorem Concilii Tridentini, sess. 23. cap. 13. de reformat.

In quibus casibus comprehenduntur Cardinales, & eorum familiares; Episcopi intra, & extra Diœcesim, Episcopi Titulares; Imperatores, Reges, & Reginæ, & de Confessariis à Parocho approbatis, & aliquid pro Regularibus etiam agitur. Ex part. 15. tract. 4. & Misc. 4. Res. 13.

§. 1. QUæro primò, an Eminentissimi Cardinales possint ubique excipere confessiones sæcularium absque Episcopi approbatione? casus est novus, & ad illum affirmativè respondit Thomas Hurtadus *variar. tom. 2. tractat. 12. cap. 1. resolut. 34. §. 1. num. 1458.* ubi sic ait: Certum est omnem quemcumque Sacerdotem (sive sæcularis sit, sive Regularis) examini se subjicere debere, nisi Parochus sit, aut Episcopus, qui quantum ad hoc, censetur Parochus universalis totius Diœcesis. Eo enim ipso, quò quis electus est ad Parochiam, & committuntur oves, censetur idoneus (licet non per examen ad id ordinatum) habet enim pastor jurisdictionem ordinariam in suas oves.

Ex quo fit, quòd nullus, quantumvis magna præfulgeat dignitate in Ecclesia, Examen hujus decreti effugere potest, ex vi hujus decreti si Episcopus vult:

quamvis sit Cardinalis, nisi sit Legatus à Latere: qui habet jurisdictionem in tota Provincia suæ legationis, neque enim quod quis sit Cardinalis factus, judicatur idoneus ad audiendas confessiones fidelium. Quamvis, quia sunt Ecclesiæ cardines, & de corpore Pontificis, qui universalem jurisdictionem habet in omnes fideles, non videatur incongruum, quod ex tacita Papæ licentia satis rationabili possint ubique confessiones audire. Ita Hurtadus.

3. Sed tu cogita; nam consuetudo, & praxis est in contrarium, & si ratione supremæ dignitatis esset philosophandum, ut vult Hurtadus, possent etiam Domini Cardinales ex præsumpta licentia Papæ exercere Pontificalia, ministrare Sacramentum ordinis, & alia facere in aliena Diœcesi inconsulto Episcopo. At hoc magnam perturbationem afferret in Ecclesiastica Hierarchia, ergo, &c.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 1. in Resol. 30. Tertius casus, & in tom. 9. tr. 7. Resol. 47. & hic infra in Resol. 31. cursim in §. Dices, & seq.

4. Quæso secundò, an Eminentissimi Cardinales possint eligere sibi confessarium non approbatum ab Ordinario? Affirmativè respondeo, stante aliquo vivæ vocis oraculo alicujus Pontificis, quod extitisse satis demonstrat praxis, & consuetudo, quæ actu existit apud ipsos Eminentissimos, & ita docet Cardinalis Lugo, quando non erat Cardinalis, *de Sacramento Pœnitentiæ*, *disput*. 19. *section*. 1. *num*. 5. & me citato Pasqualigus *in Decis. moral. decisione* 93. *num*. 2. qui cum Hurtadus *ubi suprà*, §. 2. *dub*. 1. *num*. 2025. & aliis etiam asserit posse Cardinales eligere etiam pro sua familia confessarium non approbatum ab ordinario loci.

Sup. hoc in Resol. 1. nov. proxime in eodem §. & in aliis ejus annot.

5. Imò possunt Cardinales dare licentiam suo familiari, ut eligat sibi in Confessarium aliquam determinatam personam, non approbatam ab Episcopo ad audiendas confessiones, qui poterit illum absolvere etiam extra domum Cardinalis.

Sup. hoc in Resol. om. primo hujus Resol. in fine ejusdem §. & in Resol. 3. in ejus §. ult.

6. Ita Lugo *loc. citat*. Mercerus *in supplement*. 3. *part*. *Div. Thom. quæst*. 8. *dub*. 3. *in fine*. Busembaum *in medulla Theolog. moral. lib*. 6. *tract*. 4. *cap*. 2. *dub*. 3. Leander. *de Sacrament. tom*. 1. *tract*. 6. *disput*. 11. *quæst*. 33. Lessius *in* 3. *part*. *quæst*. 8. *de ministro*, *dub*. 7. *num*. 49. Hurtadus *ubi suprà*, Naldus *in summa ver. Cardinales num*. 8. Pasqualigus *ubi supra decis*. 84. & 95. & alii penes ipsum.

Sup. hoc ex multis Resolutionibus tr. 7. tom. 9.

7. Et ratio horum omnium est, quia ipsi sunt Ordinarii, & Parochi suæ familiæ. Cùm enim habeant jurisdictionem Episcopalem in suis Ecclesiis titularibus, ut docent Abbas, Butrius, Felin. *in cap. hic*, *quæ de majorit. & obed*. hoc tradente ipso *textu*, & *præterea Monach. in cap. unicum*, *de major. & obed. in* 6. ubi etiam Probus *num*. 7. Imol. *in Clem. ne Romani numer*. 23. *de elect*. Laudens. de Cardin. *quæst*. 60. Alban. *tract*. *eod*. *quæst*. 46. Iacobat. *de Concil*. *lib*. 1. *cap*. 3. Azor. *tom*. 2. *lib*. 4. *cap*. 1. *quæst*. 8. Leo *in foro Eccles*. *part*. 2. *cap*. 1. *num*. 7. & alii, sequitur quod etiam habeant eandem jurisdictionem in sua familia, cujus sunt veluti Ordinarii. Ratione ergo hujus jurisdictionis possunt sibi eligere Confessarium. Quia est jurisdictio potius approbare confessarios, cùm sit Episcopalis.

8. Atque hæc jurisdictio est etiam confirmata consuetudine, quæ sola sufficeret, quia cùm rationabilis sit ex eo, quod nemini præterquam Summo Pontifici in foro pœnitentiali subduntur (cùm sint inviscerati eidem Summo Pontifici) ut ait Hostiensis *in cap. antiqua*, *num*. 5. *ver. sed qui*, *extra*, *de privileg*. & Præposit. *in cap. quamquam*, *num*. 13. *vers*. 3. *patet*. 2. *quæst*. 7. habet vim inducendi legem. Hinc in Curia quoque Romana, quando tempore Paschatis tenentur fideles sub præcepto in propriis Parochiis Eucharistiam sumere: ipsi, & familia eorundem non accedunt ad Parochiam loci, sed in Ordinario propriæ domus toti familiæ ministratur.

9. Cæteras rationes videbis apud citatos Auctores, & Llamas *part*. 1. *methodi* §. 7. sic ait, Cardinales non Sacerdotes ex eadem tacita Papæ licentia eligunt quem volunt, ut Prælati supradicti; Imò, & ex eadem tacita dant omnibus de sua familia, & eligunt confessorem sicuti ipsi, ut testatur doctus Cavet. qui Cardinalis fuit, & Sylvester qui fuit testis oculariter, &c. Sic ille.

10. Quæro tertiò: An Reges, & Imperatores possint eligere confessarium non approbatum ab Ordinario, & quidem Reges in decreto Concilii Tridentini esse comprehensos non est dubium, ut in specie observat Castrus Palaus *tom*. 4. *tract*. 23. *punct*. 17. §. 2. *num*. 3. & ideo Hurtadus *de Sacrament. disp*. 10. *diffic*. 12. docet, quod Imperatores, Reges, & alii Principes sæculares habere solent privilegia à Romano Pontifice ad eligendum Confessarium, quibus standum est.

11. Et Cardinalis Lugo *ubi sup*. asserit: Imperatores, & Reges dicuntur habere exemptionem; de hoc tamen jam ferè nihil sciri potest: solent enim frequenter confiteri Regulares, quibus juxta sua privilegia confiteri etiam possunt alii sæculares. Ita ille.

12. Lessius verò *in* 3. *part. Div. Thomæ quæst*. 8. *de ministro confess. dub*. 7. *n*. 49. testatur, quod Imperatores, Reges, & Reginæ ferè semper habent tale privilegium.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 1. in Resol. 18. §. Sed difficultas, sed longe cum 3 princip. & in tom. 7. tr. 1. Resol. 91. & hoc inf. Resol. 31. in doctrina §. Sed hic quæro, ad medium à vers. Verum, & cursim in aliis §§. parum post.

13. Quæro quartò: an Episcopi extra suam Diœcesim possint eligere confessarium non approbatum ab Episcopo; affirmativam sententiam tenent Doctores, quos nominatim contra me citat, & sequitur Pasqualigus *in Decis. moral. decis*. 86. *num*. 4. quod etiam extendit *decis*. 88. *num*. 2. ad Episcopum confirmatum, sed nondum consecratum.

14. Quia decretum Tridentinum non extenditur ad Episcopos, sed est tantum pro confessariis in ordine ad sæculares, & eos qui veniunt nomine Sacerdotis; ita etiam conditio idoneitatis apposita per tale decretum, fit tantum in ordine ad sæculares etiam Sacerdotes, & non in ordine ad Episcopos, cùm non possit plus extendi conditio, quàm extendatur decretum.

Sup. hoc in doctrina Resol. præcedent., §. ad medium, & in tom. 3. tr. 1. in Resol. 13. §. Sed difficultas, ad medium, à vers. Infertur secundo, & in Resol. 39. §. Inpolmus casus, ad medium, vers. Confessor idoneus.

15. Deinde quando Tridentinum decernit non fore idoneum confessarium, qui non sit approbatus à proprio Ordinario, intelligit de idoneitate publica in foro exteriori, non de idoneitate intrinseca, quæ consistit in sufficientia pro hoc munere: quam approbatio non confert, sed supponit. Privilegium autem *cap. fin. de Pœnit*. quod conceditur Episcopis eligendi sibi confessarium, & omnibus Prælatis, dummodo sit persona idonea, loquitur de idoneitate intrinseca; nam Text. habet, quod possint eligere providum, & discretum, nec utitur nomine idonei.

16. Et hanc opinionem procedere etiam in Episcopis titularibus tradit idem Pasqualigus *decisione octuagesima septima*, *numero secundo*, & *quarto*. Sed ego puto non esse recedendum à contraria sententia, quam olim docui, & me citato, docet Leander *de Sacrament*. *tom*. 1. *tr*. 5. *disp*. 31. *quæst*. 28. & alii.

17. Et ideò non desinam hic apponere verba doctissimi Isambert. *in* 3. *part*. *tom*. 3. *disputatione vigesima prima artic*. 2. ubi sic ait: Quia in præsenti Decreto Concilii Tridentini nulla fit exceptio Episcopi, quasi ab hac universali lege Concilii Tridentini exempti, ipsemet Episcopus non potest sibi non subdito non approbato, validè confiteri, licèt: *Extra de Pœnitentiis*, & *remissionibus*, *cap. ne pro dilatione*, Episcopus habeat privilegium eligendi sibi in confessarium quem voluerit, quia hæc approbatio est aliquid omninò distinctum ab actuali collatione jurisdictionis, item, & à speciali privilegio aliquem sibi deligendi in confessarium, ut intelligitur ex dictis. Unde alterutro ex his duobus, vel etiam utroque alii per speciale privilegium concesso, non sequitur, & approbationem à valente illam conferre simul conferri; nam simplex privilegium de aliquo sibi eligendo in confessarium, intelligitur de idoneo dumtaxat secundùm formam juris; cùm enim nulla constet particula, per quam significetur per illud derogari juri communi, non plus debet extendi, quàm verba ejus sumpta in sua significatione nativa patiantur; quare cum forma juris per Concil. Tridentin. introducta postulet in quolibet cujuscumque sæcularis confessariu hanc approbationem, ut conditionem sibi essentialiter requisitam ad absolvendum Sacramentaliter quemlibet sæcularem, Episcopus vi prædicti privilegii non potest validè confiteri alicui Sacerdoti sibi non subdito, non approbato.

18. Dixi sibi non subdito: si enim sit ei subditus, tunc potest illum approbare pro confessionibus excipiendis; & eo ipso, quo illum sibi eligit in proprium confessarium, censetur simul eum ad id approbare.

Sup. hoc sup. in Resol. 18. §. 1. & magis latè in Resol. 23. & 24. & in tom. 4. Resol. 1. in ses. primo ejus lin.

16. Quæro quintò: An quis possit confiteri cum Sacerdote idoneo, non tamen ab Episcopo approbato, si fuerit expositus à Parocho ad audiendas confessiones in sua Parochia? Resolutio hujus quæstionis pendet ab illa, an hodie post Concilium Tridentinum possit Parochus delegare Sacerdoti simplici, ut in Parochia suarum ovium confessiones excipiat.

20. Et affirmativam sententiam nominatim contra me sustinet Thomas Hurtadus *var*. *tom*. 2. *tr*. 12. *cap*. 1. §. 2. *dub*. 1. *per totum*. Quia Concilium solum derogat privilegiis, & consuetudinibus, atqui Parochi id non habent ex privilegio, aut consuetudine, sed à jure divino, & positivo humano, cùm secundum utrumque habeant potestatem ordinariam, quo eo ipso delegari potest, & exceptio privilegiorum, & consuetudinum firmat regulam in contrarium.

21. Et ideò ex his Hurtadus hanc sententiam vocat valdè probabilem, non solùm speculativè, sed etiam practicè, & probabilem esse fatetur etiam Leander *de Sacrament. tom*. 1. *tract*. 5. *disp*. 12. *quæst*. 56. *in fine*.

22. Unde

22. Unde Joannes de Soria *in Epilog. summ. part 2. tract. 1. sect. 1. disputat. 6. §. circa jurisdictionem ordinariam*, sic ait: Non potest Parochus facultatem concedere simplici Sacerdoti ad suarum ovium confessiones audiendas, quia quamvis authoritas ejus sit ordinaria, restricta fuit à Concilio. Sed probabiliter contrarium defenditur à multis gravissimis Theologis, affirmando, Concilium contra hoc nihil sancisse: quia authoritas Parochi est ratione officii, & per consequens ordinaria, quare licitè Parochus eam poterit delegare simplici Sacerdoti ad confessiones suorum audiendas. Ita ille.

23. Verùm ego non recedo à contraria sententia, quam olim docui, & illam me citato tenet Leander *ubi suprà*, vide me ipsum *in part. 10. tract. 16. resol. 75.* ubi hanc sententiam practicè improbabilem existimavi.

24. Concedo tamen posse Parochum exponere in sua Parochia ad confessiones excipiendas alium Parochum; nam Parochi possunt ubique locorum absque alia Episcopi approbatione confessiones audire de licentia Parochi, & ita tenent Doctores, quos citat, & sequitur Sancius *in select. disput. 44. num. 28.* & Leander, *de Sacrament. tom. 2. tract. 5. disput. 11. quæst. 62.* quia ex Tridentino *loc. cit.* ut aliquis censeatur idoneus ad confessiones audiendas, sufficit quòd aut sit approbatus ab Episcopo, aut habeat parochiale beneficium, ergo qui beneficium parochiale habuerit non indigebit approbatione Episcopi: ergo optimè poterit ubique confessiones fidelium excipere: etiamsi privilegium eligendi confessarium non habeant, dummodo Parochus proprius non contradicat.

Quæ hic est Sup. Ref. 24.

Sup. hoc sup. in Resol. 12. & ex Ref. 13. §. ult. cursim, & in to. 4. tr. 4. ex Resol. 6. §. 1. prope finem, vers. porque de ella se siguiria, & videantur in alio vers. eorumdem.

25. Unde ex his consulto Dominis Episcopis, ut in Synodo Diœcesana, vel per edictum prohibeant quòd nullus audeat in suis Diœcesibus confessiones audire sine eorum expressa licentia.

26. Et ideò Joannes Præpositus *in 3. part. Div. Thomæ quæst. 8. de approbatione ministri dub. 4. num. 22.* sic ait: Episcopi in suis Diœcesibus possunt prohibere Parochis, ne delegent jurisdictionem aliis, quàm à se approbatis, etiam irritando delegationem secus attentatam, quòd rationabiliter facere possunt, ut aliquo modo cognoscant de capacitate eorum, qui in suis Diœcesibus confessiones excipiunt. Ita ille.

27. Sed si quæras hic obiter: An Regularis in aliqua Diœcesi approbatus, si fortè dimittatur à Religione (quod non rarò evenit in Societate Jesu) possit vi talis approbationis audire confessiones in ea Diœcesi, etiam postquam dimissus est.

28. Respondeo non posse, non quidem ex defectu approbationis, quæ durat usque dum revocetur, sed ex defectu jurisdictionis quam ille Regularis habebat à Papa ex privilegio Regularibus concesso, ac proinde cessat hoc ipso, quod ille desinit esse Religiosus. Unde fit, ut ejusmodi Regularis per delegationem Parochorum, nec non per Jubilæum, ac Bullam Cruciatæ in dicta Diœcesi eligi possit in Confessarium; utpotè qui revera est approbatus ab ordinario loci, & de novo modis supradictis acquirit jurisdictionem, quæ sola illi deerat: Et ita docet Pellizzarius *in man. Reg. cap. 2. tract. 8. cap. 3. sect. 2. num. 38.* ex doctis Neotericis à se consultis.

R E S O L. XXIV.

Sequitur eadem materia, & in ordine specialiter ad Regulares.

Et quamvis titulus hujus Resolutionis videatur pertinere ad Regulares, apponitur hæc Resolutio in hoc tractatu, ex eo quod specialiter controvertitur pro sæcularibus eligentibus pro Confessario Regularem, pro quibus diversi casus in textu hujus Resolutionis assignantur. Ex part. 11. tract. 4. & Misc. 4. Resol. 14.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. ex Resol. 19. §. Quintus casus, & in to. 7. tr. 1. ex Ref. 69. §. Tertium, & seqq. & Ref. 87. & 141. sequente §. 3. & in to. 4. tr. 4. ex Ref. 6. §. 1. ad med. & ibi in tr. 3. ex Resol. 40. §. ult.

§. 1. **Q**uæro sextò, An quis possit eligere in Confessarium Superiorem Regularium ab Episcopo non approbatum? Caspensis *in curs. Theol. tom. 2. tract. 24. disp. 5. sect. 7. num. 63.* me citato affirmativam sententiam probabilem putat. Quia nomine habentis beneficium parochiale, seu curatum, videntur etiam à Tridentino comprehendi supradicti Prælati, quibus cura animarum commissa est; sive ea cura committatur ab Episcopo, sive à quovis alio valente curatum beneficium conferre; quia eò ipso declarantur idonei ad confessiones audiendas. Ita ille.

2. Sed ego loco citato solùm sententias pugnantes adduxi, & meam non explicavi, prout explicaveram *in part. sert.* & nunc iterum explico: Dico igitur, Superiores Regulares non posse sæcularium confessiones excipere, nisi prius fuerint ab Episcopis approbati. Et ita præter alios Doctores, quos alibi adduxi tenet ex societate Pater Amicus *in curs. Theolog. tom. 8. disput. 35. sect. 3. num. 97.* ubi sic ait: Deducitur egere hac approbatione Episcopi post Tridentinum, & esse necessariam necessitate Sacramenti, & non tantùm præcepti, adeò, ut si quis tentet, nihil efficiet. Unde pœnitens, etiamsi bona fide accedat ad Sacerdotem ab Episcopo non approbatum, tenebitur iterum peccata confitori, cùm primum id novit; atque ita fuerunt declarasse Congregationem Cardinalium, qui auctoritatem habent explicandi Concilium. Ita ille. Vide me ipsum alibi.

3. Quæro septimò: An sæcularis possit eligere confessarium Regularem non approbatum ab Episcopo injustè, & absque causa? Et affirmativè posset quis respondere, fretus auctoritate Doctorum asserentium, quòd quando Episcopi ex odio, ac malevolentia erga Regulares, nolunt eos, licet planè idoneos admittere ad examen, & approbare ad confessiones sæcularium, possint eorum Prælati ex aliquo privilegio, ipsos nihilominus exponere ad confessiones.

Sup. hoc lege doct. Resolutionum seq.

4. Nec privilegio concesso *in Clementina Dudum*, fuit derogatum à Concilio Tridentino, *sess. 23. cap. 15.* iis verbis, Privilegiis, & quacumque consuetudine, etiam immemorabili, non obstantibus; siquidem Tridentinum ibi intendit solùm cessare, & irritare privilegia quorundam extra corpus communia juris vagantia, quæ meritò restringi debent tanquam odiosa, & destructiva juris, quale sine dubio non est privilegium dictum, quod est inclusum in corpore juris. Præterquamquod quando leges moderniores loquuntur tantum in communi, & decreta antiqua de casu aliquo in particulari non revocant expresè, trahuntur ad sensum decretorum antiquorum, ut ostendit Navar. *in c. placuit. de Pœnit. dub. 6. num. 147.* Unde cum decretum Clementinæ *Dudum*, sit magis antiquum, quàm decretum Concilii Tridentini, & expresè loquatur de hoc casu, Concilium verò loquatur tantùm absolutè, & in generali, nec in particulari revocet præfatum decretum Clementinæ, Concilium in hoc particulari potius trahi debet ad sensum Clementinæ, quàm Clementina ad sensum Concilii; ut proindè dicat Navar. *c. 27. num. 264.* Episcopo sine justa causa nolente admittere Religiosos præsentatos ad examen, posse facere (id est audire) confessiones, perinde ac si admissi essent juxta Clement. *Dudum*. Sic ille.

5. Et hanc sententiam præter alios à me alibi adductos, sustinet Castrus Palaus *tom. 4. tract. 13. disputat. 1. punct. 19. §. ... num. 9.* dicens, Religiosos, si à suis Prælatis præsentati fuerint, & iis injustè fuerit approbatio negata, aut restricta; jure ipso censeri approbatos ex Clementina *Dudum, de sepultur.* & ex Bonifacii VIII. *Extravagante super Cathedram*, ubi id Religiosis expresè conceditur.

Alibi in to. 3. tr. 1. late ex Ref. 38. §. Secundus casus, & in to. 7. tr. 1. Ref. 63. ex 67. 68. & ex Ref. 69. §. Episcopus, & hic infra in Ref. 10. §. 1. cursim in fine.

6. Unde Lessius *in tert. part. Divi Thomæ, quæstione 8. de ministro Confessionis dub. 5. num. 16.* sic ait: Notandum quartò, probabile esse, si Episcopus Regularem nolit approbare, idque sine justa causa, Regularem ipso facto censeri approbatum à Pontifice. Colligitur ex Clementina *Dudum, de sepulturis*; ubi dicit Pontifex, si Prælati præfati Fratribus licentiam exhibere recusaverint, nos ex nunc ipsis, ut liberè licitèque confessiones audire valeant, de Apostolicæ Sedis plenitudine concedimus. Neque censeri debet huic derogatum per Concilium Tridentinum, ut quidam dicunt, cùm Concilium hujus Clementinæ intentionem non faciat, nec directè contrarium statuit. Ita Lessius.

7. Sed his non obstantibus, licèt aliqui falsò pro hac sententia me adducant: ego existimo ad casum propositum negativè respondendum esse, & præter alios quos ego alibi adduxi, in gratiam curiosorum non gravabor hic apponere verba Nicolai Isamberti Professoris Regii in Academia Parisiensi, sic itaque asserit *in 3. part. Div. Thom. tom. 3. d. 21. de Sacrament. Pœnitent. art. 4. fol. 197.* Difficultas esse potest, utrum hæc approbatio debeat esse de facto obtenta, vel sufficiat quòd sit petita ab Episcopo, seu Ordinario, & Confessarius secundum rei veritatem sit sufficientis doctrinæ ad istud munus exercendum, & probæ vitæ.

8. Respondetur, debere esse de facto obtentam, quia verba Concilii Tridentini agendo de illa sic habent expressè, & hæc responsio tam habet locum in Mendicantibus per suos Superiores præsentatis Episcopo, seu Ordinario pro excipiendis confessionibus sæcularium, quàm in Sacerdotibus sæcularibus beneficium parochiale non habentibus; nam Concilium ibi loquitur absolutè, nulla distinctione facta sæcularium à Mendicantibus; Imò eo ipso, quo initio sui decreti decernit nullum etiam regularem (quo nomine etiam Mendicantes veniunt intelligendi) posse audire confessiones sæcularium etiam Sacerdotum, nisi ad id judicetur idoneus ab Episcopo, & statim subjungit, confessa-

fessorium (de quo agit) debere illam obtinere; satis innuit non sufficere Mendicantibus illam ab Episcopo, seu Ordinario cum reverentia ei debita petere, sed absolutè requiri, quod illam de facto obtineant. Nec obstat, quod in Extravaganti Bonifacii VIII. quæ incipit *super Cathedram, titulo de sepulturis*, & in Concilio Vieonensi *in Clementina Dudum*; concedatur Mendicantibus, ut, si Episcopus, seu Ordinarius nolit illos sibi debitè per eorum Superiores præsentatos admittere pro audiendis suorum Diœcesanorum confessionibus habeantur, pro amissa, Summo Pontifice illos tunc admittente; hoc inquam non obstat, nam posito, non tamen concesso, quod hæc decreta intelligantur de hac approbatione, quia tamen Concilium Tridentinum est etiam Oecumenicum, cujus decreta sunt istis longè posteriora, ut per se constat, & jura posteriora derogant prioribus, fit ut Concilium loquens absolutè, & universaliter de Confessariis, agat satis expressè de Mendicantibus, non loquatur etiam de Regularibus, quorum generali appellatione Mendicantes intelliguntur.

9. Secundò respondetur, in illis prioribus decretis non agi de approbatione, sed tantum de jurisdictione per Episcopum concedenda Mendicantibus per suos superiores debitè præsentatis; quam pro excipiendis confessionibus Diœcesanorum petitam, illis tamen per Episcopum denegatur; tunc Summus Pontifex istis capitibus juri Canonico insertis tantam confert, quantam Curati, seu Parochi habent de jure communi, ut patet diligenti lectione utriusque capitis, Unde patet falli Navarrum, quando *in suo Man. cap.*27. *num.*264. & 265. cum aliquot recentioribus, censet adhuc post Concilium Tridentinum sufficere Mendicantibus petere ab Episcopo, seu Ordinario licentiam administrandi Sacramentum Pœnitentiæ, ex eo quod in relato Tridentini Concilii decreto, non sit specialis derogatio hujus privilegii antea concessi Mendicantibus; est enim ei satis derogatum per particulam hanc etiam regularium, item absoluta requisitione approbationis ab Ordinario obtentæ in confessario ad validè absolvendum.

Sup. hac Bulla eadem sup. in Res. 14. supra, & in tom. 7. tract. 1. Res. 61. 64. 65. & 66.

10. Probatur eadem responsio ex Bulla Urbani VIII. quæ incipit: *cùm sicut accepimus*, & extat *tom.*3. *Bullar. editionis Romanæ*: in qua Summus Pontifex omnia, & singula indulta, quæ à Sede Apostolica promanarunt, audiendi sæcularium confessiones absque ordinarii examine, & approbatione, quibusvis Collegiis, Capitulis, Religionibus, Societatibus, etiam Societatis Jesu, Congregationibus, & Ordinibus tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, nec non Monachorum quorumcumque etiam S. Benedicti, Cistercienfium, & Carthusiensium, ac etiam quibusvis militiis, etiam Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, ac quibuscumque Ecclesiis, etiam Patriarchalibus, & Metropolitanis, &c. revocat, cassat, tollit, abrogat, annullat, juribus, & effectu evacuat, nullisque personis imposterum ullo modo suffragari posse decernit. Quid autem induxerit Summum Pontificem, ut id statueret, ipse in eadem Bulla declarat dum scribit: Per hæc indulta saluberrimum Sacri Concilii Tridentini decretum desuper sancitum penitus everti; ex quibus verbis perspicuum est non modò neminem posse vi indulti cujuscumque, non obtenta ab Ordinario approbatione confessiones sæcularium excipere, sed etiam id prohibitum esse per Concilium Tridentinum, adeoque satis derogatum prioribus juribus per hoc decretum posterius.

11. In eamdem sententiam descenderunt plures è variis ordinibus, tam non Mendicantium, quàm Mendicantium, & ipsius Societatis Jesu superiores, ut patet ex scripto nominibus, syngraphisque suis consignato, quod Eminentissimo Cardinali Duci de Richelieu tradiderunt die 19. Februarii anno Domini 1633.

12. Cùm autem Cellotius *librorum suorum de Hierarchia, & Hierarchis, lib.*5. *cap.*24. & 25. scripsisset, non necessarium esse ut Regulares ordinum Mendicantium reipsa obtinerent approbationem ab Episcopis, & Ordinariis ad excipiendas sæcularium confessiones, & sufficere ut semel præsentarentur in declaratione circa quasdam propositiones illius sui operis conceptis verbis prolata (cujus auctographum auctoris manu subscriptum inter monumenta sacræ facultatis Theologiæ Parisiensis asservatur.) visa tum Summi Pontificis Bulla tum etiam prædicto scripto sententiam mutavit, ut patet ex his scriptis; nō debent, nec possunt Regulares sæcularium confessiones audire, nisi approbationem ab Episcopo obtinuerint. Aliud quidem dixi, Auctores aliquos secutus, nunc autem volens, ac lubens amplector scriptum illud, quod anno 1633. die 19. Februarii, tum ex ordinibus aliis, tum è Societate nostra superiores aliqui Eminentissimo Cardinali Duci de Richelieu dederunt; nominibus syngraphisque suis consignatum.

13. Et hæc omnia Isambert. *ubi suprà*, quæ quidem nimis grata curiosis fuisse reor, & quidem ego contra Cellotium etiam scripsi * *in part.*6.

* In part. 6. tr. 7. Res. 60. quæ hic est in to. 7. tr. 1. Resol. 60.

14. Caveant igitur Regulares ab opinione contraria; sin aliter Tragœdias in eorum, & Religionis damnum suscitabunt: Durum est contra stimulum calcitrare. Et sciant, Mercerum *in supplem.*3. *part*, *D. Thom*, *quæst.*8. *dub.*2. *in fine*, contrariam sententiam Navarri, & aliorum improbabilem vocare, quod etiam ex Suarez facit Turrianus, *de pœn. quæst.* 8. *art.* 1. *disp.*26. *dub.*1.

15. Quæro octavò, an famulia commensales Regularium possint illos eligere in confessarios, etiamsi non fuerint approbati ab Ordinario? affirmativè alibi respondi, stantibus privilegiis Regularium, sed modo circa illa habeo magnam difficultatem, & anceps remaneo, cum dicta privilegia videantur revocata in Constitutione Urbani VIII. quæ incipit, *cum accepimus sicut*, & refertur *in Bullar. tom.*4. *Bulla* 92. Urbano VIII. revocantur omnia privilegia aliàs concessa quoad confessiones sæcularium personarum sine examine, & approbatione ordinarii.

Sup. hoc in to. 7 tr. 1. Res. 88 & 89 & ex Resol. 69. §. Quod autem, post medium, vers. primum posse, & in §. Quod illa, & in Resol. 38. §. 1. per tot. & in tom. 2. tr. 9. in Res. 21. §. penult.

16. Tum quia Concilium Trident. *sess.*23. *cap.*15. *de refor.* ad probationem Ordinarii requirit in Regularibus, ad hoc ut sæcularium confessiones audire possint, cùm tamen supradicti famuli sint sæculares, ut patet.

17. Vide Busembaum *in medulla Theol. mor. lib.*6. *tract.* 4. *cap.*2. *dub.*2. *num.*7. Cardinalem Lugo, *de Sacr. Pœnit. disp.* 21. *num.*29. & 50. & alios.

18. Licèt aliquis posset cum Peyrino respondere, in Constitutione Urbani VIII. derogari solùm privilegiis, quæ Regularibus concessa sunt quoad audiendas confessiones quorundam sæcularium, non verò quoad audiendas solum confessiones suorum famulorum, ac aliorum commensalium, cum Peyrino sentit Barbos. *lib.*1. *jur. Eccles. univ. cap.*42. *num.*204. citans alias pro se, & Cespedes *tract. de exempt. cap.*6. *dub.*125. *num.*4. *addens*, *num.*5. ex Peyrino Religiosos posse absolvere dicto famulos à reservatis Episcopo; cùm dici posset decreta Pontificia, quæ adducuntur in contrarium, loqui respectu aliorum sæcularium, non item respectu dictorum; præsertim cùm plus sit Regulares sine approbatione Ordinarii posse audire eorum confessiones, quod plures iis concedunt, quam posse illos absolvere à reservatis Episcopalibus.

Sup. hoc in Res. 1. annot. præcedens §. Nota etiam.

19. Unde amicus noster Pater Magister Lezana *tom*, 2. *cap.*16. *num.*16. asserit, non carere probabilitate asserere, Regulares approbatos à Prælatis ordinis posse audire confessiones supradictorum famulorum; & tamen scripsit Romæ post dictam Constitutionem.

20. Verùm nimis enim me urget decretum Urbani, quod verò spectat ad alumnos degentes in Regularium Monasteriis putat Bordonus *resol.* 38. *q.*2. eos posse confiteri Religioso non approbato ab Episcopo, & per eum absolvi à reservatis Episcopalibus, cùm sint regularium commensales, & commensalitas sufficiat juxta dictos ad hunc effectum, cum Bordono sentit Cespedes *sup. n.*11. dicens præfatos alumnos frui omnibus privilegiis, quibus fruentur Regularium famuli; idque ob rationem modo illatam.

Sup. hoc & supp. infra in tr. 5. lege doctrinam Res. 31. §. Confiteantur supra dicta, per tot. signanter pro casibus Episcopalibus reservatis post medium, à vers. Et per hoc.

21. Sed si volumus loqui consequenter, stante adducta Constitutione Urbani, idem dicendum videtur de alumnis, ac de famulis commensalibus. Ideo tu cogita, & potius negativæ sententiæ adhære.

RESOL. XXV.

An sit melius, cæteris paribus, confiteri proprio Parocho, quàm alicui privilegiato, ut sunt hodie Regulares?

Et notatur certum esse, quod quicumque confitetur habenti licentiam à Summo Pontifice audiendi confessiones faciendas ex præcepto Concilii Tridentini non tenetur etiam semel in anno confiteri Parocho, aut alio de ejus licentia. Ex part. 11. tract.6. & Misc.6. Res.3.

§.1. AD hoc dubium sic respondet Nicolaus Isambert Professor Regius Sorbonæ, *in* 3. *part. D Thom. tom.*3. *disput.*20. *artic.*6. *num.*7. licet cætera paribus sit consultius confiteri proprio Parocho, quàm Privilegiatis; qui tamen in tali casu elegit confiteri Privilegiato, eique de facto confitetur, nullum admittit peccatum etiam veniale, præcisè ex eo ipso, quod in tali casu anteponit Privilegiatum proprio Curato in ratione Confessarii. Prior para propositionis probatur ex eo, quod Concil. Trident. *sess.*22. *in decreto de observandis in celebratione Missæ.* Item *sess.* 24. *cap.* 4. dicat, monendum esse populum, ut

Sup. hoc lege latam doctr. Resol. nec. seq.

ut frequenter ad suas Parochias accedat. Item ex eo, quod ordo Hierarchicus videatur sic melius conservari; item quod hoc cedat aliis in exemplum, & excitet maximè affectum proprii Pastoris in suam ovem, ut tempore morbi eam visitet, & Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis administret illi. Posterior item pars probatur. Quilibet potest, etiam absque peccato veniali ex duobus bonis inæqualibus, amplecti minus relicto meliori, sed confiteri proprio Parocho, & mendicanti privilegiato per Episcopum approbato, sunt duo bona, quia licet, unicuique illorum confiteri, ut docuimus, & ex suppositione præcedentis partis sunt inæqualia; est enim minus bonum confiteri privilegiato approbato: igitur relicto illo, scilicet confiteri proprio Parocho, potest quilibet sine peccato veniali velle, & de facto confiteri mendicanti privilegiato per Episcopum approbato. Major patet, quia licèt Concilium sit de meliori, attamen præceptum est simpliciter, & absolutè, tantùm de bono, & qui contrahit legitimum matrimonium, illudque debito modo consummat, licèt possit servare castitatem, non peccat juxta Apostolum in Epist. ad Corinth. quamvis castitas præcellat matrimonio. Ita Isambertus,

2. Sed ego secundam partem suæ conclusionis amplector; sed non deberet vir doctissimus primam partem tenere, ut optimè observat Joannes Pontius *in Cursu Theol. disp. 46. q. 9. concl. 4 n. 323.* & adducere pro sua sententia Conc. Trident. ubi nec verbum ea de re habetur. Itaque ex natura rei, seclusis circumstantiis Parochi, & Religiosi, quoad alias qualitates, nulla est differentia, ob quam unum esset melius, quàm alterum; ob circumstantias autem aliquas, aliquando posset melius esse confiteri Parocho, aliquando Religioso. Communiter videtur præferendus Religiosus, quia habent privilegia absolvendi ab aliquibus casibus, à quibus non habet Parochus, & quia (pace Parochorum) communiter sunt doctiores, & magis præsumi deberet, quod essent magis versati in rebus spiritualibus.

Sup. hoc in p. 1. tr. 3. hujus doct. & ref. 40. & aliarum, ejus ptim. pot.

3. Sed quicquid in Gallia nostris temporibus aliqui ausi sunt docere, & etiam publicè, certum est inter Doctores, quod quicumque confitetur habenti licentiam à Summo Pontifice audiendi confessiones faciendas ex præcepto Concilii, non tenetur etiam semel in anno confiteri Parocho, aut alii ulli de ipsius licentia. Unde non deseram hic per extensum apponere Bullam Sanctissimi D.N. nunc feliciter regnantis, tenoris sequentis. Innocentius Papa X. Ad futuram rei memoriam. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Regulares Civitatis Burdigal. quòd aliàs à venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinal. Concil. Trident. Interpret. emanavit decretum tenoris subsequentis. Die 9. Julii anno 1644. Sacra Congregatio Eminentissimorum Cardinalium Concil. Trident. Interpret. post maturam discussionem censuit, Archiepiscopum Burdigalensem non posse prohibere Regularibus, habentibus privilegia Apostolica, ut à Dominica Palmarum usque ad Dominicam in Albis inclusivè administrare non valeant Sacramentum confessionis; posse tamen eisdem prohibere, ut personis sæcularibus in die Paschatis non administrent sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, etiamsi dictæ personæ sæculares in alia die satisfecerint præcepto Ecclesiæ, hac de re edito, Cùm autem, sicut eadem expositio subjungebat, iidem exponentes præmissa, quo firmius subsistant Apostol. nostræ confirmationis patrocinio communiri summoperè desiderent; Idcircò nos, eosdem Regulares specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium consequendum, harum serie absolventes, & absolutos esse censentes, supplicationibus illorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, decretum præinsertum Apostolica authoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, salva tamen semper authoritate eorumdem Cardinalium; decernentes præsentes litteras validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, dictis Regularibus in omnibus, & per omnia suffragari, & ab omnibus, ac singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit in futurum inviolabiliter observari, sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, & causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & deffiniri debere, irritumque & inane si quid secus super his à quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenore præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad effectum præmissorum specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ ad S. Petrum sub annulo Piscatoris die 1. Februarii anno 1645. Pontificatus nostri anno 1. & hanc Bullam fuisse in Gallia exequutoriatam, & receptam patet per decretum Regium, datum Parisiis 11 Martii 1645. & circa vanam prætensionem supradictorum Gallorum, latè postea scripsit Pontius, & Isambert. *ubi suprà*: quibus addo Martinon. de Sacramento Pœnitentiæ, qui supradictam Bullam Innoc. X. & decretum Ludovici Regis adducunt, & materiam latè tractant, & ad omnia argumenta Adversariorum respondent,

R E S O L. XXVI.

An si aliquis sæcularis confiteatur bona fide cum Confessario ab Episcopo non approbato, Confessio illa valida sit?

Et an in tali casu pœnitens cùm primùm id novit, teneatur iterum peccata confiteri cum approbato?

Et an Confessarius, v.g. approbatus Romæ si mutet domicilium, & proficiscatur Mediolani, possit ibi audire Romanos, etiamsi ibi non fuerit approbatus ab Episcopo Mediolanensi?

Et an sæcularis mox ingressurus Religionem possit absolvi à Regulari non approbato ab Episcopo, sed à Prælato Regulari tantùm?

Et an Episcopus possit dare subdito potestatem eligendi Confessarium per eamdem potestatem approbando talem, etiam si approbatus antea non sit? Ex par. 11. tr. 4. & Misc. 4. Res. 16.

§. 1. AFfirmativam sententiam, licèt cum aliqua formidine videtur tanquam probabilem Lessius admittere: sic enim asserit *in 3. par. D. Thom. qu. 8. de ministro confess. art. 2. dub. 5. num. 16.* Notandum primò, hanc approbationem non complere quidem ipsius jurisdictionem, ita ut sine alia concessione posset absolvere, sed requiri solùm tanquam conditionem, ut possit ei plena jurisdictio dari, quæ conditio videtur ita esse necessaria, ut sine ea irrita sit ablutio, ut insinuat illud verbum, *Non posse*, quod plus videtur, quàm non liceret. Et si fortasse contrarium non sit improbabile. Ita ille.

Sup. hoc in Res. seq. & signanter in §. Probatur, secundò, propè fin. ver. Unde, & seq. & inf. in tr. 4. ex Res. 9. §. 1. & signanter §. 1. & etiam §. ult. & alias Res. ejus ult. pag.

2. Confirmatur probabilitas hujus opinionis ex ipsomet Concilio Tridentino, & primò *sess. 23. de reform.* statuit, quòd nullus initietur prima tonsura, qui Sacramentum Confirmationis non susceperit: Si quis tamen, omisso Confirmationis Sacramento initietur tonsura, validè quamvis non licitè initiatur. Sot. *in 4. sent. dist. 22. ar. 1. propè fin.* Nav. *in manual. c. 22. n. 9.* cum aliis per Barb. *ad d. c. 4. Concil. n. 1. & in tr. de potest. Episc. par. 2. alleg. 45. n. 14.*

Sup. hoc doct. pro peccato in [illegible]

3. Secundò, idem Concilium *sess. 24. cap. 1. de reformat.* præcipit, ut imposterum antequam matrimonium contrahentium Parocho publicè denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum, & nihilominùs si matrimonium prætermissis denunciationibus contrahatur validum est, ut tenent DD. quos longa serie citat idem Barbosa *add. cap. 1. n. 28. & de potest. Episc. alleg. 32. num. 9.* Rota *dec. 390. num. 5. part. 2. in recent. & decis. 148. num. 12.* post tractatum moderni *de manutent.*

Sup. hoc in 1 p. tr. 6. Res. 71. §. ul. & in Res. 9.

4. Tertiò, idem Concil. Trident *sess. 25. de regul. cap. 17.* statuit, quòd Novitia non admittatur ad Professionem, nisi priùs explorata fuerit ejus voluntas per Episcopum, vel ejus Vicarium, vel deputatum ab eis: Si tamen non præcedente dicta exploratione puella profiteatur, valet Professio. Sanch. *de præcept. Decal. lib. 5. cap. 4. n. 84.* Mirand. *de Sacr. monial. q. 9. n. 4.* Barb. *de potest. Episc. alleg. 100. n. 9.* Menoch. *cons. 296. n. ult. vol. 4.* Lezana *in sum. c. 25. n. 12.* Tamb. *de jure Abbatum disp. 6. q. 3. n. 6.* & ita resolutum fuisse à sacra Congregatione Concilii, testatur Zerola *in praxi Episcop. verb. monialis, vers. ad 14.*

[illegible]

5. Nec obstat dicere, quòd in dictis locis Concilium non utitur verbo, *Potest*, cum negativa, quod importat formam, ut asserunt DD. quos ad satietatem adduxi *in par. 10. tr. 12. res. 7.* * Nam, ut ibi etiam ex multis firmavi hæc doctrina universaliter non est vera, ergo &c.

* Quæ hic est in 1 p. tr. 1. Res. 30.

6. Sed his non obstantibus, prorsus contrariam sententiam sustinendam esse puto, & contra Lessium affirmativam sententiam omninò improbabilem puto, & est contra communem sententiam Doctorum, asserentium talem confessionem esse invalidam, quia quamvis Concilium non apponat Clausulam irritantem, tamen cùm apposuerit formam quid-

quidquid sit ѕиe illa, irritum est, & inane; tum etiam quia sine approbatione non confertur jurisdictio, & sine jurisdictione validè non potest ferri sententia, & utrumque est in jure certissimum, & sic non immemor in probationibus.

7. Et ita docet Vulgers *in suplem*, 4. *part*. *D.Thom. quæst*. 8. *art*. 4. *num*. 14. Thomas Hurtadus *var. tom*. 1. *tract*. 12. *cap*. 1. §. 2. *dub*. 4. *num*. 2068. Vide Amicus *in Cur. Theol. tom*. 8. *disp*. 15 *sect*. 3. *num*. 93. sic ait; Communis sententia Theologorum est, approbationem Episcopi post Tridentinum esse necessariam necessitate Sacramenti, & non tantùm præcepti, adeò ut si quis tentet, nihil efficiet. Unde pœnitens, etiamsi bona fide accedat ad Sacerdotem ab Episcopo non approbatum, tenebitur iterum peccata confiteri, cùm primùm id notavit; atque ita ferunt declarasse Congregationem Cardinalium, qui authoritatem habent explicandi Concilium. Ita ille: sed de hac quæstione à nobis* alibi pertractatum.

* Alibi ut in ena prima hujus Ref.

Sup. hoc sup. in Ref. p. & 10. & in alio §. qui secunda est.

8. Sed quæro hic obiter, an Confessarius approbatus verbi gratia Romæ, si mutet domicilium, & proficiscatur Mediolanum, possit ibi audire Romanos; etiamsi non fuerit approbatus ab Episcopo Mediolanensi. Casus est curiosus, & apud Auctores etiam passim obvius, & affirmativè possit aliquis respondere; eo quod approbatio, ut suppono, quia fuit data absolutè, & simpliciter adhuc durat, quamdiu non revocatur; non revocatur autem præcisè ex eo, quod Sacerdos approbatus aliò transfert domicilium, ut hinc patet, quod si ipse iterum repetat prius domicilium, hoc ipso ibi absque alia approbatione potest audire confessiones.

9. Quod si dicas, approbationem in hoc casu suspendi, quatenus Sacerdos incipit habere alium Ordinarium, à quo proinde indiget approbari. Contra est, primò, nam Sacerdos in præsenti casu verè censetur approbatus à suo Ordinario, nempè ab eo, qui quando illum approbavit, erat ejus Ordinarius. Contra est secundò, nam Sacerdos, etiam mutato domicilio, adhuc videtur manere subditus Ordinarii; à quo fuit approbatus, non quidem ratione domicilij (ut patet) sed quoad ministerium audiendi confessiones subditorum ipsius, quomodo DD dicunt cum Suarez *de pænit*. D. 28. *sect*. 6. *num*. 13. posse Episcopum approbare Sacerdotem non subditum, si iste quoad hoc ei se subjiciat; præsertim cùm subjectio non videatur requirere domicilium, ut constat in feudatario, qui quoad feudum potest esse subditus Regis Galliarum verb. gr. & tamen habere domicilium in Hispania, quod si concedatur, concedendum etiam videtur Sacerdotem approbatum in aliqua Diœcesi, posse etiam mutato domicilio, audire confessiones subditorum illius Diœcesis, in qua erat approbatus; Cùm hoc non obstante, possit dici manere subditus illius Episcopi quoad auditionem confessionum; sicque nulla adsit ratio, cur dicatur desinere esse approbatus.

10. Sed his non obstantibus ego non recederem à sententia negativa, quam docet Cardinalis Lugo (licèt ad argumenta superiùs posita non respondeat, nec observet) *de pænit. disp*. 21. *sect*. 2. *n*. 35.

11. Nota hic etiam, Thomam Hurtadum *var. t*. 2 *tr*. 12. *cap*. 5. §. 2. *dub*. 10. *num*. 2001. nominatim contra me nimis dubitare. An sæcularis mox ingressurus Religionem possit absolvi à Regulari non approbato ab Episcopo.

Sup. hoc in t. 7 ser. sol. 108.

12. Sed nostram sententiam præter Becchium sequitur etiam Peyrinus & *tom* 3 *privileg. cap*. 3. *num*. 3. Pater Pellizarius *in man. Regular. tom*. 2. *tr*. 8. *cap*. 2 *sect*. 1. *subsect*. 1. *nu*. 28. ubi docet, Novitios quamvis nondum indutos veste religiosa, posse confiteri Sacerdoti, per solum prælatum regularem probato, siquidem de brevi accingendus in favorabilibus habetur pro accincto *leg. procult. ff. de milit. testament*. adeoque sicut Novitius veste religiosa jam indutus, potest confiteri Sacerdoti approbato solùm à Prælato regulari, ita & poterit confiteri: etiamsi nondum sit indutus religioso habitu, dummodò brevi illum recepturus sit. Ita Pellizarius.

13. Sed quæres hic obiter, An possit Episcopus dare subdito potestatem eligendi Confessarium per eandem potestatem, approbando talem; etiamsi antea approbatus non fuit. Respondetur non posse, quia hoc non esset aliud, quàm dare facultatem eligendi Confessarium, quamvis non approbatum, quòd si Papa usurparet hunc modum, censeretur dispensare in forma Concilii, quod postulat approbationem in particulari factam de tali persona.

Quod hoc sup. ea Ref. 1. ibi doct. §. sed hic quæro.

14. Dices: Potest Episcopus dare pœnitenti facultatem approbandi Confessarium pro aliis? Ergo etiam pro se ipso pœnitente. Respondeo Episcopus illud potest, si pœnitens sit vir doctus, & idoneus, qui approbet; hic tamen alia est facultas approbandi, & alia eligendi, & necesse est, ut facultas approbandi prius exeat in actum; quàm facultas eligendi; neque eo ipso, quòd datur potestas eligendi, præsumitur dari potestas approbandi, cùm ad unam possit quis idoneus, & non ad alteram. Et ita docet Mercerus *in supplem*. 3. *par*. *D.Thom*. *q*. 8. *dub*. 2.

RESOL. XXVII.

An Confessio facta simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo sit nulla?

Et quid, si in tali casu pænitens bona fide confiteatur, non approbato, seu alieno Sacerdoti, vel si Sacerdos etiam bona fide illum audiat?

Et an talis confessio iteranda sit habenti jurisdictionem circa illam?

Et notatur, quòd Sacerdos sine approbatione absolvens non incurrit aliquam censuram, aut irregularitatem. Ex par. 6. ar. 6. & Misc. 1. Ref. 52.

§. 1. AFfirmativam sententiam tenet Suar. *tom*. 4. *disp*. 34. *sect*. 2. Sed adversus illum insurgit Crousers *in Regulam S. Francisci*, *cap*. 7. *lect*. 3. *fol* 498. Primò, quia ex multis Canonibus antiquis constat, quod statim, ac aliquis Presbyter fiebat, sola populi, vel alicujus pœnitentis electione poterat pœnitentibus ministrare Sacramentum Pœnitentiæ. Ex quo inferri potest, vel quod ex vi ordinationis Sacerdotes omnes acciperent potestatem jurisdictionis, vel quod simul cum Sacramento Ordinis ab Ecclesia omnibus daretur dicta potestas, tanquam aliquid communi consuetudine annexum Ordini Sacerdotali. Cùm ergo constet olim omnibus Sacerdotibus etiam simplicibus licitum fuisse confessiones etiam peccatorum mortalium nunquam confessorum, audire, & absolvere, nec aliquo canone ostendi possit postea fuisse prohibitum, saltem in tanto rigore, quod absolutio per ipsos data nulla esset ipso facto, quia non statim, quicquid prohibitum est, ipso jure nullum est, neque etiam videatur expediens, aut necessarium tanto rigore id intercedere (ad quid enim nisi ad illaqueandas animas tantus rigor?) meritò nobis non probatur sententia Suarez, & aliorum quorumdam, diximusque, quod quamvis Sacerdotibus quibusdam prohibitum sit à mortalibus absolvere, quæ aliàs Papæ, Episcopis, vel Prælatis Regularibus non sunt reservata, non propterea tamen eorum absolutionem esse nullam ipso facto, sed manere validam, quoniam, ut inquit Suar. in casu non multum absimili, prohibitiones quæ allegantur, non habent verba irritantia, sed prohibentia tantùm, & in rebus, quæ pertinent ad augendum rigorem, sufficiens argumentum, ut non admittantur, est, si non satis probentur: ita Suar. *tom*. 5. *disp*. 10. *sect*. 3. *n*. 10. & 11. illud autem probamus, quia si illorum absolutio esset nulla, verè tunc omnia peccata mortalia essent reservata, sed non omnia mortalia sunt reservata, imo nec reservari possunt, nec debent, ut ostendimus ex Conc. Trid. quod atrociora tantùm, & graviora quædam reservari oportere censet: ergo absolutio simplicibus Sacerdotibus quorumlibet mortalium non est ita prohibita, ut etiam sit nulla: Et contrarium docere, est contra Conc. Trid. quod non vult admitti hunc reservationis rigorem circa quælibet peccata mortalia.

Sup. hoc in Ref. pænit. & inf. c. non. seq. & Ref. ult. not.

2. Dicet Suarez, quòd non omnia mortalia propterea dici debent reservata, quia multi infra Prælati jus reservandi habentes, possint etiam potestate ordinaria absolvere à mortalibus communioribus. Respondeo hanc responsionem non evacuare difficultatem ex Trid. propositam, quia multi potestate ordinaria possunt absolvere à casibus Papæ reservatis, ut Episcopi, & Prælati Regulares, qui tamen casus propterea non censentur esse non reservati. Tandem probari potest sententia nostra, quia ex Concil. Trid. sola absolutio eorum quæ Prælatis reservantur, decernitur ipso jure nulla, ergo reliquorum absolutio, quantumvis prohibita, non est ipso jure nulla, si bona fide recipiatur à Pœnitente: quantumvis etiam mala fide detur, ratio est, quia exceptio firmat regulam in contrarium.

3. Ut verò doctrina superius tradita magis confirmetur, operæ pretium erit, examinare aliquos Canones, vel Decreta, quibus prohibentur aliqui Sacerdotes, ne ministrent Pœnitentiæ Sacramentum, & videre, utrum talis prohibitio inducat nullitatem Sacramenti Pœnitentiæ contra eam ministrati.

4. Habemus autem 2. *qu*. 3. *dist*. 7. *in cap. placuit*. Quod nulli Sacerdotum liceat alteri Sacerdoti commissum ad pœnitentiam suscipere, sine ejus consensu, qui contra fecerit, gradus sui periculo subjacebit.

5. Habemus etiam *cap. omnis utriusque sexus*, *de pænit. & remiss*. alienum Sacerdotem non posse aliter, quam de licentia

centia proprii Sacerdotis obtenta pœnitentem solvere, vel ligare.

6. Habemus insuper *cap. si Episcopus, de pœnit. & remiss. in 6.* nulla posse consuetudine introduci, quòd aliquis præter Superioris sui licentiam confessorem sibi eligere valeat qui eum possit absolvere, vel ligare.

7. Habemus tandem in Concilio Tridentino *sess. 23. cap. 11.* quod quamvis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiant: decernit tamen sancta Synodus nullum etiam regularium posse confessiones sæcularium Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si eis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur, & approbationem quæ gratis detur, obtineat privilegiis, & consuetudine etiam immemorabili non obstantibus.

8. Hi sunt Canones, quibus prohibetur, ne passim quilibet Sacerdos quemlibet pœnitentem absolvat, vel ne passim quivis pœnitens quemvis Sacerdotem in Confessorem eligat. Oportet ergo nunc videre, utrum per has prohibitiones, vel per aliquam illarum nullitas actus prohibiti inducatur. Hoc autem aliter facilius constare non potest, quam ostendendo, quod per hujusmodi prohibitionem aliquid effectum sit, vel circa Sacerdotem, vel circa pœnitentem; quo posito actus absolutionis necessariò est nullus; cùm enim validitas hujus actus ex his duobus tantùm pendeat, invaliditas ejusmodi actus provenire non potest nisi ex aliquo defectu, qui sit in altero horum duorum, inducto scilicet ob præfatas prohibitiones. Quod si ostendi non potest per illas prohibitiones aliquid effectum, vel circa Sacerdotem quemlibet, vel quemvis pœnitentem, quo posito actus sit invalidus, profectò sine ulla ratione ex ejusmodi prohibitionibus judicatur invalidus.

9. Quòd autem id non possit ostendi probatur primò ex parte Sacerdotis cujuslibet, à quo certum est auferri non posse potestatem solvendi, & ligandi per ullam prohibitionem humanam: quandoquidem, ut definitur in Tridentino, in ordinatione illam recipiat. Hæc autem potestas cùm sola sit totum principium activum actus absolutionis, & remissionis peccatorum, ut supra fusissimè probavimus, & tolli omninò non possit, sequitur necessariò, quòd nulla prohibitione humana circa Sacerdotem aliquid effici possit, quo posito actus absolutionis redditur invalidus; Imò etiamsi per Canones aliquid potestatis hujus actus effectricis posset à Sacerdote tolli, non potest tamen ostendi re ipsa sublatum esse: nam quòd Canones prohibendo dicant (non possit absolvere, vel non valeat aliquis eligere) verba sunt simplicem prohibitionem importantia, ratione cujus, qui prohibitus est, eò quòd non potest licitè facere contrarium, simpliciter dicitur nec posse, nec valere facere quod est prohibitum; non autem sunt verba decernentia nullitatem actus, tum quia non statim actus prohibitus eo ipso est nullus, tum etiam quia constat plerasque prohibitiones, quas certum est nullitatem actus prohibiti omninò non inducere, eisdem verbis esse factas. Quòd si per hujusmodi prohibitionem aliqua potestas tollitur à Sacerdote, illa non est, nisi potestas executionis, de qua supra; sine qua tamen actus potest esse validus.

10. Probatur secundò ex parte pœnitentis cujuslibet, cui saltem secundùm omnes ferè Doctores licitum fuit olim se submittere cuilibet in foro secreto pœnitentiæ. Quòd autem hæc libertas restricta videri possit alicui per *cap. si Episcopus*, in quo decernitur à Bonifacio VIII. nulla consuetudine introduci posse, quòd aliquis præter sui Superioris licentiam confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit solvere, & ligare.

11. Respondeo primò *in cap. si Episcopus*, Non restringi prædictam libertatem, aut prohibitionem aliquam fieri, sed declarari talem libertatem introduci non posse aliqua consuetudine, scientibus, & contradicentibus Superioribus, ut constat ipsos contradicere absolutionibus casuum reservatorum factis sine sua licentia, sine qua in eo capite probatur non licere reservatorum absolutionem.

12. Respondeo secundò. Etiamsi esset aliqua prohibitio in prædicta Bonifacii Constitutione, circa Confessarii electionem absque licentia Superioris faciendam, hujusmodi tamen prohibitione non potest censeri annullata, aut irrita electio Confessarii contra eam facta: nam etiamsi absolutè, & universaliter ibidem diceretur, nullus valeat eligere (quòd tamen non fit;) his verbis tamen non esset sufficienter expressa lex prohibens actum, & eumdem annullans. Probatur primò. Quia commodè, & absque tortione aliqua dici potest, neminem sine licentia valere eligere Confessarium, qui eum licitè possit absolvere, ita quòd ejusmodi electio non quidem absolutè, & respectu cujuslibet effectus ad eam consequentis esset invalida, sed respectu ejus tantùm, quod est Sacerdotem ea licitè absolvere, quia in dicta prohibitione dicitur, non valeat eligere Confessarium, qui possit, videlicet licitè.

13. Probatur secundò. Quia cùm ejusmodi actuum irritationes, & annullationes sint maximè odiosæ, non debent censeri aliqua lege contineri, vel induci nisi verbis clarissimis. Probatur à simili de matrimoniis clandestinis, quæ etiamsi prohibeantur 30. *quæst. 5.* imò ibidem in capite aliter legitimum, declarentur non esse conjugia, sed adulteria, vel contubernia, vel stupra, vel fornicationes, inquit, potiùs quàm legitima conjugia esse non dubitatur. Ex hujusmodi tamen verbis nullus unquam matrimonia clandestina irrita esse pronunciavit, quousque id statutum expressè fuerit per Concilium Tridentinum: ergo multò minùs nullitas absolutionis inducta censeri debet per Constitutionem Bonifacii VIII. Probatur tamen ex Concilio Tridentino *suprà*, ubi nihil propterea requiritur in Sacerdote in confessorem eligendo, nisi quòd sit approbatus: quæ tamen conditio si desit illi, quamvis prohibeatur absolvere, non tamen irritatur factum si absolvere non approbatus tentaverit. Hucusque Crousers. Et idem docet *lib. 24. fol. 724. & lect. 21 fol. 702.* Unde ex ejus sententia sequeretur, quòd si quis bona fide confiteretur cum Sacerdote non approbato ab Ordinario, confessio esset valida, & non iteranda. Et hanc sententiam Durandus *in 4. sent. distinct. 19. quæst. 2.* putat non improbabilem; & tribuitur etiam Armacano *lib. 10. de quæstionib. Armenorum, in principio*.

Sup. hoc in Resol. præc. & inf. in [illegible] Resol. [illegible] [illegible] in [illegible] dicta Resol. & [illegible] Resol. [illegible]

14. Sed hæc opinio nec tuta, nec probabilis dici potest; imò severiori censura dignam esse puto, cùm certissimum sit ad valorem Sacramenti non sufficere solùm id, quod accipitur in ordinatione. Ita habetur in Tridentino *sess. 14. cap. 7.* ubi dicitur nullius momenti esse absolutionem, quam Sacerdos profert in eum, in quem ordinariam, aut subdelegatam jurisdictionem non habet: & *Can. 11.* damnat eum, qui dixerit, Sacerdotem sine licentia Prælati Superioris verè absolvere à casibus reservatis, ubi apertè negatur valor absolutionis, quando deest facultas Superioris. Idem magis implicitè definitum fuerat in Concilio Florentino ab Eugenio in suo Decreto, ubi dicitur, ministrum hujus Sacramenti esse Sacerdotem habentem, vel ordinariam, vel delegatam potestatem, in quo tanquam in re ad dogmata pertinente conveniunt omnes Theologi.

15. Nec valet dicere supradictis obstare verba Christi: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*, &c. quæ cùm singulis Presbyteris in sua ordinatione dicantur, videntur universaliter intelligenda, ut sonant; ergo absque ullo alio habet Sacerdos ex sua ordinatione potestatem absolvendi omnes à suis peccatis. Secunda difficultas desumitur ab exemplo aliorum Sacramentorum, quia enim Episcopus habet potestatem confirmandi, & conferendi ordines, & Sacerdos habet potestatem ungendi infirmum: licet nec Episcopus possit licitè confirmare, aut ordinare non subditum, nec simplex Sacerdos possit licitè ungere absque licentia Parochi: confirmatio tamen, ordinatio, & unctio validæ erunt, quia adest materia, forma, & minister cum facultate, in ordinatione, aut consecratione accepta; ergo absolutio etiam licèt feratur in non subditum, valida erit, propter eamdem rationem, licèt non sit licita.

16. Nam respondeo, difficultates supradictorum argumentorum pendere ex ratione peculiari, quæ est in Sacramento: quam rationem ponderavit Concilium Tridentinum *illo cap. 7.* ad probandam hanc doctrinam his verbis. Quoniam igitur natura, & ratio judicii illud exposcit ut sententia in subditos dumtaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quàm Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem, &c. In quibus verbis totum hoc reducitur ad rationem judicii, quæ propria est hujus Sacramenti, ac non aliorum. Quare sicut ex eo quod Sacramentum matrimonii includat contractum humanum, subdit conditiones contractuum, atque adeo ejus valor requirit habilitatem contrahentium, quæ tolli, aut poni potest ab Ecclesia; si hoc Sacramentum, quia judicium quoddam est, requirit superioritatem, & subditos, qui ab Ecclesia dari vel auferri possunt. Unde verba Christi licèt universaliter videantur sonare potestatem, ex tamen ipso, quòd datur potestas ad absolvendos subditos per modum judicii, intelligitur data respectu subditorum, qui legitimi subditi sint. In aliis verò Sacramentis quæ non exercentur per modum judicii non pendet eorum valor à prohibitione, vel permissione Ecclesiæ, quia validè exercentur etiam circa non subditos.

17. Pe-

17. Petes tamen: quomodo ex verbis Christi colligat Ecclesia, Sacerdotes non accipere totam potestatem judiciariam expeditam in sua ordinatione, possent enim tunc fieri judices absque ulla dependentia ab Ecclesia in usu valido suæ jurisdictionis; sicut fiunt medici ad curandos infirmos per unctionem absque tali dependentia ab Ecclesia. Respondetur id totum colligi ex ratione judicii: nam judex, qui non est merus arbiter, cujus sententia non obligat propter auctoritatem judicis, sed propter pactum litigantium, qui promiserunt illam observare, debet habere Potestatem obligandi, atque adeo debet esse Superior eorum, quibus Jus dicit, ut possit eos ligare, unde optimè infertur non posse proferri sententiam nisi in subditos. Aliunde autem pro certo supponitur, non esse omnes, & singulos Christianos subditos singulorum Sacerdotum ex Christi institutione: hoc enim perverteret Hierarchicum ordinem, quem Christus in sua Ecclesia reliquit, in qua voluit alios esse superiores, alios inferiores; si autem omnes Sacerdotes ex sua ordinatione haberent omnes Christianos sibi subditos, jam omnes Sacerdotes essent judices supremi, & Principes æquales absque ulla subordinatione, quod esset omninò contra totum Ecclesiasticum ordinem.

18. Et hæc omnia supradicta docet doctus Pater Joannes de Lugo *de Sacram. pæn. disp. 5. sect. 2. n. 16. & seq.* Joan. Molanus *in Compend. Theol. pract. t. c. 11. concl. 1. n. 2.* & communiter omnes Theologi, & Casuist. Et ideo cavendum est à supradicta sententia Crousers. Unde Gregorius XV. in Declaratione 12 super Bullam latam Nonis Februarii 1622 quæ incipit *Inscrutabili*, statuit Confessariis non approbatis confessiones factas esse nullas, ut rectè observat novissimè Zambellus *in Reper. mor. verb. Confessor. quoad auctoritatem, n. 5.* & docet etiam novissimè Franciscus Zipæus *in Consult. Canonicis, lib. 5. tit. de pænit. & remiss. consult. 2.*

19. Unde pro coronide hujus resolutionis non desinam hic apponere verba P. Thesauri *in pract. de pænit. part. 2. verb. absolutio Sacramentalis, c. 2.* ubi sic ait: Amplia hanc conclusionem, ut procedat, etiamsi pœnitens bona fide confiteatur non approbato, seu alieno Sacerdoti sine licentia competente, vel Sacerdos etiam bona fide illum audiat, & absolvat: nam etiam tunc non perficitur Sacramentum: quia hæc irritatio actus non est pœnalis, sed diffinitiva, & ex natura rei, ob defectum jurisdictionis, sine qua non potest perfici hoc Sacramentum, ut Trident. *cap. 7. sess. 14. de Sacr. pænit. tex. in cap. dudum 54. de elect. & ibi Glossa*, & DD. communiter *in verb. decepta*: Unde talis confessio iteranda est habenti jurisdictionem circa illam. Joannes Andreas *in d. c. dudum*, Abbas *ibi num. 20.* Navarrus *in cap. placuit, de pænit. dist. 6. n. 180.* qui ponunt exemplum, si quis confiteatur Parocho intruso. Hucusque Thesaurus: qui tamen optimè observat Sacerdotem sine approbatione absolventem non incurrere aliquam censuram, vel irregularitatem. Sup. hoc in 10. p. tr. 4. Res. 37.

RESOL. XXVIII.

An qui bona fide confitetur cum Confessario valdè ignorante, teneatur postea confessionem iterare?

Et deducitur, quod quando quis integrè fassus est peccatum, quod fecit, dubitat tamen esse mortale, quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est confessio iteranda illius peccati si postea alteruter doctior factus, aut aliis consultis, novit id peccatum esse mortale, nisi aliunde confessio fuerit irrita? Ex par. 3. tr. 4. Res. 120. alias 121.

Sup. hoc in duabus Res. sequ. & Res. longe Res. 38. quamvis eins dost. in pro articulo mortis.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Vasq. *in 3. part. to. 4. quæst. 93. art. 3. dub. 1. num. 2.* quia bona fides ampliùs efficere non potest, quàm excusare à culpa pœnitentem accedentem ad Sacerdotem ignorantem.

2. Sed contrariam opinionem tuetur Henriquez *lib. 2. de pænit. cap. 14. num. 5.* ubi sic asserit; Qui bona fide confitetur ignoranti, quem postea novit nescisse distinguere inter mortalia, & venialia, non videtur cogendus iterare confessionem, quia ille potuit, & voluit benè dispositum absolvere, quamvis defecerit in prudentia circa medicinam & satisfactionem imponendam. Ita ille, & post illum Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 69.* sic asserens: Quando pœnitens integrè fassus est peccatum quod fecit, dubitabat tamen, an esset mortale. Quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est iterum confessio illius peccati repetenda, si postea alteruter doctior factus, aut aliis consultis novit id peccatum esse mortale, nisi aliunde confessio fuerit irrita, ut quia data opera quæsivit ille Confessorem ignarum, ac sufficientem ad ejus confessionem excipiendam. Sic Sanchez, & ego.

Sup. hoc in Res. 2. not. ... Res. 117. ... Notandum.

RESOL. XXIX.

An pænitens teneatur reiterare confessionem factam bona fide Confessario ignorante, licèt peccaverit Sacerdos, nisi bona fide excusetur?

Et an, in casu ignorantiæ proprii Parochi, possit pænitens confiteri alteri Sacerdoti absque licentia proprii Parochi? Ex par. 4. tr. 4. & Misc. Res. 201.

§. 1. NEgativè respondeo, quia dicta confessio non fuit invalida, & nulla, cùm actus pœnitentis cogniti, ut peccata sunt materia sufficiens absolutionis. Ergo absolutio supra illam cadens erit valida, licèt peccaverit Sacerdos (nisi bona fide excusetur) quia causa insufficienter cognita tulit sententiam absolutionis. Et ita docet Gabriel *in 4. distinct. 17. art. 2. quæst. 8.* Petrus Sotus *lect. 6. de confessione*. Ægidius Coninch, Suarez, & alii, quos citat, & sequitur Gaspar Hurtado *de Sacram. disp. 10. de pænit. diffic. 15.* quibus ego addo Franciscum Sylvium *in 3. part. D. Thom. quæst. 8. art. 5. quæritur 7.* unde dictam confessionem non esse repetendam docet Mercerus *de Sacram. in 3. par. D. Thom. quæst. 9. art. 1.* quod ego alibi etiam docui *in 3. part. tr. 4. res. 121.* Verùm ego ibi pro contraria sententia adduxi Vasquez, cui nunc addo Homobonum *in consult. casuum consc. volum. 2 par. 4. respons. 86.* Turrianum *de pænit. disp. 25. dub. 2.* Victoriam *in sum. de confessione, n. 168.* & alios, quia in tali casu absolutio fertur à judice, causa insufficienter cognita. Ergo, &c. unde utramque opinionem probabilem esse existimo. Sup. hoc in Res. prec. & in Res. seq. & quamvis eam articulo mortis lege tamen Res. cogn. Res. 31. — Quæ hic est Res. antec.

2. Non desinam etiam hic obiter adnotare in casu ignorantiæ proprii Parochi permitti pœnitentibus confiteri alieno Sacerdoti absque licentia proprii, ex *cap. placuit 9. qu. 2 de pænit. dist. 6.* Ita Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 93. art. 2. dub. 3.* Navarrus, & Medina, quos citat, & sequitur Hurtado *ubi supra diffic. 11.* quod intelligendum est, quando Parochus est adeo ignorans, ut confessio illi facta sit nulla, aut illicita, ratione ignorantiæ ipsius, secundùm posteriorem opinionem, quam *supra* posuimus, & etiam intelligitur, quando non est alius Sacerdos, qui ex privilegio, aut aliter habeat jurisdictionem delegatam. Sup. hoc in Res. 1. post seu & in tom. 5. tr. ... Res. 19. §. ...

3. Verùm his non obstantibus Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 2.* & Canus Bellet. *de pænit. punct. 5.* docent in tali casu non permitti pœnitentibus confiteri alieno Confessario absque licentia proprii; sed nostra opinio est probabilior. Vide Hurtadum *loc. cit.* Sup. hoc in Res. 1. post seq. §. 1. prope ... duas.

RESOL. XXX.

An confessio facta Sacerdoti ignoranti ea, quæ communiter sciri tenetur, sit invalida, & iteranda, & peccet talis Sacerdos illud Sacramentum ministrans?

Et an si pænitens confiteatur Sacerdoti ignoranti, ejus ignorantiam advertens, peccet mortaliter?

Et infertur, quod quamvis pænitens confiteatur aliquod peccatum ut veniale, quod verè sit mortale, non tenetur postea pænitens iterum confiteri tale peccatum, quia non est de essentia hujus Sacramenti, ut Sacerdos, & pænitens cognoscant totam gravitatem culpæ. Ex par. 5. tr. 14. & Misc. 2. Res. 22.

§. 1. ESse invalidam docet Richardus, Sylvester, Cajetanus, & Navarrus, quos citat, & sequitur Bossius *in Jubil. sect. 3. cas. 2. §. 5. num. 168.* quibus ego addo Petrum Ochagaviam *de Sacram. to. 2. dub. 2.* Vasq. *in 3. par. to. 4. q. 93. art. 3. dub. 2.* & ratio est, quia ad actum judicialem, qualis est confessio, requiritur cognitio causæ ex parte Confessaris, aliàs judicium inane erit, nam in tali casu absolutio daretur à judice causa insufficienter cognita, & Sacerdos ita ignarus in audiendis confessionibus ita se habet, ac si ille peccata non perciperet ob surditatem, somnum &c. ergo. Hæc sententia est probabilis. Sup. hoc in duabus Res. præced. & quamvis pro articulo mortis, lege tamen ini. Res. 12.

2. Sed non minus probabilem contrariam esse existimo, quam tuetur Præpos. *in 3. par. D. Th. qu. 7. de ministro Sacram. Pænit dub. 9. num. 66.* Hurtado *de Sacram. disput. 10. de pænit. diffic. 15.* Henriquez *lib. 2. cap. 14. §. 5.* Mercerus *in 3. part. D. Thom. de Sacram. quæst. 9. art. 1.* Sylvius *in addit. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. quæritur 7.* Didacus Nugnus *ibidem dub. 4.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disput. 22. sect. 6.* Filliucius *tom. 1. tract. 7. cap. 9. num. 254.* & Villalobos *in summa tom. 1. tract. 9. difficult. 68. num. 7.* ubi sic ait. [Aviendo potestad de orden y jurisdicion, aunque faltasse ciencia al Sacerdote (aunque pecaria administrando el Sacramento) seria valido lo que hiziesse, porque aqui ay materia, forma, y ministro con devida intencion, lo qual basta para hazer verdadero Sacramento.] Sic ille, & ante illum Joann. Valerus

rus *in different. ver. for. ver. nullitas, differ. 6. n. 1.* ubi ita ait. Infertur ex *l. Barbarus*, ubi est expositus Confessarius notabiliter ignarus, nesciens distinguere inter peccatum mortale & veniale, nec alia necessaria ad dictum Sacramentum benè administrandum; si aliàs communiter reputetur idoneus, quia approbatur ad confessiones recipiendas, tali communi errore & approbatione excusari pœnitentem bona fide ad eum accedentem, & validari confessionem, adeò ut non teneatur dictus pœnitens reiterare confessionem, etiam postquam rescierit ejus ignorantiam. Hæc Valentus, ubi citat Gabrelem, Adrianum, Medinam; Cordubam, & D. Thomam.

Sup. hoc sup. in Res. 38 ... in no.

3. Notandum est tamen quòd si pœnitens confiteatur Sacerdoti sic ignoranti, ejus ignorantiam advertens, peccavit mortaliter, ac proinde quantum est ex parte ipsius confessio, fiet nulla defectu doloris & integritatis confessionis. & in hoc casu sequenda erit prima sententia.

Sup. hoc lib. ... Quando ... integrè, & ... Res. 17 ... qui tamen.

4. Ex his à fortiori infertur, quòd quamvis pœnitens confiteatur aliquod peccatum ut veniale, quod verè est mortale, non tenetur postea pœnitens iterum confiteri tale peccatum, quia non est de necessitate & valore ejus Sacramenti, ut Sacerdos & pœnitens cognoscant totam gravitatem culpæ. Tum quia quando Confessarius scit discernere in communibus peccatis, an sint mortalia, necnè, quamvis aliqua minus communia ignoret, & apprehendat ut venialia, cùm sint mortalia, non est scrupulus injiciendus in pœnitentem, ut teneatur hæc iterum confiteri, quia aliàs sequeretur quoties Sacerdos non intellexisset circumstantias mutare speciem, etiamsi pœnitens illas sufficienter declararet, postea cognita ignorantia Confessarii a pœnitente, teneri iterum ea confiteri, quod onerosam nimis redderet confessionem. Et hæc omnia docet Valerus *ubi suprà num. 4.* ex Corduba, & Victoria.

5. Dicendum est igitur absolutè, quòd confessio non est invalida propter solùm defectum scientiæ Sacerdotis, modò cætera adsint, quia licèt Confessarius sit ignarus, si tamen sit approbatus, & habeat jurisdictionem, adsunt materia, forma, & Minister cum intentione; ergo si pœnitens agit bona fide, & sufficienter dispositus accedit. Sacramentum valebit. Deinde si ejusmodi absolveret in articulo mortis, absolutio teneret: ergo & extra illam, quia casus necessitatis non facit, ut quod alioquin est natura sua invalidum, sit propter ea validum. Neque est simile de Confessario, vel qui non sciret idioma pœnitentis, vel dormiret eo confitente, quia tunc Confessarius non audiret peccata, confessionemque peccatorum. Unde rectè ego contra Vasquez *in 3. part. tract. 4. res. 21.* docui talem confessionem non esse iterandam, etiam si pœnitens nescierit postea ignorantiam Confessoris; ut dixit Valerus *ubi suprà*, & alij.

Que hic est sup. Res. 38.

RESOL. XXXI.

An propter ignorantiam proprii Parochi possit subditus eligere sibi alienum Sacerdotem in Confessarium?

Et an liceat eligere Confessarium, relicto proprio, quando scilicet ille proprius nequam est adeò, ut pœnitens meritò timeat sibi damnum grave ab illo?

Et an, qui habet facultatem eligendi sibi Confessarium, possit eligere simplicem Sacerdotem non approbatum?

Et quid de Episcopis, Cardinalibus, & Regularibus circa hoc?

Et part. 11. tract. 5. & Misc. 6. Res. 30.

Sup. hoc sup. ex Res. 19 ... Res. 19 ... casus.

§. 1. COmmunis sententia Affirmat. Ita Medina *Cod. confess. quæst. 31.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 93. art. 2. dub. 3.* & alii. Et pro fundamento huius sententiæ adducam textum *in cap. placuit quæst. 2. de pænitentia dist. 6.* ubi sic habetur: *Placuit ut deinceps nulli Sacerdoti liceat quemlibet commissum alteri Sacerdoti recipere ad pænitentiam sine consensu ejus, cui se prius commisit, nisi per ignorantiam illius, cui peccans prius confessus est.* Dicunt tamen non sufficere quamlibet ignorantiam Confessarii. Sed debere esse in eo gradu, quo Confessionem redderet irritam. Addunt non posse eligi alienum, quando essent alii Confessarii apti, qui saltem ex commissione jurisdictionem haberent: quod tamen alii limitant, si habeant commissionem à Parocho, vel Episcopo, secus si à Papa: quia, si pœnitens non tenetur recurrere ad Papam, ita nec ad ejus commissarios. Item alii dicunt, non posse eligi alienum, quando esset aditus ad Episcopum. Alii addunt debere saltem peti facultatem ab ipso Parocho; quod tamen alii rejiciunt. Alii extendunt hanc facultatem ad alios casus similes, ut si Parochus soleat revelare confessionem, vel provocare ad malum: imò Gabriel extendit ad casum quo Parochus esset excommunicatus, aut suspensus. Alii cum quibus Vasquez, volunt solùm habere locum in casu ignorantiæ.

Sup. hoc sup. in Res. 39 §. ult.

2. Verùm alii negativam sententiam tenent, & latè probant textum illum *in cap. placuit*, non concedere talem facultatem; nam ibi tantùm sermo est de eo qui volebat utcumque confiteri, sed de eo qui volebat pœnitentiam sibi pro delicto publico impositam evitare, qualis olim imponebatur; recurrendo ad alium Sacerdotem, & hoc prohibet Papa nisi in casu ignorantiæ.

3. Et ita hanc sententiam tenent viri doctissimi ex Societate Jesu, Suarez *ubi suprà*. Cardinalis Lugo *de Sacram. Pœnitentia, disp. 19. sect. 1. num. 11.* Coninch. *de Sacram. disp. 8. dub. 2. num. 14. & dub. 9. num. 64.* quibus addo novissimè Dicast. *de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 10. dub. 21. num 454.* qui tamen optimè cum Suarez *disp. 27. sect. 2. n. 21.* observat sententiam affirmativam Vasq. & aliorum superiùs allatam esse satis probabilem.

4. Sed hic non debemus observare, aliquos assignare alium casum, in quo licet eligere Confessarium relicto proprio, quando scilicet ille proprius nequam est adeo, ut pœnitens meritò timeat sibi damnum grave ab illo. Ita Richardus, Paludanus, Gabriel, Bonaventura *dist. 17. & 19.* Adrianus *quæst. 5. de Confess.* Sylvest. *Confessio 1. q. 6.*

Aug. hoc inf. lege dub. §. 1. Res. 19.

5. Sed hanc opinionem recentiores aliqui asserunt esse sine fundamento. Verùm Dicastillus *ubi supra num. 460.* putat, quod licet tutius, & melius sit ordinariè differre confessionem, tamen si per multum tempus carere deberet Confessario, nisi confiteretur apud capacem, & approbatum, prudenter credi potest ratihabitio de præsenti; etiamsi ille non haberet alioquin jurisdictionem: neque enim credendum est, quòd Prælatus velit eum carere tanto tempore confessione. Si necessitas esset gravis periculi, cessat difficultas; Ecclesia enim in periculo mortis dat jurisdictionem. Ita ille.

6. Sed hic quæro obiter, an qui habet facultatem eligendi Confessarium sibi, possit eligere simplicem non approbatum. Et affirmativam sententiam in aliquo casu tenet Dicast. *de Sacram tom. 2 tract. 8. disp. 10. dub. 22. num. 469.* ubi sic ait: Imo salvo meliori judicio, si fortè ea facultas eligendi Confessarium data sit viro alicui docto, & prudenti, non videtur improbabile posse præsumere, quod qui concessit eam facultatem, novitque hominis doctrinam, & prudentiam, voluerit ejus arbitrio etiam relinquere approbationem Confessarii pro se, maximè cùm per scientiam pœnitentis suppleri possit defectus scientiæ in Confessario. Ita ille. Verùm hæc opinio mihi non placet nam posset applicari omnibus Episcopis, qui tamen ex declaratione Gregorii XIII. stante eorum facultate eligendi Confessarium non possunt eligere nisi approbatum ab Ordinario, ut alibi ego docui, & me citato tenet etiam Dicast. *ubi supra*. Ideo ego negativæ sententiæ adhærendum esse puto, stante Concilio Tridentino *sess. 23. cap. 15.* quia in generali concessione non veniunt intelligenda ea, quæ Superior non concederet, si specialiter rogaretur; Summus autem Pontifex, nisi expressè aliud concedat, non censetur concessurus, si specialiter rogaretur, facultatem confitendi cuicumque Sacerdoti, cùm periculum sit, ut pœnitens sacerdoti rudi, & indocto, aliterve inepto confiteatur. Ita Vasquez *quæst. 93. art. 2. dub. 3. num. 3. & art. 3. dub. 4. n. 2.* Suar. *disp. 26 sect. 4. n. 9. & disp. 27 sect. 4.* Vivald. *de Confess. n. 26.* Regin. *lib. 1. n. 178.* & alii.

Sup. hoc sup. lege dub. §. pen. & ult. Res. 16.

Alibi in to. ... Res. 92 ... Res. 97 ... quarto ...

7. In uno tamen casu affirmativam sententiam admitto, nempè in Regularibus, quando habent licentiam à suis Superioribus eligendi sibi Confessarium; nam Tridentinum *loc. cit.* nihil disposuit in ordine ad confessiones Regularium, licèt negent aliqui propter id conveniens judicatum in sæcularibus, quia scilicet fortè eligeretur Confessarius non aptus. Ita Canus *relect. de pænit. part. 5.* Gloss. *in cap. si Episcopus de pænit. & remiss. in 6.* Vasq. *quæst. 93. art. 2. dub. 5.* Ochag. v. *quæst. 36.*

Ap. hoc ... Res. ... Res. 92 ... Res. 94 ... 97. 98. & 99. ...

8. Sed non est deserenda nostra opinio, quam tuetur Paludanus *in 4. dist. 17 quæst. 4. art. 3.* Gabriel *quæst. 2. dub. 5.* Sotus *dist. 18. quæst. 4. art. 3.* Adrianus *quæst. 5. de confessione dub. 1.* Antoninus *tit. 17. cap. 17.* Medin. *C. de confess. quæst. de Sacerdote alieno.* Ratio est, quia concedi potest facultas eligendi Confessarium non Parochum, & non approbatum, ac proinde quando generaliter, & absque restrictione conceditur facultas, maximè religiosis, qui non comprehenduntur illa regula generali Trident. potuerunt eligere etiam non approbatum: potestque pœnitens prudenti quadam diligentia cavere, ne eligat non idoneum, sive interrogando ab iis, qui norunt Confessarium, sive aliqua alia via potestque potiori ratione Religiosus, quam sæcularis præsumere sibi datam fuisse eam facultatem cum ea amplitudine, quia nimirum lex illa Trident. non lata fuit pro Religiosis: atque adeo quamvis pro sæcularibus præsumi possit oppositum, nec voluisse, nisi aliud exprimat, dispensare in lege

Tri-

Tridenc. non est cur præsumatur de Religiosis ea lege nun comprehensis.

9. Dices secundò, sequeretur ex nostra opinione eminentissimos Cardinales non posse eligere sibi Confessarium nun approbatum ab Ordinario.

* Alibi suprà in Ref. 21. §. Quæro secundò, & signanter pro hoc n. ibi in aliis Resol. ejus propinquis.

10. Respondeo, aliquos hoc asserere: sed ego illos * alibi reprobavi; quod probatur ex praxi nota Pontifici, & ita me citato docet Dicast. *ubi suprà*

RESOL. XXXII.

An, qui in articulo mortis confiteatur Confessario prorsus ignaro, confessio, hoc non obstante, esset valida?

Et an in tali casu, si æger, v.g. convaluerit, teneatur denuò iterum illa peccata confiteri?

Et an supradicta procedant non solùm in casu extremæ necessitatis, sed etiam in gravi necessitate?

Et quid sit dicendum, & faciendum, si aliquis bona fide confiteatur ignoranti Sacerdoti extra illud periculum?

Et doceтur, peccare, qui ineptum, ignarum, indoctum, & non idoneum eligit Confessarium. Ex part. 11. tr. 4. & Misc. 4. Resol. 10.

Quoad hoc quamvis non pro articulo, seu periculo mortis, sed extra longe tamen supra Ref. 28, 29. & 30.

§. 1. NEgativè respondet Ochagavia *de Sacrament. tract. de pœnit. quæst. 38. num. 4.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 93. art. 3. dub. 2. num. 2. & 3.* ubi sic ait; subdit tamen Sylvester, quòd confessio hujusmodi facta in extrema necessitate etiam ignorantissimo Sacerdoti confert gratiam, & esset verum Sacramentum; sed postea elapso periculo necessario iteranda: Unde aliqui idem docent, quando aliquis bona fide confiteretur Ignoranti Sacerdoti extra illud periculum. Hæc tamen duo, in primis malè cohærent esse verum sacramentum, & validam confessionem, & iterandam, cùm nullus teneatur peccata legitimè confessa iterum confiteri, maximè quando ei non imponitur ab alio nova obligatio, ut suprà explicavimus; sed solùm attendimus institutionem Sacramenti. Prætorea opinio hæc falsa est, quia in extrema necessitate non variantur ea quæ sunt de essentia Sacramenti, & quæ requiruntur ex parte ministri; ita sunt tunc necessaria sicut extra illum articulum; quod similiter verum est, quando confessio fieret bona fide; neque enim bona fides amplius efficere potest, quàm à culpa excusare nova pœnitentem accedentem ad Sacerdotem ignorantem.

2. Nihilominus sententiam Sylvest. in extrema necessitate ita censerem veram, si tamen Sacerdos non esset prorsus ignarus, sed aliqua peccata etiam communia ignoraret, alia verò benè distingueret; si tamen alius non esset Sacerdos, hic enim locum haberet ratio, ne fieret integra confessio, sed licèt ex parte pœnitentis fieret, si ex parti Sacerdotis non integrè judicaretur, valida esset, sicut enim necessitas excusat pœnitentem ab integra confessione ex parte ipsius; sic necessitas ex parte Sacerdotis; & hæc esse potest ignorantia, ut diximus. Sed tunc non esset repetenda confessio omninò, sed tantùm ex ea parte, qua non fuit integra ex parte Sacerdotis, quia cætera peccata verè confessa fuerunt: extra illum verò casum: etiam si alius non sit, non potest fieri Sacerdoti ita ignoranti confessio, cujus tamen oppositum insinuare videtur Sylvester, & ratio hujus colligitur apertè ex dictis. Ita Vasquez.

3. Sed hanc sententiam falsam vocat novissimè Thomas Hurtadus *tom. 2. tract. 12. cap. 1. Ref. 34. §. 2. dub. 4. n.* 2069. At ego libenter abstineo, à censura opinionum Doctorum virorum; relicta itaque censura audiamus rationem Hurtadi, qui sit in illo articulo mortis, quando non adest alius Sacerdos, nisi ille prorsus illiteratus, cùm in illo casu, nullus sit casus reservatus, nec fieri debeat, nec possit aliqua detentio absolutionis; sicut sufficit quod quis det signa contritionis; absque eo quod applicet aliquod peccatum in particulari, circa quod exerceatur judicium Sacerdotis in particulari, ut in illo articulo possit absolvi (ut tenent Auctores contrarii) dans signa penitentiæ, absolutio valida erit absque dubio, si verba absolutionis proferantur cum intentione faciendi quod facit Christus, quam cùm non possit habere Sacerdos amens, omninò validè non absolvit.

4. Sed non deseram hic etiam opponere verba Card. Lugo *de pœnit. disp. 21. sect. 4. nu. 73.* ubi ita asserit; Peccat qui ineptum eligit ad hoc officium, & non solùm Prælatus, sed etiam pœnitens, qui habet facultatem eligendi Confessarium, & scit hunc non esse idoneum; licèt si approbatus peccat eum eligendo, nisi talis sit pœnitens, qui sua doctrina possit supplere inscitiam Confessarii, ut dictum est.

5. Excipitur casus necessitatis, ut in articulo mortis, in quo licèt Sacerdos sit ignarus, & indoctus, debet audire confessionem, & absolvere: quia scientia Confessarii requiritur ad integritatem confessionis; cùm autem in illo periculo non requiratur materialis integritas, sed sufficiat percipere aliquod peccatum, vel etiam peccatum in genere: non obstabit Confessarii inscitia in eo casu; Unde idem dicendum erit, quando Christiani, qui apud infideles in servitute detinentur non habent nisi unum Sacerdotem ignarum, & indoctum, ut docet Suarez *n. 6.* quia illa etiam reputatur necessitas moraliter æterna. Hæc Lugo.

6. Nota verò, quòd post hæc scripta invenio sententiam affirmativam Thomæ Hurtadi, docere etiam plures DD. quos citat, & sequitur Leander *de Sacram. to. 1. tr. 5. disp. 11. qu. 105.* sed ut verum fatear non videtur loqui de Sacerdote prorsus ignaro, de quo loquebatur Vasq. *ubi suprà*, sed de Sacerdote ignaro, ita ut peccet audiendo confessiones, de quo etiam loqui videtur Eminentiss. Lugo. Unde non videtur obstare sententiæ Vasquezii.

7. Verum ego libentius adhæreo sententiæ Thomæ Hurtadi, dummodò talis Sacerdos ignarissimus proferat formam & habeat intentionem faciendi, quod facit Ecclesia.

8. Sed difficultas est, an in tali casu, si æger v.g. convaluerit, teneatur denuò illa peccata confiteri, & negativè respondet Thomas Hurtadus *ubi supra nu.* 2070. Quia confessio illa valida est, verumque Sacramentum, pœnitensque ex parte sua peccata omnia subjicit clavibus, & judicio Ecclesiæ; ergo non manet obligatus iterum illa confitendi ex vi Sacramenti, nisi aliàs in pœnitentiam hæc obligatio ei imponatur.

9. Itaque qui in periculo mortis validam fecit confessionem Sacerdoti omninò illiterato, jam quantum est ex parte sua, subjecit peccata clavibus, de quibus, etsi nescierit judicare Sacerdos, sicut non obstat validitati confessionis, ut mihi est evidens, ita non inducit obligationem faciendi aliquam restitutionem: Ille tamen qui confessus est, datis dumtaxat signis contritionis tenebitur extra periculum subjicere peccata clavibus, quia ea in speciali nunquam subjecit.

10. Sed circa hoc habeo maximam difficultatem, & ad argumentum Hurtadi respondeo distinguendo, quod ille talis subjecit omnia peccata clavibus materialiter, concedo; subjecit omnia Peccata clavibus formaliter, nego: ergo tenetur novam confessionem repetere. Probo consequentiam, nam si Germanus v.g. in periculo mortis omnia peccata sua confessus esset lingua Germanica cum Confessore Italo, qui idioma Germanum nesciret, & cui saltem propter tunsionem pectoris, vel per alia signa contritionis, absolutionem impenderet; utique postea teneretur confessionem repetere, quia fuerint illa peccata materialiter clavibus subjecta, non tamen formaliter; sic etiam si quis omnia peccata confiteretur cum Confessario, qui per medietatem confessionis dormivit, si postea pœnitens id sciret, teneretur saltem illa peccata à Confessario non audita iterum confiteri; quia non fuerunt clavibus subjecta formaliter, sed materialiter.

11. Sic, & in casu nostro contra Hurtadum dicendum erit, & ita hanc sententiam præter Sancium ab ipso citatum, docet alter Hurtadus ex Societate *de Sacramentis disp. 10 de pœnit. diffic. 15.* ubi sic ait: Observandum est, in quo non pauci conveniunt, in casu extremæ necessitatis non solùm validè, sed etiam licitè confessionem fieri Sacerdoti sic ignoranti, dum percipere possit facta pœnitentis, ut peccata; sicut etiam in casu extremæ necessitatis validè, & licitè fit à pœnitente confessio peccatorum in genere, & in communi, quando aliud non potest. Imò non tantum in casu extremæ necessitatis, sed etiam in casu gravis necessitatis id potest licitè fieri, ut si defectu aliorum Confessariorum populus aliquis longo tempore destitutus maneret, quia tunc melius erit confiteri sic ignoranti, postea tamen si adsit Confessarius idoneus, & non ignorans, repetenda est huic confessio suo tempore. Ita ille.

12. His tamen non obstantibus puto sententiam Thomæ Hurtadi esse satis probabilem, nam in supradictis casibus Confessarium saltem, suppono, cognovisse peccatum sub confusa ratione peccati, quod sufficit ad validitatem absolutionis, & ne illa peccata denuò sint confitenda, & ita docet Joannes Præpositus *in 3. part. D. Thom. quæst. 7. de ministro pœnitentiæ dub. 9. num. 66. & 67.* ubi probat, quod ut Sacerdos validè absolvat, sufficit, ut saltem cognoscat peccatum sub confusa ratione peccati. Prior pars ab omnibus supponitur, & patet; quia nisi generalem rationem peccati possit percipere, non potest scire utrum illi subjiciatur materia sacramenti.

13. Confirm. non alia de causa requiritur, ut præter externorum sonum verborum aliquo modo percipiatur peccatum, & id, quod profert, quam ut peccatum aliquomodo cognoscatur.

15. Po-

14. Posterior autem pars patet, quia in articulo mortis talis notitia sufficit ad valorem absolutionis; ergo ea ex se sufficit ad hujusmodi valorem; videtur etiam patere in eo, qui confitetur peccatum abstrusum, cujus conditionem Sacerdos planè ignorat, an scilicet sit veniale, an mortale, solùm advertens esse peccatum; eo enim casu validè absolveret: si non requiratur major notitia actualis ad valorem absolutionis; non potest solidè requiri major habitualis, tenet Suarez *disp.28.sect.2.num.22.*

15. Unde dico, quòd si pœnitens tali sacerdoti bona fide integrè sit cõfessus sua peccata quoad numerum, & speciem, non tenetur confessionem repetere, quia verè totam suam causam exposuit, ut in re se habuit, & prout in hoc foro requiritur, & contrarium innumeros scrupulos pareret, dum quis perpetuò esset anxius, num Confessarius intellexerit gravitatem, & speciem peccati.

16. Confirm. si confessio deberet repeti, eo quod Confessarius non percepisset conditionem peccati, sed stetisset in generali ratione, eadem deberet repeti, quod certè ingens tormentum afferret conscientiis; sic enim unusquisque poterit dubitare, num confessarius benè intellexerit casum, præsertim si post modum advertat illum non esse ita doctum, quod laqueum conscientiis injicit; dixi bona fide, quia si quis mala fide procedat quærens, vel potens advertere Confessarium esse ignarum, & qui causam non possit dijudicare, tenetur confessionem repetere; cùm enim in eo mortaliter peccaverit, non est legitimè dispositus ad absolutionem recipiendam, qui tamen confitetur in eo loco expositis, non facilè sibi debet scrupulum hac in parte facere. Et hæc omnia docet Præpositus, *ubi suprà*, quæ satis faciunt in favorem, & pro probabilitate scientiæ Patris Thomæ Hurtadi.

RESOL. XXXIII.

In quodam Monasterio Monialium quidam Confessarius inter audiendas confessiones aliquando dormiebat, unde non intelligebat aliqua peccata, quæsierunt tamen postea, an dictæ confessiones essent iterandæ? Ex part. 3.tr.4.Resol.108. alias 109.

§.1. RESponderunt aliqui affirmativè, quia confessio est accusatio sui ipsius. Ergo erit nulla, si non à judice intelligatur, & adducebant Sylvestrum *verb. confessio 1.quæst.3.* & alios.

2. Sed ego consului supradictas confessiones non esse iterandas cum Henriq.*lib.5.cap.14.nu.5.* & novissimè invenio hanc sententiam docere etiam Layman *in Theol.mor.lib.4. tract.6 cap.9.nu.5.* ubi sic asserit. Si pœnitens bona fide sua peccata aperuit, culpa in solo Confessario resedit obsurditatem, vel animi distractionem, arbitror datam absolutionem validam & fructuosam esse, propterea quòd essentia, & effectus Sacramenti Pœnitentiæ consistere possit absque integra, & specifica peccatorum explicatione, si ea sine ulla culpa pœnitentis, summque dolorem Sacerdoti explicantis intermittatur. Nihilominus si pœnitens postea cognoscat unum, vel plura peccata mortalia Confessarium nullo modo intellexisse, debet ea sola cum aliis postea commissis in sequenti confessione iterum explicare, quia semper manet explicatio peccata omnia mortalia secundùm speciem, & numerum Sacerdoti judicandi, ut omnibus absolutie directè, & in specie conferatur.

RESOL. XXXIV.

An si Confessarius non intellexit integra peccata pænitentis, sit ab ipso iteranda tota confessio, si bona fide fuerit facta, vel teneatur pænitens repetere sola peccata non intellecta à Confessario? Ex part.4.tract.4.& Misc.Res.198.

§.1. PRo sententia negativa *in 3.par. tract. 4.resol. 109.* Alias est *Resol.* 108.quæ hic est antecedens. Adduxi Paulum Layman Societatis Iesu, quam scio alicui displicuisse, immeritò quidem, & ideò hanc sententiam novissimè docet Gulielmus Mercerus sacræ Theologiæ Professor eximius in accademia Lovaniensi *in suis comment. ad 3.par.D.Thomæ quæst.9.art.* 1. ubi sic asserit: Putant aliqui iterandam esse confessionem si intelligatur Confessor fuisse ignorans, aut intellexisse pœnitentem. Sed hoc casu Gabriel, Sylvester bona fide confessum esse validè absolutum probabiliter existimat: quia nihil defuit ex parte pœnitentia; & Confessor sciens; ac volens formam debitam adhibuit. Nec refert; quòd statum pœnitentis absolutè non intellexerit; quia neque id accidit ex vitio pœnitentis, neque absolutè requiritur ad substantiam Sacramenti, ut patet ex eo, qui sic in mortis articulo absolvitur. Ita Mercerus, unde apparet satis probabilem esse opinionem, quam *loc.cit.* olim docui cum docto viro Paulo Laymano, non teneri repetere nisi sola peccata non intellecta à Confessario.

RESOL. XXXV.

Utrum, quando confessio repetenda est cum eodem Confessario, quia fuit invalida; & unico verbo pænitens confitetur peccata in confessione invalida distinctè confessa, possit Confessarius absolutionem impendere, si non solùm non recordetur peccatorum; sed etiam neque pænitentia imposita? Ex part.4.tract. 4.& Misc.Resol.203.

§.1. HIc casus potest frequenter accidere, & ad illum affirmativè respondet Gulielmus Mercerus *de Sacrament.in 3.par.D.Tho. quæst.9.art.1.* ubi sic ait: Ex parte Confessoris, ut rectè suo officio fungatur, observandum est; cùm si prius pœnitentiam imposuerit; non indigere recordatione peccatorum nec pœnitentiæ impositæ, contra Navarrum; sed sufficiet; quòd recordetur hunc fuisse confessum, & quòd postea nihil grave commiserit; in quo standum est ejus testimonio; si verò pœnitentiam non imposuit, & neque in particulari, neque secundùm aliquam confusam, & moralem rationem recordatur status conscientiæ ipsius pœnitentis; postulare debet iteratam notitiam, ut imponat pœnitentiam condignam. Si tamen absolveret absque repetitione hujusmodi, licèt fuerit mutilum Sacramentum, esset validum, quia haberet omnia essentialia. Ita Mercerus.

2. Verùm aliquibus magis placent in tali casu ea, quæ docet Gaspar. Hurtado *de Sacrament.disp.8.de pænitent.diffic. 8.* ubi sic asserit. Nos verò existimamus, quòd si Confessarius pœnitentiam imposuit, & ea est ipsi nota, vel ipsi sit nota à pœnitente, non est necessarium, quòd ei fiat iterum distincta peccatorum confessio, quia ad absolvendum sufficit, confessionem fuisse à pœnitente distinctè factam, & distinctè à Confessario perceptam; & ob impositam pœnitentiam, & horum notitiam, quia absque fundamento amplius exigitur. Si autem Confessarius non imposuit pœnitentiam, vel non taxavit illam, aut si imposuit, vel taxavit, & non recordatur illius, nec habet notitiam aliàs sufficientem ad eam prudentor taxandam, necessarium est quòd ipsi fiat confessio major, quam qui in illo unico verbo confitendo peccata in confessione invalida facta; sed non requiritur confessio distinctè facta, sed sufficit confessio aliqua confusa peccatorum antea distinctè confessorum talis, qualis sufficit, ut Confessarius acquirat notitiam sufficientem ad prudenter taxandam pœnitentiam, quia tunc ad id tantùm requiritur nova confessio peccatorum antea distinctè confessorum. Hæc Hurtado.

RESOL. XXXVI.

Quomodo agendum est cum pænitente confessionem invalidam faciente, dicente tamen: accuso me de omnibus peccatis; quæ in confessione invalida aperui, & de peccato v. gr. quod tacui, *absque eo, quod repetat distinctè peccata invalidè confessa?*

Et quid in dicto casu, si Confessarius non recordetur de statu pænitentis in communi, quem tunc habebat pænitens, vel saltem pænitentiæ injunctæ, &c. Ex par.5.tr.14.& Misc. 2. Res.52.

§.1. HIc casus quia sæpius potest accidere, erit satis plausibilis Confessariis, & pœnitentibus. Prima sententia tenet repetenda esse peccata in speciali, quia cùm Confessarius nullo modo recordetur peccatorum saltem in confuso, aut ratione sui effectus, qui est pœnitentia imposita, perinde se habet, ac ille, qui nunquam talem confessionem audivisset. Deinde Confessarius est judex, qui pœnam injungere debet pro peccatis invalidæ confessionis, & judicium ferre de illis in hac secunda confessione: cùm illa prior fuerit nulla; ergo debet habere notitiam illorum in hac secunda confessione: ergo si omninò non recordatur, debet pœnitens iterum ea repetere. Ita Paludanus, Divus Antoninus, Sylvester, Navarrus, & Valentia, quos citat Faustus *de Sacram. Pænitentia tom.1. lib.4.quæst.*222.

2. His tamen non obstantibus (attendas quæso amice Lector) Jacobus Granado *in 3.par.de Sacram.contr.7. tract.9. disp.2.s.n.5.* existimat in prædicto eventu sufficere, si pœnitens in generali se accuset de omnibus peccatis, quæ in priori illa confessione invalida fuerat confessus; quantumcumque Confessarius nec illorum, nec pœnitentiæ recordetur:

ma confessione solùm dicantur aliqua peccata: non dictis aliis, quando alioqui nulla alia causa sufficiens ad dimidiationem confessionis intercedat, præter voluntatem Confessarii, & pœnitentis.

9. Quinta ratio desumitur ex eo, quod probabile est posse dari confessionem validam, & informem, hoc est, effectu gratiæ, per quam confessionem satisfiat præcepto. Et hæc omnia latè P. Ferrantinus ibi conatur probare, unde putat firmare probabilitatem suæ sententiæ.

10. Sed ego puto illam esse singularem, & pace viri doctissimi esse refellendam, nec omninò practicandam, communiter enim DD. asserunt, & probant, in tali casu pœnitentem, quando confitetur cum diverso Confessario, cum quo non fecit confessionem sacrilegam, teneri denuò omnia peccata confessa iterum confiteri, & sic est praxis, & consuetudo Ecclesiæ, à qua non esse recedendum omnis ratio exposcit. Unde adversus Patrem Ferrantinum adducam tantùm ex sua Societate aliquos DD. ut Dicastill. *de Sacrament. tom. 2. tract. 8. disputat.* 8. *dub. 5. num* 106. ubi quærens, an in confessione invalida repetenda, necesse sit iterum omnia peccata distinctè confiteri perindè atque si non essent confessa, sic respondet: Statuendum in primis est, si confessio fiat alteri distincto Confessario, esse repetenda omnia, in quo non video Authores discordare, tunc enim illi absolventi standa est plena notitia, nec enim illa absolvet, quæ non novit. Ita ille; cui adde Eminentissimum Cardinalem Lugo *de pœnitent. disp. 16. sect. 15. §. 3. num.* 627. ubi sic ait: Communiter responderi solet, quando confessio fit diverso Confessario, repetendam esse totam, quando fit eidem, non esse repetendam, si ille recordetur, vel peccatorum, vel status pœnitentis, vel pœnitentiæ impositæ, sed sufficere uno verbo accusare se de omnibus, quæ prius dixerat, addendo, si quæ sunt alia peccata, vel peccatum in illa fortè confessionem omissum.

Sup. hoc sup. in princ. hujus Res. & in aliis ejus princ. not.

11. Hinc Gaspar Hurtadus *de Sacrament. Pœnitent. disp.* 8. *diffic.* 8. Quærens, utrum quando confessio repetenda est quia fuit invalida, necessarium sit iterum peccata distinctè confiteri, ac si non fuissent confessa; respondet; Difficultas hæc non procedit, quando confessio antea invalida repetenda est diverso Confessario, quia tunc ita distinctè repetenda est, ac si nunquam fuisset facta, sed quando repetenda est eidem Confessario. Et idem asserunt communiter Doctores.

12. Itaque relicta sententia Patris Ferrantini, & loquendo in casu quo confessio efficiatur cum eodem Confessario, dico non esse repetendam jure gratiæ confessionem; sed si per illam sic in communi repetitam confessionem Confessarius habet, quando absolvit, aut quando injungit pœnitentiam, & remedia, tantam, & talem notitiam, quanta, & qualis sufficit ad injungendam pœnitentiam, & salutaria remedia, cognoscendumque statum pœnitentis, id videtur sufficere ad rationem illius judicii Sacramentalis. Unde si Confessarius pœnitentiam imposuit, & remedia adhibuit pro cæteris peccatis jam explicatis, sufficiet explicatio illius quod relictum est, & explicatio peccati, quod commissum est, relinquendo illud, aut sufficiet explicatio doloris, qui tunc in ea confessione invalida defuit, ut jam absolutio valeat. Itaque si Confessarius prius in confessione invalida pœnitentiam imposuit, & ea est ipsi nota, vel nota ipsi fit à pœnitente, vel saltem recordatur quod ipse imposuerat pœnitenti salutarem pœnitentiam, cujus ipse pœnitens meminit, non est necessarium, quod Confessario fiat iterum distincta peccatorum confessio, sufficit enim confessionem fuisse aliquando distinctè illi factam à pœnitente, & à se impositam pœnitentiam, nec videtur esse fundamentum amplius exigendi ex parte Confessarii. Quod si Confessarius non imposuit pœnitentiam, nec illam taxavit, vel si id fecit, nec ipse, nec pœnitens recordantur qualis fuerit, & quanta; nec habet notitiam aliàs sufficientem ad eam prudenter taxandam, & imponendam; tunc necessarium est, quod ipsi fiat major confessio, quàm illa, quæ fit unico, & generali verbo; non tamen requiritur confessio omninò, & distinctè facta, sed sufficit talis, qualis satis est, ut Confessarius inde acquirat notitiam sufficientem ad prudenter taxandam pœnitentiam; ad id enim tantùm requiritur nova confessio peccatorum, quæ jam antea distinctè explicata fuerunt. Ad causandam autem in Confessario notitiam sufficientem ad taxandam, & injungendam pœnitentiam, & remedia, non requiritur confessio omninò distincta, sed sufficit illa confusa notitia, qualis post longam pœnitentis confessionem, solet in Confessario manere.

13. Ex quibus pro praxi Confessariorum non deseram hic apponere aliqua notanda, quæ adducit Dicastillus *ubi suprà num.* 14. *usque ad num.* 122. dicit enim primò contra Suarez, non esse necessarium iterum integrè repetere eidem Confessario confessionem quando prior non habuit effectum ex defectu doloris in pœnitente.

14. Dicit secundò, confessio facta Sacerdoti non habens jurisdictionem, aut nondum Sacerdoti, non potest ipsa sola per se servire, ut ea vi illius absolvatur, qui fecit illam (& in hoc sensu puto esse veram Adriani, Paludani, Suarii, & aliquorum aliorum doctrinam) sed necessarium est, quod aliqua ratione repetatur confessio coram illo jam habente requisita, ut sit ejus fori judex. Dixi non posse ipsam per se solam servire, quia ipse per se non fuit facta coram legitimo judice, eaque propter per solam illam non posset absolvi pœnitens; potest tamen ea notitia tunc habita servire, ut si accedat summaria quædam renovatio illius possit absolvi, ad quod sufficiet in Sacerdote illa notitia, & memoria, quæ manet ex illa priori narratione peccati: illa enim supposita, illa summaria renovatio sufficientem præbet materiam, & est sufficiens manifestatio peccatorum Sacramentalis, ut Sacerdoti constet satis materia, quæ illi judicanda proponitur.

15. Dicit tertiò, quando Confessarius audita confessione, nondum imposuit pœnitentiam, & omninò immemor est status pœnitentis, non satis est, quod pœnitens det illi peccatorum aliquam confusam notitiam. Hæc assertio est contra Gasparem Hurtadum *disput.* 8. *de pœnit. diffic.* 8. ubi putat satis esse quod pœnitens tunc det confessario notitiam aliquam mediam, quæ nec sit unico verbo se referendo ad priorem notitiam, nec distincta reiteratio prioris confessionis, sed confusa quædam confessio peccatorum antea distinctè explicatorum, quam putat sufficere ut confessarius tunc possit prudenter taxare pœnitentiam: Oppositum ergo verum puto. Quia judicium debet formari à confessario ex notitia, quam ipse, vel habet adhuc, vel processit ex illa, quam prius habuit juxta dicta; non potest autem à confessario procedere ex tali notitia, nisi illius aliqua ratione sufficienti ad formandum judicium memor sit, & ad imponendam salutarem pœnitentiam juxta doctrinam Tridentini docentis *sess. 14. c. 5.* ad hunc finem curationis requiri notitiam peccatorum mortalium in specie; & numero, quia quod ignorat, medicina non curat.

16. Et tandem pro coronide hujus resolutionis apponam etiam hìc ea, quæ *ubi suprà num.* 123. subdit Dicastillus, ubi sic ait. Pro praxi advertendum est, quod si præcessit aliquando notitia distincta data Sacerdoti, quando jam erat legitimus judex, & ille adhuc immemor judicii, quod tunc formavit, & pœnitentiæ, quæ esset imponenda, adhuc pergat, & absolvat, licèt id non licitè faciat, non prius denuo procurando distinctam notitiam requisitam ad prudenter judicandum, valebit quidem confessio, & erit non solùm valida, sed directa quoque absolutio ab illis, quæ ut judex audivit, illicita tamen. Si verò notitia illa prior distincta data non fuit judici, sive quia tunc temporis homo ille nondum erat Sacerdos, sive quia non habebat tunc requisitam jurisdictionem absolvendi ab illis peccatis, & nihilominus postea factus Sacerdos, & judex absolvat pœnitentem bona fide procedentem, utendo notitia confusa, quam denuo accipit, judicandum erit de illa absolutione quoad valorem, & fructum gratiæ, perinde atque de confessione, quæ confertur moribundo, quando solùm in confuso, & non distinctè confitetur, quia non aliter potest; licet enim talis confessio, & absolutio valeat ad gratiam, manet nihilominus in pœnitente obligatio ad distinctè confitendum peccata, à quibus tunc fuit absolutus. Hoc itaque dicendum est in casu de quo agimus. Cùm enim confessarius non habuerit distinctam notitiam, vi cujus suum munus præstaret, debet postea pœnitens, si defectum illum intellexerit distinctè clavibus subjicere peccata suo tempore, quod nondum factum est. Et simili olim discursu utebantur viri gravissimi, inter quos noster Arrubal, vir ingenio, virtute, atque doctrina clarus, & posthumis tomis editis in primam partem nobilis scriptor, à quo publicè in solemni quadam disputatione, dum esset meus Professor hanc doctrinam hausi. Ita Dicastillus.

Sup. doctr. hujus § lege §. … & in aliis ejus annot.

17. Vide etiam circa superius dicta Coninch *de Sacram. disp. 7. dub.* 19. *num.* 109. Bonacinam *de Sacram. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. num.* 15. Suarez *tom. 4. disp.* 23. *sect.* 6. & alios penes ipsos, cum Cardinali Lugo *ubi suprà*, qui *num.* 643. rectè observat posse frequenter accidere, ut pœnitens, qui diu eidem confessario confessus est, possit uno verbo reiterare omnes illas confessiones: dicendo, *Accuso me de iis omnibus, quæ tibi in aliis confessionibus confessus sum*. Potest enim frequenter fieri, quod confessarius hic, & nunc habeat æqualem, vel majorem fortè notitiam confusam de peccatis illis vel de statu pœnitentis per illas omnes confessiones explicato, quàm habeat alius confessarius, quando actu absolvit post lon-

Sup. hoc in tr. 4. Res. 17. prope finem, vers. Ex quo infertur.

longam confessionem generalem per plures dies factam: Si ergo hæc memoria confusa sufficit, sufficiet etiam illa, ut possit uno verbo repetere pœnitens omnes illas confessiones: quod esset bonum, & facilè remedium, quando scrupulum habet de defectu aliquo in eis, vel in earum aliqua commissio, accusando se simul de illo defectu, si culpabilis fuit.

R E S O L. XXXVIII.

An quando confessio fuit invalida, vel ex parte pœnitentis, vel ex parte Confessarii, & pœnitens cum eodem Confessario confitetur, an teneatur denuo peccata explicare, si saltem neque Confessarius in confuso statum pœnitentis non recordatur, & si illum ita tamen absolvit, an dicta absolutio sit invalida?

Et in dicto casu an Confessarius peccaverit, sed non teneatur monere pœnitentem, de aliqua re, sed de peccato pœnitere? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 122. aliàs 123.

Sup. hoc sup. in Ref. 31 & in aliis ejus seq. §. 1. RΕspondeo, quòd si confessio fuit Invalida, vel ex parte pœnitentis, vel Confessarii, & pœnitens cum eodem Confessario confiteatur, non tenetur denuò peccata explicare, si saltem confusè recordetur Confessarius illius statum, ut convenientem illi pœnitentiam imponere possit. Ita communiter DD. quos citant, & sequuntur Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 92. art. 3. dub. 3.* & alii. Et ratio est, quia specifica peccatorum manifestatio, aut cognitio per se, & simpliciter non est de essentia, ac necessitate Sacramenti, sed tantùm de necessitate præcepti divini, cui pœnitens antea satisfecit enumerando omnia peccata. Ergo solùm tenetur defectu, v.g. contritionis in supplere de omisso peccato, seu accusare.

Sup. hoc in Ref. [illegible] 2. Sed cùm hæc omnia vera sint, difficultas est, si Confessarius statum pœnitentis, neque in confuso recordatur, & tamen illum absolvat; an dicta absolutio sit valida? de hoc casu olim interrogatus fui, & affirmativè respondi, & adduxi Layman *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. cap. 9. num. 6.* ubi sic asserit: Tametsi Confessarius neque statum peccatoris generatim recordetur, sed id tantum; quod sibi confessus fuerit, eumque jam rectè dispositum absolvat, peccaturum illum quidem, cùm non rectè suo munere in pœnitentia imponenda, &c. fungi possit, nihilominùs absolutionem validam, & pœnitenti fructuosam fore. Ita Layman; ex quibus in tali casu Confessarius peccabit quidem, sed non tenetur monere pœnitentem de aliqua re, ut quidam Sacerdos scrupulosus putabat, quia confessio fuit valida; non tenetur igitur ad aliud, nisi de peccato pœnitere.

R E S O L. XXXIX.

An si proprius Sacerdos injustè neget licentiam alteri confitendi peccata, confessio facta alteri sit valida; quia sic jure petita, videtur ipso jure concessa; vel si alius non adest, & subditus cum proprio Parocho sine periculo salutis, vel famæ, confiteri non potest, possit in tali casu se gerere tanquam copiam non habens Confessarii; & sic in Paschate non frangere præceptum si non confitetur; & eliciendo actum contritionis poterit Sacramentum Eucharistiæ sumere?

Et deducitur, quod ipso jure censeatur concessa licentia, quando professus impunè transit in strictiorem Religionem, petita à Prælato licentia, quam ille injustè negat, & quando Episcopus Regularibus legitimè, & dignè præsentatis negat injustè licentiam audiendi confessiones. Ex part. 3. tractat. 4. Resol. 79.

Sup. hoc sup. in Ref. [illegible] §. 1. POnamus exemplum. Subditus cum proprio Parocho sine periculo salutis, & famæ confiteri non potest, v.g. concubina, &c. an si ipse deneget licentiam alteri confitendi, possit hoc non obstante cum alio Sacerdote confiteri? Negativè respondet Layman *in Theol. moral. lib. 5. tract. 6. cap. 13. n. 3.* adducens sex argumenta, & citans pro hanc sententiam Alensem, Sotum, Medinam, Philiarchum, Llamas, Suarez, Navarrum, & alios, & hanc sententiam novissimè docet Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 9, difficult. 19. num. 14.* ubi sic ait: [Si se diesse caso en que fuesse peligroso confessarse con el proprio Sacerdote, ò porque descubre las confessiones, ò porque sollicita à mal, respondo le pida licencia para confessarse con otro, ò recurra al superior, à si no puede hazer lo uno, ni lo otro, ha se de juzgar, como si no tuviesse copia del Confessor, porque la malicia del Confessor no da jurisdicion al otro parocho le absolva. Lo mismo es quando el Prelado niega injustamente la licentia para ser absuelto] Ita ille, *in cap. omnis utriusque sexus*, sic habetur. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit justa de causa sua confiteri peccata, licentiam priùs postulet, & obtineat, cùm aliter ipse illum non possit absolvere.

Sup. hoc in [illegible] Resol. 109. & 110. [illegible]

2. Sed his non obstantibus, affirmativam sententiam tuetur Paludanus *in 4. dist. 17. quæst. 3. art. 3. cas. 1.* Major *qu. 2, col. 6.* Richardus *art. 3. quæst. 6.* Adrianus *in 4. de confess. qu. 5. dub. 3.* Sylvester *ver. confessor. 1. quæst. 6.* Toletus *lib. 3. cap. 13.* & Henriquez *lib. 6. cap. 13. num. 4.* ubi sic asserit: Quidam non sine ratione addunt, esse licitum in quibusdam casibus confiteri alieno Sacerdoti, quando proprius pastor præsens petitam ad id licentiam injustè negat; quia sic jure petita, videtur ipso jure concessa, & defectum Parochi negantis supplet ipso jure Episcopus, defectum verò Prælati Regularis supplet Generalis Regularium, aut certè utrumque ipso, jure, aut ex præsumpta voluntate supplet Summus Pontifex. Sic ipso jure censetur concessa licentia, quando professus impunè transit in strictiorem religionem petita à Prælato licentia, quam ille injustè negat, & quando Episcopus Regularibus legitimè, & dignè præsentatis negat injustè licentiam audiendi confessiones, supplet Papa, & jurisdictionem confert prædictis Confessariis. Ita Henriquez.

3. Cùm igitur utraque opinio ex supradictis sit probabilis, pœnitens in tali casu, vel secundùm primam sententiam potest se gerere, tanquam copiam non habens Confessarii, & sic in Paschate non frangere præceptum, si non confiteretur, & eliciendo actum contritionis, poterit Sacram Eucharistiam sumere: vel secundùm alteram sententiam potest confiteri alieno Sacerdoti, quæ omnia valde notanda sunt.

Sup. hoc lege supra ex Ref. [illegible]

R E S O L. XL.

An Parochus, qui residet in sua Parochia, sed non per se ipsum, sed per alios ministrat Sacramentum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, &c. peccet mortaliter, & teneatur fructus restituere?

Et notatur, quod habitatio Parochi, ut declaravit Sacra Cardinalium Congregatio, debet esse propè Parochiam, id est ad modicam quantitatem. Ex part. 3. tract. 4. Resol. 155. aliàs 156.

§. 1. LEge cum attentione hanc resolutionem ò Paroche, & cave ne in hora mortis illa te tangat. Dico igitur, quod Parochus non dicitur verè, & juxta mentem Concilii Tridentini *sess. 7. cap. 3. & sess. 23. cap. 1.* residere ob solam habitationem in loco beneficii; nam residere cum effectu accipiendum est; nempè officium suum personaliter exercere, & non solum in sua Parochia esse præsentem, & cætera substituto suo committendo. Debent igitur Parochi illa Sacramentis ministrandis opem dare, quæ ex æquitate ministrari ab eis possint, non tamen tenentur noctu administrare, nisi nominatim, & instanter desiderentur. Et ita communiter docent Doctores, & inter illos præcipuè Joannes Sancius, qui omninò à Parochis videndus est in *selectis, disp. 47. per tot.* vide etiam Vasquez *opusc. de Pontificio, cap. 4. §. 2. dub.... in fine, & art. 2. num. 181.* Emanuelem Sà *ver. residentia, num....* Ugolinum *ubi infrà, n. 2.* & alios quos citat Sancius *loc. cit.*

2. Sed difficultas est, an Parochus, qui per seipsum Sacramenta non administrat, sed per substitutos, non solùm peccet mortaliter, ut dictum est, sed etiam teneatur ad restitutionem fructuum. Negativè respondet Garsias *de beneficiis, tom. 1. part. 3. cap. 53.* ubi sic asserit. Parochus qui residet in Parochiali, non tamen per se exercet, & administrat Sacramenta, non videtur teneri ad restitutionem fructuum; nam Concilium solùm posuit hanc pœnam amissionis fructuum contra absentes, & non residentes; iste verò non potest dici abesse, & non residere, quamvis officium suum non exerceat, & pœnæ non sunt extendendæ, maximè impositæ ipso jure, sicut etiam qui malè facit suum officium, Parochus, seu Episcopus, non ideo amittit fructus ipso jure. Ita Garsias.

3. Sed adversus illum insurgit Joannes Sancius, *ubi supra in selectis, disp. 47. num. 4.* ita ait: Censeo fructus nequaquam acquiri Parocho, non ministranti, quantumvis materialiter residenti. Si enim non residere pro eodem accipit Concilium, quod non servire, & pœna sit imposita non residenti, sic ad restitutionem fructuum teneri Parochum; si non ministret; sed quanam ratione præsens, & quisnam magis absens se habet his Parochianis? Imò nihil prodest Parochi præsentia ministerio destituta, cùm potiùs offendat, ut rectè notavit Sotus *de just. lib. 10. q. 1.* Grassius *tom. 1. consiliorum, lib. 3. consil. unico de Clericis, non residente, numer. 7.* & idem est inutiliter adesse, quod abesse,

nec

nec amissio fructuum non ministrantis, vel non residentis, ut vult Garsias (apud nos tamen idem reputatur) pro pœna debet haberi; quæ cùm ad ipsius exequutionem scientia judicis minimè sit requisita; potiùs non lucratio dicitur, ut constat ex illis verbis Concilii *sess.23.cap.1. Pro rata temporis absentiæ fructus suos non faciat*, &c. usque ad illa verba, *non obstantibus quibuscumque privilegiis*, &c. Cùm igitur beneficia dentur propter officium, ut *in cap. cùm secundùm Apostolum, de Præbyt. & in cap. fin. de rescript. in 6.* non acquirere illius fructus haud servientem, pœna nullo modo est, sed conditio, ut ait Grassius *lib.2. cap.97. num. 56.* & Rodriquez *tom.2. qq. Reg. quæst.44. art.4.* seu conventionis naturalis adimpletio, non accipiendi sibi neutiquam debitum, sicut operarius sui vicini colens vineam, & ob id stipendium, quod abest, non recipiens pœnam, minimè incurrisse dicitur: labefactata igitur est prima ratio Garsiæ.

4. Secundam verò æqualis momenti subiicio; ait enim, quòd sicut Parochus malè suum munus administrans, fructus efficeret suos: ita, & nullo modo ministrans, residens tamen. Equidem si malè ministrat, sibi, & non Parochianis damnum dat, mentem enim Concilii quoad substantiam exequitur, sicut & Ecclesiæ, Missam audiens ob vanam gloriam. At non administrans, Concilio adversatur, nam Parochianos suo jure defraudat. Unde Justitiam commutativam læsam esse dubitabit nemo, cùm reciperet beneficium, non quidem propter officium, sed propter propriam suam temporalem utilitatem, & lucrum. Et esto, admittamus cum Garsia ex præcepto proveniente ex Concilio solum teneri Parochum se rigorosè, & corporaliter absentem à loco beneficii restituere fructus, & ex jure naturali restituere tenebitur, si non ministret, licèt in loco beneficii maneat, cùm beneficium, & illius fructus dentur propter officium ex pacto, & conventione; qui igitur officium non adimplet, fructibus, & mercede indignus est. Cùm enim ibi reperiatur contractus, do, ut des, inter Parochum, & Parochianos, seu inter Episcopum conferens beneficium, & beneficiatum, id est, do fructus, ut facias ministeria beneficii, jure ipso contractus fructus neutiquam suos efficiet Parochus, si munia non adimpleat. Unde licèt solum se corporaliter à loco beneficii absentibus obligationem restitutionis injungat Concilium, non est, quia non putet eandem incurrere obligationem neutiquam inservientes, licèt præsentes sint in loco beneficii, sed quia non præsumit mansurum Parochum in loco beneficii, & non administraturum.

5. Hæc omnia transcripsi ad verbum ex Sancio, ut torporem à Parochis negligentibus excutiam. Non reticeam tamen sententiam Garsiæ contra Sancium docere etiam Ugolinum *de penit. Episcop. cap. 15. §. 3. numer. 3.* sed cum Sancio tenet Grassius, Corduba, Astensis, Hostiensis, Sylvester penes ipsum, quibus adde Petrum de Aragona 2.2. *quæst.63. art. 2. §. Sed pro explicatione hujus difficultatis*, & Ludovicum de San Juan *in summa tract. de officio divino, art.13.*

6. Notandum est hic obiter, quòd habitatio Parochi, ut declaravit sacra Cardinalium Congregatio, debet esse propè Parochiam, quæ quidem dictio refertur ad modicam quantitatem; vide Riccium *part. 4. decis. 41. per totam.*

R E S O L. XLI.

An Parochus semel, vel bis denegans subditum in confessione audire, rationabiliter illam petentem, excusetur à mortali peccato?

Et notatur Parochum non teneri ad audiendum subditum, quando illi providit de alio bono, & apto, cui possit confiteri, nisi fortè aliqua specialis necessitas exigat, ut ab ipso Parocho audiatur. Ex part. 11. tract. 8. & Miscel. 8. Res. 29.

Sup. hoc, quod hic supponitur, & doct. seq. usque ad notationem seq. in Ref. seq. § prin. & ibi usque ad ... in alio § 2 vers. ejus ... §. 1. SUppono ex communiori sententia, teneri Parochum audire subditos, non solùm, quando ipsi confiteri tenentur, sed etiam aliàs quoties id rationabiliter petūt. Sed difficultas est an excusetur quando semel, aut iterum nollet confessionem audire? Et negativè respondet Bonacina *de Sacram. Pœnit. disput. 5. quæst. 7. punct. 5. §. 1. nu. 13.* ubi sic ait: Nugnus excusat à mortali peccato Parochum, qui semel, aut iterum denegat confessionem petenti rationabiliter; nam hæc videtur materia levis, inquit Nugnus. Sed hoc mihi difficilè persuadeo; nam si omissio unius confessionis censeretur materia levis, sequeretur illum, qui semel in anno confessionem prætermittit, quam ex præcepto Ecclesiæ facere tenetur, vel qui confessionem ex voto, vel ex injuncta pœnitentia semel, aut iterum omittit, non peccare mortaliter, quod non videtur admittendum, ut patet ex dicto de promissione, & de voto. Ita Ille.

2. Sed adversus illum meritò insurgit Dicastillus *de Sacr. tom. 2. tract. 8. disp. 10. dub. 25. num. 482.* quia sæpè contigit rem aliquam, ut cadit sub uno præcepto, & in ordine ad unum finem, esse materiam levem, quæ in ordine ad alium est materia gravis. Sic Theologi concedunt levem comestionem unius pomi parvi, aut unius boli ex eodem pomo in ordine ad jejunium in materia temperantiæ, aut abstinentiæ leve omninò peccatum esse, & tamen hoc ipsum in Adamo, & Eva exitiale fuit, & grave peccatum, nimirum, quia actus ille non propriè in materia temperantiæ ad finem hujus virtutis pertinebat; sed in materia obsequii, & subordinationis, qua se Deo subjectos, & subordinatos profiterentur, & ad id ostendendum aliquo exteriori actu, vel cessatione illius, ordinabantur; respectu autem talis finis, pensatis circumstantiis meritò censebatur illa gravis materia, quæ in materia temperantiæ erat levis. Sic etiam aliqua sunt collegia, seu communitates etiam sæcularium, in quibus præceptum (ut aliqui volunt) obligans in conscientia ad audiendam quotidie Missam; qui actus non propriè præcipitur in ordine virtutis Religionis, & Divini obsequii, sed in ordine ad honestum modum traducendæ vitæ Christianæ honestè, & decenter vivendo, ut decet homines probos, & qui vitam instituunt secundùm rationem. Ad quem finem maximè juvat honesta illa, & Christiana consuetudo audiendi quotidie Sacrum. Quia tamen non censetur ea laudabili consuetudine carere, qui semel, aut iterum, aut raro in anno Missam omittit; nec multum lædere finem intentum à legislatore; non censetur materia gravis, & peccatum mortale semel, aut iterùm, aut raro in anno Missam non audire. Cùm tamen eadem ipsa omissio Missæ, quando Missa præcipitur in ordine ad Religionem, & cultum Divinum, ut fit in diebus festis, gravis materia censeatur.

3. Ex hac ergo doctrina facilè reiicitur, quod dixit Bonacina; negari enim potest sequela; nam omittere confessionem præceptam ab Ecclesia semel in anno, vel quam quis vovit Deo, aut quę ipsi injuncta est in pœnitentiam peccatorum in ordine ad finem intentum ab Ecclesia, aut in materia Religionis, vel ordine ad Sacramentum confessionis præcedentis tanquam pars illius, aut certè, ut medicina pro avertendis aliis peccatis, censetur materia gravis, vel unica tantùm omissio confessionis. In Parocho ergo, qui ordinariè, ut par est, curam habet de profectu spirituali suarum ovium, earumque confessiones, quoties expedit, audit; quod semel, aut iterum unius, vel alterius confessionem, quando non urget necessitas, non excipiat, parum videtur lędi finis ille, in quem parochiale munus institutum est, & in quem ipse suscepit tale onus pascendi oves; nimis autem lęderetur, si sępius, & frequentius id faceret, aut si omitteret, quando gravis urget necessitas; hoc ergo est, quod dicunt probabiliter prędicti Auctores, semel scilicet, aut iterum omittere, non multum lędere finem, in quem institutus est Parochus.

4. Et ideò hanc sententiam contra Bonacinam ante Dicastillum impugnaverat Leander *de Sacr. tom. 1. tract. 5. disp. 12. qu. 129.* & ante omnes Eminentissimus Cardinalis Lugo *de pæn. disp. 22. sect. 1. n. 4.* qui etiam *n. 3.* notat, Parochum non teneri ad audiendum subditum, quando illi providet de alio bono, & apto, cui possit confiteri; nisi fortè aliqua specialis subditi necessitas exigat, ut ab ipso Parocho audiatur.

5. Unde non admitto id quòd ex Possevino olim observavi, distinguente de confessione in Paschate, aut mortis articulo, quam putat debere Parochum per se audire, & de cōfessione ex devotione, quam putat posse alteri committere. Si enim extra eos casus pręstat suum officium dando idoneum, aut fortè meliorem confessarium; in illis etiam casibus satisfaciet suę obligationi similem talem dando, ergo nulla est distinctio. Observavit in § ult. Ref. seq. & in alio vers. ejus annot.

6. Nec placet etiam quod aliqui asserunt, scilicet, eo ipso quod Parochus recuset audire confessionem Parochiani, censere concedere facultatem adeundi alium Confessarium; tunc enim non intelligitur tacita licentia, ex eo, quod ipse injustè repellat. Ideò, ut rectè notat Vasquez, interrogare tenetur pœnitens, ut possit adire alterum, an velit ipsum alteri confiteri. Vide Lugum *n. 3. & 9.* & Dicastillum *n. 484. & 485.* & Leandrum *q. 128.* cum Vasquez *in 3. part. to. 4. q. 93. art. 3. dub. 6.*

RESOL. XLII.

An Parochus teneatur audire confessiones subditi, quoties ille voluerit confiteri sub pœna mortalis? Ex part.2.tr.16.& Misc.2.Res.8.

Sup. hoc in principio Res. præcedentis, sed lege eum per totum, & in to.7.tr.9.ex Res 13. §.1. in fin. & vers. Parochus.

§.1. PRima opinio est affirmativa. Ita Bonacin. *de Sacr. disp.* 5. *quæst.* 7. *punct.* 4. §.2. *num.* 23. & præter DD. quos ipse citat, docent etiam hanc sententiam Joan. Azorius *part.*1.*lib.*2.*cap.*17. *qu.*10. Ægidius de Coninch *de Sacrament. disp.*8.*dub.*17.*num.*129. & P. Molfesius *in summa tom.*1.*tract.*7.*cap.*22. *num.*36. qui omnes asserunt Parochum teneri, vel per se, vel per alium confessiones subditorum audire, non solùm quando alter tenetur confiteri, sed etiam aliàs, quoties id rationabiliter petit, sive ratione festi occurrentis, aut indulgentiarum propositarum, sive quia tunc temporis (v. g. singulis mensibus, aut decimoquarto die) solet confiteri, aut quia habet aliqua peccata, quæ ipsius conscientiam gravant, aut aliam similem ob causam. Ratio est, quia ex officio tenetur suis subditis Sacramenta ministrare, & subditi habent jus petendi. Ergo, &c. Limitat hanc sententiam Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *quæst.* 93. *art.* 3 *dub.*6.*num.*3. quando tanta frequentia confessionis expediret saluti, & profectui spirituali subditi: sunt enim qui ita frequenter confiteantur, ut omninò sit inutile, quia & confessionis virtus contemnitur, imò & aliquando expedit conscientiæ subditi cessare à confessione propter scrupulorum perturbationem. Denique diligenter inspiciendum est quid unicuique pœnitenti conveniat. Limitat secundò hanc sententiam Didacus Nugnus *in addit. ad* 3.*part.tom.*2. *quæst.*8. *art.*4.*dub.*3. & excusat Parochum à mortali peccato, qui semel, aut iterum denegat confessionem petenti rationabiliter.

2. Secunda opinio est negativa, quam post Medinam *C. de Confess. quæst.*37. Richardum *in* 4. *dist.*18. *art.*2. *quæst.* 2. Sylvestrum *ver. Confessor.*1.*num* 14. Armil. *ver. absol. nu.* 28. docet novissimè ex neotericis Valerius Reginaldus *in prax. tom.*1.*lib.*1. *cap.*8. *num.* 81. ubi existimat Curatum non teneri sub pœna peccati mortalis audire subditorum confessiones extra casum quo confiteri tenetur, vel jure humano, ut semel in anno; vel jure divino, ut in verisimilis mortis periculo; aut quoties tale remedium eis necessarium esse videtur, ad aliquod peccatum mortale vitandum. Et ratio est, quia aut tenetur Parochus audire confessiones subditorum ratione charitatis, aut ratione officii: non primum, quia teneretur audire etiam aliorum confessiones, qui non sunt ipsius subditi; & cùm alius Sacerdos non peccet mortaliter contra charitatem, nolendo audire alicujus confessionem, neque peccabit Curatus. Nec etiam ratione pastoralis officii mortaliter peccare contra justitiam patet, quia officio suo satisfacit, si onera sibi à jure, vel à superiore imposita compleat, sed neque jus, neque superior imponit Curato Sacramentum Pœnitentiæ ministrare subditis, nisi cùm necessarium est hos illud recipere. Ergo. Unde quamvis Curato commissa sit cura subditorum, tanquam patri filiorum spiritualium, tamen sicut pater carnalis satisfacit suo officio, dando filiis necessaria, aliis abundatoribus denegatis: ita etiam Curatus suo muneri satisfacere judicandus est, Sacramenta necessaria tunc ministrando subditis, cùm eorum suscipiendorum necessitas urget. Ergo, &c.

Sup. hoc lege Res. 1. notæ præteritæ per tot. signanter §. Unde non admitto, & etiam versic. doctr. not. 1. hujus Res.

3. Tertia opinio est Joan. Baptistæ Possevini *de offic. Curati, cap.*5.*quæst.*7. qui distinguendo asserit Curatum teneri dare Sacramenta toties, quoties petuntur, sub mortali, quando qui petit est in Paschate, aut morte. At si communicatur, vel confitetur ex devotione, tunc teneri sub mortali, quando si non dederit, qui petit non habet alium, à quo recipiat: si vero habet à quo possit recipere, & recipiat, non teneri sub mortali. Quia si Curatus teneretur sub mortali, teneretur ratione damni notabilis, quod Parochianus sustinet. At cùm nullo damno afficiatur sub distinctione dicta, videtur etiam Curatum non peccare mortaliter Sacramentum non conferendo. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles.

RESOL. XLIII.

An, si in aliqua Synodo Diœcesana prohibeatur audire confessiones in domibus privatis sub pœna suspensionis, dictæ confessiones sint nullæ?

Et quid, si prohibeatur ne audiantur confessiones mulierum in Ecclesia ante ortum, vel post occasum solis, vel extra sedem confessionalem?

Et an in dicto casu Confessarius ministrando peccet, & incurrat irregularitatem? Ex part.8.tract.7.& Misc. Res.73.

§.1. VEl audiantur confessiones mulierum in Ecclesia ante ortum, vel post occasum solis, vel extra sedem confessionalem, & affirmativam sententiam tenet Burdonus *in conf. Regul. resolut.* 36. *qu.* 31. & amicissimus Pater Trimarchi *de confess. sollicit. disp.*3.*sect.*2. *num.*26.

2. Sed ego adhæreo negativæ sententiæ, quam novissimè docet Raphael Aversa *de Sacrament. Pœnitent. quæst.*16. *sect.*4. quia, ait ille, in talibus decretis, & edictis non solet adesse clausula irritans, & intentio Episcopi tantùm est prohibere, non autem irritare tales confessiones, quasi absque jurisdictione, vel approbatione, factas. Nec pœna suspensionis imposita ipso facto, incurritur statim dum Confessarius incipit audire confessionem, sed solùm dum perficit impendendo absolutionem, quia tunc completur delictum. Ac etiam post incursam suspensionem, licèt Confessarius ministrando peccet, & irregularitatem quoque incurrat; tamen non sunt irritæ confessiones eorum, qui bona fide accedunt, sicut nec quando Confessarius est excommunicatus, donec sit publicè denunciatus, & vitandus, juxta Extravag. *Ad evitanda*.

RESOL. XLIV.

Quidam confessus est cum Sacerdote, quem sciebat esse in statu peccati mortalis, habens commoditatem confitendi cum alio, quæritur, an peccaverit mortaliter, & confessio illa fuerit nulla? Ex part.4.tract.4. & Misc. Resol.21.

§.1. HIc casus olim accidit, & de illo magna controversia fuit inter viros doctos: multis affirmativè respondentibus, quia pœnitens in tali casu accedit ad Sacramentum cum obice, inducens Confessarium ad peccatum mortale, nempè ad indignam administrationem Sacramenti. Ego postquam cognovi illum Confessarium fuisse paratum ad omnium confessiones excipiendas, quod pœnitens antequam confiteretur etiam sciebat, illum liberavi ab onere reiterandi confessionem, & per consequens putavi non peccasse, neque confessionem illam fuisse nullam, & pro hac sententia addoxi Doctores, quos citavi *in* 3. *part. tract.*4. * *resolut.*59. quibus nunc addo doctissimum Martinum Ledesmam, inclyti Ordinis Prædicatorum ornamentum, *in* 1. 4. *quæst.*5. *art.* 6. *dub.* 12. *proposit.* 8. ubi sic ait: Si quis Sacerdos est paratus sive proprius, sive alienus, licet exigere, & inducere, & petere ab illo Sacramentum, ut si Sacerdos sit in peccato, nihilominus non se subtrahit ab administrando, potest quis etiam sine necessitate petere, & rogare illum, ut celebret, sicut potest petere ab usurario parato, etiam extra casum necessitatis. Ita Ledesma. Scio alios probabiliter sentire aliter, sed meam sententiam probabilem quoque esse existimo; unde in tali casu venialiter tantùm peccare petentem Sacramentū à ministro malè parato absque necessitate, vel utilitate aliqua, probabiliter putavit Sanchez *in summ. tom.*1.*lib.*3.*cap.*8. *num.*23. & hanc sententiam certam esse dicit Scotus *in* 4.*dist.*1. *quæst.*1. *art.*6.

* Quæ hic est sup. in tract. 1. res. 30. & ibi in Res. 18. & ex Res. 13. §.1. & in 30. 1. tr. 3. ex Res. 16. in fine, §.1. & §. pen. & ultim. sed lege eam per tot. & in tom. 7. tr. 3. ex Resol. 30 §.1. ad medium.

RESOL. XLV.

An pueri statim post usum rationis teneantur præceptis Ecclesiæ confessionis, Eucharistiæ, &c. & à lacticiniis, & carnibus abstinere in diebus jejunii?

Et an, quando dubium est puerum habere usum rationis, præsumendum sit habere, & esse obligatum, si implevit septennium? Ex part.3.tract.6. & Misc.2. Resol.87.

§.1. NEgativè videtur respondendum ex D. Antonino *part.*2. *titul.*6. *cap.*7. §.2. ubi affirmat præcepto confessionis non teneri pueros usque ad decimum, & dimidiatum annum, & aliquantulum ultrà, & fœminas usque ad nonum, & dimidiatum annum, & aliquantulum ultrà. Sotus verò *in* 4. *sent. dist.*22. *quæst.*1. *art.*11. *ad fin. corporis*, dicit usque ad duodecimum annum non teneri pueros ullis Ecclesiæ præceptis, nec confessionis. Henquirez *lib.*8. *de Eucharist. cap.*42. *num.*4. censet Ecclesiæ præceptis non obligari pueros statim ac usum rationis habent, & *libr.* 13. *de excommun. cap.*49. *n.*3. *in glossa littera* N. affirmat dari his lacticinia, & carnes aliquo tempore post usum rationis, in diebus jejunii.

Quamvis non plenè super hoc lege tamen doct. duarum Res. seqq. & latè pro omni contento in hac Res. demptis alt. diffic. in tom. 4. tr. 6. Res. 68. & in alio vers. ejus not. pro parte hujus quæst. signanter in §. Dico.

2. Verùm his non obstantibus affirmativam sententiam prorsus tenendam esse puto cum Sanchez *in summa tom.*1. *lib.*1.*cap.*12. *numer.*6. Salas *de legibus, disputat.* 14. *sect.* 15. & aliis penes ipsos, & ita adversus Sotum, & Henriquez de

de præcepto confessionis, & abstinentiæ à carnibus, & lacticiniis tenet Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 36.* Azorius *to. 1. lib. 7. cap. 2. quæst. 2. & cap. 40. quæst. 6.* & aliis relatis à Sanchez *loc. cit.* Dicendum est igitur absolutè adversùs supradictos Doctores, pueros cùm ad usum rationis pervenerint, qui communiter intelligitur advenire septennio completo obligari legibus, & præceptis Ecclesiæ. Limitatur tamen hæc sententia communiter quoad præceptum communionis: sed ego * alibi probabilem contrariam sententiam putavi asserentem pueros post usum rationis, posse communicari statim, imò teneri ad præceptum communionis. Quoties verò dubium est puerum habere usum rationis præsumendum est habere, & esse obligatum, si implevit septennium, quia regulariter illo completo in omni materia usus rationis habetur, & allegandi contrarium incumbit onus probandi.

R E S O L. XLVI.

An post septennium in dubio censeatur pueri habere usum rationis, & sic teneantur confiteri, Eucharistiam sumere, non comedere carnes in diebus jejunii, &c.

Et an pueri teneantur confiteri, non comedere carnes, &c. si ante septennium constet habere usum rationis?

Et ante septennium in dubio, an puer habeat usum rationis, præsumendum sit non habere? Ex part. 4. tr. 3. Res. 52.

§. 1. RESpondeo quod quando dubium est, an pueri rationis usum habeant, præsumendi sunt habere, si compleverint septennium, secus antea, quia præsumptio desumenda est ex communiter contingentibus. Sed ponam hic incidenter pro curiosis pulchrum dubium, an v. g. puer teneatur confiteri, non comedere carnes, &c. si constet ante septennium habere usum rationis? Respondeo probabiliter negativè, ex illa celebri doctrina, quam affert Joannes Sancius *in Selectis disputat. 51. num. 31.* ubi sic ait: quamvis ante septennium puer doli capax sit, nullo præcepto positivo obligari reor, cùm leges positivi juris ante illam ætatem, in qua communiter lumen rationis oriri est solitum; non intendant obligare, & per accidens in uno, vel alio puero rationis usum accelerari, in quo absque discordia puto consentire Doctores, nam ad ea, quæ frequenter accidunt, leges adaptantur, ex *leg. nam ad ea ff. de legibus.* Ita Sancius, quem novissimè sequitur Castrus Palaus *tom. 1. tr. 3. disp. 1. pun. 24. §. 2. nu. 3.* licèt contrariam sententiam etiam probabiliter doceat Layman. *in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. cap. 5. num. 7.* & alii loquentes de confessione puerorum, cum Zambrano *cap. 4. dub. 3. num. 5. & 6.* Certum est tamen, ut dixi, ante septennium in dubio an puer habeat usum rationis, præsumi non habere, & sic non teneretur confiteri, jejunare, &c. ut cum aliis tradit Alphonsus de Leone *in tr. de offic. & potest. confess. tom. 1. recollect. 17. num. 41.*

R E S O L. XLVII.

An pueri teneantur ad annuam confessionem, si ante septennium usum rationis obtinuerunt?

Et docetur pueros ante septennium, si adepti fuerint usum rationis, posse comedere carnes in vigiliis, Quadragesima, &c. nec teneri ad annuam confessionem.

Et notatur fatuis, & infidelibus tempore jejunii posse carnes ministrari, quia non subduntur legibus Ecclesiæ. Ex part. 10. tr. 12. & Misc. 2. Res. 37.

§. 1. AFfirmativam sententiam nominatim contra me tenent duo docti Recentiores, Leandr. *de Sacrament. tom. 1. tr. 5. disp. 3. quæst. 38.* & Martinus de S. Joseph *in suo Confessar. tom. 1. lib. 1. tr. 6. de Pænit. num. 9.* ubi sic ait: [Los niños en teniendo uso de razon, Luego que alcanzan que cosa es pecado, en cometiendo pecado mortal, estan obligados a confessarse, aunque no ayan llegado a siete años. Assi lo determina *el cap. omnis utriusque sexus de Pænit. & remiss.* ibi: Omnis utriusque fidelis postquam ad annos discretionis pervenerit omnia sua peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur, &c. y es comun contra Joan. Sanchez *in Selectis, disput. 51. num. 3.* Castrum Palaum *tom. 1. tr. 3. disput. 1. punct. 24. §. 2. num. 3.* Dianam *4. part. tr. 3.* * *res. 52.* que tienen, que no estan obligados antes del septimo, aunque tengan uso de razon, porque la Iglesia non obliga con sus leyes hasta el dicho tiempo, y contrà Lugum, *disput. 15. num. 152.* que afirma, no tiene obligacion antes de ocho años. Però mas hemos de creer al derecho, que ordena expressamente lo contrario. Et legis casus ubi est; cessat omnis disputatio, Glos. ultim. *in leg. Ancilla, Cod. de Furtis* Surdus *cons. 53. num. 6.* Craveta *consil. 273. num. 7.* Joseph Sesse *Aragonia decis. 153. num. 5.* Hucusque Martinus. Sed iste Auctor non loquitur consequenter qui postea, *lib. 2. tr. 2. de Jejunio, num. 4.* asserit; Pueros antequam perveniant ad septennium, si acquirant usum rationis, posse comedere carnes in diebus Jejunii; sic enim asserit: A los niños que no an llegado al uso de razon, se lo puede dar carne, y huevos en los ayunos de Quaresma, y en los demas del entre año, porque no les obligan la leyes de la Iglesia; y lo ordinario suele ser hasta los siete años, aunque no estan obligados à ayunar, hasta los veinte y un años: es dotrina comun. Y aunque conste, que antes del septimo se les acelerò el uso de la razon, se les puede dar carne, y manjares prohibidos, porque antes de los siete años no les obliga ninguna ley Ecclesiastica:] Et ad ea quæ frequenter accidunt, leges adaptantur spretis casibus rarò contingentibus; *leg. nam ad ea, ff. de legibus,* Diana *res. 42. part. 1. tr. 9.* Joannes Sanctius, *disp. 51. in fin.* Ita Martinus, qui ut dixi non loquitur consequenter; nam si obligat pueros præceptum annuæ Confessionis ante septennium; obligabit illos etiam præceptum abstinendi à carnibus, & è contra.

2. Dicendum est itaque; pueros ante septennium, si adepti fuerint usum rationis, posse comedere carnes, nec teneri ad annuam Confessionem, & ita me citato novissimè docet Joseph Roccafull. *in Decalogum de Præcepto Eccles. t. 6. lib. 4. cap. 3. num. 35.* & Trullench *in Decal. tom. 1. lib. 3. cap. 4. dub. 2. num. 11.* ubi sic ait. Diana cum Sancio, & Palao tenet, eum non teneri confiteri, nec à carnibus abstinere, nec ad alia præcepta Ecclesiæ, si constet ante septennium habere usum rationis; quia leges non intendunt obligare ante illud tempus, & ætatem, in qua communiter lumen rationis oriri est solitum, quod est septennium, & per accidens est quod ante septennium in hoc, vel illo puero acceleretur. A fortiori non tenebitur, inquit Diana, si ante septennium dubitetur de usu rationis, quia tunc inquit, præsumendum est non illum habere, quæ omnia probabiliter sustineri possunt propter rationem, & authoritatem Doctorum. Ita Trullench. Et præceptum abstinendi à carnibus non obligare pueros ante septennium, etiam si haberent usum rationis, docuit etiam Pasqualigus *in praxi de Jejunio, decis. 50. num. 2.* quia, ait ipse, lex humana modo procedit in obligando; unde quia non intendit obligare, nisi habentes usum rationis, ideo solùm intendit obligare, quando præsumitur usus rationis; ideò solùm intendit obligare, quando præsumitur usus rationis. Usus autem rationis non præsumitur, nisi expleto septennio, quia si aliquando anticipat, per accidens est, & ea quæ per accidens fiunt non computantur. Quare cùm lex non intendit obligare nisi eos qui præsumuntur usum rationis exercere, non intendit obligare ante septennium. Fateor tamen his non obstantibus, contrariam sententiam esse probabiliorem, & securiorem; id quod firmo, & negativam sententiam esse satis probabilem, quod fatentur ipsimet adversarii.

3. Nota hìc obiter, Martinum *ubi suprà num. 5.* me citato, rectè docere, fatuis, & infidelibus tempore Jejunii, posse carnes ministrari, quia non subduntur legibus Ecclesiæ.

R E S O L. XLVIII.

An Papa teneatur sub mortali ad confessionem peccatorum semel in anno?

Et quid de Horis Canonicis, de Jejunio &c. Ex par. 6. tr. 7. & Misc. 2. Res. 3.

§. 1. AFfirmativè respondent Doctores, quos citat, & sequitur Bonacina *de Sacram. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 4. num. 4.* quibus adde Fagundez *in præcept. 2. Ecclesiæ, lib. 4. cap. 3. num. 18.* & Trullench *in Decalogum tom. 1. lib. 3. cap. 5. dub. 2. num. 20.* quia Papa sicut alii Principes si non vi coactiva, saltem vi directiva, tenentur servare suas leges. Sed hæc ratio apud aliquos parum urget, saltem ad inducendam obligationem gravem; licet supremus Princeps juxta probabiliorem sententiam non possit absque rationabili causa secum dispensare in propria lege: hoc tamen peccatum dispensationis absque causa sufficienti; existimatur à multis solùm veniale, quos refert, & sequitur Thomas Sanchez *lib. 8. de matrimonio, disputat. 18. num. 7.* & novissimè Castrus Palaus *tom. 1. tract. 3. disputat. 8. §. 1. numer. 5.* quando non adest scandalum, aut notabile aliorum damnum, licèt ipse Sanchez postea *lib. 5. consilior. cap. 1. dubio quinto,* hanc sententiam revocet; si ergo potest absque culpa gravi Pontifex dispensare cum aliquo in sua lege: cur non posset absque gravi culpa secum

dispensare. Quòd si potest dispensare, jam obligatio tota illius legis respectu Pontificis erit solùm sub veniali, cùm possit quoties voluerit dispensare secum, & auferre sibi obligationem sub mortali. Et ideò Summum Pontificem non peccare mortaliter, si annuam confessionem non faciat, tenet Navarrus *de pœnitent.dist.*35.*num.*32.qui citat Joannem Andream, & Felinum: unde Richardus *in 4.dist.*17.*qu.*4.*artic.*3.*ad* 5. & Scotus *ibidem, quæst.*1.*art.*1. quos citat Fagundez *ubi suprà num.*19. dixerunt non teneri Pontificem sub mortali ad legem, & præceptum confessionis, sed tantùm sub congruitate quadam morali, ac proximi sub veniali.

2. Verùm ego affirmativæ sententiæ libenter adhæreo, concedo tamen cum Pater Lugo *de Sacram.Pænit.disp.* 16, *sect.*7.*num.*143. tanquam probabile, quòd si Papa hoc præceptum Ecclesiasticum quoad se non omninò tolleret, sed alteraret quoad tempus, volendo, quod determinatio temporis quoad se esset pro hac vice annus cum dimidio, non peccaret graviter, jam enim relinqueret aliquam temporis determinationem etiam pro se, & aliunde non videtur culpa gravis non conformare se in omnibus cum suis subditis. Non desinam tamen hic adnotare Joannem Præpositum *in 2. par. Divi Thom.quæst.*95.*disput.*4.*dub.*1.*num.*4. docet seposito scandalo Summum Pontificem non legentem horas Canonicas, nec jejunantem non peccare mortaliter, licèt Malderus *in part.* 2. *quæst.* 96. *art.* 5. *§. ut verò* asserat, sub mortali teneri.

R E S O L. XLIX.

An qui habet facultatem eligendi Confessarium pro una vice possit pro oblitis uti illa facultate? Ex par.11.tract.8.& Misc. 8. Ref.28.

§.1. AFfirmativè respondet Dicastillus *de Sacram.*t.2.*tr.* 8.*disp.*10.*dub.*23.*num* 471, ubi sic ait: Addit etiam Nugnus *in additionibus q.*8.*art.*5.*dub.*2.*col.*4. eum, qui facultatem habuit eligendi Confessarium pro una vice, si aliquid in ea confessione obliviscatur, posse vi illius facultatis peccatum illud confiteri Confessario electo; quia facultas non videtur finita, nisi actus sit completus. Quæ doctrina mihi maximè placet: censetur enim hæc secunda confessio, quasi appendix præcedentis.

2. Confirmatur hæc opinio ex alia quam docet idem Dicastillus *dub.*4.*num.*427. contra Suar. & Zambranum, asserentes quod si simplex Sacerdos in articulo mortis absolveret moribundum à peccatis, non posse eum superveniente legitimo Confessore audire peccata oblita, vel quæ æger non potuit fateri tunc, vel existimatum est eum non posse; & ideo fuit à reliquis absolutus, sed putant ea peccata legitimo Confessori supervenienti esse aperienda, quia est nova confessio, & à priori independens.

3. Sed hanc opinionem difficulter admittit Dicastillus propter argumentum à simili in absolutione à casibus reservatis, quando aliquis casus reservatus fuit oblitus in confessione, quæ facta fuit Sacerdoti pro illo tempore v. gr. Jubilæi, tunc enim etiam transacto tempore peccata oblita desinunt esse reservata, quia quo tempore data fuit absolutio, habuit Confessarius legitimam potestatem absolvendi ab omnibus, atque adeo cessante etiam tempore, & occasione concedendi eam facultatem, censetur quasi appendix illius perseverare imposterum facultas circa illa. Ergo eadem ratione in nostro casu perseverabit facultas, & secunda absolutio censetur quasi appendix præcedentis, in qua fuissent absoluta illa peccata si memoriæ occurrissent, vel per tempus licuisset illi confiteri. Unde quamvis in praxi sequenda sit sententia prædictorum Auctorum, nihilominus, si ratione præcisè agamus oppositum conforme videtur principiis generalibus circa casus reservatos.

4. Ad probationem autem adversariorum, quod scilicet hæc secunda confessio sit alia distincta à præcedenti, & independens ab illa, distinguendum est, si enim velint dicere esse aliud Sacramentum per se constans suis partibus distinctis ab aliis partibus præcedentis Sacramenti, atque adeo existens sine illo, & quando illud jam non existit, concedendum est: id tamen nihil refert: sicut non refert in alio casu dicto, quando tempore Jubilæi facta fuit absolutio, nec enim minus diversa est, & minus independens à præcedenti confessio, quæ postea fit extra tempus Jubilæi quam quæ postea fit extra tempus, quo non erat proprius Sacerdos, & nihilominus tunc, quia si tempore Jubilæi meminisset, confessus fuisset pœnitens illa peccata reservata, & in quantum potuit illa subjecit habenti facultatem tunc absolvendi, censetur reservatio cessasse; pari ratione in casu. Atque ut suo loco videbimus, Sylv.Nav.Palud, Gabr. Sà *verb.casus reservatus*, *num.*7. aliique multi docent nulla facta exceptione, si quis oblitus casuum reservatorum absolutus est à potente, & intendente absolvere illum ab omnibus (quod semper intendit, qui absolvit posse absolvi ab illis postea ægrotum in articulo mortis absolvit, & intendit absolvi, per quemcumque Confessarium, quia jam non sunt reservati, sed in nostro casu Sacerdos absolvens ægrotum, potest absolvere etiam à casibus reservatis, habetque jurisdictionem circa illos; ergo desinunt esse reservata, atque adeò iterum ab illis poterit absolvi. Si verò per novam confessionem, & independentem ab alia intelligant adversarii confessionem ita novam, & independentem, ut nec expressè, nec virtualiter pertinuerit, aut debuerit pertinere ad partem materiæ præcedentis confessionis falsum est, quod ea sit omninò nova confessio, est enim quasi appendix præcedentis confessionis, in cujus partem intrasset hæc confessio, si memoriæ occurrissent illa peccata, & absolutio non minus directè fuisset illorum, quàm aliorum, sicut absolutio tempore Jubilæi facta; ergo eodem modo censeri possunt peccata illa oblita capacia absolutionis ab eodem Sacerdote; qui prius audivit. Hæc omnia Dicast. satis quidem probabiliter.

R E S O L. L.

An quis satisfaciat præcepto Ecclesiæ cum confessione voluntariè nulla, quia sine dolore, proposito, &c.

Et notatur, quod talis invalidè absolutus licèt non satisfaciat præcepto Ecclesiæ, tamen liberatur à reservatione, si Confessarius potestatem habeat ab his absolvendi.

Et an pueri statim post usum rationis in Constitutionibus Episcopalibus impositam?

Et an pueri statim post usum rationis incurrant dictam excommunicationem, vel necesse est, ut quatuordecim annos habeant ad incurrendam excommunicationem, & ita pueri excusantur à censura ferenda à judice, non tamen à censura Canonis? Ex par.3.tr.4.Ref.119.aliàs 120.

§.1. NEgativam sententiam docent Nugnus *in addit.ad* 3.*part.tom* 1.*quæst.*7.*art.*5.*diffic.*6. Faber *de pænit. in 4.sent.dist.*17.*quæst.unic.disp.*40.*cap.* 3. *num.*55. Suarez in 3.*part.tom.*4.*disp.*36 *sect.*7.*num.*3. Coninch *de Sacram. disp.* 5.*dub.*9. Layman *in Theol.mor.lib.*5.*tract.*6.*cap.*5.*nu.* 10. Sotus *in 4.dist.*18.*art.* 3. Medina *in summ. lib.* 1. *cap.* 14.§.41. Navarrus *cap.*10.*num.*4. Comitolus *in resp.mor. lib.*1. *qu.*19. Filliuc.*tom.*1.*tract.*67.*cap.*13.*num.*64. Sylvius *in 3 par.qu.*6.*art.*5.*quæritur* 1. Emanuel Sa *verb.Confessio*, *num.*1. & alii, & ratio est, quia non aliam confessionem præcipit Ecclesia, quam Deus. Sed præcepto divino quis non satisfacit, nisi per susceptionem Sacramenti, Ergo nec Ecclesiastico. Unde si nulla sit confessio etiam ex parte Sacerdotis, etiam tenebitur pœnitens iterum confiteri, quia præcepto Ecclesiastico non satisfecit, ubi notant Sylv. & Filliuc. *ubi suprà*. Hæc opinio est probabilior.

2. Sed contrariam etiam probabilem existimo cum Fagundez *præc.*2.*lib.*1.*cap.*4.*in fine*, quam docent Paludan. *in 4.dist.*17.*quæst.*7. Gabriel. *ibid.qu.*1.*art.*3.*dub. ult.* Victor. *in sum.quæst.*163. Alensis *par.*4 *quæst.*77.*n.*5.*art.*7. Sylvest. *ver. Confess.*4.*num.*3.*in fine*, & alii, quia Ecclesia solum externum confessionis actum præcipere potest, de occulto autem defectu non judicat. Adde, quòd remissio peccatorum, cum sit finis præcepti, non cadit sub præcepto. Vide etiam Pitigian.*in* 4.*to* 2.*dist.* 17.*q.unic.art.*7.

3. Notandum est tamen, quòd talis invalidè absolutus, licèt standum sit in prima opinione non satisfaciat præcepto Ecclesiæ, tamen liberatur à reservatione peccatorum, si Confessarius potestatem habeat ab iis absolvendi. Et ita docent Coninch. *de Sacram.disput.*8.*dub.*12.*num.*91. Laym. *in Theo.mor.lib.*4.*tr.*6.*cap.*5.*nu.*11, & alii penes ipsos, & ego ipse alibi.

4. Notandum secundò, quòd Henriquez *lib.* 4. *cap.* 4. §. 1. licèt doceat per confessionem invalidam ex culpa pœnitentis, humanum præceptum annuæ confessionis non impleri: tamen putat per eam confessionem vitari pœnam excommunicationis in constitutionibus Episcopalibus impositam contra tale præceptum transgredientes; verum hanc sententiam non admittit Fagundez *num.* 12. sed probabilem illam esse docet Eman. Sà *ver. confes. num.* 1.

5. Sed quidquid sit de hoc, ego puto pueros ante quartodecimum annum non incurrere supradictam excommunicationem, licèt per confessionem invalidam non satisfaciant Ecclesiastico præcepto de annua confessione, quia tales pueri excusantur à censura ferenda à judice, non tamen à censura Canonis, quod est valde notandum. Et ita docent Filliuc. *tom.* 1.*tr.*7.*c.*3.*n.*72. & Nugn. *in adit.ad* 3.*par. quæst.* 6.

Ref. 5. § Ex qui hinc cursim ad med. vers. nec vendit Concil. omnis, & in 1. 3 tr. 1 ex ref. 31. § 3. & 5. & in aliis quoque.

quæst. 6. art. 5. dub. 1. ubi sic ait; Videtur mihi satis probabile, pueros ante annos pubertatis non ligari excommunicatione, vel aliis pœnis Ecclesiasticis, unde quando in aliqua Parochia in communi excommunicatur, qui non sunt confessi, non comprehenduntur pueri *ut supra*. Ita ille.

RESOL. LI.

Petrus confessionem fecit in die Nativitatis Domini, sed postea in multa peccata incidens, tempore Quadragesimæ scelera illa Confessario non exposuit; quæritur, an illa prima confessione satisfecerit præcepto Ecclesiæ annuæ confessionis?

Quod est quærere, an fideles satisfaciant præcepto confessionis quocumque anni tempore confitendo, vel teneantur confiteri tempore Quadragesimæ?

Et quid est dicendum, si post confessionem peccavit mortaliter, & suscepturus est Eucharistiam in Paschate, aut si mortis articulo superveniat? Ex par. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 54.

§. 1. Noster Pater D. Marcellus Megala *in 2. par. lib. 5. c. 3. n. 3.* secundùm jus commune asserit sufficere hoc præceptum adimpleri quocumque anni tempore, quia *in cap. omnis*; ex quo jure habemus præceptum annuæ confessionis, solummodo præcipitur, ut fiat semel in anno. Ergo sufficit, ut quocumque anni tempore fiat. Verùm, quia consuetudo universalis Ecclesiæ, quæ fecit jus commune, ut habetur *in Clem. fin. de ætat. & qualit.* jam obtinuit, ut adimpleatur tempore Quadragesimæ; ergo servanda est *in l. minimè, ff. de legibus*, quam consuetudinem cùm probaverit Concil. Trident. *sess. 14. cap. 5. in fine*, inde fit, ut hodie unusquisque dicto tempore Quadragesimæ confiteri teneatur, & hanc opinionem expressè docet Medina *Cod. de pœnitent. quæst. 18. de confessione semel in anno facienda*. Hæc Megala.

2. Sed pace doctissimi viri, contrariam sententiam probabiliorem, & veriorem esse assero cum Vasquez *in 3. part. tom. 4. qu. 90. art. 3. dub. 1.* Sylvio *in addit. ad 3. part. qu. 6. ar. 5. dub. 3. num 9.* & Nugno *in addit. ad 3. par. to. 2. qu. 6. art. 5. diffic. 4. fol. mihi* 250. qui ad argumentum oppositæ sententiæ respondent distinguendo; asserunt enim quòd quando consuetudo est universalis, & intelligunt homines se obligari ad talem actum ratione sui, & non ex aliquo accidenti, habet in hoc casu consuetudo illa vim præcepti. Quando verò consuetudo non est ita universalis, & ex alia parte non censentur homines se obligari ad talem actum secundùm se sed ex aliquo accidenti, non habet talis consuetudo vim præcepti illum actum secundùm se consideratum, & ita contingit in nostro casu; solùm enim intelligunt homines se obligari ad confessionem Paschatis propter communionem. Ita illa consuetudo fuit introducta, ut homines præparentur ad communionem, ad quam tempore Paschæ tenetur, ita ut etiam simul implerent præceptum confessionis; non verò introducta fuit hæc consuetudo pro præcepto confessionis secundùm se.

3. Ad authoritatem Tridentini patet responsio ex dictis nam in illis verbis Concilii, tantùm in sensu supradicto approbatur illa consuetudo confessionis, & ibi Concilium tantùm voluit significare contra Hæreticos, retinendum esse morem illum confitendi; sed quod secundùm se ratione confessionis eo tempore obligaret: & ita retineretur, non curavit; unde quando dixit Concilium, quem morem &c. ad illud refert, quod dixerat observari morem in Ecclesiam confitendi, de quo erat institutum. Hæc Nugnus, & Vasquez.

4. Dicendum est igitur absolutè, si quis confessionem fecit intra annum, non teneri postea in Quadragesima confiteri; cùm jam adimpleverit præceptum annuæ confessionis. Ita Sotus *in 4. dist. 28. quæst. 1. art. 4.* Canus *in relect. de pænit. par. 5.* Valentia *tom. 4. disp. 7. qu. 9. punct. 4.* Reginal. *in praxi tom. 1. lib. 6. cap. 2. num. 33.* Mulfes. *in summa, to. 1. tr. 7. cap. 10. n. 23.* Azor. *par. 1. lib. 2. cap. 38. quæst. 7.* Suarez *in 3. par. to. 4. disp. 36. sect. 3. n. 4.* Henriquez *lib. 4. dub. 6. n. 58.* Victoria *in summa quæst.* 137. Zerola *in praxi pænit. cap. 10. quæ. 9.* & alii DD. communiter. Fieri tamen potest, ut alio titulo teneatur confiteri, ut si post confessionem peccavit mortaliter, & suscepturus est Eucharistiam in Paschate, aut si mortis articulus superveniat; in his enim casibus tenetur denuo confiteri.

Sup. hoc in Ref. seq. cursim in fine, & in Ref. 2. post seq. §. sed ego in fine.

RESOL. LII.

An si quis, v. g. in Nativitate confessus est, teneatur postea confiteri, si sequenti Paschate à communione accipienda impediatur?

Et an ex justa causa usque ad Pentecosten confessionem, & communionem differre possit? Ex par. 3. tr. 4. Ref. 81.

§. 1. Pro affirmativa sententia Layman *ubi suprà* citat Suarez *in 3. par. tom. 4. disp. 36. sect. 3.* sed immeritò, & Petrum Sotum *sect. 5. de necessitate confessionis*, & idem tenet Pater Megala *in part. 1. lib. 5. cap. 3. n. 3.*

2. Sed contrariam sententiam prorsus sustinendam esse puto, quam ego ipse docui adversus Megalam *in res. 54. tr. 3. miscel.* ubi plures DD. adduxi hanc sententiam tenentes, quibus nunc addo Emanuelem, Sà *ver. Confessio. n. 4.* & Laym. *in Theolog. mor. lib. 5. tr. 6. cap. 5. n. 10.* quia Concil. Lateran. in *cap. omnis utriusque sexus*, non ita statuit de confessione, ac de communione. Nam dicit, ut fideles omnia peccata sua, saltem semel in anno confiteantur, & communionem saltem in Paschate accipiant. Ergo non ita pro confessione, sicut pro communione tempus Paschale assignavit.

Quo hic est Ref. antec. & in Ref. seq.

3. Ex his optimè infertur Layman, quod infirmi in lecto defixi, qui communionem in Paschate pro tali impedimento suscipere non possunt, non sunt compellendi ad confitendum, si intra anni decursum legitimè confessi sunt. Imò addit, & si aliquis toto anno nunquam confessus fuisset, & communionem ad breve tempus ex causa justa usque ad Pentecosten differre statueret, probabile est, graviter non peccaturum, etsi etiam confessionem differret, si putaret postea eam commodiùs peracturum esse.

4. Dicendum est igitur absolutè, ut ego ex pluribus Doctoribus *in dicta res.* firmavi, si quis confessionem fecit intra annum, non teneri postea in Paschate confiteri, quia jam adimplevit præceptum annuæ confessionis, nisi de novo peccaverit mortaliter, & sacram communionem accipere velit.

Sup. hoc in Ref. ant. præc. cursim in fine, & in Ref. 2. § sed ego in fin.

RESOL. LIII.

An qui intra annum confessus est, teneatur in Quadragesima confiteri nova peccata mortalia?

Et in casu supradicto, an talis in anno sequenti teneatur confiteri illa peccata commissa post confessionem anni præteriti, & cum tali confessione effecta in anno sequenti satisfaciat etiam præcepto anni sequentis.

Et an annus pro impletione dicti præcepti computandus sit à Januario in Januarium, vel à Quadragesima in Quadragesimam, vel à Paschate in Pascha?

Et si quis verb. gr. in principio anni confessus est venialia, & postea commisit mortalia, an, inquam, teneatur ex præcepto annuæ confessionis confiteri intra illum annum dicta peccata mortalia?

Et cursim notatur, quod qui anno præcedenti omisit confessionem peccatorum mortalium, tenetur magis probabiliter à principio anni sequentis ad confessionem illorum? Ex par. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 206.

§. 1. Ad hunc casum ita respondet Mercerus *de Sacram. in 3. par. D. Thom. quæst. 6 art. 5. num. 2.* Notandum esse probabile illum, qui intra annum sæpiùs confessus est, si haberet in Quadragesima conscientiam novi peccati mortalis, quod nunquam confessus esset, teneri nihilominus ad confitendum illo anno pro tempore Quadragesimæ, hoc enim videtur significare, *cap. omnis utriusque*, cùm præcipit confiteri semel in anno omnia peccata, scilicet mortalia, & quidem illa, ut apparet, quæ eodem anno commisit; in isto autem casu talis non est confessus omnia peccata mortalia eo anno commissa, ergo tenetur. Hoc tamen dico esse probabile, & in praxi certum esse tutius, non tamen est planè certum, responderi enim potest cap. non loqui de omnibus peccatis, quæ committuntur usque ad finem anni, sed de omnibus, quæ habemus quando confitemur. Ita ille.

2. Sed ego* alibi negativam sententiam, quam ipsemet Mercerus probabilem putat, absolutè docui, & nunc iterum doceo cum Gaspare Hurtado *de Sacrament. disp. 7. de pœnitent. diffic. 1.* quia qui jam semel confessus est omnia mortalia, quorum tempore confessionis habuit conscientiam, implevit præceptum annuæ confessionis, cùm hoc præceptum non est confitendi omnia peccata mortalia, quæ quis committit in anno una, aut pluribus confessionibus, sed tantùm est confitendi semel omnia mortalia, quorum quis habet notitiam tempore confessionis; ergo &c. Unde ego olim contra quemdam Religiosum Casuistam unius summæ probabiliter consului, ejus pœnitentem, qui in Paschate noluit communicare, præter hoc peccatum, aliud non commisisse, videlicet quia non est confessus multa peccata mortalia perpetrata post confessionem factam in eodem anno

* Ambo duabus Ref. præced.

eam, ut dictum est, in illa confessione jam præcepto annuæ confessionis satisfecerat; & alia peccata postea perpetrata tenebatur confiteri, si sacram Eucharistiam sumeret, quam cùm sumere nollet, peccavit quidem contra præceptum sumendi communionem in Paschate, non autem contra præceptum iterum confitendi.

Sup. hoc in fine prius, ante Res. post. Sup. hoc lege dub. Res. sup. §. primo 2.

3. Notandum est etiam, quod in casu supradicto talis tenetur in anno sequenti confiteri illa peccata commissa post confessionem anni præteriti, & cum tali confessione facta in anno sequenti satisfacit præcepto anni sequentis, quamvis post eam confessionem de novo committat intra eundem annum sequentem alia peccata mortalia. Ita Hurtado *loco cit.* qui etiam *in diffic.* 12. optimè notat, quòd qui anno præcedenti omisit confessionem peccatorum mortalium, tenetur magis probabiliter, ut ego etiam alibi docui à principio anni sequentis ad confessionem illorum, sed si in ea confessione etiam confiteatur aliquod peccatum mortale illius anni sequentis, ea etiam satisfacit præcepto confessionis illius anni sequentis, quia tunc illa confessio pertinet ad utrumque annum, cùm confiteatur peccata in utroque anno perpetrata.

Alibi inf. in Res. 57. & in R. 154. §. 3. ibi §. 3. pro ul. con ratio in hoc §. 4.

4. Nota etiam, quòd annus pro impletione dicti præcepti computandus est à Januario in Januarium, quia annus absolute dictus communiter, & ordinariè sic computatur, unde qui in Januario anni præcedentis, & in Decembri sequentis confitetur; satisfaciet præcepto annuæ confessionis pro illis duobus annis, quia talis confitens semel in quolibet anno. Ita Vasquez *in 3 part. tom. 4. qu. 90. art. 2. dub. 1.* & alii, licet Guilielmus Mercerus *ubi suprà* Suarez *disp. 36. sect. 36.* & alii asserant annum pro impletione dicti præcepti computandum esse à Quadragesima in Quadragesima, aut à Paschate in Pascha. Sed si quæras hic incidenter, an si quis v.g. in principio anni confessus est venialia, & postea committit mortalia, an, inquam, teneatur ex præcepto annuæ confessionis confiteri intra illud annum dicta peccata mortalia? Negativè respondendum esset ex doctrina Petri de Ochagavia *de Sacram. tract. 2. quæst. 9.* asserentis ea confessione peccatorum venialium satisfieri præcepto annuæ confessionis, sed affirmativam sententiam docet Hurtadus *ubi suprà diffic. 11.* nam qui tantùm confitetur venialia, non satisfacit præcepto annuæ confessionis, quia ea tantùm præcipitur confessio mortalium, unde si anno illo post confessionem tantùm venialium committat mortale, tenetur intra eundem annum illud confiteri, & hanc opinionem certiorem esse putat Mercerus *loco citato de Sacramentis in tertia parte Divi Thomæ quæstion. 6. articul. 5. numer. 3.*

Sup. hoc in Res. seq. in fine, & cæterum, & ibi cum eodem dubio tantùm hic ind. ...

R E S O L. LIV.

An si quis non adimpleverit præceptum confessionis, si elapso anno postea confitetur; satisfaciat illa unica confessione utrique obligationi, tam & anni præteriti, quàm & anni currentis? Ex part. 8. tr. 7. & Misc. Res. 80.

Sup. hoc quod hic sup. ... in Res. ... Nota ... ad ... Qui ... magis late Res. seq. & in alia ... prim. ...

§. 1. SUppono quod si quis non adimpleat præceptum confessionis; teneri transacto anno moraliter statim confiteri, ut tali præcepto satisfaciat, quia annus ab Ecclesia non ita præfigitur, ut in fine illius extinguatur obligatio, sed ita, ut non liceat ultra illud tempus confessionem differre, & proinde transacto eo tempore non extinguatur obligatio instituendi confessionem, sed magis urgeat ratione præcepti negativi inclusi in affirmativo. Quemadmodum enim quando in contractibus dies solutioni præfigitur, non solet ita præfigi, ut si quis eo non solvat, extinguatur obligatio, sed ita ut ultra non liceat solutionem differre absque consensu creditoris.

Sup. hoc cursim in Res. 5. ... in fine ejusdem §. sed lege cum 1 prim.

2. Sed difficultas est, an unica confessione quis possit satisfacere præcepto anni præcedentis, & præsentis?

3. *Prima sententia* negat, ita Suarez *disp. 36. sect. 4. nu 5.* Coninch *disput. 5. dub. 8. num. 65.* Filliuc. *tom. 1 tr. 7. cap. 3. nu. 56.* & alii, asserentes unica confessione non satisfacere utrique obligationi; cùm ad unam confessionem teneatur ratione anni præteriti, & ad alteram ratione præsentis anni; sicut enim qui tenetur singulis annis solvere nummum aureum, si anno præterito non solvit, non satisfaciet suo muneri, & obligationi; si hoc anno unum tantummodo nummum solvere intendat, ita præcepto confessionis non satisfaciet unica confessione, qui anno præterito non est confessus, sed ad duas tenetur confessiones, ut satisfaciat obligationi præteriti, & præsentis anni, consequenter si unam tantummodo fecit confessionem, & iterum nolit pro anni præsentis obligatione confiteri, potest per censuras ab Episcopo compelli ad confitendum.

4. *Secunda sententia* distinguit, & ideo Præpositus *in 3. part. qu. 3. de Confess. dub. 8. n. 52.* sic asserit. Ex his potest oriri dubitatio, nam is, qui distulit confiteri ultra tempus præfixum, eadem confessione satisfaciat obligationi præcepti anni præcedentis, & simul anni currentis.

5. Respond. distinguendo; si enim in ea dilatione mortaliter peccaverit, quod peccatum aperiat in confessione, videtur satisfacere, patet ex dictis, cùm verè subjiciat clavibus materiam necessariam in quam eo anno incidit, & ita satisfaciat præcepto pro illo anno; si verò nec in ea dilatione mortaliter peccaverit, nec eo anno aliud mortale commiserit non satisfacit obligationi eo anno confitendi, unde si postmodum incidat in mortale, tenetur illud intra eum annum clavibus subjicere.

6. *Tertia sententia* est P. Lugo *de Sacrament. Pœnit. disp. 15 sect. 7. 1. 179.* ubi ita ait; Hinc oritur dubium, utrùm qui elapso toto anno absque confessione postea confitetur inchoato jam anno sequenti, debeat iterum confiteri eodem anno? Pater Con. affirmat, etsi fortè confessio fieret, elapso jam anno medio sequenti; secus si fiat circa initium anni quia secundùm æstimationem moralem illa confessio pertinet ad præcedentem annum, P. Suarez consequenter ad sua principia exigit secundam etiam confessionem, quia ipse tenet, ex consuetudine debere confessionem fieri circa Pascha, quare Paschate sequenti fieri debebit, sicut si ante tres etiam menses fuisset confessus.

6. Cæterum consequenter ad nostram sententiam videtur dicendum hanc confessionem videri sufficere pro hoc anno; præceptum enim solum est de confessione semel in anno facienda: ergo hoc eodem anno non tenetur ad aliam; alioquin si deberet confessiones etiam præteritas recompensare, obligaretur aliquis ad confitendum quater in anno pro tribus annis præteritis, quibus non est confessus. Unde ipse Suar. *n. 5.* fatetur in sententia computante annum à Januario ad Decembrem, ut nos computamus, ita consequenter esse dicendum.

Sup. hoc magis late in fi. ult. Res. prim.

7. Objicies, quod procul dubio ab hoc homine exigetur confessio nova anno sequenti, alioquin excommunicabitur de novo. Respondetur, excommunicabitur (ut dixi) pro defectu communionis, quæ quidem Paschate sequenti de novo debetur, & ad quam prærequiritur nova confessio, si habeat conscientiam peccati mortalis, si hanc autem conscientiam non habet, non debet confiteri, etiamsi numquam fuisset antea confessus, nedum si confessus jam fuit.

8. Et mihi, ut verum fatear, non videtur improbabile quod quis unica confessione satisfaciat obligationi anni præteriti, & præsentis, cum usu receptum videatur, ut qui multis præcedentibus annis non est confessus, unicam in sequentibus annis faciat confessionem.

R E S O L. LV.

An qui in Paschate non adimplevit præceptum confessionis, teneatur primo quoque tempore confiteri?

Et an qui non est confessus in periculo mortis, cùm haberet conscientiam peccati mortalis, teneatur postea quamprimum confiteri, quia præceptum confessionis eo tempore obligat propter periculum damnationis? Ex part. 3 tract. 4. Res. 129. aliàs 130.

§. 1. AFfirmativè respondent communiter Doctores, & ita docet Navarrus *cap. 21. n. 45.* Henriquez *lib. 4. cap. 4. num. 6.* Valentia *tom. 4. disp. 7. quæst. 9. punct. 4.* Suarez *in 3. part tom. 4. disp. 36 sect. 4 num. 2.* Layman *in Theol. moral. lib. 5. tr. 6. cap. 5. num. 8.* Coninch *de Sacrament. disp. 5. dub. 8. n. 63.* Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. qu. 6. art. 5. diffic. 6.* Fagundez *pr. 2. lib. 1. cap. 4. num. 16.* & Villalobos *in summa, to. 1. tr. 9. diffic. 28. n. 8.* ubi sic ait: [El que no se confessò el año, esta obligado a confessarse luego despues, y mientras mas lo dilata, mas peca.] Et ratio est, quia tempus Paschale velut implendi præcipi terminus propositus, non est ad obligationem finiendam.

Sup. hoc sup. in Res. 51 §. Notandum est ad mod. ... etiam, & ... §. 1. Res. prim. & in to. 1. tr. 2. vide ... Res. ... & aliarum ... nos.

2. Sed licet hæc opinio sit probabilior, ut benè notat Filliucius *tom. 1. tr. 7. cap. 4. num. 55.* tamen ipse *num. 54.* negativam sententiam probabilem putat. Primò, ob auctoritatem DD. Secundò, quia præceptum affirmativum determinatè obligat pro aliquo tempore, licèt intra illud violetur, tamen eo transacto non obligat ampliùs, ut præceptum jejunii, Horarum Canonicarum, Missæ, &c. Confirmatur, quia sic homo continuò peccaret, quandiu non confiteretur. Ita Filliucius, qui ut dixi, probabilem hanc sententiam putat, quam absolutè tenent Sylvester *verb. Eucharistia 3. qu. 15.* D. Antoninus *part. 2. tit. 9. cap. 9. §. 3.* Tabiena *verb. communicare; num. 10.* Megala *in 1. part. lib. 5. cap. 3. num. 13.* Valentia *tom. 4. disput. 7. quæst. 8. punct. 4. ver.*

quar-

quartum est, & alii. Unde secundùm hanc sententiam, qui ob inopiam Confessarii, vel ob aliam causam rationabilem non implevit debito tempore præceptum annualis confessionis, dicendum est de illo, qui ex culpa in Paschate minimè confessus fuit, licèt (ut diximus) contrariam sententiam probabiliorem esse existimem.

Sup. hoc infrà in Resol. 108. § Notandum hic.

3. Notandum est etiam hic obiter contra Henriquez *lib. 4. cap. 4. n. 5.* eum, qui non est confessus in periculo mortis, cùm haberet conscientiam peccati mortalis, non teneri postea quamprimùm confiteri. Ita Bonacina *de Sacram. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 4. num. 28.* quia præceptum confessionis eo tempore obligat propter periculum damnationis, sed sublato periculo mortis, dictum periculum damnationis abest. Ergo.

R E S O L. LVI.

Qui in confessione Paschatis omisit aliqua peccata per oblivionem, & postea statim de illis recordatur, quæritur, an teneatur illa statim confiteri, vel possit dimittere usque ad confessionem anni sequentis? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 123. aliàs 124.

Sup. hoc primo modo in Res. seq. & in aliis similibus. Et pro secundo modo, inferius in Res. 144. § Secundo probari, & seq.

§. 1. SOtus distinguit, & ait hoc posse fieri dupliciter. Primò, quia peccata sciuntur quando homo confitetur, & omittuntur ex justa causa. Secundò, quia illa peccata fuerunt oblita. Si primo modo fiat, ait, quòd tenetur homo cùm primùm potest illa peccata confiteri. Si verò secundo modo fiat, adhuc distinguit, quia si oblivio fuit culpabilis, tenetur hinc statim confiteri illa peccata; si verò fuit inculpabilis, non est talis obligatio. Hæc Sotus apud Nugnum *in addit. ad 3. part. tom. 2. quæst. 6. art. 5. diffic. 6.* qui ipsius sententiam rigorosam vocat, sed probabilem.

2. Apponam, etiam hic opinionem Medinæ *in sum. lib. 1. cap. 14. § 41.* ubi sic asserit; (Si los pecados que se le olvidaron se lo acuerdan dentre del mismo año, en que se confesso, esta obligado à confessarlo antes que el año se acabe, porque el precepto le obliga à que cada año se confiesse una vez de todos los pecados, que se le acordaren acuerdase de dos, ò tres luego esta obligado a confessarlos. Pero si era ya passado el año quando se le acordo de los pecados, que antes havia hecho y se le havian olvidado en la confession del año passado, no esta obligado a confessarle luego dellos, basta que los confiesse quando se confessare para complir con aquel año presente en que esta.) Ita Medina.

3. Verùm prorsus existimo absolutè dicendum sine ulla distinctione, posse talia peccata non confiteri, usque ad confessionem sequentis anni. Et ita docent Villalob. *in sum. tom. 1. tract. 9. diffic. 28. num. 7.* Sylvius *in addit. ad 3. part. quæst. 6. art. 5. quæritur 3. in fine.* Jo. de la Cruz *in direct. p. 2. de Sacram. Pœnit. quæst. 3. dub. 3. concl. 3.* Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. cap. 8. num. 13.* Filliuc. *tom. 1. tract. 7. c. 3. num. 57.* Victoria *in summ. num. 137.* Fagundez *pr. 7. lib. 1. cap. 4. num. 17.* Suar. *tom. 4. disp. 36. sect. 4. num. 6.* Tolet. *lib. 3. cap. 8. num. 1.* Sylvest. *verb. confessio 1. num. 3.* Navarr. *cap. 2. num. 10.* & alii, quia Ecclesia obligat tantùm ad confitenda omnia peccata commissa illo anno, quantum memoriæ occurrunt, adhibita sufficienti diligentia, sed qui taliter confessus est, satisfecit præcepto, Ergo non tenetur iterum confiteri.

R E S O L. LVII.

Quando quis ex aliqua justa causa in confessione non confitetur aliquod peccatum, an teneatur statim alteri confiteri: vel possit non confiteri usque ad tempus, in quo obligat præceptum Confessionis? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Res. 54.

Sup. hoc in Res. præcedenti, & in Res. seq. § 1. & alibi supposito & traditur in Res. 69. § Notandum est, & in Res. 144. § Secundo probari, & seq. & etiam in aliis §§. eorum negationem.

§. 1. CErtum est varios esse casus, in quibus potest pœnitens, imò interdum tenetur confiteri aliqua peccata, tacendo alia mortalia, validamque nihilominus, & omninò utilem esse confessionem; sed difficultas est an postea teneatur pœnitens peccata mortalia, quæ ex justa causa cum aliquo Confessario tacuit, statim ac commodè sine periculo poterit alteri confiteri? Et affirmativam sententiam tenet Henriquez *lib. 2. de pœnit. cap. 12. num. 3.* qui *in glossa, litt. F.* citat Sotum. Sed probabilius mihi videtur sufficere, si illa peccata confiteatur cùm accedat tempus, in quo obligat præceptum confessionis. Ita ex Suarez docet Jacobus Granado *de Sacrament. in controv. 7. tract. 9. disp. 5. sect. 1. num. 21.*

R E S O L. LVIII.

An peccatum ex justa causa omissum in confessione sit statim alteri Confessario, data opportunitate, confitendum, vel possit differri ad tempus annuæ confessionis?

Et notatur, quòd peccata, quæ ex rationabili causa tacemus, sat est, ut detestemur attritione, sicut alia, quæ in confessione explicantur.

Etiamque advertitur eum, qui habet justam causam tacendi aliquod peccatum, non posse plura reticere, quàm postulat justa causa; unde si habet justam causam tacendi furtum externum, vel peccatum reservatum, tenetur confiteri se habuisse voluntatem subripiendi, & actum internum in peccato reservato.

Et quæritur, an qui ob vitandum scandalum debet sumere Eucharistiam, & habet peccata reservata, teneatur illa cum non reservatis Confessario manifestare, si non haberet potestatem in reservatis? Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Resol. 57. aliàs 56.

Sup. hoc quod hic supponitur cum DD. inf. in Res. [illegible] & [illegible] in princ. Res. [illegible] seq. not. [illegible] in Res. [illegible] § [illegible], & [illegible] Granado in Resol. [illegible] § Notandum [illegible] [illegible] qui etiam [illegible] Res. 57. § [illegible]

§. 1. SUppono aliquando posse pœnitentem reticere aliquando peccatum in confessione, ut quando ex illo peccato grave damnum animæ, corporis, famæ, vel fortunæ alteri probabiliter timetur. In his tamen casibus servandæ sunt hæ regulæ. Prima: si potes debes alium Confessarium adire, cui possis integrè confiteri: nec nisi urgente aliqua necessitate mortis, aut præcepto annuæ confessionis, vel sumendæ Eucharistiæ, aut magnæ utilitatis: alioqui differenda est confessio, præsertim quando brevi speratur copia Confessarii. Secunda: cùm non potes peccatum in specie, vel actum externum, teneris saltem in genere, vel affectum internum confiteri, ea tantùm circumstantia omissa, ex cujus confessione posset peccatum in specie cognosci. Tertia regula sit quòd interdum non solùm potes, sed etiam teneris tacere peccatum in confessione: in iis videlicet casibus, in quibus non es dominus boni, cujus privatio ex tua confessione incurritur; ut in quibus timetur damnum spirituale proprium, vel quodcumque damnum proximi.

Sup. hoc in Res. præterita & inf. in Res. [illegible] § Notandum, & in fine § ult. Res. 128. & in Res. 144. § Secundo probari, & seq. & sup. in Res. 56. [illegible] in dicta Res. cum eodem Soto hic citato.

2. Hoc supposito ad quæsitum Sot. *in 4. dist. 18. q. 2. art. 5. in solutione tertii argumenti in fine.* & Henriquez *lib. 5. de Sacramentis, cap. 12. num. 6.* affirmat, illud statim esse confitendum, nec licitè differri posse ad tempus, in quo iterum reccurrit præceptum annuæ confessionis. Fundamentum horum Authorum est; quoniam, ut docet Concilium Florentinum in Decreto de unione Armen. ad confessionem pertinet, ut peccator omnia peccata, quorum memoriam habet, suo Sacerdoti confiteatur integraliter. Quod etiam docet Tridentinum *sess. 14. cap. 5.* Sed hoc præceptum non implet qui peccata ex causa in confessione tacet: igitur tenetur statim ac confitendi opportunitas datur, illud confiteri, ut hoc præceptum adimpleat. Ex quo discrimen assignant inter peccata oblita, & ex causa omissa: quòd oblita non tenemur statim, sed possumus usque ad tempus sequentis anni differre, quando currit novum præceptum annuæ confessionis. Ratio quia illa non fuerunt in memoria peccatoris, quando peccator confitebatur.

3. Sed mihi magis placet opinio negativa Suar. *de Pœnit. disp. 23. sect. 2. num. 8.* cùm sit eadem ratio ac de oblitis; quia qui ex justa causa peccatum in confessione tacet præceptum confessionis adimplet; quia hoc non obligat, nisi ad integritatem formalem: ergo satisfacit præceptu de annua confessione: igitur non tenebitur amplius illo anno confiteri. Confirmatur: quia per confessionem integram formaliter satisfacimus præcepto divino: ut patet de eo, qui in articulo, vel periculo mortis aliquod peccatum ex causa tacet; ergo etiam satisfacimus præcepto Ecclesiastico. Consequentia tenet a fortiori; antecedens constat; quia in eo casu ad confitendum obligat præceptum divinum. Nec obstat, quòd qui in articulo, vel periculo mortis ex causa peccatum omisit, durante periculo, teneatur statim oblata occasione omissum peccatum confiteri, quia hoc non oritur ex intrinseco jure talis confessionis, sed ex intrinseco periculo, ne possit amplius ingruente morte illud confiteri. Unde si periculum mortis cessaret, non teneretur illud statim confiteri, sed differre posset ad tempus annuæ confessionis. Concilium vero Florentinum, & Tridentinum, intelliguntur de confessione, quæ ordinariè fit; vel de peccatis, quorum pœnitens memoriam habet merè speculativam, sed practicam, & in actum redigendam.

4. Notandum est etiam hic, quòd peccata, quæ ex rationabili causa tacemus in confessione, sat est ut detestemur attritione; sicut aliqua, quæ in confessione explicantur; eadem enim attritio, quæ est sufficiens dispositio pro confessio,

Sup. hoc inf. in Res. 69. § Sed, hic.

fessis, est etiam sufficiens dispositio pro iis, quæ justa ex causa tacentur. Nego autem, ea non subjici clavibus, saltem indirectè; ut oblita, quæ remittuntur simul cum confessis: nam subjici indirectè, est, ea sic, & nunc per signa contritionis, confessionem aliorum peccatorum à pœnitente manifestari, quantum, salvo omni alio præcepto, manifestari possunt. Et hæc omnia docet Amicus *in Cur. Theol. tom.8. disp.13. sect.7. num.123. & sect.8. num.145. & seqq.*

5. Nota etiam cum Trullench ubi infra *num.16.* Eum, qui habet justam causam reticendi aliquod peccatum, juxta superius dicta, non posse plura reticere, quàm postulat justa causa, seu periculum probabiliter imminens: unde si habeat justam causam reticendi furtum externum, tenetur confiteri se habuisse voluntatem surripiendi, nisi etiam ex hoc sequeretur periculum; idem in aliis peccatis; nam confessio debet esse integra, quantum fieri potest. Item eum, qui solùm habet peccatum reservatum, posse in necessitate communicandi confiteri actum internum, & ab eo absolvi, quamvis pœnitens adhuc retineat obligationem præsentandi se coram Superiore pro reservatione. Vide etiam Coninch, *de Sacram. disp.3. dub.9. num.95.*

6. Sed obiter hic quæro, an qui ob vitandum scandalum debet sumere Eucharistiam, & habet peccata reservata, teneatur ne illa cum non reservatis Confessario manifestare, si non haberet potestatem in reservata? Et negativè respondet Alexander Alensis 4. *part. quæst.18. memb.4. art.5. §.2. ad ult.* Petrus de Soto *lect.10. de confess.* & alii relati à Suarez *disp.31. sect.3. num.8.* quorum sententiam ipse meritò probabilem reputat: neque enim obligat is peccata fateri, nisi Sacerdoti ea integrè, & perfectè judicare, ab eisque absolutionem concedere valenti; quia solum ob absolutionem Sacramentalem obtinendam, est obligatio confitendi peccata.

7. Sed etiam probabiliter sententiæ affirmativæ adhæret Trullench *de Sacram. lib.4. cap.6. dub.7. num.17.* Villalobos *in summa, tom.1. tract.9. difficult.37. num.3.* Layman *lib.5. tract.6. cap.12. num.11.* Suarez ubi suprà, & alii. Quia Confessarius pœnitentem absolvens, necessariò judicare debet absolutioni esse ritè dispositum: at hoc judicium convenienter habere non potest, nisi sibi manifestentur ea, quæ rectæ dispositioni obstare possunt. Igitur, cùm peccata reservata huic possint dispositioni obstare, efficitur ea manifestanda esse. Quòd si respondeas, Confessarium obligatum esse judicare de pœnitentis dispositione juxta causam, cujus est legitimus judex, reservatorum autem legitimum judicem non esse, ac proinde non esse illi necessariò manifestanda. Aliàs nunquam tibi liceret retinere peccatum in confessione, si eo tacito Confessarius cognoscere non posset ritè te esse dispositum. Obstat, quia esto Confessarius per se non judicet de dispositione pœnitentis, nisi secundùm causam sibi propositam, & pœnitens non semper obligatus sit omnem sui causam manifestare: at quando eam manifestationem absque gravi sui, vel alterius jactura præstare potest, videtur ad eam faciendam obligatus: quippè Confessarii sententia non tam in peccata confessa, quàm in confitentem cedit; ipse enim est qui absolvitur. Debet ergo fateri, quæ ipsius absolutioni obstare possunt.

R E S O L. LIX.

An omittens per unum annum confessionem, toties peccat, quoties non confitetur, oblata confitendi opportunitate? Ex part.3. tract.4. Ref.134. aliàs 135.

§.1. AFfirmativam sententiam docet Bonacina *de Sacrament. disp.5. quæst.5. sent.2. punct.4. n.30.* quia quomodo fieri potest, ut aliquis teneatur quamprimum ad confessionem faciendam, & nihilominus non peccet eam prætermittendo, oblata post annum opportunitate? alioquin dicendum esset, facientem contra præceptum in re gravi non peccare mortaliter, quod nullus audebit asseveranter affirmare. Ita Bonacina.

2. Sed contrariam sententiam docet ex nostris Molfesius *in summa tom.1. tract.7. cap.10. n.37.* ubi sic ait: Quod autem dicunt auctores contrarii durum sequi, & continuò peccato, si statim non confiteretur elapso anno. Respondetur non esse durum ex parte præcepti, sed ex parte non adimplentis. At non semper committit novum peccatum mortale, sed continuando, & aggravando peccatum commissum per omissionem confessionis in Paschate, & sic satis est confiteri tempus, à quo non est confessus peccata sua, nisi interveniat etiam contemptus præcepti, tunc enim esset hoc explicandum in confessione. Sic Molfesius, & Valentia *tom.4. disp.7. quæst.9. punct.4.* ubi sic asserit: Neque tamen idcirco volumus toties aliquem de novo peccato, quoties elapso anno confessionem differt, cùm possit confiteri, sed dicimus manere illum adstrictum eodem illo peccato, quod admisit, non confitendo intra annum, idque tandiù, quandiù anno elapso confessionem differt, ac proinde teneri illum statim confiteri sub illo eodem peccato. Sic Valentia.

3. Ego verò (ut suprà approbatum est) puto probabiliter, quòd si quis in Paschate confessionem non fecit, non tenetur postea ampliùs confiteri, sed dato & non concesso hanc sententiam esse improbabilem, adhuc tamen contra Bonacinam puto in tali casu, quòd quantò diutius quis confessionem sine causa differt, tantò magis peccatum auget, non autem peccare denuò toties, quoties. Et ita docent etiam Layman *in Theologia moral. lib.5. tract.6. cap.5. num.8. corollar.1.* Villalobos *in summ. tom.1. tract.9. diffic.88. n.8.* Nugnus *in addit. 3. part. tom.2. quæst.6. art.5. diffic.5.* & alii.

R E S O L. LX.

An quis in Paschate teneatur confiteri peccata venialia, ut adimpleat præceptum, si mortalia, quæ habet, ratione alicujus periculi, vel alterius infamia minimè confiteri possit? Ex part.3. tract.4. Resol.75.

§.1. AFfirmativè respondet Didacus Nugnus *in addit. ad 3. part. D. Thomæ, quæst.6. art.6. diffic.1.* quia præceptum annualis confessionis obligat, quando tantùm sunt peccata venialia. Secundò talis homo, simpliciter loquendo, habet præceptum confessionis, sed potest illud adimplere confitendo venialia: ergo tenetur.

2. Sed contrariam sententiam docet Suarez *in 3. part. tom.4. disp.36. sect.6. num.1. in fine*, nam, ut suprà dictum est contra Alensem *part.4. quæst.18. num.4. art.2.* Ricardus *in 4. dist.17. art.2. quæst.4. ad primum*, Bonaventuram *ibid. art.2. quæst.1.* & alios, quis non tenetur confiteri venialia ex præcepto Ecclesiastico de annua confessione, quia Ecclesia, ut rectè notat Becanus *de Sacrament. cap.36. quæst.6. n.3.* & alii, non fecit novum præceptum de confessione; sed solùm determinavit divinum præceptum ad certum tempus. Ergo si non tenemur præcepto divino confiteri venialia, non tenemur etiam determinationi hujus præcepti.

3. Dicendum est igitur in casu proposito, quòd si aliquis non potest confiteri mortalia propter aliquod periculum, vel infamiam, non tenetur ad implendum præceptum annuæ confessionis, alia peccata venialia, quæ habet, confitendo.

R E S O L. LXI.

An quis in Paschate teneatur confiteri peccata venialia, saltem si peccata mortalia habet, quæ ex justa causa non debet aperire in confessione?

Et an Ecclesia sacramentalem confessionem de venialibus præcipere minimè possit?

Et an Clementina unica de statu Monachorum, ubi præcipitur Religiosis S. Benedicti, ut semel in mense confiteantur, non obliget sub mortali, si habent tantùm venialia?

Et quid sit dicendum, si monachi etiam peccata mortalia habeant Ex part.3. tract.4. Ref.124. aliàs 126.

§.1. AFfirmativam sententiam docet Nugnus *in addit. ad 3. part. quæst.6. diffic.1.* quia talis homo, simpliciter loquendo, habet præceptum confessionis, & potest illud adimplere confitendo venialia. Ergo tenetur.

2. Sed contrariam sententiam in terminis docet Suarez *in 3. part. tom.4. disp.36. sect.6.* Et ratio est, quia nullum præceptum, nec quidem Ecclesiasticum obligat fideles ad confessionem peccatorum venialium; ut probant Vasquez *in 3. part. tom 4. quæst.90. art.2. dub.2.* Layman *in Theol. moral. lib.6. tract.6. cap.5. num.18.* Fagundez *pr.2. lib.2. cap... num.5.* & alii penes ipsos. Ergo si quis non potest confiteri ex justa causa peccata mortalia, non tenetur confiteri venialia.

3. Quæ omnia ita vera sunt, ut aliqui Doctores asserant, Ecclesiam sacramentalem confessionem de venialibus præcipere minimè posse, ut tradit Paludanus *in 4. dist.17. quæst.3. art.4. concl.2.* cui favent Sylvester *ver. confessio 1. quæst.13.* Sotus *in 4. dist.18. quæst.1. art.3. arg.2.* Henriquez *lib.4. c.4. num.10.* Rodriquez *qq. Reg. tom.1. quæst.62. art.1.* & alii, licèt contrarium sentiat Benzonius de Jubilæo *lib.5. cap.15. dub.6.* Vasquez *loco citato, art.2. dub.3.* Suarez *in 3. part. to.4. disp.22. sect.8.* Navarrus *in cap. placuit, disp.6. de pœnit. n.122.* & alii.

4. Sed quidquid sit de hoc, aliqui putant Clementinam uni-

unicam *de statu Monachorum*, ubi præcipitur Religiosis S. Benedicti, ut semel in mense confiteantur, non obligare sub mortali, si habeant tantùm peccata venialia, ut docet Nugnus *in addit. ad 3. part. quæst. 6. art. 5. diffic. 7.* Molfesius *in summa, tract. 2. cap. 10. num. 21.* Megala *in 1. part. lib. 5. cap. 4. num. 4.* & alii penes ipsos, licèt absolutè doceant Cajetanus *tom. 1. opusc. tit. 5. quæst. 1.* & Cano *relect. de pænit. part. 5.* supradictam Clementinam non obligare sub mortali, etiam si Monachi peccata mortalia habeant; & ideò sic asserit Villalobos *in summa, tom. 1. tract. 9. diffic. 28. num. 5.* (Los Monges Benitos tienen precepto en una Clementina de confessarse todas las vezes, que tienen conciencia de peccado mortal, el qual precepto se estiende à los de mas y solo obliga à pecado venial, como dize Henriquez *lib. 1. cap. 4. num. 10.* mas à mi pareceme que no esta en uso, sino de confessarle à su tiempo.) ita ille.

Sup. hoc in Resol. 2. not. pœnitentem in ejus §. ult.

R E S O L. LXII.

An si quis habens peccata mortalia, quæ ex justa causa non potest aperire confessario, teneatur saltem confiteri venialia, ut adimpleat præceptum?

Et an saltem sub veniali ex præcepto Ecclesiæ teneatur confiteri aliqua venialia, qui peccato mortali caret?

Et an, qui non habet conscientiam peccati mortalis, sed tantùm venialis teneatur saltem ex vi præcepti confessionis ad comparendum coram proprio Sacerdote, &c.

Et quid, si adsit scandalum? Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Resol. 61. aliàs 59.

§. 1. NEgativè olim respondi; novissimè affirmativam sententiam tenet Pasqualigus *in Theolog. tom. 2. disp. 83. sect. 5. num. 35.* ubi sic ait: Dico tertiò quando pœnitens haberet unicum peccatum mortale, & illud non posset explicare, & urgeret præceptum confessionis, teneretur confiteri venialia tacendo mortalia. Probatur, tunc urgeret præceptum confessionis. Ergo est implendum eo modo quo potest. Ita ille; qui citat Granadum, quem ego antea citaveram, & poterat adducere etiam Nugnum *in addit. ad 3. part. 6. diffic. 1.*

2. Sed ego non recedo à sententia, quam docui cum Sanchez, & quam me citato docet Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 3. quæst. 31.* & me citato Eminentissimus Lugo *de pænit. disp. 25. sect. 7. num. 175.* ubi sic ait: Idem videtur dicendum in casu, quo aliquis habeat unum solum mortale, quod sine gravissimo periculo dicere non potest suo Confessario: nam licèt illi confiteatur alia venialia, & taceat illud mortale in iis casibus, quibus id licitè tacere potest, atque adeò faciat confessionem formaliter integram, non tamen dicetur satisfecisse præcepto confessionis annuæ, sed debet illud mortale intra annum confiteri eidem, vel alteri Confessario, si possit absque illo periculo.

3. Dices, illa confessio venialium erat tunc debita ex præcepto: nam qui non potest confiteri mortale quod habet, debet saltem confiteri venialia, ut absolvatur saltem indirectè ab illo mortali. Respondetur de obligatione, quam habet confitendi venialia in illo casu est dubium; pro nunc dico illam obligationem non esse ex præceptò divino, vel Ecclesiastico confessionis, sed si quæ est, esse ex obligatione non communicandi absque confessione, vel ratione charitatis propriæ, vel ex alio capite. Ita Lugo.

4. Dicendum est igitur in casu proposito, nullum adesse præceptum obligans fideles in communi ad confitenda venialia. Notat etiam Leander *quæst. 33.* & quærit an saltem teneatur sub veniali ex præcepto Ecclesiæ confiteri aliqua venialia, qui peccato mortali caret; aut si in illo non caret, non potest aperire illud; & respondet negativè.

5. Nota hic obiter contra Suarez *disp. 36. sect. 2. num. 9.* Fagundez *præc. 2. lib. 1. cap. 2. num. 9. & lib. 2. cap. 1. num. 4.* Leandrum, & alios, eum, qui non habet conscientiam peccati mortalis, sed tantùm venialium, non tenere ex vi saltem præcepti confessionis ad comparendum coram proprio Sacerdote, & illi dicere se non habere conscientiam peccati mortalis, quia si comparere deberet maxime ad hoc ut proprius Sacerdos cognosceret vultum sui pecoris: at pœnitentia vultus non debet cognosci à Sacerdote nisi in judicio confessionis: ergo ex quo semel cessat obligatio hujus judicii, cessat obligatio sic comparendi. Verum est, quod ratione scandali sedandi, si ortum est, ex eo quod quis non confiteatur, posset fortè aliquando contingere talis obligatio comparendi, sed non ratione præcepti confessionis. Ita Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 90. art. 2. dub. 2. num. 18.* Cardinal. Lugo *de pænit. disp. 15. num. 133.* Hurtado *de Sacrament. disp. 7. diffic. 7.* & alii.

R E S O L. LXIII.

An, qui peccatum mortale commisit, si timeat grave damnum si illud confiteatur, teneatur illud saltem in genere confiteri?

Et an in dicto casu, si ex justa causa tacet peccatum, teneatur ad contritionem illius perfectam?

Et an teneatur, cùm primùm possit, confiteri tale peccatum, vel possit illud confiteri, cùm accedat tempus, in quo obligat præceptum confessionis?

Et quid faciendum est in eventu, quo Communionem sine gravi scandalo prætermittere quis non possit, si confessio est adeò longa, ut tunc perfici non possit?

Idem est, quando Parochus defert Eucharistiam ægroto, & petit reconciliationem, &c.

Et an, quando præceptum confessionis instat, & vir ignota lingua non habet copiam confessarii, qui illum plenè intelligat, possit absolvi, auditis illis peccatis, quæ aliquo saltem modo percipi potuerint à Confessario?

Idem asseritur de muto, surdo, aut balbutiente lingua. Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Resol. 45.

§. 1. SUppono probabiliter pœnitentem imminente præcepto annuæ confessionis, aut necessitate suscipiendi Eucharistiam, vel celebrandi Missam, posse confiteri sua peccata tacito peccato de quo probabiliter timet grave incommodum; ita Coninch. *de Sacrament. disp. 7. dub. 9. num. 76.* Henriquez *lib. 5. cap. 12. num. 3.* & alii. Sed pro responsione dubii in titulo hujus Resolutionis appositi, limitet hoc Suarez *disp. 18. sect. 2. num. 6.* ut tunc debeat confiteri quando præter mortale subticendum, habet aliud mortale confitendum. Secus verò si solùm veniale, ad quod confitendum non tenetur ex præcepto. Addit etiam, nec teneri mortale illud reticendum, confiteri in genere eo modo, quo diximus teneri eum, qui solùm in genere meminit se peccasse mortaliter.

Sup. hoc quod hic supponitur sectatur supra in Ref. 58. §. 1. & in princ. Ref. 57. & inf. in Ref. 113. §. 1. vers. quintò, & inf. ante medium. §. Notandum hujus Ref. & infert dein 11. 3. in Ref. 17. §. 1. Et sup. contrarium à §. 4. ante finem hujus §. 1. à vers. Addo. & in. supra in Ref. 58. §. Nota etiam.

2. Verùm hoc ultimum non admittit Dicastillus *de Sacrament. tom. 2. tract. 8. disp. 9. dub. 11. n. 880.* sic enim ait ipse, possit quis peccata in genere confiteri citra id incommodi, non video, cur non teneatur? Teneri enim sic probo. Peccatum mortale in genere est materia confessionis, & quidem si aliter non possit explicari, etiam sic confiteri est materia necessaria ut patet in eo, qui solùm meminit peccati in communi, ergo etiam in nostro casu erit materia necessaria, & confitenda: Alioquin non dicere peccatum mortale, qualiter est in conscientia, & citra incommodum potest explicare, atque ita docet Lugo citandus. Ea propter debet explicari peccatum tacendo circumstantiam, unde timetur prudenter tale damnum grave. Sed Lugo *disput. 16. num. 528.* asserit, frequenter id esse periculosum. Nam si aperias peccatum, Confessarius statim interrogabit conditionem, personam, aliamve circumstantiam ad cognoscendam speciem, quam si neges videberis confiteri aliud peccatum, quàm feceris; si verò dicas te non recordari, aut non posse, seu non teneri ad id dicendum, eo ipso præbes occasionem majorem suspicandi. Nihilominus ipsemet offert modum paulò post *num. 532.* nempè si dicat in genere aut specie non completa tacendo illam circumstantiam. Sic ergo posset dicere se fecisse peccatum mortale, & fortasse dicere in tali genere, sed non recordari cujus speciei. Quod verum est intelligendo de notitia, quæ possit tunc deservire ad confitendum in ea occasione. Illud verò de obligatione dicendi venialia, ordinariè verum est, nisi fortè in mortis articulo propter periculum damnationis æternæ, quando si non habeat perfectam contritionem, sed attritionem generalem, tunc enim per attritionem, & Sacramentum remitteretur indirectè mortale, ut ibidem docet Suarius, & Lugo illum sequutus, qui rectè idem putat de suscepturo Eucharistiam, vel aliud Sacramentum, si solùm haberet attritionem. Sapienter quoque addit id quod nos in simili diximus, nempè in articulo mortis etiam cum detrimento propriæ famæ aut temporali alio teneri confiteri, si aliter non possit justificari ob defectum perfectæ contritionis. Hucusque Dicastillus.

3. Non deseram tamen hic adnotare, sententiam Suarez, quam Dicastillus impugnat, docere etiam Bonacina *de Sacrament. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. §. 4. diffic. 4. num. 15.* At ego contra ipsum, & Suarez magis adhæreo sententiæ Dicastilli, quam ante illum ex Reginaldo, & Henriquez docuerat doctus P. Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 5. quæst. 52.* Quia tali casu pœnitens se haberet, sicut qui recordatur se fecisse aliquod peccatum mortale, & fortasse in tali genere; sed non recordatur speciei, qui certè teneretur illud confiteri. Quare etiam in nostro casu esset bonus modus confitendi dicendo, recordor cujusdam gravis peccati,

quod

quod feci, & non occurrit mihi pro nunc quale fuerit: hoc enim verum est intelligendo de notitia, quæ deservire possit ad confitendum illud hic, & nunc absque periculo.

4. Sed hic obiter quæro, an qui ex justa causa tacet peccatum, debeat procurare illius contritionem perfectam, sicut, quando est celebraturus, aut communicaturus, & non habet copiam confessarii debet habere contritionem. Dicastil. *ubi suprà num.* 884. putat attritionem sufficere; quia aic ille, ut rectè notabat me audiente olim Vasq. de hac re interrogatus, & notavit Lugo *suprà num.* 533. illud peccatum cum sola attritione potest indirectè remitti, non secus, atque peccata, quæ ex oblivione inculpabili non dicuntur, remittuntur indirectè per Sacramentalem absolutionem directè cadentem supra alia peccata juxta Trident. *sess.* 14. *c.* 5. in quo non est eadem ratio, quando quis omninò caret copia confessarii, quo casu nisi habeat perfectam contritionem per solam attritionem, ne indirectè quidem liberatur à peccato, cùm nullum suscipiat Sacramentum, virtute cujus remittatur directè, aut indirectè. Quod autem peccatum non dicatur in confessione, quia quis non est memor, vel quia habet justam causam illud non dicendi periode est, ut gratia Sacramentalis possit omnium mortalium attritione non ponenti obicem, & omnia remittantur, sive directè, sive indirectè juxta generalem doctrinam remissionis indirectè. Hæc omnia Dicastillus; Cui ego etiam adhæreo, quod est valdè notandum, quia casus potest in praxi accidere, & pœnitentem habere difficultatem eliciendi actum contritionis de peccato, justa causa in confessione non explicato, & nota quod opinionem Dicastilli docuerat antea ex Cardinali Lugo P. Leander *ubi suprà de Sacrament. tom.* 1. *tract.* 5. *disp.* 5. *quæst.* 51.

5. Notandum est hic etiam, quòd in casu supradicto quando videlicet pœnitens non confitetur aliquod peccatum ad evitandum damnum grave, Sotus, & Henriquez putant teneri, cùm primùm, possit ea peccata, quæ tacuit confiteri. Sed probabilius est, quòd Suarez affirmat, scilicet sufficere, si ita confiteatur cùm item accedat tempus, in quo obligat præceptum confessionis. Et ita docet etiam Granado *in* 3. *part. D. Thom. cont.* 2. *tract.* 9. *disp.* 5. *sect.* 3. n. 21. qui etiam optimè observat *n.* 22. in casu, de quo loquitur licitum esse dimidiare confessionem, & tacere aliquod peccatum non solùm quando adest præceptum divinum, aut Ecclesiasticum confessionis, sed etiam si longo tempore differenda esset confessio, etiam cùm præceptum non obligat, rectè docet Suarez posse dimidiari, quia illud est notabile nocumentum, scilicet privari diù fructu hujus Sacramenti, & ad illud vitandum licebit non integrè confiteri, quando aliter non potest defectu confessarii. Si verò exiguo tempore elapso speraretur venturum confessarium, cui absque incommodo possint omnia peccata declarari, ille locus expectandus, quia præceptum divinum integritatis confessionis id saltem requirit.

6. Sed ex his observandum est, quid faciendum sit quando pœnitens sanus accederet ad confessionem in eo eventu, quo communionem sine gravi scandalo præmittere non posset, aliunde verò occurrit necessitas confessionis adeò longè ut tunc perfici non possit: dicendum enim est tunc licitum esse communicare præmissa contritione. Quòd si fortè contritio non eliceretur, & timeretur prudenter eliciendam non fore à pœnitente; probabile mihi est posse confessionem dimidiare, quia tunc casus urget vitandi scandali, quod est notabile nocumentum propter quod potest pœnitens dimidiare confessionem juxta dicta; & non vitabitur, nisi accedendo ad communionem: cùm ergo ad hanc non liceat peccatori accedere, nisi præmissa confessione, aut certè contritione, in aliquibus casibus, qui crederet, se non nisi attritionem habere, deberet confessionem præmittere, ne alioqui novum peccatum committeret. Ita Granadus, *ubi suprà*.

7. Ex dictis jam apparet, me olim rectè consuluisse contra Medinam *in sum. lib.* 2. *cap.* 7. *in fin.* quòd si tempus præcepti Ecclesiastici, & a fortiori divini, confessionis instaret, & vir ignoti idiomatis non habeat copiam confessarii, illum plenè intelligat, posse absolvi auditis iis peccatis, quæ aliquo saltem modo percipi potuerint à confessario: facit enim in eo casu quod potest, & moraliter censetur impossibili major declaratio. Vide Granadum *loc. cit. n.* 2. Leand. *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 5. *disp.* 6. *quæst.* 56. qui idem asserit dicendum esse de homine muto, surdo, aut balbutientis linguæ, quod etiam tenet Layman *lib.* 5. *tract.* 6. *cap.* 8. *num.* 9.

8. Et tandem si aliquis hic quærat, quid faciendum esset, cùm Parochus defert Eucharistiam ægroto statim communicaturo, & dum audit brevem reconciliationem advertit pœnitentem teneri ad longam confessionem eo quod per multum tempus mentitus fuerit in præcedentibus confessionibus. Respondeo, quòd si ægroto mors immineat, ita ut non supersit locus integræ confessioni, audiat ea peccata, quæ pro temporis opportunitate declarare potuerit, & facta generali accusatione cæterorum eum absolvat, & statim Divino pane reficiat; si verò mors non immineat, & saltem spatio dimidiæ horæ nequeat confessio tunc integra fieri, eliciat ægrotus actum contritionis: & sumat Eucharistiam, differaturque confessio in aliud tempus, quia tunc licitum erit communicare non præmissa confessione, ut scandalum adstantium evitetur, si quidem confessio ritè tunc fieri non potest, & superest tempus, quo perfectè fiat. Ita Granadus *ubi suprà*, & alii, quos ego alibi adduxi.

RESOL. LXIV.

An, quando adest periculum obliviscendi multa peccata, teneatur quis jure divino confiteri etiam ante annum? Ex part. 3. tract. 4. Res. 154. aliàs 155.

§. 1. Affirmativè respondent Medina Complutensis *C. de pænit. tract.* 2. *quæst.* 14. §. 2. *sub fine*, & ex recentioribus Didacus Nugnus *in* 3. *part. tom.* 2. *quæst.* 6. *art.* 5. *diffic.* 1. *concl.* 4. quia jure naturæ tenemur ad faciendam integram confessionem; ergo quoties ex dilatione oritur periculum obliviscendi peccata, toties tenemur confiteri, unde sequitur multos, qui tantùm confitentur semel in anno, violare hoc præceptum: atque adeò sunt etiam in hac parte examinandi à Confessario, ut accusent se de tali violatione, saltem ad cautelam. Ita Nugnus.

2. Sed hæc opinio non est tenenda, & illam repellunt Turrianus *de pænit. quæst.* 6. *art.* 2. *disp.* 19. *dub.* 4. Villalobos *in summa, tom.* 1. *tract.* 9. *diffic.* 27. *n.* 7. Coninch *de Sacram. disp.* 5. *dub.* 2. *num.* 33. Henriquez *lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 8. Sotus *in* 4. *dist.* 18. *quæst.* 1. *art.* 4. *concl.* 7. Filliucius *tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 2. *num.* 36. & alii, quia sic etiam infra annum sæpè homo obligaretur confiteri, nam regulariter non potest homo recordari peccatorum unius anni. Cùm autem Ecclesia determinat obligationem juris divini, si hoc sæpius requireret, malè Ecclesia fecisset, quod dici non potest. E contra, si quis peccata scriberet, ne traderet oblivioni, posset differre usque ad mortem. Ergo, &c.

3. Restat modò respondere ad argumentum Nugni. Dico igitur nos teneri integrè omnia peccata nostra mortalia confiteri, quorum, dum confitemur, recordamur, & moralem diligentiam adhibere, ut possimus priùs ea omnia in memoriam revocare; non tenemur tamen extraordinariam aliquam diligentiam adhibere, ne ea obliviscamur, alioquin quando nollemus, aut etiam non possumus ea statim confiteri, teneremur ea statim scripto annotare, imò quicumque multa peccata fecissent, tenerentur ea priùs scripto mandare, & ex charta confiteri, qui aliàs exponunt se aliqui periculo, ne aliqua per oblivionem omittant. At hæc omnia sunt absurda. Ergo, &c.

RESOL. LXV.

An teneatur prævenire confessionem, qui timet, quòd quando obligabit confessio; non erit copia Confessarii?
Idem est de præcepto Communionis, & auditionis Missæ? Ex part. 3. tract. 4. Res. 69.

§. 1. Affirmativè respondeo cum communi DD. quos citant, & sequuntur Suarez *in* 3. *part. tom.* 4. *disp.* 36. *sect.* 6. *num.* 5. & novissimè Fagundez *pr.* 3. *lib.* 5. *cap.* 6. *n.* 5. & Layman *in Theol. mor. lib.* 5. *tract.* 6. *cap.* 5. *num.* 9. * nam si quis in die festo prævidet, se posse audire sacrum hora 9. tenetur anticipare tempus, & audire hora tertia, si in ea potest; & in nona non potest, & idem dicendum de præcepto communionis, ut *suprà* dictum est.

2. Attamen Joann. de la Cruz *in direct. conscient. part.* 2. *de Sacrament. Pænitent. quæst.* 3. *dub.* 3. *conclus.* 2. licèt hanc sententiam teneat, contrariam verò putat etiam esse probabilem, sic enim asserit. Si times probabiliter, quòd quando obligabit confessio, non erit tibi Confessor etiam pro non reservatis, teneris prævenire confessionem; ita D. Antoninus, Durandus, Cano, Navarrus, & Ledesma contra alios oppositum probabiliter sentientes. Ita ille, & hoc etiam de præcepto communionis asserunt Azorius, ut *suprà* visum est; nempè qui prævidet impedimentum futurum, ut Paschato Eucharistiam accipere non possit, non tenetur prævenire tempus, ut præceptum impleat.

RE-

R E S O L. LXVI.

An extra articulum, & periculum mortis vigeat præceptum divinum confitendi peccata? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Resol. 38.

Sup. hoc eundem in fine §. not. seq. ad lib. 4. versic. quod in conclusio, & etiam breviter in tom. 1. tr. 1. ex Resol. 25. §. 1. vere medium veri & alii quando extrà talem articulum.

§. 1. ALiqui inter quos est D. Thom. *dist. 17. quæst. 3. art. 1. quæst. 4.* Scotus *in 4. dist. 17. quæst. 3. art. 3.* Gabriel *quæst. 1. art. 3.* docent non obligare, nisi in articulo mortis; quia majoris obligationis nullum est idoneum fundamentum.

2. Alii verò dicunt hoc præceptum divinum obligare etiam extra articulum mortis, in tempore verò indeterminato. Ita Vasquez *quæst. 90. art. 1. dub. 4.* Suarius *disp. illa 35. sect. 3.* Coninch *disp. 5. dub. 2.* & alii multi. Probatur ex potestate quam habent Sacerdotes ad ligandum pœnitentes, & obligandum ad opera, & satisfactiones in medellam, & custodiam novæ vitæ, ut definit Trident. *sess. 14. cap. 8. & Cap. 15.* quod proptie tantùm habet locum ante articulum mortis.

Sup. hoc notato in tom. 1 tr. 1. ex Resol. 25. §. ult.

3. Notant verò prædicti Authores hoc tempos pro quo obligat, non fuisse à Christo determinatum, sed reliquisse Ecclesiæ determinandum, atque hac ratione putat Vasquez, si per impossibile Ecclesia non determinasset hoc tempus, tantùm, obligaret in articulo mortis. Atque hoc sensu putant hujus sententiæ auctores admittendam esse doctrinam D. Thom. Scoti, & Gabrielis: Atque juxta hanc sententiam Ecclesia præcipiens confessionem semel in anno tantùm, determinavit tempus præcepti Divini. Quod ergo teneamur confiteri est de jure divino, quod autem semel in anno est de jure Ecclesiastico; atque hac ratione intelligit Vasquez Trident. *c. 5. cit.* ubi verbis nuper relatis doces, per confessionem semel in anno juxta Concilium Lateranense implendum esse præceptum confessionis à Christo positum.

4. Hæc sententia satis probabilis est propter authoritatem tot, tantorumque virorum, secundùm quam etiam necessariò dicendum est, quod etiamsi quis intra annum confessus fuerit, & incidat in periculum mortis, teneatur iterum confiteri, si habeat conscientiam peccati mortalis. Nam id quod est de jure divino, non fuit ablatum per Ecclesiam.

5. Et hæc omnia observat Dicastillus *de Sacrament. tom. 1. tract. 8. disp. 7. dub. 2. num. 51.* qui postes *num. 34.* asserendum absolutè putat, præceptum Divinum solum esse confitendi omnia peccata mortalia semel in vita, & quia hoc præceptum in aliquo tempore vitæ implendum est: Inde oritur, ut qui constitutus jam in articulo mortis, nondum implevit tale præceptum confitendi mortale, teneatur tunc confiteri, quia jam positus in periculo, vel articulo mortis, non restat juxta moralem æstimationem aliud tempus, in quo tale præceptum impleatur, Unde non est aliquod argumentum, quod aliquid aliud probet circa hanc obligationem, ut Sanctus Thomas, Scotus, & Gabriel supra citati dixerunt:

6. Sed cùm hæc omnia probabiliter dicta sint, non minus probabiliter docet Granadus *in 3. part. D. Thomæ contr. 7. tract. 1. disp. 7. num. 5.* quod præceptum Divinum Sacramenti Pœnitentiæ suscipiendi, per se obligat extra mortis articulum. Sic sentiunt Covarr. *in cap. Alma mater, part. 1. §. 1. num. 6. conclus. 3.* Petrus Ledesma *in summa par. 1. de confessione cap. 9. conclus. 6.* Victoria *in summa quæst. 21.* Sotus *distinct. 18. quæst. 1. art. 5.* Henriquez *lib. 1. de Pœnitent. cap. 3. §. 9.* & docti recentiores. Nec Sanctus Thomas loco supra relato nobis contrarius est: solùm enim contendit, non esse per se loquendo, determinatum tempus, in quo obliget præceptum Divinum confessionis, seclusa articulo mortis, quod quidem verum est, ut patebit ad secundam confirmationem; non verò negat, vagè in hoc, vel in illo anno, seu aliquoties in vita obligare. Et eadem est mens Durandi, Gabrielis, atque Valentiæ.

7. Probatur assertio ratione: Præceptum Divinum suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ oritur ex eo quod sit medium ex Divina institutione necessarium ad salutem: ergo per se loquendo, non obligat solùm in articulo mortis, sed etiam in vita. Antecedens videtur certum omninò, & constat ex prima assertione. Consequentia verò probatur, quia institutio Sacramenti Pœnitentiæ tanquam medii, non est solum ad consequendam salutem in extremo periculo vitæ, sed ad restituendam vitam spiritualem post Baptismum deperditam: propterea enim à Trident. *sess. 14. Can. 12.* & aliis Patribus appellatur secunda tabula post naufragium, quia nimirum non solùm illo utendum est, cùm certa imminet mors, sed etiam cùm est spes evadendi, & cùm re ipsa evaditur mors. Et idem Trident. *Canon. 1.* definit institutum esse à Christo Domino Sacramentum Pœnitentiæ pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis: Ergo, cùm vita spiritualis sæpè amittatur, sæpeque fideles in peccata labantur, cùm non est periculum proximum mortis corporalis, non solùm erit necessarium necessitate medii, ac proinde præcepti Divini in articulo mortis, sed etiam aliquoties in vita.

8. Confirmatur primò, quia non minus necessaria est realis susceptio Sacramenti Pœnitentiæ homini lapso, quàm realis susceptio Eucharistiæ homini justo; sed per se loquendo tenetur homo justus ex vi præcepti Divini aliquoties in vita accedere ad Eucharistiam: ergo homo lapsus tenebitur per se loquendo, ex vi præcepti Divini accedere aliquoties in vita ad Sacramentum Pœnitentiæ.

9. Confirmatur secundò, quia ita se habet pœnitentia ad fidelem lapsum, sicut Baptismus ad infidelem, ut docet Trident. *sess. 4. cap. 2.* & Sanctus Thomas supra eodem modo explicat utriusque Sacramenti obligationem: sed hic ante mortem tenetur non solùm credere, sed baptizari, ut in materia de Baptismo *tract. 4. disp. 2.* cum Suarez, Valentia, & Henriquez probatum est: ergo, & ille accedere ad pœnitentiam.

10. Et hanc opinionem præter Doctores citatos tenet etiam Amicus *in cursu Theol. tom. 8. disp. 27. sect. 4. num. 52.* qui citat Vasquez, Valentiam, Nugnum, Sotum, & alios. Quoniam, ait ipse, cùm hoc Sacramentum non tamen sit institutum ad remittenda peccata præterita, sed etiam ad præcavenda futura; cumque efficacissimum frænum sit ad peccata præcavenda, obligatio ea distinctè alteri homini manifestandi; cùm hoc maximè abhorreat humana superbia quæ in omnibus suam semper quærit æstimationem, & famam apud homines, non fuit expediens, illud usque in articulum, vel periculum mortis differre, eo quod tunc non haberetur alter principalis finis, propter quem hoc Sacramentum est institutum, ut per illud homines à peccatis committendis abstinerent, eaque facilius præcaverent. Qui fructus, & emolumentum neque per contritionem, neque per alia media haberi potest.

11. Confirmatur: nam sapientissimus Deus hoc Sacramento non solùm voluit humanæ occurrere imbecillitati, remittendo peccatori peccata sola attritione disposito; sed etiam efficax frænum hominibus imponere, ne tam facilè in peccata prolaberentur: quod hoc medio suavius, efficaciusque excogitari non potuit, ut si non amor Creatoris, vel metus futuræ gehennæ, saltem præsens respectus humanus, & naturalis horror manifestandi occulta sua scelera alteri homini, homines à peccando compesceret.

R E S O L. LXVII.

Dato, quòd præceptum divinum confessionis obliget extra articulum mortis, quæritur, quo alio tempore obliget?

Et an, si Pontifex abrogaret præceptum Ecclesiasticum confitendi singulo anno, remaneret & præceptum divinum vagè, & indeterminatè?

Idem est de præcepto Eucharistico, in quo casu validè, sed illicitè Pontifex posset abrogare Eucharisticum præceptum.

Et quid cum aliquo in particulari in utroque casu? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Resol. 39.

§. 1. AD hoc dubium sic respondet Granadus *in 3. part. D. Thom. controvers. 7. tract. 1. disp. 8. n. 8.* seclusa verò lege Ecclesiastica, vix potest quidquam præscribi: nam primò non obligat, cùm primùm homo peccat, ut rectè probat argumentum. Secundò non obligat, quando si differatur confessio, oblivisceretur homo suorum peccatorum: tum quia illa scriberet, non timeret oblivionem, & sic cessaret obligatio præcepti: tum etiam, quia homines præsertim vitiosi varia peccata obliviscuntur eò quod semel in anno confiteantur: & tamen nemo obligabit illos per se loquendo ad frequentiores confessiones. Tertiò non mihi placet quod Henriquez *suprà §. 4.* docet scilicet gravem conscientiæ remorsum esse signum instantis præcepti: nam ob aliquam vehementem inspirationem Divinam solet semel & iterum, & sæpè sentiri gravis conscientiæ remorsus, & non propterea obligabitur peccator Divino præcepto ad confitendum sæpè singulis annis. Quartò idem Henriquez ait, forsan quolibet quinquennio obligare hoc Divinum præceptum. Sed fortè hoc tempus longum est. Quintò verisimile est, quòd Dominicus Soto *ubi suprà, §. Sed arguitur rursum,* annotavit, hoc tempus Ecclesiæ definiendum relictum fuisse à Deo: quare qui intra annum confitetur, præceptum hoc Divinum implet: si tamen (inquit) ultrà biennium confessionem differret, imò forsan ultra annum, non esset

Quoad [illegible] in hoc Resol. in tom. 1 tr. 1. lege doctr. Resol. 15 & 16. per totas, & 51. & 52.

satis

satis Christianæ familiæ consultum. Et Victoria *suprà*, de jure, inquit Divino tenemur confiteri, quando Ecclesia determinavit. Et Ledes. *suprà*: Si quis per annum, vel paulò plus differret confessionem, peccaret contra præceptum Divinum confitendi. Hucusque Granadus.

2. Sed sententiam Henriquez, quam ipse forsitan laxam existimat, tanquam probabilem admittit doctus, & amicissimus P. Anton. Escobar *in Theologia moral. ultima editionis, tract. 1. examin. 12. cap. 1. num. 3.* ubi sic ait; Quidnam obligationis tempus? Ut minimum articulus mortis esset, si paulò ante non esset impletum. Scio probabiliter defendi obligare quarto, vel quinto quoque anno, nisi jam ab Ecclesia annua confessio esset impetrata. Ita ille.

3. Vide etiam Amicum *in cursu Theol. tom. 8. disp. 19. sect. 4. nu. 60.* & Præpositum *in 3. part. quæst. 3. de confessione, dub. 4. num. 21.* ubi sic ait: Divinum præceptum videtur etiam per se obligare aliquoties in vita. Probatur ex eo, quod contritio videatur hoc modo obligare extra mortis articulum, cùm ergo præceptum confessionis videatur esse appendix præcepti contritionis, videtur similiter aliquoties in vita obligare.

4. Dices, non potest assignari tempus, quo præcisè obliget, ergo præcisa determinatione Ecclesiæ non obligabit.

5. Respondeo, negando consequentiam; quia licèt non possit dari præcisè tempus, quo præceptum urget, potest tamen probabiliter assignari terminus, quem si quis transgrediatur, sit reus peccati contra illud præceptum commissi: quemadmodum licèt non possit assignari ab homine indivisibilis terminus, quo præcisè obliget præceptum charitatis ad amorem Dei super omnia, non ideò videtur posse probabiliter dici, quòd illud non obliget extra mortis articulum. Ad asserenda hujusmodi præcepta sufficit, quòd ex fine illorum colligatur nos videri teneri ad actum per illum præscriptum aliquoties in vita ponendum, & ut ratio suadeat, esset peccatum nimium expectare, spectato fine præcepti. Qua ratione spectato fine præcepti Divini confessionis, qui est reconciliatio hominis cum Deo, non videmus posse differre confessionem ultra sex, vel saltem septem annos. Ita ille.

6. Undè ex his apparet, quòd si Summus Pontifex abrogaret præceptum Ecclesiasticum confitendi singulo quoque anno, remaneret præceptum Divinum confitendi vagè, & indeterminatè, modo quo supra explicatum est, prout diversimodè sentiunt Doctores; & ideò alii dicerent non obligare nisi in articulo, & periculo mortis; alii verò dicerent in singulis quinquenniis, ut præter alios Valb. *in cap. omnis utriusque sexus de pænit. num. 10.* Alii verò eo modo quo supra explicatum est.

7. Notat verò, quòd in tali casu Pontifex validè abrogaret præceptum Eucharisticum, sed tamen illicitè; Unde Amicus *ubi supra disp. 18. sect. 3. num. 22.* sic asserit: Respondeo omninò esse in Summo Pontifice authoritatem, non solùm in hoc præcepto dispensandi, vel in longinquius tempus differendi; sed penitus abrogandi. Fundamentum est: quia Pontifex habet supremam potestatem in omnes leges, & præcepta humana. Abrogato autem præcepto Ecclesiastico, maneret tamen præceptum Divinum, vagè, & indeterminatè obligans. Si verò quæratur, an id licitè fieri possit, communis sententia est: nunquam licitè fieri posse, ut illud omninò abrogetur, cùm nulla dari possit rationabilis causa talis abrogationis. * Tametsi licitum esse possit, ut cum aliquo in illo interdum dispensetur, vel in diuturnius tempus differatur. Ita ille, & Ego, cui etiam adde Aversam *de Sacrament. Pænit. quæst. 25. sect. 1. §. 4.*

RESOL. LXVIII.

An præceptum confessionis obliget propter periculum incidendi in plura peccata, si differatur confessio? Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Resol. 60. aliàs 62.

§. 1. AD hoc dubium respondet Joannes Pontius *in Curs. Theol. disp. 45. quæst. 6. concl. 2. num. 38.* Quæritur hic an hoc præceptum obliget ad confitendum propter periculum incidendi in plura peccata, si diu maneat absque confessione. Affirmativam partem tenent Cajet. Petr. de Soto, Suar. Filliuc. Fagund. citati à Cardin. de Lugo, qui tenet oppositum, & dicit id esse de mente Theologorum communiori, quod an verum sit nolo examinare. Sed certè fundamentum præcipuum ipsius non sufficit: nempè quòd frequentia confessionis ideò conducat ad vitanda peccata; quia confitens dolet efficaciter de peccatis, & proponit ea vitare; ex vi autem talis doloris, & propositi magis determinatur ad non peccandum: sed sine confessione potest habere hujusmodi dolorem, & propositum: ergo non est necessaria ipsamet confessio. Hoc inquam fundamentum non sufficit, quia major est falsa; illa enim non est sola causa, sed quia per confessionem ponitur in statu gratiæ ereptus à servitute dæmonis, & propterea majorem habet congruitatem, ut recipiat à Deo gratiam superandi tentationes occurrentes, quàm si esset inimicus Dei ob statum peccati.

2. Itaque concludo cum Authoribus partis affirmativæ, addendo tamen, quòd obligatio currat quando sine magno detrimento quis confiteri posset: nam si tale occurreret, posset proponendo vitare peccata, sperare non defuturam gratiam qua tentationes superaret.

3. Obiicies: præceptum Ecclesiasticum de confessione semel in anno esset superfluum; si quia teneretur communius confiteri, & hinc etiam oritur, quod fideles possent colligere se non esse obligatos ad frequentius confitendum ex mente Ecclesiæ; quæ non limitaret tale tempus, si putaret eos obligari ad id frequentius faciendum.

4. Respondeo negando sequelam, quia illud præceptum haberet hanc utilitatem, ut moverentur fideles ad non continuandum peccatum non confitendi, quod committerent omittendo confessionem semel, & sæpius in anno ultra annum; & etiam ut præcepto Ecclesiæ magis invitarentur ad faciendum id, ad quod aliàs obligarentur. Nec verum est, quod ex illo præcepto fideles possint rationabiliter colligere, quod non habeant obligationem sæpius confitendi: sed tantùm quod non habent illam ex obligatione Ecclesiæ. Et hæc omnia docet Pontius *loc. cit.* quibus adde Coninch, Granadum, Fagundez, Nugnum, Filliuc. Molfesium, quos citat Leander.

5. Sed ego non assentior opinioni negativæ Cardinalis Lugo quam latè tractat, & firmat *de pænitent. disp. 15. sect. 4. num. 22. cum seqq.* & illam docet etiam Reginal. *tom. 1. lib. 6. cap. 1. n. 29.* ubi sic ait: Secundum dubium est, an obligatio confitendi tunc contingat cùm confessio censetur esse medium moraliter necessarium ad superandam aliquam tentationem, seu occasionem peccandi.

6. De eo autem tria videntur tuenda. Primum est negari non posse quin frequenter confiteri, sit optimum, & utilissimum remedium adversus tentationes; quoniam per confessionem ritè obitam, anima pondere peccatorum exonerata, & divinæ gratiæ habitu tecta, & roborata, valentior redditur ad spiritualem pugnam.

7. Secundum est, propositam necessitatem moraliter loquendi non nisi raro posse contingere: quia cogitari non potest casus in quo nequeat tentatio superari, aut novum peccatum mortale vitari, aliter quàm per confessionem Sacramentalem. Nam ad vincendam quamcumque tentationem & periculum peccandi mortaliter superandum, potest sufficere divinum auxilium excitans nos, & adjuvans. Quod non dari efficax nisi præcedente sacramentali confessione, nulla ratio persuadet; præsertim cùm ipsa confessio, ut debitè fiat, requirat potius superationem tentationis, quam contra; quandoquidem conjunctum habere debet firmum propositum non peccandi mortaliter de cætero, data quacumque occasione, quod est tentationem superasse.

8. Tertium est: dato casu, in quo revera hic, & nunc in hac persona, & cum his circumstantiis confessio existimatur esse medium necessarium ad vincendi tentationem, & periculum peccandi mortaliter, tunc obligationem esse confitendi, non quidem ortam ex præcepto confessionis, sed ex præcepto quo homo tenetur vitare peccatum illud, de quo tentatur cum lapsus periculo. Tale enim præceptum obligat, ut ad vitationem peccati, sic & ad media, quæ sunt ad illam necessaria: sicque confessionem omittendo in eo casu mortaliter peccatur, non quidem transgressione præcepti divini de confessione: sed alterius per quod prohibetur peccatum illud, cujus probabili periculo quis exponit se per eam omissionem. Ita Reginaldus, cui adde dictum Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 3. quæst. 17.* ubi testatur, eam sententiam docuisse duos magnos viros suæ dignissimæ Religionis Fratrem Franciscum à Sancto Juliano, & Fratrem Eugenium à Sancto Gregorio. Et probat supradictam sententiam, quia ad hoc quod confessio in eo casu obligaret, deberet quis sibi persuadere, illam esse unicum, & singulare remedium ad evitanda peccata: sive in communi, sive in particulari, & hæc persuasio esset falsa, cùm revera confessio non sit tale remedium: Ergo. Minor probatur primò: quia plura alia remedia reperiri possunt, ut jejunia, flagellationes, &c. Secundò; quia licèt confessio ad hoc utilissima sit; non tamen est remedium efficax, & infallibile; nam confessio solùm habet efficaciam circa peccata præterita: circa futura verò licèt habeat aliqualem, non tamen infallibilem: ergo tota obligatio hæc provenire solùm potest ex falsa hominis persuasione, ergo solùm intervenire potest hic obligatio, quam quis per conscientiam erroneam sibi imponit.

9. Re-

9. Remanet igitur satis probabiliter firmata nostra sententia contra Pontium, & alios, quæ à multis scrupulis, & obligationibus liberabit Confessarios, & Pœnitentes, & ipsimet adversarii, ut Pontius, velint, nolint, tanquam probabilem conantur admittere.

RESOL. LXIX.

An propter periculum incurrendi nova peccata teneantur fideles ad confitendum frequentius, quàm semel in anno?

Et an saltem sit obligatio sub mortali sæpiùs intra annum elicere actum contritionis propter vitandum periculum incidendi in nova peccata mortalia? Ex part. 7. tract. 12. & Misc. 3. Ref. 32. aliàs 29.

Sup. hoc in Res. præcedent.

§. 1. Affirmativè videtur respondere Cajetan. *in summa, ver. Confessio, §. 5. pensent*, Petrus Soto *de Just. Sacerd. sect. 5. de necessitate confessionis*, Suarez in 3. *part. tom. 4. disp. 35. sect. 3. num. 10.* Fagundez *in præcep. Eccles. part. 2. lib. 1. cap. 1. num. 16.* & Filliucius *tom. 1. tract. 7. cap. 2. num. 40.* Quia satis experientia demonstrat, eos nunquam vitare nova peccata mortalia, si confessionem per annum integrum differant.

2. Verùm Cardinal. de Lugo *de Sacrament. Pænit. disp. 15. sect. 4. num. 45. & seq.* rectè non adhæret huic sententiæ, & ideò sic asserit. Dico primò, quòd frequentia Confessionis non sit medium necessarium ad peccatum mortale aliquod determinatum vitandum, sed ad peccatum mortale in communi vitandum, non obstat quo minus esset obligatio confessionis frequentis. Hæc videntur esse contra Patrem Suarez in verbis citatis, cujus dictionem de medio necessario ad vitandum peccatum in particulari, vel peccatum in communi, impugnavi, disputatione præcedenti *sect. ultim.* ubi vidimus, non magis obligari hominem ad impediendum peccatum mortale in communi, quando in certò scit sequi ex tali occasione determinata, quam ad impediendum peccatum determinatum, nec ulla apparet ratio discriminis probabilis, ut ibi explicatum est.

3. Dico tamen secundò: non obligantur communiter homines Christiani ad Confessionem frequentem sub peccato mortali propter periculum illud incidendo in nova peccata, si diutius differant confessionem. Hæc videtur esse juxta mentem communem Theologorum qui huc usque talem obligationem non agnoverunt, nec pœnitentibus de illa scrupulum injecerunt, nec in publicis concionibus proposuerunt populo tale præceptum; quod argumentum negativum cum tanta universalitate videtur habere magnam vim; neque enim est credibile ignoratam fuisse per tot sæcula hanc obligationem, aut agnoscebatur, fuisse neglectam à sanctissimis, & doctissimis viris, qui licèt frequentem confessionem hortati fuerint auditores suos; nunquam tamen sub obligatione illam ipsis proposuerunt.

4. Secundò probari potest ex præcepto Ecclesiæ de confessione annua, quo licèt explicitè non auferatur obligatio ex præcepto divino, vel naturali, si quæ est aliunde ad frequentiorem confessionem: valdè tamen insinuatur, nullam esse talem obligationem. Si enim communiter tenerentur homines ad frequentiorem confessionem, superfluum esset præcipere illis confessionem annuam: sicut si Episcopus aliquis legem conderet in suo Episcopatu, ut omnes qui non essent legitimè excusati, jejunarent semel saltem in singulis hebdomadis Quadragesimæ: hæc certè lex non solùm esset inutilis; sed etiam nociva & scandalosa; quia subditi crederent, se satisfacere suæ obligationi jejunando semel in hebdomada. Similiter ergo nocuisset, lex Ecclesiastica, quia fideles communiter credunt, se satisfacere suæ obligationi per confessionem annuam ab Ecclesia præceptam: multas alias adducit rationes Cardinalis de Lugo.

Quamvis non plenè sup. hoc lege tamen intr. doctrinæ Res 85. & 86. & alicubi, vers. posit. in Res. 1. hujus not.

5. Sed an saltem erit obligatio sub mortali sæpius intra annum elicere actum Contritionis propter vitandum periculum illud incidendi in nova peccata mortalia? Cardinal. de Lugo *ubi suprà num. 54.* affirmativè respondet, sed asserit non esse necessarium interrogare de hoc pœnitentem, nec eum admonere in particolari de tali obligatione, & rationes adducit, adi illum & non pigebit.

RESOL. LXX.

An pænitens, qui lubricam, & debilem habet memoriam, teneatur scribere peccata?

Et an, quis peccet saltem venialiter adhibendo nimiam diligentiam & curam majorem, quàm oportet in scrutanda conscientia ante confessionem? Ex part. 2. tract. 17. & Miscell. 3. Resol. 46.

§. 1. Martinus Bonacina vir doctus *in tract. de Sacram. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. ult. num. 6.* tenet affirmativam sententiam, si possit sua peccata, absque probabili periculo scribere tempore confessionis, aut etiam antea.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1 … Res. … §. … in principio, & lege hic supra doct. Res. 84. signanter in fine.

2. Sed absolutè, & sine ulla limitatione opinionem negativam tenendam esse tenet Suarez *tom. 4. in 3. part. disp. 36. sect. 5. num. 6.* Valentia *tom. 4. disp. 7. quæst. 11. punct. 1. circa finem*. Henriquez *lib. 4. cap. 4. num. 8.* Ratio hujus sententiæ illa est; quia ut benè notat Vasquez *tom. 4. in 3. part. quæst. 90. art. 3. dub. … num. 24.* solum adest præceptum præmittendi examen ante confessionem, non verò conservandi memoriam peccatorum. Ergo non tenemur illa scribere. Imò Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 4. ad ult.* putavit hoc pœnitentibus non esse consulendum. Sed meliùs Cajetan. *ver. confessio, condit. 11.* Nugnus *tom. 2. in 3. part. quæst. 9. art. 2. diffic. unica, ver. circa octavam concl.* Coninch *de Sacram. in 3. part. disp. 7. dub. 9. num. 72.* & alii asserunt, licèt hoc necessarium non sit, suadendum tamen; quia diligentia hæc in re laudanda est, modò evitentur scrupuli, & nimia anxietas. Et notent scrupulosi circa hanc materiam; quod in perscrutanda conscientia, & numero peccatorum ante confessionem, peccabunt venialiter adhibendo nimiam diligentiam, & curam majorem, quàm oporteat, quia, ut tradit D. Thom. *part. 2. quæst. 64. art. 1.* in omni virtute morali peccatur, non solùm per defectum, sed etiam per excessum. Ita Marcellus Megala *in 1. part. lib. 5. cap. 9. num. 7.* ex mente, & doctrina Navarri *in cap. fratres, num. 72. de pænit. dist. 5.*

Sup. hoc inf. lege doctr. §. … Res 110. & signanter quamvis contrarió in alio §. ejus annot.

RESOL. LXXI.

An muti teneantur confiteri per nutus, & signa?

Et quid de ignorante idioma Confessarii?

Et cursim explanatur, quòd amentibus à nativitate non est danda Eucharistia, ne quidem in articulo mortis, nisi quando erant suæ mentis compotes, devotionem ostenderent in hujusmodi Sacramento.

Et an Confessarius tempore, quo obligat præceptum confessionis, possit absolvere mutum, qui præbet signa doloris, etiam si nullum possit ex ejus signis intelligere peccatum, & alius non adsit Confessarius, qui meliùs intelligat, quod à fortiori procedit in articulo mortis? Ex part. 5. tract. 6. Res. 3.

§. 1. Respondeo affirmativè, nam, ut advertit Hurtado *de pænitentia, disp. 8. diffic. 4.* conveniunt communiter Doctores eum, qui non potest aliter confiteri, quàm nutibus, aut aliis signis distinctis à voce, & à scriptura, ad id teneri tempore præcepti, sive purè divini, sive annuæ confessionis, quia confessio potest absque inconvenienti dictis signis fieri; & ideò Naldus *in summa, ver. mutus, num. 1.* sic ait: Mutus & surdus à nativitate potest confiteri, & absolvi; sed hoc intellige de muto & surdo adeò perspicacis ingenii, quòd signis, & nutibus percipiat, vel saltem in genere detestationem peccati, & propositum abstinendi de cætero, & secundo urgeat necessitas præcepti confessionis; & primum dictum satis probatur, quia aliàs iste actus judicialis indebitè exercetur, nempe absque causæ cognitione. Secundum autem apertè deducitur à simili de amentibus à nativitate, quibus non est danda Eucharistia, nec quidem in articulo mortis, nisi cùm aliquando erant suæ mentis compotes, devotionem ostenderint in hujusmodi Sacramento. Sanct. Thom. 3. *part. quæst. 80. art. 1.* & tandem idem probatur à simili de muto solùm, & ignorante idioma Confessarii, qui potest confiteri, & absolvi tempore præcepti, si tamen explicet aliquid quod à Confessario intelligatur. Ita Naldus. Cui adde Leonem *de officio Confess. part. 1. recollection. 18. num. 97.* & Megala *in instruct. part. 1. lib. 5. cap. 8. num. 11.* asserentes in tali casu sufficere mutum explicare ea peccata, quæ potest judicio prudentis. Idem etiam docet Valboa *in cap. omnis utriusque sexus, de pænitent. num. 27.*

Quoad hoc supra lege doctr. Res 18. in principio.

Sup. hoc. sup. in Res 63. §. … dictis, per … & infrà Resol. … in …

2. Notandum est etiam hic Antonium Fernandez *in Instruct. Confess. part. 1. document. 4. num. 33.* docere, Confessarium tempore quo obligat præceptum confessionis, posse absolvere mutum, qui præbet signa doloris, etiam si nullum possit ex ejus signis intelligere peccatum, & alius non adsit Confessarius, qui meliùs intelligat, quod à fortiori procedit in articulo mortis.

Sup. hoc in doctr. Resolutionum præcedentium annotat.

RESOL. LXXII.

An mutus, si sciat scribere, teneatur confiteri per scripturam, ut integram faciat confessionem? Ex part. 5. tract. 6. Resol. 4.

§.1. AFfirmativam sententiam docet Petrus de la Pay *de pænit. in addit. 3. part. D. Thom. quæst. 9. art. 2. disp. 2. conclus. 4.* Fagund. *ubi infrà*, Megala *in Instit. part. 1. lib. 5. cap. 6. num. 6.* Henriquez *lib. 2. de pænit. cap. 3. num. 8.* & Granadus *de Sacrament. in 3. part. D. Thom. controv. 7. tr. 1. disp. 9. sect. 1. num. 4.* ubi sic ait: Mutus, qui novit scribere, debet per scriptum confiteri sub ea cautela, ut in una papyro referat numerum, in alia habeat scriptas species peccatorum. Probatur, quia qui obligatur aliqua lege, præsertim Ecclesiastica & magni momenti, maximè si ordinetur ad implendam legem divinam, tenetur adhibere diligentiam, & opponere media saltem non magnæ difficultatis ut legem servet; sed lex annuæ confessionis est Ecclesiastica & magni momenti, ordinaturque ad implendum præceptum divinum confessionis, quia alioqui non constat extra mortis articulum de tempore determinato quo per se obligat: ergo qui obligantur hac lege, tenentur adhibere diligentiam, & apponere media non magnæ difficultatis ut illam servent. Rursus scribere peccata, & scripto confiteri, non est medium magnæ difficultatis: ergo qui aliter non potest, tenetur scripto confiteri. In hoc certè discursu nihil est quod indigeat probatione, præter ultimum antecedens, quod facilè persuadetur; nam scribere peccata non est tam immensus labor, & cùm mutus ea revocat in memoriam, potest simul scriptis mandare. Deinde ea tradere scripta Confessario potiùs diminuit ruborem, quo suffunditur, qui verbis proprijs ea declarat. Periculo autem publicationis potest facillimè occurri; nam ea propria domo usque ad Ecclesiam potest charta in manibus afferri ne decidat, & cùm primùm lecta sit à Confessario potest comburi, aut in minutissimas partes discindi; non est ergo periculum publicationis, quod alicujus momenti sit: quòd si aliquando contingat chartam cadere, aut propter incuriam non disciodi, & sic in manus aliorum devenire, id certè rarò continget, & propter casum tam præter communem rerum eventum non est deobligandus homo à lege tanti momenti; sic enim etiam accidere potest à Confessario non servari sigillum, aut confessionem audiri ab alio quàm à Confessario, & non proptereà licet absolutè deobligare homines ab hoc præcepto. Huc usque Granad. cui etiam adde Alphonsum de Leone *de offic. Confess. part. 1. recollect. 15. num. 34.* & Docturea, quos citat, & sequitur Hurtado *de pænitent. disp. 8. diffic. 4.* hæc opinio est probabilis.

2. Sed non minus probabilem contrariam sententiam esse existimo, quod fatentur ipsimet adversarii: unde Fagund. *part. 2. lib. 1. cap. 6. num. 9.* ubi sic asserit: Dubium tamen est utrum excusetur pœnitens ab obligatione confessionis Quadragesimæ, quando non potest confiteri nisi per scriptum, præsente tamen Confessario, quia, verbi gratia, vel pœnitens est mutus, vel Confessor surdus, & non potest se aliis notibus ipse pœnitens explicare; & certè hac de re opinio est pro utraque parte probabilis. Ita ille. Et ideò Naldus *in summa, verb. Mutus, num. 2.* sic ait: Mutus etsi sciat scribere, non tenetur confiteri propria peccata per scripturam, tradendo nempè ipsam Confessario legendam; & ratio est, quia talis modus confessionis de se est publicus, est enim scriptura de se publica, onde exponit se pœnitens probabili periculo amittendi scriptum, & quamvis non exponat, quia statim potest rumpi, tamen ille modus confitendi est de se & ex natura sua publicus, & nemo tenetur sic publicè confiteri, ut periculo infamiæ se exponat, non enim præcepta Ecclesiastica cum tanto rigore obligant. Deinde non tenemur ex vi præcepti confessionis confiteri per interpretem, quamvis Catholicus & fidelis sit, & quamvis ad sigillum teneatur, quia ille modus confessionis de se est publicus: ergo neque etiam ex vi ejusdem præcepti annualis confessionis tenebimur confiteri per scriptum, cùm æque publicus hic modus confessionis sit, atque ille. Et ita hanc sententiam docent etiam Martinus Ledesma *in 2. part. 4. quæst. 8. artic. 3.* Victoria *in summa, num. 173.* Dominicus Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 6.* Navarrus *cap. 21. num. 36.* Barbosa *in Decret. Gratian. part. 2. de pænit. dist. 2. cap. 89. num. 3.* Valentia *tom. 4. disp. 7. quæst. 11. punct. 1.* & alii: Unde, ut dixit, utraque opinio est probabilis.

RESOL. LXXIII.

An surdus teneatur confiteri, & quid cum eo agere debeat Confessarius?

Et si saltem sciat scribere, an tenetur scribere, & confiteri per scripturam? Ex part. 5. tract. 6. Res. 5.

§.1. AD hoc dubium respondet Possevinus *de officio Curati, cap. 7. num. 55.* ubi sic ait: Quæritur quid agendum cum surdo? Respondetur, caveat Curatus ne ab aliis audiatur. Excipiat illius confessionem in remotiori, & hunc non interroget, nisi de puris necessariis in mortalibus, & evitet fatigationem suam, & surdi, si novit scribere, bonum erit, scribat peccata venialia generali collatione, faciat confiteri. Ita ille. Sed ex superiori resolutione satis probabiliter firmatum est, neque surdum teneri scribere peccata.

RESOL. LXXIV.

Exponitur casus curiosus de confessione quadam valida per litteras, videlicet in Anglia aliquis Catholicus cùm esset ad mortem damnatus, & Hæretici nollent permittere confiteri cum Confessario Catholico, si haberet commoditatem scribendi ad aliquem Confessarium, an possit per litteras confiteri, & rogare Confessarium, ut se immisceret inter adstantes prope patibulum, & illum tunc præsentem, & Confessarium intuentem, voce secreta illum absolvere.

Et deducitur posse Confessarium absolvere moribundum, si internuncius, qui vocavit Sacerdotem nomine ægroti, & postea non adest præsens coram Sacerdote & ægroto, quando Sacerdos absolvit moribundum sensibus destitutum. Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Res. 30.

§.1. HIs diebus de hoc casu interrogatus fui, videlicet si in Anglia aliquis Catholicus esset ad mortem damnatus, & Hæretici nollent permittere illum confiteri cum Confessario Catholico, si haberet commoditatem scribendi ad dictum Confessarium, an possit per litteras confiteri, & rogare Confessarium, ut se misceret inter adstantes propè patibulum, & illum tunc præsentem & Confessarium intuentem voce secreta absolvere? Casus quidem est non minus curiosus, quàm difficilis. Et prima facie negativè videtur respondendum, stante decreto Clementis VIII. unde novissimè Pater Pasqualigus firmavit *in Theolog. tom. 2. disp. 82. sect. 8. num. 42.* Non solùm non posse absolvi absentem, sed nec confessionem fieri absenti in ordine ad absolutionem obtinendam à præsenti; desumitur ex eodem decreto Clementis VIII. nam damnavit utramq; propositionem, nempè & quòd possit fieri confessio absenti, & quòd Confessarius possit absolvere absentem; unde Paulus V. die 18. Augusti 1605. decrevit, ut ex tractatu de pœnitentia quem ediderat Suarez, deleretur *sect. 4. disp. 21.* quia in ipsa tenebat, quòd licèt non possit absolvi absens, posset tamen confessio fieri per litteras absenti, & ita explicabat decretum Clementis VIII. Probatur, quòd confessio fiat secretò apud Sacerdotem, ut est in praxi atque adeò coram ipso personaliter, & ex institutione Christi, ut decernit Trident. *sess. 14. can. 6.* Ergo non potest confessio Sacramentalis, quæ sufficiat pro Sacramento fieri absenti. Consequentia probatur. Validitas Sacramentorum pendet ex institutione Christi, itaut si aliter fiant, quàm instituta sunt, non sint valida. Ergo confessio facta absenti non erit sufficiens pro hoc Sacramento: unde Trident. *c. 2. sess. citat.* docet: Quòd Christus voluit peccatores sisti ante Tribunal Confessarii tanquam reos. ita Pasqualigus. Unde Alvarez, & alii asserunt, quòd licèt Confessarius possit absolvere moribundum, si accersivit Confessarium per internuntium, vel per litteras, & adveniens Sacerdos ægrotum invenit impotentem ad confessionem faciendam, & ad alia signa sensibilia, adstantes tamen fide digni affirmant ægrotum voluisse confiteri; Negant tamen posse Confessarium absolvere moribundum, si internuncius qui vocavit Sacerdotem nomine ægroti, monuit quidem Sacerdotem voluntatis pœnitentis, & postea non adest præsens coram Sacerdote, & ægroto. Sicut etiam putat in supradictis duobus infirmum confiteri per litteras, & nuncium contra decretum Clementis VIII. Ergo erit illicitum.

2. Sed ego ad omnes casus supradictos affirmativè respondendum esse censeo, quia dictum decretum Clementis VIII. non officit in supradictis casibus, & non est intelligendum in casu necessitatis, quando aliter confiteri non potest, & quando licèt confessio efficiatur per litteras, vel per nuncium, tamen absolutio datur à Confessario præsente pœni-

pœnitente, ut accidet in casibus supradictis, loquitur igitur decretum Clementis VIII. de confessione stricta, non autem de confessione minus stricta, & in universaliori acceptatione, ut probat, & explicat Cardinalis Lugo *ubi infrà sect.4. nu. 72.* & Leander. Dico igitur moribundum posse absolvi à Sacerdote præsente, licèt testes non repetant testimonium coram ipso infirmo. Quia quamvis dicta per testes confessio facta fuerit in absentia, tamen postea absolutio datur in præsentia pœnitentis, quod sufficit ad valorem Sacramenti, ut non fiat contra decretum Clementis VIII. Nam illa confessio facta à penitente per testes non est confessio strictè, sed magis universaliter sumpta, quæ in defectum rigorosæ confessionis acceptatur ad proferendam sententiam absolutionis. Decretum autem Clementis VIII. solùm loquitur de confessione strictè accepta, quæ fieri nequit nisi in præsentia Confessarii.

3. Et ita hanc sententiam latissimè, & doctissimè probat Pater Bardi *in selectis lib. 10. quæst. 13.* per totam omninò videndus, & me citato Eminentissimus Cardinalis Lugo *de Sacram. Pænitentia, disp. 18 sect. 1. nu. 85.* ubi sic ait: Alii generaliter loquuntur, quomodocumque illud confitendi desiderium Confessario innotuerit, posse Sacerdotem absolvere pœnitentem presentem sensibus destitutum. Pro qua sententia plures affert idem Diana *loc. citat.* dicens illam esse probabilem, quod idem affirmat Bonacina in eam magis inclinans in præsenti *disp. 5. quæst. 5 sect. 2. punct. 2. §. 4. nu* 10. & in nona editione *to. 3. disp. 2. de censur. quæst. 3. punct. 33* ubi dicit ita Romæ à multis judicatum fuisse. Quod quidem videtur esse omninò juxta mentem, & verba Pauli V. in Rituali Romano, ubi absque ulla limitatione, aut distinctione dicitur: Si desiderium confitendi per se, vel per alios ostenderit, absolvendus est. In casu autem posito verificatur tota illa conditio, cùm infirmus per alios desiderium confitendi ostenderit: ergo juxta regulam illam à Pontifice propositam absolvendus est. Quod ipsum ex aliis decretis supra adductis colligitur, quæ absque tali limitatione loquuntur. Si enim in Arausicano dicitur: Si voluntatis præteritæ testimonium aliorum verbis habeat. Et in Cart. dicitur: Dent testimonium, qui eum audierunt. Et in decreto Eusebii Papæ dicitur: Si idonea testimonia habuerit, quod ipse pœnitentiam petiisset. Denique S. Thom. *in dicto opusc.* 65. generaliter dixit: Si infirmus qui petit absolutionem amisit notitiam, vel loquelam antequam Sacerdos adveniat, debet à peccatis absolvi. Cùm non petatur talis conditio testimonii in præsentia ipsius infirmi exhibendi, non est cur à nobis talis conditio apponatur.

4. Ratio autem sumitur ex dictis *sect. praced.* quia nimirum illa non est confessio strictè, sed magis universaliter sumpta, quæ in defectum strictæ confessionis acceptatur ad proferendam sententiam absolutionis. Decretum autem Clementis VIII. loquitur, ut diximus, de confessione strictè accepta, quæ fieri non potest validè aut licitè, nisi in præsentia Confessarii. Nec obstant verba Leonis Papæ: quam ipse mentionem fecit testimonii circumstantiis: quia ita communiter fieri solet, quod præsentes sint, qui testentur voluntatem, & desiderium infirmi. Sicut ob eandem rationem dixit, testimonia fidelium circumstantium, quia nimirum semper solent illi esse fideles, & tamen si fideles non essent, sed infideles, fide tamen digni, & de quorum veracitate non dubitaretur, non negaret Leo illud testimonium sufficere, parum enim refert character testificantis, cùm testificatio illa non ordinetur ad conferendum Sacramentum ipsi testificanti, cujus infidelis non esset capax, sed solùm ad manifestandam voluntatem infirmi, & ad faciendam fidem de illa, quæ non est incapax infidelis. Sicut ergo non alligatur S. Leo ad testimonium infidelium, ita nec ad testimonium solum circumstantium. Et hæc omnia docet Lugo *ubi suprà*; cui adde Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 5. quæst. 45.* & omnia superius dicta docet etiam novissimè Martin. de San Joseph *in man. Confess. to. 1. lib. 1. tract. 6. de pænitent. num. 6.* ubi hæc asserit; [Y aunque los testigos que dizen al Confessor las sennales de penitencia del penitente (que ya carece de sentido) bastera el testimonio para que el Sacerdote le absuelba debaxo de condicion; Porque el decreto de Clemento Ottavo que prohibe absolver en ausencia, se deve entender quando la confession, y absolucion son en ausencia, y no quando la absolucion es en presencia;] Quia verba legis sunt accipienda secundùm sensum grammaticalem, & in priori significatu, *l. 1. §. qui in perpetuum ff. si ager vectigal. l. 1. §. si is, qui navem, ff. de exercit. action. §. quod jus quidem civile instituta, de jur. nat. gentium, & civil. c. penult. de sent. excomm.* & debent intelligi in eo significatu qui est aptior, *l. quoties idem serm. ff. de reg. jur.* Ita Martinus.

5. Nec obstat dicere cum aliquibus adversariis, quod pœnitens ut pœnitens debet esse præsens Confessario, at homo ut se accusans est pœnitens ut pœnitens: ergo homo, ut se accusans debet esse præsens Confessario. Nam respondet Bardi *ubi suprà §. 3. num. 7.* distinguendo, pœnitens ut pœnitens debet esse præsens, quando recipit absolutionem, concedo: quando facit confessionem, nego: (loquendo in casu necessitatis, & essentialiter distinguo etiam minorem homo ut se accusans sive per se ipsum immediate, sive per alium, & mediatè concedo, semper per ipsum immediatè nego minorem, eodemque modo distinguendo consequens; In primo sensu concedo, in secundo verò nego consequentiam.

6. Nec etiam obstat dicere cum Alvarez, & aliis, quod si moribundus validè confitetur per internuncium absenti Sacerdoti, etiam sanus hoc modo validè confitetur, sed hoc est absurdum, ut omnes fatentur: ergo, &c. sequela probatur, quia casus necessitatis; cùm non mutet essentialia Sacramenti, non facit ut confessio valida sit invalida.

7. Respondeò, confessionem invalidam ex multiplici capite provenire posse; videlicet ex defectu integritatis, ex defectu dispositionis, &c. in casu autem qui ponitur confessio facta absenti sine ulla necessitate erit invalida, quia pœnitens aperiendo conscientiam, & peccata per internuncium absenti Sacerdoti, & sine ulla necessitate, peccat contra Ecclesiæ præceptum, & consequenter ex defectu dispositionis non perficitur Sacramentum: non autem erit invalida ex defectu sufficientis materiæ: hoc ipsum concedere debent adversarii: nam admittentes confessionem factam per testes coram moribundo, ajunt absque necessitate hoc fieri non posse, ac proinde retorqueri potest idem argumentum. Et tandem non obstant verba Catechismi, quæ sic habetur, *Nemini omninò neque per nuncium, neque per litteras peccata confiteri licent;* ergo Catechismus damnat confessionem factam absenti; nam respondet doctissimus Bardi, locum citatum esse intelligendum per se, non autem in casu necessitatis, & per accidens, quando aliter fieri nequit, & patet hoc modo locutum fuisse Catechismum, quia præscribendo modum quo facienda sit confessio, videlicet secretò, & occultè, subdit illa verba citata, & tamen certum est confessionem interdum fieri posse cum aliis, & hoc admittere debent adversarii, dum volunt validam esse confessionem in casu necessitatis, si fiat per alios testantes coram moribundo sensibus destituto, Ergo, &c.

8. Patet igitur ex superius dictis satis probabiliter in casu proposito posse reum, cui denegatum est confiteri cum Confessario Catholico, scribere ad ipsum per Epistolam peccata sua, non ut in absentia absolvatur, nam hoc esset contra decretum Clementis, sed ut postea, quando ipse duceretur ad patibulum, & esset præsens coram ipso Confessario tunc illum absolvere. Nam in tali casu ex necessitate, nec valens aliud agere confitetur per scriptum, & Confessarius postea absolvit illum præsentem, sicuti asserunt DD. posse Confessarium postquam ex oblivione dimisit pœnitentem absque absolutione, posse illum, inquam absolvere, dum adhuc extare in Ecclesia videt. Itaque in nostro casu ut in simili docet Isambert. *in 3. part. to. 3 de Sacram. Pænit. disput. 12. sect. 10. num. 3.* Decretum Clementis non obstat, nam pœnitens ille, videlicet reus, est non tantùm corporaliter præsens, dum absolvitur, sed etiam ipsa ejus confessio, quæ per literam fuit antea ab eo explicata, censetur adhuc esse, & durare moraliter, quatenus non est revocata. Imò ego puto in casu nostro fuisse confirmatam non repetitam per oculorum injectionem in Confessarium, ut ad illum reus pœnitens antea scripserat. Ergo, &c.

Sup. hoc lege [illegible] Res. 10.

RESOL. LXXV.

An in Paschate, vel articulo mortis teneatur per scripturam confiteri, qui alio modo non potest, ut verbi gratia mutus, & surdus, vel infirmus, qui loqui non potest? Ex part. 3. tract. 4. Res. 127. aliàs 128.

§. 1. Affirmativè respondent Nugnus *in addit. ad 3. par. quæst. 9. art. 3.* Turrianus *de pænitent. quæst. 9. art. 2. disp. 32. dub. 2.* qui citant Suarez, Petrum Sotum, & Gabrielem. Idem docent Becanus *de Sacram. cap. 37. quæst. 47. nu. 2.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 91. art. 4. dub. 5. nu. 2.* ubi ita ait, quòd non obstat scriptum perdi posse, quod absoluta confessione potest statim rumpi, & paulò ante confessionem ita scribi, & custodiri, ut non perdatur, nec etiam obstat, quod surripere potest Sacerdos, sic enim etiam posset ipse eodem modo manifestare crimina, quæ voce audisset in confessione; nihilominus tenemur confiteri, & æquale est damnum utrobique.

Sup. hoc pro surdo sup. res. 71. & pro infirmo, qui loqui non potest, inf. in Res. [illegible] post seq. in fin. & in Res. [illegible] ul. & in alio [illegible]

2. Hanc sententiam videtur etiam docere Layman *in Theolog.*

Theolog. mor. lib. 5. tract. 6. cap. 6 num. 4. obiait: Qui perpetuo mutus est, & scribere nescit, ad confessionem annuam nutibus, quatenus potest, faciendam obligatus esse videtur. Unde supponit in illis verbis, *si scribere nesciat*, quod si mutus scribere sciat, tenetur confiteri per scripturam, intellige semper præsente Confessario. Vide etiam Sylvester *verb. Confessio*, 1. q. 15. & Suarez *to. 4. disp. 16 sect. 6.*

Sup. hoc num. sup. in Ref. 75. &c.

3. At his non obstantibus contrariam sententiam tenendam esse puto, & ita docent Joan. de la Cruz *in direct. conscient. par. 2. de Sacram. pænit. qu. 3. dub. 7. concl. 1.* Sotus *in 4. dist. 18. qu. 2. art. 6.* Valentia *tom. 4. disp. ... qu. 11. punct. 1.* Filliucius *tom. 1. tr. 7. num. 63.* & Henriquez *lib. 4. cap. 4. nu. 4. in glossa litt. A.* ubi sic asserit. Non tenetur præcepto Ecclesiæ confiteri per scriptum etiam mutus, aut infirmus, qui loqui non potest. Sic ille. Vide etiam Villalob. *in summa tom. 1. tract. 9. diffic. 32. n. 3.* & alios communiter, quia peccata scribere, & scriptum Confessario tradere, insolitus est confitendi modus, & plerumque non vacat omni periculo publicationis, & hoc sufficit, quare Ecclesiastica lex in tali casu non obligat. Quid verò dicendum in articulo mortis? dic, ut in seq. Res. resolvemus.

Quod hic est inf. Ref. 78.

R E S O L. LXXVI.

An confessio per litteras aliquando possit esse valida post Decretum Clem. VIII.

Et an Sacerdos ita pænitentem absolvens peccet mortaliter?

Et an qui per litteras, vel internuntium Sacerdoti peccata sua manifestavit absenti Confessario, possit absolvi, postquam Confessarius accessit ad illum, dummodo adhuc vivat? Ex part. 5. tr. 14. & Misc. Res. 60.

§. 1. AD hoc dubium Philippus Gamachæus ex doctissima, & inclyta facultate Parisiensi Doctor Sorbonicus *in 3. part. D. Thom. de Sacram. pænit. cap. 20. §. 4. respondet.* Et in primis ait, nullam esse quæstionem si pœnitens sciat dictum decretum, & prohibitionem Ecclesiæ tunc enim mortaliter peccat, ac proinde ponit obicem gratiæ, sicque ejus absolutio omninò evadit nulla: sin autem pœnitens laborat ignorantia invincibili, & bona fide agat, tunc quidem mortaliter peccat Sacerdos eum absolvendo, quia vel scit, vel scire tenetur absolutionem hanc esse illicitam. Nihilominus tamen simpliciter videtur adhuc valida absolutio, tum quia Clemens VIII. non statuit apertè contrarium, nec ait nullam esse talem absolutionem, sed tantùm non licere; multa enim prohibentur, quæ si fiant, rata sunt, tum quia communis est hæc Theologorum sententia, ut ejusmodi confessio valida censeatur. Ita Paludanus, Sylvester, Navarrus, Adrianus, Corduba, Ledesma, Medina, Taperius, & alii. Tum, quia accedit bona fides pœnitentis; cùm è contrario loqui videatur Clemens VIII. desertis verbis de iis tantùm, qui prudenter, & scienter contra prohibitionem ausi fuerint confiteri. Ita Gamachæus. Et pro hac sententia facit etiam Kellisonius *in 3. part. tom. 2. quæst. 9. art. 3. dub. 3.* ubi docet, validam esse absolutionem, si confessio fiat per scriptum, & absolutio detur pœnitenti præsenti. Et testatur ea Cardinali Bellarmino Clementem VIII. declarasse viva voce, se non intendisse prohibere absolutionem pœnitentis in præsentia, qui tamen confessus fuerat in absentia.

2. Sed hæc opinio aliquibus non placet, per ea, quæ adversùs Coninch satis firmavi *in 3. par. tract. 3. de absolutione morib. resol. 7.* nam in suo decreto Clemens VIII confessionem factam absente Sacerdote non solùm illicitam, sed etiam invalidam esse determinavit. Ex quo etiam refellunt aliqui opinionem Jacobi Mancini *in append. ad praxim infirm. pract. 4. dub. 2. num. 3* & Cœlestini *in compendio Theologiæ moral. tract. 1. cap. 21. num. 3.* docentium ægrum, qui per litteras, vel per internuncium Sacerdoti peccata sua manifestavit absenti Confessario, posse absolvi, postquam confessarius accesserit ad illum, dummodò adhuc vivat, & in hoc casu non transgreditur decretum Clementis VIII. cùm nisi præsentem absolvat juxta mentem dicti Pontificis. Ita Cœlestinus. Vide me ipsum *loc. cit. & in 4. part tract. 14. ref. 92.* De declaratione autem Clementis VIII. quam affert Kellisonius, non constat authenticè.

R E S O L. LXXVII.

An esset absolvendus, qui sine causa præberet Confessario peccata scripta, & de illis præsente se accusaret?

Et quid est dicendum, si quis magnum pudorem sentiret, si proprio ore peccata confiteatur; an peccet mortaliter, si per scriptum confiteatur, præsente Sacerdote?

Et quid si ægrotus per gutturis angorem confiteri absolutè non possit, & scribere peccata facilè possit? Ex part. 3. tract. 4. Res. 126. aliàs 127.

§. 1. NEgativè videtur respondendum ex Fagundez *prac. 2. lib. 3. cap. 1. num. 8.* ubi sic ait; Extra necessitatem ipsa confessio, & accusatio semper facienda est ore, & peccaret mortaliter ille, qui cùm benè possit proprio ore confiteri, per signa, nutus, & interpretem (adde tu, & per scripta) confiteretur. Et ratio est, quia mutaret consuetudinem Ecclesiæ, quæ mutatio est gravis, & in re gravi. Et ita etiam docet in terminis hanc sententiam Sylvius *in addit. ad 3. part. quæst. 9. artic. 3. conc. 2.* Vide etiam Filliucium *tom. 1. tract. 7. cap. 1. num. 14.* Coninch *de Sacramentis disputat. 6. dub. 1. conclus. 3. num. 3.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disputat. 21. sect. 3. num. 5. & 6.* & alios.

2. Non reticebo tamen contrariam sententiam docere Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 9. diffic. 31. num. 1.* ubi ita asserit: [De lo dicho se infiere, que si uno diesse sus pecados escritos, y se confessasse dellos en presencia del Sacerdote, podria ser absuelto, si lo hiziesse sin causa, seria grave pecado venial: porque se apartare del uso comun de la Yglesia, mas si lo hiziesse con causa razonable, no seria pecado.] Et hoc ultimum concedunt etiam Coninch, & Fagundez *ubi suprà*, Molfesius *in summ. tom. 1. tract. 7. cap. 11. num. 9.* & Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 91. art. 4. dub. 4. num. 7.* quidquid asserat Sylvius J. C. Unde si quis magnum pudorem sentiret, si proprio ore peccata confiteretur, non peccaret mortaliter, si per scriptum confiteretur præsente Sacerdote, quia consuetudo proprio ore confitendi non obligat tam graviter in hoc casu, ut etiam præter DD. citatos, docet Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 6 cap. 6. n. 5.* ubi ponit alium casum in praxi facilè occurrentem, nempè, quòd si ægrotus, per gutturis angorem confiteri absolutè quidem voce possit, sed vix, aut ægrè, compellendus non erit, si peccata scribere facilè possit, voce confessionem facere.

R E S O L. LXXVIII.

An in articulo mortis teneatur confiteri per interpretem, si quis alio modo non potest?

Et quid pro adimplendo præcepto annuæ confessionis?

Et difficultas est, quando quis in articulo mortis dubitat de sua contritione, an tunc teneatur confiteri per interpretem omnia peccata mortalia? vel in tali casu, an possit confiteri aliqua peccata venialia, & generatim omnia mortalia, dicendo se confiteri alia omnia peccata, quibus Deum offenderit?

Et an in tali casu interpres teneatur ad sigillum? Ex part. 3. tract. 4. Res. 128. aliàs 129.

§. 1. DIco primò, quòd præcepto Ecclesiastico nemo tenetur ad confitendum per interpretem, quia hæc aliquo modo publica confessio est, quam Ecclesia percipere non solet, & ideo in Concilio Lateranensi dicitur: Omnia sua solus peccata confiteatur proprio Sacerdoti, & ita docent DD. quos citant, & sequuntur Turrianus *de pænit. quæst. 9. art. 2 disp. 32. dub. 1.* Layman *in Theolog. mor. lib. 5. tract. 6. cap. 6. num. 5.* Fagundez *prac. 2. lib. 2. cap. 6. num. 6.* Villalobos *in summa tom. 1. tract. 9. difficult. 32. num. 3.* Joann. de la Cruz *in direct. conscient. part. 2. de Sacramento pænitent. quæst. 3. dub. 7. conclus. 1.* Filliucius *tom. 1. tract. 7. cap. 3. num. 62.* & alii quos citat Sancius *in selectis disp. 32. num. 8.*

2. Dico secundò contra Turrianum *ubi suprà*, & Suarez *tom. 4. disp. 36. sect. 6.* quod in articulo mortis, si pœnitens habet probabilem existimationem de sua contritione, non tenetur confiteri per interpretem, quia tunc confessio non videtur moraliter necessaria ad salutem, nec Deus videtur obligare cum tanto onere, & quia talis confessionis modus de se est publicus. Ergo &c. Si autem probabiliter dubitet de sua contritione, tunc ex charitate tenetur confiteri per interpretem, ne se exponat periculo damnationis, quia cùm absolutè teneatur Deo satisfacere meritò in casu dubio obligatur. Ita DD. citati, quos adeo vera existimo, ut putem cum Vasquez *in 3 part. tom. 4. qu. 91. art. 4. dub. 3. num. 6.* quod si talia confessus sit omnia peccata, & postea nullum commisisset mortale, licèt meminerit postea alicujus, quod prætermisit propter obligationem, non tenetur articulo mortis confiteri per interpretem, quamvis tenebatur confiteri, si posset secretò soli Confessori, quia de tali peccato per confessionem factam fuerat indirectè absolutus.

3. Sed

3. Sed difficultas est, quando quis in articulo mortis dubitat de sua contritione, an teneatur confiteri per interpretem omnia peccata mortalia? Ad hoc ita respondet Nugnus *in addit. ad 3. par. quæst. 9. art. 3. diffic. 2. ad arg.* 1. Videtur mihi (salvo meliori judicio) quòd poterit talis pœnitens tacere peccata majoris infamiæ. Ita Nugnus, & post illum Fagundez *præc. 2. lib. 1. cap. 6. num.* 8. Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 26. sect. 6 num. 5.* Henriquez *lib. 4. cap. 4. num* 4. Layman *in Theol. mor. lib. 4. tract. 6. cap. 6. num. 5.* Et ratio est, quia in tali casu non tenetur facere confessionem materialiter integram, sed formaliter.

4. At plus addit Coninch. *de Sacram. disput. 5. dub. 10. nu.* 77. quia in rigore putat aliquem in tali casu posse confiteri aliqua peccata venialia, & generatim omnia mortalia, dicendo se confiteri alia omnia peccata, quibus Deum offenderit. Ita Coninch, quem postea sequitur Molfesius *in sum. tom. 1. tract. 7. cap. 11. num. 12.* licèt consulendum sit, ut tali casu moribundus omnia peccata confiteatur, quia interpres tenetur servare sigillum, ut omnes communiter tenent, contra Cajetanum, Victoriam, & Sotum, quos citat; & sequitur Joann. de la Cruz *in direct. part. 2. de Sacrament. Confess. quæst. 3. dub. 7. conclus.* 1. Sed si aliquis vellet confiteri aliqua venialia, & mortalia in genere, confessio esset valida, quia opinio Coninch, & Molfesii est probabilis.

R E S O L. LXXIX.

An in articulo mortis teneatur quis confiteri per interpretem?

Et quid pro adimplendo præcepto annuæ confessionis?

Et quid dicendum, quando pœnitens existens in peccato mortali habet probabilem existimationem de sua contritione, & est in articulo mortis?

Et quid maximè, si dubitatur de sua contritione, an tunc teneatur confiteri per interpretem, ne se exponat periculo æternæ damnationis?

An in dicto casu, possit pœnitens ea peccata confiteri, quæ cum minori infamia explicare potest, tacitis iis, ex quibus notabilis infamia sibi, vel alteri sequi potest? Ex part. 5. tract. 3. Resol. 72.

§. 1. NEgativam sententiam docet Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 99. art. 4. dub.* 3. Coninch *de Sacram. disp. 8. dub. 10. num. 75.* & alii. Probatur ex *cap. omnis utriusque sexus, de pœnit. & remiss.* ubi dicitur: *Omnis fidelis utriusque sexus, &c. tenetur solus confiteri sua peccata proprio Sacerdoti*, ubi illa particula *solus* satis indicat neminem teneri per interpretem confiteri, ut ex Concil. Tridentin. *sess. 14. cap. 5.* ubi dicitur neminem teneri confiteri nisi secretò apud solum Sacerdotem, & ratio est, quia præcepta Ecclesiastica non obligant cum tanto onere; & confirmatur, quia si scirem quòd Confessor uni soli meum peccatum esset revelaturus, non tenerer ei confiteri, ut Doctores communiter asserunt, etiamsi ille teneatur ad sigillum, quando sibi constat quòd Sacerdos confessionem revelat: ego eodem modo non tenebor illud confiteri, quando vel unus alius præter ipsum Sacerdotem hoc debet audire.

2. Sed aliqui putant in mortis articulo homines obligari ad confessionem per interpretem, quando nullo alio modo potest quis aliquod saltem peccatum immediatè declarare Confessario, quod probatur authoritate Angelici Magistri D. Thom. *in addit. ad 3. par. quæst. 9. art. 3. ad* 2. ubi affirmare videtur præceptum contritionis obligare ut medio interprete quis confiteatur, cùm aliter non potest, quòd in aliquo casu verum esse debet, ne alioqui à tanto doctore recedamus. Canus autem existimat S. Thomas in hoc tantùm casu fuisse locutum. Idem docet Sylvester, ex Dominicana familia. Secundò probatur ratione, nam ipsum naturæ lumen, & multò magis gratiæ, manifestat teneri hominem in articulo mortis diligentiorem suæ salutis curam gerere, postbabito mundano honore, aut alia difficultate; ergo si reus sit culpæ lethalis, tenetur eam confiteri Sacerdoti medio interprete si aliter non possit. Probatur consequentia primò, quia aliter non exiguo damnationis periculo exponetur, nam sine confessione non deletur culpa lethalis, nisi per contritionis actum (saltem si non recipiat aliud Sacramentum,) contritionem autem veram habere valde difficilè est, præsertim in articulo mortis, cùm ex una parte corporis imbecillitas impediat animi promptitudinem; ex altera timor gehennæ ad attritionem alliciat. Si autem confiteatur, certum est sufficere attritionem, saltem si existimetur contritio, quamvis revera contritio non sit; & ita docet Jacobus Granadus *de Sacram. in 3. part. contr. 7. tract. 1. disp. 9. sect. 6. nu.* 28. ubi citat Suarez, & Canum.

3. Notandum est tamen etiam stando in prima sententia, quòd si pœnitens existens in peccato mortali habet probabile existimationem de sua contritione, nec ex præcepto propriæ charitatis, tenetur in articulo mortis confiteri per interpretem, quia tunc non videtur ea confessio moraliter necessaria ad salutem, nec Deus videtur obligare cum tanto onere, & quia ille modus confessionis de se est publicus: si autem probabiliter dubius est de sua contritione, tunc ex præcepto divino, & naturali propriæ charitatis tenetur confiteri per interpretem, ne se se exponat periculo æternæ damnationis, quia cùm absolutè teneatur Deo satisfacere, meritò in casu dubio obligatur. Potest tamen tunc pœnitens ea peccata confiteri, quæ cum minori infamia explicare potest, tacitis iis, ex quibus notabilis infamia vel sibi alteri sequi potest, non enim in eo casu tenetur facere confessionem materialiter integram, sed formaliter, & ita docet Fagundez *præc. 2. lib. 1. cap. 6. num.* 8. Hurtadus *de Sacram. pœnit. disp. 8. diffic. 2.* Præpos. *in 3. part. quæst. 4. de confess. dub. 1. num.* 68.

R E S O L. LXXX.

An ex divino præcepto quis in articulo mortis teneatur confiteri per interpretem;

Et quid, si non esset securus de sua contritione, sed de ea dubitat?

Et in tali casu, an sufficiat confiteri unum tantùm peccatum mortale, & reliqua in genere?

Et an satis sit peccata venialia confiteri?

Et notatur aliquem posse validè per scripturam confiteri Sacerdoti præsenti, dando ipsi legendum, & significando se accusare de omnibus illis, quæ scripto tradit.

Imò, & cum possit aliter confiteri, nullum est præceptum prohibens talem confessionem.

Sed difficultas est, an pœnitens teneatur se accusare de illis peccatis scriptis postquam à Confessario lecta fuerunt, vel sufficiat antea?

Et an, qui non potest aliter, teneatur confiteri per scripturam?

Et an si Confessarius fuit præsens, cùm peccatum committeretur à pœnitente, vel quia audivit, sufficiat pœnitenti dicere, accuso me de illo peccato, quod vidisti me committentem vel quod audivisti me commisisse heri, vel nudius tertius? Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Resol. 1.

§. 1. NEgativè respondi cum communi sententia Doctorum, à qua nominatim contra me discedit Eminentissimus Cardinalis Lugo *de pœnitent. disp. 15. sect. 5. à num.* 66. ubi sic ait: Loquendo verò de præcepto divino, licet hoc non obliget ad confitendum peccatum cum gravi detrimento extrinseco, ut tradunt communiter Theologi: non tamen apparet ejusmodi detrimentum sequi ex confessione facta per interpretem fidelem, & prudentem, cui non minus quàm ipsi Confessario fidere possit pœnitens. Suppono enim, interpretem etiam obligatum manere secreto, atque adeò totum detrimentum esse, quòd peccata quæ alias nota esse deberent uni, manifestentur duobus. Hoc autem non esse tanti ponderis, ut excuset ab obligatione divini præcepti probari potest ex aliis casibus, in quibus non obstante ejusmodi detrimento, obligat confessionis præceptum. Ita Lugo; qui postea multa argumenta adducit pro hac sua firmanda sententia.

2. Sed puto non esse recedendum à contraria sententia, quam communiter docent DD. & ideo nominatim contra Card. Lugo insurgit novissimè Joan. Pontius *in cur. Theol. disp. 45. quæst. 6. concl. 3. num.* 45. respondens ad omnia ejus argumenta, & ita me citato tenet novissimè Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 6. quæst.* 10.

3. Probatur hæc communis opinio à nostro Pasqualigo *in Theologia tomo secundo disputatione* 82. *sectione septima num.* 35. quia præceptum confessionis nunquam obligat ad confessionem publicam, ut decernit Tridentin. *sess. 15. cap.* 5. Ergo, nec ad confessionem per interpretem; consequentia probatur. Ex eo quod non adest obligatio ad confessionem publicam, sequitur tantùm quod adsit ad secretam. Ergo non ad confessionem per interpretem. Consequentia ista probatur, secreta confessio est illa; qua apud solum Sacerdotem manifestantur peccata, ut docet Trident. cit. Ergo non est confessio per interpretem. Confirmatur, Sacramentum pœnitentiæ est judicium, quod exercetur inter Deum, & hominem, & Sacerdos intervenit ut gerens vicem Dei. Ergo non obligat ad confessionem per interpretem. Consequentia probatur. Præceptum obligat tantùm quòd tale judicium potest exerceri secundùm formam institutam, nempè inter pœnitentem, & Deus; non autem quando esset exercendum cum

hominibns; fit autem coram hominibus quando fit per iuterpretem.

4. Dico secundo, neque ex generali obligatione procurandi propriam salutem tenetur quis in articulo mortis confiteri per interpretem. Probatur præceptum confessionis non obligat nisi ad eam confessionem quę fieri potest ita ut sufficiat etiam unicum peccatum explicare, aut etiam solum eahibere signum eaternum contritionis, quando aliud non est possibile. Ergo quando opus esset interprete, sufficiet explicare per nutus propria peccata Sacerdoti eo modo quo possunt explicari.

Sup. hoc sup. in Ref. 78. & ... 79. ... 47. ... paulò post ... Malo ...

5. Nota verò, quod licèt non sit pręceptum divinum particulare de confitendo per interpretem; ad illud tamen quem obligari posse ex pręcepto charitatis, quando scilicet in articulo mortis non esset securus de contritione, sed de ea dubitat; an verò si probabiliter judicat se habere contritionem. Qui etiam ulteriùs putant in tali casu sufficere, quod unum peccatum mortale sic confiteatur, & reliqua in genere. Imò Coninch. existimat sufficere confiteri peccata aliqua venialia; quia sic indirectè absolvetur à reliquis, etiamsi solùm habeat attritionem.

6. Sed Pontius *ubi supra* observat quod si in tali casu sufficit confessio unius peccati mortalis aut venialis, vix unquam occurrere posse obligationem, etiam ex charitate confitendi cum interprete, quia vix unquam fieri potest, quin aliquo signo possit quia significare aliquod peccatum mortale, aut veniale; sufficeret autem id facere. Concludit itaque non esse pręceptum ullum confitendi per interpretem, nisi in articulo mortis ratione periculi defectus contritionis, cùm non posset ullis signis ullum peccatum confiteri, & tunc sufficere confiteri unum peccatum etiam veniale in particulari, ac reliqua in generali. Sed in favorem amantissimi Domini mei Card. de Lugo sciant DD. ejus sententiam non esse singularem, nam illam docet *supplem. D. Th in 3 par. quæst. 9. art. 3. ad* 2. Canus *relect. de Pænit. par. 5.* & ex Theologicis neotericis Ludovicus Caspensis *in cur. Theol. to. 2. disp. 4. sect. 15. n. 120.*

Sup. hoc sup. in Ref. 77.

7. Nota hic obiter, aliquem posse validè, & licitè confiteri per Scripturam Sacerdoti pręsenti, dando ipsi illam legendam, & significando se accusare de omnibus illis, quę scripto tradit: quando aliter confiteri non potest. Imò & cùm posset etiam aliter nullum est præceptum prohibens talem confessionem, modò saltem postquam Sacerdos legit peccata, pœnitens dicat: Accuso me de omnibus illis peccatis, quæ legisti in illo scripto, nam sicut secundùm omnes, si Sacerdos cognosceret peccatum commissum à pœnitente, utpotè qui esset præsens cùm committeretur, aut qui id audiret, sufficeret pœnitenti dicere: Accuso me de illo peccato, quod vidisti me committentem aut quod audivisti me commisisse heri, aut nudius tertius, ut tenent authores communiter: ita in proposito dicendum est à pari.

8. Sed difficultas est, an pœnitens teneatur se accusare de illis peccatis scriptis postquàm à Confessario lecta fuerunt, vel sufficiat antea. Cardinalis Lugo videtur putare illud requiri, & non sufficere quod dicat antecedenter; *Accuso me de peccatis, quæ leges in illa scriptura*: sed revera tamen existimo sufficere quod accuset se ante: nam illa accusatio manet moraliter post lecta peccata, & ex eo quod non retractet se, & maneat expectans absolutionem post lecta peccata, sufficienter innotescit Confessario, quod etiam post lecta peccata accuset se de illis. Per quod patet ad ea, quæ proponit Lugo in oppositum. Et ita tenet Pontius *ubi suprà nu.* 48. & Leander *de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 6. quæst.* 15. contra Sotum, & Candidum, opinionem Cardinalis de Lugo tenentes. Valdè enim accidentarium est quod ante vel post de illis pœnitens ore se accuset, sicut est quod antea, vel post de illis contritionem habeat, dummodo ad absolutionem ab illis præcedat.

Sup. hoc sup. in Ref. 75. & in aliis ejus nos.

9. Sed si aliquis hic quærat, an qui non potest aliter, teneatur confiteri per scripturam? Plures quos citat, & sequitur Pasqualigus *in Theolog. tom. 2. contr. 82. sect. 14. nu.* 18. negativè respondet alii, quos citat, & sequitur Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 5. disput. 6. quæst.* 17. affirmant. Sed ego utramque opinionem puto esse probabilem, nisi aliquis dicat distinguendum esse cum Pontio *in cur. Theolog. disput. 45. quæst. 6. concl. 3. num.* 48. nam si quis posset scribere coram Sacerdote, quia ex natura rei nullum est periculum morale publicatis majoria per talem confessionem, quam per vocalem: cùm possit pœnitens chartam statim rumpere, sic ut ampliùs legi non possit, & in hoc casu teneretur sic confiteri, & procederet sententia affirmativa Leandri, & aliorum; vel si non posset scribere coram Sacerdote, tunc non esset obligatio scribendi illa antea, nam facilè charta, in qua scriberentur ante perdi posset, & sic peccata publicari, & in hoc casu non teneretur ita confiteri, & procederet opinio negativa Pasqualigi, & aliorum.

RESOL. LXXXI.

An qui v.g. in India, vel in partibus Infidelium timeat non posse habere confessarium tempore mortis teneatur anticipare confessionem, ut adimpleat præceptum divinum confitendi in articulo mortis?

Ex quo sequitur infirmum, qui perseverans in articulo mortis, seu periculo, iterum peccavit mortaliter post confessionem tunc factam: teneri iterum confiteri. Ex part. 11. tract. 8. & Miscel. 8. Ref. 37.

§. 1. Negativè respondet nominatim contra me P. Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disput. 3. quæst.* 11. Probatur primò, quia in hoc casu, nullo modo adest periculum mortis, in quo tempore est præceptum Divinum confitendi: ergo ante illud nequit obligare. Secundò, qui non est confessus in articulo mortis, non tenetur, eo articulo elapso, postea confiteri ad implendum pręceptum Divinum; ergo à fortiori non tenebitur quis confiteri ante adventum prædicti articuli. Sic in simili tenet Azorius *tom. 1. instit. moral. lib. 13. cap. 41. quæst.* 13. & reputant probabile Joannes à Cruce *in summ. de pænitent. quæst. 3. dub. 3. conclus.* 2. & Joa. Sancius *in select. disp. 11. n. 90. pag. 91.* & tenent alii moderni. Nec argumentum contrariorum multum obstat: est enim discrimen manifestum. Quia in dicto casu, jam obligat præceptum audiendi Missam: cùm ergo in hora tertia v.g. possit quis illud adimplere: verè ad id tenetur. In nostro autem casu non sic: cùm nondum obliget præceptum confessionis pro articulo mortis. Hucusque Leander.

Sup hoc sup. in Ref. 65. & in to. 3. tr. 9. ... Ref. 14. §. Sed contrarium, in princ.

2. Sed ego puto non esse recedendum à communi sententia, quam olim docui, & præter Doctores à Leandro citatos, illam docet Amicus *in cursu Theol. tom.* 8. *disp.* 17. *sect. 4. num.* 43. ubi sic ait: certum est hoc præcepto obligäri etiam illos, qui sunt in probabili periculo mortis, ut primò parturientes, vel quæ maximas expertæ sunt in partu difficultates, qui bellum, vel periculosam navigationem aggrediuntur, qui probabiliter putant se ante mortem copiam Confessarii non habituros: hi enim omnes ante articulum, vel periculum mortis confiteri tenentur, dum copiam Confessarii habent, & conscientia peccati mortalis stimulantur. Ratio omnium est, quia cùm omnes teneamur ante mortem Confessorem habituri, tenemur, cùm primùm possumus, hoc præceptum adimplere. Ita Amicus, cui adde Roccasul. *in praxi Theolog. mor. t. 2. lib. 4. de præcept. Eccl. cap. 2. num.* 16. asserentem, omnes docere ad observandum præceptum Divinum, quod si aliquis credat in periculo mortis non posse confiteri, teneri prævenire confessionem.

3. Idem docet Dicastillus *de Sacram. tom. 2. tr. 8. disp. 7. dub. 2. num.* 21. ubi sic ait: Asserendum est, hoc præceptum Divinum confitendi peccata per se obligare, non solùm in articulo mortis physico, sed etiam in periculo, quod certissimum est, & concedunt omnes Authores: unde obligat in morbo gravi, & in periculosa navigatione, & quando instat prelium, & quando delicata fœmina primum parturit, vel quæ partus difficiles habere solet, & quoties homo habet peccatum mortale non confessioni jam prius subditum, & probabiliter timet, si secundò non confitetur, postea non habiturum copiam Confessarii ante mortem, vel periculum mortis, ut accipere potest in India, vel in aliqua captivitate. Qui omnes casus appellantur, articulus, seu periculum mortis: quatenus nisi tunc confessio fiat, est periculum decedendi sine confessione.

4. Ex hac doctrina sequitur, infirmum, qui perseverans in articulo, seu periculum mortis iterum peccavit mortaliter post confessionem tunc factam, teneri iterum confiteri, quia pręceptum Christi est confitendi omnia peccata mortalia in vitâ, est autem periculum tunc decedendi sine illius peccati confessione, nisi tunc confessio fiat, ac propter eandem rationem, imò à fortiori tenetur confiteri, qui nunc habet copiam Confessarii, quam postea non habebit per totam vitam, ut contra aliquos (quorum sententiam probabilem putat Joannes de la Cruz *in directorio par. 2. pænit. quæst. 3. dub. 3.*) notavit Lugo *disp. 15. num. 37.* Hęc omnia Dicastilius.

RESOL. LXXXII.

An servi Christiani Infidelium, si tempore Paschatis non habeant copiam Confessarii, teneantur elicere actum contritionis de peccatis mortalibus perpetratis? Ex part. 3. tract. 7. Res. 63. aliàs 62.

Sup. hoc inf. in Res. 164. §. ul. propè fin. & ver. Et licèt inf. in Res. 13. Vide quinque lin. ul. §. sed omnes.

§. 1. RESpondeo, quòd Henriquez *lib. 1. de pœnit. cap. 6. nu. 8.* docet, eum qui tempore Paschatis, seu eo tempore, quo obligat hoc præceptum, non potest actu confiteri, teneri, confiteri, seu elicere actum contritionis, quia inquit, Deus non præbet inducias ultra tempus Præcepti, per Ecclesiam designatum. Oppositum tamen existimo probabilius cum Suarez *disput. 5. de pœnitent. sect. 6. nu. 13.* quia, quando Ecclesia obligat ad aliquem actum externum, non tenemur ad internum, si externus actus haberi non potest, eò quòd ad internum, secundariò obligamur, sic qui divinum officium persolvere non potest aliquo die, non tenetur pro illo tempore attendere ad Deum. Et ita etiam docet Trullench. *in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 4. dub. 2. num. 15.*

RESOL. LXXXIII.

An meretrices, quæ in Paschate non sunt confessæ, priventur Ecclesiastica sepultura, & incidant in censuram aliquam Synodalem si extat?

Et an pueri, qui decimum quartum annum, vel ad minimum duodecimum nacti non sunt, nullo modo incurrant dictas pœnas, si non confiteantur in Paschate? Ex part. 16. tract. 12. & Misc. 2. Res. 36.

§. 1. NEgativè respondet Leandrus *de Sacrament. to. 1. tract. 5. disp. 3. quæst. 58.* ubi sic ait: licèt Meretrices peccent mortaliter, non implendo annuæ Confessionis præceptum, non tamen incurrunt præfatas pœnas. Primò: quia tales nunquam denunciantur, etiam si per multos annos non confiteantur. Secundò; quia illarum miserrimus status permittitur ab Ecclesia ob vitanda majora incommoda; non ergo ab illa puniuntur: nam alias nullo modo diceretur permitti, si tam rigida pœna earum peccatum puniretur. Ita ille; qui citat Vivaldum, Sà, Grassium, Rodriquez, & Zerolam; quibus ego addo novissimè Martinum de San Joseph. *in mon. Confess. to. 1. lib. 1. tract. 6. de pœnitent. nu. 12.* sic asserentem. Las penas puestas por la Iglesia à los que no cumplen con el precepto annuo de la Confession, son privacion de sepultura Ecclesiastica, y del ingresso de la Iglesia però no se incurren ipso facto, si no despues de la sentencia del Juez. No incurren estas penas los niños antes de quatorze annos, y las ninnas antes de doze, que es la edad de la pubertade, porque piadosamente se puede creer, que la Iglesia no quiere castigar antes de esta edad. Sanchez *in summ. lib. 1. cap. 12. nu. 7.* Henriquez *lib. 8. cap. 42.* Fagundez *precept. 2. lib. 1. c. 2. num. 15.* Lugo *disp. 15. num. 150.* Vasquez *quæst. 90. art. 2. dub. 4. y es commun.* Y lo mismo creo se deve dezir de las rameras, de quien permite la Iglesia su mal trato: y por el mismo caso se ha de dezir, que no las quiere castigar con tal rigor, y nadie jamas denunciò desta gente perdida. Ita ille. Unde Emmanuel Sà, etiam in editione correcta à Magistro Sacri Palatii, quam penes me habeo impressa Venetiis anno 1614. apud Georgium Valentinum, *verb. Confessio*, nu. 43. idem asserit.

Sup. hoc inf. in §. ul. hujus Res. & in aliis quam sen.

2. Verùm pro affirmativa sententia Leandrus citat Fagundez *precept. 1. lib. 1. cap. 3. num. 10. & 11.* & Cardinalem Lugo *de Sacrament. Pœnitentiæ, disput. 15. num. 149.* Sed Lugo, ut legentibus patebit, loquitur ibi de Pueris, qua ætate obligentur ad præceptum annuæ confessionis, & nihil agit de hac quæstione. Ideò tu cognita. Et ut verum fatear hic Romæ Meretrices, quæ in Paschate non receperunt Sacramentum Pœnitentiæ, si moriantur absque confessione, privantur Ecclesiastica sepultura, & in quodam loco extrà portam Populi sepeliuntur.

Sup. hoc sup. ad med. §. 1. hujus Res. & sup. in Res. 50. §. 1. & inf. in Res. 5. §. Ex quibus à lin. 6. & in Res. 108. 109. & seq.

3. Puto tamen satis probabile id quod asserit Martinus *ubi suprà*, nempè quod pueri, qui decimum quartum annum, vel ad minus duodecimum nacti non sunt, nullo modo incurrant prædictas pœnas, id est, nullo modo plectendi sunt ingressu Ecclesiæ, & privationem Ecclesiasticæ sepulturæ, nec excommunicatione quis piè creditur, usque ad eam ætatem, piam matrem Ecclesiam noluisse pueros censuris ad sua præcepta servanda cogere. Et ita me citato tenet etiam cum pluribus Leandrus *ubi suprà, q. 57.* & etiam me citato Trullench. *in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 4. dub. 2. num. 15.* quicquid probabiliter etiam in contrarium asserant alii.

RESOL. LXXXIV.

An in articulo mortis sit facienda confessio laico, quando non adest Sacerdos, unde confessio, quam faciunt nautæ inter ipsos imminente naufragio, reprobari videtur? Ex part. 5. tr. 3. Res. 73.

§. 1. NOn desinam hic apponere verba Philippi Gamachæi *in summa Theolog. tom. 3. de Sacram. Pœnit. cap. 16.* ubi sic ait: Respondemus peccatorum confessionem posse aliquando fieri apud laicum, modò id prudenter, & servatis servandis, non tamen fieri eo sensu, eoque animo, ut sit verè Sacramentalis, & laicus det absolutionem, id enim dicere esset hæreticum. Legatur Concil. Trident. *sess. 14. cap.* 10. & qui peteret absolutionem à laico, esset sacrilegus, & laicus præsumens dare, fieret irregularis: probant Doctores ex *cap. si quis, & cap. ex litteris, extra de Clerico non ordinato.* Potest igitur solùm fieri talis confessio ad majorem humilitatem, & contritionem, & placandam iram Dei, ad redimendam aliquam partem pœnæ peccatis debitæ: siquidem erubescentia, & confusio cùm sit res valdè difficilis, plurimum juvat, favente charitate, ad minuendam ejusmodi pœnam, estque magna para pœnitentiæ, ut eodem loco habet S. August. Imò concedimus peccatorum non solùm posse, sed aliquando etiam debere confiteri laico in articulo mortis, quando non potest ullum invenire Sacerdotem, & tamen ex hypothesi judicat se consilio indigere ad salutem suam, nec aliud occurri consilium, quàm laici viri prudentis, ac probi, vel quia fortassis quæstio est de rebus ad lites, ad restitutionem aliquam pertinentibus, vel agitur de admonenda tertia persona, ut furtum restituat, resipiscat, sibi caveat, veniam concedat, si ægrotus fuerat illi causa peccandi, & perditionis: hæc enim omnia possunt fieri consilio & ministerio laicorum, quale etiam est, si ægrotus offenderit alterum, & graves cum eo gesserit inimicitias, nempè ut tunc studeat, quantum in se est; ei reconciliari; sive præsenti, sive absenti, & palam id profiteatur, removendo scandala, quæ olim præbuisset, ad id enim jure divino, & naturali obligatur, aut si ægrotus experiatur vehemens tentationes, timeatque præsens naufragium, vel præsumptionis, vel desperationis, nisi consulat virum prudentem, à quo auxilium, & consolationem accipiat, tunc enim tenetur ulcus aperire laico, si desit Sacerdos, aliàs non tenetur communiter. Hucusque Gamachæus. Cui adde Turrianum *de Sacram. Pœnitent. disput. 23. dub. 1.* Coninch *de Sacram. disput. 8. dub. 1. num. 6.* Hurtadum *de Sacram. Pœnit. disput. 10. diffic. 2.* Præpositum *in 3. part. quæst. 7. de Ministro Pœnit. dub. 1. num. 20.* & Jacobum Granado *de Sacram. in 3. part. contr. 7. tract. 10. disput. 1. num. 8c.* qui benè observat talem confessionem ex humilitate, vel ad capiendum consilium, faciendam laico tempore mortis fieri debere non sine delectu, & maturo consilio. Imò non videtur approbare Sahagun de Villa-Sante *in cap. decernimus nu. 113. de judiciis*, Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 93. artic. 1. dub. 5. num. 2.* & ego apertè reprobo cum Marchino *de peste part. 3. cap. 11. num. 7.* Unde cum Fagundez *præc. 2. lib. 7. c. 31. num. 8.* Puto ineptam prorsùs esse confessionem illam, quam quidam nautæ in temporalibus, & periculis extremis deficiente Sacerdote efficiunt alii aliis peccata sua confitentes, cùm neque valida sit, neque ad capiendum consilium necessaria, & ideò hic abusus omninò evellendus est, & eis consulendum, ut in eo periculo de salute curent, per veram contritionem.

2. Neque obstat Concilium Constantiense *in Bull. Martini V.* in qua condemnatur hæreses Joann. Vuicleph. & Joan. Huss. & inter alias interrogationes, quæ ibi proponuntur pro iis, qui sunt suspecti de illa hæresi, unam esse, utrùm credant quod Christianus ultra contritionem cordis habita copia Sacerdoti idonei, soli Sacerdoti de necessitate salutis confiteri teneatur, & non alteri, nec laicis, quantumcumque bonis, & devotis, ubi cùm additur, habita copia Sacerdotis idonei, videtur indicari in absentia illius esse necessarium confiteri laico. Dicendum tamen est argumentum à contrario sensu licèt alioqui sit magni ponderis, nihil tamen valere, quando id, quod à contrario infertur, est prohibitum, & definitum. Unde cùm in Tridentino *sess. 14. cap. 6. can. 10.* definitum de fide sit solos Sacerdotes, non alios esse Ministros hujus Sacramenti. Si quis dixerit Sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & solvendi non habere, aut non solos Sacerdotes esse ministros absolutionis &c. anathema sit, nullius est momenti argumentum quod infertur à contrario, maximè quia in Conc. Constant. Bulla solùm proponitur

interrogatio de eo, quod ad fidem pertinet, cætera ad quæstionem Theologicam dimittens.

RESOL. LXXXV.

Quandonam obliget præceptum contritionis?

At an, qui peccavit, teneatur præcepto affirmativo habendi contritionem de peccatis jam remissis, quoties memoriæ occurrunt.

Et quid, si Sacerdos administraturus sit Sacramentum, & non sit Sacerdos Confessarius, an tunc teneatur conteri de peccato, quod habet? Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Resol. 34.

[illegible]

§. 1. Hic casus erit multum plausibilis iis, qui scrupulis anguntur, si tamen meam sequi velint opinionem.

2. Prima opinio est Guillelmi Parisiensis *tract. de pænitent. cap.* 19. Argentinæ *in* 4. *dist.* 17. *art.* 4. Majoris *quæst.* 2. Petri Soto *lect.* 13. *de pænit.* Sylvestri *verb. contritio. num.* 4. & Divi Antonini 3. *par. tit.* 14. *cap.* 18. asserentium, præceptum contritionis, statim ac commissum est peccatum mortale obligare.

3. Secunda opinio est Marsilii *in* 4. *quæst.* 12. *artic.* 1. Viguerii *in inst. cap.* 16. §. 4. Petri Soto *ubi suprà*, ajentium peccatorem teneri præcepto ipso contritionis in diebus festis.

4. Tertia opinio est Adriani *in* 4. *quæst.* 3. *de Confessione*, & Petri Soto dicentium, peccatores obligari præcepto contritionis, quando magna aliqua calamitas populo imminet.

5. Quarta opinio est Dominici Soto *in* 4. *sentent. dist.* 17. *quæst.* 1. *art.* 6. qui docet, peccatorem teneri præcepto ipso contritionis, quando est in periculo probabili oblivionis peccatorum.

6. Quinta opinio est Suarez *in* 3. *part. tom.* 4. *disputat.* 15. *sect.* 6. Conich *disputat.* 3. *dub.* 3. Ochagaviæ *quæst.* 16. & aliorum, qui tenent, peccatorem teneri ante articulum mortis ad non multum differendam contritionem, postquam commissum fuerit peccatum mortale, nullum tamen determinatum tempus assignant, pro quo peccator obligetur.

[illegible]

7. Sed omnes has opiniones optimè refellit Hurtadus Complutensis *disput.* 3. *de pænitent. difficul.* 4. ubi cum Cajetano *in summ. verb. contritio*, & Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *q.* 86. *art.* 2. *dub.* 6. docet peccatorem præcepto ipso contritionis non teneri, nisi in articulo mortis, aut in periculo, quando medio Sacramento Pœnitentiæ justificari non potest; nam aliàs peccator excusatur ab obligatione præcepti contritionis, quando alia via justificatur, & ratio est, quia tota obligatio præcepti contritionis oritur ex necessitate justificationis: ergo cessat, cessante dicta necessitate. Et ita ego hanc sententiam teneo, quam præter Doctores citatos tenet etiam Villalobos *in summ. tom* 1. *tract.* 9. *diffic.* 21. *nu.* 4. & 5. Dico igitur peccatorem, qui Sacramento non justificatur, teneri in actu secundo ratione sui, & per se in articulo, & in periculo mortis extra hæc tempora per accidens ratione præcepti alterius virtutis à charitate distinctæ; ut quando administrandum est aliquod Sacramentum, & non adsit Confessarius, tunc, ut dixi, per accidens ex virtute Religionis, ut dignè manifestentur Sacramenta, teneretur elicere actum contritionis.

8. Undè ex his contra Alexandrum 4. *part. quæst.* 68. *membr.* 2. *art.* 2. Richardum *in* 4. *distinct.* 14. *art.* 9. *quæst.* 1. Gabrielem *quæst.* 3. *dub.* 1. Paludanum *dist.* 17. *quæst.* 2. *art.* 3. & Sylvestrum *verb. contritio*, *quæst.* 2. dicendum est eum, qui peccavit, non teneri præcepto affirmativo habendi contritionem de peccatis jam remissis, quoties memoriæ occurrunt, quia non modò hæc obligatio durissima videretur absque fundamento, sed etiam contra rationem; præceptum enim istud, ut dictum est, ideò obligat in actu secundo; quatenus indigemus justificatione à peccatis, & reconciliatione cum Deo. Ergo qui semel ab illis justificatus est, manet exemptus ab obligatione illius. Et ita docet Cajetanus *in* 3. *par. quæst.* 84. *articul.* 8. & 9. Petrus Sotus *lect.* 13. *de pænit.* Dominicus Sotus *in* 4. *dist.* 14. *quæst.* 1. *artic.* 9. Suarez *disp.* 15. *sect.* 8. & alii.

RESOL. LXXXVI.

An peccator post peccatum teneatur statim ad aliquam pænitentiam imperfectam?

Dicitur imperfectam, quia ad perfectam, v. g. contritionem non tenetur.

Et hæc opinio non procedit etiam quoad Religiosos, qui non statim, ac peccant, tenentur conteri. Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Resol. 51.

§. 1. Dixi ad aliquam pœnitentiam imperfectam, ad perfectam enim contra aliquos dicendum est peccatorem post peccatum statim non teneri, ut ex communi sententia Doctorum alibi probatum est, & patet ex communi sensu fidelium, atque usu; neque enim Confessarii in confessione inquirunt, an statim atque quis peccaverit, habuerit contritionem; nec pœnitentes de eo peccato se solent accusare, nimisque difficilè esset homines sub novo peccato mortali astringere ad pœnitentiam statim agendam; indeque sequeretur, eum, qui post peccatum pœnitentiam differt, continuò, ac semper peccare, & saltem toties, quoties advertit se esse in statu mortalis, posseque de illo confiteri, & non convertitur. Præterea non sufficienter Ecclesia determinasset præceptum confessionis semel in anno, si pœnitentia esset statim, atque quis peccat instauranda. Nec audiendi sunt, qui admittunt illam ignorantiam esse in multis, & inde excusari (multos tamen esse) quis timens culpam gravem in dilatione pœnitentiæ, nam ii tenentur admittere (& revera admittunt) satis reprehensibilem in Confessariis, vel ignorantiam, vel injuriam. Imò indignè videntur sentire de corpore totius Ecclesiæ, & ejus Prælatis, dum talis instructio, & notitia non intimatur, & explicatur subditis in obligationem præcepti naturalis, quod esset hoc si re vera existeret. Tandem cùm præceptum pœnitentiæ sit præceptum quoddam affirmativum, proinde atque præceptum dilectionis, meritò censeri debet non obligare statim, & (ut ajunt) semper, & pro semper, sed certò quodam tempore ut latius postea dicam.

Alibi in Ref. [illegible]

2. Sed difficultas est an, saltem ut diximus, peccator post peccatum teneatur ad aliquam pœnitentiam imperfectam? & affirmativam sententiam tenet Pater Sfortia Pallavicinus *in assert. Theol. lib.* 7. *cap.* 25. *nu.* 259. ubi sic ait: Censemus quidem peccatorem statim post peccatum teneri ad aliquam pœnitentiam imperfectam, quæ sit retractio, & detestatio divini contemptus, & eandem obligationem esse quoties peccatum non antea retractum memoriæ occurrit; Quæ utique obligatio non debet conjicere homines in scrupulos; tum quia intelligitur posita sufficienti advertentia, tum quia potest aliquis sequi opinionem probabilem oppositam.

3. Cæterum nostra conclusio speculativè loquendo probatur à fortiori ex opinione plurium Scholasticorum, qui hanc eandem obligationem admittunt, quoties iterum atque iterum redit in memoriam peccatum commissum. Et quidem ea sententia potest validè suaderi, quia pertinet ad dignitatem Dei, ut quoties occurrerit memoriæ quod illum graviter offendimus, toties accersemus illam actionem. Quis enim constitutus ante faciem alicujus Principis, & memorans se fuisse illius perduellem putat se posse sine contemptu Principis non ostendere aliquam displicentiam de ejusmodi crimine à se patrato? Et id porrò facillimum est in casu nostro, supposito, quod homo nolit illud peccatum approbare (si enim positivè approbaret, committeret sine dubio novum peccatum) & supposita sufficienti advertentia, quam diximus. Et id videtur indicasse D. Thomas 3. *part. quæst.* 84. *art.* 8. *in corp.* ubi ait: Pœnitentia interior durare usque ad finem vitæ, semper enim debet homini displicere quod peccavit: si enim ei placeret peccasse, jam ex hoc ipso peccatum incurreret, & fructum veniæ perderet. Subdit verò? In Patria manere illam displicentiam sine dolore; Et licet prædicta verba excludant solum actum positivum complacentiæ, tamen ex alia parte videntur exigere actum positivum displicentiæ: nam præscindere ab utroque actu non est pœnitere, & sic non probaretur conclusio S. Thomæ, quod pœnitentia debet durare tota vita, & quod eatenus non durat in patria, quatenus pœnitentia præter displicentiam dicit dolorem, cujus Beati sunt incapaces.

4. Veruntamen quidquid sit de prædicta sententia, saltem rationes supra indicatæ evincunt peccatorem statim teneri ad primam retractationem, ubi memoria peccati occurrit. Videtur enim magnus contemptus Principi facere hunc actum, ego scio, quod ultima vice mihi placuit graviter offendere Principem, & tamen nolo retractare hanc meam ultimam voluntatem, quamvis sciam meos omnes actus interiores versari in conspectu Ipsius Principis. Hucusque Pater Pallavicinus. Sed quia ipsemet fatetur contrariam sententiam esse probabilem, ego huic adhæreo, nam video communem usum fidelium, & Confessariorum, esse in contrarium, nec enim de isto peccato pœnitentes se excusant, nec de illo Confessarii interrogare solent, ergo.

5. Et

5. Et nota nostram opinionem procedere etiam quoad Religiosos, non enim statim quod committont peccatum tenentur de illo confiteri. Et ita contra Divum Bonaventuram *in 4. distinct. 17. part. 2. art. 2. quæst. 2.* Cajet. *in 2. 2. qu. 66. art. 3.* & alios docet ex Vasquez, Lugo, Hurtado, Pater Leander *de Sacrament. to. 1. tract. 5. disput. 32.* & Ochagavia *de Sacrament. tractat. 1. de Pœnitent. quæst. 15.* tenet solum secundùm congruentiam, vel consilium debere specialiter Religiosus expiare animam post peccatum commissum statim, quia ejus status majorem perfectionem requirit.

Sup. hoc in Ref. 6 55. [illegible]

6. Dico itaque cum Dicastillo *de Sacram. to. 2. tr 8. disp. 3. dub. 3. n. 25. & 26.* & alii apenes ipsum peccatorem præcepto contritionir non teneri per se loquendo nisi in articulo, aut periculo mortis: fundamentum est, quia tantum videtur contra rationem, & contra charitatem erga Deum (ex qua sola oritur obligatio propria præcepti contritionis) permanere in æternum in inimicitia Dei.

7. Excusabitur ergo juxta dicta in præcedentibus duabus dubitationibus, quando alia via quis justificatur, quia tota obligatio præcepti contritionis provenit ex necessitate justificationis, ut diximus, qua cessante cessat obligatio, cùm sit factus amicus Dei. Et hanc sententiam ego alibi docui, & docent Doctores, quorum etiam me citato adducit Leander ubi infra, & novissimè Ludovicus Abelii *in medull. Theolog. tom. 2. cap. 5. sect. 8.* qui citat Gamachæum, & Isambertum.

Alibi in Ref. [illegible] vide [illegible] Ref. 91 & 92 & in [illegible] Ref. [illegible] supradict. & [illegible] Ref. 3. § ult. [illegible]

8. Scio Eminentissimum Dominum meum Cardinalem Lugo *de pænit. disp. 7. num. 234.* contrarium docere, nempè non solùm in mortir articulo, sed etiam antea urgere præceptum pœnitentiæ, quod probat ex dignitate Dei offensi, in cujus contemptum redundare videtur, si quis adeò parum curet de reconciliatione cum Deo procuranda, & velit per totam vitam in ejus amicitia perseverare. Explicat exemplo. Constat (inquit) non fieri absque Principis indignatione, & offensione, si post delictum in Principem commissum, potens aliquis obtinere Principis pacem, & gratiam, & de ea nihil curet, sed differat veniæ petitionem, & recontiliationem ad finem vitæ.

9. Verùm adversùs illum insurgit sapientissimus Dicastillus *ubi suprà dub. 5. per totum*, & respondens ad argumentum Cardinalis *n. 63.* sic ait: Hoc ergo fundamento Scripturæ rejecto videamus illud, quod prius statuit de contemptu dignitatis Dei. Atque in primir ad id, quod ait, videtur apertè colligi ea dignitate Dei offensi, cùm sit argomentum per vocem *videtur*, possumus vulgari modo respondendi simili argumento dicere, *non videtur* præsertim (ut ille ait) apertè, in quo sumus melioris conditionis. Nam asserenti, & contedenti obligationem aliquam esse, incumbit illam probare, non neganti; & quidem supposito quod non statim quir teneatur surgere à peccato, quia licitè possit differre pœnitentiam absque peccato, etiam veniali, ut ipse cum communi sententia admittit, non facilè assignabit extra articulum, & periculum moriendi sine pœnitentia, tempus in quo urgeat præceptum. Atque ut notabamus *suprà num. 38.* dum responderemus tertiæ objectioni, qua quidem contendebant, velle manere in peccato esse illicitum; distinguendum est inter actum qui sit approbatio peccati commissi, & status in quo de præsenti est quis peccator, quod diximus esse illicitum, & inter actum quo quis volt non tam citò adhibere medium, quo se liberet à peccato, & hoc negavimur esse peccatum; nisi ex aliis circumstantiis extrinsecis obligatio proveniat, ut (inquam) ibi id notabamus; ita & hic dicendum est pro obligatione de qua agimus extra periculum prædictum. Nam secluso præcepto positivo, aut alia circumstantia extrinseca (de quo postea) negamus esse peccatum differre, aut velle differre pœnitentiam, & putamor eamdem esse rationem pro non surgendo à peccato extra prædictum periculum. Quapropter sicut non possumus affirmare cum fundamento, quod secluso præcepto positivo non pœnitere extra annum, sit per se peccatum, nec ipse Lugo affirmabit, id apertè colligi ea dignitate Dei offensi, in cujus contemptum redundare videatur (verba sunt ipsius) si quis adeò parum curet de reconciliatione cum Deo procuranda, ut velit (per totum annum) in ejus inimicitia perseverare (alioquin omnes qui semel tantùm in anno, dum confitentur, pœnitent, speciale peccatum, seclusa ignorantia haberent) ita hoc ipsum non possumus cum fundamento affirmare de non pœnitentia extra prædictum periculum. Si enim nunquam pœnitere extra prædictum periculum redundat in Dei contemptum, ut ille putat, ita intra annum unicum non pœnitere in ejusdem contemptum redundaret, quia satis notabile tempus est integer annus, ut quæ omissio diuturnitate, seu redundare videtur in contemptum eo tempore censeatur redundare minus quidem, quam si non pœniteret per multos annos; redundaret tamen, & solum differret contemptus à contemptu penes magis, & minus; quod si ea diuturna mora in inimicitia est contemptus; non potest non censeri gravis contemptus mora unius anni, qualem moram gravem putat Ecclesia in eo, qui cùm possit, omittit per annum integrum liberari ab excommunicatione. Quæ nimirum ex illa tam diuturna mora præsumit hominem contemnere, vel Ecclesiæ mandatum, vel vim censuræ, & potestatis Ecclesiasticæ, vel quod credat nullam esse potestatem talem, atq; adeò procedit etiam contra illum tanquam contra suspectum de fide Catholica, quod non faceret, si aliunde satis constaret illam moram non esse ex tali contemptu, aut defectu fidei, sed ex imbecillitate, & fragilitate humana, aut nisi putaret sufficere ad id præsumendum unius anni moram. Sic etiam Princeps ille, quem affert in exemplum Eminentissimus per annum, aut etiam per unicam hebdomadam, si omitteret subditus reconciliari, indignaretur quod id interpretaretur, & præsumeret Princeps esse contemptum, non quia mora præcisè, & formaliter essent contemptus ipse, sed quia esset aliquod signum illius. Hucusque Dicastillus. Qui postea plura alia contra dictum Cardinalem proponit. Et tandem *num 68.* sic concludit. Quod si fortè dicatur etiam in nostro caso posse assignari aliquod tempus, ultra quod omitteret pœnitentiam, sit contra talem obligationem peccatum grave (in quam partem ipse videtur inclinare ea occasione redarguens Coninchum *num. 243. in fine*) assignando tres, aut quatuor annos, itaut fatendum esset peccare proculdubio contra hoc præceptum speciale eum; qui ad id tempus pœnitentiam, & veniæ petitionem differret; hoc sanè est assumere, & supponere probandum, & affirmare id, de quo est controversia, nostri enim Authores nullum quantumvis longum tempus admittunt secluso præcepto positivo, nec ullum vident argumentum quod ad id cogat, nisi quod videtur, qui negligit pœnitentiam, Deum offensum negligere, ad quod nos respondemus, non videtur. Imò neque in ipso mortis articulo, si omitteret, non ex vi præcisæ omissionis peccaret peccato contemptus (quo peccato commissionis non peccatur, nisi per voluntatem directam) sed peccaret peccato omissionis actus debiti charitatis, cujus præceptum tunc urgeret, quidquid sit, an simul etiam peccaret contra obligationem procurandi suam salutem æternam, & vitandi æternam damnationem. Ita ille. Unde à fortiori non videtur admittenda opinio Patrir Sfortiæ Pallavicini *in assert. Theol. lib. 7. cap. 25. num. 268.* asserentis speculativè loquendo probabilem esse non licere decernere dilationem pœnitentiæ ultra annum.

10 Non deseram tamen hic adnotare sententiam Cardinalis Lugo docere Coninch. Granadum, Ochagaviam, Candidum, & alios, quos citat, & sequitur Leander *de Sacram. to. 1. tr. 5. disp. 1. quæst. 37.* qui optimè subdit nostram sententiam non esse falsam, & improbabilem, ut immeritò illam vocat Nugnus *in addit ad 3. par. quæst. 2. art. 3. dub. 3.* Sed iste Auctor sæpè sæpius fœdè labitur in censorandis Doctorum virorum opinionibus, & Leander *ubi suprà* pro nostra sententia adducit 16. Doctores, & inter illos Cajetanum, Sotum, & Durandum omnes Dominicanos. Unde nostram sententiam Lessius *in 3. par. D. Thom. quæst. 8. de tempore contritionis dub 2. num. 7.* vocat valde probabilem.

11. Ex dictis infero, quod etiam stando in opinione Cardinalis Lugo, & aliorum, puto non esse admittendum id, quod docet Nugnus *ubi suprà*, & Reverendissimus Candidus *tom. 5. disp. 24. art. 16. num. 5.* ubi sic ait: Qui manet in aliquo peccato per octo, & fortè etiam per sex menses, & non elicit aliquem actum contritionis, tenetur in confessione postea se accusare de violatione præcepti contritionis. Sic ille. Sed pace viri doctissimi, & amicissimi, puto nec teneri pœnitentem illud peccatum omissionis contritionis explicitè in confessione explicare; nec Confessarium interrogare, saltem regulariter loquendo, de peccato illo. Primò, quia nullus fidelis de transgressione præcepti diligendi Deum supra omnia, nunquam interrogamus pœnitentes, eo quod ex confessione ipsa, satis constat nobis, aut illud servaverint, vel non; sic non tenemur interrogare specialiter pœnitentes, an satisfecerint præcepto dolendi de peccatis post ultimam confessionem, quia ex ipso pœnitentis statu; & confessione, qua se accusat de confessione per annum plusquam omissa: innotescit satis illa transgressio. Et ita nostram sententiam tenet Cardinalis Lugo *ubi suprà num. 242. & seq.* & post illum Leander *suprà citatus quæstion. 39.*

R E S O L. LXXXVII.

An existens in peccato mortali, quando elicit actum contritionis propter administrationem alicujus Sacramenti, teneatur ad examen conscientiæ, & commemorationem omnium peccatorum?

Idem quæritur, quando quis ex defectu Confessarii ad vitandam scandalum celebrat absque pravia confessione.

Et advertitur non requiri distinctas contritiones pro distinctis peccatis, sed sufficere unam pro omnibus?

Sed docetur tamen sub præcepto naturali teneri peccatorem ad examen, & recogitationem omnium peccatorum? Ex par. 11, tr. 5. & Misc. 3. Res. 55.

§. 1. CAsus sunt satis practicabiles, & quidem curiosi; & ad illos affirmativè respondet Melchior Canus inter præstantissimos Theologos Ordinis Prædicatorum doctissimus *in Relect. de pœnit. 3. part. ad 3. principalem rationem dubitandi concl. 2. & 3.* idem etiam tenet Scotus *in 4. sentent. dist. 17.* putant enim contritionem secundùm se, & præcisam suam rationem requiri aliquod examen conscientiæ, vel commemorationem peccatorum ad justificationem extra Sacramentum Pœnitentiæ. Probatur hæc opinio, quia quod postulat votum, seu propositum confitendi peccata, postulat illud, quod requiritur ad peccatorum confessionem, sed contritio baptizatorum postulat propositum confitendi Sacramentaliter peccata mortalia: Sacramentalis autem confessio requirit examen conscientiæ, & commemorationem singularium mortalium, ergo & contritio baptizatorum postulat etiam examen conscientiæ, & commemorationem singulorum peccatorum mortalium.

Sup. hoc lege Res. seq.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo cum D. Thom. *in qq. disputatis de veritate quæst. 28. art. 5. ad 3.* Cajetano *opusc. de contrit. quæst. 2. & alii.* Probatur, si vera contritio præcisè spectata requirit examen conscientiæ, & omnium peccatorum commemorationem, vel id requirit ex præcisa ratione contritionis qua contritio, vel ex aliqua ordinatione Dei, non primum, quia contritio dicit solummodò detestationem, & dolorem de peccatis, cum proposito satisfaciendi, & de cætero non peccandi, ubi nulla fit mentio examinis conscientiæ, vel commemorationis peccatorum, & potest aliquis omnia sua peccata in confuso tantùm considerata efficaciter detestari, emendationem vitæ, & satisfactionem apud se statuere; ut patet in Zacchæo *c. 19. S. Lucæ in Latrone cruci affixo, cap. 15. Sancti Marci*: igitur contritio spectata præcisè, non postulat necessariò examen conscientiæ.

3. Nec potest responderi istos nunc commemoratos fuisse excusatos, vel propter impotentiam, vel propter necessitatem: nam Zacchæo, cùm nec morbo, nec morte impediretur præmittere ejusdem examen, & peccatorum suorum commemorationem suæ contritioni, quam tamen ex ipsa lectione Evangelii satis constat eum non præmisisse. Et hæc omnia procedunt etiam quoad secundum dictum, nempè quod *contritio non requirit aliquod examen conscientiæ ex ordinatione Dei*: quia talis ordinatio, nullibi extat, nec habetur ex traditione: imò potiùs colligitur contrarium; nam passim legimus in sacris litteris hominem justificatum iri per conversionem ad Deum, & statim ad primam contritionem de peccatis; at ejusmodi conversio potest plerumque fieri sine recogitatione omnium peccatorum in particulari, ut patet in exemplis supra relatis.

4. Nec quidquam facit in contrarium quod Ezechias cap. 38. Isai. dicat Deo, *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ*, & *cap. 18.* Ezechielis dicat Deus, *Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, & custodierit omnia præcepta mea, vita vivet*; ubi pœnitentia comparatur custodiæ mandatorum Dei, quæ debet esse singulorum.

5. Hæc inquam non faciunt in contrarium, nam docent tantùm *quid sit utilius, & magis expediens, non autem quid præcisè tantùm sit necessarium*, nec ex facto Regis Ezechiæ licet inferre, quod Deus jubeat idem, & eodem modo præstari ab omnibus pœnitentibus, quod à Rege Ezechia præstitum est; nam dantur quidam gradus inter pœnitentes alii aliis perfectiores; at hoc inquirimus quod absolutè sit *necessarium* contritioni, non autem quod utilius, & magis expediens.

6. Confirmatur hæc opinio, quia contritio Baptizatorum extra *Sacramentum*, nihil addidit supra contritionem in lege naturali, & Mosaica præter propositum confitendi peccata sacramentaliter, quatenus Christus Dominus statuit, nullum peccatum mortale Baptizatorum esse remittendum, nisi per ordinem ad subjectionem clavibus Ecclesiæ factam in re, vel in voto, ut patet ex dictis suprà de sensu verborum formæ Sacramenti Pœnitentiæ, sed contritio cum tali proposito potest haberi absque examine conscientiæ: quatenus homo potest conteri de omnibus peccatis suis mortalibus in confuso, & in genere, extendendo virtualiter actum contritionis suæ ad omnia, & singula sua mortalia: & potest etiam simul habere firmissimum propositum expressum de illis subjiciendis Ecclesiæ clavibus tempore, modo, & occasione debitis, absque quod tunc de illis sigillatim, & in particulari cogitet. Nec item Christus Dominus requirirur examen istud in contritione Baptizatorum, extra Sacramentum Pœnitentiæ desiderasse, sive sacras litteras, sive traditiones, sive Patrum testimonia consulamus: igitur contritio Baptizatorum, *extra Sacramentum Pœnitentiæ*, spectata præcisè, non postulat aliquod conscientiæ examen. Restat modò respondere ad argumentum pro sententia Melchioris Cani, & aliorum adductum; & ideo nego ejus majorem; magna est enim distinctio inter *rem, & propositum, seu votum de re ipsa*, ut patet in Baptismo, ad cujus votum sufficit, ut sit efficax volitio percipiendi Baptismum tempore, loco, & modo debitis, nihil aliud in particulari designando tanquam simpliciter requisitum ad tale votum, at quia susceptio Sacramenti consistit in praxi, & praxis postulat ea omnia, quæ sunt Sacramento essentialia fieri eo modo, quo fert institutio Sacramenti; & Sacramentum Pœnitentiæ postulat essentialiter confessionem, seu accusationem omnium peccatorum mortalium; & circumstantiarum speciem mutantium, ut docebitur agendo de confessione, ideo postulat consequenter pœnitentem facere enumerationem singulorum suorum peccatorum mortalium, quæ tamen enumeratio, seu illorum recordatio extra Sacramentum non requirit in contritione. Et hæc omnia invenies magis firmata apud Nicolaum Isambert. Professorem Regium Sorbonæ *in 3. par. Div. Thomæ tom. 2. de Sacrament. Pœnitent. disput. 18. & 2. & 3.* cui adde me citato Dicastillum *de Sacram. tom. 2. tr. 8. disput. 2. dub. 8. num. 74.* Idem docet Petrus Sotus *Lect. 13. de pœnit. circa finem*, Ledesma 2. *part. 4. quæst. 1. art. 6.* Victoria *in sum. de Sacram. qu. 115.* Idem docuit etiam Major *in 4. distinct. 17. qu. 3.* Vega *lib. 13. in Trident. cap. 25.* Suarius *disp. 4. sect. 6. assert. 1. 2. & 3.* Vasquez *ad qu. 80. art. 2. dub. 7.* Con. *ad eamdem quæst. disp. 2. dub. 8.* & alii multi recentiores in quibus Cardinalis Lugo *disp. 5. num. 90.*

Sup. hoc late lege dict. res. 91.

7. Itaque dicendum est, quòd hæc pœnitentia de peccatis in confuso verè est propter Deum, amore amicitiæ summè dilectum, ut supponimus, ac proinde incompossibilis cum omni peccato, ergo sufficiens ad amicitiam Dei, & justificationem extra confessionem. Unde Concilium Tridentinum *sess. 14. cap. 4.* rationem contritionis, quæ ad justificationem requiritur, explicat sine ullo examine, quod ante confessionem esse debet juxta doctrinam ejusdem *cap. 5.* ubi docet ad confessionem necessarium esse hoc examen, quia nimirum propter confessionem singulorum peccatorum ex vi ejusdem præcepti requiritur, cùm tamen ad justificationem in Sacramento Baptismi solùm sit pœnitentia in confuso sufficiens. Adde, quod consideratio peccatorum vitæ antecedentis circa singula peccata etiam in specie, non potest fieri in multis casibus sine longa temporis mora. Contrà verò perfecta conversio ad Deum per pœnitentiam sufficientem ad justificationem, contingere potest etiam in magnis peccatoribus tempore brevissimo. Ideo Chrysost. *Epist. ad Theodorum Lapsum*, & refertur in *cap. talis de pœnitent. dist. 3.* dixit, *Deum quantulumque, & quolibet brevi tempore non despicere pœnitentiam.* Pariter S. Leo *Epist. 91.* *Misericordiæ* (inquit) *divinæ non possumus tempora definire, apud quem nullas patitur moras vera conversio.* Et S. Cœlestinus Papa *Epist. 2. cap. 2. Vera* (inquit) *ad Deum conversio mente potius est existimanda, quàm tempore*, signum ergo est, conversionem veram per pœnitentiam de omnibus peccatis posse excitari ex cogitatione in confuso, per quam quis intelligat se per culpam esse offensum, & inimicum Deo.

8. Non me latet circa præsentem quæstionem mediam sententiam existere, convenit enim cum secunda non requiri distinctas contritiones pro distinctis peccatis, sed sufficere unam pro omnibus, docet tamen sub præcepto naturali teneri peccatorem ad examen, & recogitationem omnium peccatorum, est Alens. 4. *part. quæst. 17. memb. 3. ar. 8. §. 2.* Bonaventura *in 4. distinct. 16. part. 2. art. 2. quæst. 1.* S. Thom. 3. *part. quæst. 87. art. 1. in 4. dist. 17. quæst. 2. art. 2. quæstiuncula 6. art. 3. quæstiuncula 3 prima 2. quæst. 113. art. 5. ad 3. de veritate quæst. 8. artic. 5. ad quartum*, Capreol. *in 4. d. 16. quæst. 1. art. 3. ad quintum*, Richard. *distinct. 16. artic. 4. quæst. 2.* Durand. *dist. 17. quæst. 2. ad 1.* Soti *quæst. 2. artic. 3.* Major. *dist. 24. q. 2. §. 2. principaliter*, Medina *Cod. de pœnit.*

Sup. hoc in fin §. 1 Res. seq.

tract. 1.

tract. 1. quæst. 3. Cani *Relect. de pœnitentia part. 3. circa finem*, Bellarmin. *lib. 2. de pœnit. cap. 11. proposit. 5.* Valent. *disp. 7. de contrit. quæst. 8. punct. 6.* Nugnus *in additione ad tertiam partem quæst. 3. art. 6. dub. 1. conclus. 2.* Probatur hæc opinio, quia pœnitentia formalis de omnibus & singulis peccatis, est de jure naturæ requisita ad perfectam reconciliationem cum Deo; sed hæc haberi non potest sine distincta peccatorum recogitatione. Major constat ex dictis; nam perfecta reconciliatio supponit saltem in voto perfectam retractationem offensæ: hæc autem fieri non potest, nisi per formalem detestationem omnium, & singularium offensarum: nam omnis alia imperfecta est, & virtualis tantùm. Minor probatur, quia cùm detestatio sit actus voluntatis, non potest esse formalis, & expressa, nisi de objecto distinctè cognito; ergo detestatio, quæ fertur in peccata in communi, & confusè tantùm cognita, non est formalis, & expressa omnium, sed virtualis tantùm, & implicita. Nec est eadem ratio de proposito servandi præcepta: quia hoc sufficit, ut feratur in præcepta confusè cognita: nam finis hujus est, confirmare animum ad observantiam divinorum præceptorum, quod haberi potest sive confusè sivè distinctè ad ea feratur. At finis detestationis peccatorum est, ea ex animo retractare, & condignam pœnam sumere, quatenus offensa Dei sunt, qui finis eo perfectior habetur, quo distinctius ea cognoscuntur; cùm ergo non teneamur singulas offensas singulis detestationum actibus retractare, saltem tenebimur omnes distinctè recogitatas uno retractionis actu detestari, quem Sanctus Thomas appellat pœnitentiam specialem, & distinctam.

9. Verùm his non obstantibus ego satis probabiliter non recedo à sententia, quam docui, & ideò illam, tanquam probabilem etiam adversarii admittunt, unde Amicus *in Curs. Theolog. tom. 8. disp. 4. sect. 6. num. 143.* sic ait: Dico tertiò, tenetur peccator ex vi efficacis dilectionis Dei, in actu contritionis inclusæ sub præcepto naturali ad distinctam recogitationem omnium mortalium, quamvis opposita opinio probabilis sit, & præcisè secura: Ita illo, & ideo stante probabilitate, & securitate hujus sententiæ, patet responsio ad dubium propositum in titulo præsentis resolutionis, ideo negativè respondeo. Nam in illis casibus cùm Sacerdos existens in peccato mortali non teneatur confiteri, sed tantùm per actum contritionis se constituere in gratia, sequitur, eliciendo actum contritionis extra Sacramentum, detestando peccata in confuso, quatenus sunt offensa Dei, esse sufficientem ad remissionem peccatorum, ut possit Sacramenta in gratia ministrare, absque aliquo examine peccatorum. Et idem dicendum videtur de Sacerdote, qui ad vitandum scandalum non habens copiam Confessarii astringitur ad celebrationem Missæ: nam sufficit absque peccatorum examine elicere actum veræ contritionis, & sacrificium offerre, & licitè in his casibus esset valdè utile, & pium singula in particulari recogitare, ad facilius excitandam perfectam pœnitentiam per discussionem gravitatis cujusque peccati, non tamen id esse necessarium, ita, ut ex confusa sola consideratione non possit haberi.

10. Adde, quod idem Amicus *ubi suprà nu. 155.* stando in sua opinione docet, illam peccatorum recognitionem non requiri ut medium ad contritionem; sed solùm, ut præceptum; unde non est necesse, ut illam præcedat; sed potest subsequi, & in opportunum tempus differri.

RESOL. LXXXVIII.

An qui confitetur peccatum oblitum, vel peccata aliàs confessa iterum confitetur, debeat necessariò elicere novum dolorem?
Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Resol. 21.

Sup. hoc primo § in Ref. 91. § Nota hic, & in Ref. 195 & in aliis § earum ann.

§. 1. CAsus est practicabilis, & plures scrupulos probis qui frequentant confessiones expellet. Ergo primus post Ledesmam de illo olim tractavi; postea me tamen citato, illum discussit Eminentissimus Cardinalis Lugo, sed novissimè me citato etiam pertractat Dicastill. *de Sacramen. to. 2. tract. 8. q. 6 dub. 12. num. 160.* Ubi sic ait: Asserendum est non solùm quando novum peccatum quis fatetur, quod oblivione non dixerat, sed quando eadem omninò peccata novæ confessioni subjiciuntur, sufficere antiquum dolorem, vel physicè vel moraliter manentem adhuc. Ratio est, quia potest idem dolor per novam confessionem novæ absolutioni subjici, non minus, quando eadem peccata sola, nullo addito de novo peccato, novæ absolutioni per novam confessionem significantur denuò talem dolorem, quam, quando peccatum oblivione omissum subjicitur, & antiqua peccata non minus possunt subjici sub illo dolore, quam si nulla eorundem peccatorum con-

Sup. hoc in 2 ef. seq. & in aliis ejus not.

fessio, & absolutio præcessisset. Nam, quod aliud peccatum simul addatur, vel non addatur, non refert, si alioquin dolor, & nova confessio illum manifestans adsint cum cæteris requisitis, quod ex jam dicendis amplius confirmabitur, & declarabitur. Atque hæc est sententia, quam absolutè sequitur Ledesma citatus, & testatur esse magis communem, & postea sequutus est Lugo, & ante ipsum Diana.

2. Confirmatur ex praxi Ecclesiæ, & Confessariorum posse confirmari nostram sententiam, quia pauci sunt (si tamen sunt) qui sint solliciti de monendo pœnitente, ut in reconciliationibus renovet dolorem (ut rectè notavit Lugo) signum ergo est prius habitum dolorem sufficere.

3. Objicies ex dictis sequi posse, aliquem toto anno quotidie confiteri eadem peccata; non renovato dolore, quem habuit initio anni, quod videtur absurdum.

4. Respondet Lugo *suprà nu. 35.* id pendere ex alia quæstione, ad quam omnes tenetur respondere, scilicet quanto tempore possit dolor antecedere confessionem, vel absolutionem, ut dici possit habere moralem unionem cum ipsa in ordine ad constituendum unum Sacramentum. Omnes enim debent assignare aliquod tempus, intra quod eæ partes debeant concurrere, ne fortè propter longam distantiam non possit esse unio moralis inter partes adeò distantes. Hæc ille, & quidem verissimè: voluissem tamen ut aliquam regulam nobis assignaret, vel suum in ea re judicium aperuisset, solum addidit *dolorem priorem interrumpi per peccatum subsequens: atque adeò ex eo etiam capite, debere iterum renovari*. Ex his concludit rem totam. Sed quid si toto anno non fuerit interpositum peccatum? Quid, si supervenientem phrenesim, vel aliam mentis alienationem? malim ab aliis audire quid sentiam, quam per me decernere. Hæc quidem difficultas non solùm est pro iterata absolutione, & novo Sacramento; sed æquè pro primo, an quævis distantia sit sufficiens, vel quanta debeat esse propinquitas. Ego sanè *in to. præcedenti tract. 1. disp. 1. dub. 6.* egi de simultate requisita inter materiam, & formam Sacramentorum, ubi primò quidem dixi arbitrio prudentis relinqui debere. Deinde majorem requiri propinquitatem in quibusdam, ut in Baptismo, Confirmatione, Unctione, &c. quàm in Matrimonio, & Pœnitentia, quæ duo naturam contractus & judicii sequuntur, adeò ut Matrimonium multis diebus post datum ab uno contrahente consensum perficiatur, ut quando inter absentes celebratur. Et absolutio confertur etiam sequenti die, dummodò non interveniat novum peccatum, & sæpè fit quando homo est alienatus à sensu, & prius aliqua ratione (de quo suo loco) fuerat confessus. Unde, si post confessionem ritè factam incidit in amentiam perpetuam, & Confessarius qui exceperat, vel inscitia, vel alia causa non statim absolvit, etiamsi multis diebus distulerit absolvere, posset id facere, tota enim illa distantia videtur physica, non moralis. An verò tunc, si ille Confessarius non absolvit, & non posset jam, aut nollet, posset alius illum absolvere, saltem sequutus sententiam (de qua dicemus *disp. 9. dub. 10.*) quod testimonio aliorum habito de voluntate, aut petitione confessionis possit absolvi; posset dubitari, non solùm propter universalem rationem dubitandi, sed propter specialem, quod illa confessio, aut intentio illius non fuerit facta, aut directa ad alium Confessarium nisi ad illum quem elegerat. Nihilominus juxta eam sententiam existimo posse, imò & debere absolvi, quia cùm ille voluisset confiteri, & confessus esset, censetur voluisse habere absolutionem meliori modo & via, qua posset & deberet illam velle, cumque tunc ita deberet esse (saltem virtualiter in voluntate generali servandi legem Dei) paratus ab obligationem confessionis aliqua ratione implendam, ex tunc non sit alia ratio confitendi, seu accipiendi absolutionem, censetur voluntas generalis ad hunc etiam casum se extendere. Sic ergo censerem salvo meliori judicio. Hucusque Dicastillus; cui ego nunc absolutè adhæreo, & sententia superius firmata à fortiori admittenda videtur, quando si quis actu perseveret in eodem actu physico, & reali dolori, & simul det novum signum confessionis, ut contingere potest in eo, qui cùm non possit loqui est sibi præsens, & dolet, & perseverat in actu doloris, & nunc uni Sacerdoti exhibet signa, quibus significat se peccasse, & velle absolvi iterum signa exhibet, perseverante semper eodem actu doloris, & iterum absolvitur, idque sæpius fiat eodem actu perseverante, non puto posse negari, quod quantum est ex eo capite, ea Sacramenta valeant. Quod potest facilè declarari & probari. Nam si idem dolor (etiam physicè idem) post unam confessionem & absolutionem cessaret, & ante altera iterum resumeretur, satis esset pro secundo Sacramento, quod autem non fuerit interrupta duratio, nihil videtur

Sup. dub. seq. hujus § latè in Ref. 94. 95 & 96. § 1. post med. & ver. Tamen, & cursim in aliis §. earum annot.

detur obstate, quo minus, existentia illius doloris tempore novæ confessionis & absolutionis sit satis.

RESOL. LXXXIX.

An quando quis confitetur iterum peccata jam confessa, teneatur elicere novum actum contritionis? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 115. aliàs 116.

Sup. hoc in prim. Ref. prec. & in ref. seq. & inf. in Ref. 97 §. 146. & in Ref. 107 §. Notandum est. post med. ver. Quando verò, & cursim in Ref. 103. §. 2.

§. 1. Hic casus frequenter accidit, & ideo affirmativam sententiam tenent aliqui, nam materia proxima pœnitentiæ non est sola confessio, sed & contritio, & satisfactio. Ergo totum est repetendum.

2. Sed contrariam sententiam putat esse probabiliorem Joan. de la Cruz *in direct. conscient. par. 2. de Sacr. Pœn. qu. 1. dub. 6. concl. 2.* nam repetita sola confessione vocali, repetitur materia proxima, etsi non totaliter, & hoc sat est ut iterum repetatur forma. Et sic patet responsio ad argumentum oppositum, præterquam quòd repetita confessione vocali, repetitur saltem virtualiter dolor in ordine ad confessionem vocalem. Si arguas, nam etiam sat erit repetere dolorem eorumdem peccatorum sine nova confessione vocali, cùm contritio, sicut & confessio, sit pars Sacramenti Pœnitentiæ. Ad hoc nego antecedens: nam etsi contritio sit absolutè principaliter necessaria in confessione, tamen confessio in ratione partis Sacramenti est præcipua, imò contritio non est pars Sacramenti in ordine ad confessionem vocalem, cùm non sit signum sensibile, nisi in quantum per confessionem manifestatur, & sic si non repetitur confessio, etsi repetatur contritio, non reperitur materia proxima sensibilis. Ita Joan. de la Cruz.

3. Et ante illum hanc etiam sententiam docuit ex eadem familia Dominicana Petrus Ledesma primarius Professor sacræ Theologiæ in Academia Salmanticensi, & quia Codex rarus est, & hæc opinio satis curiosa, ponam per extensum ejus verba, itaque sic asserit *fol.* 217. (Duda es si bastara repetir la confession vocal de los mismos pecados para poderse iterar la forma ò si sera necessario repetir tambien el dolor interior. Parece ser necessario, porque la materia proxima deste Sacramento son los actos del penitente contricion è confession, luego para hazer nueva materia proxima necessario es repetir no solamente la confession de los pecados: sino tambien el dolor interior dellos. En esta difficuldad algunos ombres doctos discipulos de sancto Thomas enseñan, que para repetir la forma sobre los mismos pecados, no basta repetir la confession, sino que es necessario repetir el dolor de los pecados, y tenerle de nuevo, y de otra manera seria pecado, y sacrilegio. Pongamos exemplo en uno que se confessò de un hurto, y le absolvieron deste tal para bolver à ser absuelto deste mismo hurto, no basta que se buelva à confessar del, y que aga nueva confession, es necessario que renueve el dolor, y no basta perseverar en el antiguo dolor, con que se confessò la vez passada. A esta duda mi parecer es, que aunque esta sentencia referida tenga alguna probabilidad, lo contrario es mas probable, y mas comun entre los Doctores, y esto se ha de seguir de manera, que si el pœnitente se buelve à confessar del mismo pecado sin renovar el dolor, sino perseverando en el antiguo con que se confessò la primera vez, le pueden muy absolver de nuevo, sin escrupulo ninguno. Esto se prueva, porque aviendo nueva confession, aunque no se varia el dolor interior, se varia la una parte destas, que es la confession se varia la materia proxima, come es claro, luego muy bien se podra boluer à pronunciar la forma de nuevo sobre la tal materia proxima que es distinta. De lo qual facilmente se responde à la razon de dudar de la contraria sentencia, diziendo, que aunque la materia proxima son aquellas obras del penitente contricion y confession, como se varia la materia proxima, aunque no totalmente y segun todas sus partes. Tambien se podria dezir, que aunque persevere el mismo dolor, repetiendo las confessiones en alguna manera se repite el dolor en ordine à ellas, por lo menos virtualmente, como dizen los Theologos. Hæc omnia Ledesma, ex quibus Confessarii sedabunt multos scrupulos, præsertim illorum, qui confitentur de peccatis venialibus Ordinariis, & cum illis de aliquo peccato mortali aliàs confesso, & absoluto, nam in tali casu, & in tali confessione secundùm sententiam horum Doctorum, non tenentur elicere novum actum doloris, & contritionis. Sed ego contrarium teneo cum Henriquez *lib. 4. cap. 26. n. 7.* & Filliucio *tom. .... tr. 6. cap. 63. n. 77.* debet enim semper adesse novum motivum erubescentiæ, & doloris, quoties quis confitetur, quod videtur probabilius, & tutius.

RESOL. XC.

An dolor de peccatis semper exigatur tempore absolutionis? Ex par. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 31. aliàs 30.

§. 1. Affirmativam sententiam nominatim contra me tenet novissimè doctus, clarus, & acutus Actor Pater Bernal Societatis Jesu, *de Sacram. disp. 6. sect. 4. n. 74.* ubi sic ait, Hinc obiter elicio inconsequenter dixisse Petrum Ledesmam, & Joannem à Cruce, quos approbat Antoninus Diana *Res. mor. par. 3. ref.* 116. eum qui solùm affert ad confessionem peccata, de quibus jam ritè confessus, & absolutus fuit, etiamsi doloris actum non continuaverit, non teneri novum elicere. Inconsequenter, inquam, loquuntur, quoniam ipsi censent, dolorem esse verum, & propriam Sacramenti partem, & materiam proximam; ergo debet adesse moraliter, dum ponitur forma. Dicunt jam adesse virtualiter primum illum dolorem, hoc ipso quo adest confessio de solis iis peccatis, de quibus ille conceptus fuit. Sed contra, quia materia Sacramenti non est dolor existens moraliter, virtualiter, sed moraliter verè. Contra rursùs, quoniã identitas peccati, & ejus confessio repetita sunt actus entitativè naturales, doloq; entitativè supernaturalis: Ergo non istum continent virtualiter. Tertiò quia alioquin idem omninò dicendũ esset de illo, qui ante mensem elicuit dolorem de peccato mortali, quod solum hodie ad confessionem adducit, nempè quamvis eum dolorem non continuaverit, non teneri nunc novum concipere. Ita Bernal, cui adde Vasqu. *in 3. par. to. 4. q. 92. vers. 3. dub. 5. in fine,* Sanc. *in select. disp. 1. n. 22.* Bonac. *de Sacram. pœnit. disp. 5. punct. 4. num. 1.* & alios.

Sup. hoc sup. in prim. Ref. 88. & in Ref. 89. & inf. in Ref. 95. §. Idem, & in Ref. 107. §. Notandum est post med. vers. Quando verò & in Ref. 103. cursim in §. 1.

2. Sed licèt ego hanc sententiam, ubi supra docuerim, non ausus sum tamen sententiam Ledesmæ, & Jo. de la Cruz tanquam improbabilem damnare, ut etiam mecum sentit Eminentissimus Cardinalis Lugo *de Sacram. pœnit. disp. 14. sect. 34.* ubi post multas rationes pro confirmatione hujus sententiæ adducens, sic tandem asserit: Pater Joa. de Salas *in manuscriptis de pœnit. qu. 84. art. 10.* relata sententia aliquorum recentiorum, qui dicebant, requiri novum dolorem, sicut novam confessionem ad valorem secundi Sacramenti; Ipse dicit, contrarium verius esse, & sufficere, quod partes sensibiles sint novæ, & addit, satisfactionem, licèt sit pars sensibilis, posse fortassè eandem esse partem duplicis Sacramenti. Eandem sententiam indicavit obiter quidam alius Magister Salmaticensis in hac eadem materia, dicens, illam non videri improbabilem; clarius autem, & expressè eam docuit Petrus Ledesma *in Summ. cap. 4. de Sacram. Pœnit.* & Joannes de la Cruz *in Direct. par. 2. de Sacram. Pœnit. qu. 1. dub. 6. concl. 2.* Apud alios nihil invenio pro hac parte, nec etiam contra illam, quam quidem ego non auderem reprobare. Ita Cardinalis Lugo, cui etiam adde, me citato Thomam Tamburinum, *in opusc. de Confess. lib. 1. cap. 2. §. 5. n. 7.* & hanc sententiam post hæc scripta invenio docere etiam, me citato, doctum Patrem Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 7. qu. 4.* ubi sic ait: An quando qui iterum confitetur eadem peccata, à quibus jam directè fuerat absolutus, teneatur habere novum dolorem eorumdem peccatorum? Probabiliter respondeo, non teneri ad habendum novum dolorem formalem. Quia repetita confessione vocali, repetitur, saltem virtualiter, dolor præcedentis confessionis, perseverantis adhuc moraliter, & virtualiter. Sic Petrus Ledesma *in summ. cap. 4. de pœnit. ver. La secunda duda es, pag. mihi* 322. Ubi hanc sententiam esse probabiliorem, & communiorem inter Theologos, Joan. de Cruce *in suo direct. p. 2. de pœnit. q. 1. dub. 6. concl. 2. fol. mihi* 174. Salas *in manuscriptis, de pœnit. qu. 84. art. 10.* Quos novissimè refert, nec audet reprobare P. Lugo *disp. 14. à num. 31. & seqq.* Imo potius illorum sententiam validis argumentis confirmat, & meritò. Quis, (ut Diana dicit) Ex ea possunt Confessores multos scrupulos sedare, præsertim illorum qui confitentur de peccatis venialibus ordinarii, & cum illis de aliquo peccato mortali aliàs confesso, & absoluto; nam in tali casu, & in tali confessione non tenentur elicere novum actum doloris, & contritionis. Hucusque Leandrus. Poterat igitur magis blandè Pater Bernal, *ubi suprà* circa præsentem difficultatem se gerere.

RESOL. XCI.

An in articulo mortis etiam post confessionem factam, tamen cum attritione cognita, teneamur elicere actum contritionis omnium mortalium, quæ in vita commisimus, quia præceptum contritionis

tionis per se obligat saltem tempore mortis? Ex part.3.tr.4. Res.97. aliàs 98.)

§.1. HIc casus omnibus deserviet. Nam quis est homo qui vivet, & non videbit mortem? Affirmativam sententiam docent Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 15. sect.4. num. 17.* Nugnus *in 3.part.tom.2.quæst.2. art.4. dub.4.* Zambranus *de cas.occur temp.mor.cap.4. dub.1.nu.4.* & alii. Probatur hæc opinio: nam unusquisque tenetur ex charitate propria certam facere salutem suam omnibus mediis possibilibus. Sed quamvis practicè verum sit attritionem cognitam sufficere cum Sacramento Pœnitentiæ, tamen hoc non est de fide certum, & idem falsum esse potest. Ergo saltem vir doctus, qui totum hoc scit, & advertit, tenetur in morte elicere actum contritionis, vel amoris Dei super omnia, & hoc non faciendo mortaliter peccabit. Ita Suarez, primus auctor hujus opinionis.

2. Sed contrariam sententiam, & meritò, docent novissimè doctus Fagund. *præcept.2. lib.2. cap.4. num.13.* Becanus *de Sacram.cap.35.num.2.* Layman *in Theol. mor. lib.4.tr.6.cap.2.num.6.* Coninch *de Sacram.disp.3.dub.1.num.5.* & Faber *de pænit.in 4.sent.dist.14.quæst.2.disp.18. cap.13. nu.71.* cum aliis. Primò quia nec in Scripturis, neque in Conciliis habetur tale præceptum charitatis. Secundò, nemo tenetur, neque ex propria charitate, neque ex alio præcepto ampliùs facere, quàm id, quod Ecclesia docet ad salutem esse necessarium. Sed Ecclesia per Concilium Tridentinum docet ad salutem, & ad gratiam impetrandam à Deo, sufficere attritionem cognitam simul cum Pœnitentiæ Sacramento. Ergo non tenetur quis ad amplius. Tertiò, quia ex ista opinione sequeretur incertum esse, non sufficere attritionem cum Sacramento ad obtinendam salutem. Sed hoc dicere est falsum, ergo frustrà requiritur alia certitudo extrinseca. Quartò ex hac opinione sequeretur nunquam licere homini confiteri cum sola attritione, quia semper se committeret periculo peccandi mortaliter, vel saltem non excipiendi gratiam, quod est omninò falsum. Ergo &c. Quintò quia ex ista sententia, non omnes homines tenerentur in tali casu elicere actum contritionis, & amoris Dei, sed solùm viri docti, qui scirent non sufficere attritionem cum Sacramento: unde tale præceptum naturale esset tantùm doctis impositum, & non indoctis; & ideo esset in hoc pejoris conditionis Theologus, quàm artista. Sed hoc minimè dicendum videtur. Ergo &c.

3. Cæteras rationes videbis apud Fabrum, & Fagundez, qui rectè notant sententiam Suarez, laqueos injicere conscientiis in re gravi, & ad salutem necessaria homines in dubium de propria salute adducere. Igitur infirmus in articulo mortis non tenetur in rigore, & ex præcepto elicere actum contritionis: sed sufficiet, si confiteatur etiam cum attritione cognita, licèt meliùs faceret si in se excitaret perfectum dolorem de peccatis ob amorem Dei, uti notant ipse Faber, & Layman *ubi suprà*.

4. Sed dices præceptum contritionis per se, & ex extrinseca obligatione, obligat saltem in tempore mortis. Ita DD. communiter. Ergo tunc quilibet infirmus tenebitur elicere actum contritionis. Respondeo cum Fagundez *ubi suprà præcept.2.lib.2.cap.6.num 5.* quod si tempore mortis existat Confessarius, non tenetur quis elicere actum contritionis, sed solùm tenetur attritionem præmittere, & confessionis Sacramentum suscipere, quia per Sacramentum confessionis cum attritione, ex attrito fit homo contritus, & tunc satis suppletur obligatio præcepti, per attritionem videlicet, & susceptionem Sacramenti confessionis. Vide etiam Joan. de la Cruz *in direct. part.2. de Sacram.Pænit.quæst.2.dub.5.concl.2.*

RESOL. XCII.

An in articulo mortis teneatur quis elicere actum contritionis? ita ut non sufficiat attritio cognita cum Sacramento? Ex part.5.tract.3.Res.76.

§.1. APfirmativam sententiam tenet Jacobus Granado *de Sacram.Pænit.in 3.part.contr.tr.3. disp.3. sect.4.n.17.* Tanner. *to.4.disp.6.quæst.6.dub.3.num.66. & 68.* & Præpos. *in 3.part.quæst.2. de contr dub. 5. n. 57.* ubi sic ait: Adverte tamen in fine vitæ hominem videri ex charitate erga se teneri ad perfectam contritionem procurandam, licèt enim aliæ sententiæ non appareant probabiles, si tamen prima ex quocumque demum capite fortè sit vera à parte rei ex ejus neglectu, sequitur malum irreparabile, charitas autem erga se videtur hominem obligare ut malum illud quantùm in se est evitet, enitendo etiam ad aliquid, ad quod per se loquendo non obligaretur extra hujusmodi circumstantiam. Ita ille, & alii, quos ego citavi *in part.3.tr.4.* * *res.98.* Sed ibi pro sententia negativa, quam ego teneo, plures DD. adduxi, quos si lubet, videbis.

RESOL. XCIII.

An moriens, Confessario absente, teneatur revocare in memoriam omnia peccata, ut de illis postea eliceat actum contritionis? Ex part.3.tr.4.Res.117. aliàs 118.

§.1. DE hoc casu olim inter me, & quendam Theologum dissensio fuit; nam ille affirmativam sententiam docebat, motus auctoritate Soti *in 4. sentent. dist. 16. quæst.2.* cui ego addebam Adrianum *quæst. 3. de Baptismo, in fine*, Angelum *verb. contritio*, §.4. Durand. *in dist. 17.q.2.* Richard. *dist.16.art.4. quæst.2.* Philiarchum *de offic. Sacerd.to.1.par.2.cap.20.* & hanc sententiam videtur, etiam docere D.Thom. 1. 2. *quæst. 123.art.5.ad 3. & in 3. par.qu. 87.art.1. in corpore*, ubi ait; ad remissionem peccatorum requiri, ut homo diligentiam adhibeat ad rememoranda singula peccata, ut singula detestetur. Et ita novissimè hanc sententiam docet Franciscus Sylvius insignis commentator D. Thom. *in addit.ad 3.part.quæst.2.art.6.conc.1.* ubi asserit, quod ad justificationem regulariter, & per se non sufficit contritio de universis peccatis generatim, & confusè, sed requiritur specialis, & distincta singulorum peccatorum, tam quoad numerum, quàm quoad speciem: ita scilicet, ut singula recogitari debeant, & de illis sic recogitatis formari una contritio.

2. Sed tunc contrariam sententiam docui, & adduxi Laym. *in Theol.mor.lib.5.tr.6.cap.4.n.3.* casum in terminis decidentem, ubi sic asserit; Seclusa obligatione confitendi, ut puta in lege veteri, vel etiam in nova lege, si confessio, v.g. ob inopiam Confessarii impossibilis sit, non videtur extare præceptum sigillatim recogitandi peccata, modò homo si persuadeat, se sine tali peccatorum specifica, aut numerica recogitatione, verum actum contritionis elicere posse. Ita ille.

3. Et novissimè sustinet etiam hanc sententiam Villalob *in sum.tom.1.tr.9.diffic.19.num.4.* ita asserens: [De lo dicho se infiere, que quando el hombre se justifica fuera del Sacramento por la contricion, basta que sea general, aunque no se acuerde en particular de los pecados, porque la inquisicion de los pecados en particular solo deve hacerse, quando se han de confessar, porque sea la confession entera;] vide etiam Coninch *de Sacram.disp.2.dub.8.n.76.* Henriq.*lib.4.cap.27.n.2.* Cajet. *in 3.par.q.81.art.1.* Navarr. *in man.cap.1.n.22.* & alios.

RESOL. XCIV.

An qui serið in examine elicuit actum contritionis proponens sequenti die confiteri; sed postea in confessione nullum actum doloris exprompsit confiteatur validè? Ex par.5.tr.14.& Misc.2.Res.67.

§.1. FRequens, & curiosus est casus iste, & dependet ex illa quæstione, quanta videlicet conjunctio, & simultas sit necessaria inter dolorem peccatorum, & confessionem. Et consolatoriam sententiam circa præsentem quæstionem tenet doctus Hurtado *disp.1. de Sacramen.in genere diffic.11.* ubi sic ait: In pœnitentia post actus pœnitentis multo tempore post, potest absolutio validè conferri, sicut etiam in judicio forensi (instar cujus pœnitentia est instituta) multo tempore post discussionem causæ fieri solet absolutio, vel condemnatio, toto scilicet tempore post, quo actus pœnitentis dicuntur moraliter permanere, tamdiu autem dicuntur moraliter permanere, quamdiu permanent habitualiter, idest, quamdiu non retractantur, neque expressè, neque implicitè. Ita ille.

2. Sed adversùs hanc sententiam insurgit novissimè Granado *in 3.par.de Sacram.contr.7.tr.3.disp.3.sect.1.n.7.* ubi sic asserit: Quoniam certò est non esse necessarium, ut dolor existat in hoc puncto absolutionis, aut accusationis, oportebit determinare, quamdiu præcedere possit dolor absolutionem. Quidam dicunt posse præcedere per multum temporis, ac proinde sine limitatione dummodò postquam semel habitus est, non retractetur. Sed mihi tanta temporis distantia inter dolorem, & confessionem nullo modo probatur: nam inter materiam, & formam cujuslibet Sacramenti debet esse moralis conjunctio; hæc autem non potest indifferenter in qualibet temporis intercapedine conservari. Ergo cùm dolor sit materia Sacramenti pœnitentiæ inter illum, & absolutionem, quæ est forma, debet

bet esse ea solùm temporis distantia, quæ non obstet, quominus inter illas sit conjunctio moralis. Dicendum ergo est tandiu solùm posse præcedere dolorem, quandiu virtualiter permanserit; hæc autem virtualis permanentia non aliter explicari debet, quàm in aliis eventibus. Dicetur ergo virtualiter dolor perseverare, quamdiu si pœnitens interrogetur cur doluerit, possit sine nova deliberatione respondere se doluisse ut confiteatur, & non retractasse dolorem, quia vult confiteri. Sic enim intentio confitendi Sacramentum permanet virtualiter in Ministro, quandiu sine nova deliberatione interrogatus responderet se propterea ritum illum externum adhibere, quia vult Sacramentum ministrare; & similiter intentio efficiendi opus externum propter Deum tamdiu durat virtualiter, quamdiu interrogatus sine mora respondebis se illud facere, ut Deo placeat. Hucusque Granado *loco citato*.

3. Verùm sententia Hurtadi mihi etiam probabilis videtur. Unde ad casum propositum respondi confessionem illam fuisse validam, & ita in terminis, ut dici solet, terminantibus tenet Joannes Præpositus *in 3. part. D. Thomæ, q. 2. de contritione, dub. 1. an. 30.* ubi sic ait: Si quis examinans conscientiam, & eliciens dolorem de peccatis, illum referat ad confessionem, seu doleat, volens illa peccata clavibus subjicere talis dolor sufficit per modum partis, quamvis aliquando tempore præcedat confessionem, censetur moraliter permanere, dum fit confessio, licèt desierit esse actu, censeturque moraliter informare confessionem. Undè cùm aliquis vespere examinans conscientiam elicit contritionem peccatorum, proponens sequenti die confiteri, validum est Sacramentum, quantum est ex parte contritionis, licèt nullum alium actum contritionis eliciat. Ita ille, & ego.

R E S O L. XCV.

An actus doloris, si per multum temporis præcedat, sufficiat ad ejus validitatem.

Sed quoad praxim difficultas est quantum sit illud tempus, quod id censeatur in re nostra?

Et docetur, quòd quando quis unius, vel alterius peccati statim post absolutionem recordatur, & addit illud, in tali casu non indiget novo actu doloris.

Item, quòd quando quis iterum confitetur eadem peccata, à quibus jam directè fuerat absolutus, non teneatur habere novum dolorem eorumdem peccatorum.

Et notatur attritionem ob metum pœnæ Purgatorii, sufficere ad valorem Sacramenti.

Item dicendum est de attritione concepta ex metu pestis, vel alterius damni temporalis.

Et tandem quæritur an attritio ob infamiam, aut mortem, quam judex infligere potest, aut ob aliud malum temporale, sit sufficiens ad effectum Pœnitentiæ suscipiendæ? Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 4. Resol 52. aliàs 51.

Sup. hoc in Resp. [illegible] aliis ejus qum.

§. 1. AD hoc dubium respondet Tamburinus, *Opusc. 1. lib. 1. cap. 5. § 4. num. 5.* ubi sic ait: Quoniam vero communiter solet præcedere confessionem: quanto tempore præcedere potest? Dico quantum moraliter potest censeri unum actum imperari ab alio, & facere unum moraliter cum illo. Hæc est doctrina Theologorum communis: sed quoad praxim difficultas est, quantum sit illud tempus quod id moraliter censeatur in re nostra? Respondeo qui mane dolet actu non revocato, post tres vel quatuor horas confitetur sine novo doloris actu, non est dubium quòd benè satisfaciat. Rursus, si quis vesperi examinans conscientiam, elicit actum doloris proponens sequenti die confiteri, abundè est. Idem puto si non solùm præcedenti vesperi, sed etiam præcedenti die id fecerit, actu semper ut dixi, non revocato. Longiorem temporis extensionem nondum inveni quoad Theologos. Si quis inveniat, vel longiorem satis esse autumet, hoc oro, subscribat. Ita ille.

2. Sed ego Theologum inveni, qui magis loquitur; & is est Pater Leandrus *de Sacram. to. 1. tract. 5. disp. 7. quæst. 6.* in qua contra me ipsum, Granadum, & alios docet, sufficere ad validam efficientem Confessionem, quantumvis per multum temporis spatium præcedat dolor absolutionem, dummodò postquam semel habitus est, nec expressè, nec implicitè retractetur. Et citat Hurtadum *de Sacram. in genere, diffic. 11. in fine*, & Candidum *disquis. 24. art. 6. nu. 2.*

Sup. hoc supra in Res. 30. & infra in Res. 107. [illegible]

3. Nota hic etiam dictum Leandrum, *ubi suprà quæst. 5.* docere quòd quando quis unius, aut alterius peccati, statim post absolutionem recordatur, & addit illud, in tali casu non indiget novo actu doloris; quia in virtute prioris doloris adhuc virtualiter manentis, potest ab illo peccato absolvi; nam dolor prior, ut in virtute extensus ad peccata oblita. Perinde valet ac si esset novus dolor de solis peccatis. Et citat pro hac sententia Lugum, & Henriquez.

Sup. hoc in Res. [illegible]

4. Idem *quæst. 4.* docet etiam, me citato, & Cardinali Lugo; quòd quando quis iterum confitetur eadem peccata, à quibus jam directè fuerat absolutus, non tenetur habere novum dolorem eorumdem peccatorum; quia repetita Confessione vocali, reperitur saltem virtualiter dolor præcedentis Confessionis, perseverantis adhuc moraliter, & virtualiter.

Sup. hoc in Res. [illegible]

5. Nota etiam hic contra Vasquez, & Hurtadum, attritionem ob metum pœnæ Purgatorii, sufficere ad valorem Sacramenti; quia terrore dictæ pœnæ optimè potest dolere homo, non solùm de venialibus, sed etiam de mortalibus, quæ post justificationem, pœna Purgatorii puniuntur. Et idem dicendum videtur de attritione concepta ex metu pestis, vel alterius damni temporalis, quo Deus solet punire peccata in hac vita. Hæc Leandrus *ubi suprà q. 53.* ea Cardinali Lugo, & aliis *quæst. 14.* inquirit, an attritio ob infamiam, aut mortem, quam Judex infligere potest, aut ob aliud malum temporale, sit sufficiens ad effectum pœnitentiæ suscipiendum; Et respondet esse sufficientem, casu quo illa attritio, vel dolor ob infamiam, vel ob aliud malum temporale sit cum aliquo respectu ad Deum idest, sit dolor de peccato, quia Deus immisit, vel immittet illam infamiam, mortem, aut aliud malum, secus verò si sit dolor ob infamiam, aut metum &c. Ita Ochagavia, Hurtad. Coninch, Lugo penes ipsum, quos ego etiam olim adduxeram.

Sup. hoc [illegible]

R E S O L. XCVI.

An dolor debeat præcedere confessionem, & sit referendus à pœnitente ad Sacramentum Pœnitentiæ, ut sit postea dolor sufficiens quando pœnitens confitetur?

Et an, si quis confiteatur sine proposito dolendi saltem post confessionem peccatorum, an tunc sufficiat elicere dolorem de peccatis confessis sine proposito dolendi saltem post confessionem, an potius debeat iterari confessio, tanquam substantialiter invalida?

Et an si pœnitens post dolorem novum peccatum committat, novum dolorem debeat elicere cadentem super omnia, vel an sufficiat de novo tantùm peccato commisso dolere. Ex par. 9. tr. 9. & Misc. 4. Res. 37.

Sup. hoc in [illegible]

§. 1. AD utrumque casum ex multis, affirmativè respondet Castrus Palaus *tom. 4. tr. 23. disput. unica, punct. 7. a. 11.* sic asserens: Necessarium existimo, ut prædictus dolor confessionem præcedat: alias confessio non esset sui legitima accusatio ad reconciliationem tendens, sed quædam peccatorum narratio. Quòd si facta confessione absque ullo dolore ad detestationem peccatorum Confessarii monitis excitaris, uti sæpè contingit: necessariò tota illa confessio denuò clavibus Ecclesiæ subjicienda est, quod unico verbo præstare potest, si te accuses de omnibus confessis, ab iisque petas absolvi. Atque ita Ægydius de Coninch *disp. 4. dub. 6.* Paulus Layman *lib. 5. summ. tract. 6. cap. 4. assert. 5.* Neque dissentit Suarez *disp. 20. sect. 4. n. 31.* ubi benè notavit Layman supra. Tametsi consultum sit, cùm peccata fateris, & absolutionem obtines, dolorem expressum habere de peccatis commissis, non est tamen necessarium: sufficit antea, eo scilicet die præmisisse ea intentione ea peccata fatendi: Confessio enim postmodum subsecuta ab eo dolore virtualiter perseverante informari censetur, sicut benè docent Suarez *disp. 20. sect. 4. à num. 29.* Bonacina plures referens *disp. 5. quæst. 3. par. 2. num. 17.* Hucusque Palaus.

Sup. hoc doct. [illegible]

2. Sed circa hos duos casus, sed directè negativæ sententiæ adhæret Joseph de Januario *in resol. Theol. mor. part. 5. res. 29. per totam*. Probat primùm ex praxi fidelium, videmus enim, quod Confessarii prudentes, postquam pœnitens confessus est peccata sua illum disponunt ad eliciendum actum contritionis, seu doloris, & postea nullo modo cogitant de repetenda confessione facta, nec distinctim nec confusim, sed etiam probatur ratione; nam talis dependentia in materia Sacramenti Pœnitentiæ, non requiritur ex parte formæ, neque ex parte gratiæ Sacramentalis: ergo est omninò impertinens. Quòd non requiratur ex parte formæ patet; nam forma Sacramenti Pœnitentiæ, cùm sit per modum sententiæ absolutivæ, requirit tantùm expositionem peccati, à quo reus est absolvendus, & requirit etiam dispositionem ad remissionem peccati, quæ habetur à dolore, seu detestatione supernaturali; omnis enim confessio exponit peccata quomodocumque dicta, & omnis detestatio supernaturalis disponit ad remissionem

pecca-

peccatorum, non quia confessionem parit, sed quia supernaturalis est, aliter enim etiam dolor naturalis producens confessionem disponeret ad gratiam, quod est falsum. Neque talis dipendentia requiritur ex parte gratiæ, nam ad gratiam sufficit dolor supernaturalis; quòd verò pariat, vel non pariat confessionem, hoc omninò impertinenter se habet, nam talis productio est omninò naturalis, & si fit à dolore supernaturali; est enim à dolore supernaturali, sed non prout supernaturalis est, nam etiam si dolor naturalis sit, adhuc posset producere confessionem illã, & naturalia sunt omninò impertinentia in ordine ad gratiam supernaturalem cùm dispositio semper debeat esse in eodem ordine cum forma.

3. Confirmatur; quia si quis aliquo repentino accidenti correptus statim Confessarium vocet, & postea loquelam amittit; hic talis est absolvendus à Confessario, etiamsi Confessarius nullum aliud signum sensibile habeat, sed tantùm testificationem à circumstantibus, & tamen hic non potuit prius elicere actum contritionis, quam Confessionis: ergo talis dependentia non requiritur.

4. Probatur secundò, quia entitas confessionis independenter à dolore est habilis esse signum contritionis in actu primo, & si in actu secundo illam non significet; quia quando talis confessio est, tunc contritio abest; ergo si tunc adesset contritio, posset ab eadem confessione significari, seu posset talem contritionem reddere sensibilem; nam non differt specie entitas confessionis, quæ procedit à dolore, & entitas confessionis, quæ procedit à voluntate tantùm confitendi: sed tempore, quo confessio est materia Sacramenti Pœnitentiæ, adest contritio, seu dolor; nam confessio est materia proxima Sacramenti Pœnitentiæ, non quando est, nec prout est à pœnitente etiam secundùm Coninch, sed quando assumitur, prout assumitur à Sacerdote per potestatem clavium, ut diximus, & assumitur tunc, quando vult elargiri absolutionem, vel immediatè ante, vel saltem elargiendo absolutionem: ergo tempore, quo Confessio est materia proxima, connotat, seu significat contritionem, & si consequenter factam.

5. Ad secundum verò casum, quod scilicet dolor etiam si non ordinetur ad confessionem à pœnitente, sufficiat pro materia in Sacramento Pœnitentiæ. Probatur non solùm ex Concil. Trident. *sess.14.cap.4.* ubi in dolore requiritur tantùm exclusio voluntatis peccandi imposterum, & nullo modo fit mentio de tali relatione ad confessionem, & ex communi sensu fidelium, nam si quis audiendo Concionem, vel legendo, ad actum contritionis moveatur, & postea cogitet de confessione facienda, si de facto confiteatur, hic existimatur optimè dispositus ad absolutionem obtinendam, & tamen talis dolor nullo modo fuit ordinatus ad confessionem antecedenter, sed tantùm consequenter, ergo actus doloris factus sine tali ordine ad confessionem, sufficit ex communi consensu fidelium in Sacramento Pœnitentiæ.

6. Sed etiam probatur deinde primò ratione; nam ideo requiritur dolor, seu detestatio peccati in confessione ad hoc, ut homo, sicut voluntariè se convertit per peccatum ad creaturam, & avertit à Deo, ita per dolorem se avertat à creatura, & voluntariè se convertat ad Deum, ex Concil. Trident. sed talis conversio habetur sine tali ordine ad confessionem, ut patet; ergo talis ordo non requiritur.

7. Confirmatur, quia pœnitens non ideò dolet, quia vult confiteri, sed ideò dolet, & confitetur, quia vult remissionem peccatorum; ergo si dolor non dirigitur ad confessionem, sed ad remissionem peccatorum, implicitè sufficiet in Sacramento Pœnitentiæ. Hæc consequentia patet, nam ille dolor sufficit in Sacramento, qui conducit ad remissionem peccatorum, cùm sit dispositio supernaturalis; ergo sufficit in Sacramento Pœnitentiæ.

8. Probatur secundò ex ipsa natura, & institutione hujus Sacramenti, in quo magis connaturale est: quod ex dolore, & contritione oriatur desiderium confitendi, quam quod ex desiderio confitendi oriatur dolor, & contritio.

9. Nec obstat dicere, quod dolor, & confessio debent esse saltem moraliter unita ad faciendum unum Sacramentum, seu unam partem materialem proximam Sacramenti; sed hæc unio habetur tantùm per relationem doloris ad confessionem; ergo talis dolor debet ordinari ad confessionem. Respondeo negando minorem nam talis unio satis habetur, si dolor significetur à confessione intra debitum tempus: dum enim confessio significat dolorem, hæc unitur cum illo in ratione signi. Et hæc omnia docet Januarius ubi supra, & ante illum docuerat Eminentissimus Lugo *de Sacram. Pænit. disp.14. sect.2. & 4.* licèt quoad illud de dolore non ordinario ad confessionem præter Palaum loc. cit. contrarium tenet Bonac. *de Sacram. Pænit. disp.5. quæst.3. punct.2. num.17.*

19. Sed hic obiter discutienda sunt dubia satis difficillima. Quæro igitur primò, an si quis confiteatur sine proposito dolendi saltem post confessionem peccatorum, an tunc sufficiat elicere dolorem de peccatis confessis sine proposito dolendi saltem post confessionem, an potius debeat iterari confessio tanquam substantialiter invalida? Et sententia, quæ docet sufficere virtualem repetitionem per subsequentem dolorem, quo prior confessio peccatorum validetur. Probabilior est, quoniam ad essentiam hujus Sacramenti non requiritur, ut voluntas confitendi peccata præcedat ipsam confessionem peccatorum, sed sufficit, si subsequatur in ipso actuali dolore; ergo etiamsi prior voluntas non fuit sufficiens, modò sit sufficiens posterior, quæ additur post confessionem, validum erit Sacramentum. Antecedens in quo est difficultas, probatur primò. Si pœnitens accedat cum expressa voluntate non confitendi sua peccata, nisi cum tali Sacerdote determinato, si post confessa peccata, advertat illum non fuisse, cui tantùm sua peccata confiteri volebat, non est necessaria formalis, & expressa repetitio peccatorum huic Sacerdoti, ut validè ab illo absolvi possit, sed sufficiet, si tantùm eliciat novum actum, quo velit confessa jam peccata huic Sacerdoti esse subjecta. Secundò, si pœnitens ebrius, vel phreneticus in ipsa ebrietate, vel phrenesi narret omnia sua peccata coram legitimo Ministro, & post illorum confessionem fiat sui compos, advertatque se omnia peccata dixisse, sufficiet in hoc casu, solùm addere voluntatem, qua narrata peccata liberè subjiciantur clavibus, & dolorem, quo illa informentur, ut proxima materia Sacramentalis absolutionis. Ergo pariter sufficiet, post confessa peccata cum proposito non dolendi de illis, addere dolorem, & confessionem novi peccati in ipsa confessione admissi. Et ita hanc sententiam firmat Pater Amicus *in Cur. Theol. to.8. disp.12. sect.4. n.63. & seqq.* respondens ad omnia argumenta contraria.

11. Quæro secundò, an si pœnitens post dolorem, novum peccatum committat, novum debeat dolorem elicere cadentem super omnia, an sufficiat de novo tantùm peccato commisso dolere? Prima sententia esse potest: nullum requiri dolorem, sed sufficere priorem, ante novum commissum peccatum elicitum. Fundamentum, quia ille idem virtute extendebatur ad omnia peccata, & consequenter etiam ad novum commissum, sed per novum commissum non est ille abolitus: igitur prior dolor sufficiet, non solùm pro præteritis, sed etiam pro præsenti peccato de novo commisso. Secunda sententia affirmat, saltem nullum requiri novum dolorem, si prior, quo pœnitens sua peccata detestatus est, fuit contritio. Fundamentum esse potest, quia contritio per sequens peccatum non extinguitur, sed adhuc manet in divina acceptatione; ergo adhuc poterit esse dispositio pro novo peccato ad gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam. Consequentia constat, quia contritio vi sui motivi formalis se extendit ad omnia peccata, & consequenter etiam ad novum commissum; ergo si adhuc post novum commissum illa perseverat, poterit pro illa esse dispositio ad gratiam obtinendam cum hoc Sacramento. Antecedens verò probatur: nam contritio vi gratiæ justificantis, quam secum ex divina promissione affert, sit opus vivum, & meritum condignum coram Deo; nullum autem opus vivum, & de se condignum coram Deo extinguitur per subsequens peccatum, alioqui, non posset illud remisso redire peccato, sicut non possunt redire opera mortua, facta in peccato. Tertia sententia docet, requiri novum dolorem cadentem super omnia peccata, etiam super ea, quæ priori dolore fuit quis detestatus. Fundamentum est, quia subsequens peccatum retractat priorem dolorem, illumque penitùs extinguit: igitur opus est novo, cadente super omnia peccata, cùm nullum peccatum possit esse materia Sacramentalis absolutionis, nisi sufficienti dolore detestatum. Sed in hac difficultate ego adhæreo sententiæ Patris Amici, *ubi suprà sect.5. num. 86. & seqq.* Qui fusius totam quæstionem pertractat clarè & doctè. Adi illum, & non pigebit.

Quamvis non planè super hoc lege tamen inf. in Res. 108 § ul. ad med. & ver. Secundò, & in Res. 99 vide dict. § ult.

R E S O L. XCVII.

An, si pænitens eliciat actum doloris post narrata peccata ante absolutionem, recipiat Sacramentum Pænitentiæ? Ex par. 3. tr. 4. Res. 133. aliàs 134.

§.1. IN hoc casu non recipere Sacramentum putat Coninch *de Sacrament. disp.4. dub.6. num.4. concl.2.* ubi sic ait: Dolor iste non solùm natura, sed etiam tempore debet præcedere ipsam confessionem. Patet; quia ille dolor debet saltem natura præcedere voluntatem confitendi quia debet esse causa confessionis, quod fieri nequit, nisi

Sup. hoc in Res. prec. & inf. in Res. 108 § Notandum secundò, & supra in tr. 1. [illegible] in Res. § 3. Res. 33.

sit

sit causa voluntatis confitendi; hanc autem non potest causare, nisi sit ea prior. Voluntas autem confitendi, cùm sit tota in instanti, necessariò est prior tempore ipsa confessione, quæ fit in tempore, & necessariò præsupponit motum linguæ, qui non potest fieri nisi in tempore. Ita ille, & post illum Layman *in Theolog. mor. lib. 5. cap. 4. nu. 4.* Unde secundùm illos, quis non reciperet Sacramentum Pœnitentiæ, si ante confessionem non elicuit dolorem, sed illum elicuit inter confitendum, aut statim post confessionem ante absolutionem.

2. Sed hanc opinionem refellit Bonacina *de Sacram. disp. 4. quæst. 3. punct. 2 num. 18.* & asserit illam docere Suarez *in 3. part. disp. 20. sect. 4. num. 31.* licèt Layman *ubi suprà* probet Suarez verbo tenus, non autem reipsa contra suam sententiam repugnare; rationes verò pro firmanda opinione Bonacinæ lege apud illum.

3. Notandum est verò ad tollendos scrupulos, stando etiam in opinione Layman, & Coninck, quod si aliquis pœnitens eliciat actum doloris post narrata peccata, si postea dicat: Doleo de peccatis narratis, vel petat absolutionem, hæc sola verba sufficere tunc, & habere veram rationem confessionis, quæ sit pars Sacramenti.

R E S O L. XCVIII.

An in confessione venialium sufficiat dolor virtualis?
Et an sit mortale confiteri tantùm venialia absque dolore supernaturali?
Et an peccatum veniale virtute Sacramenti remitti possit?
Et an virtute Sacramenti tibi remittantur, non solùm ea peccata quorum attritionem habes, sed etiam omnia alia, quorum complacentiam non habes? Ex par. 9. tr. 9. & Misc. 4. Res. 31.

§. 1. AD hoc dubium sic respondet Thomas Tamburin. in Methodo expeditæ confessionis, *lib. 5. cap. 3. §. 1. num. 2. & 3.* Probabile est etiam sufficere dolorem virtualem in confessione venialium, in confessione enim mortalium, de qua solùm agere videtur Concilium, quando requirit dolorem formalem, necessarius omnino est formalis. Quare si quis accedat ad confitenda venialia sine actuali complacentia peccati venialis cum desiderio recipiendi Sacramentum, ejusque effectum, cùm in hoc desiderio sufficientem detestationem virtualem habeat, benè erit dispositus. Nam propterea Concilium alicubi dicit, ad Sacramentum hoc requiri tanquam partem, proprium motum pœnitentis; tunc enim videtur loqui de confessione in universum, id quod verificatur in confessione venialium, nam certè voluntas suscipiendi Sacramentum, motus est proprius pœnitentis. Hanc sententiam Præpositus vocat non probabilem, citatque pro ea Suarium, *de Pænit. disp. 20. sect. 1. num. 9.* quamvis alibi sibi contrarium; additque idem Præpositus, quod hanc sententiam alii sequuntur: juxta quam si quis se dirigat non peccabit; & fortè consequetur Sacramenti effectum. Hanc eamdem sententiam sequitur Rosella, & Sylvester, & veram esse mihi dixit Pater Franciscus Chiros nostræ Societatis Jesu, in Theologia morali non parum versatus: Favent Ledesma, Vega, Almainus, & Bernardus de Gañaco, quatenus dicunt, dolorem esse quidem partem, sed integralem non essentialem Sacramenti, atque adeo sine qua tota essentia Sacramenti consistat: quos tamen licèt cum opinione communi Theologorum rejiciamus, nihilominus practicæ sententiæ favere inficiari non possumus. Hucusque Tamburinus.

Sup. hoc lege etiam doct. Ref. & 06. 103. seq.

2. Sed ego negativæ sententiæ prorsùs adhærendum esse puto. Itaque dicendum est contra Tamburinum, quod qui confitetur peccata venialia tantùm, teneatur elicere actum doloris efficacis, sicut tenetur in confessione de peccatis mortalibus. Quod teneatur elicere actum doloris, probatur ex Concilio Tridentino, in quo partes hujus Sacramenti assignantur, videlicet contritio, confessio, & satisfactio, & nomine contritionis intelligunt communiter Doctores, detestationem peccati, sed dolor imperfectus, seu displicentia inefficax non est detestatio, aut retractatio peccati, cùm possit stare cum proposito iterum committendi peccatum illud, de quo doletur: imò cum ipso peccato actuali: ergo confessio de venialibus requirit etiam dolorem efficacem, sicut confessio de mortalibus. Quomodo enim vult Deus remittere peccatum habenti hujusmodi complacentiam in ipsomet peccato: imò cum voluntate peccandi absque ulla retractatione?

3. Confirmatur, quia peccata mortalia possunt remitti extra Sacramentum per dolorem virtualem tantùm, nempè per actum amoris Dei super omnia, quia dolor virtualis dicitur, & tamen si remittuntur in Sacramento Pœnitentiæ, necessariò requiritur dolor formalis, ex prædictis; ergo à pari etsi peccata venialia possint remitti extra Sacramentum sine dolore formali, tamen si remittantur in Sacramento Pœnitentiæ, & debent remitti per dolorem formalem supernaturalem. Dolor enim non requiritur ex vi remissionis venialium, sed ex vi Sacramenti Pœnitentiæ, quod necessariò requirit pro sua materia hunc dolorem formalem supernaturalem.

4. Quod vero sit mortale confiteri tantùm venialia absque dolore supernaturali, patet; nam sic redditur forma Sacramentalis Pœnitentiæ irrita. Ideo enim peccat mortaliter, qui confitetur mortalia sine dolore, quia culpa sua frustratur forma Sacramenti, seu Sacramentum redditur nullum, sed etiam culpa confitentis venialia forma Sacramenti redditur nulla: ergo etiam iste peccat mortaliter, &c.

Sup. hoc lege in Ref. 100. à princ. & in Ref. 101. §. Sed pro p. verò, sed lege etiam à princ. & in Ref. 101. vide vel Ex quo §. verum, & in Ref. 103. in fin. §. 1.

5. Nec dicas primò, quod Sacramentum frustratur in re levi. Quia contra est; nam frustratur totum Sacramentum; quod verò frustretur per rem levem, vel per rem gravem, impertinenter se habet ad Sacramentum, sicut quod quis occidit Titium cum ense, vel cum lapillo, impertinenter se habet ad gravitatem homicidii intenti, semper enim iste talis homicida peccat mortaliter, etsi instrumentum, seu ictus sit levis, dummodò homicidium sit intentum. Adde acetum etiam res levis est, & tamen, qui acetum consecrat voluntariè, peccat mortaliter, quia applicat verba Christi, quæ sunt forma Sacramenti Eucharistiæ, frustra, & quasi irrisoriè, cum sit absque omni prorsus utilitate, & effectu.

6. Nec dicas secundò, quòd effectus, quo homo privatur ob talem irritationem, est levis, cùm sit remissio peccati venialis. Quia contra est nam dolor de venialibus ut dixi, requiritur non ex vi remissionis, sed ex vi Sacramenti, unde non ratione jacturæ remissionis, sed ratione irritationis Sacramenti committitur peccatum sacrilegii. Aliter enim, neque peccator, qui confitetur peccata sine dolore peccaret mortaliter, quia jacturam posset statim recuperare per aliud Sacramentum cum debito dolore: & sic sicut non peccat mortaliter ratione jacturæ, qui nunc habet commoditatem confitendi peccata sua mortalia, & non confiteatur quia potest posteà confiteri; ita qui nunc confitetur mortale sine dolore, ratione jacturæ, non peccabit mortaliter, quia potest cum debito dolore confiteri iterum, & amissam gratiam recuperare.

7. Confirmatur, quia si semel admittatur, non esse mortale, frustrari formam Sacramenti, sequitur, neque mortale esse, si baptizatus iterùm se offerat ad baptizandum, et si de facto baptizetur; nam non se privaret aliquo fructu, cujus esset capax; neque peccaret mortaliter mulier, quæ sub habitu viri faceret se ordinari ab Episcopo, quia non se privaret fructu sibi debito; nec Sacerdos, qui consecraret voluntariè aquam, si statim postea vinum sumeret, & consecraret. Sed hoc est dissonum dicere: ergo etiam dicere, quòd quia possit confiteri venialia sine dolore, & reddere nullum Sacramentum. Et hæc omnia invenies apud Josephum de Januario in suis doctis Resolutionibus *Theolog. moral. part. 1. resol. 30. num. 12.* ubi etiam respondet ad alia argumenta. Et præter Suarez, & Vasquez à Tamburino citatos, firmantes nostram sententiam, vide Eminentissimum Dominum meum de Lugo *de Sacrament. Pænit. disp. 14. sect. 8. §. 2. n. 108.* & sapientissimum Patrem Amicum *in cursu Theol. tom. 8. disp. 12. sect. 5. n. 92.* & hanc sententiam certissimam esse putat Leandrus *de Sacram. tom. 1. tract. 5. q. 24.* & asserit esse communem inter Theologos.

8. Sed si aliquis inquireret, an peccatum veniale virtute Sacramenti remitti potest? Aliqui respondent, peccatorum venialium remissionem virtute Sacramenti Pœnitentiæ fieri per se, si simul cum mortalium remissione fiat; secus si separatim facienda sit; illudque sufficit, ut Pœnitentiæ Sacramentum non solùm pro remittendis mortalibus, sed etiam venialibus institutum sit. Alii asserunt virtute Sacramenti tibi remitti non solùm ea peccata, quorum attritionem habes; sed etiam omnia illa, quorum non habes complacentiam; quia Sacramentum Pœnitentiæ non solùm pro remittendis peccatis venialibus peccatoris, sed hominis justi videtur institutum: at venialia peccata hominis justi remitti non possunt virtute Sacramenti Pœnitentiæ, sed ad illorum remissionem displicentia requiritur; hæc enim absque Sacramento sufficiens est.

9. His tamen non obstantibus, hanc doctrinam non approbat Castrus Palaus *tom. 4. tract. 23. disp. unica, punct. 7. num. 15.* Primò, quia inde sequitur, aliquod peccatum remitti absque Pœnitentiæ virtute. Nec valet dicere, ipsam voluntatem suscipiendi Sacramentū esse pœnitentiam virtualem, sicut diximus de voluntate suscipiendi Eucharistiam, virtute ejus Eucharistiæ, peccata venialia quorum non est complacentia, remittit; quia ea voluntas supponit

Sacra-

Sacramentum Pœnitentiæ institutum esse per se ad remittenda peccata venialia; tametsi illorum nulla fiat confessio quod nullatenus dici potest, quia institutum est per modum judicii, cujus sententia per se, & directè ferri non potest in causam incognitam, & cujus nulla à pœnitente est instituta accusatio. Secundò, si Pœnitentiæ Sacramentum posset remittere per se, & directè peccata, tamet si illorum actionem non habeas dummodò ab illorum complacentia abstineas, illis tantùm confessis posses Sacramentum Pœnitentiæ recipere; quia sufficienter absolutioni dispositus es. Hoc autem est contra Tridentinum definiens partem essentialem Sacramenti Pœnitentiæ esse contritionem saltem imperfectam. Ergo, &c. Hæc omnia Palaus ubi suprà.

RESOL. XCIX.

An per unum tantùm veniale novum peccatum censeatur retractus dolor, & propositum circa omnia venialia, & mortalia ex motivo universali? Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Resol. 25.

§. 1. Casus (ait Dicastillus) esse potest non infrequens, & cujus resolutio sanè non facilis. Sit ergo casus quo quis confiteri velit plura peccata tam venialia, quàm mortalia; imò si velis sola venialia (est enim eadem ratio, ut patebit) & habeat detestationem universalem, idest, ex motivo universali offensæ divinæ: in quo casu, post dolorem, & propositum debitum, sed antequam absolvatur, incidat in veniale minimum, & unicum, videtur carere jam debita dispositione, & denuò debere concipere dolorem. Ratio est, quia ille dolor, & propositum antiquum jam censetur revocari. Nam illo existente efficaci vitandi quodcumque peccatum, in quo eadem ratio reperitur, non poterat in animo esse locus peccato. Ergo si peccatum admittitur (ut supponimus) etiam levissimum signum est illam detestationem & propositum per actum oppositum admissum non amplius mortaliter durare, sed esse revocata; sicut censetur revocatum propositum non peccandi mortaliter propter pœnas inferni (quod est motivum universale) eo ipso quod vel unicum mortale admittatur.

2. Hoc argumentum, ut observat Cardinalis Lugo *de Sacram. Pænit. disp. 14. num.* 144. speculativè loquendo, non parum videtur urgere cum exemplo mortalis: est enim eadem ratio; quia in utroque casu venialis aut mortalis admissi revocatur propositum & detestatio efficax; ideò meritò advertit oportere ad majorem securitatem, quòd quis doleat seorsim de mortalibus, propter quantitatem offensæ mortalis, qui dolor ex tali motivo, nullo modo revocatur (inquit ille) per veniale subsequens. Dat item consiliū quod doleat seorsim de peccatis venialibus quæ confitetur, vel de aliquibus eorum propter specialem eorum gravitatem, & specialem offensam divinam, quam continent, cui dolori non opponitur aliud peccatum veniale novum. Nihilominus non putat practicè debere in dubium vocari valorem Sacramenti, etiamsi ejusmodi cautela non adhibeatur; quin injiceret innumeros scrupulos pœnitentibus, & confessariis, qui etiam tenerentur admonere pœnitentes, ut ejusmodi damnum præcaveretur. Ideò ex communi praxi Confessariorum & pœnitentium potest desumi ratio à posteriori non levis; ut dicamus non ita revocari tunc dolorem & propositum, quin maneat dispositio sufficiens ad valorem, & effectum Sacramenti. Et hæc omnia docet Dicastillus *de Sacram. to. 2. tract. 8. disp. 6. dub. 18. num.* 322. *&* 323. Cui ego addo Patrem Sfortiam Pallavicinum *in assertionibus Theologicis lib. 7. cap. 29. dub.* 290. ubi sic ait; Neque hoc propositum universale intelligitur revocatum per aliquod peccatum veniale, quod deinde pœnitens in ipso actu confessionis committat, ita ut sit necesse propositum renovare.

Sup. hoc sup. in Ref. 96. §. ... [illegible]

3. Verùm omnia superius dicta procedunt loquendo de peccatis venialibus: Quid ergo erit dicendum de mortalibus? Itaque quod attinet ad mortalia, posset quidem, ut advertit Lugo, perseverare dolor & propositum circa graviora, etiamsi admittatur mortale levius, sed non maneret quis cum dispositione sufficiente ad absolutionem obtinendam, sive quia (ut Lugo vult) requiritur propositum universale circa omnia omninò peccata, etiam illa in quo genere quis non peccavit aliquando, sive quia per peccatum cui adhæret ponit obicem & deficit dispositio requisita ad effectum quidem semper, & in omni eventu, ad valorem verò Sacramenti posset sufficere dolor cæterorum peccatorum, quando hujus esset immemor inculpabiliter, quando bona fide accedit ad confessionem, quo casu esset Sacramentum validum & informe, pro solutione tamen à solis venialibus sufficit, si dolor aliquorum maneat, etiamsi aliorum detestatio cessaverit per illius venialis admissionem.

RESOL. C.

An sit mortale aliquod veniale confiteri sine dolore.
Et quid dicendum de sententia asserentium pœnitentiam non esse necessariam ad remissionem venialium? Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Resol. 22.

§. 1. Affirmativa sententiam tenent aliqui teste Suar. *disp.* 20. *nu.* 7. quia confiteri veniale sine dolore, est apponere pro materia absolutionis id, quod revera esse nequit materia: Sicut ergo graviter peccaret, qui inter hostias legitimas triticeas opponeret Sacerdoti consecrandam etiam non triticeam; quia poneret ineptam consecrationis materiam; ita graviter peccabit, qui inter alia peccata legitimè dicta cum vero dolore, apponeret absolvendum peccatum sine dolore, cùm non minus sit ineptum ad absolutionem peccatum non cum dolore, quàm ad consecrationem hostia non triticea. Sed his non obstantibus negativam sententiam tenet Henriq. *lib.* 1. Dicastill. *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 8. *disp.* 6. *dub.* 15. *cap.* 3. *num.* 268.

Sup. hoc sup. in Ref. 98. § Quod ve... [illegible]

2. Probatur à paritate aliorum Sacramentorum, in quibus admistio alicujus partis, quæ non sit materia valida, non est culpa gravis, dummodò etiam apponatur materia valida. Sic in Baptismo cum aqua effundenda miscetur pars olei benedicti, quæ non est materia Baptismi. Suarius & alii adhibent in exemplum aquæ rosaceæ particulam admixtam elementari. Vide etiam supracitatos authores, qui plura alia exempla, & rationes pro hac sententia firmanda adducunt. Sed omnia quidem habent suam solutionem, ut videre est apud doctum Dicastill *ubi suprà, dub.* 15. *à nu.* 268. *usque ad nu.* 283. in quo sic asserit; Ex omnibus huc usque apparet, quàm probabilis sit affirmativa sententia, eamque (fateor) si solùm ratione agendum sit facillori negotio defenderem, cùm nec etiam auctoritate destituta sit, teste Suario, qui (ut dicebam) affirmat eam multos sequi, sed quia tot etiam sunt, & tantæ authoritatis viri, qui negant esse mortale, ut non facilis sit mortalis peccati reum censere sic confitentem, oportet quærere solutionem prædicti argumenti, & disparitatem assignare inter hoc Sacramentum, & Eucharistiam, quam disparitatem exigit argumentum. Ego sanè via invenio aliam, quam quod in Eucharistia, quando hostiæ consecrantur dum tot fiant sacramenta, quot sunt hostiæ, & unaquæque illarum est materia æquè gravis, & quando unus cumulus hostiarum significatur, & ostenditur per pronomen demonstrativum *Hoc, &c.* licèt forma videatur, & sit una, virtute tamen multiplex est, & totuplex, quotuplex est materia, & tot fiunt individua Sacramenta. Unde si in unaquaque non verificetur verborum forma, integrum quoddam Sacramentum frustratur; in Sacramento verò Pœnitentiæ, unicum fit tantùm Sacramentum: hoc autem in re levi falsum fit, quando veniale falsum, vel sine dolore simul cum aliis dicitur, & absolutè Sacramentum est verum, licèt in illo peccato non verificetur. Ita ille; qui postea tamen circa hanc responsionem cum acumine sui ingenii aliquas difficultates satis graves adducit, & ideò sic concludit: Tandem his omnibus in utramque partem dictis; magis inclino in partem negantem esse mortale, quamvis per principia quasi extrinseca, quæ utcumque involvunt aliquid per principia intrinsecè: nempè, quia esse gravem aut levem aliquam materiam maximè pendet ex æstimatione prudentum, & sapientum judicio (qua ratione solet sæpè materiæ gravitas, aut levitas definiri, & quidem cum varietate) cùm ergo tot sint graves, prudentes & sapientes viri, quibus non videatur grave negotium veniale sine dolore confiteri, si alia dicantur legitimè pro eadem absolutione, & Sacramento, licèt grave putent hostiam non triticeam apponere consecrandam inter triticeas, ea sapientum æstimatio potest sufficere, quamvis si merè ratione agamus, ego facilius utrumque putarem grave pro Sacramento utroque, nec argumenta in contrarium adducta vim habent, quibus jam respondimus, eaque rejecimus *sup. num.* 268. *& seqq.* Hæc Dicastillus.

3. Itaque licèt difficultates ab ipso adductas circa præsentem quæstionem magni ponderis esse existimem, tamen quia negativa sententia est communis, iterum ab ea non recedo, & illam præter Doctores allatos etiam tenet mox citato Leander *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 5. *disp.* 7. *q.* 26.

4. Sed quid dicendum de sententia D. Bonavent. *in* 4. *dist.* 21. 1. *part. dist.* 1. *art.* 1. *q.* 2. Scot. *quæst.* 1. §. *in ista q.* Bass. *quæst.* 1. *art.* 2. Gab. *dist.* 16. *quæst.* 5. *art.* 2. *concl.* 2. Cajet. 3. *par. q.* 87. *art.* 1. *ad* 2. Med. C. *de Pœnis, tract.* 1. *q.* 3. Henriq. *lib.* 4.

Ut melius solvatur hæc sententia ... [illegible]

lib.4.de Sacram.cap 15. asserentium pœnitentiam non esse necessariam ad remissionem peccatorum venialium.

5. Fundamentum Bonavent. peccatum veniale mediat inter originale, & mortale. Sed originale remittitur absque proprio actu, mortale non sine proprio actu; ergo veniale remittitur virtute sacramenti, vel rei sacramentalis, non repugnante tantùm libero arbitrio.

6. Fundamentum Cajetani; Si quis iret dormitum cum proposito dicendi mendacium, & interim dormiens occideretur pro Christo, ex divina largitate consequeretur remissionem talis peccati. Igitur ad remissionem peccati venialis non requiritur pœnitentia.

7. Fundamentum Scoti, & Scotistarum; peccatum veniale formaliter consistit in obligatione, ad pœnam temporalem, ergo soluta pœna remittitur; atqui pœna solvi potest sine actu pœnitentiæ interioris; ergo peccatum veniale remitti potest absque pœnitentia saltem interiori.

8. Fundamentum Henriq. Quoniam venialia non solùm remittuntur per actum pœnitentiæ, vel per alia remedia ut per indulgentias; alienam satisfactionem applicatam alteri justo per sacrificium Missæ, per orationem, per sacramenta, & sacramentalia: Sed hæc omnia remittunt venialia absque actu proprio pœnitentiæ; igitur actus pœnitentiæ non est necessarius ad remissionem venialium.

9. Verùm his non obstantibus, dicendum omninò esse puto, peccatum veniale non remitti absque proprio actu virtualiter saltem retractativo, & consequenter absque aliqua pœnitentia saltem virtuali. Fundamentum est, quia quamdiu actu, aut virtute voluntas non retractat suum peccatum, semper moraliter censetur perseverare in illo: nam quamdiu non retractat actum quem semel elicuit, semper censetur velle illum, quia cùm in ejus libertate sit in eo velle, aut non velle perseverare, hoc ipso quod illum saltem virtute non retractat, moraliter censetur velle illum.

10. Argumenta verò in contrarium adducta solvit Amicus *in Cur. Theol. tom. 8. disp 6. sect. 1. num* 11. qui postea *sect.* 2. *num.* 15. cum pluribus firmat ad remissionem venialium non requiri pœnitentiam formalem contra Durandum, & alios, sed sufficere virtualem quam S. Thom. & cum eo reliqui Theologi sic explicant. Potest quis virtute alicujus actus esse ita dispositus, ut si occurrerent omnia, vel aliqua peccata venialia, actu illa detestaretur; ergo is dicitur habere pœnitentiam virtualem respectu eorum, quæ si occurrerent, actu detestaretur; non autem respectu eorum quæ si occurrerent, actu non detestaretur. Non enim implicat aliquem virtute alicujus actus esse dispositum ad hæc potius venialia detestanda, quam alia.

R E S O L. CI.

An in confessione venialium requiratur propositum non peccandi amplius venialiter? Ex part. 11. tract. 5. & Miscell. 5. Resol. 23.

Quoad nomen... hujus Res. lege Res. seq. ... & primum, & ... Res. 105 ... & ... Confessione mortalium in hoc casu ... Res. ... & alias ... not.

§. 1. **R**Espondet affirmativè Pasqualigus *in Theol. tom.* 2. *disp.* 81 *sect.* 10. *num.* 54. Quia requiritur attritio vera, quæ est virtuale propositum. Nec obstat quod impossibile sit vitare omnia venialia absque speciali privilegio quod regulariter non conceditur à Deo, quia sufficit quod propositum vitandi venialia sit efficax secundùm quid, & consistit in desiderio, quod Deus concedat gratiam vitandi omnia venialia, quia non requiritur aliud propositum, nisi quoad ea quæ pœnitens potest exequi.

2. Verùm non est ista levis difficultas, an sit possibilis efficax voluntas, & propositum vitandi venialia, non jam in particulari; sed in universum? supposito enim quod sit moraliter impossibile omnia vitare, eaque propter DD. multi doceant, votum de non peccando venialiter non valere, ut videre est apud Thom. Sanc. *in suo opere mor. l.* 4. *c.* 5. *n.* 10. & alios, non videtur possibile tale propositum. Ex quo videtur inferri alterum à duobus absurdis, vel neminem posse confiteri sacramentaliter in genere peccata venialia, quia non potest de illis habere verum, & efficacem dolorem, vel posse absolvi ab illis sine tali dolore.

Quod hoc quod hic infra ... dost ... & alias ... not.

3. Solet huic difficultati responderi ex doctrina S. Tho. 3. *part. quæst.* 87. *art.* 1. *ad* 1. Impossibile quidem esse totam venialium collectionem vitare, singula tamen vitari posse. Ratio verò potest assignari, quia alioquin non essent peccata, nemo enim peccare potest, nisi posset actionem qua peccat vitare, atque adeò sufficiet singulorum vitandorum propositum. Ita Suar. *ubi suprà in D. Thom.* Unde ipse postea *disp.* 4. *sect.* 3. *num.* 5. distinguit, & ait, duplicia esse peccata venialia; quædam quæ plena libertate committuntur, & de iis omnibus vitandis potest homo habere absolutum propositum, quia est possibile cum gratia Dei, quæ secundùm legem ordinariam confertur dignè petentibus, seu præparantibus se ad illam. Alia verò sunt peccata venialia, quæ dicuntur ex subreptione, seu imperfectè deliberata, quorum collectionem totam vitam vitare longo tempore possibile non est sine speciali privilegio, & ideo circa tale objectum non potest haberi propositum omninò absolutum; potest tamen homo proponere omnem diligentiam adhibere ad illa vitanda, quantum humano modo potuerit, & hoc semper satis est. Hactenus Suar. *sect. illa* 3. *n.* 5. & 6. postea *ad art.* 1. *q.* 87. *in illo n.* 7. docet *comparatione totius collectionis propositum partim ex se esse efficax, & absolutum, partim inefficax, & condemnatum; utrumque enim includit respectu diversorum, & hoc est (inquit) quod D. Tho. declarare voluit. Nam propositum illud, & comparatum ad totam collectionem venialium peccatorum, non est propositum absolutum, & efficax vitandi illam, quia non est de objecto possibili moraliter, & secundùm legem ordinariam. Solum ergo esse potest desiderium quoddam conditionatum cavendi totam, si esset possibile, quia revera vota displicent ex vi pœnitentiæ.* Ita Suarius, Tandem concludit: *Hinc verò etiam nascitur ut illud propositum sit faciendi quantum in homine fuerit ad vitanda omnia peccata venialia, ex quo etiam fit, ut tale propositum comparatum ad singula peccata de se sit efficax, quia quodlibet per se sumptum est objectum possibile, & ad omne possibile efficaciter se extendit illa voluntas, & ita facilè patet sensus D. Thom. & responsio ad objectiones.* Sed circa supradictam doctrinam P. Suarez, Cardin. de Lugo *de Sacram. pœnit. disp.* 14. *nu.* 130. *cum seqq* & Dicast. *de Sacram. to.* 2. *tr.* 8. *disp.* 6. *dub.* 16. aliquas difficultates adducunt, sed postea ab ipso non dissentiunt, magis clarè ejus sententiam ex D. Th. declarando.

4. At mihi nimis placet in hac difficultate discursus Patris Sfortiæ Pallavicini *in assert. Theolog. lib.* 7. *cap.* 28. *n.* 228. *cum seqq* ubi ita more suo doctè philosophatur. Propositum quoque abstinendi imposterum ab illis peccatis venialibus, quæ clavibus subjiciuntur est necessarium, difficultas tamen est, quomodo id possit proponere qui confitetur omnia venialia, & dolet de illis ex motivo generali, cùm sciat se ab omnibus imposterum abstinere non posse, S. Tho. 3. *part. quæst.* 86. *art.* 1. *ad* 1. docet, sufficere, si pœnitens proponat vitare singula prout singulatim occurrunt, licèt non proponat vitare omnia. Quæ doctrina quibusdam difficilis visa est, non advertentibus ibi S. Doctorem non agere de pœnitentia in ordine ad Sacramentum; quandoquidem admittit etiam ibi pœnitentiam virtualem; quæ tamen in Sacramento non sufficit.

5. Quantum ergo spectat ad propositum requisitum in Sacramento, sufficit si illud sit in ordine ad totum aggregatum, itaut quis statuat non committere imposterum æquali tempore tot, & tanta venialia. Id verò indicat S. Thomas *art. cit. ad* 1. ubi ad retractationem in genere necessariam pro delectatione venialium in Sacramento, vel extra, tantùm requirit propositum se præparandi ad peccata venialia minuenda, & Concil. *sess.* 14. *can.* 4. requirit propositum melioris vitæ. In quo casu tantumdem peccatorum remittitur, quantum emendationis pœnitens, vel explicitè, vel implicitè proponit.

6. Rursus potest dari propositum universale affectivum, etiam cognita morali impossibilitate executionis, sicut datur affectiva detestatio universalis peccatorum præcedentium, quæ tamen pœnitenti non licet efficere, ut non præcesserint. Hucusque Pallavicinus, qui etiam postea *n.* 292. observat, quod etiam notat Dicast. *ubi suprà* quod in ordine ad venialia non requiritur propositum vitandi occasiones proximas; hoc enim propositum requiritur solùm quando permanentia in illis est illicita propter periculum. Cæterum si sit licita, quamvis inferat probabilitatem, aut moralem certitudinem novi peccati, non impedit propositum sufficiens, utpotè quod requirit desiderium, & non spem abstinentiæ, & ideo B. Petrus poterat contori etiam cum revelatione de suo peccato futuro. Et hinc est, quod etiam in ordine ad mortalia licèt aliquando non recedere ab occasionibus proximis, quia quando ille recessus est adeò difficilis, ut obligatio recedendi plus peccatorum inferret per violationem sui, quam impediret per sui observationem propter quam causam neque tenemur vitare occasiones proximas venialium, neque mortalium vagè, quales possunt esse permanentia in militia, vel in aula &c.

Sup. hoc in Res. 1. not. 1. hujus Res. §. Primum, & seq. & §. Tertium.

R E S O L. CII.

An sit valida confessio venialium, si aliquis non habeat dolorem, nec propositum cavendi de omnibus?

Et an liceat confiteri illa, de quibus nec dolorem, nec propositum cavendi habet? Ex part. 11. tract. 7. & Miscell. 7. Res. 38.

§. Ad

Sup. contenta in hac Ref. sup. pra in Ref. 98. 103. & 105. pro parte in alio §. annot. 2. Ref. 3 huj. annot. & inf. lege doctr. §. Nota serio Ref. 105 &c.

§.1. AD primum respondeo affirmativè cum Fagundez *in precept. Eccles. part. 2. lib. 2. cap. 1. n. 19.* ubi ex Suar. sic ait: Ex hac doctrina sequitur vetam facere confessionem illum, qui unum tantùm veniale habet, illudque confitetur sine dolore, ac proposito efficaci emendationis ipsius peccati venialis, modò se accuset de aliis venialibus, aut mortalibus anteactæ vitæ jam confessis, & de illis legitimum dolorem habeat, cùm jam debitam materiam Confessori subjiciat, & aliunde obex venialium non impediat gratiam, seu effectum Sacramenti. Ita ille, cui adde Laymao *lib 5. tr. 6. c. 4. n. 19.* & communicer DD. unde cum Ægid. Coninch. *de Sacrament. disp. 2. dub. 14. n. 230.* Notandum est triplex discrimen inter propositum requisitum ad remissionem peccati mortalis, & requisitũ ad remissionem venialis.

Sup. doctrina seq. lege Ref. 2 not. praeced., & vide eam 1 princ. & non pigebit, signanter §. ult.

2. Primum propositum vitandi mortalia sicuti, & ipsamet contritio, vel attritio debet se ad omnia explicitè, vel implicitè extendere; propterea quod unum mortale sine alio remitti non possit, neque unquam hominis justificatio fieri, manente actuali, aut habituali effectu ad peccatum mortale: quippè cui gratia justificans per se, ac formalitet repugnat, sicuti docet S. Thom. *quæst. 86. art 7.* Alens. *part. 4. quæst 69. mum. 10.* Adrian. *in 4. de Sacrament. Pænit. quæst....* Quia jam ostensum; Contra vero nibil obstat, quin unum veniale homini remittatur, altero remanente, vel secundùm habitualem, & non rettactatam voluntatem, vel etiam secundùm actualem effectum, seu peccandi propositum; Ratio est, quia S. Thom. indicat *quæst. 87. art. 4. ad 3.* Licet gratia sanctificans ad remissionem peccati venialis concurrat, tamen non expellit omne peccatum veniale, quandoquidem peccatum veniale in actu, & in babitu, consistere potest cum gratia sanctificante, non item peccatum mortale, sicuti supra etiam dictum fuit.

4. Secundum, Ad remissionem peccatorum mortalium requiritur propositum abstinendi ab omnibus non tantùm in sensu diviso, sed etiam in sensu collectivo, itaut animus sit non tantum singula, sed etiam omnia simul cum Dei gratia evitare. At verò ad remissionem peccatorum omnium venialium sufficit oppositum vitandi singula in sensu diviso; Itaut nullum determinatè dignari possit, à quo animus virtualiter saltem non abhorreat; non verò requiritur propositum vitandi omnia simul, & collectivè; itaut animus sit nunquam venialiter, ne quidem ex animi subreptione, peccandi, hoc enim sine specialissima Dei gratia, homini in hac vita impossibile est, impossibilium autem non est voluntas, sive propositum. Ita etiam docet S. Thoma *q. 87. art. 1. ad primum.*

Sup. doctrina contenta in hac §. lege §. ult. Ref. 3 nec primo hujus Ref. & in aliis si cum per legis à princ.

4. Tertium propositum vitandi venialia necesse non est tam firmum, & efficax esse: itaut, eo perseverante, tam efficaciter moveatur homo ad declinandas peccati occasiones propinquas, & adhibendi remedia, quæ tum ad peccata, tum ad peccatorum occasiones vitandas aliquo modo necessaria videntur, sicuti moveri debet ex vero proposito vitandi mortalia. Cùm enim peccatum mortale longè gravius animæ malum sit, quàm veniale; Ideò homo multò majorem conatum adhibere tenetur ad vitanda mortalia, quàm venialia, consequenter verus pœnitens firmius, & efficacius propositum concipere debet ad mortalium, quàm venialium declinationem. Ex quo ulterius sequitur, faciliùs absolvi posse relabentes sæpiùs in eandem speciem peccati venialis quàm mortalis, quòd frequens ille relapsus non ita sit indicium defecti doloris, ac propositi ad eorum remissionem necessarii: quia provenire potest ex frequentia occasionum, à quibus removendi faciliùs aliquis excusari potest, quàm à remotione occasionum ducentium ad peccatum mortale,

5. Sed pro praxi difficultas in nostro casu est, an licitum sit peccata venialia, de quibus pœnitens non habet dolorem, explicare in confessione? nam sic videtur applicare materiam non sufficientem pro Sacramento; Unde aliqui putant peccare mortaliter: Sed ego contrarium existimo, ex his quæ docet Joannes Pontius, qui in concordiam hoc redigit. Et ideò circa superius dicta *in curs. Theolog. disp. 45. quæst. 3. conclus. 5. n. 25.* sic asserit. An quando aliquis confitetur venialia, ut consequatur gratiam Sacramentalem, debeat dolere efficaciter de illis, & habere propositum firmum non cadendi iterum in illa?

6. Respondeo primò, quando nullum aliud peccatum confitetur, præter venialia, eum debere sub mortali dolere de aliquo, saltem ex illis efficaciter, & proponere emendam. Ratio est, quia sine tali dolore, & proposito non esset dispositus ad recipiendam gratiam Sacramentalem, & consequenter applicaret data opera materiam insufficientem Sacramento, & impediret effectum ipsius, & sic concurreret, ut frustraneè conferretur Sacramentum: hoc autem est peccatum mortale, sicut esset peccatum mortale secundùm omnes apponere aquam loco vini ad consecrationem, aut vinum loco aquæ ad baptismum, quia expositio voluntaria materiæ ineptæ Sacramentis est gravissima injuria nec alia fortassis ratione peccaret mortaliter, qui confiteretur data opera aliqua peccata mortalia, omissis aliis Sacerdoti, ut impenderet ipsi absolutionem, quod secundùm omnes est peccatum mortale.

7. Respondeo secundò, eum, qui confitetur aliqua peccata venialia cũ dolore efficaci de ipsis, & proposito emendæ, & confiteretur alia sine dolore, aut proposito tali, si id faciat, ut absolvatur ab omnibus, peccare mortaliter ob rationem jam dictam; quia applicat materiam non sufficientem Sacramento; sicut peccaret mortaliter, qui apponeret unam hostiam non triticeam simul cum hostiis triticeis consecrationi. Si verò illa confiteretur, non ut absolvatur ab iis in Sacramento, sed ob aliquam majorem confusionem sui, aut ut recipiat instructionem aliquam à Sacerdote, ratione cujus posset induci ad dolorem de ipsis, & propositum ea vitandi, non peccat ullo modo, sicut non peccaret ex natura rei, qui ornatus causa deauraret Hostiam consecrandam ex aliqua parte, modò non vellet aurum illud consecrari.

8. Per quam resolutionem conciliari possunt fortassis Auctores, quorum aliqui dicunt, quod sit peccatum mortale confiteri talia venialia, & alii, quos sequitur Cardinalis Lugo, putant, quod non sit peccatum mortale. Hucusque Pontius.

RESOL. CIII.

An possit quis, si non habet peccata mortalia, confiteri in genere, v. g. se commisisse peccatum contra Castitatem?

Et quid si tunc aperiat simul aliqua venialia in specie?

Et observatur, quod si quis peccata non habet mortalia, sed venialia tantum, non sat sit, ut dicat in generali se venialiter peccasse, peccatorum tacita specie, sed ut unicum explicet saltem oportet, in specie peccatum, v. g. mendacii, furti, &c. dato ad venialium homo non teneatur confessionem; nam supposito ea confiteri velit, saltem unum in specie explicare oportet, suppressis aliis? Ex part. 11. tract. 7. & Misc 7. Resol. 35.

§.1. HAnc quæstionem præter alios pertractat Ludovic. Caspens. *in curs. Theol. tom. 2. tr. 24. disp. 4. sect. 18. n. 158.* ubi sic ait; Difficultas tamen est de eo, qui non habet conscientiam peccati mortalis, an sufficienter confiteatur explicans aliquod peccatum vitæ anteactæ in genere, v. g. accuso, quod in superiori vita sæpius contra castitatem graviter deliquerim. Et quidem si tunc aperiat simul aliqua venialia in specie, v. gr. verba otiosa, mendacia levia, de quibus probabiliter credat esse attritum; non est dubium, quin censeri debeat sufficiens confessio, & impendi debeat absolutio. Itaque difficultas est: An in homine conscientiam lethalis non habente, sufficiens, & licita sit ista confessio: Accuso quod olim graviter per incontinentiam peccaverim? Suarez *disp. 23. sect. 1.* existimat partem affirmantem speculativè tantùm posse defendi, non verò practicè propter materiæ incertitudinem, ac proinde supposito quod aliquis velit confiteri, debere aliquod peccatum, saltem veniale, in particulari exponere: Si verò necessitas urgeret, vel id fieri non posset, addit peccatum in genere explicatum, v. g. mendacia, vel verba otiosa vitæ anteactæ, fore materiam sufficientem.

2. In primis oritur, confessionem illam si bona fide fiat, validam esse, & vero Sacramento sufficere, quia non est de necessitate Sacramenti, sed præcepti explicare speciatim in confessione peccata, ut patet in moribundo, vel ignaro linguæ, qui nullum speciale possunt explicare peccatum, & ex licitis confessionis signis validè absolvuntur. Dices illud habere locum urgente necessitate, & non aliàs. Contra, quia neque citra necessitatem illa explicatio est necessaria in confessionibus omninò spontaneis, sicut nec explicare numerum peccatorum, quod videmus fieri apud pios, & doctos, qui confitentur de verbis otiosis, de mendaciis levibus in genere vitæ anteactæ, nullum ex ejusmodi peccatis particulare, nullumvè eorum numerum exponendo, quos confessiones docti, & pii Confessarii approbant.

3. Secundò opinor, prædictam confessionem per se loquendo, licitam esse, & colligitur ex eodem Vasquio. Et probatur ratione adducta, quia non magis requiritur ad hoc Sacramentum ut exponatur peccatorum species, quam numerus: sed exponere numerum nõ est necessarium, ut videmus, & est praxis, & usus piorum, & DD. ergo. Deinde, quia si peccat, species in confessione voluntaria deberet exponi; esset, ut confessario notus esset pœnitentis status: at hæc ratio solùm habet locum in confessionibus necessariis. Nam in liberis, sicut liberè se exponit reus judicandum de tali peccato in genere: quare sicut illud in summa necessitate,

& validè, & licitè exponitur, & absolvitur: sic etiam in summa confitendi libertate. Unde licet juxta Trident. species, & numerus peccatorum exponi debeant, hoc intelligendum est de confessione necessaria, non verò de libera.

4. Dices, ex hac doctrina sequitur, quod hæc confessio sufficiet, & licebit, accuso, quod olim graviter peccaverim, vel etiam ista; accuso quod olim peccaverim. Respondetur, quod etsi speculativè videatur concedendum consequens, non tamen practicè: quia est contra totius Ecclesiæ consuetudinem; & hæc omnia docet Caspensis *ubi suprà*.

5. Observat tamen ex Bonacina, Possentius *in recoll. qu. mor. ver. confes. Sacr. n.*49. quod si peccata non habet mortalia, sed venialia tantùm, non sat est ut dicat in generali, se venialiter peccasse, peccatorum tacita specie; sed unicum explicet saltem oportet peccatum in specie, v. g. mendacii, vel furti, &c. dato ad venialium homo non teneatur confessionem: nam supposito ea confiteri velit, saltem unum in speciali explicet oportet, suppressis aliis.

R E S O L. CIV.

An, ut quis integrè confiteatur veniale peccatum, possit explicare complicem? Ex part. 11. tract. 4. & Misc. 4. Res. 41.

§. 1. AFfirmativam sententiam cõtra Eminentiss. Card. Lugo tenet novissimè Pater Verricelli *in qu. mor. tract. 8. quæst.* 19. quia, ait ille, quilibet habet jus, ut sua venialia peccata integrè confiteatur: ergo licitè utitur jure suo, quamvis indè per accidens, sequatur infamia proximi.

2. Respondet Lugo *num.* 397. hoc argumentum continet petitionem principii, & supponunt probandum, nam de hoc ipso est quæstio: An pœnitens habeat jus ad infamandum complicem, & per consequens an id faciens utatur jure suo?

3. Contra, tunc contineret petitionem principii: quando idem esset confiteri integrè, ac complicem infamare; sed ista diversa sunt, & separabilia; nam potest esse integra confessio sine infamia, quia ignotus, vel nota ejus perversitas Confessario; ergo rectè arguitur, habeo jus ad integrè confitendum ea qua confessione per accidens sequitur infamia complicis; ergo possum uti jure meo, non curando, sed permittendo, quod inde per accidens sequatur proximi infamia; sic communiter DD. docent: Mulierem posse uti jure suo, ne videatur inurbana domo exire, & permittere peccatum eam depereuntis; sic possum uti jure meo petendo Sacramentum à Parocho, & permittere peccatum ipsius, quem scio indignè ministraturum.

4. Probatur secundò, possum ob notabile lucrum temporale, ad quod jus habeo, manifestare occultissimum proximi peccatum: verbi gratia, frater meus instituit hæredem mulierem ab omnibus honestissimam putatam, possum manifestare occultum ejus concubinatum, ut secundùm jura, irrito testamento, consequatur hæreditatem; ergo ob lucrum spirituale integræ confessionis venialium, ad quam per se jus habeo, possum manifestare complicis peccatum.

5. Probatur tertiò, ad sublevandum animi dolorem injuria affectus, jus habeo, ut possim cum amicis conqueri, & manifestare proximi peccatum; ergo etiam ad purgandam animam, per integram venialium confessionem, possum complicem manifestare.

6. Verùm, his non obstantibus, ego puto in praxi non esse recedendum à sententia Eminentissimi Domini mei Cardinalis Lugo, quam etiam tuetur, & sequitur Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 3. disp. 5. quæst.* 63. ubi quærit: An licitè possit pœnitens explicare complicem, quando id requiritur ad explicandum aliquod veniale, quod dat pro materia confessionis?

7. Et respondet, dicendum, quod non possit licitè (nisi alias ex confessione talis peccati, aliquod magnum bonum pœnitenti obveniret; vel ob petendum consilium, &c.) quia in hoc casu neque obligat integritas confessionis, nec Christi præceptum: nec ideò tenebitur confiteri hic idem peccatum: cùm nulla sit obligatio illud confitendi; ergo non potest inveniri causa, cur pœnitens possit denigrare complicis famam, ita graviter apud Confessarium, cùm tam facilè possit illam conservare.

8. Qui cum Lugo idem esse dicendum, affirmat, loquendo de peccato jam iterum ritè, & plenè confesso, quod scilicet nequeat pœnitens iterum apud alium Confessarium explicare cum novo detrimento gravi bonæ existimationis complicis; Secus verò dicendum de peccato mortali dubio; nam de hoc, idem ac de peccato mortali certo, affirmandum est.

R E S O L. CV.

An sola attritio in homine justo sit sufficiens ad remissionem peccatorum venialium extra Sacramentum Pœnitentiæ?

Et an ad remissionem venialium extra, & intra Sacramentum requiratur etiam propositum imposterum vitanda illa?

Unde, si quis confiteatur multa peccata venialia, an sufficiat ad validitatem Sacramenti, si doleat tantùm de aliquo cum proposito de cætero illud vitandi? Ex part. 3. tract. 4. Res. 116. aliàs 117.

§. 1. NEgativam sententiam docet Vasquez *in 3. part. tom. 4. disp. 87. art. 16. dub. 1. num. 6.* quia peccatum quodlibet, etiam veniale, est aliquo modo contra Deum, quippe perversio aliqua, & recessus à Deo. Ergo extra Sacramentum veluti privilegium remitti non debet, nisi per Pœnitentiam, seu detestationem peccati conceptam propter Deum, seu per quam convertitur homo ad Deum, quæ est contritio.

2. Sed contrariam sententiam tenent Villalob. *in sum. to. 1. tract. 9. diffic. 16. n. 5.* Suar. *in 3. part. tom. 4. disp. 11. sect. 3. n. 11.* & Coninch *de Sacram disp. 2. dub. 14. n. 124.* ubi sic asserit: Probabilius est, ad remissionem peccati venialis etiam sine Sacramento in istis sufficere attritionem, & adducit multas rationes pro hac firmanda sententia.

3. Notandum est tamen hic obiter, quòd ad remissionem venialium extra, & intra Sacramentum requiritur etiam propositum imposterum vitandi illa. Verùm circa hoc dicendum est de venialibus, quod Doctores tradunt de mortalibus; unde sæpè fieri potest, ut licèt aliquis absolutum, & sufficiens propositum habeat, nihilominus timeat, vel etiam existimet, se non vitaturum omnia mortalia peccata, vel certum aliquod peccati genus; quia ante etiam voluntatis suæ inconstantiam expertus fuerat; & in hoc casu talis omninò est absolvendus, ut rectè notant Silvester *verb. Confessio, 1. quæst.* 21. Lopez *in instruct. part. 1. cap. 13. quæst. 2.* Navarrus *cap. 3. num. 13. & cap. 9. n. 18* Sà *verb. absolutio, n.* 12. Henriquez *lib. 4. cap. 24. num.* 24. Coninch *de Sacrament. disput. 5. dub. 3. num.* 19. Beja *part. 3. cap. 9.* & alii, quæ omnia procedunt etiam circa propositum vitandi venialia, quod quidem propositum in aliquibus tamen summopere differt à proposito vitandi mortalia, & præcipuè in hoc, quia sicut potest unum peccatum veniale remitti sine alio, ita etiam potest remitti existente actuali effectu erga alia. Unde si quis confiteatur multa peccata venialia, sufficit ad validitatem Sacramenti, si doleat tantùm de aliquo cum proposito illud de cætero vitandi. Et hæc omnia erunt multum plausibilia scrupulosis.

R E S O L. CVI.

An attritio extra Sacramentum Pœnitentiæ tollat peccata venialia in homine justo?

Et observatur non sufficere quamcunque attritionem, sed illam quæ oritur ex imperio Charitatis, aut illam, quæ talis est, ut fervore suo adæquet gravitatem talis peccati venialis.

Et an alia opera bona justi distincta à contritione, dilectione Dei, & attritione sufficiant ad remissionem venialium? Ex part. 11. tract. 5. & Miscell. 5. Resol. 31.

§. 1. NEgativam sententiam tenet doctus P. Sfortia Pallavicin. *in suis assertionibus Theologicis lib. 7. cap. 20. n.* 515. ubi sic ait; Per attritionem, quæ Sacramentum præcedit, non delentur peccata venialia: nam alioqui, vel nunquam ex vi Sacramenti remitterentur; vel in Sacramento non esset necessaria illorum retractatio, quorum utrumque videtur esse contra sensum Ecclesiæ, & Fidelium. Certè Trid. *sess. 3. c. 5.* & universè definit peccata venialia esse materiam confessionis, tum *c. 1.* tum *c. 4.* requirit universè contritionem, quatenus est communis perfectè, & imperfectè tanquam partem essentialem hujus Sacramenti. Quo circa dicendum est tolli peccatum veniale formaliter, per retractationem, quæ sit quoad objectum, & specificationem, sed non per puram retractationem quoad exercitium. Ita ille; & ante illum Vasq. & alii quos citat Amic. *ubi sup. n.* 24. quibus adde Hurt. *disp. 2. diff.* 16.

2. Sed ego adhæreo affirmativæ sententiæ, quam tuentur DD. quos alibi citavi, quibus nunc addo Dicastillum *de Sacram. tom. 1. tract. 8. disput. 2. dub. 17. num.* 802. Dico igitur; quamcunque attritionem veram sufficere ad remissionem venialium de quibus attritio habetur.

3. Probatur hæc opinio ex eo, quod ille actus attritionis in homine justo, sit opus sanctum, & honestum, & meritorium, atque adeo sanctitas quædam per modum operationis. Præterea gratia, quæ datur, intuitu talis operis, est gratia

data

data intuitu retractationis peccati: ergo nihil deficit quominus peccatum illud censeatur sufficienter retractatum, ut remittatur.

4. Nec obstat argumentum Patris Pallavicini, quod ex nostra sententia sequeretur quod ea vi Sacramenti nunquam peccata venialia remitterentur: nam respondeo cum Suarez *disp.11.sect.3.n.18.* qui non putat ullum inconveniens, quod peccatum veniale; quando de illo fit confessio nunquam ita tollatur per absolutionem, quin sit jam prius expulsum per attritionem: satis enim putat, quod aliquando peccata venialia tollantur simul cum mortalibus in homine tantum attrito; nam hic effectus satis ostendit claves per se vim habere ad tollenda peccata venialia, quando dispositio pœnitentis per se sola non sufficit. Unde (inquit Suarius) accidentarium esse, quod in homine justo supponatur ablata per condignam satisfactionem, atque absolutionem: id enim non tollit veritatem formæ. Aliam responsionem adducit Dicastillus, & latè Amicus *suprà num.39.*

5. Dicendum est itaque, peccatum veniale remitti per actum attritionis: quin addunt Suarez, & Coninch sufficere, ut hæc attritio sit virtualis inclusa in aliquo opere bono; facto cum intentione impetrandi remissionem peccati venialis; quia talis intentio impetrandi à Deo veniam, includit virtualem displicentiam peccatorum. Fundamentum est, quia minor pœnitentia requiritur ad remissionem venialis, quàm mortalis; alioquin nullum foret discrimen inter veniale, & mortale: ergo si contritio est necessaria ad remissionem mortalis extra Sacramentum, minor pœnitentia sufficiet ad remissionem venialis: ergo sufficit attritio etiam virtualis. Sed Amicus *in Curs. Theol. tom.8. disp.6. sect.3. n.28. 29. & 30.* probat ad remissionem peccatorum venialium extra Sacramentum non sufficere attritionem virtualem, sed requiri attritionem formalem.

6. Observandum est tamen hic, inter propositas sententias, mediam extare, scilicet non sufficere quamcumque attritionem, sed aliquam, illam scilicet, quæ oritur ex imperio charitatis, aut illam quæ talis sit, vi fervore suo adæquet gravitatem talis peccati venialis. Et hanc sententiam tenet Eminentissimus Lugo *de Pœnitent. disp 9. n.29. cum seqq.* Sed ea, quæ in ejus favorem adducit Cardinalis, refellit Dicastillus, *ut supra n.412. cum seqq.*

7. Sed an alia opera bona justi distincta à contritione, dilectione Dei, & attritione sufficiant ad remissionem venialium?

8. Qui negant attritionem justi sufficere ad remissionem venialium, potiori ratione negabunt, alia opera, quæ non tam expressam retractationem continent, posse id præstare; ideò auctores relati pro parte negativa in præcedenti parte dubitationis, etiam in hac negant.

9. Verùm oppositam sententiam tuetur Dicastillus *num. 416.* qui citat Suarez, & cum eodem etiam sentit *nu.418.* quemlibet actum meritorium sufficere, dummodò ab operante referatur ad effectum obtinendi veniam peccati venialis: tunc enim ille actus sub ea intentione virtualem includit displicentiam venialis.

R E S O L. CVII.

An attritio sufficiat ad justificationem in Sacramento ex solo motivo timoris, & non amoris?

Et notatur, quod qui detestatur peccata ob ægritudinem, infamiam, nimiam paupertatem, prout à Deo infligi solent propter peccata, veram attritionem conciperet.

Et docetur, quod quando quis iterum confitetur peccata jam confessa, non est obligatus ad novum actum doloris, vel attritionis.

Et quod dispositus ante confessionem cum dolore peccatorum non indiget renovatione doloris, quando actu confitetur.

Et quid est sentiendum de illo, qui addit aliquod peccatum statim post absolutionem? Ex part.11. tractat.8. & Miscel.8. Res.43.

B 19. hoc loco doctr. Res. & §§ qui assignati sunt infra in annot. prima, & secunda §. Notandum est, hujus Res.

§.1. NEgativam sententiam docet Pasqualig. *in Theol. mor. tom.2. disp.78. sect.2. num.6.* ubi ait enim: veram attritionem non posse provenire ex solo timore, sed debere provenire ex aliquo amore Dei. Probatur. Attritio, ut sit vera attritio debet excludere voluntatem peccandi, ut definit Trid. *sess. 14. c.4.* sed quando ex puro timore, & non ex amore Dei, non excludit; ergo. Minor probatur; voluntas peccandi non excluditur nisi per aversionem à peccato. Non potest autem quis averti à peccato, nisi aliquo pacto se convertat in Deum, & non potest se convertere nisi per amorem, ergo. Dices ex ibidem: id esse verum de amore, quando displicet sola pœna; non autem quando displicet etiam peccatum. Contra peccatum non displicet, nisi sub ratione mali, atque adeo solum ratione boni; ex cujus amore oritur displicentia. Ergo quando displicet ex solo timore pœnæ, displicet solum ex amore boni creati, quo privat pœna: ergo ex amore, qui non rectificat voluntatem, tunc solum rectificetur, quando se convertit in Deum. Confirmatur: si peccatum displiceret ratione pœnæ damni, seu privationis visionis Beatæ, jam displiceret ratione amoris ultimi finis, atq; adeo attritio oriretur ex amore Dei. Ita Pasqualigus, qui pro hac sententia adducit Valent. Vasq. quibus ego addo Patrem Sfort. Pallavic. *in assert. Theol. lib.7. cap.12. n.144. cum seqq.* Nam ait ipse, videtur summariè incongruum, ut cùm Deus statuerit neque conferre habitum fidei adulto sine præcedenti actu fidei, neque spem sine præcedenti actu spei, velit tamen conferre charitatem sine præcedenti actu charitatis. Porro Trid. dicit, justificationem esse renovationem interioris hominis per voluntariam susceptionẽ gratiæ, & donorum, unde homo ex injusto fit justus, & ex inimico amicus; at non voluntariè fit amicus qui nullo modo amat. Et certè cùm ad amicitiam requiratur, ut alteri efficiamur in ratione finis, cui non potest esse dispositus ad amicitiam divinam, qui nullum talem effectum habet erga Deum, sanè in peccato præcipua malitia, quam agnoscunt S. Thomas, & cæteri Scholastici, est aversio à Deo in ratione finis, cui sub qua ratione ipse est optimus, & magis meretur amorem quàm sub quacumque alia ratione, hoc est quatenus est bonus nobis: ergo peccatum non debuit deleri, nisi per oppositam conversionem ad eundem Deum, tanquam ad finem cui, ac proinde per actum amoris.

4. Confirmatur hæc ratio, quis enim putaret congruè dispositum ad impetrandam non solùm veniam, sed amicitiam Principis ejus offensorem, qui sic peteret veniam, displicet mihi quod te offenderim, eo quod metuam à te puniri. Cæterùm de tua displicentia, & de tua aversione gratia sui nullum affectum habeo? Porro sub hac forma se offerret Deo quicumque peccator in confessione, qui pœniteret ex solo motivo metus.

3. Ideò Concilium Tridentinum docet quidem *sess.14. c.4. & can.5.* Attritionem quæ disponit ad justificationem in Sacramento communiter concipi ex terrore pœnarum, sed nunquam dicit eam posse esse ex hoc tantùm motivo: Imò cùm afferat exemplum Ninivitarum, à quibus improbabile est impetratam esse justificationem sine ullo charitatis affectu; patet Concil. loqui non tam de ipso affectu attritionis formali, quàm de illo primo motivo per quod incipimus disponi ad attritionem: in qua tamen aliud perfectius motivum includatur. Hæc Pallavicinus qui postea *nu. 150.* subdit neque ex hac doctrina requirente motivum amoris ad attritionem in Sacramento requisitam redditur, aut difficilis, aut valde incertus valor confessionum, quæ communiter fiunt bona fide à Christianis. Id enim si sequeretur, potiùs à nostra sententia recederemus. Nil quippè nobis adeò compertum in istis quæstionibus quàm spectare ad generalem providentiam Dei Redemptoris, ut pharmaca ab eo instituta pro reparatione nostræ naturæ prosint communiter illis a quibus bona fide usurpantur, nec ullus qui damnatus possit obtendere probabilem ignorantiam, ratione cujus non adhibuerit media necessaria ad animæ sanitatem. Cæterum negamus prædictam sequelam; quis enim est qui seriò concipiens Deum, cujus nomine intelligimus ens summè bonum, & summè nobis beneficum, ad eumque confugiens, tanquam ad justitiæ, & misericordiæ fontem & paratum reconciliare sibi suos inimicos, eosque in filios adoptare, non excitetur ad aliquem amorem ipsius, ac proinde ad aliquam displicentiam quod tantam bonitatem offenderit? At simul cum hoc affectu ille qui accedit ad confessionem detestatus peccata præterita, & futura ex nocumentis quæ afferunt; ergo præfert amicitiam Dei omnibus oppositis tam præteritis, quàm futuris. Ita ille. Cui adde Henriquez *lib.4. cap.26. litt. B.* cum Silvio *in 3. part. D.Thom supplem. quæst.5. art.3. partis.7.* docet Leander eam solùm attritionem sufficere quæ includat etiam aliqualem, licèt debilem dilectionem Dei super omnia.

4. Sed contrariam sententiam tenet Joannes Præpositus *in 3.part. Divi Thomæ quæst.76.art.2.dub.11.num.71.* asserit enim attritionem sufficere quod aliquo modo respiciat eum quatenus potest infligere pœnas. Itaque sufficit ut attritio sit ex puro timore, idem docet Joseph Augustinus *in brevi notitia de Sacrament. pœnit. num.17.* Gaspar Hurtadus *de pœnit. disp.6. diffic.5.* Hieronymus Llamas *in Exodo par.2. c.2. §.1.* Abellus *in medulla Theologia tom.2. cap.5. sect.8.* Ysambert. *tom.2. de Sacrament. pœnitent. disp. 12. art. 1.* Unde ex Fagundez, Pater Tamburinus *opusc. de confess. cap. 1. §.6. num.56.* docet, actum attritionis esse hujusmodi: Pœniteo me de meis peccatis, quia per illa Deus me beatitudine pri-

privare potest, vel moltis malis temporalibus, vel æternis affligere, vel quia per illa anima mea coram Dei oculis detorbatur, & propono emendationem in futurum, & Amicus *in cur. Theolog. tom. 8. disp. 3. sect. 4. num. 63.* sic ait; Omnis contritio progignitur ex timore filiali erga Deum, non autem attritio, quæ esse potest ea timore servili.

5. Et quidem nominatim contra Sylvium, *ubi suprà*, Insurgit Eminentissimus Cardinalis de Lugo *de Sacram. pænit. disput. 5. sect. 9 num. 132.* ubi sic ait; Tota ergo difficultas hujus rei est in distinguenda attritione à contritione perfecta, quidam enim eam distinguunt per minorem intentionem, vel durationem: alii per acceptationem divinam; alii ex eo, quod idem actus prout informatur à gratia sit attritio, quæ omnia benè impugnat Suarez *ubi suprà*, qui cum communi Theologorum docet distingui hos duos actus penes ordinem ad motiva diversa; nam contritio est dolor de peccatis propter Deum summè dilectum: attritio verò est dolor propter alia motiva, quod ex supradictis facilè constat.

6. Sed quæ sunt hæc motiva attritionis, communiter reducuntur ad duo capita, scilicet ad metum gehennæ, & pœnarum, & ad turpitudinem peccati; Nam hæc duo expressit Tridentinum *ubi suprà*, agens de motivo propter quod communiter concipitur attritio. Et quidem omnia motiva facilè ad hæc duo possunt reduci: Nam desiderium beatitudinis, vel aliorum donorum videtur comprehendi sub timore gehennæ, & pœnarum; idem enim esse videtur timere carentiam alicujus boni, ac desiderare illud. Deinde quæcunque alia malitia propter quam detestemur peccatum, videtur comprehendi in turpitudine peccati, omnis ergo attritio est propter metum pœnarum, vel propter peccati turpitudinem.

7. Huic communi doctrinæ se se opponit iterum Franciscus Sylvius *quæst. 1. supplem. art. 3.* ubi docet, eam solùm attritionem sufficere cum Sacrameno, quæ includat etiam dilectionem Dei super omnia, licet debilem, & imperfectam, quam dicit cum Sacramento, quando ejus susceptionem excludit necessitas. Hæc tamen sententia est contra omnes Theologos, & contra Tridentinum *ubi suprà*, nam ibi apertè dicitur, attritionem de qua agebatur, & de qua dicitur sufficere cum Sacramento, hanc ipsam non sufficere sine Sacramento; hæc enim sunt verba Concilii: *Et quamvis sine Sacramento pænitentia de se ad justificationem perducere peccatorem nequeat*; Tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. Condistinguit ergo Concilium attritionem, quæ sufficit solùm cum Sacramento, ab ea dispositione, quæ sufficit sine Sacramento. Nunc ergo inquiro ab illo Auctore, de qua dispositione loquatur. Cùm petit amorem Dei super omnia. Si enim loquitur de dilectione imperfecta, quæ non sufficit sine Sacramento; malè concedit posse in casu necessitatis justificare sine Sacramento. Si verò loquitor de dilectione perfecta, falsò dicit hanc semper requiri cum Sacramento: Hæc enim etiam extra Sacramentum sufficit: Et Concilium apertè docet, aliquam dispositionem, quæ nonquam sine Sacramento sufficit, sufficere cum Sacramento. In quocunque ergo sensu loquitur contra Tridentinum. Ita Lugo, qui postea alia pulchra asserit ad hanc sententiam firmandam, quam etiam nominatim contra Sylvium tenet Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disput. 3. quæst. 12.* ubi sic ait: eam solùm attritionem sufficere, quæ includat etiam aliqualem licet debilem dilectionem Dei super omnia. An attritio habita ob metum solùm gehennæ, & pœnarum, vel ob turpitudinem peccati sufficiat ad recipiendum effectum Sacramentum Pœnitentiæ. Negat Sylvius, sed certissimè respondeo eam solùm sufficere adhuc nulla intercedente dilectione Dei super omnia, quia id expressè docet Concilium Trident. *sess. 14. c. 5.* & universi Theologi. Unde opinio Sylvii plusquam improbabilis censenda est. Et satis sit circa præsentem difficultatem Doctorum opiniones adduxisse.

Sup. his ista doctrina §. 3. Resol. seq. & sup. ex Resol. 93. §. ult. per tot. & superius in §. 1. in Resol. 30. §. ult.

8. Notandum est tamen obiter, quod qui detestaretur ex Granado peccata ob ægritudinem, infamiam, nimiam paupertatem prout à Deo infligi solent, propter peccata, veram attritionem conciperet; cujus tamen objectum formale non erunt prædictæ pœnæ; quippe, quæ sunt aliquod malum; sed bona illis opposita nempè salus, honor, divitiæ, non utcunque considerata, sed quatenus Deus ea largitur in præmium virtutis, & prout ad beatitudinem conducere possunt, & interdum solent, & hæc omnia docet Cardinalis Lugo *ubi suprà num. 140.* Granadus *in 3. part. controv. 7. tr. 2. disp. 8. sect. 1. n. 5.* Leander *de Sacrament. tom. 1. tra. 5. disput. 6. quæst. 14.* qui citat Hurtadum, Coninch, Ochagaviam, Suarez, & Llama; quibus adde Tamburinum *opusc. de confess. cap. 1. §. 4. n. 11.* Reginaldum *tom. 1. lib. 8. num. 4.* & Varinum *in scrut. Gregor. part. 1. regul. 4.* Josephum Augustinum *in brevi notitia de Sacram. n. 57.* & tandem Lessius *in 3. part. D. Thom. quæst. 1. quid sit contritio, dub. 5. n 18.* sic ait: Dico quintò, an prima species attritionis, cum Sacramento sufficiat, non est certum; satis tamen probabile est sufficere: tenet Sotus *disp. 18. quæst. 3. art. 3.* quod intelligo, si malum illud temporale propter quod dolet, apprehendatur, tanquam à Deo infligendum, secus verò si apprehendatur ut malum merè humanum. Probatur exemplo Ninivitarum, quorum pœnitentia laudatur à Domino, & tamen timore eversionis urbis, & mortis temporalis pœnitentiam egerunt, ergo si quis cum tali pœnitentia accederet ad Sacramentum, consequeretur fructum Sacramenti. Confirmatur; quia hic dolor sequitur ex fide providentiæ, & Justitiæ divinæ, & ex timore Dei tanquam ultoris peccatorum. Ita ille. Et tandem hic obiter pro consolatione aliquorum apponam verba Patris Remigii *in pract. confess. tr. 5. c. 5. §. 14. n. 9.* ubi me citato sic asserit: Quando uno se confiessa solo de pecados ya confessados, no està obligado à hazer particular acto de contricion, ò attricion, paro ser absuelto; Porque por el mismo caso que repite la confession, repite tambien la contricion y dolor de los pecados ya confessados, con que se abre puerta sossegar à muchas personas de temerosa conciencia, que se confiessan à menudo, y de los mismos pecados, y nunca acaban de creer, que tienen dulor de sus culpas. Finalmente el que se dispuso para confessarse y tùvo dolor de sus peccados, no necessita de renovarle en la misma confession, porque permanece actualmente el dolor quando el penitente no le retrata.

Sup. hoc in Res. seq. §. 1. & in §. 3. & 5. not. præmerito.

Sup. hoc sup. in Resol. 93 §. idem, & in aliis ejus not. & melius, & magis latè in Res. Sp. & in aliis ejus annot.

Sup. hoc sup. in Res. 94. & in aliis ejus annot.

9. Lo mismo se dize del, que buelve à confessarse de otro pecado, en acabando de recipir la absolution, y lo suelen assi practicar los confessores; quando confiessan à los enfermos que estan de peligro, que no da lugar para larga confession. Ita ille. Sed in illis casibus melius erit quod pœnitens renovet dolorem.

Sup. hoc sup. in Resol. 95 § Nota hic, & in aliis ejus not.

R E S O L. CVIII.

An ad Sacramentum Pænitentiæ sufficiat attriti de peccatis ob malum temporale, &c. ubi plura de attritione?

Et an attritio ad Sacramentum Pænitentiæ sufficiens non debeat esse existimata contritio?

Et notatur, quod non est necessarium, ut attritio ad Sacramentum Pænitentiæ requisita antecedat confessionem, sed sufficit, quod antecedat absolutionem.

Et an ad effectum Sacramenti Pænitentiæ sit necessaria attritio omnium venialium?

Idem est quoad dolorem de mortalibus antea legitimè confessis.

Et an sit habenda attritio, vel contritio de peccatis oblivioni traditis? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Resol. 193.

§. 1. OB infamiam, v. gr. vel ob nocumentum salutis, vel ob pœnam, sive pecuniariam, sive corporalem, quæ peccator damnatus est, vel damnandus à judice humano, vel ob similia. Et negativè respondet Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 92. art. 1. dub. 3.* Suarez *disp. 20. sect. 2.* & alii, quibus adde Sylvium *in 3. part. supplem. D. Thomæ quæst. 1. art. 3 in fine*, alioquin sequeretur quòd solis naturæ viribus posset peccator sufficienter se disponere ad Sacramentum, & Sacramenti effectum.

Sup. hoc plenius doct. eorum in Res. 9. not. seq. & in eodem §. ad medium, & in Res. 3. §. ult.

2. Mihi verò contraria sententia modo, quo infrà, explicanda, etiam probabilis videtur, quam docet Ægidius de Coninch, & Petrus de Ochagavia, quos citat, & sequitur Gaspar Hurtadus *de Sacrament. disput. 6. de pænitentia, diffic. 5.* ubi sic ait: Aliqui docent, & meritò, attritionem, & dolorem, peccatorum ob malum temporale cum respectu ad Deum, à quo immissum, aut immittendum est in penam, id est, dolorem de peccato, quia Deus ob illud immisit, aut immittet dictum malum (ut verè fieri potest, quia quodcumque malum, quod non sit culpæ, à Deo immittitur) sufficere ad effectum Sacramenti Pœnitentiæ; non verò ob malum temporale, ut aliunde eveniens, vel eventurum absque respectu ad Deum. Ratio prioris partis est, quia dolor ob malum temporale modo dicto respiciens Deum (qua ratione quodammodo est æternum, & ad alteram vitam pertinens) ex se non solùm honestas, sed etiam habet motivum, quod tantùm est ad dolendum de peccato, & non ad dolendum de bono opere, & excludit effectum peccandi, quia Deus etiam eo malo punit peccatum, & non opus bonum. Et confirmatur hæc ratio, quia dolor iste, ut sic, oritur ex displicentia, aut ex metu pœnarum divinarum, quem Tridentinum supponit sufficere ad effectum hujus Sacramenti. Ratio verò superioris partis est, quia dolor ob malum temporale, ut non respiciens Deum ut puniturum, sed aliunde proveniens, quamvis possit esse honestus, habet tamen motivum, quod potest esse ad dolendum de bono opere; quia etiam opus bonum potest esse occasio talis mali, & ob id & se non

Sup. hoc in Res. eventerha. § Notandum est, & suprà in Resol 93. §. ult. per tot. & superius in n. 1. in Resol. 30. ex doctr. §. 2. ante medium, & signanter in §. ult.

exclu-

excludit effectum peccandi, quod Tridentinum requirit in dolore, ut sufficienter disponat ad gratiam hujus Sacramenti. Ita Hurtado.

Sup. hoc sup. in 1. Resol. §. 1. ante med. & vers. Ei fundamento.

3. Notandum est tamen hic obiter. Primò contra Sotum *in 4. distinct. 18. quæst. 3. art. 2.* Bellet. *de potest. Ecclesia, qu. 2.* & Cordubam *in Quæstionario Theologico quæst. 2.* quòd attritio ad Sacramentum Pœnitentiæ sufficiens, non debet esse existimata contritio. Ita Paludanus *in 4. dist. 19. quæst. 1. art. 2.* Vasquez *ubi suprà, dub. 2.* Coninch *de Sacram. quæst. 62. art. 1. dub. 2.* & alii communiter.

*Alibi sup. in Res. 96. & 97. & in aliis §. eorum annot.

4. Notandum secundò contra Petrum de Ochagavia *de Sacram. tract. de pœnitentia, quæst. 18.* & contra Coninch à me * alibi citatum, non esse necessarium, quòd attritio ad Sacramentum Pœnitentiæ requisita, præsupponatur, & antecedat confessionem; sed sufficere, quòd antecedat absolutionem, etiam si tempore aliquo post confessionem eliciatur. Ita Hurtado *loco cit. difficult.* 10. & ego latiùs alibi.

Sup. hoc sup. cursim in fine Res. 95. & ex Res. 1. 1. lege post §. 1. & si eam vocis per veram non gigebit.

5. Nota tertiò ad effectum Sacramenti Pœnitentiæ non esse necessariam attritionem omnium venialium, etiamsi eorum fiat tantùm confessio; quia in hoc casu sufficit dolor aliquorum, imò unius tantùm, quia unum peccatum veniale potest remitti sine alio. Et idem dicendum est quoad dolorem de mortalibus antea legitimè confessis. Ita Hurtado *loco cit. diffic. 7.* & ego alibi.

6. Sed si quæras hic incidenter, an habenda sit attritio, vel contritio de peccatis oblivioni tradita? Respondeo affirmativè. Primò si pœnitens se generatim peccasse meminerit, sed quæ, vel qualia peccata sit oblitus. Aliud erit si nec in genere se peccasse meminerit nisi fortè à multo tempore confessus non sit, & memoriæ diffidens ob fragilitatem se peccasse metuat, hoc enim in casu ipsum in genere conteri debet, non sub conditione, sed sub præsumptione probabili: quæ interdum generat tantum dolorem, quantum certitudo peccati. Secundò, si post habitam contritionem de peccatis recogitatis occurrat aliud peccatum, quod priùs in memoriam non venit, tunc de eo contritio, vel attritio habenda erit; quia formalis pœnitentia de omnibus peccatis per se habenda est; contritio autem, quæ hic præcessisse supponitur, non fuit, nisi virtualis respectu peccati oblivioni traditi; ergo manet obligatio ad formalem ejus pœnitentiam, cujus in illa virtuali votum continebatur. Et hæc omnia docet Guilielmus Mercerus *de Sacrament. in supplem. 3. part. D. Thomæ quæst. 2. art. 3.*

Quomodo non [illegible] super hoc lege sumto sup. doct. §. Quinto secundò Res. 96.

R E S O L. CIX.

An aliquis accedat ad confessionem sufficienter attritus absque alio formali proposito non peccandi de cætero recipiat gratiam, & confessio sit valida?

Et docetur, ut quis habeat propositum vitandi peccatum futurum non requiri, ut positivè judicet se constanter evitaturum peccata etiam mortalia, sed quod in præsenti verè proponat, quantum in se est, illa vitare? Et part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Resol. 66.

Sup. hoc in Res. seq. & in Resol. 1. post seq. §. Sed circa.

§. 1. DE hoc novissimè interrogatus respondi affirmativam sententiam docere Jacobum Granado *in 3. part. de Sacrament. controv. 7. tract. 10. disp. 3. sect. 1. n. 6.* ubi sic ait: Verùm Pœnitentiæ Sacramentum constare non potest sine dolore peccatorum, & quoniam qui dolet se aliquid fecisse, consequenter statuit in futurum præcavere, pertinet etiam ad essentiam pœnitentiæ istud propositum, quòd licèt formaliter, ac proinde distinctum à dolore requiratur ad contritionem, ad attritionem existimo sufficere virtuale, quale interiorecè clauditur in dolore, quia Tridentinum non requirit formale, dum de illa tractat, nec est sufficiens motivum ad id asserendum. Quare qui ex animo dolet de peccatis propter pœnas inferni, sufficienter dispositus accedit ad Sacramentum Pœnitentiæ absque alio proposito formali non peccandi de cætero, quamvis consilium optimum sit non accedere sine illo. Ita Granado; sed an probabiliter, alii judicent. Vide Tannerum *tom. 4. disp. 6. dub. 4. num. 83. & 84.*

Sup. doctrina contenta in hoc §. sup. in Res. 103. lege §. ult. ab ejus lin. 3.

2. Advertendum est tamen pro praxi, ad hoc ut quis habeat propositum vitandi peccata in futurum, non requiri, ut positivè judicet se constanter evitaturum peccata etiam mortalia, sed quòd in præsenti verè proponat, quantum in se est, illa vitare, qui actus, ut patet, haberi potest cum judicio probabili, quòd quis reincidet in peccata. Unde peccator, qui propter consuetudinem vix sperat se non lapsurum rursum in eadem peccata, potest legitimè disponi ob absolutionem obtinendam, quod est notandum à Confessario. Et ita docet Joan. Præpositus *in 3. part. D. Thom. quæst. 86. art. 2. dub. 6. num. 45.*

R E S O L. CX.

An ad effectum Sacramenti sufficiat implicitum propositum de cætero non peccandi, quod in ipsa detestatione peccati virtualiter continetur? Ex part. 3. tract. 4. Res. 119.

§. 1. NEgativam sententiam docet Sotus *in 4. distinct. 15. quæst. 1. art. 2. & disp. 77. quæst. 2. art. 1. & lib. 2. de natura & gratia, cap. 14.* Cano *relect. de pœnit. part. 1.* Bellarminus *lib. 2. de pœnit. cap. 6. & 7.* & alii, quia Concilium Tridentinum *sess. 6. cap. 6.* hoc propositum requirit distinctum ab amore Dei.

Sup. hoc in in Res. praecedenti, & in Resol. seq. §. Sed circa, & pro confessione venialium in hoc casu lege sup. doctrinam Resol. 101.

2. Sed contrariam sententiam probabilem esse puto, quam tuentur Vega *lib. 3. in Concil. Tridentin. cap. 21.* Petrus Soto *de pœnit. lect. 17.* Major, & Almaynus *in 4. sent. dist. 14. quæst. 1.* cum aliis; & ratio est, quia uno simplici actu detestationis peccatorum ex motivo supernaturali, homo sufficienter disponitur ad justificationem, & tamen fieri potest, ut de vita imposterum instituenda, aut peccatis evitandis nihil cogitet. Ergo Adverti tamen Villalobos *in sum. tom. 2. tract. 9. difficult. 19. n. 8.* quòd [quando el penitente se acuerda de los pecados futuros, tiene obligacion de tener proposito actual de evitarlos, que de otra manera le tendrá virtual, mas quando por la tristeza y dolor de los pecados no se acuerda de los futuros, esto basta, como le bastó à David.

3. Ex quibus Layman *in Theol. moral. lib. 5. tract. 6. cap. 4. num. 6.* conciliat DD. citatos, quorum aliqui ad justificationem peccatoris formale propositum vitandi peccata requirunt, alii verò implicitum in ipsa peccatorum detestatione inclusum sufficere ajunt. Hinc Franciscus Sylvius *in addit. ad 3. part. quæst. 1. quæritur 1.* sic asserit: Si quis occupatus, vel in examinanda sua conscientia, vel in detestanda vita præterita, vel in imploranda Dei misericordia, & petenda venia, vel in excitando se ad amorem Dei, & dolorem de ipsius offensa, non cogitet actu, dicens intra seipsum: Volo abstinere à peccatis, sed bona fide eat ad confessionem, ibique se accusans veniam petat, verè est contritus, talique ejus confessio est bona, quia in dicto examine peccatorum, & petitione veniæ à Deo, includitur sufficiens propositum non peccandi de cætero. Ita Sylvius, & ego. Unde Confessarius ex supradictis sedabit multos aliquorum dubitantium, si habuerint cum detestatione peccatorum formale propositum, illa de cætero vitandi.

R E S O L. CXI.

An propositum non peccandi de cætero expressum, & formale sit necessarium confitenti in articulo mortis? Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Res. 34.

§. 1. CUi non occurret is casus? Et ad illum negativè respondet Pater Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 4. sect. 3. n. 4.* ubi sic ait: Deinde observo, hoc videri intelligendum regulariter, quando reliquum est aliquod tempus præsentis vitæ: nam si homo in ipso mortis articulo pœnitentiam agat, non est, quòd de proposito vitæ futuræ solicitus sit: nec enim obligandus est ad habendum illud propositum sub conditione, si vixero: tum quia hi actus conditionales circa futura, per se absolutè loquendo non sunt necessarii ad salutem, tum etiam quia fieri potest, ut vita futura jam sit desperata moraliter, & ideò nulla ratio postulat, ut talis actus sit tunc simpliciter necessarius. Et hoc etiam confirmat usus: nam si hominem damnatum ad mortem exhortemur ad pœnitentiam, non multum curamus de futuris actibus in præsenti vita; sed de dolore præteritorum; quia licèt aliquantulum vitæ supersit, moraliter tamen quasi nihil reputatur: nam quod parum distat, distare videtur, & perseverando eo tempore in dolore, & detestatione vitæ præteritæ, satis proponitur observantia mandatorum pro eo brevi tempore. Ita Suarez.

2. Sed adversùs illum insurgit Tannerus *tom. 4. disput. 4. quæst. 6. num. 16.* quia inquit, non video, quomodo hoc probetur, cum semper quandiu homo vivit, peccare possit, ipsum etiam propositum tale pertineat aliquo modo ad resarciendam injuriam.

3. Verùm sententiam Suarez sequitur Fagundez *in præcept. 2. Ecclesiast. lib. 2. c. 3. n. 13.* ubi sic asserit. In nonnullis casibus per accidens sufficit propositum virtuale inclusum in ipsa detestatione peccatorum, ut verbi gratia, in articulo mortis, quando quis omninò est in extremo vitæ articulo, vel quando de ejus vita desperatur, vel est condemnatus ad mortem: nec enim videtur necessarium habere hujusmodi formale propositum cavendi de cætero peccata in

futurum. Sufficit enim in hoc casu propositum virtuale inclusum in perfectæ detestatione peccatorum. Ita Fagundez.

4. Sed melius dicendum putat Joannes Vviggers *de Sacrament. in supplement. ad 3. part. quæst. 1. art. 1. n. 7.* quòd in isto articulo, si cogitatio de vita instituenda in futurum non occurrat, possit sufficere sæpiùs virtuale propositum; quod in seria peccatorum commissorum detestatione includitur: quia animus non tam versatur in cogitationibus de modo vivendi de cætero, quia de vita quasi desperat: & sic per inadvertentiam caculatur à proposito explicito formando. Hæc Vviggers.

Quæ hic ad dol. antecedens, & vide ad dol. posteriorem.

5. Sed circa præsentem quæstionem ne deleras videre Doctores, quos ego citavi *in part. 3. tract. 4. res. 119.*

6. Nec deseram hic adducere opinionem Patris Lugo *de Sacrament. Panit. disp. 14. sect. 5.* ubi postquam adduxit diversas sententias circa præsentem quæstionem sic ait. Ego distinguendum existimo: aliquando enim dolor est talis, in quo virtualiter includitur propositum requisitum, & tunc non exigitur ad valorem Sacramenti aliud propositum formale: aliquando verò dolor non includit tale propositum, & requiritur propositum universale præter dolorem. Potest enim dolor esse non ex motivo universali, sed speciali, propter quod pœnitens dolet de peccatis illis, quæ confitetur: & quidem hic dolor nec virtualiter continet propositum universale non peccandi de cætero, sed ad summum continet propositum non committendi illa peccata, de quibus homo dolet; Alios verò est dolor de peccatis ex motivo aliquo universali comprehendente omnia peccata mortalia, ut si doleat homo propter offensam gravem Dei, propter irreverentiam Dei, propter pœnas inferni, & carentiam beatitudinis, quæ correspondet omni peccato mortali: & quidem hic dolor virtualiter saltem continet propositum non peccandi mortaliter de cætero. Quando ergo dolor est prioris generis, requiritur propositum universale, cùm in ipso actu doloris non contineatur: quando verò dolor est posterioris generis, ipse dolor sufficit ad valorem Sacramenti, cùm in se contineat virtualiter tale propositum universale. Impossibile enim est, quòd aliquis doleat efficaciter de furto, verbi gratia, præcisè, quia est offensa gravis Dei, & quòd simul velit offendere Deum graviter alio peccato diverso, quia per priorem verò vult offensam gravem Dei ad vitandam jacturam alterius boni inferioris: quæ esset contradictio; ergo ille prior actus implicitè extenditur ad vitanda omnia peccata mortalia, quæ sunt graves offensæ Dei. Huculque Pater Lugo. Consulendi tamen sunt Pœnitentes etiam in articulo mortis, ut expressum, & formale propositum habeant de cætero non peccandi.

R E S O L. CXII.

Cùm quis omisit aliqua peccata in confessione ex ignorantia invincibili oblitus, in qua oblivione peccavit lethaliter, nimirum, quia non adhibuit diligentiam necessariam in examinanda conscientia, quæritur, an talis confessio fuerit invalida, & ideo iteranda?

Et resolutio hujus quæstionis pendet ex illa, an detur confessio valida quantum ad substantiam, ita ut non teneatur homo confiteri eadem peccata, atque adeo sit verum Sacramentum Confessionis, & nihilominus, quod sit confessio informis, idest non conferens gratiam; sicut est verus Baptismus informis in illo, qui baptizatur cum intentione peccandi?

Et in §. ultimo hujus resolutionis datur Regula ad cognoscendum, quando præparatio ad confessionem fuerit sufficiens ad validitatem confessionis. Ex part. 2. tract. 17. & Miscell. 3. Res. 31.

Sup. hic lege doctr. Resol. seq. & aliorum ... hac quæst. & vide à Res. seq.

§. 1. **R**Esolutio hujus casus pendet ex illa quæstione, an detur confessio valida quantum ad substantiam, ita ut teneatur homo confiteri eadem peccata, atque adeò sit verum Sacramentum confessionis, & nihilominus, quòd sit confessio informis, id est, non conferens gratiam; sicuti est verus Baptismus informis in illo, qui baptizatur, cum intentione peccandi? Partem negativam tuentur Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 92. art. 2. & 3.* Coninch *de Sacrament. disput. 4. dub. 5. num. 40. & dub. 11. n. 71.* & Suarez *in 3 part. tom 4.* cum aliis. Ratio est, quia in tali casu, vel pœnitens confitetur sua peccata sufficienter, & est sufficienter dispositus, vel non. Si dicatur primum, confessio erit formata; si verò dicatur secundum, nulla est confessio: nam ipsa dispositio est in hac parte pars substantialis Sacramenti. Ergo non potest dari confessio informis. Si respondeas quod talis pœnitens non est sufficienter dispositus, non tamen cognoscit illam suam dispositionem: contra hanc responsionem fit secundum argumentum. Vel talis ignorantia est vincibilis, vel invincibilis: si est invincibilis, excusatur omninò à peccato, & sic talis confessio erit formata; si est vincibilis talis ignorantia, est peccatum mortale. Ergo non potest efficere, ut Sacramentum sit validum. Hæc sententia est probabilis.

2. Sed contraria, communiter recepta in schola D. Thomæ, probabilis etiam mihi videtur, quam, relictis veteribus, sequuntur Sotus *in 4. dist. 18. q. 3. art. 2. & 3.* Canus *in relect. de pænit. p. 5.* Cajet. *in 1. tom. opusc. tract. 5. q. 5.* & novissimè Joan. de la Crua *in direct. consc. p. 2. de Sacram. Pænit. qu. 3. dub. 9. concl. 2.* Pet. Fay *in add. ad 3. part. qu. 9. art. 1. disput. 1.* Simplicianus Mutinus *in sua Theologia morali de Sacram. pænit. q. 30.* Nugn. *in 3. part. to. 2. q. 9. art. 1. fol. mihi* 303. & Pet. de Ledesma *in sum. tom. 1. tract. de Sacram. pænit. cap. 13. concl. 6. fol. mihi* 310. Martinus de Ledesma *2. p. 4. qu 8 art. 1. dub* 3. Covar. *in cap. Alma mater p. 1. §. 4. n. 13.* & alii. Probatur, quia sicut Baptismus, & alia Sacramenta verè accipi possunt integra secundùm essentiam, absque fructu gratiæ propter pravam dispositionem suscipientis. Ergo ita & Sacramentum Pœnitentiæ.

3. Ad argumenta in contrarium, & præcipuè ad secundum, ex quo pendet solutio primi, respondetur ignorantiam non posse esse rationem formalem, ut conficiatur Sacramentum, posse tamen esse conditionem requisitam. Ex hoc non haber in quantum ipsa ignorantia est peccatum, sed in quantum tollit peccatum majus, scilicet peccatum ex certa scientia, quod non solùm opponitur gratiæ, sed etiam substantiæ hujus Sacramenti, His ita prælibatis, respondeo ad propositam dubitationem negativè: nam ex defectu integritatis contra Vasq. & Suarez *ubi suprà*, potest dari Sacramentum informe, sed validum, sic Nugnus, & Ledesma *loc. cit.* Et casus erit, quando pœnitens habet sufficientem dolorem, & confitetur omnia peccata, quæ occurrunt memoriæ, ad quod fecit aliqualem diligentiam, sed non ita, ut tota quanta necessaria erat, sed pœnitens ex illa ignorantia mortaliter culpabili, judicavit talem diligentiam sufficientem esse. Licet igitur hæc confessio sit sacrilega, quia scilicet in illa peccat pœnitens mortaliter, tamen valida est, quantum ad substantiam, ita ut non sit iteranda, & non teneatur penitens eadem peccata iterum confiteri.

4. Ex hac doctrina recepta, ut dixi, communiter à Thomistis, possunt Confessarii non raro excusare pœnitentes ab onere reiterandi confessiones. Regula verò ad cognoscendum, quando præparatio fuerit sufficiens ad validitatem confessionis iterandæ, vel non iterandæ, hæc est. Si post confessionem plura peccata occurrant memoriæ, quàm in confessione explicata sint, non fuit diligentia sufficiens. Si autem occurrant aliqua peccata multò pauciora, quàm confessa, credendum est, quòd fuit diligentia sufficiens, & à fortiori fuit sufficiens, ut confessio esset valida; unde in similibus casibus non est homo obligatus ad iterandam confessionem; sed debet se accusare de illis peccatis non confessis, & de negligentia saltem ad cautelam. Hæc Nugnus *ubi suprà*, quæ Confessariis ad tollendos scrupulos multum plausibilia futura esse confido; & est sententia communis Patrum Dominicanorum.

Sup. hac Regula in to. 4. tr. 4. Resol. 43. ... & vers. ... expresso.

R E S O L. CXIII.

An detur confessio valida sed informis non solùm respectu examinis, sed etiam respectu doloris? Ex part. 3. tract. 4. Res. 65.

§. 1. **R**Egativam sententiam docet novissimè doctus Turrian. *de Sacram. pænit. disp. 28. dub. 1.* Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. cap. 9. num. 2.* & alii, quos adduxi *in res. 31. tr. miscellan.*

2. Sed affirmativam sententiam (ut ibi adnotavi) docet communiter schola D. Thomæ, & præter decem Doctores ibi citatos, tenet etiam hanc opinionem ex Theologis Societatis Jesu P. Henriq. *in sum. lib. 5. c. 11. n. 1.* ubi sic asserit. Integra per se, & ex intentione dicitur illa confessio, (& conjuncta absolutioni non est iteranda) quando resultat verum Sacramentum informe (nempè quòd ob aliquod impedimentum frustratur fructu gratiæ) ut si ex ignorantia accessit bona fides. Quidam tamen falsò negant dari Sacramentum Pœnitentiæ informe. Est ergo verum Sacramentum, primò quando pœnitens integrè confitetur cum aliquo formali dolore, & proposito excludente voluntatem peccandi, & tamen non habet dispositionem primæ gratiæ à Christo institutam. Nec impeditur veritas Sacramenti, si insufficiens sit dolor, ex mortali negligentia, aut ignorantia quadam culpabili; nam concurrunt omnia ad veritatem Sacramenti requisita. Secundò, si quis ea negligentia, & ignorantia culpabili oblitus est quorundam mortalium, ut si multis peccatis, & variis negotiis irretitus, conscientiæ suæ latebras accuratè non perquisivit, & tamen in animo habuit facere integram confessionem. Hæc omnia Henriquez. Unde minimè dubitandum est hanc sententiam probabilissimam esse

Quæ hic est ad dol. antecedens, & infra in tract. 4. ex Res. 17. §. Sed ... & vide infra doctrinam ad dol. ... Res. 41. ... & vers. Difficultas.

esse in praxi, & ideò possunt Confessarii excusare pœnitentes à reiteratione confessionis, quando fuerit informis ex defectu doloris, vel examinis. O quam suave, & leve est jugum Domini!

R E S O L. CXIV.

An confessio facta ex fine veniali sit valida? Ex part.4. tract. 4. & Miscell. Resol.2ta.

§.1. Hic casus potest in praxi sæpiùs accidere, & affirmativam sententiam docet Sylvest. *ver. Confessio 1. quæst.7.* asserens, Sacramentum pœnitentiæ quando suscipitur principaliter ex quocunque alio fine, quàm remissionis peccatorum, esse invalidum; quia hæc sola est principalis effectus Sacramenti; ergo ea sola est principaliter intendenda.

2. Sed si hæc opinio esset vera, plures confessiones essent iterandæ; & ideo contrariam sententiam tenendam esse puto cum Soto *in 4. dist.18 quæst.3. art.3.* Vasquez *in 3. part. to.4. quæst.92. art.3. dub.2.* & aliis. Dico igitur Sacramentum Pœnitentiæ non fieri invalidum quocumque fine suscipiatur, dum in eo non peccatur mortaliter, quamvis ex eo principaliter, & tanquam ex motivo suscipiatur, dum etiam suscipiatur ex fine remissionis peccatorum, quamvis minus principaliter, & tantùm impulsivè. Ratio est, quia ex eo, quòd hoc modo suscipitur, non deficit intentio suscipiendi Sacramentum. Ergo non ex eo fit invalidum, quia valor Sacramenti tantùm pendet ex dicta intentione, & ex partibus essentialibus illius. Sed hæc omnia adsunt in casu nostro. Ergo, &c.

R E S O L. CXV.

An mendacium de peccato veniali, quod est totalis materia confessionis, sit peccatum mortale?
Et quid, si tantum sit materia partialis? Ex part.3. tract.4. Res.95. alias 76.

Sup. doctrina contenta in hoc Ref. lege Ref. seq. & frequenter in sine, & in to.7. tr.1. ex Resol. 92. Vide dicentiam §. Notandum, & seqq.

§.1. Affirmativè respondent communiter DD. Navarrus *in cap. fratres, de pænitent. dist.5. n.18.* Layman *in Theol. mor. lib.4. tract.6. cap.8. n.15.* Coninch *de Sacram. disput.6. dub.3. num.8.* Fagundez *præcep.2. lib.3. cap.2. n.10.* Angelus *verb. confessio, num.57.* Armilla *eodem verb. §.6.* Filliucius *tom.1. tract.7. cap.4. n.112.* Megalla *in 1. part. lib.5. cap.8. n.7.* Villalobos *in sum. tom.1. tract.9. dub.41. num.4.* Sotus *in 4. dist.18. quæst.2. art.4.* Suarez *tom.4. disp.22. sect.10. n.6.* & alii communiter. Et ratio est, ait Suarez, quia pœnitens in tali casu mentiendo efficit Sacramentum nullum, quia nulla materia apponitur formæ.

2. Sed Philippus Faber publicus Theologiæ Professor in Academia Patavina novissimè *in tract. de pænitent. in 4. sent. dist.17. quæst. unica, disp.14. cap.3. num.51.* docet mendacium veniale, etiam quando est tota materia confessionis, esse tantum peccatum veniale. Ad rationem verò, quod forma redditur falsa, & nullum Sacramentum, respondet idem evenire cum materia est partialis; nam etiam quis partialiter mentiens, facit ut ex illa parte forma sit falsa, & sit sacrilegium; sicut qui proferret formam consecrationis simul super panem triticeum, & hordeaceum, non minus peccaret, quàm si supra hordeaceum tantùm. Nec valet responsio Suarez, quod non est par ratio de Eucharistia, & de forma confessionis, quia illa est universalis, & respicit totam materiam, hæc non ita, sicut qui baptizaret aqua, in qua mixta esset gutta aquæ rosaceæ, non propter hoc non baptizaret. Hæc, inquam, responsio non valet, Differentia enim illa inter formam Eucharistiæ, & istam confessionis est voluntaria, quia utraque cùm sit forma Sacramenti, & habeat suam materiam, illam totam respicit, absolutio enim respicit omnia, & singula peccata. Unde si in parte fraudetur, in parte læditur, & fit sacrilegium. Exemplum autem illud de Baptismo non est ad propositum. Ratio enim propter quam aliquis aqua admixta guttæ aquæ rosaceæ baptizares, non est, quia illa gutta sit partialis materia Baptismi, ut est veniale, sed quia ista gutta non mutat essentiam, & substantiam aquæ naturalis, sed in illam convertitur, ideò non lædit materiam illam, ne possit esse materia Sacramenti, ideò non est simile hic, & ibi. Hæc omnia Faber *ubi suprà*, qui putat omne mendacium veniale, sive sit partialis, sive sit totalis materia Sacramenti, esse semper peccatum veniale, est enim semper res levis, & parum lædit judicium Confessarii, ideò nunquam censendum peccatum mortale. Ita ille. An verò probabiliter, judicio aliorum me remitto, mihi enim non placet.

R E S O L. CXVI.

An in mendacio facto in confessione, vel in judicio detur parvitas materiæ? Ex part.5. tract.5. Resol.27.

§.1. Negativam sententiam docet Cajetanus *in 2. 2. qu. 69. art.1.* asserens omne mendacium in judicio, quamvis sit materia levissima, & quòd extra judicium esset veniale; in judicio factum sive sacramentali, & interiori, sive exteriori, & forensi, esse mortale. Unde si in confessione Sacramentali rogetur pœnitens an dixerit, aut fecerit tale quid, quod est peccatum veniale, aut reus in judicio interrogetur à judice de re, quam confiteri tenetur, etiamsi sit de re levi, si id falsò neget, peccat mortaliter. Ratio ejus est, cui tanta obligatio dicendæ veritatis in judicio est, ut quamvis sit de re levissima, in judicio tamen interiori, vel exteriori sit gravis, eo quòd est contra veritatem judicii, atque adeò judicium super eo mendacio fundatum, falsum esse oportet. Confirmatur, quia sicut vis juramenti exigit veritatem juramentorum, atque adeò de re levi, perjurium efficitur mortale, ita vis judicii exigit veritatem judicandorum, ac propterea mendacium in judicio de re levissima efficitur mortale. Imperfectio igitur materiæ locum habet solùm respectu actus mentiendi secundùm se, & non ut substat judicio, sicut non habet locum in juramento, unde concludit omne mendacium in judicio, etiam de re levissima, esse peccatum mortale.

Sup. doctrina contenta in hac Ref. lege Ref. præcedentem, & in t. 9. tr.1. ex Resol. 101. §. Notandum est, & seqq.

2. Sed contrariam sententiam sustinendam esse puto, si mendacium juramento non confirmetur, & ita tenet Reginaldus *in praxi tom.2. lib.24. cap.2. sect.4. num.44.* ubi sic ait: Tenendum est testem, etiamsi testimonium, quod fert mendaciter, sit de re levissima, mortaliter delinquere, si (ut fieri solet, juxta *cap. hortamur 3. quæst.9. & cap. si testes, §. item jusjurandi 4. quæst.2. & 3. ac cap. quoties, & cap. nuper, de attest.*) juramento illud confirmatit. Id quod expressit Sotus *in eod. art.4. concl.3.* & constat ex eo quòd non obstante materiæ levitate, gravis injuria infertur Deo per perjurium, ut potè quod ipse adhibetur in testem falsitatis, quòd si eidem falso testimonio juramentum desit, ipsum potest ex tenuitate materiæ à mortali excusari eadem ratione, qua mendacium rei. Ita Reginaldus. Dicendum est igitur mendacium non esse mortale, sive sit in materia præcipua, de qua judicatur, sive in circumstantiis illi accidentibus, si materia sit levis, ut in confessione, v. g. peccatum veniale si fiat sine juramento; secus autem si in confessione, ut advertit Alphonsus de Leone *de offic. Confess. part.1. recollect.7. num.41.* sit in causa, ut vitiet absolutionem, ut non conficiatur Sacramentum. Dicendum est igitur contra Cajetanum, quòd non satis apparet ratio aliqua ob quam cogamur dicere in materia judicii non posse esse levitatem materiæ, sicut in multis aliis, & ideo sine sufficienti fundamento dicitur mendacium commissum in judicio, sive circa præcipuam materiam, sive circumstantiam aliquam, semper esse mortale; & alias rationes præter adductas videbis penes Turrianum *de Iust. tom.2. disp.50. dub.1. num.2.*

R E S O L. CXVII.

An si peregrinus proficiscatur in aliquod oppidum, non negotii causa, sed ut confiteatur Parocho illum sit talis confessio valida?
Ex quo infertur, quod si aliquis in fraudem legis Concilii Tridentini ut contrahat matrimonium sine testibus, & Parocho, proficiscatur in partes, ubi Concilium non est usu receptum, an possit validè contrahere clandestinè? Ex part. 3. tract.6. & Misc.2. Res.28.

§.1. Negativam sententiam docet Gabriel Vasquez *in 3. part. 1.4. quæst.93. art.2. dub 4. n.6.* ubi sic ait: Omnes iter agentes pertinent de jure ad eam diœcesim, & parochiam, ubi inveniuntur tempore præcepti. Unde etiam extra tempus præcepti, ei Parocho confiteri possunt, in cujus Parochia sunt, & hoc non ex commissione, sed tanquam proprio. Secus esset, si non negotii gratia, profectus aliquis esset in aliud oppidum, ut Parocho illius conteretur, tunc enim existimo ex commissione proprii fieri debere. Ita Vasquez.

Sup. hac in tom 1. tr.D. ex Ref.74 §. Confirmatur, & §. 113. & quamvis pro reservatis in hoc casu, infra in tr.3 lege doct. Ref. 48 & 50. & omnium Ref. earum annot. & frequenter in aliis illarum annotation ib. & explicetur in confes. pro aliis casib.

2. Sed adversùs illum insurgit novissimè aliud Hispaniæ ornamentum, Basilius Pontius *de matrim. lib.5. cap.9. num.6.* ita asserens. Ex his colligo, cùm *in c. omnis utriusque sexus, de pænit. & remissione,* statutum sit, ut quis semel in anno confiteatur proprio Sacerdoti, & vel ex consuetudine, vel ex declaratione Eugenii IV. peregrinus posset cõfiteri illi Parocho, in cujus Parochia habitat, non quidem ex commissione proprii, sed tanquam proprio Sacerdoti; sic, inquam, idem

dicendum esse, etiamsi quia eo animo solùm confitendi illi Patocho eo accedat, & à sui domicilii Parochia recedat, illi enim licet alteri confiteri, dum extra suam Parochiam est. Scio dissentire Vasquez, sed sine efficaci fundamento. Ita Pontius. Et ratio hujus opinionis est, quia in tali casu non adest fraus illicita, nec dolus malus, sed quia utitur jure suo.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 6. Ref. 74 & in Ref. sq. & Nota hic, & in alio §. eorum annot.

3. Ex his infertur, quòd si aliqui in fraudem legis Concilii Tridentini, ut contrahant sine testibus, & Parocho, proficiscantur in partes ubi Concilium non est usu receptū; possunt validè contrahere clandestinè, servata quoad fieri possit antiqua lege Ecclesiastica, quia ita faciens non utitur mala fraude, nec dolo illicito, sed jure suo. Ergo, &c. Et ita ea Sanchez docet Pontius *loco citato*, contra Ledesmam, & Rodriquez, quibus ego addo Henriquez *lib.* 11. *cap.* 3. *n.* 8. *in fine*, & Cenedum *quæst.* 30. *num.* 64. Sed tu sententiam Pontii probabiliter tenere potes, licèt ego * alibi contrarium etiam probabiliter docuerim.

* Alibi in Resolutionibus, & §§. not. præteritis.

R E S O L. CXVIII.

An quis possit peccare venialiter, qui non possit mortaliter?
Et an hoc possit contingere in puero ratione ætatis imbecillæ sicut potest saltem ad tempus accidere in semisopito, semidormientibus, semiebriis, & semiamentibus? Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. Resol. 25.

§. 1. AFfirmativè respondet Valentia *tom.* 2. *disputat.* 6. *quæst.* 19. *punct.* 3. Salas *in part.* 2. *disput.* 13. *sect.* 8. *num.* 44. Tannerus, *ubi infrà*, & alii. Asserunt enim quod possit aliquis habere usum rationis sufficientem ad peccandum venialiter, qui tamen non habeat sufficientem ad peccandum mortaliter. Duplex est sententia, prior est affirmativa, & probabilis, quia usus rationis acquiritur successivè, ergo potest quispiam prius habere usum rationis imperfectum, qualis ad peccatum veniale sufficit, & postea perfectum, qualis ad peccatum mortale requiritur, & vix negari potest id ad tempus saltem accidere in semidormientibus, semiebriis, semiamentibus, &c.

2. Sed alii negativam sententiam tuentur, ita D. Thomas *in part.* 2. *quæst.* 89. *art.* . . . & *ibi* Franciscus Silvius, & Joannes Malderus. Probatur, quia materia peccatorum mortalium notior est, quam venialium, nam notius est quod homicidium, & perjurium sint mala quàm mendacium, & verbum otiosum: Ergo non potest quis ita esse dispositus, ut possit cognoscere venialia peccata, & nullum mortale: Deinde qui potest honestum à turpi discernere, is consequenter potest mereri, & demereri, adeoque etiam peccare mortaliter, sed omnis venialiter peccans id potest; ergo, &c. Nihilominus fatetur Tannerus *t.* 2. *disp.* 4. *quæst.* 5. *dub.* 4. *n.* 75. illum, qui laborat invincibili ignorantia divinitatis posse peccare venialiter v. g. occidendo, adulterando, furando, &c. quia contra dictamen rectæ rationis, non tamen mortaliter, quia nec agnoscit amicitiam divinam, nec supremum illum legislatorem, nec ultimum suum finem. Ita Tannerus, sed ad probabiliter judicent viri docti.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 6. in Resol. 1. & doct. § . . . & ignorant. §. Nota tamen, sed vide . . .

3. Et hanc sententiam tenent omnes, qui asserunt non posse veniale cum solo originali reperiri. Verùm post hæc scripta inveni primam sententiam affirmativam docere Oviedum *in part.* 2. *D. Thom. tract.* 6. *cont.* 3. *punct.* 11. *n.* 181. quia (ait) licet verum sit magis requiri ad discernendam malitiam venialem bono honesto, quam malitiam lethalem, & omnem hominem, qui volet malitiam venialem discernere, posse etiam mortalem separare, non infertur omnem qui potest peccare venialiter, posse mortaliter, quia homo ille, qui posset peccare venialiter, & non mortaliter, non ideò posset malitiam venialem contrahere, & non mortalem, quia illam, & non istam discerneret, seu quia perfectam cognitionem haberet de malitia veniali, & non de mortali, sed quia sine discretione harum malitiarum, malitiam ut sic adeò imperfectè cognoscebat, ut cognitio illa non sufficeret ad malitiam lethalem fundandam. Doctrinam hanc admittunt omnes, qui in homine semisopito concedunt libertatem ad venialem sufficientem, & non ad mortalem, id ergo quod contingit in semisopito ratione somni, & in semiebrio ratione ebrietatis, inquirimus an possit contingere in puero ratione ætatis imbecillæ? Affirmat Salas, Valentia, & Tannerus, apud quem absurdum non reputat Sotus aliquem usum rationis sufficere ad promerendam vitam æternam, qui tamen non sufficiat ad promerendam æternam damnationem, quod longè difficilius est. In hac re probabilis mihi valdè apparet sententia Patria Salas ob insinuatam rationem, sicut enim somnus, & ebrietas, ita possunt organa disponere, ut non relinquant hominem plenè liberum, qualem necesse est repetiri ad culpam lethalem contrahendam, sed tantùm semiliberum, qualem inveniri sufficiens est ut malitiam contrahat venialem, sic ætatis imbecillitas potest eodem modo organa disponere, cùm enim habeamus esse dispositionem organorum, ea vi cujus homo possit venialiter, & non lethaliter, & hanc posse procedere à somno, & ebrietate, facilè est eamdem procedere ab ætatis imbecillitate, seu ab humiditatis abundantia, aliisque humoribus rationem perturbantibus, quæ ætatem teneram perturbant. Hæc omnia Pater Oviedus, *ubi suprà*. Verùm ego puto utramque sententiam probabilem esse, negativæ verò, tanquam probabiliori adhæreo, quam novissimè tenet Magister Serra, *tom.* 2. *in part.* 2. *D. Thomæ, quæst.* 89. *art.* 6. qui respondet ad argumenta contraria.

R E S O L. CXIX.

Quidam puer usque ad 13. annum non se accusavit de ordinariis pollutionibus, quas faciebat, sciens posteà hoc esse peccatum mortale, dubitatum fuit à multis Confessariis, an teneatur repetere omnes confessiones?
Idem est dicendum de circumstantiis peccati omissis, & de numero peccatorum non expresso in confessione.
Et docetur, quod quando confessio nulliter facta fuit, & postea alia intermedia facta sunt vero dolore, &c. tunc non est opus omnes præteritas confessiones iterare? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 107. aliàs 108.

§. 1. REspondi tunc hoc casu interrogatus negativè, eam potest dari ignorantia invincibilis de pollutione, quæ non sit peccatum, ut in specie notant Layman *in Theol. moral. lib.* 4. *tract.* 6. *cap.* 8. *n.* 3. Sanchez *in summa, tom.* 1. *lib.* . . *cap.* 16. *n.* 33. & addidi etiam celebrem doctrinam à Confessariis nunquam oblivioni tradendam, quam tradit Navarrus *in cap. fratres, de pænitent. dist.* 5. *num.* 82. Sylvester *vers. confessio* 1. *quæst.* 3. Beja *part.* 1. *cas.* 9. Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *quæst.* 92. *art.* 3. *dub.* 1. *n.* 7. & Reginaldus *in praxi, tom.* 1. *lib.* 6. *cap.* 5. *sect.* 3. *num.* 153. ubi sic ait: Cùm quis per ignorantiam aliquod peccatum mortale omisit in confessione, eo quòd erroneè putaret ipsum non esse tale, etiamsi error vincibilis fuerit, nec à mortali perpetrantem excusaret, tamen ab iteratione totius confessionis ita ut sufficiat pœnitentem ipsum in sequenti confessione peccatum omissum declarare. Sic ergo pueri, & puellæ, quæ grandiores factæ novè agnoscunt peccatum mortale esse, quod aliàs omiserunt confiteri, eo quòd ignorarent illud tale esse, non tenentur iterare confessiones eorum quæ confessi fuerunt legitimè, sed tantùm eorum quæ omiserunt. Et idem dicendum est de circunstantia peccati omissa, & de numero peccatorum non expresso in confessione. Ita Reginaldus, ex quibus tunc, ut dictum est, consului supradictum juvenem non fuisse astrictum præteritas confessiones reiterare, sed sufficere se in prima confessione de pollutionibus factis accusare.

Sup. hoc in Ref. seq. & in alio ejus primo notat. & ignorantiæ secunda.

Sup. hoc lege contrariam doct. in §. ult. Ref. seq.

Sup. hoc in Ref. post seq. ad med. vers. qui etiam. & in aliis §§. ejus not.

2. Notandum est etiam hic obiter, quòd quando confessio nulliter facta fuit, & postea aliæ intermediæ factæ sunt cum vero dolore, proposito ex oblivione naturali, pœnitens non est confessus defectus invalidæ confessionis; tunc non erit opus omnes præteritas confessiones reiterare, sed solùm defectum nullitatis, & peccata in ea confessa, vel confitenda; quia confessiones intermediæ validæ fuerunt, & semper validæ manent. Et ita docent Joannes Sancius *in selectis, disp.* 41. *num.* 10. Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *quæst.* 94. *art.* 3. *dub.* 1. *num.* 9. cum aliis. Et hæc sententia sæpius me in praxi à multis laboribus liberavit.

Sup. hoc infr. in co. 4. Resol. 17. §. ult. in principio.

R E S O L. CXX.

An qui nunquam confessus est desideria prava carnis, furti, odii, &c. quia non putabat esse peccata, teneatur reiterare confessiones?
Et an saltem, si non teneatur reiterare confessiones, teneatur tamen confiteri illa prædicta desideria prava?
Et an, qui per ignorantiam crassam temerè, & erroneè aliquod peccatum omisit in confessione, teneatur confessionem reiterare?
Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Res. 21. aliàs 19.

§. 1. AD hoc Dubium sic respondet Pater Bordon. *in Miscell. Decis.* 32. Vir alioquin prudens, & sciens, qui antea in suis confessionibus nunquam se accusavit de desideriis carnis, furti, odii, &c. eo præcisè, quia putabat, ea non esse peccata, aut de illis nunquam dubitavit, sint ne peccata non debet esse anxius circa præteritas confessiones respectu integritatis, neque tenetur illa reficere, neque hujusmodi desideria aliàs non confessa modò confiteri. Ratio est clara: Primò: quia stante ejus bona fide, quæ secundùm omnes à peccato excusat, non peccavit: ergo ex hoc capite non tenetur reficere confessiones. Secundò dictæ confessio-

Sup. hoc in Ref. præcedente & longe doctr. Ref. seq. & ignorantiæ in Ref. . . §. ult. post medium à vers. Confirmatur, à inf. in co. 7. vide Ref. . . per tot. & ignorantiæ propè finem à vers. En quibus, & . . . vide sup.

fessiones non caruerunt sua integritate, quia integritas habet pro objecto solùm peccatum tale cognitum ex parte Pœnitentis, qui in casu nostro nunquam habuit cognitionem, vel advertentiam, illa desideria fuisse peccata, & hæc ignorantia in eo fuit inculpabilis, sicut fuit in D. Paulo, dum dixit ad Rom. 7. vers. 7. *Nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret: Non concupisces*. Ex quo tertiò sequitur hunc virum non teneri ea desideria confiteri, quia solùm peccatum est objectum hujus Sacramenti. Nihilominus pro quiete conscientiæ suæ poterit, si vult, ea desideria fateri talia, qualia sunt in seipsis, simul cum aliis peccatis. Ita Bordonus.

2. Sed ego dissentio à viro amicissimo: nam communiter asserunt DD. quod licet non teneatur iterare confessionem, qui putat invincibiliter non esse mortale, aliquod mortale, nam illa confessio est valida; tamen hoc non obstante omnes asserunt, quòd tenetur confiteri peccata in priori confessione omissa. Et ita ex Navarr. Sylvest. Vasq. Bonac. & aliis tenet Leandr. *de Sacram. tom. 5. tract. 5. disp. 5. qu. 69.* Unde postea sic infert. Ex hac doctrina constat Dianam rectè resoluisse de quodam puero, qui usque ad decimum tertium annum, non se accusavit de pollutionibus, quas ordinariè faciebat, ignorans invincibiliter, illas esse peccatum, illum non fuisse adstrictum, præteritas confessiones reiterare; sed sufficere se in prima confessione, de pollutionibus factis accusare. Ita Leandr. cui etiam adde Ochag. *de Sacr. tr. 2. de confess. sacr. q. 31. a. 7.* & DD. communiter: Et ideò dicendum est contra Bordonum in casu proposito, non esse reiterandas confessiones, sed explicanda, & confitenda omnia desideria in confessionibus non explicata.

3. Nota hic obiter, quòd ego olim cum Reginaldo, & aliis docui, etiam non teneri confessionem reiterare, qui per ignorantiam crassam, temerè, & erroneè aliquod peccatum in confessione omisit, sed tantùm teneri postea peccatum omissum confiteri; sed modò re melius considerata contrariæ sententiæ adhæreo; nempè esse confessionem iterandam; quia omninò fuit irrita, & invalida, cùm in ipsamet confessione peccatum patratum fuerit, & non confessum: ergo invalida ex defectu integritatis. Et ita docet Suarez, Layman, Lugo, Ochagavia, Hurtad. Pater Leandr. *ubi suprà q. 70.* cum Thoma à Jesu *in Tribunali conscientiæ, cap. 6.*

RESOL. CXXI.

Quidam Rusticus per multum tempus ignoravit Mysterium Trinitatis, quæritur, an teneatur reiterare confessiones factas?

Et quid facere debeat Confessarius cum pœnitente, qui interrogatus de numero peccatorum dicit se non esse solitum in præcedentibus confessionibus illum exprimere, nec de hoc interrogari an talis debeat repetere confessiones præcedentes?

Et in calce hujus Res. aliqua alia advertantur pro Confessariis cum pœnitentibus Rusticis, vel bona fide confitentibus? Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Res. 84.

§. 1. CAsus potest frequenter accidere, & ad illum respondet Marchant. *in Candelabr. Sacr. qq. Pastor. tr. de pœn. cap. 2. quæst. 7.* ubi sic ait: Petes an non sint repetendæ confessiones priores ab illis ignorantibus mysteria Trinitatis & Incarnationis, quandoquidem scitu necessaria sint ad salutem, & non potuerint justificari sine fide explicata illorum mysteriorum, ut docent multi Theologi? Respondeo, secundùm mentem illorum Theologorum hoc videtur sequi, quia tamen non improbabilis est sententia dicens sufficere implicitam fidem, ideò non sunt ad hoc condemnandi, cùm crediderunt Deum esse nostræ salutis auctorem, ac nos redemisse, quæ fides implicitè continet mysteria nostræ salutis. Adde quod non sit improbabilis aliquorum opinio, quod confessio quandoque possit esse valida, sed informis, hoc est gratia justificante non informata. Sic priores confessiones talium bona fide factæ possent in hac opinione dici validæ, si fortè fuerint informes defectu fidei explicitæ de mysteriis necessariis. Ita Marchantius, qui etiam postea *cap. 3. qu. 3.* quærit quid agendum sit Confessario cum pœnitente, qui interrogatus de numero dicit se non esse solitum in præcedentibus confessionibus illum exprimere, nec de hoc interrogari, an talis debeat repetere confessiones præcedentes? & respondet, si ignoraverit hoc esse necessarium exprimere ad integritatem & validitatem confessionis, non esse compellendum ad repetitionem, sicut nec quando omisit aliquod peccatum mortale, quod non putabat, nisi veniale. Adverte verò quando pœnitens de numero omisso in prioribus confessionibus tacet ignorans obligationem illum exprimendi, Confessarium non teneri eumdem hac de re interrogare, sed posse bona fide cum relinquere, maximè si potiùs perturbationem timeat, quàm fructum speret. Imò rustici, qui bona fide putant se benè confessos, non sunt multum inquietandi interrogando de aliquo præteritæ confessionis, nisi aliquid essentiale defuisse manifestum sit. Nam etiamsi quandoque confessiones fecerint materialiter non integras, propter tamen bonam fidem censentur formaliter integræ, & sic sufficientes, & hæc omnia docet Marchantius loco citato; sed de his casibus à nobis alibi actum est.

Alibi in Ref. & §§. annot. præteritarum hujus Ref.

RESOL. CXXII.

An Confessarius teneatur interrogare pœnitentem sub onere peccati mortalis?

Et quanta interrogatio in aliquibus casibus necessaria sit ex parte Confessarii, ut peccatum hujus negligentiæ, seu omissionis evitet? Ex part. 10. tr. 14. & Misc. 4. Res. 33. aliàs 28.

§. 1. CAsus est quotidianus, & ad illum sic respondet Bordon, *in Decisionibus Miscell. decis. 105.* Confessarius regulariter non tenetur interrogare Pœnitentem. Ratio est, quia ad Pœnitentem spectat confiteri peccata sua, ut ex Sacris Scripturis deducitur. Dixi regulariter, quia sub mortali tenetur interrogare in tribus casibus. Primò, quando Pœnitens exprimit peccatum in genere, v. g. accusando se peccasse carnaliter: se percussisse, &c. debet tunc interrogari de specie peccati, an sit Adulterium, Sacrilegium, &c. Secundò, quando audit infirmum periculosum, debet enim ex charitate illum adjuvare, ne illius anima in æternum pereat, quando Confessarius advertit illum non benè & exactè conteri attenta qualitate personæ, & temporis, quo non fuit confessus. Tertiò, Ignari, Rustici, & Pueri, ut plurimum interrogandi sunt, potius ut edoceantur modum confitendi, quàm aliter, maximè si rarò confitentur. Qui singulis mensibus, & sæpius confitentur nullatenus videntur interrogandi, nisi deficiant in primo, & secundo casu. Sed quanta interrogatio in dictis casibus necessaria est ex parte Confessarii, ut peccatum hujus negligentiæ, seu omissionis evitet? Dico suo muneri satisfaciat, si Pœnitentem interroget super decem Præcepta Decalogi, quia hæc sunt summa totius legis divinæ. Adde Præcepta Ecclesiæ, præsertim Missæ, & Jejuniorum. Hæc Bordonus.

2. Et quoad rudes, & ignaros notabilis est doctrina Vasquez, quam adducit, & sequitur Granad. *in 3. part. contr. 7. tract. 9. disp. 11. num. 4.* ubi sic ait: Imò Vasquez addit, & benè, quando ad confessionem accedit Rusticus sine sufficienti examine, melius esse illum interrogare, & sic juvare, ut numerum & species peccatorum declararet, quàm eum dimittere, ut se diligentius examinet; quia verisimiliter creditur id illi fore minus utile, & melius declaraturum peccata, mediis Confessarii interrogationibus, quàm si ipse, per se conscientiam discuteret. Sic Granadus. Quod etiam tenet Cardinal. Lugo *de Pœnit. disp. 16. sect. 15. n. 593.* generaliter loquens, sic asserit: Constat circa examen, interrogationem humanam, quam diximus solùm requiri, non posse dari unam, & eandem regulam pro omnibus personis; pendet enim ex capacitate, & dispositione corporali, & attentione: & aliis circumstantiis: quare pauciores, & crassiores interrogationes debent fieri homini inculto, & barbaro, quales sunt Indi Occidentales, quam alicui Europæo: levius, item examinandus est Rusticus noster, quàm homo civilis: levius, qui ægrotat, & difficile potest ad subtiliora attendere, propter capitis debilitatem; quàm homo sanus, & robustus: denique (quod notandum etiam est) leviùs, & minus exactè interrogandus est circa singula, qui plura habet peccata quàm qui pauciora. Ratio colligitur ex dictis; quia cùm solùm requiratur diligentia, & examen humanum; hoc autem sit illud, quod non generat ex se fastidium, & tædium hujus sacramenti; consequens est, ut minus distincta notitia requiratur ab eo, qui vel propter incapacitatem, vel propter morbum, vel propter peccatorum multitudinem, vel aliam ob causam difficiliùs posset exactam notitiam reddere. Nam illi, qui confiteri debet peccata totius vitæ, quam in omni peccatorum genere expendit, difficillimum esset, & aptum ex se ad reddendam illam confessionem odiosam, & gravem nimis examen illud, quod alteri facienti confessionem menstruam non esset difficile, sed facile. Et hæc est ratio, cur à Meretrice, & Concubinario, & similibus minùs exactè, & distinctè petamus numerum peccatorum, quàm si per mensem, vel hebdomadam solam, v. g. in eo peccato fuissent, quia nimirum diligentia, quæ pro peccatis unius hebdomadæ distinctè confitendis sufficeret; eadem si pro longo tempore examinando adhiberetur, difficultatem ingereret, & mo-

& molestiam talem, sd quam præceptum confessionis integræ non obligat, quis redderet præceptum ipsum, & confessionem nimis molestam, & gravem. Debet ergo Confessarius accomodare se Pœnitenti, & notitiam peccatorum à singulis petere juxta capacitatem singulorum: subtiliorem à subtilioribus, crassiorem à crassioribus, breviorem ab Infirmioribus: hæc enim est notitia, & interrogatio humana, quam solam hoc sacramentum desiderat. Hæc omnia Lugo, & in praxi satis erunt Confessariis scitu digna.

3. Itaque dicendum est, non teneri Confessarium ad examinandum Pœnitentem exactissimo examine, sed suavi, & humano. Ratio est, quia ipsemet Pœnitens non obligatur ad exactissimum examen suorum peccatorum, sed ad suave, & humanum, hoc est tale quo sacramentum istud non reddatur nimis onerosum: ergo minus tenebitur Confessarius ad examen, & interrogationes tales; quibus confessio addatur Pœnitentibus gravis, & onerosa nimis.

R E S O L. CXXIII.

In quibus casibus confessio erit valida, & tamen non integra materialiter?

Et pro praxi hujus difficultatis adducuntur quinque diversi casus in textu hujus Resolutionis, cujus doctrina extendenda est ad alios similes casus, & quæstiones. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 130. aliàs 131.

§. 1. PRimò, si homo mutus, surdus, balbutientis linguæ, aut ignoti idiomatis omnia peccata explicare nequeat. Vide Henriq *lib. 5. cap. 12. num. 3.* Secundò, si inter confitendum periculum sit, ne pœnitens mox moriatur, debet statim absolvi, & postea si supervivat, reliqua peccata audienda sunt, & postea denuò absolvendus est. Vide Sa *verb. absolutio num. 9.* Tertiò, tempore pestis, naufragii periculosi, prælii, si Confessarius multorum integras confessiones audire non possit, quo casu licitum est quoque plures simul confitentes audire, & absolvere. Vide Coninch *de Sacrament. disp. 7. dub. 9. num. 4.* Quartò, si aliquis habeat casus reservatos, de quo vide Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. cap. 12. num. 8. & 10.* & quæ dixi ego *in hoc tract. res.* 104. Quintò, si necessitas urgeat confitendi cum aliquo Confessario v. g. sine gravi periculo animæ, corporis, famæ, aut fortunarum proprio, vel alieno, peccatum aliquod confiteri, nequeat, tunc eo prætermisso reliqua explicari, & absolutio peti potest. Vide Sotum *in 4. sent. disp. 18. quæst. 2. art. 5.*

2. Sed de his omnibus vide Fagundez *pr. 8. lib. 3. cap. 3. per totam*, ubi *num. 17.* benè observat, ut in his, & similibus casibus, in quibus licitè dimidiatur confessio, absolvatur pœnitens directè, & per se ab illis tantùm peccatis, quæ confitetur: indirectè verò, & consequutivè ab aliis, de quibus non est confessus, ea tamen obligatione, & conditione, ut teneatur prædicta non confessa confiteri cessante causa, & sublato periculo: non tenetur tamen ea statim confiteri, sed potest illa in primam confessionem, sive annualem in Quadragesima, sive ex devotione differre nec refert, quòd exponatur periculo oblivionis.

R E S O L. CXXIV.

An Sacerdos ferens infirmo Communionem, si ei dicat velle reconciliari, & in reconciliatione inveniat illum multas confessiones invalidas fecisse, quid facere debeat Confessarius? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 75.

§. 1. HUnc casum scio in praxi quodam in oppido accidisse, & ad illum ita respondet Zambran. *de Sacram. Pœnit. cap. 4. dub. 6. n. 6. & 7.* ubi sic ait. Quando Sacerdos fert infirmo Eucharistiam, infirmusque ei dicit se velle per unum verbum reconciliare, & in reconciliatione dicit se longo tempore mentitum fuisse in confessione, vel ex alia causa sit futura longissima confessio præter intentionem, quia dixit se tantùm velle dicere unum verbum, Tunc si infirmitas sit ita periculosa, ut meritò timeri possit mors, si confessio & absolutio differantur in aliud tempus, faciat Confessarius diligentias aliquas audita confessione per dimidiam horam, & cessata accusatione de aliis peccatis modo ibi explicato, conveniat, ut dixi, cum pœnitente de ejus reditu ad perficiendam dictam confessionem, sumpta occasione alicujus negotii. Probatur, quia sic occurritur omnibus incommodis; nam & subvenitur infirmo absolutione sacramentali, & præmissa confessione possibili pro temporis opportunitate, & ministratur Eucharistia necessaria, & vitatur scandalum. Et nota quæ esset, si longissimo tempore expectaretur à multis sanctissimum Sacramentum comitantibus, perfectio exactæ confessionis. Si autem infirmitas non sit ita periculosa, & confessionem per dimidiam horam integrè fieri posse tolerabiliter non speretur: tunc curet Confessarius, ut faciat actum veræ contritionis propter Deum super omnia dilectum, & det ei Eucharistiam, monens illum de obligatione quam habet integrè confitendi eo, vel sequenti die, accersito Confessario prætextu alicujus negotii. Probatur, quia tunc cesset scandalum, si non communicaretur; & ex alia parte est minus inconveniens communicare sine confessione præmissa, quàm ea facta præproperè, & non integrè; sicut de eo qui est proximus communioni, & jam accessit ad linteum, dicunt aliqui DD. Hucusque Zambran. cui etiam adde Jacob. Granad. *de Sacrament. in 3. part. D. Thom. contr. 7. tract. 9. disp. 5. nu. 20.* Et ideò præcipuè in villis & parvulis oppidis advertant omnes Confessarii antequam deferant infirmo sacram Communionem, aliquem mittere, qui illum interroget, an velit de aliquo crimine se reconciliare, ut supradicta incommoda omninò evitentur.

R E S O L. CXXV.

An quando qui ratione scandali debet sumere Eucharistiam, & confessio est adeò longa, ut perfici non possit, & timeretur actum contritionis à pœnitente eliciendum non fore, esset in tali casu confessio dimidianda, & pœnitens absolvendus? Ex part. 3. tract. 14. & Misc. 3. Ref. 53.

§. 1. CAsus est practicabilis, & forsitan apud neminem invenies, nisi apud Jacob. Granado *in 3. part. D. Thom. de Sacram. contr. 7. disc. 5. sect. 3. num. 20.* ubi sic ait: Colligi ex his potest, quid faciendum sit, quando pœnitens sanus accederet ad confessionem in eo eventu, quo communionem sine gravi scandalo præmittere non posset, aliundè verò occurrit necessitas confessionis adeò longæ, ut tunc perfici non possit; dicendum enim est tunc licitum esse communicare præmissa contritione; quòd si fortè contritio non eliceretur, non & timeretur prudenter eliciendam non fore à pœnitente, probabile mihi est posse confessionem dimidiari, quia tunc urget casus vitandi scandali, quod est notabile nocumentum, propter quod potest pœnitens dimidiare confessionem, ut patet, & non vitabitur, nisi accedendo ad communionem. Cùm ergo ad hanc non liceat peccatori accedere, nisi præmissa confessione, aut certè contritione in aliquibus casibus, qui crederet se non nisi attritionem habere, deberet confessionem præmittere, alioqui novum peccatum committeret. Ita Granado.

R E S O L. CXXVI.

An si quis probabiliter judicat se non peccasse mortaliter, vel jam esse confessum tale peccatum, si probabiliter etiam judicet contrarium teneatur confiteri?

Sed difficultas est, quando pœnitens probabilius judicat se peccasse, vel non esse confessum tale peccatum, an tunc debeat confiteri tale peccatum?

Et notatur, quòd nullus, etiamsi scrupulis non sit vexatus post mediocrem adhibitam in discussione conscientiæ suæ perquisitionem in ordine ad confessionem peccatorum efficiendam, tenetur alterius de anteacta vita cogitare; & ideò, si aliquid occurrat non explicatum fuisse in confessione, poterit sibi persuadere illud jam fuisse enumeratum, quod est valdè notandum ad tollendum multos scrupulos. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 106. aliàs 107.

§. 1. AFfirmativè respondet Nugnus *in addit. ad 3. part. q. 9. art. 5. dub. 4. in fine*, quia putat, quòd tunc homo potest sequi opinionem probabilem, quando in ipsis rebus non imminet aliquod periculum, & citat pro hac sententia D. Thom. Paludan. Richard. Sotum: Victor. Navarr. Idem docet Salas *in part. 1. 2. tr. 8. q. unic. sect. 5. nu. 60. in solut. ad 4.* & ea parte docet hanc sententiam Coninch. *de Sacram. disp. 7. dub. ... n. 68.* ubi putat, quòd qui probabiliter judicat se non esse confessum aliquod peccatum, teneatur illud confiteri.

2. Mihi verò contraria sententia videtur etiam probabilis, quam docet Pitigian. *in 4. sent. tom. 2. dist. 27. q. unic. art. 11.* Suar. *in 3. part. tom. 4. disp. 21. sect. 9. n. 6.* & alii; nam potest unusquisque sequi opinionem probabilem, quæ tollit periculum, quod timet Nugnus *ubi suprà*.

3. Sed difficultas est quando pœnitens probabilius judicat se peccasse mortaliter, vel non esse confessum tale peccatum. In hoc casu Coninch. *ubi sup.* & Fag. *pr. 8. lib. 3. cap. 4. num. 7.* docent illud peccatum debere confiteri, quia pre-

pœnitens non est judex, sed est accusator sui ipsius, & testis, nisi tale peccatum tunc sub eo dubio confiteatur, potest se exponere periculo mortaliter peccandi, & ideò tenetur evitare hujusmodi periculum, confitendo illud peccatum sub eo dubio, ne fortè peccato mortali se exponat. Ita ille.

4. At hæc sententia mihi non placet. Non enim possum intelligere, quomodo pœnitens sequendo opinionem probabilem exponat se periculo peccandi mortaliter, ut timet Fagundez; nam opinio probabilis hoc efficit, ut quis eam sequendo sine periculo operetur, etiam probabiliori, & tutiori relicta; & ita nostram sententiam docent Sanchez *in summ. tom. 1. lib. ... cap. 11. n. 76.* Sylvius *in addit. ad 3. part. q. 6. art. 4. quæritur* 3. & alii.

Sup. hoc sup. in Res. 70. longe doct. ... Et notet scrupulosi, & in Res. 125 ... ad lin. 5.

5. Notanda est etiam hic obiter solemnis doctrina Joannis Sancii *in select. disp. 41. num.* 18. ubi asserit, quòd nullus etiamsi scrupulis non sit vexatus, post mediocrem adhibitam in discussione conscientiæ suæ perquisitionem, in ordine ad confessionem peccatorum efficiendam, teneatur ulteriùs de anteacta vita cogitare; quod si aliquid occurrat non explicatum fuisse in confessione, poterit sibi persuadere illud jam fuisse memoratum. Ita Sancius, quod est valdè notandum ad tollendum multos scrupulos.

R E S O L. CXXVII.

An qui judicat magis probabiliter aliquod peccatum commisisse vel confessum minimè fuisse, teneatur illud confiteri?

Et an qui ex opinione etiam probabiliori aliquod peccatum tacet, exponat se periculo errandi circa integritatem confessionis? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Res. 113.

Allud in § 1. ... Res. ... Sup. hoc in Res. præterita § Sed difficultas.

§. 1. Diximus alibi, quòd si quis æquè probabiliter judicet peccatum non commisisse, vel confessum fuisse, non tenetur illud in confessione manifestare. Sed difficultas est, quando magis probabiliter judicet se non fuisse confessum, vel peccatum non commisisse? Et negativam sententiam olim ego docui, quam scio displicuisse cuidam viro docto, & amicissimo. Sed immeritò quidem, & ideò illam novissimè docet Ludovic. Mærat. *in D. Thom. tom. 3. tr. de Sacrament. Pœnitentiæ, disp. 26. sect. 3. num. 4.* ubi sic ait: Quod alii communiter asserunt peccata dubia esse in confessione explicanda, intelligendum est, ut & ipsi intelligunt, quando is verè de illis est dubius, tunc autem solùm est cum ita vacillans, & animo suspensus est, ut de neutra contradictionis parte determinatè, quòd scilicet commiserit, vel non commiserit, quod sit, vel non sit mortale quod confessus antea fuerit, vel non, ferre judicium probabile queat. Quare dum probabiliter judicat se non commisisse, vel peccatum mortale non esse, vel se antea confessum fuisse, non obligatur confiteri, etiamsi æquè probabiliter, imò fortè oppositum probabilius judicet; multoque minus ad id obligatus censeri debet, dum stante illo priori probabili judicio suspicionem tantùm, aut formidinem de opposito habet. Non enim hæc formido suspicioque vera dubitatio est, cùm probabile judicium de una determinatè parte contradictionis non excludat, quod excludit dubitatio. Ratio autem est, quòd in rebus practicis licitum sit, & tutum sequi probabilem opinionem, relicta contraria, licèt æquè probabili, aut etiam probabiliori; quod autem nulla sit obligatio confitendi peccata, de quibus habet pœnitens probabile judicium, quòd ea vel non commiserit, vel mortalia non sint, vel olim confessus fuerit, probabilis saltem opinio est. Ita Mæratius, & ego. Unde ex his apparet refellendum esse Duvallium, qui novissimè *in* 1. 2. *D. Th. tract. de humanis actionibus, quæst. 4 art.* 12. docet, eum qui ex opinione etiam probabiliori aliquod peccatum in confessione taceret, peccaturum, exponeret enim se periculo errandi circa integritatem confessionis, certum quippe illi est declarationem peccati esse viam certam, & undequaque securam, aliam autem incertam, aut ad amplius probabilem. Sed fallitur vir doctus: nam qui relinquit confiteri peccatum ea opinione probabili, nullo periculo se exponit quoad validitatem confessionis, ut pluribus in locis à me satis probatum est, & præcipuè contra Peregr. *in 3. part. tr. 2, resol. 3. & in part. 4. tr. 4. res. 4.*

Sup. hoc lege doct. Resolut. ...

Res. 1. citata in hac tenus invenitur in ... Res. 95. secunda vero reperitur in ... Res. 4. & in aliis earum annot.

R E S O L. CXXVIII.

An qui dubitat se ex verecundia reliquisse in confessione aliquod peccatum, teneatur repetere confessionem illam, vel saltem peccatum omissum?

Et supponitur, quòd qui voluntariè aliquod mortale in confessione omisit, confessio est nulla, & ideò iteranda.

Et quid si magis inclinet, quòd non sit confessus tale peccatum, an teneatur repetere confessionem talem?

Idem est, si magis inclinet pænitens, quòd ex malitia tacuerit peccatum.

Et asseritur tunc non esse reiterandam confessionem, quando non fuit manifestatum aliquod peccatum bona fide, & ex ignorantia, & sufficere tantùm illud confiteri.

Et infertur, quòd si quis dubitat, & magis in eam partem inclinat, ut votum emiserit, & sic suspicionem voti habet, non tenetur ad votum, neque ad partem pro ratione hujus majoris propensionis. Ex part. 10. tract. 4. & Misc. 4. Resol. 14. alias 12.

§. 1. Diligens Auctor Carolus Baucius docet sufficere tantùm confiteri peccatum omissum, sic enim ait in *Misc. tom. 1. qu.* 474. Salvo meliori judicio: si post diligens examen Pœnitens dubitat an revera tacuerit peccatum mortale in confessione ex verecundia, assero quod non teneatur repetere confessionem illam, in qua dubitavit tacuisse ex verecundia peccatum, etiamsi magis inclinet in eo, quod non sit confessus. Ratio est, quia in dubio non debet imponi grave onus, quale est repetere confessionem, præsertim si est confessio multorum annorum, & aliud non debet operari dubium, nisi quòd Pœnitens teneatur sub dubio confiteri peccatum omissum in confessione. Confirmatur à pari, si quis dubitat, & magis inclinat in eam partem, ut votum emiserit, & sic suspicionem voti habet, non tenetur ad votum, neque ad partem pro ratione hujus majoris propensionis. Ita docet Sanchez se retractans, *in summ. tom. 1. lib.* 4 *cap.* 10. *num.* 36. Garsias *de Benef. tom. 2. part. 7. cap.* 2. *n.* 32. & alii apud Dianam *part. 3. tract. 6. resol.* 50. §. *Nota etiam*: ergo idem dicendum est in confessione, nempè non esse imponendum onus laboriosum Pœnitenti, quale est, ut repetat confessionem, in qua dubitavit ex malitia tacuisse peccatum mortale in confessione. Idem dicendum est; si magis inclinat Pœnitens, quòd ex malitia tacuerit peccatum, quàm si non tacuerit, nempè non teneri repetere confessionem, sed tantùm confiteri peccatum omissum, de quo est dubius an aperuerit in confessione, ut patet de eo, qui emiserit votum, & dubitat an emiserit, ut supradictum est. Ita mecum sentiunt docti, & pii viri, quibus hunc casum communicavi. Hucusque Baucius.

Quæ nunc invenitur in ... Res. 11 § Nota etiam, & in aliis annot. primo dicti §.

2. Sed ego contrarium sentio; nam qui voluntariè aliquod mortale in confessione omisit, certum est, quòd confessio illa est nulla, & tenetur illam iterare, ut docent communiter DD. teste Leandro, *de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 5. quæst.* 68. Ergo in casu de quo loquimur, si ille est dubius an voluntariè reliquerit peccatum mortale, confessio illa fuit invalida, atque ideò non solùm peccatum, sed etiam confessio tanquam invalida reiteranda venit: Unde apparet exemplum adductum de voto; quòd dubius de voto non tenetur ad votum concedo. Sed dubius an reliquerit aliquod peccatum in confessione, tenetur etiam secundùm Baucium illud confiteri. Ergo, & reliqua alia peccata in illa confessione manifesta; quia illa fuit confessio invalida. Itaque dicendum est, quòd dubius de voto non tenetur ad votum, quia in tali casu possessio non stat pro voto: Sed in nostro casu possessio stat pro præcepto integrè confitendi, & pro præcepto iterùm in confessione aperiendi peccata in alia confessione nulliter, & invalidè absoluta. Ergo, &c. Confirmatur nostra opinio: nam Vasq. *in 3. part. tom. 4. q. 92. art. 3. dub.* 2. Reginald. *to. 1. lib. 6. n.* 153. Sylvest. *verb. Confessio*, 1. *q.* 3. Leandr. *q.* 69. & alii, asserunt tunc non esse reiterandam confessionem factam bona fide, & ex ignorantia, & sufficere illud tantùm confiteri: Sed in casu nostro peccatum non bona fide, sed mala, fuit tectum; ergo. Nec obstat dicere superiùs dicta procedere, quando quis est certus reliquisse voluntariè peccatum in confessione; secus autem si esset dubius ut in casu nostro. Respondeo enim, doctrinam adductam procedere in utroque casu; nam etiam in casu dubii possessio stat pro præcepto. Et ideò observat Gaspar Hurtad. *de Pænit. disp. 9. diffic.* 12. & alii, quòd quamdiu ratione cordata, & prudenti non constat, aut prudenter non dubitatur confessionem fuisse culpabiliter mutilatam, non esse necessariò repetendam. Sed in casu nostro supponitur, quòd prudenter dubitatur confessionem fuisse mutilatam: ergo necessariò erit repetenda. Unde ex his puto non esse admittendam opinionem amicissimi Baucii.

Sup. hoc sup. in Res. 109. & in aliis ejus annot.

R E-

& validè, & licitè esponitur, & absolvitur: sicetiam in summa confitendi libertate. Unde licet juxta Trident. species, & numerus peccatorum exponi debeant, hoc intelligendum est de confessione necessaria, non verò de libera.

4. Dices, ex hac doctrina sequitur, quod hæc confessio sufficiet, & licebit, accuso, quod olim graviter peccaverim, vel etiam ista; accuso quod olim peccaverim. Respondetur, quod etsi speculativè videatur concedendum consequens, non tamen practicè: quia est contra totius Ecclesiæ consuetudinem; & hæc omnia docet Caspensis *ubi suprà*.

5. Observat tamen ex Bonacina, Possentius *in recoll. qu. mor. ver. confes. Sacr. n.*49. quod si peccata non habet mortalia, sed venialia tantùm, non sat est ut dicat in generali, se venialiter peccasse, peccatorum tacita specie; sed unicum explicet saltem oportet peccatum in specie, v. g. mendacii, vel furti, &c. dato ad venialium homo non teneatur confessionem: nam supposito es confiteri velit, saltem unum in speciali explicet oportet, suppressis aliis.

R E S O L. CIV.

An, ut quis integrè confiteatur veniale peccatum, possit explicare complicem? Ex part.11. tract.4. & Misc.4. Ref.41.

§.1. AFfirmativam sententiam cõtra Eminentiss. Card. Lugo tenet novissimè Pater Verricelli *in qu. mor. tract.*8. *quæst.*19. quia, ait ille, quilibet habet jus, ut sua venialia peccata integrè confiteatur: ergo licitè utitur jure suo, quamvis indè per accidens, sequatur infamia proximi,

2. Respondet Lugo *num.*397. hoc argumentum continet petitionem principii, & supponunt probandum, nam de hoc ipso est quæstio: An pœnitens habeat jus ad infamandum complicem, & per consequens an id faciens utatur jure suo:

3. Contra, tunc contineret petitionem principii: quando idem esset confiteri integrè, ac complicem infamare; sed ista diversa sunt, & separabilia; nam potest esse integra confessio sine infamia, quis ignotus, vel nota ejus perversitas Confessario; ergo rectè arguitur, habeo jus ad integrè confitendum ea qua confessione per accidens sequitur infamia complicis; ergo possum uti jure meo, non curando, sed permittendo, quod inde per accidens sequatur proximi infamia; sic communiter DD. docent: Mulierem posse uti jure suo, ne videatur in urbana domo exire, & permittere peccatum eam depereuntia; sic possum uti jure meo petendo Sacramentum à Parocho, & permittere peccatum ipsius, quem scio indignè ministraturum.

4. Probatur secundò, possum ob notabile lucrum temporale, ad quos jus habeo, manifestare occultissimum proximi peccatum: verbi gratia, frater meus instituit hæredem mulierem ab omnibus honestissimam putatam, possum manifestare occultum ejus concubinatum, ut secundùm jura, irrito testamento, consequatur hæreditatem; ergo ob lucrum spirituale integræ confessionis venialium, ad quam per se jus habeo, possum manifestare complicis peccatum.

5. Probatur tertiò, ad sublevandum animi dolorem injuria affectus, jus habeo, ut possim cum amicis conqueri, & manifestare proximi peccatum; ergo etiam ad purgandam animam, per integram venialium confessionem, possum complicem manifestare.

6. Verùm, his non obstantibus, ego puto in praxi non esse recedendum à sententia Eminentissimi Domini mei Cardinalis Lugo, quam etiam tuetur, & sequitur Leander *de Sacram. tom* 1. *tract.*3. *disp.*5. *quæst.*63. ubi quærit: An licitè possit pœnitens explicare complicem, quando id requiritur ad explicandum aliquod veniale, quod dat pro materia confessionis?

7. Et respondet, dicendum, quod non possit licitè (nisi alias ex confessione talis peccati, aliquod magnum bonum pœnitenti obveniret; vel ob petendum consilium, &c.) quia in hoc casu neque obligat integritas confessionis, nec Christi præceptum: nec ideò tenebitur confiteri bis idem peccatum: cùm nulla sit obligatio illud confitendi; ergo non potest inveniri causa, cur pœnitens possit denigrare complicis famam, ita graviter apud Confessarium, cùm tam facilè possit illam conservare.

8. Qui cum Lugo idem esse dicendum, affirmat, loquendo de peccato jam iterum ritè, & plenè confesso, quod scilicet nequeat pœnitens iterum apud alium Confessarium explicare cum novo detrimento gravi bonæ existimationis complicis; Secus verò dicendum de peccato mortali dubio; nam de hoc, idem ac de peccato mortali certo, affirmandum est.

R E S O L. CV.

An sola attritio in homine justo sit sufficiens ad remissionem peccatorum venialium extra Sacramentum Pœnitentiæ?

Et an ad remissionem venialium extra, & intra Sacramentum requiratur etiam propositum imposterum vitanda illa?

Unde, si quis confiteatur multa peccata venialia, an sufficiat ad validitatem Sacramenti, si doleat tantùm de aliquo cum proposito de cætero illud vitandi? Ex part.3. tract.4. Ref. 116. aliàs 117.

§.1. NEgativam sententiam docet Vasquez *in* 3. *part. tom.*4. *disp.*87. *art.*26. *dub.*1. *num.*6. quia peccatum quodlibet, etiam veniale, est aliquo modo contra Deum, quippe perversio aliqua, & recessus à Deo. Ergo extra Sacramentum veluti privilegium remitti non debet, nisi per Pœnitentiam, seu detestationem peccati conceptam propter Deum, seu per quam convertitur homo ad Deum, quæ est contritio.

2. Sed contrariam sententiam tenent Villalob. *in sum. to.*1. *tract.*9. *diffic.*16. *n.*5. Suar. *in* 3. *part. tom.*4. *disp.*11. *sect.*3. *n.*11. & Coninch *de Sacram. disp.*2. *dub.*14. *n.*124. ubi sic asserit: Probabilius est, ad remissionem peccati venialis etiam sine Sacramento in istis sufficere attritionem, & adducit multas rationes pro hac firmanda sententia.

3. Notandum est tamen hic obiter, quòd ad remissionem venialium extra, & intra Sacramentum requiritur etiam propositum imposterum vitandi illa. Verùm circa hoc dicendum est de venialibus, quod Doctores tradunt de mortalibus; unde sæpè fieri potest, ut licèt aliquis absolutum, & sufficiens propositum habeat, nihilominus timeat, vel etiam existimet, se non vitaturum omnia mortalia peccata, vel certum aliquod peccati genus; quia ante etiam voluntatis suæ inconstantiam expertus fuerat; & in hoc casu talis omninò est absolvendus, ut rectè notant Silvester *verb. Confessio*, 1. *quæst.*21. Lopez *in instruct. part.*1. *cap.*13. *quæs.*2. Navarrus *cap.*3. *num.*23. & *cap.*9. *n.*18. Sà *verb. absolutio*, *n.*12. Henriquez *lib.*4. *cap.*24. *num.*24. Coninch *de Sacrament. disput.*2. *dub.*3. *num.*19. Beja *part.*3. *cap.*9. & alii, quæ omnia procedunt etiam circa propositum vitandi venialia, quod quidem propositum in aliquibus tamen summopere differt à proposito vitandi mortalia, & præcipuè in hoc, quia sicut potest unum peccatum veniale remitti sine alio, ita etiam potest remitti existente actuali effectu erga alia. Unde si quis confiteatur multa peccata venialia, sufficit ad validitatem Sacramenti, si doleat tantùm de aliquo cum proposito illud de cætero vitandi. Et hæc omnia erunt multum plausibilia scrupulosis.

R E S O L. CVI.

An attritio extra Sacramentum Pœnitentiæ tollat peccata venialia in homine justo?

Et observatur non sufficere quamcunque attritionem, sed illam quæ oritur ex imperio Charitatis, aut illam, quæ talis est, ut fervore suo adæquet gravitatem talis peccati venialis.

Et an alia opera bona justi distincta à contritione, dilectione Dei, & attritione sufficiant ad remissionem venialium? Ex part.11. tract.5. & Miscell.5. Resol.31.

§.1. NEgativam sententiam tenet doctus P. Sfortia Pallavicin. *in suis assertionibus Theologicis lib.* 7. *cap.*20. *n.*212. ubi sic ait; Per attritionem, quæ Sacramentum præcedit, non delentur peccata venialia: nam alloqui, vel nunquam ex vi Sacramenti remitterentur; vel in Sacramento non esset necessaria illorum retractatio, quorum utrumque videtur esse contra sensum Ecclesiæ, & Fidelium. Certè Trid. *sess.*3. *c.*5. & universè definit peccata venialia esse materiam confessionis, tum *c.*1. tum *c.*4. requirit universè contritionem, quatenus est communis perfectè, & imperfectè tanquam partem essentialem hujus Sacramenti. Quo circa dicendum est tolli peccatum veniale formaliter, per retractationem, quæ sit quoad objectum, & specificationem, sed non per puram retractationem quoad exercitium. Ita ille; & ante illum Vasq. & alii quos citat Amic. *ubi sup. n.*24. quibus adde Hurt. *disp.*2. *diff.*16.

2. Sed ego adhæreo affirmativæ sententiæ, quam tuentur DD. quos alibi citavi, quibus nunc adde Dicastillum *de Sacram. tom.*2. *tract.*8. *disput.*2. *dub.*17. *num.*802. Dico igitur; quamcunque attritionem veram sufficere ad remissionem venialium de quibus attritio habetur.

3. Probatur hæc opinio ex eo, quod ille actus attritionis in homine justo, sit opus sanctum, & honestum, & meritorium, atque adeo sanctitas quædam per modum operationis. Præterea gratia, quæ datur, intuitu talis operis, est gratia

data

data intuitu retractationis peccati; ergo nihil deficit quominus peccatum illud censeatur sufficienter retractatum, ut remittatur.

4. Nec obstat argumentum Patris Pallavicini, quod ex nostra sententia sequeretur quod ex vi Sacramenti nunquam peccata venialia remitterentur: nam respondeo cum Suarez *disp.11. sect.3. n.18.* qui non putat ullum inconveniens, quod peccatum veniale; quando de illo fit confessio nunquam ita tollatur per absolutionem, quin sit jam prius expulsum per attritionem: satis enim putat, quod aliquando peccata venialia tollantur simul cum mortalibus in homine tantum attrito; nam hic effectus satis ostendit claves per se vim habere ad tollenda peccata venialia, quando dispositio pœnitentis per se sola non sufficit. Unde (inquit Suarius) accidentarium esse, quod in homine justo supponatur ablata per condignam satisfactionem, atque absolutionem: id enim non tollit veritatem formæ. Aliam responsionem adducit Dicastillus, & latè Amicus *suprà num.* 39.

5. Dicendum est itaque, peccatum veniale remitti per actum attritionis: quin addunt Suarez, & Coninch sufficere, ut hæc attritio sit virtualis inclusa in aliquo opere bono; facto cum intentione impetrandi remissionem peccati venialis; quia talis intentio impetrandi à Deo veniam, includit virtualem displicentiam peccatorum. Fundamentum est, quia minor pœnitentia requiritur ad remissionem venialis, quàm mortalis; alioquin nullum foret discrimen inter veniale, & mortale: ergo si contritio est necessaria ad remissionem mortalis extra Sacramentum, minor pœnitentia sufficiet ad remissionem venialis: ergo sufficit attritio etiam virtualis. Sed Amicus *in Curs. Theol. tom 8. disp.6. sect.3. n.28. 29. & 30.* probat ad remissionem peccatorum venialium extra Sacramentum non sufficere attritionem virtualem, sed requiri attritionem formalem.

6. Observandum est tamen hic, inter propositas sententias, mediam extare, scilicet non sufficere quamcumque attritionem, sed aliquam, illam scilicet, quæ oritur ex imperio charitatis, aut illam quæ talis sit, vi fervore suo adæquet gravitatem talis peccati venialis. Et hanc sententiam tenet Eminentissimus Lugo *de Pœnitent. disp 9. n.29. cum seqq.* Sed ea, quæ in ejus favorem adducit Cardinalis, refellit Dicastillus, *at supra n.412. cum seqq.*

7. Sed an alia opera bona justi distincta à contritione, dilectione Dei, & attritione sufficiant ad remissionem venialium?

8. Qui negant attritionem justi sufficere ad remissionem venialium, potiori ratione negabunt, alia opera, quæ non tam expressam retractationem continent, posse id præstare; ideò auctores relati pro parte negativa in præcedenti parte dubitationis, etiam in hac negant.

9. Verùm oppositam sententiam tuetur Dicastillus *num.* 416. qui citat Suarez, & cum eodem etiam sentit *nu.*418. quemlibet actum meritorium sufficere, dummodò ab operante referatur ad affectum obtinendi veniam peccati venialis: tunc enim ille actus sub ea intentione virtualem includit displicentiam venialis.

R E S O L. CVII.

An attritio sufficiat ad justificationem in Sacramento ex solo motivo timoris, & non amoris?

Et notatur, quod qui detestatur peccata ob ægritudinem, infamiam, nimiam paupertatem, prout à Deo infligi solent propter peccata, veram attritionem conciperet.

Et docetur, quod quando quis iterum confitetur peccata jam confessa, non est obligatus ad novum actum doloris, vel attritionis.

Et quod dispositus ante confessionem cum dolore peccatorum non indiget renovatione doloris, quando ea confitetur.

Et quid est sentiendum de illo, qui addit aliquod peccatum statim post absolutionem? Ex part.11. tractat.8. & Miscel.8. Res.43.

Ap. hoc lege doctr. Ref. & §§. qui assignati sunt infra in annot. prima, & secunda §. Notandum est, hujus Res.

§.1. NEgativam sententiam docet Pasqualig. *in Theol. mor. tom.2. disp.78. sect.2. num.6.* ubi ait enim: veram attritionem non posse provenire ex solo timore, sed debere provenire ex aliquo amore Dei. Probatur. Attritio, ut sit vera attritio debet excludere voluntatem peccandi, ut definit Trid. *sess. 14. c.4.* sed quando ea puro timore, & non ex amore Dei, non excludit; ergo. Minor probatur; voluntas peccandi non excluditur nisi per aversionem à peccato. Non potest autem quis averti à peccato, nisi aliquo pacto se convertat in Deum, & non potest se convertere nisi per amorem, ergo. Dices ex ibidem: id esse verùm de amore, quando displicet sola pœna; non autem quando displicet etiam peccatum. Contra peccatum non displicet, nisi sub ratione mali, atque adeo solum ratione boni; ex cujus amore oritur displicentia. Ergo quando displicet ex solo timore pœnæ, displicet solum ex amore boni creati, quo privat pœna: ergo ex amore, qui non rectificat voluntatem, tunc solum rectificetur, quando se convertit in Deum. Confirmatur: si peccatum displiceret ratione pœnæ damni, seu privationis visionis Beatæ, jam displiceret ratione amoris ultimi finis, atq; adeo attritio oriretur ex amore Dei. Ita Pasqualigus, qui pro hac sententia adducit Valent. Vasq. quibus ego addo Patrem Sfort. Pallavic. *in assert. Theol. lib.7. cap.12. n.144. cum seqq.* Nam ait ipse, videtur summariè incongruum, ut cùm Deus statuerit neque conferre habitum fidei adulto sine præcedenti actu fidei, neque spem sine præcedenti actu spei, velit tamen conferre charitatem sine præcedenti actu charitatis. Porro Trid. dicit, justificationem esse renovationem interioris hominis per voluntariam susceptionē gratiæ, & donorum, unde homo ex injusto fit justus, & ex inimico amicus; at non voluntariè fit amicus qui nullo modo amat. Et certè cùm ad amicitiam requiratur, ut alteri efficiamur in ratione finis, cui non potest esse dispositus ad amicitiam divinam, qui nullum talem effectum habet erga Deum, sanè in peccato præcipua malitia, quam agnoscunt S. Thomas, & cæteri Scholastici, est aversio à Deo in ratione finis, cui sub qua ratione ipse est optimus, & magis meretur amorem quàm sub quacumque alia ratione, hoc est quatenus est bonus nobis: ergo peccatum non debuit deleri, nisi per oppositam conversionem ad eundem Deum, tanquam ad finem cui, ac proinde per actum amoris.

4. Confirmatur hæc ratio, quis enim putaret congruè dispositum ad impetrandam non solùm veniam, sed amicitiam Principis ejus offensorem, qui sic peteret veniam, displicet mihi quod te offenderim, eo quod metuam à te puniri. Cæterùm de tua displicentia, & de tua aversione gratia sui nullum affectum habeo? Porro sub hac forma se offerret Deo quicumque peccator in confessione, qui pœniteret ex solo motivo metus.

3. Ideò Concilium Tridentinum docet quidem *sess.14. c.4. & can.5.* Attritionem quæ disponit ad justificationem in Sacramento communiter concipi ex terrore pœnarum, sed nunquam dixit eam posse esse ex hoc tantùm motivo. Imò cùm afferat exemplum Ninivitarum, à quibus improbabile est impetratam esse justificationem sine ullo charitatis affectu; patet Concil. loqui non tam de ipso affectu attritionis formali, quàm de illo primo motivo per quod incipimus disponi ad attritionem: in qua tamen aliud perfectius motivum includatur. Hæc Pallavicinus qui postea *nu.* 150. subdit neque ex hac doctrina requirente motivum amoris ad attritionem in Sacramento requisitam redditur, aut difficilis, aut valde incertus valor confessionum, quæ communiter fiunt bona fide à Christianis. Id enim si sequeretur, potiùs à nostra sententia recederemus. Nil quippè nobis adeò compertum in istis quæstionibus quàm spectare ad generalem providentiam Dei Redemptoris, ut pharmaca ab eo instituta pro reparatione nostræ naturæ prosint communiter illis a quibus bona fide usurpantur, nec ullus qui damnatur possit obtendere probabilem ignorantiam, ratione cujus non adhibuerit media necessaria ad animæ sanitatem. Cæterum negamus prædictam sequelam; quis enim est qui seriò concipiens Deum, cujus nomine intelligimus eos summè bonum, & summè nobis beneficum, ad eumque confugiens, tanquam ad justitiæ, & misericordiæ fontem & paratum reconciliare sibi suos inimicos, eosque in filios adoptare, non excitetur ad aliquem amorem ipsius, ac proinde ad aliquam displicentiam quod tantam bonitatem offenderit? Ac simul cum hoc affectu ille qui accedit ad confessionem detestatus peccata præterita, & futura ex nocumentis quæ afferunt; ergo præfert amicitiam Dei omnibus oppositis tam præteritis, quàm futuris. Ita ille. Cui adde Henriquez *lib.4. cap.26. lit. B.* cum Silvio *in 3. part. D. Thom. supplem. quæst.5. art.3. partit.7.* docet Leander eam solùm attritionem sufficere quæ includat etiam aliqualem, licèt debilem dilectionem Dei super omnia.

4. Sed contrariam sententiam tenet Joannes Præpositus *in 3. part. Divi Thomæ quæst.76. art.2. dub.11. num.71.* asserit enim attritionem sufficere quod aliquo modo respiciat eum quatenus potest infligere pœnas. Itaque sufficit ut attritio sit ex puro timore, idem docet Joseph Augustinus *in brevi notitia de Sacrament. pœnit. num.17.* Gaspar Hurtadus *de pœnit. disp.6. diffic.5.* Hieronymus Llamas *in Exodo par.2. c.2. §.1.* Abellus *in medulla Theologia tom.2. cap.5. sect.8.* Ysambert. *tom.2. de Sacrament. pœnitent. disp. 12. art. 1.* Unde ex Fagundez, Pater Tamburinus *opusc. de confess. cap. 1. §.6. num.56.* docet, actum attritionis esse hujusmodi: Pœnitet me de meis peccatis, quia per illa Deus me beatitudine pri-

privare potest, vel multis malis temporalibus, vel æternis affligere, vel quis per illa anima mea coram Dei oculis deturbatur, & propono emendationem in futurum, & Amicus *in cur. Theolog. tom. 8. disp. 3. sect. 4. num. 63.* sic ait; Omnis contritio progignitur ex timore filiali erga Deum, non autem attritio, quæ esse potest ex timore servili.

5. Et quidem nominatim contra Sylvium, *ubi suprà*, Insurgit Eminentissimus Cardinalis de Lugo *de Sacram. pænit. disput. 5. sect. 9. num. 133.* ubi sic ait; Tota ergo difficultas hujus rei est in distinguenda attritione à contritione perfecta, quidam enim eam distinguunt per minorem intentionem, vel durationem: alii per acceptationem divinam; alii ex eo, quod idem actus prout informatur à gratia sit attritio, quæ omnia benè impugnat Suarez *ubi suprà*, qui cum communi Theologorum docet distingui hos duos actus penes ordinem ad motiva diversa; nam contritio est dolor de peccatis propter Deum summè dilectum: attritio verò est dolor propter alia motiva, quod ex supradictis facilè constat.

6. Sed quæ sunt hæc motiva attritionis, communiter reducuntur ad duo capita, scilicet ad metum gehennæ, & pœnarum, & ad turpitudinem peccati; Nam hæc duo expressit Tridentinum *ubi suprà*, agens de motivo propter quod communiter concipitur attritio. Et quidem omnia motiva facilè ad hæc duo possunt reduci: Nam desiderium beatitudinis, vel aliorum donorum videtur comprehendi sub timore gehennæ, & pœnarum; idem enim esse videtur timere carentiam alicujus boni, ac desiderare illud. Deinde quæcunque alia malitia propter quam detestemur peccatum, videtur comprehendi in turpitudine peccati, omnis ergo attritio est propter metum pœnarum, vel propter peccati turpitudinem.

7. Huic communi doctrinæ se opponit iterum Franciscus Sylvius *quæst. 1. supplem. art. 3.* ubi docet, eam solùm attritionem sufficere cum Sacramento, quæ includat etiam dilectionem Dei super omnia, licet debilem, & imperfectam, quam dicit cum Sacramento, quando ejus susceptionem excludit necessitas. Hæc tamen sententia est contra omnes Theologos, & contra Tridentinum *ubi suprà*, nam ibi apertè dicitur, attritionem de qua agebatur, & de qua dicitur sufficere cum Sacramento, hanc ipsam non sufficere sine Sacramento; hæc enim sunt verba Concilii: *Et quamvis sine Sacramento pænitentiæ de se ad justificationem perducere peccatorem nequeat*: Tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. Condistinguit ergo Concilium attritionem, quæ sufficit solùm cum Sacramento, ab ea dispositione, quæ sufficit sine Sacramento. Nunc ergo inquiro ab illo Auctore, de qua dispositione loquatur. Cùm petit amorem Dei super omnia. Si enim loquitur de dilectione imperfecta, quæ non sufficit sine Sacramento; malè concedit posse in casu necessitatis justificare sine Sacramento. Si verò loquitur de dilectione perfecta, falsò dicit hanc semper requiri cum Sacramento: Hæc enim etiam extra Sacramentum sufficit: Et Concilium apertè docet, aliquam dispositionem, quæ nunquam sine Sacramento sufficit, sufficere cum Sacramento. In quocunque ergo sensu loquitur contra Tridentinum. Ita Lugo, qui postea alia pulchra affert ad hanc sententiam firmandam, quam etiam nominatim contra Sylvium tenet Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disput. 3. quæst. 12.* ubi sic ait: eam solùm attritionem sufficere, quæ includat etiam aliqualem licet debilem dilectionem Dei super omnia. An attritio habita ob metum solùm gehennæ, & pœnarum, vel ob turpitudinem peccati sufficiat ad recipiendum effectum Sacramentum Pœnitentiæ. Negat Sylvius, sed certissimè respondeo eam solùm sufficere adhuc nulla intercedente dilectione Dei super omnia, quia id expressè docet Concilium Trident. *sess. 14. c. 5.* & universi Theologi. Unde opinio Sylvii plusquam improbabilis censenda est. Et satis sit circa præsentem difficultatem Doctorum opiniones adduxisse.

Sup. his lege doctrinā §. 1. Resol. seq. & sup. in Resol. 93. § ul. per tot. & superius in 1. in Resol. 90. § ult.

8. Notandum est tamen obiter, quod qui detestaretur ex Granado peccata ob ægritudinem, infamiam, nimiam paupertatem prout à Deo infligi solent, propter peccata, veram attritionem conciperet; cujus tamen objectum formale non erunt prædictæ pœnæ; quippe, quæ sunt aliquod malum; sed bona illis opposita nempè salus, honor, divitiæ, non utcunque considerata, sed quatenus Deus ea largitur in præmium virtutis, & prout ad beatitudinem conducere possunt, & interdum solent, & hæc omnia docet Cardinalis Lugo *ubi suprà num. 140.* Granadus *in 3. part. controv. 7. tr. 2. disp. 8. sect. 1. n. 5.* Leander *de Sacrament. tom. 1. tra. 5. disput. 6. quæst. 14.* qui citat Hurtadum, Coninch, Ochagaviam, Suarez, & Llama; quibus adde Tamburinum *opusc. de confess. cap. 1. §. 4. n. 11.* Reginaldum *tom. 1. lib. 8. num. 4.* & Varinum *in scrut. Gregor. part. 1. regul. 4.* Josephum Augustinum *in brevi notitia de Sacram. n. 57.* & tandem Lessius *in 3. part. D. Thom. quæst. 1. quid sit contritio, dub. 5. n. 18.* sic ait: Dico quintò, an prima species attritionis, cum Sacramento sufficiat, non est certum; satis tamen probabile est sufficere: tenet Sotus *disp. 18. quæst. 3. art. 3.* quod intellige, si malum illud temporale propter quod dolet, apprehendatur, tanquam à Deo infligendum, secus verò si apprehendatur ut malum merè humanum. Probatur exemplo Ninivitarum, quorum pœnitentia laudatur à Domino, & tamen timore eversionis urbis, & mortis temporalis pœnitentiam egerunt, ergo si quis cum tali pœnitentia accederet ad Sacramentum, consequeretur fructum Sacramenti. Confirmatur; quia hic dolor sequitur ex fide providentiæ, & Justitiæ divinæ, & ex timore Dei tanquam ultoris peccatorum. Ita ille. Et tandem hic obiter pro consolatione aliquorum apponam verba Patris Remigii *in pract. confess. tr. 5. c. 5. §. 14. n. 9.* ubi meritatò sic afferit: Quando uno se confiesa solo de pecados ya confessados, no está obligado à hazer particular acto de contricion, ò atricion, para ser absuelto; Porque por el mismo caso que repite la confession, repite tambien la contricion y dolor de los pecados ya confessados, con que se abre puerta à sossegar à muchas personas de temerosa conciencia, que se confiessan à menudo, y de los mismos pecados, y nunca acaban de creer, que tienen dolor de sus culpas. Finalmente el que se dispuso para confessarse y tuvo dolor de sus peccados, no necessita de renovarle en la misma confession, porque permanece actualmente el dolor quando el penitente no le retrata.

Sup. hoc in Resol. seq. §. 1. & in §. 2. & 3. per generalitatem.

Sup. hoc sup. in Resol. 93 §. idem, & in aliis eius not. & melius, & magis lucè in Resol. sq. & in aliis ejus not.

Sup. hoc sup. in Resol. 94 & in aliis ejus annot.

9. Lo mismo se dize del, que buelve à confessarse de otro pecado, en acabando de recibir la absolution, y lo suelen assi practicar los confessores; quando confiessan à los enfermos que estan de peligro, que no da lugar para larga confession. Ita ille. Sed in istis casibus melius erit quod pœnitens renovet dolorem.

Sup. hoc sup. in Resol. 93 § Nota hic, & in aliis ejus not.

R E S O L. CVIII.

An ad Sacramentum Pænitentiæ sufficiat attriti de peccatis ob malum temporale, &c. ubi plura de attritione?

Et an attritio ad Sacramentum Pænitentiæ sufficiens non debeat esse existimata contritio?

Et notatur, quod non est necessarium, ut attritio ad Sacramentum Pænitentiæ requisita antecedat confessionem, sed sufficit, quod antecedat absolutionem.

Et an ad effectum Sacramenti Pænitentiæ sit necessaria attritio omnium venialium?

Idem est quoad dolorem de mortalibus antea legitimè confessis.

Et an sit habenda attritio, vel contritio de peccatis oblivioni traditis? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Resol. 193.

§. 1. OB infamiam, v. gr. vel ob nocumentum salutis, vel ob pœnam, sive pecuniariam, sive corporalem, quæ peccator damnatus est, vel damnandus à judice humano, vel ob similia. Et negativè respondet Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 92. art. 1. dub. 3.* Suarez *disp. 20. sect. 2.* & alii, quibus adde Sylvium *in 3. part. supplem. D. Thomæ quæst. 1. art. 3 in fine*, alioquin sequeretur quòd solis naturæ viribus posset peccator sufficienter se disponere ad Sacramentum, & Sacramenti effectum.

Sup. hoc primo doct. circa finem in Resol. 1. not. seq. & in eodem §. ad medium, & in Resol. 34 §. ult.

2. Mihi verò contraria sententia modo, quo infrà, explicanda, etiam probabilis videtur, quam docet Ægidius de Coninch, & Petrus de Ochagavia, quos citat, & sequitur Gaspar Hurtadus *de Sacrament. disput. 6. de pænitentia, diffic. 5.* ubi sic ait: Aliqui docent, & meritò, attritionem, & dolorem peccatorum ob malum temporale cum respectu ad Deum, à quo immissum, aut immittendum est in pœnam, id est, dolorem de peccato, quia Deus ob illud immisit, aut imminet dictum malum (ut verè fieri potest, quia quodcumque malum, quod non sit culpæ, à Deo immittitur) sufficere ad effectum Sacramenti Pœnitentiæ; non verò ob malum temporale, ut aliunde eveniens, vel eventurum absque respectu ad Deum. Ratio prioris partis est, quia dolor ob malum temporale modo dicto respiciens Deum (qua ratione quodammodo est æternum, & ad alteram vitam pertinens) ex se non solùm honestas, sed etiam habet motivum, quod tantùm est ad dolendum de peccato, & non ad dolendum de bono opere, & excludit affectum peccandi, quia Deus etiam ob malo ponit peccatum, & non opus bonum. Et confirmatur hæc ratio, quia dolor iste, ut sic, oritur ex displicentia, aut ex metu pœnarum divinarum, quem Tridentinum supponit sufficere ad effectum hujus Sacramenti. Ratio verò superioris partis est, quia dolor ob malum temporale, ut non respiciens Deum ut puniturum, sed aliunde proveniens, quamvis possit esse honestus, habet tamen motivum, quod potest esse ad dolendum de bono opere; quia etiam opus bonum potest esse occasio talis mali, & ob id & se non exclu-

Sup. hoc in Resol. præterita, §. Notandum est, & suprà in Resol. 93 §. ult. per tot. & superius in n. 1. in Resol. 90. ex doctr. §. 1. ante medium, & sequenti in §. ult.

excludit effectum peccandi, quod Tridentinum requirit in dolore, ut sufficienter disponat ad gratiam hujus Sacramenti. Ita Hurtado.

Sup. hoc sup. in 1.3. Resol. 30. §. 2. vera mod. a conf. Et fundamento.

3. Notandum est tamen hic obiter. Primò contra Sotum *in 4. distinct.* 18. *quæst.* 3. *art.* 2. Bellet. *de potest. Ecclesiæ, qu.* 2. & Cordubam *in Quæstionario Theologico quæst.* 2. quòd attritio ad Sacramentum Pœnitentiæ sufficiens, non debet esse existimat contritio. Ita Paludanus *in 4. dist.* 19. *quæst.* 1. *art.* 2. Vasquez *ubi suprà*, *dub.* 2. Coninch *de Sacram. quæst.* 62. *art.* 1. *dub.* 2. & alii communiter.

4. Notandum secundò contra Petrum de Ochagavia *de Sacram. tract. de pœnitentia*, *quæst* 18. & contra Coninch à me * alibi citatum, non esse necessarium, quòd attritio ad Sacramentum Pœnitentiæ requisita, præsupponatur, & antecedat confessionem; sed sufficere, quòd antecedat absolutionem, etiam si tempore aliquo post confessionem eliciatur. Ita Hurtado *loco cit. difficult.* 10. & ego latiùs alibi.

*Alibi sup. in Res. 96. & 97. in alio §. earum saepe.

5. Nota tertiò ad effectum Sacramenti Pœnitentiæ non esse necessariam attritionem omnium venialium, etiamsi eorum fiat tantùm confessio; quia in hoc casu sufficit dolor aliquorum, imò unius tantùm, quia unum peccatum veniale potest remitti sine alio. Et idem dicendum est quoad dolorem de mortalibus antea legitimè confessis. Ita Hurtado *loco cit. diffic.* 7. & ego alibi.

6. Sed si quæras hic incidenter, an habenda sit attritio, vel contritio de peccatis oblivionis traditis? Respondeo affirmativè. Primò si pœnitens se generatim peccasse meminerit, sed quæ, vel qualia peccata sit oblitus. Aliud erit si nec in genere se peccasse meminerit nisi fortè à multo tempore confessus non sit, & memoriæ diffidens ob fragilitatem se peccasse metuat, hoc enim in casu ipsum in genere conteri debet, non sub conditione, sed sub præsumptione probabili; quæ interdum generat tantum dolorem, quantum certitudo peccati. Secundò, si post habitam contritionem de peccatis recogitatis occurrat aliud peccatum, quod priùs in memoriam non venit, tunc de eo contritio, vel attritio habenda erit; quia formalis pœnitentia de omnibus peccatis per se habenda est; contritio autem, quæ hic præcessisse supponitur, non fuit, nisi virtualis respectu peccati oblivioni traditi; ergo manet obligatio ad formalem ejus pœnitentiam, cujus in illa virtuali votum continebatur. Et hæc omnia docet Guillelmus Mercerus *de Sacrament. in supplem. 3. part. D. Thomæ quæst.* 2. *art.* 3.

R E S O L. CIX.

An aliquis accedat ad confessionem sufficienter attritus absque alio formali proposito non peccandi de cætero recipiat gratiam, & confessio sit valida?

Et docetur, ut quis habeat propositum vitandi peccatum futurum non requiri, ut positivè judicet se constanter evitaturum peccata etiam mortalia, sed quod in præsenti verè proponat, quantum in se est, illa vitare? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Resol. 66.

§. 1. DE hoc novissimè interrogatus respondi affirmativam sententiam docere Jacobum Granado *in 3. part. de Sacrament. controv.* 7. *tract.* 10. *disp.* 3. *sect.* 1. *n.* 6. ubi sic ait: Verùm Pœnitentiæ Sacramentum constare non potest sine dolore peccatorum, & quoniam qui dolet se aliquid fecisse, consequenter statuit in futurum præcavere, pertinet etiam ad essentiam pœnitentiæ istud propositum, quòd licèt formaliter, ac proinde distinctum à dolore requiratur ad contritionem, ad attritionem existimo sufficere virtuale, quale intrinsecè clauditur in dolore, quia Tridentinum non requirit formale, dum de illa tractat, nec est sufficiens motivum ad id asserendum. Quare qui ex animo dolet de peccatis propter pœnas inferni, sufficienter dispositus accedit ad Sacramentum Pœnitentiæ absque alio proposito formali non peccandi de cætero, quamvis consilium optimum sit non accedere sine illo. Ita Granado; sed an probabiliter, alii judicent. Vide Tannerum *tom.* 4. *disp.* 6. *dub.* 4. *num.* 83. & 84.

2. Advertendum est tamen pro praxi, ad hoc ut quis habeat propositum vitandi peccata in futurum, non requiri, ut positivè judicet se constanter evitaturum peccata etiam mortalia, sed quòd in præsenti verè proponat, quantum in se est, illa vitare, qui actus, ut patet, haberi potest cum judicio probabili, quòd quis reincidet in peccata. Unde peccator, qui propter consuetudinem vix sperat se non lapsurum rursum in eadem peccata, potest legitimè disponi ob absolutionem obtinendam, quod est notandum à Confessario. Et ita docet Joan. Præpositus *in 3. part. D. Thom. quæst.* 86. *art.* 1. *dub.* 6. *num.* 45.

Diana Coord. Tom. I.

R E S O L. CX.

An ad effectum Sacramenti sufficiat implicitum propositum de cætero non peccandi, quod in ipsa detestatione peccati virtualiter continetur? Ex part. 3. tract. 4. Res. 119.

§. 1. NEgativam sententiam docet Sotus *in 4. distinct.* 15. *quæst.* 1. *art.* 2. & *disp.* 77. *quæst.* 2. *art.* 1. & *lib.* 2. *de natura & gratia, cap.* 14. Cano *relect. de pœnit. part.* 1. Bellarminus *lib.* 2. *de pœnit. cap.* 6. & 7. & alii, quia Concilium Tridentinum *sess.* 6. *cap.* 6. hoc propositum requirit distinctum ab amore Dei.

2. Sed contrariam sententiam probabilem esse puto, quam tuentur Vega *lib.* 3. *in Concil. Tridentin. cap.* 21. Petrus Soto *de pœnit. lect.* 17. Major, & Almaynus *in 4. sent. dist.* 14. *quæst.* 1. cum aliis; & ratio est, quia uno simplici actu detestationis peccatorum ex motivo supernaturali, homo sufficienter disponitur ad justificationem, & tamen fieri potest, ut de vita imposterum instituenda, aut peccatis evitandis nihil cogitet. Ergo Adverti tamen Villalobos *in sum. tom.* 2. *tract.* 9. *difficult.* 19. *n.* 8. quòd [quando el penitente se acuerda de los pecados futuros, tiene obligacion de tener proposito actual de evitarlos, que de otra manera le tendrá virtual, mas quando por la tristeza y dolor de los pecados no se acuerda de los futuros, esto basta, como le basto à David.

3. Ex quibus Layman *in Theol. moral. lib.* 5. *tract.* 6. *cap.* 4. *num.* 6. conciliat DD. citatos, quorum aliqui ad justificationem peccatoris formale propositum vitandi peccata requirunt, alii verò implicitum in ipsa peccatorum detestatione inclusum sufficere ajunt. Hinc Franciscus Sylvius *in addit. ad 3. part. quæst.* 1. *quæritur* 1. sic asserit: Si quis occupatus, vel in examinanda sua conscientia, vel in detestanda vita præterita, vel in imploranda Dei misericordia, & petenda venia, vel in excitando se ad amorem Dei, & dolorem de ipsius offensa, non cogitet actu, dicens intra seipsum: Volo abstinere à peccatis, sed bona fide eat ad confessionem, ibique se accusans veniam petat, verè est contritus, talique ejus confessio est bona, quia in dicto examine peccatorum, & petitione veniæ à Deo, includitur sufficiens propositum non peccandi de cætero. Ita Sylvius, & ego. Unde Confessarius ex supradictis sedabit multos aliquorum dubitantium, si habuerint cum detestatione peccatorum formale propositum, illa de cætero vitandi.

R E S O L. CXI.

An propositum non peccandi de cætero expressum, & formale sit necessarium confitenti in articulo mortis? Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Res. 34.

§. 1. CUi non occurret is casus? Et ad illum negativè respondet Pater Suarez *in 3. part. tom.* 4. *disp.* 4. *sect.* 3. *n.* 4. ubi sic ait: Deinde observo, hoc videri intelligendum regulariter, quando reliquum est aliquod tempus præsentis vitæ: nam si homo in ipso mortis articulo pœnitentiam agat, non est, quòd de proposito vitæ futuræ sollicitus sit: nec enim obligandus est ad habendum illud propositum sub conditione, si vixero; tum quia hi actus conditionales circa futura, per se absolutè loquendo non sunt necessarii ad salutem, tum etiam quia fieri potest, ut vita futura jam sit desperata moraliter, & ideò nulla ratio postulat, ut talis actus sit tunc simpliciter necessarius. Et hoc etiam confirmat usus: nam si hominem damnatum ad mortem exhortemur ad pœnitentiam, non multum curamus de futuris actibus in præsenti vita; sed de dolore præteritorum; quia licèt aliquantulum vitæ supersit, moraliter tamen quasi nihil reputatur: nam quod parum distat, distare videtur, & perseverando eo tempore in dolore, & detestatione vitæ præteritæ, satis proponitur observantia mandatorum pro eo brevi tempore. Ita Suarez.

2. Sed adversùs illum insurgit Tannerus *tom.* 4. *disput.* 4. *quæst.* 6. *num.* 16. quia inquit, non video, quomodo hoc probetur, cum semper quandiu homo vivit, peccare possit, ipsum etiam propositum tale pertineat aliquo modo ad resarciendam injuriam.

3. Verùm sententiam Suarez sequitur Fagundez *in præcept.* 2. *Ecclesiast. lib.* 2. *c.* 3. *n.* 13. ubi sic asserit. In nonnullis casibus per accidens sufficit propositum virtuale inclusum in ipsa detestatione peccatorum, ut verbi gratia, in articulo mortis, quando quis omninò est in extremo vitæ articulo, vel quando de ejus vita desperatur, vel est condemnatus ad mortem: nec enim videtur necessarium habere hujusmodi formale propositum cavendi de cætero peccata in

futurum. Sufficit enim in hoc casu propositum virtuale inclusum in perfecta detestatione peccatorum. Ita Fagundez.

4. Sed melius dicendum putat Joannes Vviggers *de Sacrament. in supplement. ad 3. part. quæst.1. art. 2. n.7.* quòd in isto articulo, si cogitatio de vita instituenda in futurum non occurrat, possit sufficere sæpiùs virtuale propositum; quod in seris peccatorum commissorum detestatione includitur: quia animus non jam versatur in cogitationibus de modo vivendi de cætero, quia de vita quasi desperat: & sic per inadvertentiam excusatur à proposito explicito formando. Hæc Vviggers.

5. Sed circa præsentem quæstionem ne deleras videre Doctores, quos ego citavi *in part. 3. tract. 4. res.* 119.

6. Nec deseram hic adducere opinionem Patris Lugo *de Sacrament. Panit. disp. 14. sect. 5*, ubi postquam adduxit diversas sententias circa præsentem quæstionem sic ait. Ego distinguendum existimo: aliquando enim dolor est talis, in quo virtualiter includitur propositum requisitum, & tunc non exigitur ad valorem Sacramenti aliud propositum formale: aliquando verò dolor non includit tale propositum, & requiritur propositum universale præter dolorem. Potest enim dolor esse non ex motivo universali, sed speciali, propter quod pœnitens dolet de peccatis illis, quæ confitetur: & quidem hic dolor nec virtualiter continet propositum universale non peccandi de cætero, sed ad summum continet propositum non committendi illa peccata, de quibus homo dolet; Alius verò est dolor de peccatis ex motivo aliquo universali comprehendente omnia peccata mortalia, ut si doleat homo propter offensam gravem Dei, propter irreverentiam Dei, propter pœnas inferni, & carentiam beatitudinis, quæ correspondet omni peccato mortali: & quidem hic dolor virtualiter falsem continet propositum non peccandi mortaliter de cætero. Quando ergo dolor est prioris generis, requiritur propositum universale, cùm in ipso actu doloris non contineatur: quando verò dolor est posterioris generis, ipse dolor sufficit ad valorem Sacramenti, cùm in se contineat virtualiter tale propositum universale. Impossibile enim est, quòd aliquis doleat efficaciter de furto, verbi gratia, præcisè, quia est offensa gravis Dei, & quòd simul velit offendere Deum graviter alio peccato diverso, quia per priorem verò vult offensam gravem Dei ad vitandam jacturam alterius boni inferioris: quæ esset contradictio; ergo ille prior actus implicitè extenditur ad vitanda omnia peccata mortalia, quæ sunt graves offensæ Dei. Hucusque Pater Lugo. Consulendi tamen sunt Pœnitentes etiam in articulo mortis, ut expressum, & formale propositum habeant de cætero non peccandi.

R E S O L. CXII.

Cùm quis omisit aliqua peccata in confessione ex ignorantia invincibili oblitus, in qua oblivione peccavit lethaliter, nimirum, quia non adhibuit diligentiam necessariam in examinanda conscientia, quæritur, an talis confessio fuerit invalida, & ideo iteranda?

Et resolutio hujus quæstionis pendet ex illa, an detur confessio valida quantum ad substantiam, ita ut non teneatur homo confiteri eadem peccata, atque adeo sit verum Sacramentum Confessionis, & nihilominus, quod sit confessio informis, idest non conferens gratiam; sicut est verus Baptismus informis in illo, qui baptizatur cum intentione peccandi?

Et in §. ultimo hujus resolutionis datur Regula ad cognoscendum, quando præparatio ad confessionem fuerit sufficiens ad validitatem confessionis. Ex part. 2. tract. 17. & Miscell. 3. Res. 31.

§. 1. RESolutio hujus casus pendet ex illa quæstione, an detur confessio valida quantum ad substantiam, ita ut teneatur homo confiteri eadem peccata, atque adeò sit verum Sacramentum confessionis, & nihilominus, quòd sit confessio informis, id est, non conferens gratiam; sicuti est verus Baptismus informis in illo, qui baptizatur, cum intentione peccandi? Partem negativam tuentur Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 92. art. 2. & 3.* Coninch *de Sacrament. disput. 4. dub. 5. num. 40. & dub. 11. n. 71.* & Suarez *in 3 part. tom. 4.* cum aliis. Ratio est, quia in tali casu, vel pœnitens confitetur sua peccata sufficienter, & est sufficienter dispositus, vel non. Si dicatur primum, confessio erit formata; si verò dicatur secundum, nulla est confessio: nam ipsa dispositio est in hac parte pars substantialis Sacramenti. Ergo non potest dari confessio informis. Si respondeas quod talis pœnitens non est sufficienter dispositus, non tamen cognoscit illam suam dispositionem: contra hanc responsionem sit secundum argumentum. Vel talis ignorantia est vincibilis, vel invincibilis: si est invincibilis, excusatur omninò à peccato, & sic talis confessio erit formata; si est vincibilis talis ignorantia, est peccatum mortale. Ergo non potest efficere, ut Sacramentum sit validum. Hæc sententia est probabilis.

2. Sed contraria, communiter recepta in schola D. Thomæ, probabilia etiam mihi videtur, quam, relictis veteribus, sequuntur Sotus *in 4. dist. 18. q. 3. art. 2. & 3.* Canus *in relect. de pænit. p. 5.* Cajet. *in 1. tom. opusc. tract. 5. q. 5.* & novissimè Joan. de la Cruz *in direct. consc. p. 2. de Sacram. Pænit. qu. 3. dub. 9. concl. 2.* Pet. Fay *in add. ad 3. part. qu. 9. art. 1. disput. 1.* Simplicianus Mutinua *in sua Theologia morali de Sacram. pænit. q. 30.* Nugn. *in 3. part. to. 2. q. 9. art. 2. fol. mihi* 303. & Pet. de Ledesma *in sum. tom. 1. tract. de Sacram. pænit. cap. 13. concl. 6. fol. mihi* 310. Martinus de Ledesma *2. p. 4. qu 8 art. 1. dub 3.* Covar. *in cap. Alma mater p. 1. §. 4. n. 13.* & alii. Probatur, quia sicut Baptismus, & alia Sacramenta verè accipi possunt integra secundùm essentiam, absque fructu gratiæ propter pravam dispositionem suscipientis. Ergo ita & Sacramentum Pœnitentiæ.

3. Ad argumenta in contrarium, & præcipuè ad secundum, ex quo pendet solutio primi, respondetur ignorantiam non posse esse rationem formalem, ut conficiatur Sacramentum, posse tamen esse conditionem requisitam. Ex hoc non habet in quantum ipsa ignorantia est peccatum, sed in quantum tollit peccatum majus, scilicet peccatum ex certa scientia, quod non solùm opponitur gratiæ, sed etiam substantiæ hujus Sacramenti, His ita prælibatis, respondeo ad propositam dubitationem negativè: nam ex defectu integritatis contra Vasq. & Suarez *ubi suprà*, potest dari Sacramentum informe, sed validum, sic Nugnus, & Ledesma *loc. cit.* Et casus erit, quando pœnitens habet sufficientem dolorem, & confitetur omnia peccata, quæ occurrunt memoriæ, ad quod fecit aliqualem diligentiam, sed non ita, ut tota quanta necessaria erat, sed pœnitens ex illa ignorantia mortaliter culpabili, judicavit talem diligentiam sufficientem esse. Licet igitur hæc confessio sit sacrilega, quia scilicet in illa peccas pœnitens mortaliter, tamen valida est, quantum ad substantiam, itaut non sit iteranda, & non teneatur penitens eadem peccata iterum confiteri.

4. Ex hac doctrina recepta, ut dixi, communiter à Thomistis, possunt Confessarii non rarò excusare pœnitentes ab onere reiterandi confessiones. Regula verò ad cognoscendum, quando præparatio fuerit sufficiens ad validitatem confessionis iterandæ, vel non iterandæ, hæc est. Si post confessionem plura peccata occurrant memoriæ, quàm in confessione explicata sint, non fuit diligentia sufficiens. Si autem occurrant aliqua peccata multò pauciora, quàm confessa, credendum est, quòd fuit diligentia sufficiens, & à fortiori fuit sufficiens, ut confessio esset valida; unde in similibus casibus non est homo obligatus ad iterandam confessionem; sed debet se accusare de illis peccatis non confessis, & de negligentia saltem ad cautelam. Hæc Nugnus *ubi suprà*, quæ Confessariis ad tollendos scrupulos multum plausibilia futura esse confido; & est sententia communis Patrum Dominicanorum.

R E S O L. CXIII.

An detur confessio valida, sed informis non solùm respectu examinis, sed etiam respectu doloris? Ex part. 3. tract. 4. Res. 65.

§. 1. REgativam sententiam docet novissimè doctus Turrian. *de Sacram. pænit. disp. 28. dub. 2.* Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. cap. 9. num. 2.* & alii, quos adduxi *in ref. 31. to. miscellan.*

2. Sed affirmativam sententiam (ut ibi adnotavi) docet communiter schola D. Thomæ, & præter decem Doctores ibi citatus, tenet etiam hanc opinionem ex Theologis Societatis Jesu P. Henriq. *in sum. lib. 5. c. 11. n. 1.* ubi sic asserit. Integra per se, & ea intentione dicitur illa confessio, (& conjuncta absolutioni non est iteranda) quando resultat verum Sacramentum informe (nempè quòd ob aliquod impedimentum frustratur fructu gratiæ) ut si ex ignorantia accessit bona fidea. Quidam tamen falsò negant dari Sacramentum Pœnitentiæ informe. Est ergo verum Sacramentum, primò quando penitens integrè confitetur cum aliquo formali dolore, & proposito excludente voluntatem peccandi, & tamen non habes dispositionem primæ gratiæ à Christo institutam. Nec impeditur veritas Sacramenti, si insufficiens sit dolor, ex mortali negligentia, aut ignorantia quadam culpabili; nam concurrunt omnia ad veritatem Sacramenti requisita. Secundò, si quis ex negligentia, & ignorantia culpabili oblitus est quorundam mortalium, ut si multis peccatis, & variis negotiis irretitus, conscientiæ suæ latebras accuratè non perquisivit, & tamen in animo habuit facere integram confessionem. Hæc omnia Henriquez. Unde minimè dubitandum est hanc sententiam probabilissimã

esse

esse in praxi, & ideò possuot Confessarii excusare pœnitentes a reiteratione coufessionis, quando fuerit informis ex defectu doloris, vel examinis. O quam suave, & leve est jugum Domini!

R E S O L. CXIV.

An confessio facta ex fine veniali sit valida? Ex part. 4. tract. 4. & Miscell. Resol. 2ta.

§. 1. HIc casus potest in praxi sæpiùs accidere, & affirmativam sententiam docet Sylvest. *ver. Confessio 5. quæst. 7.* asserens, Sacramentum pœnitentiæ quando suscipitur principaliter ex quocunque alio fine, quàm remissionis peccatorum, esse invalidum; quia hæc sola est principalis effectus Sacramenti; ergo ea sola est principaliter intendenda.

2. Sed si hæc opinio esset vera, plures confessiones essent iterandæ; & ideu contrariam sententiam tenendam esse puto eum Soto *in 4. dist. 18 quæst. 3. art. 3.* Vasquez *in 3. part. to. 4. quæst. 92. art. 3. dub. 2.* & aliis. Dico igitur Sacramentum Pœnitentiæ non fieri invalidum quocumque fine suscipiatur, dum in eo non peccatur mortaliter, quamvis ex eo principaliter, & tanquam ex motivo suscipiatur, dum etiam suscipiatur ex fine remissionis peccatorum, quamvis minus principaliter, & tantùm impulsivè. Ratio est, quia ex eo, quòd hoc modo suscipitur, non deficit intentio suscipiendi Sacramentum. Ergo non ex eo fit invalidum, quia valor Sacramenti tantùm pendet ex dicta intentione, & ex partibus essentialibus illius. Sed hæc omnia adsunt in casu nostro. Ergo, &c.

R E S O L. CXV.

An mendacium de peccato veniali, quod est totalis materia confessionis, sit peccatum mortale?

Et quid, si tantum sit materia partialis? Ex part. 3. tract. 4. Res. 95. alias 76.

Sup. doctrina contenta in hac Res. lege Res. sequ. & signanter in fine, & in to. 3. tr. 1. in Resol. 101. Vide doctrinam §. Notandum, & seqq.

§. 1. AFfirmativè respondent communiter DD. Navarrus *in cap. fratres, de pœnitent. dist. 5. n. 18.* Laymao *in Theol. mor. lib. 4. tract. 6. cap. 8. n. 15.* Coninch *de Sacram. disput. 6. dub. 3. num. 8.* Fagundez *præcep. 2. lib. 3. cap. 2. n. 10.* Angelus *verb. confessio, num. 57.* Armilla *eadem verb. §. 6.* Filliucius *tom. 1. tract. 7. cap. 4. n. 112.* Megalla *in 1. part. lib. 5. cap. 8. n. 7.* Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 9. dub. 41. num. 4.* Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 4.* Suarez *tom. 4. disp. 22. sect. 10. n. 6.* & alii communiter. Et ratio est, ait Suarez, quia pœnitens in tali casu mentiendo efficit Sacramentum nullum, quia nulla materia apponitur formæ.

2. Sed Philippus Faber publicus Theologiæ Professor in Academia Patavina novissimè *in tract. de pœnitent. in 4. sent. dist. 17. quæst. unica, disp. 14. cap. 3. num. 55.* docet mendacium veniale, etiam quando est tota materia confessionis, esse tantum peccatum veniale. Ad rationem verò, quod forma redditur falsa, & nullum Sacramentum, respondet idem evenire cum materia est partialis; nam etiam quis partialiter mentiens, facit ut ex illa parte forma sit falsa, & sit sacrilegium; sicut qui proferret formam consecrationis simul super panem triticeum, & hordeaceum, non minus peccaret, quàm si supra hordeaceum tantùm. Nec valet responsio Suarez, quòd non est par ratio de Eucharistia, & de forma confessionis, quia illa est universalis, & respicit totam materiam, hæc non ita, sicut qui baptizaret aqua, in qua mixta esset gutta aquæ rosaceæ, non propter hoc non baptizaret. Hæc, inquam, responsio non valet. Differentia enim illa inter formam Eucharistiæ, & istam confessionis est voluntaria, quia utraque cùm sit forma Sacramenti, & habeat suam materiam, illam totam respicit, absolutio enim respicit omnia, & singula peccata. Unde si in parte fraudetur, in parte læditur, & fit sacrilegium. Exemplum autem illud de Baptismo non est ad propositum. Ratio enim propter quam aliquis aqua admixta guttæ aquæ rosaceæ baptizares, non est, quia illa gutta sit partialis materia Baptismi, ut est veniale, sed quia ista gutta non mutat essentiam, & substantiam aquæ naturalis, sed in illam convertitur, ideò non lædit materiam illam, ne possit esse materia Sacramenti, ideò non est simile hic, & ibi. Hæc omnia Faber *ubi suprà*, qui putat omne mendacium veniale, sive sit partialis, sive sit totalis materia Sacramenti, esse semper peccatum veniale, est enim semper res levis, & parum lædit judicium Confessarii, ideò nunquam censendum peccatum mortale. Ita ille. An verò probabiliter, judicio aliorum me remitto, mihi enim non placet.

R E S O L. CXVI.

An in mendacio facto in confessione, vel in judicio detur parvitas materiæ? Ex part. 5. tract. 5. Resol. 27.

Sup. doctrina contenta in hac Res. lege Res. præcedentem, & in to. 3. tr. 1. ex Resol. 101. §. Notandum est & seqq.

§. 1. NEgativam sententiam docet Cajetanus *in 2. 2. qu. 69. art. 1.* asserens omne mendacium in judicio, quamvis sit materia levissima, & quòd extra judicium esset veniale; in judicio factum sive sacramentali, & interiori, sive exteriori, & forensi, esse mortale. Unde si in confessione Sacramentali rogetur pœnitens an dixerit, aut fecerit tale quid, quod est peccatum veniale, aut reus in judicio interrogetur à judice de re, quam confiteri tenetur, etiamsi sit de re levi, si id falsò neget, peccat mortaliter. Ratio ejus est, cui tanta obligatio dicendæ veritatis in judicio est, ut quamvis sit de re levissima, in judicio tamen interiori, vel exteriori sit gravis, eo quòd est contra veritatem judicii, atque adeò judicium super eo mendacio fundatum, falsum esse oportet. Confirmatur, quia sicut vis juramenti exigit veritatem juramentorum, atque adeò de re levi, perjurium efficitur mortale, ita vis judicii exigit veritatem judicandorum, ac propterea mendacium in judicio de re levissima efficitur mortale. Imperfectio igitur materiæ locum habet solùm respectu actus mentiendi secundùm se, & non ut substat judicio, sicut non habet locum in juramento, unde concludit omne mendacium in judicio, etiam de re levissima, esse peccatum mortale.

2. Sed contrariam sententiam sustinendam esse puto, si mendacium juramento non confirmetur, & ita tenet Reginaldus *in praxi tom. 2. lib. 24. cap. 2. sect. 4. num. 44.* ubi sic ait: Tenendum est testem, etiamsi testimonium, quod fert mendaciter, sit de re levissima, mortaliter delinquere, si (ut fieri solet, juxta *cap. hortamur 3. quæst. 9. & cap. si testes, §. item jusjurandi 4. quæst. 2. & 3. ac cap. quoties, & cap. nuper, de testib.*) juramento illud confirmarit. Id quod expressit Sotus *in eod. art. 4. concl. 3.* & constat ex eo quòd non obstante materiæ levitate, gravis injuria infertur Deo per perjurium, utpotè quod ipse adhibetur in testem falsitatis, quòd si eidem falso testimonio juramentum desit, ipsum potest ex tenuitate materiæ à mortali excusari eadem ratione, qua mendacium rei. Ita Reginaldus. Dicendum est igitur mendacium non esse mortale, sive sit in materia præcipua, de qua judicatur, sive in circumstantiis illi accidentibus, si materia sit levis, ut in confessione, v. g. peccatum veniale si fiat sine juramento; secus autem si in confessione, ut advertit Alphonsus de Leone *de offic. Confess. part. 1. recollect. 7. num. 41.* sit in causa, ut vitiet absolutionem, ut non conficiatur Sacramentum. Dicendum est igitur contra Cajetanum, quòd non satis apparet ratio aliqua ob quam cogamur dicere in materia judicii non posse esse levitatem materiæ, sicut in multis aliis, & ideo sine sufficienti fundamento dicitur mendacium commissum in judicio, sive circa præcipuam materiam, sive circumstantiam aliquam, semper esse mortale; & alias rationes præter adductas videbis penes Turrianum *de Inst. tom. 2. disp. 50. dub. 1. num. 2.*

R E S O L. CXVII.

An si peregrinus proficiscatur in aliquod oppidum, non negotii causa, sed ut confiteatur Parocho illum sit talis confessio valida?

Ex quo infertur, quod si aliquis in fraudem legis Concilii Triden. ut contrahat matrimonium sine testibus, & Parocho, proficiscatur in partes, ubi Concilium non est usu receptum, an possit validè contrahere clandestinè? Ex part. 3. tract. 6. & Misc. 2. Res. 28.

Sup. hoc in tom. 1. tr. D. ex Res. 72. §. Confirmatur, & §. ult. & quamvis pro reservatio in hoc casu, infra in tr. 3. lege doct. Res. 28. N. 30. & omnium Res. earum annot. & signanter in ultima illarum annotation. ib. & replevera doct. pro illa tota.

§. 1. NEgativam sententiam docet Gabriel Vasquez *in 3. part. t. 4. quæst. 93. art. 2. dub 4. n. 6.* ubi sic ait: Omnes iter agentes pertinent de jure ad eam diœcesim, & parochiam, ubi inveniuntur tempore præcepti. Unde etiam extra tempus præcepti, ei Parocho confiteri possunt, in cujus Parochia sunt, & hoc non ex commissione, sed tanquam proprio. Secus esset, si non negotii gratia, profectus aliquis esset in aliud oppidum, ut Parocho illius confiteretur, tunc enim existimo ex commissione proprii fieri debere. Ita Vasquez.

2. Sed adversùs illum insurgit novissimè aliud Hispaniæ ornamentum, Basilius Pontius *de matrim. lib. 5. cap. 9. num. 6.* ita asserens. Ex his colligo, cùm *in c. omnis utriusque sexus, de pœnis. & remissione*, statutum sit, ut quis semel in anno confiteatur proprio Sacerdoti, & vel ex consuetudine, vel ex declaratione Eugenii IV. peregrinus posset cõfiteri illi Parocho, in cujus Parochia habitat, non quidem ex commissione proprii, sed tanquam proprio Sacerdoti; sic, inquam, idem

H 4 dicen-

dicendum esse, etiamsi quis eo animo solùm confitendi illi Parocho eo accedat, & à sui domicilii Parochia recedat, illi enim licet alteri confiteri, dum extra suam Parochiam est. Scio dissentire Vasquez, sed sine efficaci fundamento. Ita Pontius. Et ratio hujus opinionis est, quia in tali casu non adest fraus illicita, nec dolus malus, sed quis utitur jure suo.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 6. Res. 74. 78 & ex Res. 84. §. Nota hic, & in alio §. eorum annot.

3. Ex his infertur, quòd si aliqui in fraudem legis Concilii Tridentini, ut contrahant sine testibus, & Parocho, proficiscantur in partes ubi Concilium non est usu receptū; possunt validè contrahere clandestinè, servata quoad fieri possit antiqua lege Ecclesiastica, quia ita faciens non utitur mala fraude, nec dolo illicito, sed jure suo. Ergo, &c. Et ita ex Sanchez docet Pontius *loco citato*, contra Ledesmam, & Rodriquez, quibus ego addo Henriquez *lib. 11. cap. 3. n. 8. in fine*, & Cenedum *quæst. 30. num. 64.* Sed tu sententiam Pontii probabiliter tenere potes, licèt ego * alibi contrarium etiam probabiliter docuerim.

* Alibi in Resolutionibus, & §§. anteactis.

R E S O L. CXVIII.

An quis possit peccare venialiter, qui non possit mortaliter?

Et an hoc possit contingere in puero ratione ætatis imbecillæ, sicut potest saltem ad tempus accidere in semisopito, semidormientibus, semiebriis, & semiamentibus? Ex part. 10. tract. 25. & Misc 5. Resol. 25.

§. 1. AFfirmativè respondet Valentia *tom. 2. disputat. 6. quæst. 19. punct. 3.* Salas *in part. 2. disput. 12. sect. 8. num. 44.* Tannerus, *ubi infrà*, & alii. Asserunt enim quod possit aliquis habere usum rationis sufficientem ad peccandum venialiter, qui tamen non habeat sufficientem ad peccandum mortaliter. Duplex est sententia, prior est affirmativa, & probabilis, quia usus rationis acquiritur successivè, ergo potest quispiam prius habere usum rationis imperfectum, qualis ad peccatum veniale sufficit, & postea perfectum, qualis ad peccatum mortale requiritur, & vix negari potest id ad tempus saltem accidere in semidormientibus, semiebriis, semiamentibus, &c.

2. Sed alii negativam sententiam tuentur, ita D. Thomas *in part. 2. quæst. 89. art.* . . . & *ibi* Franciscus Silvius, & Joannes Malderus. Probatur, quia materia peccatorum mortalium notior est, quàm venialium, nam notius est quod homicidium, & perjurium sint mala quàm mendacium, & verbum otiosum: Ergo non potest quis ita esse dispositus, ut possit cognoscere venialia peccata, & nullum mortale: Deinde qui potest honestum à turpi discernere, is consequenter potest mereri, & demereri, adeoque etiam peccare mortaliter, sed omnis venialiter peccans id potest; ergo, &c. Nihilominus fatetur Tannerus *t. 2. disp. 4. quæst. 5. dub. 4. n. 75.* illum, qui laborat invincibili ignorantia divinitatis posse peccare venialiter v. g. occidendo, adulterando, furando, &c. quia contra dictamen rectæ rationis, non tamen mortaliter, quia nec agnoscit amicitiam divinam, nec supremum illum legislatorem, nec ultimum suum finem. Ita Tannerus, sed ad probabiliter judicent viri docti.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 9. in Resol. 1. & 10. de ult. §. Ex dictis, & ignoranter §. Nota tamen, sed vide etiam per tot.

3. Et hanc sententiam tenent omnes, qui asserunt non posse veniale cum solo originali reperiri. Verùm post hæc scripta inveni primam sententiam affirmativam docere Oviedum *in part. 2. D. Thom. tract. 6. cont. 3. punct. 11. n. 181.* quia (ait) licet verum sit magis requiri ad discernendam malitiam venialem bono honesto, quàm malitiam lethalem, & omnem hominem, qui volet malitiam venialem discernere, posse etiam mortalem separare, non infertur omnem qui potest peccare venialiter, posse mortaliter, quis homo ille, qui posset peccare venialiter, & non mortaliter, non ideò posset malitiam venialem contrahere, & non mortalem, quia illam, & non istam discerneret, seu quia perfectam cognitionem haberet de malitia veniali, & non de mortali, sed quia sine discretione harum malitiarum, malitiam ut sic adeò imperfectè cognoscebat, ut cognitio illa non sufficeret ad malitiam lethalem fundandam. Doctrinam hanc admittunt omnes, qui in homine semisopito concedunt libertatem ad venialem sufficientem, & non ad mortalem, id ergo quod contingit in semisopito ratione somni, & in semiebrio ratione ebrietatis, inquirimus an possit contingere in puero ratione ætatis imbecillæ? Affirmat Salas, Valentia, & Tannerus, apud quem absurdum non reputat Sotus aliquem usum rationis sufficere ad promerendam vitam æternam, qui tamen non sufficiat ad promerendam æternam damnationem, quod longè difficilius est. In hac re probabilis mihi valdè apparet sententia Patris Salas ob insinuatam rationem, sicut enim somnus, & ebrietas, ita possunt organa disponere, ut non relinquant hominem plenè liberum, qualem necesse est reperiri ad culpam lethalem contrahendam, sed tantùm semiliberum, qualem inveniri sufficiens est ut malitiam contrahat venialem, sic ætatis imbecillitas potest eodem modo organa disponere, cùm enim habeamus esse dispositionem organorum, ex vi cujus homo possit venialiter, & non lethaliter, & hanc posse procedere à somno, & ebrietate, facilè est eamdem procedere ab ætatis imbecillitate, seu ab humiditatis abundantia, aliisque humoribus rationem perturbantibus, quæ ætatem teneram perturbant. Hæc omnia Pater Oviedus, *ubi suprà*. Verùm ego puto utramque sententiam probabilem esse, negativæ verò, tanquam probabiliori adhæreo, quam novissimè tenet Magister Serra, *tom. 2. in part. 2. D. Thoma, quæst. 89. art. 6.* qui respondet ad argumenta contraria.

R E S O L. CXIX.

Quidam puer usque ad 13. annum non se accusavit de ordinariis pollutionibus, quas faciebat, sciens posteà hoc esse peccatum mortale, dubitatum fuit à multis Confessariis, an teneatur repetere omnes confessiones?

Idem est dicendum de circumstantiis peccati omissis, & de numero peccatorum non expresso in confessione.

Et docetur, quod quando confessio nulliter facta fuit, & postea aliæ intermediæ factæ sunt vero dolore, &c. tunc non est opus omnes præteritas confessiones iterare? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 107. aliàs 108.

§. 1. REspondi tunc hoc casu interrogatus negativè, nam potest dari ignorantia invincibilis de pollutione, quæ non sit peccatum, ut in specie notant Layman *in Theol. moral. lib. 4. tract. 6. cap. 8. n. 3.* Sanchez *in summa, tom. 1. lib.* . . *cap. 16. n. 33.* & addidi etiam celebrem doctrinam à Confessariis nunquam oblivioni tradendam, quam tradit Navarrus *in cap. fratres, de pœnitent. dist. 5. num. 82.* Sylvester *verf. confessio 1. quæst. 3.* Beja *part. 1. cas. 9.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 92. art. 3. dub. 1. n. 7.* & Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 6. cap. 5. sect. 3. num. 153.* ubi sic ait: Cùm quis per ignorantiam aliquod peccatum mortale omisit in confessione, eo quòd erroneè putaret ipsum non esse tale, etiamsi error vincibilis fuerit, nec à mortali perpetrantem excusaret, tamen ab iteratione totius confessionis ita ut sufficiat pœnitentem ipsum in sequenti confessione peccatum omissum declarare. Sic ergo pueri, & puellæ, quæ grandiores factæ novè agnoscunt peccatum mortale esse, quod aliàs omiserunt confiteri, eo quòd ignorarent illud tale esse, non tenentur iterare confessiones eorum quæ confessi fuerunt legitimè, sed tantùm eorum quæ omiserunt. Et idem dicendum est de circumstantia peccati omissa, & de numero peccatorum non expresso in confessione. Ita Reginaldus, ex quibus tunc, ut dictum est, consului supradictum juvenem non fuisse astrictum præteritas confessiones reiterare, sed sufficere se in prima confessione de pollutionibus factis accusare.

Sup. hoc in Res. seq. & in aliis ejus primo notat. & signatum secundo.

Sup. hoc lege contrarium doct. in §. ult. Res. seq.

Sup. hoc in Res. post seq. ad med. vers. qui etiam. & in aliis §§. ejus not.

2. Notandum est etiam hic obiter, quòd quando confessio nulliter facta fuit, & postea aliæ intermediæ factæ sunt cum vero dolore, proposito ex oblivione naturali, pœnitens non est confessus defectus invalidæ confessionis; tunc non erit opus omnes præteritas confessiones reiterare, sed solùm defectum nullitatis, & peccata in ea confessa, vel confitenda; quia confessiones intermediæ validæ fuerunt, & semper validæ manent. Et ita docent Joannes Sancius *in selectis, disp. 41. num. 10.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 94. art. 3. dub. 1. num. 9.* cum aliis. Et hæc sententia sæpius me in praxi à multis laboribus liberavit.

Sup. hoc infr. in tr. 4. Resol. 17. §. ult. in principio.

R E S O L. CXX.

An qui nunquam confessus est desideria prava carnis, furti, odii, &c. quia non putabat esse peccata, teneatur reiterare confessiones?

Et an saltem, si non teneatur reiterare confessiones, teneatur tamen confiteri illa prædicta desideria prava?

Et an, qui per ignorantiam crassam temerè, & erroneè aliquod peccatum omisit in confessione, teneatur confessionem reiterare? Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Res. 21. aliàs 19.

§. 1. AD hoc Dubium sic respondet Pater Bordon. *in Miscell. Decis. 321* Vir alioquin prudens, & sciens, qui antea in suis confessionibus nunquam se accusavit de desideriis carnis, furti, odii, &c. ea præcisè, quia putabat, ea non esse peccata, aut de illis nunquam dubitavit, sine no peccato non debet esse anxius circa præteritas confessiones respectu integritatis, neque tenetur illa reficere, neque hujusmodi desideria aliàs non confessa modò confiteri. Ratio est clara: Primò: quia stante ejus bona fide, quæ secundùm omnes à peccato excusat, non peccavit: ergo ea hoc capite non tenetur reficere confessiones. Secundò dictæ confessio-

Sup. hoc in Res. præterita & longe doctr. Res. seq. & inferà in Res. 128. §. ult. post med. illum à verfic. Confirmatur. & Inf. in tr. 7. vide Res. 11. per tot. & signanter prope finem vers. Ex quibus, & si placet vide sup.

fessiones non caruerunt sua integritate, quia integritas habet pro objecto solùm peccatum tale cognitum ex parte Pęnitentis, qui in casu nostro nunquam habuit cognitionem, vel advertentiam, illa desideria fuisse peccata, & hæc ignorantia in eo fuit inculpabilis, sicut fuit in D. Paulo, dum dixit ad Rom. 7. vers. 7. *Nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret: Non concupisces*. Ex quo tertiò sequitur hunc virum non teneri ea desideria confiteri, quia solùm peccatum est objectum hujus Sacramenti. Nihilominus pro quiete conscientiæ suæ poterit, si vult, ea desideria fateri talia, qualia sunt in seipsis, simul cum aliis peccatis. Ita Bordonus.

2. Sed ego dissentio à viro amicissimo; nam communiter asserunt DD. quod licet non teneatur iterare confessionem, qui putat invincibiliter non esse mortale, aliquod mortale, nam illa confessio est valida; tamen hoc non obstante omnes asserunt, quòd tenetur confiteri peccata in priori confessione omissa. Et ita ea Navarr. Sylvest. Vasq. Bonac. & aliis tenet Leandr. *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 5. qu. 69.* Unde postea sic infert. Ex hac doctrina constat Dianam rectè resolvisse de quodam puero, qui usque ad decimum tertium annum, nunquam se accusavit de pollutionibus, quas ordinariè faciebat, ignorans invincibiliter, illas esse peccatum, illum non fuisse adstrictum, præteritas confessiones reiterare; sed sufficere se in prima confessione, de pollutionibus factis accusare. Ita Leandr. cui etiam adde Ochag. *de Sacr. tr. 2. de confess. sacr. q. 31. n. 7.* & DD. communiter: Et ideò dicendum est contra Bordonum in casu proposito, non esse reiterandas confessiones, sed explicanda, & confitenda omnia desideria in confessionibus non explicata.

3. Nota hic obiter, quòd ego olim cum Reginaldo, & aliis docui, etiam non teneri confessionem reiterare, qui per ignorantiam crassam, temerè, & erroneè aliquod peccatum in confessione omisit, sed tantùm teneri postea peccatum omissum confiteri; sed modò re melius considerata contrariæ sententiæ adhæreo; nempè esse confessionem iterandam; quia omninò fuit irrita, & invalida, cùm in ipsamet confessione peccatum patratum fuerit, & non confessum: ergo invalida ex defectu integritatis. Et ita docet Suarez, Layman, Lugo, Ochagavia, Hortad. Pater Leandr. *ubi suprà q. 70.* cum Thoma à Jesu *in Tribunali conscientiæ, cap. 6.*

R E S O L. CXXI.

Quidam Rusticus per multum tempus ignoravit Mysterium Trinitatis, quæritur, an teneatur reiterare confessiones factas?

Et quid facere debeat Confessarius cum pœnitente, qui interrogatus de numero peccatorum dicit se non esse solitum in præcedentibus confessionibus illum exprimere, nec de hoc interrogari an talis debeat repetere confessiones præcedentes?

Et in textu hujus Res. aliqua alia advertuntur pro Confessariis cum pœnitentibus Rusticis, vel bona fide confitentibus? Ea part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Res. 84.

§. 1. CAsus potest frequenter accidere, & ad illum respondet Marchant. *in Candelabr. Sacr. qq. Pastor. tr. de pœn. cap. 2. quæst. 7.* ubi sic ait: Petes an non sint repetendæ confessiones priores ab illis ignorantibus mysteria Trinitatis & Incarnationis, quandoquidem scitu necessaria sint ad salutem, & non potuerint justificari sine fide explicata illorum mysteriorum, ut docent multi Theologi? Respondeo, secundùm mentem illorum Theologorum hoc videtur sequi, quia tamen non improbabilis est sententia dicens sufficere implicitam fidem, ideò non sunt ad hoc condemnandi, cùm crediderunt Deum esse nostræ salutis auctorem, ac nos redemisse, quæ fides implicitè continet mysteria nostræ salutis. Adde quod non sit improbabilis aliquorum opinio, quod confessio quandoque possit esse valida, sed informis, hoc est gratia justificante non informata. Sic priores confessiones talium bona fide factæ possent in hac opinione dici validæ, si fortè fuerint informes defectu fidei explicitæ de mysteriis necessariis. Ita Marchantius, qui etiam postea *cap. 3. qu. 3.* quærit quid agendum sit Confessario cum pœnitente, qui interrogatus de numero dicit se non esse solitum in præcedentibus confessionibus illum exprimere, nec de hoc interrogari, an talis debeat repetere confessiones præcedentes? & respondet, si ignoraverit hoc esse necessarium exprimere ad integritatem & validitatem confessionis, non esse compellendum ad repetitionem, sicut nec quando omisit aliquod peccatum mortale, quod non putabat, nisi veniale. Adverto verò quando pœnitens de numero omisso in prioribus confessionibus tacet ignorans obligationem illum exprimendi, Confessarium non teneri eumdem hac de re interrogare, sed posse bona fide cum relinquere, maximè si potiùs perturbationem timeat, quàm fructum speret. Imò rustici, qui bona fide putant se benè confessos, non sunt multum inquietandi interrogando de aliquo præteritæ confessionis, nisi aliquid essentiale defuisse manifestum sit. Nam etiamsi quandoque confessiones fecerint materialiter non integras, propter tamen bonam fidem censentur formaliter integræ, & sic sufficientes, & hæc omnia docet Marchantius loco citato; sed de his casibus à nobis alibi actum est.

R E S O L. CXXII.

An Confessarius teneatur interrogare pœnitentem sub onere peccati mortalis?

Et quanta interrogatio in aliquibus casibus necessaria sit ex parte Confessarii, ut peccatum hujus negligentiæ, seu omissionis evitet? Ea part. 10. tr. 14. & Misc. 4. Res. 33. aliàs 31.

§. 1. CAsus est quotidianus, & ad illum sic respondet Bordon. *in Decisionibus Miscell. decis. 105.* Confessarius regulariter non tenetur interrogare Pœnitentem. Ratio est, quia ad Pęnitentem spectat confiteri peccata sua, ut ex Sacris Scripturis deducitur. Dixi regulariter, quia sub mortali tenetur interrogare in tribus casibus. Primò, quando Pęnitens exprimit peccatum in genere, v. g. accusando se peccasse carnaliter: se percussisse, &c. debet tunc interrogari de specie peccati, an sit Adulterium, Sacrilegium, &c. Secundò, quando audit infirmum periculosum, debet enim ex charitate illum adjuvare, ne illius anima in æternum pereat, quando Confessarius advertit illum non benè & exactè conteri attenta qualitate personæ, & temporis, quo non fuit confessus. Tertiò, ignari, Rustici, & Pueri, ut plurimum interrogandi sunt, potius ut edoceantur modum confitendi, quàm aliter, maximè si rarò confitentur. Qui singulis mensibus, & sæpius confitentur nullatenus videntur interrogandi, nisi deficiant in primo, & secundo casu. Sed quanta interrogatio in dictis casibus necessaria est ex parte Confessarii, ut peccatum hujus negligentiæ, seu omissionis evitet? Dico suo muneri satisfaciat, si Pęnitentem interroget super decem Præcepta Decalogi, qua hæc sunt summa totius legis divinæ. Adde Præcepta Ecclesiæ, præsertim Missæ, & Jejuniorum. Hæc Bordonus.

2. Et quoad rudes, & ignaros notabilis est doctrina Vasquez, quam adducit, & sequitur Granad. *in 3. part. contr. 7. tract. 9 disp. 11. num. 4.* ubi sic ait: Imò Vasquez addit, & benè, quando ad confessionem accedit Rusticus sine sufficienti examine, melius esse illum interrogare, & sic juvare, ut numerum & species peccatorum declararet, quàm eum dimittere, ut se diligentius examinet; quia verisimiliter creditur id illi fore minus utile, & melius declaraturum peccata, mediis Confessarii interrogationibus, quàm si ipse, per se conscientiam discuteret. Sic Granadus. Quod etiam tenet Cardinal. Lugo *de Pœnit. disp. 16. sect. 15. n. 593.* generaliter loquens, sic asserit: Constat circa examen, interrogationem humanam, quam diximus solùm requiri, non posse dari unam, & eandem regulam pro omnibus personis; pendet enim ea capacitate, & dispositione corporali, & attentione: & aliis circumstantiis: quare pauciores, & crassiores interrogationes debent fieri homini inculto, & barbaro, quales sunt Indi Occidentales, quàm alicui Europæo: levius, item examinandus est Rusticus noster, quàm homo civilis: levius, qui ægrotat, & difficile potest ad subtiliora attendere, propter capitis debilitatem; quàm homo sanus, & robustus: denique (quo notandum etiam est) leviùs, & minus exactè interrogandus est circa singula, qui plura habet peccata quàm qui pauciora. Ratio colligitur ex dictis; quia cùm solùm requiratur diligentia, & examen humanum; hoc autem sit illud, quod non generat ex se fastidium, & tædium hujus sacramenti; consequens est, ut minus distincta notitia requiratur ab eo, qui vel propter incapacitatem, vel propter morbum, vel propter peccatorum multitudinem, vel aliam ob causam difficiliùs posset exactam notitiam reddere. Nam illi, qui confiteri debet peccata totius vitæ, quam in omni peccatorum genere expendit, difficillimum esset, & aptum ex se ad reddendam illam confessionem odiosam, & gravem nimis examen illud, quod alteri facienti confessionem menstruam non esset difficile, sed facile. Et hæc est ratio, cur à Meretrice, & Concubinario, & similibus minùs exactè, & distinctè petamus numerum peccatorum, quàm si per mensem, vel hebdomadam solam, v. g. in eo peccato fuissent, quia nimirum diligentia, quæ pro peccatis unius hebdomadæ distinctè confitendis sufficeret; eadem si pro longo tempore examinando adhiberetur, difficultatem ingereret,

& mo-

pœnitens non est judex, sed est accusator sui ipsius, & testis, nisi tale peccatum tunc sub eo dubio confiteatur, potest se exponere periculo mortaliter peccandi, & ideò tenetur evitare hujusmodi periculum, confitendo illud peccatum sub eo dubio, ne fortè peccato mortali se exponat. Ita ille.

4. At hæc sententia mihi non placet. Non enim possum intelligere, quomodo pœnitens sequendo opinionem probabilem exponat se periculo peccandi mortaliter, ut timet Fagundez; nam opinio probabilis hoc efficit, ut quis eam sequendo sine periculo operetur, etiam probabiliori, & tutiori relicta; & ita nostram sententiam docent Sanchez *in summ. tom. 1. lib.... cap. 11. n. 76.* Sylvius *in addit. ad 3. part. q. 6. art. 4. quæritur 3.* & alii.

Sup. hoc sup. in Ref. 30. le. ge dost. §. als. propè finem, & vers. Et notes scrupulosi, & in Ref. 12, re citantes in §. ult. ad lin. 1.

5. Notanda est etiam hic obiter solemnis doctrina Joannis Sancii *in select. disp. 41. num. 18.* ubi asserit, quòd nullus etiamsi scrupulis non sit vexatus, post mediocrem adhibitam in discussione conscientiæ suæ perquisitionem, in ordine ad confessionem peccatorum efficiendam, teneatur ulteriùs de anteacta vita cogitare; quod si aliquid occurrat non explicatum fuisse in confessione, poterit sibi persuadere illud jam fuisse memoratum. Ita Sancius, quod est valdè notandum ad tollendum multos scrupulos.

R E S O L. CXXVII.

An qui judicat magis probabiliter aliquod peccatum commisisse vel confessum minimè fuisse, teneatur illud confiteri?

Et an qui ex opinione etiam probabiliori aliquod peccatum tacet, exponat se periculo errandi circa integritatem confessionis? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 113.

Alibi in §. 1. & 2. Ref. sea. seq. Sup. hoc in Ref. præsenti §. Sed difficultas.

§. 1. Diximus alibi, quòd si quis æquè probabiliter judicet peccatum non commisisse, vel confessum fuisse, non teneri illud in confessione manifestare. Sed difficultas est, quando magis probabiliter judicet se non fuisse confessum, vel peccatum non commisisse? Et negativam sententiam olim ego docui, quam scio displicuisse cuidam viro docto, & amicissimo. Sed immeritò quidem, & ideò illam novissimè docet Lodovic. Mærat. *in D. Thom. tom. 3. tr. de Sacramen. Pœnitentiæ, disp. 26. sect. 3. num. 4.* ubi sic ait: Quod alii communiter asserunt peccata dubia esse in confessione explicanda, intelligendum est, ut & ipsi intelligunt, quando is verè de illis est dubius, tunc autem solùm est cum ita vacillans, & animo suspensus est, ut de neutra contradictionis parte determinatè, quòd scilicet commiserit, vel non commiserit, quod sit, vel non sit mortale quod confessus antea fuerit, vel non, ferre judicium probabile queat. Quare dum probabiliter judicat se non commisisse, vel peccatum mortale non esse, vel se antea confessum fuisse, non obligatur confiteri, etiamsi æquè probabiliter, imò fortè oppositum probabilius judicet; multoque minus ad id obligatus censeri debet, dum stante illo priori probabili judicio suspicionem tantùm, aut formidinem de opposito habet. Non enim hæc formido suspicioque vera dubitatio est, cùm probabile judicium de una determinatè parte contradictionis non excludat, quod excludit dubitatio. Ratio autem est, quòd in rebus practicis licitum sit, & tutum sequi probabilem opinionem, relicta contraria, licèt æquè probabilis, aut etiam probabiliori; quod autem nulla sit obligatio confitendi peccata, de quibus habet pœnitens probabile judicium, quòd ea vel non commiserit, vel mortalia non sint, vel olim confessus fuerit, probabilis saltem opinio est. Ita Mæratius, & ego. Unde ex his apparet refellendum esse Duvallium, qui novissimè *in 2. D. Th. tract. de humanis actionibus, quæst. 4 art. 12.* docet, eum qui ex opinione etiam probabiliori aliquod peccatum in confessione taceret, peccaturum, exponeret enim se periculo errandi circa integritatem confessionis, certum quippe illi est declarationem peccati esse viam certam, & undequaque securam, aliam autem incertam, aut ad amplius probabilem. Sed fallitur vir doctus: nam qui relinquit confiteri peccatum ex opinione probabili, nullo periculo se exponit quoad validitatem confessionis, ut pluribus in locis à me satis probatum est, & præcipuè contra Peregr. *in 3. part. tr. 2. resol. 3. & in part. 4. tr. 4. res. 4.*

Sup. hoc lege doct. Resolut. sec. seq.

Ref. 1. citata in hoc tomo invenietur inter. ... Ref. 93. secunda vero reperietur in to. 5 to. 1. Ref. 4. & in aliis earum annot.

R E S O L. CXXVIII.

An qui dubitat se ex verecundia reliquisse in confessione aliquod peccatum, teneatur repetere confessionem illam, vel saltem peccatum omissum?

Et supponitur, quòd qui voluntariè aliquod mortale in confessione omisit, confessio est nulla, & ideò iteranda.

Et quid si magis inclinet, quòd non sit confessus tale peccatum, an teneatur repetere confessionem talem?

Idem est, si magis inclinet pœnitens, quòd ex malitia tacuerit peccatum.

Et asseritur tunc non esse reiterandam confessionem, quando non fuit manifestatum aliquod peccatum bona fide, & ex ignorantia, & sufficere tantùm illud confiteri.

Et infertur, quòd si quis dubitat, & magis in eam partem inclinat, ut votum emiserit, & sic suspitionem voti habet, non tenetur ad votum, neque ad partem pro ratione hujus majoris propensionis. Ex part 10. tract. 4. & Misc. 4. Resol. 14. alias 12.

§. 1. Diligens Auctor Carolus Baucius docet sufficere tantùm confiteri peccatum omissum; sic enim ait in *Misc. tom. 1. qu. 474.* Salvo meliori judicio: si post diligens examen Pęnitens dubitat an revera tacuerit peccatum mortale in confessione ex verecundia, assero quod non tenetur repetere confessionem illam, in qua dubitavit tacuisse ex verecundia peccatum, etiamsi magis inclinet in eo, quod non sit confessus. Ratio est, quia in dubio non debet imponi grave onus, quale est repetere confessionem, præsertim si est confessio multorum annorum, & aliud non debet operari dubium, nisi quòd Pœnitens teneatur sub dubio confiteri peccatum omissum in confessione. Confirmatur à pari, si quis dubitat, & magis inclinat in eam partem, ut votum emiserit, & sic suspicionem voti habet, non tenetur ad votum, neque ad partem pro ratione hujus majoris propensionis. Ita docet Sanchez se retractans, *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 26.* Garsias *de Benef. tom. 2. part. 7. cap. 2. n. 32.* & alii apud Dianam *part. 3. tract. 6. resol. 50. §. Nota etiam*; ergo idem dicendum est in confessione, nempè non esse imponendum onus laboriosum Pęnitenti, quale est, ut repetat confessionem, in qua dubitavit ex malitia tacuisse peccatum mortale in confessione. Idem dicendum est; si magis inclinat Pœnitens, quòd ex malitia tacuerit peccatum, quàm si non tacuerit, nempè non teneri repetere confessionem, sed tantùm confiteri peccatum omissum, de quo est dubius an aperuerit in confessione, ut patet de eo, qui emiserit votum, & dubitat an emiserit, ut supradictum est. Ita mecum sentiunt docti, & pii viri, quibus hunc casum communicavi. Hucusque Baucius.

Quæ nunc invenietur in to. 8 tr. 4. Ref. 21 §. Nota etiam, & in aliis annot. primo dicti §.

2. Sed ego contrarium sentio; nam qui voluntariè aliquod mortale in confessione omisit, certum est, quòd confessio illa est nulla, & tenetur illam iterare, ut docent communiter DD. teste Leandro, *de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 5. quæst. 68.* Ergo in caso de quo loquimur, si ille est dubius an voluntariè reliquerit peccatum mortale, confessio illa fuit invalida, atque ideò non solùm peccatum, sed etiam confessio tanquam invalida reiteranda venit: Unde apparet exemplum adductum de voto; quòd dubius de voto non tenetur ad votum concedo. Sed dubius an reliquerit aliquod peccatum in confessione, tenetur etiam secundùm Baucium illud confiteri. Ergo, & reliqua alia peccata in illa confessione manifesta; quia illa fuit confessio invalida. Itaque dicendum est, quòd dubius de voto non tenetur ad votum, quia in tali casu possessio non stat pro voto: Sed in nostro casu possessio stat pro præcepto integrè confitendi, & pro præcepto iterùm in confessione aperiendi peccata in alia confessione nulliter, & invalidè absoluta. Ergo, &c. Confirmatur nostra opinio; nam Vasq. *in 3. part. tom. 4. q. 92. art. 3. dub. 1.* Reginald. *to. 1. lib. 6. n. 153.* Sylvest. *verb. Confessio, 1. q. 3.* Leandr. *q. 69.* & alii, asserunt tunc non esse reiterandam confessionem factam bona fide, & ex ignorantia, & sufficere illud tantùm confiteri: Sed in casu nostro peccatum non bona fide, sed mala, fuit tectum; ergo. Nec obstat dicere superiùs dicta procedere, quando quis est certus reliquisse voluntariè peccatum in confessione; secus autem si esset dubius ut in casu nostro. Respondeo enim, doctrinam adductam procedere in utroque casu; nam etiam in casu dubii possessio stat pro præcepto. Et ideò observat Gaspar Hurtad. *de Pœnit. disp. 9. diffic. 12.* & alii, quòd quamdiu ratione cordata, & prudenti non constat, aut prudenter non dubitatur confessionem fuisse culpabiliter mutilatam, non esse necessariò repetendam. Sed in casu nostro supponitur, quòd prudenter dubitatur confessionem fuisse mutilatam: ergo necessariò erit repetenda. Unde ex his puto non esse admittendam opinionem amicissimi Baucii.

Sup. hoc sup. in Ref. 100. & in aliis ejus annot.

RE-

RESOL. CXXIX.

An confitens, v. g. fornicationem, de qua dubitat, an illam aliàs confessus sit, si hoc dubium in confessione non explicet, confessio sit valida?

Ex quo colligitur pœnitentem non teneri in confessione dicere se tale peccatum post ultimam confessionem commisisse, nisi ob aliquam particularem circumstantiam mutantem speciem, vel constituentem hominem in proximam peccati occasionem necesse sit hoc exprimere? Ex part. 4. tract. 3. Ref. 65.

Buy. contrario in hoc est infra in §. ult. Ref. 131.

§. 1. RESpondeo negativè, quia se confitendo circa materiam non mentitur, quam ipsi Confessario exponit, cùm nunc certa sit, neque negat se id confessum fuisse. Et ita in terminis docet novissimè Homobonus de Bonis *in consult. cas. conscient. vol 2. part. 5. resp.* 132. obi citat Sanchez, Coninch & Bonacinam, cum quibus colligit, pœnitentem non teneri in confessione dicere se tale peccatum post ultimam confessionem commisisse, nisi ob aliquam particularem circumstantiam mutantem speciem, vel constituentem hominem in proximam peccati occasionem, necesse sit hoc exprimere; unde non debeat hanc opinionem improbabilem vocare Turrian *de censuris Theologicis*.

Sup. hoc in Ref. & §. nos. pro eum, & infra in Ref. 393 §. 1 lin. 4 & in Resol. 393 §. 1. ad med. à vers. porque usque ad § Nota.

RESOL. CXXX.

An peccata dubia sint materia necessaria confessionis? Ex part. 10. tract. 12. & Misc. 2. Ref. 2.

Alibi in Ref. seq. à inf. in Ref. 10 §. ult. a lin. 4 & in Resol. 30. § 1. 2. 3.

§. 1. NEgativam sententiam alibi impugnavi, sed video illam in dies radices figere: unde apponam hic verba Petri Marchant. *in Tribunal. Sacram. tr. 4. tit. 6. qu. 5.* Peccata verè dubia per se quatenus sunt dubia, non sunt materia confessionis. Ratio fundamentalis est; quia ut talia non sunt verè peccata, nec judicium ullum fundare possunt. Cùm enim primò omnium constare debeat Judici, an sit; sive esse, antequam procedere possit in Judicio: peccatum, ut dubium est animum suspensum tenet ad esse, vel non esse: & hinc factum reor, quod Concilium Tridentin. *tota sess.* 14. cùm de mortali, & veniali peccato egerit in ordine ad confessionem: nullam tamen fecerit mentionem de peccatis dubiis. Utique, quia illa, quatenus dubia sunt, per se non sunt materia judicii, & consequenter nec confessionis. Dico (per se) quia ratione hujus periculi, est circunstantia, quæ ponitur certè in esse, possunt fieri materia, ut post eam dicam.

2. Itaque, qui simpliciter, & verè dubitat de toto facto, ejusque substantia, sive an verè fecerit, vel factum fuerit, id de quo dubitat, etsi aliàs illud peccatum esset; non tenetur etiam sub dubio confiteri. Ratio est, quia in omni scientia reali, & judicio primo supponendum est, quòd res sit & quod factum sit. Cùm igitur, ut supponimus, dubitet pœnitens, an sit factum? sive an à se factum? sicut ipse judicium aliquod formare non potest, sic nec minus Confessarius, qui non nisi ea relatia à pœnitente judicare potest. Explico exemplo. Joannes verè dubitat, an alienum retineat? An hæreditas, ad quam pervenit, justè à parentibus acquisita fuerit? An in ebrietate hominem occiderit? Quamdiu illi non constat: vel apparet probabiliter, se alienum retinere, se malè acquisitorum esse hæredem, se inebriatum esse: non tenetur, etiam sub dubio, illa confiteri. Ratio est, quia non sunt materia judicii, cùm non constet esse. Eo enim ipso, quo se verè nescire asseveravit, quam scientiam sive ad judicandum, sive ad absolvendum Confessario ingeret? Et in hoc applicanda est certissima regula juris: In dubiis meliorem esse conditionem possidentis. Nemo enim spoliandus est innocentia & justitia, quam possidet quamdiu non probatur nocens. Nec Lex aliquem virga suæ animadversionis ferire censetur, nisi & factum sit manifestum, & contra Legem peccatum esse judicetur. Et in hoc fundatur Regula inter Confessarios communiter recepta, qua prudenter suis pœnitentibus consulunt, ne se de aliquo peccato accusent, nisi certò affirmare possint, se commisisse. Quæ nimirum intelligenda est de confessione facti in se, sive in substantia sua, de quo primum in omni judicio constare debet, ut super illud judicium fundetur. Aliud enim esset de modo, obligatione, & circumstantiis facti.

3. Quicumque igitur dubitat de toto facto, vel substantia facti, itaut verè dubitet, an actus peccaminosus sit factus? Vel si factus, an per ipsum sit factus, vel eum aliquo modo afficiat, sive ad eum pertineat; quandiu verè, & rationabiliter dubitat, non tenetur confiteri. Tenetur tamen diligenter inquirere, qualiter hoc ad illum pertinere possit, aut de facto pertineat; ut cognita veritate pro sua conscientia opportunè possit disponere. Ita in exemplis allatis: dubito, teneor inquirere: An verè inebriatus fuerim? An in ebrietate adulterium commiserim, vel alium percusserim? An bona, quæ habeo, justè possideam, &c. Quandiu verè stat dubium; melior est conditio possidentis, & debeo stare pro mea innocentia, nec debeo confiteri. Ubi tamen in alteram partem contra me contingit dubium probabilius inclinare; tunc denum debeo, & teneor illud supponere clavibus: quia conditio possidentis transit in justitiam legis. Unde si quandoque DD. dicant, talia esse confitenda; intelligendi sunt non jam de confessione ad judicium, & absolutionem, quam ad consilium à Confessario accipiendum: quod & ipsum consilii est, & non præcepti, nec necessitatis. Hucusque Marchant.

4. Sed magis latè pertractat hanc quæstionem doctissimus, & amicissimus Caramuel *in Theologia morali lib. 3. disp. 4. num. 1478. & sequentibus*. Firmat enim, eum, qui dubitat de peccati commissione, quantitate, aut absolutione, non teneri confiteri. Nam confessionis Tribunal est analogum Tribunali forensi, & litigioso; utrumque enim constituitur actore, reo, testibus, & Judice. In Confessionis Tribunali Judex est Confessarius; Reus, pœnitens in quantum peccavit: actor ipsumet pœnitens, in quantum Deum amans, & peccata fragiliter commissa detestans. Testimonia sunt rationes graves, & infallibiles, quibus actio fundatur. Atqui in Tribunali Meclinienſi hæ accusationes, appello de latrocinio Socratem, quia dubito utrum furatus fuerit? Ambrosium, quia tametsi nullus testis id afferat, fortè furatus est: Anselmum, quia est unum judicium leve, & hujusmodi aliæ, admitti non debent: Ergo nec in tribunali confessionis.

5. Confirmatur primò; Pœnitenti legitimè confitenti debet Confessarius absolutionem impendere; atqui absolvi non potest absolutè, qui ad tuos pedes provolvitur, & ait: Domine, utrum furatus fuerim, dubito; si verè furatus sim, me accuso, aliàs non: vel fortè, scio quidem me furatum fuisse, at quantitatem nescio; si fuerit levis, non me accuso non enim levia teneor confiteri: si autem fuerit gravis, me accuso. Vel tandem, scio certè, me peccavisse mortaliter, dubito an fuerim tale crimen confessus: cumque non tenear bis eadem confiteri peccata, non me accuso de illo, si illud confessus sum; si non sum confessus, me accuso: ergo Quod non possit absolvi absolute, demonstro. Quia absolutio absoluta requirit materiam certam, & absolutam, quæ in hujusmodi confessionibus non reperitur.

6 Confirmatur secundò; In nullo Forensi Tribunali potest quis pœna aliqua determinata condemnare reum, antequam convictus sit; sententia enim, quæ virum condemnat, quem tueri, & absolvere potest, iniqua est. Ergo nec in confessionis tribunali. Ergo confitenti crimen dubium, imponi nequit pœnitentia certa, nec dari sine conditione absolutio. Igitur cùm ais, si furatus sum, me accuso; Confessarius dicet, si vere furatus es, ego tibi talem impono pœnitentiam, absolvo, &c. Sed quidquid alii clament: hoc est non ferre sententiam, hoc non est reum mulctare, hoc non est reum absolvere.

7. Hæc opinio videtur etiam probari clarissimis verbis Concilii; erant enim multa dubia in Ecclesia, quam non solùm Hæretici, sed & Catholici nonnunquam liberius, quàm fas erat, sentientes, perturbabant. Indigebamus Spiritus Sancti magisterio. Et ipsa Tridentina Synodus, *sess. 14. cap. 5.* sic inquit: Constat enim Sacerdotes judicium hoc incognita causa exercere non potuisse, neque æquitatem illos in pœnis injungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere à Pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in confessione recenseri, etiamsi occultissima illa sint, &c. Quibus verbis sic utor. Censendum est, Tridentinum Concilium sufficienter docuisse fideles, *sessione illa* 14. in qua de pœnitentia ex professo actum. At ibi apertè docet pœnitentem debere confiteri omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habet; ergo & docuit non debere confiteri illa, quorum post diligentem discussionem conscientiam non habet. Atqui illorum, de quibus quis dubitat, conscientiam non habet: Ergo. Probatur minor; quia conscientia est notitia scientifica, & dubium scientifica notitia non est.

8. Dices, conscientiæ nomine non solum notitiam evidentem, sed & dubiam intelligi; datur enim conscientia evidens, probabilis, dubia, scrupulosa, & hypocondriaca. Respondeo tamen, hoc esse verum in aliis Authoribus, & locis; non tamen in præsenti, Ratio est, quia illa Concilii

cilii

cilii verba: *Ex his colligitur*: suadent consequentia ea antecedentibus inferri; atqui ex antecedentibus non infertur conscientia dubia, sed certa; ergo in eo loco conscientiæ nomine non intelligitur dubia, sed certa. Major videtur certa, minorem probo. Ideò debemus singulorum peccatorum speciem, & numerum confiteri, quia Sacerdotes judicium hoc (verba Concilii sunt) incognita causa exercere non possunt, nec æquitatem in pœnis injungendis servare; ergo dubia peccata non debemus exponere. Patet consequentia, quia causa cognita, non est dubia, & causa dubia non est cognita, & causa incognita judicium hoc exerceri non potest.

9. Confirmatur. Quia, asserente Concilio, debet æquitas in pœnis injungendis servari: ergo debet certò constare de delicti existentia; aliàs enim non æquitate pœnæ certę & determinatæ pro peccato incerto & indeterminato injungerentur.

10. Confirmant hanc doctrinam aliæ multæ ejusdem Tridentini periodi; nam aliis omissis, quæ in illa 14. *sessione* occurrunt, resumamus; necesse est omnium etiam veniam cum aperta, & verecunda confessione à Deo quærere: & sanè confessio dubia non videtur posse aperta vocari. Sed Concilium progreditur. Itaque, dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christi fideles confiteri studant; proculdubiò omnia divinæ misericordiæ agnoscenda exponunt: qui secus faciunt, & scienter aliqua retinent; nil Divinæ bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt; si enim erubescat ægrotus (Hieronymus exponens illud Eccles. 10. Si mordeat serpens in silentio,) vulnus medico detegere; quod ignorat medicina, non curat: ergo tenetur quis confiteri peccata, quæ occurrunt, nempè post diligentem sui discussionem. Dubia autem crimina post discussionem non occurrunt; ergo malè confitetur, qui scienter peccata retineret; atqui dubia non retinentur scienter; non enim in dubiis datur scientia. Ergo.

11. Universa, quæ diximus illustrat hæc periodus, constat, nihil aliud [notat benè, quia dum nihil aliud dicit, clarissimè & universalissimè Concilium loquitur] in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quam ut post quam quisque diligentius sese excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras exploraverit ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eadem confessione inclusa intelliguntur. Attentè legas, obsecro. Constat nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, inquit sanctum Concilium: illi igitur contradicit, qui aliquid aliud requiri existimat, Hæ enim assertiones, nihil aliud à pœnitentibus exigitur; & aliquid aliud exigitur: contradictoriæ sunt. Cùm autem prior sit expressa Concilii; altera sine errore clarissimo teneri non potest. Sufficit igitur ut confiteatur ea peccata, quibus se Dominum & Deum suum offendisse meminerit: Ergo nemo tenetur confiteri venialia: Ergo nec dubia, licèt gravia: dubitare enim non est meminisse: Scire est quoddam meminisse, dicebat Plato. Nullum tamen audivimus, dubitare, & meminisse confundentem. Et hæc omnia docet Caramuel loco citato qui postea respondet ad multas objectiones in contrarium, & testatur Patres Societatis Jesu Lovanienses in eorum Gymnasio (ipso præsente) hanc sententiam defendisse: Quam etiam novissimè & latè docet & conatur probare Joseph do Januario *in Ref. Theol. mor. tom. 1. ref. 2. per tot.* & præter Henriquez, Layman, & Præpositum alibi à me citatos, & ex eadem Societate hanc opinionem tanquam probabilem admittit Pater Amicus *in cur. Theol. tom. 8. disp. 13.* cui adde Martinum de sancto Joseph *in Monit. confessionis, tom. 1. lib. 1. de pœnit. tr. 6. n. 1.* ubi sic ait: Obliga este precepto al que dudu si peccò mortalmente. Aunque otros Dotores probabilmente afirman, que el que està dudoso, si cometio el peccado mortal, ò si le confesso, que no se inclina mas à una parte, que à otra, puede practicamente depooer la duda, con la qual queda desobligado de confessar el peccado, de que duda si lo cometio, ò le confessò; por ser principio llano de derecho, que *in dubiis melior est conditio possidentis, l. si debitor ff. de pign. cum vulgatis*, sic Henriquez *lib. 8. cap. 45. n. 3.* Reginaldus *lib. 29. cap. 6. n. 69. ad finem*, Suarez *de pœn. disp. 22. sect. 9. num. 6.* vide Dianam *part. 4. tract. 3. ref. 1.* de mat de que, *dubius ab ignorante non distat, l. Manifestissimi, §. Sin autem nescius, Cod. de furtis: imò æquiparantur*, Surdus *dec. 265. art. 19.* y como non obliga à confessarse el peccado que se ignore que es mortal; assi tambien parece que no obliga al que duda si le cometio. Ita illu.

Alibi in Resolutionibus not. primo hujus Resol.

Quæ hic est infra Resol. 130.

12. Sed his non obstantibus, puto omninò non esse recedendum à sententia affirmativa, usque adhuc practicata in Ecclesia Dei, & quam communiter docuerunt Theologi omnes cum eorum Magistro D. Thoma *in 4. sent. disp. 11. quæst. 2. art. 3. ad 3.* Vide Doctores, quos, me etiam citato, citat, & sequitur Pater Franciscus de Lugo *part. 1. de Conscientia, cap. 2. q. 29. num. 170.* & me citato Marcus Vidal *in Arca Vitalis Theolog. moral. de Pœnitent. Sacrament. Inquisit. 5. concl. 1. n. 9.* quibus adde omninò videndum Patrem Oviedo *in par. 2. D. Thomæ tr. 5. contr. 4. punct. 7. num. 57.* qui asserit, nostram sententiam esse omninò veram & tenendam ex communi Ecclesiæ praxi; & etiam ratione probatur, Quia Sacramentum Pœnitentiæ potuit institui cum obligatione confitendi peccata dubia, ut fatetur Præpositus, quod nullus audebit negare. Aliàs communis Ecclesiæ sensus hucusque fuit ita esse institutum. Ergo dicendum est, institutum fuisse cum hoc præcepto, est sub hac obligatione: est enim optimus interpres Legum modus, quo ab omnibus illæ fuerunt intellectæ, & exercitæ. Ex hoc facilè respondetur ad omnia argumenta adducta pro contraria parte. Ad testimonium enim Tridentini dicimus, secundùm interpretationem Ecclesię intelligi de peccatis dubiis. Ad aliud Argumentum dirimus, forum pœnitentiæ distinctum esse à quocumque alio foro judiciali: nam Sacramentum Pęnitentiæ est vindicta salutaris, ut constat ex Tridentino *sess. 14. cap 8.* vel non tantùm in punitionem criminum, sed magis etiam ad animarum salutem institutum. Et tandem ad aliud dicimus, hominem non privari sua libertate propter rationem tantùm dubiam, sed propter dubium speculativum, quod secum affert certitudinem practicam circa obligationem confitendi.

13. Non est igitur recedendum à praxi omnium Fidelium & totius Ecclesiæ, cujus initium credendum est ab Apostolis emanasse. Et ita doctus Leandrus licèt libenter benignioribus opinionibus adhæreat; tamen sententiam negativam improbavit, *tom. 1. de Sacram. tr. 5. disp. 5. q. 26.* & me citato; nostræ sententiæ adhæsit, Et Tamburinus, etiam ad opiniones benignas pronus. *Opusc. de Confess. lib. 2. cap. 1. §. 3. n. 14.* sententiam negativam practicè excipi posse, decernere recusavit. Nota verò quòd post hæc scripta invenio nostram sententiam docere doctissimum & amicissimum P. Bardi *de conscientia discept. 6. c. 11. par. 4. §. 1.* qui respondet ad omnia argumenta, quæ in contrarium adducit Caramuel. Idem etiam docet me citato Joannea de Dicastillo, *to. 1. de Sacram. tr. 4. dub. 8. disp. 9. n. 137. & seq.* adi illum, & non pigebit, est enim vir qui inter Theologos nostri temporis prima subsellia obtinet.

R E S O L. CXXXI.

An peccata dubia sint materia necessaria confessionis?

Et advertitur, quòd si quis confessus est peccatum ut certum, quia sic putabat, postea verò habet dubium, non tenetur illud ut dubium iterum confiteri, nisi fortè ex alio capite.

Et notatur explicandas esse circunstantias peccati, sive tanquam conditionaliter certas, sive etiam tanquam conditionaliter dubias, si tales circunstantiæ mutant speciem, &c.

Verùm advertitur, quòd quando aliquis confitetur de peccato dubio, adjungendum est aliquod peccatum certum.

Quando autem quis confitetur peccatum, de quo dubitat, an aliàs confessus sit, non tenetur dicere se dubitare, an confessus fuerit?

Nec pœnitens tenetur dicere se tale peccatum commisisse post ultimam confessionem, nisi ob aliquam circunstantiam mutantem speciem? Ex part. 11. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 44.

§. 1. Hanc difficultatem non inveni apud antiquos Doctores in dubium positam, saltem de illa cœperunt dubitare aliqui recentiores, & quod pejus est negativam sententiam docuerunt, quam novissimè tenet doctus Pater Ferrantius *de scandalo q. 77. præcipuè à n. 31.* qui post plura sic asserit: Confirmatur hæc opinio, & his quæ decreverunt doctiores quidam Patres in hoc colleg. Roman. contra propriam opinionem, quam antea sustinebant. Cùm enim ex Provincia Austriæ propositiones aliquæ missæ essent Romam ad nostrum admodum R. P. Generalem, ipsius jussu examinandas à Patribus revisoribus, quorum munus est libros diligenter expendere, antequam imprimantur, tale judicium, quod mox subjiciam, tulerunt unanimes circa nonam petitionem factam.

Aug. hoc latè infra præterito, & in tribus Ref. seq. & in quarta §. ult. & lege etiam doctè quintam Ref. hanc seq. & infra Ref. 132. §. ult. & lin. 1 & in tr. ... in Ref. 90. §. 1 & 2.

2. Nona petitio hæc erat, peccata dubia sive positivè, sive negativè tantùm dubia sint, confiteri non tenentur.

3. Responderunt ita, de peccatis dubiis positivè non est dubium permitti posse, cùm sit opinio communis Doctorum: De peccatis dubiis negativè, circa quod est major difficultas: judicavimus olim non debere permitti secundùm nostras regulas, cùm vix reperiatur unus scriptor, qui illam apertè tueretur: nunc verò cùm jam apertè, & ex professo

in

in suis scriptis tueantur, præter P. Ægidius Conineh *de Sacrament. Pænit. disp. 7. dub. 8.* Petrus Marchant. *in tab. Sacr. tr. 4. tit. 6.* Caramuel *in Theolog. mor. lib. 13. disp. 4. n. 478.* Josephus de Januario *Ref. mor. tom. 1. resol. 2. per tot.* P. Jo. Martinon *tom. 5. d. 50. sect. 8. nu. 91.* & alii multi Scriptores illam judicent probabilem, censemus posse jam in scholis Societ. permitti. Prima ratio est ea Trident quam affert Layman, quòd nimirùm ea tantùm peccata mortalia teneamur confiteri, quæ sunt in memoria, & conscienria; peccata verò mortalia dobia negativè, oon possunt dici esse in memoria, & conscientia pœniteotis, ergo.

4. Secunda ratio, quòd in dubio delicti oemo cogendus est sententiam subire, & pœnam. Tertiò, quòd melior sit conditio possidentis suam libertatem in tali dubio negativo.

5. Sed pœniteos est in possessione libertatis, qua liber est ab obligatione confessionis peccati, de quo non coustat, sed dubitatur modo dictu.

Ergo per tale dubiom superveniens, non est obligandus.

6 Quartu; quòd sicut non tenetur pœnitens confiteri, quando dubium negativum est circa substantiam actionis peccaminosæ præcisè, ot conecdit etiam Conincb, Præpositus, Lessius, & alii à Prępositocousulti, ita neque tenetur, quando dubium negativum est circa peccati commissi qualitatem; quę illatio Lugo valida est.

7. Quintò, à paritate eorum, qui sie dubitant negativè de voto emisso, vel debito contracto, Io quibus casibus ad nullam solutionem tenentur.

8. Item dubios an fecerit contra legem babentem annexam eacommunicationem, ideoque dubitans de excommunicationn incursa, non teoetur se habere pro eacommunicato.

9. Sed cootra ea, quæ dicta sunt; Obiicies primò, certa pro certis confitenda sunt, & dubia pro dubiis; ergo peccata oo modo dubia negativè, sive circa substantiam actionis peccamin osæ, sive solùm circa qualitatem, confitenda sunt, ut dubia.

10. Respondert potest, si quis confiteatur peccata hujusmodi dubia in casu, quo non teneatur illa confiteri, velit eamen ad majorem cautelam, debet ea dicere, ut dubia, reliqua verò certa, ut certa: imò inquit Præpositus, *ubi supra, n. 120. §. adde*, quando dicuntur peccata dubia, adjungenda est alia materia certa, ut dari possit absolutè absolutio à peccatis. In quo casu pœnitens debet eliccre actum attritionis de eo, quod confitetur absolutè; qoia fortasse peccatum illud dubium non est commissum, & ita si certum aliud peccatum cum attritione, oon adjungeretur, absolutio caderet supra oullum peccatum dolorosum.

11. Obiicies secondò; in dubiis tutior pars est eligenda, ergo debet pœnitens talia peccata dubia confiteri, cùm hoc tutius sit.

12. Respondetur, si aotecedens sumatur propriè ot sonat, hoc est, tutiorem partem esse eligendam, relicta altera, quæ prudenter minus tuta, sit tamen tuta concedo, quod sit eligenda tutior, ex consilio tameo, non ea præcepto.

13. Si verò antecedons intelligatur de duabus partibus, quarum altera tuta sit, & non sit in ea periculum peccandi altera verò non careat tali periculo, hac proinde tuta non sit, nec possit pro ea furmari judicium probabile practicum, quod non sit peccatum eam seqoi, concedo; quòd teneamur ex præcepto partem illam tutiorem eligere, relicta non tota, in qua subest peccati periculum.

Et sic posset negari io utroque casu consequentia.

14. Obiicies tertiò, de lege ordinaria quodcooque mortale in homine baptizato remitti debet extra Sacramenta per contritionem formalem, vel saltem virtualem inclusam in amore Dei super omoia, & per consequens remitti debet in ordioe ad claves, seu cum voto Sacramenti Pœnitentiæ. Ergo pœnitens obligatur ad confessionem cujuscunque peccati mortalis, etiam dubii.

15. Respondetur negando consequentiam, & ad antecedena, Dico, quodeunque peccatum mortale extra Sacrameotum remitti debere per contritionem, & per ordinem ad claves, idest cum voto absoluto coofitendi peccatum vel cooditionato; nimirum cum voluntate absoluta confitendi peccatum certum: conditiooata verò peccatum dubium, hoc est si constaret tunc certò fuisse commissum.

16. Obiicies quartò; Præceptum confitendi peccatum est in possessione; Peccatum verò ipsum supponitur dubium Ergo præceptum confitendi illud prævalet, & servaodum est. Et bæc omnia docet P. Ferrantinus *ubi sup.*

17. Sed banc sententiam Pater Thomas Hurtadus ea Clericis Minoribus vir quidem de Theologia Scholastica, & Morali optimè meritus *tom. 2. tr. 12. cap. 1. §. 2. dub. 8. n.* 206. putat neque speculativè esse probabilem, & practicè esse temerariam. Verùm quia ego libenter abstineo à censurandis opinionibus, assero me prorsus adhærere affirmativæ sententiæ, nempè peccata dubia esse necessariò in confessione aperienda, & præter Doctores præsertim ea Societate alibi à me pro hac sententia adductos, adducam hic contra Patrem Ferrantinum duos ex suis castris fortissimos commilitones, videlicet me citato Joannem Dicastillum *de Sacr. to. 2. tr. 8. disp. 9. dub. 7. per tot.* & Patrem Sfortiam Pallavicinum *in assertionibus Theologicis lib. 7. cap. 32. n. 306.* ubi sic asserit; Si tamen peccatum sit merè dubium dicemus dari, tum obligationem illud confitendi. Neque obstat regula, quòd in dubio melior sit cooditio possidentis: Nam homo dubius de peccato elavibus non subjecto, baud possidet charitatem, & amicitiam Dei certam, sed est dubius de illa. Debet ergo in tali casu decerni tanquam io re dubia, & cujus possessio sit dubia. Dividitur autem res à judiee inter eos, de quibus dubitatut utrium sit. Ita est faciendum in casu nostro. Si tu non es peccatur, gratia Dei est tua: Si es peccator, babes debitum carendi illa in æternom, & subeundi pœnas Inferni. Deus ex sua benigoitate permittit ut in boc dubio res dividatur magno cum eacessu pro nostra parte. Damus enim aliquid minimom ex nostro, hoc est confessionem peccati tanquam dubii, & Deus obligatur ad aliquid maaimum ex suo, hoc est ad veniam peccati, ad promissionem vitæ æternæ.

Alibi in Resolutionibus not. primo hujus Res.

18. Er quamvis posset evenire, nt quis cum peccato dubio sit in possessione credendi se esse in gratia, eo quod ante hoc dubium confessus fuerit bona fide alia peccata, & fuerit ritè absolurus: tamen hanc ipsam possessionem non habee iodependenter ab obligatione, quam tunc implicitè subjecit confitendi hoc peccatum, cùm primùm dubitatio de illo memoriæ occurrisset. Et posita bac implicita obligatiooe pœnitentis, absolutio extenditur etiam ad peccata oon eapressa.

19. Obiici posset; malum dubium noo esse materiam doloris, ac proinde nec pœnitentie. Nec respondeas sufficere dolorem conditionatum; nam ille noo est dolor, sed dispositio ad dolendum si purificetur conditio. Dolor quippe non est obligatio moralis, sed actus physitus, qui non recipit conditionem. Respondetur tamen de malo dubio posse dari dolorem, non quidem respondentem tristitię, sed timori: sicut de bono dubio potest dari delectatio respondens non lętitię, sed spei. Hucusque Pallavicinus. Ad argumenta verò adducta à Patre Ferrantino respondet ex eadem Societate Pater Bardi à me * alibi allatus. Ad auctoritatem verò Patrum Revisorum, solùm asseram quod bona eorum venia poterant coosiderare Pattem Laymanum in hac quęstione trepidanter loquutum fuisse, nec pro illo Pater Cooinch absolutè stat; Pater verò Joanoes Præpositus licèt *in par. 2. D. Thomæ* talem sententiam tenuerit, tamen postea *in 3. par.* videtur mutasse sententiam, nam asserit banc sententiam practicè non esse probabilem, unde dicendum est, quòd Schola Patrum Societatis stat pro nostra sententia, quæ præter alias rationes probatur in communi sensu Ecclesiæ.

* Alibi fuse ter in fine Res. præterita & in aliis not. primo hujus Res.

20. Advertendum est tameo hic primò, quòd si quis coofessus est peccatum ut certum, quia sic putabat; postea verò habet dubium, noo tenetur illud, ut dubium iterum confiteri, oisi fortè ex alio eapite, quàm ex integrirate confessionis, qnia nimirum se putat graviter infamatum apud Confessarium: Sed hæc obligatio via utiquam potest esse gravis, imò vix etit casus, io quo quis propter hanc solam causã teneatur refricare memoriam peccati præteriti, cùm nec in casu quo quis sibi imposuerit aliquod peccatum, quod non commisit, existimans se verè illud commisisse, teneatur iterum apud eundem, vel alium Confessarium peccatum sibi prios impositum oegare. Imò otiam si quis non solùm, sic putabat, sed peccando, & mentiendo in una confessiooe imposuerit sibi peccatum aliquod, non video esse necessarium illud ipsum peccatum eapressè revocare io alia confessiooe, sed sufficit si dicat: accuso me, quòd in confessione præterita peccatum grave falsò imposuerim; si autem inde, vel mihi, vel proaimo sequeretor grave damnum, quòd revocando possem impedire, & deberem; tunc ex alio capite, non autem præcisè ex obligatione integritatis deberem revocate, sive io coofessione alia, sive extra quantum sufficit.

21. Advertendum est tertiò, explicandas esse etiam circunstantias peccati, sive tanqoam conditionaliter certas, sive tãquam etiam conditionaliter dubias; si tales circunstantiæ mutaot speciem, vel augent numerum, verbi gratia, qui dubitat an babuerit consensum io mortale turpe cum fœmina, quam certò scit tunc fuisse conjugatam, & sibi notam, ut talem id debet fateri, est eoim illa circuostantia, quamvis

Sup. hoc infra in Res. 12. §. ult. & signanter à lin. 3.

vis absolutè dubia, cùm peccatum sit dubium, sub conditiooe tameo certa, quia supposito peccato certum est illud fuisse cum conjugate. Aliquando verò circumstantia etiam est sub conditione dubia, ut si quis dubitet, vel non meminerit se peccasse, vel consensisse in peccatum cum fœmine de cujus statu libero, eut soluto etiam dubitat; quamvis enim tunc supponamus peccatum fuisse commissum, adhuc est locus dubitationi circunstantiæ, quam tamen explicare tenetur. Et idem dicendum est de peccato mortali dubio in genere, atque in specie, si quis enim dubius sit an peccatum mortale commiserit & nescit cujus speciei, id etiam debet fateri sicut multo adhuc potiori ratione, si certus esset se peccatum mortale commisisse, sed nescit cujus speciei.

ea. Verùm io his casibus, quando aliquis confitetur se de peccato dubio, adjuogeodum est aliquod peccatum certum, si verò ioquit Sanchez certus esset de facto, dubius autem de jure, ut cùm certus est se admisisse, & solùm dubitat, an sit mortale? tunc non opus esse aliam materiam præbere. Quod mihi verum videtur, quando saltem certus est quòd illud opus à se factum fuerit veniale; nec enim sufficit, quòd certus sit fecisse opus, nisi certus sit in illo peccasse, saltem venialiter ut per solam illius confessionem detur materia certò sufficiens ad essentiam Sacramenti.

Sup. concerno in hoc §. in ... post pœnitentem, per ... in ... secundo annot.

a3. Quando autem quis confiterur aliquod peccatum certum, de quo dubitat, an aliàs confessus sit, non tenetur dicere se dubitare, en confessus fuerit? Ita Sanchez, & Cooinch; qui eodem modo affirmant pœnitentem io confessione non teneri dicere se tale peccatum commisisse post ultimam confessionem: nisi ob aliquam peculiarem circunstantiam mutantem speciem, fortè id necessarium sit: sicut enim qui scit, vel dubitat tale peccatum fuisse confessum, non tenetur dicere sub mortali se aliàs confessum, vel dubitare an tale peccatum, coofessus sit; ita pariter qui commisit peccatum, non teoetur dicere esse commissum post ultimam confessionem, nisi adsit aliqua peculiaris circunstantia, quæ id postulet. Et hæc omnia inveniens apud Dicastillum, ubi supre, quæ valdè à Confessariis notanda erunt, sunt enim satis in praxi occurreotia.

R E S O L. CXXXII.

An qui dubius manet se perpetrasse aliquod peccatum, teneatur illud sub tali dubio confiteri? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 60.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Ref. & in duabus sequentibus, & infra in § ult. Ref. 135. & in ... doctr. Ref. 116 & in Ref. 119 § ult. & in ... Ref. 30 §. 1. & 2.

§. 1. AFfirmativè respondunt communiter Doctores, quos citant, & sequuntur Sanch. *in sum. tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 66. & 67.* Suarez *tom. 4. disp. 22. sect. 9. n. 76.* & alii asserentes, quòd si quis post diligentem animi discussionem dubius maneat, en mortaliter peccaverit, itaut neutram partem assentiendo inclinare possit, teneatur peccatum illud sub dubio confiteri; & hanc opinionem ego teneo.

2. Non reticebo tamen contrariam sententiam docere secundùm Layman *ubi infrà*, Ægidium de Coninch *tr. a. de Sacram. disput. 7. dub. 8. concl. 7.* ubi sic asserit. Ad hoc ut peccatum teneat confiteri, requiritur ut saltem probabiliter possim judicare me peccasse. Ita ille. Et ratio est quia delictum præsumi non debet, & in nullo foro aliquis accusari debet de delicto, quod commisisse, ita ostendi non potest, ut data judicia, & conjecturæ assensum generent. Deinde per Concilium Tridentinum *sess. 14. cap. 5.* tantùm exigitur à pœnitentibus omnia peccata mortalia post diligentem examinis discussionem recenseri. Ergo, &c. Et in hanc sententiam videtur inclinare Layman *in Theol. mor. lib. 1. tr. 1. c. 4. §. 4. n. 37.* saltem in confessionibus ordinariis extra articulum mortis; sic enim ait: Si in decursu vitæ alia peccata sua, quorum conscientiam habet, confiteatur, tacito illo, de quo post diligentem excussionem dubitet, an commiserit, vel an fuerit mortale, tunc probabile apparet, non incumbere ejus confitendi obligationem. Non enim ex lege positiva Christi, & Ecclesiæ, habetur, quia esset nimis severa obligatio accusandi se de iis, quæ commisisse se ignorat. Neque ex lege naturali charitatis propter periculum animæ, quandoquidem confitendo bona fide peccata reliqua, per accidens remittuntur ea, quæ ignorantur. Verùm in hac re nihil determino, sed aliorum judicio committo. Ita Layman *ubi suprà*, qui optimè hanc sententiam tenet in ordine ad scrupulosos. Nota tamen, quod Coninch *loc. cit.* loquitur de dubio negativo, & non ita absolutè, ut putat Layman, ideò tu cogita; nam ego, ut dixi, absolutè affirmativam sententiam teneo.

R E S O L. CXXXIII.

An Sacerdos, si ante celebrationem, vel laicus ante Communionem dubitet, an commiserit aliquod mortale, v.g. an consenserit morosæ delectationi, teneatur confiteri?
Ex quo deducitur, an peccata lethalia, etsi dubia, materia sint confessionis? Ex part. 6. tr. 6. & Misc. 1 Ref. 32.

Sup. hoc in ... Resol ... & in aliis earum ... notis

§. 1. AD hanc quæstionem ita respondet Philibertus Marchinus *de Sacrament. Ordinis, tr. 2. part. 3. cap. 1. nu. 17.* Cùm dubium est utrinque æquale; itaut dubitans quasi æquâ lance pendere videatur; æqualiter ponderans pro utraque parte conjecturas, & tunc si non deponat dubium, sed cum illo celebret & communicet, peccat contra reverentiam Sacramento debitam. Nam etiam peccata lethifera, etsi dubia, materia sunt confessionis. At si tale dubium ante celebrationem vel communionem deponat, sequens opinionem Doctorum probabilem, quòd in dubio æquali possit quis deponere conscientiam suam, & sequi quam partem velit, non secus ac in materia voti & restitutionis, tunc uterque excusatur à culpa, si absque prævia confessione celebret, communicet. Quo casu non dicetur se exponere periculo accedendi indignè ad Eucharistiam, aut lethalia dubia non esse materiam confessionis; aut Tridentinum excepisse à necessitate confessionis venialia solùm non lethalia dubia. Si quidem hæc omnia rectè procedunt in accedente ad Eucharistiam cum formali dubio lethalis culpæ: non verò locum habeet in eo, qui eligens supra relatam opinionem, probabile judicium intra se haberet, quòd in tali dubio æqualis possessio stat pro libertate sua, non pro Sacramento. Ita Marchinus & ante illum Reginaldus *in praxi, to. 1. lib. 29. c. 6. n. 99.*

2. Sed hanc opinionem puto non esse admittendam: quia ex illa sequeretur peccata dubia nunquam confitenda esse; quia posset quis semper deponere conscientiam, putans se non esse obligatum: quod in nostro casu non est admittendum. Etenim non est par ratio de voto & restitutione, ut docent Doctores. Unde refellenda veniunt ea, quæ novissimè docet Auctor casuum Conscientiæ Bononiæ discussorum anno 1637. mense Septembri *cas. 3 fol. 83.* ubi sic asserit. Speculativè loquendo probabile videtur aliquibus, quòd de jure divino positivo non adsit in rigore obligatio confitendi peccata mortalia negativè dubia. Ratio est, tum quia quæ non habet probabile judicium, quòd peccaverit mortaliter, potest censere se non teneri ad aperiendum illud peccatum in confessione Sacramentali, & potest censere meliorem suam conditionem possidentis suam libertatem, & immunitatem confitendi. Tum quia, qui post diligens examen remanet dubius de voto, non adstringitur quicquam ex voto adimplere; sicut nec similiter tenetur alteri solvere qui dubitat num contraxerit debitum: ergo idem in præsenti dici posse videtur. Præterea non adest obligatio satisfaciendi proximo, aut petendi veniam ab illo, quando dubitamus de injuria, seu offensa illi à nobis illata.

3. Confirmari possunt prædicta. Primò ex Concilio Tridentino *sess. 14. cap. 5. & 7.* ubi cùm exactè tradatur materia necessaria confessionis ad convincendos hæreticos dicentes Confessionem esse carnificinam conscientiæ, nihil tamen prorsus ibi dicitur de peccatis dubiis: ergo juxta Concilium Tridentinum non videtur totum esse necessaria confessio; alioquin non debuisset prætermitti doctrina necessaria de hac obligatione. Imò Concilium *cit. cap. 5.* videtur etiam excludere positivè ab obligatione confessionis Sacramentalis peccata dubia, illis verbis quibus totam solam materiam necessariam confessionis explicat, inquiens. Constat enim nihil ampliùs in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quàm ut postquam quisque diligentius se excusserit & conscientiæ suæ sinus omnes & latebras explicaverit, ea peccata confiteatur, quibus se Deum suum mortaliter offendisse meminerit. Quæ verba videntur potiùs oppositum insinuare, dum exigunt confessionem eorum tantùm, quorum pœnitens conscientiam habet: conscientia enim videtur involvere scientiam, juxta illud S. Bernardi *lib. de Conscientia, cap. 8. Conscientiam esse quasi cordis scientiam*: peccatorum ergo, quorum non est scientia. Hucusque Auctor dictorum Bononiensium, cui adde Præpositum *in primam secundæ Divi Thomæ q. 19 art 6. dub. 4. in fine*, ubi sic ait: Qui est dubius, num aliquod peccatum commiserit, si post diligens examen adhuc remaneat dubius, non videtur obligari confiteri quia respectu præcepti confessionis in possessione suæ libertatis, qua non debet privari propter dubium, quod per diligens examen depelli non potuit. Ita ille. Quod etiam docet in alio loco à me citato *in 4. part. tract. 3. ref. 5.*

obi

Quæ notæ hanc sequuntur, & in aliis ejus prima not.

ubi hanc sententiam tanquam improbabilem damnavi, & nunc iterum damno.

4. Nec obstant argumenta in contrarium superiùs allata: nam ad illa doctè & solidè pro more suo satis respondet Pater Joannes de Lugo *de Sacram. pænitentiæ, disp. 15. sect. 2. §. 2. à num. 63. usque ad n. 77.* adi illum, & non pigebit.

5. Dicendum est igitur peccata mortalia dubia esse necessario confitenda, sive dubium sit de substantia actionis, an fuerit facta; sive an fuerit mortalis, sive an fuerit jam illud peccatum in confessione dictum. Unde contra Marchinum *ubi suprà*, Sacerdos ante celebrationem, vel Laicus ante Communionem, si dubitet, an consenserit morosæ delectationi, tenetur confiteri de tali peccato dubio, nec potest conscientiam deponere in tali casu, non adesse obligationem illud confitendi.

R E S O L. CXXXIV.

An qui dubitat, verùm commiserit peccatum mortale, nec ne, teneatur illud confiteri?

Et notatur, quòd doctrina hujus quæstionis procedit, quando pænitens est in dubio puro, secus autem si haberet, assensum probabilem circa factum, quod judicet, vel nullum commisisse peccatum, vel saltem tale peccatum non esse mortale, excepto fortasse mortis articulo, propter irreparabile periculum salutis, cui tunc certiùs providere tenetur.

Et docetur, quod si post confessionem hujus peccati in dubio confesso pænitens habeat notitiam certam, vel probabile judicium, quod tale peccatum fuerit mortiferum, obligari pænitentem iterum in confessione manifestare illud ut certum? Ex par. 4. tr. 3. Res. 5.

Sup. hoc in quatuor Res. præcedentib. & in Res. seq. & 1. selege infra toll. Res. 136. & in Res. 219. & olt. à lio 1. & 191 & 0 & 1 in Resol. 305. §. 1. & 2.

§. 1. NEgativam sententiam indicat Henriquez *lib. 8. de Eucharist. cap. 45. nu. 3. in glossa lit. P.* Et sententiam multis rationibus confirmat Layman *lib. 1. tr. 1. cap. 5. §. 4. num. 37.* licèt non audeat aliquid determinare, & novissimè ad hoc dubium ait respondet Joannes Præpositus *in 3. part. Div. Thom. quæst. 5. de integritate confessionis, dub. 3. num. 117.* Ex una parte videtur obligari illud confiteri. Primò, quia in dubiis tutior pars est eligenda. Secundò in tali casu potest homo dici habere conscientiam peccati, nam tale peccatum est in conscientiam saltem dubiam. Tertiò homo tenetur confiteri de tali peccato; ergo tenetur illud confiteri, quia in homine baptizato illud quod est necessarium contritionis objectum, est etiam necessarium confessionis objectum, cùm illud nequeat remitti sine ordine ad claves, & ita tenent aliqui, quos citat, & sequitur Suarez *disp. 21. sect. 9.* Ex altera autem parte videtur nō teneri, quia qui non habet probabile judicium, quod peccaverit, potest censere se non esse obligatum ad aperiendum peccatum in Confessione, & potest censere meliorem suam conditionem possidentis suam libertatem, & immunitatem confitendi. Secundò, qui post diligens examen remanet dubius de voto non astringitur quidquam ex voto adimplere; similiter non tenetur alteri solvere qui dubitat num contraxerit debitum ergo idem in præsenti dici potest.

2. Dices hoc dubium, quo aliquis dubitat num peccaverit, est solum speculativum, cum quo stare potest moralis certitudo de obligatione illud confitendi. Respondeo potuisse quidem institui Sacramentum Pœnitentiæ, ut etiam imponeretur obligatio recensendi peccata dubia, non verò constare an ita sit institutum, & de cætero de hac obligatione non posse judicare sicut de aliis ortis ex præceptis, in quibus ex dubio speculativo quoad rem ipsam juncto principio practico, quòd melior sit conditio possidentis suam libertatem, concludimus non astringi aliquo præcepto.

3. Dices, est certum peccatum esse dubium. Respondeo non videri quidquam hinc posse convinci. Unde hæc opinio semper mihi visa est speculativè probabilis, similiter ex Lessio, & quibusdam aliis à me consultis.

4. Ad rationes prioris sententiæ dici potest.

Ad primam quando dubium est omninò practicum, tutiorem partem esse eligendam; si verò ex dubio speculativo junctis aliis principiis elici possit conclusio practica, qua concludamus nos non teneri aliquod onus subire, non semper tutiorem partem eligendam, ut variis exemplis ostendi potest.

5. Ad secundam respondeo negando assumptum quantum ad præsens institutum pertinet; patet in simili, qui dubitat de voto, qui non est dicendus habere conscientiam voti in ordine ad obligationem, & ut teneatur aliquid ex vi voti exequi: similiter qui dubitat num commiserit contra legem habentem annexam excommunicationem, si post diligens examen non possit rei veritatem agnoscere, non tenetur se habere excommunicatum, ergo similiter videtur dicendum, quòd is, qui post diligens examen non potest judicare se peccasse, non tenetur censere se obligatum ad illud in confessione aperiendum.

6. Ad tertiam respondeo negando consequentiam, ad cujus probationem dico, per se loquendo objectum necessarium contritionis in baptizato esse objectum confessionis, quando scilicet constat de peccato, per accidens autem non esse; nam inter præceptum contritionis ex una parte & confessionis ex altera, est discrimen, quòd de lege ordinaria contritio formalis, vel virtualis de peccato mortali: ita sit necessaria extra Sacramentum, ut nullus sine ea possit consequi remissionem peccati, confessio autem in re non ita sit necessaria; unde licet homo propter necessitatem medii contritionis teneatur censeri de peccato etiam dubio, non idcircò tenetur illud sub tali statu consideratum confiteri, quia in eo statu potuit censuri non obligare jus divinum positivum, & licèt dicatur, quòd nullum mortale commissum post Baptismum remittatur sine ordine ad claves, potest intelligi quod præceptum solùm urgeat pro tempore, quod moraliter constat de peccato, sed licèt hæc opinio sit, ut dixi, speculativè probabilis, non judico in praxi recedendum à priori opinione. Hæc omnia Præpositus, *ubi suprà*. Verùm ego absolutè supradictam sententiam improbabilem puto, & ideo tu omninò in proposito dubio sententiam affirmativam tene: nempè dubitantem si peccatum mortale commiserit, teneri illud confiteri, & ita tenet Sanchez *in summ. to. 1. lib. 1. c. 10. n. 66.* & alii, quos citat, & sequitur Merollam *to. 1. disp. 3. cap. 3. dub. 2. coroll. 23. num. 353.* quibus ego addo Sylvium *in addit. ad 3. par. quæst. 6. art. 4. in respons. ad 3.* Homob. *in consult. cas. consc. vol. 2. par. 5. resp. 131.* Guilielmum Mercerum *in 3. par. D. Thom. quæst. 9. art. 4. num. 7.* Hurtadum *de Sacram. disp. 9. de Pænit. diffic. 7.* Filliucium *to. 2. tr. 21. cap. 4. n. 171.* Faustum *in Theolog. moral. tom. 1. lib. 3. quæst. 72.* Turrianum *de Pænitent. quæst. 9. art. 2. disputat. 29. dub. 6.* Valentiam *to. 4. disputat. 6. quæst. 9. punct. 3.* Azorium *tom. 1. lib. 1. cap. 4. quæst. 2.* Salas *in 1. 2. tom. 1. tract. 8. disputat. 1. sect. 5.* Emanuelem Sà *verb. Confessio, num. 5.* & ipsummet Henriquez *lib. 2. de Pænitent. cap. 4. §. 5.* & indicat Concilium Tridentinum *sess. 14. cap. 5.*

7. Nota tamen hæc omnia procedere, quando pœnitens est in dubio puro, secus autem si habeat assensum probabilem circa factum, quod judicet vel nullum commisisse peccatum, vel saltem tale peccatum non esse mortale. Ita Sylvius *ubi suprà*, & Sylvester *ver. Confessio 2. quæst. 2.* cum Mercero qui addit, excepto fortassis mortis articulo propter irreparabile periculum salutis, cui tunc certiùs providere tenetur. Sup. hoc sup. in §. 1. & 2. Res. 136.

8. Nota etiam hic obiter docere Turrianum, & Sanchez *locis citatis*, quòd si post confessionem hujus peccati in dubio pœnitens habeat notitiam certam, vel probabile judicium, quod tale peccatum fuerit mortiferum, obligari pœnitentem iterum in confessione manifestare illud, ut certum, & ita quando pœnitens confitetur hoc peccatum, in dubio tenetur illud confiteri cum alio peccato certo. Verùm Merolla *ubi suprà num. 557. & 559.* contrarium tenet, sed novissimè sententiam Sanchez, & Turriani docet etiam Hurtado *loco citato*. Sup. hoc late infra in Res. 139. & in aliis ejus prim. not.

R E S O L. CXXXV.

An in vero dubio, an habuerit peccatum mortale, quis possit sumere Eucharistiam sine confessione?

Ex quo sequitur, an absit obligatio confitendi peccata dubia? Ex part. 6. tr. 14. & Misc. 2. Res. 44.

§. 1. AFfirmativam sententiam (quod valde miror) docet Jacobus Granado *in 3. part. D. Thom. controv. 6. tr. 10. disp. 7. n. 13.* ubi sic ait: Dicit Henriquez *lib. 8. cap. 45. §. 3. lit. P.* cum Paludano, Antonino, & Tabiena, in vero dubio, an habeas peccatum lethale, posse accedere ad Eucharistiam sine confessione, deponendo dubium, & videtur colligi ex Tridentino dicente confessionem esse præmittendam, quando quis est sibi conscius peccati mortalis, dubitans enim non est conscius. Ita ille. Sup. hoc in Resol. seq. & præcedenti, & in aliis ejus primo not.

2. Sed si hæc opinio esset admittenda, sequeretur non adesse obligationem confitendi peccata dubia, quod nullo pacto concedi potest; ut ego adversùs Henriquez *loc. cit.* satis docui *in 4. part. tr. 3. res. 5.* cum communi Doctorum sententia, & docet etiam Granado *ubi suprà tr. 9. disp. 8. n. 2.* peccata enim certa, & dubia pari passu currunt in ordine ad illa explicanda in confessione; certa videlicet ut certa, dubia ut dubia. Quæ hic est Res. antecedens, & in aliis ejus 1. not.

R E.

RESOL. CXXXVI.

An si quis habeat tantùm peccata dubia, teneatur præmittere confessionem Sacramentalem ante sumptionem Eucharistiæ, vel celebrationem Missæ?

Et an, qui præmisit confessionem de peccato dubio pro sumenda Eucharistia, si postea comperit esse certum, teneatur ante illius sumptionem iterum illud tanquam certum confiteri? Ex part.9.tract.3. Res.6.

Sup. hoc in resp. [illegible] quinque Res. [illegible] primorum.

§.1. QUidam recentiores affirmativè ausi sunt respondere nominatim contra me. Probatur hæc opinio, quia tunc ex Conc. Trid. *sess.13.cap.7.* Præmittenda est confessio ante sumptionem Eucharistiæ, quod quis conscius est peccati mortalis: sed qui dubitat de peccato, non dicitur conscius peccati mortalis: ergo non tenetur præmittere confessionem. Probo minorem: nam, ut observat Mercerus *de Sacram.q.80.art.4.dub.1.in princ.* Coninc. *in 3.p. q.80. dub.2.n.9.* ille, secundùm Conc. Trid. dicendus est sibi conscius esse peccati mortalis, qui credit, & existimat peccasse mortaliter; sed qui dubitat, non credit, neque existimat peccasse mortaliter: ergo non tenetur ante Communionem confiteri.

2. Sed, his non obstantibus, ego puto, dictam sententiam esse rejiciendam, & prorsus non esse recedendum ab affirmativa: & ideò cùm Emanuele Sà *verb. Eucharistia num.23.* dixisset: [Qui se putat bona fide dispositum, nec sibi conscius est alicujus peccati mortalis, fit de attrito contritus virtute Sacramenti. Non dicitur autem cum conscientia peccati accedere, qui dubitat, quidem, sed non putat.] Magister sacri Palatii in editione Romana post dicta verba addidit hæc alia: *Practicè deponendo dubium*. Et ita intelligendum esse Sà, docuit ex eadem Societate Persic. *de offic. Sacerdot. lib.1.cap.1.dub.7.n.61.* Ideò dicendum est, quòd si quis practicè non deponat dubium, non potest Euchristiam sumere, si antea non præmittat Confessionem de peccatis dubiis. Et ita hanc sententiam tenet sapientissimus Aravin *in 3.p.D.Thom.q.80.art.4.n.30.* Amicus *in curs.Theol.t.7. disp.26.sect.1.n.10.* Filliuc. *to.1.tract.4.cap.8.n.210.* Escobar *in Theol.mor.tr.7.Exam.6.cap.4.n.61.* Persic. *de offic.Sacerd. lib.1.cap.1.dub.7.n.57.junctò nu.61.* omninò videndus Garzias *in Summa Theol.mor.tr.3.diffic.5.dub.1.punct.5.n.32.* Bassæus *in Florib.Theol.mor.verb.Communio, nu.27.* Stephanus à sancto Greg. *de Sacram.lib.3.cap.26.nu.14.* & Reverendiss. Magister Candidus *tom 3.disp.2.art. 22.dub. 48.* quibus adde Trullench. *de Sacram.lib.3.cap.6.dub.4.n.8.* qui tamen malè citat in favorem contrariæ sententiæ Suarez: nam Suarez hoc minimè dicit: voluit forsitan citare Henriq. qui tamen Henriquez non benè pro se citat Tabienam, & Palodan.

3. Probatur nostra sententia: quia, ut quis dignè sumat Eucharistiam, debet esse in gratia, ut patet ex illius verbis: *Probet autem seipsum homo, &c.* sed dubius de peccato est dubius de gratia. Ergo debet confiteri peccatum dubium, ut se constituat in gratia, quam per illud forsitan emiserat: quia gratia est medium necessarium ad salutem. Itaque si Concilium vult, & præcipit, ut accedens ad Eucharistiam accedat probatus, qui ad illam accederet cum peccato dubio, non accederet probatus: quia, stante dubietate, potest habere animam peccato maculatam. Ergo tenetur confiteri peccatum dubium; ut se constituat in statu, in quo verè dici possit, se accedere ad Eucharistiam probatum. Dices, hoc fieri posse per contritionem, & postea suo tempore subjicere clavibus peccatum dubium. Resp. Concil. velle, ut quis dignè sumat Eucharistiam, quòd sit in gratia per Confessionem, non per contritionem, ut patet ex illis verbis: *Quomodocunque se esse contritos existiment*.

4. Instabis; hoc Concilium disponere in illis, qui certò sciunt se peccasse mortaliter, ut patet in illis verbis: *Qui sibi conscius peccati mortalis, &c.* non autem in his, qui dubitant: nam in primo casu urget Concilii præceptum, & ideò tenentur confiteri, etiamsi conterantur; non autem in secundo, qui possunt conteri, & postea de illo peccato dubio confiteri; nam de istis, ut dictum est, non loquitur Concilium. Resp. quòd mens Concilii *in d.sess.13.cap.7.* fuit, non solùm imponere præceptum de peccatis certis, sed etiam de peccatis dubiis. Quod probatur primò ex eodem Concilio *sess. 15.cap.1.* quod similibus verbis utitur: & tamen DD. quos ad satietatem citat, & sequitur Sanchez *in Sum.tom.1.lib.1. c.11.n.66.* illa intelligunt, non solùm de de peccatis certis, sed etiam de peccatis dubiis, ut novissimè docet etiam sapientissimus Pater Ovied. *in par.2.D.Thom tr.5.cont.4. pun. 7.n 57.* ergo, &c. Deinde *in d.sess.13 in can.11.* dicitur, illos teneri ante Eucharistiam confessionem præmittere, quos conscientia peccati mortalis gravat: sed, ut patet, quando, v.g ego dubito, me consensisse in aliquod peccatum, tunc conscientia me gravat alicujus peccati mortalis: ergo etiam de illo imponit Concil. præceptum de confessione ante Eucharistiam præmittenda.

5. Confirmantur supradicta: quia, ut patet Concilium obligationem, &, ut ita dicam, substantiam hujus præcepti de præmittenda Confessione ante Eucharistiam desumpsit, & probat ex consuetudine Ecclesiæ: ergo ex consuetudine Ecclesiæ desumendus est modus exequendi dictum præceptum: sed consuetudo Ecclesiæ usque adhuc declaravit, & observat non solùm peccata certa, sed etiam peccata dubia debere confiteri ante sumptionem Eucharistiæ; ergo necessariò sunt confitenda.

6. Et quidem, si peccata dubia, secundùm Adversarios, sunt materia necessaria Confessionis, ergo non video motivum, neque rationem, quare de illis non fit latum præceptum, ut confiteantur ante Eucharistiam, cùm id videatur maximoperè exposcere reverentia, & puritas debita huic tremendo Sacramento; ita ut Patres Concilii ad illud recipiendum non fuerint contenti, ut homo se constitueret in gratia per contritionem.

7. Probatur etiam nostra sententia: quia, cùm constet latum esse præceptum, obligans ad Confessionem eum, qui conscientiam habet peccati mortalis in sacro Conc. Trid. *sess.13.c.7.* ante sumptionem Eucharistiæ, in dubio judicandum est in favorem possidentis: ergo judicandum est in favorem præcepti confessionis, quod ex communi usu Ecclesiæ, Doctorum cõsensu possidere constat. Et quidem displicet mihi paucis abhinc annis aliquos recentiores cœpisse aperire januam quibusdam opinionibus, quæ infringunt consuetudines antiquas totius Ecclesiæ, & communi usu, ac praxi omnium fidelium receptas: & possem plures ex dictis opinionibus adducere, sed non libet mihi aliena scripta carpere. Dico itaque, & concludo absolutè, in casu, de quo loquimur adesse præceptum confitendi ante Communionem, si possit: patetque tum ex praxi communi, ac consensu fidelium, non audientium communicare, nisi priùs confiteantur peccata dubia memoriæ occurentia: tum ex sensu communi DD. Unde Reverendissimus Pater Candidus, sacri Palati Apostolici Magister, noluit permittere, ut opinio contraria hic Romæ imprimeretur. Hinc non est audiendus Leandrus *de Sacram. tom.2. tract.7 disp.7.quæst.51.* qui licèt nostram sententiam teneat, videtur contrariam, tanquam probabilem, admittere.

8. Verùm non deseram hic discutere non incuriosam difficultatem; An qui præmisit Confessionem de peccato dubio pro sumenda Eucharistia, si postea comperit esse certum teneatur ante illius susceptionem iterum illud, tanquam certum confiteri? Plures rationes pro negativa sententia speculatus est Eminentiss. Lugo *alibi* à me adductus; & hanc negativam sententiam absolutè tenet Caramuel *in Theol.mor.lib 3.disp.4.num.1539.* Et hanc sententiam tanquam probabilem, tenent etiam ex Societate Jesu duo Scriptores recentiores Pellizzar. *in Man. Reg. to. 1. tr. 5. cap.3.sect.5.n.56.* & Tambur. *in Methodo expedita Confessionis l.2. cap.1. §.4. num.24.* Primò, quia cùm exposuerit illud, prout erat in conscientia, quod tantùm exigit Tridentinum *sess.14.c.5.* est ab eo directè, tametsi conditionatè, absolutus, perinde ac is, cujus peccatum à Sacerdote existimatur veniale, cùm sit mortale; sicut enim Sacerdos tunc vult absolvere à peccato, prout est à parte rei: ita etiam in casu nostro; atqui peccatum, à quo quis directè absolutus est, non tenetur ex jure divino iteratò confiteri; ergo. Secundò; Ex communi sententia confessus se morosè delectatum decies circiter, si certò deinde deprehendat, se duodecies peccasse, non tenetur eas vices postea confiteri; & tamen eas non confessus est ut certas, sed modo dubio: atqui similis ratio urget in casu: ergo. Tertiò: dubius de voto, excommunicatione, &c. si petat dispensationem, solvitur omni obligatione, etsi deinde deprehendat certò emissum esse &c. ergo idem est in casu. Ex communi tamen sententia, & praxi, tale peccatum est confitendum deinde ut certum: sed an praxis ex scrupulo, an ex ratione orta, non disputo: videtur enim homo pœnitens non velle disputare, nec librare rationes; sed sequi securissimam partem.

Alibi in tribus Res. seqq. & confirm. [illegible] Res. 140. & quamvis pro reservatis in hoc casu [illegible] tamen [illegible] Ad secundum, & alias Res. & [illegible] annot.

9. Unde ex his rationibus ad propositam difficultatem Auctores citati negativè responderunt. Sed ego non audeo recedere à communi Doctorum sententia affirmativa, à qua etiam ipsemet Cardinalis de Lugo non audet recedere, cùm sit etiam recepta à communi praxi, & usu fidelium. Dico igitur, quòd si quis præmisit confessionem de peccato dubio, & postea recognoscit se certò peccasse; tenetur iterũ ante sumptionem Eucharistiæ illud tanquam certum confiteri, quidquid Doctores supracitati asserant in contrarium

inter quos numerandus est post hæc scripta visos Leandrus *de Sacram. tom. . . tract.5. disp.5. quæst.27.*

R E S O L. CXXXVII.

An pœnitens, qui confessus est de peccato dubio, si postea sciat certè, vel probabiliter illud peccatum commisisse, vel fuisse mortiferum, teneatur iterum illud confiteri?

Et additur, hoc non procedere, quando pœnitens integrè fassus est, peccatum, quod fecit, dubitat tamen esse mortale. Quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est enim iterum illius peccati repetenda confessio, si postea alteruter doctior, vel aliis consultis, norit id peccatum esse mortale. Ex part.3. tract.4. Res.90. aliàs 91.

§.1. HIc casus frequenter accidit, & affirmativam sententiam tenet Turrianus *de pænit. quæst.9. art.2. disp.* 29 *dub.*6. ubi sic asserit: Hoc loco occurit notandum, quod olim docui non semel de hac re rogatus, nempè, si post confessionem peccati in dubio pœnitens habeat notitiam certam, vel probabile judicium, quòd tale peccatum fuerit mortiferum, obligari pœnitentem ad manifestandum illud ut certum. Ratio est, quia peccatum explicandum est in confessione, prout est in conscientia pœnitentis: prædictum autem peccatum jam est in conscientia pœnitentis, ut certum quia ratione non erat subjectum clavibus, sed solùm ut dubium est. Ergo adest obligatio manifestandi illud in confessione. Ita Turrianus, & ante illum Sanchez *in summa tom.1. lib.1. cap.10. num.*69. qui tamen optimè addit, hoc non procedere, quando pœnitens integrè fassus est peccatum, quod fecit, dubitabat tamen an esset mortale. Quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est iterum illius peccati repetenda confessio, si postea alteruter doctior factus, aut aliis consultis, norit id peccatum esse mortale. Ratio est, quia plenè in confessione suum peccatum manifestavit, nec nova circumstantia explicanda occurrit, nec ad confessionis valorem est necessarium, ut pœnitens, aut Confessor sciat determinatè peccatum confessum esse mortale. Ergo.

R E S O L. CXXXVIII.

An peccatum confessum ut dubium debeat, cessante dubio iterum ut certum confiteri?

Ex quo deducitur, quid est dicendum in prædicto casu, si exprimenda esset circumstantia peccati dubii confessi? Ex part.6. tract.6. & Miscell.1. Res.31.

§.1. CAsus frequenter potest accidere: & pro negativa sententia (attendas quæso amice Lector) pater Joannes de Lugo *de Sacram. Pænit. disp.26 sect.1. §.4. n.* 77. adducit plurimas rationes, Primò, quia ille v.g. qui confitetur se pejerasse decies plus minusve, non dicit ut certum undecimum perjurium, sed ut dubium; & tamen si postea recordatur se undecim, vel duodecim vicibus pejerasse, non tenetur, ut communiter asserunt Doctores, & patet ex praxi, confiteri iterum tanquam certum illud undecimum, vel duodecimum peccatum, quòd priùs sub dubio dixerat: ergo neque etiam si unicum perjurium in dubio confessus fuerit, deberet postea certior factus illud ut certum confiteri: cur enim magis unum quàm undecimum debet confiteri, quando utrumque cum æquali dubio dixit, & postea de utroque æqualem habet certitudinem. Secundò si aliquis dubius de excommunicatione, irregularitate, voto, &c. petat ad cautelam absolutionem, vel dispensationem, & ea obtenta comperiat censuram, & irregularitatem fuisse certò contractam, non indiget nova absolutione, vel dispensatione: quia ad hoc ipsum data fuit prior absolutio, & dispensatio, ut si vinculum fuit verè contractum dissolvatur. Ergo hoc ipsum de peccato dicendum est, quando aliquis illud confitetur, prout est in sua conscientia sub ratione dubii non indigere postea nova absolutione, cùm fuerit absolutus sub conditione, si verum peccatum fuit. Tertiò quando es confessus peccatum ut dubium, si fuit verum peccatum, absolutio cadit supra illud, & non quidem indirectè, sed directè: quia ad hoc illud confiteris, ut absolvaris ab illo. Et probatur clarè, quia in aliquo casu teneris illud solum confiteri, & dare pro materia absolutionis, si aliud non haberes. Ergo tunc Sacerdos absolvit directè ab illo peccato: absolvit autem directè sub conditione implicita, nempè si fuit peccatum: si enim peccatum non fuit, non absolvit directè, vel indirectè ab illo: ergo si fuit verum peccatum, absolveris directè ab illo; ergo licèt postea constet certò fuisse peccatum, non debes iterum ad judicium illud deferre. Ad quid enim? non certè ab absolutionem directam obtinendam, quia jam directè absolutus es ab illo. Hucusque Pater Lugo, qui plures alias adducit rationes, respondet ad multa argumenta, quæ in contrarium adduci possunt, licet postea n. 92. nolit aliquid hoc puncto definire, sed securiorem Partem consuluit.

2. Verùm in gratiam amicissimi viri pro confirmatione supradictorum non desinam hic adnotare tanquam probabilem admittere hanc sententiam novissimè ex eadem Societate Martinum Bresserum *de Conscientia, lib.4. c.18. n.* 197. ubi sic ait: Observa exprimendas esse circunstantias peccati dubii: quare dubius an fœminam concupiverit, debet explicare suum, illiusque statum; quia id necessarium est, ut Confessarius cognoscat gravitatem peccati, & statum conscientiæ pœnitentis. Similiter dubitans, an aliquod in genere peccatum mortale admiserit, etsi immemor speciei, tenetur illud confiteri. Addit Sanchez, si postea speciei meminerit, teneri, & illam confiteri, quemadmodum qui peccatum confessus est ut dubium, debet iterum confiteri ut certum, si postea certus fiat se id fecisse. Verum etsi hoc sit multò tutius, & probabilius, contrarium videtur improbabile, tum de specie, tum præsertim de certitudine. Hæc Bresserus. Sed tu cogita, maximè quando estat confitenda species peccati: nam esse necessariò postea confitendam docet Præpositus *in 3 part. D. Thom. q.5. de integritate Confessionis, dub.5. num.*126. & peccatum confessum ut dubium debere iterum ut certum confiteri, ego docui in 3. *part. tract.4. res.*91.

R E S O L. CXXXIX.

An peccata dubia confessa ut dubia, efficiantur certa, sint iterum confitenda?

Et an peccata dubia sint in confessione aperienda? Ex part.10. tract.16. & Misc.6. Res.79.

§.1. DE hoc casu his diebus interrogatus fui per litteras ex Germania à quodam Theologo, qui pro negativa sententia adducebat Card. de Lugo, & Joannem Caramuelem, & poterat etiam adducere Leandrum *de Sacram. tom.1. tract.1. disp.5. quæst.*27. & Martinum de San Joseph *in Man. Confess. tom.2. lib.1. tract.8. de Pænitent. num.*9. ubi me citato, sic ait: Añado que despues que el penitente confessò en duda el pecado, que dudò avia cometido, aunque despues se acuerde con certidumbre que le cometio, es muy probable sentencia, que no tiene obligacion, à bolverle à confessar. Deven asentir à esta opinion los Doctores, que llevan, que aviendose confessado de doze pecados, Añadiendo la particula, poco mas ò menos, si despues se acordò el penitente de dos pecados mas, no tiene obligacion à confessarlos, pues corre la misma razon en el un caso, que en el otro, veasse el n.4. deste mismo tratado. La razon de lo dicho es, que aunque confessò el penitente el pecado en duda, le absolvieron directamente del. He communicado esto con hombres doctos, que sinten lo mismo. Ita ille. Cui adde novissimè nominatim contra me Marcum Vidalem *in Arca Theol. moral. tit. de pænit. Sacram. Inquis.5. num.*23. *& seqq.*

2. Sed his non obstantibus communiter contrarium afferunt DD. ut novissimè nominatim contra Lugum Joannes Martinon *in Theolog. Scolast. tom.5. disp.50. sect.8. num.*95. quia, ait ille peccatum illud incertum, quando postea scitur ut certum notabiliter variat judicium Confessarii, & transfert illud de materia non necessaria Sacramenti in materiam necessariam. Et quemadmodum si dubitasset, esset ne mortale, an veniale, posteaque deprehenderet esse mortale, teneretur de illo, tanquam de mortali, rursus confiteri: sic &c. Par enim est ratio utriusque. Sicut enim differentia mortalis & venialis, est moraliter specifica, ita & differentia mortalis certi, & dubii. Alias rationes videbis apud DD. à me alibi adductos; & nota, quòd Cardinalis Lugo conatur firmare multis argumentis negativam sententiam, sed non audet ei adhærere.

3. Restat modò respondere ad ejus argumenta, quæ etiā adducit Vidalis, & Martinus de San Joseph, & primò, quia qui confessus est, v. g. decies circiter, seu plus, minusve pejurasse, si postea meminit certò, se pejurasse duodecies, non tenetur de duobus illis perjuriis confiteri: sed censetur illa in præcedenti confessione sufficienter explicasse, quamvis sub dubio tantùm ea proposuerit. Respondeo, majorem requiri exactionem in explicanda substantia peccati, quàm in numero: sufficereque numerum circiter declarari, quantum occurit post sufficientem diligentiam, ut communi usu receptum est, ex quo magis, quam ex principiis metaphysicis de confessionis integritate judicandum est. Quo pertinet id quod ait idem Cardinalis *num.* 588. differentiam esse inter speciem peccati, & numerum, quoad necessitatem explicandi, & determinandi in confessione,

Nam

Nam ferè omnes dicunt eum, qui confitetur, se ter, vel quater fornicatum esse, non teneri postea ad confitendam quartam fornicationem, quamvis certò illius recordetur. At verò si pœnitens dicat, se certum esse de consensu mortali contra castitatem, non tamen recordari, an circa solutam, vel conjugatam; omnes dicunt debere postea explicare determinatè speciem, si postea recordetur fuisse conjugatam, sequi id advertisse. Nimirum quia species Peccati debet explicari determinatè, multò magis quam numerus peccatorum. Atqui, differentia inter peccatum mortale dubium, & certum, est moraliter specifica in ordine ad confessionem, & ad judicium ferendum, in foro pœnitentiæ. Ergo debet magis determinatè explicari, quàm numerus peccatorum.

4. Ad secundum, quod qui obtinet dispensationem à censura, vel à voto proposito tantùm ut dubio non tenetur iterum petere, licet postea certo de illis constet. Respondeo negando paritatem: nam institutio Sacramenti Pœnitentiæ obligat ad deferenda Sacerdotibus omnia mortalia eo modo, quo possint rectè censere de eorum gravitate, quod non facit, qui peccatum mortale certum confitetur, ut dubium. At potestas tollendi censuras, quæ tota pendet ab institutione Ecclesiæ, non hoc postulat, neque potestas dispensandi in voto ea causa rationabili, sufficiente ad relaxandum votum, sive dubium, sive etiam certum sit. Quod addo, quia alioqui non puto fore validam dispensationem voti certi.

5. Ad tertium, quia talis fuit directè absolutus à suo peccato, quamvis proposito tantùm ut dubio. Ergo non tenetur illud iterum confiteri accedente cognitione certa quæ cognitio tantùm purificat, aut notificat conditionem, sub qua fuit remissum per absolutionem. Respondeo peccatum illud fuisse quidem directè remissum; sed quia non fuit satis explicatum in præcedenti confessione, manet obligatio explicandi illud ut certum.

6. Et hæc omnia docet Martinon *ubi suprà*, contra Lugum, & alios, qui tamen *num.*91. sine ulla formidine sustinet, peccata dubia non esse in confessione aperienda, Verùm hanc sententiam Martinon, tanquam improbabilem communi opinioni Doctorum, & communi praxi totius Ecclesiæ, alibi omninò rejiciendam esse probavi. Et præcipuè *in hac par.*10. *tr.* 12. *ref.* 2. Unde malè novissimè probabilem illam putat Bossius *in Mor. to* 1. *par.*2. *tit.* 1. §.48. *num.*1755. si loquutus est de probabilitate practica, si autem de probabilitate speculativa, transeat.

Quæ hic sup. Res 130 & in ... eius [illegible]

R E S O L. CXL.

An sit præceptum de præmittenda confessione ante Eucharistiam? Et an sit Divinum, aut Ecclesiasticum? Ex part. 9. tract.3. Res. 2.

§.1. PRæmittendam esse Confessionem Sacramentalem ante sumptionem Eucharistiæ ab eo, qui sibi peccati mortalis conscius est, nec sufficere solam contritionem, non modò definitum est in Concilio Tridentino, *sess.*13. *cap.*7. *& Can.* 11. sed etiam fuit constans antiquorum Doctorum sententia, excepto Cajetano, & Armilla *in Summ. verb. Communio*, & Panormitano *in c. de Homine, de celebr. Missa*, docentibus, nullum præceptum fuisse in Ecclesia Dei de Confessione præmittenda ante Communionem. Verùm communis, & constans reliquorum DD. sententia est, semper in Ecclesia Dei fuisse hoc præceptum de præmittenda Confessione Sacramentali peccati mortalis ante sumptionem Eucharistiæ. Quod apertè probatur ex verbis Concil. Trident. *sess.* 13. *cap.* 7. quare communicare volenti revocandum est in memoriam illud præceptum: *Probet seipsum homo*. Ecclesiastica consuetudo declarat eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione, ad Sacram Eucharistiam accedere debeat. Quod à Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc Sancta Synodus perpetuò servandum esse decrevit. Quibus verbis non solùm Concilium ex cit. loco Pauli colligit, fuisse antiquum præceptum probandi seipsum; sed etiam definit, hanc probationem non fuisse aliam, ut Ecclesiastica consuetudo declaravit, quàm Confessionem Sacramentalem. Undè meritò censetur à Concilio damnata opinio Cajetani, quin & injuncta excommunicatio ipso facto incurrenda, si quis eam docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere præsumpserit, ut habetur *cit. Can.*11.

2. His suppositis, difficultas est, an tale præceptum sit Divinum, vel Ecclesiasticum. Esse Ecclesiasticum docet Medina, Palatius, & alii: quia nullum habemus signum, quod sit præceptum Divinum; multa verò, quòd sit Apostolicum; tum quia non solet Christus de modo, & ritu suscipiendi Sacramenta dare præcepta, nisi quæ consequantur ex ipsa natura institutionis, sed eam curam relinquere Ecclesiæ, ut constat in reliquis Sacramentis; tum quia Trid. ad probandum semper in Ecclesia Dei fuisse hoc præceptum de præmittenda Confessione ante Sacramentalem Communionem, non aliud testimonium ad hoc probandum affert, quàm citatum locum Pauli: *Probet autem seipsum homo*. Atqui ex hoc non potest colligi, nisi præceptum Apostolicum. Et hanc sententiam tenet etiam ex Neotericis Coninch.

Sup. hoc diffic. lege doct. ... seq. & ... Res 169 & §. ... usq. in ... Res. & in Res 100. §. 2. ... Res 134. ... §. ... Res 168 & in ... Res. ... à princ. usque ad §. ul. inclusive.

3. Verùm ego puto tale præceptum non esse purè Ecclesiasticum, sed etiam divinum propositum. Et meritò: quia dictum præceptum in dictis verbis Pauli contentum, non fuit tunc latum à Paulo, quando verba illa protulit, sed erat jam antea latum: ergo credendum est latum fuisse à Christo, & nobis à Paulo traditum & explicatum: quia, juxta regulam Aug. *l.*4. *de Baptis. cap.* 24. præceptum illud conjicitur esse Divinum cujus non agnoscitur initium, si aliunde non conjiciatur non fuisse latum à Deo. Quod autem dictum præceptum in verbis Pauli contentum non fuerit tunc à Paulo latum, sed antea fuerit, ex eo probatur, quod non fuit traditum à Paulo tanquam novum, sed tanquam antiquum: quod primò constat ex eo, quod Paulus tradit probationem illam per Confessionem, tanquam medium antea unicum, & necessarium, ut quis dignè manducaret & biberet, ut ex contextu constat: quia postquam dixit: *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indignè, reus erit Corporis, & Sanguinis Domini*, immediatè subdit; *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de Calice bibat, qui enim manducat, & bibit indignè, judicium sibi manducat, & bibit*. At si antea non fuisset præceptum confessionis ad sumptionem Eucharistiæ, non tradidisset probationem per confessionem, tanquam medium unicum, & necessarium ad dignam sumptionem Eucharistiæ, quia præter confessionem erat contritio perfecta, qua peccator potuisset constitui in statu gratiæ. Secundò, idem constat ex eo, quod Paulus reprehendebat Corinthios, quia absque probatione illa sumebant Eucharistiam, supponens fuisse transgressores illius præcepti, & ob id plures ex illis fuisse infirmitatibus mortibus, & aliis pœnalitatibus a Deo punitos.

4. At asserunt adversarii: Apostolus solùm affirmat institutionem, & usum hujus Sacramenti accepisse à Domino, reliqua verò ipse præcipit, non Dominus; Sed contra tum quia hoc Paulus non expressisset, sicut expressit, quando *ead. Epist. cap.*7. dixit. *Non ego præcipio, sed Dominus, uxorem à viro non discedere*. Contra verò ipse, non Dominus præcipit, ut vir fidelis non dimittat uxorem infidelem; nec uxor fidelis virum infidelem, si velit cohabitare cum illo: tum quia hoc præceptum non tradit eo loco Apostolus, tanquam novum, & tunc primò institutum & Corinthiis impositum, alioqui non reprehendisset illos, quod sine sacramentali probatione ad Eucharistiam accessissent. Quod si supponat illud, non est, unde Adversarii probent illud esse Apostolicum, & non divinum, quia illud esse Apostolicum, & non divinum, eatenus ex hoc loco probare possunt, quatenus hoc præceptum hoc loco primò instituitur: Quòd si non primò hoc loco instituitur, sed supponitur jam institutum, solumque ab Apostolo ipsius exequutio urgetur; non est, unde probare possint illud non esse divinum, sed Apostolicum.

R E S O L. CXLI.

An opinio asserens præceptum de præmittenda confessione ante Eucharistiam esse de iure Ecclesiastico sit saltem probabilis? Et observatur; quòd si sententia asserens confessionem ante Eucharistiam esse de jure Ecclesiastico est vera, sequitur, quòd consuetudo posset tale præceptum tollere, vel in ipso Summum Pontificem dispensare. Ex par.9. tract.3. Res.2.

§.1. AFfirmativè videtur respondendum ex Suarez *in* 3.*p.D.Thom.to.*3.*disp.*66.*sect.*3. *circa fin.* ubi sic ait: [Admittendo autem hoc universale, & antiquum præceptum, an illud sit juris humani, vel divini, mera opinio est, nostramque sententiam solùm, ut probabiliorem, & magis piam defendimus.] Ita ille. Et novissimè Less. *in* 3.*p.* *D. Tho. q.*80.*art.*4.*dub.*1. *n.*8. sic asserens: [Si ex præcepto Ecclesiæ tenearis audire Missam, vel communicare, ut impleas præceptum Ecclesiæ, potes communicare, vel celebrare, etiamsi non possis confiteri. Ita Domin. Sot. *in hunc art.* 4.*dist.*12.*q.*1. quæ sententia est probabilis: nam probabile

Pro fundam. ... doct. hujus Res. lege ... Res. prec. §. His suppositis & omnes alias Res. & §§ eius [illegible]

est, preceptum de præmittenda confessione esse Ecclesiasticum, & Apostolicum.] Hæc Less. & Am. *in cur. Theolog. t. 7. disp. 26. sect. 1. nu. 8.* sententiam asserentem esse Præceptum de jure Divino, confessionem ante Eucharistiam, vocat tantùm communiorem, & probabiliorem. Idem etiam docet Conin. *in 3 part. q. 80. art. 4. dub. 8. num. 23. & dub. 2. nu. 17.* clarè asserens, hanc opinionem esse probabilem.

2. Sed ego invenio Nugn. *in 3. par. quæst. 80. art. 4. diffic. 2. concl. 2.* asserere, supradictam sententiam esse improbabilem: sic enim ait: [Secunda sententia videtur mihi prorsus improbabilis. Probatur hæc conclusio: quoniam in omnibus locis citatis insinuatur hoc Præceptum ita necessarium, ut in illo Ecclesia dispensare non possit. Et hæc est communis sententia inter DD. Scholasticos. Itaque necessariò dicendum est, hoc Præceptum esse divinum.] Ita Nugn. At ego libenter abstineo à censura opinionis tantorum virorum, qui meritò Gigantes Theologiæ vocari possunt. Lectores judicent. Igitur sufficiat mihi hic tantùm diversas sententias proposuisse. Observa, aliquos docere, quòd si sententia asserens, confessionem ante Eucharistiam esse de jure Ecclesiastico, esset vera, sequeretur, quòd consuetudo posset tale Præceptum tollere, vel in ipso Summum Pontificem dispensare.

R E S O L. CXLII.

An si quis per revelationem sciret, se esse justificatum, teneatur adhuc ante Eucharistiam confessionem præmittere

Idem est de eo, qui certe novisset se in ventre matris fuisse sanctificatum, quod adhuc tenetur ad Baptismum suscipiendum. Ex part. 9. tract. 3. Res. 3.

§. 1. AD hunc casum respondet Sapientissimus Amicus *in Curs. Theol. tom. 7. disp. 26. sect. 1. nu. 11.* sic asserens: [Ex dictis deducitur, etiamsi quis certa revelatione sciret, se per contritionem esse à peccato justificatum, adhuc teneri ad Sacramentalem Confessionem præmittendam ante sumptionem Eucharistiæ, ut rectè Henriq. *lib. 8. de Sacram. cap. 4.* contra Rubio, Pulat & alios. Ratio verò est: quia etiamsi finis hujus Præcepti sit, ut accedens ad hoc Sacramentum sit in gratia; adhuc tamen consequuto fine Præceptum servandum est, quando potest servari, ut constat de Præcepto confitendi semel in anno, cujus finis est, ut unusquisque ponat se in gratia: eùm tamen, qui certò sciret, se esse in gratia, nullumque commisisse peccatum mortale, teneretur hoc Præceptum servare. Idem esset de eo, qui certò novisset se in ventre matris fuisse sanctificatum, adhuc teneri ad Baptismum suscipiendum. Ratio est: quia Præceptum est tantùm de medio, non de fine: unde quandiu tale medium Præceptum non est adhibitum, adhibendum est, etiamsi finis propter quem medium est præceptum, supponatur acquisitus.] ita Amicus, & ego. Sed circa præsentem quæstionem vide Persicum *de offic. Sacer. lib. 2. c. 1. dub. 7. num. 61.* & Suarez *tom. 3. disp. 66. sect. 3.*

R E S O L. CXLIII.

An qui ante Missam, vel ante Communionem confessus est, si postea recordetur alicujus peccati, teneatur illud confiteri, antequam sacrificet, vel communicet? Ex part. 9. tract. 3. Res. 4.

Sup. hoc vide Res. seq. & inf. ex dict. Res. 163. [illegible] Sed lege eam à lin. 6 & in t. 4. ex 4 Res. 44. signanter §. Et quidem, & ibi in Res. 45. §. vel certum ad [illegible] Eucharistiam.

§. 1. POsset quis dicere, respondere distinguendo: (attendas, quæso, amice Lector.) Vel peccatum oblitum, fuit oblitum in confessione facta, in ordine ad sumendam Eucharistiam: & tunc certum est, ante illius sumptionem esse confitendum vel peccatum oblitum, fuit oblitum in confessione facta in ordine ad sumendam Eucharistiam ex præcepto Concil. Trident. & tunc dicendum esse tale peccatum non esse tunc confitendum, quia Præceptum Concilii fuit jam adimpletum.

2. Confirmatur: Quia, si quis adimplevit præceptum annuæ confessionis, & recordetur postea alicujus peccati; non tenetur illud confiteri, etiamsi annus non sit elapsus, sed sufficiet illud confiteri in confessione sequentis anni. Sic & in nostro casu, si quis recordetur peccati obliti, non tenetur illud confiteri: quia jam satisfecit precepto Concilii de præmittenda confessione ante Eucharistiam.

3. Nec obstat dicere, in tali casu aliquem esse sibi conscium peccati mortalis: & ideircò teneri ex verbis Concilii premittere Confessionem. Respondeo, esse quidem conscium peccati mortalis, sed indirectè remissi in Confessione facta ad satisfaciendum præceptum Concilii de premittenda Confessione, quod semel satisfactum, non videtur ampliùs obligare: nam in tali casu, quia est in gratia, & sic Probavit, & adimplevit præceptum Concilii; quia Concilium requirit, ut obligatus premittere Confessionem, sit sibi conscius peccati mortalis; talis verò non est sibi conscius illius, quia saltem indirectè obtinuit remissionem: Itaque dicendum videtur, preceptum de premittenda Confessione à Christo datum esse propter reverentiam Sacramenti Eucharistie, ad quod meritò non debemus preparare, modo magis securo; quod homo videtur jam fecisse, quando in ordine ad sacram Communionem diligens fecit conscientie examen, & confessus est omnia, quæ memoriæ occurrerunt: ergo, &c.

4. Dicere autem cum Suar. *disp. 66. sect. 4.* quòd talis credatur indirectè absolutus ab ipso peccato, quod post occurrit, non magis eximit illum ab hoc præcepto, quàm quòd credatur per contritionem charitate formatam consequutus justitiam, & peccatorum remissionem. Contra hoc tamen opponi poterit, quòd non eadem videatur esse utriusque ratio; quia de contritione perfecta, ob solemnitatem illius actus, & arduitatem, minùs sumus securi, quàm de absolutione à tali peccato: quia Sacramentum Pœnitentiæ, saltem indirectè, ad hoc sese extendit. Ergo, &c. Itaque in nostro casu pœnitens jam satisfecit præcepto præmittendi confessionem ante Communionem, eamque formaliter integram, ideoque non erit obligatus ad confitendum iterum ante Communionem. Unde hanc sententiam probabilem putat Hieronymus Garzias *in Summa Theol. moral. tract. 3. diffic. 5. dub. 1. punct. 5. num. 30.*

5. Nec hic deseram apponere verba Patr. Corn. *in 3. par. D. Thom. tract. 4 q. 8. disp. unic. dub. 3.* sic asserentis: [Queres, an hoc præceptum quamprimùm confitendi obliget non solùm, quando non fuit premissa confessio, sed etiam quando qui præmisit Confessionem, oblitus fuit alicujus peccati mortalis, cujus post celebrationem recordatus est. Resp. negativè. Ratio est, quia Concil. id præcipit, quando non fuit præmissa Confessio. Quæres, an iste teneatur confiteri saltem illud peccatum, antequam iterum celebret? Quidam negant: tum, quia iste reverà non habet conscientiam peccati mortalis, cùm illud jam ei fuerit per absolutionem remissum, quamvis teneatur illud confiteri tempore, quo præceptum affirmativum confessionis obligat per se semel in anno: tum quia ideò præcipitur Confessio ante Commun. quando est conscientia peccati mortalis; quia probatio requisita ab Apost. non debet relinqui judicio proprio, sed Confessoris: at iste, de quo loquimur, est in gratia judicio Confessoris: ergo non est præcepta ei nova confessio. Alii verò Affirmant: quia judicant, hoc præceptum præmittendæ Confessionis, quando est conscientia peccati mortalis, amplè esse accipiendum in gratiam hujus Sacramenti propter magnam reverentiam, quæ ei debetur, præsertim quod quodammodo gravat conscientiam peccatum illud, quamdiu est obligatio illud confitendi. Mihi videtur utraque sententia probabilis, sed hanc posteriorem video amplecti à viris timoratæ conscientiæ.] Hucusque Cornejo. Sup. hoc in Res. 1 [illegible] §. Sed [illegible], & in Res. [illegible] in eod. vers.

6. Sed hæc omnia ejus verba fuerunt cauterio inusta, & deleta in Indice expurgatorio Hispano; quia sententiam negativam, tanquam probabilem admittebat, quod rectè negat Pater Aversa *de Sacram. Euchar. quæst. 8. sect. 6.* unde refellendus est Reginald. *tom. 2. lib. 29. cap. 6. q. 4 sect. 1. n. 105. in fine*, qui etiam affirmativam sententiam, tanquam probabilem, videtur admittere. Et ideò nominatim contra illum circa præsentem difficultatem, affirmativam sententiam tenet Pellizzar. *in Man. Regul. t. 1. tract. 5. cap. 3. sect. 2. n. 105.* & Castr. Palaus *to. 4. tract. 21. disp. unic. punct. 12. nu. 4.* ubi sic ait: [Inquires, an præcepto prædicto sufficienter satisfacias, si confessionem præmiseris, tametsi non fuerit omnium peccatorum ob invincibilem ignorantiam; Casus est frequens, cùm sæpè contingat, peccatorem post confessionem legitimè factam recordari ante Communionem alicujus peccati non confessi in quo casu alicui videri posset non esse obligatum illud confiteri. Quia jam illud peccatum non solùm contritione, sed etiam absolutione Sacramentali remissum est. Sic videtur sentire Reginaldus. Sed omninò contrarium tenendum est: quia illius peccati obliti non es probatus per confessionem; siquidem obligatus es illud confessioni subjicere. Concilium autem expostulat probationem per confessionem cujuscumque peccati mortalis, cujus conscientia gravatis: Ergo illud ante Communionem confiteri debes.] Ita illo. Et Trulleneb. *de Sacram. lib. 3. cap. 6. dub. 4. num. 13.* etiam Reginald. impugnat. Vide Vuiggers *in 3 part. quæst. 80. art. 5. dub. 3.* Suarez *disp. 66. sect. 4* & Coninch. *de Sacram. quæst. 80. art. 4. dub. 2.* & Leandr. *de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 7. quæst. 28.*

7. Dicendum est itaque eum, qui ante Communionem præmisit confessionem integram omnium mortalium peccatorum, quæ memoriæ occurrerunt, & posteà, antequam ad Communionem accedat, recordatur alicujus peccati adhuc

à se

isse commissi, de quo non est confessus; teneri, per se loquendo, & exclusis circumstantiis, quæ excusare possunt, illud confiteri, antequam communicet: quia præceptum, de quo agimus, obligat non tantùm ad confitendum ante Communionem, sed simpliciter ad confitenda omnia mortalia peccata, quorum quis sibi conscius fuerit. Nec refert, quòd tale peccatum oblitum jam sit remissum in confessione legitimè facta; quia non obstat remissio, quin debeat supponi clavibus, ut satis indicat Conc. Trident. cùm *in cit. cap. 7.* ne contritum quidem, & per consequens nec consequutum remissionem suorum peccatorum mortalium, ut vult liberum esse à facienda eorum Sacramentali Confessione, antequam ad sacram Communionem accedat. Adde, quòd sicut quantumque quis se contritum putet, atque adeò in statu gratiæ tenetur adhuc confiteri ante Communionem: ita, quamvis confessus fuerit de suis peccatis, ac proinde etiam de oblitis indirectè saltem absolutus, & justificatus; adhuc tenebitur de peccatis postea in memoriam occurrentibus confiteri, & directè absolvi, antequam communicet. Sumitur demum ex Trident. *c. 7.* ubi ait: *Ut nullus sibi conscius peccati mortalis*, scilicet non confessi *absque præmissa Sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.* Et *can.* 11. ubi ait: *illis, quos conscientia peccati mortalis gravat*, pariter intelligit non confessi. Non enim intelligit solùm non remissi: siquidem inquit; *Quantumcumque etiam se contritos existiment.*

Sup. hoc inf. loge doct. Ioa. Præpos. hic cit. in Ref. 85. & lin. 6.

8. Unde ex omnibus supradictis apparet, cautè legendum esse Joan. Præpos. qui *in 3. part. quæst.* 80 *art. 5. dub. 3. num.* 35. negativam sententiam tenuit. Unde meritò contra illum invenitur Caspens. *in Cur. Theol. sa. 2. tract. 22. disp. 9. sect. 2. nu. 35.* ubi sic ait: [Hæc sententia est omninò falsa, & nullatenus admittenda: quia per edictum particulare Sanctæ Inquisitionis in nostra Hispania fuit reprobata: atque ita tenendum est, eum qui de peccato oblito in præterita confessione recordatur in tempore, quo sine gravi nota possit de illo confiteri ante Communionem, teneri prætermittere confessionem de illo peccato, licèt det aliam confessionem indirectè absoluto. Et ratio hujus est: quia Præceptum præmittendi confessionem ante Communionem, non est confitendi utcunque, sed confitendi omnia peccata ante Communionem, & faciendi confessionem, non solùm formaliter, sed etiam materialiter integram, nisi aliqua necessitas urgens obstet, & desit copia Confessarii. Hoc autem Præceptum non impletur, nisi illud peccatum subjiciatur clavibus ante Communionem. Et hoc probat praxis, & consuetudo omnium fidelium, qui etiam post legitimam confessionem nullo modo audent accedere ad Eucharistiam, nisi priùs confiteantur illa peccata, quorum de novo recordantur.] Ita Caspensis contra Præposit. qui tamen non est sibi stans, & est sibi contrarius, ut Patet *ubi suprà dub. 2. nu. 12.* & ita nostram sententiam, præter DD. citatos, mordicus tenet, & latè probat omninò videndus Franciscus Sylvius *in resol. mor. tom. 2. verb. Confessio, num. 3.*

9. Nec obstat dicere, quòd qui confessus est cum debita preparatione, & oblitus alicujus peccati mortiferi; non gravatur ampliùs conscientia illius peccati, cùm ab illo sit absolutus, licèt directè; ergo non comprehenditur verbis Concilii. Sed contrà. Si idcircò conscientia peccati mortiferi illum non gravat, nec tenetur confiteri ante Communionem, eò quòd remissum sit illi hoc peccatum: ergo nunquam tenetur illud confiteri: quod sine dubio est falsum, & contra omnes DD. & totius Ecclesiæ praxim. Deinde per contritionem veram etiam remittitur peccatum, non minùs quàm per illam absolutionem indirectam, imò magis directè, & propriè: ergo is, qui concepit contritionem sui peccati, idque probabiliter novit, non ampliùs gravatur illius conscientia, & sic poterit communicare sine Confessione Sacramentali, quamvis copiam Confessoris habeat: quod est contra Concilium. Dicendum ergo, illum gravari conscientia peccati mortiferi juxta Concilium, qui scit, se illud commisisse, & nondum subjecisse clavibus Ecclesiæ, ut ab illo directè absolvatur. Hæc est mens Concilii, ut etiam colligitur *ex cap. 7.* Et ita docet Lessius *in 3. part. D. Thomæ, quæst. 80. art. 4. dub. 2. num. 28.*

Sup. hoc & princ. hujus Ref. & in aliis eque. not.

10. Notandum est, hanc sententiam docere etiam Hier. Garziam *ubi supr.* qui tamen me adducit pro sententia negativa: quasi tenerem, Peccata oblita non esse ante Communionem confitenda; sed postea suo tempore. Verùm ego hanc sententiam in loco ab ipso citato non docui, ut patet legenti, sed tantùm adduxi Henriq. & Reginal. quos *supr.* satis impugnavi. Mea igitur sententia est, peccatum in confessione oblitum esse ante Communionem confitendum; nec sententiæ Henriq. & Regin. adhæsit, nec unquam probabilem existimavi, ut non benè existimat Garzia *ubi suprà*, in hoc refellendus, licèt ipsi in bono sensu explicari possent.

Unde moneo, amicum Lectorem, quòd ego in meis operibus, soleo pro curiosis diversas opiniones adducere; sed non ex hac sequitur, illis omnibus me adhærere; sed tunc tantùm me habeo ut relatorem: qui enim adducit aliqua recitativè, illa non approbat, ex cap. *Super litteras, de rescript.* cap. *Litteras, de restit. spoliat.* & Glossa *in leg. Gallus, §. Idem credendum ver. princeps, ff. de liber. & posth.* & ideò quando de facto alicui opinioni ego adhærere volo, tunc clarè explico illam docendo, & tenendo, vel saltem, tanquam probabilem, illam admitto; ut passim ex lectura meorum Operum patet.

11. Advertant igitur Lectores, si ego tantùm opiniones refero, tunc pro illis me non adducant; sed tantùm quando opiniones expressis verbis teneo; vel saltem tanquàm probabiles admitto. Unde in meis Operibus non admitto aliquorum sententiam asserentium, quod si quis referat Doctorum sententias, videtur posteriori loco adductæ adhærere: nam ego, referendo sententias, nulli adhæreo; si, ut dixi illam apertè non doceam, vel tanquàm probabilem admittam.

12. Notæ etiam, Garziam *ubi suprà* citare contra nostram sententiam, quam hic docuimus, aliquos Authores, ut Emanuelem Sa, Henriquez, Fagundez, Reginaldum, & alios; qui tamen non loquuntur in casu nostro: nam, licèt asserant, etiam seclusa infamia, & scandalo, peccatum oblitum non esse confitendum; hoc tamen dicunt, quia putant, quòd in illo casu talis confessio non posset fieri sine irreverentia Sacramenti, ut individualiter, de mente Henriquez testatur Escobar *in Theol. moral. tract. 7 exam. 5. cap. 5. nu. 62.* Persicus *de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 1. dub. 9 num* 93. & Aversa *de Sacram. Eucharist. quæst. 8. sect. 6.* quia in tali casu videtur veluti incoatam fuisse actionem communicandi; sed nos loquimur in casu, quo ante Missam, vel ante Communionem quis recordetur peccati obliti: tunc enim, quia non adest periculum scandali, neque irreverentia erga Sacramentum, dicimus, necessariò Confessionem de dicto peccato oblito faciendam esse, nec contrariam sententiam Joannis Præpositi prorsus probabilem esse putamus, quicquid dixit Garzias, aliàs vir doctissimus. Et hæc latius in gratiam Lectorem adnotare volui, cùm ista difficultas non fuerit ab aliis ita diligenter pertractata.

RESOL. CXLIV.

An si quis in ordine ad Communionem confessus est, & postea recordatur de aliquo peccato inculpabiliter oblito, teneatur illud confiteri antequam sacram Synaxim sumat?

Et deducitur, an præceptum confessionis ante Communionem sit Apostolicum, & de jure Ecclesiastico, & non Divino? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Res. 40.

Sup. hoc in Ref. præc. & in aliis ejus prim. anno

§. 1. CAsus est nimis practicabilis, ideò satis notandus, & negativam sententiam tenet Pater Ferrand. *de scandalo disp. 2. quæst. 80. n. 2. cum sequent.* Probatur, quia præceptum de præmittenda confessione omnium peccatorum mortalium, quæ sunt in conscia, ante Communionem, tendit in eum finem, ut homo per talem diligentiam adhibitam, gratiam consequatur, ac proinde in gratia tantum Sacramentum recipiat. Sed in nostro casu ille diligentiam præceptam adhibuit, & gratiam recepit, ut supponimus, facta prima confessione. Ergo jam præcepto satisfecit.

Sup. doct. hujus §. sup. in Ref. 36. 37. et Ref. 38. §. Hoc supposito, & cum eod. Fagund. tantùm hic cit. in fin. §. ol Ref. 133. & addito Granado in §. Notandum est, Ref. 63.

2. Secundò probari posset à simili in illo, qui in confessione hujus anni ex oblivione, vel ex rationabili causa omisit aliquod mortale. Hic enim ut benè etiam docet in terminis Fagundez *part. 2. lib. 1. cap. 4. §. Quartum dubium*, non tenetur illud statim confiteri, sed potest licitè differre, usque ad primam confessionem, quam faceret sive ex devotione, sive ex obligatione sequentis anni in Quadragesima. Quia scilicet per primam confessionem præceptum implevit, fuit enim formaliter integra, & præceptum Ecclesiasticum solum obligat ad faciendam confessionem hujusmodi validam. Et antea Suarez *tom. 4. de pœnitent. disp. 36. sect. 4. num. 6. in fine*; Ubi dicit alios Authores simpliciter negare, ex vi hujus præcepti esse obligationem statim confitendi talia peccata, sed posse usque ad confessionem sequentis anni differri. Et citat Victoriam *in summ. n. 137.* Navar. *summ. cap. 2. num. 10.*

3. Ex his itaque videtur sic posse à paritate concludi; Si talis pœnitens non tenetur statim in illo anno peccatum confiteri, quia jam per primam confessionem implevit præceptum pro illo anno; Ergo neque in nostro casu: quia præceptum implevit de præmittenda confessione Eucharistiæ in ordine ad obtinendam gratiam, quam de facto probabiliter obtinuit per confessionem priorem.

4. Deinde confirmari potest eadem probatio ex Henriquez

to.2.*lib*.8.*de Eucharistia cap*.46.*nu*.3. Ubi ait, eum, qui est ad Altare sumpturus Eucharistiam, & recordatur alicujus peccati inculpabiler omissi in præcedenti confessione, non teneri statim surgere, & iterum Confessarium adire, ut peccatum illud omissum confiteatur, licet nullum adsit periculum alicujus notæ subeundę. Rationem affert, propter reverentiam Sacramenti; & quia jam est in gratia ratione præcedentis confessionis formaliter. Verba Henriquez sunt hæc: Laicus si ante linteum Altaris adstat paratus communicare cum aliis, & confessionem præmiserat, excusatur propter reverentiam Sacramenti, ne statim redeat ad Confessarium, ut directè absolvatur à peccato, cujus fuerit oblitus, etiam seclusa nota, & scandalo: cùm jam accedat justus, & probatus per confessionem: expeditque communiter, ne Sacerdos ad Altare audiat reconciliationes volentium communicare. Pœnitens tamen novi peccati memor, antequam ad Altare accedat, tenetur quæsito Confessario id aperire, antequam communicet. Ergo videtur asserere, jam per præcedentem illam confessionem satisfactum esse præcepto in ordine ad gratiam obtinendam; ac proinde non amplius durare præceptum ipsum de confessione præmittenda; alioqui si duraret, non bene dixisset, eum excusari à non confessione propter reverentiam Sacramenti. Hucusque Pater Ferrantinus, qui postea ad confirmandam suam sententiam summa diligentia asserit post multos annos invenisse Auctorem illam docentem: nempè Petrum Cornejo Carmelitanum *in* 3 *par. D.Thomæ*.

5. Sed vir doctus hunc Doctorem inveniendo, invenit censuram sententiæ, quam docuerat. Unde scire debet, quod ex ordine supremi Tribunalis nostræ Sacræ Inquisitionis Hispaniæ, dicta opinio Magistri Cornejo fuit ex ejus operibus deleta, & expuncta, ut patet in Judice Expurgatorio Hispano; & observat Caspensis *in cur. Theol. to*.2, *tract*.22.*disp*.9.*sect*.2. *num* 25.

6. Unde rectè Eminentiss. Dominus meus Cardinalis de Lugo respondet dicto Patri Ferrantino, ut ipse supra testatur, suam sententiam nullam habere probabilitatem; & ego pace viri doctissimi idem sentio, per ea quæ contra talem sententiam adduxi latè *in part*.9.*tract*.3. *res*.4. cum pluribus Doctoribus ex Societate, & stante edicto superius allato Sanctæ Inquisitionis; Unde Franciscus Sylvius professor publicus Sacræ Theologiæ in Academia Duacena in variis Resolutionibus to.2. *verb. confessio* 3.*fol*.47. vocavit hanc sententiam periculosam, & maximè urgentem in irreverentiam Sacræ Eucharistiæ, nec probandam, nec in praxi deducendam. Requirit enim, ait ipse, tanti Sacramenti reverentia, ut ei præmittatur confessio omnium peccatorum mortalium antea non confessorum, quorum habetur memoria, Unde Concil. Tridentin. *sess*.13.*cap*.7.& *can*.11. statuit, illis qui conscii sunt peccati mortalis, vel quos conscientia peccati mortalis gravat, habita copia Confessoris, necessariò præmittendam esse confessionem Sacramentalem Sacrę communioni. Atqui is, qui confessus quidem est, sed recordatur alicujus peccati mortalis, cujus oblitus fuit confiteri, conscius est peccati mortalis. Novit enim quod illud commiserit, & non fuerit confessus. Hoc autem est esse conscium peccati mortalis, & conscientiam peccati mortalis eum gravare. Cùm igitur absque nota infamię, & absque aliorum scandalo, vel offensione possit, vel à communione abstinere, vel antequàm communicet, illud peccatum oblitum confiteri, habetque ideò copiam confessoris; omninò tenetur confessionem illius pręmittere communioni.

7. Confirmatur, si talis non sit dicendus esse conscius peccati mortalis, neque conscientiam peccati mortalis habere: ergo licebit ipsi sine pręvia confessione communicare aliquot diebus sequentibus si non labatur in ullum mortale peccatum; nihil enim est quod magis eum impediat illis diebus communicare, quàm primo die, cùm nullum novum mortale peccatum admisisse ponatur. Talis autem licentia omninò contra Sacramenti reverentiam cederet, & nequaquam est permittenda.

8. Neque refert, quod talis pœnitens sit directè absolutus à peccatis confessis, & indirectè ab oblitis; quamvis enim hoc satis ad communicandum, quando non meminit alicujus alterius peccati mortalis, propter bonam videlicet fidem qua procedit, & oblivionem, vel ignorantiam invincibilem alterius peccati qua laborat; quando tamen recordatur alicujus peccati mortalis, quod necdum fuit confessus, non est satis ut habita copia Confessoris possit sine illius confessione communicare; idque propterea, quia oportet confiteri omnia peccata mortalia, quorum quis habet memoriam, quod non sit ea confessus, priusquam communicet: & tum bona fide, tum invincibilis oblivio cessat in eo, qui jam recordatur, & habet copiam Confessoris.

9. Nec refert etiam quod videatur esse probatus per confessionem immediatè factam: postquam enim recordatur peccati mortalis in ea confessione obliti, probatio illa non sufficit; quia jam est conscius peccati mortalis quod commisit, nec est confessus. Responsionem hanc tradere videntur Angelus *verb. Eucharist*.3.*num*.5. Sylvest. *eodem verb. qu*. 7. Navar. *Enchir. cap*.12. *num*. 49. sed longè apertius exprimunt Suarez *tom*.3.*in* 3 *part. disp*. 66 *sect*.4.§. *sed hujus*, Filliuc. *cap*.8. *de Eucharist. num*. 255. Bonac. *disp*. 4. *de Eucharist. quæst*.6.*part*.1.*num*.17. Mercerus *ad* 3.*part. quæst*. 80. *art*. 4. *dub*.2. Kellesonius *ibid. ar*. 5. *dub*.2. atque ut non opus sit plures recensere, fidelium sensus, & consensus eam responsionem, evidenter ostendit, qui dum post confessionẽ, alicujus peccati mortalis recordantur, solent ad confessarium redire priusquam communicent, si commodè possunt, & si non redierint, in sequenti confessione se accusant, quod antequam communicarent, recordati fuerint talis, aut talia peccati, & tamen communicaverint. Ab isto autem sensu, cum ad Sacramenti reverentiam pertineat, non sunt revocandi, sed potius in eodem fovendi. Hucusque Sylvius. Alias rationes, Auctores videbis penes me ipsum, *ubi suprà*.

10. Notandum est etiam hic, Patrem Ferrantinum *ubi suprà nu*. 10. docere præceptum confessionis ante communionem esse Apostolicum, & de jure Ecclesiastico, & non de jure Divino. Hanc sententiam improbabilem vocavit Nugnus, *in* 3.*part. q*. 80.*art*.4. *diffic*. 2.*concl*. 2. imò temerariam existimavit Marchinus *de Sacram. Ordinis tract*.3.*de sacrificię Missa, part*.3.*cap*. 1. *num*. 1. sed excesserunt viri docti in ejusmodi censuris, ut de censura Marchin. observat Leander *de Sacram. tom*.2.*tract*.7.*disp*.7.*quæst*.12. qui benè tamen docet, tale præceptum etiam esse Divinum positivum à Christo Domino latum, promulgatum verò, & declaratum ab Apostolo ejus Paulo, his verbis: *Probet se ipsum homo*. Sic docent ex Tridentino *loc. cit*. Sotus *in* 4.*dist*. 12.*quæst*.1.*art*. 4. Suar. *disp*.66.*sect*.3. Vasquez *disp*.207.*cap*.4. Filliuc. *tract*.4. *num*.121. Valencia *disp*.6.*quæst*.8.*punct*.3. Hurtadus *disp*.9. *de Eucharist. diff*.5. Fagundez *precept*.3.*lib*.3.*cap*.8.*n*.2.& 3. Lugo *disp*. 14. *à num*.69.*pag*.452. Bonac. *disp*. 4. *quæst*. 6.*punct*.1. Granados *tract*.10.*de Eucharist. disp*.7.*num*. 10. Cornejo *q*. 80.*art*.4.*disp. unica, dub*.2. Villalobos *tract*.7.*diff*.37.*num*.1. Machado *lib*.4.*part*.1.*tract*.10.*document*.6. Lodovicus *quæst*. 7. *de Eucharistia art*.9.*dub*.1. Rynaldus *tom*.26. 29. *num* 103. Valentina *tom*.4.*disp*.6 *quæst*.8 *punct*.3 Petrus Sotus *lect*.12. *de Eucharistia*, Canus *Relect. de Pœnitent. part*.5. & communiter alii Thomistæ, quibus omnibus adde Dicastillum *de Sacrament. tom*.1. *tract*.4. *disp*. 9.*dub*. . . . *num*.69.

11. Probatur hæc opinio, primo ex Sancto Leone *epist*. 91.*c*.2. ubi Præpositis (inquit) Ecclesiæ hanc Christus dedit potestatem, ut confitentibus actionem pœnitentiæ darent, & satisfactione purgatos ad communionem reciperent, Quem locum Lugo, & alii rectè expendunt.

12. Confirmari etiam potest ex Tridentino, *cit. c*. ubi cùm dixisset juxta Pauli præceptum ante receptionem Eucharistię esse debere diligentem examinationem, & probationem, subjungit: Ecclesiastica autem consuetudo declarat sine confessione, &c. In quo testimonio expendendum est, non dixisse Concilium ex consuetudine Ecclesiæ oriri hanc necessitatem; sed Ecclesiæ consuetudine eam necessitatem declarare, scilicet in testimonio allegato Sancti Pauli significatam esse hujusmodi necessitatem, ac proinde esse ex divino præcepto, quod ex testimonio Pauli, & per explicationem Ecclesiæ fidelibus possit innotescere.

13. Id verò Concilium potuit colligere, quia Paulus non tradit de novo necessitatem illius probationis, de qua loquitur; sed potius de illa agit tanquam de re, quam supponit jam esse necessariam ante ipsius Epistolam, nam ob omissam probationem, de qua loquitur, dicit: *Ideò inter vos multi imbecilles, & dormiunt multi. Si nosmetipsos dijudicaremus, non utique judicaremur, &c*. Agitantem de probatione per confessionem, & Concilium declarat: ergo illa probatio, etiam ante Epistolas Pauli erat necessaria.

14. Accedit, quod Augustinus docet *lib*.4.*contra Donatistas cap*.24. Id quod semper in Ecclesia fuit, nec ejus initium agnoscitur, ex Apostolica traditione proficisci rectissimè creditur. Talis autem est necessitas confessionis, cujus necessitatis initium non potest assignari; ergo ab Apostolica traditione illud præceptum accepimus tanquam à Christo datum, & per Apostolos ad nos derivatum. Omitto alios Patres, qui videri possunt apud alios Auctores citatos, præsertim apud Cardinalem de Lugo, qui rectè hanc doctrinam colligit ex Cypriano, & ne deseras videre me ipsum *ubi suprà resolut*.1.& 2. & alios Doctores, quos ibi adduxi.

RE-

R E S O L. CXLV.

An quando quis confitetur de isto peccato oblito, teneatur de illo elicere novum actum doloris, & contritionis?

Sup. duabus prima diffic. hujus vid. sup. in Ref. 88. & in Ref. 95. §. Nota hic, & in Ref. 199. §. ul.

Hoc intellige de illo, qui habuit dolorem generalem de peccatis suis, si obliviscatur unum peccatum in prima confessione, quando peccatum hoc oblitum confitetur.

Et an teneatur elicere actum doloris sub pœna peccati mortalis, qui tantùm peccata venialia confitetur?

Et ad confirmandam doctrinam dictarum difficultatum adducitur, quod aqua postquàm semel abluit, potest iterum assumi pro novo Sacramento ad abluendum, & oleum ad unguendum, & sic de aliis Sacramentis habentibus materiam perseverantem. Ex par. 9. tract. 3. Ref. 5.

§. 1. NEgativè respondet Joseph de Januario *in resolut. Theolog. moral. part. 1. res. 30. num. 1. & seqq.* ubi sic ait: [Respondeo, quod qui confitetur peccata mortalia aliàs confessa, & absoluta, non tenetur in secunda Confessione elicere novum actum doloris, si dolor primæ Confessionis adhuc perseveret, sive virtualiter, sivè habitualiter. Sicut nec tenetur ille, qui habuit dolorem generalem de peccatis suis, si obliviscatur unum peccatum in prima Confessione, quando peccatum hoc oblitum confitetur. Tenetur verò elicere actum doloris, qui peccata venialia confitetur tantùm, sub pœna peccati mortalis.

Sup. hoc sup. in Ref. 69. & in ulti. 2. not.

Sup. hoc in Ref. [illegible] in Ref. [illegible]

2. Probatur prima pars, quia dolor ut dolor, cùm non sit sensibilis de natura sua, non potest esse pars Sacramenti Pœnitentiæ: nam Sacramentum Pœnitentiæ est signum sensibile, &c. at fit sensibilis per Confessionem; ergo Confessio est ratio formalis reddens dolorem, seu contritionem, sensibilem, & consequenter partem Sacramenti Pœnitentiæ; sed nova ratio formalis reddit novum compositum, cùm forma det esse rei: ergo nova Confessio cum dolore virtualiter perseverante facit novum compositum in ordine ad Sacramentum, & consequenter sufficit ad recipiendam novam formam absolutionis. Confirmatur quia actus Pœnitentis, prout fiunt à pœnitente, non sunt materia proxima, sed remota, ex qua Sacramenti Pœnitentiæ: sed materia remota, ea qua, potest iterum, & iterum assumi pro diversis numericis Sacramentis. Aqua enim postquam semel abluit, potest iterum assumi pro novo Sacramento ad abluendum, oleum ad unguendum, & sic de aliis Sacramentis habentibus materiam perseverantem; ergo dolor virtualiter perseverans potest iterum, & iterum assumi per potestatem Clavium ad integrum aliud, & aliud Sacramentum.

3. Probatur secunda pars, quod scilicet, qui habuit motivum generale dolendi de decem peccatis mortalibus, si confiteatur tantùm novem, & obliviscatur decimum, & Sacramentum recipit, quando iterum confitetur illud unum oblitum, non teneatur elicere novum actum contritionis sed sufficiat prior non retractatus. Est Henriquez *in sum. lib. 4. de pænit. cap. 26. §. 7.* ubi habet, quod una, & eadem contritio potest pertinere ad duo Sacramenta, ut pars ipsorum, & exemplificat sic; ut cùm semel absolutus, iterata mox nova Confessione explicat præteritum dolorem, & peccatum oblitum; hic enim novum effectum gratiæ auctæ videtur recipere, dum absque novo dolore recipit absolutionem, quia adsunt requisita omnia, scilicet, nova Confessio, et signum peccati, & doloris: nam dolor prior, ut in virtute eatenus est ad peccata oblita, perinde valet ac si esset novus dolor de peccatis oblitis. Hæc Henriqu. Est etiam Joannis de Lugo *de pænitent. disp. 12. sect. 2. n. 27.* Hoc dictum patet ex rationibus allatis in dicto secundo, nam si dolor de peccatis confessis potest iterum assumi ad componendum novum Sacramentum, si adsit nova Confessio; ergo à fortiori poterit deservire dolor ille universalis in secundo Sacramento pro peccato oblito, & adhuc non confesso. Nam illo dolore, secundum quod destruit peccatum illud oblitum, adhuc usus non est Sacerdos ad componendum novum Sacramentum Pœnitentiæ. Confirmatur quia potest quis dimidiare Confessionem, si habet peccata reservata, & non reservata, si confitetur Superiori tantùm reservata, & inferiori non reservata. Tunc autem dantur duæ absolutiones, & sunt duæ Confessiones, & duo Sacramenta, & tamen secundùm communissimam sententiam, teste Henriq. *lib. 6. de pænit. cap. 15. §. 4.* non tenetur talis pœnitens elicere duplicem actum contritionis, si prior dolor fuerit universalis; ergo neque tenebitur in casu nostro, cùm dolor sit universalis. Hucusque Januarius, cui adde Eminentissimus Lugo *de Sacram. pænit. disp. 14. sect. 3. §. 2. num. 18. 27. & seqq.* Et hæc dicta esse volo secundùm mentem supradictorum Doctorum, nam de his * *alibi* à nobis dictum est.

* Alibi in Ref. non prima & secunda hujus Ref.

R E S O L. CXLVI.

An si quis accessit ad sacram Sacræ mensæ, ut communicet, si recordetur alicujus peccati mortalis teneatur surgere, & Confessarium adire?

Et an in tali casu, si solus esset cum Sacerdote, & Sacerdos posset eum absolvere, tunc teneatur eidem prius confiteri? Ex part. 9. tr. 5. Ref. 8.

Sup. prima diffic. hujus Ref. in §. Deinde, Ref. 1. post princ. & inf. in Ref. 147 circa in fin. §. 1. & in Ref. 161. §. ul. post med. versic. Quod etiam, & in Ref. 161. §. 1. ad med. & in Ref. 18. §. ult. & pro contritione in hoc casu, si ante non fuit præmissa confessio in ref. 183. §. ul. ver Postq. Sup. hac admiratione cursim inf. prope fin hujus ref. vers. à 10 [illegible], & magis latè inf. in Ref. 139.

§. 1. AFfirmativè respondet Marchinus *de Sacram. Ordinis, tract. 3. part. 3. cap. 5. a. 12.* quia putat in tali casu non adesse scandalum. Primò, quia manifestum est apud nos, hunc recessum à Sacra Mensa, causa alicujus peccati obliti confitendi, non gignere ullam mali nominis levem suspicionem, sed potiùs timoratæ conscientiæ opinionem. Secundò, non omnes Sacræ Mensæ assistentes Sacram intendunt Communionem; sed ut Missam audiant: & ideò potest iste se fingere unum ex istis, & posteà surgens confiteri, & Corpus Dominicum manducare. Tertiò, levis aliquorum admiratio non est præferenda divino, atque expresso Præcepto præmittendæ post mortale Confessionis ante Communionem in habente copiam Confessarii; secùs daretur occasio, seu via nimis ampla aperiretur res divinis indignè pertractandi. Ita Marchinus, & alii penes ipsum. Unde Bizozerus *de Sacram. part. 4. cap. 8. a. 3.* sic ait: [Quartus casus est, si quis laicus est cum aliis coram Sacerdote, ut se communicet; & tunc recordatur alicujus peccati mortalis, de quo non est confessus; non debet tunc discedere, ne aliis scandalum præbeat; sed debet communicare, deinde confiteri: Ita dicunt Doctores: sed nunc, cùm videamus non esse scandalum, quòd mulier, vel vir devotus pluries ad eundem Confessarium eadem die, & hora accedat, imò inde generetur bonum exemplum; non esset admittendus hic casus, nisi probabile periculum esset de scandalo. Ita ille. Vide etiam Aversam *de Sacram. Euchar. q. 8.* Dicendum itaque, plerumque non adesse scandalum, utpotè si in concursu plurimorum possit quis cautè recedere: si sit ignotus aliis adstantibus: aut si talis qualitatis sit, ut nihil detrimenti in sua fama patiatur, & fortassè potiùs laudem acquirat, si alii cogitent, aut ipsamet fateatur, se ob aliquid sibi in memoriam reductum, velle priùs quærere Confessarium: sicut & nullam jacturam subit, qui pluries eodem mane conspicitur redire ad Confessarium.

2. Sed ego adhæreo contrariæ sententiæ: jam difficile moraliter videtur in tali casu scandalum vitari posse. Et ita hanc sententiam, præter Suarez, & Fagundez à Marchino relatos, tenet Præpositus *in 3. par. qu. 80. art. 5. dub. 4. num. 21.* Lessius *in 3. part. qu. 80. art. 4. dub. 2. nu. 8.* & Joannes Vigers *de Sacram. in 3. part. quæst. 80. art. 5. dub. 2 numer. 12.* ubi sic ait: [Similiter communicare poterit absque Confessione prævia, qui ad Altare positus orans, Sacerdote jam Communionem præparante, incipit recordari alicujus peccati mortalis, nondum confessi, quando sine periculo infamiæ, aut notæ, recedere non potest: si tamen solus esset cum Sacerdote, & Sacerdos posset eum absolvere, tunc tenebitur eidem priùs confiteri, quia & sine periculo infamiæ potest, neque est notabilis indecentia in eo, quòd Sacerdos, vel nonnihil ab Altari recedat, vel in ipso Altari Confessionem ejus excipiat. Præsertim cùm soleat Communio administrari ad Sacrum, aut Sacrificio jam quasi peracto. Ita ille. Et ideo rectè contra Marchin. asserit Hier. Garzias *in Summa Theol. moral. tract. 3. diffic. 5. dub. 1. punct. 5. num. 49.* [De aqui es, que el que se llega à comulgar, y esta ya al piè, ò a la Mesa del Altar, y se acuerda de algun pecado mortal, no por esso tiene obligacion de retirarse, ni llamar alli Confessor, sino hazer actos de contricion, y comulgar, porque se pondria à pelligro de infamarse, aunque Marchino es fuerça lo contrario; y pruebalo, porque en los seculares el retirarse de aquel lugar, no causaria infamia, pues ay uso dello, y puede aver muchas causas para ello, à lo mucho, causaria alguna admiracion, y esto no basta, trae este Autor por si à Bonacina, però Bonacina habla en caso, que aun no aya dicho el tal la Confession, ei avrà nota de que se retire, pero si dixo va la Confession, y veen los circumstantes que ha passado ya à comulgar, digasse lo que quisiere Marchino, que no podra apartarse sin nota.] Hæc ille, & ego. Vide etiam Castrum Palaum *to. 3. tract. 21. disp. unic. punct. 12. num. 7.* qui tandem nostram sententiam tenet, & etiam me citato, Leandrus *de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 7. quæst. 18.*

Sup. hoc inf. in Ref. 162. §. 1. ad med. longè dest. ver quem habet ibi solùm.

Sup. hoc sup. in §. 1. hujus Ref. paulò post init. ver. Tertiò levis, & magis latè inf. in Ref. 139.

R E S O L. CXLVII.

An teneatur præmittere Confessionem per interpretem, si quis nesciat linguam, & velit sumere Eucharistiam?

Et an verò qui est in articulo mortis, possit communicare absque prævia confessione, si non potest confiteri absque interprete?

Et advertitur laicum positum ad linteum Communionis, & Sacerdotem post inchoatam Missam esse censendos non habere copiam Confessarii, atque adeo posse cum contritione Missam prosequi, & Eucharistiam sumere? Ex par.9.tr.3.Ref.10.

Sup. hoc in §. al Ref. seq. sed logo com per tot. & margin late sup in Ref.78. & in Ref.79.§.1.

§.1. NEgativè respondeo cum Marceco *in 3.part.D.Th. de Sacram. quæst.*80.*art.4.dub.6.* Aversa *de Sacram. Eucharist.quæst.8 sect.6.* & Amico *in curs. Theol. to.7. disp.*26.*sect.*1.*num.*17. ubi sic ait; [Tunc tantùm censenda est inopia Confessoris, quando vel simpliciter abest, & spectata qualitate personæ, itineris, & non negotiorum moraliter adiri non potest, vel si adest; non habet jurisdictionem, aut non potest absque nota infamiæ tali Sacerdoti confiteri, ut quando inchoato Sacro Sacerdos, vel laicus, propè Altare communicatus recordatur peccati mortalis non confessi: in tali enim casu uterque potest absque prævia Confessione: sola contritione præmissa, venerabile Eucharistiæ Sacramentum sumere. Eadem ratio est, si pœnitens non habeat Confessarium ejusdem linguæ, à quo sine interprete intelligi non possit, quia non tenetur pœnitens adhibere interpretem ad Sacramentalem Confessionem faciendam. Ita ille. Et nota verba hujus Authoris, qui censet, laicum positum ad linteum Communionis, & Sacerdotem post inchoatam Missam, & esse censendos non habere copiam Confessarii, atque adeò posse cum contritione Missam prosequi, & Eucharistiam sumere.

Sup. hoc inf. in Ref.161 & in aliis ejus pelmum, Resonda post.

2. An verò, qui est in articulo mortis, possit communicare absque prævia Confessione, si non potest confiteri absque interprete? Affirmativè respondet Magister Serra *in 3.par. quæst* 80.*art.*4. sic asserens:? Secundus casus est, quando morti proximus tenetur Viaticum sumere, & non adest Sacerdos, nisi fortè qui non potest absolutionem proferre, quia est mutus; aut qui non valet Confessionem etiam nutibus factam percipere, ac pœnitentem sine interprete intelligere: tunc enim licitè potest Eucharistiam accipere absque Confessione cum sola contritione peccati mortalis, cujus habet conscientiam. Ita Serra. Sed de hoc *alibi* à nobis actum est.

Sup. hoc ad lit. in §. ult. Ref. seq. & latè in Ref. 9 conn. 3 hujus Ref. 8. & in Ref. 1. etiam §. 4. & sup. in Ref. 10.

Alibi in Ref. non prat. §. posita in Ref. 3. 3. & 4.

R E S O L. CXLVIII.

An quis in periculo vitæ possit sumere Eucharistiam absque prævia confessione?

Et pro praxi hujus quæstionis adducuntur aliqui diversi casus in §.1.hujus Resolutionis.

Et docetur, quod quando quis morti proximus tenetur Viaticum sumere, & non adest Sacerdos, nisi fortè qui non potest absolutionem proferre, quia est mutus, aut qui non valet Confessionem etiam nutibus factam percipere, ac pœnitentem sine interprete intelligere, tunc enim licitè post Eucharistiam accipere absque Confessione cum sola contritione peccati mortalis, cujus habet conscientiam. Ex part. 9.tract. 3.Ref. 26.

Sup. hoc in Ref. nun. seq.

§.1. REspondeo affirmativè cum Leandro *de Sacram. tom.2.tract. 7. disp. 7.quæst. 22.* Lessio *in 3.part. quæst.*80.*art.4.dub.2.nu.8.* & alii communiter. Unde me citato, sic asserit Garzias *in summa,tract.3.difficult. 5.dub.1. punct.5.nu.35.* [Hablando pues de la necessidad urgente. El primiero caso es, el articulo de muerte, quando insta el precepto divino de comulguar: sabe, y vee un Sacerdote, que se està muriendo, ò por aver tomado veneno, ò por algun accidente natural, ò violento, no ay presente Confessor alguno, pidesse, que si podrà ir al Sagrario, y comulgarso, aunque est en pecado mortal, con solo acto de contricion, ò si està parà poder dezir Missa, si podrà hazerla sin confessase, con sola contricion; ò finalmente aunque este sano, si podrà dezir Missa sin confessarse, por consagrar una forma para un enfermo, que se muere, y no ay reservada en el Sagrario. Respondo con la comun de los Doctores, que puede en todos los casos referidos. y muchos Autores, y entre ellos Vasquez estienden esto al Diacono, y aun al secular: de suerte, que en este caso un Diacono puede comulgar un secular, sin que preceda Confession en el, y *à fortiori* podrà el mismo Diacono, como queda dicho del Sacerdote, y Suarez, Coninch, Filiucio, y Layman; à quienes refiere, y sigue Diana 3.*part.tract.4. ref.47.* afirman, que en este caso podrà un secular comulgarle à si mismo, si no ay Sacerdote, que le confiesse, y comulgue: y aun Layman, Coninc, Valentia, y Diana dizen, que podrà en este caso un secular dar la Communion à otro secular à imitacion de la Reyna de Escocia, quando la hizo martirizar Isabella, y no dissiento dello *novissimè* Tamburinus *in 2.edit. tom.2.disput.2.quæst.2.num.4.* La razon dellos es, porque todo esto no repugna al derecho natural, divino, ò Ecclesiastico, ni ay ley que lo prohiba, porque el cap. *Pervenit. de consec d.2* donde se prohibe à los seculares, y à las mugeres administrar este Sacramento, habla en caso fuera de necessidad, y no quando esta insta. Ni obsta contro esto la costumbre en contrario, lo uno, porque por lo menos en España à penas ay cortijo, donde no aya Sacerdote, y assi esto es *de raro contingentibus*, y no es mucho no se use: lo otro, que muchas cosas se dexan de hazer, no porque no puedan hazerse licitamente, sino por evitar admiracion, y novedad, La razon de todo lo dicho es, porque en este caso de muerte, recibesse la Communion por modo de Viatico, para do qual no es necsario estar ayuno, por otra parte insta el precepto divino, y no ay ocasion de confessar; luego concurren ya todas las condiciones que pide el Concilio Tridentino, luego bien puede uno celebrar, ò comulgar, sin que preceda Confession, aunque este en peccado mortal con solo que haga acto de contricion. Ita ille.

Ann. contentum in hoc ver. inf. in Ref 193. & per parte in aliis Ref. ejus 2. non & in 10. 3. 10. 1. en Ref. 1 §. Et in una.

Quæ nunc invenitur in 2. 3. 30. 1 Ref. 60 & in multis aliis ejus primo. & secunda annot.

2. Hinc Serra *in 3 part. quæst.*80.*art.*4. docet, quòd, quando quis morti proximus tenetur Viaticum sumere, & non adest Sacerdos, nisi fortè, qui non potest absolutionem proferre, quia est mutus, aut qui non valet Confessionem etiam nutibus factam percipere, ac pœnitentem sine interprete intelligere: tunc enim licitè potest Eucharistiam accipere absque Confessione cum sola contritione peccati mortalis, cujus habet conscientiam.

Sup. hoc ad lit. in §. ul. Ref. prec. sed logicalius quæ annot.

R E S O L. CXLIX.

An simplex Sacerdos, deficiente copia confessarii, possit celebrare contritus, dum iter facit propter Missa præcepti, quam tenetur audire, modo deficiat Missam quam ab alio possit audire.

Et cursissimè infertur, an in dicto casu teneatur cum sola contritione celebrare? Ex part.2.tract.14.Ref.63.

§.1. REspondeo affirmativè, quod intelligendum est, modò deficiat Missa, quam ab alio possit audire, Ita Rodriquez *in summ. tom.1 cap.247.nu.6.* Vega *in summ. tom. 2. cap. 41.cas.4.* Toletus *lib. 2.cap.15.§. major. diffic.* Henriquez *lib. 8.cap.48.num.8.* Sylvester *verb. Eucharist.2. §.8.* Adrian *in 4.disput. 19.quæst. 4.conclus.* 10. quicquid in contrarium asserat Corduba *in summ. quæst.142.* Sotus *in 4. dist.13.quæst. 2.art.6.* & novissimè Coninch *de Sacram. quæst. 80.art.4.dub.2. num. 17.* Villalobos *in summ. par.1. tract.7. dub. 37. numer. 2.* Filliucius *tom. 1.tract. 4. cap. 8. numer. 217.* Pesantius *in addit. ad 3. part. quæst.10. disput. 5. de præcepto confessionis*, Fernandez *in exam. Theolog. moral. part. 3. cap. 5. §. 8. numer. 2.* Suarez *in 3. part. tom. 3.disput. 67. sect. 4.* qui tamen nostram sententiam vocant probabilem.

Sup. hoc in dict. Ref. 1. post seq.

2. Nec valet dicere, quod præceptum de præmittenda confessione ante communionem, & præceptum divinum. Præceptum autem audiendi Missam in die festo, est Ecclesiasticum; ergo fortius debet esse illud, quàm istud, atque ideo necessitas implendi præceptum Missæ, non debet excusari ab obligatione divini præcepti. Nam respondetur, esse nonnullos casus, in quibus propter probabiles rationes, hinc inde occurrentes, possit Sacerdos eligere, quam partem maluerit, & hunc casum, de quo loquimur, esse ex illorum numero, quia Concilium *sess.13.cap.7.* & Doctores dicunt, si urgeat necessitas, & copia Confessarii desit, id esse licitum. Adde, quòd probabile est secundùm Concil. *ubi suprà*, hoc præceptum de præmittenda confessione esse tantùm juris humani.

Sup. hoc lect. sup. in ref. 140 & §. his supposit. & in aliis ejus noc.

3. Sed dices, si Sacerdos in tali casu potest cum sola contritione celebrare, ergo tenetur. Respondeo minimè, nam sequi potest opinionem negantem cum Suarez, & aliis

R E S O L. Cl.

Et talis Sacerdos simplex, etiam non Parochus, possit celebrare Missam sine prævia confessione, dum non adest Sacerdos, ut alii Missam audiant, & non est alius, qui celebret?

Ex quo breviter deducitur posse Sacerdotem in articulo mortis, si non adest copia Confessarii, celebrare contritum, ut ægrotus præceptum Communionis adimpleat. Ex part.2.tract. 14. Ref.64.

§.1. Ne-

Sup hac lege doct. Res. seq.

§.1. NEgativè respondet Pesantis *in addit. ad 3. part. quæst. 80. dis. 6. de præcepto confess.* Suarez *tom. 3. in 3. part. disp. 67. sect.* 4. Et ratio est, quia alii non peccabunt, si ipse Missam non celebret.

Sed ego contrariam sententiam semper tenui, quia ut suprà probatum est, talis Sacerdos iter faciens, potest contritus Missam dicere, propter adimpletionem præcepti Ecclesiastici dicendi, vel audiendi Sacrum. Ergo potest dicere Missam, ut alii supradictum præceptum adimplent, & quando urget præceptum, necessitas proximi reputanda est tanquam propria. Nec valet dicere cum Suarez, quòd alii non peccabunt, si Sacerdos non celebret. Nam respondetur, posse Sacerdotem in articulo mortis, si non adest copia Confessarii, celebrare contritum, ut ægrotus præceptum communicandi adimpleat, & tamen si Sacerdos in illo casu minimè celebraret, ægrotus quidem non peccaret. Unde satis probabilis est nostra opinio, licèt contraria sit etiam probabilis.

Sup hac in Res. not. præc. §. Ni obsta, & seq. & inf. in Res. 153. in eius casu annot.

R E S O L. CLI.

An Sacerdos possit celebrare, si non adsit copia Confessarii, ut ipse vel alii satisfaciat præcepto audiendi Missam?

De Parocho non est dubitandum: Ex part. 9. tract. 3. Res. 9.

Sup doct. contentam in hac Res. lege duas Res. præc.

§.1. DE Parocho non est dubitandum. Difficultas est de aliis Sacerdotibus. Et negativè respondet nominatim contra me Pater Aversa *de Sacram. Eucharist. quæst. 8. sect.* 6. Castrus Paulus *tom. 4. tract. 21. disp. unic. punct.* 12. *nu.* 7. ubi sic ait: (Ob Sacrum ex obligatione audiendum, verius existimo, te non posse celebrare confessione non præmissa. Neque enim te excusare potest à præmittenda confessione carentia fructus, quam ex Sacrificio percipere posses. Hunc enim alio die facilè compensare poteris absque illa Indulgentia: aliàs posses quotidie celebrare nulla alia necessitate intercedente, ne priveris Sacrificii fructu, quod nullus admittet. Neque item excusari potes ob satisfaciendum Præcepto Ecclesiastico audiendi Sacrum: quia hoc Præceptum non obligat, nisi cùm Sacrum peragi potest ritu ab Ecclesia præscripto. Non igitur ob hanc causam celebrare potes omissa confessione. (Ita ille, qui citat Suarez, Coninch., Layman, Filliucium, & alios.

2. Probatur hæc opinio primò, ubi concurrunt duo Præcepta, humanum, & divinum, quæ observari simul eodem tempore non possunt, certè divinum humano est præferendum: sed præceptum audiendi Sacrum in die Festo est solùm humanum, & illud de præmittenda confessione post mortale ante celebrationem est divinum: ergo non licebit non Parocho celebrare, ut ipse, vel alii Missam in die Festo audiant. Secundò, utilitas spiritualis aliena, cui succurrere ex officio non debes, non est justa causa omittendæ confessionis ante Missam post mortale; secùs in Parocho, qui ex officio oves suas pascere tenetur. Tertiò, cessat Præceptum audiendi Missam in die Festo, si desit Sacerdos qui illam celebret: ergo cessabit etiam, si is solus adsit Sacerdos, qui labe mortalis culpæ maculatus, & carens Confessario, non potest illam dignè, & aptè celebrare. Hæc opinio est satis probabilis.

Alibi in Res. not. præc.

3. Sed alibi affirmativam sententiam probabilem etiam existimavi, & nunc iterum existimo, & illam ut probabilem etiam admittit Lessius *in 3. part. quæst. 80. art. 4. dub.* 2. *nu.* 8. Adamus Tannerus *to. 4. disp. 5. quæst. 8. dub. 2. nu.* 41. & me citato Trullench *de Sacram. lib. 3. cap. 6. dub* 3. *nu.* 17. & ideò non deseram hic apponere verba Hieronymi Garzias *in Summa Theolog. moral. tract. 3. difficul. 5. dub. 1. punct. 5. nu.* 43. sic, me citato asserentis: [Digo lo segundo, aunque es muy probable, que no puede un Sacerdote particular celebrar sin confessarse, paraque el, ò otros cumplan con el Precepto de oyr Missa: pero tambien lo es, que puede el Sacerdote simple, sin que preceda Confession, celebrar Missa, para que la oygan los vezinos de su lugar, y el cumpla con el Precepto; y lo mismo digo, quando va camino, quando no huviesse otra Missa, que pudiessen oyr el, y los otros, que la acompañan, o se hallan presentes. La razon es, porque entonces insta el Precepto, y la necessitad del proximo, se ha de tener en tal caso por propria, supuesto que es en orden à la salud espiritual, Confirmasse, porque si este tal fuesse Parocho, podria, como queda provado en la conclusion passada, aunque no huviesse nota ni infamia, luego lo mismo puede el Sacerdote simple en el caso presente, aunque no sea Parocho. Pruevo la consequencia, porque si los Parochianos tienen drecho para pedir pasto espiritual à su Parocho, tambien los Christianos tienen drecho para pedirlo à qualquier Sacerdote, quando lo puede dar libremente, luego ambos pueden; a mas de que en aquello da buen exemplo el simple Sacerdote, y si no dize Missa por maravilla se escapa, ò de nota, ò de mal exemplo, pues nadie ignora, que los Sacerdotes celebran cada dia, y si no lo hazen sin causa manifiesta, siempre dan que sospechar.

4. Ni obsta dezir con Suarez, que los oyentes en tal caso estaran escusados, y que no pecaran: porque si esto valiesse, tambien podriamos dezir, que en el articulo de muerte no pecaria uno dexando de comulgar: si el Sacerdote no quisiesse celebrar, para darle el Viatico, (supponemos que no tiene formas consagradas,) y con todo esso puede el Sacerdote celebrar para darle el Viatico: luego el estar uno escusado del Precepto de oyr Missa, no quita que pueda dezirla el Sacerdote con solo acto de contricion, por solo que otros la oygan.] Ita ille, cui adde etiam Adamum Optovium *de Sacrament. tract. de Eucharist. disp.* 8. *quæst. 3. num.* 18.

Sup. hac in fine Res. præc. & inf. in Res. 153. & sup. in Res. 148. à lin. 3. & in 10. & 11. Res. 114. §. ult. in princ.

5. Probatur itaque hæc opinio. Primò, quia quando urget Præceptum, & necessitas proximi, reputanda est propria, quando ea necessitas est in ordine ad salutem. Nec refert, quod alii non peccabunt, si in ea circumstantia Sacerdos non sacrificet, quia etiam quando proximus est in articulo mortis, & urget Præceptum divinum communicandi, si Sacerdos tunc habens peccatum mortale non sacrificet ad eum communicandum; ægrotus quidem non peccabit, & tamen tunc dicimus, posse prædictum Sacerdotem in eo casu contritum Missam celebrare: non ergo ratio necessitatis sumenda est ex peccato, vel non peccato proximi præcisè. Secundò quia ipse Sacerdos, dum iter facit, potest contritus celebrare, si desit copia Confessarii, qui illum audire possit, cùm obligat Præceptum Ecclesiasticum dicendi, vel audiendi Missam in die Festo. Tertiò, quia si esset Parochus, posset id licitè efficere, ut docet Suarius; ergo & non Parochus: nam si Parochiani habent jus ad petendum pastum spiritualem à suo Parocho, etiam Christiani habent jus illum petendi à quocumque Sacerdote, quando liberè illum dare potest, & denique quia si Sacerdos in die Festo, urgente Præcepto audiendi, vel dicendi Sacrum, deficiente copia Confessarii id potest efficere, id etiam poterit licitè efficere, quando eadem necessitas urget proximum, cùm necessitas proximi pro necessitate propria reputanda sit. Unde immeritò quidam Theologus olim mihi dixit, hanc sententiam esse nimis laxam, est quidem benigna, sed satis probabilis, & tuta in praxi, ut ex allatis rationibus probat Fagundez *præcept.* 3. *lib. 3. cap. 9. num.* 13. & fatetur Mercerus *de Sacram. q.* 80. *dub. 2. num. 2. in fine*, & alii Doctores contrariæ sententiæ; Unde Leandrus *de Sacram. tom. 2. tr. 7. disp. 7. quæst.* 26. dicit Eminentissimum Cardinalem de Lugo immeritò hanc sententiam improbabilem vocasse, & ideo ipse, me citato, nostram sententiam, tamquam probabilem tenet.

R E S O L. CLII.

An Sacerdos ut ipse, & alii adimpleant præceptum Paschale, possit absque prævia confessione celebrare?

Ex quo infertur aliter dicendum esse de Communione debita ex voto, aut etiam ex præcepto? Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Res. 63.

Sup. hoc in duabus Res. seq.

§.1. NEgativa sententia probatur, quia lex Ecclesiastica non obligat ad communionem, nisi quando debito, & legitimo modo haberi potest, & ita docet Sylvius *in 3. part. quæst. 80. art. 4. dub.* 2. & Suarez, cum quo his diebus quidam Theologaster (credo quod alium authorem non habebat) ita mordicus hanc sententiam tenebat, ut affirmativam, quam ego consului, improbabilem non dubitavit vocare.

2. Sed toto cœlo erravit. Dico igitur probabilius in tali casu Sacerdotem posse celebrare cum sola contritione, & laicos communionem accipere, & ita docet Henriq. *lib.* 8. *cap. 46. num* 4. Coninch *de Sacrament. quæst. 80. art. 4. dub.* 2. *num.* 87. & Joan. de Lugo *de Sacram. Euchar. disp. 14. sect.* 5. *num.* 116. quia præceptum illud Ecclesiæ de communione, non est purè Ecclesiasticum, sed est præceptum Divinum determinatum ab Ecclesia quoad tempus. Quare sicut urgente præcepto divino viatici sumendi noluit Deus obligare ad Confessionem præmittendam, si non est copia Confessarii; sic urgente præcepto divino Communionis etiam extra mortis articulum idem credi potest præsertim cùm præceptum divinum Communionis extra mortis articulum respiciat etiam necessitatem, quam habemus illius cibi, quem quia necessarius ad sustentationem animæ spiritualem; ideò præcipit nobis Deus illum aliquando in vita sumere: Ergo hoc præceptum etiam extra mortis articulum

culum debebat permittere Communionem absque confessione, quando non esset copia sacerdotis, utpotè præceptum de cibo necessario, & de re necessaria, & hæc omnia docet Lugo, *ubi suprà*, qui etiam optimè infert aliter dicendum esse de Communione debita ex voto, aut etiam ex precepto.

R E S O L. CLIII.

An ad implendum præceptum annuæ Communionis, possit quis celebrare, vel communicare sine prævia confessione?

Et notatur, quod probabiliter potest quis elicere actum contritionis, & celebrare, vel communicare sine prævia confessione, quando cum peccatis non reservatis habet peccatum reservatum, & adest Confessarius, qui solum habet potestatem in non reservata? Ex par.4.tr.4. & Misc.Res.96.

Sup. hoc in Res. prox. & Res. seq.

§.1. POsse aliquem in tali casu, si conscius est peccati mortalis, non habens copiam Confessarii, elicere actum contritionis, & celebrare, vel communicare docet Henriq. *lib. de Euchar. cap.*46. *num.*4. qui plures citat *in gloss. lit. M.* & hanc opinionem non esse improbabilem docet Præpos. *in 3. part. q.*70. *art.*5. *dub.* 3. *num.*19.

2. Sed contrariam sententiam tenet Nugnus *in* 3. *part. quæst.*80 *art.*4. *diffic.*2. *circa fin.* Sot. *in* 4 *dist.*11. *quæst.*1. *ar.*4. & Suar. *tom.* 4. *disp.* 66. *sect.*4. quia sola adimpletio humani præcepti non videtur sufficientem necessitatem præbere, neque præceptum humanum obligat, quo casu non potest adimpleri convenienter, & conformiter juri divino, & de hac quæstione ego alibi etiam latiùs dicturus sum.

Alibi latius Res. ant. prox.

3. Notandum est tamen hic obiter cum Præposito *ubi suprà num.*17. quod probabiliter potest quis elicere actum contritionis, & celebrare, vel communicare sine prævia confessione, quando cum peccatis non reservatis habet peccatum reservatum, & adest Confessarius qui solùm habet potestatem in non reservata: nam cùm secundùm aliquos, ut alibi dictum est, hujusmodi Confessarius in illa circumstantia non possit absolvere, probabiliter tunc quis potest secundùm illam se dirigere, & judicare in tali casu non adesse copiam Confessarii, quando scilicet urget necessitas communicandi.

R E S O L. CLIV.

An si quis tempore Paschalis non haberet copiam Confessarii, possit celebrare, vel communicare non præmissa mortalium confessione?

Ex quo infertur, quod quando concurrunt duo præcepta alterum Ecclesiasticum, & alterum Divinum incompatibilia. Divinum est observandum, & excusatur homo à præcepto Ecclesiastico?

Etiamque deducitur ut quis adimpleat præceptum Ecclesiasticum de confessione annua, potest confiteri non integrè, si nullus sit Sacerdos, cui possit integrè confiteri, quamvis integritas Confessionis sit præcepti divini.

Et an hoc præceptum de præmittenda Confessione ante celebrationem sit tantùm juris humani. Ex part.9.tr.3. Res. 18.

§. 1. NEgativam sententiam docet Suar. *in 3. par. tom.*3. *disp.*66. *sect.*4. & Magister Serra *in* 3. *D. Thom. quæst.*80. *art.*4. ubi sic ait: [Nonnulli recentiores in hoc secundo casu necessarium esse dicunt scandalum: in primo tamen non requiri, sed sufficere necessitatem præcepti Communionis, quia quamvis sit juris humani, & præceptum de præmittenda Confessione juris divini, potest, ut illud impleatur, mulier prædicta communicare non præmissa Confessione, sicut & quis implear præceptum Ecclesiasticum de Confessione annua, potest confiteri non integrè, si nullus sit Sacerdos, cui possit integrè confiteri, quamvis integritas Confessionis sit præcepti divini: Sed ego nullam, quantum ad hoc, video differentiam inter primum, & secundum casum. Unde Magister Soto *in* 4. *dist.* 12. *q.* 1. *ar.*4. & alii dicitur, in utroque casu consulendam esse rationem scandali, & non sufficere necessitatem præcepti Ecclesiastici: quia quando concurrunt duo præcepta, alterum Ecclesiasticum, & alterum divinum, non compatibilia, divinum est servandum, & excusatur homo à præcepto Ecclesiastico; quapropter nec in casu pro exemplo adducto, si nullum esset scandalum in omissione præcepti annuæ confessionis, posse homo confiteri non integrè; sed Confessionem differre deber, quousque esset Sacerdos, qui integrè confiteri posset.) Hæc ille, cui adde, præter citatos, Pitigianum *dist* 9. *quæst.*1. *art.*12. D. Antonin. *part.*3. *tit.*13. *cap.*6. §.7. Nugnum *in* 3. *part. quæst.*8. *art.*4. Joan. de la Cruz *in direct. conscientiæ, part.* 1. *de Eucharist. qu.*5. *dub.* 1. *concl.*2. Adamum Tannerum *tom.*4. *disp.*5. *quæst.*8. *dub.*2. *num.*41. & alios penes ipsos.

2. Sed ego magis affirmativæ sententiæ adhæreo cum Toleto *lib.*2. *cap.*25. ubi dicit in necessitate implendi Præceptum Ecclesiæ, & defectu copiæ Confessariæ, posse quemquam accedere ad mensam contritum cum voto Confessionis faciendæ habita occasione. Idem docet Leandrus *de Sacram. te.*2. *tract.*7. *disp.*7. *quæst.*17. Fagundez *precept.* 3. *lib.* 3. *cap.*9. *num.*15. & me citato Aversa *de Sacrament. Euchar. quæst.*8. *sect.*6. Lugo *disp.*4. *num.*116. & Coninch *in* 3. *part. q.* 80 *art.*4. *dub.*2. *num.*27. ubi sic asserit: Meliùs tamen credo facturum, qui in Paschate celebraret concepta contritione. Tum quia hoc præceptum majoris est momenti, & rariùs datur ista occasio sine confessione celebrandi, ac durum videtur talem hominem tunc temporis arcere à Communione, quam omnes fideles percipiunt: maximè cùm probabile sit, hoc Præceptum de præmittenda Confessione tantùm esse juris humani. Confirmatur: quia, ut impleam Præceptum de Confessione annua, possum confiteri non integrè, si nullus sit Sacerdos, cui possim integrè confiteri; cùm tamen integritas Confessionis sit Præcepti divini. Ergo similiter potero communicare non præmissa confessione, ut impleam Præceptum de annua Communione, cùm hoc non sit minoris momenti, quàm illud.] Ita Coninch, & ita hanc sententiam non audent improbare Doctores contrarii, ut Tannerus, & alii *ubi suprà citati*. Si tamen aliquis in Paschate non habens copiam Confessarii nollet communicare, adhærendo sententiæ negativæ, quòd in tali casu non liceat, ego illum non damnarem, cùm sequeretur sententiam satis probabilem, quam tenent viri doctissimi. Itaque si casus occurrat, potest quis vel non communicare, vel si vult, communicet; præmissa tamen contritione de peccatis commissis.

R E S O L. CLV.

An Sacerdos ad dandum Viaticum moribundo possit celebrare absque prævia confessione?

Ex quo à fortiori infertur, quod si Sacerdos, hausto inscienter veneno, deficiente copia Confessarii, sentiat paulatim vires sibi deficere, & mortem appropinquare, poterit quidem hujusmodi Sacerdos cum conscientia peccati mortalis, præmissa contritione, Missam celebrare absque confessione, ut seipsum communicare possit in eo mortis periculo, & etiam non jejunus in dicto casu.

Et apparet dispar ratio, quare sine vestibus non liceat celebrare pro dando Viatico infirmis, & liceat celebrare sine prævia confessione. Ex part.9. tract.3. Res.17.

§.1. NEgativè respondet Ochagavia *de Sacram. Eucharist. tract.* 2. *quæst.*9. *num.* 5. ubi sic ait: [Non tamen probabilem judico sententiam Henriquez *in summa, tom.*2 *lib.*7. *de Eucharist. cap.*47. asserentis, debere Sacerdotem sine præmissa Confessione suorum mortalium celebrare, cùm ægrotus constitutus est in articulo mortis, & tenetur Sacram communionem recipere: quia tunc currit præceptum Communionis, cùm non sit copia Sacramenti, qui Sacerdos nequit celebrare nisi debito modo, ut non posset Sacerdos ob eam causam sine vestibus sacris celebrare.] Ita ille.

2. Sed sententia Henriquez non solùm est probabilis, sed tenenda. Et ideò assero cum Fagundez *præc. lib.*3. *cap.*9. *nu.*4. ex Suarez, quòd si necessitas proximi in articulo mortis urgeat, itaut necessarium sit Sacrum facere, & Hostiam consecrare ad illum communicandum, & non detur copia Confessarii; rectè poterit Sacerdos, habens conscientiam peccati mortalis, habita contritione, celebrare: quia illa necessitas proximi eo casu, ut propria reputanda est, juxta illud *Diliges proximum tuum, sicut teipsum*. Et ratio est: quia jam tunc dantur prædictæ duæ conditiones requisitæ ad celebrandum, & communicandum absque Confessione, nempè, necessitas urgens, & defectus copiæ Confessarii: & parum refert, quòd illa necessitas non sit propria, sed proximi, cùm propria habenda sit. Ex his à fortiori infertur, quòd si Sacerdos hausto inscienter veneno, deficiente copia Confessarii, sentiat paulatim vires sibi deficere, & mortem appropinquare; poterit quidem hujusmodi Sacerdos cum conscientia peccati mortalis, præmissa contritione, Missam celebrare absque Confessione, ut seipsum communicare possit in eo mortis periculo: imò nec solùm jejunus; sed etiam post cibum, & non jejunus in eo casu ut seipsum communicaret, celebrare potest. Et ratio est: quia tunc communicat per modum Viatici: quo casu permittitur Communio non jejunis; & quia non datur copia Confessarii, & aliunde urget præceptum divinum communi-

municandi in articulo, & periculo mortis: atque adeò concurrunt prædictæ duæ circumstantiæ requisitæ, urgens necessitas, & defectus copiæ Confessarii.

3. Nec obstat dicere in favorem Ochagaviæ, quod prohibitio celebrandi sine vestibus est de jure positivo: prohibitio autem celebrandi absque prævia Confessione est de jure divino. Ergo, si ad dandum Viaticum moribundo, non est licitum celebrare absque vestibus sacris; à fortiori non erit licitum celebrare sine pręvia Confessione. Respondeo quod irreverentia celebrandu sine vestibus sacris non potest in nostro casu aliunde compensari; irreverentia verò celebrando sine pręvia confessione potest compensari aliunde, nempè per contritionem. Ergo est dispar ratio inter utrumque casum. Unde apparet, quare sine vestibus non liceat celebrare pro dando Viatico infirmis, & liceat celebrare sine pręvia peccatorum confessione. Vide alias rationes penes Cardinalem Lugo *de Sacram. Euchar. disp.* 14. *sect.* 5. *num.* 108. & *seqq.* Et ita nostram sententiam affirmativam contra Ochagaviam tenet etiam Adamus Tannerus *to.* 4. *disp.* 5. *quæst.* 8. *dub.* 2. *num.* 36.

Sup. hoc sine vestibus in t. 3 tr. 1. Res. 178. §. Nota etiam, & in aliis ejus not.

R E S O L. CLVI.

An Sacerdos, si non adsit copia Confessarii possit absque prævia confessione perficere Missam, in qua hostia consecrata celebrans mortuus est?

Et an ad hoc teneatur?

Et advertitur, quod seposito scandalo Sacerdos in mortali constitutus possit excusari à Sacrificio alterius perficiendo, si moraliter vix possit contritionem elicere. Ex part. 9. tract. 3. Res. 14.

Sup. hoc in t. 3 tr. 1 Res. 139. §. ult. versus ad med. ver. porrò quæ celebrato.

§. 1. AD hunc casum respondet Joannes Prępositus *in* 3. *part. D. Thoma quæst.* 80. *art.* 5. *dub.* 3. *nu.* 19. [Si post consecrationem, etiam unius speciei, celebrans moriatur, vel deficiat, nec adsit alius, qui Sacrificium percipiat, pręter Sacerdotem peccatorem; hic potest, & tenetur, etiam non pręmissa Confessione (quam suppono non posse institueře,) Sacramentum perficere, & communicare: nam major est obligatio Sacrificii perficiendi, quàm præmittendi Confessionem Communioni, & absolutè censetur grave, quod Sacrificium imperfectum remaneat, unde necessitas illius complendi abundè sufficit, ut possit aliquis omissa Confessione communicare.

2. Adverte tamen, quod, seposito scandalo, Sacerdos in mortali constitutus posset excusari à Sacrificio alterius perficiendo, si moraliter via posset contritionem elicere, nam quamvis homini non desit divinum auxilium ad hujusmodi contritionem eliciendam; interdum tamen potest ita multis mortalibus implicari, & tam diuturna peccandi consuetudine, ut sit illi difficillimum, & moraliter impossibile perfectam contritionem elicere: quo casu cùm non offerat imperfectum Sacrificium, sed ab alio inchoatum relinquat imperfectum, ad quod perficiendum non tenetur, si non possit cum dispositione necessariò requisita videtur, quod non teneatur Sacrificium ab alio inchoatum perficere, si moraliter loquendo via possit afferre congruam dispositionem, sed quod possit relinquere imperfectum, circa quam imperfectionem solùm permissivè se habet] Hęc omnia Prępositus, qui citat Sot. & Tulet.

R E S O L. CLVII.

Enumerantur casus, in quibus tenetur Sacerdos præmittere confessionem adversus alios contrarium sentientes.

Ex quo deducitur, quòd quando privilegium est necessarium ad servandum aliquod præceptum divinum, tenetur homo uti privilegio, ut servet illud; quando verò præceptum est humanum, probabilis est sententia, quòd non tenetur homo uti privilegio, ut si sit cessatio à Divinis in aliqua Civitate, & concedatur facultas alicui Ecclesiæ, ut in ea agatur res Sacra, tunc probabile est, quòd non tenetur populus audire Missam, Ex part. 9. tract. 2. Res. 13.

§. 1. POnitur casus, quando Sacerdos est Religiosus, & solùm habet præsentem Sacerdotem laicum, & habet aliqua peccata gravia cum aliqua infamia, tunc dicit Summa Rosella *verb. Communio*, quòd potest communicare sine Confessione ad vitandam infamiam suæ Religionis. Sed hoc mihi videtur improbabile, quandoquidem parva, nulla sequitur infamia Religionis.

* Sup. hoc inf. ante med. §. Notandum est hujus Res.

2. * Alius casus ponitur à quibusdam, quando, scilicet, aliquis, præsentem sacerdotem, cui potest confiteri ea privilegio; vult tamen communicare sine Confessione, quoniam non vult confiteri nisi proprio Sacerdoti, Et probatur ista sententia: quia nullus tenetur uti privilegio, sed confiteri tali Sacerdoti est privilegium: ergo non tenetur illi confiteri. Sed etiam casus iste est improbabilis; quoniam talis communicans habet præsentem Sacerdotem sufficientem: ergo habet copiam Confessoris.

3. Ad argumentum verò in oppositum factum distinguitur major propositio: quando privilegium est necessarium ad servandum aliquod præceptum, negatur: aliàs transeat: pręcipuè quando pręceptum est divinum; quoniam quando illud pręceptum est humanum, probabilis est; sententia, quò non tenetur homo uti privilegio, ut servet illud: ut si sit cessatio à divinis in aliqua civitate, & concedatur facultas alicui Ecclesię, ut in illa agatur res sacra, tunc probabile est, quòd non tenetur populus audire Missam, quoniam secundùm leges cessationis à divinis sunt excusati, & est privilegium, quòd celebretur in illa Ecclesia, quo privilegio dicitur probabiliter, quod non tenetur uti. Et hæc omnia notat Nugnus *in* 3. *part. tom.* 1. *quæst.* 80. *art.* 4. *diffic.* 2.

Sup. hoc in t. 3 tr. 3 ex doct. Res. 6 post med. ver. Unde si fuisti.

4. Notandum est etiam, quòd non est censenda Confessoris inopia ex eo tantùm, quòd deest proprius, cui possis devotiùs, & utiliùs confiteri, contra Sylvest. *Eucharist.* 3. *quæst.* 14. qui tamen hoc sub dubio asserit, pro quo citat Richardum, qui *in* 6. *dist.* 17. *art.* 3. *quæst.* 6. id expressè docet. Ratio autem est: quia reverentia huic Sacramento debita prævalet privatæ utilitati, & devotioni. Neque etiam censenda est Confessoris inopia: quia tantùm adest Sacerdos, cui non nisi ex privilegio confiteri potest; nam reverà in tali casu non deest copia Confessionis; proinde teneris in eo eventu uti privilegio ad observantiam hujus præcepti. Sicut teneris eo uti ad præceptum annuæ Confessionis servandum. Et ita docet Amicus *in Curs. Theol. tom.* 7. *disp.* 26. *sect.* 2. *num.* 14. Et circa omnia *superius* dicta unde etiam Aversam *de Sacram. Euchar. quæst.* 6. *sect.* 8. & Fagundez *de præcept. Eccles. præcept.* 3. *lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 17. & 18.

Sup. hoc sup. in §. 2 hujus Res. & lege etiam § 3. quam, vis non plené. Sup. hoc leg. tamen in t. 3 tr. 3 ex Res. 35 § ult.

5. Aliqui etiam ponunt alios casus, sed malè, de quibus sic ait Garzias *in sum. mor. tr.* 3. *diffic.* 5. *dub.* 3. *punct.* 5. *num.* 47. [Algunos Autores estienden la dotrina puesta otros quatro casos. El primiero, al sacerdote poure, el qual por non privarse de limosna de la Missa para passar, dizenque puede celebrar con solo acto de contricion, no aviendu Confessor. El segundo, al Capellan, à quien le obliga su Capellania à celebrar. El tercero, quando ay cuerpo presente, y se ra de dezir Missa *de dio obitus*, y no ay otro que la diga. El quarto, quando ay bodas, y se ha de dezir Missa nupcial; però la comun de los Doctores no admite estos casos, sino huviere infamia, ò nota en la omission, porque lo demas seria abrir la puerta à la relaxacion, y dar ancha mano para dexar de confessarse, y assi si no ay infamia, o otras circunstancias que excusen precisamente, los casos puestos no bastan.] Ita ille. Itaque non est extendenda licentia celebrandi absque Confessione ad hos casus. Primò, quando pauper Sacerdos habet jus pręter finem boni communis sacrificii, ut accepta stipe sustentetur ea Missa. Ita ea aliorum opinione docet Henr. *l.* 8. *Euchar. cap.* 46. *nu.* 6. & citat ad marginem *litt. T.* Tabien. *verb. Missa* §. 31. & dicit ibi, ita expresè tenere Sylvest. *verb. Eucharistia* 2. §. 7. Sed ego perattentè legi Sylvestrum & expresè non reperi, nec talem necessitatem probo, quia jus stipis ad sustentationem præcisè sumptum non est causa sufficienter excusans, & alioqui nimia licentia daretur Sacerdotibus ad celebrandum sine Confessione; & ideo meo judicio censeo, in eo casu numquam esse excusandum Sacerdotem à gravi irreverentia, & sacrilegii peccato. Secundò si Sacerdos teneatur ex obligatione Capellanię, aut ex ea obligatione, quam quidam Sacerdotes habent, dicendi triginta Missas continuas. Ita docent Sylvester, & Henriq. citati. Verùm ea præcisa hac obligatione, nisi aliæ circumstantiæ excusantes occurrant, hunc Sacerdotem non excusabo à gravi peccato sacrilegii, quia ut *modò* dixi jus stipis ad sustentationem Sacerdotis non censeri debet necessitas sufficienter excusans, alioquin daretur magna licentia Sacerdotibus sacrum hoc mysterium contemnendi, & minus reverenter tractandi; tunc autem illum excusabo, quando etiam incideret in occasionem generandæ, asciscendęque sibi infamię, si non celebraverit. Addunt aliqui, etiam pro benedictione nuptiali danda sponsis, posse quoque Sacerdotem, si desit copia Confessoris, contritum Missam celebrare, quia obligatio accipiendæ benedictionis, & dandę, dum petitur, videtur causa satis urgens, ad excusandam obligationem præcepti divini præmittendi confessionem ante communionem.] Ita Henr. allegatus. Nam quamvis ille id referat ex aliorum opinione: tamen id non improbat, neque in textu, neque ad marginem: quare videtur hanc necessitatem approbare, quia illius mos est, statim

tim vel io textu, vel in margine improbare, quæ non approbat; & sic consequenter dicendum est, illum eumeraxos casus approbare, cùm similiter eos non improbet. Verùm ego etiam hanc necessitatem non probo: quia obligatio suscipiendi benedictionem nuptialem, juxta meliorem opinionem, oon obligat nisi sub veniali tantùm: nisi fortè in eo casu consciseeret sibi infamiam, non celebraedo, maximè præsentibus multis, qui ipsos sponsos sociasent. Et hæc omnia docet Fagundez *ubi suprà num.* 8. licèt contra ipsum Leaodr. *de Sacrament. tom.* 2. *tract.* 7. *quæst.* 32. teneat, Sacerdotem, qui ex obligatiune Capellaniæ, aut eleemosynæ acceptæ teneatur offerre Sacrum, posse deficiente Confessore sine prævia Confessiono celebrare. Sed ego puto non esse recedendum à seetentia Fagundez, Garziæ, & aliorum.

R E S O L. CLVIII.

An in casibus, quibus licitum est sumere Eucharistiam ante confessionem, opus sit elicere actum contritionis?

Et notatur, quod si talis bona fide putat se contritum, potest hoc Sacramentum sumere, neque peccaturum, si subdubitat, num sufficientem habeat contritionem.

Et quæritur, quando actus doloris, & contritionis elici debet à Sacerdote, cùm deest copia Confessarii, & adest urgens necessitas celebrandi, an ante inchoationem Missæ, vel ante consecrationem?

Et quid si Sacerdos recordetur de peccato mortali post consecrationem?

Et deducitur, quod tangere corpus Christi in peccato mortali non est peccatum mortale.

Etiamque curfissimè infertur Confessarium non peccare mortaliter, si incipiat audire confessionem in peccato mortali, dummodo ante absolutionem conterat.

Et tandem quæritur, an darè possit casus, in quo quis possit communicare cum conscientia peccati mortalis, ut v. g. si quis mox Eucharistiam est sumpturus, & in circulo de aliquo mortali recordetur? Ex par. 9. tract. 3. Res. 19.

§. 1. NOn desuerunt aliqui Theologi recentiorus, qui docuerunt, sufficere in eo casu attritionem, etiamsi cognita sit, quia existimatio contritionis per se nihil confert vel ad effectum Sacramenti, vel ad dignam dispositionem: sed solùm potest excusare à peccato, seu transgressione præcepti de habenda contritione, si illud esset impositum; hic autem nullum invenitur tale præceptùm, & ideò non est necessaria illa existimatio contritionis, ut dignè accedat is, qui attritionem habet. Ad quam sententiam addunt, Sacramentum hoc per se institutum esse ad dandam gratiam primam: & consequentes ad remittendum mortale peccatum; tamen cum quodam ordine ad Confessionem, quæ si fieri potest, antecedere debet; quando ergo id fieri non potest, imitari potest hoc Sacrameetum, cætera, quæ per se instituta sunt ad dandam gratiam primam; si ergo illa dignè recipiuntur cum attritione cognita, ita & hoc Sacramentum in prædicto casu. Deinde licèt Confessio præcipiatur ante Communionem, ut homo accedat ad hoc Sacramentum jam justificatus; tamen hic est finis, eon materia præcepti; ergo cùm in præsenti non possit fieri Confessio, quæ est materia præcepti hujus, ex vi illius non obligatur homo, ut per contritiooem priùs jostificetur, quàm ad hoc Sacrameotum accedat; ergo nullu jure obligatus.

2. His tamen non obstantibus dicendum est cum, qui habet conscientiam peccati mortalis, & confiteri non potest, teneri ad habendam priùs contritionem, quàm ad hoc Sacramentum accedat. Atque adeo nunquam dignè accedere, nisi probabiliter: & inculpabiliter existimet, sibi esse peccatum per coutritionem semissum. Hæc assertio tam certa est, ut contraria, nec probabilis sit, nec sine temeritate defendi posse videator. Et in hoc conveoiunt omnes Doctores: nam Cajetanus, & qui cum eo negant necessitatem Confessionis, ut certum supponunt necessitatem contritionis, & quia hæc satis est, ut homo constituatur in gratia, colligunt Confessionem non esse necessariam. Eodem modo opinatur, qui præceptum Confessionis præmittendę admittunt, Ecclesiasticum tamen: non divinum, ut videre est in Medina, & Corduba *de Confes. qu.* 17. alii verò, qui præceptum Divinum Confessionis agnoscunt, à fortiori docent esse necessarium accedere sine conscientia peccati mortalis, quod apertè docet D. Thom. Qui antem solam attritionem habet cognitam, cum conscientia peccati mortalis accedit, quia conscientia non dicit affectum, sed scientiam talis status; illo autem, qui sic est dispositus, scit se adhuc esse in peccato mortali. Ergo &c. Et hæc omnia docet Suar. *in* 3. *par. tom.* 3. *disp.* 68. *sect.* 5. & alii, quos citat, & sequitur Garzias *in Summa tract.* 3. *diffic.* 5. *dub.* 1. *punct.* 6. *num.* 73.

3. Itaque assero, quibus casibus potest aliquis communicare sine prævia Confessione, eum debere conari ad contritionem eliciendam. Notandum tamen cum Præposito *in* 3. *part. qu.* 80. *art.* 3. *dub.* 3. *n.* 15. quod si talis bona fide putet se cootritum, potest hoc Sacramentum sumere, neque peccaturum, si subdubitet, nam fortè sufficientem habeat contritionem; nam mortale judicium, quod de nostris actibus formare possumus, non necessariò excludit omnes motus dubitationis.

4. Notaverò, quòd post hæc scripta inveni Zaoardum *in direct. Theolog. part.* 3. *de Sacram. Eucharist. cap.* 7. sic asserere: [Secundò considero, quòd dum Sacerdos ducitur necessitate ad communicandum sine Confessione, tunc debet conteri, quantum sibi possibile est, pro illo tempore, & dolore, quòd confiteri non possit, quia aliter non suppleret. Sed hæc contritio, etsi optima sit, & tutius sit, ut celebraturus contritus accedat, & non tantùm attritus, tamen videtur mihi sustentabile, ut cum sola attritione cognita, (intensiva tamen,) quæ dicitur contritio appretiativa, possit accedere, his concurrentibus. Primò, ut pro ipso non stet, quod doleat de peccato, quantùm potest pro illo tunc. Secundò, quòd judicet, se cum Sacrameoto non esse in statu peccati mortalis, quia, quamvis Communionem non sumpserit, tamen ad eam continuò tendit, unde judicat se in statu gratiæ de propinquo, imò in instanti Communionis, quando debet esse in gratia, quòd tunc eam obtinebit: nam sic est in ultima dispositione ad eam: ultima autem dispositio ad formam secundùm naturales, est ejusdem ordinis cum forma, & secundùm morales, quod parum distat nihil distare videtur.] Ita ille, an probabiliter judicent alii.

5. Non deseram hic etiam apponere id, quod quærit Garzias *ubi suprà num.* 78. ubi sic ait: [Quando, ò en qual punto tendrà obligacion uno de hazer acto de contricion? Pongo exemplo: acuerdasse le à uno estando diaiendo los Kiries, que ha dexado en la proxima Confessinn un pecado mortal de confessar, ò que le ha cometidu y no lo ha confessado, por no acordasse, si deve luego hazer acto de contricion, ò si bastarà antes de consegrar, y sumir? Y respondet, que bastarà que lo aga en el *Memento* primiero: y si se acuerda del immediatamente despues de la consagracion que bastarà le haga quando dize, *Domine non sum dignus* &c. porqne el estado de gracia solo se quiere para consagrar, y comulgar, y no para hazer las demas ceremonias de la Missa; luego bastarà, que se haga para estas occasiones. Verdad es, que la santidad de toda aquella accion de la Missa pide, que procure el Sacerdote lo mas presto que pudiere hazerlo, mayormente aviendo comodidad.] Ita ille, & ante illum Eminentissimus Lugo *de Sacram. Euchar. disp.* 14. *sect.* 6. *num.* 134.

6. Itaque si quæras, quando actus contritionis elici debet, cùm deest copia Confessarii, & adest urgens necessitas? Respondeo, ante inchoationem Missæ; non enim est decens inchoare illud Sacrificium, nisi in gratia. Alii qui non damnant de mortali, si actus contritionis eliciatur ante consecrationem, quia non desunt Doctores asserentes Confessarium non peccare mortaliter, si incipiat audire Confessionem in peccato mortali, dummodò ante absolutionem conterat. [illegible]

7. Sed, quid, si Sacerdos recordetur de peccato mortali post consecrationem? Respondeo quòd deberet elicere actum contritionis in Memento Mortuorum. In rigore tamen aliqui asserunt sufficere ante sumptionem, dum dicit *Agnus Dei* &c. vel *Domine non sum dignus* &c. Vide circa supradicta Avers. *de Sacram. Euchar. qu.* 8. *sect.* 7.

8 Nec obstat dicere, quòd sic faciendo tangeret Corpus Christi in peccato mortali, dum benedicit cum Hostia, vel illam frangit &c. Respond. enim cum Hurt. *de Sacr. disp.* 9. *diffic.* 1. tangere corpus Christi in peccato mortali non esse peccatum mortale. Quod probatur à fortiori; quia ex opinione probabilissima, quam ego cum Vasq. & aliis olim docui, ministrans Corpus Christi in peccato mortali non peccat mortaliter. Ergo à fortiori de casu, de quo loquimur. [illegible]

9. Et tandem quæro, an dari possit casus, in quo quis possit communicare cum conscientia peccati mortalis. Et respondit affirmativè Curtillus *in addit. ad Mancin. pract.* 8. *dub.* 24. ubi sic ait: [Si quis mox Eucharistiam sumpturus, in circulo de aliquo mortali recordetur, & absque infamiæ nota, nota sui peccati suspicione, nullo modo Confessionem præmittere, nec ullam tergiversationem invenire valeat, advertatque se non esse contritum, nec posse pro tunc conteri, an citra mortale communicare possit. Respon- [illegible]

ſpondeo; quòd præterquàm quod, ſe non eſſe contritum, certò cognoſcere poſſe non puto: tamen dato, quòd ita ſit id abſque ullo peccato fieri poteſt, nam, quando concurrunt duo præcepta ejuſdem rationis, illud ſervandum, quo ſervato, minora incommoda ſequuntur, ac ſervato altero, de duobus enim malis minus eligendum, cap. *Duo mala* 13. cap. *Nervi* 13. Ariſt. 2. *Ethic. cap.* 9. quare, quamvis ſit de jure divino evitare irreverentiam Sacramenti, illudque in mortali nequaquam recipere, cùm ſancta ſanctè tractanda ſint: & de jure etiam divino ſit evitare ſcandalum proximi ex illo Matth. 18. nimirum adſtantium, qui temerè aliquid de illo, qui à circulo diſcederet, ſuſpicati poſſent; tamen minora mala ex talis ſcandali devitatione ſequerentur, quàm cum peccato communicare; quia in primo caſu plura proximi peccata vitarentur; in ſecundo verò non niſi unum, quod profectò, neque eſſet peccatum, niſi materialiter tantùm: nam cùm aſſumeretur tanquam medium ad aſſequendum aliquod bonum, nimirum ad evitandum majus malum, & media ſpecificentur à fine, ipſum eſſet etiam bonum, & materialiter tantùm malum, ut eleganter ſuo more aſſerit Sanch. *in Sum. lib.* 1 *cap.* 10 *nu.* 16. *fin.* cum Vaſq. Marina, Azorio &c. Idque evidenti paritate patet: nam idem peccatum eſt, & ejuſdem ſpeciei, Sacramenta ſubjecto incapaci, & indigno exhibere, quàm ſubjectum incapax illa recipere; cùm in utroque caſu ſancta non ſanctè tractentur; ergo ſicut Sacerdos ad ſcandalum vitandum, exiſtenti in peccato mortali, & Euchariſtiam publicè petenti, illam ex communi Doctorum ſententia citra mortale exhibere poteſt; ita etiam exiſtens in peccato mortali, ad evitandum ſcandalum, illam etiam citra mortale recipere poterit.] Huc uſque Curill. Quem caſum in Sacerdote celebrante admittit etiam Vaſqu. & Hurtad. quos ego adduxi *in* 3. *part. tract.* 4 *reſ.* 98. quorum ſententiam probabilem exiſtimat Eminentiſſimus Dominus meus Card. de Lugo, teſte Pellizario *in Man regul. t.* 2. *tract.* 5. *cap.* 3 *ſect.* 2. *num.* 103. ſed contra Vaſq. inſurgit Ochagavia à me, *ubi ſuprà* citatus, & noviſſimè Antonius de Eſcobar *in Theol. mor. tr.* 7. *Exam.* 7 *cap.* 5. *nu.* 62. quis in caſibus ſupradictis tam laicus, quàm Sacerdos poteſt elicere votum contritionis, cùm Deus ſemper ſit paratus auxilium præbere. Vide Suar. *in* 3. *part. tom.* 3. *diſp.* 66 *ſect.* 1.

* Quæ hic eſt inf. à ... à ſup. in tr. 1. longo doct. Reſ. 13. ſignant §. Non deſinunt.

R E S O L. CLIX.

An ſit ſufficiens ſola admiratio, ut Sacerdos poſſit abſque prævia confeſſione celebrare?

Et curſim docetur nomine ſcandali in materia, de qua loquimur, comprehendi etiam admirationem populi. Ex part. 9. tract. 3. Reſ. 20.

§. 1. NEgativè ex Coninch, & Suarez reſpondet Trullench *de Sacram. lib.* 3. *cap.* 6. *dub.* 4. *num.* 14. ubi ſic ait: [Nota ea, quæ dicimus militare, quando ſequitur ſcandalum, intelligi de ſcandalo proprio accepto, & in rei veritate; non verò ſi tantummodo ſequatur quædam admiratio abſque ſcandalo, & infamiæ periculo. Tunc enim dicitur; ſequi ſcandalum, quando datur occaſio detrahendi, vel temerè judicandi, vel proximum infamandi &c. non verò quando ſolùm datur occaſio admirationis, quod eſt diligenter advertendum; nam aliqui accipiunt admirationem pro ſcandalo.]

Sup. hoc ſup. in Reſ. 140. paulo poſt ... ver. Tamen ... prop. fin. ver Caveant.

2. Non deſeram hic apponere verba Garziæ *in Sum. tr.* 3. *diffic.* 5. *dub.* 1. *punct.* 5. *num.* 39. ita aſſerentis: [Porque toda la dificultad deſte caſo conſiſte in averiguar, quando ay infamia, y nota, ſerà bien que lo expliquemos mas. Aviortopues para ſu inteligencia, que una coſa es eſcandalo, otra es admiracion, Suarez, Bonacina, y Coninch dizien, que la admiracion, no baſta para eſcuſar de confeſſarſe; però à Cordova, Sylveſtro, Machado, y Fagundez no les agrada eſta opinion, y con razon, porque aunque Invehas vezes ſe admira el vulgo de coſa leves; però en eſtas materia de ordenario ſe junta con la admiracion la nota, y eſcandalo, viendo que eſte no celebra, ò aquel no comulga, ſi bien menos nota ay en los ſeculares para comulgar, que en los Sacerdotes para celebrar; però lo cierto es, que de la admiracion toman ocaſion de hazer juyzios, y de hablar contro el Parocho, o Sacerdote, y infamar algunos proximos, y aſſi de ordinario à la admiracion va anexa la infamia, y eſcandalo. Digaſſe la que quiſiere Lugo *diſp.* 14. *ſect.* 1. *num.* 158. y pues ſiempre que ſe teme nota, ò infamia, prudentemente concuerdan los Dotores, que eſcuſa el Precepto de la previa Confeſſion; venimos à concluyr, que por lo ordinario para eſcuſar es ſufficiente la admiracion; y finalmente Suares lo viene à conceder a la poſtre. Ni vale lo, que dize Coninch, que no baſta la admiracion ſi de ay no ſe ſigue alguna mala ſoſpecha; porque ſupone un impoſſible, moralmente hablando, y mas en lugares cortos, donde eſtas coſas ſon mas contingentes, y ſe ſabe cada uno, como vive. Però en eſto no ſe puede dar regla general, ſino que ſe ha de quedar à arbitrio de buen varon. Eſta dotrina eſtiende Juan Sanchez *diſp.* 32. *num.* 2. & 6. aun a caſo que juſtamente huvieſſe negado, ò creyeſſe que la avia de negar el Confeſſor la abſolucion al penitente, ò por no querer dexar la concubina, ò por otro titulo, como ſe le ſiga infamia de no comulgar, y ſe halle con contricion provablemente. Veaſſe eſte Autor.] Hæc omnia Garzias.

3. Nota etiam Granad. *in* 3 *part. contr.* 6. *tract* 10. *diſp.* 7. *num.* 13. ex Sylveſtro, Armilla, & aliis viris doctis, nomine ſcandali in materia, de qua loquimur, docere, comprehendi etiam admirationem populi; hanc etiam ſententiam tenet apertè Machad. *de perf. Confeſſ. tom.* 1. *lib.* 2. *part.* 4. *tract.* 8. *document.* 3. *num.* 4. Sed tu cogita, nam video DD. communiter ſentire contrarium

R E S O L. CLX.

An Regularis, qui per pium Confeſſarium non potuit obtinere licentiam à Superiore, ut abſolvatur à reſervatis, poſſit ſine prævia confeſſione Euchariſtiam ſumere, aut celebrare?

Et an in prædicto caſu, hoc ipſo, quod Superior Regularis neget prædictam licentiam, poſſit is abſolvi à ſupradicto Confeſſario ex tacita conceſſione licentiæ Superioris, v. g. Provincialis, Generalis, aut Papa pro illa vice?

Et an hoc verbum, pro illa vice, *intelligatur pro una vice tantùm, an verò toties quoties dicta facultas petitur à Confeſſario, & negatur à Superiore.* Ex par. 9. tr. 3. Reſ. 15.

§. 1. REſpondeo affirmativè: quia in tali caſu cenſendus eſt non habere copiam Confeſſarii. Et ideo Præpoſit. *in* 3. *par. quæſt.* 80. *art.* 5. *dub.* 3. *num.* 19. rectè notat, non eſſe præmittendam confeſſionem ante Communionem ſi in Religione Sacerdos non poſſit ſine nota certis diebus omittere Sacri celebrationem, quia ingeneretur ſuſpicio gravioris alicujus peccati. Idem dicendum de Communione reſpectu non Sacerdotum, ut ſi in Religione non Sacerdotes debeant ex præcepto, vel conſuetudine certis diebus communicare, nec poſſit omitti Communio ſine gravi nota: in quo caſu (quia frequenter accidit, ut quis hujuſmodi periculum prætexat) diligenter advertendum, num verè periculum gravioris notæ ſubſit, & non tantùm fingatur: neque enim ſtatim licet communicare ſine prævia confeſſione; eò quòd aliquis habebitur minùs devotus, ſi non communicet, quod in genere Confratres fortè mirabuntur; opus eſt etiam ut nota, & infamia, quæ timetur non poſſit alia probabili via averti. Unde noſtram ſententiam in terminis docet Pater Tambur *in Methodo expedita Communionis*, *c.* 1. §. 6. *num.* 18. qui poſtea *n.* 28. negat poſſe talem Religioſum ante Communionem, abſolutionem obtinere à Confeſſario, qui petiit, & non obtinuit licentiam à Superiore; ſic enim aſſerit: [Petes, ſi Religioſus non obtinet à Superiore per pium Confeſſarium licentiam ut abſolvatur à caſu, vel excommunicatione reſervata, poteſtne (inſtet infamia, ni communicet) confiteri, & abſolvi directè à prædicto pio Confeſſario, vel alio inferiori? Reſpondeo poſſe. Inclinat Fagundez ex præſumpta licentia Generalis, vel Papæ. Mihi id difficile videtur; quia rationes, quas affert, quaſque latè diſcutere non eſt noſtri inſtituti, non ſunt tanti ponderis, ut vincant illam efficaciſſimam, nempe quod talis inferior actu caret juriſdictione in illa reſervata. Et dum Generalis, vel Papa ratam ſemper habent talem reſervationem, non videntur præſumi, eam velle tollere independenter à Superiore, cui reſervarunt; & propterea fortaſsè in ſequenti editione deleta fuit doctrina Fagund. Ille igitur Religioſus in eo caſu, vel ſe conterat & communicet: vel juxta ſententias *ſuprà* allatas, confiteatur, ita ut directè abſolvatur à non reſervatis, & indirectè à reſervatis, ſemper cum onere ſubdendi clavibus nondum directè abſoluta. Ita Tamb.

Sup. hoc lege doct. Reſ. ... ſeq.

Sup. hoc ſup. in Reſ. ... prop. fin. à ver. Lo miſmo. & latiſ in 1. 7. tr. 1 Reſ. ... & in t. 4. tr. 8 Reſ. ... §. Dende.

2. Sed ſententiam Fagund. olim impreſſam, tenet noviſſimè contra Tamb. ex eadem Societate, amiciſſ. P. Pellizzarius, qui me cit. ſic ait *in Man. Reg. t.* 2. *tr.* 8. *c.* 2. *ſect.* 2. *ſubſ.* 2. *n.* 59. [An quando Prælatus Regularis Monaſterii pio, ac Religioſo Confeſſario negat facultatem abſolvendi à reſervatis aliquem ex Religioſis ſubditis: hoc ipſo ut poſſit abſolvi ex tacita conceſſione licentiæ Prælati ſuperioris, v. g. Provincialis, Generalis, aut Papæ? Reſpondetur poſſe: ſi inſtet neceſſitas communicandi, aut celebrandi, & alioqui incurratur periculum infamiæ, niſi ſubditus communicet, aut celebret. Ita Fagund. *præcep.* 3. *Eccl. lib.* 3. *c.* 9. *n.* 17. cum

Hen-

Henriq. *lib.6. cap.13. num.6.* & Rodriq. *tom. 1. Sum. c.55. num.11.* contra S.Thom. *in 4. dist. 17. quaest. 3. art. 3. quaestiunc. 4. ad 5.* Sotum, Marsilium, Cajetanum, & alios, quorum opinionem docet Fagundez esse communiorem, & probabiliorem. Ratio nostra est: quia hic timeri non potest, quòd Prælatus superior nolit postea dare talem facultatem, aut id ratum non habeat; cùm nostra opinio fundetur, non in ratihabitione de futuro, (quæ non sufficit ad conferendam jurisdictionem,) sed in tacita concessione de præsenti, quomodo Sanch. *lib. 2. de matrimon. disp.40.n.7.* cum multis docet, posse Episcopum ex tacita voluntate Papæ dispensare in voto castitatis ad contrahendum matrimonium, si res urgeat, & adsit magna necessitas, sive ob inopiam contrahentium, sive ob periculum animarum imminens ex mora, sive ad vitandum scandalum, cùm tamen votum simplex castitatis non sit minùs reservatum, quàm quodlibet peccatum reservatum in Religione.

3. Accedit, quòd Sacra Congregatio Cardinalium, innovando Constitutionem Clementis VIII. factam super Regularium reformatione, de consensu Urbani VIII. statuit (ut habetur in Bullario *tom.4. Bulla Urban. VIII. in ordine* 26. in Decreto super Casuum reservat.) quòd si Superior Regularis neget Confessario Monasterii facultatem absolvendi Religiosum pœnitentem ab aliquo casu reservato in Religione, adhuc possit eum absolvere pro illa vice. Ita Diana *part.3. tract.2. res.126.* ubi quærens, an ly, *pro illa vice*: intelligatur pro una vice tantùm; an verò toties, quoties dicta facultas petitur à Confessario, & denegatur à Superiore; valdè inclinat, quod intelligatur posteriori modo, videlicet pro toties quoties; etenim in dicto indulto nulla additur dictio taxativa, (qualis adhiberi solet in Bullis Jubilæi, in quibus dicitur, *pro hac vice tantùm.*) Ideoque cùm probabile sit, in dictis Bullis non restringi favores Jubilæi ad unicam vicem, non obstante ea dictione taxativa, quæ in illis apponitur, (ut videre est penes Dianam *part. 3. tract. 4. res. 151.* pro hac sententia citantem Henriquez, Reginald. Ferdinand. Nald. Zanard. & Alfons. de Leone,) à fortiori probabile erit, concessionem factam in præfato indulto Sacræ Congregationis non arctari ad unicam vicem? stante quod in eo non apponitur ulla dictio taxativa, ut jam diximus. Cum Diana sentiunt, Alphonsus de Leone *tr.2. recollect. 6. num. 178.* Bordonus *res.29. num 5.* putans id procedere etiam in casu, quo pœnitens petat facultatem, aliique docti viri è Societate a me consulti; & meritò cùm talis expositio conformior sit menti Sacræ Congregationis tale indultum concedentis, in quo fortè non dissentit Lezana *tom. 3. Summ. verb. Casus reservati, num 23.* Adde quòd cùm supradictum indultum loquatur absolutè, videtur locum habere etiam in casu, quo Religiosus petens absolvi à reservatis, nullum incurrat infamiæ periculum, nullamque habet necessitatem communicandi, aut celebrandi, siquidem lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi; præsertim si sit favorabilis, & cedat in bonum spirituale animarum: qua de re consulantur dicta *in tract. de prohibit. cap. 1. quæst. 31. §. Nec obstat.*

4. Dices, explicato tam amplè supradicto Sacræ Congregationis indulto, sequitur, in Religionibus valdè enervari reservationem casuum, cùm sic semper facillimè obtineri possit absolutio, & quidem per ordinarios Monasterii Confessarios: quod videtur esse contra finem intentum in reservatione casuum. Respondetur, negando inde sequi tale inconveniens: siquidem, ut colligitur ex Naldo *verb. Religiosus num.43.* Clemens VIII. qui primò concessit dictum indultum, præcipit etiam, ut Superiores deputent in singulis domibus, duos, tres, aut plures Confessarios pro subditorum numero majori, vel minori, iique sint docti, prudentes, ac charitate præditi, quibus etiam reservatorum absolutio committatur, quando casus occurrit, in quo eam debere committi ipsi in primis Confessarius judicaverit. Unde infero, quòd cùm ex una parte præfatum indultum Religioso pœnitenti reservatis irretito non suffragetur, nisi quando prudens Confessarius judicaverit expedire, ut Superior concedat facultatem illum absolvendi, ex alia parte via contingere possit, ut Confessarius prudenter judicet, illud expedire in casu inconvenientis *superiùs* allegati; consequenter patet, inde non posse sequi illud inconveniens; quòd contra nos afferebatur.] Et hæc omnia docet Pellizzar. *ubi suprà*, quæ ex dignis rationibus hic per extensum apponere volui. Sed certum est, ut diximus, elicito actu contritionis, posse talem Religiosum ad vitandam infamiam, & scandalum prævia Confessione, vel celebrare, si est Sacerdos, vel Eucharistiam sumere, si est Clericus, aut laicus.

RESOL. CLXI.

An Sacerdos, si post introitum recordetur alicujus peccati mortalis, teneatur confiteri, si sine scandalo possit?

Et notatur, quòd in Missa solemni, vulgò dicitur Cantata, *si inter concionem, & cantionem Sacerdos possit confiteri, omninò obligatus est ad faciendam confessionem, si ei aliquod peccatum in mentem venerit.* Ex part.3.tract.4.Res.48.

§.1. Affirmativè respondet Sylvester *verb. Eucharist. quæst.7.* Navarrus *cap. 25. num. 76.* Suarez *in 3. part. tom. 3. disp.66.sect.4.* Coninch *de Sacram quæst.80.art.4. dub.1.* & alii asserentes, quod si Sacerdos post consecrationem recordetur peccati mortalis, debet elicere contritionem, & Missam prosequi, si autem ante consecrationem, seclusa infamia confiteatur.

2. Non reticebo tamen contrarium docere Sotum *in 4. dist. 13. quæst. 2. art.6.* Victoriam *in sum. Sacram. num.78.* & Henriquez *lib.8. cap.46.* ubi asserit Sacerdotem Missam celebrantem, etiamsi memor sit alicujus peccati ante consecrationem non esse adstrictum confiteri, quamvis hoc commodè, & sine scandalo efficere possit. Igitur in tali casu Sacerdos eliciat actum contritionis, & ob reverentiam Sacrificii pergat, & cœptam Missam perficiat; sed mihi affirmativa sententia probabilior videtur.

3. Notandum est tamen cum Sylvestro *loco citato*, & aliis, quòd in Missa solemni, vulgò dicitur cantata, si inter concionem, vel cantionem, Sacerdos possit confiteri, omninò obligatus erit ad hoc faciendum, si ei aliquod peccatum in mentem venerit.

RESOL. CLXII.

An si quis in Missa recordetur alicujus peccati mortalis, teneatur illud confiteri, si absque scandalo possit Confessarium habere?

Et quid est dicendum, si nondum Missa est cœpta, sed tamen jam Sacerdos ad Altare accessit, & tunc recordatur se non esse jejunum, vel esse excommunicatum, vel manere in lethali?

Idem est sentiendum de laico jam parato ad communicandum.

Et quid est faciendum, si consecratio cœpta est, quando hæc in mentem veniunt?

Et an Sacerdos teneatur præmittere confessionem, si antequam inchoet Missam, existens in Altari recordaretur de aliqua culpa mortali, si absque nota, & scandalo id facere possit?

Et an quando celebratur Missa solemnis cum Diacono, & Subdiacono, & occurrit Sacerdoti memoria peccati mortalis, à quo possit absolvi per illum, qui Diaconi, vel Subdiaconi officio fungitur, an tunc teneatur confiteri uni ex illis?

Et quid est sentiendum, si in Capella sint tantùm talis celebrans, & Minister, qui eum possit absolvere?

Et an Sacerdos peccans in actu celebrandi, teneatur confiteri tale peccatum se commisisse in ipsa Missæ celebratione, si in actu peccandi habeat animum confitendi Sacerdoti sibi ut Diacono assistenti, antequam prosequatur Sacrificium? Ex part.9.tract.3.Res.7.

§.1. Respondeo, quòd si nondum cœpta sit consecratio & cessat periculum scandali, & mali nominis, teneris vocare Confessarium, si post inchoationem Sacrificii recordaris alicujus lethalis. Ratio est, quia illa pars Missæ ante consecrationem est valdè extrinseca Sacrificio quoad substantiam: & ideò sicut interrumpitur per Concionem ita etiam congruum est interrumpi per sacramentalem confessionem, ut Corpus Dominicum dignè pertractetur, & summatur. Si verò sit periculum mali nominis, vel scandali, vel murmurationis, sufficit, si contritus Missam prosequaris: quinimò etiam Missa nondum cœpta, sed tamen ubi Sacerdos ad Altare jam accessit, tunc recordatur, se non esse jejunum, vel se esse excommunicatum, vel manere in lethali, non tenetur ab Altari discedere, ut confiteatur, vel vocare ad Altare Confessarium, vel se exuere sacris vestibus: sed contritus ob eandem rationem celebret. Quòd si consecratio cœpta sit, tunc, cessante omni scandalo, vel mali nominis suspicione, non debes interrumpere Sacrificii immolationem jam cœptam, ut confitearis: quod præceptum fortius est præcepto præmittendæ post mortale Confessionis ante sumptionem; solaque hujus Sacrificii integritas censenda est justa causa differendæ post Sacrum Confessionis: licèt contrarium, quoad hoc ultimum, sentiat Bonacina *de Sacram. disp 4. quæst. 6. punct. 1 sub num. 15.* & quoad primum plures alii. Sed nostram sententiam docet Coninch. *de Sacram. quæst.80. art.4. dub.2. num.26.* & mox citato, Aversa *de Sacrament. Eucharist. quæst. 8. sect. 6.* Cardinali de

Lugo

Lugo *disp.14.num.113.* Lessius *in 3.part. D.Thom.quæst.80. art.4.dub.2.num.8.* Et ideò non desinam hic apponere verba Jo: Vuiggers, etiam *in 3.par. q. 80.art.5.dub.2.num.12.* ubi sic ait; [Si post consecrationem factam recordaretur Sacerdos alicujus peccati mortalis, poterit cum actu contritionis prosequi Sacrificium sine Confessione premittenda etiamsi absque scandalo, vel nota infamiæ posset confiteri, advocando Confessarium, quem habet ibi solùm præsentem. Sumitur ex D. Thoma *infra quæst. 83. art.6. ad 2.* & sic passim omnes tenent Doctores. Rationem reddunt, quia non decet Sacrificium substantialiter inchoatum interrumpere; quia hoc ad imperfectionem ejus tendere videtur, quæ omnimodò cavenda est. Quòd Tannerus *disp.5.quæst.8. dub.2.num.38.* cum Victoria §.38.& Navarro *cap.25.num.27.* dicit quoque habere locum, quando facta est oblatio; imò etiam post inchoatum introitum, sic ut non teneatur Sacerdos advocare Confessarium ad Altare, ut ibi confiteatur, idque non tantùm, quia incurreret aliquam infamiæ notam, saltem coram ministro; sed etiam quia indecore interrumperet Sacrificium divinum, etiamsi aliàs nullum sequeretur scandalum; quod etiam tradit Henriq. *l.8.c.46.n.3.* licèt Suar. *disp.66.sect.4.* cum Bonaventura *in 4.dist.13.* sentiat, Confessarium advocandum fore, si ante consecrationem memoria peccati mortalis occurrat, & Confessarius facilè, & sine incommodo vocari possit; quod tamen parum mihi videtur probabile, saltem post probationem factam: quia non apparet tunc fieri posse absque aliqua notabili indecentia ipsius Sacrificii. Hoc interim existimo omninò dicendum, quando celebratur Missa solemnis cum Diacono, & Subdiacono, & occurrit Sacerdoti memoria peccati mortalis, à quo possit absolvi per illum, qui Diaconi, aut Subdiaconi officio fungitur, quod tunc teneatur confiteri uni ex illis, sive sub *Gloria in excelsis*, aut Graduali, aut *Credo*, quando ista decantantur: quia potest id fieri absque indecentia, & penè sine observatione aliorum: ac etiam ante consecrationem, dum canitur *Sanctus*; quia habet Confessarium sibi adstantem.

2. Cæterùm hoc satis communi consensu docetur, quod non tenebitur Sacerdos ab Altari discedere, & Missam relinquere, casu, quo non possit alium ad Altare advocare. Vide D. Bonaventuram *sup.* & Soto *eadem dist. quæ.1. art.6.* Navar. *cap.21.n.49.* & colligitur ex D. Thom. *sup.* ubi scribit: Si quis ante consecrationem recordetur, se aliquid prius sumpsisse, vel excommunicatum esse, aut peccatum aliquod commisisse, tutius, inquit, reputarem maximè in casu manducationis, & excommunicationis, quod Missam inceptam desereret, nisi grave scandalum timeretur. Quibus indicat satis etiam extra pericolum scandali non esse absolutè necessarium, ut deserat, præsertim in tertio casu, quem ponit; quia solùm dicit, quod reputaret esse tutius, idque maximè in duobus primis casibus. Quòd si verò memoria peccati occurrat in altari, antequam Sacerdos Missam inchoet, præmittenda erit Confessio; etiamsi, ut Confessorem adeat, oporteret exuere vestes sacras. Ita Suarez *sup.sect.4.* cum Scoto *in 4.dist.9.q.1.* quod intellige, nisi obveniret inde scandalum aliorum, aut infamia Sacerdotis.] Hucusque Vuiggers.

3. Unde ego ex his olim consului Sacerdotem, cui deserviebat pro Ministro alius Sacerdos Confessarius in quadam villa, cum dicendo Epistolam, recordatus fuit cujusdam peccati obliti in Confessione; rectè, inquam fecisse advocando illum pro absolutione illius peccati, cùm hoc sine scandalo effecissent nam in dicta Capella erant tantùm Celebrans,& Minister. Et in terminis tunc adducis Fagund. *de Præcept. Ecclesiæ, Præcept. 3.lib.3.cap.9.num.11.in fine,* qui tamen cum multis aliis tenet absolutè, Sacerdotem, qui cœpit dicere Missam, non teneri etiam ante consecrationem vocare sacerdotem ad confitendum, si sine scandalo possit ut confiteatur peccatum oblitum, vel in Altari commissum: quia jam actio sacra cœpta est, quam non decet interrumpere: nam ob aliam causam rationabilem interrumpi potest, & hæc satis rationabilis est: sed ad vitandum scandalum, ut infamiam; quam inde sibi ipse Sacerdos generare potest: quamvis enim hic non sequatur, nisi quædam admiratio circumstantium, tamen ex ea admiratione sumitur occasio sinistrè loquendi, suspicandi, & infamandi ipsum Sacerdotem: quod periculum moraliter semper datur, & est causa sufficiens, & justa excusationis. Vide etiam Tannerum *tom.1.disp.5.quæst.8.dub.2.num.38.* Unde utramque sententiam probabilem putat Stephanus à S. Gregorio *de Sacram.lib.3.cap.26.nu.11.* Sed non est deserenda nostra sententia propter reverentiam debitam communi Magistro D. Thomæ, qui sic ait *in 3.part. quæst.83.art.6.ad 2.* [Si ante consecrationem alicujus prædictorum sit memor, tutius reputarem, maximè in casu manducationis, & excommunicationis, quòd Missam inceptam desereret; nisi grave scandalum timeretur.] Hæc sanctus Doctor. Licèt Martinus Ledesma *in 4. sent.to.1.qu.20.art 3.post dub.3.* absolutè asserit, quòd Sacerdos, etiam in principio Missæ, si recordetur alicujus peccati, non tenetur confiteri, etiamsi posset sine scandalo: quod etiam tenet de laico jam parato ad Communionem: & Leandrus *de Sacram. tom. 2. tract.7. disp.7.quæst.17.* asserit, Sacerdotem non teneri præmittere Confessionem, si antequam inchoet Missam existens in Altari, recordaretur de aliqua culpa mortali, etiamsi absque nota, & scandalo id posset facere. Sed hæc mihi non placet. Verùm hic obiter apponam duorum oppositum à Pellizzario *in Man. Regul.to.1.tract.5.cap.9.sect.2.nu 42.* [An Sacerdos peccans mortaliter in actu celebrandi, v.g dum à Cantoribus canitur *Credo*, aut *Gloria*, teneatur confiteri tale peccatum se commisisse in ipsa Missæ celebratione, si in actu peccandi habeat animum confitendi Sacerdoti sibi, ut Diacono, assistenti, antequam prosequatur Sacrificium, videlicet, priùs quàm Cantores absolvant *Credo*, aut *Gloria* Respondetur, non teneri id exprimere in Confessione: patetque ex eo, quòd in præsenti casu ultra peccatum, in quod Sacerdos consensit, v.g. odii, neutiquam committit sacrilegium; sicut aliqui prima facie putant, ducti ex eo, quòd peccat in ipsa actione Sacra celebrandi, & hoc excusante levitate materiæ, quæ in hac materia omninò admittenda est; & in proposito casu spectari potest tum respectu partis Missæ, intra quam peccatur, quæ est accidentalis, ut suppono, non autem substantialis, (qualis esset consecratio) tum respectu temporis, quo dictus Sacerdos peccat, & persistit in peccato; quod tempus est breve, & minùs proprium Missæ, ne dicam ipsi extraneum; utpotè quod insumebantur in canendo *Gloria*, aut *Credo*, quæ jam supponimus Sacerdotem secretè recitasse, quando consentit in peccatum, ita ut cantatio illa Symboli, v g. quod vocamus *Credo*, simpliciter non spectaret ad Missam, neque quoad integritatem; adeoque censeri possit ipsi quasi extranea; ita ut Sacerdos supradictus aliquo modo dici possit non peccasse intra Missam, sed extra illam.] Hucusque Pellizzarius.

R E S O L. CLXIII.

An Sacerdos ante consecrationem teneatur confiteri, si sine nota possit?

Et quid maximè de laico, qui antea confessionem præmiserat, & ad linteum Altaris recordetur alicujus peccati obliti?

Et an, si Sacerdos statim post introitum recordetur peccati mortalis, non teneatur accersere Confessarium, quamvis id fieri sine nota possit? Ex part.3.tract.4. Res.77.

§.1. AFfirmativè respondet Coninch *de Sacram. qu.80. art.4.dub.2 num.26.* ubi sic ait: Si Sacerdos recordetur se esse in peccato mortali ante consecrationem, tenetur confiteri, si sine nota possit. Ita ille cum Suarez, Navarro, & aliis.

2. Contrarium tamen docent novissimè Pet. Matthæus *in annot.ad rubricas Missalis, part.1.cap.8.num.5.* & Laym. *in Theol.mor.lib.5.tract.4.cap.6. num. 5.* cum Soto, & Victoria etiamsi Sacerdos statim post introitum recordetur peccati mortalis: non enim est opus accersere Confessarium, quamvis id fieri sine nota possit: sed satis est, imò etiam consultius, elicita contritione, & postea confitendi proposito ob honorem Sacrificii pergere, & cœptum perficere. Et hanc etiam sententiam docent Henriq. *l. 8. c.46.n.3.* qui etiam ibidem *in glos. lit. A.* tenet, quòd laicus, qui ad linteum Altaris adstat communicare, & confessionem præmisit, excusatur preter reverentiam Sacramenti, ne statim redeat ad Confessarium, ut directè absolvatur à peccatis, quorum fuerat oblitus, & hoc etiam secl usa nota, & scandalo. Ita ille, licèt contrarium asserant Medina, Ledesma, Cano, Sylvester, & alii *ubi infra in hoc tract.* citati. Sed Reginald. *in praxi tom.2. lib. 29.n.4.sect.1. n.105.* tenet opinionem Henriquez, etiam quoad laicum ad linteum Altaris paratum communicare.

R E S O L. CLXVI.

An si Sacerdos ante Missam confessus est, & postea celebrando peccatum mortale in confessione oblitum in mentem venerit, utrum teneatur in tali casu elicere actum doloris, & contritionis de illo peccato?

Et cursim deducitur, quod quamvis quis in Paschate teneatur confiteri, tamen si non habet copiam Confessarii, non tenetur conteri. Ex part.2.tract.14.Res.48.

§.1. Hanc

§.1. HAnc quæstionem non invenio apud multos, & sæpiùs in praxi potest occurrere. Affirmativam sententiam ea Medina, Suarez, & de Grassis, docuit Valerius Reginaldus *in praxi tom.*2. *lib.*5. *cap.*5. *sect.* 3. *num.*9. quia necessarium est de peccatis pœnitere, sicut & confiteri, non solùm ad finem consequendi eorum remissionem, sed etiam ad impletionem præcepti, ad quam non sufficit sola virtualis peccati detestatio.

2. Sed contrariam sententiam probabilem etiam censui his diebus de hoc casu interrogatus. Dico igitur, eum qui justificatus fuit per pœnitentiam virtualem, nec recordatus alicujus peccati mortalis, non teneri ad eliciendum actum contritionis, postquam peccatum illud venerit in mentem, nisi fortè velit confiteri iterum, aut nisi alio titulo teneatur elicere actum contritionis: & ita in simili casu docuit Vasquez *in* 3. *part. tom.*4. *quæst.*86. *art.*2. *dub.*2. *num.*11.

3. Probatur hæc opinio. Primò, quia contritio est necessaria ad culpæ, & peccati remissionem, sed illud peccatum oblitum jam in confessione virtualiter fuit verè remissum. Ergo, &c. Nec valet dicere, quòd fuit remissum cum obligatione, quòd si in mentem venerit, ille qui confessus fuit, teneatur de illo formaliter iterum elicere actum contritionis. Nam respondeo, hanc obligationem non constare, imò apparet contrarium, nam de jure naturæ quis tenetur ad formalem pœnitentiam, ut justificetur, & reconcilietur Deo. Hic autem jam fuit justificatus, & reconciliatus Deo per pœnitentiam virtualem. Ergo, &c. de jure verò positivo divino nulla talis obligatio apparet. Nam ubi in Scriptura dicitur pœnitentiam esse necessariam, fit sermo de peccatoribus. Imò *Lucæ* 15. dicitur, justum non egere pœnitentia. Adde quòd in nova lege nullum est præceptum divinum merè positivum, præter præcepta circa Sacramentorum susceptionem: de jure autem positivo humano non potest extare tale præceptum: nam Ecclesia non potest præcipere actus internos. Ergo non apparet, unde & quo jure extet hoc præceptum in nostro casu.

4. Potest igitur Sacerdos tunc sequi Missam inceptam, & non elicere actum contritionis, sed postea confiteri suo tempore peccatum illud oblitum, & tunc de illo atteri, vel conteri. Nec valet dicere, ut quidam Theologus olim de hoc casu interrogatus ajebat, quòd Sacerdos, cùm teneatur in nostro casu confiteri, teneatur etiam conteri: nam hoc, salva pace, falsum est; non enim quoties quis tenetur confiteri, tenetur etiam conteri. Et sic, ait Fillicius *tom.*1. *tract* 6. *cap.*8. *num.* 209. ex communi sententia DD. quis in Paschate tenetur confiteri, & tamen si non habet copiam Confessarii, non tenetur conteri. Sic, & in nostro casu. Ergo, &c. Ex dictis patet responsio ad rationes contrariæ sententiæ.

R E S O L. CLXV.

An Sacerdos, qui post confessionem recordatur in Altari de aliquo peccato oblito, teneatur de illo conteri ante sumptionem Communionis?

Et reprobatur illa sententia, quòd qui per oblivionem omisit aliquod peccatum in confessione, & postea de illo recordatus fuerit, non tenetur illud confiteri antequam celebret, sed in tempore, quo præceptum affirmativum confessionis obligat per se, semel in anno. Ex part.5. tract.14. & Misc.2. Res.5.

§.1. NEgativam sententiam docui *in part.*2. *tract.*14. *de celebratione Missarum*, * *res.*48. pro qua auctorem in terminis illam tenentem non adduxi: tunc verò ad tollendos omnes scrupulos illum adducam, & is est Jacobus Granado *in* 3. *part. D. Thomæ, controv.*7. *tract.*10. *disp.*7. *n.*14. & Joannes Præpositus *in* 3. *part. quæst.*80. *art.*5. *dub.*3. *nu.*15. ubi sic ait: Adverte, quod dictum est de contritione elicienda, intelligi de eo, qui postquam peccavit non est confessus: nam si aliquis sit legitimè confessus, qui in confessione ex oblivione, vel justa de causa aliquod peccatum non explicuit, non tenetur elicere contritionem de illo peccato, quo casu potest communicare antequam præmittat confessionem & absolutionem illius peccati, quia per præcedentem confessionem & absolutionem, illius peccati remissionem est consecutus, quamvis indirectè sit in statu gratiæ. Unde ex eo capite non tenetur conteri, nec potest assignari aliud caput, ex quo obligetur eo casu ad eliciendam contritionem. Ita ille. Sed hanc sententiam tunc ego admitto, quando talis non posset confiteri: ut si, v.g. dicat Missam, & recordetur peccati obliti, tunc enim non tenetur elicere actum contritionis, ut diximus loco citato; secùs autem si de peccato oblito in præterita confessione recordetur in tempore, quo sine scandalo possit de illo confiteri ante communionem: nam tunc tenetur præmittere confessionem de illo peccato, licèt per aliam confessionem indirectè absoluto, & de illo atteri, seu conteri in posteriori hac confessione. Et ratio est, quia præceptum præmittendæ confessionis, quando est conscientia peccati mortalis, amplè est accipiendum in gratiam hujus Sacramenti, quæ ei debetur, præsertim quòd quodammodò gravet conscientiam peccatum illud, quamdiu est obligatio illud confitendi. Unde ex his patet reprobandam esse sententiam Petri Coroejo *tom.*2. *in* 3. *part. D. Thomæ, tr.*4. *quæst.* 80. *disp. unic. dub.*3. *nu.*3 ubi tanquam probabile admittebat, quòd qui per oblivionem omisit aliquod peccatum in confessione, & postea de illo recordatus fuerit, non teneri illud confiteri, antequam iterum celebret, sed in tempore, quo præceptum affirmativum confessionis obligat per se semel in anno, quia ideò præcipitur confessio ante communionem quando est conscientia peccati mortalis, quia probatio requisita ab Apostolo non debet relinqui judicio proprio, sed Confessoris; at iste, de quo loquimur, est in gratia judicio Confessoris: ergo non est præcepta ei nova confessio. Verùm hæc opinio in nostra Inquisitione Hispanica fuit per edictum particulare deleta, licèt alioquin memoriam ejus auctoris sit omni laude dignissima, cùm fuerit vir doctissimus inter Theologos Salmanticenses sui temporis.

R E S O L. CLXVI.

An quando quis celebrat, & recordatur alicujus peccati in confessione facta obliti, teneatur ante consecrationem, & sumptionem Eucharistiæ de illo conteri?

Et advertitur, quòd in tali casu præfatæ confessionis, in qua peccatum fuit oblitum, si dolor non fuit universalis, absque dubio tenetur de illo conteri. Ex part.9. tract.3. Res.12.

§.1. CAsus potest esse frequentissimus. Et affirmativè respondet Reverendiss. Magister Candidus *to.*3. *disquis.*2. *art* 22. *dub.*49. [Quia, ait ille, si quis ante Communionem Confessionem præmisit formaliter per se, & inculpabiliter integram eorum peccatorum, quæ memoriæ occurrunt; posteà verò recordetur alicujus peccati non confessi; per se loquendo tenetur illud confiteri, prinsquam communicet, vi præcepti constituti in sacro Concilio Tridentino *sess.*13. *cap.*7. ergo Sacerdos post inchoatam Missam, ante tamen consecrationem, qui ante confessus est, & oblitus alicujus peccati mortalis; si illud confiteri non potest ob infamiam, vel quia non habet copiam Confessoris, tenetur saltem de illo elicere actum contritionis. Probatur consequentia, quia ex præcepto Christi Domini tenetur ante Communionem omnia, & singula peccata mortalia subjicere clavibus Ecclesiæ; & si non potest; quia confitendo in Altari, & vocando ibi Confessarium, timetur infamia, vel quia non adest copia Confessoris; de illis pœnitentiam internam tenetur habere: sed Sacerdos, de quo est sermo in præsenti, licèt ante Missam Sacramentum Confessionis susceperit, tamen absolutè, & directè non subjecerit omnia peccata sua mortalia clavibus Ecclesiæ, & propter infamiam, vel inopiam Confessarii, vel supponitur, illud oblitum subjicere clavibus Ecclesiæ non potest. Ergo tenetur de illo peccato non confesso, & naturaliter oblito, saltem directè actum contritionis elicere, si unus recordetur.] Ita ille, qui citat pro hac sententia Nugnum, Suarez, & alios, quibus adde Medinam Grassium, & alios penes Bordonum *ubi suprà*, & novissimè Trullench *de Sacram. lib.*3. *cap.*6. *dub.*4. *num.*11.

2. Sed ipsemet Trullench me citato, putat negativam sententiam, quam ego docui esse probabilem; & ideò in tali casu Sacerdotem non teneri elicere actum contritionis de tali peccato in confessione oblito. Quam sententiam, me etiam citato tenet Aversa *de Sacram. Euchar. q.*8. *sect.*7. & me citato Bordonus *in conf. regul. tom.*2. *resol.* 56. *n.* 127. & me citato Hieronymus Garzias *in summ. Theol. moral. tract.*3 *disp.*5. *dub.*1. *punct.*7. *num.*74. ubi sic ait: [Però la mayor difficultad està, quando uno se ha confessado, y tenido dolor de todos sus pecados, assi de los que se ha acusado, como de los olvidados, y se va luego a dezir Missa, ò comulgar: y estando en aquella accion, se acuerda que se olvidò de dezir un pecado mortal: Preguntasse, si tendra obligacion este tal à hazer acto de contricion. Valerio Reginaldo, no donde le cita Diana *part.*1. *tract.*14. * *ref.* 48. lo qual ocasionò à Lugo *disp.*14. *sect.*6. *num.*121. à que dixesse no hallava el tal lugar en Reginaldo; però lo cierto es, que fue falta del Impressor de Diana en troncar los numeros, porque à la verdad Reginaldo dize lo, que refiere del Diana. Afirma pues dicho Reginaldo, que siempre que se acordare uno del peccado mortal olvidado, ha de tener contricion del para comulgar devidamente, y el Missal en la

Rubri-

Rubrica *de defectibus*, §.8.*num*.4. dixe estas palabras: *Si in ipsa celebratione Missæ Sacerdos recordetur, se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi*. Però aunque la opinion puesta es la mas segura, y la que se hade aconsejar, noubstante lo dicho por ella es muy provable, *& satis tutum in praxi*, que no es necessario en el caso puesto tener acto de contricion, Para comulgar devidamente. Esta opinion se dulige de sancto Thoma 3.*part. qu.* 87. *art*.2. *in fine corporis*; porque aviendo dicho, que para el pecado mortal no basta la detestacion virtual, como basta para el venial, concluye: *Nisi quantum ad peccata oblita post diligentem inquisitionem*; Eo cuyas palabras se vee, que excepta el caso de que hablamos, siguen esta opinion Vasquez 3.*par. q*.86. *art*.2. *dub*.3. *num*.15. Diana *resol*.48. *citata*, Lugo *sect*.6. *nu*. 112. Pruebasse lo primero, porque ya esta tal por la Confession antecedente quedò provado, absuelto, y justificado, supuesto que *saltem indirectè, & virtualiter* se le perdono el pecado olvidado, luego goza ya el estado de gracia, y consequenter llega sufficientemente dispuesto, sin que sea necessario hazer de nuevo acto de contricion. Ni vale dezir que se le remitio con obligacion, de que quando se acordasse de lo confessase, como dize el Concilio Tridenr. luego deve tener contricion del, pues no le confessò; que a esto respondo, ser verdad, que tiene obligacion de confessarlo a su tiempo, y entoncos deve tener dolor sufficiente para justificarse; però en el caso puesto que està, escusado de confessarse, tambieo lo està de hazer acto de contricion; porque no ay ley natural, divina, ni positiva, que por entonces le oblígue, supuesto que està justificado, y reconciliado con Dios por la Confession proxime passada.] Hucusque Garzias, cui etiam adde Leandrum *de Sacram. to*.2.*tr*.7. *disp*.7. *q*.19. qui me defendet ab impugnatione Cardinalis de Lugo in citatione Reginaldi.

3. Idem etiam docet Præpositus *in* 3.*part*.*q*.80.*art*.5. *nu*. 25. Pellizzarius *in Manual. Regul. tom*.1.*tract*.5.*cap*.3.*sect*.2. *num*.104. Caspensis *in Cur. Theolog. tom*.2.*tr*.22.*disput*.9 *sect*. 4. *num*.24. Granado *in* 3. *par. contr*.9. *tr*.10. *disp*.7. *num*.14. Itaque, an qui priùs confessus fuerat, & posteà recordatur peccati, quod in Confessione ex oblivione omiserat, nec potest jam confiteri, teneatur elicere contritionem novam illius peccati ante Communionem? Respondeo non teneri si dolor præcedens in Confessione fuit universalis de omnibus peccatis, vel ex motivo universali. Et ratio est: quia io hoc casu jam homo supponitur esse in statu gratiæ per Confessionem præcedentem, & absolutionem, qua indirectè ablata fuerunt omnia peccata mortalia; nec potest assignari sufficiens fundamentum, ex quo obligetur eo casu ad eliciendam contritionem. Secùs dicendum est, si dolor non fuit universalis: quia peccatum quod nondum retractatum est per pœnitentiam, non potest directè, nec indirectè remitti.

R E S O L. CLXVII.

Quid facere debeat Sacerdos qui in Altari recordatur alicujus peccati mortalis, & non possit excitari ad contritionem eliciendam, vel laicus jam jam recepturus Eucharistiam? Ex par. 4.tr.4. & Misc. Res.98.

Sup. hoc & doctr. contentę in hoc Res. supra in Res. 138. § ult. per pos. & superius in c.1. lege doctrinam Res. ... Non desinam.

§.1. IN casu quo hujusmodi Sacerdos ita coarctaretur temporis angustia, aliisque rebus necessariis ad sacrificium ita distraheretur, ut nullo modo ad perfectam contritionem moraliter possit excitari, putat Vasq. *in* 3. *part*., *to*.3. *disp*.207.*c*.1. eum non peccaturum mortaliter, etiamsi cum conscientis peccati mortalis Sacramentum recipiat, quia præceptum dignè suscipiendi hoc Sacramentum non videtur ita strictè obligare, ut cogat in eo casu ad dimittendum sacrificium incboatum cum populi scandalo, & sui bonoris dedecore, quod intelligit iste cùm multi adessent illi sacrificio Missæ, & non solus Minister, quem facilè possit in alium locum mittere, ut actum contritionis elicaret. Et idem sentit de sæculari, qui positus ad pedem Altaris coram populo, & immediatè recepturus Eucharistiam, recordatur alicujus peccati mortalis, cujus neque præmisit Confessionem, neque contritionem: & hanc opinionem tenet etiam novissimè Gaspar Hurtado *de Sacram. disp*.8 *de Euch. diffic*.1. ubi sicait: Si contingat ut quis in Altari existens recordetur alicujus mortalis noo confessi, & cujus non habuit, neque habet contritionem, & quaodo recordatur, est adeò propinquus communioni, ut pro temporis angustiis nequeat moraliter, seu absque nimia difficultate ad contritionem excitari, nisi pro tempore aliquo aliqualiter notabili cum gravi nota sui honoris ad eam eliciendam detineatur tunc iste talis ab eo peccato excusabitur communicando in eo malo statu, quia non est contra irreverentiam Sacramenti debitam in eo statu accedere, ne notam gravem honoris incurrat Ita Hurtado.

Sup. hoc in Res. 1 not. ... & immediatè § & lege eandem doctrinam Res. & § secunde ... not.

2. Sed ad prædictum dubium Petrus de Ochagavis *de Sacram. tr*.2. *de Eucharist. effectibus*, *q*.8. *n*.4. sic respondet. Existimo sacerdotem celebrautem in tali casu debere elicere actum contritionis, tum quia ad eum eliciendum semper est paratum Dei auxilium, tum quia facilè potest sine ullo populi scandalo per aliquod breve spatium temporis occupari in acquirenda contritione peccatorum, tum quia facilè potest distractam mentem componere. Concedo tamen posse strictius contingere casum in sæculari, quàm in sacerdote, ut cùm recordatur ejusmodi peccati, quando jam jam recipit Sacramentum de manu sacerdotis, in quo quidem casu, si commodè potest ratione alicujus salivæ projiciendæ, vel ratione alterius legitimæ causæ aliquantulum differre receptionem Eucharistię, debet eam differre, & pro brevitate temporis in quocumque eventu procurare contritionem: quòd si eam angustiis temporis constrictus noo elicit potius debet Eucharistiam recipere, quàm ab Altari discedere cum populi scandalo, & proprio dedecore, quia non est credendum pium ac benignum Jesum hoc Sacramentum instituisse in nostrarum animarum remedium cum tanto dispendio nostro, & alieno: hæc omnia docet Ochagavis *loc. cit*. Sed aliqui putant, & ita revera est, quòd in quacumque angustia temporis possit quis elicere actum contritionis, & Deus semper paratus est præbere auxilium suum.

R E S O L. CLXVIII.

An præceptum confitendi quamprimum, *si quis sumpserit Eucharistiam sine prævia confessione, in casibus superiùs explicatis, ut habetur in Concil. Trident*. sess.13.c.7. *sit divinum Ecclesiasticum?*

Et notatur, quòd qui non confitetur in articulo mortis sua peccata mortalia, transacto periculo non tenetur statim confiteri; & similiter qui ministrat Sacramentum in peccato mortali sine contritione, transacto ministerio, non tenetur statim conteri, vel confiteri. Ex part.9.tr.3.Res.21.

§.1. NOtandum, quosdam existimare hoc præceptum esse juris divini, & oriri ex obligatione illa præmittendi Confessionem ante Communionem: hanc enim obligationem debere statim post impleri, si ante Communionem impleta non fuerit. Sed hæc sententia vera non est: oam præcepta affirmativa non obligant nisi certis occasionibus, quæ statim ac præterjeriot, cessat obligatio eorum, sive impleta fuerint, sive non: e.g. teneris dare eleemosynam in gravi, vel extrema necessitate proximi, cessante illa necessitate non ampliùs teneris, sive impleveris præceptum, sive non impleveris. Eodem modo teneris confiteri peccatum mortiferum, quandò est communicandum, vel celebrandum: cum autem illud tempus præterjerit, cessat obligatio confitendi: quia tota ratio obligans cessat. Dicendum ergo est, hoc præceptum esse merè bumanum introductum à Concilio Tridentino. Unde dicendum est intra limites juris naturæ, vel divini, neminem, qui conscius peccati mortalis communicavit absque prævia Confessione celebrando, vel non celebrando, teneri postmodum prima data opportunitate confiteri, sive peccaverit, sive non: quia dispositio ad aliquid requisita non est jure naturæ postmodum ponenda, si priùs non fuerit posita: neque ullo solido fundamento dici potest, quòd divino præcepto, quo tenemur Confessionem Communioni præmittere, ne indignè communicemus, tenemur confiteri, si fortè non præmiserimus. Restat ergo, ut obligatio sit præcepti Ecclesiastici. Et bæc docet Lessius *in* 3.*part. quæst*.80. *art*.4. *dub*.3. *num*.20, Mercerus *de Sacram. quæst*. 80. *artic*. 4. *dub*. 3. & Præpositus etiam *in* 3 *part. quæst*.80. *artic*.5. *dub*. 4. *numer*.20. Nugnus *de Sacrament. quæst*.80. *artic*.4. *difficult* 4. *conclus*. 1. & alii.

Sup. hac doct. supra in Res. 140 § Hic suppositum, & in aliis ejus not.

2. Notandum hic obiter, quòd qui non confitetur in articulo mortis sua peccata mortalia, traosacto tali periculo, non tenetur statim confiteri; & similiter, qui ministrat Sacramenta in peccato mortali sine contritione, transacto ministerio, non tenetur statim conteri, vel confiteri. Quia Præceptum Confessionis in articulo mortis obligat tempore illius periculi; & similiter præceptum de contritione pro administratione Sacramentorum ligat, & obligat Ministrum, ut dignè & sanctè exerceat tale ministerium: ergo ista occasione transacta, non obligat statim ad conterendum. Ita Candidus *to*.3. *disquis*.2. *art*.22. *dub*.54. ex Nugno *ubi suprà*.

Sup. hoc supra in Res. 11. § ult.

3. Itaque, ne Sacerdotes sibi fingerent necessitatem celebrandi, Confessione non præmissa, statuit Concilium *dicto sess*.13. *cap*.7. *in fine*, Sacerdotem conscium peccati mortalis,

qui ob necessitatem urgentem non præmissa Confessione celebravit, obligatum esse, quamprimùm possit, confiteri.

RESOL. CLXIX.

An præceptum confitendi quamprimùm, *obliget sub mortali?* Ex part. 9. tract. 3. Ref. 22.

§. 1. PRo negativa sententia olim adduxi Villalobos, & Ledesmam, quos post me citat, & sequitur novissimè Tamburinus *in Methodo expeditæ Communionis, cap. 1. §. 6. nu. 29. & seqq.* qui variis rationibus conatur hanc sententiam firmare, & nominatim contra Cardinalem de Lugo respondet ad ejus argumenta: Poterat etiam in sui favorem adducere Machadum *de Præcept. Conf. to. 1. lib. 2. part. 4. tr. 8. docum. 3. n. 7. in fine*, qui tamen malè citat pro hac sententia Suarez, & Reginaldum.

2. Sed non est recedendum à sententia affirmativa dicti Cardinalis de Lugo, & omnium Theologorum Societatis, dempto uno Tamburino, quos hic ad satietatem possem adducere. Unde, miror, quòd reliquerit tam fortissimos suos Commilitones, ut paucis exteris militibus se adscriberet, inter quos est Ledesma Dominicanus, quem tamen omnes Doctores Dominicani reliquerunt, ut Nugnus *de Sacram. to. 2. q. 80. art 4. diffic. 4.* Reverendiss. Candidus *to. 3. disquis. 2. art. 22. dub. 45* & alii. Dicendum est itaque, verba Concilii continere præceptum sub onere peccati mortalis: quia, ut optimè observat Joan. Præpositus ejusdem Societatis *in 3. part. q. 80. art. 4. dub. 4. n. 22.* quamvis Concilium solùm dicat, *confiteatur*, quod ex se non sufficienter indicat præceptum obligans sub mortali; communis tamen sensus Doctorum, qui est optimus legis interpres, illud Decretum intelligit sub mortali obligare. Et ideò, quamvis in Concilio non sit verbum præcipiendi, neque æquivalens; id tamen non semper est necessarium, sed aliquando sufficit verbum modi Imperativi, præsertim quando ab Initio sic fuit intellectum; sicut verè fuit verbum istud, ut optimè observat Hurtadus *de Sacram. Euchar. disp. 9. diffic. 7.* unde patet responsio ad rationes, quæ pro negativa sententia adducuntur.

RESOL. CLXX.

An Sacerdos, qui ex carentia Confessarii propter scandalum celebravit, teneatur quamprimùm *confiteri?*

Et quomodo intelligenda sunt illa verba Concilii quamprimùm?

Et notatur, quod dictum præceptum Concilii quamprimùm *confitendi non extenditur ad laicos, nec ad Sacerdotem, qui instar laici Eucharistiam accipit, sicut si talis Sacerdos celebraret, in die Parasceves, vel si assumeretur ad complendum Sacrificium ab alio inchoatum.* Ex part. 2. tr. 24. Ref. 60.

§. 1. AFfirmativè respondendum, ex verbis Concilii Tridentini *sess. 23. cap. 7. quòd si necessitate urgente, Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamprimùm confiteatur.* Quæ quidem verba continere præceptum, ex communi DD. sententia notavit Suarez *to. 3. qu. 66. sect. 7.* Reginaldus *tom. 2. lib. 29. cap. 6. qu. 4. sect. 3. n. 110.* Pesantius *in addit. ad 3. part. q. 10. disp. 5. de præcepto confessionis.* Nugnus *in 3. part. to. 1. q. 80. art. 4. diffic. 4.* Coninch *de Sacram. q. 80. art. 4 dub. 2. n. 24.* Filliucius *to. 1. tr. 4. cap. 8. q. 5. nu. 221.* Navar. & alii.

2. Non desunt tamen DD. asserentes, in dictis verbis Concilii non adesse præceptum, sed consilium, sicque Sacerdotes ita celebrantes, non peccare mortaliter, si quamprimùm non confiteantur. Ita docuit Villalobos *in sum. to. 1. tr. 7. dub. 37. n. 7.* & Petrus Ledesma *in sum par. 1. tr. de Euchar. cap. 11. ante concl. 9.*

3. Sed stando in prima opinione difficultas est, quomodo intelligenda sint verba illa Concilii, *quamprimùm?* Sancius *in selectis, disp. 32. n. 14.* putat illico finita Missa, Sacerdotem adstrictum esse confiteri per dicta verba Concilii, & citat Suarez, & Vasquez. Vide etiam Henriquez *l. 8. c. 45. n. 4.*

4. Ego olim illa verba *quamprimùm*, idest, intra triduum, exponebam: nam, ut notat Gonzalez *in 8. regul. Cancell. gloss. 43. n. 51.* Riccius *part. 2. dec. 88. n. 9.* & Sanchez *de matrim. tom 1. disp. 51.* & Coninch *de Sacram. disp. 23. dub. 2. n. 6.* dicitur quamprimùm, & incontinenter fieri, quod intra triduum fit, *C. de error. advoc.* ubi *in continenti*, *prius triduo*, & *l. fin. C. de judic.* ibi, *illico autem, idest, intra triduum*. Et tunc, nimia benigna hæc opinio aliquibus videbatur.

5. Sed postea inveni apud gravissimos authores benigniorem opinionem. Ideo Fagundez *de præcept. Eccl. tr. 3. lib. 3. cap. 8. n. 8.* & ante illum noster Molfesius *in sum. tom. 1. tr. 3. cap. 10. n. 18.* & ante illum Petrus Binsfeldius *in Ench. theol. pastoral. cap. 5.* asserunt satis esse, pro adimplendo supradicto præcepto Concilii, si Sacerdos, qui sic celebravit, confiteatur suo tempore, nempè ante aliam celebrationem, & sic illud *quamprimùm* exponunt, *cùm primum iterum celebraverit.*

6. Sed posset aliquis dicere, si talis opinio esset vera, ad nihil obligaret supradictum præceptum Concilii, nam talis Sacerdos ante aliam celebrationem necessariò tenetur confiteri, propter scientiam peccati mortalis. Adde, quòd si talis Sacerdos, v.g. celebraret, & confiteretur post sex menses, vel annum, secundùm hos authores, adimpleret præceptum Concilii. At hoc est absurdum; nam si quis faceret aliquid post sex menses, vel annum, non faceret quamprimùm. Ergo, &c. Unde Zanardus *in direct. confess. par. 2. tr. de Euchar. cap. 7.* asserit, quòd sub præcepto talis Sacerdos tenetur confiteri, non immediatè, nec eo die, sed non differendo per longum tempus confessionem. Sed his non obstantibus opinio dictorum Authorum est probabilis, saltem per principia extrinseca.

7. Non verò, quòd dictum præceptum Concilii quamprimùm confitendi, non extenditur ad laicos, contra Navarrum, Fagundez, Zanardum, & alios; voluntariè enim dicunt, quòd si Concilium interrogaretur, ita fuisset responsurum, quis enim hoc illis revelavit, ut tradit Sylvius *in 3. par. q. 80. art. 2. dub. 2.* & alii communiter.

8. Ex quo sequitur, Sacerdotem, qui Sacramentum Eucharistiæ instar sæcularis accepit, non obligari hac lege, quia in illa Communione non se habet ut Sacerdos, sed ut laicus. Ita Villalobos *in sum. par. 1. tr. 3. dub. 37. n. 8.* & alii. Secus esset, si talis Sacerdos celebraret in die Parasceves, vel si assumeretur ad complendum Sacrificium ab alio inchoatum: nam in hujusmodi casibus obligaret hoc præceptum Concilii. Vide citatos DD.

RESOL. CLXXI.

Quo pacto intelligendum est illud verbum quamprimùm?

Et si fortè Sacerdos prima die haberet commoditatem confitendi, non habiturus sequentibus diebus, an tunc saltè teneatur non differre confessionem, ne longiori mora recordetur? Ex part. 9. tr. 3. Ref. 23.

§. 1. OLim adduxi nostrum Molfesium, & alios docentes, illud verbum *quamprimùm*, intelligendum esse usque ad aliam sequentem Communionem. Hanc sententiam meritò improbavi ex rationibus ibi adductis. Unde optimè dixit Joann. Præpositus *in 3. part. qu. 80 art. 5. dub. 4. n. 21.* ex particula, *quamprimùm*, patere, quòd Concilium non respiciat subsequentem Communionem, quasi in ordine ad illam Confessionem præcipiat; sed quòd independenter ab omni alio Sacrificio, vel Communione præcipiat institui Confessionem, idque cùm primùm fieri poterit. Est igitur hæc opinio rejicienda, nec probabilis existimanda, ut rectè docet Aversa *de Sacram. Euchar. q. 8. sect. 7.* quia, si hæc esset admittenda, ad nihil obligaret supradictum præceptum Concilii: nam talis Sacerdos ante aliam celebrationem necessariò jure divino tenetur confiteri, propter scientiam peccati mortalis: ergo, si hæc explicatio esset vera, ad nihil obligaret supradictum præceptum: ergo falsa est explicatio. Tum, quia, si talis Sacerdos, v.g. celebraret, & confitetur post sex menses, vel annum, secundùm hunc Doctorem adimpleret præceptum Concilii; sed hoc videtur absurdum; ergo necessariò dicendum est, quòd sub præcepto talis Sacerdos tenetur confiteri, non immediatè, nec eodem die, sed non differendo per longum tempus Confessionem. Unde rejiciendus venit Garzias, qui *in Summa Theol. mor. tr. 3. diffic. 5 dub. 1. punct. 7. n. 8.* asserit, me hanc sententiam docere: nam in locis, quos ipse adducit, illam non doceo: & *ref. 54. tr. 14. par. 5.* ubi adduco Granadum, non loquitur iste de hoc casu, ut legentibus patebit. Idem dicendum est de Pellizzario *ubi infrà*.

2. Itaque alii asserunt, hoc remittendum esse arbitrio boni viri. Ita docet Cardinalis de Lugo *de Sacram. Eucharist. disp. 14. sect. 7.* qui *nu. 161.* me nominatim impugnat, qui docui, illud verbum, *quamprimùm*, intelligendum esse, intra triduum. Sed ego non recedo à sententia, quam docui, & quam novissimè docet doctissimus Theologiæ Professor in inclyta Lovaniensi Academia, Joannes Vviggers, *de Sacramen. in 3. p. D. Thoma, q. 80. art. 5 dub. 2.* ubi sic ait: (Petet aliquis, intra quod tempus confiteri oporteat, ut quamprimùm dicatur confiteri? Respondetur, satis probabiliter à nonnullis sic id exponi, ut dicatur quamprimùm cōfiteri, si saltē

intra

intra triduum confitetur: ita enim leges, & Jurisperiti sentiunt, id fieri quamprimùm, aut ex incontinenti, quod intra triduum fit.] Ita ille. Et absolutè nostram sententiam tenet Reverendissimus Sacri Palatii Apostolici Magister, Vincentius Candidus, *tom.3. disquis.x.art.22. dub.56.* sic asserens: [Mihi placet media, & benigna expositio, & intelligentia Coninch *de Sacram. disp.2. num.3. Quamprimùm*, id est, intra triduum. Quia, quod intra triduum fit, dicitur fieri quamprimùm, & incontinenter. Ita *in lege finali, Cod. de errore Advocatorum*, ibi, *incontinenti*, id est, triduo, & *l. final. Cod. de judiciis*, ibi, *illicò*, id est, intra triduum. Et confert doctrina Baldi ibi, & Felin. *cap. Veniens, el 2. de testibus, n.15 fine*, Mandosii *de monitoriis quæst.32. n.8* ubi docent dici incontinenti probari, quod intra triduum probatur: ergo satis benè explicantur verba S. Concilii Tridentini: *quamprimùm posteà confiteatur Sacerdos, qui, urgente necessitate, habens copiam Confessarii, cum conscientia peccati mortalis celebravit. Quamprimùm posteà, confiteatur*, id est, intra triduum.] Ita Candidus. Et, me citato, nostram sententiam tenet etiam Trullench *de Sacram. lib.3. cap.6. dub.4. n.26.* & Aversa *ubi suprà*, quibus adde amicissimum Patrem Pellizzarium *in Man. Regul. tom.2. tract.8. cap.x. sect.5. n.116.* & Eligium Bassæum *in Floribus Theolog. mor. verb. Communio Sacra, n.39.*

3. Et hanc sententiam (seclusis aliquibus circunstantiis, de quibus ego, Candidus, & alii non sumus loquuti, ut si fortè Sacerdos prima die haberet commoditatem confitendi, non habiturus sequentibus diebus: quia tunc sanè tenebitur non differre, ne longiori mora retardetur) approbat etiam Garzias *in summa Theolog. moral. tract.3. diffic.5. dub.2. n.89.* ubi hæc asserit. [Puede suceder, que aya obligacion de confessarse, dentro de un hora, y puede suceder que instarà la obligacion denaro de un dia, ni dos: porque si acabando de dizir Missa se ofreciesse algun Confessor; juzgando que no lo tendra el dia siguiente, quando aya de celebrar, ni algunos dias, despues, claro esta que estarà obligado à confessarse luego, porque aunque aquella dilacion es pequeña, quanto al tiempo, ea emperò gande quanto à la calidad, pues seria causa de que celebrarse otra vez sin confessarse, però si sabe, que el dia siguiente, y de alli à dos dies le tendrà à la mano, quando aya de celebrar otra vez, muy provable ea, & *securum in praxi*, que lo puede diferir un dia, y dos, porque aquella dilacion no es tan grande, que no puede verificarse aun con ella, la palabra *quamprimùm*, porque el Concilio habla de la manera que se usa en el derecho, y en el derecho el *quamprimùm*, se estienda à esto, como se vee cap. *Eos, qui de sentent. excommun.* donde se manda, que el, que escapò de la muerte, y tiene caso reservado, del qual le absolvio el Confessor ordinario, se presente al Superior, *quamprimùm possit*, y aunque passen trea, ni quatro dias, nadie juzgarà que reincide: lo mismo afirma Thom. Sanch. *lib.2. in Decal. cap.10. n.55.* del que tiene mandato de lo señores Inquisidores, para que presente los libros probibidos al Tribunal, que aunque passasen dos dias, no por esso traspassa el precepto, ni incurre en la censura.] Hucusque Garzias.

Sup. consentit in hoc §. lege Res. not. primam hujus Res.

4. Nota verò, quòd Sancius *in Selectis, disp 32. num.14.* putat, illa verba Concilii, *Quamprimùm posteà confiteatur*, esse intelligenda, *quamprimùm*, id est, illicò, finita Missa, Sacerdotem astrictum esse confiteri; Sed hæc intelligentia videntur nimis stricta, & rigorosa. Nota etiam, quòd Granadus *in 3. part. contr.6. tract.10. n.16.* ex Sanchez, & aliis viri doctis, docet, non peccare mortaliter eum, qui ad crastinam diem differret Confessionem, eo quòd crastina die sis celebraturus, & tunc certò habiturus copiam Confessoris. Quare, licèt hodie confiteri possit, non peccat lethaliter omittendo: quod ego certissimum puto. Vide etiam circa præsentem quæstionem Leandrum *de Sacrament. tom.2. tr.6. disp.7. quæst.53.* ubi me defendit ab impugnatione Cardinalis de Lugo, & contra ipsum probat, me rectè citasse aliquos Doctores, qood immeritò ipse negabat.

R E S O L. CLXXII.

An Sacerdos existens in peccato mortali, si voluntariè non confessus celebret, teneatur quamprimùm *confiteri?*

Ex quo infertur, quod Sacerdos, qui sui peccati vincibiliter oblitus celebrat, non præmissa confessione, non tenetur præcepto Concilii de confessione quamprimùm.

Et notatur aliquos eximere ab hoc præcepto Sacerdotem, qui ante Missam legitimè confessus, tamen per oblivionem præmisit aliquod peccatum, cujus subinde recordatur ante Missam, non habens amplius copiam Confessarii.

Item, si ex justa causa prætermisit in confessione scienter aliquod peccatum, & si habens etiam peccata reservata non potuit de illis directè absolvi? Ex part 9. tract.3. Ref.26.

§.1. AFfirmativè respondet Michael Zanardus Dominicanus *in Director. Theol. part.1. de Sacram. Euchar. c.6.* ubi sic ait: [Quartò, debet proponere confiteri: si tamen non proponeret confiteri subitò nata occasione, non peccaret: sufficit enim, quòd proponat confiteri ante omnem aliam Communionem. Sed, quoniam Concilium Tridentinum jubet *sess.13. cap.7.* quòd qui sic communicavit sine Confessione, debet quamprimùm confiteri, ideò si non confiteretur quamprimùm, faceret contra præceptum Concilii, & ideò mortaliter peccaret. Undè sub præcepto tenetur quamprimùm confiteri, id est, non immediatè, nec eodie; sed non differendo per longum tempus Confessionem: quod sentio obligare Sacerdotes sic communicatos ex oblivione, vel malitia.] Ita ille, cui adde Joannem Vviggers *in 3. part. de Sacram. q.80. art.5. dub.2. n.14.* sic asserentem: [Nobis non probatur sententia multorum, qui docent, si contingat, Sacerdotem, qui habet conscientiam peccati mortalis, communicare sine prævia Confessione, non quia deest copia Confessoris; sed, quia sine nota infamiæ non potest confiteri, puta, quia occurrit illis peccatum in Missa inchoata, aut simili de causa; non teneri verbis illis Concilii ad quamprimùm confitendum; & multò minùs istorum, qui idem dicunt de sacerdote, qui sciens, & volens non confitetur, & cum conscientia peccati mortalis celebravit, etiamsi commodè confiteri potuerit: quamvis enim Concilium anteà dixerit, perpetuò esse servandum, (quòd, scilicet, præmittatur Confessio,) etiam à Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, modò non desit illi copia Confessoris; tamen quòd subjungit præceptum de facienda deinde Confessione quamprimùm, non restringit illud ad illos Sacerdotes solos, qui ob inopiam Confessoris celebraverint sine Sacramentali Confessione prævia; sed simpliciter dicit: *Qui, necessitate urgente, absque prævia Confessione celebraverint, quamprimùm confiteantur*, quæ proinde verba censentur meritò comprendere omnes, qui ita, sine Confessione prævia, celebraverint, neque ex eo, quod præcessit, videtur sufficiens sumi argumentum sic restringendi, prout alii restringunt.] Hucusque Vviggers. Quod potest probari ex argumento à minori ad majus: quia, si Sacerdos, celebrans ex necessitate sine malitia, absque præmissa Confessione, tenetur quamprimùm confiteri: ergo à fortiori tenetur Sacerdos, qui sacrificavit ex malitia: quia par non est, ut commodum reportet ex suo delicto.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. 2. post §. ult. uno modo, & ideo Sacerdos, & in Ref. 17. in Sum. & in Ref. 17. brevius in fine §.3.

2. Sed ego puto, his non obstantibus, negativam sententiam tenendam esse: & ita tenet, me citato, Leandrus *de Sacram. tom.2. tract.7. disput.7. quæst.51.* Stephanus à Sancto Gregorio *de Sacrament. lib.3 cap.26. n.18.* Suar. *in 3. part. tom 3. disp.66. sect 7.* Mercerus *de Sacrament. quæst.80. art.4. dub.30.* Granado *in 3. part. contr.6. tract.10. disp.7. n.15.* Aravio *in 3. part. quæst.80. art.4. n.29.* Filliucius *tom.1. tract.4. cap.8. n.222. & 223.* Nugnus *de Sacrament tom.2. quæst.80. art.4. diffic.4. concl 3.* & alii communiter. Probatur, quoniam nullum est tale præceptum, nisi impositum à Tridentino: sed in illo tantùm fit mentio de Sacerdote celebrante sine Confessione urgente necessitate: ergo in aliis casibus non est talis obligatio, sive pro laico, sive pro Sacerdote. Patet consequentia: quoniam præcepta pœnalia non sunt extendenda magis, quàm sonant: ergo.

3. Ad argumentum contrariæ sententiæ respondeo, quòd in lege positiva non valet argumentum à minori ad majus: tum, quia non obligat, nisi quatenus in ea exprimitur: sed in Concilio Tridentino non exprimitur, Sacerdotem ex malitia celebrantem sine Confessione teneri quamprimùm cōfiteri. Tum, quia Concilium facilè sibi potuit persuadere, sacerdotem, ex malitia celebrantem, non statim expiaturum sua peccata per Confessionem, cùm temerè ausus sit grave sacrilegium ex malitia perpetrare in Eucharistiæ Sacramento suscipiendo: ergo, cùm non exprimat sacerdotem ex malitia celebrantem, talis vi præcepti Concilii Tridentini non obstringitur post celebrationem quamprimùm cōfiteri.

4. Ex his infertur à fortiori cum Castro Palao *to 4. tr.21. disp. unica, punct.6. §2. n.9.* quòd sacerdos, qui sui peccati invincibiliter oblitus celebrat non præmissa Confessione, non tenetur præcepto Concilii de confitendo quamprimùm.

5. Nota, aliquos eximere ab hoc præcepto sacerdotem, qui ante Missam legitimè confessus, tamen per oblivionem prætermisit aliquod peccatum, cujus subinde recordatur ante Missam, non habens amplius copiam Confessarii. Item, si ex justa causa in Confessione prætermisit scienter aliquod peccatum: & si habens etiam peccata reservata, non potuit de illis directè absolvi, quamvis illa quoque Confessario exposuerit. In his enim casibus sacerdos non celebrat absque

Sup. hoc pri. mo infrà in Ref. 2. §.1. in Sum. & versic. qui etiam potest, & pro consensu 3. ... Item & ... in Ref. ... & in aliis ... secundo, & pro reservatis ... etiam

In hoc textu in Ref. primo hujus annot. & in aliis ejus primo annot.

prævia Confessione: siquidem verè illam præmisit. Sed, secundùm aliquos dici debet, Sacerdotem, qui sic celebravit, adstringi hoc præcepto quamprimùm posteà confitendi; quia jure ordinario prærequiritur Confessio omnium mortalium peccatorum: si ergo quis ex oblivione, aut justa causa prætermisit aliqua in Confessione, vel ob reservationem non potuit directè de aliquibus absolvi, & ex necessitate celebravit eorum conscius, debebit adhuc quamprimùm posteà ea confiteri, & absolutionem quærere: quia Decretum, & intentum Concilii est de omnibus, & singulis peccatis, quorum Sacerdos conscius erat. Vide Lugum *disp.14. sect.7.* & de hoc ego *alibi*.

Alibi et in Resolutionib. non præter. hujus §.

R E S O L. CLXXIII.

An Sacerdos, qui ex malitia, & culpabiliter celebrat absque confessione, teneatur præcepto Concilii Tridentini sess.13. cap 7. quamprimùm *confiteri?*

Et an idem dicendum sit de illo, qui non præmissa confessione celebrat, & inter celebrandum meminit ante Communionem se esse in statu peccati mortalis? Ex part.10. tract.16. & Miscel.6. Res.78.

Sup. hoc in Ref. præsenti & in Ref. seq. § olim ante med. vers. & ideo Sacerdos & Inf. in Ref. 3. in fine, & in Resol. 31. cursim in fine § 2.

§.1. NEgativè respondet Cardinalis Lugo *de Sacram. Eucharist. disp.14. sect.7. n.150.* quia Concilium apertè loquitur de illo, qui necessitate urgente, celebrat; & quidem in his præceptis positivis non debemus arguere ab uno ad alium casum: præsertim cum sit major ratio in præsenti; tum quia hoc præceptum ordinatur ad injiciendum metum iis, qui prætextu necessitatis celebrandi differre possunt diu Confessionem; posito autem hoc novo præcepto diligentius quærent Confessarium; illis autem, qui ex malitia id faciunt, non erat necesse injicere talem metum, cùm jam sciant, se obligari sub peccato ad præmittendam Confessionem: tum etiam, quia præceptum hoc in ordine ad illos, non esset utile, sed occasio certa novi peccati absque ulla spe fructus. Quomodo enim sperabitur confessurus statim post Missam propter hoc novum præceptum Ecclesiæ, quo, contempto præcepto Divino, celebrat nunc absque confessione? Ita Lugo. Sed adversus illum novissimè insurgit Martinon *in Theolog. Schol. tom.5. disp.49. sect. 8. n.87.* putat enim, Sacerdotem sic celebrantem à fortiori contineri sub præcepto Concilii, eo quod Concilium Tridentinum ait: Si necessitate urgente, &c. putat non esse dictum, ut excluderet casum extra necessitatem: sed ut disertè exprimeret illum, de quo magis dubitari poterat, & in quo necessitas videri poterat excusare. Nec obstet, quod præceptum hoc non adeò prodest malitiosis. Neque enim propterea non debent urgeri præceptis, & oneribus, ut resipiscant. Hæc Martinon, qui poterat in favorem suę sententię adducere etiam Sylvium *in 3. p. qu.80. art. 4. dub.2.* Verùm his non obstantibus ego puto non esse recedendum à sententia Cardin. de Lugo, quam novissimè cum aliis tenet ejus Frater P. Franciscus de Lugo, *de Sacram. l.4. c.6. q.8. n.70.* nam in præceptis positivis non valet argumentum à minori ad majus; nec arguere valemus ab uno casu ad alium: Præsertim cum in celebrante sacrilegè deficiat finis humani præcepti; quod certè non cogeret ad confessionem postmodum quamprimùm faciendam illum, qui scienter violat præceptum Divinum præmittendi confessionem ante Communionem: unde potius esset occasio novi peccati: & ideò, ut dixi, opinio Martinon, mihi non placet.

Sup. hoc infra lege doct. Ref. 178 & Ref. & § ejus primo not.

2. Nota verò dictum Martinon *ubi suprà*, contra eundem Cardinalem Lugo docere idem dicendum esse de eo, qui non præmissa confessione celebrat, & inter celebrandum meminit ante Communionem, se esse in statu peccati mortalis. Talis enim, si tunc non potest confiteri, tenetur conteri, & data prima commoditate confiteri, quia celebravit absque confessione prævia, ut ait Tridentinum, prævia, inquam, ad Communionem, de qua loquitur idem Concilium verbis proximè antecedentibus illud præceptum consequenter ad illud Apost. 1. Cor. 11. *Probet autem seipsum homo* (per confessionem) *& sic de pane illo edat, & de calice bibat*. Debet autem hoc novum præceptum intelligi latum esse Sacerdotibus, juxta subjectam materiam, & consequenter ad verba præcedentia.

3. Sed his non obstantibus, licet probabiliter dicta sint, ego puto sententiam Card. de Lugo, esse probabiliorem; & illam, tenet P. de Lugo *ubi suprà n.69.* Unde Rubrica Missalis Sacerdoti, qui conscientiam habuit peccati mortalis ante Missam inchoatam præscribit, ut habeat contritionem, & posteà quamprimùm confiteatur; illi verò qui talem conscientiam in ipsa solùm celebratione recognoscit, dumtaxat præscribit, ut habeat contritionem cum proposito confitendi, & satisfaciendi, videlicet suo tempore.

R E S O L. CLXXIV.

An si quis non habens copiam Confessarii, vel urgente necessitate celebrat cum intenta voluntate, quod si adesset Sacerdos ad illum non accederet, tenentur, hoc non obstante, quamprimùm *confiteri?*

Et an Sacerdos obligetur hoc præcepto statim confitendi, quando non habens copiam Confessarii, necessitate urgente celebravit non præmissa confessione, nec contritus, sed indignè?

Et quid, si sine necessitate celebrat in peccato mortali? Ex part. 9. tract.3. Res.31.

§.1. HOc dubium nimis curiosum inveni apud Amicum *in cur. Theol. tom.7. disp.26. sect.2. n.32.* ubi sic ait: [Una hic superest difficultas, an hoc præceptum se extendat ad eos, qui, quamvis & inopiam Confessoris habeant, & necessitas urgeat celebrandi; adhuc tamen ad celebrandum accedunt cum intenta voluntate non accedendi ad Confessarium, etiamsi adesset? Ratio dubitandi est: quia hoc præceptum solùm iis videtur à Concilio impositum, qui bona fide licitè ob defectum Confessoris, necessitate urgente, ad celebrandum accedunt. Sed hic illicitè, & mala fide accedit cum voluntate non præmittendi sacramentalem confessionem peccati mortalis, etiamsi Confessarius adesset: igitur non videtur hoc novo Concilii præcepto de Confessione statim facienda obligari. Nihilominus probabilius puto, hunc teneri. Fundamentum est: quia Concilium in hoc præcepto instituendo non tam attendit ad internam voluntatem Sacerdotis ad celebrandum accedentis, quàm ad externam confessoris inopiam, & urgentem necessitatem: ergo, si reverà hic habet inopiam Confessoris, & urget celebrandi necessitas, quidquid sit de interna ipsius voluntate, comprehenditur sub hoc pręcepto. Confirmatur: nam, si quis habens Confessoris inopiam, & urgeat celebrandi necessitas accedat cum sola attritione putata, comprehenditur sub hoc pręcepto: ergo etiam qui accedit cum voluntate non confitendi, si adesset Confessarius. Antecedens, me judice, constat: cùm Concilium in suo Decreto non expresserit, ut quando Sacerdos non habet copiam Confessarii, & urget necessitas, debeat accedere contritus: sed solùm dixerit, quando deficiente copia Confessoris, & necessitate urgente, absque prævia Confessione celebraverit, quamprimùm confiteatur. Consequentia verò probatur: nam eodem modo accedit mala fide, qui cum conscientia peccati mortalis in tali casu ad celebrandum accedit cum sola attritione putata, quàm qui accedit cum voluntate Confessionem non præmittendi, etiamsi Confessarius adesset.] Hæc omnia Amicus.

2. Hic etiam quærendum venit, an Sacerdos obligetur hoc præcepto statim confitendi, quando non habens copiam Confessoris, necessitate urgente, celebravit non præmissa confessione, nec contritus, sed indignè? Respondeo affirmativè. Ratio est; quia Concilium, ut ferret hoc præceptum, non attendit ad interiorem dispositionem, cum qua quis accederet: sed ad exteriorem occasionem, quam habere posset, non præmittendi confessionem celebrationi. Quare, sive Sacerdos dignè, sive indignè ad celebrandum accedat, dummodò necessitate urgente, ob inopiam Confessoris, non præmittat confessionem celebrationi; semper hoc pręcepto obligabitur; & ideò Sacerdos habens copiam Confessoris, non ex necessitate, sed ex malitia celebrans non pręmissa confessione, quamvis indignè celebret, non tamen obligatur hoc pręcepto, quamprimùm confiteri: quia Concilium solùm loquitur de Sacerdote, qui necessitate urgente, non præmittit confessionem celebrationi. Quòd si objicias: qui necessitate urgente, ob inopiam Confessoris, non præmissa confessione, cum sola contritione celebrat, dignè accedit ad Eucharistiam, & tamen obligatur hoc præcepto statim confiteri: ergo multò magis obligabitur, qui absque necessitate, habens copiam Confessoris, sine confessione ex malitia celebrat, quia accedit indignè, imò peccat mortaliter accedendo. Resp. negando consequentiam: quia est diversa ratio utriusque: nam hoc præceptum, inter alias causas, latum est ad tollendam occasionem fingendi necessitatem celebrandi sine prævia confessione, vel nimiùm differendi illam: nam, cùm Sacerdoti imposita sit obligatio confitendi statim post celebrationem, si antea non potuit, multò magis erit sollicitus timoratus Sacerdos de pręmittenda confessione. Hæc autem ratio non procedit in illo, qui sine necessitate in peccato mortali celebrat: & ideò non oportuit novam obligationem ei imponere; quia satis ei erat præceptum divinum de pręmittenda confessione. Et hæc omnia docent Vasquez *tom.3. disp.208. cap.3. num.19.* Suarez *tom.3. disp.66. sect 7.* & alii.

Sup. hoc latè in duabus præcedentib. Ref. & cursim in hac Resol. 178. & in Ref. 183. breviter in fine § 1.

RE-

R E S O L. CLXXV.

An Sacerdos, qui in die Parasceves officium facit, si urgente necessitate, vel non habens copiam Confessarii hoc faciat absque pravia confessione, teneatur quamprimùm *confiteri?* Ex part. 9. tract. 3. Ref. 29.

Sup. hoc in Resol. seq. & supra cursim in fine Resol. 170.

§. 1. Videtur prima facie negativè respondendum: quia Concilium ad hoc præceptum solùm obligat illus, qui celebrant, hic autem non videtur celebrare: nam celebrare propriè importat sacrificare, hic autem non sacrificat, sed solùm communicat. Unde, si in hanc diem incidat Festum obligans ad Sacrum audiendum, non tenebitur populus huic sanctæ actioni interesse; quia cùm non sit propriè Sacrificium, non tenebitur illi interesse, cùm ea vi Præcepti non teneatur nisi interesse Sacrificio, ut ex pluribus *alibi* notavimus ex declaratione Sacræ Congregationis Indicis.

2. Sed prorsus, existimo, affirmativæ sententiæ adhærendum esse. Ratio est: quia etiam hæc actio ab Ecclesiasticis Authoribus dicitur celebratio, & Sacerdos, qui illam exercet, absolutè dicitur celebrare. Unde in Rubricis feriç sextæ Parasceve dicitur: *Celebrans facta reverentia usque ad terram, &c.* Nec refert, quòd iste propriè non sacrificet: nam sufficit, ut exerceat actionem, quæ dicatur celebratio sub cujus nomine Concilium suum Decretum exprimit. Neque etiam obstat, quòd tali actioni non tenentur interesse, qui Ecclesiastico Præcepto obligatur ad Sacrum audiendum: quia plus requiritur ad Sacrificium, ad quod tantùm obligat Ecclesiasticum præceptum, quàm ad celebrationem, sub cujus tantùm nomine Concilium suum Decretum expressit. Et ita hanc sententiam tenet, me citato, Caspensis *in Cursu Theolog. tom 2. tract. 23. disput. 9 sect. 3. n. 27.* Mercerus *de Sacram. quæst. 80. art. 4. dub. 2.* & me citato, Aversa *de Sacram. Euchar. quæst. 8. sect. 7.* Persicus *de offic. Sacerd. lib. 1. c. 3. dub. 14: n. 173.* Præpositus *in 3. part. quæst. 80. art. 5 dub. 4. n. 20.* Stephanus à Sancto Gregorio *de Sacram. lib. 3. cap. 26. n. 52.* & me citato, Pellizzarius *in Man. Regul. to. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 1. n. 116.* & me citato, Leandrus *de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 7. quæst. 49.* Trullench *de Sacram. lib. 3. cap. 6. dub. 4. n. 27.* Filliucius *tom. 1. tractat. 4. cap. 8. n. 223.* Suar. *tom. 3. in 3 part. disput. 66 sect. 7.* & alii communiter.

R E S O L. CLXXVI.

An qui in peccato mortali existens celebravit in die Parasceves sine pravia confessione, teneatur quamprimùm, *confiteri ex pracepto Concilii Tridentini* sess. 13. cap. 7.

Et an in dicto pracepto comprehendatur ille Sacerdos, qui sine pravia confessione Sacrificium alterius Sacerdotis deficientis post consecrationem consummat, & complet?

Et docetur praceptum Concilii quamprimùm *confitendi non obligare sub mortali, nisi ultra triduum.*

Et qui intra triduum non confitetur pro adimplendo pracepto dicti Concilii, an saltem peccet venialiter pro illa mora?

Et an aliquando aliquis excommunicatus, urgente necessitate sacrificandi, vel communicandi, possit celebrare, vel Eucharistiam sumere absque pravia confessione, vel contritione?

Attentè lege, obsecro hunc ultimum curiosum casum in §. ultimo hujus Resolutionis, quin titulus hic non potest illum breviter comprehendere, & significare. Ex part. 10. tract. 12. & Misc. 2. Ref. 16.

Sup. hoc in Resol. præterita & cursim sup. in fine Resol. 170.

§. 1. Affirmativam sententiam sæpiùs docui: sed novissimè Dicastillus, *de Sacrament. tom. 1. tractat. 5. disput. 9. dub. 9. num. 157.* huic sententiæ, me citato assentitur, non tanquam omninò certæ doctrinæ, sed tanquam probabili. Neque (ait ipse) video satis firmum fundamentum; Nam, quod dicunt, illam non esse Communionem laicam, cui fundamento nititur Diana; verum est, ideò probabilem video sententiam. Sed adhuc posse responderi, non esse omninò Sacerdotalem: Nam Sacerdotalis illa est, qua Sacerdos ex consecratis tunc à se reficitur, ita ut Communio Sacerdotalis sit consummatio Sacrificii ab ipso facti: quod Sacrificium illa die non fit, sed ex præconsecratis (etiam ab alio) præcedenti die fit tota illa solemnitas. Undè, sicut ipse Lugo, *num. 150.* dixit, casum celebrantis non præmissa confessione ex mera malitia, non comprehendi, in hoc præcepto; quia non debemus in præceptis positivis argumentari ab uno casu ad alium, præsertim quando est major ratio in uno, quàm in alio; sic etiam hic non debemus argumentari à celebratione Missæ ad illam, quæ non est Missæ celebratio, sed Communio sine Sacrificio, in qua non est tanta ratio sic præcipiendi, sicut in illa, quæ est verè confectio Sacrificii. Unde, sicut ipse Lugo, & cæteri communiter, reijcimus Vazquium dicentem, esse obligationem, si festum incidat in Parasceven, audiendi illam celebritatem, quia succedit loco Missæ: quod video vel maximè reijcimus, quia non sufficit hoc, ut ab una materia in aliam transferamus præceptum: ita in præsenti casu posset quis respondere, non sufficeret, quòd illa sit actio Sacerdotalis, & Communio non merè Laica, ut præceptum etiam ad illum casum se extendat. Quod verò ait Lugo, etiam illa die dici Sacerdotem celebrare, ut passim habetur in Rubricis Missalis; parum urget, vox etiam *celebrare, & celebritas*, etiam Vesperis solet accommodari. Sic Gregorius Magnus, & alii notant, in Ecclesia non solùm veteria legis, sed etiam nova Festa celebrari à Vespera in Vesperam; imò nomen celebritatis actioni publicæ, & cum solemnitate solet accommodari. Unde non video, eam sententiam ita firmo niti fundamento, ut certò ausim affirmare, teneri sub mortali, quamprimùm confiteri eum, qui sic in illa die celebravit; licèt existimem probabilius esse, teneri. Hucusque Dicastillus. Sed ego puto, non esse recedendum à communi sententia affirmativa.

2. Nota etiam hic obiter Primò, me olim etiam docuisse, quòd in dicto præcepto Concilii Tridentini comprehenditur ille Sacerdos, qui Sacrificium alterius Sacerdotis deficientis post Consecrationem consummat, & complet, quia tunc verè dicitur celebrare, saltem partialiter, & non accipere Communionem more Laicorum, & moraliter gerere unam quasi personam, & unum Ministrum Christi cum altero Sacerdote deficiente, in cujus locum sufficitur, ut si Minister Sacrificantis præcipui, qui est Christus. Verùm Dicastillus *ubi suprà* me citato, *n. 159.* putat hæc non ita convincere, ut non possint ex probabilibus principiis eludi; maximè, cùm agamus de obligatione præcepti positivi affirmativi, in cujus objecto, & materia, si aliquid deficiat ab eo, quod ordinariò, & communi modo solet contingere, facilè est invenire evasionem. Sup. p. hoc in Resol. seq. & supra in fine Ref. 174.

3. Nota secundò, me olim etiam docuisse præceptum Concilii quamprimùm confitendi, non obligare sub mortali, nisi ultrà triduum: sed Cardinalis de Lugo, *de Eucharist. disput. 14. n. 161.* invehitur contra me hoc asserentem. Verùm præter alios, quos adduxi *in part. 9. tractat. 3. resol. 23.* in mei favorem novissimè dictus Pater Dicastillus, *ubi suprà n. 165. & seqq.* me citato, nostram sententiam sequitur, ac confirmat, & doctè, ut semper solet me defendit acriter ab omnibus impugnationibus, quas contra sententiam nostram adduxerat dictus Eminentissimus Cardinalis de Lugo; Vide illum, & non pigebit. Vide etiam in mei defensionem Bossium *in Moral. tom. 2. tit. 3. §. 21. n. 208.* Quæ hic est supra in Ref. 171. & in Ref. 170. §. Sed sig. do & infra in Resol. 183.

4. Sed si aliquis quærat, an stando in mea sententia qui intrà triduum non confitetur pro adimplendo dicto præcepto Concilii, an saltem peccet venialiter pro illa mora; Affirmativè videtur respondere Cardinalis Lugo, ut observat Dicastillus *num. 166.* Sed ipse existimat nec leviter peccare præcisè ex vi præcepti; quia tota vis sita est in hoc, quòd quando non agitur de alio incommodo, quàm de mora, & dilatione per illas dictiones, *quamprimùm, statim, &c.* jura, & leges tantùm significant triduum, ita ut quantum ad sensum, & moralem interpretationem idem dicere *quamprimùm, statim, illicò, &c.* atque dicere, intra triduum, ita ut una vox sit interpretatio alterius. Sic enim leges una per alteram interpretantur, *leg. fin. Cod. de errore Advocatorum*, ibi: *in continenti*, id est, *triduò*, & *leg. fin. Cod. de Indiciis*, ibi: *illicò autem*, id est, *intra triduum*. Sicut ergo, si præceptum, aut lex mandaret expressis verbis aliquid fieri intrà triduum: nemo posset dicere, leviter contra legem agere eum, qui differt actionem mandatam usque in tertiam diem, & in fine illius integrè præstaret officium: ita nec peccabit leviter, quando dicit *statim*, quamprimùm, &c. quia ut supponimus idem in hac materia significant. Tota data doctrina videtur fundari, in eo, quòd cùm leges, & Superiores nihil aliud explicent, vel res ipsa manifestè non postulet majorem celeritatem; non videntur quasi instantaneam, & mathematicam celeritatem postulare, sed benignè sunt interpretanda mandata juxtà mores hominum, & aliarum legum in quibus per eas voces non major celeritas postulatur.

5. Et tandem nota hic casum curiosum, posse videlicet aliquando aliquem excommunicatum urgente necessitate sacrificandi, vel communicandi, celebrare, vel Eucharistiam sumere, absque prævia confessione, vel contritione; verbi gratia, Petrus mandat Joanni percutere, aut occidere procul absentem Franciscum Sacerdotem: ivit Joannes exe-

cuturus mandatum; interim dùm is pergit. Petrus pœnitentia ductus omnem adhibet diligentiam revocandi Joannem; sed irrito conatu, quia jam ille perrexit nimis procul: sed ante quàm eo veniat, ubi possit Franciscum percutere, Petrus attritus confitetur, certus quòd, cùm nondum pervenerit Joannes ad locum, non executus fuerit mandatum; atque adeò, quòd nondum ipse Petrus incurrerit excommunicationem (quæ, ut suppono, non incurrit ante consummatum opus.) Ecce jam Petrus ab omni culpa mandatus in puncto, quo Joannes exequitur; incurrit excommunicationem existens in gratia. In hoc casu dico quòd, si urgeat necessitas communicandi; & non sit qui possit Petrum absolvere à censura, potest non obstante censura communicare, nulla præmissa confessione, (etiamsi adsit Confessarius, qui possit à peccatis absolvere, sed non à censura) atque etiam absque ulla contritione, quam teneatur habere post incursam censuram. Quod facilè est probare. Nam ad confessionem non tenetur, quis jam fuit legitimè confessus ante incursam censuram: ad contritionem verò non, quia est gratia per eam confessionem, & non ampliùs peccavit, ut supponimus, quem statum gratiæ non sustulit incursus censuræ: ergo ex nullo capite tenetur confiteri, aut conteri. Adde, quòd nec possit confiteri, donec absolvatur à censura, quia nulla est necessitas confessionis, nec ratione Communionis, nec ex alio capite; imò, si adesset qui posset absolvere à censura; sola ea absolutio absque alia Sacramentali satis esset, ut videtur notum positis prædictis circunstantiis. Et hæc omnia docet Dicastillus, *ubi suprà num.8. dub.*130. quæ secundùm ejus mentem dicta esse volo, & in gratiam curiosorum; est enim vir doctissimus, & acuti ingenii.

R E S O L. CLXXVII.

An Sacerdos, qui urgente necessitate complet Sacrificium ab alio inchoatum, etiam post consecrationem, teneatur quamprimùm, *confiteri?* Ex part.9. tract 3. Ref.30.

§.1. AFfirmativè respondeo cum Amico *in Cur. Theolog. tom.7 disput.26. sect.2. num.*34 & me citato Caspensi *in Cur.Theol.tom.*2. *tract* 22. *disput.9. sect.*2. *num.*27. & Reverendiss. Candido *tom.3. disquisit.*2, *art.*22. *dub.*62. qui docet hoc, etiam facta consecratione. Et ratio est: quia hæc actio est propriè Sacerdotis, & sub nomine celebrationis meritò comprehenditur, juxta communem usum, & & sensum hujus vocis: ergo tenetur etiam hic Sacerdos, qui assumitur in tali casu, ad consumandum Sacrificium, urgente necessitate, cum conscientia peccati mortalis; tenetur, inquam, vi Præcepti in Concilio conditi, quamprimùm posteà, finito Sacrificio, confiteri. Et hanc sententiam, me etiam citato, tenet Pellizzarius *in Man. Reg. tom.*2. *tract.*8. *cap.*2 *sect.* 1. *num.*116.

R E S O L. CLXXVIII.

An Sacerdos, qui in ipsa actione celebrandi recordatur alicujus peccati mortalis, licet tunc eliciat actum contritionis, teneatur postea quamprimùm *confiteri, stante supradicto præcepto?*

Et quid est dicendum de Sacerdote, qui ex malitia celebrat non confessus; vel qui in ipso Sacrificio mortaliter peccaret ante communionem? Ex part.2. tract.14. Ref.61.

§.1. AFfirmativè respondet Suarez *in 3. part. tom.3. disput.66. sect.7.* Reginald. *in praxi, tom.*2. *lib* 29. *cap.7. n.*110. Bonacina *de Sacrament, disp.4. quæst.6, punct.*1. *n.*39. Squillante *de obligat. cler. part* 1. *n.*132. & ex nostris Megala *in* 1. *part. lib.5. cap.4. n.*2. Molfesius *in sum. tom.* 1. *tr.*3. *cap.*10. *num.*28. cum aliis. Ratio verò est, nam talis Sacerdos celebrat urgente necessitate, prævia confessione.

2. Sed mihi semper visa est opinio Vasquez probabilior, quam ipse publicè docuit in Collegio Romano anno 1587. ut testatur *in* 3. *part. tom.3. disput.*208. *cap.3. num.*19. Dico igitur, si ante sumptum Sacramentum quis recordetur alicujus mortalis, illud tamen non confiteatur, non quia desit copia Confessarii; neque prætextu illius, sed propter scandalum aliorum, & ne incurrat infamiæ notam, non teneatur postea, *ex* præcepto Concilii quamprimùm confiteri; quod probatur ex verbis, & mente Concilii. Nam postquam Concilium explicat nobis vim præcepti de præmittenda confessione, addidit, *modò non desit copia Confessarii, quòd si necessitate urgente, absque prævia Confessione celebraverit, quamprimùm confiteatur*; hoc autem non accidit, quando Sacerdos ideo solùm non confitetur, ne notam infamiæ incurrat, cùm tamen aliàs copiam habeat Confessarii. Ergo, &c. Itaque secundùm Vasquez, prædictum præceptum Concilii solùm obligat, quando sacerdos non habens copiam Confessarii, & urgente necessitate compulsus, non præmisit confessionem, cùm tamen antequam celebraret conscius esset peccati mortalis. Quare si aliquis Sacerdos, bona fide accedit ad Altare, absque conscientia peccati mortalis, ibi autem recordatur alicujus, non tenebitur prædicto præcepto. Et hanc opinionem Vasquez docuerat antea Sayrus *de Sacrament. lib.2. cap.7. art* 2. & postea Sylvius *in* 3. *part. q.*80. *art.4. dub.*2. ubi asserit contrarium esse dicendum de Sacerdote, qui ex malitia celebrat, non confessus, vel qui in ipso Sacrificio mortaliter peccaret ante Communionem, licèt aliqui hoc negent, & probabilius, ut Nugnus *in 3. part. to.*1. *quæst.*88. *art.4. diffic* 4.

R E S O L. CLXXIX.

An Sacerdos teneatur quamprimùm *confiteri, si post consecrationem, ante tamen sumptionem, recordetur alicujus peccati mortalis?*

Et quid est dicendum de illo, qui in ipso actu celebrandi committit aliquod peccatum mortale, etiam post consecrationem, licèt communicaverit, præmissa contritione?

Et quid, si recordetur peccati obliti post sumptionem, vel finitam Missam?

Et quid est sentiendum, si ante celebrationem fuisset confessus, & alicujus peccati obliti mortalis recordaretur ante sumptionem?

Idem est de eo, qui ante Missam confessus est omnia peccata mortalia præter unum, quod justis de causis tacuit, vel de eo, qui habens casum reservatum, & non potest recurrere ad Superiorem, urgente necessitate celebrandi, confitetur inferiori? Ex part.9. tract.3. Ref.24.

§.1. AFfirmativè respondet Candidus *tom.3. disp.*2. *art.*22. *dub.*59. *a.*67. ubi sic ait: [Sacerdos celebrans, si post consecrationem, ante tamen sumptionem, recordetur alicujus peccati mortalis, vi præcepti in Sacro Concilio conditi tenetur post celebrationem quamprimùm confiteri. Similiter tenetur confiteri quamprimùm finita celebratione, si aliquod peccatum commiserit post consecrationem, licèt communicaverit præmissa contritione: quia tunc dicitur celebrare, & communicare urgente necessitate, sine præmissa Cõfessione: sed Sacerdos celebrans, vel communicans urgente necessitate sine prævia Confessione, si aliàs habeat copiam Confessarii, obstringitur vi precepti Concilii Tridentini quamprimùm posteà confiteri. Ergo.] Ita ille: qui tamen posteà *dub.*60. docet, quòd si sacerdos, qui solùm propter oblivionem celebrat, & communicat absque Confessione præmissa; vi Præcepti in Concilio conditi non tenetur posteà quamprimùm confiteri. Quia oblivio non propriè dicitur urgens necessitas: sed Concilium statuit, quòd sacerdos celebrans urgente necessitate, absque prævia Confessione, cum conscientia peccati mortalis, teneatur quamprimùm confiteri: ergo sacerdos, qui oblivione ante Communionem non est confessus peccatum mortale, quod habet, si post celebrationem illius recordetur, vi Præcepti in Cõcilio conditi *sess.*13. *c.*7. non tenetur illud quamprimùm posteà confiteri. Vide etiam Hurtadum *de Sacram. Euchar. dis.* 9. *diffic.*7. docentem, quòd si Sacerdos, dum celebrat, ante sumptionem Eucharistiæ recordetur, & fiat conscius mortalis, anteà, vel tunc commissi, & nequeat tunc confiteri absque gravi nota, neque desistere à celebrando, aut ob periculum gravi notæ, aut quia jam consecravit, tenetur post celebrationem quamprimùm confiteri: quia tunc sumit Eucharistiam absque confessione ob urgentem necessitatem sumendi illam, ne, scilicet, notam incurrat, aut quia jam consecravit, & quia caret copia Confessarii: quia nulli confiteri potest absque dictæ nota.

2. Sed pro negativa sententia ego olim adduxi Vasquez, & alios, quibus nunc addo, me citatu Pellizzarium *in Man. Regul. tom.*1. *tr.*5. *cap.*9. *sect.*2. *num.*42. & me etiam citato, Aversam *de Sacram. Euchar. q.*8 *sect.*7. Præpositum *in 3. part. q.*80. *art.*5. *dub.*4. *n.*21. ubi ita asserit: [Notandum, Decretum Concilii solùm respicere eos, qui sibi sunt conscii peccati mortalis: quia verba citata Concilii referuntur ad præcedentia, ut facilè patet ex textu. Unde si aliquis existens in mortali, cujus non erat sibi conscius, celebraverit, non tenetur postmodum primo quoque tempore confiteri: quod etiam videtur verũ in eo, qui cum inadvertentia, vel ignorantia etiam vincibili peccati celebravit: nam, quamvis talis inadvertentia non excuset celebrantem à peccato; obstat tamen, quominùs dici posset conscius peccati, ut patet ex dictis. Decretum etiam videtur intelligendũ de eo, qui sibi est cõscius, ãtequàm celebret: quia videtur velle restringere

facul-

facultatem celebrandi, antequàm præmittatur Confessio: quod non habet locum in eo, qui ignarus sui peccati incepit celebrare, & in decursu, saltem post consecrationem, illius recordatur: unde talis non videtur Decreto comprehendi, & proinde non videtur teneri postmodum primo tempore confiteri.] Ita ille.

3. Probatur insuper hæc opinio. Primò, quia in hoc casu non servatur secunda conditio, quæ est inopia Confessarii: nam ille non ideò communicat conscius peccati mortalis, quia sibi deest copia Confessarii, cùm aliàs, ut supponitur, Confessarii copiam habeat, sed ne infamiæ notam incurrat. Secundò, quoniam finis Concilii in hoc Præcepto statuendo fuit, ne Sacerdotes negligentiores fierent in Confessario quærendo: quod non ita Concilium timere poterat de iis, qui habentes copiam Confessoris, illum tamẽ adire nõ possent ne infamiam incurrerent, sicut de iis, qui Confessarii copiam non habentes celebrarent. Ut igitur hos redderet diligentiores, & cautiores in Confessario quærendo peculiari, Præcepto adstrinxit, ut quamprimùm confiterentur. Tertiò, *in Rubricis de defectibus dispositionis animæ*, in Missali Romano duo casus assignantur. Primus, quando Sacerdos non habens copiam Confessoris, urgente necessitate, celebrat: & huic injungitur Præceptum de confitendo, quamprimùm poterit. Secundus est, si in ipsa celebratione Sacerdos recordetur, se esse in peccato mortali; & huic ut necessarium remedium præcipitur sola contritio, nulla mentione facta de Præcepto confitendi quamprimùm poterit. Signum igitur est, Pontificem declarasse in hoc secundo casu Decretum Concilii non habere locum. Et hanc opinionem tenet, etiam, me citato, Caspensis *in Curs. Theol. to. 2. tr. 22. disp. 9. sect. 2. n. 26.* ubi sic ait: Quamvis satis probabile sit, eum, qui in ipsa celebratione meminit alicujus mortalis, non teneri quamprimùm confiteri, nec de illo loqui Tridentinum; inquit enim: *Qui necessitate urgente absque prævia Confessione celebravit*; prævia autem Confessio Confessionem significat ante Missam: nam Confessio facta in medio Missæ non dicitur prævia, sed concomitans. Idem censeo, si ante celebrationem fuisset confessus, & alicujus mortalis obliti recordaretur ante sumptionem. Ratio est: quia Concilium solùm dicit, Sacerdotem teneri statim confiteri, quando, necessitate urgente, absque prævia Confessione celebraverit, & quòd revera non adsit copia Confessarii, ac proinde si aliquod horum deficiat, non est injungenda Sacerdoti obligatio confitendi statim post celebrationem: & consequenter qui habens Confessarium celebravit absque prævia Confessione, vel cum Confessione prævia ex inconsideratione, & oblivione alicujus peccati non tenetur quamprimùm confiteri: obligationes enim non sunt ampliandæ, dum Concilium illa duo requirat simul ad obligandum celebrantem absque prævia Confessione, quòd statim confiteatur, & necessitatem urgentem, & inopiam Confessarii. Et eodem modo philosophandum existimo de eo, qui ante Missam confessus est omnia peccata mortalia, præter unum, quod justa de causis tacuit, vel de eo, qui habens casum reservatum, & non potest recurrere ad Superiorem, urgente necessitate celebrandi, confitetur inferiori, ab eoque absolvitur directè à non reservatis. In priori casu solùm teneri confiteri ante aliam celebrationem, sive proximè, sive ad longum tempus futuram. In posteriori verò teneri confiteri Superiori tempore debito, quando instat obligatio celebrandi, & adest opportunitas recurrendi ad Superiorem.] Hucusque Caspensis. Unde ex his ego puto utramque sententiam esse probabilem. Et ideò Hieronymus Garzias *in Summa Theol. mor. tr. 3. diffic. 5. dub. 1. punct. 7.* [Ambas (ait) estas opiniones son provables, y al parecer mas la segunda: però en un caso tengo por mas provable la primera, que es, quando aviendose uno confessado antes dezir Missa, y estando en ella, se acordasse de un pecado mortal, que se le olvidò en la Confession proxime passada, ò que de hecho le cometio diziendo Missa; en esto caso por mas provable tengo; que estaria obligado al Præcepto del Concilio: porque este tal celebra con conciencia de pecado mortal, sin confessarse primero, de la qual le esclusa la necessidad presẽta, y urgente, luego concurre aqui todo lo, que dize el Concilio; luego este caso comprehendesse en el Precepto del. Otro caso ponen algunos, y es, quando uno se acuerda del pecado, aviendo ya sumido, ò acabado de dezir Missa; però en este por tan provable tengo la parte negativa, como la affirmativa.] Hæc Garzias. Vide etiam circa præsentem quæstionem Cardinalem de Lugo *de Euchar. disp. 14. n. 146. & 147.* qui etiam addit, probabile esse, Sacerdotem qui in ipso actu celebrandi committit aliquod peccatum mortale, non teneri quamprimùm confiteri, quod etiam probat Pellizarius *in Man. Regul. to. 2. tr. 8. c. 2. sect. 1. n. 117.*

Sup. hoc infra paulò post initium hujus Resol. vers. quo et quando, & in princ. Resol. 1. post seq. & in Resol. 173. in fine § 1. versic. qui etiam peccat, & sup. in princ. § ult. Resol. 172.

Sup. hoc infra in Resol. 1. post seq. in resol. 178. § ult. ad lin. 5. & post reservationem ... in hoc textu ibi à lin. 6. & infra in Resol. 183. in principio.

Sup. hoc sup. ad med. hujus § & vers. Idem & sup. hoc consciet ... in fine hujus Resol. & in aliis ... annot.

Sup. hoc ead. litteram in fine § 2. Resol. seq.

Sup. hoc in princip. hujus Resol. ad lin. 6. & vers. Similiter, & in hoc § paulo superius vers. ò que de hecho lei cometio, & Resol.

R E S O L. CLXXX.

An si post sumptionem Eucharistiæ Sacerdos recordetur alicujus peccati teneatur quamprimùm *confiteri?* Ex part. 9. tr. 3. Res. 25.

§. 1. IN partem affirmativam inclinat Aravio *in 3. part. q. 80. art. 4. n. 30.* ubi sic ait: [Et si roges, an si quis post sumptam debitè Eucharistiam, recordetur peccati mortalis nondum confessi, an teneatur illud confiteri priùs, quàm iterum ad Communionem accedat, vel non. Respondeo, utrumque esse probabile: sed affirmativam partem potiùs consulerem.] Ita ille.

2. Sed negativam sententiam tenet Candidus *to. 3. disqu. 2. art. 22. dub. 60.* ubi ita ait [Sacerdos, qui solùm propter oblivionem celebrat, & communicat absque Confessione præmissa, vi Præcepti in Sacro Concilio conditi non tenetur posteà quamprimùm confiteri: quia oblivio non propriè dicitur urgens necessitas. Sed Sacrum Concilium statuit, quòd Sacerdos celebrans, urgente necessitate absque prævia Confessione, cùm conscientia peccati mortalis, tenetur quamprimùm confiteri: ergo Sacerdos, qui ob oblivionem ante communionem non est confessus peccatum mortale, quod habet; si post celebrationem illius recordetur, ut Præcepti in Sacro Concilio conditi *sess. 13. cap. 7.* non tenetur illud quamprimùm posteà confiteri.] Hæc Candidus. Unde utramque sententiam asserit Garzias *in Summa Theol. mor. tr. 3. diffic. 5. dub 1. punct. 7. n. 85.* esse probabilem, sic asserens [Otro caso ponen algunos, y es, quando uno se acuerda del pecado, aviendo ya sumido, ò cabado de dezir Missa; però en este por tan provable tengo la parte negativa, como la affirmativa.

3. Verùm ego prorsus negativæ sententiæ adhæreo: quia, si Sacerdos post sumptam Eucharistiam recordatur alicujus peccati, non potest dici, quòd celebraverit sine prævia Confessione ex inopia Confessarii, vel urgente necessitate, ut de caso priori Resolutionis dicebatur; ergo non tenetur confiteri quamprimùm. Et ita tenet Persicus *de offic. Sacerd. lib. 2. cap. 1. dub. 15. n. 175.*

praesertim circa finem in hoc § vers. vel qui in ipso actu.

Sup. hoc in res. 2. post seq. signanter ad med. § 2. & vers. Idemque.

Sup. hoc ad litteram in Resol. præterita § 1. ante med. vers. qui tamen, sol. ... in princ. & etiam Res. eius primo not.

Sup. hoc ad eadem litera in Res. præterita, propè finem, vers. otro caso.

R E S O L. CLXXXI.

Qui confessus est ante celebrationem, & ex oblivione omisit aliquod peccatum, quæritur, an teneatur confiteri illud quamprimùm *ex præcepto Concilii Tridentini sess. 13. cap. 7.* Ex par. 4. tr. 4. & Misc. Res. 97.

§. 1. AD hoc dubium affirmativè respondet Joan. Præpositus *in 3. part. q. 80. art. 5. dub. 4. n. 21.* ubi sic ait: Si Sacerdos urgente necessitate celebraverit sine prævia confessione peccati mortalis, cujus ante celebrationem erat conscius, tenetur quamprimùm confiteri, quòd non solùm habet locum in eo, qui absolutè non est confessus, sed etiam in eo qui justa de causa aliquid in confessione non recensuit, vel ex oblivione, quia hujusmodi peccatum, per se loquendo, debebat ante communionem subjici clavibus, & dici potest, quòd conscius illius celebraverit, sine ejusdem confessione, & proinde Decretum Concilii ad illum casum se extendit. Ita ille.

Sup. hoc circa finem in Res. 1. post præcedentem § ult. inter principium & medium, vers. Idem censeo, &c.

Sup. hoc justa causa sup. in Res. 172. § ult. ad lin. 5. & post medium, & in Res. 179. § ult. post medium, vers. Et eodem modo.

R E S O L. CLXXXII.

An Sacerdos, quando confessus est, & post celebrationem recordatur alicujus peccati obliti in dicta confessione, teneatur quamprimùm *confiteri ut impleat præceptum Concilii Tridentini sess. 13. cap. 7.*

Et notatur quod dictum præceptum Concilii tantum fuit latum pro celebrantibus, qui conscii mortalis, & non habentes copiam Confessarii, & urgente necessitate celebrarunt absque prævia confessione.

Etiamque advertitur, quod si quis in scamno communicantium recordetur mortalis possit, absque prævia confessione communicare? Ex part. 5. tr. 14. & Misc. 2. Res. 6.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Præpositus *in 3. par. D. Thom. q. 80 art. 5. dub. 4. n. 21.* Sed ego contrariam probabiliter existimo cum Petro Cornejo *to. 2. in 3. par. tr. 4. disp. unic q. 80 dub. 3. n. 3* ubi sic ait: Quæres an hoc præceptum quamprimùm confitendi, obliget non solùm quando non fuit præmissa confessio, sed etiam quando qui præmisit confessionem, oblitus fuit alicujus peccati mortalis, cujus post celebrationem recordatus est? Respondeo negativè, & ratio est, quia Concilium id præcipit quando non fuit præmissa confessio. Ita ille.

2. Notandum est etiam hic ad tollendos scrupulos cum Hurtado *disp.9. de Eucharist. diffic.7.* & alios, quòd dictum præceptum Concilii tantùm fuit latum pro celebrantibus, qui conscii mortalis, & non habentes copiam Confessarii, & urgente necessitate celebrarunt absque prævia confessione, ideò qui celebravit absque conscientia mortalis, quamvis post celebrationem recordetur mortalis ante celebrationem commissi, non tenetur eo præcepto, neque qui celebravit conscius mortalis, si erat copia Confessarii, aut si non urgebat necessitas celebrandi.

3. Notandum est etiam hic obiter quòd si quis in scamno communicantium recordetur mortalis, posse absque prævia confessione communicare, secundum Henriquez, ut alibi dictum est, etiam seclusa nota, & scandalo, in quo videtur excedere. Sed Præpositus *ubi suprà nu.* 19. quia communiter potest subesse periculum infamiæ, putat in tali casu communicatoros posse sine scrupolo manere, nec expedire ut instituant confessionem ministratuto Eucharistiam.

RESOL. CLXXXIII.

An si quis, urgente necessitate celebrandi, casum reservatum cum omnibus aliis peccatis confessus sit cum inferiori Confessario, teneatur postea quamprimùm *ex præcepto Concilii Tridentini, sess.23.cap.7. confessionem facere cum Superiore?*

Et notatur, quod verba ista quamprimùm *intelliguntur, ut Sacerdos postea confiteatur suo tempore ante aliam celebrationem?* Ex part.5.tr.13. & Misc.1.Ref.64.

§.1. CAsus est curiosus, & potest faciliter in praxi occurrere, & ad illum novissimè respondet Joannes de Lugo *de Sacram.disp.*14. *sect.*7. *num.*152. ubi sic ait: Quæri potest de illo, qui habens casum reservatum, & non potens recurrere ad Superiorem, confitetur, urgente necessitate celebrandi, inferiori, ab eoque absolvitur indirectè à non reservatis, an iste obligetur illo præcepto Tridentini ad confitendum postea quamprimùm Superiori; an verò sufficiat confiteri Superiori tempore debito, quando scilicet instet obligatio, aut præceptum confessionis annuæ, vel propter recipiendam Eucharistiam? De hoc dubio nihil invenio apud auctores, consequenter tamē ad doctrinam supra positam; videtur hic etiam comprehendi præcepto confitendi, postea quamprimùm possit, quia hic revera celebravit ratione necessitatis urgentis absque confessione illius peccati cujus conscientiam habebat, & quam præmittere debebat. Quòd autem confessus fuerit alia peccata non reservata, non videtur sufficere, sicut neque in illo, qui confessus est alia, & postea recordatur ante Missam alterius peccati, quod non dixerat, quem tamen diximus debere post Missam quamprimùm confiteri. Ita Lugo, qui etiam putat in dicto decreto Concilii comprehensum esse eum, qui prius quidem confessus fuerat, & absolutus, sed postea recordatur peccati, non explicati in confessione, & ob necessitatem, & carentiam Confessarii celebrat absque nova confessione.

2. Non desinam tamen hic obiter adnotare pro intelligentia illorum verborum Concilii *quamprimùm*, hæc Pater Lugo asserere, *ubi suprà n.*158. Alii dicunt verba ista intelligi ut Sacerdos postea confiteatur suo tempore, nempè ante aliam celebrationem, quam sententiam saltem, per principia extrinseca probabilem esse docet idem Diana *loco citato*, & pro ea affert Stephan. Fagundez *de præcept. Eccl. tract.*3.*lib.*3.*cap.*8.*nu.*9. Molfesium *in summ.tom.*1. *tract.* 3. *cap.*10.*n.*28. & Petr. Binsfeldium *in Enchir.Theol. past.cap.* 4. verùm ex his auctoribus solus Fagundez id dixit absque alio auctore, vel ratione. Nam Molfesius loquitur ibi expressè de laico communicante, urgente necessitate absque prævia confessione, & de illo dicit debere habere contritionem cum proposito confitendi non statim, sed suo tempore, pro quo affert Suarium, & alios auctores, qui certè id non dicunt de Sacerdote celebrante. Petrus verò Binsfeldius citatur à P. Diana, non designata parte illius operis; oportet tamen quòd si in 1.part. non cap.5. sed cap.6. in quo tractat de illa obligatione Sacerdotis; sed ibi nullo modo insinuat ejusmodi sententiam, non potest ergo manere probabilis propter sola principia extrinseca, quæ non habet alium auctorem, nisi unum, & est contra omnes alios. Hucusque Lugo. Sed advertat Lector, Molfesium, & Binsfeldium in favorem sententiæ Fagundez non esse à me citatos falsò, unde puto eorum codices quos penes se retinet amicissimus vir, non rectè impressos esse, ut ex incuria, & ex reiteratis editionibus sæpè accidere solet, & ideo Binsfeldius, quem penes me habeo, *in Enchir.Theol.pastor.par.*1.*cap.*3.*§.*9.*concl.* 6. sic ait. Quando Sacerdoti existenti in Altari in mentem venit aliquod peccatum mortale, quod non est confessus, tunc sola contritio sufficit; verùm tenebitur absoluto sacrificio quamprimùm poterit confiteri, id est, antequam ampliùs celebret, Sic ille. Molfesius autem *in summ. tom.*1. *tract.*3. *cap.*10. *n.*28. sic asserit. Est igitur alia secunda, & vera limitatio ex parte celebrantis, si nempè inchoasset sacrificium, nec posset illud relinquere, vel ob scandalum, vel quia cœpta esset consecratio, & recordetur se esse in peccato mortali, vel quia post cœptum sacrificium cogitatione peccasset mortaliter, & sic de aliis; si non posset vocare Confessarium, cui confiteatur, dum non potest commodè confiteri, nec sacrificium inchoatum relinquere, potest, imò debet complere; conetur tamen contritionem habere cum proposito confitendi citiùs, quod licèt tutius sit, & securius statim confiteri post completum sacrificium, data copia Confessarii; hoc tamen non est de præcepto, & satis est pro adimplendo præcepto si confiteatur suo tempore, nempè ante aliam celebrationem, Hæc Molfesius, licèt citet aliquos qui hoc non asserunt; tuentur igitur sententiam Fagundez illi duo Auctores; verùm, ut dixi, ex rationibus à priori mihi non placet.

RESOL. CLXXXIV.

An Sacerdos non celebrans, sed sumens Eucharistiam ab alio Sacerdote in peccato mortali teneatur quamprimùm *confiteri?* Ex part.9.tr.3.Ref.28.

§.1. REspondeo negativè: quia cùm hoc Præceptum sit pœnale, extendi non debet, nisi ad eos, ad quos verba ipsa Legislatoris in propria significatione sumpta extendunt; atqui verba Concilii in propria significatione sumpta non se extendunt, nisi ad Sacerdotes celebrantes, ergo non debent ad alios extendi. Minor constat ex ipsis verbis Concilii: nam postquàm *citato cap.*7. declaraverat, qualis præparatio, tam laicis, quàm Sacerdotibus, necessaria esset ad Eucharistiæ perceptionem, in fine capitis de solis Sacerdotibus statuit, quod si urgente necessitate absque prævia confessione celebraverint, quamprimùm confiteantur. Colligiturque ex fine ipsius Præcepti, qui est, ne Sacerdotes, quibus ex officio celebrare incumbit, prætextu urgentis necessitatis sæpè celebrent Sacramentali Confessione prætermissa. Itaque ex his patet, quòd Sacerdos: qui more laicorum communicat, non sacrificans, hac lege Concilii *sess.* 23.*cap.*7. non obstringitur: quia ille non se gerit tunc, ut Sacerdos, sed ut laicus: ergo tunc legibus tantùm laicorum astringitur, & non Sacerdotum. Tum, quia, ille tunc non celebrat: sed Concilium *loc.cit.* loquitur solùm de Sacerdote celebrante, In illis verbis: *Quod si necessitate urgente Sacerdos absque prævia Confessione celebraverit, quamprimùm confiteatur*; ergo Sacerdos, qui more laicorum non celebrans communicat, non ligatur lege prædicta Concilii Tridentini. Et ita hanc sententiam tenent communiter Doctores; & solùm ex illis adducam Magistrum Serra *in* 3. *par.q.*80.*art.*1. ubi sic ait: [Hoc Præceptum ad laicos, & non Sacerdotes, qui absque prævia Confessione, urgente necessitate, communicaverint, extendendum non esse, communiter dicunt DD. ii enim non quamprimùm, seu prima data occasione tenentur confiteri; sed possunt differre confessionem, quousque necessitas communicandi iterum instet. Et idem videtur esse de Sacerdotibus, qui non celebrando communicant, cum solùm dicatur. *Si Sacerdos celebraverit.* Ita ille, cui ex eadem Familia adde Arravium *in* 3.*part q.*70.*ar.*4.*n.*29. & me citato, Leandrum *de Sacr.to.*2. *tr.*7.*disp.*7.*q.*48.

RESOL. CLXXXV.

An laicus, qui urgente necessitate, vel non habens copiam Confessarii sumpsit Eucharistiam, teneatur quamprimùm *confiteri?*

Et notatur, quod si homo immemor peccati mortalis non est confessus ante communionem, & ad linteum Altaris recordatur alicujus peccati mortalis, tenetur confiteri de illo, & sic Eucharistiam sumere; si verò ante Communionem confessus est, & ad linteum Altaris recordatur alicujus peccati mortalis obliti in confessione, tunc non tenetur de illo conterere, sed proponere illud confiteri suo tempore? Ex part.9.tr.3.Ref.27.

§.1. AFfirmativæ sententiæ adhæret Emmanuel Sà *verb. Confessio, n.*5. *& verb. Eucharistia, n.*24. Azor. *to.*1. *lib.*10. *cap.*31.*q.*9. Henriq. *lib.*8. *cap.*45. Navarrus, & alii, quos *alibi* citavi: quia Concilium generaliter declaraverat, & præceperat, nullum omninò posse, qui conscientiam peccati mortalis habet, communicare absque prævia Confessione: quando ergo *infra* ponit, quòd si necessitate urgente Sacerdos absque prævia Confessione celebraverit, quamprimùm

primùm confiteatur: videtur tunc relinquere idem judicium de illis, qui sic communicarunt, de quibus hoc non ita expressit, forsitan quia in laicis rarior occurrit necessitas sic communicandi. Aliam rationem reddit Henriquez: Præceptum enim divinum, inquit de Confessione, sicut & Præceptum restitutionis, includit quandam negationem, ut impleto semel termino, & cessante excusatione obliget statim Deo per Confessionem satisfacere. Hanc etiam sententiam tenet Michael Zanardus *in dist. Theolog. part. 1. de Sacrament. Eucharist. cap. 7.* non propter verba Concilii, ait ipse, quoniam tantùm de Sacerdote sunt, sed propter finem ejus: quia Concilium videtur supponere hoc esse Domini Præceptum de communicando cum Confessione præcedente: at, quia necessitas non habet legem, ideò communicaturus in necessitate, intelligit se à Domino potestatem habere communicandi sine Confessione, sed non absolutè, cùm Præceptum sit superioris, sed pro tempore tantùm necessitatis. Unde, ne videatur Domini Præceptum spernere, debet quamprimùm confiteri, & est communis modus dispensandi Superiorum minorum, dum in Præceptis Superiorum majorum dispensant; non possunt, sed pro tempore proquo possunt.

Alibi in Ref. hoc. proximi. ...

2. Verùm non est recedendum à sententia negativa, quam *alibi* docui, & nunc iterum doceo: quia in explicanda lege positiva standum est verbis, neque obligatio est extendenda ampliùs, quàm verba legis in proprietate intellecta requirunt: cùm ergo verba Concilii loquantur tantùm de Sacerdotibus, non sunt extendenda ad laicos. Unde patet responsio ad fundamentum primum aliorum: neque enim in positivis legibus procedit argumentum à pari, aut majori; quamvis nec omninò par sit ratio, quia potuit Concilium hoc peculiariter injungere Sacerdotibus, ne iterum necessitate urgente cogantur absque Confessione prævia celebrare; quia copia Confessoris tunc iterum deerit, quam anteà neglexerint. Nec convincit ratio Henriquez: quia in primis penè communis est omnium sententia, quòd non ex Præcepto divino teneatur Sacerdos posteà quamprimùm confiteri, sed tantùm Ecclesiæ. Deinde, quia quando Præceptum divinum urget tantùm hic, & nunc ex occasione certi eventus, & propter impedimentum aliquod tunc impleri non potest, non semper necessarium est, quòd actus ille Præcepti statim exerceatur sublato impedimento, si transierit simul occasio, ratione ejus pro tunc quis obligabatur. Ut si quis in periculo sit moriendi, jure divino tenetur Viaticum sumere; si tamen facultatem pro tunc sumendi non habeat, & morbus allevietur, & sanetur ægrotus; non tenebitur posteà quamprimùm communicare. Neque satis explicat Henriquez, quomodo in casu posito urget Præceptum aliquod negativum. Itaque contra Navarrum, dicendum est, quòd in Præceptis, præsertim pœnalibus, quale est hoc, non est attendendum, quid Legislator interrogatus statuisset, sed quid de facto sua lege statuit. Cùm enim lex non obliget, ut existens in mente Legislatoris, sed ut scripto, aut verbo expressa; etiamsi Concilium in mente habuisset, aut interrogatum hoc ipsum de Laicis statuisset; quia tamen hoc non statuit, laicos non obligat: quia sola voluntas interna Legislatoris subditos non obligat. Et ita nostram sententiam tenet me citato, Leandrus *de Sacrament. tom. 2. tract. 7. disp. 7. quæst. 48.* Morenus *de Sacrament. quæst. 80. art. 4. dub. 3.* Granado *in 3. part. controv. 6. tract. 10. disp. 7. n. 15.* Lessius *in 3. part. quæst. 80. art. 4. num. 11.* Suarez *disp. 66. sect. 7.* & alii Doctores communiter, quos hic usque ad nauseam possem adducere: unde sententiam affirmativam putavit parum probabilem Joannes Præpositus *in part. quæst. 80. art. 5. dub. 4. num* 20,

3. Sed post hæc scripta inveni Henriq. *in Com. cas. mor. cap. 34. num. 22.* circa præsentem difficultatem sic asserere; [El hombre, que no teniendo conciencia de pecado mortal, llega à comulgar, sin averse confessado, y estando con el paño en la mano se acuerda de algun pecado mortal, està obligado à hazer un acto de contricion, y luego puede comulgar, y en acabando de comulgar est à obligado à confessarse. Però si antes de llegar à comulgar se vuiesse confessado de los pecados que se acordo, y despues de aver tomado el paño para comulgar, se acuerda do algun pecado mortal, que en la Confession se le olvidò do confessar, puede comulgar, sin hazer acto de contricion, proponiendo de confessarse à su tiempo: y la razon es, porque el Concilio Tridentino *sess. 14. cap. 7.* determina, que los, que tienen conciencia de pecado mortal, se confessen antes de llegar à comulgar: y aviendo hecho esso, y no aviendosse le olvidado al hombre los pecados por culpa suya; y estando en occasion, che si levantasse à confessar, daria nota, y escandalo, no està obligado à levantarse, y assi puede comulgar. Però, porque en el otro caso, que arriba, diximos, no precedio la Confession sacramental, està obligado hombre à mas que esto, que es è confessarse en acabando de comulgar, y hazer un acto de contricion antes de la Comunion. esta doctrina es de Autores graves, aunque no està impressa: y devesse notar, porque los Doctores, que an escrito sobre este punto, no hazen distincion alguna entre el hombre, que llega à comulgar aviendosse confessado, y el que llega no aviendosse confessado.] Hæc ille, quæ in gratiam curiosorum adnotare volui.

Sup. hoc pro Sacerdote in Altari, supra lege latam dub. à Ref. 164. 165. & 166.

R E S O L. CLXXXVI.

An qui celebrat, vel sumit Eucharistiam, non præmissa confessione casu, quo eam præmittere tenebatur, committat duplex peccatum?

Idem est de illo, qui non præmittit contritionem.

Et observatur eum, qui intuitu reverentiæ Sacramenti Eucharistiæ prohibitus præcepto aliquo positivo adhuc humano sumere Eucharistiam, (ut prohibetur excommunicatus, & non jejunus, & qui ob aliquod speciale peccatum prohibetur quasi indignus,) eam sumit in statu peccati mortalis, non committere duo peccata mortalia, sed unum tantùm numero? Ex part. 9. tract. 3. Res. 32.

§. 1. REspondeo negativè cum Caspensi *in Cur. Theolog. tom. 2. tract. 22. disp. 9 sect. 2. num. 28.* ubi asserit, illum, qui culpabiliter accedit ad hoc Sacramentum, non præmissa Confessione sacramentali, non committere duo peccata mortalia, sed unum duntaxat. Ratio est: quia Præceptum præmittendi Confessionem ante Eucharistiam, propriè non est positivum, sed negativum: non enim obligamur ad confitendum per se ratione Confessionis; sed per accidens ratione Eucharistiæ sumendæ: quia propriè Præceptum hujusmodi est, ne quis indignè, & ne debita probatione accedat ad Sacramentum: unde fit, unum solum peccatum committi, scilicet, indignæ susceptionis Eucharistiæ: quia ubi est unum propter aliud, est unum tantùm. Idem etiam docet Trullench *de Sacram. lib. 3. cap. 6. dub. 4. num* 25. & Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 1. art. 4.* & idem est de illo, qui non præmittit contritionem, ut optimè advertit contra eundem Sotum, Vasquez hic *disp. 208. cap. 3. num. 34.* Ratio est: quia Præceptum præmittendi Confessionem, & contritionem, non tam est propter ipsam, quàm propter Eucharistiam; unde non tam est affirmativum, quàm negativum, de non accedendo ad Eucharistiam absque hac debita probatione: non igitur peccat, non conterendo, aut non confitendo, & iterum, accedendo ad Eucharistiam; sed semel peccat, accedens absque contritione, & Confessione prævia. Et hæc omnia docet etiam Cornejo *in 3. part. D. Thomæ, tract. 4. quæst. 80. disp. unica, dub. 2. quæst. 4.* Vide etiam Ochagaviam *de Sacram. Euchar. tract. 2. quæst. 8. num. 6 & quæst. 9. num. 11.* & me citato, Leandrum *de Sacrament. tom. 1. tract. 5. disp. 8. §. 8. quæst. 16.*

Sup. hoc infra in tr. 7 Resol. 96. §. 1. & in tom. 1 tr. 1. in Ref. 149. §. Nota etiam.

2. Observantiam hic obiter cum Hurtado *de Sacrament. disp. 9. difficult. 1.* & aliis, eum, qui intuitu reverentiæ Sacramenti Eucharistiæ, prohibitus præcepto aliquo positivo, adhuc humano, sumere Eucharistiam, (ut prohibetur excommunicatus, & non jejunus, & qui ob aliquod speciale peccatum prohibetur quasi indignus,) eam sumit in statu peccati mortalis, committere duo peccata mortalia; sed unum tantùm numero: quia, quamvis sumptio illa ex duobus titulis sit peccatum mortale, nempè, & quia est transgressio illius præcepti positivi, & quia est transgressio præcepti naturalis divini non sumendi Eucharistiam in statu peccati mortalis; nihilominus quia uterque iste titulus eodem modo opponitur religioni, quia eodem modo est contra reverentiam Sacramenti; ideò est idem specie peccatum, & etiam est idem numero: quia non est, unde malitia numero multiplicetur; quia materia est eadem numero, & non respiciens diversa extrinseca, imò nullum, quia est absoluta, nullum extrinsecum respiciens.

Sup. hoc infra in tr. 9. à Resol. 99. & sequentibus in 9. 2. tr. 1. Ref. 192. & ibi in tr. 1. Ref. 43.

R E S O L. CLXXXVII.

Petrus in confessione accusavit se dicens adulterasse, sed posteà cognovit se quinquies tantùm in peccatum adulterii incidisse; quæritur, an quando denuò confitetur, debeat certum numerum declarare, & dicere se tantùm quinquies peccasse?

Et hæc Resolutio est generalis in aliis peccatis? Ex part. 2. tract. 17. & Misc. 3. Res. 25.

§. 1. MArtinus Bonacina *ubi infrà* ait hanc difficultatem nullam expressis verbis declarasse, sed ego invenio ad illam affirmativè respondere Joannem Yribar *in 4. sentent.*

sentent. dist.17. disp.57. sect.8. num.2. ubi quærit. Quid juris, si peracta confessione occurrant memoriæ aliqua peccata mortalia, quorum in foro illo non meminit? & respondit, Quòd si error in assignando numero fuit notabilis, tenetur pœnitens denuò forum repetere, & illa explanare. Ut ex cap. si bis, vel ter mœchatus est, & confessus est se decies mœchatum fuisse, devincitur iterum confiteri. Sic ille.

2. Sed mihi prorsus placet opinio contraria Bonacinæ *de Sacram. disp.5. quæst.5. sect.2. num.3.* nam si bona fide majorem numerum peccatorum mortalium in confessione expressit, non solùm tenetur repetere confessionem, utpote validam, & integram formaliter, verùm neque tenetur errorem majoris numeri confiteri. Ratio est, tum quia peccata sua confessioni semel subjecit, eorumque absolutionem obtinuit à Confessario, judicium ferente circa minorem numerum in majori contento, tum quia secunda confessio esset potius excusatio, quàm accusatio. Nec valet dicere, quòd in tali casu deciperetur Confessarius in materia gravi; nam Respondeo quòd sic pœnitens deciperet Confessarium, non formaliter, sed tantùm materialiter in sui præjudicium, & incommodum; nam ratione majoris numeri expressi, major pœnitentia fuit illi à Confessario injuncta. Hæ sunt rationes Bonacinæ pro sua firmanda opinione, quam etiam ex nostris docuit P. D. Marcellus Megalla *in 1. parte institutionum confessar. lib.5. cap.18. num.10.* ubi postquam dixisset ex communi sententia DD. quòd si quis in confessione manifestando numerum, si error notabilis sit tenetur verum numerum manifestare. At si erravit in excessu, confitendo majorem numerum notabiliter, non putat eum teneri ad verum numerum manifestandum; quia cum bona fide, & absque dolo id fecerit confessio non fuit infidelis, peccaminosa, & verè fuit integra, & quia numero majori minor numerus continetur. Hæc opinio prorsus est sequenda.

RESOL. CLXXXVIII.

An si quis confessus est centies, plus, minusve, *furatum; si postea certò sciat fuisse sentum, teneatur excessum confiteri? Et in textu hujus Resolutionis datur Regula ad cognoscendum, quando obliget postea ad confitendum iterum peccata confessa sub his verbis* plus minusve. Ex part.11. tract.5. & Misc. 6. Res.59. aliàs 57.

Sup. hac in duobus Resol. §.1. NEgativam sententiam ex Vivaldo tanquam probabilem videtur admittere Pater Verticelli *in qq. mor. tract.5. quæst.6. n.23. & tract.1. quæst.8.* per totam, quia quamvis proprietas dictionis *Circiter*, aut plus, minus, vel similis, importet adjectionem parvæ summæ supra expressam, tamen in declaratione numeri peccatorum, præsertim cùm numerus est magnus, & longi temporis, ex communi usu loquendi confitentium, significat longè majorem quantitatem, & sic addit dimidium supra quantitatem expressam, idque propter ingentem difficultatem, ac ferè moralem impossibilitatem, quæ est in expressione certioris numeri, seu in restrictione ad illum propriam, ac legalem significationem dictionis pluris, ut modicam quantitatem exprimat, nempè decem supra centum. Ita ille, qui postea alias adducit rationes, sed prudenter in fine quæstionis apposuit hæc verba. Verùm his non obstantibus puto non esse recedendum ab opinione affirmativa posita in *num.5.* quia est communis inter Doctores, & communiter servatur in praxi.

Quo nunc hovie loquuntur. 2. Itaque Vivaldi opinio omninò est reijcienda, nec benè loquitur, qui contra omnes loquitur, maximè circa ea, quæ pertinent ad praxim Sacramentorum, & à communi usu fidelium. De hac quæstione ego egi *in 3. part. tract.4. resol.94.* & me citato de illa, benè tractat Cardinalis Lugo *de pænitent. disp.16. sect.2 num.96.* & me citato Leander *de Sacrament. tom.1. tract.5. disp.5. quæst.10.* alii notant, aliquos illa verba plus, vel minus extendi non solùm ad duo, vel tria, verùm etiam ad quartam partem summæ cui adjicitur; ut si pœnitens dicat, octies perjuravi plus, minusve, tunc extendantur ad decem, quia duo sunt quarta pars ex toto. Sic aliqui, quos refert *Gloss. in l. Hac adjectio 192. ff. de verb. signif.* Quorum sententiam benè refutat Lugo eo quod nequeat esse universaliter vera. Quia si aliquis mihi promittat centum millia aureorum, parum plus, vel minus, non satisfaciet dando septuaginta quinque millia, quia illud quod deest, licèt sit sola quarta pars, non est tamen parum, sed multum minus, quàm centum millia, quæ promisit, Caspensis *in Cur. Theol. tom.2. tract.24. disp.4. sect.15. n.127.* sic ait: Cùm enim quis confiteiur decies peccavi, plus minusve, duo v. g. ad quæ se extendunt illa verba sunt aliquid parum, & non est notabilis excessus: quando verò qui confitetur, mille peccavi plus, minusve; centum vel ducenta licèt sint aliquid parum respectivè; sunt tamen aliquid magnum absolutè, & notabilis excessus necessariò exprimendus in subsequenti confessione; hoc tamen relinquitur judicio prudentis: quia regula omninò certa assignari non potest.

3. Verùm in his omnibus pro regula generali mihi placet quòd sit admittenda explicatio jurisconsulti Vulpiani *in d. leg. hac adjectio*. Ubi sic ait: Hæc adjectio plurisve non infinitam pecuniam continet, sed modicam dumtaxat. Adjectio hæc solidorum decem, plurisve ad minusculam (vel ut alii legunt, ad minotulam) summam refertur. Quantu autem debeat esse, non potest definiri universali regula, sed arbitrio prudentis relinquitur, ut docet Glossa ibidem, & Vasquez *quæst.91. art.1. dub.6. num.2.* debet autem in eo judicio formando servari hæc regula, ut major est numerus qui nominatur; major etiam numerus possit intelligi verbis illis plus, minusve: non tamen debet hoc accipi proportione Arithmetica, ut dicunt, sed Geometrica: hoc est non debet ita accipi, ut si numero minori addita extendantur ad quintam partem, addita etiam numero majori possint extendi ad quintam ejus partem, v. g. cùm dicis peccavi decies plus, minusve, verificatur si octo, vel si duodecim vicibus peccasti, atque adeò illa verba addant vel demant quintam partem numeri denarii, quæ est duo, & tamen cùm dicis peccavi centies plus minusve, non verificantur verba si octuaginta solis, vel centum viginti vicibus peccasti, quia quinta pars numeri centenarii, quæ est viginti, non est parum, sed multum plus, vel minus.

4. Ratio regulæ hujus quoad utramque partem est, quòd ad verificanda illa verba, parum plus, vel minus semper debet intervenire aliqua parvitas in eo, quod additur, vel aufertur: parvitas autem aliquando est absoluta, quando in se ipso absolutè est parum id, quod additur: aliquando verò est respectiva, quando licèt in se non sit parvum, est tamen parvum respectivè ad aliquid multò majus. Hinc est, quando verba illa plus, minusve addantur numero parvo, verificari, etiamsi id, quod additur, vel aufertur, sit tertia pars: v. g. si dicas peccavi ter plus, minusve, vera sunt, si solùm bis aut quater peccasti, quia licèt unum sit tertia pars numeri ternarii; est tamen in se satis parvum. Si autem dicas peccavi centies, plus, minusve, non erunt vera si centum triginta vicibus peccasti, quia triginta, neque in se, neque respectivè ad centum, sunt aliquid parvum; Et contra verò, si dicas peccavi millies, plus, minusve, verum erit, licèt mille quinquaginta vicibus peccaveris, quia licèt quinquaginta non sint parum in se, sunt tamen nimis parum respectivè ad mille. Hinc ergo oritur ratio, cur verba illa ad lapsus se extendant addita numero majori, sed non cum totali proportione: quia scilicet, quando dicis decies plus, minusve, duo v. g. ad quæ se extendunt illa verba sunt aliquid parvum ex utroque capite, nempè absolutè, & respectivè. Quando verò dicis millies, plus, minusve, ducentum licèt sint aliquid parvum respectivè, sunt tamen aliquid magnum absolutè, quæ magnitudo absoluta debet vinci per majorem multò parvitatem respectivam, ratione cujus possit intelligi illis verbis parum plus, minusve. Quò ergo major est numerus, qui nominatur, eo plus debet distare ab illo pars quæ additur vel aufertur, ut intelligatur verbis illis: quia quò pars illa est major in se, eo minus intelligitur per parvum, nisi adeo crescat parvitas respectiva, ut propter excessum illum possit dici parvum, plus vel minus id quod in se non est parvum, sed magnum. In praxi autem placet id, quod dicebat Menochius verba illa posse verificari de quinque pro quolibet centenario; maximè si addantur numero millesimo, vel ultra millesimum; videtur aliquantulum stricta regula illa: qui enim dicit centies, plus, minusve, verum dicit, licèt centum & decem vicibus peccasset. Hucusque Caspensis, cui assentitur Leandr. *ubi suprà*, unde patet, ut diximus, esse prorsus refellendam opinionem quam ex Vivaldo adducit Versicelli, nemo enim ex Doctoribus ausus est ad illum numerum pertingere; Hinc rectè novissimè noster Pasqualigus *in sua Theologia tom.2. disp.73. sect.2. num.17.* sic ait; Quæres ad quantum se extendat particula plus, aut minus? Respondetur. Extendi tantùm ad id, quod non est excessus notabilis supra numerum explicatum arbitrio prudentis viri juxta qualitatem, & naturam subjectæ materiæ, ut desumitur ex *l. Hac adjectio, ff. de verb. signific.* & notat Glossa ibidem unde aliquando importat aliquid magnum respectivè, licèt in se non sit aliquid magnum, ut duo respectu sex. Aliquando importat aliquid magnum in se, quia est aliquid parum respectivè, ut quinquaginta respectu mille. Ita ille.

5. Et ideò immeritò hic numerus extenderetur ad cen-

centum, ut ponitur in exemplo adducto à Verticelli.

6. Et tandem non deseram hic apponere verba Martini de San Joseph *in mon. Confessor. tom. 1. lib. 1. tract. 8. de pœnit. num. 5.* ubi sic ait: El que no puede ajustar el numero de los pecados, podrà añadir la particula poco mas, ò menos, v. g. confessò uno diez pecados mortales, poco mas, ò menos; despues se à cordò que eran doze, no està obligado a confessar los dos ulivados, porque entraron en la particula poco mas, ò menos. Però si despues hallasse quatro ò cinco pecados mas, tendria ubligacion de confessar el excesso, porque no se entendio de baxo de la dicha particula, sic Authores citati, de los pecados que se confiessa, sera mayor el numero de los que se pueden incluir en la particula, mas, ò menos.

R E S O L. CLXXXIX.

Quomodo intelligenda sunt illa verba plus minusve, *quando pœnitens se accusat de numero peccatorum?* Ex part. 3. tr. 4. Resol. 93. aliàs 94.

Sup. hoc in Ref. præterito, & in Ref. seq.

§. 1. Quando non potest explicari certus numerus peccatorum, solent pœnitentes se accusare hoc modo, v. g. fornicatus sum vigesies, plus, vel minus; quæritur dicta verba ad quem numerum peccatorum extendantur; ita ut postea non teneantur illa confiteri, si commissorum ampliùs aliquot vicibus recordentur? Joannes Sancius *in select. disp. 2. num. 13.* videtur docere ista verba *plus, vel minus*, usque ad duo, vel tria extendi. Et ideò ait Filliucius *tom. 1. tract. 7. cap. 4. num. 82.* si non constat certus numerus peccatorum, dicatur probabilis, dicendo, v. g. decies peccavi plus, vel minus, quòd si postea advertat fuisse 12. non est necesse illa duo ampliùs confiteri, secus si recordetur fuisse 15. vel 20. nam tunc teneretur confiteri illum excessum. Ita etiam docent Reginaldus *tom. 1. lib. 6. cap. 3. num. 206.* Vega *in summa, tom. 1. cap. 63. cas. 22.* Ledesma *in summa, tom. 1. cap. 17. conclus. 7.* Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 4.* Sylvester *ver. Confess. 1. num. 12.* Sà *ver. Confessor, num. 32.* Tolletus *lib. 3. cap. 7. num. 2.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 9. dub. 35. num. 5.* Sylvius *in 3. addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. quæritur 1.* & alii.

2. Sed supradicta opinio esset nimis rigida, & scrupulosa, & ideò non admittenda. Unde mihi placet opinio Fagundez *præc. 2. lib. 3. cap. 5. num. 9.* ubi docet, quòd major, vel minor excessus illorum verborum, *plus, minusve*, sumendus sit per ordinem ad majorem, vel minorem numerum peccatorum, & ideò quando hujusmodi excessus, vel defectus sit nimia magnus, arbitrio prudentis committitur. Quod ultimum etiam docuerat ante Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 91. art. 1. dub. 2. num. 2.* Dicendum est igitur, illa verba *plus, minusve*, esse extendenda ultra binarium, vel ternarium, secundùm majorem, vel minorem numerum peccatorum, de quibus pœnitens se accusavit. Et ideò Navarrus *in cap. consideret, de pœnit. dist. 5. num. 42.* sic asserit. Non oportet confitentem nimium esse obnoxium in exactè confitendo numero, sed sufficit bona fide exprimere certum, puta centum plus minus decem. Ita ille. Neque Doctores *supra* citati faciunt contra me. Nam loquuntur communiter, quando pœnitens se accusat decies plus, minusve peccasse. Nam concedimus posito dicto numero, illa verba non esse extendenda nisi ad duo, vel tria peccata, non autem si pœnitens se accusaret, v. g. centies plus minusve peccasse, quod est valde notandum à Confessariis, & pœnitentibus scrupulosis.

3. Non gravabor tamen hic apponere singularem opinionem Martini Vivaldi *in Candelabro aureo de confess. tit. 7. §. sed dixi, num. 3. fol. mihi* 100. ubi sic ait. Si aliquis recordaretur multorum peccatorum, ut si confessus fuit peccasse decies, & postea recordatur peccasse vigesies, quia error magnus fuit in primo numero, teneatur illa peccata secundùm communem confiteri; sed verè, salva pace, mihi videtur, quòd si quis dixit, Peccavi decies in hoc peccato, & de omnibus aliis, quæ Deus scit me commisisse; in hoc casu, quorum non recordor, dico meam culpam non teneri ampliùs confiteri, si postea aliqua venerint in memoriam; dummodo sufficiens examen, ac debitum priùs fuerit. Ita Vivaldus. Sed an hæc opinio sit probabilis, judicent alii; mihi enim non placet.

R E S O L. CXC.

An quando quis confitetur commisisse erga Deum blasphemias, addendo paulo plus, minusve, *si recordetur se aliis quatuor vicibus blasphemasse, teneatur has quatuor vices denuo confiteri? Et hæc Resolutio est generalis in aliis peccatis?* Ex par. 4. tract. 4. & Misc. Resol. 204.

§. 1. Communiter Doctores: quos vidi, asserunt, illa verba, *plus, vel minus*, extendi tantùm ad duo; sed extendi etiam ad quatuor, docet novissimè Gaspar Hurtado *de Sacram. disp. 9. de pœnit. diffic. 5.* ubi sic ait: Confitetur se fornicatum fuisse decem vicibus paulo plus, minusve, & postea recordatur se aliis tribus, vel quatuor vicibus fornicatum fuisse, non tenetur illa tres, vel quatuor vices de novo confiteri. Ita ille, cum quo videtur consentire Filliucius à me citatus *in 3. part. tract. 4. resol. 94.* quam vide. — Sup. hoc in duabus Ref. præmissis.

2. Non desinam tamen hic adnotare, Hurtado suam sententiam veram existimare, quando etiam postquam talis recordatus est se illis tribus, vel quatuor vicibus amplius fornicatum fuisse, possit rectè ex verè judicare se decem vicibus fornicatum fuisse paulo plus, minusve, non verò quando id non potest sic judicare, & dicere, vel quia post confessionem pœnitenti constante certo, aut determinato numero, nempè se duodecim vicibus determinatè fornicatum fuisse, vel quia post dictam recordationem non posset verè, & rectè judicare, & dicere se fornicatum fuisse decem vicibus paulo plus, minusve, sed duodecim paulo plus, minusve, quia sicut in principio pœnitenti, certò constaret se duodecim vicibus determinatè fornicatum fuisse, aut judicaret, se duodecim paulo plus minusve fornicatum fuisse, teneretur sic confiteri, sic etiam tenetur post confessionem factam. Ita Hurtado.

R E S O L. CXCI.

An qui dixit Confessario se apud eum confessionem generalem facere velle, teneatur postea ei aperire omnia peccata mortalia? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 85. aliàs 86.

§. 1. Affirmativè respondent Victoria *in summ. Sacram. num. 253.* Ledesma *in 2. part. 4. quæst. 8. art. 2. dub. 15.* Ratio est, quia aliter faciendo, decipit Confessarium, qui Christi vicem gerit in re gravi.

2. Sed quia hic casus solet frequenter accidere, ideò negativam sententiam teneo cum Henriquez *lib. 2. cap. 12. n. 2. in glossa litt. D.* & aliis communiter, quia quamvis ita dicendo mentiatur, id parum refert quoad hanc obligationem. Absolutè enim non tenetur in ea confessione omnia dicere, nec dari præceptum potest etiam Papale, justè obligans in hoc casu ad omnia dicenda, nec fallit in re, quæ per se pertineat ad forum hujus judicis, ac proinde falsum est, dicere illum fallere Confessarium in re gravi, pertinente ad suum judicem. Si verò cùm id Confessario dixit, habebat revera intentionem confitendi omnia peccata: hoc non obstante non tenetur omnia dicere, quia potest postea mutare voluntatem suam; unde non sunt audiendi Victoria, & Ledesma *ubi suprà*.

R E S O L. CXCII.

Si quis incidit in peccatum, & non vult Confessario manifestare tunc illud commisisse, sed cum ille facit confessionem generalem, & inter alia peccata prius confessa confitetur etiam illud ultimum peccatum post ultimam confessionem perpetratum, quæritur, an hoc facere possit?

Ex quo deducitur, quod pœnitens non tenetur in confessione dicere se tale peccatum commisisse post ultimam confessionem, nisi ob aliquam circumstantiam mutantem speciem necesse sit hoc explicare. Ex part. 3 tract. 4. Ref. 62.

§. 1. De hoc casu olim interrogatus fui, & magna dissentio inter multos extitit, & negativè respondendum videtur, quia in tali casu notabiliter variatur judicium Confessarii, nam putat illud peccatum jam fuisse olim clavibus subjectum, & absolutum. — Sup. hoc in Ref. seq.

2. Sed affirmativa sententia videtur tenenda ex casu simili, quem docet Bonacina *de Sacram. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. diffic. 4. num. 5.* ubi ex Sanchez, & Coninch probat pœnitentem in confessione non teneri dicere se tale peccatum commisisse post ultimam confessionem, nisi ob aliquam peculiarem circumstantiam mutantem species, necesse sit hoc exprimere. Sicut enim sciens, vel dubitans se tale peccatum confessum fuisse, non tenetur sub mortali dicere se aliàs confessum fuisse, vel dubitare an tale peccatum confessus sit. Ita qui commisit aliquod peccatum, non tenetur dicere, se talem peccatum post ultimam confessionem commisisse, nisi adsit aliqua peculiaris circumstantia. Ita Bonacina; ex quibus affirmativè resolvitur casus propositus. Ad argumentum contrarium respondetur, in tali casu — Sup. hoc in Ref. non. præterita §. 3. ad medium ver. porque noyde & seq. & supra in Reso. 129. ad medium & in Ref. 101. §. ult. ad me.

non

non variari notabiliter, sed parum judicium Confessarii, & pœnitens faciet majorem pœnitentiam, quàm Confessarius imposuit.

RESOL. CXCIII.

An in confessione generali quis debeat explicare, quòd peccata commissa post ultimam confessionem non sunt amplius confessa?

Et obiter notatur ad hoc ut jejunium naturale frangatur in ordine ad sumptionem Eucharistiæ requiri nutritivum esse id, quod editur. Ex part. 11. tract. 6. Ref. 22.

§.1. AFfirmativa sententia deducitur ex his, quæ docet novissimè nominatim contra me Thomas Hurtadus *Var. tom. 2. tract. 7. cap. 5. ref. 9. num. 99* ubi sic asserit: Infertur quartò; Pœnitentem non posse in Sacramento Pœnitentiæ uti æquivocatione, amphibologia, aut vocum restrictione mentali, occultationeve veritatis, est indubitatum apud omnes, cùm enim Tribunal illud purè spirituale & viridicum sit, nihil debet esse in ore, quod non sit in corde, aut in corde quod non sit in ore, Hoc enim est quod desiderabat Regius Propheta in Psalm. 50. Pœnitentiali, dum ea poscebat à Domino dicens: *Cor mundum crea in me Deus, & Spiritum rectum innova in visceribus meis*. Qua autem ratione esse potest mundum cor; & spiritus rectus, dum adest displicitas cordis, & veritatis occultatio, aut vocum mentalis restrictio? Unde omnino falsò dixit Diana *part. 3. tract. 4. de Sacramen. ref. 62.* asserens, quòd si quis incidit in peccatum, & non vult Confessario manifestare tunc illud commisisse, si faciat cum illo confessionem generalem, poterit inter alia peccata prius confessa, etiam illud ultimum peccatum non confessum confiteri, sine eo quod dicat non confessum fuisse. Hoc inquam, ex se patet quàm falsum sit, quia confessio Sacramentalis, ut est de fide, fit per modum judicii, in quo Confessor ut Judex sententiam fert contra pœnitentem, secundùm ea quæ ipse de se ipso, seipsum accusando dicit; atqui adversa omninò est sententia de delicto quod remissum est, & pro illo reus manet obligatus ad pœnam duntaxat temporalem, & pecuniariam, ac est illa quæ fertur de delicto, quod meretur pœnam æternam, & capitalem, quale est peccatum mortale non confessum, & nunquam subjectum clavibus: ergo istud non confessum inter alia confessa ritè confiteri nequit, nisi dicat non esse confessum. Hucusque Hurtadus.

Quæ hic est Resol. antecedens à principio.

2. Sed licèt hic Auctor sit vir quidem doctissimus, & cui multum debent Professores Theologiæ moralis, tamen aliquando poterat magis modestè se habere in censurandis, & refellendis aliorum Doctorum opinionibus; ut patet legentibus ejus opera; ideò non obstantibus ea, quæ superius ipse dicit, non recedo ab opinione, quam probabiliter docui, & quam me citato docet, & multis argumentis tuetur Eminentissimus Cardinalis Lugo *de Sacram. Panit. disp. 16. sect. 2. §. 1. à n. 46. usque ad n. 56.* & me citato Hermanus Busembaum *in Medulla Theolog. mor. lib. 6. tract. 4. cap. 1. dub. 1. n. 2.* & me citato Leander *de Sacrament. tom. 2. tr. 5. disp. 5. quæst. 23.* & me citato Longhus *in tabulis Sacramentorum, tab. 2. cap. 12. n. 45.* quibus etiam adde novissimè Pasqualigum *in Theol. Sacram. tom. 2. disp. 83. sect. 6. n. 40.* & me citato Martinum de San Ioseph *in mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 8. de Panit. a. 13.* ubi sic ait: Uno cometio un pecado grave, para ocultar al Confessor, que era de la confession presente, confesso se generalmente, y entra los pecados de la vida passada, confessò el ultimo: es muy probable, que pudo hazerlo assi, porque no diè està obligado à dezir, que los pecados que confiessa, son cometidos despues de la ultima confession, sino es que intervenga alguna particular circunstantia, que no se dè à entender, sino es diziendo, que el pecado es reciente. Sic Bonacina *de Sacrament. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. diff. 4. n. 5.* que cita à Sanchez, y à Coninch, y los cita, y sigue Diana 3. *part. tract. 4. ref. 62.* y lo mismo me parece, aunque los pecados, que parece se encubren, se confiessen en otra qualquiera confession particular, como se digan con todas sus circunstantia, porque milita la misma razon, & de similibus simile est judicium, *leg. Gallus, §. & quid si tantùm, ff. de lib. & posthum. leg. mulier. in principio, ff. ad Trebell. leg. non possunt, & leg. sequenti, ff. de legibus, §. rectè instit. mandati*. Ita ille.

Sup. hoc in Resol. not. preterito, §. 1. à lin. 4. & in alia ejus annot.

Quæ hic est Resol. antecedens.

3. Et ratio nostræ sententiæ est, quia in confessione non est opus explicare quòd peccata sint vel non sint aliàs confessa, dummodò ex hoc non sequatur variatio speciei. Probatur: Peccatum est idem sive sit, sive non sit aliàs confessum. Ergo quod sit, vel non sit alias confessum, non est materia necessariò explicanda. Confirmatur: si ante confessionem præcedat contritio, non est explicandum, quòd peccata sint remissa per contritionem, & si non præcedat, quòd non sint remissa: Ergo. Objicitur: Posset Confessarius intelligere quòd peccata nova sint aliàs confessa, & imponere minorem pœnitentiam: Ergo debent explicari. Respondetur negando consequentiam, quia in confessione non sunt omnia explicanda quæ conferunt ad augendam, vel minuendam pœnitentiam. Objicitur secundò: Plus distat peccatum non remissum à remisso; quàm veniale à mortali. Ergo cùm pœnitens debeat explicare circunstantiam, quæ mutat de mortali in veniale, aut è contra, debet etiam explicare, quòd non sit remissum. Respondetur: Plus distare distantia extrinseca, non autem intrinseca in ratione peccati; debet autem explicari peccatum in ratione peccati secundum statum quem habet, dum fuit commissum, quia explicatur ut capax absolutionis, atque adeò secundùm esse intrinsecum. Itaque dicendum est in casu nostro, pœnitentem, licet non omninò explicet distinctè suum peccatum, imò vellet quòd Confessarius intelligat de alio; verè tamen habere intentionem illud confitendi, atque ideò de illo loqui, nec aliquid contrarium dicere. Nec obstat, quòd dicat se velle confessionem generalem facere; per hoc enim non dicit se velle confiteri sola peccata antiqua, sed velle se etiam illa comprehendere; nam confessio generalis omnia peccata complectitur usque ad hanc horam. Nec etiam refert, quòd Confessarius intelligat illud esse peccatum antiquum; pœnitens enim id non dixit; atque ideò intentio absolvendi non regulatur ab existimatione privata Confessarii, sed intendit absolvere à peccatis, quæ pœnitens detulit ad judicium, quæcumque illa sint. Sicut, si quis affert baptizandum Infantem, & dicit esse filium suum, cùm non sit, sed supponit unum pro alio; adhuc infans est baptizatus, quia minister intendit baptizare non eum, quem putat esse, sed eum quem præsentem habet, quicumque ille sit. Denique non refert quòd pœnitens videatur implicitè judicare quòd sint peccata antiqua: nam ipse verè habet animum loquendi de peccatis novis, & de illis vult loqui, licèt desideret non intelligi quoad hoc à Confessario: non est ergo idem, loqui obscurè ne intelligatur de illo, de quo loquitur, ac expressè negare; quia in primo casu verba verè significant id quod vult confiteri, atque ideò defert peccatum verum; in secundo autem casu verba non possent significare verum peccatum, sed falsum. Ex quibus patet responsio ad ea, quæ in contrarium adducta sunt à Patre Hurtado. Cæteras rationes pro nostra firmanda sententia, videbis apud Cardinalem Lugo *ubi suprà*, qui, ut semper solet, latè, & solidè illam tuetur, & firmat. Et licèt Hurtadi sententiam teneat doctissimus Pater Martinon *de Sacram. tom. 3. disp. 50. sect. 1. num. 17.* tamen postea sic asserit: Fateor tamen contrarium non esse improbabile, & in praxi satis tutum esse; quòd quidem immeritò Hurtadus negavit. Qui etiam sciat nostram sententiam præter Doctores adductos, docere me citato Sapientissimum Patrem Amicum *in Curs. Theolog. tom. 8. disp. 13. sect. 6. num. 125.* ubi sic ait: Dubitatur an si quis in confessione generali cum peccatis aliàs confessis confiteretur unum peccatum post ultimam confessionem commissum, teneretur hanc circunstantiam explicare. Negat Diana *tract. 4. de Sacrament. Resol. 62.* Quia nemo tenetur dum peccatum confitetur, dicere se illud commisisse post ultimam confessionem, nisi ob peculiarem circunstantiam peccati speciem variantem. Ita Amicus, & iterum ego.

Quæ hic est Resol. antecedens.

4. Nota hic obiter primò, me olim docuisse tanquam probabile, ad hoc ut jejunium naturale frangatur in ordine ad sumptionem Eucharistiæ requiri nutritivum esse id quod comeditur. Sed Pater Hurtadus *ubi suprà, tr. 11. cap. 8. & cap. 5. ref. 2. num. 197.* vocat nostram sententiam perniciosam, & nimis laxam. Mira res, quòd opinio, quæ à viris doctis, & piis quotidie practicatur, & quam tot Auctores sapientissimi etiam ex Thomistis tuentur & docent, mira res inquam, quod è Patre Hurtado tam indigna nota inuratur: Sed ego ab illa non recedo, & illam me citato tenet novissimè Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 5. quæst. 13. & 14.* & me citato Cardinalis Lugo *de Sacrament. Euchar. disp. 15. sect. 2. n. 29. cum seqq.* & me citato Franciscus Lugo *de Sacram. tom. 1. lib. 4. cap. 7. quæst. 6. num. 24.* & me citato Martinus de San Joseph *in Mon. confess. tom. 1. lib. 1. tr. 8. de Euchar. n. 7.* & me citato Garzias *in Summa tract. 3. diffic. 5. punct. 3. num. 31.* & me citato Pasqualigus *decis. 312. a. 3.* & me citato Hermannus Busembaum *in Medulla Theologia moralis, lib. 6. tract. 3. cap. 2. dub. 2.* & me citato Aversa *de Sacram. Eucharist. quæst. 8. sect. 8.* qui inclytæ Religionis Patris Hurtadi bis Generalis dignissimus fuit. Videant modò viri docti, si Pater Hurtadus tam acriter nostram

Sup. hoc in tom. 1. tr. 4. Resol. 18. 19. & in Resol. 19. §. Verum, ad medium, à vers. Et licèt.

stram

ſtram ſententiam debebat impugnare, & illam tanquam perniciosam, & nimis laxam damnare. Unde ea his refellendus etiam venit Baſſæus *verb. Communionis Sacram. n. 42.* & penes eum Henriquez. Non nego tamen ſententiam Hurtadi eſſe ſatis probabilem, & illam, præter Doctores, quos ipſe citat, tenet Caſtrus Palaus *tom. 4. tract. 21. punct. 23. n. 3.* & Præpoſitus *in 3. part. quæſt. 80. art. 8. dub. 1. n. 20. & 40.* Id quod conſtanter aſſero, eſt, noſtram opinionem utiam ſuam habere probabilitatem: unde præter DD. adductos, tenet me etiam citatu Trullench *de Sacram. lib 3. cap. 6. dub. 1. n. 15.* ubi ſic ait: Ad rationes primæ ſententiæ reſponderi poteſt dicendo, res non comeſtibiles non frangere jejunium, etiamſi in ſtomachum trajiciantur; quia revera non ſunt cibus, nec potus, ut ſupponitur, & Concilia, ac Canones ſolos cibos prohibent: ergo de illis cibis loquuntur, qui in ſtomacho alterari, & concoqui poſſunt. Unde colligit Diana, non frangere jejunium naturaleum, qui plurea nummos aureos deglutiret, aut ſint fructuum officuli, fragmentum metalli, vitri, aut capillus, aut lignum, aut quid ſimile; quæ omnia admodum probabiliter ſuſtineri poſſunt propter rationes dictas. Ita ille; cui etiam adde Patrem Tamburinum, *Opuſc. 2. de Communione, cap. 2. §. 6. n. 18.* & Patrem Amicum *in Curſ. Theol. tom. 7. diſp. 27. sect. 2. num 4.* qui docet papyrum, vel lapillum in ſtomachum trajectum non impedire Euchariſtiæ ſumptionem, quia non trajiciuntur per modum cibi.

R E S O L. CXCIV.

An quis peccet, qui duos Confeſſarios habens, eorum uni prius confitetur mortalia, alteri poſtea ſolùm venialia?

Et an hoc ſit peccatum per accidens, v. g. ſi ob hanc cauſam pœnitens maneat in aliqua occaſione peccati mortalis? Ex part. 3. tract. 4. Reſ. 131. aliàs 132.

§. 1. AFfirmativè reſpondent Sylveſter, *verb. Confeſſio 1. quæſt. 6.* & Victoria *in ſumm. Sacram. n. 196.* quia etſi hoc non ſit contra integritatem Sacramenti, eſt tamen quædam hypocriſis, & virtuale mendacium.

2. Sed contraria opinio eſt tenenda, quam tenet Fagundez *pr. 2. lib. 2. cap. 2. num. 14.* Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. cap. 8. num. 14.* Coninch *de Sacram. diſp. 6. dub. 4. num 13.* Suarez *in 3. part. tom. 4. diſp 22. sect. 1. n. 22.* Henriquez *lib. 5. cap. 16. num. 6.* & Villalob. *in ſumma, tom. 1. tract. 9. diffic. 35. num. 1.* Et ratio eſt, quia hoc non eſt contra integritatem Sacramenti, nam utraque confeſſio eſt integra, neque uſt vera hypocriſis. Nam velle conſervare bonam famam apud Confeſſarium ordinarium, aut nullam, aut non gravem inordinationem continet. Non eſſe ſpeciem mendacii, patet, quia talis nihil falſum confitetur, & licèt facto ipſo permittat alium decipi, id non eſt per ſe peccatum mortale.

3. Notandum eſt tamen per accidens, hoc uſſe aliquando peccatum mortale, ut ſi ob hanc cauſam pœnitens maneret in aliqua occaſione peccati mortalis. Sed pro coronide hujus reſ. ponam hic verba Villalob. *ubi ſuprà, n. 2.* [Se ha de advertir, que muchas vez ea conviene mudar Confeſſor por muchas cauſas, que los Confeſſores cada dia experimentan, las quales aun algunas vezes las ay entre Religioſas, y harian muy bien los que confieſſan algunas veze a perſonas de ordinario, un advertir les que ſi alguna vez quieſſen, ſe confeſſaſſen con quien les pareciesse.] Unde ait Layman *loc. cit.* quòd imprudenter agunt Confeſſarii, ſi reprehendant pœnitentes ſuos, qui aliquando confeſſionale eorum declinant, cùm potiùs id diſſimulare deberent.

R E S O L. CXCV.

Quàm parcè, & cautè ſe gerere debeant Confeſſarii in interrogationibus aliquorum peccatorum cum mulieribus. Ex part. 3. tract. 4. Reſ. 98. aliàs 99.

§. 1. POnam hic pulchra verba Angeli *verb. interrogationes, n. 1.* ſic aſſerentis: Confitetur mulier, quòd fuit cognita extra vas debitum, non quærat poſtea Confeſſarius in quo loco, vel quomodo, & hujuſmodi, ſicut faciunt quidam, qui potius ſunt contaminatores, quàm Confeſſores. Ita ille, quem poſtea ſequutus eſt Fagundez *part. 2. lib. 4. cap. 2. num. 8.* ubi ſic aſſerit. Si mulier, aut vir confitetur habuiſſe copulam extra vas naturale, non eſt inquirendum in qua parte corporis, quia ſufficit habere cognitionem hujus peccati contra naturam, & non oportet ſcire illas circumſtantias, quia major cognitio poteſt afferre nocumentum magnum Confeſſori. Hine Homobonus *in exam. Eccleſ. part. 1, tract. 4. cap. 12. quæſt. 11.* dixit, præſtare aliquando Sacerdotem minus perfectè peccatum pœnitentis intelligere, quàm vel illi, vel ſibi aliquod ſcandalum creare, quæ verba ille deſumpſit ab Ægidio Coninch *de Sacram. diſp. 7. dub. 7. num. 56.*

R E S O L. CXCVI.

An inſpirationibus divinis non correſpondere ſit peccatum, & benè faciunt, qui de hoc ſe accuſant in confeſſione?

Et notatur, quòd tranſgreſſio inſpirationis oblatæ, quando offertur occaſio frangendi præceptum, non eſt diſtinctum peccatum à crimine tranſgreſſi præcepti.

Et an ut ſolent facere communiter pœnitentes, ſit conſultum manifeſtare Confeſſario in actu ſacramentalis confeſſionis ſupradictas reſiſtentias circa divinas inſpirationes?

Et in textu hujus Reſolutionis multa docentur, de quibus pœnitentes communiter ſe accuſant, quæ peccata non ſunt, de quibus erroribus æquum eſt Confeſſariis pœnitentes monere, & ſignanter in §. penultimo, & ultimo hujus Reſolutionis advertitur, quòd plures pœnitentes uxorati ſe accuſant, quòd tempore habitæ copulæ, vel extra verba amatoria, & impudica cum uxoribus ſunt collocuti, & quòd in actu conjugii nimiam carnis delectationem ſunt experti, quæ ex ſententia Sancii nequaquam peccata ſunt, de quibus Confeſſarii debent illos advertere. Ex part. 3. tract. 4. Reſ. 52.

§. 1. HÆc reſolutio ſedabit multos ſcrupulos, præſertim perſonis ſpiritualibus. Toletus *lib. 3. cap. 2. num. 6.* aſſerit eſſe peccatum veniale non reſpondere divinis inſpirationibus, nec operari aliquod bonum, cùm poſſit quis operari, licèt non obligetur ex præcepto. Sop. hoc lo adal. ſeq.

2. Sed Sancius *in ſelectis diſp. 7. num. 4.* inquirit ab iſto Doctore, ſi ex præcepto non obligatur ad operandum, quare omittendo operationem peccabit venialiter, tùm etiam peccatum veniale contra præceptum ſit, & non præter præceptum, ut ipſemet Toletus teſtatur.

3. Ideò tanquam certum tenendum eſt, ait idem Sancius nullum eſſe peccatum vocationibus divinis ad conſilia exhortantibus non reſpondere. Cùm enim conſilia ſequi non ſit ſub præcepto, ſed ſub conſilio, & non operari juxta conſilium, nullum peccatum ſit, ut admittunt omnes, nec etiam non reſpondere vocationi ducenti ad conſilium, peccatum veniale erit. Et hanc ſententiam docet etiam Tannerus *in part. 2. diſp. 4. quæſt. 10. dub. 4. n. 70.* ubi in repugnantia divinis inſpirationibus nullam culpam invenit.

4. Hinc colligitur quòd quoties obſiſtitur ab hominibus inſpirationibus ad ſequendum conſilia, ut quòd efficiantur Religioſi, quòd abſtineant à curis ſæcularibus, quòd ſint contenti quibus tegantur, ne ſedulò quærant alimenta ſuperflua, ne nimium ſolliciti ſint de ſalute corporis, ut orent mentaliter, quòd dignitates non appetant, &c. colligitur (inquam) non eſſe neceſſarium hujuſmodi defectus non reſponſionis confiteri, cùm peccatum minimè ſit deſerere conſilia Evangelii. Advertantque Confeſſarii fideles monere nullum intervenire peccatum in hujuſmodi non reſponſionibus circa inſpirationes divinas, ne ex conſcientia erronea peccent. Et hæc omnia Sancius *ubi ſuprà*, quod etiam procedere in Religioſis obſervat.

5. Notandum eſt etiam hic obiter cum eodem Sancio *num. 12.* quòd tranſgreſſio inſpirationis oblatæ, quando offertur occaſio frangendi præceptum, non eſt diſtinctum peccatum à crimine tranſgreſſi præcepti. Sed an, ut ſolent facere communiter pœnitentes, ſit conſultum manifeſtare Confeſſario in actu ſacramentalis confeſſionis ſupradictas reſiſtentias circa divinas inſpirationes; negativè reſpondet *loco citato* Sancius & *diſp 1. n 4. & ſeq.* Nam licèt ſecundùm ſe narrare aliquas imperfectiones cauſa humilitatis, & capiendi conſilii ſit utilius, quàm ab illarum relatione abſtinere; illas tamen ſacramentaliter confiteri, & animo quo communiter à fidelibus in confeſſione recenſentur, minus utile eſt, quia ſacramentalis confeſſionis juriſdictio ad ſola peccata ſe extendit. Narrare igitur ut abſolvantur, quæ peccata non ſunt, minus utile eſt; fideles enim illiterati eo animo recenſere decreverunt, ut ab eis abſolutione liberentur. Cùm verò error hic ſit, æquum erit Confeſſariis pœnitentes monere, ne ſacramentaliter, vel ut abſolvantur, ea quæ peccata non ſunt, narrent. Hic idem Sancius tenet, quòd pœnitentes de multis rebus ſe accuſare ſolent, ut abſolvantur, quæ peccata non ſunt. Et ideò,

6. Primò, pœnitens ſi examinationem ſufficientem egiſſe bona fide arbitratur, & dolorem adducere (quamvis non egerit maxima examinatione,) quàm poſſit, aut non adducat magis intenſum dolorem, non opus eſt hujus defectus ſe accuſare, quia ad moralem diligentiam ſolùm obligatur.

7. Secundò, pœnitentibus opus non eſt in ſuo Confeſ-

ſionis

sionis dicere; Me accuso & de omnibus commissionibus, opere, verbo, & cogitatione, quia hujusmodi generalis accusatio imbibita est io specialium confessione.

8. Tertiò, pœoitentibus opus noo est in fioe confessionis dicere; Me accuso de omnibus, quorum obliviscor, quæ si in memoriam revocarentur propalarem, quia hujusmodi propositum inclusum est io peccatorum accusatione.

9. Quartò, pœoitentibus opus non est se accusare non amasse Deum tota intentione actus, qua possent; quia in minima intentione impletur præceptum.

10. Quintò, pœnitentibus opus noo est dicere; Me accuso eo modo, quo scit Deus me deliquisse, quia confessio facienda est juxta conscientiam pœnitentis. Et hæc omnia Sancius *in selectis*, *disp.1. n.8. 17. 19.21. & 25.*

11. Sextò, plures pœnitentes uxorati se accusant, quòd tempore habitæ copulæ, vel extra verba amatoria, & impudica cum uxoribus propriis fuerint colloquuti; quod tamen peccatum non est, quia illa honestantur matrimonio, sicut honestatur copula; idem Sancius *disp.6. n.4.*

12. Septimò, plures uxorati se accusant, quòd io actu coojugii nimiam carnis delectationem fueriot experti, nequaquam peccatum est, quia id est oaturale copulæ carnali. Idem *ibid. n.5.* Sed hoc oltimum aliquibus displicet, sicut etiam, & multa alia ex supradictis, quia verò amicissimus vir illa constanter affirmat, ideò de illis aliis judicent.

R E S O L. CXCVII.

Solens in confessione viri timorati se accusare de ordinariis imperfectionibus, v.g. non consensisse divinis inspirationibus; quæritur, an hoc ab ipsis laudabiliter efficiatur? Ex part.9. tract.9. & Misc.4. Res.19.

Sup. hoc in Xil. gratuu...

§.1. NEgativè respondet Joannes Sancius *in Selectis*, *disp.1. num.4.* ubi ait. Quod, licet secuodùm se narrare aliquem suas imperfectiones, causa humilitatis, capiendi consilii, mortificationisve, sicut illius, quàm ab illarum relatione abstinere; illas tamen sacramentaliter confiteri more, & animo, quo communiter à fidelibus in confessione recenseatur, minus utile est. Nam sacramentalis confessionis jurisdictio ad sola peccata se extendit, ut constat ex iostitutione ipsius, illis Christi verbis Joan. cap.20. *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Et constat ex Tridentino, *sess.14. can.3.* de quo Soto *in dist. 18. quæst 2. art.1. col.2.* Ægidius *de Sacrament. tom.2. disp.4. dub.2. num.16.* Vasquez *tom.3. in 3. part. disp.135. num.29. & tom. de pænit. quæst.90. art.6. dub.1.* Suarez *tom.1. de pænit. disp.35. sect.1. num.4.* Henriquez *lib.4. cap.2. num.1.* Sylvester *verb. Sacrament.1. quæst.13.* Narrare igitur, ut absolvantur quæ peccata non sunt, minus utile est. Fideles tamen illiterati eo animo recensere decreverunt, ut ab eis absolutione liberentur; cùm verò error hic sit, æquum erit Confessariis pœnitentes monere, ne sacramentaliter velut absolvendas imperfectiones, quæ peccata non sunt, narrent. Quòd si pœnitentes illas peccata esse putent, à Confessario doceantur scelera non esse, nec deinceps indigere eas amplius confessioni subjicere, ut absolvendas; & ne imposterum ex conscientia erronea peccent, id agentes, quòd neutiquam facinus est. Ita ille.

2. Sed novissimè contrarium docet Pater Pellizzarius *in Man. Regul. tom.1. tract.5. cap.3. sect.1. num.42.* ubi ita asserit: Quæres an Regulares laudabiliter possint io confessionibus se accusare de ordinariis imperfectionibus, v.g. quòd non responderint divinis inspirationibus? Respondetur posse, & probatur, tum quia non est necesse, quòd omnia, quæ pœoitens confitetur, absolutè, ac determinatè sint materia absolutionis; cùm aliqua dicantur io confessione ad majorem abundantiam ad plenius aperiendum statum pœnitentis, velut per absolutionem deleatur, si quid in iis peccatum fuit; tum quia plura ex iis, quæ videntur meræ imperfectiones, non fiunt sine aliqua culpa veniali; præsertim attenta communi Thomistarum sententia, quòd non datur actus moralis indifferens io individuo. Ita ille, & ante illum Eminentissimus Lugo *de Pænitentia, disp.16. num.603.*

R E S O L. CXCVIII.

An Medicus teneatur relinquere infirmum nolentem confiteri? Ex part.3. tract.4. Res.92. aliàs 93.

Sup. hoc in Res. seq.

§.1. PIus V. anno Domini 1566. in quadam Bulla incipiente, *Super gregem*, &c. præcipit, ne Medici ultra tertium diem visiteot ægrotum, nisi de illius confessione sibi constet per fidem Confessoris in scriptis datam, & addit, ut ante gradum Doctoratus petatur ab illis juramentum servandi istam constitutionem. Quæ quidem constitutio renovatur *cap. cùm infirmitas, de pænit. & remiss.* ubi præcipitur Medicis, ut quando vocantur ad curandos ægrotos, priusquam curationem corporis incipiant, eos moneant ad confessionem faciendam, quæ omnia essent valdè Medicis onerosa, si benignè viri docti illa non explicarent.

2. Dico igitur primò contra Cherubinum *in compendio Bullarum, tom.2. const.3. Pii V. schol.2.* Rodriquez *in qq. Regul. tom.1. quæst.47. art.3.* D. Antoninum *3. part. tit.7. c.2. §.4.* Sylvestrum *ver. Medicus, quæst.3. dist.3.* & alios, dictas constitutiones Pontificias non obligare in quibuscumque morbis, sed io morbo gravi, vel qui io principio prudenter judicatur à Medico periculosus, ut gravis efficiatur. Ita Nugnos *in addit. ad 3 part. tom.2. quæst.6. art.5. diffic.2.* Scortia *in Bull. Pontific. epitom 89. theorem.215.* Suarez *to.4. disp.35. sect.3. n.4.* Tabiena *ver. Medicina, quæst.12. nu.13.* Rosells *ver. Medicus, n.3.* Angelus *ead. verb. n.9.* Armilla *n.1.* Graffius *part.1. decis. lib.3. cap.14. n.7.* Vega *in summ. tom.2. cap.35. cas.3.* Homobonus *ubi infrà*, & alii.

3. Dico secundò supradictam monitionem satis esse, ut Medicus faciat per alios, nam sic constitutiones illas interpretata est consuetudo. Ita Vega, Graffius, Suarez *locis cit.* & Homobonus *de statibus, part.2. cap.5.* & alii penes ipsum.

4. Dico tertiò, quòd si æger io probabili mortis periculo constituatur, non est deserendus à Medico, etiamsi pertinax sit io renuenda confessione. Imò idem dicendum est, quoties Medici absentia esset graviter ægroto nocitura. Plus etiam addo, quòd quando creditur certò monitionem nihil profuturam ob ægri obstinationem, nec Medicus tenetur eum admonere, nec eum deserere; nam Pontificis mens fuit spirituali ægri saluti consulere, & nihil frustraneum præcipit. Sed in hoc casu frustranea esset admonitio, nec ad eum finem conducens. Ergo, &c. Et ita docent Sanch. *in sum. tom.1. lib.3. cap.16. num.10.11. & 16.* Villalob. *in summ. tom.1. tract.9. diffic.27. num.5.* Barbosa *in collect. tom.2. lib.5. tit.38. cap.13. n.4.* & Sylvius *in addit. ad 3. p. D. Tho. quæst.6. art.5. quæritur 1. conclus.1.*

5. Dico quartò, non esse necessarium, quòd Medicus exigat fidem Sacerdotis io scriptis, sed sufficit testimonium illorum, qui ejus curam gerunt, si sint fide digni. Imò talis potest esse infirmus, ut ejus testimonium sufficiat; nam ita constitutionem Pii V. usu receptam fuisse, testantur Didacus Nugnus *in 3. part. tom.2. quæst.6. art.5. diffic.2.* Filliuc. *tom.1. tract.7. cap.3. n.33.* Scortia, Barbosa, & alii, *ubi suprà.*

6. Dico quintò, cum supradictis DD. juramentum à Medicis præstitum exequendi decreti, solùm intelligi in quantum præsens constitutio Pii V. usu recepta est: ita Scortia, Sanchez, & alii *locis citatis*. Imò Villalob. *in summa, to.1. tract.9. diffic.27. n.5. in fine*, sic ait: (En esta Universidad de Salamanc no esta en uso, que ni toman juramento à los Doctores, ni ellos lo guardan, sino que mandan confesar al enfermo, quando esta en peligro, y creo deve serlo mismo en otras partes.) Sed an ita sit, nescio, in nostra tamen Synodo Panormitana *part.2. num.11.* sic habetur. Quòd Summus Pontifex Pius V. propositis pœnis jussit, ne Medici post triduum ægrotos invisant, nisi peccata confessi sint: curent Parochi ut executioni debitæ mandetur, quæ verba intelligenda sunt juxta limitationes, & interpretationes Doctorum, de quibus *suprà* dictum est.

R E S O L. CXCIX.

An nolentes confiteri possint à Medico curari?

Et docetur Medicum teneri per se, vel per alios nuntiare mortem infirmo, quam præcognovit citò, & certò venturam, quando pronuntiatio proderit valdè animæ infirmi. Ex part.11. tract.5. & Misc.1. Res.22.

§.1. NEgativè respondet nominatim contra me Caramuel *in Theologia fundamentali fundam.55. §.2. num.1139.* ubi sic ait: Pius V. anno Domini 1566. evulgavit Bullam, quæ incipit *Super gregem*, &c. Et in illa præcepit ne Medici ultra tertium diem visitent ægrum, nisi de illius confessione sibi constet per fidem Confessarii in scriptis exhibitam, &c. Quo illa modo obligat? Diana *part.3. tract.4. res.93.* perdoctè expendit, sed quia supposita obligatione adhuc laxè pronunciat, non erit animus examinare an obliget? Ubi, & quando? Sed quid facere possit Medicus ea suppositione quòd obliget; Dianam audiamus; Dicit quòd si æger in probabili mortis periculo constituatur nō est deserendus à Medico, etiamsi pertinax sit in renuenda Quo hic est ...

da

de confessione. Imò addit, idem dicendum fore, quoties Medici absentia esset graviter ægroto nocitura. Subjungit, quòd quando creditur certò, monitionem nihil profuturam ob ægri obstinationem, nec teneri Medicum deserere, nec admonere, & allegat pro se Sanchez, Villalobos, Barbosam, Sylviumque.

2. At ego rationem asserendi hæc non video, imò puto hæc omnia satis clarè insinuare, hanc opinionē Dianæ Bullam, etiam ubi accepta est, Medicos non posse obligare in conscientia, quod ipsum falsissimum est, datur enim in Republica, qua Ecclesiastica, & qua sæculari, authoritas præcipiendi aliqua sub pœna capitis, & ultima condemnantur sententia, Hæretici ab Inquisitoribus, & à Principibus alii scelerati; Cur igitur non poterit præcipi confessio ultima sub pœna capitis? & si poterit cur non etiam sub pœna carendi Medicis, & Medicinis: non solùm in eo casu, quo illi, & istæ requirantur ad melius, sed in casu etiam (possibili, aut impossibili) quo præsciretur certò ægrum sine Medico moriturum? Ergo in tali casu Medicus non teneretur juvare ægrum qua proximus ex charitate, non qua Medicus ex officio, qui enim à Principe ultima condemnatur sententia, non debet privata pietate juvari. Ita Caramuel.

3. Sed ego non recedo à sententia quam docui, nec urgent ea, quæ contra me asserit Caramuel; quia ego non adhæsi opinioni affirmativæ, quatenus Respublica Ecclesiastica non possit præcipere confessionem ultimam sub pœna capitis, & sub pœna carendi Medicis, & Medicinis; sed dictam sententiam tenui, quia putavi non fuisse latum præceptum in casu, quo æger ex desertione Medici poneretur in probabili periculo mortis, & sic intelligendam esse Bullam Pii V. ex praxi, & observantia subsequenti, & ex Doctorum opinione existimo.

4. Nam Summus Pontifex in tali casu aliquid noluit intendere, aut præcipere; Unde præter Doctores à me citatos, nostram sententiam docet Castrus Palaus *tom. 3. tr. 14. disp. 2. punct. 7. §. 4. nu. 5.* & Fagundez *in Decal. tom. 1. lib. 3. cap. 25. n. 14.* ubi sic ait: Si autem admonitus æger confiteri nolit, jubet expressè Pius V. in suo motu proprio edito anno 1566. incipit (ut jam diximus) *super gregem Dominicum*, ut Medicus infirmum deserat, qui post tertium diem à monito transactum fidem non fecerit suæ confessionis per schedulam Confessarii, quasi eam pœnam justissimè imponat ægro nolenti sua peccata sacra confessione expiare, ut doctè ait Suarez *d. tom. 4. in 3. part. disp. 35. sect. 3. n. 5.* nisi ex desertione Medici constituatur æger in probabili mortis periculo, tunc enim, etsi pertinax sit in recusanda confessione, deserendus non est, quia contra charitatis ordinem videtur non opem ferre ægro in ea necessitate posito corporis & animæ, quia fortè desperans obibit, & fortassè Medico non deserente sanitatem comparabit, aut morbo ingravescente, confessionem suscipiet. Ita docet Sanchez post motum Pii V. & ante illos, & prædictum motum Pii V. id jam docuerunt D. Anton. *3. part. tit. 7. cap. 2. §. 4.* Angelus *verb. Medicus n. 8.* & ibi Sylvest. *quæst. 8. dicto 2.* Armill. *n. 1.* Tabiena *verb. Medicina quæst. 11. n. 12.* & quamvis ante motum proprium Pii V. id docuerint, attento solo decreto capitis: *Cùm infirmitas, de pænit. & remiss.* illorum tamen ratio locum etiam habet post motum proprium Pii V. nam si ea desertio est contra charitatem, nihil contra charitatem intendere debuit Pius V. in suo motu proprio. Ita Fagund. cui adde Fragosum *de Republica tom. 2. l. 5. disp. 13. §. 9. n. 222.* Escobar de Mendoza *in Theol. mor. tract. 1. exam. 7. cap. 3. n. 68. in fine*.

5. Non deseram hic obiter adnotare, aliquos docere teneri Medicum per se, vel per alium nunciare mortem infirmo, quam præcognovit citò, & certò venturam, quando talis prænunciatio proderit valde animæ infirmi, nec adhuc disposuit de bonis suis, & confitebitur si fortè habuerit conscientiam de mortali, in quo eventu tenetur; secus si probabiliter credit, quòd prænunciatio mortis parum, aut nihil profutura sit infirmo; eo quod de bonis animæ, ac fortunæ jam disposuerit; tunc enim damnosa erit corpori, semper tamen bono corporis, bona animæ sunt præferenda. Ita Joan. de Neap. *quodl. 31.* quem sequitur Tabien. *verb. Medicus num. 15.* & Sylvest. *eod. verb. n. 4. vers. quartum*, ubi addit ad id teneri Medicum, etiam quando dubitat an hæc prænunciatio profutura sit, necne, quia in dubio debet, si potest commodè homo avertere à proximo suo damnum notabile. Quare non est standum dicto Galeni, dicentis Medicos erga infirmos deploratos debere semper sanitatem spondere, quia hoc non procedit, nisi quando nunciatio esset valdè nociva: vel potiùs dicendum est Galenum fuisse loquutum tanquam conscium vitæ temporalis, & omninò vitæ spiritualis ignorantem. Sic Sylvest. *suprà*. Vide Fragos. *ubi suprà, n. 224.*

In indice primo hujus Tom I. lege Appendicem ad hunc Tract. III. Ubi invenies alias plures Difficultates mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Resol. quæ simul pertinent ad hunc Tract. III. de Sacramento Pænitentiæ.

TRACTATUS QUARTUS

De Absolutione Sacramentali.

Et etiam moribundis sensibus destitutis largienda.

RESOLUTIO PRIMA.

An Confessarius absolvens aliquem, sine jurisdictione, teneatur monere pænitentem de defectu?
Idem est, si sine sufficienti dispositione pænitentis eum absolvit, aut non obligavit ad restitutionem faciendam ad quam debebat illum obligare. Ex part. 11. tract. 4. & Misc. 4. Resol. 9.

Sup. hoc primo casu ut in annotatione posita infra in § Sed hunc, & signanter in § Hoc omnis hujus Resol. Pro secundo casu in § Sed hujus Ref. ad lin 11. & § ult. Pro tertio casu infra propè finem § Sed hunc, hujus Ref. & magis latè infra in tr. 6 Ref. 9 & in alio vers. ejus not.

§. 1. Casus curiosus, & practicabilis, & ad illum negativè respondet novissimè Joannes Pont. *in Cur. Theol. disp. 46. quæst. 12. concl. 6. num.* 149. ubi sic ait: Quæres quomodo se gerere debet Confessarius quando sine jurisdictione absolvit, aut sine sufficienti dispositione pœnitentis; aut non obligabat ad restitutionem faciendam, ad quam debebat obligare, & quam propterea pœnitens non faciet, quia putat se non esse obligatum ad illam faciendam. Quantum ad defectum ob carentiam jurisdictionis, quando absolutio ex illo capite est invalida.

2. Respondeo, mihi probari sententiam Antonini, Sylvestri, Navarri, ac Joannis Valeri, non teneri Confessarium ad aliquid significandum pœnitenti; sed sufficere, quòd satisfaciat Deo pro proprio peccato, nisi pœnitens esset in statu, in quo verisimiliter non crederetur posteà ullo modo confessurus ulla peccata.

Sup. hoc infra in fine § Hoc omnis, hujus Ref. & in alio § ejus annot.

3. Ratio est, quia quamvis non sit verè absolutus, nisi habuerit contritionem, tamen cùm præcedat bona fide prima sequenti confessione erit in statu gratiæ, non obstante priori defectu: quia peccata tum malè confessa, condonabuntur indirectè posteà virtute alterius Confessionis sequentis.

Sup. hoc bona fide lege latam doctrinam infra Ref 9. per totum, & aliorum ejus not. 9

4. Unde non videtur fieri ipsi tantum malum, ob quod Confessarius deberet infamare se dicendo, quòd absolverit malè.

5. Dixit autem, nisi pœnitens esset in statu, &c. quia tum periculum damnationis æternæ pœnitenti sufficienter obligaret Confessarium ad significandum defectū proprium.

6. Dices cum Joanne, Medina, Soto, Corduba, Vasquez, Suarez, quos sequitur Cardinalis de Lugo, eum qui est causa alicui non observandi præcepti divini propter ignorantiam quam causavit in ipso, debere tollere illam ignorantiam, præsertim si potest sine gravi damno. Sed Confessarius sic absolvens, est causa cur pœnitens non confiteatur validè sua peccata, ut tenetur ex præcepto divino; quia putans se validè absolutum, ignorat se teneri ad confitenda iterum ea peccata: ergo.

7. Probatur major, quia si quis diceret alicui, obligato ad audiendam Missam, quòd non esset obligatus, aut quòd fornicatio simplex non esset prohibita, deberet postea significare contrarium.

8. Ref-

8. Respondeo, distinguendo majorem, quando non observavit illud præceptum sufficienter, quantum est ex parte sua concedo, quando observavit, nego majorem, & consequentiam, quia pœnitens in nostro casu jam satisfecit, quantum est ex parte sua, præcepto de confitendis illis peccatis. In casu autem Missæ, & fornicationis non solùm non observabit præceptum, sed committet actum oppositum.

9. Posset etiam distingui major alio modo, quando periculum esset, quod si non tolleret ignorantiam, alia similia peccata sæpius committerentur, aut venirent in cognitionem erroris illius, qui causavit ignorantiam, aut aliquod aliud detrimentum grave succederet, concedo; quando non, nego.

10. In casu autem ignorantiæ de obligatione audiendi Missam, & fornicationis, & de prohibitione fornicationis, illud periculum esset; non verò in casu confessionis invalidæ ex defectu jurisdictionis in Sacerdote. Hanc responsionem præfero priori, & videtur mihi valde notanda. Hucusque Pontius; cui adde Joannem de Soria *in epilogo summarum part. 1. tract. 2. sect. 2. disp. 6. §. circa casus reservatos*, cujus verba alibi adduxi.

Alibi in ea. fen. Resol. 8. §. ult.

11. Sed hanc sententiam ego alibi non admisi, & nunc iterum non admitto, est enim contra communem sententiam Doctorum, demptis aliquibus, & ita me citato tenet Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 11. quæst. 134.* unde in re tam gravi non gravabor hic apponere verba sapientissimi Jacobi Granadi *in 3 part. D. Thomæ contr. 7. tract. 10. disp. 10. a. 5.* Tertius (asserit) defectus committi potest in aliquo essentiali sine quo Sacramentum Pœnitentiæ fuit nullum, ut si pœnitens absolutus esset sine dolore requisito, aut Confessarius absolvisset sine jurisdictione; & tunc non est dubium, quin teneatur Confessarius vocare pœnitentem, & petita licentia detegere veritatem, & curare ut legitimè confiteatur; excusari tamen aliquando posset Confessarius ab hac obligatione, si inde resultaret sibi damnum, quod præponderat, ut benè Suarez *sect. 6. a. 7.* notat autem Ledesma *in tract. de pœnitentia cap. 22. dub. 6.* tam pro hoc casu, quàm pro aliis, in quibus tenetur Confessarius monere pœnitentem, petendam esse ab eo licentiam (nisi fortè iterum ad confitendum eidem reverteretur) quia sine illa non potest agere cum illo de rebus in confessione jam peractis extra confessionem: unde si nolit pœnitens eam concedere; liber erit Confessarius ab obligatione, quod ego verum puto saltem, quando Confessarius nihil positivè dixit pœnitenti, unde proveniret damnum tertiæ personæ, nam si dixisset mala fide, & peccando lethaliter, cum non teneri ad restituendum, videbitur Confessarius obligatus ad restitutionem, si pœnitens non restituat; Si verò id dixit bona fide, & non peccando lethaliter, non tenebitur ad restituendum: addit etiam Ledesma, & benè, si pœnitens sit absens, monendum esse per litteras à Confessario, dicente se habere negotium non levis momenti, quod cum illo tractari oportet, & obtenta licentia tractabit, non verò aliter.

Et pro alibi posita in lin. 2 hujus §. Sed hanc in omnibus Ref. & §§ positis in annot. prima §. seq. hujus Ref.

Sup. hoc notato inf. in tr. 7. Ref. 44 & à quanter lege etiam alias Ref. ejus not. & sequenter pro parte oesf nisi fortè hujus sentus inf. in tr. 8. Ref. 37.

Sup. hoc lege à lin. 6 hujus Ref. & magis latè infrà in eo §. Ref. 32 & in aliis versic. ejus annot.

12. Hæc omnia Granadus *loco citato*, addam etiam hic verba Remigii *in pract. confess. tract. 5. cap. 5. §. 20. n. 3.* ubi sic ait: [Quando el confessor absolvio el penitente de algunos casos reservados sobre que no tenia autoridad, deva procurarla del superior, y pedir licentia del penitente para hablarle acerca de su confession y absolverle, si esto se puede hazer sin escandalo porque alias le ha de dexar en su buena fe; y como dize Henriquez, no avisarle nada de su absolucion invalida, porque le puede creer que ya esta in gracia, por la que dio el confessor de los peccados, sobre que tenia autoridad, y jurisdicion directa, y de los reservados indirettamente. Fuera de que semejante persona se ha de constituir en gracia por otra confession con qualquier Sacerdote que la haga, haziendole de attrito contrito, y consequemente no padecera ningun daño espiritual de la absolucion antecedente. Es tambien buen consejo, que el confessor que cometio algun yerro en la confession, procure si el penitente se viene à caso à reconciliar, dezirle dissimuladamente, se acuse de todo lo que otra vez se acusò y absolverle; nam hoc satis est, ut nova absolutio cadat in totam illam materiam superiorem, quae illi uno verbo sufficienter nunc explicatur. Bien es verdad que si el penitente estuviesse enfermo, y cercano à la muerte quedaria el confessor obligado el avisar le de defetto cometido, y azer se que se confessasse nuevamente por amor del peligro de su alma, si muriesse con la invalida absolucion,] Ita ille.

Sup. hoc infra in Ref. 9. §. ult. à lin. 6 & sequenter infra in eo 9 Ref. 8 §. ult. & in Ref. 35. & 40.

13. Nota verò, quòd etiam est tenendum ex Pontio, *ubi suprà, n. 150.* Quantùm ad defectum Confessarii; ex eo quod ejus culpa pœnitens non significaverat omnia sua peccata, aut circumstantias ex se necessarias; si defectus fuit talis, ut ejus occasione pœnitens verisimiliter committeret similem errorem iterum, ut Confessarius diceret, non esse necessariò exprimendas circumstantias mutantes speciem, aut numerum peccatorum; tenetur admonere pœnitentem si absque gravi detrimento poterit, sive culpabiliter, sive inculpabiliter commisit defectum; quia hoc exigit charitas, ut scilicet caveat errorem proximi in re tam necessaria, præsertim cùm ipse fuerit causa ipsius. Excusabit autem ad hoc grave detrimentum, quia illi errori potest caveri in aliis confessionibus per alium Confessarium, quem credibile est non omissurum interrogare de similibus circumstantiis, aut numero, si ipsemet pœnitens omittat illa specificare.

Ref. hoc infra in eo 9. Ref. 2. §. ult. in fine, & sup. in hac ipsamet Ref. in fine §. Respondeo. & §. Dixi autem.

RESOL. II.

An sit valida absolutio sacramentalis collata sub conditione de præterito, vel futuro.

Et an si quis impenderet absolutionem Sacramentalem dicendo; Ego tibi peccata remitto, condono; remittuntur tibi peccata; Sacramentum absolutionis tibi impendo, *an, & quam, peccet mortaliter?* Ex part. 11. tract. 4. & Misc. 4. Resol. 18.

§. 1. Respondeo cum communi, quod sic, modò conditio sit de præterito, aut præsenti de re, quæ verè est, vel fuit, ut absolvo te si habeas dispositionem requisitam: si possum te absolvere; si restituisti heri quod debebas.

2. Ratio est, quia talis conditio nec suspendit effectum Sacramenti, nec reddit pœnitentem incertum alio modo, quàm esset incertus si daretur absolutio sine illa conditione, & præterea, de facto datur quandoque Baptismus cum conditione, si non sit baptizatus.

3. Existimo tamen non valere formam cum conditione de præsenti, aut præterito de re, cujus existentia non potest moraliter cognosci nec à Sacerdote, nec à pœnitente, cùm tamen si daretur absolutè magis essent certi de absolutione; v.g. si quis diceret; Ego te absolvo, si Alexander Magnus fecit aliquid, de quo nulla habetur notitia in historiis; aut si Magnus Turca jam dormiat: nam & absolutio data cum talibus conditionibus esset ridicula, nec est verisimile, quod Deus instituerit pro forma Sacramenti formam ridiculam.

4. Et præterea forma Sacramenti debet esse ex natura sua talis, ut explicatione ipsius si cognosceretur, Ecclesia, & ipsemet pœnitens, ac Sacerdos absolvens posset moraliter cognoscere Sacramentum validè collatum fuisse, modò pœnitens fuerit benè dispositus.

5. Si verò conditio sit de futuro, ut absolvo te si cras restitueris; aut absolvo te, si sol cras oriatur; aut si Antichristus sit futurus; major est in resolvendo difficultas.

6. Hiquæus existimat conditionem de futuro, quod certò cognoscitur pro præsenti futurum, non impedire validitatem absolutionis; eam verò, quæ est de futuro incerto impedire.

7. Conink verò, & Cardinalis de Lugo putant utramque esse invalidam, quia utraque æquè suspendit effectum Sacramenti.

8 Sed contra, nam conditio de futuro certo: ut ita dicam, non ita ex natura sua suspendit, quin Ecclesia possit colligere reum esse absolutum, & revera illa conditio si Antichristus sit futurus, æquivalet huic: si verum sit, quòd Antichristus sit futurus; Unde conditio est de præsenti veritate futuritionis Antichristi, quamvis dicatur esse conditio de futuro, quia objectum ipsius est aliquid futurum, conditio verò de futuro incerto suspendit effectum, quantum ad cognitionem quam posset habere Ecclesia ex natura formæ, sicut conditio de præsenti, si Turca dormiat.

9. Itaque existimo cum Hiquæo, conditionem de futuro certo nullo modo impedire validitatem formæ ex eo, quod sit de futuro tali præcisè, nisi aliunde ex ridiculitate existimari forma valida.

10. Quantum autem ad conditionem de futuro incerto, ut si cras restitueris te absolvo, sentio cum communi, quòd invalidet absolutionem, quia licet, ut paulò ante dixi de altera conditione, illa æquivaleat, si verum sit, quod restitueris, quæ conditio est de præsenti, & cognoscitur à Deo esse ex suppositione futuritionis; tamen quantum ad cognitionem, quàm vel Confessarius, vel pœnitens, vel Ecclesia potest habere, non potest sciri, quòd pœnitens esset

esset pro præsenti absolutus cum ulla morali certitudine, etiamsi esset benè dispositus, & absolutio data à Sacerdote cum debita intentione; forma autem valida Sacramenti hujus, & aliorum omnium saltem præter matrimonium, debet esse talis, ut ex natura ipsius, supposita dispositione suscipientis,& legitima applicatione ipsius per Ministrum, possit Ecclesia cognoscere, quod sortiatur in præsenti effectum.

11. Nec obstat dicere cum Eminentissimo Domino meo Cardinali Lugo, quòd sicut consensus conditionalis mariti ducentis mulierem, si ipsa consenserit, transit in absolutum, nisi retractetur posita conditione, & tunc confertur gratia mediante matrimonio; ita absolutio data cum conditione de futuro, dabit effectum posita conditione, & tunc fiet validum Sacramentum.

12. Respondeo, negando consequentiam, quia posita conditione illa, à qua dependebat consensus mariti, ponitur de præsenti materia,& forma ejus, quę est mutuus utriusque contrahentis consensus, absque alio impedimento, ut supponitur, consensus quidem mulieris actu, & realiter: consensus verò viri ad minus moraliter? Unde non est mirum, quod tum contrahatur validè matrimonium, & fiat Sacramentum illud validè: sed conditio futuri posita in absolutione conditionata non est nec materia, nec forma Sacramenti, nec consequenter ea posita applicatur materia,& forma, sed illa applicata fuere antecedenter; Unde antecedenter debebant causare gratiam, & constituere Sacramentum, unde si tum non constituerint validum, nec contulerint gratiam, posteà non debebant alterutrum facere, nisi posteà applicentur; sicut enim, in ipso matrimonio non constituunt Sacramentum, nisi quando actu applicantur: ita nec in aliis Sacramentis debent actu constituere, nisi quando actu applicantur.

13. Et hæc omnia docet Joannes Pontius *in curs. Theolog. disp. 46. quæst. 2. conclus. 2 nu. 15.* Vide Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 2. quæst. 23. cum seq.* Castrum Palaum *to. 4. tract. 23. punct. 5. num. 9.*

14. Notandum est tamen hic obiter casus, de quo, dum hæc scriberem fui interrogatus An si quis impenderet absolutionem dicendo, ego tibi peccata remitto, condono, remittuntur tibi peccata, Sacramentum absolutionis tibi impendo, An inquam peccet mortaliter? Aliqui censent his, & similibus casibus, quando forma non redditur dubia, non committi peccatum mortale, supposito scandalo, ut Sotus *in 4. disp. 14. quæst. 1. art. 3. in fine*, & Valentia *tom. 4. disp. 7. quæst. 2. punct. 3 §. esset tamen peccatum mortale.*

15. Sed aliqui putant esse peccatum mortale; eò quod modus ordinarius absolvendi ex consuetudine graviter obliget, neque possit occurrere justa causa illum mutandi.

16. Et in hanc sententiam magis propendo cum Vasquez *in 3. part. tom. 4 quæst. 84. art. 3. dub. 3. num. 12.* & Præpositus *in 3. part. quæst. 6. de forma Sacram. pœnit. dub. 1. num. 8.*

RESOL. III.

An Confessarius absolvens pœnitentem sub his verbis, Nos absolvimus vos in nomine Patris, &c. *peccet mortaliter?*

Et supponitur Confessarium valide sic absolvere.

Et advertitur posse, interdum expedire unica absolutione absolvere multos, quando urget periculum mortis; sicut una ablutione baptizari multi possunt.

Et docetur in forma absolutionis pronomen, Te, esse de essentia Sacramenti, Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Res. 13.

§. 1. CONfessarium validè sic absolvere patet ex his, quæ docet Granadus *in 3. p. contr. 7. tr. 1. disp. 6. sect. 4. num. 30.* Secundò quæri potest an hæc sit forma sufficiens: *Nos absolvimus vos?* Respondetur pronomen, *nos*, quod se tenet ex parte subjecti, dupliciter accipi posse: Primò ut significet unam tantùm personam, quæ tamen ob authoritatem utatur eo termino, sicut uti solent Episcopi, & Reges, & sic non est dubium quin non obstet veritati absolutionis: secundò, ut significet plures Sacerdotes simul concurrere, ut causas inadæquatas ad eundem absolvendum, & sic forma non valeret, quia de ratione hujus Sacramenti est ut ab uno ministro adæquatè conferatur; & ob eandem causam diximus in materia de Baptismo, non posse validè baptizari eundem à duobus. Quod attinet ad pronomen *Vos*, se tenens ex parte prædicati, dicendum est non obstare veritati formæ hujus Sacramenti; nam vel illud usurpatur etiam ob authoritatem personæ quæ absolvitur, ut si quis absolvens Episcopum diceret; *Ego vos absolvo*: & sic patet non esse mutationem alicujus momenti, vel usurpatur eo quod simul plures homines ab eodem Confessario simul absolvantur; & ea etiam non est mutatio substantialis; imò in casu urgentis necessitatis liceret id facere, ut si naufragium immineret, & simul plures confitentur eidem Sacerdoti, essetque periculum in mora. Ita Granadus.

2. Sed difficultas est, an in tali casu Confessarius sic absolvens peccet mortaliter? Et negativè respondet Amicus *in Cur. Theol. tom. 8. disp. 11. num. 31.* ubi sic asserit: Notat Cajet. *in summ.* absolutionem datam in plurali, honoris causa, validam esse peccare tamen Sacerdotem qui illa utitur recedendo à communi forma Ecclesiæ. Haud tamen puto peccatum esse mortale. Advertit etiam Henriquez *l. 4. de Sacram cap. 11. num. 4.* posse, & interdum expedire, unica ablutione absolvere multos, quando urget periculum mortis; sicut una ablutione baptizari possunt multi. Est contra summam Tabienam, *verb. absolutio 1. num. 8.* docentem, non posse plures simul absolvi à duobus. Ita Amicus, cui ego etiam adhæreo.

3. Notandum est hic obiter, in forma absolutionis, pronomen, *Te*, esse de essentia Sacramenti, quoniam actio absolutiva debet esse determinata ad subjectum, quod absolvit; non est autem determinata, nisi per pronomen, *Te*. Unde si judex audito reo, vellet illum absolvere, non sufficienter absolveret per solum verbum, *Absolvo*. Pari modo non esset sufficiens forma baptismi si omitteretur pronomen, *Te*. Ratio verò est, quia actio magis pendet à subjecto, circa quod determinatè versatur, quam termino, à quo absolvit; ergo major ratio est, ut in Sacramentum Pœnitentiæ exprimatur subjectum, quod est absolvendum, quàm peccata à quibus est absolvendum, sed hæc omnia non procedunt si Confessarius dicat, *Ego absolvo à peccatis tuis*; nam in illa particula, *tuis*, includitur, & implicitè continetur pronomen, *Te*. Et ita docet Emin. Dom. meus Cardin. Lugo *de Sacram. Pœnit. disp. 17 sect. 1. n. 24.* & post illum Leander *de Sacram. to. 1. tr. 5. disp. 2. q. 4.*

RESOL. IV.

An plures possint esse Ministri unius pœnitentis in eadem confessione?

Et in textu hujus Res. apponuntur aliqui casus, quamvis verò contingentes pro praxi supradictæ quæstionis.

Sed magis difficultas est, an in dictis casibus essent duo Sacramenta, vel unum tantùm?

Et an quando validè duo simul absolvunt, possint simul dicere; Nos te absolvimus? Ex part. 11. tract. 8. & Miscell. 8. Resol. 46.

§. 1. TRactat hoc dubium Eminentissimus Cardinalis Lugo *de Sacram. Pœnit. disp. 13. sect. 7.* quærens utrum forma absolutionis possit proferri à pluribus ministris, & *num. 160.* sic respondet: In primis non videtur dubium, quod absolutio utriusque esset valida; si uterque simul perficeret prolationem formæ; pœnitens esset dispositus, quia utraque esset forma prolata à legitimo ministro super materiam debitam, & non esset major ratio cur una absolutio haberet effectum, quàm altera. Dixi tamen si pœnitens esset dispositus, quia cùm ille modus accipiendi absolutionem à duobus, & confitendi simul utrique sit contra Ecclesiæ consuetudinem, multi, quibus consentit Suarez in præsenti *disput. 8. sect. 4. num. 4* putant esse illicitum, & posset ex hac parte deficere dispositio necessaria in pœnitente. Aliquando tamen cessat hæc ratio, ut si moribundo, qui confessionem petit, adveniant duo Sacerdotes, & uterque illum sensibus destitutum absolvat: vel si in naufragio, aut incendio aliquis multis Sacerdotibus præsentibus confiteatur, ut ab illis absolvatur, vel denique si bona fide id faceret existimans ita licere, in his enim, & similibus casibus locum potest habere hæc quæstio, & nunc dicimus utramque absolutionem concurrere ad gratiam sacramentalem, quia non est major ratio de una, quàm de altera. Quod autem aliqui opponunt repugnare duplicem causam adæquatam, qualis esset illa duplex absolutio, facilè solvitur; Tum quia hæc absunt causæ physicæ, sed morales, ut suppono ex tractatu de Sacram. in genere. Tùm quia licèt singulæ causæ in actu primo essent sufficientes de facto in actu secundo attemperaretur concursus unius propter præsentiam alterius, & causalitas, seu productio gratiæ abesset duplex, sed unica adæquata procedens ab utraque causa; sicut quando de facto plures Sacerdotes consecrant eandem hostiam. Tum denique quia in nostro casu facilius dici posset singulas absolutiones habere suum effectum diversum. Hucusque Lugo.

2. Sed notandum est hic pro curiosis cum Dicast. *de Sacr. tom. 2. tr. 8. disp. 10. dub. 2. num. 13.* casum posse occurrere ad impossibile, qui si contingat videtur posse, imò & debere absolvi simul à duobus. Nempè si quando quis in prælio vulne-

vulneratus ad mortem, & morti proximus cœpit uni confiteri, & propter periculum supervenientis hostis, Confessarius ante absolutionem fugiat, posteà verò cessante illo instanti periculo redeat ad moribundum cujus jam confessionem alius Confessarius cœpisset excipere, ita ut uterque Confessarius jam præsens sit, & neuter integram confessionem excepisset, sed unus unam partem, alter alteram, pœnitens verò esset jam alienatus à sensibus, uterque posset, & deberet absolvere directè ab iis quæ audivit, ut potè nesciens an illa ipsa, vel alia (saltem ex parte) explicaverit secundo Confessario, cumque fortè sit periculum in mora, poterit uterque simul absolutionem impendere directè eorum quæ audivit, ut cætera simul indirectè remittantur, quæ quidem omnia sunt valdè notanda.

3. Sed magis difficultas est, an in prædictis casibus essent duo Sacramenta, vel unum tantùm, de qua vide Lugum, & Dicastil. *loc. cit.* qui tamen in pluribus inter se discrepant, quibus adde Aversam *de Sacrament. pœnit. q. 12. sect. 5.*

4. Ex his oritur aliud dubium, an quando duo validè simul absolvunt, possint singuli dicere; *Nos te absolvimus* Suarez *tom. 3. in 3. part. disp. 23. sect. ... num. 13.* valere putat, si sensus non sit, quod uterque concurrat ut causa partialis, sed quòd uterque causet illum effectum, perinde atque si duo consecrent eandem hostiam, verè dicet uterque nos consecravimus hanc hostiam. Vasquez in hac materia *quæst. 91. art. 4. dub. 1. num. 8.* negat valere, juxta ea quæ *tom. 2. in 3. par.* latius dixerat de Baptismo. Idem etiam docet Cardinalis Lugo *de pænit. disp. 13. num. 176.* Vide etiam Coninch. *de Sacram. quæst. 67. art. 6. dub. 1. num. 43.* & ne deferas recognoscere Dicastillum *ubi suprà num. 39. cum seq.* ubi more suo latè, & doctè hoc dubium pertractat, & ex illo alia plura dubia emanantia curiosè discutit usque ad *num. 62.*

R E S O L. V.

An sit valida forma absolutionis sacramentalis, si dicatur: Absolvo te, non addendo à peccatis tuis?
Et quid est sentiendum, si Sacerdos solum diceret: Absolvo?
Et an talis Confessarius sit denuntiandus Sancto Officio? Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Res. 11.

Ad magis firmandam doct. hujus Res. lege Res. hanc seq. ubi aliquid invenies, & signant in Resol. 1. post seq. à lin. 1. per tot. §. 1. & vide etiam Res. ejus secundam à lin. 5. ... Res. 18. §. 2. ad medium in ver. sicut propter.

§. 1. Novissimè nagativam sententiam docet P. Pasqualigus *in Sacra Doctrina, t. 2. d. 84. sect. 2. num. 10.* ubi sic ait: Dico secundò, verba, *ego te absolvo* non sufficiunt, sed necesse est ponere saltem, à peccatis. Probatur: Illa verba sunt essentialia formæ, quæ sunt necessaria ad significandum effectum, quem causant: Sed hæc verba, *Absolvo te*, non significant: ergo Minor probatur: Effectus Sacramenti est remittere peccata, & ab iis absolvere; verba autem, *Absolvo te*, non significat absolutionem à peccatis, quia absolvere est indifferens ad significandam absolutionẽ ab hoc vel ab illo. Dices determinari à subjecta materia, quia cadit demonstrativè supra pœnitentem petentem absolvi à peccatis. Contra forma Sacramentorum non debet determinari à materia, sed ipsa debet determinare materiam ad significandum effectum Sacramenti: Ergo si ex se non significat determinatè effectum, non erit sufficiens. Dices secundò, verbum, *Absolvere*, supponere pro eo, à quo fit absolutio, & ideò non suspendere significationem. Contrà verba quæ non significant aliquod unum, sed possunt significare plura, suspendunt significationem, cùm non sit major ratio, cur potiùs unum quàm alterum significent; tale autem est verbum, *Absolvo*. Confirmatur: verba *Absolvo te*, non significant explicitè, & formaliter absolutionem à peccatis, sed ad summum virtualiter: ergo non sunt sufficiens forma. Consequentia probatur: forma Sacramentorum causat effectum ex vi suæ significationis: ergo ad causandum requiritur adæquata significatio formalis, quia causa non potest causare, nisi ejus vis causativa formali modo existat. Hucusque Pasqualigus. Sed ante ipsum ex neotericis hanc sententiam docuerat Joannes Vviggers *in 3. part. D. Tho. q. 84. art. 3. conclus. 4. num. 12.* Pater Aversa *de Sacram. pænitent. quæst. 12. sect. 3.* & Martinon *de Sacram. pænitent. d. 52. sect. 1. num. 7. 8 & 9. in fine.*

2. Sed ego puto non esse recedendum ab affirmativa sententia, quam communiter afferunt Doctores, ita S. Thomas *part. 3. q. 84. art. 4. art. 3.* Cajetan. *ibidem in summa, verb. absolutio*, Sotus *in 4. dist. q. 1. art. 3. in fine*, Mayronus *quæ. 1. art. 2.* Angles *de Sacram. pænit. quæst. 1.* Sylvester *verb. absolutio, quæst. 6. num. 4.* Tabiena *eodem verbo num. 12.* Armilla *num. 4.* Toletus *lib. 3. cap. 12.* Suarez *to. 4. in 3. par. disp. 19. sect. 1.* Vasquez *quæst. 84. art. 3. dub. 4.* Sylvius *ibidem* Henriquez *lib. 4. de Sacram. cap. 11. num. 3.* Emanuel Sà *verb. Absolutio*, Coninch. *disput. 4. dub. 3. num. 30.* Amicus *in curs. Theolog. tom. 8. disp. 10. sect. 1. num. 11.* Præpositus *in 3. part. D. Thom. quæst. 6. de forma Sacramen. Pænitent. dub. 1. num. 4.* Granadus *in 3. part. Contr. 7. tract. 1. disp. 6. sect. 1. nu. 6* Lessius *in 3. part. quæst. 84. art. 3. num. 26.* Fabius *in 4. dist. 14. quæst. 4. dis. 21. cap. 3. n. 44. 59. & 61.* Mercerus *de Sacrament. ad 3. part. quæst. 84. art. 3. nu. 1.* Remigius *in pract. confess. tr. 5. cap. 5. §. 1. num. 4.* Joannes de Soria *in Epitome Sacram. part. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa formam, seu absolutionem*, Martinus de San Ioseph *in man. confessar. tom. 1. lib. 1. tract. 2. de Pænitent. nu. 7.* Joannes Henriquez *in compend. cap. 33. num. 2.* Petrus à Sancto Joseph *in Idea Sacram. cap. 27. resol. 3.* Caspensis *in curs. Theol. tom. 2. tract. 24. disp. 2. sect. 4. num. 40.* Opatovius *de Sacram. tract. de pænitent. disput. 1. quæst. 3. num. 26.* Tannerus *tom. 4.* Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disput. 2. quæst. 7.* Moscosus *in Summa tract. 6. cap. 13.* Cardinalis Lugo *de pænit. disp. 13. sect. 1. §. 3. num. 34.* Fagundez *de Præcep. Eccles. lib. 2. cap. 9. num. 19.* Reginaldus *tom. 8. lib. 28. num. 2.* Valentia *tom. 4. disp. 7. q. 1. punct. 2.* Villalob. *to. 1. tract. 9. difficult. 5. num. 3.* Ylambert *propos. 2. num. 7.* Chellisonius *in 3. part. quæst. 84. art. 3. dub. 3* & ibi Pesantius, & Nugnus, Sayrus *de Sacram. in genere, lib. 1. cap. 3. part. 5. §. In pænitentia Sacramento.* Molfesius *in Summa, tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 26.* Filliucius *tom. 1. tract. 6. cap. ... num. 61.* Castrus Palaus *tom. 4. tract. 23. punct. 5. num. 2.*

3. Probatur hæc opinio, quia ea tantùm verba sunt essentialia formæ alicujus Sacramenti, quæ proprium ejus effectum determinatè significant, prout conjunguntur propriæ suæ materiæ modo sibi debito, ut patet ex formis omnium aliorum Sacramentorum novæ legis: atqui sola ista duo verba, *Absolvo te*, prout juridicè pronunciantur à Sacerdote supra pœnitentem, statim post explicationem peccatorum in confessione Sacramentali factam, significant determinatè remissionem peccatorum, quæ est proprius effectus Sacramenti Pœnitentiæ, omissis omnibus aliis verbis tam antecedentibus, quàm consequentibus. Præterea conjunguntur suæ materiæ modo convenienti Sacramento Pœnitentiæ, quatenus illud est in forma judicii, in quo accusatio rei, & cognitio criminum ejus debet præcedere, tum pronuntiatio sententiæ absolutoriæ subsequi: igitur sola ista verba *Absolvo te*, sunt de essentia Sacramenti Pœnitentiæ.

4. Dico igitur verbo, *Absolvo*, amplam habere significationem, & ad varia determinabilem, quæ ex intentione proferentis possit ad hanc, vel illam significationem determinari, & ex subjecta materia potest secundùm usum communem cognosci accipi in determinata significatione, scilicet, vel pro absolutione à peccatis, vel pro absolutione à censuris, vel pro absolutione à pœnis, & proinde quando in hoc judicio dicitur, *Absolvo te*, ex usu communi, verbum *Absolvo*, satis determinatè significat absolutionem à peccatis, cùm significatio illius in hoc Sacramento adaptetur juxta exigentiam materiæ quam recipit, & cujus remissio petitur in hoc Sacramento. Confirmatur, quia si quis petat absolutionem à censura, sufficienter absolvetur etiam per illa verba, *Absolvo te*, quia illa verba, præsupposita explicatione censuræ, sufficienter determinatè significant absolutionem à censura. Itaque cum ea tantùm verba constituunt essentialem formã Sacramenti, quæ cum adjunctis circumstantiis exprimunt principalem effectum Sacramenti; talia sunt hæc verba, *Absolvo te*, in forma Sacramenti Pœnitentiæ; ergo hæc tantùm constituunt essentiam formæ hujus Sacramenti. Major constat, nam verba quoad significationem sumenda sunt secundùm omnes circumstantias quas habent adjunctas, & secundùm quas ex communi hominum institutione, determinantur ad significandam, ut patet in illa forma Baptismi corruptè prolata. *Ego te Baptizo in nomine Patria, & Filia, & Spiritua Sancta*, quæ ex declaratione Zachariæ Papæ valida est, eo quod prolata in talibus circumstantiis, ex communi hominum sensu significant mysterium Sanctissimæ Trinitatis, quæ tamen sub aliis circunstantiis prolata, illud non significarent. Pari igitur ratione, verba hæc, *Absolvo te*, etsi ex se indifferentia sint, ad significandam tam absolutionem à censura, quàm à peccatis, prolata tamen supra pœnitentem, quia sua peccata confessus est Sacerdoti, determinatur ad significandam absolutionem à peccatis, qui est principalis effectus hujus Sacramenti. Unde ex his patet responsio ad argumenta Pasqualigi, & Merceri: nam licet verbum, *Absolvo*, indifferens sit, determinari potest ex intentione ministri, & confessione pœnitentis, ut solutionem vinculi peccatorum significet; sicut si coram judicem sisteretur reus catenis ligatus, eo ipso quod judex præciperet eum solvi, non dubitaretur velle, ut à catenarum vinculis solvatur, sicut etiam cùm Lazarum suscitatum præcepit Dominus Jesus Christus, *Joannis 11.* solvi, sufficienter significavit vincula, quibus tanquam mortuus ligatus fuerat, ut sepeliretur. Et ideò cùm ex Dialecticis attributum in enunciatione attrahit à se subjectum,

Sup. hoc, quod. hic confirmatur in ... Res. 13.

Sup. hac forma Baptismi sup. in tr. 1. ... doct. Res. 4. §. ult. & ... Res. ... §. al. prop. fin.

ctum, ideſt, determinat ejus ſignificatum, deſignando pro quo illud ſupponat; ſic etiam in oratione practica ejus conjunctio ad hanc, & iſtam materiam in particulari determinat illius formale ſignificatum cadere ſupra hanc, & iſtam materiam in particulari: ſed hæc forma, *Ego te abſolvo*, eſt quædam oratio practica, eſt enim Sacramentalis, & proinde effectiva illius quod ſignificat, & dum juridicè pronunciatur à Sacerdote, ſtatim poſt accuſationem peccatorum factam à pœnitente pro obtinenda remiſſione peccatorum quoad culpam, ei conjungitur tanquam ſuæ ſpeciali materiæ; ergo hac ſui conjunctione ad accuſationem, ſeu confeſſionem peccatorum determinat practicum formale ejus ſignificatum, eſſe remiſſionem peccatorum quoad culpam; nec proinde ad eſſentiam iſtius formæ opus eſt addere hanc particulam, *A peccatis tuis*. Et hoc poteſt illuſtrari exemplo familiari. Æger aliquis accedit ad medicum, cui morbum, morbique cauſas, ſymptomata, & id genus cætera accuratè explicat, ſi peritus ille medicus, his auditis, ſtatim ſubjiciat, *Te ſano*, hoc verbum rectè intelligitur dici propriè ſolummodò de curatione ab illo morbo, quem ægrotus ille modò expoſuit medico; & ad iſtud ſignificandum non fuit opus medicum addere hanc particulam, *ab hac tua infirmitate*; quia ex communi uſu loquendi id ſatis intelligitur, cùm ſit quædam reſponſio medici ad inquiſitionem ægroti; reſponſio autem, & interrogatio intelliguntur eſſe de uno, & eodem; ſed ſacramentalis confeſſio pœnitentis eſt doloroſa explicatio, & accuſatio morborum animæ ejus, inquirentis à Sacerdote gratiam ſanationis per beneficium abſolutionis juridicè: ergo ad practicam ſignificationem verborum formæ iſtius, *Ego te abſolvo*, ſic ſtatim pronunciatorum, ſequitur ſufficiens expreſſio ejuſmodi effectus proprii hujus Sacramenti, & per conſequens hæc verba, *A peccatis tuis*, non ſunt de eſſentia formæ Sacramenti Pœnitentiæ. Unde ex his, et dixi, remanent ſoluta argumenta à Paſqualigo, & aliis in contrarium adducta.

Sup. contento in hoc §. sup. in Ref. ? § ul. & superius in ar. 1. Resol. ... paulo post initium & ... Quam ob ... lem. & lege ... alios Ref. & §§. ...

5. Sed quid dicendum ſi Sacerdos diceret ſolum, *Abſolvo*? Reſpondeo, abſolutionem eſſe nullam; quicquid aſſerat Henriq. & alii. Et an talis confeſſarius eſſet denunciandus Sancto Officio? vide noviſſimè Marantam *in ſuis Reſponſ. tom. 5. reſp. 58. num. 21. cum ſeqq.* qui adducit cenſuram Patrum Societatis aſſerentium, dictam opinionem eſſe falſam, & contra communem, non autem hæreticam. Dicendum eſt igitur, quòd ſi aliquis Sacerdos pœnitentem abſolvens diceret tantùm, *Abſolvo*, ſine aliqua explicatione ſubjecti, in quo cadit abſolutio, nullum faceret Sacramentum. Et ratio hujus eſt, quia abſolutio, ſive remiſſio debet ſignificari, & applicari in particulari, & practicè, non autem in abſtracto, non declarando cui applicatur, unde ly *Te*, ſive nomen proprium pœnitentis, ſive aliud æquivalens, neceſſariò eſt exprimendum in forma; nam abſolutio eſt judicialis ſententia, quæ dirigenda eſt ad reum, & in eum eſt terminanda, dicendo autem ſimpliciter *Abſolvo*, ſine deſignatione pœnitentis abſolvendi, non valet, ut eſt communis ſententia. Nec valet dicere, ſufficere in caſu Sacerdotis intentionem abſolventis, quæ dirigitur ad pœnitentem: nam ex antecedentibus, & conſequentibus ſatis apparet pœnitentem præſentem à peccatis confeſſis abſolvi: ergo reſpondetur; intentionem non ſufficere; quia talia non eſt ſenſibilis, alioquin nec verba eſſent neceſſaria, ſi ſufficeret ſimpliciter Sacerdotis intentio, quod quidem falſum eſt; quapropter ſi omittatur particula illa, *Te*, ſine alio æquivalente, mutatur forma ſubſtantialiter; nam forma abſolutionis inſtituta eſt per verba demonſtrativa. Concludimus ergo verba illa, *Abſolvo te*, eſſe neceſſaria, & eſſentialia, cùm utrumque neceſſarium ſit ad effectum Sacramenti ſignificandum, actus enim judicialis non poteſt ſignificari ſine verbo: *Abſolvo*, & remiſſio non ſit practicè, ſi non declaretur perſona, cui ſit remiſſio, & abſolutio.

RESOL. VI.

An quando dicta verba à peccatis tuis, *apponuntur, cauſent effectum principalem Sacramenti, tanquam pars formæ?* Ex part. 11. tract. 6. & Miſc. 6. Reſ. 12.

Ut magis clareſcat doctr. hujus Reſ. lege prox. Reſ. & ea Reſ. ſeq. § 1. ad fin. 9.

§. 1. Affirmativè reſpondet Joannes Præpoſitus *in 3. part. q. 6. de forma Sacram. Pœnitent. dub. 1. nu. 6.* quia licet verbum, *Abſolvo*, poſſit per intentionem miniſtri determinari ad abſolutionem à peccatis, etiam ſine alio addito, tamen ſignificatio illius verbi non eſt determinata, et per ejuſdem miniſtri intentionem non poſſit relinqui in ſuo modo ſignificandi confuſo, & determinabili per particulas adjunctas, *A peccatis tuis*, quo caſu conſtat ante adventum particularum, ſenſum formæ non eſſe legitimum, & completum, prout Chriſtus inſtituit, & proindè poſſe per illarum adventum compleri, & ſignificationem verbi determinari ad abſolutionem à peccatis. Ita Præpoſitus.

2. Sed negativæ ſententiæ adhæret Cardinalis Lugo *de Sacram. Pœnitent. diſp. 13. ſect. 2. §. 1. num. 34.* ubi ſic ait: Verius videtur etiam quando de facto adduntur illæ voces, *A peccatis tuis*, non concurrere ad effectum, ſed hunc dari ante earum prolationem, quam ſententiam tenet Suar. *ubi ſuprà n. 20.* cum aliis recentioribus. Ratio autem ſumitur ex principio oppoſito; quia ſcilicet ante adjunctionem illorum verborum, jam in rigore propoſitio eſt abſoluta, & perfecta per priora verba, quæ reddunt ſenſum perfectum, & ſignificant totum objectum: verba autem poſteriora deſerviunt ſolùm ad idem clarius ſignificandum, quare ſicut in prolatione ultimæ ſyllabæ requiſitæ, non debet ad effectum expectari totum tempus, quo durat prolatio illius ſyllabæ; hæc enim poteſt protrahi, præſertim ſi cantetur, ſed ſtatim in prima prolatione illius ſyllabæ ſit effectus, quia jam tunc ſignificatur ſufficienter, & illa prolatio, ſeu continuatio prolationis, non ſignificat aliquid novum, ſed clarius, & melius ſignificat idem objectum: ſic prolatio verborum, *A peccatis tuis*, non eſt expectanda propter eandem rationem, quia nimirum ante illam habet jam ſenſum, & illa verba non ſignificant aliquid novum, ſed idem clarius, & melius, & licet verba in propoſitione de præſenti non debeant ſignificare objectum præſens pro toto tempore ab initio prolationis, ut conſtat ex verbis conſecrationis, ſed præſens in fine prolationis; hoc autem intelligitur de fine prolationis, non quidem quando profertur ultimum verbum materiale illius propoſitionis, ſed quando profertur ultimum, quod requiritur ad exprimendum ſenſum illius propoſitionis; tunc enim debet eſſe objectum præſens, quare licèt poſtea ſequantur alia verba, quibus magis explicetur idem ſenſus, attendi tamen debet ad tempus, quo primum fuit ſufficienter ſignificatus, tunc enim fuit jam propoſitio prolata in toto rigore. Hucuſque Lugo.

3. Ego autem in hac difficultate aſſero cum Amico *in curſu Theol. to. 8. d. 11. ſect. 2. num. 23.* quod ſi pœnitens non ſit diſpoſitus niſi in fine prolationis illorum verborum, *A peccatis tuis*, in prolatione horum verborum accipit gratiam ſacramentalem. Probatur noſtra aſſertio, quoniam hæc verba, *A peccatis tuis*, participant eamdem ſignificationem, quam habent verba eſſentialia *Abſolvo te*, quia quod eſſentialia dicunt implicitè, hæc dicunt explicitè, ac proinde participant eandem virtutem cauſandi; nam verba Sacramentalia ex inſtitutione Chriſti efficiunt quod ſignificant. Et ideò in hoc tantùm ſenſu veram cenſeo ſententiam Vaſq. & aliorum, quorum quòd hæc verba addita eſſentialibus cauſent effectum Sacramenti, non autem in caſu quo pœnitens reperiatur diſpoſitus in prolatione præcedentium verborum, *Ego te abſolvo*; nam tunc effectus Sacramenti cauſatur in prolatione tantùm præcedentium verborum: tum quia Sacramenta ſuum effectum cauſant ad inſtar cauſarum naturalium, quæ ſtatim ac ſunt, ſi impedimentum non habeant ſuum effectum cauſant, tum quia alioqui ſequeretur, poſſe pœnitentem ſuſcepto integro, ac valido Sacramento Pœnitentiæ damni, ſi nimirum ſtatim poſt illa verba *Abſolvo te*; nondum prolatis, *A peccatis tuis*, in quibus ſecundùm Vaſquez confertur effectus hujus Sacramenti, pœnitens moreretur, cùm in termino mortis non ſit capax effectus Sacramenti, & conſequenter ſi pœnitens ſit in termino mortis ante prolationem illorum verborum, *A peccatis tuis*, non ſuſcipiet effectum hujus Sacramenti, cùm tamen ſupponatur per verba præcedentia validè ſuſcepiſſe totam, atque integram eſſentiam hujus Sacramenti.

RESOL. VII.

An Sacerdos in articulo mortis relinquens illa verba, à peccatis tuis, *in forma abſolutionis ſacramentalis, peccet mortaliter?*
Et quid extra articulum mortis?
Et an peccet mortaliter qui in articulo mortis relinqueret illa verba in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, *in ſacramentali abſolutione?*
Et curſim docetur teneri pœnitentem in articulo mortis elicere actum contritionis, cùm confitetur, & non ſufficere attritionem cum Sacramento? Ex part. 11. tract. 6. & Miſcell. 6. Reſol. 21.

§. 1. Dixi in articulo mortis, quia extra illum Sotus *in 4. diſt. 14. quæſt. 1. art. 3.* Vivaldus *de abſol. n. 48. num. 99.* Poſſevinus *cap. 7. num. mihi 71. pag. 244.* & clarius

Ludovicus de San Juan, *quæst.1. de Pœnit. art. 11. dub. 1. concl.3.pag.326.* Valent. *disp.7.quæst.1.punct.3.* & Henriq. *lib.3. de pœnit.cap.11.n.3.* putant nullum peccatum committere Sacerdotem, qui relinqueret dicta verba seclusu scandalo, & contemptu sed ego alibi docui esse tantùm peccatum veniale & ita me citato tenet Leander, *ubi infrà quæst.8.* & me citato Martinus de San Joseph *in monit. confess.tom.1.lib.1.tract.2.de pœnit.num.7.* ubi sic ait: Las palabras, *ab omnibus peccatis tuis*, ni son de necessidad del Sacramento, ni de su integridad, porque se incluyen en la forma; *absolvo te*. D. Thom.3.*part quæst.84.art.3.* Navarrus *in man.cap.26.num.11.* Lugo *disp.13.num.14.* Henriquez *cap.11. num.3.* Reginald. *lib. 18. num.2.* Fagundez *præcept.1.lib.3.cap.1.num.19.* Y aunque graves Autores afirman, que no serà pecado alguno omittir estas palabras; con todo esso juzgo que serà pecado venial por contravenir a la costumbre de la Iglesia. Granados *tract.1 disp.6 sect.1.* Moure 2.*part.exam.cap.6.§.7.num 4.* Diana 2.*part.tract.17. resol.14. & tract.15. resol 47.* ita Martinus; cui adde Præpositum *in 3.part.quæst.6. de forma Sacram. Pœnitent. dub.1, num 6.*

2. Difficultas itaque consistit, an sit peccatum mortale omittere dicta verba, quando Sacerdos absolvit aliquem in articulo mortis. Et negativè respondet Leander *de Sacram. tom.1. tract.5. disp. 2. quæst. 9.* quia, ait ille, longè probabilius, imò ferè certum est, prædicta verba, nec *ad essentiam, nec ad integritatem formæ pertinere, nisi ad summum, ut implicitè, & intrinsecè contenta in illis verbis, *Absolvo te*, ut ait Suarez *disp.19.sect.1.num.20. &* 21. Ergo adde, quod Pater Lugo *de Conscient.part.1.cap.3. quæst.5.num.45.* Magistat Serra *in part.2.D.Tho.tom.1. qu. 19.art 6.dub.4.fol.384.* Spinola *de Elect.opin. disp.2. sect. 7. in Corol fol.259.* Clemens Scotus *opusc.2. de opin. prob. p. 40.* & alii, asserunt quod in articulo mortis, liceat amplecti opinionem minus probabilem, & minus tutam.

3. Sed, ut verùm fatear mihi non placet in hac difficultate opinio affirmativa Patris Granado *in part. Dic. Thom. contr.7.tract.1.disp.7.sect.1.num.9.* ubi sic ait: Si absque urgentissima necessitate omittantur illa verba *à peccatis tuis*, non dubito quin sit peccatum veniale, quia non servatur communis modus absolvendi, quem servant ministri Ecclesiæ, prælertim cum aliqui Doctores reputent, ea verba esse de necessitate formæ. Mortale verò crediderim, non esse per se loquendo; nam Valentia *quæst.1.punct.3.* cum Dominic. Soto dicunt nullum esse peccatum; Henriquez non extare de hac re præceptum, & alioqui res non videtur tanti momenti, ut gravem obligationem inducat. Solùm in articulo mortis videtur sub mortali teneri Confessarius, non omittere ea verba, *à peccatis tuis*, ne exponat pœnitentem alicui periculo non recipiendi tam necessarium sacramentum; nam graves Doctores, ut vidimus, existimant, ea verba esse omninò necessaria. Et propter similem rationem teneri pœnitentem in articulo mortis elicere actum contritionis cùm confitetur; quia licet certum ferè sit sufficere attritionem cognitam cum sacramento isto ad justificationem; non desunt qui sentiant oppositum, & in eo tempore, ubi agitur extrema salus, vitari oportet illud periculum, Quod verò attinet ad verba: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, vel similia, non audeo omninò obligata sub mortali, etiam in prædicto articulo ad ea proferenda, quia Suarez *disp. 19. sect. 1, num.19.* & alii viri docti certam reputant, ea non esse de essentia; sed nibilominus valdè scrupulosum censerem ea omittere, & via excusarem à mortali, cùm graves Doctores putent esse de essentia Sacramenti, & non possint evidenter convinci falsitatis Hucusque Granado. Verùm sententia Patris Leandri non caret sua probabilitate, & argumenta superius adducta à Patre Granado suam habet difficultatem; nam aliqui illa admittunt, & præsertim non assentior Patri Granado quoad illud de absolvente absque invocatione Trinitatis, nam contra Durandum, & Majorem, certum est, verba *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, non pertinere ad essentiam absolutionis, & quia hanc sententiam docuerat etiam Hieronymus Llamas *in Methodo part.4. cap.2. §.1.* Index exporgatorius nostri Sacri Tribunalis Inquisitionis Hispanicæ anno 1640. jussit deleri ea ejus operibus, ut etiam testatur Leander *de Sacram.tom.1.tract.5. disp.2.quæst.10.* Sed ego, ut dixi, in articulo mortis verba illa, *à peccatis tuis*, minimè omittenda esse existimo.

RESOL. VIII.

An quis peccet mortaliter si formam absolutionis variet, dummodò tamen verba significent actum judicialem? Ex part. 5. tract. 13. & Misc.1. Res.34.

§.1. Casus est curiosus, & suppono quod forma absolutionis conferri debat modo indicativo, non autem imperativo; si enim aliquis diceret, Absolvat te Deus, Sacramentum erit invalidum. Verùm non solùm valida erit absolutio facta modo indicativo, ut dictum est, sed etiam imperativo; ut dicatur: Absolvatis, vel Absolvatus Petrus, quia sententia decisiva judicis convenientius adhibetur non solùm modo indicativo, sed etiam imperativo. Imò contra Cajetanum, & Sotum docet Scotus *in 4.dist.14. quæst.4.* Gabriel *quæst. 2, art. 1.* Vasquez *in 3. part. tom.4. quæst.84.art.3.dub. 3.* Suarez *disp. 19. sect. 1.* & alii, formam absolutionis esse sufficientem, quoties significent actum judicialem, & sententiam decisivam absolutionis à peccatis, ut si Confessarius dicat: Volo absolvaris, Libet te absolvi, &c. quia in his verbis salvatur sensus formæ sacramentalis absolutionis, quæ instituta est à Christo instar sententiæ judicis. Sup. hoc sup. lege en Res. 3. § Notandum & seqq.

2. Sed difficultas est, an Confessarius supradictis verbis absolvendo pœnitentem, peccet mortaliter? quid sentiam, non proferam, dicam solùm ea, quæ docet Hurtadus Complutensis *disp. 5. de pœnit. diffic. 3.* ubi sic asserit. Quamvis forma absolutionis supradicto modo prolata sit sufficiens ad valorem Sacramenti, illicitè fiet si non proferatur modo indicativo; quia erit contra consuetudinem Ecclesiæ solo modo indicativo utentis, id tamen non erit peccatum mortale, sed veniale, quia ea mutatio non est gravis, sed levis. Ita ille.

RESOL. IX.

An si quis bona fide confiteatur cum simplici Sacerdote de venialibus, & mortalibus, valida esset absolutio?

Et an etiam si quis cum attritione cognita confiteretur cum simplici Sacerdote non approbato bona tamen fide, si moriatur ante aliam confessionem, salvus fiat?

Et infertur confitentem bona fide peccata reservata manere absolutum; unde si Sacerdos culpabiliter absolvit, tenet absolutio? Ex part.9. tract.9. & Misc.4. Res.29.

§.1. Affirmativè respondet Marchellus, *de Casibus reservatis, disp.1. quæst.3. difficult.14.num.43. &* 44. ubi sic ait: Inferior Sacerdos non potest absque causa rationabili, & urgente necessitate absolvere pœnitentem à non reservatis, remittendo postmodum illum ad superiorem pro reservatis. Dixi, absque rationabili causa, vel urgente necessitate: hac enim concurrente, poterit inferior Confessarius ita absolvere. Verùm tamen est, quod si absque ulla legitima causa absolveret, adhuc tamen sacramentum teneret, quoties pœnitens bona fide confiteretur. Et ratio est, quia in pœnitente adesset bona fides, ut suppono: debita item dispositio Confessio item esset integra, & Confessarius haberet intentionem absolvendi ab iis peccatis, à quibus posset: ergo validum foret Sacramentum. Tum quia si pœnitens peccata illa reservata fuisset oblitus, ea fuissent indirectè deleta, & pro iis delendis sufficisset jurisdictio inferioris Confessoris: ergo adhuc delebuntur, etiamsi ea à pœnitente manifestentur; ad hoc enim, ut stet Sacramentum, sufficit quòd Confessarius habeat jurisdictionem circa partem materiæ à pœnitente exhibitæ: & sic ea peccata, circa quæ habet jurisdictionem, & directè delentur; cæteræ verò circa quæ illam non habet, qualia sunt reservata; indirectè tantùm, id est per concomitantiam, ex eo quod non possit unum deleri sine alio. Tum quia si & Confessarius bona fide absolveret, & pœnitens bona fide confiteretur, ex eo quod hic putaret illum habere jurisdictionem super reservata: Confessarius verò putaret peccata confessa non esse reservata, certè in hoc casu staret Sacramentum, & tamen bona illa fides non suppleret jurisdictionem, quod argumento est, quia si pœnitens veniret postmodum in cognitionem, Confessorem non habuisse hanc jurisdictionem, teneretur iterum peccata reservata Superiori subjicere; ergo adhuc stabit Sacramentum, etiamsi mala fide Sacerdos absolvat; bonitas enim, vel malitia Confessoris non reddit irritum Sacramentum quoties illi non deest intentio.

2. Dices, sequeretur pœnitentem obstrictum venialibus, & aliis mortalibus non reservatis posse validè absolvi à simplici Sacerdote, quoties illi bona fide confiteretur, & Sup. hoc in Res. ... hujus ...

puta-

a elg. . ff. Dicas, sed lege eam per tot & ¶. ul. hujus ref. & omnes Ref. ejus autem. & considera distinct. doct. illius, & istarum hujus ann.

putaret illum habere jurisdictionem. Respondeo, concedendo sequelam, licèt enim simplex Sacerdos per se judicare non possit de peccatis mortalibus, tamen quatenus habet potestatem conficiendi tale Sacramentum propter jurisdictionem, quam habet circa peccata venialia confessa, inde est ut possit hominem sanctificare, & sequenter mortale peccatum expellere, licèt ab illo per se non absolvat. Vide Suarez *de Pœnitentia, disp.* 38. *sect.* 2. *num.* 6. & Reginaldum *in Praxi tom.* 1. *lib.* 8. *num.* 81.

Sup. hoc contrarium lege sup. in Ref. 1 signant. 1 ¶. Sed hanc, & seq. inf. in tr. 5 in Ref. 8 ¶ ul. & in Resol. 39. & 40.

3. Hinc ego olim rectè respondi, quòd si quis etiam cum attritione cognita confiteretur cum simplici Sacerdote non approbato, bona tamen fide, si moreretur ante aliam confessionem, salvus fieret, quia absolutio illa fuit valida & gratiam sacramentalem contulit. Ex his etiam infertur, confitens bona fide peccata reservata manere absolutum; quia cùm non desit sufficiens jurisdictio in absolvente, si alioqui accedat bona fides, & dispositio ex parte pœnitentis, validum efficitur sacramentum, accedit autem bona fides pœnitentis; quia ignorat esse casum reservatum, vel quia inculpabiliter putat, illud posse absolvi à quolibet. Unde etiamsi Sacerdos culpabiliter absolvat, tenet absolutio, quia concurrunt omnia ad validitatem sacramenti: & solùm manet pœnitens cum onere explicandi reservatum Superiori, quoties illud noverit esse reservatum. Et ita docet Amicus *in Curs. Theol. tom.* 8. *disput.* 13. *sect.* 10. *nu.* 223.

RESOL. X.

An quilibet Sacerdos possit peccata venialia absolvere?

At an hoc etiam extendatur ad mortalia legitimè confessa?

Et an nullus Prælatus Papa inferior possit hanc jurisdictionem à Sacerdotibus auferre?

Et notatur, quod in supradicto casu, si quis confitetur sola venialia, si habet aliquod peccatum mortale nondum confessum, quod tamen oblitus est, ab illo remanet absolutus, etiam si Confessarius sit simplex Sacerdos? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Resol. 86.

Sup. hoc in to. 1 tr. 1 Ref. 19 à princ. usq. ad ¶. Quinimo casus, & ut magis clarescat doct. hujus Ref. lege ibi Ref. 17. & omnes Ref. à ¶¶. ejus primo, & secundo usq. & eundem ibi in Ref. 41. in suo ¶. Sed clare, & breviter cum Bala. hoc notante ibid. in Ref. 4. ¶. 1. ad mod. ver. Nam esto.

§. 1. Affirmativè respondendum est, non quia contra Sotum *in* 4. *dist.* 18. *quæst.* 2. *art.* 2. in tali casu non requiratur jurisdictio, sed quia Summus Pontifex, & Ecclesia hanc jurisdictionem commisisse, seu delegasse, creduntur quilibet Sacerdoti non excommunicato, eo ipso quòd illum ordinat; quod colligitur tum ex Doctorum auctoritate, tum ex natura culpæ venialis, quæ cùm non sit materia necessaria confessionis, nec indigeat scientia peculiari Confessarius, ut ab illis absolvat, vel debitam injungat pœnitentiam, non erat ratio, ob quam requireret peculiarem ministrum, sed quicumque Sacerdos esse posset, ut ita pleniori veritate acciperentur ea verba, quæ illi dicunt, cùm ordinatur, *Accipe Spiritum Sanctum, &c.* & ita hanc sententiam tenet Sanctus Doctor *in* 4. *dist.* 18. *quæst.* 2. *art.* 3. *quæst.* 1. *ad* 3. Suarez *tom.* 4. *disput.* 26. *sect.* 2. *nu.* 8. Henriquez *lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 1. Granado *in* 3 *part. contr.* 7. *tract.* 10. *disp.* 4. *sect.* 1. *num.* 2. Sanchez *in summa tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 25. Præpositus *in* 3. *part. quæst.* 7. *de ministro Sacram. Pœnitent. dub.* 5. *num.* 37. Tannerus *tom.* 4. *disput.* 6. *quæst.* 9. *dub.* 3. *nu.* 59. Vasquez *tom.* 4. *quæst.* 93. *art.* 1. *dub.* 6. *num.* 5. & 10. Fagundez *præc.* 2. *lib.* 7. *cap.* 1. *num.* 15. & alii penes ipsos.

2. Non desinam tamen hic pro curiosis adnotare, quòd licèt supradicta opinio sit tantorum Doctorum auctoritate fulcita, non defuit nostris temporibus, qui illam acriter impugnaret; & is est doctus Philippus Faber *de pœnitent. in* 4. *sentent. dist.* 17. *quæst. unic. disp.* 25 *cap.* 3. *numer.* 17 ubi sic ait: Ad aliud verò de peccatis venialibus respondetur cum Navarro *in cap. placuit, de pœni. ent. disp.* 6. *num.* 22. nullum textum me vidisse, quod probetur, eum qui peccata venialia habet, posse cui voluerit confiteri. Multi tamen affirmant hoc esse verissimum ex consuetudine Ecclesiæ, & Suarez *disp.* 26 *sect.* 5. antiquos Doctores supponere hanc consuetudinem Ecclesiæ, quòd quilibet Sacerdos ab eis absolvere possit, quod probat Suarez, quia *omnis utriusque sexus, &c.* in quo est præceptum de annua confessione ab omnibus, intelligitur de peccatis mortalibus; & communiter Doctores cùm dicunt, confessionem cadere sub præcepto, intelligit confessionem de peccatis mortalibus, non de venialibus, quia hæc non sunt materia necessaria confessioni, & hujus sententiæ est Scotus, præsertim *dist.* 17. *quæst.* 1. *art.* 3. Verùm non video quomodo ex hac communi sententia, quòd præceptum confessionis obliget solùm ad peccata mortalia confitenda, deducatur, quòd Sacerdos quilibet possit absolvere à peccatis venialibus, quia præceptum confessionis est de illis peccatis, quæ separant à charitate, & inducunt ad damnationem æternam; cujusmodi sunt mortalia; de venialibus verò cùm maneant cum charitate, neque ullus propter illa damnetur, ideo de illis nullum datur præceptum. Tamen cùm Sacerdotes per Ordinem sacramentalem instituti sunt judices, ut *suprà* diximus, præsertim ex Concilio Tridentino, & ad exercendum judicium validè necessaria sit jurisdictionis potestas, proculdubio sequitur Sacerdotem simplicem non posse absolvere nisi eos, in quos habet jurisdictionem tam de peccatis gravibus, quàm de levibus. Unde videmus nullum judicem posse condemnare subditum alterius judicis, neque ad minimam pœnam, nec de minima re. Licèt ergo peccata venialia sint levia, tamen quia cùm dimittuntur à Sacerdote per absolutionem, dimittuntur per modum judicii, non videtur Sacerdos sine jurisdictione posse ab illis absolvere. Nec valet ratio Soti *in* 4. *distinct.* 18. *quæst.* 4. *artic.* 2. *ad* 3. quòd ubi nulla est potestas cogendi, ibi nulla est jurisdictio; nemo autem potest cogere aliquem ad confitendum peccata venialia, ergo ad illa non requiritur jurisdictio. Contrà enim arguitur sic. Jurisdictio non solùm requiritur propter coactionem, sed propter validitatem actionis, jurisdictio in Sacerdote non requiritur ad cogendum pœnitentem ut confiteatur; sed illa coactio est à legislatore Christo Domino instituente præcepto confessionis; sed requiritur ad hoc ut confessio, & absolutio validè fiant; ideò licèt non teneatur ad confitendum venialia, tamen si velit illa confiteri, absolutio illorum à Sacerdote non potest esse valida, si desit jurisdictio. Præterea potest eodem modo cogere quoad venialia, quomodo potest quoad mortalia, scilicet obligando ad satisfactionem saltem sub pœna peccati venialis, & potest ligare non absolvendo, si non videat ipsum dispositum. Unde quod dicunt Suarez *disput. illa* 26. *sect.* 5 per consuetudinem Ecclesiæ posse quemcumque Sacerdotem à peccatis venialibus absolvere, cùm statim est Sacerdos, & quòd hæc sententia communiter ab omnibus Doctoribus antiquis supponitur vera, est mihi valde dubium. In primis his temporibus neminem Sacerdotem vidimus audire sacramentaliter confessiones, nisi habeat auctoritatem jurisdictionis ordinariam, vel delegatam specialiter, & hanc fuisse antiquam consuetudinem, colligitur ex Concilio Tridentino *sess.* 14. *cap.* 7. ubi inquit: In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis. Et in principio illius capitis persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem. Ex quibus colligitur morem Ecclesiæ semper fuisse Ministris hujus sacramenti explicitè dare auctoritatem ordinariam, vel delegatam, siquidem fuit semper consuetudo delegandi auctoritatem aliquorum casuum, & aliquorum non. Præterea qui dicunt fuisse semper consuetudinem in Ecclesia, quòd quilibet Sacerdos possit absolvere peccata venialia, sunt illi DD. præsertim, qui dicunt hoc licere Sacerdotibus, quia ad dimittenda hæc peccata non requiritur jurisdictio, ut Sotus *loco suprà* nunc *citato*, vel qui dicunt jurisdictionem quoad hæc Sacerdotem accipere à pœnitente, ut Cajetan. *loco superiori citato*, vel à Deo immediatè per designationem personæ Sacerdotis, ut ait Navarrus *ubi suprà*, vel dicunt hanc jurisdictionem immediatè de venialibus datam esse Sacerdotibus in Ordine sacro ut Capreolus, & alii *suprà* citati. Omnes autem istæ opiniones superiùs rejectæ sunt ostendendo; quòd auctoritas Ordinis, & jurisdictionis auctoritas sunt distinctæ, & quòd ambæ de jure divino requiruntur ad integrandam perfectam potestatem proximam Sacerdotis absolvendi à peccatis. Dicere autem, ut dicit ultima opinio, Sotus, quòd Christus Dominus in illis verbis, *Accipite Spiritum Sanctum, &c.* dederit absolutam facultatem Sacerdotibus absolvendi à venialibus, non à mortalibus, est omninò vanum, quia ibi instituit sacramentum in remedium contra peccata indistinctè, & propterea ratio non expostulat, ut ibi constituat sacerdos pastores, & judices animarum cum plena potestate in causis levioribus, quæ sunt peccata venialia; in causis gravioribus verò, ut sunt mortalia, cum authoritate diminuta. Quòd etiam dicit Suarez hanc jurisdictionem absolvendi à peccatis venialibus, esse omnibus sacerdotibus datam ab Ecclesia, non autem esse ordinariam, ut patet, sed esse delegatam, mihi videtur esse sine fundamento, & voluntaria: nam oporteret adducere aliquem textum, vel auctoritatem viri gravis antiqui, qui attestaretur hanc auctoritatem, & jurisdictionem esse collatam sacerdotibus simplicibus ab Ecclesia; Ego, ut inquit Navarrus nullibi lego, nec ipsi legerunt, nec video in usu esse consuetudinem hanc ut Sacerdos non admissus ab Ordinario absolvat etiam à venialibus imò puto,

salvo semper meliori judicio, quòd si quis hocattentaret, nihil faceret, & peccaret saltem venialiter, quia committeret sacrilegium, in re tamen levi, quia mitteret manum in messem alienam, cum non appareat an habeat hanc jurisdictionem. Et hæc omnia docet Faber *ubi suprà*.

3. Sed non est deferenda communis sententia, quam contra Sotum DD. citati extendunt etiam ad mortalia jam legitimè confessa, ut possit simplex Sacerdos illa absolvere; & infert Granado *ubi suprà in 3. part. de Sacram. contr. 7. tractat. 10 disp. 4 sect. 5. nu. 6.* unum valde notandum, scilicet nullum Prælatum Papa inferiorem posse hanc jurisdictionem à sacerdotibus auferre, quia quod à Papa conceditur, inferiores non possunt abrogare, & consequenter licèt talis jurisdictio sit delegata, nunquam cessat nisi ob majorem excommunicationem. Hanc si Episcopus suspenderet Confessarium aliàs approbatum ab audiendis confessionibus non intelligitur suspendisse quia non potest ab audiendis confessionibus de venialibus tantùm suspendere, quicquid sit foro externo.

4. Nota etiam cum Granado *loc. cit.* quòd qui confitetur sola venialia, si habeat aliquod mortale nondum confessum; quod tamen oblitus est, & propterea credat se non habere indirectè, ab illo remanere absolutum, etiamsi Confessarius sit simplex Sacerdos, debet tamen postea hoc peccatum cum legitimo Confessario confiteri.

R E S O L. XI.

An nominatim excommunicatus possit validè absolvere à venialibus? Ex part. 5 tract. 9. Res. 84.

§. 1. AFfirmativè respondet Vasquez *in 3. part. t. 4. quæst. 93. art. 5. dub. 6. num. 8.* quia Sacerdos jure divino habet jurisdictionem, & materiam applicatam respectu venialium; sed omninò verius est, per se loquendo, non valere, pro quo suppono quod suprà suo loco ostendimus, omninò verius esse jurisdictionem respectu etiam venialium jure Ecclesiastico Sacerdotibus competere, quam jurisdictionem Ecclesia possit suspendere: suspendisse autem ex eo patet, quòd suspenderit jurisdictionem nominatim excommunicati, & ita docet Præpositus *in 3. part. quæst. 2. dub. 8. n. 49.* cui adde Raynaldum *de monit. part. 2 cap. 2. nu. 23.* & Avilam *2. part cap. 6. disp. 3. dub. 1. concl. 3.* sed sententiam affirmativam Vasquez puto etiam probabilem esse.

R E S O L. XII.

An absolutio Sacramentalis data ab excommunicato vitando sit valida?

Et an hoc etiam intelligatur, si confessio, & absolutio de peccatis venialibus tantùm sit?

Et an Sacerdos, v. gr. qui in Hispania est nominatim excommunicatus, vel notorius Clerici percussor, si in Siciliam venit, ubi hoc ignoratur, & confertur sibi beneficium Parochiale, confessiones, quas audit, an validæ sint; nam talis titulus præsumptus, & communis error facti, conferunt jurisdictionem? Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. Res. 54.

§. 1. NOvissimè tanquam probabilem affirmativam sententiam tenet Petr. Marchant. *in Tribu. Sacram. to 3. part. 1. tract 4. tit. 1. sect. 1. quæst. 10. d. 1.* ubi sic ait: Tenet Victoria *de excommunicatione d. 315. aliàs 313.* validam esse absolutionem datam à Sacerdote excommunicato majori excommunicatione etiam denunciato, & notorio percussore Clerici. Cujus ratio est. Quia etsi multa jura vetent ne Sacerdos excommunicatus absolvat, vel confessiones audiat, nullum tamen Jus expressè absolutionem irritat, & nullam ex parte absolventis declarat. Unde etsi denuntiatus vitandus in omni exercitio jurisdictionis declaretur in Constitut. Mart. V. Nullum tamen est verbum, quod irritet absolutionem ab eo datam, etsi ex parte pœnitentis ratione peccati mortalis, quod incurrit hoc ipso, quo sciens, & volens à vitando sacramenta suscipit, absolutio sit invalida. Unde probabilem judico etiam in praxi Victoriæ opinionem, & si Petrus confiteretur Paulo suo pastori excommunicato, & notorio percussori Clerici, vel publicè, & nominatim denunciato (quam tamen ignoraret publicè, & nominatim denunciatum, vel Clerici percussorem, eo quod fortè à Parochia tunc abesset) & ab eo absolvetur, non condemnarem eum ad iterandam confessionem, sed judicarem absolutionem validam. Ratio mea est conformiter ad eam, quam adfert Victoria. Quia re vera non obstante excommunicatione talis pastor non est privatus pastorali beneficio; cui cùm ex natura sua annexa sit jurisdictio in oves *proprias* quamdiù non privatur beneficio pastorali, tamdiù non privatur jurisdictione, sed prohibetur tantum jurisdictionem exercere. Quod amplius demonstro: excommunicatio enim est juris contentiosi, sicque jurisdictione fori externi privat, non autem jurisdictione fori interni, quod maximè ad Deum spectat ut postea dicetur. Quod verò excommunicatio prohibeat usum jurisdictionis, & privet excommunicatum licita executione jurisdictionis fori interni, & secreti pœnitentiæ, est: quia ista jurisdictio non exercetur nisi signis, & actionibus externis, quas, quia externæ sunt, potest Ecclesia prohibere, & ita philosophandum erit de quocumq; excommunicato jurisdictionem sive ordinariam, sive delegatam habere. Nec video quid possit opponi, quod contrarium convincat: Quod enim dicitur excommunicatum denunciatum ab Ecclesia non tolerari, dicendum, non tolerari quoad licitum usum; & exercitium administrationis Sacramentorum, & ideò peccare, imò aliam pœnam irregularitatis pro mulcta incurrere si faciat, non verò quoad jurisdictionem fundamentalem, à qua validatur actus.

2. Nec obstat, quod actus jurisdictionis externæ, ut sententiæ, & alia facta ab excommunicato in foro externo invalidentur; Id enim fit, quia tota jurisdictio illa, sicut & ejus exercitium pertinet ad forum externum: jurisdictio autem fori sacramentalis per se pertinet ad forum internum, etsi habeat externos actus necessariò conjunctos. Et addo ad confirmationem hujus, quia excommunicatio, & suspensio sunt diversæ censuræ quæ se invicem non includunt; atqui suspensio ab officio, cui est annexa jurisdictio hoc singulariter habet quod suspendat jurisdictionem: ergo excommunicatio per se id non facit.

3. Dices, Denunciatio id facit.

Respond. Denunciationem pro certo suspendere à licito exercitio jurisdictionis, hoc ultimum autem de ablatione, jurisdictioni aliquo claro textu probari deberet; pœnæ enim strictè sunt interpretandæ.

4. Petes: Hac sententia posita, quæ erit distinctio inter vitandum excommunicatum, & non vitandum?

5. Respond. Hæc distinctio erit, quòd à vitando scienter nemo sacramenta accipere possit, possit verò à non vitando: Neque enim Constitutio Martini V. data est in favorem excommunicatorum, sed in favorem Fidelium, ne anxietatibus multis intricarentur. Et vitatio, quæ per illam demandata est pro duobus generalibus excommunicatorum, nimirum denunciatorum, & notoriorum percussorum Clerici decreta est in excommunicatorum horrorem, & pœnam, & in Fidelium terrorem, supposita notitia, & scientia quæ ex denunciatione, & notorietate percussionis Clerici procedit: Posita tamen inculpata ignorantia alicujus Fidelis, non est verisimile quod ab ignorante sit ille quantumvis publicè denuntiatus, vel notorius percussor Clerici vitandus sub peccato mortali, & consequenter cùm ex parte sua non peccet petendo absolutionem, probabiliter ex fundamentis adjunctis puto ejusmodi validè absolutum. Hæc deduxi latius ob casus occurrentes in animarum solatium: Hæc est enim hujus sæculi miseranda conditio; ut excommunicatus etiam denuntiatus nominatim Romæ (ut vidi ad valvas Sancti Petri) vel etiam ob percussionem Clerici, non obstante ista denunciatione, & notitia percussionis Clerici audeat confessiones ad se recurrentium audire, & cum accedentes idiotæ, & simplices sint, vel minus versati in istis confidenter accedunt, nec vitandos sciunt. Cum itaque (ut ex rationibus adductis patet) fundamentalis jurisdictio respectu absolutionis per excommunicationem simplicem (exclusis aliis pœnis) non videatur ablata, non video cur Absolutio annulletur. Hæc interim subjicio prudentum judicio, & Ecclesiæ, alteram autem sententiam Doctorum communi vestigio magis tritam, tanquam securiorem sequor, alteram tanquam non improbabilem proposui. Hucusque Marchant.

6. Sed ego puto prorsus non esse recedendum à negativa sententia, & contra Victoriam vide Hieronymum Llamas *in Summa, part. 5. cap.... quæst. 15.* qui falsam ejus sententiam vocat; est enim contra communem Doctorum opinionem teste Coninch. *de Sacram. disp. 4. dub. 10. num. 99.* Sayro *de Cens. lib. 2. cap. 6. num. 6.* Castro Palao *tom. 6. d. 2. punct. 13. num. 9.* Marco Serio concivi nostro viro quidem docto, *tom. 2. de officio Parochi, disp. 1. dist. unica quæst. 15. num. 5.* & aliis; dicendum est igitur cum Avila *de Censur. part 2. cap. 6. disp. 3. dub. 1. concl. 3.* Quod si Sacramentum pœnitentiæ administretur ab excommunicato non tolerato extra articulum necessitatis, erit nullum.

7. Probatur; nam talis Sacerdos extra casum necessitatis vel nullam habet jurisdictionem, vel ut propriùs dicam habet eam impeditam, & ligatam: ergo, Et hanc conclusionem intelligo etiam de confessione venialium, nam ad absol-

vendum

vendum à venialibus etiam requiritur juriſdictio, & hæc datur ab Eccleſia, & per conſequens, poteſt tolli, vel ligari ab ipſa Eccleſia, nam res per eaſdem cauſas diſſolvitur, per quas naſcitur. Hinc ſequitur, quod licèt aliquis cum ignorantia invincibili confiteatur hujuſmodi Sacerdoti, confeſſio erit nulla, & veritate comperta, erit neceſſariò iteranda, & loquor de confeſſione mortalium. Hoc autem corollarium intelligitur quando ignorantia eſt particularia hujus, vel illius pœnitentis, ſecus ſi ſit ignorantia communis, & talis Sacerdos habeat aliqualem titulum, v. g. Sacerdos, qui in Hiſpania nominatim excommunicatus, & denunciatus, vel notorius percuſſor Clerici venit in Siciliam, ubi hoc ignoratur, & confertor ſibi beneficium parochiale, confeſſiones quas audit validæ ſunt. Quicquid in contrarium aſſerat Palatius *in 4. diſt. 17. diſp. 7. col. 12.* Probatur, nam titulus præſumptus, & communis error facti conferunt juriſdictionem, ut ait Cajetan. *in Summ. verb. abſolutionis impedimenta, & verbo confeſſionis iteratio*, Nav. *cap. 9. num. 4.* & alii Auctores qui fundantur *in l. Barbarius, ff. de offic. Prætoris*.

8. Secundò, nam in hoc caſu potius præſumendum eſt quod Eccleſia vult proſpicere communi ſaluti Fidelium dando juriſdictionem huic Sacerdoti, quàm punire illum cum tanto detrimento Fidelium.

R E S O L. XIII.

An Sacerdos ſuſpenſus validè abſolvat? Ex part. 5. tract. 10. Reſ. 52.

§. 1. NEgativè reſpondet Sotus *in 4. diſt. 22. quæſt. 1. art. 5. concl. 2. & diſt. 18. quæſt. 3. art.* 3 dicens abſolutionem datam à ſuſpenſo eſſe nullam. Sed meritò hanc ſententiam ex ejuſdem familia refellit Victoria *in ſumm. de Clavib. num. 227.* & Cajetan. *in 3. punct. quæſt. 82. art.* 9. Vide etiam Navarrum *cap. 9. num. 7.* quia ſi talis Sacerdos ante habebat juriſdictionem, valida eſt ejus abſolutio, ut apertè patet ex *Extravag. ad evitanda*, & ita hanc ſententiam docet etiam Ludovic. à Cruz *in Bulla Cruc. diſp. 1. cap. 2. dub. 18. num. 7.*

R E S O L. XIV.

An Sacramentum Pœnitentiæ miniſtratum à Sacerdote interdicto ſit nullum, & ejus abſolutio invalida?
Ex quo aliqua alia inferuntur circa hoc? Ex part. 5. tract. 10. Reſ. 62.

§. 1. AFfirmativè reſpondet Phil. Faber *de conſ. in 4. ſent. diſt. 15. quæſt. 1. diſput. 5. cap. 1. num. 23.* quia privatio miniſterii hujus Sacramenti non eſt privatio poteſtatis Ordinis; ergo juriſdictionis, quia nulla alia adeſt poteſtas, ut patet; cenſuræ autem Eccleſiaſticæ, *ut ſuprà* diximus, & ipſe Suarez faſſus eſt, non privant poteſtate Ordinis, juriſdictionis. Cùm ergo in tali adminiſtratione ſit carentia poteſtatis, & juriſdictionis, nulla eſt abſolutio quòd ſi aliquis bona fide accedat ad Sacerdotem interdictum, & ab illo abſolvatur, dicendum eſt ſicuti in aliis caſibus, in quibus ſit defectus ex parte Sacerdotis: ut ſi quis baptizetur ab aliquo ſine intentione debita; in his autem caſibus dicimus eſſe abſolutum, non quidem vi Sacramenti, quod nullum eſt, ſed ea pia, & miſericordi clementia Dei. Ita Faber.

2. Sed ego contrariam ſententiam teneo, quia interdictum non privat poteſtate Ordinis, & juriſdictionis, ſed impedit uſum licitum illius, nec aliud colligi poteſt ex juribus allatis. Solùm poteſt objici, quòd perſonaliter interdictus æquiparatur excommunicatio, ut *ſuprà* dictum eſt, à quo certum eſt auferri omninò uſum juriſdictionis ſi denunciatus & non toleratus ſit; atque ita abſolutionem ſacramentalem ab eo collatam eſſe invalidam. Huic ſoli objectioni reſponderi poteſt æquiparari præcisè quoad hoc, quod eſt eſſe utrique prohibitum uſum activum hujus Sacramenti, atque ita uterque peccabit illud miniſtrando, non tamen quantum ad abſolutionem juriſdictionis, & invaliditatem Sacramenti, cùm hoc non reperiatur in jure expreſſum de interdicto ſicut de excommunicatione. Quòd ſi urgeas, perſonaliter interdictus non poteſt validè abſolvi; ergo nec abſolvere. Patet antecedens ex ſupradictis. Reſpondetur eſſe diſparem rationem, quia invaliditas abſolutionis receptæ ab interdicto non provenit ob defectum juriſdictionis in abſolvente, ſed defectu debitæ diſpoſitionis, quia cùm peccat recipiendo illam, reddit eam invalidam; invaliditas verò abſolutionis lata ab interdicto ex nullo capite provenire poteſt; & ita valida eſt, quia peccatum quod committit conferendi abſolutionem, non poteſt illam invalidare; & ex alia parte interdictum non abſorbet juriſdictionem. Hæc Coninch *in 3. part. tr. 5. de interd. §. 1. diſp. 2. dub. 3. quæſt. 4.*

R E S O L. XV.

An irregularis validè abſolvat?
Idem dicendum eſt de interdicto, & ſuſpenſo.
Et an pœnitens graviter peccet petens abſolutionem ab eo irregulari, quem ſcit illam non poſſe conferre niſi gravi peccato, & ponat obicem, ita ut abſolutio ſit invalida?
Et quid, ſi pœnitens accedit, & petit bona fide? Ex part. 4. tract. 2. Reſ. 68.

§. 1. AFfirmativam ſententiam docet noviſſimè Hurtado *diſp. 1. de irregularitate diffic. 11. num. 19.* ubi ſic ait: Exiſtimamus contra aliquos abſolutionem à peccatis factam ab irregulari eſſe nullam, quia irregularitate impeditur quia ab uſu Ordinum quantum poteſt ab Eccleſia impediri; Eccleſia autem poteſt abſolutionem à peccatis irritare, quia quamvis ſit uſus poteſtatis, ſeu juriſdictionis Ordinis, pendet tamen ab Eccleſia quoad applicationem ſubditorum, quia ea vi Ordinis nullus eſt determinatus, abſolutio autem in non ſubditum eſt nulla. Ita Hurtado, & ante illum Avila *de conſ. part. 7. diſp. 2. dub. 6. concl. 7.* quod confirmatur, quia abſolutio eſt actus Ordinis ex parte poteſtatis activæ, licèt connotet juriſdictionem ex parte materiæ.

2. Verum mihi contraria ſententia placet, quam docet Petrus Cornejo *in 3. part. D. Thom. tr. 5. de irregular. diſp. 5. dub. 3. quæſt. 3. num. 4.* Villalobos *tom. 1 tract. 21. diffic. 2. n. 8.* ubi ſic ait: [No eſta privado el irregular de la Juriſdixion en el fuero de la penitenzia ſegun la mas probable opinion de ſuerte que licitamente puede el proviſor ò obiſpo aunque eſte irregolar dar licenzia à un Sacerdote para que confieſſe y ſi el irregular oyeſſe confeſſiones aunque pecaria moratlmente porque haze officio de orden, mas ſi de hecho abſolvieſſe valdria la abſoluzion porque tiene poteſtad de orden y de Juriſdiaion y anſi como el que eſta prohibido de celebrar por eſtar deſcomulgado ò irregular ſi celebraſſe conſegraria, lo miſmo es à qui.] Ita ille, & ante illum Suarez *de cenſur. diſp. 40. ſect. 2. num. 45.* & noviſſimè hanc ſententiam tenet etiam Præpoſitus *in 3. part. quæſt. 5. de irregular. dub. 3. num. 13.* ubi ſic aſſerit. Dubitari poteſt, an abſolutio impenſa ab irregulari ſit valida, quando ſcilicet ratione irregularitatis impeditur eam impendere. Suppono futuram validam, ſi quis per judicem non ſit nominatim declaratus irregularis, juxta *Extrav. ad evitanda*, cùm in gratiam aliorum ſaltem eo caſu relinquatur uſus juriſdictionis, quamvis peccet irregularis, ſi ſe ingerat; quæſtio verò procedit in caſu quo irregularitas ſit per judicem promulgata, negat Avila, aſſerit Suarez, ſi non inveniatur obex ex parte pœnitentis quod dicit ſenſiſſe viros doctos à ſe conſultos. Idem cenſet de ſuſpenſione ab Ordine, & de interdicto, quæ ſententia eſt valdè probabilis, quia irregularitas non irritat actus Ordinis; etiam eos, qui ſunt ex inſtitutione Eccleſiæ, ut conſecrationem Templi, Altaris, Calicis &c. nec etiam irritat actus juriſdictionis, nam irregularis præcisè ratione irregularitatis non impeditur, quo minus poſſit etiam licitè excommunicare, leges ferre &c. ergo ex hoc capite abſolutio ſacramentalis non redditur invalida. Hæc Præpoſitus *loco citato*.

3. Sed pro praxi circa præſens dubium dicendum eſt cum Turriano *de cenſur. lib. 8. diſp. 58. dub. 2.* ſecluſa ignorantia pœnitentis in caſu de quo loquimur non poſſe validam eſſe abſolutionem, quia peccaret graviter petens abſolutionem ab eo, quem ſcit non poſſe illam conferre ſine peccato gravi. Sed ſic accedat pœnitens bona fide, exiſtimans illum Sacerdotem poſſe abſolvere, quia eſt toleratus ab Eccleſia, & publicè exercet officium ſuum, valida erit abſolutio. Ita ille. Sed Præpoſitus, ut viſum eſt, hoc etiam admittit in caſu, quo irregularis eſſet publicè denunciatus, quod tu ſemper intellige; quando pœnitens accedit bona fide. Aliter poneret obicem, & ex hoc capite abſolutio eſſet invalida, & ita hanc ſententiam affirmativam etiam ſi irregularis ſit publicè denunciatus, præter Doctores citatos tenet etiam Coninch *de cenſur. diſp. 18. dub. 1. num. 7.* probans abſolutionem ab illo datam eſſe validam, licèt Hurtado, & Avila *ubi ſuprà*, & Navarr. *in manual. cap. 9. num. 8.* doceant, quòd ſuſpenſus, & interdictus invalidè abſolvit.

R E S O L. XVI.

An si non adsit Sacerdos nisi mutus, possit in articulo mortis absolvere moribundum signis, aut scriptura?
Et supponitur esse de essentia sacramentalis absolutionis, ut proferatur voce humana.
Et arguitur Angelos ministrare posse Sacramenta etiam per corpora assumpta. Ex. part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Res. 14.

Sup. hoc, quod hic supponimus int. ad quod §. Sed superius hujus Res. nec Auctores verò, & in 4. tr. 1 in Res. 111. § 32. & § Verùm obstantibus & seqq. sed lege eum per me & aliam §. ibid. quo.

§. 1. SUppono esse de essentia absolutionis Sacramentalis, ut proferatur voce humana. Ita communiter Doctores, asserentes Sacramenta novæ legis essentialiter constare verbis humanis, defectu quorum negant Angelos ministrare posse Sacramenta, etiam per corpora assumpta; quia nequeunt in illis humana verba exercere. Lege Cajet. *in 3. part. q. 64.* ubi Scotum impugnat, *dist. 7. quæst. 1.* affirmat quodlibet suppositum intellectuale posse Sacramentum Baptismi ministrare; fundamentum sumitur ea Christi institutione, quæ nobis usu, & traditione Ecclesiæ constat: præcipuè ex Florentino in decreto Eugenii: ubi primò de omnibus Sacramentis universaliter affirmat, ea verbis perfici. Secundò, formam hujus Sacramenti assignans, ait, esse verba absolutionis, quæ Sacerdos profert, cùm dicit: *ego te absolvo, &c.* Summi autem eo loco verba à Concilio secundùm proprietatem, confirmat exceptio quam infra addit de Sacramento Matrimonii, cujus causa, loquit, efficiens regulariter est mutuus consensus, per verba de præsenti expressus; ubi addens, Regulariter ostendit in reliquis necessaria esse verba propriè sumpta; nam exceptio, ut Juristæ ajunt, regulam firmat. Confirmatur: nam pari modo possent reliqua etiam sacramenta sine verbis à ministro prolatis, sed tantùm scriptis confici. Nemo autem dixerit, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Ordinem, Extremam Unctionem, perfici tantùm scripto. Majorem ostendo; quia non minus forma hujus Sacramenti, quàm reliquorum colligitur ea verbis Scripturæ, constat autem formam aliquorum Sacramentorum propriis verbis humanis esse proferendam: ergo & hanc.

2. His positis, difficultas est, an saltem in articulo mortis, si non adsit alius, nisi Sacerdos mutus, possit absolutio nutibus, vel scriptura impendi. Et negativè respondet Nicolaus Ysambert. *in 3. part. t. 3. disp. 8. art. 3. num. 8.* ubi sic ait: Si verba propria, & ore Sacerdotis prolata, essent de essentia formæ Sacramenti Pœnitentiæ, Christus Dominus non videtur satis prudenter providisse saluti hominum; quia potest interdum contingere, ut fideli moribundo nullus adsit Sacerdos, quàm mutus, vel elinguis; ergo in tali casu absolutio per eum data scripto, vel nutu valebit; ergo cùm essentia hujus sacramenti, & formæ illius eadem sit extra casum necessitatis, ac in casu necessitatis; sicut mutus ille, vel elinguis validè absolvit moribundum sibi præsentem, sic etiam absolutio quoad suam essentiam non postulabit quòd sit vocalis, & pronuncietur ore Sacerdotis. Respondetur, negando, sequi ex nostra sententia Christum Dominum non satis prudenter statui hominum, & eorum saluti providisse. Primò, quia ad id non requiritur, ut omnibus, & singulis casibus etiam Metaphysicis, providerit saluti uniuscujusque privati in quolibet statu constituti: quia ad hoc ut dicatur prudenter providisse saluti uniuscujusque hominis, satis est quod instituerit remedium, quòd debitè usurpatum sit unicuique adipiscendæ salutis æternæ remedium efficax, quantùm ex se; & ad rationem gratiæ sufficientis, & remedii ejusmodi sufficit, quod defectus applicationis illius ad ponendum ejus effectum in homine non teneat se ex parte Dei, vel Christi Domini; esto per concursum aliquorum agentium naturalium istud remedium impediatur hic, & nunc applicari; hoc enim est per accidens, cùm Deus non eo fine hunc concursum intendat, nec teneatur impedire ordinem quem suavis ejus providentia postulat, nimirùm ut sinat causas naturales, & liberas agere modo sibi naturali, & proportionato. Deinde respondetur, hominem illum moribundum posse in tali casu conteri de peccatis cum voto confitendi sacramentaliter sua peccata, & sic salvari absque reali susceptione Sacramenti Pœnitentiæ, Hucusque Ysambert, cui etiam adde doctissimum Martinon *disp. 52. de pœnit. sect. 5. num. 1. & 6.*

3. Sed superius adducta non admittit Joannes Pontius *in Cursu Theologico disp. 46. quæst. 2. concl. 2. num. 9.* in extremo vitæ periculo; tunc enim si non adesset nullus Sacerdos, nisi qui non posset loqui, non esset inconsultum, ait Pontius, confiteri ipsi, & recipere absolutionem in scripto, aut nutibus ab ipso. Et quidem in illo extremo vitæ periculo tenemur ex charitate succurrere proximum eo meliori modo, quo possumus, sed melius est adhibere in illa necessitate Sacramentum dubium, quàm nullum adhibere Sacramentum. Ergo & in casu nostro melius esset adhiberi absolutionem dubiam, videlicet nutu, vel scripto, quàm nullam. Adde, quod licèt, ut diximus, communis opinio DD. asserat absolutionem sacramentalem voce humana debere proferri, tamen contraria opinio cùm adhuc non sit ab Ecclesia damnata, videtur saltem in articulo mortis practicanda per superius adducta. Auctores verò, qui sustinent non esse de essentia absolutionis Sacramentalis, ut proferatur voce humana, sunt Palud. *in 4. dist. 17. q. 2. art. 1.* Adrianus *in 4. q. 1. de Confess. §. sed oritur*, Medina *Cod. de confess. q. 15. de modo secreto confitendi*, Pet. Sot. *sect. 11. de ratione secreti necessarii in confessione*, Nav. *in sum. c. 21. n. 36.* Probatur, quia absolutio Sacramentalis est quædam sententia in foro conscientiæ data; de ratione autem sententiæ non est, ut proferatur voce, cùm possit scripto, nutu, vel alio signo externo exprimi, ut patet de absolutione ab excommunicatione. Nec refert, quod hoc forum sit secretum, quia secreta, vel publica expressio sententiæ non variat essentialiter sententiam. Confirmatur: Confessio facta nutu, vel scripto est valida; ergo etiam absolutio. Sup. hoc in Res. 200. nec non primo hujus Res.

5. Verùm, his non obstantibus, cùm sententia negativa vocetur à Theol. certa, ut ait Card. Lugo *de Sacram. Euch. disp. 13. sect. 5. n. 2.* Granad. *in 3. par. cont. 7. tr. 8. disp. 6. sect. 1. n. 1.* & alii, non auderem sententiam Joan. Pontii practicè approbare, sed ejus finalem resolutionem judicio S. Sedis remitto. Et quidem nimis premit, & urget, ut dixi in principio Resolutionis, modus loquendi Eugenii Papæ in suo decreto *sess. ult. Conc. Flor. Patr. Conc. Trid. cit. c. 3. sess. 14.* qui dum de hoc Sacramento loquuntur in particulari utuntur terminis, importantibus vocalem, & oralem pronunciationem formæ. Nam Eugenius in suo decreto, ita ait: Hujus Sacramenti forma sunt verba absolutionis, quæ Sacerdos profert, cùm dicit. *Ego te absolvo*: Ubi termini isti, quę Sacerdos profert cùm dicit, sunt diligenter expendendi non enim possunt retinere suam veritatem in tali oratione nisi prout denotant vocalem pronunciationem istorum verborum fieri à Sacerdote, ut per se patet; sicque significat id esse de essentia hujus formæ. Patres item Trid. dicunt, formam hujus Sacramenti illis ministri verbis positam esse, *Ego te absolvo*. Iidem *cap. 6.* agendo de absolutione Sacerdotali, ita dicunt, veluti à judice sententia pronunciatur, quæ omnia, & singula sic accurratè posita significant evidenter formam hujus Sacramenti debere vocalem esse, seu debere voce Sacerdotis absolventis pronuntiari. Et licèt aliqui DD. asserant, quod in articulo mortis possit sub conditione baptizari aliquem cum aqua rosacea, tamen in hoc casu ipsi contendunt, & conantur salvari Baptismum esse collatum in materia apta, & designata à sacra Scriptura, & Conciliis; quia cùm secundùm aliquos Philosophos Elementa sint in mixto, aqua rosacea, vel ab herbis elicita dici potest aqua. Sed in casu de quo loquimur, nescio quo pacto possint verificari verba Conciliorum, quod Confessarius absolvendo nutu, vel scriptura, dicatur proferre absolutionem voce humana. Ideo ut dixi, tu cogita.

R E S O L. XVII.

An sit absolvendus, qui non confitetur nisi generalia?
Et propterea quæritur, an si rusticus, qui grosso modo sine certo numero peccatorum mortalium indocto Parocho bona fide confessus est, teneatur postea detecto errore, confessiones factas reiterare?
Et an saltem in dicto casu teneatur Rusticus denuo confiteri, & declarare numerum peccatorum, quæ in aliis confessionibus non fuit confessus, sed in confuso tantùm?
Et observatur, quòd in articulo mortis, si aliquis diceret in specie commisi multa perjuria, v. g. non explicando numerum propter temporis angustiam, possit absolvi, &c.
Et notatur confessiones bona fide factas post confessionem invalidam non esse necessariò repetendas.
Et datur Regula, quomodo pœnitens debeat se accusare de peccatis omissis in confessionibus invalidis, quando denuò validè confitetur. Ex part. 11. tract. 6. & Miscell. 6. Res. 69. aliàs 58.

§. 1. AD hunc casum sic respondet Caspensis *in Cursu Theol. to. 2. tr. 24. disp. 4. sect. 15. num. 135.* Inquires quid sit faciendum cum homine rudi, qui non confitetur nisi quędam generalia? Respondetur, si sit verè attritus, & verè apprehendat se peccasse, absolvendus est; communiter tamen, & extra necessitatem non est absolvendus, quia eo ipso quod non confitetur aliquod peccatum in particulari, sufficienter intelligitur non apprehendisse, quid sit peccatum maxi- Sup. hæc cur. fissimè, sed cum Concil. Trid. inf. in Res. 53 § 1. ad med. ver. Et ideo colligit Trid. & inferius in tr. 7. lege doct. ...

maximè cum interroganti dn rebus in particulari, quibus regulariter datur peccatum ad minus veniale, ut de distractione in oratione; ipse tamen semper respondet in nulla re illarum peccasse, quapropter neque attritionem habere potest. Ita Caspensis.

2. Verùm Pasqualigus *in Theol. tom. 2. disp. 83. sect. 1. num.* 50. putat posse absolvi eum qui solùm dicit se peccasse, etiam si nesciat exprimere aliquod peccatum sive in genere, sive in specie, quia dum non scit explicare, censetur impotens ad explicandum; qui autem est impotens, potest absolvi, si solùm se accuset, quòd peccaverit, ut constat in moribundis.

3. Non desinam etiam hic apponere ea, quæ novissimè adducit Remigius *in Pract. Confess. tract. 5. cap. 5. §. 9. nu. 5.* Acontece (ait ille) llegar à confessarse algun penitente, que nunca, ò muchas vezes no se ha confessado bien y enteramente, por no aver dicho el numero los pecados con buena fe, ò porque sn confessò con Confessores ignorantes, ò por mejor dezir tan invertidos, que no ln avisaron nunca deste yerro tan notable y cocinodo. Querer pues, que semejante penirente vnya à suplir este defecto, es nunca acabar, y afsligible demasiadamenre y hazer nl Sacramento algo odioso; y assi ensefian los Doctores, que estando el penitente con buena fe, y persevera en el la, no riene el Confessor necessidad de preguntarle, ni hablardn nada desso, sino procure instituirle para en adelente, como dize doctamente Mercanzio: Nam etiamsi quandoque confessiones fecnrir materialiter non iotegras, propter booam tamen fidem censetur formaliter integræ. Però si el peniteote en la confession dixere, ò pregnntare algo de si està hien confessado, ò nù, en tel caso aunque nn se ha demaodar que repita las confessiones basta alli, ha de hazer que supla el defeto que cometio en el las, diziendo el numero verisimil de los pecados que dexò de dezir en àquellas confessiones, y bastarà dexir aviendo hecho una mediana diligencia de examen. Ita ille.

4. Vide etiam Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 9. disp. 5. quæst. 71. & 72.* obi quærit, an Rusticus qui grosso modo sin certo numero peccatorum mortalium indocto Parocho bona fide confessus est, teneatur postea detecto errore confessiones factas reiterare? Et an saltem in dicto casu teneatur Rusticus denuò confiteri, & declarare numerum peccatorum, quem in aliis confessionibus determinatè non fuit confessus, sed confusè tantùm? Et me citato oegativè respondet.

5. Idem etiam docet Cardinalis Lugo *de pænit. disp. 16. à nu. 577.* qui etiam *nu. 586. & 587.* & ex illo Leander *qu. 83.* obsnrvant, quòd in articulo morris si aliquis diceret in specin, commisi multa perjuria v.g. noo explicando numerum propter temporis angustias. Et in hoc casu dubitari potest, an postea data occasione, & opportunitatn debeat explicare numerum, quæ prius sub illa generalitatn dixit. Et distingnendum existimo: nam vel Confessarius ex circunstantiis personæ, & temporis intellexit per illa verba verisimiliter numerum illum, & multitudinem, quam pœnitens concipiebat, & significare volebat, & jam tunc erit idem dicendum; quod de confessione rustici, in quo Parochus per illa verba attentis circunstantiis intelligit sufficienter multitudinem, quam pœniteos concipit, atque ideo propter eandem rationem oeque in illa obligandus erit pœnitens postea ad illum oumerum magis distinctè declarandum; quia jam juxta capacitatem præsentem declaratus fuit sufficienter ad hoc, ut absolutio directè ad totum illum numerum terminaretur: si autem ex illis verbis Confessarius oon potuit concipere prudenter aliquam multitudinem, & numerum verisimilem juxta pœnitentis intentionem, tunc fatendum est absolutionem non rerminari directè ad rotam illam multitudinem, sed solùm secuudùm eam partem, quam Confessarius ex illis verbis potuit prudenter colligere, & ad minus terminatur ad aliqua quoad reliqua verò manet obligatio confitendi illa distinctè, & procurandi directam absolutionem ab illis: quod in oostro casu (id est præcedenris quæstionis) non procedit, cùm absolutio supponatur directè terminata ad omnia peccata contenta in illa mulritudine quam rusticus crasso modo confitetur.

6. Sed quia satis est consolatoria illa opinio, quod detur confessio informis, sed valida contra Vasquez, Suarez, & alios, vide illos, quos adducit & sequitur me citato Leander *ubi supra quæst. 75.* Unde minimè dubitandum est hanc sententiam securam esse in praxi, & ex magnis angustiis liberare Confessarios, & pœnitentes.

7. Et nota hic etiam confessiones bona fide factas post confessionem invalidam, non esse necessariò reperendas. Ita Lugo *ubi suprà num. 599.* & mn citato Leander *qu. 89.* qui etiam optimè *quæst. 91.* contra Vasquez, Valentiam, Laymao, Reginaldum, & alios, docet non esse necessarium repeti omoia morralia distinctè, quando iteratur confessio invalida cum eodem Confessario, sed sufficere in eo casu quod in generali se accuset dn omnibus mortalibus, quæ in confessione invalida fassus fuerat, & in speciali & distinctè declarer illud peccarum, quod tacuit, & sacrilegium ob hoc commissum, & si quæ de novo alia habet mortalia, etiamsi Confessarius, nec prædictorum peccatorum aut pœnitentiæ recordetur. Quia pœnitens in prima confessione licèt invalidè, verè declaravit distinctè, & in specie sua peccata eidem Confessario. Et hic verè injunxit pœnitenti pœnitentiam proportionatam, ergo nihil obstat, quò minus suæ obligationi satisfaciat: etiam in generali solum se accusando, & dicendo, Accuso me de omnibus peccatis, quæ in confessione invalida tibi aperui, & insuper de illo peccaro quod tacni, de sacrilegio ob hoc admisso, & de novo de hoc, & de hoc peccato. Ex quo infertur posse optimè pœnitentem, qui diu eidem Confessario coofessus est, reiterare uno verbo omnes illas confessiones dicendo, Accuso me de iis omnibus, quæ tibi in aliis confessionibus confessus sum. Quod quidem est optimum, & facile remedium, quando hauer aliquod scrupulum de defectu aliquo in ei commisso; accusando se simul de illo defectu, si culpabilis fuit.

R E S O L. XVIII.

An pro danda absolutione sufficiat, quòd pænitens se accuset de peccato veniali in genere? Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Resol. 53.

§. 1. CAsus est satis practicabilis cum pœnitentibus idiotis, & etiam cum personis spiritualibus, & illum novissimè pertractat Dicastillus *de Sacram. tom. 2. tr. 8. disp. 9. dub. 9. num. 760.* ubi sic air: tandem posset aliquis colligere ex dictis non solùm in casu necessitatis, sed etiam per se loquendo, confessionem peccati venialis in geoere esse per se sufficientem materiam absolutionis in eo, qui solùm habet venialia. Respondet Suarius *disp. illa 23. sect. 5. num. 10.* fortasse speculativè, ita esse propter jam dicta, nempè quod peccatum in communi possit esse materia, cùm ex alio capite non sit præceptum confitendi venialia in specie. Probatque tum à simili de eo, qui confitetur rantùm verba otiosa, in qua confessione non magis conscientiam suam declarar, quàm qui dicit peccasse venialiter: nec magis variat judicium Confessarii. Nihilominus practicè putat negandum hoc esse proprer incertitudinem materiæ. Ait ergo, licèt homo absolutè non teneatur specie venialium confiteri, tamen supposito quod vult confireri, teneri ad exhibendam materiam omninò certam, si possit, & ideo saltem aliquod veoiale io particulari teoeri confiteri.

2. Mihi autem illud prius satis probabile apparet, oempè sufficere confessionem illam in genere, etiamsi possit veniale in particulari confiteri: quia eo ipso quod probabile sit eam esse materiam sufficientem, & ex alio capite non esse necessariam mareriam, non video cur non possic licitè eam adhibere tautùm: In Sacramentis enim, quæ oullo modo sunt de necessitate salutis, quale est de solis venialibus, in tali casu, non viderur ita necessarium adhibere materiam omninò certam, ut obligetur quis sub culpa maximè mortali. Nam ad hoc, ut quis prudeoter operetur, satis est, quòd adhibeat materiam probabilem. Hæc autem est valde probabilis.

3. Adde, quod si hoc speculativè verum est, etiam practicè erit verum. Tuoc enim tantùm in re morali dicitur aliquid specularivè quidem verum, sed nou practicè, quando id, quod in speculatione consideratur, oou potest exhiberi in praxi, quin aliqua rontingat variatio. Quando verò omnino invariatum potest reduci ad praxim ea ratione, quia consideratur in speculationn, si speculativè verum est, practicè quoqun verum ceuseri debet. Quapropter, cùm confessio venialis in genere possit iu praxi exhiberi eo modo, quo speculativè censetur sufficiens, erit quoque practicè censenda ralia. Hucusque Dicastillus.

R E S O L. XIX.

An qui cum dolore universali se accusat in confessione de venialibus, non determinando peccata in particulari, remaneat absolutus ab omnibus? Ex part. 11. tract. 5. & Miscell. 5. Resol. 24.

§. 1. QUæstio est practicabilis & curiosa, & nimis doctè examinata à Patre Dicastillo, unde hic per exten-

tensum apponam ejus verba, sic itaque asserit *de Sacram tom.2.tract.8. disp.6. dub.17. num.* 322. His præmissis assero, ut peccata venialia de quibus agimus sint materia Sacramenti directè, & sufficienter proposita, non esse necessarium, quòd Confessarius, vel ex modo confitendi, aut ex persona confitente aliisve circunstantiis cognoscat quot sint, saltem in confuso, talia peccata, sed satis esse, quòd illa confiteatur in communi absque ulla determinatione, ita, ut si nec pœnitens ea sua parte, neque Confessarius ea sua restringant intentionem ad aliqua determinata, omnia ad quæ legitimus dolor se extendit, remittantur. Ratio est, quia nisi necessitas saltem ex præcepto in Sacramento postulet determinatam cognitionem, sacramentalis virtus ad omnia peccata potest se extendere: sed necessitas Sacramenti Pœnitentiæ comparatione venialium non sic postulat determinatè cognitam multitudinem peccatorum remittendorum; ergo ad illam totam potest se extendere. Utraque præmissa probatur. Primò à simili in Sacramento Eucharistiæ: nam in Sacramento Eucharistiæ: ut diximus loco notato, etiamsi quis nesciat quot sint hostiæ consecrandæ sibi propositæ, consecrat omnes, quæ continentur, v.g. in pixide: ergo & absolvere potest omnia peccata, quæ continentur in intentione confitentis, etiamsi non sciat determinatè aliqua ratione quot sint. Neque enim minus potens est absolutio legitima ad absolvendum quotquot peccata per confessionem in confuso significantur quàm consecratio ad hostias, quotquot confusè in pixide cognitæ continentur: nec minus debet esse determinata materia Eucharistiæ, quæ demonstratur pronomine *Hoc*, quàm materia absolutionis, quæ determinatur per confessionem: ergo sicut virtus consecratoria se extendit ad omnes hostias consecrandas, poterit se extendere virtus absolutoria ad omnia peccata absolvenda, etiamsi in utroque casu non determinatè aliqua ratione cognoscantur quot sint hostiæ consecrandæ, & peccata remittenda.

2. Probatur secundò, quia ut concedimus, Sacramentum Pœnitentiæ tunc valet, etiamsi non determinetur materia, nec est major ratio peccati unius, quàm alterius: ergo vel omnia, vel nulla peccata remittentur. Quod valeat, omnes quidem supponimus, quòd autem non determinetur materia ad hæc potiùs, quàm ad illa, debet etiam supponi necessariò: alioquin non esset noster casus, in quo disputamus de confessione, dolore, & intentione in communi, nihil determinando in particulari. Ita ille. Et postquam ad aliquas difficultates respondisset *num.* 328. sic subdit:

3. Ab his & aliis difficultatibus liberabimur, si dicamus omnia remitti, quotiescumque prædicto modo confitetur homo cum dispositione extendente se ad omnia propter rationes dictas. Atque hoc ipsum habet locum non solùm in peccatorum venialium confessione, sed aliquando etiam in mortalibus quoad directam absolutionem, ita ut esse possit; & non raró casus, in quo peccata mortalia omnia directè absolvantur, quin in particulari specie, aut numero explicentur Confessario, neque Confessarius intelligat, quæ, vel quot sint, quæ pœnitens subjicit, in quo casu omnia, & singula mortalia (& quidem directè) absolvuntur, quod sic probo proponendo prius casum non infrequentem.

Sup. hoc in Resol. 1. post prim. §. idem, a lin. 3. & inf. lege doct. à ref. 33 à princ. & aliorum Resol. & §§ ejus primo not. & si placet etiam secundo ann.

4. Aliquis moribundus multis peccatis mortalibus gravatus est, & præsenti Confessario (ut tollamus alias quæstiones de signis datis in absentia) dat tantùm signum, quod peccaverit; & velit confiteri nullo explicato particulari peccato, nec in numero, ita ut Confessarius tantùm intelligat illum confiteri, quod peccaverit, & doleat, & nihil possit ille amplius explicare; in tali casu danda est illi absolutio, & peccata remittuntur & quidem directè: hoc ultimum de directa absolutione probo: quia absolvuntur, sed non indirectè: ergo directè. Minorem probo, quia absolutio indirecta alicujus peccati, tunc tantùm est, quando absolvendo directè aliquod peccatum aliud absolvitur consequenter per gratiam remissionis mortalis directè remissi; quia scilicet illa gratia non patitur secum mortalia: atque adeò cùm non sit obex, quia habet (ut suppono) universalem attritionem, gratia confertur, per quam absolutio non solùm directè tollit illud, quod datur pro materia, sed reliqua etiam tollit indirectè: In nostro autem casu nullum in particulari datur pro materia directa, sed omnia æqualiter in confuso subjiciuntur: ergo, vel omnia æquè primò remittuntur, cùm non sit major ratio, ob quam absolutio cadat directè supra unum, quàm supra aliud, atque adeò, vel confessio erit nulla (quod est falsum) vel omnia æquè primò absolventur; directè quidem, sed non dicta explicitè. Quapropter, si homo ad se redeat, tenebitur suo tempore explicitè species, & numerum peccatorum confiteri, quia licèt directè fuerint absoluta, non tamen explicita specie, & numero ad quod etiam tenetur, ut certa doctrina docet.

5. Si ergo absolutio directa cadere potest supra mortalia in confuso dicta, absque eo quod intelligatur, quæ, & quot sint peccata commissa; pari, imò potiori ratione poterit cadere supra veniale absque eo, quod innotescat Confessario ex aliquo capite, quæ aut quot sint ea peccata. Præsertim, cùm in venialibus non detur absolutio indirecta, quia gratia, quæ datur intuitu aliorum peccatorum, quæ dicuntur in confessione non apponitur peccato veniali, cujus si in homine justo reperitur attritio, vel per illam remittuntur, vel, si juxta alias sententias non sufficit attritio, vel non omnis attritio; Sacramentum Pœnitentiæ non attingit illa, ex vi productionis gratiæ, quæ confertur per absolutionem aliorum peccatorum, quia hæc gratia (ut dicebam) non habet oppositionem cum illo: ergo non est locus absolutioni indirectæ. Atque adeo, si in nostro casu confessionis factæ in genere remittuntur venialia, directè remittuntur & omnia: Directè quidem, quia non est unde indirectè remittantur, sed ex vi confessionis illorum factæ in communi, & absolutionis ad illa directè, omnia verò remittuntur; quia non est ratio ob quam hæc potiùs quàm illa, & ad omnia æquè primò refertur absolutio jam dicta.

Et hæc omnia docet Dicastillus *ubi suprà*, quibus ego libenter calculum meum adjungo.

RESOL. XX.

An qui inadvertenter non absolvit pœnitentem, possit illum absolvere parum distantem? Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Res. 56.

Sup. hoc sup. in tr. 9. Res. 79 § ult. continetur ad med. à vers. Sicut asserunt. DD.

§. 1. DE hoc dubio alibi dictum est, nunc verò tantùm adducam opinionem Petri Ochagaviæ *de Sacrament. tract.* 2. *de Confess. sacrament. quæst.* 41. *num.* 6. ubi sic ait. Quòd si pœnitentem debitè depositum dimisit quis sine absolutione per inadvertentiam, aut alia via, si posset, sine gravi incommodo, deberet illum revocare, & admonere. Cùm verò non potest sine scandalo revocare, & pœnitens vel expectat communionem, vel ex qualitate personæ cognoscit quod non incidat in novum peccatum, debet absolvi, si est præsens, licèt aliquantulum remotus, aliàs commoditas expectanda, & admonendus. Ita Ochagav.

RESOL. XXI.

An in dubio si puer habeat usum rationis, sit absolvendus?
Et maximè in articulo mortis an sit absolvendus, & absolvi debet?
Ex quo enim deducitur, quòd si quis adultus confiteatur aliquid, quod dubitetur, an sit veniale, an sit absolvendus saltem sub conditione? Ex part. 4. tract. 3. Res. 53.

Sup. primo diffic. hujus tr. lege doct. Resol. seq. & sup. in tract. p. Res. 43. in fin. & Res. 46. in princ. & per parte. Vide etiam primo post sequentes Res.
Sup. hoc pro mortis articulo infra in Res. 49.

§. 1. SI omnibus consideratis de pueri capacitate dubium manet, tunc absolvi potest sub conditione, saltem animo retenta; imò in mortis articulo absolvi debet, tali præsertim casu necessitatis, & in dubio inclinandum est in favorem animæ. Ita Layman *in Theol. mor. lib.* 4. *tract.* 6. *cap.* 5. *nu.* 7. & ante illum Zambranus *de cas. temp. mor. cap.* 4. *dub.* 3. *num.* 4. & 9. quia in dubiis favendum est pœnitenti, qui habet jus ad Sacramentum ratione confessionis. Secundò, quia, ut docent multi, si quis adultus fatetur aliquid quod dubitatur an sit peccatum veniale, est absolvendus sub conditione (quamquam in dicto casus melius sit dicere aliquod peccatum saltem veniale certum vitæ præteritæ etiamsi sit confessum) ergo & in nostro casu, eadem enim est ratio, scilicet dubium de materia Sacramenti. Denique rationes pro articulo mortis, ferè æquè probant extra illum articulum. Et ita hanc sententiam docet novissimè Villalobos *in summa to.* 1. *tract.* 9. *difficul.* 28. *nu.* 3. ubi sic ait. [Quando se dudasse si el muchacho tiene bastante uso de razon ò no, para confessarse, toda via estara obligado à ello, como el que duda si tiene pecado mortal ò no, y ha se de absolver de baxo de condicion. Sic ille.

Sup. hoc sup. in tr. 3 Res. 12 § 1. ad med. vers. Et similiter potest.

RESOL. XXII.

An in dubio, si puer septennis usum rationis habeat, possit Confessarius illum absque conditione absolvere? Ex part. 10. tract. 11. & Misc. 1. Res. 54.

Sup. hoc lege doct. Res. praec. & sup. in tr. 10. Res. 56 § 1. ad med. à vers. Et similiter.

§. 1. CAsus est practicabilis. Et affirmativam sententiam tenet doctus Caramuel *in Theolog. mor. lib.* 3. *num.* 1388 1389. ubi sic ait: In dubio, an puer septennis, aut major, habeat usum rationis, debet absolutè, & sine conditione absolvi, etiam extra mortis articulum. Ut igitur hanc thesim, aut corollarium probem, præmittam brevi-

breviter Dianæ verba valde docta, & valde necessaria. *Partis enim Quarta Tract.3. Ref.52.* sic inquirit. Quando dubium est, an pueri rationis usum habeant, præsumendi sunt habere, si compleverint septennium, secus antea; quia præsumptio desumenda est ex communiter contingentibus. Imò si rem benè examines, videtur non posse dari verum dubium, sed probabilitatem; quia regulæ generales debent admitti, ubicumque non probetur contrarium; & ut existimo, hæc consequentia: ferè omnes septennes pueri habent usum rationis: ergo etiam Petrus: videtur probabilis, & debere rationibus fortibus elidi. Imò si nulla ratio contra eam militet, videtur moraliter certa. His positis discurro sic. Cùm ambigitur, an puer septenni major habeat usum rationis: debet supponi illum habere. Cùm illum habere supponitur; supponitur posse absolutè absolvi: absolvendus est igitur sine conditione. Hucusque Caramuel.

x. Sed adversus illum insurgit novissimè Pater Bardi *de Conscient. discept.6. cap.11. part.4. §.9. nu.5.* Et ratio est, quia nequit Confessarius in absolvendo pœnitentem ita se gerere, ut probabili irritationis periculo exponat Sacramentum, quando facilè potest tale periculum evitare. Igitur hæsitans de usu rationis in puero, cujus confessionem excipit; non potest illum absque conditione absolvere. Antecedens certum videtur; quia imprudens esset Confessarius, potens periculum invaliditatis declinare, in illud se conjicere; quando nulla utilitas ex hoc provenit, neque incommodum ex contrario. Itaque, quamvis Jus, completo septennio, præsumat in dubio adesse usum rationis in puero; nihilominus in Sacramentorum administratione nequimus formare conscientiam practicè probabilem ex tali Jure præsumpto; quia validitas, aut invaliditas Sacramenti minimè dependet à præsumptionibus istis: nam tali præsumptione non obstante, si à parte rei, puer ille defectum habeat rationis; irritum erit Sacramentum: proinde cùm facilè possit Confessarius à tali periculo se eximere, conferens absolutionem sub conditione; prudentia dictat, ut conditionatè puerum illum absolvat. Ita Bardi, qui etiam alias objectiones solvit; & me citato hanc negativam sententiam mordicus tuetur; à qua ego iterum non recedo.

RESOL. XXIII.

An in casu, quo Confessarius debeat prabere absolutionem sub conditione, sufficiat, quod conditio sola mente sistat? Ex part.10. tract.11. & Misc.6. Res.55.

§.1. NEgativè respondet Caramuel *in Theol. mor. lib.3. num.1495.* ubi sic ait: Illa verba sub conditione saltem mentaliter concepta militant contra Sacramentale forum pœnitentiæ quod per signa sensibilia debet administrari. Non sufficit, quod pœnitens peccata mente concipiat, sed requiritur absolutè, quòd illa externo aliquo signo, ita explicet, ut Confessarius numerum, & speciem quantùm fieri possit, dignoscat. Fateor, Sacerdotem Confessario notum, si in peccatum aliquod fragilitatis, v. g. fuerit lapsus, sufficienter confiteri suam culpam, dicens: Mœchatus sum; nec requiri, quòd sacrilegii circumstantiam, tametsi mutantem speciem verbis confiteatur; illam enim confitetur tam clarè, ut Confessarius non possit illam non intelligere; quòd si esset Confessario ignotus, deberet hanc circumstantiam ita explicare, ut sacrilegii malitia Confessario innotesceret, puta dicendo, voto obstrictus sum, sum Religiosus, sum Subdiaconus, sum Diaconus, vel sum Sacerdos: quia in omnibus istis gradibus unam, & eandem specificam servandæ Castitatis obligationem reperio. Ergo à fortiori Confessarius debet suam mentem extrinsecè manifestare, non solùm nutibus & signis; sed ex institutione Christi, verbis. Ergo, quando datur absolutio, debet fieri per verba absoluta; & quando conditionalis per verba conditionalia non igitur sufficit conditio pura mente concepta. Confirmatur: Quia forma Sacramenti Pœnitentiæ consistit in verbis, non in intentione; hæc enim non est forma, sed dispositio, aut conditio sine qua non ex parte agentis requisita: ergo qualia fuerint verba, talis erit absolutio: ergo conditionalis, si conditionalia, absoluta, si absoluta. Confirmatur iterum: Pœnitens habens peccata dubia non benè confiteretur, si absolutè diceret, se commisisse illa peccata, sub conditione mentaliter concepta; ergo nec Confessarius benè absolvet, si verbis absolutis sub conditione mentaliter concepta. Confirmatur tertiò. Intentio debet verbis correspondere, ergo si illa sit conditionalis, hæc conditionalis debeot esse & si hæc absoluta fiat, illa debet absoluta. Aliàs enim non esset verborum & mentis conformitas; & verba illa plus mendacii, quàm absolutionis haberent. Ita Caramuel.

2. Sed contra illum dicendum est cum communi, & vera sententia, quòd caso eveniente, in quo pœnitens conditionatè, & non absolutè est absolvendus; poterit non solùm validè, verùm etiam licitè Confessarius proferendo formam, in sola mente retinere conditionem. Probatur non solùm à posteriori ex praxi, secundùm quam Confessarii docti, & prudentes id exercere solent, vel conditionem exprimendo in ipsa prolatione formæ, vel solùm conditionem retinendo in mente: sed etiam probatur à priori ex institutione nostrorum Sacramentorum; quæ, ut statuitur in Florentino, in Decreto Unionis, tribus conficiuntur, videlicet, rebus ut materia, verbis ut forma, & intentione Ministri; ita ut deficiente uno ex his, irritum sit Sacramentum. Quamvis igitur forma consistat in verbis; nihilominus vigorem non habet, nisi prout substat in intentione Ministri; & ideò etiamsi Minister eam proferat absque intentione actuali, aut virtuali conficiendi Sacramentum; nihil efficiet; mensurantur enim quodammodo verba per ipsam intentionem; & sic si conditionata erit intentio, conditionata existimatur forma; licèt secundùm verba grammaticaliter videatur absoluta. Et hæc est fundamentalis ratio pro nostra sententia, per quam possumus etiam solvere argumentum principale, in quo ipse Caramuel suam fundat sententiam. Dicimus ergo, Sacramentum esse administrandum per signa sensibilia, non præscindendo tamen ab intentione, à qua in sua efficacia determinantur. Et hæc omnia docet Bardi, *de conscient. discept.6. cap.11. part.4. §.9. num.10.* Qui etiam postea respondet ad argumenta Caramuelis. Rectè itaque sic asseruit Castrus Palaus, *to.4. tr.23. disp. unic. punct.10. §.2. n.4.* Pueri accedentes ad Confessionem, diligenter examinandi sunt, an satis capaces existant absolutionis recipiendæ: Sunt enim plures, qui, esto, peccare sciant: peccata confiteri nequeunt; quos tamen non expedit statim dimittere, se Confessoris monitis, & diligentia instruendi sunt. Qui si instructionem non percipiant, neque de peccatis, prout par est, doleant; concessa benedictione, & imposita aliqua pœnitentia, absque absolutione Sacramentali dimittantur, maximè quando in illo peccato mortali adstringuntur; hac enim via & Confessioni assuefient, & paulatim instruentur; Si verè mortale peccatum fassi fuerint; diligentius investigandum, & procurandum, ut dolorem debitum illius concipiant, & absolutioni recipiendæ se disponant. Quòd si nec sub dubio capaces absolutionis existant; monendi sunt, ut dispositioni debitę incumbant, iterum pro absolutione recipienda reversuri. At stante dispositione, omninò absolvi debent, præcipuè si vigeat aliqua necessitas, sub conditione tamen mente retenta. Ita Palaus, qui citat Zambranus, & Layman quibus etiam adde Angelum Bossium *in Mor. tom.1. par.1. tit.x. §.x5.* n.166. Vide etiam Leandrum, *de Sacr. 1. r. tr.... disp. 5. q.48.*

RESOL. XXIV.

An si Confessarius habeat evidentiam, quòd pœnitens fecerit tale peccatum, & si non est confessus, debeat illum absolvere? Ex part.3. tract.4. Res.104. aliàs 105.

§.1. REspondendum est negativè, quia licèt Confessarius, qui non habet evidentiam facti, sed solùm novit ex aliorum relatu, vel vidit quidem peccatum, sed non ei constat, quòd non fuerit interea confessus, alteri non potest negare absolutionem, quia pœnitenti creditur pro se, & contra se; secus autem, ut præsupponimus in casu nostro quando Confessarius scit pœnitentem peccasse, & non confessum fuisse. Et ita docent Henriq. *lib.6. cap.*x0. *num.6.* Sylvius *in addit. ad 3. part. quæst.9. art.2. quæritur 3. concl.3.* quia non est pronuncianda forma Sacramenti, ubi certò constat subjectum esse indispositum, & Confessor non solùm est judex, sed etiam medicus. Et hoc etiam tenent Suarez *in 3. part. tom.4 disp.3x. sect.3.* Fagundez *prec. 2. lib.6. cap.4. num.38.* & novissimè Sancius in *Selectis disp. 8. num.6. & seq.*

2. At his non obstantibus, noster Megala *in 1. part. lib.1. cap.2. num.12.* contrariam sententiam tuetur, ubi asserit in multis casibus excusari pœnitentem à materiali integritate confessionis, & in eisdem casibus etiam secundùm doctrinam Suarez, si interrogetur à Confessario pœnitens, an peccatum commiserit, confiteri non teneri, posseque pœnitentem absque mortali negare. Ergo quando Confessarius ex propria scientia evidenter scit pœnitentem aliquod peccatum mortale commisisse, ac evidenter etiam scit non esse confessum, & pœnitens negat illud commisisse, potest

aliquam-

aliquando Confessarius credere pœnitentē illud negare; non quia non commiserit, sed quia credit non teneri tunc illud confiteri; ergo tenetur tunc hoc sibi persuadere, & pœnitentem absolvere, si in aliis est pœnitens ritè dispositus, alioquin gravem illi injuriam faceret. Ita Megala, qui alias rationes pro hac firmanda sententia adducit. Sed circa præsentem quæstionem præter DD. citatos, vide etiam Tolet. *lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 4. Nav. *cap.* 8. *num.* 17. *verb.* 21. Fumum *verb. Confessio*, §. 17. & 20. D. Anton. *part.* 3. *tit.* 14. *cap.* 18. §. 15. Sylv. *verb. Confessio* 3. *n.* 8. & alios.

R E S O L. XXV.

An excommunicatus, si Sacramentum Pœnitentiæ recipiat, validè absolvatur? Ex part. 5. tract. 9. Res. 53.

§. 1. ALibi ego fusè hoc dubium pertractavi cum multis Doctoribus, quibus nunc visum est addere Moscosum *in summ. tr.* 16. *cap* 2. *num.* 2. ubi sic asserit. [La dificultad en este caso està en si el descomulgado tolerado, y el denunciado y no tolerado recibiessen el santo sacramento de la penitencia; si es valido? Cosa muy cierta es, que si el tal descomulgado sabe que lo està y sin absolverse, ni confessar la descomunion, ni hazer caudal della confiessa, que el tal no va dispuesto, pues ponit obicem sacramento, & gratiæ, procurando recibir le contra el mandado y precepto de la Iglesia, el sacramento es nulo. Pero casos ay, en que aunque està descomulgado, y no absuelto recibiendo el sacramento de la Penitencia, sea valido. Lo primiero quando ignora invincibilmente, y sin culpa, que està descomulgado, entonces sin duda recibe el sacramento, y la gracia, como si ignorasse invinciblemente alguno otro pecado, y no le confessasse. Lo segundo si confessando sus pecado con olvido natural inculpable, no se acuerde de la descomunion, y mas dizen algunos Autores que aunque esta ignorancia sea en alguna manera culpable, como se halla en algunos que no les passa por la imaginacion, que poner las manos en un Clerigo de prima tonsura es pecado, ni que trae ancia descomunion, ò no; advierten las descomuniones que se ponen contra los que hurtan la fruta, o no saben, y no consideran que es pecado mortal pedir absolucion de los pecados, y no la descomunion, y si la tal ignorancia, y olvido es culpable, no anula la confession de tal manera que sea necessario boluella a hazer, aunque como los Theologos dizen, aquella Confession seria informe, y no se ha da bolver à reyterar, solo ay obligacion de confessar la negligencia, y olvido que tuvo en confessar la descomunion, y pedir la absolucion della primero. Verdad es, que si la negligencia, y olvido fuesse crassa enteramente, y afetada, que es de proposito no quererlo saber, la confession seria invalida. Lo tercero, si el penitente confessasse sus pecados, y la descomunion, y pidiesse absolucion della, y despues el Confessor se olvidasse de absolvelle della, y absolviesse de solos los pecados, la confession seria valida y daria gracia, pues el penitente hizo de su parte, todo lo que devia. La razon desta verdad es (como està dicho) porque la Iglesia no tiene dados por invalidos los sacramentos que recibe el descomulgado; y assi hemos de juzgar del, que recibe el sacramento de la Penitencia descomulgado, como del que recibe en otro qualquiera pecado, que si llevan ignorancia invencible, recibien gracia, y si con ignorancia vulgò crassa del pecado, descomunion le reciben informe, y sin gracia.] Ita ille, & ego.

R E S O L. XXVI.

An blasphemus consuetudinarius, & admonitus sæpius in aliis confessionibus sit statim absolvendus?

Et an teneatur acceptare aliquam pœnitentiam, si fortè posteà blasphemet?

Idem quæritur de jurante falsò ex consuetudine.

Et docetur non esse consilium bonum, si Confessores jurare, vel promittere faciant pœnitentes, aliquam pœnam subire, si reinciderint in aliquod peccatum; & ideò neque debeat Confessarii exigere à suis pœnitentibus juramenta, vel vota desistendi ab aliquo crimine. Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Res. 30.

§. 1. CAsus sunt satis practicabiles. Et quoad primum negativam sententiam docet Medina *in summ. lib.* 1. *cap.* 14. Lopez *in instruct. part.* 1. *cap.* 2. Sayrus *in Clavi Regia lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 8. & Suarez *de Religione tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 7. ubi sic ait. De proposito credendum est pœnitenti, non obstante quacumque præcedenti frequentia, & inconstantia ejus: quia sicut potuit mutari in malum, ita etiam in bonum; & ipse est sui accusator, defensor, & testis. Supposito autem tali proposito observandum est, ut si homo habeat aliquas externas occasiones moraliter inducentes illum ad tenere jurandum illas auferat; alioquin non sufficienter disponetur, si proximæ sint, & sine magno incommodo auferri possint. Deinde si sæpiùs proposuit emendari, & non fecit, adhibenda sunt remedia sufficientia, quæ ipse tenebitur acceptare judicio Confessoris: dunique si hæc non sufficerent, interdum erit utile differre absolutionem per aliquot dies, in quibus cogatur attentius vigilare, & contrariam consuetudinem aliquando inchoare. Ita ille.

2. Sed ego loquendo de rigore affirmativæ sententię adhæreo, quam tuetur Sanchez *in summ. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 32. *num.* 45. & Castrus Palaus *tom.* 3. *tract.* 14. *disp.* 1. *punct.* 9. *num.* 6. ubi ita asserit. Verùm mihi probabilius est, quando nullam curam apposuisti ad emendam, & admonitus fuisti sæpè in aliis confessionibus, adhuc te posse in rigore statim absolvi, si verè doleas de præteritis, & de futuris emendationem proponas; quia ob peccata quæ non pendent ex occasione extrinseca, sed ex fragilitate peccatoris, non est differenda necessariò absolutio pœnitenti: quia eo ipso, quòd de peccatis dolet, removet omnem occasionem, & periculum horum præceptorum, quod periculum situm erat in prava voluntate & affectu. Ita ille.

3. Quoad secundam verò dubitationem. An blasphemo consuetudinario, vel juranti falsò sit conveniens imponere, v. g. jejunium, eleemosynam, si fortè postea blasphemet, vel juret, & ille teneatur exequi? Et circa hanc quæstionem affirmativè respondet Suarez *ubi suprà*, ut patet; sed nullam rationem pro sua sententia adducit. Sanchez autem negat *in summ. tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 17. quia aliis peccatis id imponi non est solitum; neque jure aliquo probatur hoc procedere quoad consuetudinem.

4. Verùm Castrus Palaus *loc. cit.* putat, si talis pœna sub conditione reincidentiæ imponatur, eo solo casu teneris exequi, quando alio remedio non uteris ad extirpandam consuetudinem: si enim aliis remediis utaris, cessabit obligatio utendi medio à Confessario designato; siquidem illud neque ut judex, neque ut medicus imponit, cùm non sit judex, nec medicus peccatorum committendorum, sed commissorum; ac proinde sub conditione peccati futuri applicare medicinam non potest, quam tu aliàs obligatus non sis accipere ad præcavenda futura peccata. Hæc Palaus.

5. Non desinam etiam hîc adnotare, Sanch. *in sum. to.* 1. *l.* 3. *c.* 8. *n.* 8. *in fine*, docere non esse consilium bonum, si Confessores jurare, vel promittere faciant pœnitentes aliquam pœnam subire, si reinciderint in aliquod peccatum, quia eos transgressionis periculo exponunt: & ideò neque debent Confessarii exigere à suis pœnitentibus juramenta, vel vota desistendi ab aliquo crimine. Sed quoad primum dissentit Palaus *ubi sup. punct.* 10. *nu.* 12. quia non est idem periculum transgressionis: non enim qui juramentum non fornicandi violaret, eo ipso violaret juramentum de pœna subeunda; quia in fornicationem rapitur ob inordinatum affectum, secùs in pœnam. Sed opinio Sanch. magis mihi placet, nam periculum violandi juramentum de subeunda aliqua pœna sequitur ex inordinato affectu pœnitentis ad fornicationem, ludum, &c. Ergo notentur omnia supradicta, quia, ut diximus, sunt passim practicabilia.

R E S O L. XXVII.

An sit absolutio impertienda blasphemo consuetudinario, qui emendationem proposuit, & non est emendatus?

Idem est dicendum de illo, qui habet consuetudinem pejerandi.

Et an pœnitens teneatur acceptare aliquam pœnam, vel afflictionem pro prava consuetudine tollenda?

Et quid dicendum est de eo, qui concubinam domi habet cum proxima, & morali occasione peccandi; an si promisit emendationem, & non est emendatus, sit illi absolutio impertienda. Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Res. 49.

§. 1. NEgativè respondet Medina *lib.* 1. *cap.* 14. §. 2. Ludovic. Lopez *in instruct. part.* 1. *cap.* 282. Ledesma *in summa, to.* 2. *tract.* 1. *cap.* 9. *in fine*, & alii asserentes blasphemum, quando in aliis confessionibus emendationem proposuit simul cum aliis peccatis, nec emendatus est, non esse statim absolvendum: sed differendam ei esse absolutionem, donec emendetur. Et hanc sententiam sequitur Trullench *ubi infrà*, & Azor. *tom.* 2. *lib.* 11. *cap.* 3. *quæst.* 4. si ter, aut quater fuerit admonitus, & nullam diligentiam apposuit: tunc enim esset absolutio differenda.

2. Sed contrariam opinionem in rigore veram esse tuetur Fagundez *in Decalog. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 20. & 21. ubi

ad præ-

ad præsentem casum ita respondet. Vel iste admonitus fuit à Confessariis specialiter in ipsis confessionibus, ut eam pravam consuetudinem avelleret, vel non fuit; sed cum aliis peccatis simul proposuit emendationem. Si nunquam fuit specialiter admonitus, ut eam consuetudinem jurandi tolleret, statim absolvendus est, cum acri tamen admonitione, ut se corripiat, & eam evellat. Et ratio est, quia si nunquam fuit è Confessariis admonitus, non est in tanta culpa. Si autem ter, vel quater admonitus fuit, & aliquid curæ, vel laboris in ea evellenda apposuit, statim etiam est absolvendus, & non est ei differenda absolutio: quis ex parte sua aliquid contulit; & si ei differatur, fortè cadet animo, & à confessione deterrebitur, & habetur in pejus. Si post admonitionem nihil curæ apposuit; dico posse adhuc in rigore absolvi, si verè doleat de tali consuetudine, ac imposterum firmiter emendationem proponat; quia nullam occasionem extrinsecam habet, propter quam necessariò ei sit deneganda absolutio: sed ex fragilitate humana in hoc vitium, sicut & in alia labitur. Quod tamen non est dicendum de eo, qui concubinam domi habet, cum proxima & morale occasione extrinseca peccandi. Dico tamen melius esse consilium, si ei absolutio per aliquod tempus differatur; si modò ipse pœnitens id non multum ægrè ferat, & non timeatur, ut ob id à confessione retrahatur; sed potiùs credatur illam dilationem ad emendationem illius fore medicinam. Si autem oppositum timeatur, non erit concilium ei absolutionem differre; nisi quando ille iis perjuriis ingens præberet scandalum: quod totum arbitrio prudentis Confessarii committitur. Hucusque Fagundez, cui adde etiam Castrum Palaum *tom. 3. tract. 14. disp. 2. punct. 9. num. 6.* Et idem dicendum est de illo qui habet consuetudinem pejerandi: quia, ut dictum est ob peccata, quæ non pendent ex occasione extrinseca, sed ex fragilitate peccatoris, non est differenda necessariò absolutio: quia eo ipso quòd pœnitens de peccatis dolet, removet omnem occasionem & periculum horum peccatorum: ergo de rigore potest absolvi. Sed de his alibi à nobis actum.

Sup. hoc in Ref. seq. §. 2. & sequent. §. 3. à lin. 4. ver. Infero, & in ref. 9. post seq. & lege etiam ref. à §6. ejus primo ann. [illegible]

3. Notandum est tamen hic obiter Suarez *de Religione, tom. 2. lib. 3. de juramento, cap. 8. num. 7.* docere pœnitentem teneri ad acceptandam aliquam pœnam, vel afflictionem pro prava consuetudine tollenda: quia unusquisque tenetur procurare remedium, ne amicitiam cum Deo amittat; & consequenter illud acceptare, cùm à Confessario offertur. Sed ex Sanchez, & Soto, Fagundez, & Trullench *in Decalogum,* illu *ubi suprà num. 17.* hic *tom. 1. lib. 2. cap. 1. dub. 20. num. 10.* negant. Quia pro prava consuetudine in aliis peccatis hæc pœna imponi nequit, itaut illius acceptatio obliget sub mortali: nec ratio, quæ affertur pro Suarez aliquid convincit, quia alioquin sequeretur teneri eos qui hac prava consuetudine laborant, simile remedium sub mortali acceptare non solùm à Confessariis; sed etiam ab aliis viris prudentibus impositum, aut oblatum, & novum admitterent peccatum, nisi illud acceptarent. Sufficit ergo, quòd jure divino teneantur ipsi gratiam cum Deo conservare, non tamen opus est, ut illos obligemus sub mortali ad acceptandum medium ac remedium à nobis oblatum, ut gratiam Dei conservent.

Sup. hoc in Ref. prox. § Quod secundum, & seq. & inf. in 33. § ref., § ul. [illegible] Ref. ejus primo not. & [illegible] in Ref. 39. [illegible] § 1. [illegible] Quod si [illegible] fin. dict. Ref.

4. Sed inter has pugnantes opiniones mihi placet distinguere cum Castro Palao *loco citato, tom. 3. tract. 14. disp. 2. punct. 9. num. 7.* Si enim in pœnitentiam medicinalem juramentorum, quæ audita sunt in Confessione, aliquod ex supradictis remediis tibi Confessor injungit, absque dubio teneris illud exequi: quia pœnitentiam à Confessore injunctam tenetur pœnitens acceptare, & exequi justa Tridentinum Concilium *in sess. 14. cap. 4.* & multis relatis docet Suarez *tom. 4. in 3. part. disp. ... num. 1. concl. 2.* Verùm hæc pœnitentia absolutè est injungenda, non dependenter à peccato futuro: aliàs in tua voluntate situm esse nullam pœnitentiam habere. Qua propter si sub conditione reincidentiæ imponatur; eo solo casu teneris illud remedium exequi; quando alio non uteris ad extirpandam pravam consuetudinem. Si enim aliis remediis utaris, cessat obligatio utendi medio à Confessore designato. Si quidem illud neque ut Judex, neque ut Medicus imponit: cùm non sit Judex, & Medicus peccatorum committendorum, sed jam ante commissorum: ac proinde sub conditione peccati futuri applicare medicinam non potest, quam tu aliàs obligatus non sis accipere ad præcavenda futura peccata.

R E S O L. XXVIII.

An quis teneatur occasionem proximam peccandi vitare cum suo magno detrimento, itaut Confessarius non possit illum absolvere.

Sed difficultas est, quando nullus apparet profectus, an si impertienda toties, quoties absolutio? Ex part. 2. tract. 16. & Misc. 2. Res. 45. aliàs 47.

§. 1. RESpondeo negativè, si pœnitens habeat propositum amplius non peccandi; quia in hoc casu non dicitur velle occasionem, sed permittere, cùm non vitare occasionem, non oriatur, quia velit pœnitens in illa permanere, sed quia velit non incurrere damnum in vita, honore, & pecuniis, quòd abjecta occasione obveniret.

Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis ejus primo not.

2. Sed difficultas est, quando nullus apparet profectus, an sit impertienda toties quoties absolutio? Negativè respondet Suarez *in 3. part. to. 4. disp. 32 sect. 2. in fine,* Graffius *in decis. part. 1. lib. 1. cap. 28. num. 23.* Reginald. *in praxi to. 1. lib. 8. num. 19.* Nav. *in cap. 3. num. 21.* & alii.

3. Sed contrariam sententiam docet Vivaldus *in Candelabro tit. de absolutione, §. casus Episcopis reservati, nu. 43.* & novissimè Joannes Sancius *in selectis, disp. 10. num. 16.* ubi adversùs Suarez, sic afferit. Infero octavò filiumfamilias non potentem ejicere domo ancillam, cui sæpè copulatur, fore absolvendum toties quoties verè pœnituerit, non solùm quando aliqua emendatio notatur, ut tenet Suar. & aliis, verùm etiam quando nullus apparet profectus, impossibile sanè moraliter non est pœnitentem modò verè dolere de peccato, & proponere cavere; statim verò post reditum ad domum occasione instante mutare propositum; & inquiro ab his Doctoribus contrarium docentibus, an absolverent ipsi pœnitentem, sæpè confitentem eadem peccata venialia; quando nullus appareret profectus? Absolutionem sanè impendent; quamvis occasio peccandi venialiter non esset abscissa, non solùm si in potestate pœnitentis non sit occasionem removere, imò etiam si posset. Igitur & impertiri debent respectu mortalium, quando adfuerit dolor, & verum propositum cavendi in futurum.

Sup. hoc in Ref. 1. post seq. & in aliis ejus primo annot.

Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis ejus primo ann.

4. Nec satisfacit responsio Coninch *de Sacrament. disp. 2. dub. 14. in fine,* quòd facilius debeat dari absolutio respectu venialium, quàm mortalium, eo quòd facilè magis committantur illa, quàm ista. Non inquam valet, nam etsi faciliùs committantur venialia, verum tamen propositum & dolorem venialium gerere tenetur pœnitens, dum ea subjicit confessioni, saltem, quando veniale, quod confitetur, esset totalis materia confessionis. At si respectu venialium reperiri queat verum propositum, & dolor absque aliquo profectu, quare respectu mortalium id inveniri non valebit; Dum verò pœnitens vero proposito est affectus, dignus est absolutione, quantumcumque nulla notetur emendatio. Hoc adeo verum est, quòd ea ratione asserat Suarez, & cæteri, negandam esse absolutionem, quando nullus appareat profectus, quod præsumitur fictitium propositum pœnitentis: vellem ab eis audire, quare respectu venialium non adsit hujusmodi præsumptio, etsi nullus appareat profectus, & incboata emendatio, interveniat tamen respectu mortalium? Ita Sancius, quæ omnia ab ipso transcripsi, quia nova, & à viris doctis dijudicanda. Si verò, adversus Sancium, dices in tali casu saltem propter recidivam, erit absolutio neganda: respondebit Sancius negando, nam ipse *in dis. 9. num. 6. & seq.* docet nunquam propter recidivam, esse absolutionem denegandam, si pœnitens habeat dolorem de præterito, & propositum de futuro. Sed de hoc nos *in tract. de Circumstantiis.*

Inf. in tr. 7. Ref. 13.

R E S O L. XXIX.

An aliquando sint absolvendi, qui nolunt dimittere occasiones proximas peccandi?

Et pro praxi dictæ quæstionis multi casus in corpore hujus Ref. explanantur sæpè contingentes in facto, quos Confessarii in promptu habere debent, quia quotidiani. Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Res. 165.

§. 1. DE hac quæstione alibi etiam actum est, nunc verò addam tantùm verba Josephi de Ortu *in speculo Parochorum cap. 10. num. 33.* ubi sic ait. Parochus non debet absolvere peccatores, qui dum possunt nolunt dimittere occasionem proximam peccandi, tamen iis infrà concurrentibus potest absolvere. Primò, si in peccatore est vera pœnitentia præteritorum; secundò verum & firmum propositum non peccandi; tertiò credulitas quòd Deo adjuvante pœnitens ipse non peccabit cùm se invenerit in illa proxima occasione; quartò si adsit aliqua rationabilis causa non separandi sive pro tunc, sive per aliquod tempus, erit exemplum si ex tali separatione damnum corporale, vel scandalum magnum sequatur, nihil obstat si concurrentibus iis, pluries etiam septuagies septies pœnitens reinciderit, quia per hoc non fit argumentum verum adjudicandum non fuisse neque esse veram pœnitentiam sive præsentem, vel præteritam,

Alibi in Ref. prox. & in ref. seq. §. in hoc ergo, & § ult. & inf. in Ref. [illegible] 6 Ref. 5. § ul. [illegible] 6. Ref. 19. §. Difficultas, in an. & in aliis ref. §§ & ejus primo annot. Ref. 3. [illegible] annot.

teritam, cùm natura humana sit labilis, & de facili mutetur de novo statu in alium: unde notandum est, quòd in statu peccati est, & vult, non est capax absolutionis: qui verò in occasione peccandi est, iis suprà concurrentibus absolvi potest. Absolutio pariter non est deneganda pœnitenti, qui vult cavere à peccato, sed credulitatem habet reincidere propter magnam consuetudinem quam habuit peccandi, ista enim credulitas relabendi non impedit, quin absolutio pariat effectum suum, dummodò pœnitens, ut dixi, proponat non peccare, & illo tempore caveat. Idem sentio de iis qui legitimè sunt conjugati, & deinde habent aliquod impedimentum occultum pro quo veniunt separandi quoad thorum, expectando Pontificiam dispensationem, quamvis interim peccatum timeatur propter proximam occasionem, dummodò illa quatuor superiùs dicta concurrant, possunt absolvi, in eadem domo simul conversari, & alter alteri servire, quamvis familiariter, & uti consanguinei simul cohabitent, eo maximè licebit, quando eorum separatio à longè esset scandalosa. Idem sentio de viris, qui artem medendi exercent in partibus secretioribus, maximè in mulieribus, & sæpè peccaverunt saltem morosis delectationibus. Idem sentio de Confessariis, qui quotiescumque confessionem cujusdam juvenis, vel certæ mulieris audiunt sæpè peccant. Ideò sentio de pœnitentibus, qui accedentes ad quendam Confessorem se morosè delectant delectatione mala, unde sæpè peccant, quando mutare non possunt absque nota infamiæ, vel scandali. Idem sentio de Magistris quarumcumque artium, qui docent puellas, vel pueros, & occasionem proximam habent peccandi, sive opere, sive cogitatione, sive locutione, quamvis non proponant dimittere artem, vel ministerium, dummodò quatuor illa superiùs allata concurrant, omnes absolvi possunt, & hæc omnia docet Joseph ab Hortu *ubi suprà*, quæ an omnia probabilia sint, judicent viri docti, maximè exemplum de Medico, licèt, ut alibi diximus, Castrus Palaus & alii hanc sententiam etiam doceant; sed ego ejus probabilitatem etiam aliis judicandam relinquo, mihi enim non placet.

Sup. hoc in non. ult. hujus Res.

Sup. hoc in Res. not. seq. & in aliis ejus ann. primm.

Alibi in 10. & 11. Res. 13. & in aliis ejus primo ann.

R E S O L. XXX.

An propter reincidentias frequentissimas sit neganda, vel differenda pœnitentibus absolutio sacramentalis? Ex part. 11, tract. 8. & Misc. 8. Resol. 30.

§. 1. SUppono posse esse causam justam negandi pro aliquo tempore, vel differendi absolutionem in bonum ipsius pœnitentis, adhibendo aliqua media; sed difficultas est, an illis tentatis, pœnitens adhuc in iisdem peccatis miserè reincidat?

Sup. hoc supr. in Res. 26. 27. & in Res. 18. & seqq. difficul. tor. & in 12 in ar. & Res. 56. in princ. & in 17 Res. 23. & sequ. com. per tot. & 4 quaest. 8 in. & in 80. §. Unde ver. deducitur, & in §. ult.

2. Tractat hanc difficultatem novissimè Dicastillus *de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 10. dub. 29. nu. 573.* & sic respondet: Hic profectò hærent non pauci, & fateor me hæsisse non rarò, quòd enim aliqui dicunt differendam esse illis aliquoties absolutionem, donec aliqua appareat emendatio, id experientia compertum est non rarò nocere, nisi fiat interim, dum melius instruitur, & cogitatur de re tota, juxta ea quæ dixi *disp. 6. dub.* 21 de cætero, præcisè dilatio rarò prodest, & sæpè nocet, & idem Joannes Sanchez, quem ibi retuli, non satis probat hoc remedium, & Confessarii experiuntur non semper benè succedere, imò sæpè malè. Sic enim multi Confessarium mutant, ut jam nova series remediorum incipiat, & pro primis vicibus beneficium absolutionis accipiant, cum quo, si postea non succedat, mutant, & pergunt ad alium, reintegrando etiam ab initio causam, & litem. Unde hic obiter monuerim Confessarios id ipsum debere exquirere à pœnitentibus, quos non raròtales invenient.

3 Sed quidquid de hoc sit, quid faciendum, si, licèt non adeat alium Confessarium, nec confessionem per totum annum omittat, sed eundem iterum, ac sæpius consulat, petatque absolvi, nulla tamen appareat emendatio? an iste sic rejiciendus est? an potius aliquando absolvendus? Sanè si nunquam absolvatur per totum annum, ea non absolutio quid poterit prodesse, si alioquin ille capax est hic, & nunc, quando accedit? nam si non sit capax, nulla est quæstio, sed certum est nunquam esse absolvendum.

4. Quòd si capax est, quando accedit, & aliquoties putetur pro medicina neganda absolutio, cur toties, & non sæpiùs? aut cur, si semper est capax, non semper illi confertur, maximè si jam experimento notum sit, non esse illi valdè molestum aliquoties absolutione privari? Unde illud remedium non video, quid commodi possit tunc haberi? imò potiùs incommodi, dum privatur gratia Sacramenti, & auxiliis, quæ intuitu illius ritè suscepti dari solent, alioquin non danda.

5. Propter hæc, & similia rarò (fateor) utendum judicio prædicto remedio negandæ, aut differendæ absolutionis, durumque mihi semper videtur, pœnitentem alioquin capacem tantæ gratiæ illa privare. Nec tantùm æstimo prodesse illum sive metum, sive molestiam negatæ absolutionis impensæ, seclusa convenientia temporis accepti ad melius instruendum, & disponendum, ut jam dixi.

6. In hoc ergo negotio, quando justæ, & rationabiles causæ non tollendi prædictam occasionem subsistunt, etiamsi sæpiùs reincidat pœnitens, nec cogendus est illam tollere occasionem, nec privandus absolutione, etiam sæpissimè recidivus, quin potiùs hortandus, ut sæpè veniat ad confessionem, aliaque media adhibenda, quæ spectato personæ statu, & opportunitate prudenti Confessario expedire videantur, in quo vix, imò ne vix possunt aliquæ certæ regulæ assignari.

7. Hæc doctrina sic, quantùm à me fieri potest declaratur. Vel illa absolutio tunc est neganda propter frequentiam peccandi. Vel propter occasionem non vitatam; non propter hoc ultimum, quia non tenetur hic & nunc, ut supponimus, vitare; non propter illud prius, ut probat discursus factus, quia illa negatio absolutionis vix potest prodesse, nisi forte rarissimè, magisque proderit frequentia confessionis, & frequens beneficium absolutionis: ergo ex nullo capite erit neganda, si alioquin sit capax pœnitens.

Sup. hoc in duobus Resol. post. & inf. in §. ult. hujus Res. & in Res. 3 post seq. & sup. in Res. 27 §. 3 post med. cursum in ver. Quod tamen, à 10 in Res. 6. Res 4. § Sed plus ad med. ver. Ut si vir, & in Res 5. §. ult. ad lin. 4. & in 7. 21. 7. ref. 20 § Respondeo, à lin. 8. ver. licet non repellere & in 30. 3 ac § Res. 11. §. Differ. culatis in fin.

8. Sicut ergo in peccatis, in quibus nec mortaliter, nec physicè potest occasio penitus tolli, ut contingit in peccato mollitiei, potiùs Doctores, & usus Confessariorum habet injungere frequentiam confessionis apud eundem Confessarium, quàm venientem absolutione privare. Sic in his peccatis in quibus, si non physica, saltem moralis impossibilitas avertendæ occasionis reperitur; non videtur exigendum remedium separationis occasionis, nec remedium denegandæ absolutionis, cùm hoc Sacramentum Christus instituit non solùm ad delenda præterita, sed ad præcavenda futura peccata. Negata verò absolutione, vel (quod idem est in præsenti) dilata, negatur Sacramentum, atque adeò remedium à Christo institutum contra futura peccata. Quis autem unquam vidit oportere privare ægrotum, alioquin capacem remedii, optimo, & maximo remedio ad sanandum vulnus, ut vulnus sanetur?

9. Itaque concludo vix oportere uti, quando pœnitens est capax absolutionis, hujusmodi remedio, nisi fortè, quando per breve tempus differatur absolutio, ut adhuc perfectius, si id speratur, disponatur ad accipiendam illam ipsam illorum peccatorum absolutionem, quæ tunc debebat conferri, in quo sensu loquutus sum in ea *disp. 6. dub.* 21. quando contendebam posse esse causam differendi absolutionem, rarò enim ex mera dilatione absolutionis potest sperari correctio. Et sanè non video cur melius sperandum sit de peccatore tantùm attrito, atque adeò non habente gratiam, & amicitiam Dei ante collatam absolutionem, quàm de illo ipso jam constituto in amicitia Dei per absolutionem collatam. Quòd si accesserit non jam attritus tantùm, sed contritus, multò magis mihi videtur durum & absonum, amicum Dei, & amantem illum super omnia, non jam propter peccata præterita; sed propter metum futurorum, beneficio Sacramenti, & absolutione privare. Et hæc omnia docet Dicastillus ubi supra.

10. Sed circa negandam, vel concedendam absolutionem in multis casibus, vide omninò Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 7. à quæst. 31. usque ad 56.* in quibus discutit multa dubia more suo doctè, & breviter, adi illum, & non pigebit.

Sup. hoc lege doct. ref. pigt. per tot. & Res. 5. post seq. & omnium aliarum ann.

R E S O L. XXXI.

An prima vice concubinarius sit absolvendus, etiam si concubinam non ejiciat?

Et an hoc etiam procedere debeat quoad eos, qui etsi concubinarii non sint, populus tamen credit tales esse? Ex par. 5. tr. 14. & Misc. 2. Res. 107.

§. 1. NEgativè respondet Navarr. *cap. 16. num. 20.* Sylvest. *verb. concubinarius quæst. 2.* Chapeavilla *de casib. reserv. in fine fol.* 386. ubi docet, concubinarium, etiam si detestetur peccatum, & proponat emendationem, nunquam censendum esse contritum, nisi concubinam è domo ejiciat. Et hanc etiam sententiam docet Anton. Fernand. *in instr. Confess. edit. 2. par. 1. docum. 8. num. 6.* ubi sic ait. [En el mas fuerte caso del que tiene la manceba en casa, algunos dizen, que una, ò dos vezes bastarà tener proposito de la emienda; y otros dizen, que la echen antes, porque queda

Quamvis non 3 seqq. hoc lege tamen doct. Res seq. & aliarum ejus annot.

en pie

en pie la ocaſion proaima. Yo digo, que ſi eſtè eo caſa à titulo ſulo de manceba, y luego la puede echar, o muy en breve, no lo abſuelva antes de echarla, pues eſtà ocaſion proxima voluntaria; però ſi la tiene como eriada con ſalario, y en miniſterios de caſa, abſolverlo la primera vez con propoſito do buſcar otra, y echar la luego que poeda.] Ita ille.

2. Verùm Tabiena *verb. concubinatus num.* 2. docet expreſsè poſſe abſolvi coocubinarium promittentem abſtinere, licèt non abjiciat concubinam; & banc ſententiam probat ea multis Joan. Saoch. *in ſelectis diſp.* 10. *per tot.* ubi *n.* 4. plus addit, ſcilicet, & ſi concubioarius ter, aut qoater coofeſſus in promiſſione eloogandæ concubinæ defeciſſet, ſpecialiter ſi præteritis vicibus aliqua, licèt modica, emendatio eſſet inchoata, ut ſi mos eſſet inter coocubinarios qualibet nocte eundem lectum occupare; poſt interpoſitas verò confeſſiones tettia nocte tantùm accubarent, abſolvendus erit. Sic ille, qui *num.* 8. etiam tenet, quòd ſi ſtatuerimus non fore abſolvendum coocubioarium ſæpè admonitum uſque dum expulerit concubinam, id intelligeodum eſt, dum indicia doloris, & propoſiti fuerint ordinaria; at ſi extraordinaria inveniantur, puta lacrymarum copia, ſuſpiria ingentia, & ut dici ſolet, cœlum attingentia, & proponat quamprimùm tempus patiatur, concubioam è ſua domo eapellere, abſolvendus erit, etſi millies id promiſiſſet, quia indicia præſentia ſuperant præterita, coguntque Confeſſarium fictitia non eſſe credere; at vera diſpoſitiooe eſiſteote conſtringi Confeſſarium beneficium abſolutionis impertiri, niſi eacuſetur prudeotialiter, quia cogitet fictitiam eſſe ob præterita, & præſentia indicia, nullus in dubium revocavit.

3. Verùm his non obſtantibus ego puto, quòd quando pœoitens tenetur deſerere occaſionem peccandi, etſi poſſit Confeſſarius ſemel, aut iterum abſolutionem concedere, aoteqyam de ſacto expellat, eo quòd fidit expulſorom, raro tamen illam concedere debet, ſed potiùs cogere pœniteotem, ut à ſe peccati periculum expellat, & ſic liberum velit abſolvi. Moveor ad id affirmandum eaperientia magiſtra, rarò eoim pœnitens (præcipuè ſi ea illis eſt, qui ſemel in anno ad confeſſionem accedunt) occaſionem expellit jam abſolutus, ſed iterum eiſdem, & gravioribus peccatis ſe implicat, & Confeſſarius non ſolùm officium judicis, ſed medici debet exercere circa pœoitentem, ac proinde eſto judicet eſſe ritè diſpoſitum ad abſolutionem ratiooe firmi propoſiti, quod de præſenti habet, ideoque poſſet ex officio judicis illi abſolutionem concedere: at ea officio medici teoetur medicamentum appoere, quod videt eſſe unicè neceſſarium ad præcaveodum ſutura peccata, timere enim juſtè poteſt non fore removendam occaſionem, ſi abſolutioocm non remota occaſione concedat: hæc omnia docet Palaoi *tom.* 1. *tract.* 2. *diſp.* 2. *punct.* 9. *§.* 3. *num.* 18

4. Nec deſinam hic apponore ea, quæ circa præſentem quæſtionem docet Megala *in promptuario, verb. concubina, num* 6, ſic enim ait: coocubinarii ita ſecreti, ut abſque ollo ſcandalo ſimul commorari valeant, abſolvi poſſunt, quando arbitrio prudentis Confeſſarii nullum adeſt recidivi periculum, ceſſat enim tunc omnis cauſa, ob quam eſt ſeparatio indicenda; ſed rariſſimè hoc evenire ſulet, ut dicit Navarr. *in manual. cap.* 16. *num.* 20. nec illos abſolvendos eſſe dicit, niſi babeant propoſitum deliberatum numquam converſandi opere, animo, aut voluntate. Si verò noo ſunt ita ſecreti, ut abſque ullo ſcandalo ſimul commorari valeant, nempè quia unus, aut duo ſciunt concubioatum, tunc abſolvendi non ſunt, niſi ſeparentur, quia etiam unius aot duorum ſcandalum eſt virandum, ut contra Angelum ſupra tenet Sylveſter *in d. num.* 2. Et hoc dicas procedere etiam in articulo mortis, niſi urgeat mors, & tempus deſit, tunc enim propoſitum ſufficit, ut dicit Toletus *in d. cap.* 10. *num.* 13. ubi etiam addit extra talem articulum primùm eſſe ſeparandos, & poſtea abſulvendos. Intellige quando adeſt recidivi periculum, aut aliquod ſcandalum quoad illos, qui in eadem domo non habitant, ſed concubinarii ſunt ad coorinuaram ſornicationem, dicit aliquam experientiam ſumendam eſſe de illorum continentia ante abſolutionem; præſertim ſi ſæpè propoſuerunt ſe continere, & propoſitum ſregeruot, nec tam perfecta contritio in illis apparet. Et quod dictum eſt de concubinariis non ſecretis, dicit Navarr. *in d. cap.* 17. *num.* 20. procedere quoad eos, qui etſi concubinarii non ſunt, populus tamen credit tales eſſe, quia non ſunt abſulvendi, niſi ſeparentur, donec veritas illuceſcat, cùm non ſolùm ab omni malo, ſed ab omni ſpecie mali cavendum ſit. Hactenus Megala.

R E S O L. XXXII.

An in aliquibus caſibus concubinarius non teneatur è domo expellere concubinam, ita ut Confeſſarius poſſit ei licitè abſolutionem impendere? Ea part. 5. tract. 14. & Miſc. 2. Reſ. 108.

§. 1. ALiquos caſus enumerat Joan. Sanch. *in ſelect. edit. Lugdun. diſp.* 10. *num.* 20. obi ſicait. Inſero negandam non eſſe abſolutionem ei, qui ſuæ concubinæ, quam domi habet, mutuo dedit centum aureos, quorum recuperandorum ſpes nulla ſupererit, ſi domo illam ejiciat. Vel è contra ſi fœmina non recuperatura eſſet centum ſibi debita, ſi domum concubinarii deſereret: dictum eſt enim ſupra, quòd nullus teneatur occaſionem proximam vitare cum magno ſuo detrimento, nec tunc dicetur velle occaſionem, ſed permittere, cùm non abigere occaſionem oon oriatur, quia velit pœnitens in illa permanere; ſed quia velit non incurrere damnum, quod abjecta occaſione obveniret. Unde nec tenebitur domo ejicere concubinam, ſi concubinario ſit nimis utilis ad lucrandum bona temporalia, media negotiatione· ſicut enim qui dives eſt, & officio laborioſo ſungitur, ut ferrarii, vel lignarii, aſtrictus oon eſt in die jejunii ab officio ceſſare, nec qui ad nundinas properat, tenetur in die feſto Miſſam audire, ſi ob id occaſio accedendi elabatur, quantumcumque intendat ad nundinas ire cauſa augendi lucrum; ſic nec concubinam ejicere, erit obnoxius concubinarius, ſi ex ejectione magnum emolumentum eſſet non acquiſiturus; ſufficiet, namque proponere deinceps noo peccare. Imò & ſi concubina nimis utilis eſſet ad oblectamentum concubinarii vulgò, *regalo*, dum deficiente illo nimis ægrè ageret vitam, & aliæ epulæ tædio magno concubinarium affecerint, & alia famola ad id oimis difficilè adinveniretur, ejicere illam non erit concubinarius obligandus, quia oblectamentom dictis circumſtantiis conſideratum eſt majoris æſtimationis, quàm quocumque horum temporale, ob quod ſas erit cuique de novo admittore fœminam ad ſui famulatum, quantumcumque metuat labendi periculum. ſi aliam non inveniat paris qualitatis illis in rebus, quę ſibi ſunt maaimè utiles, ſi namque ob hanc cauſam jam receptam eapellere non conſtringitur, eodem jure de novo admittere illam erit conceſſum.

[illegible]

2. Sed an hęc ſiot probabilia, aliis judicandum relinquo, quilibet enim teoetur ſaluti proprię ſpirituali conſulere, etiam cum aliquo temporali, & corporali detrimento. Et ideo primum caſum, quem *ubi ſuprà* ponit Sanchez, reſellit nominatim Caſtrus Palaus *tom.* 1. *tract.* 2. *diſp.* 2. *punct.* 9. §. 3. *num.* 14. docens ejiciendam eſſe concubioam è domo, & amittendum debitum, ex cujus amiſſione concubinario non grave damnum veniat. Sed poteſt aliquis dicere. Ergo ſecundùm Palaum ſi grave damnum ea amiſſiono debiti concubinarios patiatur, non eſſe concubinam è domo ejiciendam ideò tu cogita.

3. Notandum eſt tamen hic non ejecta concubioa poſſe abſolvi pœnitontem, cùm ceſſat reincidendi periculum, quia deformis facta eſt, vel infirma, aut quia cognatio inter eos eſſet ſuborta, quę ab ipſis contemni non creditur, aut nova alia interſint ubſtacula. Ita ea Graffio, Fernandez, & Lòpez docet Sanchez *loco citato*, ubi ſoprà *nu.* 12, & Caſtrus Palaus *num.* 16.

R E S O L. XXXIII.

An Confeſſarius poſſit abſolvere concubinarium amplius cum concubina non peccantem, permittens illam inviſere fine alendi filios, & ne cum aliis ipſa ſe immiſcendo ſit dictis filiis dedecori? Ea part. 5. tract. 14. & Miſc. 2. Reſ. 109.

§. 1. NEgativam ſenteotiam docet Beja *part.* 1. *caſ.* 14. quia talis nihili ęſtimat peccatum ſcandali, in quod conjicit illos, qui vident ipſum ingredi domum concubinę, de quo ingreſſu non poſſunt non malè judicare, tum quia licèt illa ſubventio ſit opus charitatis reſpectu fœminę, & juſtitiæ reſpectu filiorum, cùm tamen occultè, & per alios fieri rectè à viro illo poſſit abſque hoc, quod ipſe ingreſſu ſuo det occaſionem ruinæ, & temerarii judicii videntibus, non poteſt à peccato ſcandali eacuſari, ut colligitor ex D. Thoma 2. 2. *quæſt.* 43. Tum demum, quia etſi ille non habeat animum accedendi denuo ad dictam concubinam, præbet tamen eidem coocubinæ anſam ſua frequenti viſitatione, ut verbis, voluntate, aut delectatione peccet, rarò eoim inter quos eatitit diuturna illicitæ concupiſcentiæ familiaritas, diſſolvi, & extricari adeo poteſt, ut ooo remaneant quædam effrænatæ libidinis ſcintillæ, quæ conſpectu mutuò facilè reviviſcaot.

2. Ve-

2. Verùm novissimè adversùs illum insurgit Joannes Sanch. *in select. edit. Lugd. disp.* 11. *num.* 9. ubi sic ait. Non est credendum Patri Beja loquenti non fore absolvendum concubinarium invisentem concubinam fine alendi filios, si ex ingressu oritur scandalum. Mutatur namque scandalum in passivum, cùm ex justa causa non omittatur. Sic ille. Sed plus addit Castrus Palaus *to. 1. tract. 2. disp. 2. punct.* 9. §. 3. *num.* 11. nempè posse, imò teneri parentem alere filios ex concubina, qui nec separari possunt à matre, neque alia via possunt victum quærere, etsi periculum habeat lapsus cum concubina. Ita Castrus. Sed ego in tali casu non video cur concubinarius per alios non possit filiis alimenta dicta præstare, vel cum aliis sociis ita in domum meretricis intrare, ut scandalo locus esse minimè possit.

R E S O L. XXXIV.

An parentes sint absolvendi, qui nolunt ad colloquium admittere filium, qui indignum matrimonium contraxit?

Et quid, si non indignum saltem multum inæquale? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Res. 182.

§. 1. CAsus est practicabilis, & ad illum respondet Layman *in Theol. mor. lib. 2. tract. 3. cap. 4. num* 3. ubi sic ait: Juvenis contra parentum voluntatem indignum matrimonio se copulavit, & non parvo dedecore familiam affecit, & propter parentes & fratres hominem ad colloquium suum admittere, eique veniam petenti ignoscere constanter recusant; quæritur an à Confessario absolvi possint? Respondeo, quòd pater offensus à filio in locum pœnæ reconciliationem ipsi ad tempus negare possit, & idcircò reliquis suis liberis, totique familiæ præcipere, ut hominem, qui ita deliquerit, ad domum, vel consortium suum non admittant, quousque delicto convenientes pœnas fuisse censeatur, & familia in hac re præcipienti parere potest veluti ministri, & executores justæ vindictæ paternæ. Quare Confessarius in hoc casu duo exquirere debet. Primò utrùm pater, vel parres ex animi odio procedant, an solùm justam vindictam spectent ad ipsius delinquentis emendationem, familiæ honorem, & aliorum majorem cautelam procurandam? Secundò ut vindicta, sive pœna quæ tali filio irrogatur, non excedat mensuram delicti; quare in perpetuum non poterunt illi reconciliationem denegare, sed tantùm ad tempus differre quousque videbitur conveniens ad punitionem, & fines bonos consequendos. Ita Layman: cujus doctrina etiam ampliari potest, quando filius valde nobilis contra parentum voluntatem si non indignum, saltem multum inæquali matrimonio se copulavit, & ita in casu contingenti sentiunt mecum docti recentiores.

R E S O L. XXXV.

Quidam Sacerdos noluit absolutionem impendere cuidam in triremibus per totam vitam condemnato, quia habebat voluntatem quamprimum fugiendi, tunc statim solutionem hujus casus enixè à me petierunt.

Et an hoc intelligatur tam in Religiosis, quàm in sæcularibus? Ex part. 2. tract. 17. & Misc. 3. Res. 39.

§. 1. REspondi, nimis rigidè in hoc se gerere Confessarium: nam licèt Vasq. *in part. 2. quæst. 96. ar. 5. disp. 174. cap. 1. num. 7.* Becanus *in sua Theol.* Salas *part. 2. tom. 1. tract. 3. cap. 7. quæst. 8. num. 4.* Valentia *tom. 3 disp. 5. quæst. 13. punct. 4.* Sayrus *in Clavi Regia lib. 12. cap. 18. nu. 8.* & alii asserunt non esse licitam fugam à triremibus damnatu, nisi, ut limitat Vasquez, & Becanus, extra territorium Principis esset, cui subjectus est; nam ibi videtur esse solutus ab obedientia Principis.

2. Tamen absolutè contraria sententia, ut probabilior tenenda est, quam tuentur hi omnes, Lessius *lib. 2. cap. 32. dub. 5. num.* 39 Malderus *in 2. 2. tract. 6. cap. 3. dub. 6.* Salas *de legibus tract. 14. disp. 15. sect. 6. num.* 88. Ledesma *in sum. tom. 2. tract. 8. cap.* 24. & alii. Ratio est. Nam ut ait Lessius, reus non tam condemnatur, ut in triremibus spontè maneat, quam ut detineatur. Deinde nimis durum & grave esset obligare in conscientia ad spontè ibi manendum quando esset evidens spes evadendi. Post hæc scripta inveni etiam hanc sententiam amplexum esse novissimè Sanchez *in summ. tom. 2. lib. 6. cap. 8. num.* 16. qui rectè asserit, hanc fugam sæcularibus quidem licere, non autem Religiosis, licèt Banez *in 2. 2. quæst. 69. art. 4. post concl. 5.* contrarium asserere videatur, ait enim Religiosum dorissime pœnæ subeundæ damnatum posse fugere, non ut vagetur, sed ut superiorem, aut Pontificem adeat veniam petiturus. Ex his apparet, potuisse supradictum Confessarium illum pœnitentem absolvere, sicut ex ista consultatione motum intelligo postea fecisse.

R E S O L. XXXVI.

Quidam vir nobilis est in mora solvendi debitum unciarum ducentarum ex contractu, sæpiùs confitetur, & non restituit, habet tamen animum restituendi, quæritur à Confessario, an sit illi absolutio deneganda, maximè cùm creditor multoties ab illo petierit solutionem? Ex part. 2. tract. 17. & Misc. 3. Resol. 3.

§. 1. VIdetur respondendum quòd sic: nam præceptum restituendi quamvis formaliter sit affirmativum præcipitur enim solutio; est etiam ex parte præceptum negativum. Ergo statim est adimplendum. Vide Salonium, Aragon, & Banez *in 2. 2. quæst. 67. art.* 8. Valent. *tom. 3 disp. 4. quæst. 6. punct. 7.* Rebel. *lib. 2. de rest. quæst. 17. num. 2.* Azor. *part. 3. lib 4 cap.* 34. & alios communiter.

2. Sed mihi non ita rigidè in hoc casu procedendum esse videtur: nam quando debitor habet animum solvendi, neque ex tali dilatione detrimentum sequitur creditori, ob eam injustam moram, mortalis culpæ minimè condemnandus videtur; talis enim dilatio non est ipsi creditori adeò injuriosa, ut debitor judicandus sit lethalis criminis reus. Non auderem hanc sequi sententiam, si patronos non haberet Molinam *de just. tom. 2. tract. 2. disp. 753. num.* 1. & Bonac. *de contract. disp. 1. quæst. 6. punct. unic. num.* 4.

3. Notent hanc decisionem Confessarii: nam multos tollit scrupulos, maximè in confessione nobilium, qui per multos menses sine aliqua justa causa differunt restitutionem; sed urgeant semper propter solutionem, maximè quando mora esset admodum magna, & commodè posset fieri restitutio.

R E S O L. XXXVII.

Cuidam Confessario olim hic casus accidit. Quædam mulier inter confabulationem cum viro sibi in matrimonium conjungendo dicebat illi verba non quidem turpia, sed affectuosa, & amatoria; unde postea in pollutionem, & distillationem incurrebat sine tamen ulla delectatione, vel periculo alicujus consensus, quia erat timorata conscientia, interrogavit fui, an peccaverit mortaliter, & si nollet desistere ab his confabulationibus, an esset ei absolutio deneganda?

Et in §. ultimo hujus Resolutionis traditur Regula generalis ad dicendos casus particulares in pollutione prævisa; & quando causa pollutionis prævisa notabiliter, & per se influit, vel non influit. Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Res. 31.

§. 1. REspondi omninò illi consulendum esse, ab his sermonibus abstinere, sed in rigore loquendo non esse denegandam absolutionem, quia illa pollutio, & distillatio in hoc casu, non est peccatum mortale, & hoc ita probabam. Pollutio licèt prævisa, non tamen intenta, ex causa venialiter peccaminosa non est peccatum mortale: sed illa verba, ex quibus provenit pollutio, de qua loquimur, sunt tantùm peccata venialia. Ergo talis pollutio non erit peccatum mortale. Major propositio probatur, quia cùm illa pollutio non sit in se se volita, sed in causa in qua prævidetur, in tantum mala erit, in quantum mala est causa, in tantum enim culpa est; in quantum est voluntaria: si ergo causa est venialiter mala, talis erit & pollutio. Et sic hanc sententiam tenet Vasq. *in part. 2. to. 1. disp. 115. cap. 3 n. 9. & in opusc. de restit. cap. 3. §. 2. dub. 6. num. 14.* Salas *in part. 2. to. 2. quæst. 74. tract. 13. disp. 6. sect. 18.* Henriq. *in summ. lib. 11. cap. 16. nu. 6.* Lessius *de just. l. 4 c. 3. dub. 14. num. 100.* & novissimè Bonacina *tract. de matrimon. quæst. 4 punct. 11. num. 9.* ubi ait pollutionem non esse peccatum mortale, quando provenit ex causa venialiter luxuriosa, & leviter influente in pollutionem. Et tandem docet etiam hanc sententiam Filliuc. *in q. mor. to. 2. tra. 30. cap. 8. n. 162.* ubi asserit, solùm reperiri culpam mortalem in causa, ratione pollutionis prævisæ, & non intentæ, quando absque urgenti necessitate exercetur actio ex sua natura turpis, & per se tendens ad actus venereos excitandos, & consumandam pollutionem, qualia tantùm est in actionibus mortalibus pertinentibus ad sextum præceptum, ut cogitationibus morosis, aspectibus, & tactibus mortalibus. Si enim sint tantùm veniales, ex defectu plenè advertentiæ, vel ex suo genere, ut quia ob curiositatem tantùm, tunc tantùm venialis erit pollutio inde sequuta. Ita Filliuc. Ex his omnibus veram esse majorem propositionem nostri argumenti, apparet; & hoc etiam verum est, ubi nec necessitas,

sitas, neccausæ utilitas adest Filliuc. *ubi suprà*. Sanchez cum aliis iosra.

2. Restat modò probare minorem, & ostendere illa verba dicere, esse tantùm peccatum veniale, quod probat, & docet Joan. Salas *in part. 2. tom. 2. tract. 13. disp. 6. sect. 42. nu. 263.* & Sanchez, qui citat Navarr. & Cordub. *in tom. 3. de matrim. lib. 9. disp. 46. nu. 37.* ubi ait: loqui verba amatoria, quæ vulgò *requiebros* appellamus, ut videlicet cor meum, bonum meum, anima mea, ob solam vanitatem & conciliandum vanum amorem, non excedunt culpam venialem; quæ quidem doctrina intelligenda est, secluso scandalo, & periculo proprio, vel alieno, videlicet illa verba audientis ut succedebat in nostro casu. Ergo concludendum est, pollutionem ex talibus verbis sequentem non esse peccatum mortale, quia ut diximus, provenit ex causa tantùm venialiter peccaminosa, & non adest periculum consensus, seu delectationis. Unde Henriq. *ubi suprà* ait, non esse peccatum mortale, si quis pollutionem patiatur ex visione fœminæ curiosa, vel esu cibi calidi, aut lectione etiam turpi, quia hæc non sunt, ait ille, causa physica, & moralis, quæ provocent pollutionem.

3. Ut autem regula generalis tradatur Confessariis, ut possint in hac materia casus particulares decidere; hæc erit. Quando causa pollutionis prævisæ notabiliter, & per se influit, nec adest urgens necessitas illam exercendi tribuitur culpæ mortali pollutio: eaque culpa afficiet causam, quamvia aliàs licita esset: hujusmodi autem causæ, solæ sunt res venereæ, ut tactus, aspectus, & turpia verba. Nota verò me signanter dixisse, *Hujusmodi causa solæ sunt res venereæ*. Nam multi DD. probabiliter docent etiam si gula, vel aliud peccatum non pertinens ad vitium luxuriæ, mortale sit, non propterea pollutio ex eo sequens, & in eo prævisa, mortalis erit. Quamvis ergo in ebrietate, vel esu, aut potu mortali, prævisa sit pollutio, non imputabitur ipsa ad peccatum mortale; nec quando homo dat eam causam, peccabit mortaliter contra castitatem, sed contra abstinentiam, & sobrietatem, aliamve virtutem. Imò quamvis gula esset mortalis ex circunstantia luxuriæ, nimirum quia esset ordinata ad fornicationem, ob quam sumerentur cibi calidi, non ideo pollutio esset mortalis, quia finis ille nihil in eam influit. Est Cajetan. *2. 2. quæst. 44. art. 3. paulò ante 8. in resp. ad 5.* Et idem est cùm quis peccaret mortaliter in cibo, vel potu, eo quòd se exponeret periculo consentiendi formaliter in pollutionem si enim postea non consentiret formaliter in illam, non procuraret illam, quamvis sequeretur, non esset peccatum mortale. Ita Granad. *in part. 2. controvers. 6. tract. 4. disp. 6. num. 12. & 18.* Salas *in part. 2. tom. 2. tract. 13. disput. 6. sect. 18. nu. 117.* Sanchez *loc. cit. lib. 9. disput. 45. num. 17. 18. & 21.* Vasquez *ubi suprà*, cum aliis Patribus Societatis Jesu, hac de re consultis, ut ait Salas. Sed si cupis videri aliquos authores, extra citatos, testantes de hac quæstione; vide Reginald. *in praxi tom. 2. lib. 22. cap. 3. sect. 9. num. 43.* Valent. *in 2. 2. disp. 9. quæst. 3. punct. 3. §. Itaque duo requiruntur, & §. sunt autem, & §. itaque ad cognoscendum*, & Medinam *in part. 2. quæst. 74. art. 6. ad 3. & 4.*

RESOL. XXXVIII.

An absolutio obtenta bona fide à peccatis tantùm, & non à censuris sit valida, si pœnitens sit nodatus aliqua excommunicatione, etiam reservata, ita ut non teneatur iterare confessionem, sed tantùm petere absolutionem ab excommunicatione?

Et quid est sentiendum, si Confessarius sciat peccata habere annexam excommunicationem, & eum non obstante ex malitia absolvat, licèt non habeat potestatem absolvendi à tali censura? Ex part. 3. tract. 4. Res. 78.

§. 1. NEgativè respondet Finellius *tract. de cas. reser. c. 10. num. 8.* ubi sic ait: Licèt quodlibet Sacramentum de facto collatum excommunicato teneat, nec per excommunicationem irritetur vis sacramenti; hoc tamen non est verum in Sacramento Pœnitentiæ: etenim reliqua Sacramenta solùm requiritur Ordinis potestatem in conferente, quæ adimi non potest, at Sacramentum Pœnitentiæ ulterius requirit jurisdictionem, per excommunicationem verò subtrahitur excommunicatus à jurisdictione Confessarii, & propterea absolutio eidem impertita, est nulla, quia absque jurisdictione; non item alia Sacramenta, quæ absque jurisdictione, quæ sit eorum validitati necessaria, conferuntur. Ita Finellius. Hanc etiam sententiam docent Ledesma *in summa tom. 1. de Sacrament. Pœnitent. cap. 20. dub. 2.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. tract. de excommunicat. dub. 4. num. 8.* & Sancius *in selectis, disput. 32. nu. 11.* qui citat Paludanum, Adrianum, & Sylvestrum, Majorem, Gabrielem, Antoninum, Ledesmam, Chapeavillam, & alios, quibus ego addo nostrum Megalam *in 1. part. lib. 5. cap. 19. q. 4. in fine.*

2. Sed ego contrariam sententiam teneo cum Navarro *in manuali, cap. 9. nu. 4.* Toleto *lib. 3. cap. 10.* Layman *in Theolog. mor. lib. 5. tract. 6. cap. 12. num. 12.* & Coninch. *de Sacrament. disp. 8. dub. 3. concl. 4. nu. 104.* ubi sic asserit: Qui est excommunicatus excommunicatione reservata, si bona fide confiteatur aliqua peccata non reservata simul cum reservatis, validè absolvitur; nam nullo modo est de essentia hujus Sacramenti, ut pœnitens prius absolvatur ab excommunicatione, quam à peccatis. Sic ille. Dicendum est igitur, quod excommunicatio non irritat absolutionem, dum se tenet ex parte recipientis, unde nisi ipse sciens vellet Sacramento communicare, Sacramentum, & fructum Sacramenti reciperet, nullo enim jure fit irrita talis confessio, nedum cætera Sacramenta. Et ideò hanc sententiam præter DD. citatos, tenet etiam Suarez *de cens. disp. 10. sect. 3. num. 6.* qui citat Cajetanum, Covarruviam, & alios. Igitur in tali casu pœnitens absolutus à peccatis, & non à censura, non tenetur reiterare talem confessionem, sed tantùm petere absolutionem ab excommunicatione, quod est valde notandum.

3. Et omnia supradicta procedunt, non solùm quando pœnitens absolvitur, quia ipse ignorat excommunicationem, vel recipit Sacramentum ex necessitate, sed etiamsi Confessarius sciens peccata habere annexam excommunicationem, illum tamen, hoc non obstante, ex malitia absolvat, licèt non habeat potestatem absolvendi à tali censura.

4. Ad argumentum verò Finelli, & aliorum respondeo in hoc casu adesse jurisdictionem, nam per excommunicationem privatur quis jurisdictione activa in alios, non tamen subjectione passiva ad alios sibi superiores, seu (quod idem est) alii non privantur jurisdictione in ipsum; alioquin non tam ipsorum excommunicatorum, quàm ipsius Confessoris esset talis pœna. Vide Suarez *ubi suprà, num. 11. & seq.* Et hæc omnia vera esse etiam, ut diximus, si censura sit reservata, optimè notat Suarez *loc. cit. num. 15.* adi illum, & non pigebit.

Sup. hoc infra in tract. 3. Res. 93. § Nota etiam, vers. Tertio.

RESOL. XXXIX.

An non solùm existens in articulo mortis, sed etiam in periculo possit absolvi à quocumque Sacerdote ab omnibus casibus?

Et an hæc sententia etiam intelligatur, dum absolvendus morali necessitate coactus bellum, v. g. seu naufragium aggreditur, & secus si ex voluntate propria id faciat? Ex part. 5. tract. 3. Resol. 59.

§. 1. NEgativam sententiam docet Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 4.* Canus *de Pœnit. part. 5.* Covarr. *in cap. Alma mater, part. 1. §. 11. num. 8.* & Valentia *tom. 4. disp. 7. quæst. 8. punct. 2.* quia Trid. *in cap. 7. sess. 14.* ubi præbet talem jurisdictionem, loquitur tantùm de pœnitentibus existentibus in articulo mortis.

2. Sed affirmativa sententia tenenda est, quam tuetur Merolla *tom. 2. disp. 4. cap. 6. coroll. 3. num. 92.* Licèt immeritò me citet pro negativa sententia, nam ego in loco à me ipso citato non loquor, ut legenti patet, de absolutione à censuris, & reservatis, sed de applicatione Indulgentiarum, quas modò etiam teneo posse applicari in periculo mortis, Præpositus *in 3. part. quæst. 7. de Ministro Sacramenti Pœnitentiæ dub. 6. n. 43.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 93. art. 1. dub. 5.* Coninch. *de Sacram. disp. 8 dub. 2. num. 26.* Jacobus Granado *de Sacrament. in 3. part. controv. 7. tract. 10. disp. 4. sect. 20. num. 10.* Bellochius *de casib. reserv. part. 1. quæst. 2. num. 125.* Floronus *de casibus reservatis part. 1. cap. 4. §. 20. num. 3.* Ugolinus *de cens. tab. 1. cap. 4. §. 5. num. 9.* Sayrus *de censuris lib. 1. cap. 20. num. 28.* Coriolanus *de casibus reservatis part. 1. sect. 2. art. 16. num. 3.* Filiucius *de casib. reserv. cap. 8. num. 8.* Cœlestinus *in compend. Theolog. moral. tract. 1. cap. 13.* Tannerus *tom. 4. disput. 6. quæst. 9. dub. 3. nu. 75.* Suarez *tom. 4. disput. 26. sect. 4. num. 3.* Henriquez *lib. 6. cap. 21. num. 11.* Torreblanca *in pract. juris spirit. lib. 14. cap. 6. num. 24.* Turrianus *de pœnit. disput. 23. dub. 3.* Valboa *in prælection Salmanticen. 20. 2. cap. omnis utriusque sexus, de pœnit. & remiss. num. 35.* Verùm Sanchez *in Summa, tom. 1. lib. 2. cap. 13. num. 3.* Trullench. *in Bulla Cruciata lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 4. num. 6.* Ludovicus à Cruz *in Bulla Cruciata disp. 1. cap. 3. dub. 28. num. 4.* & alii limitant hanc sententiam, dum absolvendus morali necessitate coactus bellum, v. g. seu navigationem aggreditur, secus si voluntate propria id faciat, tunc enim non dicitur propriè in mortis periculo constitutus, cùm ipse sponte velit se constituere.

R E S O L. XL.

An moribundus possit, quando alius non adest Sacerdos, petere à Sacerdote excommunicato, hæretico, schismatico, &c. absolutionem, etiam si sciat supradictos cum peccato Sacramentum administraturos? Ex part. 5. tract. 3. Res. 58.

§. 1. REspondeo, quòd quamvis dicti Sacerdotes præcisi possint, ut in superiori resolutione probatum est, validè pœnitentea absolvere, ut tamen licitè possint, necessarium est quòd sint à peccato mortali, contritione, aut aliter justificati, nisi quando periculum ægroti ita urget, ut ob ipsum statim audiendum nequeant conteri, nec aliter justificari, quia tunc licitè possunt, quamvis sint in peccato mortali, & quamvis Sacerdos non sit licitè administraturus absolutionem, quin justificari potest, & non vult, tunc pœnitens in articulo mortis eaistens potest ab illo absolutionem petere (quando pœnitens non timet subversionem ob communicationem cum eo Sacerdote, & quando ob communicationem cum eo non apparet profiteri errorem aliquem illius Sacerdotis) quia tunc petit quod Sacerdos ille potest licitè facere, si velit, quod etiam est verum, quamvis Sacerdos ille non sit paratus ad illicitè absolvendum, quia regula illa, nempè quòd nequeat quis inducere aliquem ad id, in quo peccaturus est, quando qui inducitur non est paratus ad id, tantùm est vera quando inducenti non est in præcepto id, ad quod inducit; confessio autem, & receptio sacramentalis absolutionis in dicto articulo est pœnitenti in præcepto, imò etiam ipsi Ministro est in præcepto auditio, & absolutio. Et hæc omnia docet Hurtadus *de Sacrament. Pœnitent. disp.* 10. *diffic.* 8. doctè, ut semper solet. Cui adde Præpositum *in* 3. *part. quæst.* 7. *de Ministr. Sacrament. Pœnit. dub.* 5. *n.* 42 ubi sic ait: In necessitate Sacramentum posse peti à non parato, etiamsi putetur peccaturus, scilicet, quando deest alius, nam potest actum exercere absque peccato, & urget necessitas talem actum petendi, propter quam pœnitens non censetur Confessarium ad peccatum inducere, vel ejus peccato cooperari. Imò quando desunt alii, pœnitens non tantùm potest, sed etiam debet petere hoc Sacramentum ab excommunicato, imò hæretico, si non sit periculum scandali, perversionis, &c. quia cùm communior sententia teneat eum posse absolvere, ut constitutus in articulo mortis suæ saluti consulat, & ut præcepto confessionis satisfaciat, tenetur tali confiteri. Hucusque Præpositus. Cui etiam consentit Kellisonius *in* 3. *part. to.* 2. *quæst.* 8. *art.* 6. *dub.* 1. & Cœlestin. *in Compend. Theolog. moral. tract.* 1. *cap.* 13.

R E S O L. XLI.

An Sacerdos hæreticus, & excommunicatus non toleratus habeat potestatem absolvendi in articulo mortis?

Et an in tali casu non solùm licitè, pœnitens possit à talibus expetere absolutionem, sed etiam per se loquendo teneri, quia ex divino præcepto ad confessionem obligatur? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Res. 235.

§. 1. NEgativam sententiam quoad hæreticos, & schismaticos docet Sotus *in* 4. *dist.* 18. *quæst.* 4. *art.* 4. Navarrus *in man. cap.* 26. *nu.* 26. & Martinus Ledesma 2. 4. *quæst.* 21. *art.* 6 Quia Sacerdos hæreticus, & schismaticus non habet jurisdictionem, quia caret fide, quæ est fundamentum necessarium ad jurisdictionem Ecclesiasticam, & de excommunicato non tolerato idem docuit Medina *Cod. de Confess. quæst.* 32. & Covar. *in cap. alma mater, part* 2. §. 6. quia per excommunicationem aufertur eia omnis jurisdictio saltem Ecclesiastica, sed meritò contrariam sententiam docent Cano, Suarez, & Vasquez, quos citat, & sequitur Gaspar Hurtado *ad Sacram. disp.* 10. *de Pænit. diffic.* 8. quibus ego addo novissimè doctum Guilielmum Mercerum *de Sacram. in* 3 *p. D. Thom. quæst.* 8 *art.* 5. *dub.* 6. *n.* 2. Layman *lib* 5. *tract.* 6. *c* 12. *nu.* 13 Barbos. *in collect. in Concilium Tridentinum sess.* 13. *cap* 7 *nu.* 15. & alios penes ipsum, quod probatur ea Concilio Trident. *sess.* 44. *cap.* 7. ubi sic ait: Piè admodum in Ecclesia custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt; unde triplex ista universalitas, nempè quilibet pœnitens, à quibusvis peccatis, per quemlibet Sacerdotem, nihil relinquit eacipiendum: Prima comprehendit omnes pœnitentes, etiam eacommunicatos, hæreticos, &c. Secunda omnia peccata affecta quacumque reservatione, & censura; Tertia omnes Sacerdotes quacumque censura, vel culpa ligatos, etiam non approbatos. Nec credendum est, Ecclesiam in tali casu nolle concedere potestatem absolvendi.

2. Notandum est tamen, in tali casu pœnitentem non solùm licitè, ut observat Mercerus, à talibus Sacerdotibus hæreticis, schismaticis, &c. expetere absolutionem, sed etiam, per se loquendo, teneri, quia obligatur ad confessionem ex divino præcepto quod commodè impleri potest, & hoc procedit, ut optimè observat Hurtado, etiamsi talis Sacerdos non sit licitè administraturus absolutionem, quia justificari tunc possit, & non velit, etenim tunc pœnitens petit, quòd Sacerdos potest tunc licitè facere, si vult, quæ omnia limitanda sunt, quando pœnitens non timet subversionem ob communicationem cum tali Sacerdote, & quando ob communicationem cum eo, non apparet profiteri errorem aliquem dicti Sacerdotis.

R E S O L. XLII.

An Sacerdos nominatim excommunicatus, vel publicus Clerici percussor, hæreticus, schismaticus, &c. habeat potestatem in articulo mortis absolvendi moribundum? Ex part. 5. tract. 3. Res. 57.

§. 1. SUppono in articulo mortis posse simplicem Sacerdotem absolvere moribundum à quibuslibet peccatis, & censuris reservatis, ea *c. pastoralis, de officio Ordinarii*, ex Concilio Trident. *sess.* 14. *cap.* 7. Sed difficultas est de supradictis. Et negativam sententiam docet Medina *Cod. de Confess. quæst.* 32. *cui debeat fieri Confessio*, & Covar. *in cap. Alma mater* 2. *part.* §. 6. quia per eacommunicationem aufertur omnis jurisdictio, saltem Ecclesiastica, & ideò D. Thom. *in* 4. *dist.* 19. *quæst.* 1. *art.* 2. *quæstiunc.* 2. *ad* 3. dixit non posse recipi Sacramentum hoc validè ab excommunicato non tolerato. Et idem de hæreticis, vel schismaticis docuit Sotus, Navarrus, & Ledesma, quos ego citavi *in part.* 4 *tract.* 4. *resolut.* 235. quibus nunc addo Coriolanum *de casib. reservatis, part.* 1. *sect.* 2. *art.* 16. *num.* 10.

2. Verùm meritò contrariam sententiam ibi docui cum multis Doctoribus, quibus nunc addo Trullench. *in Bulla Cruciata, lib.* 1. §. 7. *cap.* 2. *dub.* 5. *num.* 2. Florum *de casibus reservatis, part.* 1. *cap.* 4. §. 18 *num.* 3. Finellium *de casibus reservatis, cap.* 8. *num.* 4. Cœlestinum *in Compend. Theolog. moral. tract.* 1. *cap.* 13. Torrianum *de Sacrament. Pœnitent. disput.* 23 *dub.* 3. Valboa *in lect. Salmat. to.* 2. *cap. omnis utriusque sexus de pænit. & remiss. nu.* 34. Jacobum Granado *de Sacrament. in* 3. *part. contr.* 7. *tract.* 10. *disp.* 4 *sect.* 2. *num.* 9. Ludovicum Mæratium *in D. Thom. tom.* 3. *tract. de Sacrament. Pœnitent. disp.* 31 *sect.* 4. *nu.* 3. Tannerum *tom.* 4. *disp.* 6. *qu.* 9. *dub.* 3. *nu.* 62. Kellisonium *tom.* 2. *in* 3. *part. qu.* 8. *art.* 6. *dub.* 1. Ochagaviam *de Sacrament. tract.* 2. *de confess. quæst.* 31. *num.* 4. Hurtadum de Mendoza, & alios penes ipsos. Dico igitur post Tridentinum, facultatem absolvendi in articulo mortis competere omnibus supradictis; quia particula *omnes*; hunc sensum recipit, & proindè in ea amplitudine potest intelligi. Confirmatur per particulam *quoslibet, & quibusvis*, quilibet fideles absolvi possunt ab omnibus prorsus peccatis; ergo similiter per particulam *omnes* quilibet Sacerdos, nullo excepto, potest absolvere. Secundò id aliquo modo postulat motivum Concilii, ut scilicet animarum saluti in tali necessitate consulatur. Ecclesia ergo voluit in hoc casu summum favorem fidelibus præstare, & concedere jurisdictionem omnibus, qui ea suo gradu illius sunt capaces, quales sunt omnes Sacerdotes. Et quoad hæreticos non gravabor hic apponere verba Hurtadi de Mendoza *vol.* 1. *de fide, disp.* 84. *sect.* 8. §. 139. & 140. ubi sic ait. Hæreticus ratione Sacerdotii habet radicalem jurisdictionem in peccata, proximè autem illi est concessa vel à Pontifice immediatè, vel alia ratione (de quo non est quæstio) ut in eo articulo possit pœnitens absolvi. Nec enim potestas data est Ecclesiæ in perniciem animarum, sed in salutem: aut tunc jurisdictionis adeptio esset in animarum perniciem, & gravissime peccaret Papa, qui eam conaretur adimere. Ea parte autem pœnitentis ipsa necessitas se purgandi Sacramento est satis excusationis, hæreticus enim tenetur sanctè Sancta tractare, si aliter agit, est ejus vitio, quod pœnitens cum tanto discrimine non tenetur vitare. Hic primùm observa, fugiendum esse periculum deceptionis. Quapropter ego monerem pœnitentem, ne hæretico permitteret verba facere de fide, aut errore, sed eum cogat ad audienda, & absolvenda crimina. Si vero ille nolit pœnitentem absolvere, nisi priùs verbis de suis erroribus factis, illum audiat, qua potuerit distractione. Quod si prudenter timeat imminere sibi periculum deceptionis, tenetur illum non audire, nec adhibere nisi certus ab hæretico, nulla de fide verba facienda. Tunc autem det operam contritioni, aderit enim præstò Deus fugienti Sacramentum, eo duntaxat animo, ne Deum offendat. At periculum deceptionis debet cadere in virum constantem; alioquin facienda est

con-

confessio ob imminens vitæ discrimen. Si autem Sacerdos erret in forma, aut intentione Sacramenti, non est adhibendus ad confessionem, nisi prius contestetur se usurum intentione, & forma legitima, de quo debet ægro esse prudens persuasio. Hucusque Hurtadus.

R E S O L. XLIII.

An simplex Sacerdos, præsente Confessario jurisdictionem habente, possit absolvere moribundum?

Et in textu hujus Resolutionis advertitur, quod quando concurrunt inter se simplex Sacerdos, approbatus, & approbatus in aliena Diœcesi, excommunicatus, irregularis, suspensus, interdictus, schismaticus, degradatus, vel habens privilegium, quomodo, & quis præferendus sit alter ad alterum in articulo mortis ad confitendum infirmum? Ex part. 5. tract. 3. Resp. 60.

§. 1. PRima sententia absolutè negat. Secunda affirmat. Utramque verò probabilem esse puto, ea rationibus, & auctoritatibus adductis *in part. 1. tract. 5. resol. 5.*

Quo sensu [illegible] Res. [illegible] Verum quod [illegible]

2. Non desinam tamen hic adnotare ductum Hurtadum de Mendoza *volum. 1. de fide disput. 82. sect. 6. §. 163. & seq.* quandam tertiam sententiam docere, & ideo ponit duas conclusiones. Prima est quòd simplex Sacerdos præsente approbato Diœcesano non habet jurisdictionem ad absolvendum moribundum. Secunda quòd omnis Sacerdos Diœcesanus approbatus etiam præsente Prælato potest facultate non petita absolvere moribundum à quovis crimine, & censura in foro conscientiæ, & pro hac firmanda sententia ingeniosas, & probabiles adducit rationes. Libet etiam hic apponere ea, quæ dictus Hurtadus docet §. 145. & 146. ubi quærit in concursu simplicis Sacerdotis, & excommunicati nominatim, aut publici Clerici percussoris, uter sit præferendus? Respondet simplicem præferendum, quia excommunicatus, dum excommunicatione tenetur, est simplex Sacerdos, & alia ex parte vitandus, cùm commodè potest; ergo simplex est præferendus, tum quia ipse excommunicatus tenetur neminem absolvere, nisi in necessitate extrema, quia illi interdictus est Sacramentorum usus: tunc autem nulla est extrema necessitas; simplici verò Sacerdoti non est interdicta confessionis exceptio de peccatis venialibus, unde in usu Sacramenti est melioris conditionis excommunicato. Item illi est privativè negata facultas, idest, non est concessa, sed nec negata contrariè, ob delicta; excommunicato autem est negata contrariè quapropter deterioris conditionis est simplici Sacerdote. Concurrente excommunicato cum irregulari non excommunicato, præferendus est irregularis excommunicato vitando: suspensus autem, aut interdictus carens excommunicatione vitandorum est præferendus irregulari, & ii omnes degradato, & hic hæretico. Igitur ultimum locum habet hæreticus, cui præferendi sunt omnes Catholici, inter quos locum ultimum tenet degradatus, cui præponendi sunt cæteri Catholici. Suspensus, aut interdictus meliorem locum obtinet irregulari, & hic excommunicato nominatim, qui solo hæretico, & degradato præponitur, cæteris postponitur: omnibus autem aliqua censura ligatis præponitur Sacerdos simplex omni censura solutus.

3. Notat etiam idem Hurtadus concurrente Sacerdote simplici cum approbato in alia Diœcesi dumtaxat præferendum esse extra Diœcesanum approbatum, secundùm Suarez, & Sanchez, quia ad id munus est approbatus ab Ecclesia, quod putat esse probabile, sed non probari argumento efficaci, & ideo contrariam sententiam ego teneo cum Trullench. *in Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 5. nu. 4.* quia approbatus extradiœcesanus est simplex in aliena Diœcesi: est igitur ille concursus duorum Sacerdotum hic & nunc simplicium, cur ergo præferendus est extradiœcesanus? etenim ab Ecclesia est approbatus in aliena Diœcesi, non in hac, in qua nulla penitus jurisdictione gaudet magis, quàm simplex. Si autem ob approbationem id dicunt, quia illa est argumentum scientiæ in approbato, potest illa conjectura superari; si pœnitens sciat simplicem esse doctiorem, & dexteriorem, item dum satis noscatur esse sufficiens, non videtur esse cur alter sit necessariò præferendus.

Sup. hoc infra [illegible] §. Sed stando.

4. Sed quid dicendum si cum approbato adsit Sacerdos habens privilegium absolvendi à censuris, & à reservatis? Suar. *tom. 4. disp. 30. sect. 3. nu. 5.* & Henriq. *lib. 6. de pœnit. cap. 10. nu. 1. in glossa lit. D.* asserunt hunc non esse præferendum exposito, quia illud est veluti privilegium, quod nullus sequi tenetur, eò quòd in illo articulo cessat reservatio. At contrarium tenet Corduba, & Navarrus, quos citat, & sequitur Sanchez *in Sum. tom. 1. lib. 2. cap. 13. nu. 11.* cui videtur adhærere Trull. *in Bulla Cruc. l. 1. § 7. c. 2. dub. 5. n. 4.*

R E S O L. XLIV.

An si Sacerdos simplex cœpit audire confessionem moribundi, & accedat Confessarius approbatus, teneatur desistere ab auditione?

Et quid, si contingat simplicem Sacerdotem judicare infirmum esse in extremis, dum incipitur confessio, & postea ante absolutionem ita in melius abiisse, quod extra periculum esse judicetur, an adhuc teneatur illum absolvere?

Et quid est agendum, si in eo articulo contingat pœnitentem Sacerdoti simplici invalidè forsitan confiteri, quia in ea confessione mentitus est, & consequenter fuit invalidè absolutus; si cupiente autem illo denuo confiteri eidem Confessario, & Sacerdoti, superveniat legitimus Confessor?

Et quid, si æger validè confessus est, & velit postea aliqua peccata oblita confiteri; an hæc possint superveniente legitimo Confessario, absolvi?

Et an, qui absolutus est in prædicto articulo, vel periculo mortis à casibus reservatis, teneatur postea recurrere ad Superiorem, si fortè periculum evadat?

Et quid dicendum est, si casus reservati habeant annexam censuram?

Et an qui virtute Cruciatæ Bullæ absolvitur in articulo mortis à casibus in Bulla Cœnæ reservatis non teneatur ad comparendum, nec possit illi id onus imponi? Ex part. 5. tract. 3. Resol. 66.

§. 1. HIc casus habet difficultatem, supposita opinione, quòd simplex Sacerdos in mortis articulo possit absolvere moribundum præsente approbato, vel Prælato; sed stando in contraria sententia respondeo negativè ad casum propositum cum Jacobo Granado *de Sacram. in 3. part. controv. 7. tract. 10. disp. 4. sect. 2. num. 12.* ubi sic ait: Si petas an in eventu, quo Sacerdos non approbatus cœpisset jam audire confessionem existentis in articulo mortis, accederet legitimus Sacerdos, tenetur cessare ab audienda confessione, & illam remittere legitimo Ministro? Respondetur mihi videri probabilius non teneri, sed posse absolvere, quia jura favent rei inceptæ, voluntque ab eo perfici à quo cœpta est, & alioqui non leve gravamen imponeretur pœnitenti, præsertim moribundo, si obligandus esset ad repetendum alteri Sacerdoti ea peccata, quæ jam confessus fuerat. Ita ille, qui citat Sanchez, & Henriq. quibus adde Trull. *in Bul. Cruc. l. 1. §. 7. cap. 2. dub. 5. n. 5.* Ludovicum de la Cruz *in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 3. dub. 15. num. 10.* Sancium *in selectis disp. 44. nu. 6.* Præpositum *in 3. part. quæst. 7. de Ministro Pœnitent. dub. 5. num. 41.* Floronum *de casib. reseru. part. 1. cap. 4. §. 19. nu. 10.* Marchinum *de peste, part. 3. cap. 3. nu. 13.* Unde non est audiendus Zambranus *de Sacr. Pœnit. cap. 4. dub. 5. n. 5.* qui in hoc casu circa materiam absolvendi moribundum nimis strictè locutus est. Et nota hic obiter quòd si contingat simplicem Sacerdotem judicare infirmum esse in extremis, dum incipitur confessio, & postea ante absolutionem, ita in melius abiisse, quod extra periculum esse judicetur, adhuc tenebitur illum absolvere, quia sufficit confessionem inceptam fuisse in periculo præsumpto, sicut diximus licentiam ad tempus non expirare incepta jam confessione, aliàs ægrotanti grave onus injungeretur, videlicet bis crimina confitendi.

Sup. hoc in Res. [illegible] Nota tamen [illegible]

Sup. hoc licentia ad tempus [illegible]

2. Sed quid agendum, si in eo articulo contingat pœnitentem Sacerdoti simplici invalidè forsitan confiteri, quia in ea confessione mentitus est, & consequenter fuit invalidè absolutus, cupiente autem illo denuo confiteri eidem Sacerdoti superveniat legitimus Confessarius? Respondeo posse illum detecto eo mendacio à prædicto simplice Sacerdote iterum absolvi, qui is revera habuit jurisdictionem ad priorem illam confessionem, & dum absolutio non est validè præstita, non censetur finita. Secus autem dicendum est, si æger validè confessus sit, & velit postea aliqua peccata oblita confiteri, nam hæc non possunt absolvi, nisi à legitimo superveniente Confessario. Et hæc omnia docet Ludovicus de la Cruz *in Bull. Cruc. dis. 1. c. 3. dub. 15. nu. 13.* & Trull. *in eadem Bulla lib. 1 § 7. c. 2. dub. 5. n. 5.* qui contra Sanchez optimè docet quòd in tali casu si pœnitens haberet excommunicationem reservatam, & ante absolutionem superveniat reservator, posset hoc non obstante, inferiorem Confessarium absolvere ab illa, dummodo imponat onus pœnitenti, ut infra dicetur, ut Superiori se præsentet.

Sup. hoc sup. [illegible] §. Confirmatur [illegible] Nota tamen [illegible]

* 3. Notandum est tamen hic quòd qui absolutus est in prædicto articulo, vel periculo mortis à casibus reservatis, non teneri postea recurrere ad Superiorem, si fortè periculum evadat, ut iterum ab illis absolvatur, quia Tridentinum ait pro eo tempore nullam esse reservationē, & ita proinde se habent tunc peccata alioqui reservata, ac si reservata non

* Sup. hoc infra [illegible]

M 2 essent.

essent. Solùm adverte si casus habeat annexam censuram, debere se præsentate postea Superiori, ut præcipitur *in c. eos qui, de sentent. excommunic. in 6.* non quidem ut à Superiore absolvatur, quia jam à censuris & à peccatis absolutus est, sed ut se obedientem præbeat Ecclesiæ, & paratum implere aliam pœnitentiam, si à Superiore injungatur, quòd si non faciat, pœnitens reincidit in censuram. Ita Granado *ubi suprà, n.13.* cui adde Præpos. *loco citato.* Ludovicum de San Juan *quæst.5. art.17. de Sacram. Pœnit. difficult. 12. conclus. 1. & 2.* Finellium *de cas. reserv. cap.8 n.10* Sanchez *in summ. tom.1. lib.2. cap.3. num.27.* Coriolanum *de cas. reserv. part.1. sect.2. art.16. n.9.* & Hurtadum de Mendoza *vol. 1. de fide, disput 84. sect.8. §. 130.* qui etiam §. 135. optimè observat cum Sanchez, * eum qui virtute Bullæ absolvitur in mortis articulo à casibus in Bulla Cœnæ reservatis, non teneri ad comparendum, nec posse illi id onus imponi, quia Bulla aliquod ei privilegium donat distinctum ab his, quæ habet in ipso mortis articulo, alioquin quæ gratia donatur per Bullam; sed in eo articulo nulla alia gratia donari potest, nisi obligatione comparendi solvi, quia absolutio directa jam ei erat licita ipso mortis articulo: ergo solvitur onere comparendi, quòd si in mortis articulo fuit absolutus cum onere comparendi, quia non habebat Bullam, potest ea habita iterum absolvi in eodem, vel alio mortis articulo, & eo onere solvi.

R E S O L. XLV.

Quando puer est absolvendus in articulo mortis?
Et quid faciendum, quando æquè dubitatur puerum habere usum rationis, & non habere? Ex part.5. tract.3. Res.68.

§. 1. POst septennium completum absolvendus est puer saltem sub conditione, nisi constet non habere usum rationis maximè in articulo mortis, quia stat pro illo juris præsumptio de usu rationis. Ita Zambranus *de Sacrament. Pœnitent. cap.4. dub.3. n.4.* ubi *n.8.* asserit, quòd si æqua sit pro utraque parte probabilitas, quia Confessarius æquè sentit puerum habere usum rationis, & non habere, si tamen talis puer fateatur peccatum veniale, vel mortale, absolvendus est necessario sub conditione in articulo mortis, Ita Barth. de Medina, & multi viri docti. Probatur, quia hæc pars est tutior, cùm certum sit, damnandum esse puerum si in peccato mortali discedat, in quo potest esse, licèt illud non cognoscat, & irreverentia sacramenti tollatur conditione apposita. Ergo, &c. vide etiam Chapeavillam *de Sacram. Pœnit. quæst.14. per totam.* Turreblancam *in pract. juris spirit. lib.14. cap.6. n.59.*

R E S O L. XLVI.

An quando multis imminet periculum vitæ, ut fit in naufragio, peste, bello, &c. tunc singuli breviter possint dicere aliqua peccata, & sic absolvi?
Imò in dicto casu, an Confessarius ex Charitate, ut aliis subvenire possit, & similiter ipse pœnitens, qui viderit aliorum periculum, teneatur non perficere confessionem?
Et an in dicto casu possint simul, quando imminens periculum aliud non permitteret, ostendere dolorem, & aliqua peccata confiteri, & sic simul omnes absolvi, unica absolutione, & forma? Ex part.2. tract.16. & Misc.2. Resol.41. alias 43.

§. 1. NEgativam sententiam docet Navarrus *de pœnit. & remis. lib.5 cap.13. n.2.* sed ut verum fatear, bonus iste senex fuit non parum moribundis infensus, nam illis, etiam denegavit absolutionem per nutus, & signa.

2. Dicendum est igitur, posse confessarium in supradicto casu, pœnitentes absolvere, non audiendo omnia peccata. Ita docet Suar. *in 3. p. t.4. disp.23. sect.1.* Coninch *de Sacram. disp.7. dub.9. n.74.* Joan. de la Cruz *in direct. 2. p.2. de Sacrament. Pœnitent. quæst.3. dub.5. concl.3.* & Villalobos *in sum. tom 1. tract.9. dub.33. n.6.* ubi sic asserit: [El Confessor que confiessa, los que estan en tormenta basta, que oyga dos, ò quatro pecados à cada uno, y assi los absuelva, si no puede oyrlos enteramente. La razones, porque puede uno callar el pecado, por el daño temporal, que se sigue a otro luego mejor podra por el peligro espiritual de los otros, que si no es assi no se pueden confessar.]

3. Sed plus addit Vasquez (attendat Lector) *in 3. part. tom.4. quæst.95. dub.2. art.2. n.2.* nempè quòd in tali casu, tenetur Sacerdos ex charitate, ut aliis subvenire possit; confessionem non perficere; imò si ipse non vellet, quia forsan scrupulo detineretur, aut alia de causa, pœnitens, qui videret aliorum periculum, potest non perficere confessionem, imò tenetur, & ratio est, quia teneretur aliis succurrere, nec detinere Sacerdotem. Ita Vasquez.

4. Notandum est etiam, quòd quando imminens periculum, aliud non permitteret, possent omnes simul ostendere dolorem, & aliqua peccata confiteri, & sic simul omnes absolvi unica forma. Ita Coninch *ubi suprà*, & Doctores, quos citat, & sequitur Fagundez *de præcepto Eccles. tract.2. lib.2. cap.3. num.21.* Restat modò respondere ad argumentum contrariæ sententiæ. Dico igitur talem confessionem esse integram formaliter, sed non materialiter.

R E S O L. XLVII.

An cùm periculum vitæ imminet, ut in naufragio, peste, bello, &c. tunc possint simul dicere aliqua peccata, & simul omnes absolvi? Et an in tali casu supradicti teneantur publicè, vel per interpretem confiteri, cùm remedium habeant Contritionis?
Et quid, quando probabiliter dubitant se veram contritionem habere?
Et an sufficiat in dicto casu, ut omnes simul signo aliquo, v.g. ut genuflexione significent se peccasse, & ita possint à Confessario simul absolvi? Ex part.5. tract.3. Res.71.

§. 1. NEgativam sententiam docent aliqui apud Villalobos *in summ. tom.1. tract.9. diffic.33. n.6.* ubi sic ait: [Manuel Rodriguez y Navarro tienen lo contrario desta resolucion, y dizen, que es necessario confessar enteramente los que pudiere, aunque los damas se queden por confessar. El fundamento desta opinion es, porque deve el Confessor hazer entero juyzio, loqual no podrà dexar por respeto de los otros por un principio comun, que dize; Non sunt facienda mala, ut inde eveniant bona.

2. Sed ipse ibi meritò respondet affirmativè, & sic docet Philippus de la Cruz *in Norte de Confessores tract.1. §.1.* ubi sic ait: [A se de saber, que en ninguna ocasion hade oyr de confession à muchos juntos, ni absolverlos, solo en un caso, como quando ay peligro de muerte en guerra, y naufragio que entonces bien puede absolver à muchos. Ita ille, & Layman *lib.5. tract.6. cap.13. n.5.* Zambranus *de Sacrament. Pœnit. cap 4. dub.6. n.14.* Valboa *in lect. Salmat. tom.1. cap. omnis, &c. nu.37.* Cœlestinus *in compen. Theolog. moral. tr.1. cap.10. cas.4. in fine.* Henriquez *lib.2. de pœnit. cap.12. n.3.* Sotus *in 4. distinct.18. quæst.2. art.5.* Angelus *ver. Confessio 1. num.18.* & alii.

3. Vasquez *in 3. part. tom.4. q 91. art.4. dub.3.* Coninch *de Sacram. disp.5. dub.10.* & alii putant in tali casu supradictos non teneri publicè confiteri, cùm remedium habeant contritionis, sed posse id facere si volunt, & tunc solùm diminuatur confessio materialiter ex justa causa, non autem formaliter, quia intentio illorum erat omnia confiteri si possent. Verùm an teneantur ita publicè confiteri, quando sciunt, aut dubitant probabiliter se veram contritionem habere, est dubium? Multi absolutè dicunt neminem teneri publicè, * aut per interpretem confiteri, sed non loquuntur speciatim de articulo mortis, & casu præsenti, in quo de sua contritione dubitant probabiliter, & hi sunt Toletus *lib.3. summ. c.6.* Sotus *in 4. dist.18. q 2. art.6.* Victoria, Valentia, Canus, & alii, quos citatos invenies apud auctorem *Annotationum in Tolet. c.6. l.3.* & certè ambiguè in præsenti casu loquitur Henriquez *l.2. de pœnit. c.2.* Dicendum tamen est in præsenti casu, in quo quia in mortis articulo dubitat an veram habeat contritionem, teneri, vel publicè, vel per interpretem saltem aliqua peccata minoris scandali confiteri propter periculum salutis æternæ, majus est enim periculum salutis æternæ, quàm infamiæ, & major jactura illius, quàm famæ temporalis amissio, & ita docet Fagundez *pr.2. lib.3. c.3. n.21.* qui citat Suarez, Petrum Sotum, Canum, & Sylvestrum, quibus ego addo Granadum *de Sacrament. in 3. part. contr.7. tr.9. disp 4. n.2.* Sed ego, ut verum fatear, semper puto in tali casu probabiliter dubitandum esse de contritione, per ea quæ ipse *contr.7. tr.1. disp.9. sect 6. n.28.* asserit, ut infrà dicam: ergo facienda videtur confessio, & sufficeret unum solum peccatum declarare, omissis etiam gravioribus, ut docet Hurtadus *disp.8. diffic 2.* Imò plus addo, quòd si in particulari non possent supradicti peccatum aliquod declarare, sufficeret, ut omnes cum aliquo signo significent se peccasse. Sed audiamus doctum Hurtadum *de Sacram. Pœnit disput.9. diffic. 10.* ubi sic ait: In periculo mortis ut in peste, bello, aut naufragio, quando periculum imminens aliud non permittit, possunt omnes simul signo aliquod, ut genuflexione, significare se peccasse sic in communi, & de eo dolore, ut continget, si Confessarius dicat, omnes qui volunt à peccatis absolvi, genuflectant, & tunc etiam possunt omnes simul absolvi à Confessario, dicente. Ego vos absolvo à peccatis vestris, Ita Hurtadus, quod est valdè notandum.

RE-

R E S O L. XLVIII.

An tempore pestis possit quis audire aliqua peccata, & confessione non finita moribundum absolvere?

Et quid, si æger velit integrè confiteri? Ex part. 5. tract. 3. Res. 74.

Sup. contenta in hoc Resol. supra in Res. 46. in ejus tribus primis §§. & infra in tr. 8 Resol. 38. in princ. & sup. in tr. 3. Resol. 227. vers. Tertio.

§. 1. NEgativam sententiam mordicus sustinet Philippus Marchinus *de peste part. 3. cap. 4. nu. 5. & seq.* ubi ex septem argumentis conatur hanc sententiam stabilire, adi illum, & non pigebit.

2. Non desunt tamen doctores affirmativam sententiam sustinentes, licèt consulant Confessarios integram confessionem audire. Et ita docet Zambranus *de Sacrament. Pænitent. cap. 4. dub. 6. n. 12.* ubi sic ait: Si quis non audeat tempore pestis audire infectum, quia timet probabiliter sibi periculum mortis ex infectione, audiat saltem non integrè, se accommodando opinioni juniorum aliquorum, astarentium id posse fieri licitè, quia sicut secundùm omnes excusatur pœnitens ab integritate, quando ex illa sibi timet damnum corporis, vel rei familiaris, vel honoris, quia scilicet Confessarius illè injustè pęnitenti inferret aliquod ex prędictis damnis, si illi integrè confiteatur, ita etiam excusatur Confessarius ab audienda integra confessione, ex qua sibi mortem timet. Ita ille, & post illum Chapeavilla *de Sacram. pænitnet. q. 26. in fine*, ubi sic asserit: Quid si æger velit integrè confiteri? Respondeo, si Pastor timet probabiliter periculum mortis ex infectione pestilentia, non tenetur audire, sed excusatur, secundùm multos recentiores Doctores eruditos, & pios, quorum ratio videtur esse, quia sicut secundùm omnes excusatur pœnitens ab integritate confessionis, quando ex illa sibi timet damnum corporis, vel rei familiaris, vel honoris, quod scilicet Confessarius ipsi injustè inferret, si illi integrè confiteretur; ita etiam excusatur Confessarius ab audienda integra confessione, ex qua sibi à confitente mortem timet. Quod noto in solamen Pastorum, & eorum, qui necdum tanta charitate ardente, ut periculum vitæ corporalis pro majori quiete spirituali proximi adire audeant. Hæc Chapeavilla, & ideo hanc sententiam docet etiam Jacobus de Granado *de Sacram. in 3. part. D. Thom. contr. 7. tr. 9. disp. 5. sect. 3. n. 20* Layman *tr. 6. lib. 3. cap. 13. n. 4.* Coninch *de Sacram. disp. 7. dub. 9. n. 75.* Hurtadus *de Sacram. Pænitent. disput. 9. diffic. 10* Turrian. *de Pænit. disp. 30. dub. 1.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 23. sect. 1. n. 1.* & alii. Et hæc opinio magis procederet si confessarius audiendo alicujus moribundi integram confessionem, alii sine confessione morerentur. Unde Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 9. diffic. 33. n. 6.* sic ait: [El Confessor que confiessa los que estan en turmentas, basta que oyga dos o quatro pecados, o cada uno, y assi los absuelva, sino puedo oyrlos enteramente, como dize Suarez cum mucha probabilidad, y se puede seguir. La razon es, porque uno puede callar el pecado por el daño temporal que se sigue à otro, como diremos abaxo, luego mejor podra por el peligro espiritual de los otros, que si no es assi, no se pueden confessar.] Ita ille, cui adda Joannem de Cruz *in direct. conscient. part. 2. de Sacram. Pænit. qu. 3. dub. 5. conclus. 3.* ubi sic asserit: Aliquando per accidens licitè dimidatur confessio. Primò si pœnitens ex defectu loquelæ, aut infirmitate vexatus, non potest omnia peccata confiteri. Ita Medina *in summa lib. 2. cap. 8.* Secundò si Confessor timet, quòd audiendo integram pœnitentis confessionem ejus mortali morbo inficietur, aut si sint multi infirmi, & si Confessor audit integram confessionem unius, alii morientur sine confessione. Hæc Joannes de la Cruz.

Sup. hoc in Resol. 1. not. ... ibi plus.

3. Et tandem non desinam hic apponere verba Gabrielis Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 91. art. 2. dub. 1. num. 2.* ubi sic ait: Licitum est aliquando integram non facere confessionem ex parte etiam aliorum, qui expectarent idem beneficium absolutionis ab eodem Sacerdote, ut in bello, aut peste, ubi videremus plurimos periclitantes hoc remedio indigere, & alios privare illo, si unius confessio integrè exciperetur imò in hoc casu tenetur Sacerdos ex misericordia, ut aliis subvenire posset, confessionem non perficere, imò ipse si non vellet, qui forsan scrupulo detineretur, aut alia de causa pœnitens, qui videret aliorum periculum, posset non perficere confessionem, imò teneretur, quia teneretur aliis succurrere, nec detinere Sacerdotem; Secus verò quando Sacerdos timens adhuc infectionem periculosam nollet relinquere confessionem, sed etiam integram audire sic enim non tantùm pęnitens non teneretur eam non perficere, sed nec posset, quia quamvis Sacerdos posset, nec teneretur cum tanto periculo integram exhibere confessionem, tamen posset etiam simile subire periculum, ut integram confessionem audiret, & consolatur ægrotum, & ita jam posset ægrotus integrè confiteri: quod si posset, teneretur, ut constat. Hucusque Vasquez *ubi suprà.*

R E S O L. XLIX.

An liceat absolvere moribundum, qui vult prabere eleemosynam pro sepultura in loco magis honorifico? Ex part. 5. tract. 3. Res. 102.

§. 1. NEgativam sententiam docuit inclytus Jurisconsultus Valboa de Magrovejo *in Prælect. Salmantícen. tom. 2. cap. 4. de judiciis, n. 69.* ubi sic ait: Infertur tutum non esse à simoniæ labe pro loco magis honorifico sepulturæ pretium accipere, v. g. intra Ecclesiam, & non in cœmeterio, ut advertit Antonius 2. *part. tit. 1. §. 22.* Sylvest. *ver. simonia, quæst. 11.* Ratio est manifesta, nam ibi tota ratio pretii est loci sanctitas, vel respectus ad majorem sanctitatem: fateor tamen aliquos Theologos dixisse talem venditionem licitam esse, quasi ibi solùm quidam humanus honor vendatur in hominum apprehensione solùm consistens: hanc tamen opinionem non admitto. Nam licèt motivum ementis sit honor ille humanus, id tamen, quod venditur, sanctum est, & honor ille annectitur spirituali, sicut etiam honor humanus est quid annexum dignitati Ecclesiasticæ, & sicut in hoc casu committeretur simonia, similiter, & in illo; nam hujusmodi major honor humanus non ex alio provenit, quàm ex majori loci sanctitate: ergo ex ratione locum vendere erit simonia, certissimum tamen erit sub Ecclesiæ prohibitione contineri. Sic ille. Sed his non obstantibus absolvat Confessarius moribundum in casu supradicto, per ea quæ ego docui *in part. 1. tr. 1. Miscel. resol. 57.* & me citato, adducit Barbosa *de officio Parochi, cap. 26. num. 16. & seq.* Sup. hoc in tom. 6. tract. 1. Res. 127. §. Ad confirmationem, ad med. & in to. 9. tr. 7. Res. 37. & similiter in 6. tr. 7. Res. 61. §. Evidens, ad medium.

R E S O L. L.

An sit absolvendus moribundus, qui vult mutare testamentum, quod in vita fecit cum juramento? Ex par. 5. tra. 3. Res. 122.

§. 1. AFfirmativè videtur respondendum, ex doctrina Gomez *in l. 3. Tauri, n. 99.* Bart. & aliorum, quia juramentum contra bonos mores non obligat, ut habetur *in reg. 6.* Sed testamentum juratum est contra bonos mores, quia præbet hæredibus occasionem desiderandi mortem testatoris. Item, quia pactum, quo aliquis dicit: Instituo te hæredem, & nisi præstitero, spondeo tibi tantam pecuniam, est iniquum, estque non observandum, quia est contra libertatem naturalem testandi, *l. stipulatio hoc modo, ff. de verb. oblig.* sed idem fit per testamentum juratum, ergo. Quod hoc latè in tom. 6. tr. 8. Res. 101. & 102. & ex illorum doctr. facilè terminabis hanc quæst.

2. Sed his non obstantibus, dico primò, quòd malè dispositum, & continens aliquid contra leges justas, etiamsi juramentum confirmatum sit, revocandum est. Ratio, quia juramentum in re illicita non obligat, hinc dici solet juramentum non debere esse vinculum iniquitatis.

3. Dico secundò, quòd testamentum benè dispositum, & ex omni parte perfectum, ita ut nulla possit de novo occurrere justa causa mutandi, si juratum est & à testatore revocetur, erit de facto revocatum, & posterius in utroque foro valebit; peccabit tamen graviter revocans, & erit perjurus.

4. Dico tertiò, quòd testamentum benè dispositum, sed tamen imperfectum, id est in quo non est benè omnibus futuris eventibus prævisum, si sit juratum, & nulla de novo justa causa subsit illud mutandi, & à testatore revocetur, revocatio valebit, & revocans erit perjurus: si autem justa causa subsit, licitum erit absq; ullo peccato illud revocare.

5. Prima pars patet ex secunda conclusione. Altera probatur, quia qui condit testamentum imperfectum & illud jurat, vel ita jurat, ut statuat non mutare illud, etiamsi justa causa se postea offerat, vel statuit non servare illud, quando nova causa se offert, quæ secundùm rectam rationem exigat aliquam mutationem, si primum, juramentum fuit iniquum, & non observandum. Si secundum, testatur prudenter retinuit facultatem mutandi testamentum oblata justa causa, quod cum laude præstat adveniente tali causa, & hæc omnia docet Becanus *in sum. part. 2. tom. 3. c. 7. quæst. 8. per totam.* Ex quibus conclusionibus Confessarius videbit, quando moribundus peccet, vel non peccet mutando testamentum juratum. Vide etiam Lessium *lib. 2. cap. 19. dub. 8.* Villalobos *in sum. tom. 2. tract. 3. diffic. 22. n. 7.* & Malderum *in 2. 2. tr. 1. cap. 11. dub. 10.* & Sanchez *in opusc. tom. 2. lib. 4. cap. 1. dub. 27. n. 5.*

RESOL. LI.

An infirmus debeat statim ante mortem restituere pecuniam, & famam, ablatam, aliàs non possit absolvi? Ex part. 5. tract. 3. Res. 104.

§. 1. AD hunc casuum ita respondet Villalobos *in summ. tom. 2. tract. 3. diffic. 27. num. 3.* [Adviertan que si tienen deudas, la paguen luego, aunque vendan algunas alhajas, si lo pueden hazer sin gran detrimento de se casa. Lo uno, porque la restitucion obliga luego, como se diao arriva, puediendo se hazer. Lo otro, porque lo que el testador no quiere hazer importandole tanto, pos venturs no lo querra hazer el heredero, que ay muy poco que fiar el dia de oy.] Ita ille. Cui adde nostrum Leonem *de officio Confess. recollect. 26. n. 103.* ubi sic asserit. Infirmo potente commodè restituere non sufficit, ut ipse possit absolvi, quòd demandavit hæredibus restitutionem. Ratio est quia iste habet voluntatem conditionalem, si moriatur, restituendi, aliàs non vult restituere, ergo indispositus. Probat etiam Gutierrez experientia, quia videmus quotidie hæreditatem aliis obvenisse, quàm iis, quibus rellcta fuit à testatore, & moveri lites, ita ut restitutio non possit fieri ab hæredibus: & dato quòd docti hæredes obtineant hæreditatem, etiam non curant dictas restitutiones facere. Unde quotidie videmus patres in articulo mortis relinquere filiis, ut faciant restitutiones sibi demandatas ab eorum antecessoribus, & isti nepotibus. Hucusque Pater Leo, qui citat Gutierrez, Azorium, Reginaldum, & Sayrum.

2. Unde apparet rectè refellendam esse opinionem Joannis Baptistæ Poza *in pract. bene moriendi in Proamiemandam. 8 post. §. 6.* ubi sic asserit: [Porque ordinariamente acontece à los infermos, que infamaron o injusta, o falsamente atestiguaron en delitos infames, o qualidad de linages, que antes se dexaràn condenar para siempre, que desdezirse, y reparer el ageno honor, devense les proponer los tormentos, y infamia mayor, a que para siempre se obligan, y juntamente se les facilitarà esta satisfacion, diciendoles que por lo menos satis hagan al honor quitado por escrito autentico, y secreto, dexandole al Confessor, o otra persona de confiança para que le escriva à la parte interessada despues de sver muerto de la presente enfermedad. Porque estando ya fuera de la Republica de los vivos, no se averguencera de los dichos de los hombres, ni tendrà empacho de la region do los vivos destos rumores, y fama, que tan presto se olvidan, y desuacen.] Hæc ille. Sed, ut dixi, hæc opinio non est admittenda, quia restitutio famæ ex communi Doctorum opinione statim est facienda; ergo qui illam sine justa causa vult differre est in statu peccati mortalis, nec potest absolvi, & infirmus, qui post mortem vult famam à Confessario nomine suo restituendam, signum est non esse benè dispositum, quia non vult satisfacere præcepto restitutionis famæ, restituendo statim ac habet commoditatem.

RESOL. LII.

An lethaliter vulneratus, vel aliàs moribundus teneatur remittere inimico actionem injuriarum, vulgo dicimus farci la remissione, *nec aliter possit absolvi?*

Et quid, si læsus fuit primus, & injustus aggressor, vel inventus est cum uxore, &c. Ex part. 5. tract. 3. Res. 103.

Sup. doctrina contenta in hoc §. lege in tom. 6. tract. 5. Res. 14.

§. 1. NEgativam sententiam docet Emanuel Sà *ver. injuria, num. 1.* Bañes, & Aragon *in 2. 2. quæst. 25. art. 9.* Sayrus *in Clavi Regia, lib. 11. cap. 8. num. 11.* & alii, per ea quæ adducit Lessius *lib. 2. cap. 27. dub. 4. num. 24. & seq.* Unde Jacobus Mancinus *in practica visitandi infirmos, pract. 7. dub. 5. num. 7.* sic asserit. Quapropter non benè agunt aliqui Confessarii pœnitentes scrupulis afficientes, dum dicunt illos non posse salvari, nisi etiam coram judice actiones injuriarum remittant, cùm hoc liquidè falsum sit, ut patet. Sed notandum quòd quando læsus causam lædenti dedit, v. g. si læsus fuit primus, & injustus aggressor, & ille ad se defendendum percussit, vel quia læsus inventus fuit cum uxore, vel consanguinea lædentis, & similia, tunc læsum remissionem coram judice in conscientia facere debere assero: & ratio est, quia lædens justè se defendit, & non sibi damni causa imputari debet, sed aggressori danti operam rei illicitè, juxta illud: Qui causam damni dat, damnum dedisse videtur, Hæc omnia Mancinus.

2. Verùm licèt hæc omnia in rigore sint vera, non desinam tamen apponere hic verba Henrici Villalobos *in summa, tom. 2. tract. 3. diffic. 2. num. 11.* ubi sic ait: [Nadie està obligado à perdonar al enemigo la satisfacion, aunque le pida perdon, assi lo tiene una glossa, Sylvestro, Bañes, Aragon, y la comun la razon, es, porque si yo puedo en juyzio pedir à mi amigo, que me pague lo que me deve, tambien poder hazer lo mismo con el enemigo, pidiendo la satisfacion, y assi lo haze Dios, que aunque nos perdona la culpa en el Sagramento de la Penitencia pide satisfacion, o en este mundo, o en el Purgatorio. Bien es verdad, que seria muy loable perdonar del todo al enemigo, que pide perdon y aun acontece muchas vezes que como la persona, y la obra andan tan juntas, piensa un hombre, que aborrece la obra del enemigo, y la persona, como dize Aragon: y dize muy bien Bañes acerca desto, que es muy difficultoso, y casi no ocurre moralmente hablando; que uno no quiera perdonar la pena del cortar la mano o cabeza al enemigo, y que no le tenga odio y assi este tal no es creyble, que està en bueno estado, salvo si succediesse caso que la familia del ofendido quedasse infamada, si no le cortassen la mano, o le hiziessen desdezir, que entonces bien podria pedirse sin odio.] Hæc illo. Sed, ut dixi, absolutè, & in rigore loquendo, offensus tenetur, nec aliter potest absolvi, remittere odium, & rancorem contra inimicum, & signa externa rancoris, non autem remissionem injuriarum conentur tamen Confessarii, si cum auxilio Dei possunt hoc etiam efficere.

RESOL. LIII.

Quidam in platea recepit vulnus lethale, si Confessarius illum audit, non potest mederi, si medetur, non potest confiteri, quod ergo est faciendum, ut Confessarius possit illum absolvere?

Et observatur, quod si evenit infirmum dedisse signa contritionis, & doloris, nullus tamen id testatur, non ob id poterit Confessarius eum absolvere sub conditione, dicendo te absolvo, *si fortè signa præstitisti.* Ex part. 5. tract. 3. Resol. 56.

§. 1. CAsus potest frequenter accidere, & est curiosus; Ego verò, quicquid in contrarium asserat Possevinus *in officio Curati, cap. 7. n. 80.* unum saltem peccatum secretè audirem, & statim illum absolverem, ut Medici postea vulnerato mederentur, & postquam medicamenta applicata fuissent, integram confessionem audirem, & illum denuò absolverem. Sed quid faciendum, si Medici nollent à medicamentis desistere, & interim periculum est ut vulneratus moriatur? Sufficit, asserunt aliqui, ut alta voce dicat se peccatorem esse, & tunc potest Confessarius illum absolvere, & ita docet Sanchez *in select. edit. Lugdun. disp. 44. num. 35.* ubi sic ait: Si specie possit dicere aliquod peccatum, tamen assistentes infirmo recedere non valeant, quia videlicet vulneri inflicto medentur; sat erit infirmo dicere se peccatorem esse ut absolvi possit, cùm constrictus neutiquam sit coram aliis peccata sua, etsi levia, manifestare. Ita Sanchez.

Sup. hoc sup. in tom. 3. Res. 61. §. ultim. & in Res. 113. vers. Secundò, & lege etiam ibi doctrinam Res. 114.

2. Neque desinam hic apponere praxim, quam pro hoc casu, & similibus affert Mancinus in practica visitandi infirmos *punct. 4. dub. 16.* ubi sic asserit: Quid faciendum, quando Confessarius accedit ad audiendam confessionem alicujus, qui non potest solus relinqui, nisi adjuvetur à circunstantibus, ut sunt recenter vulnerati, vel mulieres parturientes, & periculum est in mora? Respondeo quòd relinquat solùm personas necessarias ad hoc, atque potiùs viros, quàm mulieres, quos moneat, ut aures claudant, oculosque avertant à facie confitentis, & Confessarii, & sic omni meliori via illum interroget, & audiat, quandoque per signa sufficientia peccata accipiat, & absolvat, monendo etiam adstantes teneri sub peccato mortali secretum servare, si aliquid obiter audierint. Sic ille. Sed hæc non satis viris doctis placent.

3. Observat tamen Sancius *ubi suprà*, quòd si inveniat infirmum signa dedisse doloris, nullus tamen id detestetur, non ob id poterit Confessarius eum absolvere sub conditione, dicendo, Te absolvo, si fortè signa præstitisti; quia confessio debet fieri Confessario per pœnitentem, vel interpretem, ut possit ipse absolutionem præstare. In illo autem eventu non fuit facta confessio, nec coram Confessario, nec coram interprete, qui certiorem reddat Confessarium de confessione. Nec opus erit interpretem in præsentia infirmi testificari de signis doloris. Cùm enim interpres corã Confessario comparet, confessio fit in præsentia Sacerdotis. Nec infirmo, qui in re signa doloris exhibuit, & aliquis testetur mẽdaciter se signa vidisse, proderit absolutio exhibita à Sacerdote. Non enim fit per Sacramentum per interpretẽ falsum formaliter, quamvis materialiter dicat verum; sicut enim propitius pœnitens si mẽtiretur formaliter, licèt materialiter verũ assereret, sacrilegiũ committeret, cõfessionẽ irritã; pariter interpres, qui loco pœnitentis penitus subrogatur,

Sup. hoc infra in Resol. 166. §. Sed si, & infra in Res. 61. 63. & 65. & in tom. 4. tr. 3. Res. 135. §. Ita contrarium docetur.

gatur. Sed de bis difficultatibus vide meipsum *in 3. part. tr.3.* in quo omnes casus enumero in quibus impertienda sit moribundo non valenti confiteri absolutio, quos postea recenset, & sequitur, me citato, Cœlestinus *in Compendio Theologiæ moral. tract.1. cap.25. per totum*, & Peyrinus *in Formulario Prælatorum lit. A. cap.7. n.7.*

Omnes isti casus inveniuntur in hoc volumine tr. 3 à 1. & seq.

R E S O L. LIV.

De absolutione Sacramentali largienda moribundo? Ex part.3. tract.3.

Prologus ante Resolutionem primam dicti Tractatus.

§.1. DIfficilis est in praxi sæpiùs occurrens illa quæstio; ideo pro ejus explicatione exacta quinque casus considero. Primò, quando moribundus nequit loqui, sed præsente Sacerdote nutibus absolutionem ab illo quærit. Secundò, quando præsente eodem Sacerdote, signa tantùm exhibet contritionis, v. g. percutiendo pectus, levando oculos ad cœlum cum suspiriis, &c. Tertiò, quando absente Sacerdote quærit voce, vel nutibus confessionem, vel exhibet tantùm signa contritionis, & illo adveniente adstantes testantur de hoc. Quartò, quando testis absens ab infirmo, ut v. g. ante domum in platea, supradicta signa, & petitionem confessionis Confessario manifestat; & tandem. Quintò, quando infirmus sensibus destitutus, nihil petiit, vel nutibus significavit, sed Sacerdos invenit eum morti proximum: de his igitur casibus seorsim ad majorem difficultatis elucidationem agemus; ideo quæro primò.

R E S O L. LV.

An sit danda absolutio ei, qui nutibus tantùm quærit à Confessario absolutionem?

Et an moribundus, qui non valet nisi per signa contritionis sua peccata confiteri, lucretur Jubilæum, quia hæc est vera confessio Sacramentalis? Ex part.3. tract.3. Ref.1.

Sup. prima diffic. hujus resol. lege in tom 4. tract.3. Resol. 155. à princ. usq. ad § ult. & in sequenti Resol. 5. & lege etiam hic supra doctrinam Ref. 15. §. Idem à lin. 7. & Resol. 19. §. Aliquis, & in no. 1 et 3 Resol. 3 resolventem in ejus §. Quarto octo, & vide Resol. mot. seq.

§.1. NEgativè respondent ferè omnes Thomistæ recentiores, viri quidem docti, ut Sotus *dist.18.qu.2. art.6. ad 7.* Cannus *relect. de pæn. part.1. § at inhærendo*, Lopez *in instruct. part.1. cap.18.* Conradus *in respons. cas. consc. p.c. quæst.10.* Medina *in sum. part 2. cap 8. & 19. reg.6.* Nugnus, Alvarez, Coquetius, Avila *ubi infrà in ref.3.* hanc sententiam docent etiam Graffius *part.1 lib.1. cap 36. nu 24.* Pedraza *in sum. cap.7.* Angles *in 4. part.1. de Confessione, art.2. diffic.10* Abulensis *in Match. quæst.79.* Navarrus *in man. c. 26 n.27.* cum aliis. Et ratio est primò, quia per talem confessionem non datur notitia Confessori, quam anteà non haberet, & ideò colligit Tridentinum *sess.14. cap.5.* confessionem in genere non sufficere. Secundò, quia per illam confessionem nihil proponitur absolvendũ, cùm actiones debeant esse circa particularia; & cùm confessio sit actus judicialis, debet ex consequenti versari circa aliquod particulare. Tertiò, quia vel remittuntur omnia peccata directè, & hoc non; quia cùm non fiat confessio omnium, non possunt remitti directè; illa enim hoc modo remittuntur, quæ clavibus subjiciuntur, vel solùm directè peccatum in communi, & hoc non potest, quia peccatum in communi non est remissibile. Quartò, non sufficit voluntas confitendi absque actuali confessione, ut quis à peccatis absolvatur; sicut non sufficit voluntas habendi verum dolorem, sed requiritur ut reverà detur ipsa confessio, & actualis dolor. Sed in casu proposito solùm datur voluntas confitendi, ut patet. Ergo non erit adhibenda absolutio.

Sup. hoc materia lege sup. in Ref. 27 & lege etiam infra in tr.3 doctrinam Resol. 4 à principio.

2. At his non obstantibus contrariam sententiam tenendam esse puto; quam tuentur Regius *in ref. cas. 39. num.4.* Alphonsus de Leone *in tract. de officio, & potest. confess. ro.1. recollect.6. n.121.* Pharaonius *de Sacram. Pænit. tr.1 sess.16. cas.15.* Thomas à Jesu *in Tribun. consc. cap.11. §.10.* Raguusius *in Lucerna Paroch tit. de absolut. q.97.* Yribarne *in 4. 10. 2. dist. 18 quæst. unic. disp.16. sect.5. concl ult.* Corduba *lib.5 de Indulg. quæst.39.* Suarez *tom 4. disp.23 sect.1. num.5.* Salas *in part. 2. tr.8. disp. unic. sect.5. n.56.* Turrianus *de pænit. q.9. art.2. disp.30. dub.2.* Megala *in 2 part. lib.1. cap.11. num.8.* Pitigianus *in 4. sent. tom.2. disp.17. q unic art.8. concl.4.* Ruardus *to.1. contra Lutherum, art.5. post initium*, Henriquez *lib.6. cap.10. n.7.* Coninch *de Sacram. disput.7. dub.10. n.16.* Reginaldus *de prudent. confess. cap.21. part.2. n.91.* Fernandez *in instruct. docum.4. n.32.* & à fortiori omnes Doctores citandi *in quarta resolutione pro secunda opinione.*

Quæ hic est in§ Ref. 38

3. Et ratio est, quia ex Christi institutione confessio sacramentalis debet esse integra, & tamen necessitas facere potest, ut confessio mutilata sufficiens sit ad obtinendam sacramentalem absolutionem; igitur necessitatem similiter facere posse dicendum est, ut ad eamdem obtinendam sufficiat confessionem fieri in genere de propriis peccatis, quando ad speciem, & numerũ descendi non potest. Et confirmatur, quia si quis recordetur se peccasse mortaliter, & oblitus est cujus speciei fuerit illud peccatum, potest, & debet confiteri se peccatum mortale admisisse, cujus nequit in particulari meminisse; igitur in casu proposito pœnitens dat veram materiam, scilicet veram sui ipsius accusationem cum ostensione doloris, quantum hic, & nunc dare potest, ex qua Sacerdos in hoc foro cognoscit pœnitentem peccasse, & eum de hoc dolore, & consequenter cognoscit statum pœnitentis, quantum hic, & nunc cognosci potest; quæ omnia absolutè sufficiunt, ut sacramentaliter absolvi possit; nam Deus à nobis non requirit aliam confessionem, quam quæ nobis hic & nunc possibilis est, & ideò hanc sententiam determinant Canones, & Rituale Romanum Pauli V. jussu editum, ut in sequenti resolutione videbimus.

4. Restat modò respondere ad argumenta superiùs adducta. Itaque ad primum dico in casu proposito dari notitiam sacramentalem imperfectam quidem, & quæ nulla æstimaretur, si voluntariè omitteretur, quomodo loquutum est Concilium Tridentinum, sed quia aliter fieri non potest, satis est. Ad secundum proponitur absolvenda offensio divina, ut talis est, & materia proxima est confessio illa particularis, & effectus absolutionis versatur circa personam particularem. Ad tertium, remittitur directè offensio divina, indirectè singula peccata secundùm proprias species, quæ remanent subjicienda clavibus, quod etiam dicendum est in casu oblivionis speciei peccati. Et tandem ad quartum respondeo, hic non dari voluntatem confitendi solùm, sed, ut dictum est, datur materia certa peccatorum, saltem in communi, fundata in voluntate, quam pœnitens manifestavit confessario confessionem, & absolutionem nutibus postulando. Sed pro coronide hujus resolutionis, notandum est hic obiter, & curiosè, moribundum, qui non valet, nisi per signa contritionis, sua peccata confiteri, lucrari Jubilæum, quia hæc est vera confessio sacramentalis, & ita adversus Graffium *in appen. lib.2. cap 5. n.11.* docet novissimè Bartholomæus a S. Fausto *in tract. de Jubilæo, l.4. q.4.* Verùm ad explicationem secundi casus deveniamus.

R E S O L. LVI.

An moribundus, qui non audit, neque loqui potest, sed tantùm pectus suum pulsat, suspirans in cælum oculos tollit, vel respicit aliquam imaginem; hoc vidente Sacerdote, vel aliis testificantibus, sit absolvendus?

Et an sit absolvendus Sacerdos, qui inchoata Missa, & si corpore prius sanus, voce amissa, cadens ad interitum ruere?

Et quid est dicendum de illo, qui significans se cupere confiteri, & ideo ad genua Sacerdotis accedens, subito apoplexia tangitur, nunquam illud verbum proferat, an talis sit absolvendus? Ex part.3. tract.3. Ref.2.

§.1. REspondet negativè Megala *in 1. part. lib.1. cap.11. nu.8.* Thomas à Jesu *in Tribunali conscient. cap.2. §.10. in fine*, Joannes Franciscus Suarez *in enchiridio casuum conscientiæ lib.5. verb. Confessor. fol. 356. §. potens Confessarium*, Bonacin. *de Sacram. disp 5. quæst.5. sect.1. punct.2. §.4. n.6.* & Suarez *in 3. part. tom 4. disp.23. sect.1. n.11.* ubi docent, moribundo in tali casu non sat esse adhibere signa contritionis; sed necessarium esse illa adhibere in ordine ad claves, petendo confessionem, seu vocando Sacerdotem saltem signo, vel nutibus; quod non accidit in casu proposito. Ergo, &c.

Sup. hac cursim lege in Resol 65 § 1. ante medium, & in tom 4 tr. 3 Resol 155 à principio usque ad § ult.

2. Sed his non obstantibus, affirmativam sententiam tenet Zambranus *de cas. tempore mortis, c.4. dub.2. sect 4.* Pharaonius *de Sacr. pænit. tract.1. sess.16 cas.15.* & Layman *in Theol. mor. lib.5. tract.6. cap.8. n.4.* eo quòd signa pœnitentiæ, quæ præsente mortis periculo ab infirmis eduntur, censeri debeant ad sacramentalem absolutionem directa, cùm in tali statu optimum suæ animæ remedium desiderare soleant. Quapropter, licèt infirmus in phrenesim lapsus absolvi non possit, etiamsi cùm sanus esset, & nihil de mortis periculo cogitaret, pectus secundùm morem pulsaret, aut sublatis oculis in cœlum dixerit, *Miserere mei Deus*; tamen si talia signa edidit morti vicinus, cùm plura verba proferre non possit, præsumptio plerumq; fieri potest, quòd sacramentalem absolutionem a Sacerdote petiverit. Ita Layman.

3. Et ante illum, hanc sententiam docuerat etiam Joann. Chapeavilla *tract. de Sacram. ministrandis tempore pestis, c.3. quæst.11.* & quia Codex rarus est, ponam ejus verba. Quærit igitur, an Parochi teneantur absolvere infirmos signa contritionis ostendentes? & respondet, teneri absolvere sub conditione, quia (ait ille) in casu extremæ necessitatis in

quo versamur, non requiritur expressa, sed sufficit tacita petitio confessionis. Et probatur primò, auctoritate Div. Augustini *serm.* 44. Tunditur, inquit, pectus, ut arguatur quod latet in pectore, ut evidenti pulsu occultum castigetur peccatum; reddit enim rationem, quare qui audiunt *Confiteor*, tundunt pectu, scilicet ut manifestent peccatum, & sic illud castigent. At hujusmodi manifestatio peccati est confessio saltem tacita ad ejus remissionem; ergo in illis signis reperitur confessio. Secundò, signa contritionis manifestant contritionem de peccato, quia aliter non essent ejus signa: Ergo manifestant peccatum, ut remittatur, contritio enim est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso. Tertiò, quia in illo articulo signa illa fieri non solent, nisi ad manifestationem peccatorum, quæ pungunt conscientiam, & quorum remedium quæritur medicina pœnitentiæ; vult enim existeos illa necessitate declarare signis illis contritionis, quòd non potest voce, qua libenter si posset confessionem peteret; nam videmus etiam maximos peccatores, si vel unicum verbum proferre possint, ardentissimè illo tempore efflagitare confessionem.

4. Nec valet dicere, quòd in illis signis contritionis sit inclusa aliqua peccatorum confessio, sed non illa quæ fit Sacerdoti, quæ sola est sacramentalis. Respondeo, etiam Sacerdoti faciendam contineri. Qui enim petit absolutionem verbis expressis, vel signis contritionis, non petit illam à laico, sed ab Ecclesia, & ejus ministro, qui habent potestatem absolvendi peccata, atque adeò à Sacerdote, & ita idem est petere confessionem, vel absolutionem, verbis vel signis contritionis, ac dicere: Aliquis Sacerdos absolvat me à peccatis, quæ his verbis, vel signis contritionis manifesto in genere, meliori modo quo nunc possum. Hæc omnia Chapeavilla, quæ pii Confessarii in mente teneant, & illa in praxim, me consulente, & impellente deducant, absolvendo supradictos infirmos sub conditione.

Sup. hoc infra in Resol. 64. §. [illegible] in Resol. 65. §. [illegible]

5. Notandum est tamen hic obiter ex supradictis, Sacerdotem, qui sano corpore nihil de mortis periculo suspicans Missam inchoasset, & in fine introitus decidisset mortuus, non posse à peccatis absolvi, licèt generalem confessionem fecisset ad Deum coram ministro, & Ecclesia; quia illa confessio non fuit sacramentalis, neque directa ad accipiendam absolutionem in foro pœnitentiæ. Ita Layman *ubi suprà*, Contrarium tamen dicendum est de illo, qui significans se velle confiteri, ideoque ad genua Sacerdotis accedens, subitò apoplexia tangitur antequam aliud verbum proferat; talem enim instante mortis periculo absolvendum esse non dubito; quia in ordine ad confessionem sacramentalem dedit generalia signa, quibus ostendit se peccasse, & de eo dolere. Ita Coninch. *in responsione pro absolutione moribundi, num.* 16. quidquid dicat Coquetius *in dissertat. de absolutione per literas, cap.* 7. *n.* 21.

RESOL. LVII.

An sit absolvendus moribundus si exhibeat supradicta signa, sed dubitatur, an sint orta ex contritione, vel ex angustia mortis? Ex part. 3. tract. 3. Resol. 3.

Sup. hoc infra in Resol. 65. § [illegible] in fine. [illegible]

§. 1. Respondeo affirmativè cum Sancio *in selectis disp.* 44. *n.* 35. *in fine*, ubi sic ait: Sub conditione impertienda erit absolutio; quando ambiguitas intercedet, num signa sint ex dolore orta, vel ex angore, & angustia mortis, cùm prodesse possit infirmo, & non obesse sacramento; vitatur namque sacrilegii periculum conditione apposita, sic ille: & ita etiam docet Layman *in Theol. moral. lib.* 5. *tract.* 6. *cap.* 8. *n.* 4. ubi hoc pacto asserit: Si consideratis circumstantiis, & examinatis his, coram quibus talia signa edita sunt, res dubia esse videatur; absolutio tamen conferri poterit sub conditione, si talis materia confessionis sufficiens sit ad absolutionis ministrationem.

RESOL. LVIII.

An Confessarius possit absolvere moribundum, qui in ejus absentiam confessionem petiit, vel signa pœnitentiæ fecit, aliquo hoc testante?

Idem infertur de petente Baptismum, & Extremam-Unctionem, si post petitionem amisit loquelam? Ex part. 3. tract. 3. Resol. 4.

Sup. hoc [illegible] Resol. [illegible]

§. 1. Negativè respondent à fortiori DD. citati *in res.* 1. *in principio*, & novissimè docent hanc sententiam Petrus Fay *de Sacram. Pœnit. in addit. ad* 3. *part. Div. Thom. quæst.* 9. *art.* 3. *disp.* 3. *ad* 9. *argum.* Franciscus Coquetius *dissertat. de confessione per literas, cap.* 7. *num.* 21. Didacus Alvarez *in part.* 2. *D. Thomæ, quæst.* 19. *art.* 6. *disp.* 80. *per totam*, Lavorius *tract. de indulg. part.* 2. *cap.* 10. *n.* 130. & hanc sententiam ex Theologis Societatis Jesu, tenet novissimè Turrianus *de pœnit. quæst.* 9. *art.* 2. *disp.* 32. *dub.* 4. & ex nostra Religione Alphonsus de Leone *tract. de officio, & potest. Confessar. tom.* 1. *recollect.* 6. *n.* 123.

Resol. 74. [illegible]

2. Probatur primò, quia confessio facta Sacerdoti, & accusatio propria propriorum peccatorum, est materia essentialis, & proxima Sacramenti Pœnitentiæ; sed in nostro casu moribundus cùm vocavit Sacerdotem, vel signa contritionis effecit, nullam dedit materiam Confessario, (quia erat absens,) quamvis adstantibus dederit: Ergo absolvendus non est ex defectu materiæ, & Sacerdotis. Confirmatur, quia, ut infrà videbitur, Clemens VIII. damnavit confessionem factam absente Sacerdote, sed talis est confessio de qua loquimur. Ergo, &c.

3. Secundò, Canones, qui contra hanc sententiam adducuntur, intelligendi sunt, ut vult glossa *in cap.* 8. *caus.* 26. *quæst.* 6. de absolutione à censuris, quæ dari potest etiam invitis; non verò de absolutione sacramentali confessionis, de qua loquimur.

4. Tertiò, Rituale, seu Manuale Romanum, quod adducitur, est à Doctore confectum, & illius auctoritatem non excedit, neque consensus Pontificis, aut jussio, qua conscriptum fuit, & evulgatum, confert aliquod pondus rebus, quæ in eo præscribantur, quia non præcessit serium, aut sufficiens Theologorum examen.

Sup. hoc in [illegible] in Resol. [illegible] & in Resol. [illegible]
Pro contrario in hoc § Tertio Rituale, infra in §. [illegible] hujus Resol. &c.

5. Quartò, ad litteras Bellarmini, & Episcopi Armacani asserentium mentem Clement. VIII. dicendum est de illis authenticè non constare, & si constat authenticè, dicunt Pontificem respondisse ut privatum Doctorem: & sic in casu alio ad quandam Pontificiam responsionem, respondet Henriquez *lib.* 14. *cap.* 3. *num.* 4. *in glossa litera* P. Suarez *tom.* 3. *quæst.* 66. *art.* 6. *disp.* 21. *sect.* 3. Valentia *tom.* 4. *disp.* 4. *quæst.* 1. *punct.* 3. Sotus *in* 4 *sent. dist.* 3. *quæst. unica, art.* 6. Canus *de locis Theolog. lib.* 6. *cap.* 8. Catharinus *contra Cajetanum lib.* 5 *cap.* 3. Vega *in Concil. Trident. lib.* 9. *cap.* 4. & 5. Bellarminus *tom.* 1. *de Romano Pontif. lib.* 4. *cap.* 12. & alii. Et hæc sunt præcipua argumenta, quæ pro eorum firmanda sententia, adducunt Coquetius, Fay, & alii *ubi suprà*.

Sup. hoc infra in Resol. 63. & [illegible]

6. Sed ego prorsus adversùs illos affirmativam sententiam tenendam esse puto; quam nobiscum tenet Angelicus Doctor D. Thomas *opusc.* 65. §. *de Extrema-Unct.* ubi *in fine*, ita ait. Si autem infirmus, qui petit unctionem, amisit notitiam, vel loquelam, antequam Sacerdos adveniat, quia in tali casu (quo scilicet aut Baptismum, aut absolutionem simili ratione petiisset, juxta dicenda à nobis) debet etiam baptizari, & à peccatis absolvi. Ita ille; & nescio quomodo clariùs nostram sententiam docere potuisset: aut qua ratione ejus verba in alium sensum, vel apparenter detorqueri possent. Idem etiam docet ex discipulis D. Thomæ doctus Pater Joan. de la Cruz *in directorio conscientiæ, part.* 2. *de Sacrament. Pœnit. quæst.* 3. *dub.* 8. *concl.* 2. & hæc opinio est communis in schola Patrum Societatis Jesu, & illam tenent Maldonatus *in summula casuum conscientiæ, quæst.* 19. *art.* 14. Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *qu.* 91. *art.* 2. *dub.* 1. *num.* 4 & 5. & *in part.* 2. *disp.* 62. *cap.* 5. *n.* 40. Suarez *tom.* 4. *disput.* 23. *sect.* 1. §. *de eo qui confessionem petit*, Valentia *tom* 4. *disp.* 7. *quæst.* 11. *punct.* 1. Coninch. *de Sacram. disput.* 7. *dub.* 10. *n.* 99. Reginaldus *in praxi tom.* 1. *lib.* 8. & *part.* 2. *n* 28. Filliucius *tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 5. *n.* 122. Fagundez *Præcept.* 2. *lib.* 2. *cap.* 1. *n.* 16. Toletus *lib.* 3. *cap.* 8. *n.* 2. Becanus *de Sacram. cap.* 36. *q.* 2. *nu.* 5. Fernandez *in instruct. Sacerd. docum.* 4. *n.* 32. Emanuel Sà *verb. Absolutio, n.* 10. Henriquez *lib.* 5. *cap.* 2. *n* 7. & *lib.* 6. *c.* 30. *n.* 7. Layman *in Theol. mor. lib.* 5. *tr.* 6. *cap.* 8. *n.* 4. & alii. Idem docent ex nostra Religione Naldus *in summa, verb. infirmus, n.* 8. Megala *in* 1. *part. lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 8. Mollesius *in sum. tom.* 1. *tr.* 7. *cap.* 5. *n.* 4. & alii. Et tandem præter citatos Doctores, docent etiam hanc sententiam Pontius *de matrim. lib.* 2. *c.* 25. *n.* 8. Thomas a Jesu *in Tribunali conscient. c.* 1 §. 10. Chapeavilla *tract. de Sacram. tempore pestis, cap.* 3. *q.* 30. Zambranus *de cas. tempor. mort. cap.* 4. *dub.* 2. *per totam*. Pharaonius *de Sacram. Pœnit. tr.* 1. *sess.* 16. *cas.* 16. Corduba *in quæstionario lib.* 3. *quæst.* 39. Medina *tract.* 2. *de confessione, qu.* 39. Pitigianus *in* 4. *sent. tom.* 2. *disput.* 17 *quæst. unic. art.* 8. *concl.* 4. & 5. Sylvius *in addit. ad* 3. *part. D. Thom. quæst.* 9. *art.* 2. *quæsitus* 4. *cas.* 2. Montesinus *in part.* 2. *D. Thom. disput.* 29. *qu.* 5. *n.* 176 Ludovicus de San Juan *in summ. tom.* 1. *tract. de Pœnitent. quæst.* 5. *art.* 19. *dub.* 6. Coriolanus *de casib. reservat. p.* 1. *tract.* 9. *diffic.* 37. *n.* 6. Bellochius *in praxi Theol. mor. part.* 1. *quæst.* 2. *n.* 112. Antonius de Literatis *in sum. part.* 1. *cap.* 35. *n.* 7. & alii penes ipsos.

7. Probatur primò hæc opinio ex auctoritate Conciliorum, nam in Arausicano I. *c.* 12. sic habetur. Subitò obmutescens, prout statutum est, pœnitentiam accipere potest, si voluntatis præteritæ testimonium aliorum verbis habet, aut

præ-

præsentis in suo nutu, & hic canon citatur *in cap. qui recedunt* 26. *quæst.* 6. Idem habetur in Concilio Carthaginensi IV. *cap.* 76. *cit. in cap.* 8. *eadem causa, & quæst.* & in Concilio Carthaginensi III. *citato in cap. ægrotantes, de consecr. dist.* 4. & S. Leo Papa *Epist.* 89. hoc clarè determinat; quòd postea in Rituali Romano constitutum fuit, ubi sic habetur. Si inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox, & loquela ægri deficiat; nutibus, & signis conetur (scilicet Sacerdos) quoad ejus fieri potest peccata pœnitentis cognoscere, quibus utcumque, vel in genere, vel in specie cognitis, vel etiamsi confitendi desiderium, sive per se, sive per alios ostenderit, absolvendus est. Sic Romanum Rituale editum anno 1615. de quo paulò infrà.

8. Probatur secundò rationibus; quia talis moribundus, eo quòd ostendit se dolere de peccatis cum signis contritionis, vel etiam petit Sacerdotem à quo absolvatur, fatetur se peccasse, petitque ut adstantes, tanquam suæ voluntatis interpretes, id Sacerdoti præsenti denuntient, ab eoque absolutionem pro se petant; casu quo id per se facere non possit; ergo dum hi id faciunt, ipse per eos, tanquam per suos interpretes, præsenti Sacerdoti confitetur. Igitur in tali casu infirmus, qui ostendit, & habet, & indicat præsentem, & absolutam voluntatem confitendi, confessionem de facto moraliter inchoare censetur; præsentia autem Sacerdotis, postea advenientis, coram quo qui ante præsentes fuerant, moribundi voluntatem, ac desiderium testantur, ac tanquam horum interpretes Sacerdoti explicant, non solùm ut adversarij objiciunt, est merè materialis, & quasi per accidens, sed etiam verè humana, & formalis; quia ipse ex auditis, & visis humano modo, quantum potest in tali casu fieri, judicat de statu pœnitentis; & ideò nostram sententiam tenuit Clemens VIII. qui interrogatus, an moribundus in casu de quo loquimur deberet sacramentaliter absolvi, respondit debere absolvi, & se eum absoluturum eumque casum suo decreto nullo modo comprehendi.

9. Restat modò respondere ad argumenta contraria. Et ad primum patet responsio ex dictis; quia in tali casu, ut suprà diximus, cùm talis ostendat exteriùs se dolere de peccatis, ac velle confiteri, petatque in hunc finem Sacerdotem accersiri generatim jam incipit confiteri, simili ferè modo atque is, qui per interpretem confitetur, dum huic sua peccata dicit, ut Sacerdoti, deinde ea explicet, quale dum adstantes postea Sacerdoti præsenti pœnitentiam, & desiderium moribundi explicant, instar interpretum ipsius confessionem Sacerdoti exponunt, atque ipse per hoc Sacerdoti jam præsenti confitetur, atque ita sufficientem materiam absolutionis præbet. Unde patet responsio ad Decretum Clement. VIII. nam in nostro casu negamus confessionem omninò absenti fieri, ut notat Sylvius *in* 3. *par. qu.* 9. *art.* 3. *concl.* 3. Fagundez, Coninch, & alii, *ubi suprà*.

10. Ad secundum argumentum, quod Canones adducti, ut vult glossa *in cap.* 8. *caus.* 26. *qu.* 6. loquantur solùm de absolutione à censuris, gratis dicitur, quia primò ubi nulla fit mentio censurarum; sed loquuntur generatim de omnibus, qui ex infirmitate subitò obmutescunt; qui non nisi temerè possunt generatim præsumi esse censuris ligati. Secundò Canones illi comparant hanc reconciliationem cum Baptismo; ergo loquuntur de vero Sacramento. Tertiò loquuntur de reconciliatione, quæ requiritur ante sumptionem Eucharistiæ; quæ respectu eorum, de quibus dubitatur, an sint in peccato mortali, debet fieri per susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ. Quartò, quia si in hoc ita Concilia, & Patres interpretamur, nescio quo pacto ex illis Sacramentum Pœnitentiæ probavimus.

Sup. hoc magis latius, ... Ref. 87 & Sed hanc opinio, & hic supra §. Tertio.

11. Ad tertium argumentum de Romano Rituali respondet fusè Coninch *in responsione contra Coquetium*, *n.* 38. ubi probat ex Bulla Pauli V. illi Rituali præfixa, fuisse editum cum consultatione Cardinalium, & ex authoritate Apostolica typis prodiisse.

12. Ad quartum argumentum de responsione Clementis VIII. facta 1608. die 16. Aprilis, adducit ejus exemplar Coninch *ubi suprà*, *post n.* 61. ex Epistola illi data ab Archiepiscopo Armacano sub die 6. Junii anno 1624. Et quamvis Pontifex, privatim interrogatus, hoc responsum dederit, nec per id, ut Pontifex aliquid, cui omnes teneantur assentiri, definire intenderit; firmiter tamen probat, id quod eo probare præcipuè intendimus, scilicet, illum casum ipsius decreto nullo modo comprehendi, ipse enim optimè mentem suam, quid in illo suo decreto damnare intenderit, scire potuit. Igitur remanet satis firmata nostra sententia ex authoritate Conciliorum, Canonum, responsionum Pontificum, & ex validissimis rationibus, quas tot DD. asserunt, & sequuntur; unde valdè miror Coquet. *ubi suprà*, *in dissert. de confessione per litteras cap.* 10. *nu.* 40. docuisse illam in praxi non esse probabilem; sed pro explicatione hujus sententiæ aliud dubium erit etiam explicandum. Quæritur igitur.

RESOL. LIX.

Quot testes in supradicto casu debeant testificari Confessario de signis contritionis moribundi, vel quòd confessionem petierit? Et an oporteat testem esse Christianum, aut infidelem, vel hæreticum, &c. Ex par. 3. tr. 3. Res. 5.

§. 1. Videtur prima facie respondendum, plures testes necessarios esse ex Concilio Carthaginensi IV. *cap.* 76. *& ex cap.* 1. *quæst.* 26. *qu.* 6. ibi, *dent testimonium, qui eum audierunt*, & ex Concilio Arausicano I. *cap.* 12. *& ex cap. qui recedunt* 26. *q.* 6. ibi, *testimonium aliorum verbis habet*; & ex Leone Papa *Epist.* 89. ibi, *testimonia eis fidelium circumstantium*, in quibus Concilia (ut patet) in numero plurali loquuntur. Ergo, &c.

Sup. hoc eur... & in ... Ref. 5. & ... 3. ...

2. Sed in tali casu sufficere unum testem, docet Sancius *in sel. disp.* 44. *n.* 35. qui citat pro hac sententia Raynaudum, & Grassium, & quidem Felinus *in cap. veniens el* 1. *n.* 8. *de testib.* tenet standum fore dicto unius testis, ubi non agitur de præjudicio alterius, modò juret. Sed jurare in nostro casu necessarium non est, quia maximè impium esset mentiri. Nec oportebit testem esse Christianum, aut infidelem, aut hæreticum, de his enim præsumi non potest affirmare quod falsum est, ut fiat Sacramentum; præsumendum tamen esset è contra, non testaturos signa pœnitentiæ esse tradita, ne ministretur Sacramentum verum, adhuc in eo eventu, puto Sacramentum ministrandum sub conditione, scilicet, si verum est, te signa pœnitentiæ ostendisse, absolvo te à peccatis. Et hæc omnia Santius, & ante illum Zambranus *de Sacram. tempore mortis cap.* 4. *dub.* 2. & Reginaldus *in praxi to.* 1. *lib.* 8. *cap.* 3. *nu.* 8. Sed ponam hic aliud dubium.

Sup. hoc cap. in tr. 1 ex doctrina Ref. 14. & rectiotivè in Ref. ... pœnitentiæ.

RESOL. LX.

An quem paulò ante in periculo mortis Confessarius audierat, & non absolverat, si postea superveniens invenit adhuc vivum, sed amisisse sensum, possit illum absolvere? Ex par. 3. tr. 3. Resol. 6.

§. 1. Affirmativè respondet Joannes Chapeavilla *tr. de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis cap* 3. *q.* 13. Zambranus *de cas. tempore mortis cap.* 4. *dub.* 2. *sect.* 7. *n.* 41. dummodò non constet talem voluntatem pœnitendi mutasse; quia ponitur dispositio sufficiens ad suscipiendam absolutionem, & reperitur confessio non tantùm in genere, sed etiam in specie, Ergo, &c.

2. Nec valet dicere, quòd potest contingere infirmum pœnitentem interim mutasse voluntatem confitendi; nam respondeo cum Chapeavilla *ubi suprà*, *q.* 12. quòd ferè impossibile est, ut quis existens in articulo mortis, & desiderans confiteri, mutet ita citò voluntatem. Secundò circumstantes, qui fuerunt, possunt testificari; an viderint signa mutationis voluntatis illius. Et tertiò, quia idem inconveniens potest sæpiùs contingere in matrimonio contracto per procuratorem; quod tamen est in usu Ecclesiæ, & verum Sacramentum. Ergo, &c. Sed quartum dubium principale explicandum videtur; Unde quæro.

RESOL. LXI.

An ad absolvendum moribundum sit sufficiens notitia mediata, quæ ex testibus mediatis proveniat?

Et an in prædicto casu, seclusa omni attestatione testium, possit Sacerdos illum moribundum sensibus destitutum absolvere sub conditione?

Imò, an ad id teneatur? Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Resol. 31.

§. 1. Quod est quærere, an possit Sacerdos absolvere moribundum, quando ii, qui testantur de voluntate, & petitione confessionis, non audierunt hoc ab ipso infirmo, sed de aliis, atque adeò non sunt testes immediati, sed mediati. Ratio dubitandi esse potest, quia in prædictis decretis videtur requiri testimonium eorum, qui ab infirmo audierant. Sic loquitur Concil Carthag. IV. *can.* 67. supra adductum, ubi dicitur, deest testimonium, qui eum audierat & accipiat pœnitentiam.

2. Verùm his non obstantibus affirmativæ sententiæ adhærendum esse puto, quam tuetur Martinus de S. Joseph

immun.

in man. confess. to. 1. lib. 5. tr. 16. de pœnit. n. 7. ubi sic ait; Pero si los testigos de quien oyo el confessor las señales de penitencia no son los mismos, que las vieron en el enfermo, sino otros, que las oyeron affirmar à los primeros, aunque niegan graves Autores, que puede el confessor absolve al penitente con este testimonio incerto, es probable que quede ser absuelto debaxo de condicion, porque basta el testimonio mediato para cosa tan grave, y de importancia, como absolver à uno en el articulo de la muerte, y al Sacramento non se le haze agravio con la condicion de la absolucion. Pruebalo Lugo *disp. 17. nu. 81.* pruebase porque conditio nihil ponit in esse, & ideò actus conditionalis, non valet nisi existente conditione, *l. si quis sub conditione, ff. si quis omissa causa, l. cedere diem, ff. de verb. signific. l. si quis fundum, ff. de contrahend. empt. l. ex pacto, ff. de hæred. instituend.* Ita Martinus, cui adde Leandrum *de Sacr. tom. 1. tr. 5. disp. 5. qu. 44.* & ante omnes Cardinalem Lugo *de Sacram. Pœnit. disp. 17. sect. 5. num. 81.* & ratio est, quia notitia mediata, notitia est, & quæ sufficit ad alios effectus; in quibus major certitudo requiritur. Nam si de Baptismo alicujus parvuli, vel etiam adulti quæratur, & non adsit, qui eum baptizavit: sed alius fide dignus, qui dicat se ab ipso audisse, quòd eum baptizaverit, vel etiam per internuncium fide dignum id testatur, habebitur pro baptizato, quanto magis sufficiet hæc notitia ad absolvendum in eo periculo in quo absolutio prodesse potest, & non nocere? Unde in Rituali Romano non alligatur ad testimonium immediatum, sed generaliter dicitur. Si confitendi desiderium per se, vel per alios ostenderit, absolvendus est. Ostendit autem per alios, qui per alios, mediatè id manifestat, sicut Deus locutus dicitur populo suo per Prophetas, licèt non omnes audierint immediatè ipsos Prophetas, sed alios, quibus Prophetæ immediatè locuti fuerant. Ad quod etiam afferri potest exemplum confessionis, quæ fit per interpretem: posset enim contingere, quòd non sufficerat unus interpres, sed requirerentur duo, qui inter pœnitentem, & Confessarium intercederent, v. g. si Græcus confiteretur cum Latino, & uteretur interprete Gallo, qui, & Græcum idioma intelligeret, & Gallicè explicaret, non Confessario, quia nec Gallicam linguam intelligeret, sed Italo laico, qui rursus Italicè idem explicaret Confessario: tunc enim Confessarius contentus esset notitia accepta non ab eo, qui immediatè à pœnitente acceperat, sed ab alio qui mediatè acceperat à pœnitente. Cur ergo in casu nostro non posset simili notitia à pœnitente accepta per duos intermedios, quorum unus altero mediante eam notitiam accepisset? Hoc idem si in matrimonio accideret, crederem valere matrimonium, quod per duos interpretes fide dignos celebraretur, quorum alter alterum interpretaretur; quando ergo petitur in casu nostro testimonium alterius de voluntate confitendi, quam infirmus ostenderit, non petitur testis omni exceptione major, & juridicè legitimus qui de visu testificetur, sed testimonium juxta præsentem materiam, quæ in nullius præjudicium, atque adeò tale, ut possit probabiliter credi rem, ita esse, quod confessionem petierit. Et hæc omnia docet Lugo *ubi suprà*.

3. Ex his sequitur, quòd si aliquis in via, v. g. diceret Sacerdoti, se tunc intellexisse ab aliquo in tali domo extare infirmum in articulo mortis, petentem Confessarium, si ille Sacerdos petat illam domum, & inveniat moribundum sensibus destitutum, tunc quidem posse illum absolvere sub conditione stante supradicta attestatione ei facta, & ita hanc sententiam tenet etiam Hermanus Busembaum *in medulla Theol. mor. lib. 6. tr. 4. cap. 1. dub. 3. art. 2.*

Sup. hoc infra in Res. 63. 64. & 65. & sup. in Resol. 41. & in to. 4. Res. 155. & seq.

4. Sed si aliquis quærat an in supradicto casu etiam seclusa omni attestatione testium, potuisset Sacerdos illum moribundum absolvere sub conditione; affirmativam sententiam tenet eruditus, & amicissimus Pater Laurentius Lungus *in tabulis Sacram. tab. 2. cap. 28. n. 8.* Joannes de Soria *in Epilogo summarum par. 2. tr. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa articulum mortis*. Remigius *pract. confess. tr. 5. cap. 6. § 11. n. 5.* & novissimè Joannes Pontius *in Curs. Theolog. disp. 46. qu. 7. concl. 5. n. 95.* ubi loquens de incidentibus in amentiam, & de iis, qui nullum antea dederunt signum contritionis, sic asserit; Quamvis posset conjici ex anteacta bona vita, quod si habuit tempus, habuerit etiam internam dispositionem tamen illa conjectura non sufficit, nisi ad absolutionem conditionatam, qualis si possit dari ipsi, posset etiam ei, qui ante sceleratè viveret: quia tales solent dolere de peccatis, & petere confessionem, quando sunt in periculo vitæ, de quibus tamen non eodem modo quantum ad hoc discurrendum esse sentiunt Auctores, qui oppositum conclusionis tenent.

5. Quantum ad me autem attinet, non video, cur non possit dari utrisque cum conditione, cùm nihil mali sit in conferenda tali absolutione, & non sit evidens, nec certum de fide, quòd non possit prodesse.

6. Nec obstat, quia Concilia, & Pontifices in hoc casu semper addiderunt, absolutionem impendendam, modò testimonium ab aliis detur voluntatis præteritæ confitendi: ergo requiritur, quòd ipse aliquando significaverit talem voluntatem.

7. Respondeo, eos loqui de absolutione absoluta, non conditionata: & propterea hoc argumentum valere de tali absolutione, non de conditionata, quidquid dicat Cardinalis de Lugo.

8. Dices cum Cardinali, hoc Sacramentum ex institutione sua esse iudicium sensibile, ad quod requiritur accusatio sensibilis.

9. Respondeo, negando consequentiam, si loquatur de alia sensibili accusatione, quàm de illa, quæ potest ex signis sensibilibus conjici: accusatio autem pœnitentis potest sic sensibiliter cognosci ex eo, quòd soleant pœnitentes cujuscumque conditionis in periculo mortis petere confessionem, cùm possunt id facere; est enim verisimilius quod talis pœnitens idem faciat internè, aut fecerit ante, ergo saltem sub conditione absolvi potest. Hucusque Pontius. Dicendum est igitur secundùm mentem horum Doctorum, moribundum sensibus destitutum posse à Confessario sub conditione absolvi, quin addit peccare mortaliter, si id non faciat Martini de San Joseph *in man. Confess. tom. 1. lib. 5. tr. 16. de pœn. n. 9.* ubi sic ait: Pero la mas grave question es, si podrà absolver el confessor al penitente destituido de sentidos, que ni confessò pecado alguno, ni diò señales de contricion? Es comun opinion de los Dotores, que no podrà absolverle, porque todos los decretos de los Pontifices, y Concilios, quando hablan de la absolucion de los enfermos sin sentido, dizen que podran ser absueltos, es con condicion que ayan pedido confession con palabras, ò señales, y el Concil. Trid. *sess. 14. cap. 9.* enseña, que la confession es acto judicial, con que forzosamente ha de haver algun modo de accusacion; y quando demos, que el tal enfermo tuviesse atricion ò contricion interior, esta no es confession; señal de confession seria la contricion, ò atricion, significados con accion exterior y assi no basta la voluntad que pudo tener de confessarse, sino que la confession ha de ser actual; ò per señales, ò por llamar al confessor, con todo esso ay Autores graves, que affirman, que aun en este caso apretado, le deve absolver el confessor de baxo de condicion: si possum, & est capax absolutionis: y lo mismo han tenido hombres doctissimos, que no han escrito, porque todos dizen que en àquel punto, aun los hombres desalmados se convierten de ordinario, y le piden misericordia à Dios, pesandoles de sus ofensas. Y no dieen duda se ha de presumir, que no se acuerda, y cuyda de su salvacion eterna, y que por lo menos en lo interior carezca de atricion, con que ayudado con el sentimento so salve. Et moriens nunquam præsumitur immemor salutis æternæ, *l. fin. C. ad leg. Jul. repetundar. cap. sancimus 1. q. 7.* A la verdad yo juzgo, que esta opinion es probable por principios extrinsecos, y en caso semejante pecara contra caridad el Sacerdote, que no absolvere al tal enfermo debaxo de la condicion dicha, porque no haziendo, como no se hazo agravio al Sacramento, dexara, de poner los medios, que puede para la salvacion del proximo en lance tan apretado. Ita Martinus de San Joseph.

10. Sed ego pro hac sententia in pluribus locis alios Doctores adduxi, & quid sentiam aperui, nunc verò sufficiat pro curiosis Doctoribus jam alibi adductis, Authores in hac resolutione citatus addidisse. Alibi in Res. annot. pœnit. [illegible]

RESOL. LXII.

Quis non coram infirmo, sed statim in ejus absentia manifestavit Confessario illum petisse confessionem, vel signa contritionis ostendisse, quæritur, an si Sacerdos illum vivum adhuc inveniat, possit sacramentaliter absolvere?

Et an adversus hoc non faciat Decretum Clem. VIII editum die 20. Junii 1602. in quo damnatur tanquam falsa temeraria, & scandalosa ista propositio: scilicet licere per literas, seu internuntium confessionem absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere.

Et notatur Clem. VIII. in supra dicto Decreto declarare supra dictam absolutionem non solùm illicitam, sed etiam invalidam, & nullam esse. Ex part. 3 tr. 3. Res. 7.

§. 1. AFfirmativa sententia potest hoc argumento suaderi, quia in hoc casu, licèt illa confessio sit facta absente Sacerdote per nuntium, tamen postea absolutio Sup. hoc in Res. 1. post seq. §. cit. & supra in tr. 3.

non

Ad rel. 76. §. ult. & in Ref. ant. Sup. hoc pri... quod hic ... ferior infra ... § Sed ... Ref. & ... in tract. ... Resol. 74. per ... a ... § ... Negant. & seqq.

non datur io absentia, sed in præsentia pœniteotis; ergo licita, & valida erit. Et ita hanc opinionem tenent Henriquez *lib 5. cap. 2. n. 7.* & Valeotia *tom. 4. disp. 7. q. 1 1. punct. 1.* ubi sic asserit, quòd ipsa confessio possit fieri per nuncium, aut literas Sacerdoti, dummodò ipsa Sacerdos oon nisi præsentem postea absolvat, omoinò est probabile; ot v.g. si æger aliquis absentem Sacerdotem per literas, aut per nuocium accersat, ac timens futurum, ot morbo postea oppressus, confiteri illi io præsentia non possit per easdem litteras, vel nuncium ipsi confiteatur, ut adveniens demum Sacerdos so quaotumvis morbo aggravatum absolvat. Hæc Valeotia, quæ omoia accidont in casu nostro. Ergo, &c.

2. Nec adversus banc doctrinam facit decretum Clementis VIII. editum die 20. Junii 1602. in quo damoatur tamquam falsa, temeraria, & scaodalosa ista propositio, scilicet licere per litteras, ioternoncium Coofessario absenti peccata sacramentaliter coofiteri, & ab eodem abseote absolutiooem obtioere. Nam respondeot aliqui hanc propositionem ooo ita à Poorifice damnari, ot utrumque ejus membrum censura ootetur, ac proinde supradictam declarationem volunt intelligendam esse in seosu copulativo, seu complexivo, ooo autem in sensu diviso; fuodatur hæc ioterpretatio in tribus. Primò in particula & quæ utrumque membrum conjungit, & parit sensom complexivum; nam si divisivè loqui voluisset Pontifex potiùs id explicasset per particulam *vel*. Secuodò, quia Pontifex utitur signo demoostrativo singulari, dicens banc propositionem, quòd propriè denotat hypotheticam, damnari per modum unius. Tertiò, quia inter Theologos tunc quando emanavit illud decretum, noo erat quæstio de seosu diviso, sed de complexivo taotùm; ergo solùm censendum est Pontificem declarare id, de quo erat controversia.

3. Et ita explicationem bujus decreti modo quo supra, esse probabilem putat Becanus *de Sacramentis*, *cap. 37. q. 8.* nam cootrariam vocat tantùm tutiorem; unde sic explanant hoc decretum Filiucius *in tom. 1. tr. 7. cap. 1. n. 20.* & Villalobos *in summa*, *tom. 1. tr. 9. diffic. 37. num. 6.* ubi sic asserit: [A la declaracion de Clement. VIII. se puede responder quo alli ambas cosas juntas incluie confessioo y absolucion eo ausentia; ya qui no las ay juntas, que esta preseote el Sacerdote, quando absolve, y mas que alli, oo determina el Papa quala confession echano auseocia oo es valida, sino solo dise que es illicita.] Ita ille. Et hoc ultimum, nempe Clemeotem VIII. illo decreto non determinasse confessionem factam abseote Sacerdote esse iovalidam, sed illicitam, docet etiam Coniocb io responsione contra Coquetium impugnantem absolutionem moribundi, *num. 27. & 28.*

4. Igitur ex supradictis videtur diceodum, posse Sacerdotem absolvere moribuodum sensibus destitutum, si testes de sigois ejus contritionis noo coram iosirmo testimonium ferant, duoimodò Sacerdos postea, præsente infirmo, illi sacramentalem absolutiooem tribuat. Et haoc senteotiam teneot Filliucius *tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 122.* Booacina *de Sacrament. disput. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. §. 4. numer. 10.* Fernandez *in exam. resol. mor. part 3. cap. 7. §. 6. num. 50.* & Zambrinus *de cas. tempore mortis*, *cap. 4. dub. 2. sect. 5. n. 31.* qui asserit confessionem absente Sacerdote esse validam tempore mortis, quaodo aliter fieri oon potest, noo obstaote decreto Clem. VIII. vide etiam Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 7. cap. 3. n. 9. in fine*, Possevioum *de officio curati cap. 7. num. 88.* Villalobos *ubi suprà*. & alios.

5. Nec contra hanc seoteotiam abit D. Leo *Epist. 89.* ibi, *testimonia ei fidelium circumstantiam prodesse debebunt*, ubi videtur docere testea in hoc casu in præsentia infirmi testimonium ferre debere; nam aliquis posset respondere, Pontificem dixisse, quia id frequeotius solet eveoire, nempè ut Coofessarius superveoiat, ubi est moribundus cum aliis, qui postea illi testimonium ferant vocatum à moribundo Confessarium, &c. Unde io Concilio Arausicano VII. *c. 12.* & in Carthaginensi IV. *c. 76.* dicitur absolutè sufficere Coofessario ad absolvendum sacramentaliter iosirmum, si testes deot testimonium de voluntate ipsius; ergo, &c.

6 Hæc opioio videtur mihi probabilis, & novissimè, in termiois, ut asserunt, termioantibus iterum illam tenet Booacina *tom. 3. disp. 2. quæst. 3. punct. 33. num. 4.* ubi asserit, posse absolvi pœniteotem, qui accersivit Confessarium per nuncium, & adveniente Confessario ita obmutuit, & ita seosibus destitutus est, ut nullum peccatum exprimere, aut doloris signum exhibere possit, nullusque tunc adsit, & qui petitionis confessioois fidem faciat, & ita Romæ sensisse multos DD. testatur. Et ita sentiunt multi viri docti Societatis Jesu; & oostræ Religionis.

7. Sed negativam sententiam ego teneo; quia puto esse de necessitate sacramentalis Confessionis, & efficiatur in præsentia Sacerdotis; ut tenent ferè omnes Doctores ex Dominicaoorum familia, & Societate Jesu *locis citatis*, & illi quos ad satietatem adducit Franciscus Avila *in dissertatione de confessione per litteras c. 2. per totam*. Confessio enim est actus persooalis, ut & absolutio; ergo sicut Coofessarius ooo potest absolvere io absentia, ita & pœniteos non potest coofiteri nisi illo præsente; onde Clemeos VIII. quidquid asserat Villalobos & Filliucius *ubi suprà*, io illo decreto non solùm damnavit absolutionem abseote pœnitente, sed coofessionem absente Confessario: & ita verba illa Clementis accipienda esse in sensu divisivo, & non complexivo docet Seraphious Freitas *in addit. ad tract. de confess. sollicit. quæst. 13. n. 31.* Alphonsus de Leone *tract. de offic. & potest. Confess. tom. 1. recollect. 6. num. 123.* Turrianus *de pœn. qu. 9. art. 2. disp. 32 dub. 4.* Fagundez *præc. 2. lib. 2. cap. 10. num. 5.* Coquetius *in dissertatione de confessione per litteras, cap. 5. n. 15* Alvarez *in part. 3. D. Thomæ, quæst. 19 art. 6. disp. 80. in appendice n. 34. & seq.* Petrus Fay *de pœnit. in addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 3. disp. 3.* Pitigianus *in 4. sent. tom. 2. dist. 17. qu. unica, art. 8. concl. 2.* Nugnus *in 3. part. tom. 2. quæst. 9. art. 3. diffic. 1. conclus. 2.* Franciscus Avila *in dissert. de confess. per litteras cap. 9.* Joannes Chapeavilla *tract. de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis*, *quæst. 30.* Sylvios *in 3. part. post concl. 4.* qui ex Cardioali Bellarmino testatur Clem VIII. intellexisse suum decretum in sensu diviso, quod postea die 14. Julii 1605. declaravit sacra Cardinalium Congregatio, cujus verba asseruot Coquetius, & Fay *ubi suprà*.

Sup. hoc lege Ref. 2. §§ ... præteritorum hujus Ref.

8. Igitur ex supradictis apparet, negativè respondeodum esse ad casum propositum io præsenti resolutione, nam moribuodus confiteretur per nunciom absente Sacerdote, quæ confessio est damoata per dictum decretum Clement. VIII. quod non accidit io casu * resol. 4. Videlicet, quando Coofessarius invenit moribuodum sensibus destitutum, & adstantes testificantur illum coofessionem petiisse, vel signa contritioois exhibuisse, nam (ut *suprà* dictum est) dum tales adstantes Sacerdoti præsenti pœoiteotiam, & desiderium moribundi explicant, iostar interpretum ipsius confessiooem Sacerdoti exponunt, atque ipse per hos Sacerdoti præsenti confitetur; quòd non potest dici io casu de quo loquimor, nam testes expoouot Sacerdoti pœnitentiam moribuodi, ipso abseote; ergo est confessio facta per nuncium in abseotia, quæ à Pontifice jam demandata, & improbata est; ergo, &c.

* Quæ hic ... sup. Ref. 58

9. Notandum est etiam hic contra Coninch, & Villalobos *ubi suprà*, Clement. VIII. in supradicto decreto non solùm confessionem absenti factam, & absolutionem absenti datam declarasse illicitam, sed etiam invalidam, & oullam. Et ita præter Pitigianum, Nugnum, Avilam, Coquetium, Alvarez, Fagoodez *ubi suprà* docent etiam Joan. de la Cruz *in direct. part. 2. de Sacrament. pœnit. quæst. 3. dub. 7. concl. 3.* Fabrus *de pœni. 4. sent. dist. 17. quæst. un. disp. 29. cap. 1 n 19.* & Franciscus Avila *in dissertat. de confess. per litteras cap. 9.* sed ad ultimum dubium priocipale, curiosum & difficile deveniamus.

RESOL. LXIII.

An Confessarius possit absolvere sub conditione moribundum sensibus destitutum, qui neque petiit confessionem, nec ullum signum dedit contritionis? Ex part. 3. tract. 3. Ref. 8.

§. 1. Affirmativam sententiam (atteodas quæso amice lector) docet Homobonus *in examine Ecclesiæ part. 1. tract. 7. cap. 18. quæst. 84.* ubi sic asserit: Prudenter aget Parochus, si favorabiliori illi opinioni adhæreat, quæ sentit absolutionis beoeficium moribundo impendi posse, etiam si oullum coofessus sit peccatum, nec Confessarium petierit, nec indicia exhibuerit, ex quibus actus contritionis, vel attritionis argui possit; modò talis in mortis articulo constitutus, Christiano more vivere soleret, & bonus ac fidelis homo æstimaretur. Quod quidem placitum in praxi referunt amplexum fuisse Clement. VIII. Pootificem Maximum, ac prudentissimum virum; cùm enim quidam ex fabrica D. Petri præceps ruisset, & illum cadentem vidisset, absolutiooem ei dedit, dicens; Si es capax, absolvo te à peccatis tuis. Quæ senteotia illa sanè ratione confirmatur, quòd in oecessariis ad salutem tutior pars est amplectenda, & certiori periculo occurrendum est; & irreverentiam Sacramenti, vel sacrilegii pericolum, tum coodicione apposita, tum authoritate Doctorum, banc opinionem tuentium, cessare dicitur. Ita ille.

Sup. hoc in duabus Resol. seqq. & suprà in Resol. 53 §. ult. & in Ref. 65. § ... & ... Ref. ... § 1 ...

2. Et aote illum Molfesius *in summ. tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 48. & 49.* qui notat hanc senteotiam tenuisse ex oostra Religione Patrem D. Gabrielem Lotherium, virum doctissimum,

simum, Patrem Salmeronem Societatis Jesu, & Patrem Lupum Capuccinum; & confirmat hanc opinionem bis rationibus; quia in tali casu potest esse (prout in dubio præsumitur) ut quis sit memor salutis æternæ, & interius habeat aliquem efficacem attritionem, qua rectè dispositus sit recipere sacramentalem absolutionem, & de attrito fieri contritus. Nec urget dicere, quòd multoties qui ex insperato loquelam amittunt, non solent habere peccatorum attritionem, quia præoccupati timore mortis, ad alia non avvertunt. Nam respondetur, in his viris frequentiùs accidere, ut cogitent de peccatis suis, ut experientia docet, & leges adaptantur ad ea, quæ frequentiùs, non autem quæ raro accidunt. Sic Molphesius.

3. Hanc sententiam docet Antonius de Litteratis *in summa edita Romæ cum approbatione Magistri Sacri Palatii anno* 1611. *par.* 1. *cap.* 35. *n.* 7. & quod majus est, hanc opinionem non solùm approbavit Gregorius XV. Pontifex maximus, quando erat Archiepiscopus Bononiensis *in memoriali Confess. cap.* 1. *de forma Sacramenti pœnit. num.* 16. *folio* 215, edito Bononiæ apud Joannem Baptistam Bidellum anno 1622. sed etiam tenuit, debere Sacerdotes illam in praxim deducere; sic enim ibi asserit. Licet absolvere moribundum, etiam si nullum pœnitentiæ signum det in præsentia Confessarii, si tamen aliquis testetur eum ostendisse confitendi desiderium: ita docet Rituale Pauli V. imò addit Sacerdotale Romanum pagina 624. ex doctrina D. Antonini, posse etiam absolvi moribundum assuetum frequentare confessionem, quamvis repentino casu oppressus Sacramentum non petierit. Neque solùm potest Confessarius in his duobus casibus absolvere, sed etiam debet, quia contingere potest moribundum esse tantùm attritum; unde damnetur nisi absolvatur. Ita ille.

4. Unde ego, saltem ex principio extrinseco puto, hanc sententiam probabilem esse, & ita illam tenent aliqui Patres Societatis Jesu, & nostræ Religionis, & dici potest, quòd in hoc casu adest aliquo modo materia, quæ per testificationem, & famam probitatis dicti moribundi efficitur præsens; probus enim vir supponitur omni die actus contritionis, & signa doloris elicere. Ergo, &c.

5. Verum his non obstantibus sententiam negativam ego teneo, quam tuetur Henriquez *lib.* 3. *de pœnit. cap.* 10. *n.* 9. ubi sic ait: Si infirmus amisso rationis judicio, nullum præbet, nec paulò antea dederat peccati, & pœnitentiæ signum, nullo modo est absolvendus à peccatis, in quo quidem rudiores Sacerdotes errant. Sic ille, & post illum Petrus Fay *de pœnit. in addit. ad* 3. *part. q.* 9. *art.* 2. *disp.* 2. ita asserens. Neutiquam absolvi potest, qui subitò in supremum vitæ incidit discrimen, neque coram Sacerdote exprimere peccatum ullum potest, aut signis aliquibus dolorem peccatorum, & volitionem confitendi patefacere; licèt contrarium indiscretè, & ignoranter satis, ac sine ullo prorsus, vel apparente fundamento à variis Sacerdotibus practicetur. Sic Fay, & hanc sententiam novissimè mordicus tenet Episcopus Joannes Malderus vir doctissimus *in tract. de sigillo de confess. cap.* 15. Alphonsus de Leone *tr. de offic. & potest. confess. tom.* 1. *recol.* 6. *nu.* 131. Naldus *in summ. ver. confess. n.* 32. cum aliis communiter. Et ratio est, quia absolutio ex Concilio Trid. *sess.* 14. *cap.* 9. est actus judicialis, sed judicium non exercetur, ubi accusatio nulla est; ergo.

6. Nec valet dicere cum Homobono, & Molfesio *ubi supra*, quòd moribundus in tali casu forsitan interiùs habebit attritionem; nam respondeo cum Zambrano *de cas. occurrentibus tempore mortis*; *cap.* 4. *dub.* 2. *sect.* 8. *n.* 46. & cum omnibus Theologis, attritionem, vel contritionem interiorem non esse confessionem, sed signa externa contritionis esse confessionem peccati in genere; nam materia Sacramentorum debet esse sensibilis, quæ non adest in casu nostro; ergo nullo pacto adhibenda erit absolutio.

7. Firmat etiam hanc sententiam Concil. Arausic. I. *cap.* 12. ubi sic habetur. Subitò obmutescens baptizari, aut pœnitentiam accipere potest, si voluntatis præteritæ testimonium aliorum verbis habet, aut præsentis in suo nutu; vide quomodo Concilium requirat materiam sensibilem, quam etiam postulat Concilium Carthaginense II. *cap.* 34. & IV. *cap.* 76. cum Decretali Leonis I. ad Theodorum Foriolensem, quæ est epist. 91. unde apparet, semper in Ecclesia cautum fuisse, ne moribundus absolvatur, qui aliqua signa non dedisset, per quæ aliqua confessio, & accusatio haberi censeatur; & ideò Layman *in Theol. mor. lib.* 5. *tr.* 6. *cap.* 12. *nu.* 4. sic ait Patres & Doctores non aliter permittunt Pœnitentiæ Sacramentum moribundo obmutescenti ministrari, nisi antea sacramentalem absolutionem verbis, & signis petiverit. Ita ille cum Reginaldo *tom.* 1. *lib.* 8. *cap.* 3. *num.* 25. Turriano *de pœn. q.* 9. *art.* 2. *disp.* 30 *dub.* 1. *ad* 3. *argum.* Bellochio *de cas. reser. part.* 1. *qu.* 2. *n.* 156. Pitigiano *in* 4. *sent. tom.* 2. *dist.* 17. *qu. unica. art.* 8. *concl.* 3. Yribarne *in* 4. 2. *dist.* 18. *qu. unica*, *disp.* 16. *sect.* 5. Vasquez *in* 3. *part. to.* 4. *q.* 91. *art.* 2. *dub.* 1. *n.* 1. & aliis.

8. Nec urget, quòd cùm talis moribundus benè vixerit, præsumitur habere confitendi voluntatem, nam respondetur, quòd Concilium Tridentinum, & Florentinum asserunt materiam hujus Sacramenti esse actus pœnitentis; ergo non sufficit voluntas confitendi, sed oportet confessionem esse actualem; saltem in nutu, aut vocatione Confessarii.

9. Et sic satis explicata sunt quinque dubia, quæ in principio Tractatus discutienda proposuimus, placitis DD. circa præsentem quæstionem innixa.

RESOL. LXIV.

An Confessarius possit absolvere sub conditione moribundum, qui neque petiit confessionem, nec ullum signum dedit?

Et an sit licitum Confessario absolvere à peccatis morti proximum sensibus destitutum, etiamsi nulli sint præsentes, qui testentur illum petiisse confessionem, aut signa contritionis dedisse, dummodò alius absens qui illum vocavit, fidem de petita ab eodem confessione prius illi fecerit?

Et an sit absolvendus & sub conditione Sacerdos, qui inchoata Missa post introitum, etsi corpore priùs sanus, voce amissa cadens ad interitum rueret? Ex part. 4. tr. 4. Res. 92.

§. 1. NEgativam sententiam ego docui *in* 3. *part. tr.* 3. *resol.* 8. cum multis Doctoribus, quibus adde Petrum Ochagaviam *de Sacrament. tr.* 2. *de confess. sacram. q.* 17. *n.* 14. & Guillelmum Mercerum *in addit. ad* 3. *part. D. Thomæ q.* 9. *art* 2. *in dubio*, *n.* 9. qui respondet ad quamdam authoritatem D. Augustini. Quæ hic est Res. antecedens, & in Res. sequ. & supra in res. 17. § ult. & in Res. 115. § Sed 6. & in tr. 4. tr. 1. Resol. 133 § Ita.

2. Verùm ibi pro affirmativa sententia adduxi Homobonum, Molfesium, Literatum & Gregor. XV. quando erat Archiep. Bononiensis, nunc ad Bartholom. à S. Fausto *in moral tom.* 5. *lib.* 4. *q.* 204. quia, ait ille, si potest dari absolutio sub conditione, quando dubitatur, an pœnitens habeat usum rationis, vel an sint peccata, nulla est ratio convincens, cur id fieri non possit; similiter sub conditione, quando talis hic nullum signum dedit contritionis, & aliàs devotus erat, & frequentabat confessionem & communionem, nam potest esse, prout in dubio præsumitur, ut quia sit memor salutis æternæ, & quòd interiùs habeat aliquam efficacem attritionem, qua rectè dispositus sit recipere sacramentalem absolutionem, & de attrito fiat contritus, præsertim quia nulla fit injuria huic Sacramento, si sub conditione impertitur absolutio; unde si non reperietur dispositus, absolutio habetur pro non data, & sic prodesse non autem nocere potest, nec fit irreverentia Sacramento, & in confirmationem hujus refertur quod dum casu cadebat Romæ quidam ex fabrica D. Petri, & reperiebatur ibi Clemens VIII. Pont. Max. vir sapientiss. & vidisset illum cadentem; quòd dederit ei absolutionem his verbis; Si tu es capax absolutionis, ego te absolvo. Ita Faustus *loc. cit.* Et tandem novissimè, posse in tali casu absolutionem per modum suffragii adhiberi, docet doctus Iacobus Bayus Professor Sacr. Theol. in Academ. Lovaniensi *in instit. Relig. Christ. lib.* 2. *cap.* 91. & quia codex rarus est ponam ejus verba. Cæterùm ait, an repentè loquelam & sensum ac omnem intelligentiam deperdens sine ulla prævia confessione, nulloque signo peculiari in ordine ad claves, ne vel in communi dato absolvi possit, majorem habet difficultatem, cùm enim absolutionis sententia per modum judicii & causæ cognitione proferenda sit, nullaque hic peccatorum confessio, vel judicii materia reperiatur, absolutionis sententia impendi nequit; attamen per modum suffragii absolutionem adhiberi, nihil vetat inclusa conditione tacita, vel expressa, in quantum possum, & quatenus capax es. Ita Bayus; sed ego, ut dixi, negativam sententiam tenendam esse puto, nec aliter in praxi faciendum esse existimo.

3. Notandum est etiam hic Philibertum Marchinum *in tract. de bello divino*, *seu de peste*, *part.* 2. *cap.* 13. *nu.* 15. docere, quòd licitum est Confessario absolvere peccatis morti proximum sensibus destitutum, etiamsi nulli sint præsentes, qui testentur ipsum petiisse confessionem, aut signa contritionis dedisse, dummodò alius absens qui illum vocavit, fidem de petita ab eodem confessione priùs illi fecerit. Item ille, ubi aliam *num.* 19. docet; absolvendum esse sub conditione Sacerdotem qui inchoata Missa post introitum etsi corpore priùs sanus, voce amissa cadens ad interitum rueret; quia præsens signa pœnitentiæ, & Missam inchoans, dispositus judicandus est ad sacramentalem absolutionem recipiendam, eo vel maximè quòd in articulo mortis quilibet quocumque pietatis signo virtualiter confessionem in votis habere

Sup. hoc an 2o contra ult. hujus Res.

Sup. hoc sun. in Resol. 56. § ult. & Inf. in Res. seq. § pollicetur.

bere censeatur, cùm unusquisque in mortis discrimine optimo, quo potest, remedio animæ suæ providere præsumatur. Sed hæc omnia non admittunt Doctores, quos ego ipse citavi *ubi suprà, res.7.*

RESOL. LXV.

An moribundus nulla signa contritionis ostendens possit sub conditione absolvi;

Quod idem dicendum est de Sacerdote, qui in confessione generali fieri solita in principio Missæ amisit loquelam, ac usum sensuum; quòd possit absolvi sub conditione ex vi talis confessionis. Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Res. 20.

§. 1. Difficilis quæstio: & ideò sæpiùs ad illam pertractandam calamum sumo: & quia à pluribus per litteras instanter rogatus fui an præter Doctores à me *alibi* adductos, alios haberem pro opinione affirmativa tuenda, illos hic non gravabor apponere; sic ita asserit Petrus Marchant. *in Tribunal. Sacram. tom. 1. tr. 4. tit. 4. dub. 7.* (Sed ad primam partem bujus quartæ responsionis in favorem animarum revertamur, in qua dixi, quòd quando peccator Catholicus ita opprimitur, ut nullum appareat signum pœnitentiæ, aut desideratæ, sive postulatæ Confessionis; nihilominus possit sub conditione absolvi, sive absolvendum esse. Cui responsioni, quamvis nonnulla *superiùs* dicta videantur adversari; illam tamen sic declaro. Etsi namque in tali peccatore sic oppresso, nullum mihi signum appareat, quod materiam Confessionis faciat mihi sensibiliter præsentem in ordine ad absolutionem, nec mihi proinde certò constet, peccatorem sic obmutescentem de peccatis, aut salute cogitare; imò nec appareat eum ratione uti: potest tamen fieri, ut non tantùm intus de peccatis doleat, confiterique desideret; sed etiam aliqua signa edat per se sensibilia, etsi mihi incognita, ut sunt suspiria, gemitus, aspirationes, oculorum fixi intuitus, aut alii in corpore motus, qui etsi doloris corporalis, aut naturæ patientis sint ordinariè signa; nihilominus ab ipso peccatore quandoque ordinantur, ut internæ pœnitentiæ nutus. Unde absolvendo eum sub conditione, & muneri, ac charitati in hac extrema necessitate satisfacio; & conditio omnem irreverentiam, & defectum, qui subesse posset, tollit, & in anxietate tanta animam Deo commendo intentione communi Ministris Ecclesiæ, quæ, ut *suprà* dicebat S. Augustinus, nullum ex hac vita sine arrha suæ pacis exire velle debet. Confirmor in hac ignotorum signorum declaratione, eo, quod mihi semel extremo periculo post Extremam Unctionem laboranti, & per omnia sensuum operatione destituto contigit. Sensibus omnibus destitutus eram, excepto auditu: ratione autem, & judicio firmo, & recto intus utebar, ita ut cùm me deficere, & ex Medico foris loquente, & ipsius naturæ debilitate perciperem, firmiter me Dei misericordiæ commendabam, & pium affectum aliquem foris conabar præstare. Unde mirum est, si fortè gemitu aliquo, vel respiratione, vel doloris nutu illud non ostenderim, quamvis adstantes illa non notarent, nisi fortè ut erant signa naturæ patientis. Ab illo tempore in animum induxi, quòd, si quovis modo aliquem Catholicum sic oppressum, reciperem, nec signum aliquod mihi intelligibile pœnitentiæ dare posset; nihilominus sub conditione absolverem, eo quòd fortè aliquod signum pœnitentiæ edat, etsi mihi incognitum: cùm (ut dixi) hoc sit charitatis, & conditio omnem defectum auferat, qui in administratione Sacramenti contingere posset.

2. Lezana *in Summa qq. Regul. tom. 3. verb. Confessio, n. 11.* [Majus dubium est in casu, quo nec moribundus Confessionem postulavit, nec signa contritionis dedit, nec est aliquis, qui id testetur, an scilicet, tunc absolvi possit, aut debeat modo dicto, scilicet, sub conditione? Affirmant Molfesius *in Summa, tom. 1. tract. 7. cap. 5. n. 48. & 49.* Homobonus *in exam. Eccles. part. 1. tract. 7. cap. 18. q. 84.* & alii, eò quòd dicant, Clemens VIII. ita fecisse cum quodam, quem ex fabrica S. Petri præcipitem ruere videbat; & quia credunt, quòd eo ipso, quòd homo est bonus fidelis, in tali casu vellet confiteri sua peccata. Sed negant communiter Doctores: tum, quia Concilia relata solùm loquuntur, quando moribundus petivit confessionem: tum quia absolutio non potest dari sine actuali Confessione, quæ in hoc casu non extat. Vasques *in 3. part. tom. 4. q. 91. art. 2. dub. 1.* Diana *suprà,* * *resol. 8.* Lugo *suprà sect. 3.* Ego verò, licèt hanc secundam sententiam probabiliorem credam; primam tamen non reputo omninò improbabilem, eò vel maximè quòd existimem, omnes fideles in eo periculo constitutos, si vel per modicum tempus sui compotes existant, non solùm actu interno Confessionem desiderare, sed externo actu id desiderium semper manifestare; quod videtur virtualis quædam Confessio, pro absolutione conditionatè concedenda. Sed alii judices suoto.]

3. Aversa *de Sacram. Pœnit. quæst. 10. sect. 18.* [At in casu extremæ necessitatis, quando moribundus non aliter confessus est, nec confiteri potest si fortè edidit aliquod Confessionis signum, & de hoc Sacerdos prudenter dubitet, quamvis id ei non notificetur, quia nec ipse, nec alius adfuit præsens, ut percipere posset tale signum, tunc si detur absolutio, fortè valebit, & ideò sub conditione impertienda est tali moribundo. Ita se habuit casus ille, qui narratur de operario lapso è fabrica D. Petri, & absoluto a Clemente Pontifice: poterat enim prudenter dubitari, illum in cadendo inclamasse Confessionem, quamvis nullus id audire, vel nunciare posset: ideò piè illi poterat absolutio sub conditione impendi. Et inutile prorsus est, quod respondet Manriquez, *ubi suprà*, potuisse id fieri à Pontifice, quia est supra omne positivum jus. Certè enim hoc non dependet ex positivo jure humano, sed ex jure divino in instituendis Sacramentis, supra quod non est Pontifex: quare id similiter poterat, & in omni simili casu posset quilibet Sacerdos. Sic, quando dubitatur, num quia ex angustia mortis, vel ex compunctione cordis signa ediderit, conceditur debere sub conditione absolvi. Item, si quia solitarius existens repentino casu oppressus, ex desiderio suæ salutis Confessionem inclamet, & alius fortè pertransiens eum audiat, idque nunciet Sacerdoti, poterit sanè absolvi: ergo etiam in casu, quo nullus audire, vel nuntiare potuerit, si dubitari possit, illum dedisse aliquod signum, (locus dubitandi aderit, quandocunque non constet oppositum,) impertienda ei erit sub conditione absolutio. Quando enim non potest haberi materia certa Sacramenti, licitum est tentare conficere cum materia dubia; in Sacramentis, inquam, ad salutem necessariis, qualia sunt Baptismus, & Pœnitentia. Quare, sicut in extrema necessitate licitum esset baptizare in aliquo liquore, de quo dubitaretur an sit aqua naturalis, quando certa aqua haberi non posset, ita in extrema necessitate licitum erit absolvere in dubio Confessionis: quia si fortè moribundus eo modo, quo potuit, Confessionem petiit, jam adhibuit ex parte sua materiam necessariam, se aliquo modo accusando, & officium Judicis implorando, & ad hoc sacrum Tribunal confugiendo; & ideò cum hoc dubio materiæ poterit adhiberi absolutionis forma. Et ita in praxi Lugus ex auditu narrat, in Belgio fieri à multis Confessariis, qui milites in bello moribundos, etiamsi nulla signa dare possint, absolvunt.]

* 4. Pellizzarius Societatis Jesu *in Man. Regul. tom. 2. tr. 5. cap. 3. sect. 1. n. 60.* [Utrùm verò Religiosus Sacerdos, qui in Confessione generali fieri solita in principio Missæ amittit loquelam, ac usum sensuum, possit sacramentaliter absolvi ex vi talis Confessionis, qua ille se confessus est peccatorem, dicens. *Quia peccavi nimis cogitatione, verbo, &c.* Respondeo, non posse, eò quòd talis Confessio non sit sacramentalis, nec in ordine ad claves, (prout requiritur ad absolutionem;) sed ratio quædam ad alium finem prolata. Ita Layman *lib. 5. tract. 6. cap. 8. num. 4.* & alii contra Marchinum *tract. de peste, part. 3. cap. 13. nu. 15.* cujus opinionem puto defendi posse, non quidem, quòd hæc Confessio sit sufficiens ad absolutionem sacramentalem; sed ob doctrinam à nobis tradendam, nimirum posse absolvi illum, qui sensibus omninò destituitur, & nullo pacto petit confessionem, si constet, illum fuisse solitum vivere more Christiano, &c.] Quam doctrinam postea firmavit *in tom. 2. tract. 8. cap. 3. sect. 2. n. 124.* ubi testetur ex fide dignis, talem doctrinam docuisse, & practicasse Theologiæ Scholæ fulgentissimum lumen Suarez, & per se litteras à se consultos tradidisse Patrem Nicolaum Baldellum, & Patrem Antoninum Naldum, viros ex eorum Operibus impressis satis notos. Vide omninò dictum Pellizzarium.

5. Victorianus Premoli ex eadem Societate *in Memoriali Cleric. part. 4. cap. 5. num. 54.* [Sextò, scire debet nunquam licere absolvere absentem, quicquid aliquid in contrarium dixerint. Ita enim declaravit Clemens VIII. licèt tamen absolvere moribundum, etiamsi nullum pœnitentiæ signum det in præsentia Confessarii, si tamen aliquis testetur, ostendisse confitandi desiderium. Ita docet Rituale Pauli V. & etiam *suprà* diximus. Imò addit Sacerdotale *pag. 62.* ex doctrina D. Antonini: posse etiam absolvi moribundum assuetum frequentare Confessionem, quamvis repentino casu oppressus, Sacramentum non petierit. Neque solùm potest Confessarius in his duobus casibus absolvere: sed etiam debet, quia contingere potest, moribundum esse tantùm attritum, unde damnetur, nisi absolvatur, ut de priori casu dicit Suarez.] Et tandem Tamburinus Societatis Jesu *in Methodo expedita confessionis, edito Romæ 1647. lib. 2. cap. 10.*

*cap.*10.§.1. *num.*11. sic ait [Nonnulli Doctores putant : ejusmodi moribundum satis superque petere Confessionem per mores Christianos tota vita sensibiliter peractos: atque adeò putant absolvi posse , saltem sub conditione , si est capax absolutionis : ideircò in praxi censeo posse , saltem sub conditione dicta: imò propter tam urgentem instantis mortis necessitatem , etiam debere . Ratio est : quia per conditionem cavetur injuria Sacramenti : & ex alia parte consulitur , quantùm fieri potest, saluti moribundi , qui in tali articulo præsumi saltem attritus potest . Ita ille .

6. Et hanc sententiam novissimè mordicus tenet Leander *de Sacrament. tom.*1. *tract.*5. *disp.*5. *quæst.*46. omninò videndus . Idem etiam docuit Jansenius penes Lessium *in* 3. *part. D. Thomæ, quæst.*9 *art.*2. *dub.*2. *n.*20. præter Molfesium , Homobonum, Faullum , Antonium de Litteratis , & alios, quos ego, ut dixi *alibi* , per extensum adduxi : quibus addo ex Societate Rayoaudum *de Martyrio* , *part.*2. *cap.*3. *num.*7. Virum doctum, & amicissimum .

Alibi in Ref. posita in annot. prima hujus Ref.

7. Et ideò Joannes Caramuel *in Theol. moral. lib.*3. *disp. part.*4. *num.*1542. putat , Confessarium teneri hanc sententiam in praxim deducere: ita enim ait : [Præter votum, juramentum, præceptum , etiam proximi necessitas cogit hominem mutare dictamen probabile . Non posse absolvi , qui nullum signum dederit , quo videatur actualiter petere Confessionem, sentis quidem probabilissimè: tibi enim viri doctissimi consentiunt : & tamen te peccatorum esse mortaliter , si non mutes dictamen , assero : cùm moribundo , omnibus sensibus destituto , qui nullo signo externo Confessionem petit , occurris . Ratio est clarissima : ille enim est in extrema necessitate constitutus , in periculo æternæ damnationis , & jure fraternæ charitatis teneris eum adjuvare ; si potes: ergo & teneris ipsum absolvere , id enim potes : quia tametsi non possis operari contra tuum dictamen , potes illud prudenter mutare , & opinioni probabili subscribens , illi absolutionem concedere .) Ita ille . His tamen minimè obstantibus , puto sententiam supradictorum Authorum non esse omninò tenendam ; sed omninò negativæ sententiæ adhærendum . Et ita docent communiter Doctores per ea , quæ *alibi* à nobis dicta sunt , & , me citato , docet etiam Eminentissimus Cardinalis de Lugo *de pænit. disp.*17. *sect.*3.

Sup. hoc lege doct. Ref. seq. & alteras ejus primæ not.

Alibi in Ref. & §§. assignatis in annot. prima hujus Ref.

R E S O L. LXVI.

An Confessarius non solùm possit , sed teneatur adhibere absolutionem in casibus supradictis; quia ex duabus opinionibus semper est eligenda illa quæ favet pænitenti ; & quia in supradictis casibus Confessarius administrando Sacramentum cum opinione probabili , nullam illi injuriam infert ? Ex part.3, tract.3. Ref.9.

§.1. REspondeo affirmativè, & ita docent Regius *in resol. cas. conf. cas.*39. *num.*16. Turrianus *de pænit. quæst.*9. *art.*2. *disp.*3. *dub.*1. Suarez *tom.*4.*disp.*23.*sect.*1. *num.*17. Megala *in* 1. *part. lib.*2. *cap.*11. *num.*8. Joan. de la Cruz *in direct. part.*2. *de Sacrament. Pænit. quæst.*3. *dub.*8. *concl.*2. Coninch *de Sacram. disp.*7. *dub.*10. *num.*106. Memoriale Greg.XV. *de forma Sacrament. Pænit. cap.*1. *num.*17. Filliucius *tom.*1. *tract.*7. *cap.*5. *num* 123. Sylvius *in* 3. *quæst.*9. *art.*2. *quæritur* 4. Vasquez *in* 3. *part. tom.*4. *quæst.*91. *art.*2. *dub.*1. *n.*38. & alii, quia cùm hoc licitè possit facere, vel ex charitate , vel ex justitia (si ipsius pastor est) ad hoc obligatur ; quod etiam verum est respectu eorum , qui contrariam sententiam tenent ; quia cùm hanc sententiam possint in praxi totò sequi propter suam probabilitatem , idque sit saluti moribundi valdè expediens , aut etiam necessarium , si solùm sit attritus , ad hoc , ut diximus , vel ex charitate , vel ex justitia tenentur, Igitur Sacerdotes nolentes moribundum in tali casu absolvere , rectè Vasquez *ubi suprà* vocat reos , & necatores animarum .

2. Non desinam hic apponere sententiam Montesini *in part.*2. *disp.*26. *quæst.*5. *num.*245. & Joannis Sancii *in selectis, disput.*44. *num.*35. ubi sic ait : Advertendum , quòd licèt opinio negans , posse per nutus , & signa pœnitentem in extremis constitutum absolvi , ne videlicet irritum fiat Sacramentum , sit in favorem Sacramenti , & opinio affirmans , absolvi posse , sit in favorem suscipientis ; ex dictis duabus opinionibus semper eligenda est illa , quæ favet pœnitenti , cùm Sacramenta instituta sint ut medicinæ suscipientium , unde Sacramentum juri suo cedit , ut ita dicam , ex periculo irritationis exponi non ægrè fert , eò quòd salus spiritualis proximi magis tuta relinquitur suscepto Sacramento , quàm si illud non ministretur , & ubi violatio charitatis imminet , aut Religionis charitas amplectenda est , & hæc violaretur non administrando Sacramentum infirmo indigenti , ex administratione verò solùm violaretur Religio . Ita Sancius .

Sup. hoc in tom. 8. tra. 1. Resol. 1. & aliis ejus primæ not.

3. Igitur cùm aliquis perplexus est inter duo præcepta simul occurrentia , strictius erit adimplendum ; sed cùm magis obliget charitas , quàm Religio ; ergo *in* casu nostro tenetur Confessarius potiùs adhibere absolutionem in favorem pœnitentis, quàm illam denegare in reverentiam Sacramenti ; sed melius dicendum est; quòd in tali casu Confessarius administrando Sacramentum cum opinione probabili , nullam illi injuriam infert ; ergo tenetur ratione charitatis erga proximum ei illud administrare .

R E S O L. LXVII.

An quando Confessarius ex opinione probabili absolvit moribundum , possit ei absolutionem præbere sine conditione ? Ex part. 3. tract.3. Ref.10.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 1. et doct. Resol. 3. §. 2. in princ.

§.1. COmmuniter Doctores asserunt absolutionem in tali casu dandam esse sub conditione ; verùm Vasquez *in* 3. *part. tom.*4. *quæst.*91. *art.*2 *dub.*1. *num* 39. in casu posito *suprà in* * *resol.*1. putat conditionem illam esse supervacaneam ; & hanc sententiam docet etiam Sancius *in selectis disp.*44. *num.*32 ubi ita ait : Sequens opinionem , posse videlicet per signa absolvi pœnitentem , non tenebitur sub conditione absolvere ; nam ille , qui agens aliquam actionem , judicat se non delinquere , absolutè potest illam exercere ; nec opus erit conditionem addere . Unde quando communiter dicunt Theologi , ministrandum esse Sacramentum sub conditione , quando dubitatur de valore Sacramenti , id intelligendum est in dubio proprio , non in opinionibus . Quod optimè confirmat caput *de quibus , de Baptismo* , ubi decernitur rebaptizandum esse illum sub conditione , de quo dubitatur , an sit baptizatus . Ita Sancius . Et hæc dicta sufficiant circa explanationem dubiorum , quæ in principio Tractatus exponenda proposui ; omnia tamen subdendo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ correctioni , & doctorum virorum judicio .

* Quæ hic est supra Ref. 33

In indice primo hujus Tom I. lege Apendicem ad hunc Tract. IV. Ubi reperies alias multas quæstiones missas , & dispersas per alios Tom. Tract. & Resol. quæ simul pertinent ad hunc Tract. IV. de Absolutione Sacramentali, &c.

TRA-

TRACTATUS QUINTUS

De aliquibus reservatis, atque de eorum Absolutione.

RESOLUTIO PRIMA.

An non solùm in articulo mortis, sed etiam in periculo, possit quis eligere Confessarium non approbatum pro omnibus peccatis, & censuris reservatis? Ex par.3.tra.4.Res.71.

§.1. NEgativam senteotiam docent Sotus, Covarruvias, Grasfius apud Finellium, *ubi suprà*, cum Gano.& Ledesma, quos citat & sequitur Joan. de la Cruz: putant enim distingui articulum mortis à periculo, ita ut privilegium eligeodi Sacerdotem non eapositum pro confessiooe, sit solius articuli, non autem periculi.

2. Sed falluntur equidem, & ita affirmativam sententiam docet Finellius *tract. de cas. reservatione, cap 8. n.8.* qui citat Henriquez, Abbatem, Angelum, Sylvestrum, Medinam, Victoriam, Navarrum, Philiarchum, Sayrum, & alios; unde ipsimet adversarii hanc opinionem probabilem putant, & ideò Joan. de la Cruz *in direct. conscient. part.2. de Sacrament. Pœnit quæst.5. dub.10. concl.1.* sic asserit: Probabile est, quòd qui eaistit in periculo mortis, potest eligere in Confessorem, etiam non expositum pro omnibus peccatis, & censuris etiam reservatis. Ita ille. Et ratio præter alias ista eric, quia si periculum mortis ab articulo distinguamus, sæpiùs continget infirmum inabsolucum decedere, dum Confessarius morborum ineapertus oesciat articulum à periculo distinguere ac, propterea verum articulum non cognoscens, differat absolutionem, aut quia à reservatis credat adhuc absolvere oon posse, aut eapectare velit Parochum, vel alium approbatum Sacerdotem. Dicendum est igitur, quòd mortis periculo idem privilegium tribuitur, quod vel in mortis articulo conceditur, unde ex his sequitur dubitatio.

RESOL. II.

An in articulo mortis, seu periculo possit quilibet Sacerdos absolvere ab omnibus peccatis, censuris, & reservatis?
Et an sub nomine Sacerdotum in hoc casu comprehendantur non approbati, excommunicati, suspensi, irregulares, degradati, hæretici, cessante periculo subversionis, &c.
Et quid de simplici Sacerdote præsente Parocho?
Et in §. ultimo hujus Resolutionis docetur, quomodo hæc sententia in periculo mortis, *intelligatur.*
Et quid, si propria sponte quis periculum mortis adeat, v.g. in bello justo, maris longa navigatione, &c. Ex part. 3. tract. 4.Res.57.

§.1. REspondeo affirmativè ex Concilio Tridentino *sess.14.cap.7.* cum communi Doctorum sententia, & sub nomine Sacerdotum in hoc casu comprehenduntur non approbati, & expositi, item suspensi, irregulares, degradati, excommunicati, ac non tolerati, & contra Navarrum *cap.26. num.26.* etiam hæretici cessante periculo perversionis, & ego, ut alibi dixi, puto probabiliter simplicem Sacerdotem posse in tali casu etiam præsente Parocho, à reservatis infirmum absolvere. Sed difficultas est pro praxi, quo tempore in periculosa infirmitate possit Confessarius à reservatis absolvere? Respondent DD. non esse intelligendum ultimum vitæ spatium, sed quodvis etiam probabile mortis pericolum. Sed hæc responsio adhuc manet in generalitate, itaque Sancius *in select. disp.12. n.5.* docet absolutionem à reservatis posse impendi à prima die infirmitatis periculosæ, ut doloris lateris, tabardilli, &c. Ita ille.

2. Notandum est ramen hìc, quòd ex Corduba Sanch. *in tom.2. lib.2. cap. 12. num.13.* putat quoad periculum mortis hanc seotentiam procedere, quando videlicet quis non propria sponte, sed ea causa urgente, seu morali necessitate coactus, tale periculum adeat. Sed hæc limitatio displicet Layman *in Theol. moral. lib.5. tract.6. cap.12. num.13.* & mihi, quia alii DD. de illa non faciunt mentionem: absolutè enim docent posse Sacerdotes non solùm in articulo, sed etiam in probabili periculo mortis à reservatis absolvere. Deinde ratio cur Ecclesia in mortis periculo omnibus Sacerdotibus absolvendi potestatem tribuat, est, quia peccator in tali casu, tum jure divino, tum positivo, tum etiam naturali charitate erga seipsum ad confitendum obligatur, quæ ratio obligationis æquè locum habet, & si aliquis sine necessitate, sed propria sponte periculum mortis adeat, v. g. in bello justo, maris longa navigatione, &c. Non est ergo admittenda limitatio Sanchez.

RESOL. III.

An absolutio à reservatis, quæ potest ut dictum est suprà, impendi à quolibet Sacerdote in periculo mortis, possit dari à prima die infirmitatis, quæ ponit infirmum in tali periculo? Ex part.5. tract.3. Res.69.

§.1. PRo sententia affirmativa *in part.3. tract.4. res.57.* adduxi Sancium *in select. disp. 12. n.5.* & novissimè me citato, hanc sententiam docet etiam Cœlestinus *in compen. Theol. mor. tract.2. cap.13. quæst.1.* ubi ait, absolutionem à reservatis posse impendi à prima die infirmitatis periculosæ, ut doloris lateris, pleuritidis, idque sive periculum mortis quis adeat propria sponte, sive causa aliqua urgente, seu morali necessitate coactus. Sic ille.

RESOL. IV.

Quando censeatur non adesse copiam Confessoris habentis potestatem in censuras, & peccata reservata, ut possit constitutus in articulo mortis absolvi à quocumque Sacerdote? Ex part. 5. tract.3. Res.65.

§.1. ALiqui dicunt, ubi ipse ægrotus, etsi illum adire nequit, nec potest accersere, potest tamen Confessor illum adire, ac petere facultatem, & tunc dicunt non dici deesse copiam Confessoris superioris, & ob id volunt, ut debeat procurare ægrotus per litteras, vel per Confessarium, aut per aliam facultatem. Mihi verò admodum placet, ut verè dicatur non adesse copia, quando nec constitutus in eo periculo potest personaliter Superiorem adire, neque eum commodè accersere, quia aut non veniet, aut magna nota erit. Nam jus non obligat pœnitentem, ut se per tertiam personam Superiori præseotet, sed per ipsum, & quando per ipsum non potest, illum impeditum judicat, *cap. quamvis, de sent. excomm.* & ita tenet Sanchez *in summ. tom 2. lib.2. cap 13. num 14.* nec est gravamen Confessoris adeundi Superiorem pro facultate, sed pœnitentis in pœnam sui delicti; & ob id, dum non potest eo modo, quo dictum est, dicitur verè impeditus, & tunc caret copia Confessoris. Et hæc omnia docet etiam Floronus *de casib. reserv. part.1. cap.4. §.19. num.9.* cui adde Trullench. *in Bull. Crucint. lib.1. §.7. cap.2. dub.5. num.6.* & Henriquez *lib 6. de pænit. cap 9. n 7. & lib 3. cap.29. n 3.*

2. Sed supradicta procedunt in opinione illorum, qui asserunt in articulo mortis adhibendum esse Prælatum ad confessionem, si fieri potest, vel ab eo petendam facultatem: quam sententiam tenet Suarez *tom 4. disp.26. sect.4. n.4. & tom.5. disp.22. sect.1. n.62. & de fide disp.21. sect.4. n.22.* cum aliis DD. quos citat, & sequitur Sanchez *in summ. tom.1 lib.2. cap.13. num.7.* Sed quia ego contrariam sententiam probabilem esse puto, dico quòd in tali casu non tenetur mittere Confessarium, ut petat à Superiore facultatem, quia hoc esset magis onus Confessarii, quàm pœnitentis, neque eum teneri Superiorem adire, quamvis posset, e. g. sint simul in eadem domo Prælatus & subditus, hic tamen habeat crimina reservata Prælato, non tenetur illum adire. Et ita præter alios docet Hurtadus de Mendoza *tol. 1. de fide disp.84. sect.8. §.125. juncto §.149.*

3. Nec valet dicere, quòd finis auferendi reservationem in mortis articulo fuit, ne cui reservatio esset causa æternæ ruinæ; sed præsente Superiore, aut proprio sacerdote, nulla est occasio ruinæ, quia adest copia Confessoris: ergo tunc non potest quilibet adhiberi. Respondeo ex ipsis authoribus cessante privativè fine legis in particulari, non cessare vim legis ipsius; cessante verò contrariè, cessare vim legis; sed in eo casu cessat finis legis privativè, non verò contrariè, cessat enim occasio ruinæ, non tamen imminet ruina, si confessio fiat apud alium præter sacerdotem proprium: ergo non cessat vis legis. Deinde non cessat omninò finis legis, occasio enim æternæ ruinæ non solum uti-

tur

sut ea inopia Confessoris, sed ea difficultate, quam communiter homines sentiunt in adeundo Prælato. Ecclesia verò omnem difficultatem voluit in eo articulo removendam, ut quàm maxima facilitate moribundus anteactæ vitæ ratione cum Deo componat. Quòd si quando hominibus volentibus aperit Ecclesia benignitatis thesauros, ablata criminum reservatione, quid agendum est à pia matre cum filio, ultimum spiritum exhalante? an cum illo duriùs eget, quàm cum valentibus agendum censet interdum? Ad hæc nec opus erat reservationem auferre? posset enim æger indirectè absolvi à quovis sacerdote in absentia Prælati, tunc autem nulla esset occasio ruinæ, quia æger Deo reconciliaretur. Voluit ergo Ecclesia omni benignitate tractare morti vicinus, illorum supremos miserata dolores.

4. Ad argumentum in forma distinguo majorem. Finis fuit, ut nulla esset causa ruinæ præcisè; nego majorem, ne esset causa ruinæ nec occasio, nec difficultas ad salutem, concedo; sic distinguo minorem, non est causa absolutè concedo minorem; non est occasio orta ea difficultate, nego minorem, & consequentiam. Item ille est finis, quo privativè cessante, non cessat legis vis. Et hæc omnia docet Hurtadus *ubi suprà* cui adde Tannerum *tom.4. disp.6. quæst.9. dub.3. num.67.* Coriolanum *de casib. reserv. par.1. sect.2. art.8. num.7.* Finellium *de casib. reserv. cap.8. num.3.* Unde ex his refellenda est opinio Zambrani *de Sacrament. Pœnitent. cap.4. dub.4. num.15.* ubi docet in articulo mortis, si infirmus habeat casum reservatum, mittat per Confessarium pro ejus licentia, non nominando personam pœnitentis; sed hæc, ut dixi, ex supradictis satis remanet labefactata, & illam reprobat Marchinus *de peste part 3. cap. 3. num.25.* Trullench *in Bull. Cruc. lib.1. § 7. cap.2. dub 5. n.3.* & Ludovicus de la Cruz *in Bulla Cruc. disp.1. cap.3. dub. 15. num.6.*

R E S O L. V.

An simplex Sacerdos possit absolvere à censuris, & casibus reservatis omnes parturientes, tanquam constitutas in periculo mortis? Ex part.3. tract.4. Ref.27.

Sup. hoc in Ref. seq. & infra in Resol 7. § Nota, & in 10 p.11. t.1. Ref. 31. §. Secundam, in fine, & in 10. p. 11. t.7. Resol 126. in fin.

§.1. AD hanc quæstionem affirmativè videtur respondere Bellochius *tract. de cas. reserv. part 1. qu.2. n.128.* ubi sic ait: Quoad mulieres prægnantes proximas, aut vicinas partui, vel partus dolores jam jam sentientes, an dicantur positæ in periculo mortis, ita ut possint à reservatis absolvi? multi multa dicunt. Navarrus *in man. cap.2. num.9. in fine*, dicit, quòd periculum mortis limitandum est in muliere, quæ nunquam peperit, vel experta est partus difficiles. Idem fatentur Sotus *in 4. dist. 18. qu.1. art.5.* & Graffius *part.1. lib.1. cap.11. n.7.* & Fulgosius *in l.2. §. sed etsi qua cautioni*, dicit hoc non habere locum in mulieribus rusticis, quæ pariunt sine dolore, ut plurimum, & pro nihilo ducunt parere etiam binos. Abbas tamen *in cap. pastoralis, §.1. n.3. de offic. ordin.* tenet, quòd indistinctè habeat locum in omnibus mulieribus parturientibus. Et hæc sententia indistinctè admittenda est hoc modo, si scimus, jam ita partui propinquas, quæ dolores sentiant, & eo casu nulla est expectanda facultas à superiori, si verò non sunt ita partui propinquæ, tunc est expectanda superioris licentia, quia non subest mortis periculum. Hæc omnia Bellochius.

2. Sed contrarium præter Navarrum, & alios, quos ipse citat, docet etiam Finellius *tract. de cas. reservat. cap.8.* ubi asserit: Non quælibet prægnans paritura in eodem periculo mortis constituitur, sed ea quæ primum partum sit editura, vel quæ alias difficiles, & periculosos partus solita sit habere. Ita ille, & ego.

R E S O L. VI.

An prægnantes sint in articulo mortis, ita ut absolvi debeant sicut cæteri moribundi? Ex par.5. tract.3. Ref.63.

Sup. hoc in Ref. præced. & in aliis ejus paucis.

§.1. NOn desinam hic apponere opinionem ejusdem Hurtadi de Mendoza *loc. cit. de fide vol. 1. disp. 84. sect.8. §.126.* ubi sic ait: Primis gestationis mensibus prægnantes non esse in articulo mortis ob præcisam rationem prægnationis, quia tunc per se nullum imminet periculum, gestatio enim non minatur periculum, nisi in partu. Ut ergo qui lethali morbo premuntur, lento tamen eos non interrupturo, tam citò non possunt absolvi à privato Sacerdote ante tempus morti vicinum, ita nec prægnantes ante tempus partui vicinum, qui est mensis octavus completus, ineunte jam nono, partus enim septimestris est rarus, quapropter si ante id tempus urgeat confessionis præceptum, aut velit ipsa accipere Eucharistiam, est confessio facienda, ac si non prægnaret, nisi per accidens esset in aperto vitæ discrimine. At omnes prægnantes esse in mortis periculo, est probabile, dum sunt jam parituræ; non est discrimen inter expertas, & inexpertas, imò inexpertæ sunt apertiùs in periculo, ob quod plures pereunt in primo partu, quàm secundo, aut tertio. His diebus in hac urbe interiere duæ primò partu repentè criminibus inexpiatis confessione, & quæ multos partus felices sunt expertæ, tandem in officio moriuntur. Partus enim multas ob causas æquivalet gravi morbo, dum minus de morte cogitatur repentè eam minatur. Opinor item omnem mulierem parituram teneri per se ad expianda crimina, antequam partu periclitetur excusari autem per accidens ex ignorantia, aut inconsideratione, quia cùm multæ quotidie pereant, nesciunt an ea sors eas contingat, & quidem nulla prudens & timens Deum non se comparet ad moriendum, antequam se partui committat. Ita Hurtadus. Sed hæc opinio videtur aliquibus nimis rigida, nam mortis articulus est ille, in quo frequenter moriuntur, sed in partu mulieres non frequenter pereunt; ergo dicendum est non omnes prægnantes jam parituras esse in articulo mortis, sed illæ tantùm quæ difficilem expertæ sunt partum, vel ad plurimum, quæ primò pariunt, ut ego alibi probabiliter cum multis Doctoribus probavi: quibus nunc addo Sanchez *in Summa tom.1. lib.2. cap.13. num 4.* Layman *lib.5. tract.6. cap.12. num.13.* Sotum *in 4. distinct.18. quæst.1. art.5.* Graffium *part.1. lib.1. cap.11. num.7.* Floronum *de casibus reservatis part.1. cap.4. §.20. n.4.* Tannerum *tom.4. disp.6. quæst.9. dub.3. nu.74.* Marchinum *de peste part.2. cap.1. num.24.* Possevinum *de officio Curati cap.7. num.57.* Alterum Hurtadum *de Sacram. Pœnit. disp. 10. diffic.9.* Finellium *de casibus reservatis cap.8. num.8.* & Fagundez *pr.2. lib.1. cap.1. num.7.* ubi docet tunc prægnantes esse in articulo mortis, quando nunquam pepererunt, & quando partus difficiles expertæ sunt. Et ideò Trullench *in Bull. Cruciat. lib.1. §.7. cap.1. dub.4. num.5.* sic ait: Indifferenter verum non videtur id, quod docet Sylvester *ver. Absolutio 1. §.10.* omnes prægnantes posse absolvi ab omnibus reservatis, nisi quando difficiles partus solent habere. Ita ille, cui adde Ludovicum de la Cruz *in Bulla Cruciata, disp.1. cap.3. dub.28. n.6.*

2. Verùm his non obstantibus sententiam Hurtadi de Mendoza tenet etiam Abb. *in cap. pastoralis, num.3. de officio Ordinarii*, & novissimè docet illam Petrus Bellochius *in praxi morali Theol. p.1. quæst.2. n.129.* ubi sic ait: Hæc de mulieribus prægnantibus sententia indistinctè admittenda est hoc modo in jam ita partui propinqua, quæ dolores sentiat, & eo casu nulla est expectanda Superioris licentia; si verò non sit ita partui propinqua, tunc est expectanda facultas à Superiore, quia non subest mortis periculum. Sic ille.

R E S O L. VII.

An qui voluntariè prælium, vel navigationem periculosam aggreditur, possit absolvi tanquam constitutus in periculo mortis?

Et advertitur quoad absolutionem idem esse periculum, & articulum.

Et notatur quemcumque Sacerdotem potentem aliàs absolvere saltem à venialibus, habere facultatem in articulo mortis absolvendi quoscumque pœnitentes à quibuscumque peccatis, & censuris quantumvis aliàs reservatis Sedi Apostolicæ, aut suivis alteri Superiori; etiamsi præsens sit proprius Sacerdos, qui aliàs habeat facultatem absolvendi ab omnibus.

Et docetur, quòd quando Sacerdos est impeditus hæresi, apostasia, schismate, & similibus impedimentis notis pœnitenti, tunc non potest in articulo mortis absolvi ab illo, si adsit alius censura carens, aut prædictis, & similibus vitiis.

Et an possit Sacerdos absolvere à reservatis in articulo mortis, quando pœnitens solùm habet reservata, adest tamen Parochus, vel alius Sacerdos expositus ab Episcopo pro audiendis confessionibus?

Et quid si cum reservatis habeat pœnitens aliqua peccata non reservata, & adsit Parochus, vel alius approbatus, an tunc sint præferendi simplici Sacerdoti? Ex part.11. tract.5. & Misc.5. Resol.29.

§.5. SUpponendum est id quod alibi probavimus, quoad absolutionem idem esse periculum, & articulum mortis, & ita me citato docet ex pluribus Dicastillus ubi infrà. Sed Sanch. *in summa tom.1. l.2. cap.13. n.1.* limitat hanc sententiam cum Corduba, ut morali necessitate cogente, absolvendus in id periculum incidere debeat. Explicat Sanchez suprà cum Corduba, ut, si necesse alicui sit ex urgenti causa navigationem periculosam, aut prælium aggre-

Alibi supra in Resol 2. & in aliis ejus not.

Sup. hanc limitationem, & seq. doct. consente in hoc, & seq. §. supra in Resol.2. §. ult. & in aliis ejus annot.

aggredi: quando enim propria sponte aggreditur, non dicitur constitutus in mortis periculo, sed ipse vult se constituere. Unde stando in hac limitatione, quam adducit Sanchez, respondendum videtur ad dubium hujus resolutionis negativè.

2. Sed ut verum fatear, hæc sententia Sanchez nunquam mihi arrisit, & novissimè invenio eam repellere Dicastill. *de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp.* 10 *dub.* 16. *num.* 410. Nam eò ipso quod quis licitè potest aggredi prædictam navigationem, vel interesse prælio cum prædicto periculo, etiamsi alias posset aliam vivendi rationem instituere, si tamen velit alterutrum illorum periculum subire, censetur constitutus in periculo mortis, ut possit absolvi, atque imprimis prælium justum, statusque militiæ, & navigationes institutæ per maria, sunt res utiles, & ferè necessariæ Reipublicæ. Quod debet fieri in Republica per aliquos homines, sive hos, sive illos. Unde, sicut bonum proprium, & speciale, grave & alicujus momenti censeretur sufficiens, ut talis homo diceretur constitutus in tali periculo; ita etiam bonũ commune Reip. itaque universim loquendo, qui non in fraudem legis reservationis peccatorum, & censurarum, sed quia sic placet vitam instituere, & è re sua fore judicat, vel navigationem ingredi, vel militiam, vel prælium; etiamsi aliàs posset aliud vitæ institutum sequi, censebitur sufficienter constitutus in articulo mortis, ut possit absolvi. Quod sic amplius declaro; Vel ille homo qui navigationem aggreditur, aut prælium, quando habet casus reservatos peccat, aut non peccat: Si dicas peccare, durum omninò videtur ex vi præcepti reservationis peccati, velle illum obligare ad non navigandum, vel præliandum aliàs licitè, neque id potest sufficiẽter probari: nec enim præceptum illud videtur obligare ad existendum, & permanendum in eo statu, in quo suo tempore possit; atque adeo, cogatur ire ad Superiorem per se, vel per alios pro beneficio absolutionis: solum enim ex vi reservationis tenetur ad hoc, ut quando instet præceptum confitendi, compareat, si possit, coram Superiore. Si verò dicat, ut verum est, non peccare aggrediendo prælium, seu navigationem; non video, cur homo rectus id facere, non possit absolvi, cùm jam moraliter censeatur constitutus in periculo. Quod autem sit constitutus à se, & propria voluntate, si alioquin se licitè constituit, parum refert. Accedit quod si de facto se constituat, etiamsi propria voluntate id faciat, jam semel constitutus poterit absolvi; neque id ut puto negabunt adversarii, sive peccaverit se constituendo, sive non, tunc enim si non possit se abducere ab aliquo periculo, jam saltem perseverantia est necessaria; sicut etiamsi quis lethaliter, aut periculosè seipsum vulneraverit, sciens, & volens, poterit nihilominus absolvi. Ex quo sic argumentor pro nostro casu. Ille cum casibus reservatis volt aggredi prælium, aut navigationem, non peccat, & semel ingressus potest absolvi: ergo jam jam ingressurus censetur esse moraliter in eodem periculo, à quo aliàs non tenetur se subducere, & abstinere: ergo frustra negabitur illi absolutio permissa in periculo mortis. Confirmatur, quia eo ipso, quod tale institutum vitæ aut talis actio permittitur tali homini, censetur in Ecclesia inter eos, qui pro tunc sunt in periculo. Et hæc omnia docet Dicastillus *ubi suprà*.

Aliud suprà in 4. Resol. 41. & si placet lege etiam Resol. 4. num. 6. seq. auter in 1. 3. trib. Resol. 41. §. Itaque.

3. Notandum est hic, sententiam quam ego slibi solum tanquam probabilem admiseram, novissimè, absolutè, & tanquam probabiliorem docere Dicastillum *ubi suprà dub.* 14. *num.* 337. videlicet quemcumque Sacerdotem potentem aliàs absolvere saltem à venialibus, habere facultatem in articulo mortis absolvendi quoscumque pœnitentes, à quibuscumque peccatis, & censuris, quantumvis aliàs reservatis Sedi Apostolicæ, aut cuivis alteri Superiori, etiamsi præsens sit proprius Sacerdos, qui aliàs habeat facultatem absolvendi ab omnibus. Et respondet ad omnia argumenta adversariorum; limitat tamen hanc sententiam, quod quando Sacerdos est impeditus hæresi, apostasia, aut schismate, & similibus impedimentis notis pœnitenti, tunc non potest penitens in articulo mortis absolvi ab illo, si adsit alius censuris carens, aut prædictis, & similibus vitiis.

Sup. hac limitatione signatur in Resol. 1. ann. prim.

4. Sed stando in opinione contraria, quæritur an possit simplex Sacerdos absolvere à reservatis in articulo mortis, quando pœnitens solùm habet reservata, adest tamen Parochus, vel alius Sacerdos expositus ab Episcopo ad audiendas confessiones.

Sup hoc si vacat etiam lege dict. Resol. 1. nunc prop. & aliarum ejus not. signanter §. ult. dict. resol.

5. Negativam sententiam docet Sanchez *ubi suprà nu.* 20. Suarius *disp.* 26. *sect.* 4. Zambran. *c. illo* 4. *dub.* 4. *n.* 16. Probant, quia cessat necessitas? ut approbatus ad audiendas confessiones est absolutè, & simpliciter Confessarius ab Ecclesia designatus, licèt impeditus sit quoad reservata.

6. At ego affirmativæ sententiæ adhæreo, quam tuetur Dicastil. *ubi sup. num.* 398 nam dicere quod talis Ordinarius, aut delegatus, aut approbatus habeat potius jus ad audiendas confessiones (ut ait Sanchez) quàm alius simplex Sacerdos, aut est petere principium, & assumere pro antecedenti id ipsum de quo disputamus, aut est assumere falsum, aut omninò extra rem. Quæ omnia sigillatim probo: Si enim dicat Sanc. habere potius jus ad audiendas confessiones casuum sibi alioquin reservatorum, petit principium, & assumit pro antecedenti id, de quo disputamus, ut patet. Si autem dicat habere potiùs jus ad audiendas confessiones, id est ad efficiendum Sacramentum confessionis in aliqua materia quæcumque sit vagè, & indeterminatè, falsum assumit. Nam etiam simplex sacerdos habet potestatem efficiendi verum Sacramentum, saltem circa peccata venialia, vel mortalia jam ritè confessa, quod est tam verè, & propriè Sacramentum Confessionis, atque factum circa mortalia non confessa; ad quod Sacramentum non minus jus habet simplex Sacerdos, quàm Parochus, aut Delegatus ad Sacramentum aliquod factum etiam circa mortale. Si denique dicat habere potius jus ad audiendas confessiones mortalium non reservatorum; adeò verum est, ut ipse sit tantùm qui habeat jus; simplex verò Sacerdos nullo modo. Hoc tamen omninò est extra rem: nam quòd habeat potestatem circa alia peccata, impertinens est ad potestatem circa reservata, nec ob eam causam censeri debet habere aliàs potiùs jus ad confessionem circa reservata; quorum non est judex competens, alioquin sequeretur, quòd si essent duo Sacerdotes, quorum unum non habeat tot casus reservatos, à quibus non possit absolvere; atque habeat alius, verbi gratia, si uni reserventur blasphemia, & sodomia, & alteri tantùm blasphemia, hunc debere præferri alteri, quia in hoc sensu haberet potiùs jus, quàm alius, siquidem ad plura peccata absolvenda se posset extendere, quàm alius, quòd nemo sanæ mentis concedit. Nam habere potestatem ad aliquod peccatum absolvendum, ad quod non habet alius, solùm in ea te inducit inæqualitatem, non in alio extra illam rem.

7. Præterea si ineptè quis diceret judicem habentem potestatem ad judicandum in causis unius oppidi omninò diversi Regni, aut Provinciæ habere potiùs jus ad judicandum de causis alterius Provinciæ, quàm privatus aliquis homo. Item judicem Ecclesiasticum constitutum ad judicandum de causis, v. g. decimalibus, eo ipso habere jus ad judicandum potius quàm alium de causis Sacramentorum, aut de causis fidei; vel judex civilis de causis militum qui sunt in castris: sunt enim hæ jurisdictiones circa materias longè diversas: Pari ratione in nostro casu, non ex eo, quod unus Sacerdos habeat jurisdictionem circa quædam peccata, censetur habere potius jus circa alia, quę non sunt aliàs materia illi subjecta. Itaque existimo in illo casu, etiam supposita sententia, sub cujus suppositione disputamus, quemcumque Sacerdotem, etiam simplicem, alias aptum æquè benè posse absolvere à reservatis sibi, & Parocho; respectu enim illorum peccatorum extra articulum mortis uterque est simplex Sacerdos. Hucusque Dicastillus; qui tamen optimè subdit; Quod si in tali casu pœnitens habeat simul cum reservatis mortalia non reservata; tunc præferendus erit, qui habet facultatem absolvendi à mortalibus non reservatis ei, qui est simplex Sacerdos, quia hic habet jus absolvendi aliqua mortalia, quæ tenetur pęnitens præcepto divino confiteri proprio Sacerdoti, qualis est hic comparatione illorum.

R E S O L. VIII.

An remigantes possint absolvi à quocumque Sacerdote ab omnibus reservatis tanquam constituti in periculo mortis?

Et quid de obsessis, & obsidentibus?

Et asseritur mulieres etiam gravidas, quæ sunt vicinæ partui, & dolores jam sentiunt, posse à reservatis absolvi.

Et advertitur, quid est faciendum, quando Confessor absolvit pœnitentem de aliquo casu reservato non habens jurisdictionem? Ex part. 22. tract. 3. & Misc. 3. Res. 2.

§. 1. DE hoc casu dum hæc scriberem interrogatus fui nomine cujusdam Capellani triremium Militensium, & adduxi me ipsum *in part. 5. tr. 3. res.* 62. * sed quia quærebant Auctores, qui absolutè assererent partem affirmativam, attuli Joannem Henriq. *in q. mor. sect. 5. p. 1. n. 2.* ubi sic ait: [Algunos Dotores citatos por Tomas Sanchez affirman, que el que esta condenado à galeras, non esta en peligro necessario de muerte, y consiguentemente no esta en esse articulo. Pero mas creo, que el no parecer à estos Dotores, que no es peligro de muerte el estar, en galeras, es por no aver visto lo que alli passa, que por faltar le cosa alguna para articulo, y peligro de muerte. Y assi yo que ho visto los peligros que alli ay, juzgo cũ Manu. de Sà que este es ver-

* Quæ sequuntur hæc sequuntur

dadero articulo de moerte: porque si segun todos los Dotorea el primer dia que un enfermo cae de dolor de costado, ò de polmooia, ò modorra entra on el verdadero articulo de muerte y no ea menester esperar à que este el enfermo agonizando, quien pucde dudar de que el primer die que un hombre entra eo galeras tenga la muerte maa à los ojos, que el eofermo mas peligroso? Este punto se ha disputado en conclusiones en una Religion muy grave, y los Maestros mas doctos que alli assistieron, resolvieron que la opinion de Manuel de Sà era probable, y lo mismo me respondio à mi un Padre muy docto de la Compañia de Jesus.] Ita ille, cui adde etiam Duardum *in Bulla Cœnæ lib.* 3. §.2. *quæst.*2. *num.* 6. & 15. & licet Sanchez contrarium doceat, quod non censentur esse in proximo periculo, eò vel maximè, quòd superveniento necessirare loogiotis peregrinatiunis solcant habere Sacerdotes pto confessionibus eacipiendis. Verùm hac ratione non obstante, adhuc putarem posse absolvi. Et ratio est, quia licèt non semper sint in proximo actuali periculo, tamen illud semper probabiliter timent: sic Mazzucchell. *de cas. reserv. disp.*s. q 3. *diffic.* 28. *n.* 106.

2. Sed quid dicendum do obsessis, & obsidentibus? de hoc casu etiam ioterrogatus fui, annis elapsis rempore obsidionis Civitatis Cremonæ auxilio Dei, & prudentia, ac fortitudine Excell. Marchionis de Catazena ab incursu Gallorum feliciter liberatæ, & tunc adduxi Mazzuchellum, *ubi suprà*, *num.* 99. sic asserentem. Tertiò enumerantur obsessi, & obsidentes; Intellige tamen cum triplici limitatione. Primò, quòd oomine obsessorum ii tantùm veniant, qui actu incumbit defensioni Oppidi, vel Civitatis obsessæ; non verò alii, qui in loco tuto recepti, possunt esse immunes ab ictibus inimicorum, nisi fortè etiam ipsi probabiliter timerent in ipsos crudelius post expugnationem, quæ verisimiliter timeretur, sæviturum hostem, & ante expugnationem desperarent omnem copiam Confessoris habentis legitimam auctoritatem absolvendi.

3. Secundò, quòd bellum sit utrinque justum; idest obsidio sit justa ea parte obsidentium, & ex parte obsessorum sit justa defeosio.

4. Tertiò, quòd qui obsidentur de proximo expognentur bombardis obsidentium, & pariter obsidentes ipsi arceantur de prope bombardis obsessorum. Unde si ii qui obsidentur, non expugnarentur bombardis obsidentium, aut obsidentes ipsi à longè starent; tunc quia noo censerentur in proximo mortis periculo, inde est, ut non possint à simplici Sacerdote absolvi. Sicuti nec obsidentes ipsi absolvi possent, quoties ea parte illorum bellum esset injustum, neque obsessi, dato quòd ex parte illorum esset injusta defensio. Hæc ille qui citat Bossium, Ripam, Sylvestrum, & alios.

5. Nota etiam non deesse Doctores, asserentes mulieres etiam gravidas, quæ sint vicinæ partui, & dolores jam sentiant posse à reservatis absolvi; licèt alias peperissent, & fuissent expertæ se non periclitari in partu, nec pati notabilem difficultatem, quales sunt fœminæ rusticæ, quæ modicam difficultatem in pariendo patiuntur, etiamsi gemellos pariant. Ratio autem horum DD. est, quia quælibet mulier gravida, licèt sit assueta faciliter parere, tamen est reputanda in mortis periculo, cùm partus de sua natura sit res periculosa. Et sicut qui plures tempestates maris evasit, adhuc tamen censetur io mortis periculo, si in nova maris tempestate sit; ita mulier ea, quæ partui est proxima, censenda est in mortis pericolo: non obstante, quòd aliàs experta sit se parere sine difficultate, & periculo: & tum quia posset contingere, ut in utero haberet gemellos, vel partum majorem solito: Et ita hanc sententiam præter alios DD. à me citatos tenet Magister Inojosa *in direct. vers. circa absolutionem à peccatis fol.* 306. ubi sic ait: Quia verò censendus sit articulus mortis, scire opus est; ne forsan moraliter distinguentes articulum, & periculum probabile, negemus periclitanti spirituale subsidium ab Ecclesia constitutis in articulo mortis salubriter præstitutum. Piæ namque doctrinæ multum arridet sententia Sylvestri, & Navarri, docentium quòd periculum mortis, licèt naturaliter, & physicè differant, non tamen moraliter in materia favorabilissima animabus periclitantibus, & indigentibus spiritualibus auxiliis. Jura namque, quæ huiusmodi remediis piè providerunt, nullatenus ad vim terminorum attenderunt, sed ad necessitatem potiùs, quæ utrobique urget. Unde ille dicetur positus moraliter in articulo mortis, quo arbitrio boni viri naturaliter est in periculo mortis, propter infirmitatem, vel propter violentiam, quando bellum actuale aggreditor, vel mare (ubi soleot navigantes periclitari) vel quando etiam mulier gravida vicina est partui, quantumcumque assueta facilè parere. Ita ille. Sed io his omnibus superius dictis ego non recedo à sententia, quam docui, *ubi sup. res.* 61. & 62.

6. Sed notanda est hic obiter doctrina singularis Joan. de Soria *in Epiloge summ. par.* 2. *tr.* 1. *ref.* 1. *disp.* 6. §. *circa casus reservatos*, ubi docet, quòd quando Confessor absolvit pœnitentem in aliquo casu reservato, non habens jurisdictionem, si pœnitens credit se fuisse validè absolutum, non est quod postea Confessor laboret; cùm enim pœnitens fuerit absolutus ab omnibus peccatis, fuit etiam indirectè absolutus à reservatis per infusionem gratiæ. Demum hæc opinio ex absolutione prolata, mihi non placet; ideò puto sequendam esse sententiam Martini de San Joseph *in mor.* 1. *Confes. l.* 1. *tr.* 25. *de pœnit. n.* 10. ubi sic ait. Quando el penitente se confessò con buena fee, però la absolucion fue invalida, como de casos reservadus de que no pudo absolver al penitente, esta obligado el confessor à avvisarle del yerro, para que so confiesse otra vez, porqoe el confessor es Pastor espiritual y deve mirar por su otilidad espiritual en caso gravo come este, donde el mismo confessor causò el daño; Però si se ha de seguir grave daño del aviso, no ay para que darle donde oo ha de aver utilidad, que solamenre avia de servir de bolver à confessar los pecados, cosa que no ea de tanro momento, que se aya de obligar con tan grave daño, salvo on peligro de muerte, donde se poede temer, que no se bolverà mas à confessar, que à qui siempre se recibien bien semejantes avisos. Ita ille, cui adde Remig. *in pract. Confes. tr.* 5. *c.* 5. §. 20. *n.* 3.

RESOL. IX.

An remigantes sint in articulo mortis; ita ut possint absolutionem obtinere, ac cæteri moribundi? Ex part. 5. tract. 3. Resol. 62.

§. 1. AGit de hoc casu Hurtadus de Mendoza *ubi suprà*, *vol.* 1. *de fide disp.* 84. *sect.* 8. §. 126. & sic asserit. De remigibus est controversia, sintne in mortis articulo? Sà *verb. absolutio*, *num.* 4. censet eos esse io vitæ discrimine. Sanch. *eo cap.* 13. censet oppositum. Ego modò componam utrumque, quando aggredienda est longa, ac biremibus periculosa navigatio, remiges sunt in mortis articulo, ut de cæteris cum simili periculo navigantia dixit rectè Sanch. & Suarez *disp* 21 *sect.* 4. *n.* 23. Ratio est, quia homines frequenter pereunt in ea occasione, & est omnibus periculum pereundi, licèt enim non sint omnes perituri simul, at certè, omnes simul suor in periculo, nec scitur quis sit evasurus. Nec expectandum est, ut suboriatur procella, tunc enim & Confessarii sunt pauci, & multa pœnitentium turba, & postponuntur remiges cæteris navigantibus, quia sunt fæx biremium. Nec confessio tunc fit integra; potius ergo est confessio integra præire periculo, quàm eam in tempestate dimidiare, ubi totum aoimum occupat præsens mora intenta procellis. Ego quidem existimo, qui ejusmodi ineunt navigationes teneri per se lege charitatis ad se Deo reconciliandos, excusari autem nonnullos ea ignorantia, aut inconsideratione. Item cum imminet pugna navalis, remiges sunt in periculo mortis. In his occasionibus accipiendus est Pater Sà, in quibus Pater Sanchez non adversatur. Extra hos casus non sunt remiges in mortis articulo, sicut nec quivis miles præsidiarius est in eo, sed illi duntaxat, qui prælio sunt vicini, longè enim absente occasione certaminis non sunt io vitæ periculo. De iis loquitur Pater Sanch. de quibus non est accipiendus Pater Sà, & hæc omnia docet Hurtad. *loc. cit.* Sed circa præsentem quæstionem ne desetas videre Bellochuim *de cas. reserv. par.* 1. *q.* 2. *n.* 130. & Finellium *de cas. reserv. cap.* 8. *n.* 8. Torreblancam *in pract. jur. spir. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 24. & 26. quibus adde post hæc scripta visum Ægidium Trullench *in Bulla Cruciatæ lib.* 1. §. 7. *cap* 2. *dub.* 8. *num.* 5. ubi sic ait. Damnati ad triremes non censentor in hoc periculo, quidquid dicat Sà *ver. Absolutio*, *n.* 4. quia id periculum non est proximum, & si aliquando contingat periculum, Sacerdos in triremibus ire solet confessiones periclitantium excepturus; atque sæpè triremes ad portum accedunt, in quo est Sacerdotum copia. Ita Trullench.

RESOL. X.

An bannitus, qui impunè potest occidi, sit in periculo mortis, ita ut possit absolvi, ut moribundus?
Et quid, si habeat salvum conductum? Ex par. 5. tr. 3. Res. 64.

§. 1. REspondet affirmativè Naldus *in Summ. ver. absolutio à censuris num.* 5. Floronus *de cas. reservatis part.* 1. *cap.* 4. §. 8. *num.* 9. & Bellochius *in praxi Theol. moral. par.* 1. *quæst.* 2. *num.* 133. ubi sic ait: Addo absolutionem ab omni peccato, & censura posse dari per quemcumque Confessarium illi bannito, qui potest ubique impunè occidi: & ratio

ratio est, quia ubique, & semper versatur in periculo mortis, non potest tamen illi dari absolutio si haberet salvum conductum. Ita ille.

R E S O L. XI.

Ad damnati ad mortem sint in articulo mortis, ita ut possint absolvi modo, quo supra dictum est de aliis moribundis.

Et an si damnati habeant peccata reservata, non teneantur mittere Confessarium, aut Confessarius teneatur adire Superiorem pro facultate, etiam si possit, & etiam si sint simul in eadem domo Prælatus, & subditus? Ex part.5.tract.3.Res.61.

§.1. AD hunc casum ita respondet Hurtadus de Mendoza *vol. 1. de fide disp. 84. sect.8.§.125.* Afficiendi ultimo supplicio sunt in mortis articulo: lata igitur sententia, & instante exequutione, sunt in eo mortis articulo, in quo nulla est reservatio: Nec tenentur mittere Confessarium, ut petat à Superiore facultatem, quia rectè monet Pater Sanch. illud futurum oneri Confessario potiùs, quàm pœnitenti, qui quidem adire non potest. Addo eum non teneri Superiorem adire, quamvis posset, e.g. sint simul in eadem domo Prælatus, & subditus, hic habeat crimina reservata Prælato, non tenetur illum adire magis, quàm si esset ex morbo moribundus. Ad hoc autem non teneri ostendam §.149. Ratio est, quia ex sententia justa aut injusta, violentia hic est in articulo mortis, non secus ac qui ex morbo. Hæc autem immunitas à reservatis non oritur ex hac, aut illa occasione periculi, sed ex ipso mortis articulo, ut in eo homo sine ulla difficultate sit expeditus ad se reconciliandum Deo, & cùm jam sit excessurus à vivis, non eget eo reservationis fræno, nec cum illo agitur more cæterorum. Ita Hurtadus, cui adde Floronum *de cas. reserv. part.1.cap 4.§.20.num.3.* Finellium *de cas. reserv. cap. 8.num.7.*

Sup. hoc, & seqq. in decret. sup. 11. Res. 4 per totam & in to.5 tr. 5 Res. 14 §. 1. & in Res. 16 5 fin. vers. Difficultas, & ad litteram con... Mort ad hic sol. ... in Res. ... paulo post init. vers. Nec tenentur, & in d. O.m.5 tr. 1. Res. 106. §. Ad ...

R E S O L. XII.

An existens in civitate, & si sanus, ubi grassatur pestis, possit à quocumque Confessario non approbato absolvi, tanquam constitutus in articulo mortis?

Et advertitur quod debent tamen in casu, de quo loquimur, Episcopi omnes suos casus, omnemque suam authoritatem omnibus Confessariis à se approbatis, & præsertim animarum curam habentibus concedere, & etiam pro se, & omnibus aliis Confessariis obtinere à Sede Apostolica facultatem absolvendi à casibus, & censuris Papalibus pro præsenti casu, & similibus. Ex part.9.tract.7.& Misc.2.Res.12.

§.1. AFfirmativam sententiam, si pestis sit magna, & valdè in illa civitate sæviens, tenet Marchinus *in Bello Divino, part.3.cap.3.nu.4.& seqq.* putat enim in tali casu cessare omnem reservationem casuum, & censurarum, & omnes Sacerdotes jure Divino, vel Ecclesiastico habere facultatem audiendi Confessiones, etsi non approbati fuerint ab Episcopo. Probat authoritate Doctorum asserentium, habitantes, seu existentes in loco pestilentia infecto, dici esse in periculo mortis, quorum primus, (ex quo alii sumpsere) est Cornelius *cons.131.* incipiente: *In hac consultatione 5. vel 4.* Ripa *tract. de peste, tit. de privileg. ult. volun. causa pestis, num.8.* & Homobonus *in exam. Eccles. part.3. tract.13.quæst.25.*

2. Probatur hæc opinio: quia proximè ingressuri bellum ante actualem pugnam, navigantes orta procella ante scissionem navis, & actuale naufragium, possunt propter imminens mortis periculum absolvi à quolibet Sacerdote ab omni culpa, & censura: ergo etiam existentes in loco valdè pestifero, etsi sani, propter morale periculum pestem contrahendi, & moriendi, poterunt à quocumque Sacerdote absolvi à quibuscumque peccatis, & censuris reservatis. Et tandem sic commodiùs, & pleniùs saluti animarum succurritur, cùm plures Medici spirituales in tanto periculo constituuntur, & exponuntur. Neque Episcopi possunt esse in hac re rationabiliter inviti, cùm agatur de animarum salute.

3. Sed ego de hoc casu interrogatus ab Eminentissimo Cardinali Doria, tempore, quo pestis grassabatur Panormi, negativè respondi, tunc adduxi pro hac sententia Rutilium Bensoo *in Spec. Episc. lib. 1. disp. 1. quæst.6. concl. 1.* Et eam nunc invenio docere, doctum, & amicissimum P. Bossium *de jur. Episc. disc. 2. dub. 2. num. 28.* Nam ex sententia contraria sequeretur magna confusio, & perturbatio ordinis Ecclesiastici, & decisionis, & applicationis Parochiarum in eadem Diœcesi, vel civitate, si quilibet Sacerdos indiscriminatim posset administrare Sacramentum pœnitentiæ quibuscumque pœnitentibus: etiam invitis propriis Pastoribus, imò etiam invito ipso Episcopo. Quod posset contingere, si tunc quilibet Sacerdos à Jure Divino, vel Ecclesiastico haberet authoritatem audiendi confessiones cujuscumque, tametsi soi. Cæteras rationes videbis apud Bossium, qui respondebit ad argumenta contraria.

4. Debent tamen in casu, de quo loquimur, Episcopi omnes suos casus, omnemque suam authoritatem omnibus Confessariis à se approbatis, & præsertim animarum curam habentibus concedere; & etiam pro se, & aliis Confessariis obtinere à Sede Apostolica facultatem absolvendi à casibus, & censuris Papalibus, ut ita faciliùs, & promptiùs homines ad pœnitentiam sua spe abundantioris veniæ obtinendæ alliciantur.

R E S O L. XIII.

An absoluti in articulo mortis à casibus reservatis teneantur, si convaluerint comparere coram Superiore, sicut tenentur, si fuerint absoluti à censuris?

Et subditus absolutus ex facultate concessa cum onere comparendi si ante absolutionem ignoravit dictum onus teneatur comparere? Ex part.4.& Misc. Res 199.

§.1. AFfirmativam sententiam docet novissimè Gaspar Hurtado *de Sacrament. Pœnitent disp.11. diffic.13.* quia facultas de jure concessa ad absolvendum à reservatis, quibus excommunicatio annexa est, in articulo mortis, aut alio legitimo impedimento existente, extensa est à DD. ad absolvendum à quibuscumque aliis, quamvis forsan eis non sit annexa excommunicatio. Ergo etiam extendenda est cum eodem onere, cum quo in jure concessa est ad absolvendum ab illis, quibus annexa est excommunicatio. Ita Hurtado contra Suarez. Sed ego sententiam Suarez puto probabilissimam esse, quam docuit Sanctorius *de casibus Papalibus, cap.13.num.147.* Navarrus *in man. cap.26.num.26.* & novissimè docet Guilielmus Mercerus *in 3.par. D. Thomæ quæst.9. art.6.* ubi sic ait: notandum eos, qui propter periculum fuerint absoluti à censuris Superiori reservatis, si evaserint, teneri, ut quamprimum potuerint, sistant se Superiori non ut iterum absolvantur, sed ut obtemperent mandatis ejus, & nisi fecerint, recidunt in easdem censuras, ut habetur *in cap. eos, qui de sentent. excommun. in 6.* Sed eos quoque, qui absoluti fuerint à casibus reservatis non habentibus censuram annexam, non teneri ut sistant se illi, cui erant reservati, neque ampliùs confiteri eosdem. Ita Mercerus.

Sup. hoc in 9. tr. 1 Res. 103 & lin. ... & sup. in tr. 4 Res. 49 §. ult. & lege inf. Res. 3 ... §. ult. signanter in fin.

Sup. hoc notatur in Resol. 1 ... & in aliis ejus not. & in Resol. 2 in ... §. ... & infra in Res. 30 §. pen. & in 3. tr. 8 Res. 10 & in aliis ejus annot.

2. Notandum est tamen hic obiter, quòd subditus absolutus ea facultate concessa cum onere comparendi, non tenetur comparere, si ante absolutionem ignoravit dictum onus. Ita Vasquez *in 3.part. tom.4. quæst.93.art.1. dub.6.* Hurtado *ubi suprà, diffic.12.* & alii.

R E S O L. XIV.

An quando quis confitetur, si absque magna nota, & infamia non possit adire Superiorem, relinquendo confessionem pro absolutione alicujus casus reservati, possit adhuc Confessarius de illo peccato absolvere?

Et quid in dicto casu, si quis ob peccatum reservatum incidit in excommunicationem similiter reservatam? Ex part.11.tr.8. & Misc.8.Res.49.

§.1. VArii varia dicunt, quos ego alibi addidi, nunc tanquam probabilem admitto affirmativam sententiam, quam tuetur Dicastil. *de Sacram. t.2. tract.8. disp.11. dub.17. num. 305.* ubi sic asserit; Probabile quidem est alio modo posse intelligi hujusmodi voluntatem Superioris, & sanè si hoc modo loquuntur hi Authores, facilè inclinaverim in illorum sententiam, scilicet, quod Confessores, qui ex vi suæ facultatis generaliter habent jurisdictionem absolvendi ab omnibus peccatis, à quorum absolutione non impediantur reservatione Superioris, in casu urgentis necessitatis, possit directè absolvere ab iis peccatis, quæ aliàs essent reservata, & pro tali casu prudenter præsumatur non fuisse reservata, ut quando urgente necessitate confessionis, est aut impossibilis moraliter, aut valdè difficilis aditus ad Superiorem; tunc enim probabiliter potest existimari, quod pro tali casu, & occasione peccatum illud non sit reservatum, quia cùm potestas Superioris, & exercitium illius semper sit, & præsumatur esse in ædificationem, non in destructionem animarum, & in eo casu reservatio potius cederet in damnum, quàm in bonum animæ pœnitentis, non censetur Superior exercuisse suam potestatem reservandi absolutionem pro illa occasione, quando ex reservatione

Alibi eosdem infra in Res. 19 §. 2 ad ... & vers. & adde nihilominus & latè in Res. 24 à principio & in aliis ejus primæ not.

gravissima damna sequerentur, & tanti Sacramenti frequentiam, quam posset habere, privaretur, imò communionis frequentia, ad quam etiam non posset accedere nisi urgente necessitate propter impedimentum illius peccati reservati. Itaque voluntas crédita, vel præsumpta Superioris ea parte Superioris, qua tale peccatum hic, & nunc ab inferiori Sacerdote possit absolvi, non est voluntas illa præsumpta, aut ratihabitio, seu interpretativa, qua censeatur velle hic & nunc, ut tale peccatum, quod reservatum est absolvatur; talis enim voluntas nulla est, nec eam Superior significat actu, ut virtute illius censeatur inferior habere jurisdictionem, sed est duplex alia voluntas Superioris: altera, qua contulit confessario potestatem generalem absolvendi omnia peccata, ad quæ non pertingat reservatio, & alia voluntas Superioris reservantis, quæ non censeatur reservare peccata pro casibus tantæ necessitatis, sed se continere citra illam occasionem. Quibus duabus voluntatibus sic probabiliter præsuppositis, & præsumptis, censetur libera, & expedita facultas ad absolvendum ab illis peccatis, quæ extra illam occasionem censerentur reservata.

2. Probatur etiam hæc doctrina ex alia simili, videlicet dispensationes alioquin reservatas Pontifici in casibus urgẽtibus, quando non adest, vel difficilis nimis aditus ad Pontificem, sequerenturque peccata, pericula, scandala, &c. si vel dispensatio non conferretur, vel nimis differretur, subjici tunc potestati Ordinarii in propria Diœcesi, quia scilicet sive in omnibus, ut aliqui putant, sive in plerisque paucis exceptis, (ut cautiores docent) id totum potest Episcopus in propria Diœcesi, quod potest Pontifex in universali Ecclesia, si non sit à Pontifice reservatum. Pro talibus autem casibus, in quibus illa reservatio urget potius in destructionem, quàm in ædificationem animarum: non censetur illæ dispensationes à Pontifice reservatæ: ac proinde subjacere potestati Episcopi, alioquin generali. Si ergo in nostro casu; si Confessarius inferior habeat generalem potestatem absolvendi ab omnibus non reservatis, & ex alio capite pro tali necessitate gravi, peccata quæ extra illam essent reservata, prudenter non censeantur reservationi obnoxia, ne reservatio urgeat in destructionem animarum, poterit tunc ille Confessarius absolvere directè, hoc autem non est, quia directè possit absolvere reservata, sed quia pro illa necessitate reservata non sunt eo modo, quo in necessitate articuli mortis non censentur reservata. Hucusque Dicastillus. Satis quidem probabiliter, unde Confessarius audiendo confessiones nobilis fœminæ, quæ confessa est aliquod peccatum reservatum, quæ si non sumeret Eucharistiam, Mater ejus in aliquam suspicionem veniret, cum nota, & infamia puellæ, posset inquam in tali casu Confessarius illam absolvere, quia ut probavit Dicastillus, tunc illud peccatum non esset reservatum; Et in doctrina superius posita cessant difficultates, quæ reperiuntur in aliis opinionibus circa præsens dubium, videlicet de absolutione directa, & indirecta, vel de expressione omnium peccatorum, vel tantùm de non reservatorum.

3. Sed quid dicendum stando in opinione, quod in tali casu possit Confessarius absolvere directè à reservatis, & indirectè à non reservatis habeat locum quando quis ob peccatum reservatum incidit in excommunicationem similiter reservatam, ita ut excommunicatio non cadat sub jurisdictionem inferioris Sacerdotis, Sotus, Suarez, Henriquez, & alii sententiam tenent negativam, quia per excommunicationem interim dum subsistit, impeditur absolutio Sacramẽtalis à quibuscumque peccatis etiam à reservatis, atque adeò tunc nulla potest esse absolutio indirecta reservatorum, quæ essentialiter supponit directam aliorum, ea verò tunc propter excommunicationem non habet locum.

4. Verùm mihi opinio affirmativa videtur probabilis cum Dicastil. *ubi suprà n.* 313. Nec igitur quod adhuc possit absolvi indirectè à reservatis, & directè à non reservatis maximè quando excommunicatio est tolerata, tunc enim absolvitur ab habente jurisdictionẽ ac proinde validè, si cætera adsunt requisita, sicut quando quis absolvitur à non reservatis directè, & indirectè à reservatis ob inculpabilem oblivionem omissis. Ratio est quia pro tali casu non censetur excommunicatio impedire; loquimur enim in casu maximè necessitatis; cùmque excommunicatio solùm impediat susceptionem Sacramentorum ex lege, & institutione humana Ecclesiastica, leges autem humanæ etiam Ecclesiasticæ non censeantur obligare in casibus urgentissimis, & maximæ necessitatis, ita lex hæc excommunicationis probabiliter censeri potest in tali casu non obligare. Atque est doctrina Suarii *disp.* 31 *sect.* 3. *num* 6. ubi expressè docet quoties excommunicatus qui non potest absolvi ab excommunicatione, accipere potest licitè Sacramentum Eucharistiæ, posse etiam licitè recipere Sacramentum Pœnitentiæ, quantùm est ex parte excommunicationis: nec enim minus potest in uno quàm in alio Sacramento. Supposita verò, necessitate, quæ honestat susceptionem Eucharistiæ, non obstante excommunicatione etiam honestare potest confessionem. Imò hic ordo est maximè consentaneus juri naturali divino præmittendi confessionem, ante communionem. Unde si Ecclesia pro eo articulo necessitatis, vel non pótuit, vel noluit prohibere excommunicato Eucharistiam, nec etiam confessionem censetur prohibuisse.

R E S O L. XV.

In Sacra Pœnitentiaria conceditur aliquando facultas absolvendi pro hac vice, *quæritur, quomodo sit intelligenda illa particula?*

Et notatur, quod quando in Sacra Pœnitentiaria quis peteret facultatem pro uno indigente licentia, ut possit absolvi pro una vice, non censetur exclusus ipse petens.

Et quid, si aliquis peteret facultatem pro una vice, *pro casibus reservatis, an includatur in hac petitione ipsemet petens?* Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Res. 48.

§. 1. CErtum est intelligendum esse illam facultatem cum aliqua temporis limitatione; Pertractat hoc dubium Eminentissimus Cardinalis Lugo *de Sacram. Pœnit. disp.* 20. *sect.* 8. *num.* 125. ubi sic ait: Petes quid si ille pœnitens differat usum facultatis quam habet, eligendi confessarium pro hac vice: & interim committit alia peccata similia? Si enim concedamus posse differri ulterius, & ulterius, & semper manere eamdem facultatem ad absolutionem ab omnibus commissis usque ad diem, quia pœnitens utitur facultate, sequitur posse ad finem usque vitæ differri, ut in senectute faciat se absolvere semel, & simul ab omnibus peccatis totius vitæ: quod videtur esse contra mentem Sacræ Pœnitentiariæ concedentis illam facultatem pro hac vice.

2. Respondeo illa verba, *Pro hac vice coarctare proculdubio facultatem*; non tamen, ita ut à peccatis solùm ante concessionem commissis possit absolvi; sed à commissis, vel committendis ante absolutionem intra certum tempus quod sufficiat ad verificanda moraliter illa verba pro hac vice. Aliunde tamen videtur ex hoc fieri quod etiamsi nulla peccata nova commisisset post concessionem; non posset tamen uti illa facultate ad absolutionem pro peccatis antea commissis, si elapsum fuisset jam illud tempus, quod requiritur ad verificanda illa verba, *pro hac vice*: quod etiam nimis durum, & scrupulosum mihi videtur. Cur enim non posset post annum, vel biennium uti facultate illa in ordine ad peccata sola, quæ antea commiserat; si nondum illo privilegio usus fuerat? Dici posset illa verba, *Pro hac vice verificari posse utroque modo*; & alterum ex illis sufficere ad eorum veritatem. Quando enim tempus esset præsens, ita ut nondum censeretur tanta distantia temporis, quæ sufficeret moraliter ad falsificandam illam loquutionem; tunc etiamsi alia similia peccata nova commisisset, posset eligere confessarium; quia ad hoc diceretur hac solùm vice absolvi. Quantum autem temporis possit illis verbis comprehendi, pendet ex judicio prudentis, & ex circumstantiis: nam quando ea licentia conceditur occasione alicujus festivitatis, vel necessitatis occurrentis, in qua oportet confiteri, minus tempus videtur includi: quando verò aliquis petit à Sacra Pœnitentiaria facultatem semel eligendi Confessarium in ordine ad reservata, & conceditur, *Pro hac vice*, videtur ad majus tempus extendi.

3. Quando verò nulla alia peccata nova post licentiam concessam commissa fuissent, videtur quod etiam si duos, vel tres anni, aut plures elapsi essent, posset adhuc pœnitens uti illo privilegio: tunc enim verificaretur illa verba, *pro hac vice*, ratione materiæ, quæ esset eadem, Itaque ad verificanda illa verba alterum videtur sufficere, quod scilicet, absolutio fit de his peccatis narratis, & non aliis novis, vel quod fiat hoc tempore, moraliter loquendo, & non alio longè distanti. Hucusque Cardinalis Lugo.

4. Verùm circa superius dicta, habet aliquam difficultatem Dicastillus *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 8 *disp.* 11. *dub.* 20. *nu.* 247. Et quidem (ait) quando facultas conceditur intuitu alicujus festivitatis, aut solemnitatis, nulla est difficultas quòd detur pro illo tempore, & non ultra. Tota difficultas est, quando absolutè non designato tempore repetitur, & conceditur. Dicere autem quod videtur significare Cardinalis Lugo *num.* 126. est difficilè, nempe illa verba, *pro hac vice*, duobus modis posse intelligi, ita ut alterutrum sufficiat, primò quando tempus moraliter est præsens, & nondum tanta distantia temporis, quæ sufficeret moraliter ad falsificandam illam locutionem, tunc etiam

si alia

si alia similia peccata commisisset, posset eligere confessarium: secundò quando nulla alia peccata nova post licentiam concessam commissa fuissent, videtur quod etiam si duo, vel tres anni, aut plures elapsi essent, posset adhuc pœnitens uti illo privilegio; tunc enim verificarentur illa verba, *pro hac vice*, ratione materiæ quæ esset eadem. Ex his concludit Lugo, illa particula *hac vice*, significari, vel quod intelligatur de his tantùm peccatis enarratis, vel quod fiat hoc tempore præsenti, moraliter loquendo, idest non nimis distanti. Hoc tamen de tempore non multum distanti satis obscurum est. Quodnam quæso tempus? quot dies? quot menses? quot anni censendi sunt non multum distare? Nam quod ait de duobus, vel tribus, aut pluribus annis, difficile, & gratis dictum videtur. Si enim quando dicitur nulla fuisse nova commissa peccata, intelligatur de novis reservatis tantùm; quæro quid si commiserit plura alia mortalia non reservata? Et urgeo, iste saltem debet si potest confiteri & communicare singulis annis; Jam ergo, vel illis annis habuit copiam confessarii, vel non si habuit, profectò etiamsi pluribus annis non fuerit absolutus, & interim commiserit plura reservata, adhuc videatur posse habere locum illa verba, *pro hac vice* quia toto tempore quo non potest confiteri, nulla vice omisit usum facultatis datæ; atque adeò non est in mora; neque potest dici, quod præterierit occasio; pro qua illa verba, *Hac vice*, intelligi possunt aut debent. Quando enim conceditur facultas pro hac vice, saltem debet se extendere ad primam occasionem, qua possit confiteri: alioquin concessio nulla esset; quid enim prodesset concedi solum pro tempore, quod non potest? Si ergo iste multis annis (puta in captivitate apud infideles) non habuit copiam Confessarii à tempore quo facultatem obtinuit, nemo dicet illam vicem transivisse, sed prima vice, qua poterit confiteri, & confiteatur, videtur confessio comprehendi illis verbis *Hac vice*, quantumvis plura interim peccata sive reservata, sive non reservata commiserit. Itaque res est satis obscura, & vix nisi ex circumstantiis determinabilis. Dicam tamen, quod mihi occurrat cogitanti.

5. Ego si auderem arbitrari in hac re pro licentia data in Sacra Pœnitentiaria, judicarem illam confessionem, ad quam Ecclesia obligat nempè annuam, intelligi verbis, *hac vice*, cùm enim peccator ille ex vi præcepti Ecclesiæ, tantùm ad annuam teneatur confessionem mortalium una vice faciendam, verba *Hac vice*, possumus extendere ad totum tempus, quo Ecclesia obligat ad confessionem, & sic interpretari facultatem, quam dederunt legitimi Ecclesiæ ministri in dicta Sacra Pœnitentiaria, ut pro vice intelligant eam vicem, qua debet, & solet fieri confessio Ecclesiasticæ legis præscripto; quando autem quis non haberet toto anno, aut pluribus annis copiam Confessarii; donec illam habeat, meritò censeri potest manere suspensam eam vicem, vel nondum venisse eam vicem, quam si quis negligat, cùm possit & debeat, jam non videtur uti privilegio ea vice, pro qua debet censeri concessa. Idem dixerim de facultate data ab Episcopo pro casibus sibi reservatis; ut scilicet pro Vice intelligat more Ecclesiastico communi, est enim eadem ratio. Si autem agamus de facultate data in ordine Religioso, ubi lege, aut Regula solet præscribi confessionis frequentia major, tunc consequenter verba *hac vice*, videntur intelligenda de illa vice, quam lex præscribit, aut regula, & interim si peccata aliqua committantur post datam illam facultatem verbis illis universalibus eligendi Confessarium, & absolvi à reservatis, aut aliis æquivalentibus pro hac vice, si in illo tractu temporis labatur in nova reservata, poterit absolvi, juxta dicta. Et hæc omnia docet Dicastillus *ubi suprà*, quibus ego adhæreo, & valdè notanda esse puto, quia casus potest frequenter accidere, & de facto accidit.

Quoad hoc lege dict. §. notaq.

6. Notandum est hic obiter, quod quando in Sacra Pœnitentiaria quis peteret facultatem pro uno indigente licentia ut possit absolvi pro una vice, non censetur exclusus ipse petens; Ita ex Lugo docet Dicastill. *ubi suprà dub.* 3. incidente *num.* 355. Sed quid dicendum, an si aliquis petat facultatem à superiori pro una vice pro casibus reservatis, includatur in hac petitione ipsomet petens, ita ut dicta facultate uti possit pro sua persona. Hoc dubium ego alibi practicavi, & me citato pertractant Lugo, & Dicastill. *ubi suprà*, quibus adhæret Leander *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 3. *disp.* 12. *q.* 55. asserit enim in hoc casu attendendam esse intentionem, & consuetudinem, quam concedentes talem facultatem habent. Nam si Superior concedat petenti facultatem absolvendi à reservatis, tunc non posset petens virtute illius facultatis absolvi ab alio; si verò Superior det petenti facultatem non absolvendi, sed eligendi Confessarium pro una persona pro una vice, ut faciat se absolvere à reservatis; tunc non excluditur ipse petens, sed potius includitur, & ita potest illa facultate pro ipsomet uti. Et huic sententiæ

Alibi infrà in Res. 67. §. ult. & in aliis ejus annot.

ego libenter adhæreo, nam *ubi suprà* non ita clarè me locutum fuisse rectè observat contra Lugum, Pater Dicastillus.

RESOL. XVI.

An qui legitimè impeditus non possit ire Romam pro absolutione, teneatur illam per litteras obtinere à Sacra Pœnitentiaria.

Difficultas verò est, an facultas à jure Episcopis permissa in tali casu se extendat ad omnes culpas, & censuras Sedi Apostolicæ reservatas?

Et quid in casu hæresis?

Et notatur, quod Episcopus potest subditos impeditos absolvere ab excommunicatione Papali sive occulta, sive publica, non audita Confessione Sacramentali, & sic subditus absolutus à censura, poterit deinde à quocumque Confessario absolvi à culpa, & in prædictis casibus sive Episcopus, sive subditus sint intra Diœcesim, sive extra? Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Resol. 9.

§. 1. NEgativè respondet Bossius *de jurisdict. Episcop. discep.* 1. *dub.* 3. *num.* 23. ubi sic ait: [An excommunicatione, seu casu papali irretitus, qui ob legitimum impedimentum personaliter ire Romam nequit pro absolutione; potest tamen mittere procuratorem, qui ejus nomine petat, vel per epistolam petere absolutionem à Sede Apostolica, possit ab Episcopo suo absolvi vigore illius facultatis generalis absolvendi impeditos, cum onere se præsentandi? Respondetur, posse absolvi. Ratio est: quia, qui personaliter ire non potest, à jure non obligatur mittere procuratorem, vel epistolam; sed solùm, si vult, potest, ac proinde, qui personaliter ad Urbem accedere non potest, censetur habere legitimum impedimentum; & sic ab Episcopis absolvi potest.] Ita ille, qui undecim citat Doctores. Et hanc sententiam ego docui *in par.* 4. *tract.* 4. *resol.* 58.

Sup. hoc lege 2 et 1 Res. 197 à princ. & 6 §. Et nisi, & in Res. 196. in fine, & in § 2. & lin. 4. & in res. 197 & in dicto c. 9 n. 1 Resol. 72. §. Sed etiam ad lin. 4. & vers. secundò, & quamvis pro enormi percussione Clerici lege ibi Res. 63 per tot. & in 2. 3 11. 1 Res. 28. §. 1. & 2 in 1. 9. tr. 9. Res. 117. §. Nec in tali casu, & in res. 118. lege dott. §. Assero tertio, & §. Verum ego.

2. Sed in tali casu recurrendum esse ad Sacram Pœnitentiariam tenet Pater Thesaurus *in praxi de pœnis, part.* 1. *c.* 24. *amplias.* 3 & noster Pater Leone *de censur. recollect.* 2. *n.* 900. ubi sic ait: [Quæres primò, an si hoc casu, quis possit scribere, vel nuntium mittere ad Summum Pontificem, ad hoc teneatur, & interim non possit absolvi à suo Episcopo, prout *suprà*? Plerique Doctores respondent affirmativè, hoc scilicet, casu posse etiam absolvi à suo Episcopo, asserendo pro regula, quòd is, qui non potest ire, neque teneatur scribere, vel mittere. Quæ sententia, etsi vera sit in theoria; tamen contrarium observatur in praxi, maximè cum non urgeat etiam aliqua causa, quæ constituat periculum in mora, ratione Eucharistiæ sumendæ, vel Missam celebrandi, officium exercendi, &c. Videmus enim semper, occurrente simili casu, scribi Prælato, vel Pœnitentiariæ, & ab eis facultatem expectari. Ratio hujus praxis, secundùm me est: quia semper quando quis absolvitur ad reincidentiam, prout datur absolutio ratione impedimenti non perpetui; ubi commodè poterit adire habentem facultatem super censuram, à qua sic fuit absolutus; etiam tenetur per se, vel per alium, nempè, Confessarium, vel per scripturam petere absolutionem simplicem, & absolutam, ideò tutius est, ne multiplicentur entia sine necessitate, ut nunc compareat, vel scribat, tangit post Sanchez, etsi loquatur in alio casu, scilicet, absolutionis in articulo mortis, Bonacina *dis.* 1. *de censur. quæst.* 3. *punct.* 3. *num.* 5. & in propriis terminis loquendo, *ibidem punct.* 11. *num.* 4. ubi: *Ego verò existimo, non esse credibilem, Papam velle ab Episcopo absolutionem impendi, quando patet recursus ad Sedem Apostolicam*. Ita Leo *ubi suprà*.

3. Seclusa itaque tali praxi, loquendo secundùm opinionem Doctorum, puto sententiam negativam esse probabilissimam. Et confirmatur: nam, ut docent Layman, Henriquez, Avila, Duardus, & alii, Matritensis, v. gr. impeditus ire Romam, non tenetur adire Nuntium ibi commorantem; sed potest absolvi ab Episcopo; quantò magis dicendum est non teneri, si Romæ moretur, adire Sacram Pœnitentiariam. Et ratio est: quia jura in signum specialis reverentiæ, ac privilegii requirunt, ut pro absolutione Summus Pontifex adeatur: si ergo idem Summus Pontifex adiri non possit, cessat reservatio Papalis, & devolvitur casus ad proprium Ordinarium. Confirmatur ex Avila, & Duardo: nam post Papam, Episcopus est Pastor ordinarius, & proprius; & consequenter Episcopus, in his casibus impedimenti adeundi Papam, absolvit tanquàm proprius Pastor, & potestate ordinaria, quæ sublata erat ei per reservationem; restituta verò est existente impedimento recurrendi ad Papam: ergo absolvere potest hujusmodi impeditos, tametsi à Legato, si velint, absolutionem obtinere queant. Accedit quòd hæc

Sup. hoc Nuntio in Res. 9. not. prox. ad mod. §. 1. & seqq. & in Res. 3 §. ultim. in princip. & in Res. 3. §. Sed magis, & in Res. 4. §. Adverte quod, & in Res. 6. §. Ego in fine resol. adde.

 reser-

reservatio casuum Papalium, respectu Episcopi, est odiosa, cùm in Episcopali derogetur: ergo strictè est interpretanda. Addi etiam posset quoad Legatum id, quod dicit Molina *tom.4.de justit.tract.3.disp.58.nu.5.* sine speciali privilegio non possunt absolvere Legati, nisi ab excommunicatione contracta ob enormem Clerici percussionem, non autem ab aliis censuris Papalibus: quia in jure id expressum est tantùm de illa excommunicatione. Sed alii Doctores videntur extendere dictam Legati à Latere facultatem etiam ad alias censuras, saltem ubi adest impedimentum adeundi Papam.

4. Ad caput autem, *Ea noscitur*, ab Alberio adductum, ad probandum esse recurrendum ad Legatum, cùm fieri potest, ab impedito accedere ad Papam. Respondet Duardus ex eo non probari generaliter: nam ibi absolutus (inquit) id circò tenebatur comparere coram Papa, vel ejus Legato; quia absolutio illa fuerat impensa ab excommunicatione ob Clerici percussionem, à qua potest absolvi, non solùm à Papa, sed etiam ab ejusdem Legato, quare (subdit) licèt concedamus, quòd in eo casu, quando absolutio obtineri potest à Legato, non est tribuenda ab Episcopo; quoad alios tamen casus Sedi Apostolicæ reservatos id negatur, cùm super illos potestatem non habeat Legatus. Sed meliùs respondetur in dicto cap. *Ea noscitur*, & in dicto cap. *Quamvis*, nihil aliud haberi, quàm quòd Clericorum percussorea non ab alio, quàm à Romano Pontifice, vel ejus Legato absolvi possunt, præterquàm si canonico impedimento detineantur, quominùs Romanum Pontificem adire possint: ubi, cùm nulla fiat mentio Legati Apostolici, cum non dicatur, si sunt impediti adire Romanum Pontificem, vel ejus Legatum; idem Textum potiùs favent huic posteriori sententiæ. Et hæc omnia docet etiam Bossius *supra, dub.5.num.23.*

5. Et si aliter sentiendum esset, vix unquam posset Episcopus absolvere à papali censura, cùm ferè semper sint Religiosi, qui potestate absolvendi ab excommunicationibus Papæ reservatis sunt præditi. Dicendum est igitur, quòd extraordinaria potestas concessa Legato, aut Religiosis, non tollit ordinariam Episcoporum, quibus jus commune potestatem in necessitate circa censuras Papæ reservatas tribuit easque tollendi.

6. Verùm difficultas est, an prædicta facultas absolvendi legitimè impeditos, physicè, vel moraliter, adire Papam, à jure Episcopis permissa, sese extendat ad omnes culpas, & censuras Sedi Apostolicæ reservatas, ita ut nulla sit excipienda? Sanchez *lib.2.cap.13.num.37.* affirmat solum casum hæresis non comprehendi sub dicta facultate absolvendi, idque propter strictissimam ejus reservationem; quando in generali concessione omnium censurarum Papalium, etiam contentarum in Bulla Cœnæ, non intelligatur comprehensa absolutio excommunicationis ob hæresim contractæ. Et hanc opinionem, quoad omnes casus in Bulla Cœnæ Sedi Apostolicæ reservatos, amplexus est Martinus Bonacina *tom.3.de censuris in Bulla Cœnæ contentis, disp.1.q.2.punct.2.num.23.* asserens, sibi probabilius videri, Episcopum, aut alium non posse, per se loquendo, hoc tempore absolvere ab excommunicationibus Bullæ legitimè impeditum adire Romanum Pontificem: tum ob dictam rationem, quòd Bulla in reservatione excipit tantùm articulum mortis: cum, quia arbitratur ita esse usu receptum: tum, quia contrarium nullo jure sufficienti probari potest. Nec suffragari potest ratio desumpta ex epieheja, scilicet, ex benigna Summi Pontificis voluntate, qui non debeat præsumi voluisse absolutionem reservare, & denegari illi, qui vel omninò non potest, vel saltem sine magno incommodo nequit adire Sedem Apostolicam: quia in dicta Bulla Cœnæ in clausula reservata expressè constat de contraria Summi Pontificis intentione. Et hanc opinionem tenet etiam Ugol. *de cens. in Bull.Cœn.part.3 cap.2.§.4.num.2.*

6. His tamen non obstantibus, Bossius, *ubi suprà dub.2.num.17.* putat, Episcopos vigore illius facultatis generalis sibi à jure concessæ absolvendi legitimè impeditos adire eum à quo effent aliàs absolvendi, etiam hoc tempore, (quoties non patet aditus ad Papam, vel nisi cum magna difficultate, incommodo, & mora,) posse absolvere subditos à quacumque culpa, & excommunicatione Papali, etiam in Bulla Cœnæ contenta, tametsi ob crimen hæresis contracta, suboriente tamen se præsentandi Papæ, ne, scilicet, pro dilatione absolutionis periculum immineat animæ, &c. quod certè immineret, si prior sententia esset vera: nam ex ea sequeretur, quòd qui pateretur perpetuum, vel diuturnum impedimentum, non posset toto illo tempore absolvi, quod contingere non posset sine magno animæ periculo, & spirituali detrimento, cùm per totum illud longum temporis spatium existeret privatus communione sidelium, participatione Sacramentorum, & Ecclesiæ suffragiis, quamvis à contumacia recessisset, & paratus esset parere Ecclesiæ mandatis. Ergo, cùm sit eadem ratio de omnibus casibus Papalibus, in casu perpetui, vel diuturni impedimenti, censenda est in Ecclesia adesse, & perseverare eadem dispositio.

8. Et tandem Bossius respondens ad argumenta contraria Bonacinæ, & aliorum, sic concludit: (Itaque Episcopi, etiam hodie, facultate illa generali absolvendi legitimè impeditos, possunt absolvere in omnibus casibus occultis, vel publicis Papæ reservatis in illo Decreto, & declaratione Clementis VIII. expressis: scilicet, in omnibus casibus Bullæ Cœnæ, & in excommunicatione contracta, vel ob violationem immunitatis Ecclesiæ, juxta Constitutionem Gregorii XIV. quæ incipit: *Cùm aliàs nonnulli*, vel ob violationem clausuræ ad malum finem, vel ob provocationem, & pugnam in duello, juxta Decretum Sacri Concilii Trid. & Constitutionem Gregorii XIII. quæ incipit, *Ad tollendam*, vel ob simoniam realem scienter contractam, vel ob confidentiam beneficialem, vel denique ob percussionem Clericorum.) Hæc ille. Sed quidquid sit de aliis casibus, de quibus nunc non disputo, ego doctrinam viri docti, & amicissimi in casu hæresis non admitto.

9. Non tamen, quòd Episcopus potest subditos impeditos ab excommunicatione Papali, sive occulta, sive publica, absolvere, non audita Confessione Sacramentali, seu extra Confessionem Sacramentalem: nam illa facultas absolvendi Episcopo concessa est simpliciter, & absolutè sine limitatione ad forum Sacramenti, aut ad forum conscientiæ. Quare subditus sic absolutus à censura poterit deinde à quocunque Confessario exposito absolvi à culpa: nam in casibus Papalibus ablata censura, cessat reservatio. Potest quoque Episcopus, vigore ejusdem facultatis; absolvere à censuris, seu excommunicationibus Papalibus, eosdem impeditos minimè sibi præsentes, sed absentes, ut postea quærant à Sacerdote præsente à culpa sacramentaliter absolvi. Item per præfatam facultatem, Episcopus eosdem subditos impeditos, censuris papalibus innodatos, præsentes, vel absentes absolvere potest, sive ipse sit in propria Diœcesi, & subditi absolvendi existant extra Diœcesim, sive è converso subditi sint in Diœcesi, & Episcopus extra Diœcesim, sive tam Episcopus, quàm iidem subditi existant extra Diœcesim. Absolutio namque ab excommunicatione, & censura impenditur per jurisdictionem voluntariam, quæ tam pro foro interno, quàm pro foro externo, non circunscribitur loco, potestque extra proprium territorium exerceri. Vide Bossium *ubi suprà, dub 7.*

RESOL. XVII.

An impeditus ire Romam pro absolutione casus Papalis, si sit etiam impeditus adire Episcopum, possit à Parocho, vel à quolibet Confessario absolvi? Ex part.9.tract.7.& Misc.2. Ref.10.

§.1. NEgativè respondet Vasquez, *quæst.9 t.art.3.dub.8.num.4.& dub 9.num.23.* Movetur ex eo, quòd Trident. *sess.14.cap.7.de reform.* dixerit, Sacerdotem extra articulum mortis nihil posse in casibus reservatis. Idem docet Ugol. *de cens.1.tabul.1.cap.4.§.4.num.14.* Bonac. *to.3.disp.1.quæst.22.punct.2.n.22.* Duard. *in Bull. Cœn lib. 3.§.2.quæst.8.num.28.& 38.* Eò quòd in Decreto Clementis VIII. disponitur, saltem Sacerdotes, & simplices Confessarios, sæculares, & Regulares in Italia extra urbem degentes, quocunque existente impedimento adeundi Sedem Apostolicam, vel Episcopum, cui reservantur casus, & in quacunque necessitate, (mortis articulo excepto,) non posse absolvere: nam id expressè decernitur in dicto Decreto, ut patet ex illis verbis ejusdem Decreti: *Nullo casu etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in articulo mortis.* Cùm ergo Summus Pontifex sibi, & Episcopis reservatorius casus in dicto Decreto declaratos reservet etiam in casu necessitatis, præter mortis articulum nullus inferior absque delegatione poterit ab eisdem absolvere, saltem in Italia extra urbem, quia de Sacerdotibus tantùm de Italia extra urbem Romam degentibus loquitur Decretum.

2. Verùm affirmativæ sententiæ adhæret novissimè cum Cano, Soto, & Ledesma, Castr. Pal. *tom.4.tract.33.disp.unic.punct.15.num.3.* quibus adde Suarez *tom.4. disp 30. sect. 30. num.10.* Alther. *de cens.tom.1.lib.1.disp 6.cap. 8. versic. Fundamentum verò*, Filliuc. *tom.1.tract.7.cap.10.nu.109.* Henriquez *lib.6.cap.9.nu.7.* in *Glossa litt N.* Vvigera *de Satram.quæst.2.de excom.dub.8.n.48.* & alios. Probatur; quia reservatio, ob bonum charitatis introducta, non debet in detrimentum charitatis cederet: cederet autem in grave charitatis

tis detrimentum, & in animarum non leve periculum, si eo casu non posset Parochus ab eo peccato absolvere. Credendum ergo est, eam facultatem esse illi à Pontifice concessam. Neque obstat Concilium asserens, nihil posse extra articulum mortis Sacerdotes in casibus reservatis: quia hoc intelligendum est per se: secùs, si à jure, vel ex privilegio concedatur, sicuti Suar. existimat concessum esse, non solum Episcopis, sed etiam Sacerdotibus inferioribus, quoties Pontifex adiri non potest: & instat tempus communicandi, ex text. in c. *Nuper de sent. excom.* ibi *à suo absolvatur Episcopo, vel proprio Sacerdote*, ubi Glos. infert: *Ergo simplex Sacerdos potest absolvere*.

3. Ex his patet responsio ad argumentum P. Vasq. desumptum ex Trid. Ad aliud verò ex Decreto Clementis VIII. respondetur, non obstare: tum, quia per Decretum prohibetur tantùm absolutio à reservatis prætextu privilegiorum, & indultorum: tum, quia debet intelligi, ut Trident. scilicet, ut extra mortis articulum, directè, & proprio jure Sacerdotes inferiores non possint absolvere à reservatis Papæ & Episcopis in illo Decreto contentis: secùs autem indirectè, & tacita commissione propter vitandum periculum animarum, juxta cap. fin. *de pænit. & remiss. cap. Mulieres, cap. Sacro de sent. excom.*

4. Ego verò, ut meam sententiam promam, prima opinio mihi videtur probabilior, & magis conformis Concilio Tridentino, & Decreto Clementis VIII. Affirmativam autem sententiam non audeo, tanquam improbabilem damnare. Vide, præter Doctores citatos, Baunyum *in Theol mor. to. 2. disp. 3. quæst. 32.* & Tanner. *tom. 4. disp. 6. quæst. 10 dub 6. num. 112.* ubi sic ait: [Similiter, si excommunicatus excommunicatione Papæ reservata, propter legitimum impedimentum, Papam, aut alium ab eo facultatem habentem, adire non possit, potest absolvere Episcopus: quòd si nec Episcopum possit adire, Parochus, eoque deficiente, quivis approbatus Confessarius.] Ita ille.

R E S O L. XVIII.

An impeditus adire Episcopum pro suis casibus reservatis possit absolvi à quocumque Confessario exposito cum obligatione comparendi coram Episcopo?

Et in §. ultimo hujus Resolutionis explanatur, quid facere debeat absolutus ab inferiori etiam extra articulum mortis à culpis Episcopo reservatis ob accessum ad eumdem Episcopum difficilem? Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Resol. 31.

Sup. hoc in Ref. seq. & in eom. 1 tr. 1. in lata dott. à ef. 295. In casu autem & in Ref. ... Non desol. ... & in dict ... Rel. 14 ... quam. in hoc, ... Et superius, & quamvis non plene super hoc, sed ab quo ... lgatione comparendi, lege tamen hic super. dott. Ref. 14. & sequentes 17.

§. 1. AD hunc casum affirmativè respondet Castr. Pal. *tom. 4 tract. 23. disp. unic. punct. 15. § 4. num 3* ubi sic ait: [In casibus autem Episcopo reservatis, non audet Suarez *disp. 30 sect. 3.* concedere hanc facultatem, eò quòd recursus ad Episcopum facilior sit, quàm ad Pontificem. Et præterea de casibus Pontificiis sunt jura concedentia hanc facultatem proprio Sacerdoti, cùm non potest Pontifex adiri: quod non invenitur in casibus Episcopo reservatis. At Canus *relect. de pænit. 5. part fol.* 108. §. *Secunda conclusio*, Sot. *in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 5. ad* 1. Ledesma *2. part. 4 quæst. 8. art. 3. dub. 3. concl. 7* & idem Suarez *disput. 31. sect. 3.* generaliter loquuntur de casibus reservatis, & affirmant, quoties ex aliqua gravi causa omitti non potest Communio, posse inferiorem Sacerdotem à reservatis absolvere. Monent tamen prædicti DD. hanc absolutionem esse indirectam: siquidem inferior Sacerdos non est propriè Judex illorum peccatorum, & obligationem subdit pœnitens coram superiore comparendi. Sed hoc videtur satis consequenter dictum, aliàs jurisdictio ob necessitatem inferiori Sacerdoti communicaretur. Credo igitur, & Judicem esse, tametsi pœnitens obligationem habeat comparendi.] Ita Palaus, cujus sententiam sustinet Henriq. *lib. 2. cap. 15. num. 3. in Glossa, litt. L. & cap. 10. num* 4.

2. Probari potest etiam hæc opinio: quia etsi rariùs contigit, ut quis impeditus adire Episcopum, & inferiores Prælatos; quia inferior Prælatus propinquior esse solet; nihilominùs sæpè accidere potest legitimum impedimentum accedendi ad Episcopum, aut alium Prælatum inferiorem reservatorem, & timeri probabile periculum animæ ex dilatione pœnitentiæ, & absolutionis; ergo concessio in jure facta Episcopis, & aliis inferioribus, quoad censuras, & casus Papales in casu legitimi impedimenti, extendenda est etiam ad Parochos, & alios Confessarios respectu censurarum, & casuum Episcopo reservatorum, ubi ad Episcopum non est facilis aditus, vel non sine gravi incommodo, & mora, & ex dilatione pœnitentiæ, & absolutionis imminere potest animæ periculum: etenim, cùm eædem rationes allatæ in reservatis Papæ suo modo locum habeant etiam in reservatis Episcopis: ubi ad illos difficilis est aditus, censeri debet eadem juris dispositio; imò (subdit Henriquez *lib. 6. cap. 15. num. 4. in textu*) fortior ratio concedit in casu impedimenti Parocho casus Episcopi, quàm Papæ. Confirmat idem Henriquez *in textu*, & *Glossa lit. A*: quia ita rationabiliter præsumitur Episcopi, vel alterius Prælati reservatoris voluntas, non quidem ex ratihabitione de futuro (quæ non prodest ex Navarro *in Manual. cap. 9. n. 5.* Soto *in 4. dist. 18. quæst 4. art. 3* & aliis ab eodem Henriq. allegatis) Sed, quia, dum Summus Pontifex, vel Episcopus reservat, inest ex tacita conditio, & concessio,) quæ videntur ipso jure explicari, & adest tacita ratihabitio, de præsenti, quæ sufficit, ut tradunt prædicti DD. & alii.

3. Sed, quia post hæc scripta inveni hanc sententiam affirmativam doceri etiam à docto P. Marchant. *in Tribun. Sacram. tom. 1. tract. 2. tit. 4. quæst. 8. concl.* 3. ejus verba per extensum apponam: sic ita asserit: [Quando non patet aditus ad Superiorem reservantem, vel ejus delegatum, aut non nisi cum gravi difficultate, longa mora, aut detrimento potest inferior absolvere à casibus reservatis Superiori, imposito pœnitenti onere comparendi tempore opportuno, & cessantibus impedimentis, coram Superiore aut ejus delegato, sive, ab illo facultatem absolvendi à reservatis habente. Hoc omninò à jure communi concessum censeo ob rationes in Canonibus variis sparsim expressas.

4. Ex quibus omnibus, sic in re practica formo argumentum: Eadem est formaliter ratio recursus ad Episcopos, vel Superiores, aut eorum delegatos pro peccatis, & censuris reservatis, quæ est recursus ad Sedem Apostolicam pro iisdem: sed Pontifex declarat in Canonibus, eos, qui ex impotentia, aut gravi difficultate (ut sunt mulieres, valetudinarii, delicati, senes, impuberes, pauperes, &c.) non possunt adire Sanctam Sedem, posse ab Episcopis absolvi: ergo pariter, qui similibus præpediti non possunt adire Episcopum, vel ejus delegatum, poterunt ab inferiore absolvi, maximè cum onere comparendi, & dato juramento de satisfactione, & obedientia, de quibus statim latè, & distinctè.

5. Ratio verò est: quia pia Mater Ecclesia in suis Decretis, & reservationibus non potest censeri velle obligare ad aliquid moraliter impossibile, vel quod in grave detrimentum spirituale animarum, aut etiam temporale personarum vergit, ut ex istis declarationibus constat. Non est verò interdum minùs impossibilia, aut in grave detrimentum animarum, vel etiam personarum, recursus ad Episcopum, vel ejus delegatum, quàm ad Sanctam Sedem, et si talis impossibilitas, vel necessitas, sive periculum, non sit tam frequens? unde Confessarii prudenti æstimationi ista sunt relinquenda.

6. Ex quibus infero primò, potestatem absolvendi, qua à reservatis in hujusmodi necessitatibus, vel periculis inferiores absolvunt, esse directam, quamvis interpretativam, & onerosam: adeòque mihi semper visi sunt minùs consequenter loqui asserentes, inferiores Sacerdotes in dictis casibus directè à non reservatis, indirectè verò à reservatis absolvere: cùm reverà directè ex potestate interpretativa, & onerosa absolvant, quæ eis ex declaratione juris communis tunc concessa censetur ratione declaratæ necessitatis, vel impedimenti sufficientis in similibus casibus, & causis.] Hæc omnia Marchant *loco cit.* qui posteà *quæst. 9. conclus. 2* adducit causas, quibus licet inferiori absolvere à reservatis, ut, videlicet, quando quia sine nota, scandalo, infamia, dicteriis, suspicionibus, aut similibus, non potest à Communione, Missæ celebratione, Sacramentorum administratione, abstinere, nec habet tunc ad manum aliquem, qui à peccatis reservatis absolvat: imò in omni casu, *Ne pro dilatione pœnitentiæ periculum immineat animarum*, ut habetur *lib. 5. Decret. tit. 39. cap.* 16.

7. Ratio est: quia Ecclesia per reservationem non censetur suos subditos in aliquod animæ gravamen, vel periculum velle, aut præcipitare, aut in illis eos relinquere absque sufficienti subsidio, maximè cùm virtus tota, & finis reservationis æquivalenter in isto onere comparendi, aut satisfaciendi servetur, non tantùm in politia externa; sed in obligationibus strictissimis in foro conscientiæ. Et hæc omnia satis probabilia, & tuta existimo; & maximè notentur à confessariis: quia in Authoribus non passim obvia, sed in praxi quotidiana: licèt etiam probabiliter contrarium afferat Fernandez à Castro Palao, *ubi suprà* citatus, cui adde Altherium *de censuris, tom. 1. disp. 6. vers. Si quis postulet.* Filliucius *tom. 1. tract. 7. cap. 10. num.* 289. & alios.

8. Notandum est tamen, quòd aliqui asserunt, quòd stando in opinione affirmativa, absolutus ab inferiore, etiam extra mortis articulum à culpis Episcopo reservatis, ob accessum ad eundem Episcopum difficilem, non remanet obligatus se præsentare eidem ut denuò illa peccata reservata, jam ab inferiore absolutus confiteatur, & ab eisdem denuò absol- Sup. hoc late doct. Ref. seq.

absolvatur; cum nemo bis teneatur subjicere clavibus eadem peccata semel ritè per Sacramentalem absolutionem remissa. Sed si remanet aliqua obligatio se præsentandi Superiori in tali casu, id non erit, ut denuò peccatum à Superiore per absolutionem auferatur quoad culpam; sed solùm, ut eidem Superiori exhibeatur debitus honor; conservetur vigor Ecclesiasticæ disciplinæ; conveniens ab eodem Superiore, ut potè prudentiori Judice, adhibeatur medicina; & etiam præscribatur major satisfactio quoad Deum, vel proximum, si ab inferiore minùs benè id factum fuerit. Ob has enim causas fortasse tanquam probabiles sustineri potest in dicto casu absolutum ab inferiore à casibus reservatis etiam sine censura, teneri se præsentare Superiori, quàm citiùs poterit. Ita Bossius *de jur. Episcop. discept.* 1. *dub.* 15. *num.* 163. ex Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *quæst.* 91. *art.* 3. *dub.* 8. *num.* 8.

Sup. hoc lege sup. dict. R.es. 21 & Resol. & § ejus primo banor

R E S O L. XIX.

An si aliquando non pateat aditus ad Episcopum pro casu reservato, possit Confessarius pœnitentem absolvere? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Resol. 58.

Sup. hoc in Res. gravior. & Resolut. in allis §§ eius ann. primo.

§. 1. NEgativè respondet Suarez *in* 3. *part. to.* 4. *disp.* 30. *sect.* 3. *num.* 13. quia licèt quoties non patet aditus ad Papam, vel Nuncium, nisi cum magna difficultate, & mora possit Sacerdos inferior absolvere à casibus Papalibus. Non ita dicendum est de casibus Episcopalibus, quia jus commune ita statuit quoad casus Papales, non autem quoad Episcopales.

2. Sed hæc sententia mihi non placet, sicut de Celestino *in Compend. Theol. moral. tract.* 2. *cap.* 23. *num.* 5. quia par interdum videtur ratio quoad casus Episcopales, fieri enim potest, ut non minus sit difficilis aditus ad Episcopum, quàm ad Pontificem, & adsit nihilominus necessitas communicandi, vel celebrandi. Ita Cœlestinus, qui citat Gamachæum *in* 3. *part. D. Thom. de Sacram. Pœnit. cap.* 20. §. 1. *verb. Cæterum si per inadvertentiam*. Nec te terreat, amice Lector, auctoritas Patris Suarez, nam pro mea, & Cœlestini sententia stat novissimè Jacobus Granado *in* 3. *part. de Sacram. contr.* 7. *tract.* 10. *disp* 7. *num.* 12. ubi nostram sententiam confirmat ex multis rationibus, adi illum, & non pigebit, ego enim brevitati studeo.

Sup. hoc difficili aditu lege sup. dict. Res. 10 & si placet etiam Res. ann. primo ann.

R E S. O L. XX.

An Pœnitentiarius Ecclesiæ Cathedralis N. possit ab omnibus casibus reservatis ab Archiepiscopo absque ejus licentia, & independenter ab illo absolvere?

Et adducitur Cardinali testanti de aliqua re, si vergat in præjudicium tertii, minimè credendum esse.

Et docetur, consuetudinem legitimè, plenè, & perfectè, atque concludenter probandam esse.

Et advertitur, quod consuetudo non solùm esse debet rationabilis, sed etiam legitimè præscripta, ita ut per unum actum interrumpatur.

Et probatur factum Prædecessoris non officere Successoribus. Ex part. 9. tract. 8. & Misc. 3. Res. 11.

§. 1. SUppono ex declaratione Sacræ Congregationis, teste Barbosa *Collect.* 581. *n.* 24. Pœnitentiarium non posse absolvere à casibus Episcopo reservatis, nisi Episcopus hanc facultatem ei specialiter dederit. Ideò difficultas est in casu nostro, an Pœnitentiarius possit absolvere à reservatis, vigore assertæ consuetudinis? Et respondeo, quod cùm consuetudo pertineat ad factum, qui eam allegat, tenetur illam probare, ut patet ex *c.* 1. *de Constit. in* 6. *cap. Cum in Jure, de offic. deleg. cap. Cùm Ecclesia Sutrina, de caus. possess. & propriet.* & ex *l. Si quis reum, ff. de custodia reor. l. Asseveratio, C. de non numer. pecun.* & docent Doctores, quos plena manu adducit Ludolphus Schraderus *de feud. tom.* 2. *part.* 10. *sect.* 9. *num.* 243.

2. Videndum est itaque, an scriptura N. olim Archiepiscopi, præsentata à R. Pœnitentiario, probet sufficienter consuetudinem ab ipso prætensam absolvendi à casibus Episcopo reservatis, independenter à licentia Illustrissimi Domini Archiepiscopi? Et negativè respondeo: quia consuetudo legitimè probanda est: sed non est legitima probatio, quæ procedit ex testimonio unius, ut patet ex *l.* 9. *C. de jurejurando*; & ita consuetudinem non probari per unicum testem; sed plenè, & perfectè, atque concludenter probandam esse docet Hermannus Vultejus *vol.* 1. *conf.* 33. *nu.* 34. Micolaus Rausnerus *lib.* 1. *conf.* 12. *num.* 112. Matth. Vuesembecius *lib.* 1. *conf.* 1. *num.* 54. Ludolphus Schraderus, *ubi suprà & lib.* 2. *conf.* 6. *num.* 45. Cyriacus *lib.* 1. *contr.* 67. *num.* 43. Hulricus Hunnius *in vol.* 1. *Treutleri super Pandectas, disp.* 1. *Thes.* 9. *quæst.* 62. & Joannes Vurumserus *in Nucleo Juris controversi super Institutа, lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 11. & alii penes ipsos. Quibus ex Theologis adde Castrum Palaum *tom.* 1. *tract.* 3. *disp.* 3. *punct.* 6. *num.* 7. Ergo, cùm in casu nostro R. Pœnitentiarius consuetudinem in sui favorem non probet, nisi per unicum testem; sequitur, non esse legitimè probatam, atque ideò non posse officere Illustrissimo D. Archiepiscopo, ac frustrà contra illum adduci dicendum erit.

3. Nec obstat dignitas personæ testificantis, cùm non solùm sit Archiepiscopus, sed Archiepiscopus Prædecessor: ergo, cùm de ejus interesse ageretur, omninò credendus videtur. Non, inquam, hoc obstat: quia etiam Cardinali testanti de aliqua re, si vergat in præjudicium tertii, minimè credendum esse asserunt Doctores, quos citat, & sequitur novissimè Fragosus *de Republica Christiana, tom.* 2. *part.* 2. *lib.* 5. *disp.* 15. *num.* 8. *& seq.* cum limitationibus *ibi* adductis.

Sup. hoc in 3. p. tr. 7. Res. 69. § Nota tamen ad med. vers. Exiensi agetur.

4. Ad id verò, quòd sit Archiepiscopus Prædecessor, assero, factum prædecessoris non officere successoribus, ut ex multis probat Joannes Baptista Lartea *in allegationibus fiscalibus, tom.* 1. *allegat.* 16. *num.* 31. Surdus *conf.* 419. *nu.* 38 Natta *conf.* 437. *num.* 36. Sesse *decis.* 74. *num.* 25. & Avendaño *de censibus, cap.* 8. *num.* 23. & ex Theologis Suarez *de legib. lib.* 8. *cap.* 34. cum aliis penes ipsos: ergo factum Archiepiscopi N. non potuit suis Archiepiscopis successoribus præjudicare. Unde rectè clamant Jura, quòd nemo debet prægravari, & oneri ex facto alieno, nec factum unius debet alteri nocere, ut patet *in l. Si quis in suo, §. Legis, C. de inofficios. testam. l. In causa ff. de Procuratoribus, l. Si unus, §. Ante omnia, ff. de pactis, & conf.* 346 *num.* 26. Surdus *conf.* 22. *num* 29. *& conf.* 173. *num.* 84. & Thomas de Thomasettis *in Floribus legum, reg.* 125. cum aliis penes ipsos. Patet igitur ex supradictis, consuetudinem assertam à R. Pœnitentiario non esse plenè, & legitimè probatam, atque ideò nihil officere.

5. Sed penes me, non solùm ex defectu probationis; sed etiam secundùm se, & à parte rei dicta consuetudo claudicare videtur. Primò, quia, si inter alia requisita opus est, ut consuetudo sit rationabilis, ex *cap. Cum dilectus, cap. Ex parte, cap. fin. de consuet. leg.* 2. *C. quæ sit long. cons* & aliis Juribus, quæ citat, & sequitur Gauffrer *in Synopsi Decretalium, lib.* 1. *tit.* 5. Chassaneus *Paratitla ad Decretales lib.* 1. *tit.* 4. Valensis etiam *in Paratitla ad Decretales, lib.* 1. *tit.* 4. §. 2. *num.* 6. Valenzuela *conf.* 4. *à num* 66. Fontanella *tom.* 2. *decis.* 488. *num.* 8 Hunnius *in Encyclopedia Juris, part.* 1. *tit.* 4. *cap.* 3. *num.* 30. *responf.* 51. *num.* 39. Gravæus *lib.* 2. *conf.* 33. *nu.* 7. & alii communiter. Quo pacto dici potest rationabilis consuetudo, (de qua est quæstio,) cùm in ordine ad absolutionem reservatorum constitueret in una Diœcesi duos Episcopos æquales in jurisdictione, & potestate, & independenter unum ab altero, ita ut quod unus ædificaret, alter destrueret. Et ideò ex hoc (ut reor, non obstantibus servitiis, & meritis Regularium erga Sedem Apostolicam,) visum est Pontificibus novissimè, privilegia olim Regularibus concessa absolvendi à casibus Episcopo reservatis penitùs abolere, & revocare, ut patet ex Decreto Gregorii XIII. die 10. Septembris 1577. & ex alio Decreto Sacræ Congregationis, annuente Vrbano VIII. die 7. Novembris 1628.

Quoad hoc in 2. p. tr. 1. ex 20 dict. Res. 1.

6. Deinde, non solùm consuetudo debet esse rationabilis, sed etiam legitimè præscripta, ita ut per unicum actum in contrarium interrumpatur, ut docet Socinus *lib.* 1. *conf.* 7. *num.* 11. Romanus *conf.* 368. *nu.* 7. Hippol. Riminaldus *lib.* 2. *consil.* 71. *num.* 117. Bartolus *in l. De quibus, num.* 16. & *ibi* Baldus *num.* 29. Jason *num.* 79. *ff. de legibus*, Glossa *in l Nemo §. Temporalia, ff. de regul. Jur.* & ex Neotericis Hunnius *in Encyclopedia Juris, part.* 1. *tit.* 5. *cap.* 2. *num.* 29. Schraderus *de feudis, tom.* 2. *part.* 10. *sect.* 20. *num.* 157. Mynsingerius *Decad.* 6. *resp.* 56. *num.* 27. Gravæus *lib.* 2. *conf.* 31. *num.* 16. & alii: sed in nostro casu, non semel, sed pluries dictam consuetudinem, si forsitan extitisset, interruptam fuisse dicendum est: nam Sacri Antistites in Synodis Diœcesanis semper absolutionem à reservatis sibi competere declarant privativè quoad alios, ut de facto patet in Synodo Illustrissimi Archiepiscopi non viventis, & in Synodo Archiepiscopi N. in quo tantùm absolutionem à quatuor casibus reservatis supradicto Pœnitentiario concessit, ipso tunc non contradicente, nec reclamante: ergo prætensa consuetudo nunc ab ipso adducta, nunquam fuit legitimè præscripta, quia sæpiùs interrupta. Dicendum est itaque ex omnibus *superius* adductis, assertam consuetudinem contra Illustrissimum Archiepiscopum, vel nunquam extitisse, vel saltem à R. Pœnitentiario in Scripturis ab ipso allatis plenè, & concludenter, ut opus erat, minimè probatam fuisse.

Sup. hoc in 4. p. tr. 1. Res. 2 & 3

RE-

R E S O L. XXI.

Magis firmatur id, quod dictum eſt in ſuperiori Reſolutione; nempè Pœnitentiarium Eccleſiæ Cathedralis non poſſe abſolvere à caſibus Epiſcopo reſervatis.

Ex quo ſequitur, quod non ſit credendum Doctoribus teſtantibus de conſuetudine. Ex part.9. tract.8.& Miſc.3.Reſ.12.

§.1. UT magis eluceſcat veritas firmata *in ſuperiori Reſolutione*, viſum eſt mihi *inferius* dicenda adnotare. Aſſero itaque, non deeſſe DD. tenentes in individuo, Pœnitentiarium ex vi ſuæ inſtitutionis habere facultatem abſolvendi à caſibus Epiſcopo reſervatis: & ita docet Cuccus *inſtit. major. lib.5. tit.4. num.190. & cap.3. nu.224.* Piaſecius *in praxi Epiſcop. par.2. cap.1. art.3. num.15.* Salazar de Mendoza *in libello de Inſtit. Canon. Pœnitent. in Eccleſia Toletana*, §.5. Quia Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 8. Ideò conſtituit, ut in omnibus Cathedralibus, ubi id fieri commodè poteſt, Pœnitentiarius aliquis cum unione præbendæ inſtituatur, (qui ſit Doctor, vel Licentiatus in Theologia, vel Jure Canonico, & annorum quadraginta, ſeu aliàs, qui aptior pro loci qualitate inveniatur, quique dum audiet Confeſſiones in Eccleſia, interim præſens in Choro cenſeatur,) ne ipſum Epiſcopum pro abſolutione à reſervatis adire ſemper ſit neceſſe: ergo Tridentinum dat eidem Pœnitentiario facultatem abſolvendi à caſibus Epiſcopo reſervatis, licèt id non expreſsè dicat. Cæterùm, quidquid ſit, an ex primaria inſtitutione officii, & attento ſolùm Jure Tridentino id poſſit, nihilominus jam paſſim uſu, & conſuetudine receptum eſt, ut quaſi ex munere, & officio in foro interiori, ſeu conſcientiæ Pœnitentiarius, juxta formam Concilii inſtitutus, hujuſmodi facultatem habeat, poſſitque pro eodem foro Pœnitentiæ abſolvere à caſibus Epiſcopo reſervatis. Et ita, ſtante dicta conſuetudine, tenet Boſſius *in diſceptat. moral. de poteſtate Epiſcopi, diſcept.1. num.51.* Homobonus *de caſ. reſerv. par.1. §. Pœnitentiariorum facultas*, & Chapeavill. *de caſ. reſerv. cap.3. quæſt.1. Diffic.*2. ubi ſic ait: [Quamvis Concil. Trid. expreſsè non det facultatem Pœnitentiario præfato abſolvendi à caſibus Epiſcopo reſervatis, ut patet legenti Concil. Trident. jam tamen paſſim uſu receptum eſt, ut Pœnitentiarius in Cathedrali, quaſi ex officio, ab illis abſolvat in foro interiori pœnitentiæ.] Ita ille. Et hæc omnia, ſatis ſunt favorabilia ſupradicto Pœnitentiario.

2. Verùm his non obſtantibus, ego non recedo à ſententia, cui *in ſuperiori Reſolutione* adhæſi in favorem Archiepiſcopi; & contra Cuccum, & Piaſecium aſſero ex ſua inſtitutione, & ex vi ſui officii non poſſe Pœnitentiarium abſolvere à reſervatis Epiſcopo, niſi ipſe ei ſpecialiter facultatem dederit, cùm in Concilio Tridentino *ſeſſ.* 24. *cap.*8. de caſuum reſervatorum abſolutione, novo jure nihil decretum ſit. Et præter Declarationem Sacræ Congregationis à me adductam, hanc ſententiam eſſe magis receptam teſtatur Machado *tom.2. lib.4. part.4. tract.5. doc.3. num.*2. & illam tenent Garzia *de beneficiis part.5. cap.4. num.*115. Gavantus *in Enchir. Epiſc. verb. Pœnitentiarius, num.*31. Riccius *in praxi part.1. dec. mihi* 492. *num.*2. Vulpe *in praxi judiciaria cap.35. num.* 15. Ugolinus *de poteſt. Epiſc. par.3. cap.33. num.*3. Nav. *conſ.*20. *de pœnit. & remiſſ. in* 2. *edit.* Zecchius *de Repub. Eccleſ. cap.* 24. *num.*16. Zerola *in praxi, part.*2. *verb. Dimiſſoria §.1.* Sayrus *in Floribus, de pœnit. & remiſſ. dec.*44. Rodriq. *in Summ. to.1. cap.85. n.*2. Quibus omnibus adde Sacram Rotam Romanam in Neapolitana Pœnitentiaria die 5. Junii 1637. coram heu! quondam amiciſſimo Merlino. Unde piaculum exiſtimarem, ſi cum Cucco, & Piaſecio aliter ſentirem contra Sacram Congregationem, & Rotam Romanam.

3. Nec obſtat dicere, dictam ſententiam veram eſſe, & amplectendam in rigore Juris, ſecus verò dicendum erit de conſuetudine, de qua, ut *ſuprà* diximus, teſtantur Chapeavilla, Homobonus, Boſſius, & alii, tribuente Pœnitentiario Eccleſiæ Cathedralis facultatem abſolvendi à caſibus reſervatis independenter ab Epiſcopo; itaut poſſit ſecundùm Chapeavilla, talem facultatem aliis concedere, & ſubdelegare. Hoc, inquam, non obſtante, puto, non eſſe recedendum à ſententia negativa, quam tenui in favorem Archiepiſcopi; & ideò dictam conſuetudinem pro Pœnitentiario adductam à Chapeavilla, & aliis, validè confutat, & refellit Alphonſus de Leone *de confeſſ. recoll.* 5. *num.*558. Tum, quia (ait ille) conſuetudo non fit de facili præſumitur, ſed ab allegantibus ipſam, debet probari *cap. final. ext. de conſuetudine*, cum aliis allegatis per Rotam *par.2. recent. dec.*152. *nu.* 1. & ad probandam ipſam non ſufficit dictum Doctorum, ut eam probant dicti Auctores. Et dato, quòd credi debeat Doctori teſtanti de conſuetudine; id tamen intelligi debet pro locis, in quibus Doctor, vel Doctores, qui de eo teſtantur, verſati fuerunt, non pro omnibus locis, & ſic de conſuetudine univerſali. Et ego teſtari poſſum in pluribus Civitatibus Italiæ non vidiſſe contrarium ſervari, nempè, non ſolùm expreſsè dari dictam facultatem Pœnitentiariis; ſed illam concedi ab Epiſcopis pro quibuſdam caſibus, & non pro aliis: unde, cùm conſuetudo univerſalis non ſit uniformis, ſed difformis; attendendum eſt Jus commune. Tum etiam, quia conceſſo, *ut ſuprà*, quòd hoc non habeant Pœnitentiarii ex d. Concil. Trident. hoc dependet à voluntate ipſorum Epiſcoporum, & per conſequens ſumus in facultativis, in quibus non inducitur conſuetudo liberæ voluntatis reſtrictiva per actus liberæ electionis; quidquid ſecùs dicendum eſſet, ſi ipſis reluctantibus, Epiſcopi acquieviſſent. Hucuſque Pater Leo.

4.* Et quidem, quòd Doctoribus teſtantibus de conſuetudine non ſit credendum, docet Jaſon *in l. de quibus, ff. de legibus*, Burſatus *lib.*3. *conſ.*8. *num.* 37. Hulricus Hunnius *in variis Reſolutionibus Juris civilis, lib.*1. *tract.*1. *qu.*29. & latè Joannes Vurumſerus *in Nucleo Juris controverſi, lib.*1. *tit.*2. *contr.*11. *num.*27. *cum ſeqq.* Vel ſaltem illis credendum eſſe pro locis, in quibus verſati ſunt, obſervat Rolandus à Valle *volum.*4. *n.*18. Chacheranus *Deciſ. Pedem.* 141. *n.*16. Riminaldus Junior *lib.*3. *conſ.*245. *n.*41. *& ſeq.* Hondedeus *lib.*1 *conſ.*110. *num.*20. & alii. Unde ex his ſequitur, Chapeavillam, & alios Doctores aſſerentes, pœnitentiarios ex conſuetudine habere facultatem abſolvendi à caſibus Epiſcopis reſervatis, eſſe intelligendos de conſuetudine, forſitan vigente in Diœceſibus, ubi ſcripſerunt; nam, ſi de generali conſuetudine in omnibus Diœceſibus teſtarentur, falſum hoc eſſet; cùm de multis Diœceſibus Leone, *ubi ſuprà*, teſtetur contrarium. Et Zecchius notat, S. Carolum Borromæum facultatem abſolvendi à caſibus ſuo Pœnitentiario tribuiſſe, quod paſſim videmus fieri ab Epiſcopis. Nec talis conſuetudo univerſalis, ſi adeſſet Sacræ Congregationi, & Sacræ Rotæ ignota foret, & de illa ſupracitati Doctores mentionem facerent. Dicendum eſt itaque, Chapeavillam, & alios, de conſuetudine aliquorum locorum fuiſſe loquutos: unde Pœnitentiarius in caſu noſtro dictam conſuetudinem adeſſe teneretur probare: ſed cùm adhuc non probaverit, remanet non poſſe abſolvere à reſervatis Archiepiſcopo, abſque ejus licentia. Et poſt hæc ſcripta ita declaravit Sacra Congregatio Concilii, ut patet ex infraſcripto Decreto: [Die 2. Maii 1648. inſtante Archiepiſcopo Cuſentino Sacra Congregatio Eminentiſs. Cardinalium S. C. T. Interpretum reſpondit, Decanum Eccleſiæ Cathedralis Cuſentinæ præbendam Pœnitentiariæ obtinentem non poſſe abſolvere à caſibus per ipſum Archiepiſcopum reſervatis, niſi eidem dictus Archiepiſcopus conceſſerit facultatem, non obſtante prætenſa conſuetudine allegata. *Aloyſius Cardinalis Caraffa Præfectus. Franciſcus Paulucius Secretarius.*]

* Sup. hoc in ... 24. per tot ... (marginal note, partly illegible) ... quod credendum.

R E S O L. XXII.

An privilegia à Pontificibus conceſſa, ut abſolvantur à caſibus reſervatis Epiſcopo, intelligantur independenter ab Epiſcopo ipſo?

Et advertitur poteſtatem Epiſcopis reſervandi peccata conceſſam illis eſſe à ſummo Pontifice, & non à jure divino.

Et docetur, quòd ſi Pontifex non poteſt penitus ab Epiſcopali ordine poteſtatem reſervandi caſus tollere; poteſt tamen illam reſtringere, aut limitare, tamquam Supremus juriſdictionis Collator; & ideò ſi Pontifex Epiſcoporum poteſtatem vellet reſtringere; & Epiſcopus vellet poteſtatem Parochorum limitare, pluſquam par eſt, reſtricta, & limitata erit.

Et ſupponitur Pontificem poſſe ſibi reſervare aliqua peccata pro tota Eccleſia; Epiſcopum pro ſuo Epiſcopatu, & Parochum pro ſua Parochia; ſed iſta ultima reſervatio ferè ſemper inutilis erit. Ex part.10. tract.12.& Miſc.2. Reſ.18.

§.1. NEgativam ſententiam (attendas quæſo amice Lector) tenet Joannes Paulus Donatus, Theologus Carmelitanus *in tract. de caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis.* Et quia Codex difficulter invenitur: eſt enim Typis impreſſum Auguſtæ Taurinorum anno 1581. ideò per extenſum ejus verba hic non gravabor apponere. Sic itaque ait: Epiſcoporum electio atque adeò obligatio ad ſua exercenda munera eſt de Jure Divino. Sed Epiſcoporum electionem eſſe de Jure Divino, poteſt intelligi dupliciter, nempè in genere, quòd ſcilicet ſingulis Eccleſiis ſecundùm Eccleſiaſticam diviſionem ſint Epiſcopi applicandi. Alio modo in ſpeciali, puta quòd hic Petrus, & alibi Paulus præſideat.

Sup. omni doct. hujus Ref. ... 75. per tot ... vide etiã §§. ejus ann.

Primo

Primo utique modo Episcoporum electio est de jure Divino; nam à Christo jussum est Episcopos esse: at secundo modo est de jure positivo; sic enim à Papæ electione pendet, quòd hic Petrus, & alibi Paulus sint Episcopi. Cùm igitur Episcoporum electio in genere, & Episcoporum functiones sint formaliter de jure Divino; consequens fit casuum reservationem esse de jure Divino, unde & Conc. Trid. *sess.* 14. *cap.* 7. dixit: Pontificibus Maximis, & Episcopis authoritate illis tradita in sibi subditos Sacerdotes convenire sibi reservare peccata quædam gravia, & enormia. Sed quæ Episcopis conveniunt de jure Divino, à Papa tolli non possunt, ergo fieri non potest, ut Pontifex Romanus concedat, ut quoties in peccata Episcopis reservata, vel etiam Sedi Apostolicæ inciderimus, toties inconsulto Episcopo absolvi possimus. Quòd si rogas, cur ergo à Summo conceduntur Pontifice Confessariis hujusmodi facultates de absolvendo toties quoties in casus reservatos incidentes? Dicerem, id fieri posse de plenitudine potestatis in eo sensu, in quo à Summo conceduntur Pontifice. Nunquam enim Summus Pontifex suo Diplomate munera, & functiones Episcopis convenientia de jure Divino, inter quæ est sibi reservare Casus, auferre intendit: sunt ergo hujusmodi concessiones intelligendæ secundùm jus commune, nempè quòd sicuti absolutus à reservatis casibus, si post periculum reservatori quàm primùm se non præsentaverit, in easdem censuras, in quibus erat priùs, incidit, ut habetur *in cap. eos qui in 6. de sent. excomm. & in cap. Si quis suadente Diabolo de Pœnis in Clement.* Ita Summus Pontifex in his Diplomatibus, quibus concedit Confratribus, & aliis, ut absolvi possint à casibus reservatis intelligi debet ad effectum solummodò consequendi Indulgentias pro tempore scilicet illo; nisi tamen tempore debito Reservatori casuum se præsentaverint, in easdem incidunt censuras: nam particula de se præsentando Reservatori casuum intelligitur, in omnibus, in quibus fit mentio de reservatis casibus, quia est particula in jure expressa; & in speciali non exprimitur, nisi ad tollendam ignorantiam juris; ut habetur *in cap. Si quis suadente Diabolo, de Pœnis in Clement.* Sensus ergo Diplomatis est, quòd ut faciliùs Indulgentias consequi possimus, si in diebus, in quibus hujusmodi relaxationes dantur, facilè Superiorem adire non possumus; concedit Summus Pontifex, ut à reservatis casibus absolvi possimus; tenemur tamen de jure communi Superiori nos præsentare. Verùm quia præceptum de confitendo est affirmativum, & non obligat statim, ut affirmat D. Tho. 4. *Sentent. dist.* 17. *quæst.* 3. *art.* 1. fit consequens, quòd qui habet casus reservatos, illos confiteri non teneatur, nisi tempore debito, nimirum, vel ubi oblivionis imminet periculum, vel in articulo mortis, vel tempore Paschæ ut præcipitur *in cap. Omnis, utriusque sexus, de pœnit. & remiss.* Ut ergo non tenemur singulari aliquo præcepto, nisi in præfatis confiteri temporibus; ita etiam superiorem adire non tenemur, pro ab illo impetranda à reservatis casibus absolutione, nisi in præfatis temporibus. Volentibus ergo hujusmodi Indulgentias suscipere, concedit Summus Pontifex, non obstante, quòd facilè Superiorem nunc adire possimus; si tamen in præsentiarum eum pro obtinenda absolutione à casibus reservatis adire nolumus, dummodò in tempore debito id facere intendamus, ut absolvi possimus à casibus reservatis: nam alioquin, nisi ita intelligeret Summus Pontifex, in jus Divinum poneret falcem, & Episcopos jure illo divino sibi reservandi casus privaret. Hucusque Magister Donatus.

2. Sed ejus sententiam prorsus rejiciendam esse puto, est enim contra Pontificis authoritatem, & contra communem usum, & praxim: nam videmus Pontifices aliquando concessisse Regularibus Privilegia ut possint absolvere à casibus Episcopo reservatis, & hoc independenter ab ipsis: sicut & hodie independenter ab Episcopis absolvuntur omnes à casibus Episcopalibus, qui gaudent privilegio Bullæ Cruciatæ. Negandum est itaque Patri Donato, jus reservandi casus pertinere ad Episcopos de jure Divino. Nam hanc potestatem illis esse concessam à Summo Pontifice, rectè docet Navarrus *in Manu. cap.* 27. *num* 293. *in fine*, Suarez *in 3. part. to. 4. disp. 29. sect. 1. n. 6.* Mazuchellus *de cas. reserv. disp. 1. qu. 1. diffic. 3 n. 6.* Finellius *de cas. reserv. cap. 3. n. 2.* Floronus *de cas. reserv. par. 1. c. 2. §. 4. n. 15.* Vasq. *in 3. par. to. 4. q. 91. art. 3. dub. 1. n. 10.* & alibi. Nullibi enim probatur, ut ait Fagundez *Præcept. 2. l. 8. c. 1. n. 8.* jure Divino competere Episcopis aliam jurisdictionem, præter illam habitualem, fundamentalem quæ eis datur per ordinationem, & consecrationem: unde omnis alia conceditur eis immediatè à Papa, *cap. In novo. dist.* 21. unde deducitur, Episcopos habere hanc potestatem reservandi casus immediatè à Papa, non à Deo; licèt enim Castro *de justa Hæretic. punitione, lib. 2. c. 24.* & Victoria *in relect. 2. de potest. Eccles. cap. 2.* existiment, Episcopos habere suam jurisdictionem immediatè à Christo, non à Papa; & fundamentum accipiunt ex illo Actor. 20. *Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos posuit Spiritus Sanctus Episcopos, regere Ecclesiam Dei*; attamen, hæc verba longè habent diversum intellectum: solùm enim ex illis concluditur dignitatem, & consecrationem Episcoporum esse de jure Divino, & teneri Summum Pontificem aliquos Episcopos consecrare; jurisdictionem tamen actualem, non concluditur ex illis, esse de jure Divino: videmus enim aliquos Episcopos titulares nullam habere jurisdictionem actualem, quia non habent oves: licèt habeant fundamentum proximum ad illam, characterem scilicet Episcopalem: tunc autem eis hæc jurisdictio actualis conceditur, cùm eis assignantur oves à Summo Pontifice: unde jurisdictio habitualis est de jure Divino; actualis verò de jure humano à Summo Pontifice promanans. Et licèt supra dictis videatur obstare Concil. Trident. *sess.* 14. *cap.* 7. ubi sic habetur: *Neque dubitandum est quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem* (scilicet reservare sibi peccata) *Episcopis omnibus in sua cuique Diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes authoritate, præsertim quoad illa, quibus excommunicationis censura annexa est.* Ubi Concilium videtur hanc potestatem in jure potiùs fundare Divino, ut constat ex illis verbis: *Quæ à Deo sunt, ordinata sunt*: & ex illis: *Pro data illis in subditos authoritate*: Sicut ergo Christus voluit Episcopum habere authoritatem majorem in subditos, quàm alios Sacerdotes; sic voluit, quòd possent sibi aliqua peccata reservare, à quibus alii Sacerdotes absolvere non possent.

3. Sed verè verba Concilii non obstant nostræ sententiæ si dicamus cum Eminentissimo Cardinali Lugo, *de pœnit. disp. 20. sect. 1. num. 5.* directè fundari Episcopi potestatem in jure Divino, indirectè verò ex potestate Pontificis, vel ut dixit Fagundez suprà: jurisdictionem Episcoporum habitualem esse de jure Divino; actualem verò esse de jure humano à Pontifice emanantem.

4. Igitur non est discedendum à nostra sententia; sed distinguendum est cum Sapientissimo Cardinali Lugo *de Sacr. Pœnit. disp. 10. sect. 2. num. 5.* inter concessionem directam, & indirectam; & dicendum, directè fundari hanc Episcopi potestatem in jure Divino; indirectè verò in voluntate Pontificia, & cum eodem Lugo, *nu.* 2. Summum Pontificem pro suprema, & universali potestate posse sibi reservare aliqua peccata pro tota Ecclesia: Episcopos item, per se loquendo, posse pro suo Episcopatu: Parochum, denique pro sua Parochia; ita tamen, ut reservante Pontifice, nemo possit absolvere, nisi de licentia ipsius Pontificis, reservante Episcopo, possint absolvere alii de licentia Summi Pontificis. Denique si Parochus reservet, possent alii absolvere de licentia Papæ, vel Episcopi. Et ideò non solent Parochi reservare; quia esset ferè inutilis illa reservatio.

5. Confirmantur supradicta ex Castro Palao, *to. 4. tr. 23. punct. 15. §. 1. n. 2.* ubi docet, quòd etiamsi verum esset, jurisdictionem Episcoporum à jure Divino immediatè provenire; tamen Pontifici subordinatam esse, dicendum est; sed ipse verius existimat, solam jurisdictionem Pontificiam in omnes Fideles à Christo manasse; ex illa verò ad Episcopos; deinde ad Parochos juxta Pontificis voluntatem descendere. Et si de facto Pontifex Episcoporum potestatem vellet restringere, & Episcopi vellent potestatem Parochorum limitare plusquam par est; restricta, & limitata erit. Vide Coninch *de Sacram. disp. 8. num. 11.* & Layman *lib. 5. tract. 6. cap. 12. num. 5. quæst 3.* qui tamen putat Pontificem non posse penitus ab Episcopali ordine potestatem reservandi casus tollere; posset tamen illam restringere, aut limitare, tanquam supremus jurisdictionis collator. Unde rectè dixit Lugo *ubi sup. num.* 6. quòd licèt Pontifex non possit extinguere, aut tollere omnino Episcoporum jurisdictionem: potest tamen limitare eorum potestatem, prout expedire videbit. Patet etiam ex omnibus superiùs dictis responsio ad ea, quæ pro sua sententia adduxit Magist. Donatus *loc. cit.* quam ut dixi, prorsus rejiciendam esse existimo.

R E S O L. XXIII.

An Confessarius absolvens à casibus Episcopo reservatis sine prætexta alicujus privilegii incidat in excommunicationem, & alias pœnas Decreti Clement. VIII.

Et an Religiosus, qui absque facultate absolverit ab aliquo casu in Religione reservato, non incidat in pœnas dicti Decreti, juxta aliud Decretum Clement. VIII.

Et

Et an qui absolvit à reservatis sub spe ratihabitionis, vel ex inconsideratione, aut ignorantia, non tamen crassa, aut affectata, incidat in dictam excommunicationem?

Et an Sacerdos, qui in dictam excommunicationem incidit absolvendo absque facultate à casibus reservatis, possit absolvi ab Episcopo vigore Concil. Tridens. sess. 24. de reform.

Idest, an Episcopus possit absolvere à casibus reservatis ex nova lege post dictum Concilium Tridentinum; & quid circa hoc declaravit Sacra Cardinalium Congregatio? Ex par.3.tract. 4. Res.73.

§.1. AFfirmativè respondet Homubonus *in exam. Eccl. part.1.tract.5.cap.4.quæst.22.* & Floronus *tract. de cas. reserv. part.1.cap.5.num.27.* alias pauci quidem in has pœnas inciderent, & receptus usus declarat, ita fuisse mentem Summi Pontificis.

2. Non reticebo tamen, negativam sententiam docere Horatium Gambarupiam *de casib. reserv. cap.3. num.12.* per verba in dicto decreto posita, ubi sub prætextu privilegiorum &c. sumpto argumento ab iis, quæ in simili docuerat Navarr. *in man. cap.25. n.94.* & Cov. *in cap. Alma mater p.1. §.6. num.9.* An posset aliquis dicere cum Florono *ubi suprà*, verba illa, *sub prætextu privilegiorum*, intelligenda esse, ne Regulares possint sub prætextu privilegiorum absolvere, & sic ne haberent causam ullam excusationis: unde clausulam illam putat appositam esse ampliativè. Sed negativa sententia tenenda est per ea, quæ adducit Suar. *de cens. disp.21. sect.6. num.11.* Philiarchus *de officio Sacerd. tom.1. part.1. lib.3. cap.30.* Sayrus *de cens. lib.3. cap.31. num.10.* Rodriq. *qq. Regul. tom.2. quæst.47. art.2.* Sanchez *in summ. tom.2. lib.6 cap.16 num.68.*

3. Notandum est tamen cum ipso Florono §.4. & Homobono *loc. cit.* non incurrere in pœnas dicti decreti Religiosum, qui absque facultate absolveret ab aliquo casu in Religione reservato; juxta aliud decretum Clem. VIII. Nam hoc decretum de quo loquimur, loquitur tantùm de casibus, tum Summo Pontifici, tum Episcopis, vel aliis sæcularibus Prælatis Episcopali auctoritate fungentibus reservatis: ergo, &c.

4. Notandum est etiam cum Finellio *tract. de casib. reserv. cap.6. num.6 & 8.* & aliis, quòd ad incurrendas pœnas dicti decreti non satis est absolvere à reservatis, absque facultate, sed necessaria est præsumptio in absolvente, ut patet ex ipsis verbis decreti. Unde si quis absolvat à reservatis sub spe ratihabitionis, vel ex inconsideratione, aut ignorantia, non tamen crassa, aut affectata, non incideret in excommunicationem.

5. Sed hic obiter potest aliquis quærere, an Sacerdos, qui in dictam excommunicationem incidit, absolvendo absque facultate à casibus reservatis, possit absolvi ab Episcopo vigore Conc. Trid. *sess.24. de refor.* Negativè respondent Floronus *tract. de cas. reserv. par.1. c.5. §.2. n.4.* & alii, quia Episcopus non potest absolvere à casibus reservatis ex nova lege post dictum Concilium Tridentinum, & asserunt ita declarasse Cardinalium Congregationem.

6. Non desunt tamen Doctores affirmativam sententiam docentes, ut Beja *part.4 cas.37.* Finellius *de cas. reserv. c.7. num.12* & Homobonus *de exam. Eccles. par.1. tract.5. cap.4. quæst. 23.* qui citat Suarez, Peregrinum, & alios, tum quia verba Concilii non arctantur, vel limitantur, & cùm decretum sit favorabile animabus fidelium, & nullum inferat nocumentum, debet ampliari, tum quia ubi loquitur antecedenter de suspensionibus, & irregularitatibus, absolutè loquitur de omnibus ex delicto occulto provenientibus. Et ita per casus occultos reservatos intelligis, quocumque tempore sint reservati, quousque de illis fiat absolutio: tum denique quia tam in reservatis, quàm in reservandis est eadem ratio absolutionis, si sunt occulti, ne proinde debet in utrisque esse eadem legis dispositio. Cur enim minor erit Episcoporum auctoritas in novis reservationibus, quàm in antiquis.

RESOL. XXIV.

An absolutio casuum reservatorum ex præsumptione ratihabitionis sit valida?

Ex quo in corpore hujus Resol. quinque objectiones deducuntur circa hoc, & in ultimo sequitur, Confessarium graviter peccare, quia ita confessionem audire incipit.

Et similiter peccare graviter, qui tali sciens confitetur, quamvis ie facilime ex ignorantia possit excusari. Ex part.6. tract.6. & Misc.1. Res.57.

§.1. MUlta circa resolutionem præsentis dubii asserit Crousers *in Regulam S. Francisci, cap.7. lect.22. fol.697.* ubi sic ait: Dico primò, quòd quantum ad effectum tollendi excommunicationem, & onus reservationis, absolutionem ejusmodi validari per ratificationem subsequentem: neque de hoc puto controversiam esse posse.

2. Dico secundò si ejusmodi absolutionis nulla fuit materia, in quam directè caderet, non puto validari posse per ratificationem subsequentem probabiliter præsumptam, neque quantum ad effectum conferendi gratiam; quia cùm talis absolutio fuerit nulla ex omnimoda carentia materiæ necessariæ, simpliciter non fuit sacramentalis; cùm verò subsequens ratihabitio non possit illam de non Sacramentali facere Sacramentalem, non video quomodo per ratificationem, ad illos effectus, quos obtinere non potest nisi sit Sacramentalis, validari possit. Si tamen simpliciter fuit Sacramentalis, quia fuit valida, quoad aliquam Confessionis partem, in quam directè cecidit: certum est eo ipso validam fuisse, quantum ad effectum conferendi gratiam, nec ut valida sit egere ratihabitione subsequente. An verò quantum ad effectum tollendi obligationem iterum confitendi mortalia, quæ jam facta sunt non reservata per ratihabitionem subsequentem, valida etiam esse possit; non videtur cur non possit validari ad hunc effectum per sequentem ratihabitionem; si enim non posset, id esset, quia talis absolutio non esset simpliciter Sacramentalis; & hoc, non: quia supponitur simpliciter esse talis, vel quia secundùm quid non est Sacramentalis; eò quod non feratur directè in reservata: sed neque hoc dici potest quia quod absolutio non feratur directè in reservata, hoc non obstat, quò minùs aliquo modo etiam respectu reservatorum sit Sacramentalis, dum tollit maculam peccati inductam per ejusmodi reservata, a quibus tantùm forte inducta est; supposito quòd pœnitens non habeat aliud mortale, nisi reservatum. Rursus quod hujusmodi absolutio sit Sacramentalis patet, quia verè significat sublationem maculæ inductæ per peccata, verèque illam efficit: cur ergo non poterit, accedente ratihabitione, tollere obligationem iterum confitendi? præsertim cùm talis sit, ut ei nihil substantiale desit; sed solùm irritari possit ex defectu alicujus conditionis, videlicet sufficientis applicationis alicujus partis materiæ: nam supponimus potestatem jurisdictionis huic absolutioni non deesse etiam ad absolutionem reservatorum, modò ipsi subjiciantur directè?

3. Si dicas, quòd veritas formæ exigit: ut obligatio illa peccata iterum subjiciendi clavibus tollatur hic, & nunc per absolutionis verba: hoc gratis omninò dicitur: quia cùm per primam absolutionem legitimam mortalium tollatur ejusmodi obligatio, sequeretur, quòd iterata absolutio eorundem veritatem non haberet; & quòd venialia non possunt verè sacramentaliter absolvi; cùm nulla sit de illis confitendi obligatio, quæ tolli possit: non requirit ergo veritas formæ, quòd hic & nunc tollatur talis obligatio: imò simpliciter non requirit, quòd omninò tollatur, poterit ergo tollere dictam obligationem accedente ratihabitione.

4. Si dicas, quòd non est, operari non potest. Respondeo id verum esse de reali effectu, & de reali operatione: sublatio autem dictæ obligationis est quid morale, non reale.

5. Objicit Suarez. Talis absolutio vel est à principio nulla, vel valida: si valida, ergo non per ratihabitionem: ergo sine consensu Superioris poterit quis absolvi validè à reservatis: quòd est falsum, exceptis quibusdam casibus: si nulla saltem quoad effectum tollendæ obligationis iterum confitendi: ergo talis obligatio tolli non potest, nisi iterum confitendo. Respondeo quòd talis absolutio, quoad hunc effectum, nec est nulla, nec valida simpliciter, quousque accedat, vel dissensus, vel assensus probabiliter præsumptus; qui si accedat, tollitur obligatio confitendi per confessionem & absolutionem legitimè priùs factas: quia scilicet, cùm ex probabili præsumptione factæ sint, nulla etiam in eis intervenit fraus, quæ obstet, ne postmodum ratificari possint. Si verò non accedat consensus, manebit obligatio ad iterum confitendum non ex pacto, ut putat Suarez, sed quia deficiente ratihabitione talis obligatio non fuit sublata, manebit inquam, non quia in absolvente nulla fuit jurisdictio; sed quia deficiente consensu, seu ratihabitione, sufficiens esse non potest ad tollendum onus confitendi iterum.

6. Si dicas hunc effectum non posse pendere à futuro eventu. Respondeo negando; & ratio est, quia cùm absolutio Sacramentalis sit etiam actus judicialis, cui non repugnat hoc modo validitatem obtinere; potest etiam quantum ad effectum, pendere à futuro eventu. Hic enim effectus vel non est Sacramentum; vel si est, non est necesse, ut ad veritatem formæ absolutionis hic & nunc, cùm pronun-

nunciatur, fiat. Deinde videtur absolutio ita validari per ratificationem posse, sicut dum dicitur *Matth. 16 Quodcumque solveris, erit solutum*. Et hæc omnia docet Crousers, ubi supra.

7. Sed sententiam Suarez negativam prorsùs tenendam esse existimo, quam tuentur etiam Vasquez *tom. 2. qu. 93. art. 2. dub. 2.* Lugo *de Sacram. Pœnit. disp. 19 sect. 2. num. 21.* Et communiter Doctores. Et quidem si sermo sit de propria ratihabitione, quæ ex se est voluntas consequens, ac supponens actum factum, non potest esse dubium, cùm Sacramentum non possit esse suspensum, & dependens à consensu futuro Superioris; nam si à principio non fuit validum; nec fiet etiam validum postea, licèt Superior ratum habeat. Si vero fuit validum, non indiget ratihabitione; nam validum erit, licèt postea ratum non habeat Superior. Neque hic locum habet regula juris, ratihabitionem retrotrahi, & mandato non est dubium comparari. Illa enim intelligitur ad summum de ratihabitione in ordine ad actus, qui licèt à principio non fuerint validi, possunt tamen postea validi fieri, & eorum valor per juris fictionem retrotrahi, quales non sunt actiones Sacramentales, ut constat: quæ si verè ab initio non valent, non possunt postea accipere valorem, quando jam non sunt, unde in illis magis habet locum illa alia juris regula; Quòd ab initio non valet, tractu temporis non convalescit.

8. Et ideò ad omnimodam intelligentiam hujus materiæ non desinam hic apponere ea omnia, quæ docet Coninch *de Sacram. disp. 8. dub 4. num. 34. & seq.* ubi nostram sententiam docens sic asserit. Hinc sequitur primò, ut is, qui caret jurisdictione aliquem validè absolvat, nullo modo sufficere, ut Pastor ipsius actum postea ratum habeat. Quia hoc Sacramentum omninò invalidè confertur ab eo, qui non habet jurisdictionem. Ratihabitio autem sub nullo modo potest efficere, aut ut absolvens jam ante verè habuerit jurisdictionem; aut ut Sacramentum invalidè collatum convalescat; præsertim cùm hoc Sacramentum nullo modo possit pendere à conditione futura; ut ostendi *to. 1. q. 64. art. 8. dub. 2.* Et ad illam regulam juris citatam. Respondeo illam solùm intelligendam de iis actibus, qui in sui valore immediatè pendent à ratihabitione alterius; ut fit in contractibus, & similibus. Adde cùm absolutio non possit dari nomine alicujus alterius hominis, seu immediatè nomine & auctoritate Dei, nullum eam posse ratam habere, quia ut dicitur *ibid Reg. juris 9.* Ratum habere quis non potest, quod ipsius nomine non est gestum.

9. Sequitur secundò, ut quis validè absolvat, non sufficere, ut omninò præsumat Parocho gratum esse, ipsius subditi confessionem audiat: nec etiam quòd Parochus sciens hoc fieri, id de facto interiùs in animo suo approbet. Nam nec illa præsumptio, nec interior illa approbatio alteri de facto dant jurisdictionem, sine qua invalidè confessionem audit. Quare necesse est, ut Parochus internum illum consensum aliquo signo externo exprimat, quo eum audienti sufficienter explicet: ita ut hic determinatè sciat illum consentire.

Sup. hoc sup. in tr. 3. Res. 1. § 1. & aliis §§. & verfic. ejus primo not.

10. Unde sequitur tertiò, non semper sufficere, quòd Parochus videat me, v. g. audire suum subditum, & non contradicat: quia inde non possum certò colligere eum in hoc consentire. Non potest fieri, ut non contradicat, quia putat me ex privilegio, aut alia ratione habere jurisdictionem, quia nimirùm falsò putat pœnitentem solùm confiteri venialia, aut quia non audet contradicere, ne lites, aut jurgia excitentur, aut aliquod scandalum fiat. Quare ut ejus non prohibitio habeat rationem concessionis verè, necesse est primò, ut constet mihi ipsum scire, vel saltem credere me carere omni jurisdictione: cumque esse talem, qui liberrimè contradiceret, si factum meum non approbaret: aut qui me ita amet, ut libenter habeat me ipsius consensum in similibus rebus præsumere.

11. Sequitur quartò, etiam in hoc casu si Parochus non videat me, dum me accingo ad audiendam confessionem, sed tantùm superveniat, dum confessionem audire cœpi, & dicto modo factum meum approbet, me initio quousque talis approbatio sufficienter fiat, omnia invalidè agere, quia sine ulla jurisdictione: quare necessarium erit, ut pœnitens secundò confiteatur omnia peccata, quæ prius fuerat confessus: quia illa confessio cùm non sit facta legitimo judici, non potuit esse Sacramentalis. Poterit tamen hoc breviter facere, dicendo se confiteri omnia peccata, quæ ante fuerat confessus.

12. Sequitur quintò, eum graviter peccare, qui ita confessionem audire incipit, etsi speret Pastorem mox superventurum, & ita approbaturum ipsius factum. Tum quia initio invalidè confessionem audio cum injuria pœnitentis, & ipsius Sacramenti, ac usurpatione alienæ jurisdictionis: tum etiam quia exponit se periculo invalidè absolvendi, si Pastor verè interiùs factum non approbet, aut non sufficienter exteriùs id exprimat. Et similiter graviter peccat, qui tali sciens confitetur; quamvis hic faciliùs ex ignorantia excusari possit. Quare quando gravissima necessitas non postulat, nunquam simile quid, nisi expressa venia priùs petita, faciendum est.

13. Dicendum est igitur contra Crousers, quòd cùm agitur de jurisdictione ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ, requiritur verè actualis voluntas expressa, vel tacita quæ ratihabitio de præsenti, vel de præterito appellatur.

RESOL. XXV.

Quid facere debeat Confessarius, qui malè absolvit pœnitentem de aliquo casu reservato non habens jurisdictionem? Ex par. 2. tract. 15. & Misc. 1. Res. 60.

§. 1. Hic casus in praxi potest frequenter accidere, & communiter respondent Theologi, quòd debet petere jurisdictionem à Superiori, & postea si non adest scandalum, monere pœnitentem ad iterum confitendum; vel si pœnitens inscius veniat ad secundam confessionem, petat Confessarius ab eo, an doleat etiam de peccatis præcedente confessione dictis, & cupiat, si qua ratione necesse sit, etiam ab iis absolvi: & si dicat, quòd sic, illum absolvat; nihil defectu primæ confessionis dicendo. Vide Coninch *de Sacram. disp. 8 dub. 17. num. 141. & 143.* Nugn. *to. 2. in addit. ad 3. part. quæst. 8 art. 3.* Floron. *tract. de casib. reserv. part. 1. cap. 5. §. 1.* Possev. *de offic. cur. cap. 7. nu. 64.* Homobon. *tract. de cas. reserv. cap 6. num. 5.* Conrad. *in resp. cas. consc. part. 1. quæst. 18.* Navarr. *in man. cap. 26. num. 14.* Syl. *in addit. ad 3 part. quæst. 8. art. 4. quæritur 8. concl. 1. & 2.* & alii communiter. Sed his non obstantibus, invenio Joann. Valerum *in differentiis utriusque fori, ver. differentia, differ. 9. num. 2. in fin.* cum aliquibus docere, in tali casu, cùm pœnitens est ignarus, nihil à Confessario faciendum esse, nec à Superiore licentiam absolvendi impetrandam esse, ex arg. *cap. quia circa, de consang. & affin.* quia taliter absolutus est ab omnibus, scilicet directè à non reservatis, & indirectè à reservatis per infusionem gratiæ. Ergo, &c. Ita ille, & citat Cordubam, & Henriquez. Sed tu tene communem sententiam, quæ quidem, ut diximus procedit, quando Confessarius potest sine scandalo admonere pœnitentem; quando verò scandalum adsit, vel non adsit, remittitur arbitrio prudentis Confessarii. Non reticeam tamen, quod Philippus Faber Lector S. Theol in Academia Patavina, difficile putat in tali casu re vera non adesse scandalum. Ita ille *in disp. de pœnit. in 4 Sent. dist. 19. qu. unica, disp. 33. cap. 3. num. 18.*

Sup. hoc sup. in tr. 4. Res. 1. §. Hæc omnia Sed lege eum per tot. & in Res. 9. §. ult. à lin. 8 & sup. in hoc tr. Res. 3. §. ult. & vide inf. dub. Res. 40.

RESOL. XXVI.

An confitens Superiori liberaretur à reservatione, quoad peccata oblita?

Ex quo infertur, si Superior absolvat ab una censura solùm, & habeat potestatem delegatam, non manere pœnitentem absolutum ab aliis, quas fortè incurrerint, nec ablatam esse reservationem pro illis.

Sed quid est sentiendum, quando absolvit generaliter ab omni excommunicatione in quantum potest; & quando absolvit generaliter à peccatis; an tunc verba dirigantur ad omnes censuras, & peccata reservata, & per consequens ad omnia oblita? Ex part. 10. tract. 13. & Misc. 3. Res. 56.

§. 1. Negativam sententiam tenent Doctores, quos citat, & sequitur nominatim contra me P. Pasqualigus *in praxi de Jubilæo, q. 242. n. 8.* ubi sic ait: Secundò colligitur contra eundem Bossium *sect. 1 de Jubilæo, casu 29. num. 4.* & eos, quos citat *num. 8* Eum qui confitetur Superiori, aut alteri habenti auctoritatem universalem delegatam, non remanere liberum à reservatione quoad oblita, ut docent Alterius *tom. 1. de cens. lib. 4. disp. 4. cap. 3. dub. 2. vers. Dico secundò*, Suar. *disp. 31. de pœnit. sect. 4. n. 18.* Coriolanus *part. 1. de casib. reserv. art. 9. num 4. vers. Si verò*, Bonacina *disp. 5. de pœnit. quæst. 7. punct. 5. §. 5. num. 4. versic. Adde*, Floronus *part. 1. de casib. reserv. cap. 4. §. 10. ver. Aut confitetur*. Ratio est, quia quoad reservata, cùm causa non sit cognita, nec etiam remanet judicata, cùm judicium non possit ferri super incognito: unde nec etiam est ablata reservatio; & sicuti peccata non reservata debent iterum judicari, quando sunt oblita, ita & reservata oblita ab eo, cui sunt reservata. Accedit, quòd finis reservationis est quod Superior cognoscat ipse de reservatis: unde quoad oblita non cessat finis, atque adeò nec reservatio. Ita Pasq.

Sup. hoc infra in Res. 39. §. Nota etiam, cursim in dict. vers. Nota secundo, & in tr. 1. Res. 72. à 11. & ibi in tr. 4. Res. 60. §. Obiiciunt, concessum, quod moderatur. Casus etiam reservati.

2. Sed

2. Sed ego non recedo à sententia affirmativa, quam docui, & quam communem esse fatetur ipse Pasqualigus, pro qua 26. Doctores affert, quibus ego addo me citato Quintanadveñam *de Jubileo duarum hebdomadarum*, *cap.* 22. *nu.* 5. ubi sic ait: *Si à uno le absolverian de unos casos reservados, ò censuras en tiempo del Jubileo, y el passado se le acordara o-tros; podrá ser absuelto dellos, y de ellas, de qualquier Confessor, aunque aya muchos annos, que passò el jubileo, y aunque ningun reservado uviesse confessado, si confessò otros, se devia absolver passado el jubileo, si lo ganò, que siempre le queda aquel derecho.* Sic Con. *disp.* 8. *dub.* 12. *num.* 98. Molsesio *tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 21. *num.* 25. Regin. *tom.* 1. *lib.* 8. *num.* 99. *Y advier-tase que nò es necessario, que el mismo que le confessò en el jubileo le absuelva, ò dentrò, ò despues del, sino que puede escoger otro; y en la opinion que affirma no ser necessaria confession para ganar el jubileo, al que no tiene mortales; si passado el se acuerda de casos reservados, ò censuras, no hizo en el ninguna confession, por no hallarse con mortales; però si las de mas diligencias; no obstante puede ser absuelto de las censuras, y reservados, y comutar le votos*, &c. Ita ille; & magis latè validissimis rationibus hanc sententiam confirmat Card. Lugo *de pænit. disp.* 20. *sect.* 7. *per tot.* ubi respondet ad omnia argumenta.

3. Et quidem quoties subditus fide bona, & cum simplicitate confitetur Superiori, & detegit ei latebras cordis sui; jam facit, quantum est ea se, ut Superior adhibeat ejus conscientiæ remedia necessaria: non est ergo, cur non sit contentus Superior ejusmodi manifestatione, & tollat reservationem, sicut tollit, quando manifestat unum reservatum, etiam respectu oblitorum, prout fatetur Suarez, Vasquez verò, ut consequenter loquatur, id etiam negat. Sed certè non est credibile, quòd si subditus fecit confessionem generalem totius vitæ cum Superiore, velit adhuc Superior obligare illum, ut quoties ei aliquid occurrerit circa illam confessionem addendum, v.g. circa aliquam circumstantiam non satis explicatam, vel quid simile; toties redeat ad ipsum. Quid enim, si cum Pontifice Summo, vel ejus summo Pœnitentiario facta esset confessio? nunquid, hi etiam volunt, ut redeat pœnitens ad ipsos, quoties est aliquod dubium circa ea, quæ explicari debebant?

4. Confirmatur, quia si subditus explicitè diceret, se desiderare absolvi ab omni vinculo, quantum fieri posset, jam Superior præsumeretur velle auferre reservationem, ut fatetur Suarez. Sed quoties confitetur Prælato, desiderat, & petit implicitè absolutionem, & remissionem majorem, quam habere possit, ad hoc enim venit omnis pœnitens ad Confessarium, ut solvatur, quantum solvi possit. Ergo præsumitur etiam Superior velle solvere, quantum potest, juxta desiderium pœnitentis. Cur enim non præsumemus eum velle facere id, quod faceret absque illa difficultate, quoties à pœnitente explicitè peteretur? Certum est autem, quòd si subditus dicat: Pater, ego non sum mihi conscius alicujus casus reservati: sed tamen ad cautelam desidero solvi à vinculo reservationis. Superior nunquam hoc illi in confessione negaret: ergo cum magno fundamento præsumimus, ita velle absolvere semper, ut solvat quantum potest.

5. Ex his infertur: Si Superior habens potestatem delegatam absolvat ab una solùm excommunicatione reservata, non manere pœnitentem absolutum ab aliis, quas fortè incurrerat, nec ablatam esse reservationem pro illis; quia absolutionis verba tunc solùm terminantur ad illam excommunicationem, nec ullo modo indicant solutionem ab aliis, aut ab earum reservatione. Quando verò generaliter absolvit ab omni excommunicatione, in quantum potest, jam tunc verba diriguntur ad omnes. Item quando absolvit generaliter à peccatis, jam tunc ostendit, se velle eorum vincula solvere, quantum potest: quare cùm unum vinculum ex illis sit reservatio, à qua potest Superior directè solvere; credi debet hoc etiam vinculum solvere per illa verba generalia. R. manet igitur nostra sententia satis firmata; nec credo Patrem Pasqualigum illam tanquam probabilem non admittere. Unde me citato, doctissimus, & amicissimus P. Bardi *in Bullam Cruciatæ part.* 2. *tr.* 6. *c.* 1. *sect.* 12. *num.* 102. utramque sententiam probabilem esse censet.

R E S O L. XXVII.

An quis possit licitè absolvere pænitentem, qui peccata reservata habet cum onere, ut ea sola postea Superiori confiteatur?

Et quid si excommunicatio, annexa sit peccatis reservatis? Ex part. 3. tract. 4. Res. 28.

§. 1. NEgativè seclusa aliqua necessitate, respondet Coninch *de Sacram. disp.* 8. *dub.* 13. *concl.* 3. *num.* 103. & communiter theoretici; quia quòd in hoc Sacramento requiratur necessariò integra peccatorum mortalium confessio, non tam est propter integritatem confessionis, quam propter integritatem absolutionis, quam nullo modo decet dimidiari sine gravi necessitate, sicut peccatorum dimidiata remissio, nunquam fieri potest; in tali autem casu dimidiatur directa absolutio. Ergo, &c. Deinde in tali casu non sola absolutio, sed etiam confessio dimidiatur, Nam cùm talis Confessor, non sit legitimus judex peccatorum reservatorum, eo casu non fit integra confessio judici competenti quod tamen ad integritatem confessionis est necessarium.

2. Secunda sententia affirmat, & ita docent Sylvester, Navarrus, Toletus, & alii, quos novissimè citat, & sequitur Hieronymus Pharaonius *de Sacrament. Pœnitent. sect.* 18. *cas.* 4.

3. Sed Layman *in Theol. mor. lib.* 5. *tract.* 7. *cap.* 12. *num.* 11. media via incedit, sic enim asserit. Si pœnitens bona fide ad confessionem venerit, quia vel nescivit tale peccatum Superiori reservatum esse, vel tamen si sciverit, existimavit tamen legitimè se ab inferiori Sacerdote absolvi posse, cum obligatione postea tempore opportuno se præsentandi Prælato: in hoc casu, arbitror plerumque absolutionem dari posse, modò pœnitens præter reservatum aliud peccatum absolutioni subjiciat. Ratio est, partim quia aliqualis necessitas urget, siquidem pœnitens ægro animo discedet absque absolutione, cùm ex sua parte benè dispositus sit, partim, quia graves Doctores absolutè docent, quòd Sacerdos pœnitentem, qui peccata reservata habet, absolvere possit cum onere, ut ea sola Superiori postea confiteatur, & ab illis directè absolvatur; excipe, nisi excommunicatio annexa sit. Ita Layman. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles, sed prima mihi magis placet.

Sup. hoc quod hic excipitur magis fusè supra in Res. 19. §. pen. & ult. & vide etiam alias Ref. ... not. 4.

R E S O L. XXVIII.

An pænitens, qui à Superiore fuit absolutus à peccatis reservatis, teneatur postea ista cum aliis Sacerdoti inferiori confiteri? Ex part. 3. tract. 4. Res. 74.

§. 1. AFfirmativè respondet Homobonus *in exam. Eccles. part.* 1. *tract.* 5. *cap.* 4. *quæst.* 25. qui citat Henriquez, Suarez, & Coninch: uni enim Confessario pandenda sunt omnia peccata.

Sup. hoc infra in tr. 7. Resol. 119. signant. in fine, §. 2 vers. Imò latè.

2. Verùm non reticebo contrariam sententiam docere Joan. de la Cruz Dominicanum *in direct. conscient. part.* 2. *de Sacram. Pœnit. quæst.* 3 *dub.* 5. *concl.* 3. ubi sic asserit. Et si Superior possit audire integram confessionem, & ad id teneatur, si non est occupatus, si tamen nolit, & solùm absolvat à reservatis, valet Sacramentum. Et licèt pœnitens tunc maneat absolutus ab omnibus peccatis, à reservatis directè, & indirectè à non reservatis, cùm gratia data in illo Sacramento æquè excludat omnia peccata, tamen si vult sumere Eucharistiam, tenetur confiteri alia peccata non reservata alteri Confessori, non tamen sunt isti confitenda peccata reservata Superiori confessa, cùm jam sint subjecta clavibus Ecclesiæ, & directè absoluta, Ita ille qui citat Majorem, & Gersonem; sed tu primam sententiam tene, licèt utramque probabilem esse doceat Ledesma *in sum. to.* 1. *de Sacram. Pœnit. c.* 20. *concl.* 3. *dub.* 4 *fol. mihi* 334.

R E S O L. XXIX.

An si quis confessus est omnia peccata reservata legitimo Superiori invalidè tamen, vel ex defectu doloris, vel ex integritate, teneatur postea cum legitimo Superiore confiteri, vel sufficiat cum quocumque Confessario approbato?

Et an hoc procedat etiam in dictis peccatis confessis tempore Jubilæi?

Et an, quando quis confitetur bona fide in aliquo die septimanæ Jubilæi casus reservatos, & postea non adimplet alia opera præcepta in Jubilæo, peccata illa maneant reservata?

Et quid est dicendum de peccatis reservatis oblitis in illa confessione; an possint postea confiteri non habenti potestatem in reservata, etiamsi Jubilæum non lucratus fuerit? Ex par. 4. tract. 4. & Misc. Res. 124.

§. 1. ALibi probabiliter docui, illa peccata non manere ampliùs reservata, & posse à quocumque Confessario approbato absolvi; scio alicui displicuisse hanc sententiam, immeritò tamen; & ideò illam iterum doceo, & præter Doctores alibi à me citatos tenet novissimè hanc sententiam è Societate Jesu Ludovicus Meratius *in Div. Tho. to.* 3. *tract. de pænit. disp.* 30. *sect.* 3. *num.* 1. Præpositus *in* 3 *part. D. Thom. quæst.* 9. *de reservatione casuum conscient. dub.* 4. *num.* 24.

Alibi sup. in tr. ... Notandum est tamen ... doct. Res. not. seq.

num.24. & ante illos Petrus de Ochagavia *de Sacramentis tract*.12. *de Confessione Sacramentali quaest*.22.*num*.8. ubi sic ait: Si quis expressè confiteatur omnes casus reservatos Sacerdoti habenti ad id jurisdictionem, vel concessam in gratiam sui, vel in gratiam pœnitentis, satisfacit omninò reservationi, etiamsi confessio ex alio capite nulla reddatur. Unde talia peccata potest postea cuilibet Confessario confiteri. Patet, quia reservatio ad id ordinatur, ut pœnitens deferat peccata proprio Sacerdoti, & ejus sententiam audiat, & pœnitentiam impositam accipiat; sed hoc totum contingit, cùm confessio ex aliquo capite redditur nulla, ut supponimus; ergo tollitur omninò reservatio, & hæc conclusio etiam est vera, cùm absolutio datur ratione potestatis delegatæ, quia satisfit fini reservationis. Ita ille qui tamen *num*.11. observat hanc doctrinam non esse veram, quando quis invalidè confitetur peccata tempore Jubilæi, nam tunc nullo modo tollitur reservatio, quia tunc absolutio à peccatis reservatis conceditur per modum favoris, & eum ordine ad justificationem animarum, ut media absolutione à reservatis excitentur fideles ad quærendam salutem animæ, ergo intelligitur talis facultas absolvendi à reservatis concedi cum hac conditione, ut pœnitens expiet animam à peccatis, & verè confiteatur vera ac salutari confessione.

Sup. hoc in Ref. seq. & lege doct. Ref. nonum in eod. §. & in tom. 4. tr. 3. Ref. 30. & 19.

2. Nota etiam hic obiter cum dicto Ochagavia, & cum aliis Doctoribus, quos alibi citavi, quando quis confitetur bona fide in aliquo die septimanæ casus reservatos, & postea non adimplet alia opera præcepta in Jubilæo, peccata illa non manere reservata; sed quid dicendum de peccatis reservatis oblitis in illa confessione, an possint postea confiteri non habenti potestatem in reservata, etiamsi Jubilæum non lucratus fuerit? Negativè respondet Præpos. *ubi suprà num*.30. licèt pro contraria sententia citat Suar. *in 3 part. tom*.4.*disp*.31.*sect*.4.*num*.24.

Sup. duabus diffic. contentis in hoc §. in to. 4. tr. 4. Ref. 81. §. 1. & 3. & in Ref. 91. §. Verùm & prin. usque ad med. & rursum & resolvuntur in to. 7. tr. 1. in fi. Ref. 166.

R E S O L. XXX.

An confessio reservatorum invalida, si facta est Confessario habenti tantùm facultatem delegatam tollat etiam reservationē?

Et an hoc omninò certum sit, quando peccatum est reservatum ob annexam censuram? Ex part. 8. tract. 7. & Miscell. Resol. 65.

§.1. Suppono ea, quæ alibi satis probavi peccata reservata confessa Superiori in confessione scienter nulla, non manere amplius reservata; sed posse postea mutato proposito, & vero dolore concepto illa confiteri Confessario. Difficultas est in casu, quo confessio sic invalida facta sit Confessori habenti tantùm delegatam potestatem. Respondet Filliuc *tr* 7. *de Confess cap*.10. *nu*.311. peccata adhuc remanere reservata, uti sic habet; Nullo autem modo ita contingeret, quando confessio illa fieret delegato, qui non habet potestatem absolvendi nisi sacramentaliter: hoc enim ipso quòd confessio non fuit valida sequitur manere peccatum reservatum sicut ante.

Alibi in Ref. prec. &c.

Sup. hoc in Ref. prec. §. 1. prope fin. vers. quando quis invalidè, & in aliis ejus not. & in to. 4. tr. 3. Ref. 30. & 19.

2. Respondeo tamen probabile esse, quòd etiam in hoc casu sit liber à reservatione. Et ratio est, quia Pœnitens videtur satisfecisse fini reservationis, finis enim reservationis est, ut Pœnitens, qui peccatum reservatum commisit, aperiat illud Superiori, ab eoque debitam recipiat satisfactionem. Tum quia cùm hoc tam multi Doctores asserant, & Superiores non contradicant, videntur in eo consentire, & supplere jurisdictionem; in opinione enim probabili præsumitur Superior supplere jurisdictionem. Et hoc omninò certum est quando peccatum est tantùm reservatum ob annexam censuram, quia talis Confessarius ab hac potest absolvere etiam extra collationem Sacramenti. Ita Coninch *de Sacram.disp*.8. *dub*.12. *num*.92. & alii.

R E S O L. XXXI.

An Sacerdos, qui habet casus reservatos, à quibus præsens Confessarius illum non potest absolvere, possit contritus sine prævia confessione Sacrum conficere?

Et si talis Sacerdos habeat cum aliquo peccato reservato aliqua peccata non reservata, vel saltem alia peccata venialia, teneatur confiteri omnia supradicta peccata venialia, & reservata, ut possit saltem ab illis indirectè absolvi?

Et quid est dicendum, si Sacerdos, qui habet peccatum reservatum, habeat etiam facultatem ut possit illud confiteri inferiori cum onere postea comparendi coram Superiore, an possit omittere confessionem? Ex part.2. tract.14. Ref.65.

§.1. Negativè respondet Suarez *ubi suprà*, & Sotus *in* 4.*dist*.17.*quæst*.2.*art*.5. putat enim in eo casu teneri talem Sacerdotem præmittere confessionem omnium peccatorum, si habeat alia peccata minimè reservata: & ita ab omnibus saltem indirectè absolvi, non autem teneatur hoc facere, si nulla habeat peccata non reservata.

Sup. primo diffic. & cont. tentis in §. 1.

1. & 4. hujus Resol. in seq. Ref. §. At ego, & in Ref. 8. post seq. & in aliis 1, annot. Sup. contentis in hoc §. 1. inf. in Ref. 36.

2. Sed Ægydius de Coninch *de Sacram. quæst*.80.*art*.4. *dub*.2.*num*.21. etiamsi talis Sacerdos habeat cum aliquo peccato reservato, tantùm alia peccata venialia, putat teneri confiteri omnia supradicta peccata, venialia, videlicet, & reservata, ut possit saltem ab illis indirectè absolvi.

3. Aliqui verò contrariam sententiam absolutè docent, quæ asserit in tali casu posse Sacerdotem, si adest scandalum, celebrare, sine prævia confessione, quia eadem peccata bis confiteri grave onus videtur. Ita Armil. *verb. communio* §.8 qui citat D. Antonin. & Palud. Victoria *in sum.num*.79. Sylvius *in addit.ad* 3 *part.quæst*.20.*art*.2.*dub*.3. §.4.& Sancius *in selectis*, *disp*.32.*num*.10.

Sup. hoc in Ref. not. 3 hujus Ref. &c.

4. Ego cum Filliuc. *to*.1. *tract*.4. *cap*.8. *n*.213. probabilem, & tutam in praxi hanc sententiam esse existimo.

5. Nota tamen, quod Filliucius *ibidem*, existimat etiam esse probabilem illam sententiam, quæ asserit, quòd Sacerdos habens peccatum reservatum, possit ommittere confessionem, etiamsi habuerit facultatem, ut possit illud confiteri inferiori, sed cum onere postea comparendi coram Superiore.

Quamvis non plenè sup. contentis in hoc §. lege tamen supra in tr. 3 de §. 1 & §. Notandum, ad med. & ver. Neque Ref. 159.

R E S O L. XXXII.

Quidam habebat casum reservatum cum excommunicatione annexa, & urgente necessitate celebravit, quæsierunt, an in tali casu tenebatur confiteri Sacerdoti inferiori?

Idem est de laico, urgente necessitate ad communicandum.

Et quid in dicto casu, si pœnitens habeat aliqua peccata non reservata, an teneatur illa confiteri Sacerdoti inferiori? Ex part.3. tract.4. Ref.103. aliàs 104.

§.1. Aliqui affirmativè responderunt, nam in tali casu consulens tenebatur saltem confiteri peccata non reservata, ut docent Alexander *part*.4. *quæst*.18.*membr*.4. *art*.5. §.2. Soto *lect*. 10. *de confessione*, & probabilem putat Filliuc. *tom*.1. *tract*.4. *cap*.7.*num*.213 & licèt necessariò in tali casu confitenda esse omnia peccata, velit Vega *in speculo curatorum tom*.1.*cap*.11. *num*.173. Chapeavilla *tract. de cas.reserv. cap*.8. & alii.

Sup. primò diffic. hujus sentent. inf. in ref. 11. §. alt. & in Ref. 11. §. Ex his, & seq. & in to. 5. tr. 1. Ref. 159. post med. ver. Tertium, & melius in to. 5. tr. 7. Ref. 159. à fin. & ut melius hanc quæ. difficilem, lege inf. dict. Ref. 19. & aliorum Ref. ejus primum not.

2. Nec obstabat, quòd peccatum reservatum habebat annexam excommunicationem, nam in tali casu etiam potest pœnitens confiteri peccata ex mente Navarri *cap*.9.*n*.3. Covarruv. *in cap. alma mater*, *part*.1. §.2. *num*.5. Cajetani *in summ. ver. absolutionis impedimenta*, quia ut ait Suarez *tom*.4. *disp*.31.*sect*.3. *num*.6. & *tom*.5. *disp*.10.*sect*.2.*nu*.9. excommunicatio non irritat absolutionem, dum se tenet ex parte recipientis.

3. At ego tunc probabiliter etiam putavi, non solùm ratione excommunicationis, sed etiam propter solum peccatum reservatum potuisse consulentem celebrare sine prævia confessione. Et ita liberant pœnitentes habentes casum reservatum à confessione peccatorum, etiam non reservatorum, Richardus *in 4 dist*. 17. *art*.2. *quæst* 8.*ad* 2. Adrianus *quæst*.4. *de confess*. Durandus *in* 4. *dist*. 17. *quæst*.19. & novissimè Sylvius *in addit.ad* 3. *part*. D.*Thom.quæst*.20.*art*.2. *quæritur* 3. potest igitur in tali casu Sacerdos, sive laicus sumere Eucharistiam, vel celebrare Missam sine prævia confessione cum Sacerdote inferiori, sed tantùm cum contritione, tanquam non habens copiam Confessarii.

Sup. hoc in §. 1. §. & 4. & ref. prox. & in ref. seq. & in aliis etiam 1. not.

4. Dixi non solùm ratione excommunicationis; quia si peccatum reservatum habeat annexam excommunicationem, tunc licèt pœnitens habeat alia peccata non reservata, non tenebitur illa confiteri sacerdoti inferiori, sed poterit urgente necessitate sumere Eucharistiam eliciendo actum contritionis. Et ita docent Vasquez *tom*.4.*tract. de excommun.dub*.4.*num* 8. §. *tertia ergo opinio*, Sylvius *ubi suprà*, Megala *in* 1 *part. lib*.5. *cap*.19. *num*.7. *in fine*, Ledesma *in summ.tom*.1.*cap*.20 *diffic*.2. Paludanus *in* 4.*dist*.17. *qu*. 6. *art*.1. *concl*.2. & 4. Sylvest. *verb. Excommunicatio* 4.*nu*.1. & *verb. confess*. 1. *quæst*.3 *cas*.5. & *verb. confessor* 3.*num*.12. Gabriel *in* 4.*quæst*.1.*art*.3.*dub*.2. D. Antonio *part*.3.*tit*.14. *cap*.19. §.4. & alii. Ex quibus omnibus apparet, pœnitentem habentem casum reservatum, etiam cum excommunicatione, urgente necessitate ad celebrandum, vel communicandum, posse ut sibi magis libuerit vel expedierit, aut confiteri peccata non reservata, seu simul reservata, & non reservata, vel elicere actum contritionis, & sine prævia confessione celebrare, aut communicare.

Sup. contentis in hoc §. in Ref. omnibus & §§. contentis, & in ann. 1. hujus Ref.

RE-

R E S O L. XXXIII.

An ſi non adſit Confeſſarius potens abſolvere à peccatis reſervatis, poſſit, qui illa habet, elicita tantùm contritione, ſine ulla prævia confeſſione Euchariſtiam ſumere?

Idem eſt dicendum de eo, qui habet excommunicationem reſervatam, urgente neceſſitate communicandi?

Et quid, ſi præter mortale ex cujus manifeſtatione pœnitens timet damnum non habet niſi venialia, an in eo caſu talis Sacerdos teneatur confiteri venialia ad præceptum de præmittenda confeſſione Sacramentali ante Euchariſtiam ſervandum.

Idem eſt dicendum ad præceptum annuæ confeſſionis implendum?

Ex part.9.tract.3.Reſ.11.

§.1. NEgativè reſpondet Garzias *in Sum.Theol.mor.tr.3. diffic.5.dub.1.punct.5.nu.96.& ſeqq.* Amicus *Cur. Theol.diſp.26.ſect.2.num.*14.ſic aſſerit: [A Confeſſione non excuſatur, qui habet Sacerdotem à quo poſſit abſolvi à non reſervatis, licèt directè abſolvi non poſſit à reſervatis: nam, ſicut in tali caſu tenetur tali Sacerdoti confiteri ad præceptum annuæ confeſſionis, quod eſt minus; ita ad præceptum de præmittenda ſacramentali confeſſione peccati mortalis ante Euchariſtiam, quod eſt majus. Eadem ratio eſt de illo, qui probabiliter timet aliquod notabile damnum ſpirituale, aut temporale ſe paſſurum ea confeſſione alicujus peccati: nam tunc tenetur confiteri reliqua, eo duntaxat ſuppreſſo, ex cujus manifeſtatione damnum timet: ſicut in eo caſu tenetur tali Sacerdoti confiteri ad præceptum annuæ Confeſſionis implendum

2. Sed quid, ſi, præter mortale, ex cujus manifeſtatione timet damnum, non habeat niſi venialia, an in eo caſu tali Sacerdoti teneretur confiteri venialia ad præceptum de præmittenda ſacramentali Confeſſione ante Euchariſtiam ſervandum? Variant in hoc Doctores; ego tamen puto teneri: nam, ſicut in eo caſu teneretur confiteri venialia ad præceptum annuæ Confeſſionis ſervandum. ita à fortiori teneretur ad præceptum dignæ Communionis adimplendũ.

3. Dices: Ergo ad ſervandum hoc præceptum tenebimur confiteri cuivis Sacerdoti, etiam ſimplici, nullam habenti juriſdictionem; cùm quivis Sacerdos authoritatem habeat abſolvendi à venialibus. Reſpondeo, negando conſequentiam: ſicut nec tenemur ad ſervandum annuæ Confeſſionis præceptum confiteri peccata venialia cuivis Sacerdoti, ſed tantùm proprio. Ratio: quia cùm præceptum tantùm ſit de præmittenda Confeſſione peccati mortalis, per ſe tale præceptum ſupponit in Confeſſario authoritatem, & juriſdictionem ſupra peccata mortalia. Ergo hoc ipſo quòd Sacerdos non habet talem authoritatem, non tenemur illi confiteri eſto confitendo illi tantùm venialia, in quę habet authoritatem, indirectè abſolvere à mortalibus, ſupra quæ non habet authoritatem. Neceſt par ratio de eo, qui ſuppreſſo mortalis, ex cuivis manifeſtatione damnum timet, confitetur venialia ei, qui authoritatem habet ſupra mortalia: nam talis Confeſſor comprehenditur in Decreto Concilii, in quo tamen non comprehenditur, qui nullam habet juriſdictionem ſupra peccata mortalia.] Hucuſque Pater Amicus.

4. Sed Ego puto probabiliter, ut olim docui, in tali caſu quando non adeſt Confeſſarius, qui poſſit abſolvere à reſervatis, poſſe aliquem celebrare, vel ſumere Euchariſtiam abſque Confeſſione præmiſſa, eliciendo ſolùm actum contritionis. Et hanc ſententiam, tanquam probabilem, etiam admittit Leſſius *in 3.part.quæſt.80.art.4.dub.2.num.9.* Et ita, me citato, tenet etiam Ludovicus Caſpenſis *in Cur.Theol. tom.2.tract.22.diſp.22.ſect.2.num.17.* ubi ſic ait: [Inquires, an, qui habet peccatum reſervatum, teneatur confiteri Sacerdoti habenti ſolùm poteſtatem in non reſervata; an verò poſſit communicare abſque Confeſſione, quaſi non habeat copiam Confeſſarii, cùm in hac re triplex ſit ſententia? Prima aſſerentium debere confiteri inferiori reſervata, & non reſervata, ut abſolvatur directè à non reſervatis, & indirectè à reſervatis. Secunda exiſtimantium, poſſe communicare cum ſola contritione; non tamen poſſe confiteri inferiori, quia inferior non poteſt validè abſolvere à non reſervatis. Tertia aliorum aſſerentium, in eo eventu non obligari ad confitendum peccata reſervata, à quibus inferior non poteſt abſolvere; obligari tamen ad dicenda Confeſſario peccata non reſervata, à quibus abſolvere poteſt. Placet mihi reſolutio Diana *tom.2.tract.4.reſ.* 104. quamlibet harum ſententiarum tutò poſſe ſequi, ſic enim ait: Ex quibus omnibus apparet, pœnitentem habentem caſum reſervatum, etiam cum excommunicatione, urgente neceſſitate ad celebrandum, vel communicandum, poſſe, ut ſibi magis libuerit, vel expedierit, aut confiteri peccata non reſervata, ſed ſimul reſervata, & non reſervata, vel elicere actum Contritionis, & ſine prævia Confeſſione celebrare, aut communicare: his obſtat Tridentinum *ſeſſ.14.cap 7.* ubi ait: *Extra mortis articulum Sacerdotem inferiorem nihil poſſe in caſibus reſervatis*, nam intelligendum eſt nihil poſſe directè, poteſt tamen indirectè: ſi quis enim immemor reſervatorum, confiteatur non reſervata, certiſſimum eſt indirectè abſolvi à reſervatis: ergo quamvis inferior Sacerdos nihil poſſit directè in reſervata, poterit tamen indirectè.] Ita Caſpenſis, & iterum ego.

5. Nota, quòd eodem modo philoſophandum eſt de eo, qui habet excommunicationem reſervatam urgente neceſſitate communicandi, & carente copia Superioris legitimi, poſſe quidem in tali caſu cum contritione communicare, vel poſſe confiteri non reſervata Sacerdoti inferiori, à quo abſolvatur directè ab illis, & indirectè à reſervatis, licèt maneat adhuc excommunicatus, Excommunicatio enim, ſicut propter urgentem neceſſitatem non privat illum tunc receptione Euchariſtiæ, ita ob eandem neceſſitatem nec privat receptione Sacramenti Pœnitentiæ. Quæ Doctrina ſimili modo fundatur in varietate, & diverſitate ſententiarum aliquorum negantium, poſſe confiteri, ut abſolvatur directè à non reſervatis, aliorum verò affirmantium.

R E S O L. XXXIV.

An in caſu neceſſitatis poſſit quis confiteri peccata reſervata, quæ habent annexam excommunicationem cum Sacerdote inferiori?

Et quid, ſi peccatum reſervatum non habeat annexam excommunicationem, licèt pœnitens habeat aliqua peccata non reſervata; an teneatur illi confiteri cum Sacerdote inferiori?

Ex part.3.tract.5.& Miſc.1.Reſol.68.

§.1. QUis ad vitandum ſcandalum debet Miſſam celebrare, habet caſus reſervatos cum excommunicatione annexa, exiſtimat ſe non eſſe contritum, ſed tantùm attritum: quæritur an poſſit confiteri illa peccata reſervata cum annexa excommunicatione; ita ut per Sacramentum de attrito efficiatur contritus, & ſic ſine peccato celebrare? Reſpondent communiter negativè, quia excommunicatione non ablata, abſolutio invalida eſt; ſed in tali caſu Confeſſarius non habet juriſdictionem circa excommunicationem: ergo invalida erit talis confeſſio. Et ita docent Paludanus *in 4.diſt.17.quæſt.6.art.1. concluſ.2.& 4.* Sylveſter *verb.excommunicatio 4.nu.1.& verb.confeſſio 1.q.3. caſ.5.& verb.Confeſſ.3.num.*12. Gabriel *in 4.quæſt.1.art.3. dub.2.* D. Antonin.*par.3.t.14.cap.19.§.4.* Sotus *in 4.diſt.*22. *quæſt.1.art.1.* Ledeſma *2.part.4.quæſt.*23.*art.2.* Vaſquez *in 3. part.tom.4.tract.de excommunic.dub.4.num.8.* Ledeſma *in ſumma, tract.de pœnitent.cap.20.dub.2.* Toletus *lib.3.cap.8. §.tertius caſus*, & alii.

2. Sed contrariam ſententiam puto etiam probabilem eſſe, quam docent Navarr. *in manual.cap 9.num.3.* Covar. *in cap alma mater, part.1.§.2.num.5.* Cajetanus *in ſumm. verſ. abſolutionis impedimenta, & in opuſc.quæſt.1 de qualit.confeſſ.& ver.excommunic.minor.* Suar. *in 3.part.to.4.diſp.31.ſect. 3.num.6.& to.5.diſp.19.ſect.3.num.9.* & noviſſimè Villalobos *in ſumma, tom.1.tract.6.diffic.40.num.7.* ubi ſic aſſerit: *En el caſo de la concluſion paſſada* (nempè quando pœnitens ratione ſcandali debet celebrare, & habet caſus reſervatos) *es licito abſolver al penitente de los pecados no reſervados aunque el peccado reſervado annexa deſcommunion: de la qual el inferior no puede abſolver: eſta ſentencia es de Angelo, Medina, y Suarez. El fundamento es, que la deſcommunion no haze inhabil a la perſona para recebir el Sacramento, ſino ſolo probibe, que no ſe reciba, que pueſta la devida materia y forma, no ſe puede impedir el Sacramento; y aſſi ſi el confeſſor olvidaſſe de abſolver de la excommunion, y abſolvieſſe primiero de los peccados, quedaria abſuelto el penitente, y ay caſo en que por alguna grande cauſa podra llegar al Sacramento de la Euchariſtia eſtando deſcomulgado ſin peccado.* Ita ille.

3. Notandum eſt tamen hic obiter, quod habentem caſum reſervatum ſine excommunicatione annexa: urgente neceſſitate communicandi ad vitandum ſcandalum, ad ſummum aſſerunt, aliqui ſolùm teneri confiteri peccata non reſervata Confeſſario inferiori. Tunc enim cùm certus ſit pœnitens non poſſe ſe abſolvi à reſervato, ad aliud non erit utilis confeſſio reſervati, quàm ad ſe diffamandum coram tali Confeſſario. Ita docent Alexand.de Alex.*part.4.q.18. membr.4.art.5.§.2 ad ult.* Petrus de Soto *lect.* 10. *de confeſſ.* Angelus *verb.confeſſ.§.7.* & hanc opinionem *in tract.de celebrat.Miſſar.* * *reſol.*65. probabilem putavit cum Fillincio *tom.1.tract.4.cap 7.num.*213. quamvis hoc formidet concedere Suarez *tom.4.diſp.31.ſect.3.num.8.* neceſſariò eſſe omnia

nis peccata confitenda in tali casu doceaot Vega *in speculo Paracborum*, *tom.1.cap.11.num.*273. Chapeavilla *de cas. reserv.cap.*8.& alii.

4. * Sed plures addit Sanchius *in selectis, disp.*32.*nu.*10. cum Richardo *in* 4.*dist.*17.*art.*2.*quæst.*8.*ad* 2. Adriano *q.*4. *de confessione*, Durando *in* 4.*dist.*17. *quæst.* 19. quia liberat pœnitentem in tali casu à confessione etiam noo reservatorum.

5. Igitur pro praxi Confessariorum ex supradictis opinionibus probabilibus Doctorum, pœnitens urgente necessitate communicandi ad vitandam infamiam gravem, habens casus reservatos, potest primò confiteri cum inferiori Sacerdote omnia peccata, non tam reservata, quam reservata, & celebrare; vel secundò potest confiteri tantùm peccata non reservata, & reticere reservata, vel tertiò si hoc etiam non velit, eliciat actum coutritionis, & celebret sine prævia confessione. Si autem peccata reservata habeant annexam excommunicationem, primò conterator, & celebret, vel secundò si est tantùm attritus, confiteatur cum inferioti Sacerdote, & Missam dicat, vel communionem sumat. Noteotur hæc omnia, quia in praxi eruns multum practicabilia.

R E S O L. XXXV.

An si quis habeat peccata reservata, & ratione scandali teneatur confiteri, si non adsit Sacerdos, talia peccata facultatem absolvendi habens, possit quis confiteri alia peccata, & reservata relinquere?

Ex quo etiam deducitur, quid facere debeat ille, qui teneatur confiteri tempore Paschatis, vel facere Sacrum, aut sumere Eucharistiam ratione scandali, & tamen est innodatus aliqua excommunicatione propter hæresim? Ex part.5 tract.13.& Misc.1.Res.10.

§.1. NEgativè respondet Valentia *tom.*4.*disp.*7.*qu.*11. *punct.*1.cum Cajetano & Soto. Asserunt enim in tali casu omnia peccata esse necessariò confitenda, reservata videlicet, & non reservata, quia confessio debet esse integra, quoad possit, & in tali casu peccata oon reservata absolvuntur directè, & reservata indirectè. Adde quòd ratio medicinæ id postulat.

2. Sed contrariam sententiam docet Alexander *in* 4.*par. quæst.*18.*mem.*4.*art.*5.§.2.quam novissimè tenet etiam doctus Hurtadus de Mendoza *in* 2.2.*disp.*84.*sect.*7.§.183.quia talis Confessarius non est judex illorum criminum reservatorum, neque hæc peccata sunt materia tunc illius confessionis, medicinam autem conjunctam habet cum judicio. Item illa absolutio est indirecta, ad quam non est opus explicare peccatum, ut paret in multis aliis occasionibus, ergo, &c. Neque argumenta contrarii urgent, debet enim confessio esse integra materialiter, quando est jurisdictio directa, eorum aotem, quæ non cadunt in jurisdictionem Sacerdotis, oon est necessaria illa tunc integritas, à qua excusamur ob defectum jurisdictionis: medicinam autem satis aptam adhibet Confessarius, quia tunc pœnitens tenetur illi judicare motivum generale contra omnia peccata mortalia, puto igitur utramque sententiam probabilem esse. Unde in casu contingenti potest quis, ut ego etiam alibi notavi; reticere, vel confiteri peccata reservata. Et ideò ego olim satis probabiliter contra quędam ignarum Confessarium consului adolescentem, qui magnum roborem habebat confiteri io casu, de quo loquimur, peccata reservata cum quodam Sacerdote, satis inquam, probabiliter consului potuisse illa non coofiteri, sed alia peccata mortalia ei in confessione aperire, & absolutionem obtinere, recognosce Suarez *in* 3.*part.tom.*4.*disp.*31.*sect.*3.*num.*8.

3. Ex his etiam deducitur resolutio illius casus, de quo bis diebus à viro magnæ authoritatis interrogatus fui, nempè quid facere debeat ille, qui tenetur coofiteri tempore Paschatis, vel facere Sacrum, aut sumere Eucharistiam ratione scandali, & tamen est innodatus excommunicatione propter hæresim?

4. Respoodeo, quòd talis hæreticus vel tenetur dimidiare confessionem tacendo hæresim, vel illam exponere Confessori approbato qui directè possit absolvere à peccato simplici, & indirectè ab hæresi, tunc enim potest impleri præceptum quoad substantiam, eique est imponendum onus comparendi ante aliam confessionem sacramentalem; quòd si culpatè non comparet, committit peccatum oovum: urgente autem præcepto secunda vice, est major cautio eaigenda. Quòd si pertinax sit in comparendo, est ei neganda absolutio, ut aliis, de quorum emendatione desperatur. Hic autem casus & sequens est mortaliter impossibilis io Hispania, ubi Ministri Quæsitoris præstò sunt cuivis mortalium, quibus se possit sistere hæreticus. Probatur hæc opinio, quia iotegritas materialis bujus Sacramenti non obligat cum tanto dispendio, & quemadmodum ad vitandam infamiam, ex reservatione confessionis potest quia eam dimidiare, & indirectè absolvi à peccato tacito: ita potest in nostro casu eam dimidiare, vel absolvi indirectè confessa hæresi, quia absolutio directa noo obligat ad tam grave damnum, & quidem se abstinere à Communione, vel Sacro, esset cymbalo evulgare cum aliquo crimine capitali teneri, quo arceatur à communiooe. Si verò absque gravi nota potest vitare Communionem, aut Sacrum, donec se sistat suo judici, id tenetur præstare. Et hæc omnia docet Hurtadus de Mendoza *ubi suprà in* 2.2.*disp.*84.*sect.*7. §. 185.*& sequent.*

5. Non nego tamen nostram sententiam circa præsentem quæstionem negari ab aliquibus; & ideò illam non admittit alter Hurtadus Complurensis *de pænit.disp.*11.*diffic.* 14. ex Concilio Trident.*sess.*14.*cap* 7.dum ait: * Extra articulum mortis Sacerdotes nihil posse in casibus reservatis; si ergo Sacerdotes inferiores post auditionem reservatorum possint ab illis absolvere aliquo modo, jam aliquid possent in casibus reservatis sibi confessis. * Adde quod ex contraria opinione sequeretur extra articulum mortis in casu gravis necessitatis, eum qui habet mortalia, & venialia, posse confiteri simplici Sacerdoti non approbato, & ab eo absolvi ab illis. Consequens autem est contra consuetudinem Ecclesiæ. Sequela probatur, quia simplex Sacerdos habet jurisdictionem completam in venialia, ergo auditis mortalibus, & venialibus, posset pœnitentem absolvere etiam à mortalibus. Putat igitur Hurtadus peccata reservata habentem, posse extra articulum mortis procedere, ac si non haberet copiam Confessarii, ac proinde in casu gravis notæ ex eo, quòd non communicet, aut non celebret, posse absque prævia confessione sola contritione perfecta justificatum communicare, aut celebrare, quamvis peccatis reservatis sit annexa excommunicatio. Et hanc etiam opinionem docet Vasquez *in* 3.*part.tom.*4.*quæst* 91 *art*.3.*dub* 9.& Turrisnus *de pœnitent disp.*31.*dub.*9.

6. Sed his non obstantibus, ut dixi, ego satis probabiliter puto cum Valentia debere pœnitentem in his casibus reservata confiteri, vel cum Hurtado de Mendoza reticere, & non reservata explicare, & sic cum sola attritione gratiam io Sacramento suscipere, quam cum contritione perfecta obtinere nemo est qui non cognoscat multum quidem difficile esse. Nostra igitur seotentia nimis animarum consolatoria est.

R E S O L. XXXVI.

An qui habet peccata reservata, & nullum aliud simplex, si non adest Confessarius habens in illa jurisdictionem, teneatur confiteri venialia?

Et an, qui solum habet unicum peccatum mortale, & illud non possit declarare Confessario sine aliquo ex notabilibus incommodis, teneatur illud tacendo, confiteri sola venialia, quando obligat præceptum confessionis, etiam extra mortis articulum? Ex part.5.tract.13.& Misc.Res 9.

§.1. NEgativè respondet Suarez *in* 3.*part.tom.*4.*disp.*23. *sect.*2.*num.*6.& ratio est, quia nullus tenetur confiteri peccata veoialia.

2. Verùm huic doctrinæ non acquiescit Hurtadus de Mendoza *in* 2.2.*disp.*84.*sect.*7.§.182. Qui enim est Eucharistiam accepturus, tenetur se purgare à peccato mortali, qua potuerit securiori ratione, ita ut habeat moralem certitudinem, quàm potuerit; sed de contritione non possumus tam moraliter esse certi, quàm de confessione, quia contritio est peccatori difficilior, & cognitu difficilima, ergo non est satis contritionem procurare, quando adest Confessarius. Ad argumentum respondeo non esse obligationem per se confitendi venialia, per accidens autem potest esse propter peccatum mortale, quod tunc dimittendum est; est tamen obligatio se Deo reconciliandi ante Eucharistiam, quod tunc non fit tam securè, quàm per confessionem. Its ille. Et hanc opinionem in casu simili docet etiam Jacobus Granado *in* 3 *par.de Sacram contro* 7.*tract.*9.*disp.*5.*sect.*3.*num.* 13. ubi sic ait: An qui solùm haberet unum peccatum mortale, & aliud non posset declarare Confessario sine aliquo ex notabilibus incommodis supra enumeratis, teneretur illud tacendo confiteri sola venialia, quando obligat præceptum confessionis extra etiam mortis articulum. Negat Suarez. Sed profectò mihi verisimilius videtur ad id teneri, nam præceptum confessionis obligat etiam hujusmodi pœnitentem, cùm revera habeat peccatum lethale; & licèt illud non confiteatur propter notabile damnum inde

proven-

proventurum, certè confitendo venialia, consequetur etiam mortalia, quod tacet, remissionem, quæ est finis, & ratio ob quam tale præceptum imponitur. Hæc Jacobus Granadu. Unde puto utramque sententiam esse probabilem; sed ego affirmativæ tanquam probabiliori adhæreo.

R E S O L. XXXVII.

An una nox sit longum tempus, ut possit quis confiteri reservata cum Sacerdote non habente potestatem ab illis absolvendi?

Et supponitur posse quem confiteri dimidiata confessione, vel etiam explicata casu reservata cum onere postea comparendi, quando longa temporis mora est interjicienda. Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Ref. 8.

Sup. hoc quod hic supponitur in Resol. 2. post præteritam, & in aliis ejus primo notæ, & melius supra in tr. 3 Resol. 23 § 1. & 9. Notandum est, & in Res. 38 § 3. & in Res. 131. vers. Quinto.

§. 1. SUpponendum est cum P. Suarez *tom 4. disp. 23. sect. 2. n. 7.* & Jacobo Granado *in part. de Sacram. controv. 7. tract. 9. disp. 5. sect. 3. n. 22.* posse quem confiteri dimidiata confessione, vel etiam explicato casu reservato cum onere postea comparendi, quando longa temporis mora est interjicienda, antequam legitimus judex posset adiri, tum quia esset gravissimo damno peccatori longa mora in confessione, tum quia privaretur pœnitens longo tempore gratia sacramentali remissiva peccatorum, & auxiliis gratiæ ad vitanda peccata de cætero, quæ ob illud Sacramentum dantur; maximè verò privaretur gratia Eucharistica, quæ majoris momenti est, quàm omnia incommoda temporalia, tum quia est gravissimum damnum tandiu esse in peccato mortali. Contritio flagitiosis est plerumque difficilis, ad quam illi non animantur frequentes, quos à peccatis arcet, non tam amor Dei, quàm suppliciorum minæ: attritio autem est facilior, atque communior, estque horrendum in peccato mortali diu versari: ergo, &c.

2. Sed difficultas est, si tempus unius noctis dicatur longum tempus? Ad hoc dubium respondet Hurtadus *in 2. 2. disp. 84. sect. 7. §. 190.* ubi sic ait. Optarem ego ut Pater Suarez & alii exponerent, an interjecta una nox esset breve tempus, an longum? & utrùm esset causa sufficiens ad indirectam absolutionem, peccatorem ire cubitum Deo non conciliatum? qui enim se sentiret difficilem in exercenda contritione, & cognosceret se satis esse paratum ad confessionem, haberetque præstò Sacerdotem, an infelix hic homo iturus est ad somnum in peccato mortali? & fortè ex illo somno rapietur ad tartara? Author libri de spiritualibus documentis, *cap. 53. tom. Operum Augustini*, explanans testimonium Christi apud Lucam 12. *Stulte, hac nocte repetent animam tuam*: rectè hæc ait. Heu quare non timemus, quod Evangelium terribiliter insonat, dicens: Stulte, hac nocte exposcent animam tuam: & Augustinus ipse *tom. 10. lib. homil. 48.* Nam & vitam fugabat, & de crastino cogitabat, quod in aliis expectabat, in se non sperabat. Unde concludo voluisse Christum omnes monitos non differendam pœnitentiam à nocte in diem sequentem, quia fortè illum non aspiciemus, ut innumeris contingit. Ad rationem Suarez responderi posset, esse rationabilem causam exemplum tot hominum raptorum ad tumulum derepentè, & nullum nisi perinsanum posse in mortali dormire peccato. At nihil audeo decernere, quia quæstionem hanc vidi nullibi, nec volo alicui in alterutram partem præire. Ita Hurtado de Mendoza. Sed, ut verum fatear, non mihi videtur longum tempus spatium unius noctis, ut quia possit modo quo supra confiteri, & ad id, quòd asserit Hurtadus; dico, sicut quis in spatio unius noctis, potest derepentè occumbere, ita etiam potest in spatio unius horæ, imò & momenti: unde ex hoc capite quis semper posset confiteri cum quolibet Confessario, si non haberet copiam alterius habentis potestatem absolvendi à reservatis.

R E S O L. XXXVIII.

An qui ignorat reservationem alicujus casus, incurrat in illam?

Et quid ex praxi omnium Religionum, in quibus ignorantia reservationis non tribuit facultatem absolvendi pœnitentem, qui reservationem ignoravit? Ex part. 6. tract. 6. & Miscel. 1. Res. 42.

Sup. hoc in Res. seq. & in fine in Res. 43. § ult. & in tr. 7 n. 7. in doct. Res. 81 § Respondeo & in eo § tr. 2. Res. 38 § Sed si, oll quis, & seqq.

§. 1. CAsus frequenter in praxi potest accidere: & ad illum respondet novissimè Pater Lugo *de Sacram. Pœnit. disp 20. sect. 2. num. 11.* ubi sic ait: Secundò dubitari potest de ignorantibus reservationem pœnalem an illam incurrant? de quo latè Thomas Sanchez *lib. 9. de matrim. disp. 32. à num. 15.* ubi refert plures docentes ad incurrendam pœna Ecclesiasticam non requirit scientiam prohibitionis juris positivi. Alii dicunt eam scientiam requiri, quam sententiam ipse sequitur, & *n. 18.* dicit in terminis reservationem, quæ imponitur in pœnam delicti, quod prohibetur aliqua Bulla Pontificia non incurri ab ignorante invincibiliter illam Ecclesiæ prohibitionem. Denique alii dicunt requiri non solùm scientiam prohibitionis, sed etiam talis pœnæ impositæ: quare ignorans invincibiliter reservationem peccati impositam non illam incurret; quam sententiam ipse Sanchez existimat probabilem, licet contrariam teneat ut probabiliorem. Cæterum quia quæstio hæc generalis est ad omnes pœnas Ecclesiasticas, sufficiat indicasse sententias probabiles, quæ in hoc puncto sunt; ut unusquisque in facti occurrentia possit eam doctrinam probabilem ad praxim applicare. Hæc Lugo, in quibus videtur apertè sentire ignorantem reservationem alicujus casus secundùm opinionem probabilem non incurrere in dictam reservationem.

2. Sed dices auctoritatem Patris Lugo, ut patet, & omnia supradicta procedere in reservatione, quæ imponitur in pœnam, non de ea quæ non statuitur ut pœna, sed ut medicina; & ideò subdit Lugo certum esse talem reservationem afficere etiam ignorantes, ut patet ex praxi omnium Religionum, in quibus ignorantia reservationis non tribuit facultatem absolvendi pœnitentem, qui reservationem ignoravit. Et ita etiam docet in terminis Sanchez *ubi suprà, lib. 9. disput. 32. n. 18.* ut visum est.

3. Verùm posset aliquis dicere, quòd reservatio casuum semper refertur ad bonam Ecclesiæ gubernationem, ut graviora delicta Superioribus reserventur, & tamen hoc non obstante asserunt aliqui Doctores talem reservationem esse pœnalem, & odiosam ad instar statuti. Ita Coriolanus *de casib. reserv. par. 1. sect 1. ar. 5. n. 4.* Bonacina *de Sacram. disp. 5. quæst 7. punct 5. §. 4. n. 1* Chipeavilla *de casib. reserv. cap. 6. quæst. 1.* Naldus *in summa verb. casus reservatione, n. 3.* Reginaldus *tom 1. lib. 2. cap. 11 n. 127* Bresserus *de conscient. lib. 4. cap 8. n. 198* Homobonus *de casib. reserv. part. 1. cap. 2.* Ergo simpliciter dicendum est, reservationem casuum inducere rationem pœnæ, & per consequens qui ignorat dictam reservationem non incurrere in illam.

4. His tamen non obstantibus, quia affirmativa sententia est communis, non audeo ab illa recedere: & ideò sententiam Sanchez, & Patris Lugo tenet novissimè Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. D. Thomæ, vol. 1. disput. 48. sect. 1. §. 8.* ubi sic ait: Observa Auctores nonnullos opinari non reservari peccatum illius, qui reservationem ignorat. At improbabilis est ea opinio, quando reservatio non est in odium delinquentis; sed ob prudentem administrationem Ecclesiæ. Cùm ergo reservatio non tam sit in hæreticum pœna, quam limitatio jurisdictionis Prælatorum inferiorum per se utilis, & moraliter necessaria ad prudens Ecclesiæ moderamen, non potest ob solam ignorantiam reservationis hæreticus excusari à reservatione. Ita ille. Igitur cùm per reservationem tollatur jurisdictio absolvendi; ignorantia non potest officere, ut absolutio sit valida si bona fide quis simplici Sacerdoti confiteretur.

R E S O L. XXXIX.

An ignorans casum reservatum sine censura absolvi possit à quocumque Confessario, etiam si non habeat potestatem absolvendi à reservatis?

Et an excommunicatus excommunicatione reservata, sed non denunciatus, absolutus a Confessario inferiori ratione periculi, vel articuli mortis, si a periculo, & articulo mortis exeat, teneatur se præsentare Superiori si non habeat, cui satisfaciat.

Et in §. Nota etiam; hujus Resolutionis alii septem casus cursim adducuntur, sed jam omnes in corpore, vel in calce hujus tractatus sunt appositi. Ex p. 10. tr. 14. & Mis. 4. Res 65. aliàs 63.

§. 1 CUriosa quæstio, & passim practicabilis, & quæ nimis plausibilia erit Confessariis; quam novissimè doctè, & latè more suo pertractat Pater Joseph de Jouario *de casibus reservat. resolut. 1. per totam*: & affirmativè respondet: Et ratio est, quia reservatio casuum per modum Statuti, seu in Synodo est pœnalis: sed ignorantes non tenentur ad statutum pœnale; ergo subditi ignorantes reservationem, non incurrunt in illam. Si ergo non incurrunt: ergo possunt absolvi à quocumque inferiori Confessario, cùm habeat hic potestatē ex delegatione in hunc Penitentē. Confirmatur à Graffio *lib. 2. de Casibus reserv. c. 40 n 19.* quia hic actus prout dicit qualitatem reservationis est involuntarius, cùm sit secundùm hanc qualitatem ignoranter factus, ergo secundùm quod dicit illam reservationem, nullum est peccatum, & consequenter nec casus reservatus. Dices, quod etsi reservatio sit facta in Synodo, est facta

Sup. hoc in Res. præterita & in aliis quæ annot.

Confessariis, non pœnitentibus. Respondeo, quod est facta Pœnitentibus, dum res indifferentes in ordine ad Pœnitentes fiunt peccaminosæ; sic locutio cum Monialibus est indifferens, & fit peccaminosa, quia est reservata in Synodo, &c. & sic de cæteris, &c. Reservatio enim, vel est de re prohibita, quia mala, & est in pœnam delicti, & consequenter, in ordine ad transgressores; vel est de re mala, quia prohibita, & tunc res indifferens fit peccaminosa, in ordine ad Pœnitentes. Igitur reservatio tota, quanta est, est in ordine ad Pœnitentes per se primò, & directè, licèt respiciat Confessarios per accidens, seu per aliud, nempè per Pœnitentes. Et si velis dicere quod reservatio, æqualiter respicit Confessarios, ac Pœnitentes. Respondeo, quod sufficit mihi, si sit statutum in ordine ad Pœnitentes, quod statutum non obligat ignorantes, ut dixi, &, si non obligat Pœnitentes, consequenter Confessarii possunt absolvere hos, non transgressores hujus statuti.

2. Nec obstat dicere, quod hæc doctrina vera est quando reservatio est in odium delicti; sed falsa, quando est ob bonam Ecclesiæ gubernationem. Quia contra est: nam reservatio per modum Statuti semper debet respicere commune bonum, aliter non obligaret; cùm lex sit coordinatio rationis in ordine ad bonum commune. Undè etsi in odium delicti fiat, si fit per statutum, bonum commune respicere debet. Et quia statutum reservationis (sive fit de peccato malo quia prohibito, quod dicitur reservatum ob bonam Ecclesiæ gubernationem; sive peccato prohibito quia malo, quod dicitur reservatum in pœnam, secundùm Castrum Palaum *tom. 1. disp. 1. punct. 18. n. 2. vers. Secundò infero, &c.*) semper habet annexam pœnam, nempè obligationem se præsentandi Superiori, quæ pœna est, secundùm Suarez *de Pœnit. disp. 30. sect. 3. n. 6.* Ideò statutum reservationis semper dicitur pœnale, ut optimè Fagundez *a. Eccles. Præcept. lib. 8. cap. 1. n. 8.* Nec dicas Secundò, quod reservatio non est tam pœna delinquentis, quàm limitatio jurisdictionis absolventis. Quia contra est: nam reservatio per modum statuti est limitatio jurisdictionis, non absoluta, sed cum ordine ad Pœnitentes, qui tenentur ad statuta Diœcesana. Unde ideò limitatur hæc jurisdictio, quia Pœnitens fecit contra statutum: ergo quia quando ignoranter quis operatur, non facit contra statutum, ideò potest absolvi. Nec dicas Tertiò cum Naldo *in summa verb. Casus reservatus, num. 7. in fine*, quod reservatio potest fieri etiam de peccatis præteritis, ergo ignorantia nihil prodest. Quia contra est: nam quando reservatio fit de peccatis præteritis, non fit per modum statuti in ordine ad Pœnitentes, sed per modum præcepti in ordine ad Confessarios sine ullo respectu ad Pœnitentes, & ideò obligat Confessarios, & nullo modo Pœnitentes: At quando fit per modum statuti de peccatis futuris, fit cum ordine ad Pœnitentes, ad hoc scilicet, ne facilius in facinorosa, & atrociora crimina dilabantur, & consequenter obligat Confessarios in ordine ad Pœnitentes. Hinc est, quòd cùm Pœnitentes non incidant in reservationem ratione ignorantiæ. Confessarii inferiores possunt absolvere à peccatis sine tali reservatione. Et ideò ignorantia prodest in reservatione de peccatis futuris, non verò de præsentibus. Alias rationes videbis penes eundem, de Januario, adi illum: & non pigebit. Sed ne deseras recognoscere Mazuchellum, quem ego alibi adduxi, *de Casib. reservat. disput. 2. difficult. 5.* & Merollam *tom. 1. disput. 1. cap. 2. difficult. 11. n. 642* contrariam sententiam tenentes; sed sententiam de Januario puto satis probabilem esse quam tuetur etiam Grassius *de Casibus reservat. lib. 2. cap. 40. n. 29.* & Navarrus *in Manual. cap 27. n. 80.*

3. Nota etiam hic obiter primò, habentem peccata dubia reservata: posse absolvi à quocumque Confessario inferiori; quia reservatio non est in possessione casus dubii, dubitans verò, est in possessione non reservationis: unde melior est conditio dubitantis, quàm reservationis. Nota secundò, quod absolutus per inferiorem Confessarium à casu dubiè reservato ab Episcopo cum censura, certioratus deinde de reservatione, non tenetur se præsentare Superiori. Nota Tertiò, quòd Pœnitens, qui in casum reservatum cum censura incidit, si bona fide accedit ad inferiorem Confessarium, qui scit se non habere potestatem absolvendi talem casum, si ab ipso absolvitur, non tenetur quando venit in malam fidem confessionem iterare, sed tantùm casum censurarum Superiori manifestare. Nota Quartò, quòd potest licitè Confessarius inferior absolvere Pœnitentem, habentem casum reservatum, & non reservatum: & post absolutionem illum mittere ad Superiorem pro absolutione à reservato tantùm. Nota Quintò, quòd Confessarius inferior, potest Pœnitentem absolvere à casibus reserva[illegible] Diœcesi, quando Pœnitens eos commisit, u[illegible]rant. Nota Sextò, quòd Confessarius inferior potest peregrinos absolvere à casibus commissis in Diœcesi, ubi reservati sunt, si in Diœcesi ipsius Confessarii non sint reservati, etiamsi data opera ad talem Confessarium extra Diœcesim accedant. Nota Septimò, quòd Pœnitens qui dum confessus est cum potente à reservatis absolvere, inculpabiliter est oblitus, vel rationabilem habuit causam reservata non confitendi, à quolibet Confessario inferiori potest absolvi. Et hæc omnia latè probat Januarius *ubi suprà, resolut. 2. usque ad resolut. 21.*

4. Et tandem dictus Januarius, *resolut. 2.* quærit, an excommunicatus excommunicatione reservata, sed non denunciatus, absolutus à Confessario inferiori ratione periculi, vel articuli mortis, si à periculo, vel articulo exeat teneatur se præsentare Superiori, si non habeat cui satisfaciat? Et negativè respondet cum Millardo à me alibi citato, Cœlestino, & Texeda *tom. 2. lib. 3. tract. 3. §. 4. controv. 10. dub. 2. quæst. 2. num. 136.* Probatur hæc opinio ex Tridentino *sess. 14. cap. 7.* ubi hæc habet: *In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis. Atque ideò omnes Sacerdotes, quoslibet Pœnitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt, &c.* Si ergo absolutus à casibus reservatis non tenetur adire Superiorem secundùm communissimam sententiam; ergo neque absolutus à censura reservata; sicut enim cessat reservatio à casu ita à censura per hæc verba Concilii: Nec dicas, quod de excommunicatione habemus. Textum expressum *in cap. Eos qui de sentent. Excommunicat. in 6.* At de reservatione, nullum habemus locum; hoc præcipientem. Quia contra est; nam Textus ille meo judicio loquitur cum excommunicatis deductis in foro fori, non verò de non denunciatis, Textus verba hæc sunt; *Eos, qui à sententia Canonis, vel hominis (cùm ad illum, à quo aliàs de jure fuerant absolvendi, atque eum propter imminentis mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum, pro absolutionibus beneficio habere recursum) ab alio absolvuntur: si cessante postea periculo, vel impedimento hujusmodi, se illi, à quo his cessantibus absolvi debebant, quàm citò commodè poterunt, contempserint præsentare, mandatum ipsius super illis, pro quibus excommunicati fuerant, humiliter recepturi, & satisfacturi prout justitia suadebit: Decernimus (ne sic censura illudantur Ecclesiastica) in eandem sententiam reincidere, ipso jure, &c.* Ubi nota illa verba: *Se illi, à quo his cessantibus absolvi debebant.* Non dixit, *sine his neque ante hæc his cessantibus*, ergo loquitur cum illis tantùm, qui absoluti in mortis articulo, debent absolvi à Superiori excommunicatore: sed hi sunt tantùm deducti, seu denunciati excommunicati. Hi enim absoluti, ratione periculi in foro conscientiæ debent à Superiori absolvi transacto periculo, in foro fori; ut patet: ergo cum his tantùm loquitur, & non cum excommunicatis, & non deductis. Nisi velis dicere cum Millardo *in Summa Parochorum de Pœnit. can. 97. n. 10.* hoc onus se præsentandi coram superiore, non ampliùs habere locum post Concilium Tridentinum, & sic cessare ex vi verborum Concilii, cùm nulla sit reservatio.

5. Nec obstat cap. *Eo noscitur*, & cap. *Quamvis*, & cap. *Quod de his, de sentent. Excommunicat.* & Extravag. *Inter cuncta de Privileg.* Quia ibi Canones non vigent quoad absolutos in periculo mortis, etsi vigeant quoad alios alia ratione absolutos; ut patet per dictum Concilium Tridentinum, dum dicit *loc. citat.* in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, &c. & Concilium movetur, ut in postilla ejusdem Concilii, ex cap. *Fœlicis, de Pœnis in 6.* & ex cap. *Pastoralis, §. Præterea, de Officio Jud. ordin.* & ex Clem. *Cupientes, §. Sanè de Pœnis.* In quibus textibus nulla fit mentio de tali obligatione: Cùm ergo Concilium dicat, quòd in articulo mortis nulla sit reservatio, fundatur in his textibus, in quibus non est talis obligatio se præsentandi; dicendum erit, quòd illi Canones, quoad hanc partem jam cessarunt. Vel dic, melius: quod dum Concilium Tridentinum refert jus antiquum, de obligatione Pœnitentis se præsentandi, signum est, quod correxit jus antiquum, quoad hanc partem. Cæteras rationes videbis penes dictum Januarium. Sed, ut verum fatear, Doctores communiter contra Januarium sentiunt; ut ego alibi probavi: non puto tamen ejus sententiam improbabilem esse, licèt ego contrariæ adhæream,

RE-

R E S O L. XL.

An pœniteat bona fide confitens casum reservatum, nesciens esse talem, absolvatur validè?

Et quid, si dubitet; an sit reservatus, & post absolutionem noscit esse talem; v. g. si propter dubiam Sacerdos inferior absolvit ab hæresi, vel alio peccato reservato, & postea pœnitens re meliùs examinata, deponat dubium, & recordetur certò peccati commissi, quod erat reservatum, an censeatur legitimè absolutus, vel an debeat recurrere ad Superiorem pro absolutione?

Et proponitur similis casus de illo, qui dubius de voto Castitatis omisso petiit dispensationem ab Episcopo, qui ratione dubii dispensavit, eo quod votum Castitatis dubium non est reservatum? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Res. 40.

Sup. hoc sup. in tra. 4. lege doct. Ref. 6. per tot. & signanter à §. Sed hanc, & in Ref. 9. §. ult. & hic supra in Resol. à §. ultim. & in Ref. 39.

§. 1. CUriosa sunt dubia, & ad primum sic respondet Joannes Præpositus *in 3. part. quæst. 9. de reservat. cas. dub 7. num. 38.* Si pœniteos booa fide confitotur nesciens suum casum esse reservatum, vel Sacerdotem non posse ab eo absolvere, absolutio videtur valida, Ecclesia tacitè hic & nunc dante jurisdictionem in bonum animarum. Primò, quia alioquin innumeri meritò remaoerent aoaii de suis confessionibus. Secuodò ita sciant casus reservatos, nec sit pœnitentium eos scire, vel Sacerdotum potestatem, unde sive Sacerdos absolvendo peccet, sive oon, pœnitens, booa fide procedeos videtur validè absolvi, remaoente onere se sistendi Superiori.

Sup. hoc in Ref. 9. notat. præterito, §. Dices, & in aliis ejus annot.

2. Dices, qui bona fide confitetur mortalia non habenti circa illa jurisdictionem, non absolvitur; ergo nec prior. Respondeo primò Suarez sentire pœnitentem io casu antecedenti, oon videtur improbabilis. Respondeo tamen secundò negando consequentiam, quia eo quod in casu antecedenti Ecclesia non det jurisdictionem, oon sequitur notabile animarum periculum, cùm ille casus sit omoinò rarus, scilicet, vel quòd non habeos potestatem absolvendi à mortalibus se exponat ad confessiones excipiendas; vel non expositus requiratur audire. Si verò in priori casu Ecclesia non daret hic & nunc jurisdictionem, frequeoter sequi posset aoimarum periculum, & quodammodo per se rem moraliter considerando, cùm Sacerdotes expositi frequenter hac in re possint errare. Hucusque Præpositus.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. præterita in § Non curandum in verb. Non secundo & cum eodem Lugo hic citato in tom. 3. tr. 1 Ref. 3. §. Sed ponamus, & quamvis non pro reservatis, lege tamen supra in tr. 5 latam doctrinam Resol. 77 & aliarum ejus primo not.

3. Ad secundum dubium sic respondet Pater Lugo *de Sacrament. Pœnitent. disputat.* 20. *sect.* 2. *n.* 20. Petes si propter dubium Sacerdos ioferior absolvit ab hæresi, verbi gratia, vel alio peccato reservato: & postea pœnitens re meliùs examioata, deponat dubium, & recordetur certò peccati commissi, quod erat reservatum, an censeatur jam legitimè absolutus; an verò debeat recurrere ad superiorem pro absolutione? Videtur dicendum ablatam jam esse reservatiooem, si juxta id quod diximus, probabile esset quòd qui confessus est peccatum dubium, licèt postea recordetur fuisse certum, non teneatur illud iterum ut certum confiteri; quia jam fuit ab illo directè absolutus sub conditione si fuerat commissum: similiter enim in casu præsenti remanet directè absolutus: quia ille qui in dubio absolvit ab hæresis peccato, ad hoc maximè absolvit, ut si verè fuit peccatum, remittatur: ergo si postea constet fuisse verè peccatum, constat etiam fuisse absolutum directè, ergo non remanet obligatio illud iterum Superiori confiteodi. Aliundo tamen obstare posset, quòd licèt id in peccatis non habentibus censuram posset dici, non videtur tamen habere locum in iis, quæ reservantur ratione censuræ reservatæ, qualis est hæresis: nam si revera commissum fuit tale peccatum, quamvis pœnitens sit postea dubius, incurrit tamen re ipsa excommunicationem reservatam: non est enim alia excommunicatio pro tali peccato; vel si sit alia, loqui possumus de peccato non habente nisi unicam excommunicationem reservatam, ab hac autem reservata excommunicatione non potuit absolvere inferior: ergo semper remanet obligatio recurrendi ad Superiorem pro absolutione hujusmodi excommunicationis reservatæ, quando constat postea certò fuisse incursum. Adhuc tamen existimo absolutè satis probabile non esse recurrendum ad Superiorem postea pro absolutione peccati, aut excommunicationis. Ad quod est optima doctrina Saochez *in summa, tom. 1. lib. 4. cap. 44. n.* 10. ubi proponit casum similem de illo, qui dubius de voto castitatis emisso, petiit dispensationem ab Episcopo, vel ab alio potente dispensare in votis non reservatis, qui ratione dubii dispensavit, eò quòd votum castitatis dubium non sit reservatum; etiam eo casu, quo propter præsumptionem obliget votum: postea verò comperta veritate, & certitudine voti, quærit Saochez an debeat recurrere ad Papam pro ejus dispensatione, & respondet oegativè; quia recta Ecclesiæ gubernatio hoc exigit: & quia cùm ratione dubii tunc votum non esset reservatum, potuit tunc in illo inferior dispensare, qui legitimè usus est potestate quam habebat dispensandi in votis dubiis. Quod quidem mihi verissimum videtur, quia alioquin dispensatio fuisset vana: non enim dispensatur sub conditione, si non fuit votum, sed potiùs sub conditione, si fuit verè votum: nam si non fuit votum, noo est dispeosabile: ergo si Episcopus potest tunc dispensare, potest tollere obligationem casu quo fuerit.

Sup. hoc in eum I. tr. 3. eo desse. Ref. 98. & aliarum ejus primum, & secundum annot. & si placet lege etiam Ref. tertia annot.

4. Ex hoc exemplo arguere possumus ad casum oostrum, quia sicut votum in dubio non est reservatum, sic nec peccatum, vel excommunicatio illa, quia in dubio noo censetur peccatum reservatum: ergo sicut io dubio voti Episcopus v. g. dispensat, & dispensatio manet valida, licèt postea constet de voti certitudine; sic absolvens ab hæresi dubia validè absolvit, & absolutio valebit, licèt postea constet de certitudine censuræ incursæ: non enim fuit data sub conditione de futuro, scilicet si postea non constaret de veritate, quia noo est io usu Ecclesiæ talis modus absolvendi ab excommunicatione, ergo si in dubio tollitur reservatio, & datur potestas absolvendi à censura, absolutio valida est, quicquid postea coosequ tur: si autem semel valida fuit, non potest postea excommunicatio redire sine nova culpa, non enim data fuit absolutio ad reincideotiam, nec dari potuit, nisi in casibus expressis in jure, qualis non est iste: ergo manet pœnitens absolutus ab excommunicatiooe. Porrò validam fuisse ab initio absolutiooem durante dubio negari oon potest, quia alioquin ille sic absolutus non esset capax suffragiorum, aut beneficiorum; imò nec licitè Sacramentorum, nisi per accidens propter ignorantiam, quæ omnia absurda sunt. Denique si semel ablata est censura, eo ipso cassavit reservatio peccati, quod reservatum erat ratione censuræ; nec potest redire reservatio non redeunte ipsa censura.

5. Hinc constat responsio ad rationem dubitandi suprà positam: dicimus eoim Sacerdotem ioferiorem absolvere quidem ab excommunicatione, quam Hæreticus v. g. incurrerat, & quæ reservata erat secundùm se; sed cessavit reservatio propter dubium adveniens, in quo dubio suspenditur reservatio; ita tamen, ut si duraote illo dubio non absolvatur pœnitens, postea cessaote dubio redeat reservatio, & jam non possit absolvi ab inferiore. Nam reservatio non est sicut excommunicatio, quæ non redit sine nova culpa, sed est ablatio potestatis, quæ potestas dari potest pro aliquo tempore, vel circumstaotia, & auferri potest, ut fit tempore Jubilæi, quo cessat reservatio, & transacto illo tempore redit pro iis, qui noluerunt lucrari Jubilæum. Sic enim aufertur quamdiu durat dubium, atque ideò tunc censura, & peccatum possunt auferri ab inferiore, cessante autem dubio redit reservatio, si non fuit data absolutio tempore præcedenti. Et hæc omoia docet Lugo *loc. cit.* quæ secundùm ipsius mentem dicta esse volo.

R E S O L. XLI.

An quando quis confessus est peccatum dubium, si postea certo comperit esse reservatum, teneatur illud confiteri eam Confessario habente potestatem circa reservata?

Et supponitur in reservatione non includi peccata dubia.

Et an saltem teneatur confiteri supradictum tale peccatum tanquam certum apud quemcumque ordinarium Confessarium? Ex part. 8. tract. 7. & Misc. Res. 72.

§. 1. SUppono in reservatione non includi peccata dubia, ut, me citato, rectè observat Aversa *de Sacram. Pœnic. quæst. 17. sect.* 2. Imò ego puto, quod si post factam confessionem, & acceptam absolutionem de tali peccato dubio certior fiat pœnitens de suo peccato, non teneri de eo ampliùs confiteri apud superiorem, vel alium ministrum habentem facultatem super casus reservatos; non quia oon teneatur iterum confiteri tale peccatum tanquam certum, nam tenetur illud confiteri, sed quia poterit apud quemcumque ordinarium Confessarium de illo confiteri, & absolvi. Et ita hanc sententiam tenet Aversa *ubi suprà*, & ante illum Cardinalis Lugo *de Sacrament. Pœnitent. disput.* 20. *sect.* 2. *num.* 20.

Sup. hoc quod hic supponitur in Ref. seq. & in aliis ejus primum not. Sup. hoc lege doctrinam §. 1. annot. seq.

Contrarium lege ex Lugo in Ref. præterita §. Ad secundum, & in aliis notat. primo præcitati §.

R E S O L. XLII.

An dubitans, utrum casus sit reservatus, possit illum Confessarius absolvere?

Et an possit reservari peccatum in dubio, an sit mortiferum in materia aliqua determinata? Ex part. 4. tract. 3. Res. 4.

§. 1. NEgativè respondet Armilla, Freitas, & Corduba quos citat Sanch. *ubi infrà*, quia hæc pars tutior est,

Sup. hoc sup. in Resol. 13 §. Nunc etiam.

cursim in principio, in Res. præcedenti in principio, & lege etiam doctrinam Res. seq. per totum, & in Res. ante seq. in eius §. 3. & in tom. 3. tr. 2. Res. 5 §. ubi ad medium, vers. unde.

est, & est solius habentis potestatem absolvendi à reservatis, judicare an casus reservatus sit.

2. At ego contrariam sententiam teneo cum Sà *verb. casus reservati*, *num*.5. Ochagavia *de Sacrament. Pœnitent. tract*.2. *quæst*.12. *n*.8. Hurtado *de Sacram. tom*.1. *diffic*.11. *de pœnit. dub*.6. Homobono *in consult. cas. conscient. vol*.2. *p*.5. *respons*.87. Filliucio *tom*.2. *tract*.21. *cap*.4. *n*.172. & Suarez *de Relig. tom*.2. *lib*.4. *cap*.5. *n*.15. & aliis quos citat, & sequitur novissimè Laurentius Portel. *in dubiis regularium*, *ver. casus reservati n*.7. ubi sic ait: Si sit in dubio quòd casus sit reservatus, præsumitur non reservatus, & potest absolvi tanquam non reservatus. Ita ille; & ratio est, quia reservatio est odiosa, per consequens strictè interpretanda.

3. Verùm hanc sententiam Sanchez *in summ. tom*.1. *lib*.1. *cap*.10. *n*.74. limitat, nisi esset præsumptio fori externi pro illius delicti admissi veritate, quia stante hac præsumptione, est pro certitudine delicti possessio, & illi præsumptioni est in utroque foro standum, dum contraria veritas non constat: ut, v. g. hæresis externa reservatur, quando etiam mente ita sentitur, dubius autem eam proferens est, an ita mente senserit, vel an mente ita sentienti protulerit exteriùs animo ejus asserendæ, & sic sit verè externa, ac proinde reservata, an solius loci animo censebitur in hoc dubio reservata, quia cùm verba sint naturaliter signa intentionis, & nullus præsumat dicere quòd in corde non habet, nec aliter quam in eo habet, præsumptio est ac possessio in hoc dubio ut hæresis illa processerit exteriùs ex vero consensu interiori in illam. Sic Sanchez.

Sup. hoc in no 3 tr. 8. lege doctrinam Res. 3.

4. Non reticeam tamen novissimè adversùs illum insurgere Thomam Merollam *in disput. Theol. tom*.2. *disp*.3. *cap*.1. *dub*.2. *coroll*.23. *n*.370. ubi impugnat supradictam Sanchez limitationem; existimat enim casum non censeri reservatum, nisi certò constet de reservatione, nec satis esse quòd præsumatur reservatus, quia cùm reservatio sit odiosa, & ideò strictè interpretanda quando Prælatus reservat sibi, v. g. hæresim, debet intelligi de peccato hæresis certo, & non tantùm præsumpto; & confirmatur hoc à simili, nam quamvis quando quis est certus, se remisisse votum castitatis, sed dubitat an habuerit animum se obligandi, teneatur castitatem servare, quia possessio, ac præsumptio stat pro illo voto castitatis; nihilominus tale votum non censetur Pontifici reservatum, ut concedit ipse Sanchez *lib*.4. *cap*.40. *n*.26. *cap* 44. *n* 3. Et hoc non alia ratione nisi quia, cùm reservatio sit odiosa, restringenda est ad casus certos; ergo eadem ratione dicendum est in casu nostro: hæc omnia Merolla *loc. cit.* sed sententiam Sanchez novissimè tenet Alfons. de Leone *de potest. confess. part*.1. *recollect*.15. *num*.25. Verùm utramque sententiam ego puto probabilem esse.

5. Notandum est etiam hìc obiter, posse reservari peccatum in dubio, an sit mortiferum in materia aliqua determinata, quod fusè probat novissimè Turtianus *in selectis disput. part*.1. *disp*.38. *dub. unico*.

R E S O L. XLIII.

An casus dubius, si continetur in Bulla Cœnæ, possit absolvi à quocumque Sacerdote ab Ordinario approbato?

Ex quo deducitur, quod casus dubius non censetur reservatus? Ex part.10. tract.14. & Misc.4. Res.10. aliàs 8.

Sup. hoc lege doctrinam Res. & §§. seq.

§.1. PRobabiliter affirmativè respondet Pater Pellizzarius *in Man. Regul. tom*.1. *tract*.6. *cap*.2. *sect*.1. *n*.16. ubi sic asserit: Quæres, an pœnæ latæ in Decreto Clementis contra absolventes à casibus Bullæ Cœnæ incurrantur in casu, quo quis absolvat à casu, de quo dubitat cum contineri in ipsa Bulla? Respondetur videri non incurrere, attento Decreto moderatorio posteriori ejusdem Clementis ad eundem effectum edito. Ita viri Docti à me consulti, & constat ex eo, quod casus reservatus in dubio non est reservatus, nisi jure positivo aliter statuatur: in posteriori autem Decreto Clementis VIII. quod fuit moderativum prioris ab eodem Clemente lati super absolutionem reservatorum, nulla fit mentio de casibus Bullæ Cœnæ dubiis, sicut fiebat in priori Decreto; quod proinde dicendum est moderatum fuisse etiam quoad præfatos casus dubios dictæ Bullæ. Ita ille, & post illum novissimè idem sentit Carolus de Baucio *in Miscellaneis casuum conscientiæ, tom*.2. *opusc*.2. *quæst* 138. ubi docet, quod licèt sit cautum in jure quod casus dubii in Bulla Cœnæ Domini non possint absolvi, ut patet ex Sacra Congregatione Episcoporum, & regularium de mente Clementis VIII. quando revocantur casus reservati ab Ordinario loci Regularibus, & aliis privilegiatis; tamen idem Decretum de mandato ejusdem Clementis VIII. fuit moderatum, & declaratum, videlicet sub ejusdem prohibitione illos tantùm comprehendi casus, qui in Bulla Cœnæ Domini legi consueta continentur, &c. & non facit mentionem quando casus est dubius, sicut in primo Decreto clarè prohibuit, ut casus dubii contenti in Bulla Cœnæ non absolvantur: ergo moderatione primi Decreti fuit deducta res ad terminos juris communis, quod jus secundùm probabilem Doctorum sententiam, ait, quod casus reservatus dubius, non censendus est reservatus; licèt alii Doctores oppositum sentiant. Quod fuit moderatum primum Decretum quoad casus dubios in Cœna Domini ultra rationem: idem sentit admodum R. P. Vincentius Campanilis Societatis Jesu præditus bonitate ac doctrina. Hæc Baucius *loc. cit.*

Sup. hoc etiam cursim supra in Res. 41. & magis latè in Res. 42. & in Res. 30. §. Nota etiam, in principio, & in eo, & ex doctrina Res. 9. signanter §. 3. & ibi in tr. 2. Res. 5 §. ult. ad medium, vers. Unde.

R E S O L. XLIV.

An reservatio casuum includat peccata præterita?

Et quid si censura super his imponatur?

Pro quibus aliqua advertuntur contingentia in supra dictis casibus? Ex part.8. tract.7. & Misc. Res.70.

§.1. REspondeo affirmativè: igitur dum Prælatus casus aliquos reservat, censetur comprehendere non solùm postea committendos, sed etiam antea commissos: ut notant Floronus *de casibus reservatis*, *cap*.3. *nu*.17. Naldus *in summa verb. casus*, *num* 7. Bordonus *resolut*.78. *quæst*.24. Nisi tamen oppositum explicet, loquendo solùm de peccatis postea committendis. Et nisi censuram imponat, & cum censura reservationem: quia censuram non nisi ad peccata committenda referre potest, & ita intelligetur etiam reservationem referre. Aut nisi demum qui ante promulgationem edicti confessus jam ritè, & validè fuisset, ac per oblivionem aut justa de causa peccata illa prætermisisset, quia tunc liberè posset de iis confiteri, & absolvi. Aut etiam nisi jam confessionem incœpisset, quia tunc pariter liberè eam posset prosequi, & de omnibus simul peccatis absolvi. Ita advertit Bordonus *qu*.25. & 26.

Sup. hoc in Res. seq. & cursim cum Naldo contrarium hic citato supra in Res 39. §. 1. ad medium vers. Nec dicas.

Sup. hoc in Resol. 1. not. præcedent., §. sed hic, ad fin. 7.

R E S O L. XLV.

An reservatio casuum comprehendat peccata commissa ante ejus reservationem?

Et quid si cum reservatione casuum Superior imponat censuram, & cum censura reservationem?

Et docetur, quod cessante causa legis, & causa finali cessat etiam lex, & hoc habet locum in legibus, & statutis.

Et advertitur, quod ignorantes reservationem adhuc illi subjiciantur? Ex part.10. tract.15. & Misc.5. Res.39.

§.1. NEgativè respondet Pasqualigus *in qq. can. cont*. 2. *quæst*.166. *n*.2. lex enim non plus extenditur, quàm se extendat finis, & ratio ipsius ob quam proximè Legislator movetur. Et proinde cessante ratione legis, & causa finalis, cessat etiam lex, *l. in omni ff. de adoptionib.* & *l. quod dictum, ff. de pactis*, & *l. adigere, §. quamvis, ff. de jure patron.* & *c. Et si Christus, de Jurejur.* Quod habere locum etiam in legibus, & statutis, & notant Petr. Anchar. *consil*.48. *n*.4. Cynus *consil*.6. *n*.2. *vers. Præterea*, Angel. *consil*.86. Ludov. Rodolphio. *lib*.2. *Variar. quæst*.35. *n*.10. Et ratio est, quia cum finis moveat Legislatorem ad condendam legem, intentio ipsius, utpotè directa ad finem, non plus se extendit ad illam materiam, in qua non reperitur finis: cùm autem lex non obliget nisi secundùm mensuram intentionis Legislatoris, non obligat circa eam materiam, in qua non reperitur finis. Cùm ergo finis reservationis absolutionis non habeat locum in peccatis commissis ante reservationem, non obligabit quoad ipsam.

Sup. hoc doctrina in sequ. n. 3. Res 30 & in aliis multis quas annoto.

2. Rursus cùm reservatio quoad dispositionem imitetur legem; & lex de novo aliquid disponens non trahatur ad præterita, sed solùm ad futura, *l. leges, C. de legib.* & *cap. Cognoscentes*, & *cap. fin. de constit.* sequitur quod ea, quæ habent causam de præterito, non debeant judicari secundùm legem novam, sed solùm secundùm jus antiquum. Et proinde Rota *decis*.818. *nu*.2. *part*.3. *divers.* dixit Legem subsequentem non extendi ad præsentia, quæ sunt connexa cum præteritis: ergo nec etiam reservatio extenditur ad absolutionem de præsenti quoad peccata de præterito, quæ commissa sunt ante reservationem.

3. Sed hæc opinio est contra praxim Confessariorum, & contra communiorem sententiam Doctorum; & ita præter Floronum, Ugolinum, Naldum, & Bordonum quos citavit *in part*.8. *tract*.7. * *resol*.70. Tenet iterum hoc Bordonus *in Miscell. decis*.492. quibus adde me citato Pellizzarium *in Man. Regul. tom* 1. *tract*.6. *cap*.2. *sect*.2. *num*.126. nisi cum reservatione casuum superior imponat censuram, & cum censura reservationem. Ad rationes verò Pasqualigi respondet Bordonus *dicta decis*.492. dicit enim verùm esse

* Quæ hic est Resol. antecedens, & in eius vers. ejus primo sunt.

Sup. hanc censuram in Res. 1. annot. præcedens ante medium.

quod

quod lex non plus se extendit, quàm faciat finis, à quo Legislator movetur ad legem condendam, consequenter, quando condit legem reservationis à prædicto fine obviandi peccatis movetur: quoniam autem obviatio non specificatur ab hoc, vel illo peccato in specie, sed in genere non spectatis commissis vel committendis; ideò sub eadem reservatione comprehendit utrumque genus peccati; licet enim obviatio habeat pro objecto peccatum futurum, nihilominus extenditur etiam ad præteritum; in quantum pœnitens reddendo se difficilem, & incommodum ad inveniendum Pœnitentiarium, vel Superiorem pro absolutione à reservatis, retrahitur à futuris culpis, consequenter peccatum jam commissum involvit motivum quod inducit Legislatorem ad reservationem. Deinde finis reservationis non tantùm est obviare peccatis futuris, sed etiam ut per eorum absolutionem faciendam tantùm ab Episcopis, vel ab eis specialiter deputatis, occurratur prudentius cum meliori medicina atrocioribus peccatis: ut enim dicitur *sess.* 24. *c.* 7. reservatio fit, ut atrociora quædam, & graviora crimina, non à quibusvis, sed à summis duntaxat Sacerdotibus absolverentur. Nam melius consilium, & aptior medicina conferri potest ab Episcopis, & ab eisdem deputatis, quam à singulis Confessariis indifferenter, sed consilium, & medicina omnibus peccatis indifferenter est applicabilis: ergo reservatio ad hunc finem facta comprehendit peccata, tam futura, quàm præterita. Præterea Legislator potest peccata etiam commissa ante promulgationem nondum remissa per absolutionem sibi expressè reservare, ut omnes debent concedere: ergo in reservatione non est necessarium ut Legislator moveatur à sola obviatione, sed aliunde etiam moveri potest, nempè ut melius agatur cum peccatore per Prælatum, aut Pœnitentiarium prudentiorem. Vide etiam responsiones ad alia argumenta Pasqualigi penes dictum Bordonum, qui affert multas limitationes ad illam regulam, quod lex respicit tantùm futura.

* Sup. hoc supra in Res. 18. & 19. à in aliis ibi notationum primarum.

4. * Et quidem sicut ignorantes reservationes, adhuc illis subjiciuntur ut docet Mazuchellus *de casibus reserv. disp.* 1. *quæst.* 4. *n.* 16. Lupus *part.* 1. *dist.* 4. *artic.* 2. *difficult.* 5. Floronus *part.* 1. *cap.* 3. *num.* 14. Aversa *quæst.* 17. *de pœnitent. sect.* 1. §. *Satis tamen*: ergo sicut non sunt excusandi à reservatione propter ignorantiam, ita neque propter tempus antecedens promulgationem reservationis ideò ignorantes. Quare peccata commissa ante reservationem judicanda sunt, non secundùm legem quæ vigebat tempore delicti, sed per novam legem, quæ est in observantia tempore absolutionis: nam Confessarius debet inspicere, observare legem quæ illi prohibet absolutionem à talibus peccatis, ita quod omnia, & sola peccata quatenus commissa, cadunt sub judice absolvenda, prout jam commissa sunt, & non committenda.

R E S O L. XLVI.

An in casibus reservatis, & excommunicationibus detur parvitas materiæ? Ex part. 5. tract. 5. Res. 46.

Sup. hoc ex doctr. Resol. 1. not. seq. per totam signanter in §. ult.

§. 1. RESpondeo affirmativè, quia modicitas rei quemadmodum excusat à mortali, ita etiam excusabit à reservatione, v. g. modicitas rei subtractæ in Ecclesia quemadmodum excusat à peccato mortali sacrilegii, ita quoque à reservatione; imò licèt subtractor hujusmodi habuisset intentionem plura surripiendi, quamvis eo casu moraliter peccaret; ex *c.* 6. *finali* 14. *quæst.* 6. tamen sacrilegium illud non esset reservatum, quippè requiritur quòd peccatum mortale reservatum, sit tale ex quantitate operis externi, non ex relatione ad intentionem tantùm, quia in modico non præsumitur dolus, & propterea pro eo non statuitur pœna, arg. *cap.* & *si quæstiones*, *Extravag. de simonia*, & ita sentit Henriquez *de Pænit. sac. lib.* 3. *cap.* 14. §. 6. Item si paucis alloquaris Monialem, vel transiens illam salutes, aut salutandi respondeas, sive de statu ejus ipsam interroges, sive interrogatus respondeas, non incidis in excommunicationem propterea latam. Jacob. de Graff. *decis. lib* 4. *cap.* 8. *n.* 5. & per consequens talis allocutio non erit casus reservatus. Et hæc omnia docet etiam Finellius *de cas. reserv. c.* 5. *n.* 8. cui adde Bellocchium *in praxi Theol. moral. par.* 2. *q.* 9. *n.* 136.

* Sup. hoc in to. 1 tr. 1 Res. 84 § Nota secundo, & in Res. 124. 4 lin. 5.

2. RESOL. XLVI. *pag.* 154. *in fine resol.* hæc addantur: Notandum est etiam hic, quòd sicut in excommunicatione datur parvitas materiæ, sic etiam danda est in actionibus pro quibus irregularitas incurritur, & ideò ratione parvitatis materiæ excusandus est ab incursione irregularitatis, si quis reo dicat ut ascendat alterum gradum scalæ. Ita Henriquez *lib.* 14. *cap.* 12. *n.* 7. & post illum Villalobos *in summ. tom.* 1. *tract.* 21. *diffic.* 27. *n* 13.

Sup. hoc in tom. 5. tract. 5. Res. 77. & in aliis ejus primum not.

3. Sed ego puto in tali casu, & similibus non solùm aliquem excusari, ab irregularitate ratione parvitatis materiæ, sed quia probabiliter soli illi sunt irregulares ex defectu levitatis, qui cooperantur, nec tanquam ministri justitiæ; ex quo fit, alios omnes qui cùm non sint ministri justitiæ, videntur aliquid facere, aut dicere, ex quo mors citiùs sequitur, non esse irregulares. Ita ego alibi cum Vasq. Turriano, Hurtado, & me citato novissimè hanc sententiam docet etiam Cœlest. *in Camp. Theol. mor. tract.* 4. *cap.* 5. *quæst.* 1.

R E S O L. XLVII.

An qui obtinuit licentiam absolvendi aliquem à casibus reservatis, in quos inciderat, & postea inveniat illum incidisse etiam in dictis casibus post licentiam obtentam, an inquam possit illum absolvere?

Et an peregrinus, qui habet casum reservatum in sua Diœcesi, si non est reservatus eo in loco, ubi confitetur, possit absolvi ab omni eo, qui illum aliàs possit audire? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Resol. 109.

§. 1. HIc casus frequenter potest accidere, & alibi affirmativè respondi, & nunc iterum respondeo cum Joanne Præposito *in* 3. *part D Thom. quæst.* 9. *de reservatione casuum, dub.* 3. *n.* 22. ubi sic ait: Si Parocho petenti per literas potestatem absolvendi aliquem à casibus reservatis in quos inciderat, ea facultas concedatur, & pœnitens rursus incidat in similem casum antequam confiteatur, videtur etiam postea ab illo absolvi, quia petitio, & concessio tacitè intelliguntur de similibus casibus, qui post illam concessionem clavibus bona fide subjicientur, quod etiam videtur verum, licèt Parochus scripsisset non esse periculum relapsus, quia eo non obstante concessio est absolutè facta, & independenter ab eo quod non relaberetur, neq; id adjiciendo Parochus bona fide recepit Episcopum. Ita ille, qui etiam *ibi* notat, Peregrinum habentem casum reservatum in sua Diœcesi, si non sit reservatus eo loco ubi confitetur, posse absolvi ab omni eo, qui illum aliàs possit audire, quod est notandum, ut ego alibi notavi, contra illos qui asserunt in tali caso Confessarium illum si non habeat potestatem absolvendi à casibus reservatis, non posse supradictum absolvere; sed tu ne recedas ab opinione affirmativa.

Alibi in to. 9. tr. 2 Res. 109. § pen. & hic supra [illegible] § Respondeo, Res. 25.

Alibi in Res. seq. & in aliis ejus primum annot.

R E S O L. XLVIII.

An Confessarius unius Episcopatus possit absolvere pœnitentem alterius Episcopatus à casibus reservatis?

Et an hoc etiam procedat in Confessariis Regularibus, modo pœnitens hoc non efficiat in fraudem proprii ordinarii? Ex part. 3. tract. 4. Res. 102. aliàs 103.

§. 1. DE hac quæstione alibi actum est, & ideò nunc breviter dico, quòd negativam sententiam docent Bellochius *in praxi Theol. mor. part.* 1. *quæst.* 2. *nu.* 24. Floronus *de casib. reserv. part.* 1. *cap.* 4. §. 11. *num.* 5. & Sotus *in* 4. *dist.* 18. *q.* 1. *art.* 4. vide etiam Capeavillam *tract. de casib. reserv. part.* 1. *cap.* 4. *diffic.* 9. Ugolinum *de potest. Episcop. cap.* 36 *num.* 3. & alios.

Alibi signanter inf. in Res. 51. & latius in fine Res 47. & in Resol. 105. § Nota proprie secundo, vers. Non tamen, & infra in Resol. seq § 1 signanter prope fin. à vers. Quia Confessorem.

2. Sed contrarium ego sentio; & ita tenent Henriquez *lib.* 3. *de pœnitent. cap.* 14. *n.* 8. & Villalobos *in summ. tom.* 1. *tract.* 9. *diffic.* 59. *n.* 4. ubi sic asserit. *Los peregrinos y caminantes se han de juzgar como si fuessen subditos del Obispo del lugar donde se hallan, que en esto sentido se ha de entender la costumbre, y la Extravagante de Eugenio IV. si el caso esta reservado en ambos Obispados, ha le de absolver el Obispo, del que tuviere su autoridad para absolver de los casos reservados, y lo mismo es si el caso esta reservado solamente en el Obispado donde esta, mas si el caso esta reservado solamente en su proprio Obispado, en tal caso puede absolver el Confessor del Obispado adonde esta, aunque no tenga autoridad para absolver de casos reservados como tienen Cayetano, Paludano, y Suarez.* Ita Villalobos; & hæc omnia à fortiori procedunt in Confessariis * Regularibus, modò pœnitentes id non faciant in fraudem proprii Ordinarii.

Sup. hoc in Resol 1. ant. proxi § 6. Unde à lin. 5. & vers. Ut notat.

* Sup. hoc fraude in Res. 4. not. primum hujus Res § 1. paulò post initium, & vers. Habentem, & in aliis ejus not.

R E S O L. XLIX.

An peregrini incidentes in aliquos casus reservatos illius Diœcesis, possint absolvi à Confessario non habente potestatem, nec jurisdictionem absolvendi à reservatis?

Et an qui habet peccata reservata in una Diœcesi, non possit data opera ad aliam Diœcesim pergere, ut ibi absolvatur, &c.

Et an externus, qui in hoc loco peccata hic reservata commisit, nequit absolvi nisi ab habente potestatem circa reservata? Ex part. 11. tract. 2. & Misc. 2 Res. 48.

Sup. hoc in Ref. seq. lege §. Unde.

§.1. INterrogatus de hoc casu non ut responderem quid ego sentirem, sed an secundùm aliquos affirmativa esset probabilis: Et affirmativè respondi, nam Leander *de Sacramentis tom 1. tract. 5. disp. 12. quæst. 27.* negativam sententiam, quam ipse tenet, vocat probabiliorem. Ergo affirmativa erit probabilis; & pro illa citat Faguudez, Vegam, Graffium, & Petrum de Ledesma. Hanc sententiam etiam tanquam probabilem admittit Andreas Mendo *in Bull. Cruc. disp. 23. c. 2. n. 22.* ubi sic ait: Habentem peccata reservata in una Diœcesi, non posse data opera ad aliam Diœcesim, in qua non sunt reservata, pergere, & ibi absolvi, declaratum fuisse in Sacra Congregatione Cardinalium die 19. Novembris 1616. affirmat Zambellus, *verbo Casus*, 26. Contrarium videtur probabile, si tamen Confessarius habeat facultatem absolvendi à reservatis in sua Diœcesi, nam id plures docent, quòd autem data opera ille pergat ad aliam Diœcesim, non obstat, cùm suo jure utatur. Et quidem tunc illo judicatur esse ejus Diœcesis, in qua judicio se submittit, & absolvitur secundùm consuetudinem ejus Diœcesis. Fateor, hanc doctrinam à prædictis Auctoribus tradi de Peregrinis, bona fide, & non data opera in aliena Diœcesi confitentibus peccata, quæ in sua erant reservata, ello non sint in illa; sed non improbabiliter fieri potest prædicta extensio. Quin, & Confessorem non habentem potestatem ad absolvendum à reservatis in hac Diœcesi, posse in illa absolvere à peccatis reservatis in alia, docet Rodriquez *in sum. cap. 55. conclus. 2.* cum pluribus, quia pœnitens, qui hic confitetur; judicatur incola hujus loci, & juxta forum hujus absolvitur, in hoc autem loco, supponitur, non esse ea peccata reservata.

Sup. hoc doct. in § ult. Ref. ... Vide tamen ... Ref. ... annos.

Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis ...

Sup. hoc in Ref. & §§ ... primo hujus Ref.

2. Ob hanc rationem pœnitens exterus, qui in hoc loco peccata hic reservata commisit, quamvis non sint reservata in loco, à quo discessit, nequit absolvi, nisi ab habente potestatem circa reservata. Sic Cajetanus *in summa verbo Absolutio* 2. Probabile tamen est oppositum. Ita Mendo.

3. Sed ut meam promam sententiam, ego negativæ adhæreo. Dico igitur peregrinos, & advenas ex recepta consuetudine existimandus esse in ordine ad confessionem, sicut eos qui sunt incolæ ejusdem loci: neque enim Confessarii hujus Civitatis debent, aut possunt interrogare singulos pœnitentes de patria, vel an sint Peregrini, & multo minus de casibus reservatis in sua patria, quos certè nec Confessarius hujus Civitatis, nec ipse pœnitens Peregrinus scire possunt. Debuit ergo consuetudo, ut utilia esset ad praxim, ita introduci, ut solùm sit attendendum ad locum, in quo fit confessio. Unde si pœnitens confiteatur aliquod peccatum, quod in loco, à quo discessit, non erat reservatum; in loco tamen Confessionis sit reservatum; Confessarius, qui in hoc loco non habet facultatem ad reservata non potest eum absolvere. Et ita sentit ex Suarez, Cardinalis Lugo *de Pœnit. disp. 10. sect. 1. num. 72.*

R E S O L. L.

Sup. hoc sup. in fine Resol. 47. & in Ref. 48. & in Ref. 49. § prope finem, ... & Confessorum ... Ref. 19. §. Nota, prope finem, ... hoc loco.

Hic Panormi sodomia reservatur à Domino Archiepiscopo, quidam iter agens per aliam Diœcesim fuit absolutus à tali casu à quodam Sacerdote Ordinario: postea Panormum rediens, cùm incidenter in altera confessione id explicaret, noluit Confessarius illum absolvere, asserendo illam confessionem fuisse invalidam, & ipsum habere potestatem absolvendi à casibus reservatis; quæsitum à me fuit, an hæc opinio esset vera?

Et an hoc intelligatur, quando quis non suscipit peregrinationem in fraudem legis, ea de causa sola, ut possit aliis confiteri?

Et quid est dicendum, si supradictus casus, vel alius fuisset in utraque Diœcesi reservatus? Ex part. 2. tract. 17. & Misc. 3. Resol. 56.

§.1. REspondi illam modicus docere ex Societate Jesu, Paul. Comitol. *in suis responsionibus moral. lib. 1. quæst. 28. num 2.* Nugnum *in addit. ad 3. part. tom. 2. quæst. 8. art. 5. dub. 10 fol. mihi* 296. Sotum *in 4. sent. dist. 18. quæst. 2. art. 4.* & ex nostris P. Megalam *in 1. part. lib. 1. cap. 10. n. 14.* Graff. *part. 1. lib. 1 cap. 13. n. 46.* & plerosque alios, qui omnes asserunt iter facientes, licèt possint in omni loco confiteri peccata sua cuicumque Sacerdoti approbato, & hoc ex præsumpta concessione proprii pastoris; tamen hoc illis minimè licere, si habent casus reservatos. Probat hanc sententiam Comitolus, & Nugnus præcipuè ex authoritate Bonifacii VIII. *c. si Episcopus de pœnit. & remis. lib. 6.* ubi ait. Si Episcopus suo subdito concesserit, ut sibi possit idoneum eligere Confessorem: ille, quem is elegerit in casibus, qui eidem Episcopo specialiter reservantur, nullam habet penitus potestatem. Deinde si opinio contraria esset vera, multi peregrinarentur hac sola intentione, ut absolverentur à casibus reservatis. Sed hoc est maximum inconveniens. Ergo.

2. At veriùs, & magis probabiliter dicendum mihi videtur, subditum unius Episcopi iter agentem per aliam Diœcesim, non solùm confiteri posse Confessoribus illius Episcopatus, sed etiam à casibus reservatis absolvi, licèt confessarius non habeat in illo Episcopatu facultatem circa peccata reservata; dummodo peccatum non sit reservatum in utroque Episcopatu, ut non erat in casu nostro; quia tunc clarum est, non posse remitti à tali Confessario. Ita Suarez *ubi suprà*, Regin. *in praxi, tom. 1. lib 8. cap. 5. sect. 3. n. 69.* Henriquez *lib. 6. cap. 14. n. 8. lit. Q.* Homobonus *de casib. reservat. part. 1. cap. 2. fol. 46.* & alii. Et ratio est, nam, ut ait Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 30. sect. 1. n. 4.* qui iter agit in alieno Episcopatu, non ideo ibi confitetur, & absolvi potest, quia utitur facultate eligendi Confessorem; sed quia hoc ipso, quòd versatur in alieno Episcopatu, potest ibi absolvi, more incolarum illius Diœcesis, & ita se gerere, ac si esset subditus Episcopi illius loci: hoc enim sensu intelligi debet consuetudo approbata ab Eugenio IV. quam habent peregrinantes in itinere confitendi; sed quia in illa Diœcesi non sunt reservata peccata illa, quæ in proprio Episcopatu sunt. Ergo ab illis poterit absolvi à quocunque Confessario approbato, in reservata potestatem non habente.

3. Unde patet responsio ad primum argumentum Comitoli, & Nugni. Nam, ut diximus, in nostro casu, pœnitens non utitur facultate eligendi Confessarium, sed se habet tanquam incola illius Diœcesi: & patet à simili; nam, ut notat Homob. *ubi suprà*, iter faciens, si casus habeat reservatos Episcopo loci, in quo confitetur, qui non sint reservati Episcopo proprii domicilii, clarum est non posse à quolibet simplici Confessario absolvi, quia judicandus est juxta leges loci, in quo reperitur. Ergo si habeat casus reservatos Episcopo proprii domicilii, & non Episcopo loci, videtur posse absolvi à Sacerdote ordinario, ea ratione supradicta. Vel responderi potest, quòd licèt tales peregrinantes eligerent Confessarium, ex facultate proprii, consuetudinem ita talem licentiam interpretari, ut possint absolvi etiam à casibus reservatis à quocumque confessario, in illo loco approbato.

Sup. hoc in Ref. ... § ult. ... Quinto.

4. Ad secundum argumentum respondeo, ex Coninch *de Sacrament. disp. 8. decis. 8. n. 61.* Graffio *in suis decis. aur. part. 1. lib. 1. cap. 13. n. 47.* & Homob. *loc. cit.* nostram sententiam intelligendam esse de iis, qui non suscipiunt peregrinationem in fraudem legis, ea solùm de causa, ut possint aliis confiteri. Ex his omnibus apparet, dictum pœnitentem, de quo consultus fui, ritè absolutum fuisse.

Pro contento in hoc §. ult. in Ref. 1. not. primo hujus Ref. paulo post initium, vers. Habentem peccata, & in aliis ... vers.

R E S O L. LI.

An si v. g. furtum, sodomia, &c. essent casus reservati in aliqua Diœcesi, si committantur in Monasteriis Regularium exemptis, possint à quocumque Confessario absolvi?

Et docetur, quod non dicitur subditus, qui intra Diœcesim furtum in loco exempto, ut in Monasterio, commisit.

Et quæritur, an puellæ manentes in educatione apud Moniales exemptas subjaceant jurisdictioni, aut reservationi casuum factæ ab Ordinario loci?

Et an volentes statutum, vel sententiam Episcopi in Monasterio exempto incurrant excommunicationem ab Episcopo latam? Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Ref. 9. aliàs 7.

§.1. AFfirmativam sententiam novissimè docet Carolus de Baucio *in Miscellaneis casuum conscientiæ tom. 2. Opuscul. 3. quæst. 269.* ubi sic ait: Sciendum est quod Monasteria Regularium, licèt sint intra Diœcesim, sunt loca exempta quoad jurisdictionem Episcopi; nam locus exemptus, & locus extra Diœcesim æquiparantur ex gloss *in Clementinam 1. de Foro compet.* & expressè docet Henriquez *lib. 13. cap 26. num. 2.* ubi docet, quod non dicitur subditus, qui intra Diœcesim fecit furtum in loco tamen exempto, ut in Monasterio. Idem docent Doctores teste Sylvestro *verb. Excommunicat. 2. n. 12.* ita etiam docent Doctores teste Bonacina *tom. 1. d. 1. quæst. 1. punct. 11. n. 8.* Sed petes, quid dicendum si quis commisit peccatum reservatum in loco exempto, putà in Monasterio intra Diœcesim, quis potest illum absolvere? Respondeo posse absolvi à quocumque approbato Confessario carente potestate super reservatis, & ratio mihi est, quia tunc non incidit in casum reservatum, quia illud fuit commissum in loco exempto, consequenter absolvi potest à quocumque simplici Confessario approbato, ut patet ex supra allata doctrina. Ita Baucius *ubi suprà.* Ex cujus doctrina infertur, quod si quis Panormi committeret casum reservatum in Ecclesia sancti Cataldi, posset absolvi à quocumque Sacerdote ab Ordinario approbato, etiam si non haberet potestatem absolvendi Casus refer-

reservatos, quia dicta Ecclesia sancti Cataldi est locus exemptus à Jurisdictione Archiepiscopi Panormitani, & subditus Archiepiscopo Montis Regalia.

2. Confirmatur supradicta sententia ex doctrina amicissimi Patris Pellizarii, *tractatu de Monialibus*, *cap.5. sect 4. num.190.* ubi sic asserit. Quæres an puellæ manentes in educatione apud Moniales exemptas, subjaceant jurisdictioni proprii Ordinarii? Respondetur, quòd cùm juxta dicta à Laymau. *lib.1. tract.4. cap.11. n.5.* locus exemptus, & locus extra Diœcesim æquiparentur, ex Glossa *in Clementina 1. de foro compet.* non omninò improbabiliter posset quis asserere dictas puellas non subjacere Ordinario, nisi in iis casibus, in quibus ei subjacent ipsemet Moniales exemptæ: sicut neque subjacerent in casu, quo illæ essent extra Diœcesim. Et postea *n.191.* quærit an dictæ puellæ, quandiu commorantur in Monasteriis Monialium exemptarum, subjaceant reservationi casuum factæ ab Ordinario loci? Et respondet videri probabile, quòd non subjaceant; si enim non subjacerent casibus Ordinarii Ferrariensis v. g. si existerent extra Diœcesim Ferrariensem, sic nec illis subjacebunt, si existat in loco exempto (cujusmodi est Monasterium Monialium exemptarum:) siquidem locus exemptus æquiparatur loco extra Diœcesim. Et testatur ita etiam sensisse viros doctos à se consultos.

Sup. hoc lege latius doctrinam Resol. 134 & aliarum eius not.

3. Confirmatur secundò ex doctrina DD. asserentium Monasteria existentia intra Diœcesim Episcopi esse exempta ratione sui non solùm, sed etiam ratione personarum. Idem prius docuit Henriquez *lib.13. cap.16. n.2.* & deinde secutus est Bonacina cum aliis DD. à se citatis, de censuris, *disput.1. quæst.1. part.11. num 8.* circa finem, ubi docent, violantes Statutum Episcopi in Monasterio exempto *non* incurrere excommunicationem ab Episcopo latam: & addit, hoc est verum juxta sententiam Avilæ, & aliorum, non solùm quando censura est lata per statutum, sed etiam quando est lata per sententiam. Unde sequitur, quod si aliquis subditus Episcopo ante promulgationem Edicti existeret juxta Diœcesim *in* Monasterio regulari, *non* incurreret censuram si tali die non iret ad processionem, dummodo non exeat a Monasterio regulari tali die.

Sup. hac observatione in n. 3. & 5. Ref. 58 §. ult. ad medium, sed lege eam per totam, & in Resol. 99 §. Dico, post medium, & vers. Ex hac doctrina, & in aliis eorum annot.

4. Sed licèt hæc omnia probabiliter dicta sint, etiam probabiliter alii contrarium sentiunt, Vide Suarez *de censuris*, *disp.5. sect.4. n.6* Coninch *d.13. de censuris*, *dub.7. nu.63.* Salas *disp.14. de legibus, sect.6. n.85.* Alterium *de censuris*, *disput 5. de causa excommunicationis*, *lib.3. cap.5. versic. Hic autem*, Filliucium *tract.11. cap.5. quæst.9. nu.149.* Merollam *tom.2. Theol. moral. disput.4. cap.6. n.489.* Cochier. *de Jurisdict. Ordinar. in exempt. part.2. quæst.45. n.2. & sequentibus*, & Palaum *part.1. Oper. Moral. tract.3. disput.1. punct.24. §.5. num 30.* asserentes Monasteria Regularium esse loca exempta, non ratione sui, sed ratione personarum. Ergo corruunt omnia supradicta. Et novissimè sapientissimus Pater Arriaga *in cursu Theologico*, *tom.4. tract. de legibus, disputatione 13. sect.2. nu 21. & 22.* solide probat diversum esse locum exemptum a loco extra Diœcesim: Et ideò, ego magis adhæreo huic sententiæ, licet contraria non careat sua probabilitate, quam præter Doctores citatos, tenet Bordonus *in Cons. Regul. tom.1. resol.7. num.4.* Bonacina *de censuris, quæst.1. punct.11. num.8.* Pasqualigus *in quæstionibus Can. quæst.176. per totam*, & Marcus Vidal. *in Arca Theolog. Moral. tit. de censuris, Inquisit. n.36.*

Sup. hoc in Ref. & §§ not. generaliter.

R E S O L. LII.

An incidat in casum reservatum blasphemiæ, si quis in ebrietate illam proferat, quam ante ebrietatem prævidit?

Et an iste censuram incurrat, si ea esset lata cōtra blasphemantes?

Et an si quis vinum usque ad ebrietatem sumeret ad finem, & animo jactandi blasphemias, iste incidat in casum reservatum blasphemiæ, si illas proferat in ebrietate?

Et an iste in isto casu non teneatur confiteri, se illas jactasse; sed satis sit dicere, quod se inebriavit animo illas jactandi?

Et notatur casum reservatum blasphemiæ esse de blasphemia publica, & consuetudinaria.

Sed difficultas est, quænam dicenda sit blasphemia publica, & quænam dicatur prolata ex consuetudine?

Et an conculcantes, & percutientes imagines sint blasphemi, vel sacrilegi?

Et an hoc delictum pertineat ad S. Officium? Ex part. 10. tr. 14. & Misc.4. Resol.70. aliàs 68.

Sup. hoc in n. 7 & 9 Resol. 19. §. 1. n. 6. generaliter §. Non ... & pro censura lege ibi §. ult.

§.1. ALiqui affirmativè respondent. Ratio illorum est, quia talis blasphemia diceretur voluntaria in causa. Et sic putant quod iste incideret in Censuram, si ea esset lata contra blasphemantes. Ad quod facit regula, quam communiter tradunt Doctores ad dignoscendum quodnam voluntarium sufficiat ad incurrendam censuram: videlicet, si verba legis absolutè prohibeant aliquod delictum sub censura, puta homicidium, censuram incurri voluntariè occidendo eo voluntario, quod sufficit ad culpam lethalem, & ad contumaciam contra Ecclesiam. Sed voluntarium in causa sufficit ad peccatum mortale: Ergo sufficiet ad censuram. Ergo etiam ad reservationem. Secùs verò quando culpa sua fuisset quidem factus ebrius, sed tamen non advertisset ad periculum blasphemandi, quia in tali casu sola ebrietas esset illi imputanda, non blasphemia.

2. Sed Oliverius Mazuchellus *in tract. de casibus reservat. disput.2. cap.16 quæst.3. n.55.* contrariam sententiam docet, quia talis blasphemia in ebrietate prolata non est peccatum: ergo nec reservata. Pro quo adverte blasphemiam, & alia peccata oris, putà hæresim, maledictionem, contumeliam essentialiter non esse talia, nisi cum usu rationis proferantur. Cæterum ita blasphemantem non incidere in casum expressè docet Graffius *in Praxi*, *lib.1. cap.10. n.52* Addit etiam idem Mazuchellus id verum esse etiamsi quis vinum usque ad ebrietatem sumeret ad finem blasphemandi, iste non incideret in casum. Et ratio est, quia illi adhuc imputari non posset peccatum blasphemiæ; utpotè quod usum rationis requirat. Vide Sancium *in Selectis disputat.20. n 5. de medium*, qui ad finem numeri infert, eum, qui se inebriaverit animo jactandi blasphemias, si tempore ebrietatis illas jactet, non teneri in confessione dicere se illas jactasse, sed satis esse dicere quod se inebriaverit animo illas jactandi.

3. Notandum est tamen hic obiter, casum reservatum blasphemiæ esse de blasphemia publica, & consuetudinaria. Difficultas est, quænam dicenda sit blasphemia publica. Dico igitur cum nostro Patre Vidal. *in Arca Theol Mor. tit. de blasphemia, Inquisit. unica n.38.* quod ad minùs coram sex personis audientibus pronunciari blasphemiam, dicenda est blasphemia publica; quia penè occultum dicitur, quod fit coram quinque, *cap. Quis aliquando, §. Hinc ergo secreta de Pœnit. dist. prim.* & Gloss. *in cap. Manifesta 2. q.1.* ubi habetur, occultum, dici, quod quinque sciunt. Observat etiam idem Vidal. *n.41.* cui adde Finellium *de casibus reserv. cas.3. n 26.* non esse dicendam blasphemiam publicam, quando quis blasphemat coram filiis, vel famulis tantùm, etiamsi essent plures quàm decem: Nam ad dicendam blasphemiam publicam requiritur præsentia, & intelligentia Exterorum, qui non sint ex familia blasphemantis. Altera difficultas est, quænam blasphemia dicatur prolata ex consuetudine. Aliqui, ut Graffius *in sua Praxi Casuum reserv. lib. 1. cap.10. n.14* Lucas Floronus *de Casibus reservat. part.2. casu 3. n.10.* & alii ex tribus actibus volunt induci. Alii, ut Jason *in leg. Ait Prætor, 1. §. Jurari, ff. de Jurejurando, n.4.* cum ejus Asseclis, sentiunt non constitui per ternos actus, sed requiri multò plures, non tenentes tamen numerum. Alii volunt, nec decem sufficere actus in uno, aut altero die productos, ut Finellius cum ejus Sectatoribus *tract. de Casib. reserv cas.3. n.28.* alii procedunt cum distinctione sic, vel consuetudo est circa peccata contra Justitiam, ut peccatum furti, & homicidii; vel est, circa peccata contra charitatem, velut est sodomia, incestus, blasphemia, &c. Supposita hac distinctione, dicunt in peccatis contra Justitiam constitui consuetudinem ex geminato, aut triplicato peccato interpolatis temporibus patrato; & autumant sic debere intelligi Doctores statuentes consuetudinem constitui ex duplici, aut triplici actu; nam quis non affirmaret illum esse consuetudinarium furem, aut homicidam, qui in anno tria committeret furta gravia aut homicidia? Cæterū in peccatis solummodo contra charitatem existimant non esse improbabilem opinionem Finellii, & ejus Sectatorum, dicentium neque decem sufficere actus in uno, aut altero die productos, Patet enim, quod si reservaretur mollities, quæ est peccatum contra charitatem, non sufficeret actus ternus, vel quaternus, aut etiam major numerus ad constituendam consuetudinem. Quapropter levi negotio Doctores dissidentes de numero iterationis, ad constituendam consuetudinem possent conciliari hanc admittendo distinctionem, quam ut longè attendendam, propono; quia distinguentes, vel attingunt veritatis finem, vel ei approximantur. Alii declinando ab extremis, tanquam periculosis, & viam sequentes mediam, quæ vulgo dicitur, Regia, ajunt quinq; sufficere actus, & in proposito quinque blasphemias, ad constituendum hominem consuetudinarium in blasphemiis. Istius sententiæ sunt præcipuè, quos viderim ipse Lazarius *Canonicar. QQ. quæst.8. num.5.* Homobonus *de Casibus reserv. part.2. casu 1.* Petrus Bellochius *in Praxi Moral. Theolog. part.2. quæst.1. num.242.* & ita etiam docet Vidal. *num 40.* Ex his patet, quod rarò accidit, ut observat Finellius *ubi suprà num.29.* consuetudinarium, & publicum, in eodem concurrere; Multi enim sunt blasphematores

Sup. contenta in hoc §. lege doct. §. 1 per totum, Ref. ... & pro ... Ref. not. seq.

Sup. hoc verò doctrinam §. not. ... in ... Ref. ... lege doctrinam §. Nota tamen.

consuetudinarii, qui tamen non sunt publici, & è contra; casus verò complectitur utrumque. Neque hoc disiste volui ad laxandas Confessariorum manus, verùm ad eosdem liberandos errore, ne, si fortè quempiam absolvant contra conscientiam erroneam spontè sua, si non excommunicationis, saltem mortalis peccati laqueo se implicent; & plurimi etiam se excommunicatos crederent, & si non essent.

Sup. contento in hoc § in tom. 1. tra. 11. Res. 9. per tot.

4. At si aliquis hic quærat, an conculcantes, vel percutientes sacras imagines sint blasphemi, vel sacrilegi? Respondeo, hanc esse blasphemiam, docere Gyptium *de casibus reservat. cap. 9. casu 3. num. 8.* esse verò sacrilegium meliùs tenet Pater Vidal. *ubi suprà n. 33.* Sed quicquid sit de hoc, certum est tale delictum pertinere ad Sanctum Officium tanquam merè Ecclesiasticum; & ita me citato tenet novissimè Antonellus *in Regim. Eccles. Episc. tom. 2. lib. 6. c. 25. n. 1.*

RESOL. LIII.

An sit blasphemus consuetudinarius qui post retractatam per actum oppositum pravam voluntatem, iterum deliberatè per tres vices blasphemat?

Et an iste nunquam incidat blasphemando tali modo in casum reservatum blasphemia publica, & ex consuetudine; & hoc toties quoties per retractationem, & post actum contritionis extra Sacramentum detestatur consuetudinem advertenter blasphemandi, si iterum semel, vel bis, aut ter blasphemat post ultimam retractationem, confessionem, vel contritionem?

Et notatur, quòd hoc non debet intelligi de blasphemiis eodem tempore, eodemque impetu iræ prolatis, sed de evomitis in interpolatis temporibus.

Et quid est dicendum de eo, qui in ludo eodem, & cum eisdem personis ex intervallo, & interpolatis diversis pluries blasphemavit Deum, vel B. Virginem, an, inquam, incidat in casum reservatum, ut blasphemus ex prava consuetudine? Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Res. 71. aliàs 69.

Sup. definitio contenta in hoc §. si pro blasphemia publica, & consuetudinaria, leg. § Notandum est, & praeterea, & pro consequente blasphemia tantum per lege... ea Resol. 5 ... Nota tamen.

§. 1. AFfirmativè respondet Carolus de Baucio *de casibus reserv. Ecclesia Neapolitana, fol. 41.* ubi sic ait: Dubium est, qui sic blasphemat coram quinque Deum ex perversa consuetudine, sed accepta pœnitentia in foro pœnitentiali decrevit apud se non amplius blasphemare; verùm post aliquod temporis spatium, iterum reincidit bis, aut ter coram sex personis, an iste dicatur perversè blasphemare? Respondetur quod sic, quia consuetudo facilè inducitur; sed difficulter repellitur, & res de facili redit ad pristinam naturam. Rursus illud dicitur nunquam fuisse, quod nunquam decrevit, ut patet ex cap. *Nam, & ego,* juncta gloss. *de verb. significat.* sed qui post blasphemiam pœnitentia peracta recidunt, non videntur perstitisse in pœnitentia: ergo perseverant in habitu perverso blasphemiæ, ut consuetudo reviviscat; ut patet ex Textu, *in cap. Eos, qui de sen rat. Excommunicat. in 6.* Hucusque Baucius, cui adde Graffium *de casib. reserv. lib. 1. cap. 10. n. 67.*

2. Sed negativam sententiam tenet noster Pater Vidal, *in Arca Theolog. Mor. tit. de Blasphemia, Inquis. unica, num. 42.* sic asserens: Quæres an censeatur blasphemans ex perversa consuetudine ille, qui dum confessus est peccata sua habuit firmum propositum se corrigendi, & non ampliùs blasphemandi: attamen interjecto aliquo temporis spatio, iterùm advertenter blasphemat semel, aut bis coram tot personis sufficientibus ad faciendam blasphemiam publicam & per consequens in illa blasphemia comprehendatur sub alio reservato? Respondetur negativè. Probatur primò, quia blasphemiæ remissæ non aggravant, neque coincidunt cum subsequentibus, sed istæ ultimæ non sunt ex se sufficientes ad constituendum blasphemantem ex consuetudine: ergo non censetur blasphemans ex prava consuetudine, qui post habitum efficax propositum non ampliùs blasphemandi iterum semel, vel bis blasphemat, ac idcircò talis blasphemia non erit reservata: Antecedens probatur, quia blasphemiæ remissæ per pœnitentiam sunt omninò extinctæ, quoad omne suum esse, & virtutem: ergo nullo modo concurrunt ad constituendas subsequentes: Nam quod in se nullum esse habet, neque etiam potest concurrere ad esse alterius. Secundò probatur: illa consuetudo peccaminosa blasphemandi videtur interrupta per efficax propositum se abstinendi ab hoc blasphemiæ peccato: ergo cessat status hujus peccati; cùm ejus causa sit interrupta, & ablata, & ideò per actus subsequentes denuò incipitur, non verò continuatur: ergo quis iterum blasphemando semel, vel bis, non censetur blasphemans ex consuetudine prava, & per consequens illa blasphemia non erit reservata. Advertendum etiam est, hanc nostram probabilissimam, & veram opinionem verificari semper, toties quoties quis per actum contritionis extra Sacramentum Pœnitentiæ detestatur hanc perversam consuetudinem advertenter blasphemandi. Unde, si quis coram pluribus personis in diversis temporibus proferret semel, aut bis, vel ter blasphemiam advertenter, & posteà per verum contritionis actum se pœniteret, & deinde interjecto temporis spatio iterum semel, bis, vel ter blasphemaret coram pluribus personis, ac præterea denuo se efficaciter pœniteret, & id per plores vices observaret tam labi in peccatum blasphemiæ, quàm resurgere cum Dei gratia; dico, quod iste nunquam incideret blasphemando tali modo in casum reservatum blasphemiæ publicæ, & ex consuetudine, patet ex suprà adductis. Nota ergo pie Lector totum id diligenter, si vis immunis esse à multis scrupulis: Nam hic casus passim solet occurrere. Et hæc omnia docet Pater Vidal ubi suprà: in cujus favorem observo hanc opinionem extare in tabella casuum conscientiæ Episcopatus Bergomensis, in qua ut observat Lupo *de casibus reservatis, part. 2. casu 11. n. 9.* declaratur ut tempus ac numeratio actuum blasphemiarum incipiat post habitam ultimam confessionem, usque ad immediatè sequentem. Et hoc etiam docet Floronus *de casibus reservatis, part. 2. cas. 3. n. 10.*

3. Et nota hic superiùs dicta debere intelligi, non de blasphemiis in eodem impetu iræ, eodemque tempore prolatis, sed de evomitis in interpolatis temporibus. Ratio est, tum quia actus plures unico contextu facti, pro unico judicantur. Curtius *cons. 54. super dub. col. 1. in fine,* Tum quia ex continuatione actus unum crimen supponitur. Dices cum *leg. Nunquam plura, ff. de Privatis delictis,* quod plura delicta pluribus pœnis plecti debent: ista autem sunt plura delicta, scilicet plures blasphemiæ: ergo, vel pluribus pœnis, vel saltem pœna reservationis puniri debent. Respondetur, quod nec pluribus pœnis plecti debent, quia non sunt evomitæ cum intervallo temporis: nec item plecti debent pœna reservationis, quia non sunt plura peccata blasphemiæ formaliter loquendo, uti requiritur ad incidendum in casum, sed unum. Objicies, quod actus geminatus plus operatur, quàm simplex, *leg. Cum scimus, Cod. de Agric. & censitis, lib. 11.* Respondetur, quod operatur aliquid plus quoad ostensionem majoris malitiæ, sed non quoad multiplicitatem actuum, seu blasphemiarum formaliter distinctarum.

Sup. hoc infra in tr. 9. Res. 21. §. ultim. & in illis §§. ejus annot.

4. Nota etiam, quod dubium est de eo, qui in ludo eodem, cum eisdem personis ex intervallo, & interpolatis diversis verbis pluries blasphemaverit Deum, vel Beatissimam Virginem, an incidat in casum reservatum, ut blasphemans ex perversa consuetudine? Respondetur non incurrere casum reservatum, quia non sunt diversæ blasphemiæ, si fuerint prolatæ ex intervallo, & interpolatis diversis vicibus in eodem ludo, quia solius temporis Intervallum non inducit diversitatem, vel pluralitatem delicti, sed diversi impetus. Quare si eodem impetu diversis temporibus tantùm continuatis cum temporis intervallo, fuerint prolatæ plures, & plures blasphemiæ, una tantùm censetur: Ad hoc facit Text. *in leg. Quod lex, §. fin. ff. de adult.* Et hæc omnia docet Baucius, *ubi suprà fol. 37.* & ante illum Graffius *loco cit. n. 61.*

RESOL. LIV.

An alumni, qui vivunt in Collegiis Societatis Jesu, vel aliorum Regularium exemptorum subdantur casibus Episcopalibus?

Idem est quoad confessiones, & censuras? Ex part. 7. tract. 10. & Misc. 3. Resol. 14. aliàs 12.

§. 1. MOvet hoc dubium Bordonus *in cons. Regul. res. 38. quæst. 5. num. 10.* ubi sic ait. An Scholares collegialiter viventes sub cura, & disciplina Religiosorum exemptorum, ut sunt nobiles in Collegiis Societatis Jesu, aut aliorum Regularium subiiciantur quoad casus reservatos ab exemptis, Superioribus Monasterii, ubi maneot, an Episcopo, in cujus Diœcesi habitant?

Sup. hoc supra in tr. 2. Res. 24. §. Verum ubi... & hic supra in Res. 51. lege doctrinam §. Confirmatur supradicta per totum, & signanter post medium, vers. Ex quibus.

2. Respondetur, si confitentur Confessariis Regularibus ab Episcopo, necessariò approbatis, tenentur casibus Episcopalibus, quia ille Confessarius, cui restricta est potestas, illos judicare non potest, nisi virtute potestatis, quam habet à suo Episcopo, ac proinde à reservatis absolvere non potest secum collegialiter viventes. Quod si confiteri possunt Confessariis solùm intra Religionem admissis, subjiciuntur casibus Regularibus, quia talis Confessarius eos judicare debet juxta limites potestatis sibi communicatæ à suo Superiore. Faciunt dicta superiùs sub *quæstione 3.* Confirmatur, quia isti confiteri possunt Cõfessariis solùm in Religione approbatis, cùm continui sint eorum commensales. Ita Bordonus: sed prorsus dicendum est, supradictos, quoad confessiones, censuras, & casus reservatos per omnia subjectos

ctos esse Episcopo in cujusvis Diœcesi habitent: nec valet usse continuos commensales Regularium, oam ex suis vivunt expensis, & talem rationem * *alibi* refutavimus.

*Alibi in Res. ... præcedenti.

R E S O L. LV.

In Tabella casuum reservatorum Diœcesis Panormitanæ adest peccatum sodomiæ; quæsitum à me fuit, an pueri ante annos pubertatis includantur in tali reservatione? Ex part. 2. tr. 15. & Misc. 1. Resol. 1.

Sup. hoc infra in Res. 63. §. Quare quarto & inferius in tr. 7 Res. 138. § ult.

§. 1. DUas Invenio apud Doctores sententias circa hanc quæstiooem. Prima affirmat, sic Homobonus *de cas. reserv. part. 1. cap. 3. fol. 60.* ait: Peccata impuberum, ut masculorum ante 12. annom, reservationibus Episcoporum subduntur, oisi aliud eorum statutis caveatur: ita etiam docuit Lezarius *tract. de blasphemia, q. 9. nu 42.* & novissimè Floronus *de casib. reserv part. 1. cap. 3. n. 3.*

n. Secunda opiuio negat, ita doctissimus Paludanus *in 4 sent. dist. 34. qu. 2. art. 1.* & novissimè Jacobus de Graffis *tom. 1. Consiliorum lib. 5. de adult. cons. 3. n. 13. & seq* ubi quærit, an pueri succubi & muliebria patientes comprehendantur sub casu reservato; & respondet negativè, quia sicut minor ætas in foro exteriori excusat à pœna ordinaria, ita & in animæ judicio, & ita etiam docet Bellochius *de cas. reserv. part. 2. q. 1. n. 203. & q. 17. n. 66.*

R E S O L. LVI.

Quidam Sacerdos absolvit pænitentem, qui rem habuerat cum fæmina in vase præpostero, tenens illam opinionem, hanc non esse veram sodomiam, nec includi in casu reservato sodomiæ posito in Tabella Illustrissimi Archiepiscopi: quæsivit postea: an peccaverit, & an illud Sacramentum fuerit nullum, quia ille pænitens aliud peccatum in illa confessione non fuerat confessus?

Et discutitur, an in materia Sacramentorum sequi possit opinio probabilis, relicta probabiliori & tutiori?

Et adde non solùm errorem communem, sed etiam probabilem Doctorum opinionem efficere, ut Ecclesia det jurisdictionem, etiamsi fortè opinio illa sit falsa, ut si probabile sit talem posse absolvere à reservatis, censuris, & similibus. Ex part. 2, tr. 15. & Misc. 1. Res. 29.

Sup. hoc infra in Res. 58. §. & ideo, & § ult. sed loqu. cum per totum, & in Res. 63. ... & in tom. 6. tract. 1. in fine Resol. 79 ... tom. 9 tr. 9 Res 25. §. 3. post medium ... ut si placet, lege hic infra in tr. 7. doct. Res. 131 ... ad medium.

§. 1. ALiqui; ut ipse asserebat, responderunt affirmativè. Nam licèt in aliis possit quis sequi opinionem probabilem, relicta etiam probabiliori & tutiori, ut nos suprà probavimus, tamen hoc non est licitum in administrandis Sacramentis. Sed talis Sacerdos tenuit opinionem probabilem, & cum illa Sacramentum administravit; ergo. Et ita hanc sententiam docuit Saocioz *in select. disp. 44. nu. 19.* Nugnoz *in addit. ad 3. part. to. 2. q. 8. art. 5. dub. 1.* Salas *in par. 2. to. 1. tr. 8 disp. unic. sect. 10. n. 101. & sect. 27. n. 286. & 287.* & novissimè Filliuc. *in q. mor. to. 2. tr. 21. cap. 4. n. 139.* ubi ait: In casu opinionum circa jurisdictionem Sacerdotis confessiones excipieotis, magis tutam opinionem sequendum esse censeo, ubi tamen adesset communis error, cum titulo colorato satis tuto, potest talis haberi pro vero Confessario. Hæc illu.

2. Sed ego ad propositum dubium negativè respondi, Nam licèt verum sit, quòd in materia Sacramentorum non sit sequenda opinio probabilis, relicta probabiliori & tutiori, non solùm ratione obligationis charitatis erga proximum, ut voluit Vasquez *in part. 2. tom. 1 disp. 62. cap. 3.* verùm etiam ratione reverentiæ debitæ Sacramento, & ita absolutè tenuit hanc opinionem Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 26. sect. 6. num. 5.* licèt mihi distinctio Vasq. magis placeat, tamen ab hac regula, & ex ista conclusione excipitur casus, * de quo loquimur: nam si aliquæ opiniones circa jurisdictionem Sacerdotis ad audiendas confessiones versantur, & opinio probabilis doceat illum habere, probabilior autem neget, licitum est Sacerdoti relinquere probabiliorem, & sequi probabilem. Ita Malder. *in part. 1. quæst. 19. art. 5. disp. 86. ante dictum 7.* Martinez *tom. 1. in p 2. quæst. 19. art. 9 dub. 6. concl. 7.* Bonac. *tr. de leg. disp. 2. q. 4. punct. 9. num. 19.* Reginal. *in praxi, tom. 2. lib. 1. cap. 8. num. 102. & seq.* Conineh *de Sacrament. disp. 8. dub. 3. concl 6. num. 22. & dub. 6. num. 46.* & Lessius *de just. lib. 2. cap. 29. dub. 8. n. 68.* ubi asserit: Adde non solùm errorem communem, sed etiam probabilem DD. opinionem efficere, ut Ecclesia det jurisdictionem, etiamsi fortè opinio illa sit falsa: ut si probabile sit, talem posse absolvere à reservatis, vel censuris, & similibus. Ita Lessius, qui citat pro hac opinione etiam Henriquez *lib 2. de pœnit. cap. 14. num. 3. & 4.* & illam etiam post Lessium & alios docet Sanchez *in summa, tom. 1. libr. 1.*

*Sup. hoc in ... Res. 4 ... in aliis ... not.

Sup. hoc ... tr. ... Res. §. Sed audiamus, & in aliis ... ejus ...

cap. 9 num. 35. Quoniam (ait ipse) in talibus confessionibus semper quispiam fatetur aliqua venialia cum mortalibus, de quibus mortalibus est opinio probabilis; sed quilibet Sacerdos habet certam jurisdictionem circa venialia, & ideò cùm pœnitens non ponat obicem, & sit certa jurisdictio in aliquam materiæ partem, erit certus confessionis valor: & quamvis talis Confessarius careat jurisdictione in mortalia ea indirectè & per accidens, virtute illius jurisdictionis remittuntur, quicquid in contrarium asserat Nugnus, *ubi suprà*.

3. Dico igitur non solùm adesse valorem Sacramenti in illa confessione, in qua pœnitens cum mortalibus, de quibus adest opinio probabilis, confitetur aliqua venialia, ut modò asserebat Sanchez: sed etiam quando in illa confessione (ut fuit in casu, de quo interrogatus fui) non confitetur, nisi illud peccatum, de quo extabat opinio probabilis, Confessarium posse illum absolvere; nam tunc opinio DD. probabilis efficit, ut Ecclesia tali Sacerdoti in illo casu conferat jurisdictionem.

4. Ad argumentum pro contraria sententia in principio positum, patet responsio ex dictis. Nam in aliis casibus in materia Sacramentorum, sequendo opinionem probabilem, relicta probabiliori & tutiori, esset periculum irritandi Sacramentum, quod in casu de quo loquimur, non potest evenire. Nam licèt illa opinio probabilis sit falsa à parte rei, tamen in tali casu jurisdictio suppletur & confertur ab Ecclesia. Illud verò quod ait Filliuc. mihi displicet. Nam si non esset admittenda doctrina superiùs posita in casu, de quo loquimur, sequerentur eadem incommoda, quæ sequerentur, Ecclesia non supplente jurisdictionem, quando est error communis, & titulus coloratus, in quo casu vult ipse jurisdictionem ab Ecclesia suppleri. Ex his omnibus apparet, me rectè consuluisse, Sacerdotem absolventem cum opinione probabili illum pœnitentem, qui rem habuerat cum fœmina in vase præpostero, non obstante reservatione peccati sodomiæ, non peccasse, neque irritum effecisse Sacramentum. Salva semper, &c.

R E S O L. LVII.

An Bulla Pii V. contra Clericos Sodomitas obliget in foro conscientia, & sit usu recepta? Ex par. 2. tract. 17. & Misc. 3. Resol. 61.

§. 1. OBligare putavit Navar. *in man. cap. 27. nu. 249.* & in hanc opiniooem inclinat Gambarupta *de casibus reservatis cas. 2. n. 4.*

Sup hoc in to. ... Res. ... § Quoad & per lege obsolescentem Caramuelis adversus hanc q. ... Res. 19 ... & vide etiam doct. ... primo loco & inf. vide ... pro hac q.

2. Sed cootrariam sententiam docuit Jac. de Graff. *in suis dec. par. 1. lib. 2. cap. 90. n. 4. & 5.* ubi probat supradictam Extravagaotem tantùm pertinere ad forum exterius, & non esse in foro conscientiæ usu receptam, tradiderunt Belloch. *in praxi de cas. reser. part. 2 q. 1. n. 221.* Avila *de cens. par. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 7. in fin.* Henriq. *in sum. lib. 14. cap 5. n. 1.* & Prosper de August. *in addit. ad summ. Quarnuta, ver. sodomia*, & ita asserit, respondisse multos viros doctos, & innuit Suar. *de cens. disp. 21 sect. 4. n. 22.* & absolutè tenet Filliuc. *de casib. reserv. part. 2. cap. 7. §. 1 n 8.* ubi testatur, quemdam ex Societate Jesu testatum fuisse. Cardinalem Sabellinum Vicarium Romani Pontificis consultum respondisse, hanc Bullam non esse usu receptam. Sed quia fieri potest ut alicubi sit usu recepta, ideò quæritur,

R E S O L. LVIII.

An Clericus incurrat in pœnas supradictæ Bullæ, si habeat rem cum aliqua muliere in vase præpostero?

Et an incurrat in casum reservatum sodomiæ ille, qui cum muliere rem habuerit in vase præpostero? Ex part. 1. tr. 17. & Misc. 3. Res. 62.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Sayrus *de cens. l. 7. cap. 10. n. 23.* Campanile *in diver. jur. Can. rubr. 11. cap. 22. n. 17.* Garzias *de benef. tom. 2. part. 11. c. 10. §. 2. n. 207.* Prosper de August. *in addit. ad summ. Quarnuta, verb. sodomia*, & Aloys. Ricc. *in praxi, part. 3. res. 60. n. 4. & part. 1. resol. 302. n. 2. & in Collectaneis decis. p. 5. collect. 1877.* Ratio est, quia concubitus, cum fœmina in vase præpostero est verè sodomia, ut tenet Homob. *in exam. Eccl. qu. 1. tr. 7. cap. 28. q. 114.* Regin. *in praxi to. 2. l. 22. cap. 3. sect. 10. nu. 49.* Lessius *l. 4. cap. 3. dub. 13. n. 90.* Llamas *in sum. par 3. cap. 8. §. 1.* Menoch. *lib. 2. de arbitrariis cent. 3. cas. 286. n. 5.* qui citat Card. Dec. Afflict. & alios, vide etiam Jul. Clar. *lib. 5. §. sodomia, n. 23.* & Lambert. *de jur. patr. par. 1. lib. 2. in art. 1. principali, n. 3.*

Sup. hoc in to. ... Res. 79 ... rum ejus ... & signanter ib. in fine, & in Res. ... sequ. eandem in fine ... ad med.

2. Et ideò Jas. de Graff. *in praxi lib. 1. cap 11. num. 2.* cum

Confessariis, non pœnitentibus. Respondeo, quod est facta Pœnitentibus, dum res indifferentes in ordine ad Pœnitentes sunt peccaminosæ; sic locutio cum Monialibus est indifferens, & fit peccaminosa, quia est reservata in Synodo, &c. & sic de cæteris, &c. Reservatio enim, vel est de re prohibita, quia mala, & est in pœnam delicti, & consequenter, in ordine ad transgressores; vel est de re mala, quia prohibita, & tunc res indifferens fit peccaminosa, in ordine ad Pœnitentes. Igitur reservatio tota, quanta est, est in ordine ad Pœnitentes per se primò, & directè, licèt respiciat Confessarios per accidens, seu per aliud, nempè per Pœnitentes. Et si velis dicere quod reservatio, æqualiter respicit Confessarios, ac Pœnitentes. Respondeo, quod sufficit mihi, si sit statutum in ordine ad Pœnitentes, quod statutum non obligat ignorantes, ut dixi, &, si non obligat Pœnitentes, consequenter Confessarii possunt absolvere hos, non transgressores hujus statuti.

2. Nec obstat dicere, quod hæc doctrina vera est quando reservatio est in odium delicti; sed falsa, quando est ob bonam Ecclesiæ gubernationem. Quia contra est; nam reservatio per modum Statuti semper debet respicere commune bonum, aliter non obligaret; cùm lex sit coordinatio rationis in ordine ad bonum commune. Undè etsi in odium delicti fiat, si fit per statutum, bonum commune respicere debet. Et quia statutum reservationis (sive sit de peccato malo quia prohibito, quod dicitur reservatum ob bonam Ecclesiæ gubernationem; sive peccato prohibito quia malo, quod dicitur reservatum in pœnam, secundùm Castrum Palaum *tom. 1. disp. 1. punct. 18. n. 2. vers. Secundò infero, &c.*) semper habet annexam pœnam, nempè obligationem se præsentandi Superiori, quæ pœna est, secundùm Suarez *de Pœnit. disp. 30. sect. 3. n. 6.* Ideò statutum reservationis semper dicitur pœnale, ut optimè Fagundez *2. Eccles. Præcept. lib 8. cap. 1. n. 8.* Nec dicas Secundò, quod reservatio non est tam pœna delinquentis, quàm limitatio jurisdictionis absolventis. Quia contra est: nam reservatio per modum statuti est limitatio jurisdictionis, non absoluta, sed cum ordine ad Pœnitentes, qui tenentur ad statuta Diœcesana. Unde ideò limitatur hæc jurisdictio, quia Pœnitens fecit contra statutum: ergo quia quando ignoranter quia operatur, non facit contra statutum, ideò potest absolvi. Nec dicas Tertiò cum Naldo *in summa verb. Casus reservatus, num. 7. in fine*, quod reservatio potest fieri etiam de peccatis præteritis, ergo ignorantia nihil prodest. Quia contra est: namque ndo reservatio fit de peccatis præteritis, non fit per modum statuti in ordine ad Pœnitentes, sed per modum præcepti in ordine ad Confessarios sine ullo respectu ad Pœnitentes, & ideò obligat Confessarios, & nullo modo Pœnitentes: At quando fit per modum statuti de peccatis futuris, fit cum ordine ad Pœnitentes, ad hoc scilicet, ne facilius in facinorosa, & atrociora crimina dilabantur, & consequenter obligat Confessarios in ordine ad Pœnitentes. Hinc est, quòd cùm Pœnitentes non incidant in reservationem ratione ignorantiæ, Confessarii inferiores possunt absolvere à peccatis sine tali reservatione. Et ideò ignorantia prodest in reservatione de peccatis futuris, non verò de præsentibus. Alias rationes videbis penes eundem, de Januario, adi illum: & non pigebit. Sed ne deseras recognoscere Marchellum, quem ego alibi adduxi, *de Casib. reservat. disput. 2. difficult. 5.* & Merollam *tom. 1. disput. 1. cap. 2. difficult. 11. n. 642.* contrariam sententiam tenentes; sed sententiam de Januario puto satis probabilem esse quam tuetur etiam Grassus *de Casibus reservat. lib. 2. cap. 40. n. 29.* & Navarrus *in Manual. cap 27. n. 80.*

Sup. hæc latè infra in Ref. 44 & 45.

Alibi in Ref. 2 not. primo in ejus §. ult.

3. Nota etiam hic obiter primò, habentem peccata dubia reservata: posse absolvi à quocumque Confessario inferiori; quia reservatio non est in possessione casus dubii, dubitans verò, est in possessione non reservationis: unde melior est conditio dubitantis, quàm reservationis. Nota secundò, quod absolutus per inferiorem Confessarium à casu dubiè reservato ab Episcopo cum censura, certioratus deinde de reservatione, non tenetur se præsentare Superiori. Nota Tertiò, quòd Pœnitens, qui in casum reservatum cum censura incidit, si bona fide accedit ad inferiorem Confessarium, qui scit se non habere potestatem absolvendi talem casum, si ab ipso absolvitur, non tenetur quando venit in malam fidem confessionem iterare, sed tantùm casum censurarum Superiori manifestare. Nota Quartò, quòd potest licitè Confessarius inferior absolvere Pœnitentem, habentem casum reservatum, & non reservatum: & post absolutionem illum mittere ad Superiorem pro absolutione à reservato tantùm. Nota Quintò, quòd Confessarius inferior, potest Pœnitentem absolvere à casibus reservatis in sua Diœcesi, quando Pœnitens ea commisit, ubi reservati non erant. Nota Sextò, quòd Confessarius inferior potest peregrinos absolvere à casibus commissis in Diœcesi, ubi reservati sunt, si in Diœcesi ipsius Confessarii non sint reservati, etiamsi data opera ad talem Confessarium extra Diœcesim accedant. Nota Septimò, quòd Pœnitens qui dum confessus est cum potente à reservatis absolvere, inculpabiliter est oblitus, vel rationabilem habuit causam reservata non confitendi, à quolibet Confessario inferiori potest absolvi. Et hæc omnia latè probat Januarius *ubi suprà, resolut. 2. usque ad resolut. 11.*

Sup. primo casu in controv. in hoc §. inf. in Ref. 49. & in aliis ejus primo annot. pro secundo casu in Ref. 51. seq. lege § Ad secundum & seqq. Pro tertio casu suprà in tract. 4. Ref. 38 § Et omnia, & si placet lege alias Ref. ejus primo annot. & pro quarto casu supra in Ref. 27. &c.

Pro hoc quinto casu infra in Ref. 37 § Unde à fin. 3 lege distinctionem ejus not. Pro sexto inf. in Ref. 48 & in aliis ejus annot. Pro septimo latè infra in Ref. 36. & in aliis ejus not.

4. Et tandem dictus Januarius, *resolut. 2.* quærit, an excommunicatus excommunicatione reservata, sed non denunciatus, absolutus à Confessario inferiori ratione periculi, vel articuli mortis, si à periculo, vel articulo exeat teneatur se præsentare Superiori, si non habeat cui satisfaciat? Et negativè respondet cum Millardo à me alibi citato, Cœlestino, & Trullench *tom. 2. lib. 3. tract. 3. §. 4. controv. 10. dub. 2. quæst. 2. num. 136.* Probatur hæc opinio ex Tridentino *sess. 14. cap. 7.* ubi hæc habet: *In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis. Atque ideò omnes Sacerdotes, quoslibet Pœnitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt, &c.* Si ergo absolutus à casibus reservatis non tenetur adire Superiorem secundùm communissimam sententiam: ergo neque absolutus à censura reservata; sicut enim cessat reservatio à casu ita à censura per hæc verba Concilii: Nec dicas, quod de excommunicatione habemus. Textum expressum *in cap. Eos qui de sentent. Excommunicat. in 6.* At de reservatione, nullum habemus locum; hoc præcipientem. Quia contra est; nam Textus ille meo judicio loquitur cum excommunicatis deductis in foro fori, non verò de non denunciatis. Textus verba hæc sunt: *Eos, qui à sententia Canonis, vel hominis (cùm ad illum, à quo aliàs de jure fuerant absolvendi, nequeunt propter imminentis mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum, pro absolutionibus beneficio habere recursum) ab alio absolvuntur: si cessante postea periculo, vel impedimento hujusmodi, se illi, à quo his cessantibus absolvi debebant, quàm citò commodè poterunt, contempserint præsentare, mandatum ipsius super illis, pro quibus excommunicati fuerant, humiliter recepturi, & satisfacturi prout justitia suadebit: Decernimus (ne sic censura illudantur Ecclesiastica) in eandem sententiam reincidere, ipso jure, &c.* Ubi nota illa verba: *Se illi, à quo his cessantibus absolvi debebant.* Non dixit, *sine his* neque *ante hæc his cessantibus*, ergo loquitur cum illis tantùm, qui absoluti in mortis articulo, debent absolvi à Superiori excommunicatore: sed hi sunt tantùm deducti, seu denuntiati excommunicati. Hi enim absoluti, ratione periculi in foro conscientiæ debent à Superiori absolvi transactu periculo, in foro fori: ut patet: ergo cum his tantùm loquitur, & non cum excommunicatis, & non deductis. Nisi velis dicere cum Millardo *in Summa Parochorum de Pœnit. can. 97. n. 10.* hoc onus se præsentandi coram superiore, non ampliùs habere locum post Concilium Tridentinum, & sic cessare ea vi verborum Concilii, cùm nulla sit reservatio.

Sup. hoc sup. in Ref. 11 § 1. post medium, vers. Notandum, & in aliis ejus notat. & magis latè in 10. 3. 11 1. Ref. ejus. & in aliis ejus primo annot.

5. Nec obstat cap. *Ea noscitur*, & cap. *Quamvis*, & cap. *Quod de his, de sentent. Excommunicat.* & Extravag. *Inter cunctas de Privileg.* Quia ibi Canones non vigent quoad absolutos in periculo mortis, etsi vigeant quoad alios alia ratione absolutos; ut patet per dictum Concilium Tridentinum, dum dicit *loc. citat.* in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, &c. & Concilium movetur, ut in postilla ejusdem Concilii, ex cap. *Felicis, de Pœnis in 6.* & ex cap. *Pastoralis, §. Præterea, de Officio Jud. ordin.* & ex Clem. *Cupientes, §. Sanè de Pœnis.* In quibus textibus nulla fit mentio de tali obligatione: Cùm ergo Concilium dicat, quòd in articulo mortis nulla sit reservatio, fundatur in his textibus, in quibus non est talis obligatio se præsentandi; dicendum erit, quòd illi Canones, quoad hanc partem jam cessarunt. Vel dic, melius: quod dum Concilium Tridentinum refert jus antiquum, de obligatione Pœnitentis se præsentandi, signum est, quod correxit jus antiquum, quoad hanc partem. Cæteras rationes videbis penes dictum Januarium. Sed, ut verum fatear, Doctores communiter contra Januarium sentiunt; ut ego alibi probavi: non puto tamen ejus sententiam improbabilem esse, licèt ego contrariæ adhæream.

Alibi in Ref not. præterita.

RE-

RESOL. XL.

An pœnitens bona fide confiteas casum reservatum, nesciens esse talem, absolvatur validè?

Et quid, si dubitet; an sit reservatus, & post absolutionem novit esse talem; v. g. si propter dubium Sacerdos inferior absolvit ab hæresi, vel alio peccato reservato, & postea pœnitens re melius examinata, deponat dubium, & recordetur certò peccati commissi, quod erat reservatum, an censeatur legitimè absolutus, vel an debeat recurrere ad Superiorem pro absolutione?

Et proponitur similis casus de illo, qui dubius de voto Castitatis omissio petiit dispensationem ab Episcopo, qui ratione dubii dispensavit, eo quod votum Castitatis dubium non est reservatum? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Res. 40.

Sup. hoc sup. in tra. 4. lege doct. Ref. 1. per tot. & singulariter à §. Sed hanc, & in Ref. 9. §. ult. & hic supra in Resol. §. ultim. & in Ref. 13.

§. 1. CUriosa sunt dubia, & ad primum sic respondet Joannes Præpositus *in 3. part. quæst. 9. de reservat. cas. dub. 7. num. 38.* Si pœnitens bona fide confitetur nesciens suum casum esse reservatum, vel Sacerdotem non posse ab eo absolvere, absolutio videtur valida, Ecclesia tacitè hic & nunc dante jurisdictionem in bonum animarum. Primò, quia alioquin innumeri meritò remanerent anxii de suis confessionibus. Secundò ita sciant casus reservatos, nec sit pœnitentium eos scire, vel Sacerdotum potestatem, unde sive Sacerdos absolvendo peccet, sive non, pœnitens, bona fide procedens videtur validè absolvi, remanente onere se sistendi Superiori.

Sup. hoc in Ref. 2. notat. præterita, §. Dices, & in aliis ejus annot.

2. Dices, qui bona fide confitetur mortalia non habenti circa illa jurisdictionem, non absolvitur; ergo nec prior. Respondeo primò Suarez sentire pœnitentem in casu antecedenti, non videtur improbabilis. Respondeo tamen secundò negando consequentiam, quia eo quod in casu antecedenti Ecclesia non det jurisdictionem, non sequitur notabile animarum periculum, cùm ille casus sit omninò rarus, scilicet, vel quòd non habens potestatem absolvendi à mortalibus se exponat ad confessiones excipiendas; vel non expositus requiratur audire. Si verò in priori casu Ecclesia non daret hic & nunc jurisdictionem, frequenter sequi posset animarum periculum, & quodammodo per se rem moraliter considerando, cùm Sacerdotes expositi frequenter hac in re possint errare. Hucusque Præpositus.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. præterita in §. Nota curiosum in versic. Nota secundo & cum eodem Lugo hic citato in tom. 3. tr. 4. Ref. 1. §. Sed ponamus, & quamvis non pro reservatio, lege tamen supra in tr. 3. latam doctrinam Resol. 137 & aliarum ejus primum not.

3. Ad secundum dubium sic respondet Pater Lugo *de Sacrament. Pœnitent. disputat.* 20. *sect.* 2. *n.* 20. Petes si propter dubium Sacerdos inferior absolvit ab hæresi, verbi gratia, vel alio peccato reservato: & postea pœnitens re meliùs examinata, deponat dubium, & recordetur certò peccati commissi, quod erat reservatum, an censeatur jam legitimè absolutus: an verò debeat recurrere ad superiorem pro absolutione? Videtur dicendum ablatam jam esse reservationem, si juxta id quod diximus, probabile esset quòd qui confessus est peccatum dubium, licèt postea recordetur fuisse certum, non teneatur illud iterum ut certum confiteri; quia jam fuit ab illo directè absolutus sub conditione si fuerat commissum: similiter enim in casu præsenti remanet directè absolutus: quia ille qui in dubio absolvit ab hæresis peccato, ad hoc maximè absolvit, ut si verè fuit peccatum, remittatur: ergo si postea constet fuisse verè peccatum, constat etiam fuisse absolutum directè, ergo non remanet obligatio illud iterum Superiori confitendi. Aliunde tamen obstare posset, quòd licèt id in peccatis non habentibus censuram posset dici, non videtur tamen habere locum in iis, quæ reservantur ratione censuræ reservatæ, qualis est hæresis: nam si revera commissum fuit tale peccatum, quamvis pœnitens sit postea dubius, incurrit tamen re ipsa excommunicationem reservatam: non est enim alia excommunicatio pro tali peccato; vel si sit alia, loqui possumus de peccato non habente nisi unicam excommunicationem reservatam, ab hac autem reservata excommunicatione non potuit absolvere inferior: ergo semper remanet obligatio recurrendi ad Superiorem pro absolutione hujusmodi excommunicationis reservatæ, quando constat postea certò fuisse incursum. Adhuc tamen existimo absolutè satis probabile non esse recurrendum ad Superiorem postea pro absolutione peccati, aut excommunicationis. Ad quod est optima doctrina Sanchez *in summa, tom. 1. lib. 4. cap. 44. n. 10.*

Sup. hoc in tom. 3. tr. 2. ex doctr. Ref. 78. & aliarum ejus primum, & secundum annot. & à plenè lege etiam Ref. contingentes.

ubi proponit casum similem de illo, qui dubius de voto castitatis emisso, petiit dispensationem ab Episcopo, vel ab alio potente dispensare in votis non reservatis, qui ratione dubii dispensavit, eò quòd votum castitatis dubium non sit reservatum; etiam eo casu, quo propter præsumptionem obliget votum: postea verò comperta veritate, & certitudine voti, quærit Sanchez an debeat recurrere ad Papam pro ejus dispensatione, & respondet negativè; quia recta Ecclesiæ gubernatio hoc exigit: & quia cùm ratione dubii tunc votum non esset reservatum, potuit tunc in illo inferior dispensare, qui legitimè usus est potestate quam habebat dispensandi in votis dubiis. Quod quidem mihi verissimum videtur, quia alioquin dispensatio fuisset vana: non enim dispensatur sub conditione, si non fuit votum, sed potiùs sub conditione, si fuit verè votum: nam si non fuit votum, non est dispensabile: ergo si Episcopus potest tunc dispensare, potest tollere obligationem casu quo fuerit.

4. Ex hoc exemplo arguere possumus ad casum nostrum, quia sicut votum in dubio non est reservatum, sic nec peccatum, vel excommunicatio illa, quia in dubio non censetur peccatum reservatum: ergo sicut in dubio voti Episcopus v. g. dispensat, & dispensatio manet valida, licèt postea constet de voti certitudine; sic absolvens ab hæresi dubia validè absolvit, & absolutio valebit, licèt postea constet de certitudine censuræ incursæ: non enim fuit data sub conditione de futuro, scilicet si postea non constaret de veritate, quia non est in usu Ecclesiæ talis modus absolvendi ab excommunicatione, ergo si in dubio tollitur reservatio, & datur potestas absolvendi à censura, absolutio valida est, quicquid postea consequatur: si autem semel valida fuit, non potest postea excommunicatio redire sine nova culpa, non enim data fuit absolutio ad reincidentiam, nec dari potuit, nisi in casibus expressis in jure, qualis non est iste: ergo manet pœnitens absolutus ab excommunicatione. Porrò validam fuisse ab initio absolutionem durante dubio negari non potest, quia alioquin ille sic absolutus non esset capax suffragiorum, aut beneficiorum; imò nec licitè Sacramentorum, nisi per accidens propter ignorantiam, quæ omnia absurda sunt. Denique si semel ablata est censura, eo ipso cessavit reservatio peccati, quod reservatum erat ratione censuræ; nec potest redire reservatio non redeunte ipsa censura.

5. Hinc constat responsio ad rationem dubitandi suprà positam: dicimus enim Sacerdotem inferiorem absolvere quidem ab excommunicatione, quam Hæreticus v. g. incurreret, & quæ reservata erat secundùm se; sed cessavit reservatio propter dubium adveniens, in quo dubio suspenditur reservatio; ita tamen, ut si durante illo dubio non absolvatur pœnitens, postea cessante dubio redeat reservatio, & jam non possit absolvi ab inferiore. Nam reservatio non est sicut excommunicatio, quæ non redit sine nova culpa, sed est ablatio potestatis, quæ potestas dari potest pro aliquo tempore, vel circumstantia, & auferri potest, ut fit tempore Jubilæi, quo cessat reservatio, & transacto illo tempore redit pro iis, qui noluerunt lucrari Jubilæum. Sic enim aufertur quamdiu durat dubium, atque ideò tunc censura, & peccatum possunt auferri ab inferiore, cessante autem dubio redit reservatio, si non fuit data absolutio tempore præcedenti. Et hæc omnia docet Lugo *loc. cit.* quæ secundùm ipsius mentem dicta esse volo.

RESOL. XLI.

An quando quis confessus est peccatum dubium, si postea certo comperit esse reservatum, teneatur illud confiteri cum Confessario habente potestatem circa reservata?

Et supponitur in reservatione non includi peccata dubia.

Et an saltem teneatur confiteri supradictum tale peccatum tanquam certum apud quemcumque ordinarium Confessarium? Ex part. 8. tract. 7. & Misc. Res. 72.

§. 1. SUppono in reservatione non includi peccata dubia, ut, me citato, rectè observat Aversa *de Sacram. Pœnit. quæst.* 17 *sect.* 2. Imò ego puto, quod si post factam confessionem, & acceptam absolutionem de tali peccato dubio certior fiat pœnitens de suo peccato, non teneri de eo ampliùs confiteri apud superiorem, vel alium ministrum habentem facultatem super casus reservatos; non quia non teneatur iterum confiteri tale peccatum tanquam certum, nam tenetur illud confiteri, sed quia poterit apud quemcumque ordinarium Confessarium de illo confiteri, & absolvi. Et ita hanc sententiam tenet Aversa *ubi suprà*, & ante illum Cardinalis Lugo *de Sacrament. Pœnitent. disput.* 20. *sect.* 2. *num.* 20.

Sup. hoc quod hic supponitur in Ref. seq. & in aliis ejus primum not. Sup. hoc lege doctrinam §. 1. annot. seq.

Contrarium lege ex Lugo in Ref. præcedente §. Ad secundum, & in aliis notat. primum præcedentis §.

RESOL. XLII.

An dubitans, utrum casus sit reservatus, possit illum Confessarius absolvere?

Et an possit reservari peccatum in dubio, an sit mortiferum in materia aliqua determinata? Ex part. 4. tract. 3. Res. 4.

§. 1. NEgativè respondet Armilla, Freitas, & Corduba quos citat Sanch. *ubi infrà*, quia hæc pars tutior est,

Sup. hoc sup. in Resol. 13 §. Nota etiam.

est, & est solius habentis potestatem absolvendi à reservatis, judicare an casus reservatus sit.

curſum in principio, in Ref. proximè in principio, & lege etiam doctrinã Ref. seq. per totam, & in Ref. not. seq. in ejus §. 8. in tom. 3. tr. 2. Ref. 5. §. ult. ad medium, verſ. unde.

2. At ego contrariam sententiam teneo cum Sà *verb. casus reservati, num. 5.* Ochagavia *de Sacrament. Pœnitent. tract. 2. quæst. 13. n. 8.* Hurtado *de Sacram. tom. 5. diffic. 11. de pœnit. dub. 6.* Homobono *in consult. cas. conscient. vol. 2. p. 5. respons. 87.* Filliucio *tom. 2. tract. 28. cap. 4. n. 172.* & Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 5. n. 15.* & aliis quos citat, & sequitur novissimè Laurentius Portel. *in dubiis regularium, ver. casus reservati n. 7.* ubi sic ait: Si sit in dubio quòd casus sit reservatus, præsumitur non reservatus, & potest absolvi tanquam non reservatus. Ita ille; & ratio est, quia reservatio est odiosa, per consequens strictè interpretanda.

3. Verùm hanc sententiam Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 10. n. 74.* limitat, nisi esset præsumptio fori externi pro illius delicti admissi veritate, quia stante hac præsumptione, est pro certitudine delicti possessio, & illi præsumptioni est in utroque foro standum, dum contraria veritas non constat: ut, v. g. hæresis externa reservatur, quando etiam mente ita sentitur, dubius autem eam proferens est, an ita mente senserit, vel an mente ita sentienti protuleris exteriùs animo ejus asserendæ, & sic sit verè externa, ac proinde reservata, an solius loci animo censebitur in hoc dubio reservata, quia cùm verba sint naturaliter signa intentionis, & nullus præsumat dicere quòd in corde non habet, nec aliter quàm in eo habet, præsumptio est ac possessio in hoc dubio ut hæresis illa processerit exteriùs ex vero consensu interiori in illam. Sic Sanchez.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. lege doctrinam Ref. 3.

4. Non reticeam tamen novissimè adversùs illum insurgere Thomam Merollam *in disput. Theol. tom. 2. disp. 3. cap. 1. dub. 2. corell. 23. n. 370.* ubi impugnat supradictam Sanchez limitationem; existimat enim casum non censeri reservatum, nisi certò constet de reservatione, nec satis esse quòd præsumatur reservatus, quia cùm reservatio sit odiosa, & ideò strictè interpretanda quando Prælatus reservat sibi, v. g. hæresim, debet intelligi de peccato hæresis certo, & non tantùm præsumpto; & confirmatur hoc à simili, nam quamvis quando quis est certus, se remisisse votum castitatis, sed dubitat an habuerit animum se obligandi, teneatur castitatem servare, quia possessio, ac præsumptio stat pro illo voto castitatis; nihilominus tale votum non censetur Pontifici reservatum, ut concedit ipse Sanchez *lib. 4. cap. 40. n. 26. cap. 44. n. 3.* Et hoc non alia ratione nisi quia, cùm reservatio sit odiosa, restringenda est ad casus certos; ergo eadem ratione dicendum est in casu nostro: hæc omnia Merolla *loc. cit.* sed sententiam Sanchez novissimè tenet Alfons. de Leone *de potest. confess. part. 1. recollect. 15. num. 25.* Verùm utramque sententiam ego puto probabilem esse.

5. Notandum est etiam hic obiter, posse reservari peccatum in dubio, an sit mortiferum in materia aliqua determinata, quod fusè probat novissimè Turrianus *in selectis disput. part. 1. disp. 38. dub. unico.*

R E S O L. XLIII.

An casus dubius, si contineatur in Bulla Cœnæ, possit absolvi à quocumque Sacerdote ab Ordinario approbato?
Ex quo deducitur, quod casus dubius non censetur reservatus?
Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Ref. 10. aliàs 8

Ann. hoc lege doctrinam Ref. & §§. not. seq.

§. 1. PRobabiliter affirmativè respondet Pater Pellizzarius *in Man. Regul. tom. 1. tract. 6. cap. 2. sect. 8. n. 16.* ubi sic asserit: Quæres, an pœnæ latæ in Decreto Clementis contra absolventes à casibus Bullæ Cœnæ incurrantur in casu, quo quis absolvat à casu, de quo dubitat eum contineri in ipsa Bulla? Respondetur videri non incurrere, attento Decreto moderatorio posteriori ejusdem Clementis ad eundem effectum edito. Ita viri Docti à me consulti, & constat ex eo, quod casus reservatus in dubio non est reservatus, nisi jure positivo aliter statuatur: in posteriori autem Decreto Clementis VIII. quod fuit moderativum prioris ab eodem Clemente lati super absolutionem reservatorum, nulla fit mentio de casibus Bullæ Cœnæ dubiis, sicut fiebat in priori Decreto; quod proinde dicendum est moderatum fuisse etiam quoad præfatos casus dubios dictæ Bullæ. Ita ille, & post illum novissimè idem sentit Carolus de Baucio *in Miscellaneis casuum conscientiæ, tom. 2. opusc. 2. quæst. 138.* ubi docet, quod licèt sit cautum in jure quod casus dubii in Bulla Cœnæ Domini non possint absolvi, ut patet ex Sacra Congregatione Episcoporum, & regularium de mente Clementis VIII. quando revocantur casus reservati ab Ordinario loci Regularibus, & aliis privilegiatis; tamen idem Decretum de mandato ejusdem Clementis VIII. fuit moderatum, & declaratum, videlicet sub ejusdem prohibitione illos tantùm comprehendi casus, qui in Bulla Cœnæ Domini legi consueta continentur, &c. & non facit mentionem quando casus est dubius, sicut in primo Decreto clarè prohibuit, ut casus dubii contenti in Bulla Cœnæ non absolvantur: ergo moderatione primi Decreti fuit deducta res ad terminos juris communis, quod jus secundùm probabilem Doctorum sententiam, ait, quod casus reservatus dubius, non censendus est reservatus; licèt alii Doctores oppositum sentiant. Quod fuit moderatum primum Decretum quoad casus dubios in Cœna Domini ultra rationem: idem sentit admodum R. P. Vincentius Campanilis Societatis Jesu præditus bonitate ac doctrina. Hæc Baucius *loc. cit.*

Sup. hoc etiam eundem supra in Ref. 41. & magis lucè in Ref. 42. & in Ref. 33. §. Notandum, in principio, & lo. [illegible] ea doctrina Ref. 3. signanter §. 3. & ibi in tr. 2. Ref. 5. §. ult. ad medium, Vers. Unde.

R E S O L. XLIV.

An reservatio casuum includat peccata præterita?
Et quid si censura super his imponatur?
Pro quibus aliqua advertuntur contingentia in supra dictis casibus? Ex part. 8. tract. 7. & Misc. Ref. 70.

§. 1. REspondeo affirmativè; igitur dum Prælatus casus aliquos reservat, censetur comprehendere non solùm postea committendos, sed etiam antea commissos: ut notant Floronus *de casibus reservatis, cap. 3. nu. 17.* Naldus *in summa verb. casus, num 7.* Bordonus *resolut. 78. quæst. 24.* Nisi tamen oppositum explicet, loquendo solùm de peccatis postea committendis. Et nisi censuram imponat, & cum censura reservationem: quia censuram non nisi ad peccata committenda referre potest, & ita intelligetur etiam reservationem referre. Aut nisi demum qui ante promulgationem edicti confessus jam ritè, & validè fuisset, ac per oblivionem aut justa de causa peccata illa prætermisisset, quia tunc liberè posset de iis confiteri, & absolvi. Aut etiam nisi jam confessionem incœpisset, quia tunc pariter liberè eam posset prosequi, & de omnibus simul peccatis absolvi. Ita advertit Bordonus *qu. 25. & 26.*

Sup. hoc in Ref. seq. & eosdem cum Naldo contra hic citato supra in Ref. 19. §. 3. ad medium vers. Nec obstat.
Sup. hoc in Ref. 1. not. præcedente, & sed his, ad [illegible]

R E S O L. XLV.

An reservatio casuum comprehendat peccata commissa ante ejus reservationem?
Et quid si cum reservatione casuum Superior imponat censuram, & cum censura reservationem?
Et docetur, quod cessante causa legis, & causa finali cessat etiam lex, & hoc habet locum in legibus, & statutis.
Et advertitur, quod ignorantes reservationem adhuc illi subjiciuntur? Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. Ref. 39.

§. 1. NEgativè respondet Pasqualigus *in qq. can. cent. 2. quæst. 166. n. 2.* lex enim non plus extenditur, quàm se extendat finis, & ratio ipsius ob quam proximè Legislator movetur. Et proinde cessante ratione legis, & causa finalis, cessat etiam lex, *l. in omni ff. de adoptionib. & l. quod dictum, ff. de pactis, & l. adigere, §. quamvis, ff. de jure patron. & c. Et si Christus, de Jurejur.* Quod habere locum etiam in legibus, & statutis, & notans Petr. Anchar. *consil. 48. n. 4.* Cynus *consil. 6. n. 2. vers. Præterea*, Angel. *consil. 86.* Ludov. Rodolphin. *lib. 2. Variar. quæst. 35. n. 30.* Et ratio est, quia cùm finis moveat Legislatorem ad condendam legem, intentio ipsius, utpotè directa ad finem, non plus se extendit ad illam materiam, in qua non reperitur finis: cùm autem lex non obliget nisi secundùm mensuram intentionis Legislatoris, non obligat circa eam materiam, in qua non reperitur finis. Cùm ergo finis reservationis absolutionis non habeat locum in peccatis commissis ante reservationem, non obligabit quoad ipsam.

Sup. hac doctrina in tom. 4. tr. 4. Ref. 70. & in aliis multis eam notat.

2. Rursus cùm reservatio quoad dispositionem imitetur legem; & lex de novo aliquid disponens non trahatur ad præterita, sed solùm ad futura, *l. leges, C. de legib. & cap. Cognoscens, & cap. fin. de constit.* sequitur quod ea, quæ habent causam de præterito, non debeant judicari secundùm legem novam, sed solùm secundùm jus antiquum. Et proinde Rota *decis. 818. nu. 2. part. 3. divers.* dixit Legem subsequentem non extendi ad præsentia, quæ sunt connexa cum præteritis: ergo nec etiam reservatio extenditur ad absolutionem de præsenti quoad peccata de præterito, quæ commissa sunt ante reservationem.

3. Sed hæc opinio est contra praxim Confessariorum, & contra communiorem sententiam Doctorum; & ita præter Floronum, Ugolinum, Naldum, & Bordonum quos citavit *in part. 8. tract. 7. * resol. 70.* Tenet iterum hoc Bordonus *in Miscell. decis. 492.* quibus adde me citato Pellizzarium *in Man. Regul. tom. 1. tract. 6. cap. 3. sect. 2. num. 126.* nisi cum reservatione casuum superior imponat censuram, & cum censura reservationem. Ad rationes verò Pasqualigi respondet Bordonus *dicta decis. 492.* dicit enim verùm esse quod

* Quæ hic est Resol. antecedens, & in alio vers. ejus primo noc.
Sup. hanc censuram in R. f. [illegible] ante medium.

quod lex non plus ſe extendit, quàm faciat finis, à quo Legislator movetur ad legem condendam, conſequenter, quando condit legem reſervationis à prædicto fine obviandi peccatis movetur: quoniam autem obviatio non ſpecificatur ab hoc, vel illo peccato in ſpecie, ſed in genere non ſpectatis commiſſis vel committendis; ideò ſub eadem reſervatione comprehendit utrumque genus peccati; licet enim obviatio habeat pro objecto peccatum futurum, nihilominus extenditur etiam ad præteritum; in quantum pœnitens reddendo ſe difficilem, & incommodum ad inveniendum Pœnitentiarium, vel Superiorem pro abſolutione à reſervatis, retrahitur à futuris culpis, conſequenter peccatum jam commiſſum involvit motivum quod inducit Legislatorem ad reſervationem. Deinde finis reſervationis non tantùm eſt obviare peccatis futuris, ſed etiam ut per eorum abſolutionem faciendam tantùm ab Epiſcopis, vel ab eis ſpecialiter deputati, occurratur prudentius cum meliori medicina atrocioribus peccatis: ut enim dicitur *ſeſſ. 14. c. 7.* reſervatio fit, ut atrociora quædam, & graviora crimina, non à quibuſvis, ſed à ſummis duntaxat Sacerdotibus abſolverentur. Nam melius conſilium, & aptior medicina conſerri poteſt ab Epiſcopis, & ab eiſdem deputatis, quam à ſingulis Confeſſariis indifferenter, ſed conſilium, & medicina omnibus peccatis indifferenter eſt applicabilis: ergo reſervatio ad hunc finem facta comprehendit peccata, tam futura, quàm præterita. Præterea Legislator poteſt peccata etiam commiſſa ante promulgationem nondum remiſſa per abſolutionem ſibi expreſsè reſervare, ut omnes debent concedere: ergo in reſervatione non eſt neceſſarium ut Legislator moveatur à ſola obviatione, ſed aliunde etiam moveri poteſt, nempè ut melius agatur cum peccatore per Prælatum, aut Pœnitentiarium prudentiorem. Vide etiam reſponſiones ad alia argumenta Paſqualigi penes dictum Bordonum, qui affert multas limitationes ad illam regulam, quod lex reſpicit tantùm futura.

* Sup. hoc ſupra in Reſ. 38. & 39. & in aliis §§ earum potentiorum primarum.

4. * Et quidem ſicut ignorantes reſervationes, adhuc illis ſubjiciuntur ut docet Mazuchellus *de caſibus reſerv. diſp. 1. quæſt. 4. n. 16.* Lupus *part. 1. diſt. 4. artic. 2. difficult. 1.* Floronus *part. 1. cap. 3. num. 14.* Averſa *quæſt. 17. de pœnitent. ſect. 1. §. Satis tamen*; ergo ſicut non ſunt excuſandi à reſervatione propter ignorantiam, ita neque propter tempus antecedens promulgationem reſervationis ideò ignorantes. Quare peccata commiſſa ante reſervationem judicanda ſunt, non ſecundùm legem quæ vigebat tempore delicti, ſed per novam legem, quæ eſt in obſervantia tempore abſolutionis: nam Confeſſarius debet inſpicere, obſervare legem quæ illi prohibet abſolutionem à talibus peccatis, ita quod omnia, & ſola peccata quatenus commiſſa, cadunt ſub judice abſolvenda, prout jam commiſſa ſunt, & non committenda.

R E S O L. XLVI.

An in caſibus reſervatis, & excommunicationibus detur parvitas materiæ? Ex part. 5. tract. 5. Reſ. 46.

Sup. hoc in dicta Reſol. ſeq. per totam ſignanter in § alt.

§. 1. RESpondeo affirmativè, quia modicitas rei quemadmodum excuſat à mortali, ita etiam excuſabit à reſervatione, v. g. modicitas rei ſubtractæ in Eccleſia quemadmodum excuſat à peccato mortali ſacrilegii, ita quoque à reſervatione; imò licèt ſubtractor hujuſmodi habuiſſet intentionem plura ſurripiendi, quamvis eo caſu moraliter peccaret; ex *c. 6. finali 14. quæſt. 6.* tamen ſacrilegium illud non eſſet reſervatum, quippè requiritur quòd peccatum mortale reſervatum, ſit tale ex quantitate operis externi, non ex relatione ad intentionem tantùm, quia in modico non præſumitur dolus, & propterea pro eo non ſtatuitur pœna, arg. *cap. & ſi quæſtiones, Extrav. de ſimonia*, & ita ſentit Henriquez *de Pœnit. ſac. lib. 3. cap. 14 §. 6.* Item ſi paucis alloquaris Monialem, vel tranſiens illam ſalutes, aut ſalutandi reſpondeas, ſive de ſtatu ejus ipſam interroges, ſive interrogatus reſpondeas, non incidis in excommunicationem propterea latam. Jacob. de Graff. *deciſ. lib 4. cap. 8. n. 5.* & per conſequens talis allocutio non erit caſus reſervatus. Et hæc omnia docet etiam Finellius *de caſ. reſerv. c. 5. n. 8.* cui adde Bellocchium *in praxi Theol. moral. par. 1. q. 9. n. 136.*

* Sup. hoc in to. 1. tr. 1. Reſ. 84 § Nota ſecundo, & in Reſ. 114. à lin. 3.

2. RESOL. XLVI. *pag. 154. in fine reſol.* hæc addantur: Notandum eſt etiam hic, quòd ſicut in excommunicatione datur parvitas materiæ, ſic etiam danda eſt in actionibus pro quibus irregularitas incurritur, & ideò ratione parvitatis materiæ excuſandus eſt ab incurſione irregularitatis, ſi quis reddicat ut aſcendat alterum gradum ſcalæ. Ita Henriquez *lib. 14. cap. 12. n. 7.* & poſt illum Villalobos *in ſumm. tom. 1. tract. 21. diffic. 27. n. 13.*

Sup. hoc in tom. 5. tract. 3. Reſ. 77. & in aliis ejus pr. num. not.

3. Sed ego puto in tali caſu, & ſimilibus non ſolùm ali-

quem excuſari, ab irregularitate ratione parvitatis materiæ, ſed quia probabiliter ſoli illi ſunt irregulares ex defectu levitatis, qui cooperantur, nec tanquam miniſtri juſtitiæ; ex quo fit, alios omnes qui cùm non ſint miniſtri juſtitiæ, videntur aliquid facere, aut dicere, ex quo mors citiùs ſequitur, non eſſe irregulares. Ita ego alibi cum Vaſq. Turriano, Hurtado, & me citato noviſſimè hanc ſententiam docet etiam Celeſt. *in Comp. Theol. mor. tract. 4. cap. 5. quæſt. 1.*

R E S O L. XLVII.

An qui obtinuit licentiam abſolvendi aliquem à caſibus reſervatis, in quos inciderat, & poſtea inveniat illum incidiſſe etiam in dictis caſibus poſt licentiam obtentam, an inquam poſſit illum abſolvere?

Et an peregrinus, qui habet caſum reſervatum in ſua Diœceſi, ſi non eſt reſervatus eo in loco, ubi confitetur, poſſit abſolvi ab omni eo, qui illum aliàs poſſit audire? Ex part. 4. tract. 4. & Miſc. Reſol. 109.

Alibi in to. 7. tr. 1. Reſ. 109. § pen. & hic ſupra lege cott. § Reſpondeo, Reſ. 33.

§. 1. HIc caſus frequenter poteſt accidere, & alibi affirmativè reſpondi, & nunc iterum reſpondeo cum Joanne Præpoſito *in 3. part D Thom. quæſt. 9. de reſervatione caſuum, dub. 2. n. 12.* ubi ſic ait: Si Parocho petenti per literas poteſtatem abſolvendi aliquem à caſibus reſervatis in quos inciderat, ea facultas concedatur, & pœnitens rurſus incidat in ſimilem caſum antequam confiteatur, videtur etiam poſſe ab illo abſolvi, quia petitio, & conceſſio tacitè intelliguntur de ſimilibus caſibus, qui poſt illam conceſſionem clavibus bona fide ſubjicientur, quod etiam videtur verum, licèt Parochus ſcripſiſſet non eſſe periculum relapſus, quia eo non obſtante conceſſio eſt abſolutè facta, & independenter ab eo quod non relaberetur, neq; id adjiciendo Parochus bona fide recepit Epiſcopum. Ita ille, qui etiam *ibi* notat, Peregrinum habentem caſum reſervatum in ſua Diœceſi, ſi non ſit reſervatus eo loco ubi confitetur, poſſe abſolvi ab omni eo, qui illum aliàs poſſit audire, quod eſt notandum, ut ego alibi notavi, contra illos qui aſſerunt in tali caſu Confeſſarium illum ſi non habeat poteſtatem abſolvendi à caſibus reſervatis, non poſſe ſupradictum abſolvere; ſed tu ne recedas ab opinione affirmativa.

Alibi in Reſ. ſeq. & in aliis ejus primo annot.

R E S O L. XLVIII.

An Confeſſarius unius Epiſcopatus poſſit abſolvere pœnitentem alterius Epiſcopatus à caſibus reſervatis?

Et an hoc etiam procedat in Confeſſariis Regularibus, modo pœnitens hoc non efficiat in fraudem proprii ordinarii? Ex part. 3. tract. 4. Reſ. 102. aliàs 103.

Alibi ſignanter ſuſ. in Reſ. 97. & ſupra in fine Reſ. 45. & in Reſol. 49. §. Nota propè fi. num., verſ. Nota ſecundo, & inſra in Reſol. ſeq. §. 1 ſignanter propè fin. à verſ. Quia Confeſſorem.

§. 1. DE hac quæſtione alibi actum eſt, & ideò nunc breviter dico, quòd negativam ſententiam docent Bellochius *in praxi Theol. mor. part. 1. quæſt. 2. nu. 14.* Floronus *de caſib. reſerv. part. 1. cap. 4. §. 11. num. 5.* & Sotus *in 4. diſt. 18. q. 1. art. 4.* vide etiam Capeavillam *tract. de caſib. reſerv. part. 1. cap. 4. diffic. 9.* Ugolinum *de poteſt. Epiſcop. cap. 36 num. 3.* & alios.

2. Sed contrarium ego ſentio; & ita tenent Henriquez *lib. 3. de pœnitent. cap. 14. n. 8.* & Villalobos *in ſumm. tom. 1. tract. 9. diffic. 59. n. 4.* ubi ſic aſſerit. *Los peregrinos y caminantes ſe han de juzgar como ſi fueſſen ſubditos del Obiſpo del lugar donde ſe hallan, que en eſto ſentido ſe ha de entender la coſtumbre, y la Extravagante de Eugenio IV. ſi el caſo eſta reſervado en ambos Obiſpados, ha le de abſolver el Obiſpo, ò el que tuviere ſu autoridad para abſolver de los caſos reſervados, y lo miſmo es ſi el caſo eſta reſervado ſolamente en el Obiſpado donde eſta, mas ſi el caſo eſta reſervado ſolamente en ſu proprio Obiſpado, en tal caſo puede abſolver el Confeſſor del Obiſpado adonde eſta, aunque no tenga autoridad para abſolver de caſos reſervados como tienen Cayetano, Paludano, y Suarez.* Ita Villalobos; & hæc omnia à fortiori procedunt in Confeſſariis * Regularibus, modò pœnitentes id non faciant in fraudem proprii Ordinarii.

Sup. hoc in Reſol. 1. not. primo § . Unde à lin. 9. & verſ. Ut notat.

* Sup. hoc fraude in Reſ. 4. not. primo hujus Reſ. § 1. paulò poſt initium, à verſ. Habentem, & in aliis ejus not.

R E S O L. XLIX.

An peregrini incidentes in aliquos caſus reſervatos illius Diœceſis, poſſint abſolvi à Confeſſario non habente poteſtatem, nec juriſdictionem abſolvendi à reſervatis?

Et an qui habet peccata reſervata in una Diœceſi, non poſſit data opera ad aliam Diœceſim pergere, ut ibi abſolvatur, &c.

Et an externus, qui in hoc loco peccata hic reſervata commiſit, nequit abſolvi niſi ab habente poteſtatem circa reſervata? Ex part. 11. tract. 2. & Miſc. 2 Reſ. 48.

Sup. hoc in Ref. seq. lege §. Unde.

§.1. INterrogatus de hoc casu non ut responderem quid ego sentirem, sed an secundùm aliquos affirmativa esset probabilis: Et affirmativè respondi, nam Leander *de Sacramentis tom 1. tract.5. disp.12. quæst.27.* negativam sententiam, quam ipse tenet, vocat probabiliorem. Ergo affirmativa erit probabilis; & pro illa citat Fagundez, Vegam, Graffium, & Petrum de Ledesma. Hanc sententiam etiam tanquam probabilem admittit Andreas Mendo *in Bull. Cruc disp.23.c.2.n.22.* ubi sic ait: Habentem peccata reservata in una Diœcesi, non posse data opera ad aliam Diœcesim, in qua non sunt reservata, pergere, & ibi absolvi, declaratum fuisse in Sacra Congregatione Cardinalium die 19. Novembris 1616. affirmat Zambellus, *verbo Casus,26.* Contrarium videtur probabile, si tamen Confessarius habeat facultatem absolvendi à reservatis in sua Diœcesi, nam id plures docent, quòd autem data opera ille pergat ad aliam Diœcesim, non obstat, cùm suo jure utatur. Et quidem tunc ille judicatur esse ejus Diœcesis, in qua judicio se submittit, & absolvitur secundùm consuetudinem ejus Diœcesis. Fateor, hanc doctrinam à prædictis Auctoribus tradi de Peregrinis, bona fide, & non data opera in aliena Diœcesi confitentibus peccata, quæ in sua erant reservata, esto non sint in illa; sed non improbabiliter fieri potest prædicta extensio. Quin, & Confessorem non habentem potestatem ad absolvendum à reservatis in hac Diœcesi, posse in illa absolvere à peccatis reservatis in alia, docet Rodriquez *in sum. cap.55. conclus.2.* cum pluribus, quia pœnitens, qui hic confitetur, judicatur incola hujus loci, & juxta forum hujus absolvitur, in hoc autem loco, supponitur, non esse ea peccata reservata.

Sup. hoc in Ref. & §§ not. primo hujus Ref.

2. Ob hanc rationem pœnitens exterus, qui in hoc loco peccata hic reservata commisit, quamvis non sint reservata in loco, à quo discessit, nequit absolvi, nisi ab habente potestatem circa reservata. Sic Cajetanus *in summa verbo Absolutio 2.* Probabile tamen est oppositum. Ita Mendo.

3. Sed ut meam promam sententiam, ego negativæ adhæreo. Dico igitur peregrinos, & advenas ea recepta consuetudine existimandos esse in ordine ad confessionem, sicut eos qui sunt incolæ ejusdem loci: neque enim Confessarii hujus Civitatis debent, aut possunt interrogare singulos pœnitentes de patria, vel an sint Peregrini, & multo minus de casibus reservatis in sua patria, quos certè nec Confessarius hujus Civitatis, nec ipse pœnitens Peregrinus scire possunt. Debuit ergo consuetudo, ut utilis esset ad praxim, ita introduci, ut solùm sit attendendum ad locum, in quo fit confessio. Unde si pœnitens confiteatur aliquod peccatum, quod in loco, à quo discessit, non erat reservatum; in loco tamen Confessionis sit reservatum; Confessarius, qui in hoc loco non habet facultatem ad reservata non potest eum absolvere. Et ita sentit ex Suarez, Cardinalis Lugo *de Pœnit. disp.10. sect.2. num.72.*

R E S O L. L.

Hic Panormi sodomia reservatur à Domino Archiepiscopo, quidam iter agens per aliam Diœcesim fuit absolutus à tali casu à quodam Sacerdote Ordinario: postea Panormum rediens, cùm incidenter in altera confessione id explicaret, noluit Confessarius illum absolvere, asserendo illam confessionem fuisse invalidam, & ipsum habere potestatem absolvendi à casibus reservatis; quæsitum à me fuit, an hæc opinio esset vera?

Et an hoc intelligatur, quando quis non suscipit peregrinationem in fraudem legis, ea de causa sola, ut possit aliis confiteri?

Et quid est dicendum, si supradictus casus, vel alius fuisset in utraque Diœcesi reservatus? Ex part.2. tract.17. & Misc. 3. Resol.56.

§.1. REspondi illam modicus docere ex Societate Jesu, Paul. Comitol. *in suis responsionibus moral. lib. 1. quæst.28. num 2.* Nugnum *in addit. ad 3. part. tom.2. quæst.8. art.5. dub.10. fol. mihi* 296. Sotum *in 4. sent. dist.18. quæst.2. art.4.* & ex nostris P. Megalam *in 1. part. lib.1. cap.10. n.14.* Graff. *part.1. lib.1 cap.13. n.46.* & plerosque alios, qui omnes asserunt iter facientes, licèt possint in omni loco confiteri peccata sua cuicumque Sacerdoti approbato, & hoc ea præsumpta concessione proprii pastoris; tamen hoc illis minimè licere, si habent casus reservatos. Probat hanc sententiam Comitolus, & Nugnus præcipuè ex authoritate Bonifacii VIII. *c. si Episcopus de pœnit. & remis. lib.6.* ubi ait. Si Episcopus suo subdito concesserit, ut sibi possit idoneum eligere Confessorem: ille, quem is elegerit in casibus, qui eidem Episcopo specialiter reservantur, nullam habet penitus potestatem. Deinde si opinio contraria esset vera, multi peregrinarentur hac sola intentione, ut absolverentur à casibus reservatis. Sed hoc est maximum inconveniens. Ergo.

2. At veriùs, & magis probabiliter dicendum mihi videtur, subditum unius Episcopi iter agentem per aliam Diœcesim, non solùm confiteri posse Confessoribus illius Episcopatus, sed etiam à casibus reservatis absolvi, licèt confessarius non habeat in illo Episcopatu facultatem circa peccata reservata; dummodo peccatum non sit reservatum in utroque Episcopatu, ut non erat in casu nostro; quia tunc clarum est, non posse remitti à tali Confessario. Ita Suarez *ubi suprà*, Regin. *in praxi, tom.1. lib 8. cap.5. sect.3. n.69.* Henriquez *lib.6. cap.14. n.8. lit. Q.* Homobonus *de casib. reservat. part.1. cap.2. fol.46.* & alii. Et ratio est, nam, ut ait Suarez *in 3. part. tom.4. disp.30. sect.1. n.4.* qui iter agit in alieno Episcopatu, non ideo ibi confitetur, & absolvi potest, quia utitur facultate eligendi Confessorem; sed quia hoc ipso, quòd versatur in alieno Episcopatu, potest ibi absolvi, more incolarum illius Diœcesis, & ita se gerere, ac si esset subditus Episcopi illius loci: hoc enim sensu intelligi debet consuetudo approbata ab Eugenio IV. quam habent peregrinantes in itinere confitendi; sed quia in illa Diœcesi non sunt reservata peccata illa, quæ in proprio Episcopatu sunt. Ergo ab illis poterit absolvi à quocunque Confessario approbato, in reservata potestatem non habente.

3. Unde patet responsio ad primum argumentum Comitoli, & Nugni. Nam, ut diximus, in nostro casu, pœnitens non utitur facultate eligendi Confessarium, sed se habet tanquam incola illius Diœcesis: & patet à simili; nam, ut notat Homob. *ubi suprà*, iter faciens, si casus habeat reservatos Episcopo loci, in quo confitetur, qui non sint reservati Episcopo proprii domicilii, clarum est non posse à quolibet simplici Confessario absolvi, quia judicandus est juxta leges loci, in quo reperitur. Ergo si habeat casus reservatos Episcopo proprii domicilii, & non Episcopo loci, videtur posse absolvi à Sacerdote ordinario, ex ratione supradicta. Vel responderi potest, quòd licèt tales peregrinantes eligerent Confessarium, ex facultate proprii, consuetudinem ita talem licentiam interpretari, ut possint absolvi etiam à casibus reservatis à quocumque confessario, in illo loco approbato.

4. Ad secundum argumentum respondeo, ex Coninch *de Sacrament. disp.8. decis.8. n.61.* Graffio *in suis decis. aur. part.1. lib.1. cap.13. n.47.* & Homob. *loc. cit.* nostram sententiam intelligendam esse de iis, qui non suscipiunt peregrinationem in fraudem legis, ea solùm de causa, ut possint aliis confiteri. Ex his omnibus apparet, dictum pœnitentem, de quo consultus fui, ritè absolutum fuisse.

R E S O L. LI.

An si v. g. furtum, sodomia, &c. essent casus reservati in aliqua Diœcesi, si committantur in Monasteriis Regularium exemptis, possint à quocumque Confessario absolvi?

Et docetur, quod non dicitur subditus, qui intra Diœcesim furtum in loco exempto, ut in Monasterio, commisit.

Et quæritur, an puellæ manentes in educatione apud Moniales exemptas subjaceant jurisdictioni, aut reservationi casuum facta ab Ordinario loci?

Et an volentes statu um, vel sententiam Episcopi in Monasterio exempto incurrant excommunicationem ab Episcopo latam? Ex part.10. tract.14. & Misc.4. Res.9. aliàs 7.

§.1. AFfirmativam sententiam novissimè docet Carolus de Baucio *in Miscellaneis casuum conscientiæ tom. 2. Opuscul.3. quæst.*269. ubi sic ait: Sciendum est quod Monasteria Regularium, licèt sint intra Diœcesim, sunt loca exempta quoad jurisdictionem Episcopi; nam locus exemptus, & locus extra Diœcesim æquiparantur ex gloss *in Clementina 1, de Foro compet.* & expressè docet Henriquez *lib. 13. cap 26. num.2.* ubi docet, quod non dicitur subditus, qui intra Diœcesim fecit furtum in loco tamen exempto, ut in Monasterio. Idem docent Doctores teste Sylvestro *verb. Excommunicat.2. n.12.* ita etiam docent Doctores teste Bonacina *tom.1. d.1. quæst.1. punct.11. n.8.* Sed petes, quid dicendum si quis commisit peccatum reservatum in loco exempto, putà in Monasterio intra Diœcesim, quis potest illum absolvere? Respondeo posse absolvi à quocumque approbato Confessario carente potestate super reservatis, & ratio mihi est, quia tunc non incidit in casum reservatum, quia illud fuit commissum in loco exempto, consequenter absolvi potest à quocumque simplici Confessario approbato, ut patet ex supra allata doctrina. Ita Baucius *ubi suprà*. Ex cujus doctrina infertur, quod si quis Panormi committeret casum reservatum in Ecclesia sancti Cataldi, posset absolvi à quocumque Sacerdote ab Ordinario approbato, etiam si non haberet potestatem absolvendi Casus reser-

reservatos, quia dicta Ecclesia sancti Cataldi est locus exemptus à Jurisdictione Archiepiscopi Panormitani, & subditus Archiepiscopo Montis Regalis.

2. Confirmatur supradicta sententia ex doctrina amicissimi Patris Pellizarii, *tractatu de Monialibus*, *cap.5. sect. 4. num.190.* ubi sic asserit. Quæres an puellæ manentes in educatione apud Moniales exemptas, subjaceant jurisdictioni proprii Ordinarii? Respondetur, quòd cùm juxta dicta à Layman. *lib.1. tract.4. cap.11. n.5.* locus exemptus, & locus extra Diœcesim æquiparentur, ex Glossa *in Clementina 1. de foro compet.* non omninò improbabiliter posset quis asserere dictas puellas non subjacere Ordinario, nisi in iis casibus, in quibus ei subjacent ipsemet Moniales exemptæ: sicut neque subjacerent in casu, quo illæ essent extra Diœcesim. Et postea *n.191.* quærit an dictæ puellæ, quandiu commorantur in Monasteriis Monialium exemptarum, subjaceant reservationi casuum factæ ab Ordinario loci? Et respondet videri probabile, quòd non subjaceant; si enim non subjacerent casibus Ordinarii Ferrariensis v. g. si existerent extra Diœcesim Ferrariensem, sic nec illis subjacebunt, si existat in loco exempto (cujusmodi est Monasterium Monialium exemptarum:) siquidem locus exemptus æquiparatur loco extra Diœcesim. Et testatur ita etiam sensisse viros doctos à se consultos.

Sup. hoc lege infra doctrinam Resol. 136 & aliarum ejus not.

3. Confirmatur secundò ex doctrina DD. asserentium Monasteria existentia intra Diœcesim Episcopi esse exempta ratione sui non solùm, sed etiam ratione personarum. Idem prius docuit Henriquez *lib.13. cap.16. n.x.* & deinde secutus est Bonacina cum aliis DD. à se citatis, de censuris, *disput.1. quæst.1. part.11. num 8.* circa finem, ubi docent, violantes Statutum Episcopi in Monasterio exempto non incurrere excommunicationem ab Episcopo latam: & addit, hoc est verum juxta sententiam Avilæ, & aliorum, non solùm quando censura est lata per statutum, sed etiam quando est lata per sententiam. Unde sequitur, quod si aliquis subditus Episcopo ante promulgationem Edicti existeret juxta Diœcesim in Monasterio regulari, non incurreret censuram si tali die non iret ad processionem, dummodo non exeat à Monasterio regulari tali die.

Sup hac assertione in to. 5. tr. 1. Res. 36 §. ult. ad medi. sed lege eam per totam, & in Resol. 99 §. Dico, post medium, & vers. & hac doctrina, & in aliis earum annot.

4. Sed licèt hæc omnia probabiliter dicta sint, etiam probabiliter alii contrarium sentiunt. Vide Suarez *de censuris, disp.5. sect.4. n.6* Coninch *d.13. de censuris, dub.7. nu.63.* Salas *disp.14. de legibus, sect.6. n.85.* Alterium *de censuris, disput 5. de causa excommunicationis, lib.3. cap.5. versic. Hic autem.* Filliucium *tract.11. cap.5. quæst.9. nu.149.* Merollam *tom.x. Theol. moral. disput.4. cap.6. n.489.* Cochier. *de Jurisdict. Ordinar. in exempt. part.2. quæst.45. n.2. & sequenti*, & Palaum *part.1. Oper. Moral. tract.3. disput.1. punct.24. §.5. num 30.* asserentes Monasteria Regularium esse loca exempta, non ratione sui, sed ratione personarum. Ergo corruunt omnia supradicta. Et novissimè sapientissimus Pater Arriaga *in cursu Theologico, tom.4. tract. de legibus, disputatione 13. sect.2. nu 21. & 22.* solide probat diversum esse locum exemptum a loco extra Diœcesim: Et ideò, ego magis adhæreo huic sententiæ, licet contraria non careat sua probabilitate, quam præter Doctores citatos, tenet Bordonus *in Cons. Regul. tom.1. resol.7. num.4.* Bonacina *de censuris, quæst.1. punct.11. num.8.* Pasqualigus *in quæstionibus Can. quæst.176. per totam*, & Marcus Vidal. *in Arca Theolog. Moral. tit. de censuris, Inquisit. n.36.*

Sup. hoc in Res & §§. not. præteritis.

R E S O L. LII.

An incidat in casum reservatum blasphemiæ, si quis in ebrietate illam proferat, quam ante ebrietatem prævidit?

Et an iste censurã incurrat, si ea esset lata cõtra blasphemantes?

Et an si quis vinum usque ad ebrietatem sumeret ad finem, & animo jactandi blasphemias, iste incidat in casum reservatum blasphemiæ, si illas proferat in ebrietate?

Et an iste in isto casu non teneatur confiteri, se illas jactasse; sed satis sit dicere, quod se inebriavit animo illas jactandi?

Et notatur casum reservatum blasphemiæ esse de blasphemia publica, & consuetudinaria.

Sed difficultas est, quænam dicenda sit blasphemia publica, & quænam dicatur prolata ex consuetudine?

Et an conculcantes, & percutientes imagines sint blasphemi, vel sacrilegi?

Et an hoc delictum pertineat ad S. Officium? Ex part. 10. tr. 14. & Misc.4. Resol.70. aliàs 68.

Sup. hoc in to 7 tr. 9 Res 19. §. 2. & §. Gnoster §. Non ... & pro censura lege ibi §. ult.

§.1. ALiqui affirmativè respondent. Ratio illorum est, quia talis blasphemia diceretur voluntaria in causa. Et sic putant quod iste incideret in Censuram, si ea esset lata contra blasphemantes. Ad quod facit regula, quam communiter tradunt Doctores ad dignoscendum quodnam voluntarium sufficiat ad incurrendam censuram: videlicet, si verba legis absolutè prohibeant aliquod delictum sub censura, puta homicidium, censuram incurri voluntariè occidendo eo voluntario, quod sufficit ad culpam lethalem, & ad contumaciam contra Ecclesiam. Sed voluntarium in causa sufficit ad peccatum mortale: Ergo sufficiet ad censuram. Ergo etiam ad reservationem. Secùs verò quando culpa sua fuisset quidem factus ebrius, sed tamen non advertisset ad periculum blasphemandi, quia in tali casu sola ebrietas esset illi imputanda, non blasphemia.

2. Sed Oliverius Mazuchellus *in tract. de casibus reservat. disput.2. cap.16 quæst.3. n.55.* contrariam sententiam docet, quia talis blasphemia in ebrietate prolata non est peccatum: ergo nec reservata. Pro quo adverte blasphemiam, & alia peccata oris, puta hæresim, maledictionem, contumeliam essentialiter non esse talia, nisi cum usu rationis proferantur. Cæterum ita blasphemantem non incidere in casum expressè docet Graffius *in Praxi, lib.1. cap.10. n.52.* Addit etiam idem Mazuchellus id verum esse etiamsi quis vinum usque ad ebrietatem sumeret ad finem blasphemandi, iste non incideret in casum. Et ratio est, quia illi actibus imputari non posset peccatum blasphemiæ; utpotè quod usum rationis requirat. Vide Sancium *in Selectis disput.41.20. n.5. de medium*, qui ad finem numeri infert, eum, qui se inebriaverit animo jactandi blasphemias, si tempore ebrietatis illas jactet, non teneri in confessione dicere se illas jactasse, sed satis esse dicere quod se inebriaverit animo illas jactandi.

3. Notandum est tamen hic obiter, casum reservatum blasphemiæ esse de blasphemia publica, & consuetudinaria. Difficultas est, quænam dicenda sit blasphemia publica. Dico igitur cum nostro Patre Vidal. *in Arca Theol. Mor. tit. de blasphemia, Inquisit. unica n.38.* quod ad minùs coram sex personis audientibus pronunciari blasphemiam, dicenda est blasphemia publica; quia penè occultum dicitur, quod fit coram quinque, *cap. Quis aliquando, §. Hac ergo secreta de Punit. dist. prim.* & Gloss. *in cap. Manifesta 2. q.1.* ubi habetur, occultum, dici, quod quinque sciunt. Observat etiam idem Vidal. *n.41.* cui adde Finellium *de casibus reserv. cas.3. n.26.* non esse dicendam blasphemiam publicam, quando quis blasphemat coram filiis, vel famulis tantùm, etiamsi essent plures quàm decem: Nam ad dicendam blasphemiam publicam requiritur præsentia, & intelligentia exterorum, qui non sint ex familia blasphemantis. Altera difficultas est, quænam blasphemia dicatur prolata ex consuetudine. Aliqui, ut Graffius *in sua Praxi Casuum reserv. lib. 1. cap.10. n.14* Lucas Florunus *de Casibus reservat. part.2. casu 3. n.10.* & alii ex tribus actibus volunt induci. Alii, ut Jason *in leg. Ait Prætor, 1. §. Jurati, ff de Jurejurando, n.4.* cum ejus Asseclis, sentiunt non constitui per ternos actus, sed requiri multò plures, non tenentes tamen numerum. Alii volunt, nec decem sufficere actus in uno, aut altero die productos, ut Finellius cum ejus Sectatoribus *tract. de Casib. reserv cas.3. n.28.* alii procedunt cum distinctione sic, vel consuetudo est circa peccata contra Justitiam, ut peccatum furti, & homicidii; vel est, circa peccata contra charitatem, velut est sodomia, incestus, blasphemia, &c. Supposita hac distinctione, dicunt in peccatis contra Justitiam constitui consuetudinem ex geminato, aut triplicato peccato interpolatis temporibus patrato; & autumant sic debere intelligi Doctores statuentes consuetudinem constitui ex duplici, aut triplici actu; nam quis non affirmaret illum esse consuetudinarium furem, aut homicidam, qui in anno tria committeret furta gravia aut homicidia? Cæterùm in peccatis solummodo contra charitatem existimant non esse improbabilem opinionem Finellii, & ejus Sectatorum, dicentium neque decem sufficere actus in uno, aut altero die productos, Patet enim, quod si reservaretur mollities, quæ est peccatum contra charitatem, non sufficeret actus ternus, vel quaternus, aut etiam major numerus ad constituendam consuetudinem. Quapropter levi negotio Doctores dissidentes de numero iterationis, ad constituendam consuetudinem possent conciliari hanc admittendo distinctionem, quam ut longè attendendam, propono; quia distinguentes, vel attingunt veritatis finem, vel ei approximantur. Alii declinando ab extremis, tanquam periculosis, & viam sequentes mediam, quæ vulgo dicitur, Regia, ajunt quinq; sufficere actus, & in proposito quinque blasphemias, ad constituendum hominem consuetudinarium in blasphemiis. Istius sententiæ sunt præcipuè, quos viderim ipse Lazarius *Canonicar. QQ. quæst.8. num.5.* Homobonus *de Casibus reserv. part.2. casu 1.* Petrus Bellochius *in Praxi Morali Theolog. part.2. quæst.1. num.242.* & ita etiam docet Vidal. *num 40.* Ex his patet, quod raro accidit, ut observat Finellius *ubi suprà num.29.* consuetudinarium, & publicum, in eodem concurrere; Multi enim sunt blasphematores

Sup. contento in hoc §. lege doct. §. 2 ... & pro parte vide ... Res. not. seq.

Sup. hoc prædict. doctrinam §. ... in Res 5 lege doctrinam §. Nota ...

consuetudinarii, qui tameo non sunt publiei, & è contrs; casus verò complectitor utrumque. Neque hoc dixisse volui ad laxandas Coosessariorom maous, verùm ad eosdem liberandos errore, oe, si fortè quempiam absolvaot contra cooscieotism erroneam spootè sua, si noo excommunicationis, salrem mortalis peccati laqueo se implicent;& plurimi etiam se excommonicatos crederent,& si noo esseot.

Sop. conorme in hoc § in tom 3 tra 33. Res 9 per se.

4. At si aliquis hicquærat, ao conculcantes, vel percutienres sacras imagines sint blasphemi, vel sacrilegi? Respondeo, hanc esse blasphemiam, docere Gyptium *de casibus reservat. cap.9. casu 3. num.8.* esse verò sacrilegium meliùs tenet Pater Vidal. *ubi suprà n.33.* Sed quicquid sit de hoc, certum est tale delictum pertioere ad Saoctum Officium tanquam merè Ecclesiasticum; & ita me citato tenet novissimè Antonellus *in Regim. Eccles. Episc. tom.x. lib.6.c.85. n.1.*

R E S O L. LIII.

An sit blasphemus consuetudinarius qui post retractatam per actum oppositum pravam voluntatem, iterum deliberatè per tres vices blasphemat?

Et an iste nunquam incidat blasphemando tali modo in casum reservatum blasphemia publica, & ex consuetudine; & hoc toties quoties per retractationem, & post actum contritionis extra Sacramentum detestatur consuetudinem advertenter blasphemandi, si iterum semel, vel bis, aut ter blasphemat post ultimam retractationem, confessionem, vel contritionem?

Et notatur, quòd hoc non debet intelligi de blasphemiis eodem tempore, eodemque impetu iræ prolatis, sed de evomitis in interpolatis temporibus.

Et quid est dicendum de eo, qui in ludo eodem, & cum eisdem personis ex intervallo, & interpolatis diversis pluries blasphemavit Deum, vel B. Virginem, an, inquam, incidat in casum reservatum, ut blasphemus ex prava consuetudine? Ex part.10. tract.14. & Misc.4. Res.71. aliàs 69.

Sup. desinitio contrario in hoc §. si pro blasphemia publica, & consuetudinaria, leg § Notandum est. Xet praesum, & pro consuetudine blasphemandi tantum prolegeins...r in Resol a contrarium §. Nota tamen.

§.1. AFfirmativè respondet Carolus de Baucio *de casibus reserv. Ecclesia Neapolitana, fol.41.* ubi sic ait: Dubium est, qui sic blasphemat coram quinque Deum ea perversa consuetudine, sed accepra pœnitentia in foro pœnitentiali decrevit apud se non amplius blasphemare; verùm post aliquod temporis spatiom, iterum reincidit bis, aut ter coram sex personis, an iste dicatur perversè blasphemare? Respondetur quod sic, quia consuetudo facilè inducitur; sed difficulter repellitur, & res de facili redit ad pristinam naturam. Rursus illud dicitur nunquam fuisse, quod nonquam decrevit, ut patet ex cap. *Nam,& ego,* juncta gloss. *de verb. significat.* sed qoi post blasphemiam pœnitentia peracta recidunt, non videotur perstitisse in pœnitentia: ergo perseveraot in habitu perverso blasphemiæ, ut consuetudo reviviscat; ut patet ex Textu, *in cap. Eos, qui de sen. cui. Excommunicat. in 6.* Hucusque Baucios, cui adde Graffium *de casib. reserv. lib.1. cap.10. n.67.*

2. Sed negativam sententiam tenet noster Pater Vidal. *in Arca Theolog. Mor. tit. de Blasphemia, Inquis. unica, num.42.* sic asserens: Quæres an censeator blasphemans ea perversa consuetudine ille, qui dum confessus est peccara sua habuit firmum propositum se corrigendi, & non ampliùs blasphemandi: atramen interjecto aliquo temporis spatio, iterùm advertenter blasphemat semel, aut bis coram tot personis sufficientibus ad faciendum blasphemiam publicam & per coosequens in illa blasphemia comprehendatur sub illo reservato? Respondetur negativè. Probator primò, quia blasphemiæ remissæ noo aggravant, neque coincidunt cum subsequentibus, sed istæ ultimæ non sunt ea se sufficientes ad constituendum blasphemantem ex consuetudine: ergo non censetur blasphemans ex prava consuetudine, qui post habitum efficax propositum oon ampliùs blasphemandi iterum semel, vel bis blasphemat, ac idcircò talis blasphemia noo erit reservata: Antecedens probatur, quia blasphemiæ remissæ per pœniteotiam sunt omninò extinctæ, quoad omne suum esse, & virtutem: ergo nollo modo concurrunt ad constituendas subsequentes: Nam quod in se nullum esse habet, neque etiam potest concurrere ad esse alterius. Secondò probatur: illa coosuetudo peccaminosa blasphemandi videtur interrupra per efficax propositum se abstinendi ab hoc blasphemiæ peccato: ergo cessat status hojos peccati; cùm ejus causa sit interrupra, & ablata, & ideò per actus subsequeotes denuò incipitur, non verò cootinuatur: ergo quis iterum blasphemando semel, vel bis, non censeror blasphemans ex consuetudine prava, & per consequens illa blasphemia non erit reservata. Advertendom etiam est, hanc nostram probabilissimam, & veram opinionem verificari semper, toties quoties qois per actum contritionis extra Sacrameotum Pœnitentiæ detestatur hanc perversam coosuetudioem advertenter blasphemandi. Uode, si qois coram pluribus persoois in diversis temporibus proferret semel, aut bis, vel ter blasphemiam advertenter, & posteà per verum contritionis actom se pœniteret, & deiode interjecto temporis spatio iterom semel, bis, vel ter blasphemaret coram pluribus personis, ac præteres denuo se efficaciter pœoiteret, & id per plures vices observaret tam labi io peccatum blasphemiæ, quàm resurgere cum Dei gratia; dico, quod iste ounquam incideret blasphemaodo tali modo io casum reservatum blasphemiæ publicæ, & ex consoetudioe, patet ex suprà adductis. Nota ergo pie Lector totum id diligenter, si vis immoois esse à multis scropulis: Nam hic casus passim solet occurrere. Et hæc omnia docet Parer Vidal ubi suprà: iu cujus favorem observo banc opioiooem extare io tabella casuum conscientiæ Episcopatus Bergomensis, in qua ut observar Lupo *de casibus reservatis, part.2. casu 11. n.9.* declaratur ut tempus ac numeratio actuum blasphemiarum iocipiat post habitam ultimam confessionem, usque ad immediatè sequentem. Et hoc etiam docet Floroous *de casibus reservatis, part.2. cas.3. n.10.*

3. Et nota hic superiùs dicta debere intelligi, oon de blasphemiis io eodem impeto iræ, eodemque tempore prolatis, sed de evomitis in intetpolatis temporibus. Ratio est, tum quia actus plures onico conteatu facti, pro unico judicantur. Curtius *cons.54. super duob. col.1. in fine,* Tum quia ea continuatione actus uoum crimeo sopponitur. Dices cum *leg. Nunquam plura, ff. de Privatis delictis,* quòd plura delicta pluribus pœnis plecti debent: ista autem sont plura delicta, scilicet plures blasphemiæ: ergo, vel pluribos pœois, vel saltem pœna reservationis puniri debeot. Respondetur, quod oec pluribus pœuis plecti debent, quia non sunt evomitæ cum intervallo temporis: nec item plecti debeot pœna reservationis, quia non sunt plura peccata blasphemiæ formaliter loquendo, oti requiritur ad incideodum in casum, sed unum. Objicies, quod actus geminatus plus operator, quàm simplex, *leg. Cum scimus, Cod. de Agric. & censitis, lib.11.* Respondetur, quod operatur aliquid plus quoad osteosionem majoris malitiæ, sed non quoad multiplicitatem actuum, seu blasphemiarum formaliter distinctarum.

Sup. hoc infra in tr. 7 Res. 11. §. ultim. & in aliis §§. ejusdem.

4. Nota etiam, quod dubium est de eo, qui in ludo eodem, cum eisdem personis ex iotervallo, & interpolatis diversis verbis pluries blasphemaverit Deom, vel Beatissimam Virginem, an incidat io casum reservatum, ut blasphemaos ex perversa consuetudine? Respondetur oon incurrere casum reservatum, quia non sunt diversæ blasphemiæ, si fuerint prolatæ ex intervallo, & interpolatis diversis vicibus in eodem ludo, quia solius temporis Iotervallum non Inducit diversitarem, vel pluralitatem delicti, sed diversi impetos. Quare si eodem impetu diversis temporibus tantùm cootinuatis cum temporis intervallo, fuerint prolatæ plures, & plures blasphemiæ, una tantùm censetur: Ad hoc facit Text. *in leg. Quod lex, §. fin. ff. de adult.* Et hæc omnia docet Baucius, *ubi suprà fol.37.* & ante illum Graffius *loco cit. n.61.*

R E S O L. LIV.

An alumni, qui vivunt in Collegiis Societatis Jesu, vel aliorum Regularium exemptorum subdantur casibus Episcopalibus? Idem est quoad confessiones, & censuras? Ex part.7. tract.12. & Misc.3. Resol.14. aliàs 12.

§.1. MOvet hoc dubiom Bordonus *in cons. Regul. res.38. quæst.5. num.10.* ubi sic ait. An Scholares collegialiter viventes sub cura, & disciplina Religiosorum exemptorum, ut sunt nobiles in Collegiis Societatis Jeso, aut aliorum Regolarium, subiiciantur quoad casus reservatos ab exemptis, Superioribus Monasterii, ubi maneot, ao Episcopo, in cujus Diœcesi habitant?

Sup. hoc sup. in tr. 5 Res. 14. §. Verum admiss. & hic sup. per ea & res. pr. lege doctrinam. §. Confirmatur supradicta per totum, & signanter post medium, vers. Ex postea.

2. Respondetur, si confiteotur Confessariis Regularibus ab Episcopo, oecessariò approbatis, tenentur casibus Episcopalibus, quia ille Confessarius, cui restricta est potestas, illos judicare non potest, nisi virtote potestatis, quam habet à suo Episcopo, ac proinde à reservatis absolvere non potest secum collegialiter viventes. Quod si confiteri possunt Confessariis solùm intra Religionem admissis, sobjiciuntor casibus Regularibus, quia talis Confessarius eos judicare debet juxta limites potestatis sibi commuoicatæ à suo Superiore. Faciunt dicta superiùs sub *quæstione 3.* Coofirmatur, qoia isti confiteri possont Cõfessariis solùm in Religione approbatis, cùm contiooi sint eorum commensales. Ita Bordonus: sed prorsus diceodum est, supradictos, quoad confessiooes, ceosuras, & casus reservatos per omoia subjectos

ctos

ctus esse Episcopo in cujusvis Diœcesi habitent: nec valet esse continuos commensales Regularium, nam ea suis vivunt expensis, & talem rationem * *alibi* refutavimus.

R E S O L. LV.

In Tabella casuum reservatorum Diœcesis Panormitanæ adest peccatum sodomiæ; quæsitum à me fuit, an pueri ante annos pubertatis includantur in tali reservatione? Ex part. 2. tr. 15. & Misc. 1. Resol. 1.

§. 1. Duas inveoio apud Doctores sententias circa hanc quæstionem. Prima affirmat, sic Homobonus *de cas. reserv. part. 1. cap. 3. fol. 60.* ait: Peccata impuberum, ut masculorum ante 12. annum, reservationibus Episcoporum subduntur, nisi aliud eorum statutis caveatur: ita etiam docuit Lezarius *tract. de blasphemia, q. 9. nu 42.* & novissimè Floroous *de casib. reserv. part. 1. cap. 3. n. 3.*

2. Secunda opinio negat, ita doctissimus Paludaous *in 4 sent. dist. 34. qu. 2. art. 1.* & novissimè Jacobus de Graffiis *tom. 1. Consiliorum lib. 5. de adult. cons. 3. n. 13. & seq* ubi quærit, an pueri succubi & muliebria patieotes compreheodantur sub casu reservato; & respondet negativè, quia sicut mioor ætas in foro exteriori excusat à pœna ordinaria, ita & in animæ judicio, & ita etiam docet Bellochius *de cas. reserv. part. 2. q 1. n. 203. & q. 17. n. 66.*

R E S O L. LVI.

Quidam Sacerdos absolvit pœnitentem, qui rem habuerat cum fœmina in vase præpostero, tenens illam opinionem, hanc non esse veram sodomiam, nec includi in casu reservato sodomiæ posito in Tabella Illustrissimi Archiepiscopi; quæsivit postea: an peccaverit, & an illud Sacramentum fuerit nullum, quia ille pœnitens aliud peccatum in illa confessione non fuerat confessus?

Et discutitur, an in materia Sacramentorum sequi possit opinio probabilis, relicta probabiliori & tutiori?

Et adde non solùm errorem communem, sed etiam probabilem Doctorum opinionem efficere, ut Ecclesia det jurisdictionem, etiamsi fortè opinio illa sit falsa, ut si probabile sit talem posse absolvere à reservatis, censuris, & similibus. Ex part. 2. tr. 15. & Misc. 1. Res. 29.

§. 1. Aliqui; ut ipse asserebat, responderunt affirmativè. Nam licèt in aliis possit quis sequi opinionem probabilem, relicta etiam probabiliori & tutiori, ut nos suprà probavimus, tamen hoc non est licitum in administraodis Sacramentis. Sed talis Sacerdos tenuit opinionem probabilem, & cum illa Sacramentum administravit; ergo. Et ita hanc sententiam docuit Sancius *in select. disp. 44. nu. 19.* Nugnus *in addit. ad 3. part. to. 2. q. 8. art. 5. dub. 1.* Salas *in par. 2. to. 1. tr. 8 disp. unic. sect. 10. n. 101. & sect. 27. n. 286. & 287.* & novissimè Filliuc. *in q. mor. to. 2. tr. 21. cap. 4. n. 139.* ubi ait: In casu opinionum circa jurisdictionem Sacerdotis confessiones excipientis, magis totam opinionem sequendum esse censeo, ubi tamen adesset communis error, cum titulo colorato satis tuto, potest talis haberi pro vero Confessario. Hæc ille.

2. Sed ego ad propositum dubium negativè respondi, Nam licèt verum sit, quòd in materia Sacramentorum non sit sequenda opinio probabilis, relicta probabiliori & tutiori, non solùm ratione obligationis charitatis erga proximum, ut voluit Vasquez *in part. 3. tom. 1. disp. 62. cap. 3.* verùm etiam ratione reverentiæ debitæ Sacramentis, & ita absolutè tenuit hanc opinionem Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 26. sect. 6. num. 5.* licèt mihi distinctio Vasq. magis placeat, tamen ab hac regula, & ea ista conclusione excipitur casus, * de quo loquimur: nam si aliquæ opiniones circa jurisdictionem Sacerdotis ad audiendas confessiones versantur, & opinio probabilis doceat illam habere, probabilior autem neget, licitum est Sacerdoti relinquere probabiliorem, & sequi probabilem. Ita Malder. *in part. 1. quæst. 19. art. 5. disp. 86. ante dictum 7.* Martinez *tom. 1. in p. 2. quæst. 19. art. 9 dub. 6. concl. 7.* Bonac. *tr. de leg. disp. 2. q. 4. punct. 9. num. 19.* Regioal. *in praxi, tom. 2. lib. 1. cap. 8. num. 102. & 103.* Conineh *de Sacrament. disp. 8. dub. 3. concl 6. num. 22. & dub. 6. num. 46.* & Lessius *de just. lib. 2. cap. 29. dub. 8. n. 68.* ubi asserit: Adde non solùm errorem communem, sed etiam probabilem DD. opinionem efficere, ut Ecclesia det jurisdictionem, etiamsi fortè opinio illa sit falsa: ut si probabile sit, talem posse absolvere à reservatis, vel censuris, & similibus. Ita Lessius, qui citat pro hac opinione etiam Henriquez *lib 8. de pœnit. cap. 14. num. 3. & 4.* & illam etiam post Lessium & alios docet Sanchez *in summa. tom. 1. libr. 1. cap. 9 num. 35.* Quoniam (ait ipse) in talibus confessionibus semper quispiam fatetur aliqua venialia cum mortalibus, de quibus mortalibus est opinio probabilis; sed quilibet Sacerdos habet certam jurisdictionem circa venialia, & ideò cùm pœnitens non ponat obicem, & sit certa jurisdictio in aliquam materiæ partem, erit certus confessionis valor: & quamvis talis Confessarius careat jurisdictione in mortalia ea indirectè & per accidens, virtute illius jurisdictionis remittuntur, quicquid in contrarium asserat Nugnus, *ubi suprà*.

3. Dico igitur non solùm adesse valorem Sacramenti in illa confessione, in qua pœnitens cum mortalibus, de quibus adest opinio probabilis, confitetur aliqua venialia, ut modò asserebat Sanchez: sed etiam quando in illa confessione (ut fuit in casu, de quo interrogatus fui) non confitetur, nisi illud peccatum, de quo extabat opinio probabilis, Confessarium posse illum absolvere; nam tunc opinio DD. probabilis efficit, ut Ecclesia tali Sacerdoti in illo casu conferat jurisdictionem.

4. Ad argumentum pro contraria sententia in principio positum, patet responsio ex dictis. Nam in aliis casibus in materia Sacramentorum, sequendo opinionem probabilem, relicta probabiliori & tutiori, esset periculum irritandi Sacramentum, quod in casu de quo loquimur, non potest evenire. Nam licèt illa opinio probabilis sit falsa à parte rei, tamen in tali casu jurisdictio suppletur & confertur ab Ecclesia. Illud verò quod ait Filliuc. mihi displicet. Nam si non esset admittenda doctrina superiùs posita in casu, de quo loquimur, sequerentur eadem incommoda, quæ sequerentur, Ecclesia non supplente jurisdictionem, quando est error communis, & titulus coloratus, in quo casu vult ipse jurisdictionem ab Ecclesia suppleri. Ex his omnibus apparet, me rectè consuluisse, Sacerdotem absolventem cum opinione probabili illum pœnitentem, qui rem habuerat cum fœmina in vase præpostero, non obstante reservatione peccati sodomiæ, non peccasse, neque irritum effecisse Sacramentum. Salva semper, &c.

R E S O L. LVII.

An Bulla Pii V. contra Clericos Sodomitas obliget in foro conscientiæ, & sit usu recepta? Ex par. 2. tract. 17. & Misc. 3. Resol. 61.

§. 1. Obligare putavit Navar. *in man. cap. 27. nu. 249.* & in hanc opinionem inclinat Gambarupta *de casibus reservatis cas. 8. n. 4.*

2. Sed contrariam sententiam docuit Jac. de Graff. *in suis dec. par. 1. lib. 2. cap. 90. n. 4. & 5.* ubi probat supradictam Extravagantem tantùm pertinere ad forum exterius, & non esse in foro conscientiæ usu receptam, tradiderunt Belloch. *in praxi de cas. reser. part. 2 q. 1. n. 221.* Avila *de cons. par. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 7. in fin.* Henriq. *in sum. lib. 14. cap 5. n. 8.* & Prosper de Augost. *in addit. ad summ. Quaranta, ver. sodomia*, & ita asserit, respondisse multos viros doctos, & innuit Suar. *de conf. disp. 21. sect. 4. n. 28.* & absolutè tenet Filliuc. *de casib. reserv. part. 2. cap. 7. §. 1 n 8.* ubi testatur, quemdam ex Societate Jesu testatum fuisse, Cardinalem Sabellinum Vicarium Romani Pontificis consultum respondisse, hanc Bullam non esse usu receptam. Sed quia fieri potest ut alicubi sit usu recepta, ideò quæritur,

R E S O L. LVIII.

An Clericus incurrat in pœnas supradictæ Bullæ, si habeat rem cum aliqua muliere in vase præpostero?

Et an incurrat in casum reservatum sodomiæ ille, qui cum muliere rem habuerit in vase præpostero? Ex part. 1. tr. 17. & Misc. 3. Res. 62.

§. 1. Affirmativam sententiam docet Sayrus *de cons. l. 7. cap. 12. n. 23.* Campanile *in divers. jur. Can. rubr. 11. cap. 28. n. 17.* Garzias *de benef. tom. 2. part. 11. c. 10. §. 2. n. 807.* Prosper de August. *in addit. ad summ. Quaranta, verb. sodomia*, & Aloys. Rice. *in praxi, part. 3. res. 60. n. 4. & part. 1. resol. 302. n. 2. & in Collectaneis decis. p. 5. collect. 1877.* Ratio est, quia concubitus, cum fœmina in vase præpostero est verè sodomia, ut tenet Homob. *in exam. Eccl. qu. 1. tr. 7. cap. 28. q. 114.* Regin. *in praxi to. 2. l. 82. cap. 3. sect. 10. nu. 49.* Lessius *l. 4. cap. 3. dub. 13. n. 90.* Llamas *in sum. par. 3. cap. 8. §. 21.* Menoch. *lib. 2. de arbitrariis cent. 3. cas. 286. n. 5.* qui citat Card. Dec. Afflict. & alios, vide etiam Jul. Clar. *lib. 5. §. sodomia, n. 23.* & Lambert. *de jur. patr. par. 1. lib. 2. in art. 1. principali, n. 3.*

2. Et ideò Jas. de Graff. *in praxi lib. 1. cap. 11. num. 8.* cum

Sup. contenta in hoc, & §. ult. hujus Ref. supra in Ref. 58 & inf. in Ref. 63 §. ult. & in fin. 26. non praetereas & in to 3. e §. Ref. 33 § 1. prope finem, à vers. unde colliges, & infr. in to 7 Ref. 491. signanter ad medium.

cum Riccin *ubi suprà*, & Gambarupta *de cas. res. cas. 2. nu. 3.* Homobon. *de cas. reserv. part. 2. cas. 5 sect. 5.* asserit, concubitum cum fœmina contra naturam, esse includendum in casu reservato sodomiæ.

3. At mihi contraria sententia semper visa est etiam probabilis, & probabilem etiam illam vocat Barbosa *in collect. to. 2. lib. 5. tit. 31. cap. 4. nu. 10.* & in terminis nostræ Bullæ eam docet Azor. *part. 3. lib. 3. cap. 19. qu. 3.* Floronus *de cas. res. par. 2. cas. 7. §. 1. num. 9.* & Belloch. *ubi suprà, nu. 219.* ubi probant, Clericum non incurrere in pœnas hujus Extravagantis, si cognoscat fœminam extra vas debitum. Ratio est, quia sodomia est peccatum contra sexum & debitum instrumentum; sed quando aliquis præposterè cognoscit mulierem, si non servat debitum vas, servat tamen sexum. Ergo non committit propriè sodomiam. Et ita docet D. Thom. 2. 2. *qu. 154. art. 11.* cum Cajet. Azor. *ubi suprà, cap. 20 qu. 1.* Tannerus *in 2. 2. disp. 3. qu. 3. punct. 6. num. 149.* Valent. *tom. 3. disp. 9. qu. 3. punct. 3.* Zanardus *in direct. part. 2. præcept. 6. cap. 10.* Joan. de la Cruz *in direct. consc. part. 1. præc. 7. art. 7. dub 8. concl. 1.* Ledesma *part. 2. tr. 27. cap. 15. concl. 1.* Henriquez *lib. 11. cap. 27. n 6. in gl. lit. A. & B.* Bonac. *tr. de matr. q. 4. punct. 11. prop. 1.* Filliuc. *tom. 1. tr. 30. cap. 8. n. 158.* cum aliis.

Sup. hoc sup. in § Et ideo, hujus Ref. & in aliis ejus pag.

4. Ex his apparet, me probabiliter olim respondisse, quemdam non incurrisse in casum reservatum sodomiæ, dum habuit rem cum muliere in vase præpostero: & ita tenent Sylvius in D. Thom. 2. 2. *cap. 154. art. 12.* Bonac. *ubi suprà, n. 5.* Chapeavilla *de cas. reserv. cap. 15. qu. 2.* Summa Corona *part. 1. cap. 2. num. 16.* Floronus *de cas. reserv. part. 2. cas. 7. nu. 7.* & Jac. de Graff. sibi contrarius *in tom. 2. lib. 5. cons. 3.* cum aliis.

R E S O L. LIX.

An Clericus incurrat pœnas supradictæ Extravagantis, si non emisit semen intra vas?

Ex quo deducitur, quòd ad incurrendum in casum reservatum sodomiæ, necessarium est, ut semen intra vas effundatur, sin autem, non erit propriè sodomia. Ex part. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 63

§. 1. Respondeo negativè; & ita in terminis docuit Bellochius *in praxi de cas. reser. part. 2. quæst. 1. n. 220.* Azor. *par. 3. lib. 3. cap. 19 q. 4.* Salzedo *in add. ad pract. crim. Diac. cap. 88.* Jac. de Graff. *in dec. part. 1. lib. 2. cap. 90. n 11.* Rodriq. *in sum. part. 1. cap. 208.* Floron. *de cas. reserv. part. 2. cas. 7. num. 8. & 9.* Sayr. *de cens. lib. 6. cap. 12. num. 23.* Campanile *in direct. jur. Can. rub. 11. cap. 22. num. 14.* Ledes. *in sum. tom. 2. tract. 27. cap. 15. concl. 4.* Zanard. *in Theol. part. 2. præc. 6. cap. 9.* Chapeavilla *de cas. res. cap. 15. quæst. 3. part. 2.* Finellius *de cas. res. cas. 9. num. 6.* Coriol. *de cas. res. part. 2. cas 9. num. 26. in fin.* Filliuc. *tom. 1. tract. 17. cap. 7. num. 127.* Aloys. Ricc. *in praxi, tom. 3. resol. 62 n. 2. & part. 1. res. 92. num. 2.* Prosper. de August. *in add. ad sum. Quaranta, vers. Sodomia*, Suar. *de cens. dis. 31 sect. 4. n. 21.* Et ratio est, quia quando lex prohibet aliquod delictum, intelligit de delicto consummato; sed quando semen intra vas non immittitur, non dicitur sodomia consummata. Ergo, &c. Major patet ex auctoritate *cap. hac autem dist. 5. de pœn. & ex l. 1. §. hac verba, ff. quod quisque juris*. Minor probatur ex communi DD. sententia, qui asserunt non esse perfectè sodomiam, quando masculus habet rem cum masculo, si non emittat semen intra vas. Vide Regin. *to. 2. lib. 22 cap. 3. sect. 10. n. 49.* Sanch. *de matr. tom. 3. lib. 10. disp. ...., n. 13.* & alios.

Sup. hoc infra in Ref. 63 § Quæ stio.

2. Hinc rectè deducitur ad incurrendum casum reservatum sodomiæ, necessarium esse, ut semen intra vas effundatur, sin aliter, non erit propriè sodomia, & per consequens, nec casus reservatus. Ita Bonac. *de matrim. qu. 4. punct. 11. num. 2.* Finellius *de cas. reser. cas. 9. num. 6.* Chapeavilla *cap. 25. quæst. 2.* Graffius *to. 1. lib. 5. cons. 3. num 20. de adult.* Homobon. *de cas. res. part. 2. cap 4. sect. 5. & in exam. Eccles. part. 1. tract. 7. cap. 38. quæst. 114.* ubi asserit, tunc sodomiam esse casum Episcopo reservatum, quando delictum est consummatum, & perfectum, quod accidit, quando seminatio facta est in vase obscœno; vel etiam, ex multorum sententia, si membrum ex partibus pudendis extrahatur, & extra vas semen effundatur. Quæ quidem ultima verba sunt valdè adnotanda, licèt aliqui contrarium sentiant: nam in tali casu sodomia non est consummata, sed attentata. Ergo non est casus reservatus; sicut etiam non erit casus reservatus, si membrum intra vas ponatur per multum spatium temporis, incipiendo, & prosequendo actum sodomiticum, sed semen non effundatur. Vide Molfes. *in summ. to. 1. tr. 7. cap. 20. cas. 9. n* 109.

R E S O L. LX.

An in pœnas dictæ Bullæ incidant Clerici tam agentes vitium sodomiticum, quàm patientes.

Et an casus reservati sodomiæ extendantur solùm ad agentem, & non ad patientem? Ex part. 2. tract. 27. & Misc. 3. Ref. 64.

Sup. hoc in to. 3 to. 3 Ref. 57 §. ult. ad lin.

§. 1. Affirmativam sententiam amplexus est Aloys. Riccius *in praxi to. 3. res. 57. n. 7.* Floronus *in tr. de cas. res. part. 2. cas. 7. §. 1. n. 6.* & Coriolan. *tract. de cas. reser. part. 2. cas. 9. §. 10. n. 130.* quia tam Clericus agens, quàm patiens dicitur sodomiam perpetrare: unde jura, pœnas infligentia contra sodomitas, loquuntur, tam in agente, quàm in patiente, ut constat ex authoritate *l. cùm vir. C. de adult. §. 1. in auth. ut non luxurientur contra naturam*; & rectè quidem, nam in correlarivis dispositum in uno, censetur etiam dispositum in alio ex illis, & ita Bonac. *tr. de matr. q. 4. pun. 11. n. 2.* Finellius *tr. de cas. res. cas. 9. n. 5.* & alii, putant in casum reservatum sodomiæ, incurrere tam agentem, quàm patientem.

2. Sed in contrarium posset aliquis dicere, patientem non posse propriè dici sodomitam, sed molles, juxta illud D. Pauli 1. *Cor. 6. neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores regnum Dei possidebunt*. Ubi glossa sic exponit, quam sequitur D. Thom. *in 2. 2. q. 138. art. 1. ad 1.* & Cajet. *in summ. verb. mollities, in fin.* ubi asserit, quòd molles dupliciter dicuntur, vel quia patientes sunt cum aliis, vel quia peragunt in se pollutionem voluntariam. Deinde tum ex diversitate vocabuli, tum ex diversitate pœnæ, tum ex gravitate sceleris adest magna differentia inter agentem, & patientem; nam majus est peccatum agentis, quam patientis, ut notavit D. Antonin. *in summ. part. 3. tit. 17. cap. 17. §. 4.* & in foro contentioso, major pœna imponitur agenti, quàm patienti. Unde Jac. de Graff. *in pr. cas. ser. lib. 1. cap. 1. n. 7. 8. & 26.* putavit, quòd reservatio casus sodomiæ extendatur solùm ad agentem, & non ad patientem. An verò hæc opinio sit probabilis, judicent viri docti.

Sup. hoc inf. Ref. 63 § Quæ ro secundo, & in aliis ejus annot.

R E S O L. LXI.

An Clericus sodomiticum crimen admittens semel, vel bis, aut ter incurrat pœnas supradictæ Bullæ?

Et an sint denuntianda mulier, quæ semel maleficium fecit, aut superstitionem, nisi saperet hæresim? Ex part. 2. tr 17. & Misc. 3. Ref. 65.

§. 1. Affirmativam sententiam tenuit Acevèd. *lib. 8. recop. leg. 1. tit. 22. n. 12. & 23.* Jo. de Vela *de pœnis delict. cap. 33.* Cevallos *in tract. de cognitione per viam violentiæ, part. 2. qu. 87. n. 4* Ignatius de Salzedo *in add. ad pract. crim. Bernardi Diaz. cap. 8. lit. C.* & post illum novissimè Flavius Cherubinus *in compend. Bullarii, const. 72. Pii V. schol. 2.* Ex Theologis Aldrete *in discip. relig. li. 2. cap. 15. §. 5. n. 8.* & hanc sententiam probabilem vocat Ledes. *in sum. part. 2. tract. 27. cap. 17. n. 15. concl. 4.* Ratio est, quia si in laicis hujus criminis frequentia minimè desideretur, quare in Clericis idem non erit judicandum?

2. Deinde, licèt Pontifex in hac Bulla utatur hoc verbo *exercentes*, tamen Pontifices in Canonicis decretis, tam rigidam, & exactam verborum proprietatem observare non solent, & Pius V. in Extravag. confirmat aliam editam anno 5. sui Pontificatus, in qua non verbo *exercentes*, sed *perpetrantes* usus est. Ergo &c.

3. Sed nimis rigida sunt hæc; ideò negantem sententiam docent communiter DD. Hi sunt Medina *in tr. de sacris Ordinibus, cap. 22. num. 9.* Belloch. *in praxi de cas. res. part. 2. quæst. 1. num. 217.* Homob. *de cas. res. part. 2. cap. 4. sect. 5. cas. ..* Graffius *in dec. part. 1. lib. 2. cap. 90. num. 12.* Rodriq. *in sum. par. 1. cap. 108. num. 2.* Floronus *de cas. res. part. 2. cas. 7. §. 1. num. 9.* Sayr. *de cens. lib. 7. cap. 12. num. 23.* Campanille *in diver. jur. Canon rubr. 11. cap. 22. num. 11.* Zanard. *in direct. Theol. part. 2. præcept. 9. ca. 9.* Finell. *de cas. reserv. cas. 9. nu. 6.* Azor. *part. 3. lib. 3. c. 19. num. 2.* Navar. *in man. cap. 27. num. 250.* Avila *de censur. part. 7. disp. 4. concl. 7.* Coriolan. *de cas. res. part. 2. cas. 9. num. 25.* Filliuc. *tom. 1. tract. 17. cap. 7. num. 527.* Aloys. Ricc *in praxi tom. 3. resol. 58. num. 1. & p. 1. resol. 302. num. 3.* Suar. *de cens. disp. 31.* Genuensis *in praxi Archiep. cap. 97. num. 1.* Prosp. de August. *in add. ad summam, Quaranta, ver. Sodomia, lim. 4.* & aliiqui adversùs Salzedum, *ubi sup.* & alios citatos ab Aldrete, *de discipl. Relig. lib. 2. lib. 2. cap. 15. §. 5. à num. 26. usque ad* 34. & Portel *in dub. Regul. ver. Pœna, n. 6.* asserunt non sufficere unicum lapsum,

vel

vel si bis, aut ter tale crimen commiserit; nam Bulla Sum. Pont. infligit has pœnas in clericos exercentes sodomiam: at in jure intelliguntur hi, qui aliquid faciunt frequenti usu, & continuato, sicut non dicitur artifex, seu mercator, qui semel, aut iterum id exercet: sed qui toties exercet, ut opinione vulgi habeatur pro tali. Et hanc opinionem insinuat etiam Henriq. *in sum. lib. 14. cap. 5. n. 1. in glos. F.* Vide etiam Panorm. *in cap. 1. nu. 24. de judic.* & copiosè Floron. *de cas. res. ubi sup. p. 2. cas. 2. n. 1. & seq.* Hinc Genuensis *in praxi Archiepisc. cap. 18. n. 15.* docet, non esse denuntiandam mulierem, quæ semel maleficium fecit, aut superstitionem, nisi saperet hæresim manifestè, & simplicitas, aut alia justa causa non excusaret.

R E S O L. LXII.

An Clericus incurrat pœnas dictæ Bullæ, si vitium bestialitatis commiserit?

Et pro praxi hujus quæstionis aliqui alii diversi casus explanantur & tandem deducitur legem pœnalem non esse extendendam de casu ad casum, ex identitate rationis; & casibus reservatis, utpotè pœnalibus strictam debere fieri interpretationem. Ex par. 2. tr. 17. & Misc. 3. Res. 66.

§. 1. INcurrere putavit Aloysius Ricc. *in praxi tom. 3. res. 59.* Campanile *in divers. jur. Can. rubr. 11. cap. 22. nu. 18.* Roland. à Vale *vol. 1. cons. 7. n. 2.* Ledesma *in sum. tom. 1. tr. 27. cap. 11. concl. 4.* Vega *in sum. tom. 2. c. 102. cas. 2.* Homob. *in exam. Eccl. part. 2. tr. 11. cap. 12. num. 26.* Narbon. *in 3 part. recopil. lib. 4. tit. 1. leg. 20 gl. 8. n. 13.* Rodriq. *in sum. tom. 3. cap. 208. n. 2.* & Prosper de August. *in add. ad summam Quarantæ, vers. Sodomia,* & novissimè Belloch. *de cas. reserv. part. 2. q. 2. n. 39.* Et ratio est, quia lex pœnalis extenditur de casu ad casum, quando militat eadem ratio, ut notat gl. *in c. 1. de temp. ord. ver. Italia,* quam Glossam singularem vocavit Abbas *in cap. nihil, de electione, & in cap. finali, de rescript.* & alii.

Sup hoc in to. 6 tr. 1. Ref. 39 & in aliis duo-bus. primo.

2. At his non obstantibus, puto clericum vitium bestialitatis exercentem non incurrere in pœnas hujus Bullæ; & ita tenet Barbosa *in suis collect. tom. 2. lib. 5. tit. 31. cap. 4. n. 11.* Garzias *de benefic. tom. 2. part. 11. cap. 10. §. 2. num. 205.* Bañez *in 2. 2. quæst. 64. art. 8.* Et ratio est; nam bestialitas non est propriè sodomia, contra quam edita fuit hæc Bulla: & lex pœnalis non est extendenda ad casum non expressum, etiam si in illo eadem inveniatur ratio, maximè in foro conscientiæ, ut probat P. Miranda *in man. Prælat. tract. de monialibus q. 2. art. 10. concl. 1.* Sanch. *de matr. tom. 3. lib. 10 disp. 4 nu. 3.* Henriq *in sum. lib. 7. cap. 30. num. 4. & in gl. littera C.* Garzias *ubi sup. n. 236.* Castrus *de leg. lib. 6. cap. 3. n. 5. & cap. 4. n. 1.* & alii.

3. Probatur hæc opinio exemplis. Nam *in Clem. unica, de consang. & affin.* excommunicantur Moniales professæ, cuicumque nubentes, & accipientes illas in uxores, & excommunicantur etiam professi ineuntes matrimonium. Et tamen, ut notat Cardin. Anchsranus, & Bonifacius *hic*, D. Antoninus *part. 3. tit. 24. art. 34.* Cajet. *in sum. ver. excommunic. cap. 47.* cum Sanch. *de matrim. to. 2. lib. 7. disp 48. n. 2.* si aliqua fœmina sæcularis iniret matrimonium cum professo, non incideret in dictam excommunicationem vir ineundo matrimonium cum Moniali. Et tamen militat eadem ratio. Sed quia textus loquitur de masculis nubentibus cum Monialibus, & non de fœminis nubentibus cum professis, licèt, ut dixi, in utrisque militet eadem ratio, tamen mulieres nubentes cum professis non incurrerent in excommunicationem, quia lex pœnalis restringenda est, & non amplianda, etiam ex identitate rationis.

4. Secundò, In Concil. Trident. *sess. 25. de regul. cap. 8.* excommunicantur omnes, qui cogunt mulieres ad ingrediendum Monasterium: & Sanch. *in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 4. n. 3.* cum Suarez, & Bañez asserunt sub nomine mulierum non esse includendos viros. Et tamen etsi Concilium de solis cogentibus fœminas loquatur, ejus ratio finalis, quæ est libertati ingressus consulere, æquè procedit in viris coactis.

Sup hoc pro Baptismo sup. in tr. 1. Ref. 48

5. Tertiò, Religiosus administrans Sacramentum Pœnitentiæ, vel Baptismi, sine licentia Parochi, non incurrit pœnas *Clem. 1. de privileg.* quia dicta Clementina loquitur solùm de Sacramentis Eucharistiæ, Matrimonii, & Extremæ-Unctionis. Et tamen in aliis Sacramentis Pœnitentiæ, & Baptismi eadem militat ratio. Ita Glossa, & Abbas *ibidem*, quibus adde Capel. Tolos. *dec. 124.*

6. Quartò, Glossa *in Clem. 1. de decimis*, ubi asserit constitutionem illam, qua punitur Religiosus fraudans decimas Ecclesiæ, non extendi ad Clericos sæculares eadem facientes.

7. Quintò, etiam Glossa *ver. suspensi, in cap finali, de offic. deleg. lib. 6.* restringit pœnam dicti capitis ad solos conservatores, de quibus loquitur, dicens aliter esse in Delegato similia faciente.

8. Sextò, eadem Glossa *ver moderatas, in fine, in cap. statutum, §. insuper, de rescr.* pœnam d. cap. loquentis de legato Papæ, non audet extendere ad delegatos ordinarii, eundem excessum, circa expensas facientes.

9. Septimò, Gregor. XIII. excommunicavit ingredientes Monasteria Monialium prætextu licentiarum: & tamen in hanc excommunicationem non incurrunt illi, qui dicta Monasteria, sine prætextu licentiarum ingrediuntur, ut infrà, Deo dante, videbimus: & docet Suarez *de cons. disp. 22. sect. 6. n. 11.*

10. Ex his omnibus apparet, legem pœnalem non esse extendendam de casu ad casum ex identitate rationis: unde ut suprà diximus, Clericus committens vitium bestialitatis non incurrit in pœnas hujus constit. Pii V. quia est edita contra Clericos exercentes sodomiam. Unde apparet me rectè olim consuluisse in casibus reservatis, utpotè pœnalibus, strictam debere fieri interpretationem. Et ita tradiderunt ex nostris P. Naldus *in sum. cas. n. 3.* Chapeavilla *de cas. reser. cap 6. q. 1.* Corinlan. etiam *de cas. reser. part. 1. sect. 1. art. 5. n. 4.* Homobon. *part. 2. de cas. res. cap. 2.* Bonac. *de matrim. disp. 4. punct. 11. num. 5. de Sacrament. disp. 5. qu. 7. punct. 5. §. 3. nu. 1.* Reginal. *in praxi tom. 1. cap. 11. sect. 1. num. 127.* & alii, adversùs Floronum *tract. de casib. reservat. part. 1. capit. 1. num. 30. & 40.* Finell. *de cas. reserv. cap. 5. num. 3. & cas. 4. num. 25.* Grassium *in pract. lib. 1. cap. 4 reg. 4. num. 25.* & alios contrarium sentientes. Sed tu tene primam sententiam.

R E S O L. LXIII.

Utrum ad incurrendas pœnas supradictæ Bullæ exigatur sententia Judicis, ita ut ante illam Clerici dictas pœnas non incurrant in conscientia?

Et ex doctrina hujus quæstionis deducantur alii septem casus in §. ultimo hujus Resolutionis, & alii quam plurimi deduci possunt, in quibus non incurritur in pœnas à lege Civili vel Ecclesiastica impositas ante Judicis sententiam. Ex part. 2. tr. 17. & Misc. 3. Res. 67.

§. 1. DUbius in hac remanet Navarr. *in Man cap. 27. nu. 250.* & potiùs videtur inclinare, quòd dictæ pœnæ incurrantur in foro conscientiæ. Ratio est, quia Pontifex in textu Bullæ dicit, *Privamus*; quod verbum, cùm sit præsentis temporis, continet sententiam latam.

2. Sed hæc sententia admodum dura, & rigorosa est; unde mihi contraria vera videtur, quam tuentur, & docent Sayr. *de censur. lib. 7. cap 12. num. 24.* Homobon. *de exam. Eccl. part. 1. tract. 11. cap. 12. quæst. 26.* Sanchez *de matrim. to. 2. lib. 7. disp. 46. num. 28.* qui citat Grassium, Vegam & Rodriq. Avila *de cens. part 7. disp. 4. dub. 7. concl. 7.* Henriquez *lib. 14. cap. 5. num. 1. in gloss. lit. F.* Homobon. de bonis *in exam. Theol. part. 1. tract. 5. cap. 8. quæst. 15.* Floron. *de cas. res part. 2. cas. 7. §. 1. num 8.* Bonac. *de matrim quæst. 4. punct. 11. num. 2.* Finell. *de cas. res. cas. 9 num. 6.* Azor. *part. 3 libr. 3. cap. 19. quæst. 5.* Fanard. *in direct. part. 2. prac. 6. cap. 9.* Suar. *de cens. disp. 31 sect. 4. num. 22.* Filliuc. *tom. 1. tr. 17. n. 127.* & alii.

3. Probatur hæc opinio ex principiis de legibus; nam lex pœnalis, quæ non potest executioni demandari, absque hominis actione, etiamsi ipso jure, vel ipso facto feratur, vel etiam dicatur nulla, expectata declaratione ante Judicis condemnationem, non obligat. Et ratio est, quia usu, & consuetudine, quæ est optima legum interpres, receptum est, ut nullus se privet re antea obtenta, nisi declaratoria criminis sententia à Judice feratur. Secundò, si talis lex obligaret ante Judicis sententiam, esset nimis acerba, cogeret enim homines ad se prodendum, & ad exequendum in se durissimam pœnam, ad quod nulla lex obligat: leges enim humanæ faciles, & tolerabiles esse debent, & humanæ imbecillitati accommodatæ. Ita Vasquez *in part. 2. tom. 2. disp. 168. n. 14.* Covar. *in 4. part. 2. §. 8 num. 3. illat. 3.* Becan. *in part. 2. tr 3. cap. 2.* & Molina *de just. to 1. tr. 2. disp. 95. n. 14.* post citatos 10. Doctores asserit, hanc sententiam esse communem inter Theologos, & Jurisperitos: & etiam pro illa citat 43. Doctores, Salas *de legibus disp. 15. sect. 2. n. 38.* vide etiam Villalob. *in sum. tr. 2. diffic. 26 n. 2.* Mulsef. *in summ to. 1. tr. 9 cap. 9. n. 35.* Lorca *in p. 2. to. 2. disp. 24. de legibus*, Lessium *lib. 2. cap. 29. dub. 8. n. 63.* Suarez *de legib. lib. 5. cap. 5. & seq.* Joan. de la Cruz *in direct. cons. par. 1. in princ. dub. 3. de legib.*

4. Ex his deducitur resolutio multorum casuum. Et primò

mò habetur intelligentia pœnarum appositarum in Bulla Sixti V. contra Clericos non deferentes habitum, & in Bulla Clem. VIII. contra Religiosos munera largientes: in illas enim nullus incurrit, nisi post judicis sententiam. Ita Molfes. *ubi suprà*. Secundò leges ponentes taxam tritico, & pœnas contravenientibus, non obligant ante judicia condemnatoriam sententiam: tenentur quidem venditores restituere excessum pretii, non autem ad pœnam, nisi à judice condemnentur. Ita Villalob. *ubi suprà num.* 3. Item tertiò Beneficiarius potest beneficium retinere, donec declaretur delictum, propter quod privatus est ipso facto beneficio nisi fortè in lege dicat pœnam in foro conscientiæ statim subeundam esse Surd. *decis.* 247. *per tot.* & Azor. *par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 7. *quæst.* 6. & alii. Quartò, Rectores Ecclesiarum alienantes bona Ecclesiastica, & sine solemnitatibus necessariis, non tenentur abdicare beneficia, per Extravag. *ambitiosæ*, ante judicis latam sententiam, quia dicta Bulla ita fuit usu recepta: sic Navar. *in man. cap.* 27. *nu.* 110. & Sanchez *in summ. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 22. *nu.* 20. cum aliis. Quintò idem dicendum videtur de Religiosis, qui admittunt mulieres intra septa Monasterii ex Motu proprio Pii V. Ita Rodriq. *in explicat. dictæ Bullæ num.* 32. Item sextò, superiorem alicujus Religionis incidentem in aliquem casum absolutionis, seu privationis ipso facto Prioratus etiam si palam constet de crimine, dicendum est non incurrere dictam pœnam, donec per superiorem declaretur, & consequenter tuta conscientia in eo manere posse, nec licere subditis illum expellere à Gubernatione. Ita Joan. Valer. *in differentiis utriusque fori, ver. pœna, differ.* 20. *n.* 5. Item septimò, hæretici, & alii, quorum bona ipso jure publicantur, non tenentur ante judicis sententiam dicta bona restituere fisco. Ita Sanchez *in summ. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 20 *nu.* 7. qui 33. Doctores citat: tenentes hanc sententiam, & novissimè Sanctarell. *tr. de hæresi cap.* 2. *dub.* 1. *nu.* 6. Dicendum est igitur, Clericos sodomitas non incurrere in pœnas Bullæ Pii V. ante sententiam judicis declaratoriam.

RESOL. LXIV.

Praxis pro Confessariis circa absolutionem Clericis Sodomiticis impertiendam. Ex par. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 68.

§. 1. SI Clericus non exerceat sodomiam, est sine dubio absolvendus. Si exerceat, aliqui putant esse absolvendum, dum per Confessarium, vel alium virum secretum procuretur nova provisio beneficii, dignitatis, officii, &c. Sed ego puto, sine ullo metu absolvi posse absque nova provisione. Quia, ut diximus, in foro conscientiæ non obligatur ad ferendam pœnam latam per istam Extravagantem, si non præcedat sententia Judicis declaratoria. Et cum in prima resol. dixerimus dictam Extravagantem in foro interiori non fuisse usu receptam; ideò dicendum est absolutè, tali Clerico sodomitæ, si sit contritus, etiam retento beneficio, officio, & dignitate, absolutionem omninò impertiendam esse.

Quæ hic est supra Ref. 17.

RESOL. LXV.

Enumerantur aliqui casus, in quibus discutitur, an incidatur, vel non incidatur in sodomiam reservatam? Ex par. 7. tr. 12. & Misc. 3. Ref. 13. & aliàs 11.

§. 1. SOlent Episcopi sæpius reservare casum Sodomiæ: ideò quæro Primò, an fœmina cum fœmina ita congrediens, ut altera earum masculi vicem gerat, & effusio seminis intra vas naturale sequatur, incidat in casum reservatum Sodomiæ? Affirmat Lupus *de cas. res. part.* 2. *cas.* 10. *n.* 14. & alii, quia talis coitus est innaturalis, & cum persona indebita, videlicet ad non debitum sexum. Mihi verò magis placet opinio negativa, quia licèt actus iste ad Sodomiam reducatur cùm sit inter personas ejusdem sexus: tamen non est verè, & propriè Sodomia, quia licèt non servetur sexus, servatur tamen vas. Quòd si casus dari posset, ut fœmina alteram fœminam ita supergrederetur, ut vel medio aliquo Instrumento, vel sine Instrumento immitteret semen intra vas præposterum alterius, quod fieri posse affert ex Avicenna, Antonius Gomez *l.* 80. *Tauru n.* 34. tunc dicerem ligari hac reservatione, quia tunc peccaretur contra vas debitum, & contra sexum, quod diximus esse de ratione Sodomiæ. Et ita nostram sententiam præter alios docet Mazuchellus *tr. de cas. reser. disp.* 2. *cap.* 22. *num.* 6.

2. Quæro secundò, an patientes includantur in casu reservato Sodomiæ. Affirmativè respondent communiter, quia tam patiens, quàm agens propriè dicitur committere peccatum Sodomiæ. Tum quia, licèt verbum (committere) propriè designat actionem, non passionem: tamen quia sumus in eodem genere delicti, unum includitur in alio. Tum quia in correlativis dispositum in uno, censetur etiam dispositum in alio.

3. Non deseram tamen adnotare, quòd licèt Bordonus *in Concil. regul. ref.* 38. *q.* 22. *n.* 44. huic sententiæ adhæreat, tamen *Ref.* 48. *q.* 5. *n.* 2. contrarium putat non esse improbabile, nempè patientem non incidere in casum reservatum Sodomiæ; quod absolutè tenet novissimè P. Alphonsus de Leone *de cens. Recollect.* 5. *n.* 73. qui citat Marchinum *de Sacram. Ord. tract.* 1. *par.* 8. *cap.* 4. *n.* 20. vide etiam eundem Leonem *Recoll.* 6. *n.* 876.

4. Nota tamen: quòd sententia affirmativa procedit modò agens seminet intra vas, quia cùm actio ipsi potissimùm tribuatur, si ea perfecta non est, peccatum non subjicitur reservationi, neque ex parte patientis, licèt etiam seminet, quia complementum peccati semper attenditur ex parte agentis, ut qui est nobilior patiente.

5. Quæro tertiò, an qui inchoat Sodomiam in vase præpostero, sed postea emittat semen extra vas, incidat in casum reservatum? Affirmativè respondent aliqui, quia jam crimen satis perfectum, & completum censetur in genere Sodomiæ, ut ex multis probat Fagundez *in Decal. tom.* 2. *lib.* 6 *cap.* 9. *num.* 8. & quia proprius dolus nemini debet patrocinari, neque ex sua iniquitate nullus debet reportare commodum, & nil in fraudem legis est faciendum. Ad quæ dico prædicta referri ad culpam, nam sic peccans non excusatur à peccato molitiei conjuncto cum aliqua circumstantia Sodomiæ, non autem esse referenda ad legem reservationis, à qua non excusatur ratione suæ malitiæ, sed quia non peccavit cum omnibus illis circumstantiis, cum quibus hoc peccatum reservatur; neque ita se retrahere refert, & auget peccatum, sed minuit, & sub alia se specie ponit. Et ideò hanc sententiam tenet Lupus *de cas. reser. part.* 2. *cas.* 10. *num.* 12. Bordonus *in consil. Regul. resol.* 48. *num.* 17. & novissimè P. Leo *de cens. Recollect.* 6. *num.* 873. ubi me citat: unde non approbo id quod asserit Mazuchel. *tract. de cas. reser. disp.* 2. *cap.* 22. *num.* 14. quòd licèt in reservationem non incidat is, qui usque ad consummationem peccatum hoc peregerit in vase præpostero, quam prævidens fraudulenter membrum extraxerit, & extra vas semen effuderit; ad Superiorem tamen remittendum, ne illi sua fraus patrocinetur. Non inquam, mihi placet hæc opinio; nam si talis non incidit in casum reservatum, quare tenetur Episcopum adire? Dicendum est igitur, quòd actus in casu nostro non est Sodomia completa, & consummata, sed incepta, ergo non includitur in casu reservato; nam reservatio includit tantùm delictum perfectum, & consummatum, non autem attentatum; non nego tamen contrariam sententiam esse probabilem.

6. Quæro quartò, an impuberes incidant in casum reservatum Sodomiæ? Affirmat Mazuchellus *loc. cit. nu* 22. quia Episcopi absolutè loquuntur, ergo reservatio absolutè est intelligenda, tum quia impuberes obligantur cæteris legibus & censuris, & si possunt peccare mortaliter, consequenter reservatione ligari possunt. Tamen Lupus *de cas. reser. part.* 1. *dist.* 4. *num.* 6. docet impuberes ligari quidem reservationibus annexis iis peccatis, quæ non sunt carnalia, qualia sunt homicidium, blasphemia, &c. iis verò, quæ sunt annexæ peccatis carnalibus, non ligari, cum regulariter loquendo non compleant. Et hanc etiam sententiam Lupi admittit Bordonus *in cons. Regul. ref.* 38. *quæst.* 11. *nu.* 18. quia peccata carnalia, quæ genitalibus fiunt, non tribuuntur impuberibus, *ex cap.* 1. *de delictis puer.* quia infra hoc tempus nequeunt seminare, & si quandoque semen emittunt, non ideò incidunt, quia reservatio instar aliarum legum non aptatur ad ea, quæ rarò accidunt, *l. nam ad ea, ff. de legibus*, & hoc procedit etiam quando impubes patitur à pubere, qui licèt ligetur casibus, non tamen impubes, quia ex eo quod miscetur cum pubere non amittit impubertatem, ratione cujus eximitur à reservatione, non obstante quòd agens, & patiens pari pœna debeant puniri, quia id procedit quando lex intendit utrumque punire, quod non accidit in casu præsenti.

7. Quæro quintò, an exercens copulam sodomiticam cum fœminis incidat in casum reservatum? affirmativè respondent aliqui, quia talis verè dicitur exercere sodomiam, ut ex pluribus tenet Fagundez *in Decal. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 9. *num.* 7. Mihi verò magis placet opinio negativa, quam docet novissimè Lupus *de cas. reserv. par.* 2. *cas.* 10. *n.* 3. & alii, quos citat, & sequitur Mazuchellus *ubi suprà disp.* 2. *cap.* 22. *num.* 12. Dicendum est igitur copulam hanc, masculi videlicet cum fœmina in vase præpostero non esse propriè sodomiam. Et ratio est, quia in sodomia propriè peccatur non

solùm

ſolùm contra vas, ſed etiam contra ſexum; maſculus autem præpoſterè cognoſcens fœminam, licèt non ſervet vas, ſervat tamen ſexum. Ergo, &c. Et ita noſtram ſententiam docet etiam noviſſimè Dicaſtillus *de juſt. lib. 1. diſp. 3 dub. 19. n. 323. & ſeq.* Et licèt aliqui, quæ in præſenti Reſolutione diximus, *alibi à nobis obſervata ſint, tamen, quia in praxi quotidie accidunt, voluit in gratiam Confeſſariorum adducere ea, quæ circa illa noviter ſenſerunt Doctores.

* Alibi in Reſolutionibus, & §§. præteritis um conno-tionum.

R E S O L. LXVI.

Illuſtriſſimus Cardinalis Archiepiſcopus reſervavit in hac Diœceſi Panormitana aliquos caſus, ſed multis Regularium Superioribus dedit poteſtatem abſolvendi, interrogatus ſæpius fui à noſtratibus, & exteris, an dicti Superiores Regularium poſſint iſtam authoritatem concedere alicui particulari?

Idem quæritur de Pœnitentiariis. Ex part. 2. tr. 17. & Miſc. 3. Reſ. 53.

§. 1. RESpondi non poſſe eandem poteſtatem ſubdelegare, niſi habuerint expreſſam ad hoc licentiam ab Epiſcopo: delegatus enim ad nudum miniſterium non poteſt ſubdelegare: & ſic non poſſunt concedere omnes caſus ſimul alicui Confeſſario, ut ab eis abſolvat toties, quoties acciderit. Poſſunt tamen abſolutionem caſus particularis in facto occurrentis alteri committere; v.g. cum petitur ab aliquo Confeſſario inferiori, qui aſſerit ſe habere pœnitentem cum tali caſu reſervato, tunc poteſt dictus Superior, & Pœnitentiarius dare authoritatem dicto Confeſſario, ut illum abſolvat ab eo caſu. Et aliter faciendo, confeſſiones erunt nullæ ex defectu juriſdictionis. Ita in terminis Piaſecius *in praxi Epiſc part. 2. c. 1. a. 15.* Aloyſius Riccius *in praxi fori Eccl. part. 1. reſol. 419. n. 1.* Zerola *in praxi pœnit cap. 25. q. 17. in praxi Epiſc part. 1. ver. Pœnitentiarius, q. 4.* Finellius *de caſib. reſerv. cap. 9. n. 11.* Homobon. *de caſib. reſerv. part. 1. capit. 5.* circa præſentem materiam vide etiam Sanchez *de matr. to. 1. lib. 3. tota diſp. 31.* & Molin. *de juſt. & jure, tr. 5. diſp. 15. n. 5.*

R E S O L. LXVII.

An Vicarius Epiſcopi, ſi habeat poteſtatem ſubdelegandi poſſit abſolvi ab alio, ſi incidat in caſum reſervatum?

Et an idem dicendum ſit de Priore, qui ut Vicarius ab Epiſcopo talem poteſtatem à Prælato ſui Monaſterii habuit, an ſi in aliquem caſum inciderit, poſſit ab alio Confeſſario ſubdelegato de illo abſolutionem obtinere ſine licentia Prælati?

Et quid de Epiſcopo, ſi in caſum inciderit reſervatum Summo Pontifici, à quo ipſe alios abſolvere poteſt?

Et an, ſi ſubditus petat à Prælato omnem ejus authoritatem pro una vice, & una perſona ſibi ſubjecta, includatur ipſe petens, ita ut poſſit abſolvi à reſervatis ab aliquo alio Confeſſario?

Idem eſt dicendum de diſpenſatione, ac de abſolutione. Ex par. 3. tr. 4. Reſ. 141. alias 142.

Sup hoc in to. 3 tr. 1 Reſ. 111 § 6.

§. 1. NEgativam ſententiam mordicus tenet Jacobus de Graffis *in appen. ad deciſ. aur. lib. 3. cap 8. n. 22.* Primò ex præſumpta mente Prælati, quæ magis attendenda eſt, quàm verba ex *l. de quibus, ff. de legibus.* Sed interrogatus Epiſcopus à Vicario, an etiam illa auctoritate uti poſſet, diceret quòd non, quia ſi ſecus eſſet perniciosum eſſet concedenti, quia ſic poſſet dare occaſionem peccandi, & qui occaſionem peccandi dat, ipſe damnum dediſſe videtur; unde ne hoc abſurdum accidat, dicendum eſt, verba generalia arctari, ut non comprehendatur perniciosum concedenti, ex *l. ſi cui, ff. de ſerv.* Secundò, verba generalia arctantur ſemper ad ſolita concedi, *l. ſi finita, ff. de damno infect.* & ad id quod eſt de jure, ut notat gloſſa *in cap. fin. verſ. negotiis, de offic. deleg.* ſed ſemper poteſtas abſolvendi cum poteſtate ſubdelegandi intelligitur data in perſonam aliorum, & nemo poteſt auctorizare ſeipſum, ex *cap qualiter, de elect.* & in generali ſermone excipitur perſona cui loquimur, *qui hæredi §. Plautius, ver. at ſi hæres, ff. de cond. & demonſt.* Ergo &c. etiam dictus Graffius idem aſſerit de priore habente poteſtatem à Prælato abſolvendi caſus reſervatos, cum poteſtate ſubdelegandi, putat enim, ſicut de Vicario Epiſcopi aſſeruit, ſi incidat in aliquem caſum reſervatum, non poſſe ab illo, quem ipſe ſubdelegaverit, abſolvi.

2. His tamen non obſtantibus contrariam ſententiam docent Ugolinus *de poteſt. Epiſc. cap. 39. num. 2.* & Floronus *de caſ. reſer. part. 1. cap. 3. §. 1. nu. 3.* Nam & Epiſcopus, ſi in caſum incidit reſervatum Romano Pontifici, quo ipſe alios abſolvere poteſt, delegando eam facultatem alteri, ab eo abſolvi valet, atque ita ſacra Cardinalium Congregatio declaravit Tridentinum Concilium *in ſeſſ. 24. de ref. capit. 6.* & ita communiter aſſerunt Doctores, Majolus *de irregul. lib. 5. cap. 21. n. 7.* Suarez *to. 4. diſp. 41 ſect. 2. n 9.* Henriquez *lib. 14. cap 18. n 3.* Saytus *de cenſ. lib. 7. cap. 9* Riccius *in praxi, part. 1. reſol. 445. n. 2.* Sanchez *de matr. lib. 8. diſp. 3. n. 3. & in ſumm. to. 1. lib. 2. cap. 11. n. 11.* Belletus *in diſquiſ. cler. part. 1. tit. de diſciplina Clericali, §. 1. n. 54.* Naldus *in ſumma, ver. caſus, n. 6.* Emmanuel Sà *ver. confeſſor. nu. 16.* & alii, quidquid in contrarium aſſerat Marcus Alterius *de cenſ. to. 2. diſp. 8. cap. 3. concl. 4. ver. 3.* Quæri poteſt in ordine ad diſpenſationem, ſicut loquuntur etiam multi ex *ſuprà* citatis Doctoribus, idem dicendum eſt diſpenſatione, ac de abſolutione.

Sup hoc in to. 3 tr. 1 Reſ. 17. & in to. 9 tr. 7. Reſ. 13. §. pen. propè finem, à verſ. An vero.

3. Nec valet dicere in tali caſu, Vicarium ſeipſum quodammodo abſolvere, cùm delegatus delegantis officio fungatur. Nam reſpondeo, quòd id locum haberet, ubi juriſdictio delegata eſt ab eo, cui juriſdictio competit ordinaria, at Vicarius hic ſubdelegat, ſubdelegatus autem fungitur vice primi delegantis, ac perinde eſt, ac ſi ipſe primò delegans delegaſſet, quo caſu ſine dubitatione Vicarius abſolvi poſſet. Et idem dicendum eſt de Priore, qui ut Vicarius ab Epiſcopo talem poteſtatem habuit à Prælato ſui Monaſterii: nam ſi in aliquem caſum inciderit, poteſt ab alio Confeſſario ſubdelegato, de illo abſolutionem obtinere ſine licentia Prælati.

4. Sed pono hic pulchrum dubium, an ſi ſubditus petat à Prælato omnem ejus authoritatem pro una vice, & una perſona ſibi ſubjecta includatur ipſe petens, ita ut poſſit abſolvi à reſervatis ab aliquo Confeſſario? Videtur affirmativè reſpondendum, ſi petens diceret: Eſt quædam perſona, quæ indiget veſtra auctoritate, placetne vobis illam mihi dare? Secus autem ſi diceret: Rogo te, ut des mihi tuam facultatem pro una perſona. Et ratio eſt, quia in generali ſermone comprehenditur etiam perſona ſua, quando loquens concipit verba in perſona alterius, ut patet ex *l. Paulus reſpondit, §. fin. ff. de pignoribus.* Et ita bene ſententiam videtur tenere Floronus *ubi ſuprà*, ex Graffio, qui tamen contrarium docet. Sed poſt hæc ſcripta inveni Villalobos *in ſumma, to. 1. tr. 9. diffic. 64. n. 4.* circa præſens dubium ſic aſſerere. [*Quando el Prelado concede à uno la autoridad ſin reſtrincion ninguna, es viſto concederla activa y paſſiva, que aunque algunos dudan deſto, es mas conforme al eſtilo de la Religion, mientres el Prelado no declara otra coſa.*] Sic ille; & noviſſimè noſter P. Leone *de offic. & poteſt. Conf. tt. 2. recoll. 6. n. 131.* aſſerit, quòd quando ſubditus petit facultatem à Superiore pro una perſona pro caſibus reſervatis, poteſt uti pro ſua perſona.

Sup. hoc ſup in Reſ. 13 § ult. ad fin. & Sed lege eam per totum, & non [illegible] & in t. 3 tr. 2 Reſ. 100 § Notandum, curſum in fine. & in Reſ. 101. § 1.

R E S O L. LXVIII.

An mortuo Epiſcopo caſus reſervati expirent, ut poſſint abſolvi à quocumque Confeſſario?

Et quid ſi caſus reſervati ſint per Statutum, vel Synodum Diœceſanam; aut qui jure, vel conſuetudine ipſi Epiſcopo reſervantur; an abſolutio petenda ſit à Succeſſore, ſeu Capitulo, Sede vacante? Ex part. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 108.

§. 1. AD hoc dubium ita reſpondet Præpoſ. *in add. ad 3. par. q. 9 de reſervatione caſuum, dub. 1, n. 6.* Cenſet Sà *ver. abſolutio nu. 21.* mortuo Epiſcopo quemlibet Confeſſarium poſſe abſolvere à caſibus ipſi reſervatis, quod non videtur ſolidum, & primò id non videtur poſſe dici de reſervatis per ſtatutum, cùm etiam mortuo Epiſcopo illud vim ſuam retinere ſoleat. Secundò neque de reſervatis ab homine, quia per reſervationem inferiori ſublata eſt juriſdictio neceſſaria ad valorem hujus Sacramenti; non poteſt autem ex jure, vel alio ſolido fundamento colligi, quod ea per mortem Epiſcopi reſtituatur. Sic ille.

Sup. contenta in hac Reſ. in § 1. & 2. Reſ. ſeq. & quamvis pro Regularibus in t. 7 tr. 2 lege doctrinam Reſ. 119.

2. Verùm hæc doctrina Præpoſiti admittitur ab aliis, quoad caſus reſervatos per Statutum, vel Synodum Diœceſanam: ſecus autem minimè, & ita docet Gavantus *in enchir. Epiſc. ver. caſus reſervati, n. 16.* Rubeus *in aphoriſ. Epiſcop. ver. caſus reſervatò, n. 4.* & Piaſecius *in praxi noviſſ. Epiſc. part. 2. cap. 1. art. 3 n. 21.* ubi ita ait. Caſus quos Epiſcopus ſibi reſervat, expirant morte ipſius, non verò illi, qui de jure, vel conſuetudine ipſi reſervantur, neque illi, quos per proprium ſtatutum ſibi reſervat; cùm enim ſtatutum duret poſt mortem, *cap. fin. de offic. leg.* reſervatio quoque durabit; & abſolutio petenda eſt à ſucceſſore, ſeu Capitulo Sede vacante. Hæc ille. Vide etiam Ægidium Trullench *in Bull. Cruciat. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 2. n. 6.*

RE-

RESOL. LXIX.

An, mortuo Episcopo, quilibet Sacerdos possit absolvere à casibus sibi reservatis?
Et quid est dicendum, si casus sint reservati per statutum, vel legem Synodalem?
Et an si in mandatis Visitationum Episcopi reservent sibi aliqua peccata, sive cum excommunicatione, sive sine illa, expirat reservatio, mortuo Episcopo?
Idem est dicendum de Visitationibus Provincialium Religionum.
Et an supradicta intelligantur quoad illos qui in vita condentis Episcopi, vel Provincialis Regularium prædictam censuram, aut reservationem, non incurrerunt; nam si adhuc vivente Episcopo incursa sunt, tunc quidem reservatio, & excommunicatio adhuc durat, mortuo Episcopo, aut Prælato Regularium? Ex par.6.tr.6.& Misc.1. Res.41.

§.1. AD hanc dubitationem Præpositus *in 3.part. q.9. de reserv.cas.dub.1.n.6.* sic respondet. Sà *ver absolutio, n.21.* censet mortuo Episcopo quemlibet Confessarium posse absolvere à casibus reservatis, quod non videtur solidum. Et primùm id non videtur posse dici de reservatis per statutum; cùm etiam mortuo Episcopo illud vim suam retinere soleat. Secundò neque de reservatis ab homine, quia per reservationem inferiori sublata est jurisdictio necessaria ad valorem hujus Sacramenti, non potest autem ea jure, vel alio solido fundamento colligi, quòd ea per mortem Episcopi restituatur. Ita Præpositus.

2. Cui quoad primum libenter adhæreo, non autem quoad secundum: nam omnes Doctores asserunt reservationem factam per legem, aut statutum Synodale differre à reservatione personali: quia reservatio facta per legem non expirat morte reservantis; quia lex semper loquitur: & de se est perpetua, nisi abeat in desuetudinem: reservatio verò personalis expirat morte reservantis; ergo mortuo Episcopo quilibet Sacerdos poterit absolvere casus reservatos reservatione personali, quia expiravit dicta reservatio, ergo in illos habet jurisdictionem. Et ita hanc sententiam docet Fagundez *prac.2.lib.8.cap.1.n.30.* Sanchez *de matrim. lib.8.disp.28.n.63.* & alii.

3. Notandum est etiam ex his obiter, quod si in mandatis Visitationum Episcopi reservent sibi aliqua peccata, sive cum excommunicatione, sive sine illa, expirat tamen reservatio mortuo Episcopo, quod intelligendum est, quoad illos, qui in vita condentis Episcopi prædictam censuram, v.g. non incurrerunt: nam si adhuc vivente ipso incursæ sunt, tunc quidem reservatio adhuc durat. Et idem dicendum est de Visitationibus Provincialium Religionum, quia hæ non durant, nisi quamdiu ipsi Provinciales durant in officio. Ita ex Navarro, Fagundez *ubi suprà*. Et ratio hujus sententiæ est, quia ordinationes latæ in mandatis Visitationum sunt mandata generalia, aut specialia hominum, & sic expirant mortuo latore.

In indice primo hujus Tom.I. lege Apendicem ad hunc Tract.V. Ubi invenies alias multas Difficul. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Resol. quæ simul pertinent ad hunc Tract.VIII, de Reservatis, & earum Absolutione.

TRACTATUS SEXTUS

De Satisfactione Sacramentali.

RESOLUTIO PRIMA.

An Confessarius teneatur imponere pœnitentiam ante absolutionem?
Et an consuetudo, ut prius imponatur pœnitentia, quam pœnitens absolvatur, nullam inducat obligationem? Ex part. 5. tract.13. & Misc.1 Res.36.

§.1. AFfirmativè respondet glossa *in Clement. dudum, de sepult. verb. audire*, quia in eo textu pœnitentia prius imponitur, quàm absolvatur pœnitens, & ita consuetudo invaluit, ut patet: ergo, &c.

2. Sed dicendum est liberum esse Confessario post absolutionem etiam imponere satisfactionem. Probatur ex *cap. finali, de censibus in 6.* ubi sic dicitur: Potest Archiepiscopus dum visitat, confessiones suffraganeorum audire, ac absolvere confitentes, ipsisque salutares injungere pœnitentias. Sic ibi: Igitur potest Confessarius ante & post absolutionem, pœnitentiam imponere; ut patet ex dictis juribus, licèt consuetudo jam obtinuerit, tanquam quid melius, ut prius imponatur pœnitentia, quàm pœnitens absolvatur à peccatis. Nota tamen dictam consuetudinem nullam induxisse obligationem, ut rectè notat Ochagavia *de Sacrament. tract. ult. de pœnit. quæst.10. n.7.*

RESOL. II.

An pœnitens teneatur acceptare injunctam à Confessario pœnitentiam, sub onere peccati mortalis?
Et an Confessarius possit absolvere pœnitentem, nolentem acceptare injunctam pœnitentiam?
Et quid si pœnitens non respueret omnem pœnitentiam, sed aliqualem, licèt parvam, ut unum Pater noster *acceptet?* Ex part.2. tract.15. & Misc.1. Res.52.

§.1. ITa affirmativè respondendum videtur aliquibus, ut improbabilem negantem sententiam judicet Nugnus *in 3.part.tom.2.quæst.15.art.1. & quæst.13.art.2. dubio. 2. concl.1.* plus addit Suarez *in 3.part.tom.4. disp.38. sect.7. n.2.* & Coriolanus *tract. cas. reserv. part.1. sect.3. concl.16. n.3.* cum aliis. Imò Vasq. *in 3.part.tom.4. quæst.94.art.2 dub. 1.n.5.* de fide hanc sententiam definitam esse existimat, quod ante docuerat Victoria *in sum. n.209.* Et sic præter DD. antiquos, ferè omnes neoterici asserunt pœnitentem, sub onere peccati mortalis, debere acceptare injunctam pœnitentiam à Confessario. Ita docet Sanctarell. *tract. de Blasphemia cap.7.dub.1.n.8.in fin.* Valent. *to.4. disp.7.q.14. punct.4.* Sylv. *in 3.part.q.18.art.3.dub.3.* Fagundez *de præcept. Eccl.tr.2.lib.2.cap.3.n.18.* Tolet. *in sum.lib.3. cap.9. num.3.* Henriq. *lib.2.cap.3.n.11.* Bellar. *de pœnit.lib.4.cap.13.* Filliuc. *to.1.tr.8.cap.2.q.8.n.53.* Ledesma *in sum. to.1.de pœn.cap. 23. concl.8.dub.1.* Bonac. *de Sacram.disp.5.q.5.sect.3.punct.4.n.1.* Megala *in 1.part.lib.6. cap.3.num 3.* Coninch *de Sacramentis, disp.10.dub.9. num 79.* Villalobos *ubi infrà*, & alii DD. asserunt pro hac sententia multas rationes, se præcipuè authoritatem Concilii Tridentini, asserentia, Sacerdotes habere potestatem ligandi, sed si pœnitens posset respuere pœnitentiam, Sacerdos non haberet talem potestatem. Ergo, &c.

2. His tamen non obstantibus, non desunt Doctores, qui post Concilium Tridentinum, contrariam docuere sententiam. Hi sunt Greg. Ruys *in contr. sup.4. sent. cont. 94.* Raphel de Cæsare *in consol.anim.dial.8.cap.26.* Beja *in Respons.cas.consc.part.3.cas.3.* Navarrus *in man. cap.21.nu.26.* & novissimè Yribarne *in 4.sent. to.2.dist.19.quæst.1.disp.17. sect.3.* & Pitigianus etiam *in 4. eodem dist.19.quæst.unic.art. 3* præter DD. qui ante Concilium scripserunt, & etiam post Concilium probabilem vocant hanc opinionem, Sotus *in 4. dist.20.q.2. art.1.* Zerola *in praxi pœnitent.cap.25. quæst.9.* ex ordine Prædicatorum P. Joan. de la Cruz *in direct. consc. part.2.de Sacrament. Pœnit. qu.4. dub.3. concl.1.* & novissimè Villalobos *in sum.tom.1.tr.9.dub.28. num.4.* ubi sic ait. *En practica se ha de dezir, que si el penitente no quiere aceptar la penitencia, y en lo demas llegò bien dispuesto, debe al Sacerdote absolverle, contra su opinion, porque la opinion contraria, es probable practicè, pues la tienen hombres tan doctos.* Ita Villalobos, qui ad partes hanc opinionem ibi doctè pertractat. Et ratio est, quia peccator in hac vita non tenetur satisfacere pro pœna temporali; & ideò potest eam remittere in Purgatorium, ac proinde non tenetur, quoad hoc obedire Judici ac Confessori, id præcipienti. Respondent verò ad argumentum Concilii, dicendo posse Sacerdotem ligare ad pœnam, sicut in eodem Concilio, & absolvere à culpa; sed constat apud omnes non posse absolvere nolentem, sed tantùm volentem, & pœnitentiam acceptantem: sed non sequitur, hoc posse etiam nolentem, sicut, ut dictum est, absolvere nolentem non posset.

3.No-

Cap. hoc infra in fine Ref. 5. § vers. Non esse, & lege etiã dosta §. 1 Ref. 4. nos præsenti, ubi agnatur ad medium, & vers. Addit.

3. Notandum est etiam, aliquos Doctores asserere pœnitentem non respuentem omnem pœnitentiam, sed aliqualem, licèt parvam, ut unum *Pater noster*, &c. acceptantem, non esse è Confessario, sine absolutionis beneficio, dimittendum. Ita Reginal. *in praxi to. 1. lib. 7. cap. 2. nu. 15.* Homobonus *in exam. Eccl. part. 1. tr. 5. cap. 15. q. 92.* Hostiens. *in sum. de pœnit. §. & nu. fit, ver. quid de operibus*, Abb. *in cap. significavit, n. 2. eod. tit.* Molfesius *in sum. to. 2. tr. 7. cap. 25. n. 37.* & alii. Sed sufficiat, in re tam gravi, varias sententias proposuisse, & DD. post Concil. Trid. maximè pro secunda sententia non sine labore, in gratiam studiosorum collegisse, nihil tamen de eorum placitis approbando, vel reprobando.

R E S O L. III.

An opinio plurimorum Doctorum asserentium pœnitentem non teneri acceptare pœnitentiam impositam à Confessario sit saltem tanquam improbabilis censuranda? Ex par. 11. tr. 7. & Misc. 7. Res. 2.

Sup. hac doct. in Ref. præcedenti & in Ref. seq. & lege etiã Ref. 80. nos. nit. hujus Ref.

§. 1. EGo teneo cum communi Doctorum sententia, Confessarium posse obligare pœnitentem ad acceptandam satisfactionem injunctam, & ipsum teneri ad eam acceptandam, dummodò sit rationabilis. Probatur, Sacerdos habet claves ad solvendum, & ligandum, & hæc potestas est in ordine ad impendendas pœnitentias, ut docet Trident. *sess. 14. c. 8. & can. 15.* Ergo Sacerdotes habent potestatem obligandi pœnitentes in ordine ad satisfactionem. Ergo pœnitentes tenentur acceptare pœnitentiam injunctam, quia tenentur ad id, ad quod obligantur ab habente legitimam potestatem.

2. Dices: Sacerdotem posse ligare eo modo, quo potest solvere, unde sicut non potest solvere, nisi volentem solvi, ita nec ligare, nisi volentem. Contra. Eo ipso quod pœnitens vult solvi, vult judicari secundùm propriam conscientiam quoad peccata. Ergo se subjicit potestati judicativæ Sacerdotis. Ergo punitioni, quia punitio est de necessitate judicii.

Sup. hoc in Ref. nos. præcedenti.

3. Sed difficultas est, an opinio contraria plurimorum Doctorum sit tanquam improbabilis censuranda? Ego olim adduxi, aliquos, qui negativè respondent, sed novissimè illam nota improbabilitatis inurit Cardinalis de Lugo; Verùm adversùs illum insurgit Joannes Pontius *in curs. Theol. disp. 46. qu. 14. concl. 4. num. 171.* ubi sic ait: non tenetur pœnitens acceptare pœnitentiam injunctam à Sacerdote in ordine ad satisfaciendum pro pœna temporali, in quam commutatur æterna: debet tamen eam implere si eam acceptet.

4. Hanc tenet Doctor 4. *disp. 49. num. 21.* cum suis, & Gabr. Joan. de Medina, Navarro, Sylvestro contra Recentiores communius, quos sequitur Cardinalis de Lugo, quem miror addere (aliorum malè fundatis censuris) non esse audiendos illos, qui adhuc illam sententiam probabilem putant, quos authores congerit Diana: ut in eam doctus Cardinalis parceret censuræ, aut melius consideraret fundamenta sua, ac nostra. Ita ille, & Leander *de Sacr. tom. 1. tract. 5. disp. 9. quæst. 66.* Licèt nostram, & Cardinalis de Lugo sententiam teneat, tamen adversùs illam nominatim asserit non benè contrariam tanquam improbabilem damnasse. Idem observat post adductum Cardinalem de Lugo Martinus de San Joseph *in man. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 27. de pœnit. num. 6.* ubi sic ait: [*El penitente tiene obligacion à aceptar la penitencia justa, que le impone el confessor y la razones, porque la confession es juizio, y todo juizio consta de la virtud coactiva, y assi puede obligar el Confessor en el juizio de la confession, Lugus, y es comun. Però tambien es bien probable la opinion de Escoto dist. 19. n. 27. & 28. que dize que el penitente no està obligado à aceptar la penitencia: pero que si la acepta tiene obligacion à cumplirla, porque no ay precepto, que obligue à satisfazer en esta vida, sino que se puede remittir la satisfacion en el purgatorio. Y assi los que dixeron, que la opinion de Escoto es improbable ò nò leieron, ò no advertieron à la fuerza de sus razones; inadvertencia por cierto bien probable.* Ita ille, cui adde Joannem de Soria *in epilogo summa, 2. part. 2. tr. 1. disp. 6.*

5. Sed pro curiosis hic adducam doctissimum Scotistam, qui tenet authoritatem Scoti non facere pro casu nostro. Hic itaque asserit Petrus Marchant. *in Tribunali Sacrament. tom. 1. tract. 6. tom. 3. quæst.... concl. 2. fol. 249.* Dices apud Doctorem subtilem Scotum *in 4. distinct. 15. quæst. 1. nu. 14* permittitur Pœnitenti recusare omnem pœnitentiam modò satisfacere velit residuo pœnarum debitarum in purgatorio. Respondeo subtilitatem esse merè speculativam, & in praxi nullatenus tutam, etsi enim concludat de satisfactione pœnarum simpliciter in foro Dei, quam debet peccator in hoc mundo, vel in alio adimplere: Non tamen concludit de satisfactione, ut est pars integralis Sacramenti, & cujus susceptio ad integritatem Sacramenti spectat: Unde dico, etsi pœnitens quoad forum Dei possit recusare pœnas, & se resolvere ad satisfactionem in igne Purgatorii: quoad forum tamen Sacramenti gravem irreverentiam faceret Sacramento, redderetque illud mutilum parte integrali, ac non minus mortaliter peccaret, quàm qui ex propria voluntate culpabiliter omitteret partem integralem sacrificii. Quod ergo Doctor subtilis subtiliter concludit, est quod, qui pœnitentiam Sacramentalem respueret, essentiam Sacramenti non læderet, tamen læderet non sine mortali peccato ejus integritatem. Hucusque Pater Marchant.

6. Sed video recentiores Scotistas Fabium Pontium, & alios hanc distinctionem non admittere, ideò remanet adhuc difficultas: an dicta opinio sit censuranda saltem tanquam improbabilis? & in favorem Cardinalis de Lugo adducam Patrem Amicum, qui *in Curs. Theol. tom. 8. disp. 16. sect. 1. num. 3.* sic ait: Hanc sententiam Vasquez & Victoria putant de fide; Suarez ita certam, ut sine temeritate negari non possit; Canus oppositam vocat intolerabilem. Et sanè si verba Trid. *sess. 14. cap. 8. & can. 15.* expendatur, adeò sententia hæc certa est, ut de ea dubitari non possit. Verba autem Concilii sunt hæc: Habeant præ oculis (supple Sacerdotes) ut satisfactio quam imponunt, non sit tantùm ad novæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem; nam claves Sacerdotum non ad absolvendum duntaxat, sed & ad ligandum concessas etiam antiqui Patres & credunt, & docent. Et *can. 15.* Oppositum sub anathemate damnat. Si igitur in Sacerdote est potestas ligandi poenitentem per injunctam satisfactionem, erit in poenitente obligatio acceptandi: alioqui frustra esset in Sacerdote potestas, cui nulla respondetet in poenitente subjectio.

7. Dices primò cum Navarro. Esse in Sacerdote potestatem non absolutam, sed arbitrariam, cui respondet in poenitente subjectio non coacta, sed libera. Sed contra. Nam hanc potestatem ligandi Concilium comparat cum potestate solvendi, atqui potestas solvendi sive à culpa, sive à pœna æterna (non enim intelligi potest de potestate solvendi à poena temporali: quia hæc est eadem cum potestate ligandi per poenitentiæ impositionem: quæ quatenus poenitentem obligat ad acceptam satisfactionem, dicitur potestas ligandi) non est potestas arbitraria, sed absoluta: quia non est in arbitrio Sacerdotis absolvere, vel non absolvere poenitentem à peccatis, sed ex præcepto tenetur posita subjecti dispositione: quo etiam præcepto tenetur poenitens ad absolutionem procurandam & acceptandam: ergo etiam potestas ligandi per satisfactionem erit in Sacerdote absoluta, consequenter etiam in poenitente respondet obligatio acceptandi absoluta.

8. Dices secundò, cum Fabro apud Dian. *tr. 4. de Sac. res. 51.* Concilium intelligi de poenitentia, quatenus est medicinalis & præservativa à futuris peccatis; non autem quatenus est satisfactoria; Ut sic enim potest illam non acceptare, sed in alia vita solvere. Sed contra, nam hanc potestatem, quam Confessarius habet imponendi poenitenti satisfactionem, manifestè extendit se ad imponendam illam etiam in vindictam, & castigationem præteritorum peccatorum, ut ex ipsius verbis supra relatis apertè constat. Confirmatur, quia Confessarius in hoc Tribunali non solùm agit partes Medici, sed etiam Judicis & Ministri Dei, cujus offensas juxta ipsorum gravitatem punire debet in reo. Et hæc omnia docet Amicus ubi supra, quæ censuram Cardinalis Lugo confirmant, & rationes quas adducit Pontius contra ipsum enervant. His tamen non obstantibus, cum licentia Patris Leandri, ego judicium meum circa præfatam censuram, an rectè vel non, lata sit, lectoribus ex dignis rationibus non aperiam, & vellem à sacra Congregatione Concilii Tridentini circa præsentem difficultatem oraculum sumi.

Quæ nunc hanc sequuntur & sup. in tr. 4. Resol. 16. §. Quod formandum, & in Resol. 17 § Notandum, & seq. & hic infra in latissime doct. Res. 19. sequentes post med. § 1. à vers. Quod si semel, usque ad finem prædictæ Res. & hoc intellige pro pœnitentia medicinali, & pro pœnitentia satisfactoria in Res. unica primæ hujus Res.

R E S O L. IV.

An pœnitens, qui non vult acceptare pœnitentiam, sit absolvendus?

Et quid, si pœnitentia sit medicinalis, seu præservativa? Ex pat. 3. tr. 4. Res. 51.

§. 1. NEgativè respondeo cum Doctoribus, quos citavi *in tr. 1. miscell. * res. 52.* quibus nunc addo Coninckolum *in resp. moral. lib. 1. q. 35. per totum*, ubi mordicus nostram sententiam probat.

Quæ hic est Resol. 1 part. proverbium, & lege etiam de...

2. Sed

2. Sed etiam notavi aliquos DD. affirmativam sententiam probabilem existimare, quibus nunc addo Fabrum lectorem primarium sacræ Theologiæ in Academia Patavina *de pœn. in 4. sent. dist. 19. q. unic. disp. 35. cap. 10. n. 26. & seq.* Pharaonium *tract. 1. de pœn. sess. 22. cas. 10.* ubi probant, * quòd si pœnitentia sit satisfactoria, & non medicinalis, seu præservativa posse pœnitentem illam non acceptare, modò habuerit animum satisfaciendi, vel vivens in hoc sæculo per indulgentiam, & bona opera, vel mortuus per pœnas Purgatorii; quia non adest præceptum de acceptanda tali pœnitentia. Addit tamen Faber *ubi suprà n. 229.* quòd licèt hæc opinio sit vera tamen in praxi non esset de facili ponenda in usu, quia difficile est invenire aliquem verè pœnitentem, qui bona fide confiteatur, adeò saxeum, ut nolit vel tantillum pœnitentiæ acceptare. Proinde si quis accederet, qui nollet vel exiguam pœnitentiam acceptare, esset multum considerandum, an haberet verum dolorem, & esset benè dispositus; qui enim nec ter *Jesus* dicere vellet, non videtur benè dispositus, & proinde ex hoc capite esset rejiciendus, non autem quia teneretur ad acceptandam pœnitentiam. Quòd si constaret probabiliter verè pœnitentem, saltem attritum, neque enim ex hoc præcisè, quòd non vult acceptare pœnitentiam, est in peccato mortali, quis conteritur de peccato, & vult puniri ab eo cujus est pœnam justè infligere; certè non esset dimittendus sine absolutione. Ita Faber, vide supradictam *resol. 52.* & Vegam *in summ. tom. 2. cap. 64. cas. 8.* cum Estio *in 5. sent. dist. 15. §. 20.* qui hanc sententiam probabilem putat, nam contrariam vocat tantùm probabiliorem.

Re iam Resol. ejus tertiæ, & sequentes vide Res. proximè præteritam.

* Sup. hoc pœnitentia medicinali, ins. alibi ... ejus annot. & ... doctrina seq. in hoc §. sup. in Resol. ... §. ult. & etiam ibi lege §. pœn. & inf. in Res. 47 §. 1. ad lip. ... fit. Sicut enim ...

R E S O L. V.

Quidam Confessarius voluntariò omisit imponere pœnitentiam in confessione peccatorum venialium, quæsivit, an peccatum mortale commiserit?

Et pœnitens, qui reliquit facere pœnitentiam levem, v. g. ut si unus Psalmus, vel Miserere, & hoc etiamsi ob peccata gravia fuerit impositus, an peccet mortaliter?

Et an omissio pœnitentiæ gravis impositæ propter sola venialia, vel mortalia jam prius confessa, sit culpa mortalis? Ex part. 6. tr. 7. & Misc. 1. Res. 44.

§. 1. AFfirmativam sententiam videtur judicare Suar. *in 3. part. tom. 4. disp. 38. sect. 3. in principio*, & Valerius Reginaldus *in praxi, to. 1. lib. 7. cap. 2. n. 12.* ubi asserit, quòd non est dubium, quin Confessarius sub gravi peccato teneatur aliquid semper in satisfactionem imponere debenti ac valenti eam adimplere: nam alioquin redderet Sacramentum mutilum, truncata una ipsius parte, quæ est satisfactio.

2. Sed licèt obligatio imponendi pœnitentiam sit ex genere suo gravis: potest tamen aliquando ex parvitate materiæ in ejus omissione, adesse tantùm peccatum veniale; ut si pœnitentia levis deberet imponi ob peccata aliqua venialia, sæpè jam confessa: tunc enim Sacerdos non peccaret mortaliter, si scelus o contemptu non imponeret ullam pœnitentiam. Et ita docet Lugo *de pœnitent. disp. 25. sect. 4. num. 4.*

3. Notandum est etiam hic obiter pœnitentem, qui relinquit facere pœnitentiam levem, ut si unus Psalmus, vel *Miserere* impositus fuit: & hoc quidem etiam si ob peccata gravia fuerit impositus non peccare mortaliter: imò Suarez *tom. 4. disp. 38. sect. 7. num. 5.* & alii putant omissionem pœnitentiæ gravis impositæ propter sola venialia vel mortalia, prius confessa non esse culpam mortalem, licèt contrarium asserat Joannes Præpositus *in 3. part. q. 12. de satisfactione, dub. 8. n. 108.* Sed de his alibi dictum est: & de illis novissimè tractat Auctor Casuum Conscientiæ Bononiæ discussorum anno 1634. mense Decembri, *cas. 2.* & nobiscum sentit.

Sup. consonantia hoc §. ult. dicta in Res. 47. & in Res. 48. §. 1. & 52. & in Res. ... paulò post ... Et ideo usq. in finem dictæ Res.

R E S O L. VI.

An Confessarius possit imponere pœnitentiam levem sub mortali? Ex part. 5. tr. 5. Res. 51.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Joannes Sancius *in selectis disp. 15. num. 24. & 25.* ubi sic ait. Licèt emittens votum rei levis, etiam cum animo se obligandi ad mortale non possit gravem obligationem inducere ut illius omissio sit lethalis, nec id possit Legislator præcipiens rem levem; Confessarius tamen rem levem sub pœnitentia injunctam poterit præcipere implendam sub mortali, & id semper intelligitur, quia materia gravis reputatur partem integrantem Sacramentum omittere. Et ideò si modica esset injuncta pœnitentia, & pœnitens illam culpabiliter non impleret, lethaliter peccare judico, ductus ex principiis intrinsecis, cùm truncum & defectibile reddat Sacramentum, quod grave quid est: sicut enim ille, cui impositum esset sub pœnitentia unam tantùm salutationem Angelicam recitare, & nollet acceptare absque causa absolvendus non esset, ut indispositus renuens integrare Sacramentum; eodem modo nolens implere injunctam Orationem Angelicam mortaliter peccabit, cùm nolit implere illam obligationem, quam sub mortali acceptavit; & quamvis Oratio Angelica secundùm naturam orationis materia modica sit, secundùm quòd materia & pars constituitur Sacramenti Pœnitentiæ; gravis est reputanda sicut deglutire aquæ guttam secundùm se quid modicum sit: at post illius sumptionem Eucharistiam sumere quid grave est, eo quòd præceptum pronuncietur de non sumendo Eucharistiam post sumptionem cibi, aut potus, quantumvis exigui, & grave semper præceptum violatur, & in re gravi, videlicet irreligiositatis Sacramenti, sicut simoniæ crimen mortale erit rem spiritualem vendere etiam exiguo pretio. Ita Sancius *loco citato*. Igitur per illum omittere pœnitentiam levem impositam à Confessario, semper erit peccatum mortale.

Sup. doctrina hujus textus in ... & 30. & Res. 12. §. 1. & inf. & seq.

Sup. sequentibus in hoc, & seq. §. infrà in Res. 47. & in illis ejus ... annot. & in Resol. 48. & in ... Res. & §. ejus secunda annot. & lege etiam §. ult. Resol. præteritæ in princ. dicti §.

2. Sed communiter contrarium docent DD. asserentes non implentem levem pœnitentiam pro solis venialibus, vel mortalibus jam confessis delinquere tantùm venialiter, quia quamvis integritas Sacramenti non servetur, tamen est in re valdè extrinseca, & secundaria, & quid leve reputatur ex hac parte Sacramentum non integrare. Et ita tenet Suarez *to. 4. in 3. part. disp. 38. sect. 7. n. 5.* Coninch. *de Sacram. disp. 10. n. 80.* Reginaldus *to. 1. lib. 7. nu. 77.* Henriquez *lib. 5. cap. 20. n. 4. in gloss. lit. M.* & alii. Unde etiam ad dubium propositum in titulo resolutionis negativam sententiam docet Merolla *tom. 2. disp. 4. cap. 3. dub. 15. n. 283.* asserens non posse Confessarium imponere pœnitentiam levem sub mortali.

R E S O L. VII.

Quam sit necessarium ad tollendos Confessariorum scrupulos in imponendis parvis pœnitentiis apponere post absolutionem illam clausulam. Quidquid bonis feceris, & mali sustinueris, &c.

Et notatur, quòd verba dictæ clausulæ erunt pœnitenti declaranda.

Et advertitur, quòd doctrina hujus Resolutionis non est intelligenda, si pœnitens egeat pœnitentia aliqua præservativa. Ex par. 3. tr. 4. Res. 96. aliàs 97.

§. 1. LIcèt pœnitentiæ pro peccatis à Confessariis in confessione injungendæ non sint determinatæ, sed relinquantur arbitrio Confessarii moderandæ, attentis criminum, & delictorum circumstantiis; attamen si Confessarius pro magnis peccatis imponeret parvas pœnitentias, peccaret ex communi DD. consensu, ideò multi Confessarii magnis scrupulis in imponendis pœnitentiis excruciantur. Dicendum est igitur ad eorum solatium, quòd si post peccatorum absolutionem, apponant clausulam illam, *quidquid bonis feceris, &c.* excusantur à peccato, si fortè parvas pœnitentias imposuissent. Et ita docet Beja *in resp par. 3. cas. 8. in fine*, ubi sic asserit: Hinc fortè possunt excusari à peccatis Confessores imponendo parvas pœnitentias, quia omnes hac clausula jam utuntur, *quidquid boni feceris, & mali sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum, &c.* Homines autem ut plurimum bona multa faciunt, & mala plurima sustinent, quæ sic applicata, rationem habent satisfactionis sacramentalis. Ita ille: Homobonus *in exam. Eccl. part. 1. tr. 5. cap. 15. q. 94.* sic ait: Admonent DD. Confessarium debere pœnitenti injungere, *ut quidquid boni fecerit, & mali sustinuerit, in suam satisfactionem cedat*. Qua clausula excusati videntur Confessarii, si vel pro magnis peccatis parvas pœnitentias injungant; sic Homobonus. Vide etiam Reginaldum *in praxi tom. 1. lib. 7. cap. 2. sect. 1. nu. 26.* Fillicium *to. 1. tr. 8. cap. 2. nu. 47.* & Bonacinam *de pœnitent. disp. 5. q. 5. sect. 3. n. 13.* Sed supradicta opinio non est intelligenda, si pœnitens egeat pœnitentia aliqua præservativa, quia ille opera bona sibi ipso postea facienda, non erunt forsitan proportionata ad necessariam peccatorum medelam, & verba dictæ clausulæ erunt pœnitenti declaranda, ut sciat levem pœnitentiam sibi ideò imponi, quia omnia bona opera totius suæ vitæ, in satisfactionem pœnæ peccatis suis debitæ injunguntur, & acceptantur.

Sup. hoc in tribus Resol. seq. & in quarta §. 1. propè finem cum Villalobos vers. Unde & in Res. 18. §. Nota hic, & in Res. 31. §. quarto secundo.

Sup. hac in Res. seq. propè finem, & in res. 10. §. 1. in fine & in alii §. ejus not.

RE-

R E S O L. VIII.

An Confessarius excusetur à culpa, si imponat leves pœnitentias propter illa verba, quæ in absolutione semper adduntur, Quidquid boni feceris, & mali sustinueris, &c. *maximè si hoc pœnitenti explicet?* Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Res. 5.

Supra prima difficultas hujus Resol. & controversia contenta illius a hujus sent. in Resol. præced. & in duabus seq. & cum Villal. infra ex doct. Res. 11 §. 2. curlum propè finem vertic. Unde, & in Res. 16. §. No ta hic, & Res. 25. §. Quæro secundo.

§. 1. Solutio hujus dubii pendet ex illa quæstione: an possit imponi pœnitentia sine obligatione? Et quia Pater Lugo negativam sententiam tenet, negativè etiam respondet ad dubium propositum. Sic igitur asserit *de Sacram. Pœnit. disp. 25. sect. 4. num. 56.* Objiciunt verba illa Sacerdotis, quæ post absolutionem adjungit: *Quidquid boni feceris, & mali sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum*, &c. Quibus verbis videtur elevare omnia opera pœnitentis ad fructum ex opere operato. Respondeo, si hoc esset, elevarentur etiam ad eum effectum merita Beatæ Virginis, omnium Sanctorum, & Sanctarum, quorum ibi etiam fit mentio. Quare debemus fateri illam esse meram deprecationem, sicut & verba præcedentia, *Misereatur tui*, &c. Et quidem ex se videtur esse parum credibile, quòd per illa verba generalia, omnia opera pœnitentis maneant Sacramentalia. Quam absurditatem ut vitaret Suarez *sect. 6. in fine*, advertit illam virtutem extendi solùm ad satisfaciendum pro peccatis in illa confessione confessis: quia de illis tantùm fertur judicium, atque adeò postquam illa fuerint plenè remissa, ille cessabit effectus. Sed hæc limitatio adhuc non tollit omninò difficultatem; quia licèt postea ex defectu indigentiæ illa opera ulteriora non causent remissionem pœnæ, adhuc verè sunt pars Sacramenti: sicut si alicui, qui nullam pœnam debet, imponatur unum jejunium, verè illud erit pars Sacramenti pœnitentiæ. Unde non videtur probabilis doctrina aliquorum, quos affert Diana *tom. 2. tract. 4. de Sacram. resol. 97.* qui excusant à peccato Confessarios, leves pœnitentias imponentes pro gravissimis peccatis, quando addunt in fine illa verba, *Quidquid boni feceris, &c.* Certè si hæc doctrina vera esset, frustra Tridentinum verba illa gravissima opposuisset *sess. 14. cap. 8.* ad deterrendos Confessarios. Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate; salutares & convenientes satisfactiones injungere: ne si fortè peccatis conniveant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Certè hoc ingens periculum uno verbo addito vitatur dicendo: *Quidquid boni feceris, &c.* Quem Sacerdotum usum proferendi illa verba Concilium non ignorabat: non ergo videtur in praxi ullo modo admittenda illatio illa. Hucusque Pater Lugo.

Quæ hic est Res. antec.

2. Non desinam tamen hic adnotare novissimè affirmativam sententiam docere ex eadem Societate Stephanum Bauny *in Theolog. Moral. part. 1. tract. 4 quæst. 11.* ubi sic ait: Sunt multæ causæ, ob quas levior pœnitentia, quam deceret, injungi possit, ut injunctio bonorum omnium, quæ per se aut alium pœnitens facturus creditur, quæ quoniam multa sunt, & copiosa, sicut & mala, quæ quis sustinet: ob eam causam Confessarios excusari à peccato: cùm pœnitentias justo minores imperant. Dices opera bona pœnitentiæ injunctæ vicem habere non posse, nisi fuerint imperata in eam rem à Confessario, at talis imperii nulla fit hic mentio. Respondendum injunctionem esse duplicem: puram unam & absolutam; hypotheticam aliam; fit illa dum disertè ac clarè præcipitur, ut pars Sacramentalis; altera quæ est conditionata, fit cùm Sacerdos ad nullum quidem speciale opus pœnitentem obligat, generatim tamen per potestatem clavis applicat satisfactioni peccatorum omne opus benè factum, & faciendum à pœnitente, qua applicatione Sacramentali, habent illa bona sic generatim sumpta, ut sint magis satisfactoria, quàm quæ spontè sunt suscepta, illa enim sunt Sacramentalia ex applicatione Confessarii vim habentia Sacramentalis satisfactionis: ista, id est, voluntate propria, ac ex devotione facta, aut facienda, nequaquam: quare facilè culpæ non est ullius arguendus Confessarius, cùm pauca quædam, eaque toleratu facilia ad expiationem pœnæ pro peccatis commeritæ pœnitenti præscribit. Enimverò quod ad æqualitatem deest inter utrumque videtur suppleri posse per ea bona, quæ ut plurimum fiunt à singulis, vel mala quæ iidem subeunt, maximè si sunt in satisfactionem imposita; quæ etsi sunt vera, seque Sacerdos cupere indicet, ut bona pœnitentis omnia sint ei loco pœnitentiæ his verbis; *Passio Domini nostri Jesu Christi, & merita Sanctorum omnium, quidquid boni feceris & mali sustinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, & augmentum gratiæ, Amen.* Tamen ut ei benè vertat, quidquid unquam egit, aut pertulit, expedit ad ejus spirituale commodum, exaggeratius hæc illi, ac clarius à Confessario pœnitentiæ nomine indici. Et hæc omnia docet Bauny, ubi supra. Alii verò magis adhærendum esse negativæ sententiæ existimant; licèt ego affirmativæ cum aliquibus DD. probabiliter adhæresim *in 3. part. tract. 4. resol. 97.* quicquid aliqui garriant, fateor tamen negativam sententiam esse probabiliorem.

Supra in hac Res. not. seq. & inf. in Res. 10. §. 1. in fine, & in alia §. ante no. Quæ hic est Resol. antecd. & in alio ejus pri. ton. antec.

R E S O L. IX.

An Confessarius possit minuere pœnitentiam pro magnis peccatis, si post eorum absolutionem addat clausulam, Quidquid boni feceris?

Et infertur omnia opera bona Confesso injuncta, etiam quæ facturus est in peccato, operari ex opere operato meritorum Christi remissionem pœnæ temporalis in peccatis confessis, & remissis.

Et docetur commutationem pœnitentiæ posse fieri à Confessario extra confessionem sacramentalem, etiam à secundo Confessario.

Et explanatur, quod Pontifex, vel Episcopus potest commutare sacramentalem pœnitentiam, extra judicium sacramentale per applicationem Indulgentiæ.

Et advertitur, quod pœnitens satisfacit pœnitentiæ de danda eleemosyna, dando illam patri, fratribus, aut aliis indigentibus, & si tenera ut aliter illis subvenire.

Et observatur, quod cui integrum Rosarium (ex tribus enim partibus constat), injunctum est in pœnitentiam, satisfacit recitando tribus diebus, singulis singulas partes.

Item pœnitens impotens ad implendam pœnitentiam Jejunii in pane, & aqua non tenetur jejunare modo consueto Ecclesiæ.

Et an cui injunctum est, ut quotidie per annum, mensem, vel hebdomadam Psalmos, vel Coronam recitet, &c. satisfacit, si uno, duobus, vel tribus diebus hæc recitet simul?

Et tandem advertitur, quod non est deneganda absolutio pœnitenti, qui nollet acceptare pœnitentiam pro peccatis confessis nisi levem, & exiguam, secùs verò si nullam? Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Res. 55. aliàs 54.

Supra hac in duobus & sub. ejus. & in ref. seq. à infra cum Villalob. ex doct. Res. 11 §. 2. pro 3 fin. & in Res. 16. §. Nota hic, & in Res. 25 §. Quæro secundo.

§. 1. Negativè nominatim contra me respondet Eminentissimus Lugo, cui adde Tanner. *in 3 part. tom. 4. quæst. 94. art. 2. dub. 1. num. 10.* Coninch *de Sacram. disp. 10. dub. 8. num. 94.* Castrum Palaum *tom. 4. tract. 23. disput. un. punct. 21. §. 3. n. 13* & alios negantes ea verba communia: quidquid boni feceris, & efficacia esse, ut omnia opera bona, postmodum facta ex opere operato, remittant pœnas pro peccatis debitas. Nam ex vi illorum verborum non designantur opera in satisfactionem ex opere operato, sed oratur Deus, ut taliter fiant, ut in satisfactionem peccatorum deserviant. Tum quia in communi designantur, quæ designatio obligationi apta non est. Si enim peccatum in communi non licet pro materia hujus Sacramenti constituere, nisi in casu raro, & extraordinario; neque etiam satisfactionem in communi licebit. Tum quia æquè designantur omnia opera à pœnitente efficienda, ut in augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ deserviant, aut designantur in peccatorum remissionem. Sed ea opera à Confessario injuncta, vim non habent augendi gratiam ex opere operato, ut etiam contrarii fatentur: ergo neque vim habere debent remittendi peccata ex opere operato. Addo, absque fundamento ea verba restringi ad satisfactionem pro peccatis in ea Confessione declaratis; nam opus in satisfactionem à Confessario injunctum, non solùm pro peccatis illius Confessionis, sed pro quibusdam peccatis satisfactorium est. Ergo idem est dicendum, si omnia opera in communi possint in satisfactionem injungi.

2. Hæc opinio est satis probabilis; sed etiam probabilem existimo affirmativam sententiam quam docui, & novissimè me citato tenet Leandrus *tom. 1. tract. 5. disp. 9. quæst. 109.* quia quamvis per hujusmodi clausulam non alliget Confessor pœnitentem ad bona opera, saltem in particulari peragenda, efficit tamen ut quæcumque peregerit, ei in pœnitentiam Sacramentalem cedant. Nam ut benè observat Amic. *in Cur. Theol. t. 8. disp. 16 sect. 5. dub. 6 n. 85.* vi illorum verborum: quidquid boni feceris, & mali sustinueris, sit tibi in remissionem pœnæ, & premium vitæ æternæ: omnia bona: quæ pœnitens est facturus, & mala, quæ patienter est passurus, operari ex opere operato ipsi pœnitenti: nam per hæc verba, tam bona à pœnitente acta, quàm mala ab eodem sustinenter passa, virtute clavium elevantur ad operandum ex meritis Christi ultra id, quod operarentur, ex sola sua intrinseca honestate. Dicendum est itaque quod supradicta verba per se nullum effectum sacramentalem operantur, sed solùm ex intentione absolventis in partem pœnitentiæ

Docuit in ref. not. priore.

injungunt opera bona, quæ facturus est, & mala quæ patienter toleraturus est pœnitens. Unde non ipsa verba, sed opera injuncta per hæc verba operantur effectum quem operatur poenitentia ipsa, quæ à Confessore injungitur; quia cùm Confessarius virtute clavium potestatem habeat elevandi omnia opera bona poenitentis ut illa ex meritis Christi operentur ultra proprium valorem, his verbis, hac intentione prolatis, omnia opera bona poenitentis elevat ad operandum effectum ultra valorem proprium, ex opere operato meritorum Christi. Confirmatur, quia potest confessarius in poenitentiam injungere confesso omnia bona opera, quæ facturus est; ergo etiamsi hoc explicitè illi non dicat, modò intentionem habeat ea in poenitentiam iojungendi, manebunt omnia in pœnitentiam injuncta, non secus ac si explicitè illa in poenitentiam injunxisset, cùm non sit necessaria notitia, & expressa acceptatio poenitentia, sed sufficiat sula intentio ministri, ut illa operentur tanquam pars Sacramenti virtute meritorum Christi, ut constat in casu, quo quia post Sacramentalem Confessionem suorum peccatorum amitteret sensum. Is enim posset, & deberet absolvi, præsertim si instaret periculum mortis, ut docent Leo Papa, *Canone*, *his qui* 26. *quæst*. 6. Et Paulus V. in suo Rituali: nam in eo casu absolvens elevaret præteritum dolorem pœnitentia, ut partem Sacramenti, ad operandum ex meritis Christi absque notitia ipsius pœnitentis.

3. Ex his infertur omnia opera bona in pœnitentiam Confesso injuncta, etiam quæ facturus est in statu peccati operari ex opere operato meritorum Christi remissionem pœnæ temporalis relictæ ex peccatis confessis, & remissis, quia cùm hanc vim habeat pœnitentia penitenti explicitè imposita, eandem vim habent omnia opera bona ex intentione Ministri pro penitentia injuncta, cùm non minùs hæc, quàm illa suam virtutem operandi habeant ex meritis Christi, quæ sicut per peccatum poenitentis suum valorem non amittunt, ita illam iis operibus communicant, quæ injuncta sunt poenitenti ut pars integralis Sacramenti, quia cum homo etiam in peccato existens sit capax remissionis pœnæ ex confessis, & remissis peccatis relictæ, cumque per peccatum penitentis merita Christi non extinguantur, non est, cur huoc effectum pœnitentiæ Sacramentalis, etiam in statu peccati sulutæ deoegemus. Rectè igitur ex his omnibus Pater Leandrus nostram sententiam amplexus est, quam etiam admittit Vvigers *in supplem. ad* 3 *part. D. Thom quæst*. 15. *art*. 1. *num*. 11.

4. Nota etiam, Leandrum nominatim contra me, qu. 101. *ubi suprà*, docere commutationem penitentiæ posse fieri à Confessario extra confessionem sacramentalem etiam à secundo Confessario; quod est valdè notandum. Sed ego non discedo à sententia, quam docui in loco ab ipso citato, & docet novissimè Amicus *ubi supra*, *in Curs. Theol. tom*. 8. *disp*. 16. *sect*. 4. *num*. 47. etenim sicut non licuit priori confessario penitentiam imponere, nisi ex Sacramentali judicio, ita neque licebit posteriori, illam in aliam commutare, nisi ex Sacramentali judicio cùm uterque teneatur integrum facere Sacramentum: integratur autem Sacramentum per penitentiam Sacramentalem injunctam.

Sup. hoc infra in Resol. 14. §. 1. in fine, & in Resol. 15. §. 2. & in Resol. 14. §. Nota etiam [illegible]

5. Instabis. Potest Pontifex, vel Episcopus mutare Sacramentalem penitentiam extra judicium Sacramentale per applicationem Indulgentiæ per quam, aut tollitur tota, si sit plenaria; aut pars, si plenaria non sit. Respondeo, posse Pontificem, vel Episcopum per applicationem Indulgentiæ extra Confessionem Sacramentalem penitentiam mutare: quia per indulgentiam ex opere operato supplere possunt effectum sacramentalis satisfactionis, qui est remissio penæ relictæ ex peccatis condonatis, & recompensatio divinæ offensæ, quæ recompensatio æquè fit per indulgentiam, per quam Christi satisfactio applicatur: quos effectus supplere non possunt inferiores Sacerdotes extra Sacramentum penitentiæ. Et hanc sententiam, me citato, tenet etiam Trullench. *de Sacram. lib* 4. *cap*. 6. *dub*. 3. *n*. 9.

6. Idem Leandrus, *quæst*. 47. docet, nominatim contra me, quòd poenitens satisfacit poenitentiæ de danda eleemosyna, dando illam patri, fratribus, aut avis indigentibus, si teneatur illis aliter subvenire; quia benigna interpretatione censetur confessarium tali eleemosyna aliàs ex præcepto contentum esse. Sed ego iterum negativæ sententiæ adhæreo, & illam docet novissimè Amicus *ubi sup. sect*. 5. *dub*. 9. *num*. 90. ubi sic asserit: Si imponatur pro poenitentia eleemosyna, satisfacit poenitens, etiamsi illam faciat extremè indigenti, cui alias ex præcepto charitatis tenetur illam facere. Secus si illam faciat propriis parentibus, vel consanguineis, qui ordinariè semper extremè indigent. Ratio discriminis est; quia hic casus obligat ordinariè poenitentem ad succurrendum suis extremè indigentibus; non autem ille; proinde ille non censetur, sicut iste à penitentia confessarii exclusus. Ita ille.

Sup. hoc infra in Resol. 30. §. Tertiò infertur, & confirmatur in tom. 4. [illegible] in fine.

Sup. hoc infra in Resol. 13. §. [illegible] ad medium vers. Idem, & in Res. 30. §. Quartò infertur.

7. Et tandem nota, quòd cui integrum Rosarium ex tribus partibus constans, injunctum est in pœnitentiam, satisfacit recitando tribus diebus singulis singulas partes. Item pœnitens impotens ad implendam pœnitentiam jejunii in pane, & aqua, non tenetur jejunare modo consueto Ecclesiæ. Et cui injunctum est in penitentiam, ut quotidie per unum annum, mensem, vel hebdomadam, Psalmos, vel Coronam recitet, satisfacit si uno, duobus, aut tribus diebus, &c. hæc recitet simul. Ita Leandrus q. 74. 75. & 79. Non esse verò denegandam absolutionem pœnitenti, si nollet acceptare penitentiam pro peccatis confessis, nisi levem, & exiguam; secus autem si nullam, docet ex Layman, Castrus Palaus *ubi sup*. §. 4. *n*. 5.

[illegible] prima difficultate §. [illegible] Res. 97. Pro secunda [illegible] Res. 96. §. [illegible] Pro tertia infra in Res. [illegible] Pro quarta [illegible] in Res. [illegible]

R E S O L. X.

Adducuntur aliæ doctrinæ consolatoriæ pro Confessariis scrupulosis circa impositionem penitentiæ in Sacramentali Confessione?

Prima est, quod possit Confessarius dare levem pœnitentiam pro magnis peccatis, si post ejus absolutionem apponat clausulam istam, Quidquid boni feceris, sit tibi in remissionem peccatorum, &c.

Altera doctrina est, quod si probabiliter Confessarius opinatur pœnitentem lucraturum esse aliquam Indulgentiam plenariam potest similiter pro magnis peccatis imponere penitentiam levem.

Et docetur esse Indulgentiam plenariam concessam ab Adriano VI. omnibus Christi fidelibus, qui salutationem Angelicam vespertinam, seu post Completorium post solis occasum ter recitant, cum versiculis solitis, etiamque eam lucrari, si illam ignorent.

Imò additur, quod si quis recitaverit serò in statu peccati mortalis dictas salutationes Angelicas, si postea manè, v.g. redeat in gratiam, lucrabitur illam Indulgentiam Adriani VI. Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Res. 1.

§. 1. Vocatus fui his diebus à Confessario, qui in imponendis penitentiis dum excipiebat confessiones postea nimis angebatur scrupulis; & ad ejus consolationem, & quietem adduxi duas opiniones. Prima est, quòd possit Confessor dare levem penitentiam pro magnis peccatis, si post eorum absolutionem, apponat clausulam istam; *Quidquid boni feceris, sit tibi in remissionem peccatorum*. Et ratio est; quia quamvis per hujusmodi clausulam non alliget penitentes ad bona opera (saltem in particulari) peragenda, efficit tamen, ut quæcumque peregerint, ea in penitentiam Sacramentalem cedant. Sic D. Thomas, *Quodlibet* 3. *art*. 28. & ex illo Pater Soto *lect*. 2. *de satisfact*. & alii, quos ego alibi citavi, quibus nunc addo me citato Leandrum *de Sacram. to*. 1. *tract*. 5. *disp*. 9. *quæst*. 109. Martinum de San Joseph *in Monita Confess. to*. 1. *lib*. 1. *tr*. 26. *de penit. num*. 12. & me citato Bassæum *v. Satisfactio n*. 5. ubi sic ait: Præterea non solùm injungi possunt opera in particulari, verùm etiam in generali, ut si Confessarius absolvendo dicat: Quidquid boni feceris, & mali sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum; hujusmodi enim opera sic injuncta elevantur ad satisfactionem, ex opere operato pro peccatis in illa confessione manifestatis. quia per hujusmodi injunctionem fiunt pars Sacramenti; unde usu receptum est, ut modicæ penitentiæ injungantur, quia id, in quo deficiunt penitentiæ injunctæ, suppleri potest per bona opera, quæ ut plurimùm ab hominibus præstantur. Ita ille. Vide etiam Baucium *in Casibus singularibus Conscientiæ*, *cas*. 111. & Trullench *de Sacram. lib*. 4. *cap*. 7. *dub*. 2. *num*. 9. & 14. Hanc sententiam me citato tenet Machadus, *tom*. 1. *lib*. 3. *part*. 1. *tract*. 5. *docum*. 9. *num*. 5. ubi sic ait; [*Para assegurar este peligro, o inconveniento, annadio la Iglesia en especial cuydado à la forma de la absolucion aquellas ultimas palabras*:] Quidquid boni feceris, vel mali sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum, &c. [*las quales afirman graves Autores, que sirven de que el Confessor se libere de pecado en aver impuesto penitencias leves por graves pecados; porque generalmente hablando, los hombres por la mayor parte hazen algunas obras buenas, & padecen muchos trabajos, que applicandos por el Confessor, tienen razon, y son de satisfacion Sacramental*.] Et *tom*. 2. *lib*. 7. *part*. 2. *tract*. 5. *document*. 5. *num*. 1. sic etiam me citato; asserit: [*Finalmente acerca de las ultimas palabras; conviene à saber*; Quidquid boni feceris, vel mali sustinueris, &c. *se ha de advertir, que aunque no tienen necessidad, y connexion alguna con las de la forma; con todo esso, segun ensennan gravissimos Autores son tan importantes, y tienen tanta fuerça para la satisfacion*,

Alibi in trib. Res. [illegible] & cum Villalob. [illegible] Resol. seq. §. [illegible] Unde, & infra in Res. 12. §. Nota hic, & in Resol. [illegible] §. Quarto secundo.

facion, y penitencia para la remission de la pena: que aunque el Confessor huviera pecado en aver impuesto corta penitencia al penitente, y desigual à la gravidad de sus pecados, se escusara della culpa con aplicarselas, en la forma que la Iglesia las aplicas, porque verdaderamente no se puede negar que los hombres hazen muchas obras buenas, y demas de ellas padecen muchos trabajos; y applicado lo uno, y lo otro por penitencia, tienen razon de satisfacion Sacramental.] Et licèt hanc doctrinam non admittit Cardinalis de Lugo, ut ego alibi adnotavi, tamen præter DD. citatos, illam admittit Reverendiss. Candidus, Sacri Palatii Apostolici dignissimus Magister, *tom. 1. disq. 24. art. 31. dub. 16.* ubi sic asserit: Tres sunt gradus bonorum operum pœnalium, quibus Deo satisfacimus. Primus, & præcipuus ille est, quando illa bona, quæ agimus, sunt speciatim, & in particulari injuncta à Confessore, hæc enim opera sunt maximè satisfactoria. Secundus gradus est eorum operum, quæ Confessor injungit generatim, & sub conditione, dicendo: Si quid boni feceris, & mali patienter sustinueris, & hæc etiam sunt multum satisfactoria virtute clavis, & magis quam sint illa, quæ propria voluntate ex devotione facimus, quia hæc nullo modo sunt sacramentalia, & ideò cæteris paribus minus habent de satisfactione. Ita benè declarat Cajet. *in opusc. tom. 1. tract. 6. quæst. 1. de satisfact.* Hinc possunt excusari à peccato Confessores imponendo parvas penitentias in particulari; quia omnes hac clausula jam utuntur: Quidquid boni feceris, & mali patienter sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum tuorum; homines autem, ut plurimum, in hoc mundo bona multa faciunt, & mala plurima sustinent, quæ sic applicata rationem habent satisfactionis sacramentalis, quo fit, ut fructuosa maximè fiat hæc verba: *Quidquid boni feceris, &c.* & declaranda pœnitenti, ut sciat levem pœnitentiam sibi ideò imponi, quia omnia bona opera totius suæ vitæ in satisfactionem pœnæ peccatis suis debitæ injunguntur. Ita Candidus. Unde ex authoritate tantorum virorum satis remanet probabilis hæc opinio.

[Margin: Alibi in Ref. post. ponetr.]

[Margin: Rursus hoc lapsu in Sua. Ref. 7 & super sum Ref. 8. & infra Ref. 21. § Respondeo.]

2. Alteram doctrinam supradicto Confessario adduxi: nempè posse Confessarium in Sacramento Pœnitentiæ leves pœnitentias imponere, quia probabiliter opinatur pœnitentem lucraturum esse aliquam Indulgentiam plenariam; & ita docet in terminis Pater Gobat *in Thes. Indulg. part. 1. cap. 39. num. 687.* ubi hæc ait: Confessarius potest in omittenda pœnitentia vindicativa, accomodare se opinioni, qua probabiliter credit suum pœnitentem lucraturum mox, vel lucratum jam esse Indulgentiam plenariam ratione Congregationis, cui inscriptus est, ratione numismatis quinque Sanctorum, &c. Et vel maximè hoc facere potest, quando pœnitens gravatus est antiquis pœnitentiis jejuniorum, disciplinarum, rosariorum, confessionum octiduarum &c. Et hoc ipsum practicare potest etiam in casu, quo pœnitens non scit se lucratum esse, vel mox lucraturum Indulgentiam plenariam. Et quia tam multi Indulgentias partiales adipiscuntur ratione Concionum, aut Templorum Ordinum Mendicantium; quæ adeunt, & visitant. Item ratione Confraternitatum, Nominis Jesu, &c. Item ratione Confraternitatum, quibus sunt adscripti: itemque ratione ternæ salutationis Angelicæ, quam ad pulsum matutinum, & vespertinum recitant. Hæc omnia Gobat, quæ magis latè probat *in tract. de Jubilæo, cap. 25. quæst. 67. num. 170.* ubi me citato inter alia sic ait: Tenetur idem Confessarius imponere pœnitentiam vindicativam, seu satisfactivam, quando non est ipsi satis probabile, obtinuisse pœnitentem, vel mox obtenturum esse Indulgentiam, Argument. Conc. Trid. *sess. 14. cap. 8.* teneretur que pœnitens illam admittere, quando similiter non habet probabilem conjecturam se potitum, aut potiturum Indulgentia, pœnitentiam adæquante, Argument. ejusdem Conc. Trid. *loc. cit.* potestatem ligandi Sacerdotibus concessam, extendentia etiam ad pœnitentiæ injunctionem, & communiter DD. contra nonnullos. Si tamen probabiliter credat Confessarius, pœnitentem jam consecutum, aut mox consecuturum Indulgentiam plenariam, aut aliam æqualem pœnæ ab ipso promeritæ, potest omnem pœnitentiam, in quantum est vindicativa, seu punitiva, & satisfactiva, omittere, sicut & ob eandem causam pœnitens etiam absque consensu Confessarii. Ita Gobat. Itaque in opinione Patris Gobat; potest, v. gr. Confessarius imponere mane levem pœnitentiam in Confessione absque peccato, quia satis probabiliter existimat pœnitentem serò, vel altero die lucraturum Indulgentiam plenariam in recitatione Angelica vespertina, stante Indulgentia plenaria concessa ab Adriano VI. omnibus Christi fidelibus, qui dictam salutationem Angelicam recitarent: de qua Indulgentia vide etiam eundem Gobat me cit. *cap. 30. quæst. 85. nu. 690. cum seqq.* & me cit. Lezanam *in sum. QQ. Regul. tom. 3. verb. Indulgentia, num 20.* & me cit. Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 37.* & me citato Mariam de Rheria Cappucinum *in Fasciculo Sacrarum Indulgentiarum*, Escobar virum doctissimum, & amicissimum, *in Theol. moral. tract. 7. exam. 5. cap. 8. n. 54.* & Layman penes ipsum.

[Margin: Supra hoc in Ref. not. seq. in princ.]

3. Et hanc Indulgentiam lucrari omnes Christi fideles, etiamsi illam ignorent, satis alibi probavi, ex Molina, Portel, & aliis; quibus nunc addo me citato Leandrum, *ubi supra*; & me citato Gobat *part. 1. cap. 14. quæst. 48. nu. 263.* & me citato Martinum de San Joseph *in monita Confessar. tom. 1. lib. 1. tract. 6. de Indulgentiis num. 8.* Quintanadvenam *in Theol. mor. tom. 1. in Appendice, tract. 9 dub. 6. num. 1. & 6.* Escobar *ubi suprà* Thomam Leonardum Dominicanum *in Thesauro Sacratissimi Rosarii, cap. 9. fol. 59. §. ul.* Pellizarium *in Manual. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 5. n. 250.* & Eminentiss. Dominum meum Cardinalem Lugo *de Sacram. Pœnit. disp. 27. sect. 6. num. 81.* ubi firmat hanc sententiam, & respondet ad argumenta contraria: Ex quibus patet ut diximus, omnes Christi fideles lucrari Indulgentiam plenariam recitando post solis occasum tria *Ave Maria* cum versiculis solitis, etiamsi nescirent, quod recitantibus illas salutationes Angelicas Summus Pontifex concesserit Indulgentiam plenariam. Imò plus addo, secundùm opinionem probabilem aliquorum; quod si quis recitavit serò in statu peccati mortalis dictas salutationes Angelicas, si postea manè v. g. redeat in gratiam, lucrabitur illam Indulgentiam plenariam Adriani VI. Et ita docet ex Sylvestro, Paludano, & Navarro, Quintanadvenas *in Theolog. Moral. tom 1. in Appendice tract. 8. dub. ult. n. 5.* & me citato Martinus de San Joseph *in monita Confessariorum tom. 1. lib. 2. tract. 4. d. Indulgentiis, num. 5.* & me citato Bassæus *in Floribus Theolog. vers. Indulgentia 2. num. 4.* Pellizarius *in man. Regular. tom. 2. tract. 8 cap. 5. sect. 5. nu. 255.* cum Cardinali de Lugo, & Filliucio penes ipsum, qui omnes hanc sententiam tanquam probabilem admittunt. Unde pro casu nostro Gobat *de Indulgentiis, part. 1. cap. 12. quæst. 44. num. 256.* fatetur, hanc sententiam esse practicè valdè tutam, ut tam Confessarius circa pœnitentiæ injunctionem, quàm ipse pœnitens circa ejus executionem, possint in praxi huic opinioni se accomodare. Et hæc omnia satis confirmant opinionem dicti Patris Gobat, quam supra adduximus, nempè, posse Confessarium in pœnitentiis vindicativis se leviter gerere cum pœnitentibus, existimantem eos mox Indulgentiam aliquam lucraturos. Nec obstat quod difficilè quis scire potest se verè lucratum esse Indulgentiam. Respondeo; licet rarò, vel nunquam possit constare integrè aliquem satisfecisse pro peccatis, vel Indulgentiam fuisse lucratum; dico tamen ad nostram rem sufficere quod probabiliter quis videatur, satisfecisse; cùm probabilitas sufficiat; ut quis prudenter operetur. Et ita ex Lugo, & Soto docet Tamburinus *opusc. de Confess. lib. 4. cap. 1. §. 1. num. 6.*

[Margin: Alibi in to. 4. tr. 5. Ref. 19. & in alia Resol. ejus s. not.]

[Margin: Supra hoc in to. 4. tr. 5. Ref. 33. & 12.]

4. Nota verò quod omnia superius dicta, à me tam diligenter observata sunt, non ut habenas laxarem Confessariis imponendi oscitanter, & ad libitum leves pœnitentias in Sacramentali Confessione: Absit hoc. Sed postquam prudenter, & consideratis omnibus circumstantiis ex parte Pœnitentis, satisfactionem imposuerunt, ne dent postea locum scrupulis, nec sinant ab ipsis vexari, sed quiescant ex doctrinis superius allatis. Itaque omnia superius dicta pro scrupulosis tantùm admittenda esse puto, quibus aliqua conceduntur, & permittuntur, quæ aliis nec concedi, per permitti possunt; ac debent.

RESOL. XI.

An Confessarius possit imponere pœnitentiam omninò liberam faciendam arbitrio pœnitentis?

Et infertur, quod non requiritur semper, ut Confessarius injungat aliquod opus in particulari, sed sufficit, ut dicat, impono tibi pro pœnitentia, quidquid hodie, vel hac hebdomada, vel mense feceris.

Et an tamen ex voluntate Confessarii, & ex justa causa possit pœnitentia impleri per alium, & suum effectum ex opere operato in eo, pro quo impletur, sortiri? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 82.

§. 1. NEgativè ex Vasquez respondet Torrianus *de pœnitent. disp. 35. dub. 2.* quia si pœnitentia est libera, non provenit à potestate ligandi, hæc enim ligat pœnitentem; unde non erit pars Sacramenti. Deinde prædictus modus ligandi non quadrat in sententiam: sententia enim judicis justa ligat, & aliàs non est sententia, sed consilium

[Margin: Sup. hoc infra Ref. 37. §. Notandum... in alio vers. non.]

judicis; ergo, &c. Vide etiam Petrum Fay *de pœnit. in add. ad 3. part. quæst. 15. art. 1. disp. 4.*

2. Sed his non obstantibus affirmativam opinionem docet Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 9. dif. 77. num. 2* ubi sic asserit; *Hase de advertir, que no esta obligado el Confessor a dar siempre la penitencia por via de precepto, que algunas vezes basta dezir; si hizieredes tales, y tales buenas obras; yo os la doy en penitencia, que con esto por virtud de las llaves se levanta de punto aquella satisfacion, y esta muy en uso entre Confessores.* Ita ille, & ante illum Filliucius *tom. 1. tract. 8. c. 2. num. 37* & Fagundez *pr. 2. lib. 9. cap. 3. num. 11.* Henriqu. *lib. 5. de Pœnit. cap. 21. num. 5.* & Suarez *tom. 4. dis. 38. sect. 3. num. 2.* qui citat Paludanum, Sotum, Victoriam, Ledesmam, & alios. Et ratio est, quia Sacerdos imponendo in tali pacto pœnitentiam ligat, & solvit; ligat quidem, quatenus necessitatem hujus pœnitentiæ imponit non simpliciter, sed ad hunc finem, consequendi ex opere operato remissionem pœnæ per hoc Sacramentum: solvit autem, quatenus facienti talem pœnitentiam, commutat pœnam purgatorii in faciliorem pœnam, quæ per se, & sine virtute clavium necessaria esset. Unde ex his colligitur pro praxi, ut optimè observat Villalobos *ubi suprà*, quod optimi Confessarii semper in absolutione deberent addere illa verba, *quidquid boni egeris, aut mali sustinueris*, &c. Ex his etiam infertur cum Fagund. *ubi supra, cap. 5. nu. 15.* quod non requiritur semper, ut Confessarius injungat aliquod opus in particulari, sed sufficit si dicat; præsertim personis spiritualibus. Impono tibi pro pœnitentia quidquid hodie, vel hac hebdomada, vel mense boni feceris.

Sup. hoc infra in Ref. 7. & in [illegible] Ref. & [illegible] in principio

3. Notandum est etiam hic obiter contra eundem Turrianum *dub. 3.* Vasquez, & Martinum Ledesmam, posse pœnitentiam ex voluntate tamen Confessarii, ex justa causa per alium impleri, & suum effectum ex opere operato in eo, pro quo impletur, sortiri, quia hoc modo impletus semper intelligitur actus personalis pœnitentis, quatenus ad illius petitionem, & preces fit, & ut sic potest esse suo modo pars Sacramenti suscepti, & hoc debet fieri à Confessario à principio, quando imposuit pœnitentiam, & in actu confessionis. Et ita hanc sententiam docent Fagund. *præcept. 2. lib. 9. cap. 4. num. 12. & 13.* Filliuc. *ubi sup. n. 58.*

Sup. hoc infra in Ref. 17. §. Nota quarto, & in Ref. 45. §. Nota fals[illegible]

R E S O L. XII.

An aliquando sit conveniens imponere pœnitentiam implendam per opus aliàs præceptum?

Et an, si Sacerdos imponat jejunium absolutè, satisfaciat pœnitens per jejunium, per quod aliunde teneretur?

Et quid, si Confessarius præcipiat, ut in diebus festis duæ Missæ audiantur, vel quando eleemosyna injuncta sit, an intelligendum sit, Missam, quæ in præcepto est, & eleemosynam quomodocumque factam, etiam comprehendere velle? Ex part. 3. tract. 4. Res. 83. aliàs 84.

§. 1. **D**Idacus Nugnus *in addit. ad 3. par. quæst. 15. ar. 1. dis. 2. concl. 2.* docet id non esse conveniens, & Confessorem imponentem talem pœnitentiam peccare venialiter, si confessio sit de venialibus; & mortaliter, si confessio sit de mortalibus, & probat hanc opinionem tribus argumentis.

Sup. hoc infra in Ref. 31. § Notandum secundo.

2. Sed contrariam sententiam prorsus tenendam esse existimo, quam adversùs Nugnum tenet novissimè Turrianus *de Pœnit. disp. 37. dub. 2.* Suarez, Vasquez, Henriquez, quibus ego addo Layman *in Theol. moral. lib. 5. dub. 6. cap. 15. num 10.* Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 8. cap. 2. num. 46.* Fagundez *præcept. 2. lib. 9. cap. 5. num. 8.* Thomam à Jesu *en el Tribun. de la Consciencia, tract. 2. cap. 2.* asserentes, posse hoc expedire ut saltem ex parte aliquid pœnitentiæ imponatur per opus præceptum implendum, considerata pœnitentis dispositione, & infirmitate. Et certè cùm opus præcepti sit satisfactorium, atque adeò possit per illud perfici Sacramentum, & opus elevans, ut sit satisfactio sacramentalis, non apparet quare non possit aliquando à confessore injungi justè virtute clavium.

3. Notandum est tamen hic non debere imponi regulariter pro satisfactione sacramentali opera debita præcepto aliquo. Unde infertur, quòd si Sacerdos imponat jejunium absolutè, non satisfaciet pœnitens per jejunium ad quod aliunde teneretur, mens enim, & intentio Sacerdotis in hoc casu est præscribere jejunium plenè liberum, nisi ex verbis Confessarii, vel rei circumstantiis contrarium colligi possit. Puta si Confessarius præcipiat, ut diebus festis duæ Missæ audiantur, intelligendus est, Missam, quæ in præcepto est, etiam comprehendere velle. Item si cui certa eleemosyna injuncta fuit, is satisfacit etiam, dando extremè indigenti. Cùm enim casus iste extraordinarius sit, & rarò contingens, non videtur Confessarius eum excludere voluisse, ne alioquin pœnitens nimis fortasse gravetur duplicem eleemosynam dando. Et sic docet Petrus Fay *de pœnit. in addit. ad 3 par. qu. 15. art. 1. disp. 2. concl. 1.* Layman *in Theol. mor. lib. 5. to. 6. cap. 15. nu. 10.* Coninch *de Sacram. disp. 10. dub. 8. num. 69.* & alii *ubi suprà*, quidquid in contrarium afferat Sotus *in 4. dist. 10. quæst. 2. art. 1. in fin.* ubi sic distinguit. Si obligatio faciendi eleemosynam supervenit post confessionem, sufficiet illa eleemosyna ad implendam obligationem pœnitentis; secus si antecessit. Sed hanc distinctionem meritò impugnant Suarez, Turrianus, & Fagundez. Nam quid quæso refert; quod obligatio antecedat, vel subsequatur.

Sup. hoc infra in Ref. 30. §. En quibus, & in Ref. 1. § 3. [illegible]

Sup. hoc infra in Ref. 30. & in alia Ref. & [illegible] Sup. hoc supra in Resol. 9. §.

Item ad [illegible] Ex imponitur, & infra in Ref. 30 §. Quarto [illegible]

R E S O L. XIII.

An Confessarius possit imponere sub pœnitentia, quod sacra Eucharistia non suscipiatur?

Ex quo etiam deducitur, an expediat Prælatos Religionum privare susceptione Eucharistiæ suos subditos causa illos mortificandi, nec id expediat Confessariis erga suos pœnitentes?

Et docetur, quod Communiones, quæ ex consuetudine præscriptæ sunt fieri, potest Prælatus imperare; quæ verò præscriptæ non sunt, non possit jubere, quia ad id, quod est super Regulam, non potest obligare.

Etiamque notatur, quod sumptio Eucharistiæ possit imponi sub pœnitentia; sed eam acceptare non tenetur pœnitens? Ex part. 3. tract. 4. Res. 114. aliàs 115.

§. 1. **H**Æc quæstio nostris temporibus fuit in Hispania inter viros doctos summoperè agitata, & affirmativam sententiam docuit Salazar *tr. de frequent. commun. cap. 14. §. 1.* ubi sic asserit. *El sentimiento de la Iglesia universal es y ha sido siempre, que el Confessor puede imponer por penitencia la dilacion de la Communion si ay justas causas para ello, y que muchas vezes la suele aver. No puedo citar por esta sentencia ninguno en particular, porque nadie lo ha tratado en terminos;* & post multas rationes, quas adducit, tandem sic concludit. *Se collige claramente que aunque en la especulacion podamos tener diversos pareceres, però en quanto à la pratica todos hemos de convenir en que el penitente à quien su Confessor le mandare en penitencia de sus culpas, que no comulgue, siempre estara obligado à obedecerle. Porque el dicho Confessor para dar la penitencia es superior, y lo que le impone es siguiendo opinion probable, y assi aunque para las escuelas sea este punto de controversia de argumentos y disputas, para los penitentes, no es materia de duda ni consultacion.* Ita ille.

Supra hoc in Ref. seq.

1. Sed his non obstantibus contrariam sententiam docet Sancius *in select. disp. 33. per totam*, quia cessatio operis virtutis nullius est entitatis, nec pœnalitatis materialis requisitæ ad Sacramentum, & consequenter nec meriti, nec satisfactionis, in addit. *num. 21.* quòd Confessarius injungens sub pœnitentia non sumptionem Eucharistiæ, adversatur Concilio Tridentino, & Cardinalium declarationi. Deinde *num. 21. & 23.* varios textus explicat, in quibus decernebatur delinquentes privatos fore per aliquod tempus communione in pœnam sui delicti, & resolvit ex dictis decretis, non posse sumi argumentum, quòd possit Confessarius imponere sub pœnitentia cessationem sumptionis Eucharistiæ. Et hac & multis aliis rationibus, quas ibi adducit Sancius, notat primò in *disput. 30. num. 5.* quòd non expedit Prælatis Religionum privare susceptione Eucharistiæ suos subditos causa illos mortificandi, nec id expedit confessariis erga suos pœnitentes, quia de se minus bonum mortificatio adducit subdito, quàm susceptio Eucharistiæ. Secundo notat, quòd pœnitens purus à mortali, sequens consilium Confessarii vetantis communionem sine præcavendi peccata venialia, vel imperfectiones, licèt agit, & meretur, melius tamen egisset, si communicasset contra hujusmodi consilium, aliorum Doctorum opinionem sequens, dicentium non esse amplectendum in illo eventu: quia ex communione plura nascerentur bona, quàm ex abstinentia. Et quamvis per accidens contingat ob negationem Eucharistiæ curare magis pœnitentem cavere peccata venialia, non ob id expediet illam denegare; quia quæ per accidens eveniunt possunt etiam non evenire, & aliàs jam habet pœnitens, ut dum mundus sit à mortali, sibi non negetur Eucharistia. Unde pœnitens non habens conscientiam peccati mortalis, non tenetur obedire ex præcepto Confessario præcipienti, ne communicet ob finem acquirendi emendationem venialium, vel imperfectionum. Jurisdictio namque Confessarii non se extendit ad negandam Eucharistiam. Et tandem tertiò notat quod sumptio Eucharistiæ absolutè potest imponi sub pœnitentia, quia est actus virtutis Religionis, non tamen tenetur illam acceptare pœnitens

Supra his duobus casibus [illegible] in hoc sect. cum [illegible] Sanc. & Salas hic [illegible] in Ref. [illegible] Quarto non esse, & vers. Quinto non esse.

Supra hoc in princip. §. [illegible] Ref. seq.

quia

quia gravari non potest acceptare opus quod adimplendum sit in statu gratiæ, & status pœniteotis oon est aliquid materiale, & sensibile, & consequenter oon potest ratiouem pœoitentiæ intrare. Et nota etiam hic obiter, quòd communiones, quæ ea constitutione præfinitæ sunt fieri, potest Prælatus imperare: quæ verò præfinitæ non sunt, probabile est oon posse jubere, quia ad id, quod est suprà regulam, non potest obligare. Hæc omoia Sancius, vir doctissimus, & amicissimus, quæ tamen ab aliquibus non admittuntur, & ideo an sint probabiliter dicta, aliis judicandum relinquo; ego enim libenter adhæreo sententiæ P. Salazar *ubi suprà*, viri quidem doctissimi.

Sup. hoc magis latè in t. 2. tr. 1. Res. 88. et docte §. 3. ad medium.

R E S O L. XIV.

An Confessarius possit imponere pænitentiam, ne quis tali die recipiat Eucharistiam, & si pænitens talem pænitentiam acceptavit, teneatur postea illam implere?

Et an sumptio Eucharistiæ possit imponi in pænitentiam?

Et an pænitens in utroque casu teneatur talem pænitentiam acceptare?

Et cursim docetur posse Confessarium commutare pænitentiam ab alio impositam, dummodò fiat in Sacramentalem confessionem, & habeat æqualem potestatem. Ex part. 10. tract. 13. & Miscell. 3. Res. 47.

Hoc primo casu posito in §. ult. hujus Res. supra in Res. praeter.

§. 1. AD utrumque casum negativè respondet Baucius *in Miscellan. Casuum Conscientiæ*, *tom.* 1. *opusc.* 2. *quæst.* 228. Et ratio quoad primum est, quia cessatio ab actu virtutis non potest esse objectum pœnitentiæ; ut fusius disputat Sancius correctus *in selectis disp.* 12. sed non communicare est cessare ab actu virtutis, ergo. Quoad secundum verò sic asserit: Certum Confessarium aliam dare; sed si eam acceptavit, putans se teneri, dico, salvo meliori judicio, cùm non inveoerim apud Doctores, quod non tenetur adimplere pœnitens hanc pœniteotiam, oimirum cessare à Communione. Et ratio mihi est, quia non est actus virtutis, licèt contineat in se actum obedientiæ Confessario, cùm sit impeditivum majoris boni, nempè fructus ad augmeotum gratiæ, quod provenit ex perceptione hujus Sacrameoti, necnon acquiritur robur ad resistendum tentationibus Diaboli, & ad sedandum fomitem, cùm sit hoc Sacrameotum vinum germinans Virgines, *Zach.* 9. Probatur prætereà, si Confessarius ex malitia, vel ignorantia imponeret pœnitenti onus satisfaciendi pœnitentiæ, quæ est in se mala, saltem venialiter, vel ponere [illegible] o io occasione proximi peccati mortalis, utique pœnitens si ex ignorantia acceptavit hanc pœnitentiam, non teneretur adimplere: ergo idem dicendum est, quando pœniteotia imposita à Coofessario, est impeditiva majoris boni, oon teoetur pœnitens eam adimplere. Purà quando pœniteos sine conscieotia peccati mortalis, & devotus accedit ad Communionem Sacramentalem. Arbitror verò ad hoc ut Sacrameutum fiat integrum, in alia Confessione ooo iterata Confessione, sed intra Sacrameutum, ac novam Confessionem debere pœnitentem petere commutationem talis pœniteotiæ; ut docui *in Praxi Confessionum* 2. *edit. fol.* 133. ubi dixi eum Doctoribus à me citatis, posse ea justa causa commutari pœnitentiam ab alio Confessore impositam, dummodò fiat iotra Sacramentalem Confessionem, & habeat æqualem potestatem, sicut habuit prior confessarius, qui primam pœnitentiam imposuit. Hucusque Baucius.

Sup. hoc infr. in Res. 13. §. 1. post med. & S... Hic tamen, & in aliis ejus annot. Supra cursim seq. in hoc §. latè inf. in res. ... § Sed grave, & § Sed Pro, & in aliis Res. & §§ ... * Alibi in Res. ...

2. Sed ego * alibi contra Baucium in utroque casu, opinionem affirmativam teoui, & mecitato tenet novissimè Marcus Serius *tom.* 1. *de Officio Parochi disp.* 4. *diffic. unica quæst.* 22. *num.* 3. & me etiam citato Leandrus *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 5. *disp.* 9. *quæst.* 38. ubi quærit an etiam imponi possit sub pœoiteotia, quod Sacra Eucharistia non recipiatur? Et respondet posse; quia præceptum latum de ooo recipiendo Eucharistia, est puoitivum, & pœnale, & justum si detur cum hac inteotione, sub pœnitentia: Ergo benè potest à Confessario pœniteotia iojungi; & consequenter teoetur pœnitens illi parere. Hæc etiam est praxis Fidelium, qui omnes unanimiter hanc practicè, sententiam sequuntur, & ingenuè amplectuntur.

3. Unde hic non deseram etiam apponere verba Emineotissimi Domini mei Cardinalis de Lugo, qui, *de Sacram. Pœnit. disp.* 25. *sect.* 5. *num.* 65. sic ait: Dubitari potest, an possit Confessarius imponere in pœnitentiam, quod abstineat pœnitens à Communione aliquot diebus? de qua controversia fuit annis præteritis, quibusdam id negantibus, quod latè defeodit Joan. Sancius *in select. disp* 33. per totam, ubi multa congerit; quibusdam verò affirmantibus, quos defendit Pater Ferdinandez de Salazar *tr. de frequent. Commun. cap.* 14. §. 2. Ex his autem, quæ diximus *disp.* 17. *de Euchar.* facilè respondere possimus, osteodimus enim, frequentem usum Communionis non esse rem ita determinatè bonam, ut non possit aliquando, & in aliquibus circumstantiis melius esse abstinere, quàm accedere, etiamsi oon sit conscientia peccati mortalis: Quod auctoritate, ratione, & exemplis latè probavimus. Cùm ergo Coofessarius possit præcipere opera honesta: & virtutum, io pœnitentiam; noo videtur dubium in genere, & de possibili loquendo, quod possit aliquando præcipere pœnitenti, ut abstineat à Communione tali die: quando scilicet, constat, melius esse tunc abstinere, quàm accedere; quod ex statu pœniteotis, & defectu revereotiæ, & dispositionis colligi prudeoter potest. Dum tamen illa omissio Communionis non sit occasio aliis judicandi, quod à Confessario fuerit in pœnitentiam imposita, ne fortè hac via cogeretur pœniteos suam Confessionem manifestare. Regulariter tamen non expedit talem pœnitentiam imponere, licèt in casu rarissimo negandum non sit, quod possit utiliter imponi.

4. Magis autem displicet, quod prædictus Sancius *disp.* 30. notat, quod sumptio Eucharistiæ, licèt possit in pœniteotiam impooi, quia est actus virtutis religionis; non tamen teoetur illam acceptare pœniteus, quia non potest obligari ad acceptandum opus, quod adimplendum sit in statu gratiæ. Quod quidem si prædictus Auctor generaliter doceret, quod pœnitens non teneatur ad accipiendam talem pœnitentiam, sed possit ad alium Coofessarium recurrere, relicta Confessione imperfecta; non ita displiceret: de hoc enim postea videbimus. Quod autem dicat id provenire ratione talis operis, quòd cùm exigat statum gratiæ ad sui exequutionem, videatur excedere Confessarii potestatem: hoc, inquam, omninò displicet: certum enim est, Ecclesiam posse præcipere Sacerdoti, ut aliquibus celebret, aut audiat Confessiones, ut ministret aliqua Sacramenta, quæ omnia fieri debent in statu gratiæ: quantò magis poterit Confessarius hæc præcipere, qui potest etiam actus ioternos in satisfactionem imponere, eò quòd ejus potestas non arctetur ad limites fori exterois? Adde nihil magis commune esse, quàm imponere pro pœnitentia frequentiam Confessionis, menstruæ, v. g. cùm tamen certum sit non posse Sacrameutum etiam pœniteotiæ suscipi, nisi in statu gratiæ; saltem io ultimo instanti, quo completè suscipitur Sacrameotum: cur ergo ad Sacrameotum etiam Eucharistiæ non poterit peoiteos à Confessario obligari. Et hæc omnia docet Cardioalis de Lugo. Sed ne deseras recognoscere doctiss. Theologum inclytæ Societatis Jesu Joan. Perlinum, *de freq. & usu Euchar. dist.* 4. *cap.* 5. *per tot.* io quo rationes Sancii, & Bauci penitus labefactat.

Sup. hoc cum eodem Sancio hic citato in Res. praec. § ult. propè fin. ver. Et tandem cursim agnot.

Sup. hoc infra in Res. 17. §. ult. & cursim ex doct. Resol. 13 § 1. ad medium ... Hoc autem.

R E S O L. XV.

An Confessarius licitè imponat sub pœnitentia Officium, v. gr. mortuorum, vel alias Orationes recitandas pro animabus Purgatorii? Ex part. 3. tract. 4. Res. 54.

§. 1. CUriosa est hæc quæstio, & io praxi sæpiùs à multis exercetur. Sed negativè respondent Vega *in sum. tom.* 2. *cap.* 64. *cas.* 4. & Sancius *in select. disp.* 16. *n.* 1. ubi sic asserit: Mos est plurimis Confessariis injungere sub pœnitentis nocturnum defunctorum, Psalmos, vel responsoria recitanda à pœoiteotibus pro animabus in Purgatorio existentibus. Rectè tamen noo procedunt: nam Sacrameotum pœnitentiæ ad remissionem culpæ, & pœnæ pœnitentis est institutum, & ut satisfaciat pro pœnis debitis, pars illa integralis (satisfactio videlicet) est ordinata contra naturam. Igitur hujus iostitutionis erit partem satisfactoriam injungere, quæ pro pœnis debitis pœoiteoti oon prosit, sed aliis, & idem est partem satisfactoriam pro alienis pœnis injungere, atque nullam satisfactionem imponere. Ita Sancius, qui solvit omnia argumeota, quæ io contrarium adduci possunt. Nec te fallat (ait) cùm legis in Sanchez *de matrim. lib.* 8. *disp.* 34. *num.* 41. dispensantem in foro conscientiæ, in votu religionis, vel castitatis, posse iojungere sub pœnitentia recitare orationem Dominicam, & Angelicam pro animabus Purgatorii; nam ibi loquitur de pœnitentia in foro secreto injuncta, non autem de pœnitentia sacramentali; & est dispar ratio inter forum interius, & forum sacramentale. Nec valet dicere, quòd Confessarii injungentes aliquas orationes pro pœniteotia offerendas pro animabus Purgatorii tantùm, intendunt valorem impetrationis illis applicare. Nam respondeo, quòd directè non prodest animabus talis pœnitentia, ut probat Sancius *nu.* 12. adde quòd Confessarii tales pœnitentias injungentes, nunquam id cogitant. Ergo, &c.

Supra hoc in tribus Resol. seq. & in to. 8. tr. 10. ...go et Res. 14. doctr. § ult. signat. ad med. versic. Unde.

2. Sed his non obstantibus, post hæc scripta inveni

Turrianum virum doctissimum *de pœnitent. disp. 37. dub. 4.* contra Sancium docere affirmativam sententiam, nempè posse imponi pœnitenti pro satisfactione Sacramentali opus pœnale applicandum pro animabus Purgatorii, lege illum, & non pigebit.

RESOL. XVI.

An rectè Confessarii imponant pœnitentias applicandas pro animabus Purgatorii? Ex part. 3. tract. addit. Res. 11.

Aup hoc in Res. prorer & in duabus sequentibus, & lege alium verse earum notas.

§. 1. HIc casus frequentissimus est, & passim hoc faciunt Confessarii. Sed ego pro negativa sententia *in 3. part. tract. 4. res. 54.* adduxi Joannem Sancium, cui nunc addo Philippum de la Cruz *in Thesauro Eccl. tr. 2. §. 6. num. 11.* ubi sic ait. *Notea los Confessores con cuidado lo que al presente a quise dira, y prevengolo assi, por tener conocimiento de que quotidianamente caen en esta falta y descuido, que quando confiessan y imponen la tal penitencia, la dan, deziendo a los seglares; que rezen tantos rosarios, ayunen tantos dias; hagan dezir tantas missas, y otras diligencias; A los Eclesiasticos, que rezen uno, o dos Noturnos de difuntos, o los Salmos Penitentiales con sus preces, o sin ellas, o otra qualquiera oracion, y esto por las animas que estan en Purgatorio padeciendo. Y verdaderamente hazen mal, porque el sacrosanto Sacramento de la Penitencia fue instituido para remetir y perdonar la culpa y la pena del penitente, y para que satisfaga por el reato, à lo qual se ordena la tal satisfacion, y assi sera contra la naturaleza de aqueste instituto el imponer la parte de la satisfacion al penitente, y que no le sea de provecho sino a otros y querer que satisfaga por penas agenas quedando el tal obligado y cargado con las suyas proprias, y assi digo, que imponerle al penitente, quando se confiessa desto modo y manera las penitencias para que satisfaga por las animas, es no darle ninguna penitencia, y assi al penitente que desta manera se le diere, aunque tenga obligacion a cumplir lo que le mandan, y mas ya acetada, pena de pecado, ya sea grave la que le imponen, assi por pecados mortales no confessados, o confessados, y aunque sean veniales, con la comun; y enseñan Zerola, Sayro, Valencia, Coniach, Reginaldo, Rodriguez, Navarro y otros infinitos que cita y sigue Enriquez, a los quales se allega Bonacina; con todo esso no tiene obligacion a aplicar la tal penitencia por las animas del Purgatorio. El fundamento es, porque la tal satisfacion fue dada imprudentemente, y el Confessor no tiene autoridad para imponer penitencias indiscretas, y siendo la penitencia fuera de razon, no tiene el penitente obligacion à cumplirla, como enseña la comun, y trata muy bien Villalobos. Esta dotrina mas en particular resuelve Vega y Pedraça, y entre algunos avisos que da al Confessor; pone estos por essenciales, y refiere los que mas hazen al intento, y a la letra dize Pedraça, Algunos dan en penitencia, que no buelva a caer en tal culpa; y otros, que si cayeren en ella, que sean obligados a hazer tal cosa; de lo qual se ha de gardar mucho el Confessor, porque esto es armar lazo al que va suelto. Otros que rezen tal cosa por las almas del Purgatorio, y es descuido, porque la penitencia se da para satisfazer por si y no por otro, &c. La qual dotrina patrocina tambien el Dotor Juan Sanchez con agudeza, y parece cosa dura, que deviendo Pedro mil Ducado, y queriendo pagar los por si para que desse modo quede desobligado y libre, se le premia a que aquella cantidad pague por Antonio que los deve a Marcos, y que por esso el tal Pedro, queda con la carga y obligacion de pagar; assi al presente deve uno pagar segun los pecados cometidos pena como de un anno en purgatorio, debesele aplicar penitencia saludable para que quede desobligado. Llega el Confessor, y mandale que satisfaga por otro, ò por otros que estan en penas, y assi queda el tal penitente cargado con aquella obligacion, que a no satisfazer el por otro camino, saliendo desta vida con ella, es fuerça la pague en el penitencia, y assi se advierta y note, que ni missas, ni oraciones, ni limosnas las aplique el Confessor quando confiessa a alguno, y le quiere imponer la penitencia por las animas, sino por el mismo penitente que es quien ha de satisfazer, como dize muy bien el Dotor Juan Sanchez.* Ita ille. Verùm pro affirmativa sententia in dicta resolut. adduxi Turrianum *tract. de Pœnit. disp. 37. dub. 4.* & quia Codex rarus est, ponam hic per extensum ejus verba, sic enim ait: *Recentiores aliqui ausi sunt dicere hoc non esse licitum, & probant; quia opus illud est pars Sacramenti, & fructus ejus est ipsi pœnitenti, qui recipit Sacramentum. Mihi placet primò, satisfactionem, ut habet effectum ex opere operato, non posse pro alio offerri, vel alteri applicari; quia effectus Sacramenti ex institutione Christi datur recipienti Sacramentum. Secundò existimo, satisfactionem, qua respondet operi pœnali, ex opere operantis posse pro altero offerri, & alteri applicari, quia hac non respondet soli recipienti Sacramentum, neque talis est institutio, neque fundamentum ad dicendum esse talem institutionem. Tertiò existimo, opus pœnale posse imponi pœnitenti cum obligatione, ut satisfactionem ex opere operantis offerat pro anima purgatorii; nihil est enim quod hoc impediat. Ratio verò contrariæ opinionis solùm probat, effectum ex opere operato non posse pro alio offerri. Et hæc sententia est in usu apud doctissimos homines quos ego agnosco. Dices, illud potest esse pars Sacramenti, ergo non potest pro altero offerri. Ratio est, illud opus, ut habet effectum ut partem Sacramenti, non posse pro altero offerri, benè tamen ut habet effectum ex opere operato. An verò contraria opinio recentiorum habeat probabilitatem, dicam in censura Theologiæ.* Ita Turrianus. Sed utramque sententiam probabilem esse ego existimo.

RESOL. XVII.

An Confessarius possit imponere pœnitenti, ut satisfactionem pro peccatis impositam, applicet pro animabus Purgatorii?

Et ex doctrina hujus quæstionis infertur non solùm pro defunctis, sed etiam pro vivis posse sacramentalem pœnitentiam imponi. Ex part. 9. tract. 7. & Misc. x. Res. 57.

§. 1. EGo *alibi* pro negativa sententia adduxi Sancium, pro affirmativa Turrianum: sed hæc quæstio magnos excitavit rumores inter aliquos Theologos hic Romæ existentes, & ideò nunc denuò visum est mihi illam pertractare. Dico igitur novissimè, negativam sententiam Sancii, mox citato, docere Bordonum *in conf. Regul. to. 2. res. 70. quæst. 4. num. 16.* ubi tenet, quòd Confessarius nullo modo imponere potest pœnitenti pro satisfactione, ut recitet aliquam orationem pro animabus Defunctorum. Probatur, tum quia opus satisfactorium ex Sacramento pœnitentiæ præcipuè institutum fuit pro delendis pœnis debitis pro culpis, & peccatis jam remissis, & hoc ex primaria sua institutione; ergo non est credendum, ad alium finem, quam intentum à Christo Domino in ipsamet institutione. Tum, quia Sacramenta tantùm prosunt recipientibus, & non aliis. Tum, quia Confessarius super pœnitentem nullum aliud jus habet, nisi in ordine ad salutem animæ ejus: ergo illi præcipere non potest ut orationibus impositis loco pœnitentiæ satisfaciat, & prosit aliis, neque enim pœnitens, quatenus pœnitens, neque simpliciter, ut suppono, habet debitum orandi pro mortuis hic, & nunc: ergo neque à Confessario cogi potest: in tantum enim pœnitens subditur Confessario, in quantum pœnitens est; cùm extra hunc actum, quandoque pœnitens sit aliunde Superior Confessarii; sub ratione autem pœnitentis nihil debet mortuis, sed tantùm sibi ipsi; aliter eadem difficultas moveri posset favore vivorum. Neque valet distinctio Turriani, quòd Confessarius possit imponere satisfactionem pro mortuis ex ea parte, qua opus spectatur ex parte operantis; quia ut sic, hoc tantùm se tenet ex parte ipsius pœnitentis, & Confessarius imponendo satisfactionem injungit id solùm, quod deest ad perfectionem, & complementum Sacramenti; consequenter satisfactio per suam potestatem ordinatur tantùm ad opus operatum, & ad partem sacramentalem. Vel dicas, hujusmodi considerationes se tenere tantùm ex parte pœnitentis, quatenus subjectum est hujus Sacramenti; consequenter Confessarium in pœnitentia injungenda non posse recedere à natura Sacramenti, cujus finis est, ut totum opus, tam ex parte operati, quàm operantis solùm prosit ipsi pœnitenti. Deinde quandoque satisfactio ex parte operantis in peccato mortali nihil prodest, consequenter saltem in eo casu mortuis frustratoria est. Demum opus operantis, ut quid minoris conditionis, accessoriè dependet ab opere operato, & per ipsum regulatur: ergo soli pœnitenti potest prodesse, sicut opus operatum. Et hæc omnia docet Bordonus *loco citato*, qui citat Philippum à Cruz, à me antea adductum, cui adde Vegam *in Summa, tom. x. cap. 64. cas. 4.*

Alibi in duabus Res. præced. & in Res. seq. & in tom. 8. tr. 10. in Res. 14. lege doctr. D. ult. signanter ad mod. vers. Unde.

2. Sed sententiæ affirmativæ non desunt alii Doctores præter Turrianum, pro qua advertendum primò, in opere quolibet bono in gratia facto tria reperiri, videlicet, meritum, satisfactionem, & impetrationem, meritum alicujus portionis gloriæ, satisfactionem pœnæ peccatis debitæ, & impetrationem beneficii alicujus à Deo. Secundò, in opere satisfactorio in pœnitentiam à Sacerdote imposito, duplicem satisfactionem reperiri; alia est ex opere operato, quæ respondet operi, qua sacramentale est, & virtute Sacramenti elevatur: alia est ex opere operantis, quæ respondet operi, & æstimationi ejus, juxta hominis fervorem, & charitatem.

3. Hoc supposito, asserit contra Sancium Petrus March.

in

in Tribun. Sacrament. to.1. tract.6. tit.3. quaest.5. quòd fructus satisfactioois in pœnitentia imposita ex opere operantis procedens, potest applicari fidelibus defunctis, ntiam de mandato Confessarii, cui acqoiescere debet pœnitens. Et hoc est, quòd antiquæ praxes pœnitentiarum indicant: habent enim illa opera, præter bonitatem propriam quandam eharitatis diffusiooem, qua bomo pro peccatis suis satisfaeiens, etiam ad proximum diffunditur. Ex. gr. do eleemosynam pauperi: per istud opus, & mea peccata redimo, & proximi indigentiæ consulo. Sie in sanctificationis pœnitentiis imponit Confessarius Sacerdoti pœnitenti, ut pro defunctis celebret tres Missas; Sacerdos illas eelebrans sibi acquirit portionem, quæ ex vi sacrificii ipsi celebranti ex opere operato debetur; & portionem, qoæ ex vi operis per Sacramentum Pœnitentiæ nlevari oritur: fructum autem Missæ, qui cæteris, pro quibus celebratur, applicari solet, teoetur ex vi præcepti Confessarii applicare defunctis. Quod & elarissimè exemplificatur de pęniteote, qoi tenebatur Officium Defunctorum pro defuncto eerto tempore legere, & non legit, si Sacerdos illi pro pœnitentia illud legendum imponit, absque alia pęnitentia. Certum primò est, pęnitentiam priori obligationi per hoc satisfaeere. Secundò, certum est, Officium illud Defunctorum sie ex priori obligatione impositum, defuncto prodesse; quia ad illud prius babebat jus. Tertiò, certum est, pęnitentem per hoc, sacrameotalem pęnitentiam implere, & cùm sacramentalis pęnitentia ex opere operato partem pęnæ debitæ pro peccatis diminoat, consequenter dicendum est, illam diminutionem pęnitenti deberi. Ex his patnt responsio ad rationem in contrarium propositam.

4. Et ideò bane etiam sententiam ex aliis rationibus, me citato, tenet etiam sapientissimus Pater Amicus *in Cur. Theol. tom.8. disp.26. sect.5. dub.3. n.63.* ex eo, ait ipse [quòd pęnitentia sacramentalis iojungatur pęnitenti pro remissione pęnæ alterius, non desinit esse pars Sacramenti: ergo licitnm erit ad hunc finem illam imponere. Antecedens probatur: quonism, ut si pars Sacramenti, sufficit, ut virtute clavium elevetur ad conferendum effectum ex opere operato, quem semper operabitur, sive imponatur pro remissione pęnæ ipsius pęnitentis, sive alterius. Confirmatur: quia, sicot potest effectus impetrationis Sacramenti applicari alii; ita & remissio pęnæ. Ex his iosertur, non solùm pro defunctis, sed etiam pro vivis posse sacramentalem pęnitentiam imponi.

5. Dices: Claves sacramentales non se extendunt ultra sphæram suæ virtutis, sed virtus elavium non se extendit ultra bonum pęnitentis, in ordine ad quod sunt datæ claves Sacerdoti. Respondetur, distinguendo minorem; virtus elavium noo se extendit immediatè ultra bonum pęnitentis, concedo; mediatè nego. Etenim per pęnitentiam applicandam defunctis immediatè procuratur bonum ipsius pęnitentis, dum ejus morbo medetur, qui forcalse contra justitiam, vel eharitatem deliquit in defunctos; mediatè verò bonom defunctorum.

6 Ex dictis patet ad fundamentum oppositæ sententiæ. Nam ex eo, quòd pęnitentia imponatur applicanda defunctis, non tollitur, quin possit, saltem per modum medelæ, vel cautelæ, prodesse pęnitenti; ac proinde in tali casu Saeramentum suo fine non frustraretur. Non inficior tamen, tone sacramentalem satisfactionem, quoad proprium soum effectum remittendi penam ex opere operato, non prodesse pęnitenti, sed defunctis: verùm hoc nihil obstat: nec repugnat Sacramento. Hucusque Pater Amicus, quæ tamen omnia secundùm ejus mentem dicta esse volo.

7. Et tandem hane sententiam affirmativam docet etiam Cardinalis de Lugo *de Sacram. Pœnit. disp.26. num.64.* Pellizarius *de Mon. cap.10. sect.3. num.211.* & Castrus Palaus *to.4. tr.23. disp. unic. punct.21. num.3.* Concedunt namque, Sacramentum Pęnitentiæ ad delenda peccata pœnitentis, tam quoad culpam, quàm pœnam iostitutum esse; sed inde non infertur, orationes pro animabus Purgatorii applicandas effectum in pœnitente habituras non esse: babent quidem effectum ex opere operato, & virtute Sacramenti, qui à pœnitente animabus Purgatorii communieari non potest; tametsi illis communicet effectum, seu satisfactionem, illis orationibus correspondentem, quatenus ab ipso procedunt: qui effectus est omninò distinctus, & separabilis ab effectu, & satisfactione, quem illæ orationes habent, quatenus à Confessario sunt injunctæ, & pars Saeramenti pœoitentiæ constitutæ. Et ideò ex his omnibus ego prorsus huie posteriori sententiæ affirmativæ adhæreo. Puto tamen maturæ procedeodum in censurando priorem sententiam Sancii.

R E S O L. XVIII.

An opinio aliquorum asserentium Confessarium non posse imponere pœnitentiam pro animabus Purgatorii sit improbabilis?

Et observatur primò sæpius Confessarius excusari à culpa imponentes leves pœnitentias in confessionibus ratione illius clausulæ: Passio Domini Nostri &c. *quamvis essentia absolutionis consistat in his verbis,* Absolvo te?

Secundò posse pœnitentem commutare pœnitentiam impositam in melius.

Tertiò, tunc dilationem pęnitentiæ gravis esse nimium, quando differtur post tertium diem, ab imposita pœnitentia.

Sed tandem quæritur, an si tempus implendi pœnitentiam à Confessario non sit præfixum, possit pœnitentia ad annum differri? Ex part.11. tract 8. & Misc.8. Res.26.

§.1. AFfirmativè respondet Turrianus *in select. cent.3. Theol. dub.1. in fine*. Sed si hæc censura esset vera feriret non solùm Sancium, Vegam, Bordonum, & alios, sed etiam ex sua Societate virum doctum Andream Mendo *in Apendice ad Bullam Crucinta disp.4. cap.8. nu.62.* ubi sic ait: Consequentior mihi videtor opinio Joannis Sancii negans, posse pœoitentias à confessario injongi applicandas pro animabus Purgatorii; Et saltem assero, etsi confessarii sententiæ oppositæ conformentur; in praxi rarò esse eas pœnitentias injuncturos: tom quis par est, consulere ipsi pœnitenti, & conari, ut pœnæ ab ipso debitæ minuantur: tum quia pœnitentes judicant, per opera injuncta, quæ adimplent pro suis culpis, satisfieri, nec obstare eam applicationem pro defunctis: atque adeò, si agnoscereot, nibil à se solvi pro pœnis debitis, forsan id ægrè ferreot, & se deceptos putareot. Quæ omois vitari congruum apparet. Ita Mendo.

Sup. hoc in tribus Resol. praeced. & in to.8. tract. 10. & 1 Res. 14 loco doct. § ult. signant ad med. vers. Unde.

2. Sed ego difficulter sequor Turrianum oimis pronum ad censurandas opiniones, ideò quicquid sit de probabilitate hujus sententiæ, ego pluries contrariam docui, & nunc iterum doceo, & novissimè me citato docet Dicast. *de Sacram. tom.2. tract.8. disp.14. dub.6. n.95. cum seq.* & quærit ab adversariis an pro pœnitentia peccatorum, & satisfactione Sacramentali liceat, aut expediat injungere eleemosynam dandam pauperi indigenti quando pœniteos talis est, ut possit eleemosynam facere? aut lieeat injungere, ot captivum virum probum, ac sanctum, qui in carcere detinetur in summa angostia, impeditus, ne ioterim transeat ad jucundissimam vitam sibi suis meritis debitam, soluto lytro redimat, & liberet? Nemo proculdubio negabit illud esse opus dignum, quòd injungatur, & assumatur pro satisfactione Sacramenti. Atqui suffragium oblatum pro anima indigenti, quæ in Purgatorio captiva detinetur, &c. eleemosyna est collata indigenti, & lytrum est, quod datur, ut è carcere liberetur, & transeat ad vitam jucundissimam patriæ Cælestis sibi debitæ, ergo, nisi aliqnid speciale obstet, opus illud misericordiæ tale est, ut meritò possit injungi pęnitenti, & assumi ab illo in satisfactionem suorum peccatorum. Unde mihi placet quod docet Catechismus Romanus in fine de satisfactione, imponendam scilicet esse orationem pro defunctis, in qua ineluditur eleemosyna acceptissima, & ipsi defuncti sic liberati orabunt pro pęnitente. Quapropter si nihil obstet, non video cur tanto zelo aliqui conentur exturbare hanc sententiam, & obloquantur contra eos, qui eam ad praxim reducant.

3. Dicendum igitur, quòd non obstante quod Sacramenta ex se, & ex institutione sua instituta sint, ut prosint suscipientibus, non verò aliis, & quod Confessarius tantum habeat jus in ordine ad salutem animæ confitentis: potest mandare, ut faciat aliquid quod prosit non tantùm animæ ipsius confitentis; sed quod etiam prosit corpori pauperis, scilicet largiri ei eleemosynam corporalem, quia corporalis eleemosynæ largitio prodest etiam animæ pœnitentis conferentis illam ad meritum, & satisfactionem, & ad hoc mandandum jus habet Confessarius: quia est actio serviens ad salutem, & satisfactionem pro peccatis confitentis: ergo etiam non obstante quod Sacramenta ex se ordinentur, ut prosint suscipientibus, non verò; ut prosint aliis, & quod Confessarius tantùm habeat jus in ordine ad salutem animæ confitentis, poterit mandare, ut faciat aliquid quod prosit non tantùm animæ ipsius confitentis, sed quod etiam prosit animæ pauperis indigentis in Purgatorio, & ad hoc etiam mandandum jus habebit, & quia est actio serviens ad salutem, & satisfactionem pro peccatis confitentis. Cæteras rationes videbis apud Dicastill. *ubi suprà*, qui etiam respondet ad omnia argumenta P. Bordoni, qui sententiæ Sancii, P. Mendo, & aliorum adhæsit.

P 4 4. No-

Sup. hoc sup. in Ref. 7. 13. & 31. & in Resol. 11. cursim in fine § 2. vers. Unde, & infra in Resol. 11. § Quarto secundo.

4. Nota hic obiter me alibi observasse aliquos Doctores asserere excusari sæpiùs Confessarios imponentes leves pœnitentias in confessionibus ratione illius clausulæ, *Passio Domini nostri, &c.* Et hanc sententiam invenio novissimè etiam docere Andr. Mend. *in Bullam Cruciata, disput. 23. cap. 12. nu. 125.* ubi sic ait: Itaque essentia absolutionis consistit in his verbis, *Absolvo te*, per quæ quis à censuris, & peccatis absolutus manet. Laudabile autem est, & equum, uti communi forma; *Misereatur, &c. Dominus noster Jesus Christus, &c. Passio Domini nostri, &c.* Nisi fortè assiduè quis confiteatur; maximè si nuper confessus, iterum redeat, ut aliquod peccatum omissum, exponat tunc enim ut praxis fert, sat est dicere; *Ego te absolvo à peccatis tuis. In nomine, &c.* Expediat tamen semper adjungere, *Passio Domini nostri, &c.* per hæc namque verba applicantur in satisfactionem omnia opera bona pœnitentis. In quo duo sunt commoda, alterum, ut pœnitens plus satisfaciat pro peccatis, mediis suis bonis operibus, quam aliàs esset satisfacturus, si ea opera loco etiam pœnitentiæ Sacramentali ex intentione Confessarii apponantur; alterum posse minui pœnitentiam, quæ apponitur, vel saltem Confessarium non debere scrupulus pungi, utrum sufficienter imposuerit satisfactionem, necne? Ita ille. Sed circa præsentem quæstionem vide Dicastillum *ubi suprà dub. 3. per totam*.

Alibi infra in Ref. 18. & in aliis ejus primo not.

5. Nota secundò, me alibi probabiliter cum multis aliis docuisse, pœnitentem posse commutare pœnitentiam impositam à confessario in meliua; Et ita etiam docet novissimè Joannes Caramuel *in Theol. Fundamentali fundament.* 66. *num.* 1293

Sup. hoc infra in Ref. 46. & in aliis ejus primo annot.

6. Nota tertiò, quod mihi displicet id quod asserit Ochagavia *de Sacrament. tract. ultim. de Pœnitentia quæst.* 8. tunc dilationem pœnitentiæ gravis esse nimiam, quando differtur post tertium diem ab imposita pœnitentia; mitius tamen Hurtado, & alii putant eam solam dilationem non esse nimiam; imò nec ultra octavum diem; maximè quando præstanda non facilè executioni mandatur, ut si flagella, seu disciplina imponantur ei, qui domi suæ vix habet locum clam ceteris, ut id possit facere, debetque res disponere, ut tandem alibi fieri possit. Adduot tamen limitationem, nisi quando res in pœnitentiam injuncta, esset valde gravis, & posset commodè impleri: meritò tamen id totum tandem relinquunt judicio prudentum, nec enim ex sola gravitate, quidquid illi dicant, fit, ut dilatio minor esse debeat, quin potiùs voluntas Confessarii non præscribentis tempus sæpè censeri potest non adeò strictè rem gravem præcipere, ut quo gravior sit cæteris paribus, censeatur minorem dilationem indulgere. Sed ego alibi si non fuerit præfixum tempus à Confessario, observavi, Fagundez docere pœnitentem posse differre pœnitentiam usque ad annum; sed novissimè non approbat hanc sententiam Dicastillus *de Sacram tom. 2. tract. 8. disp. 14. dub. 4. num.* 65. Verùm illam sequitur Antonius Escobar, & alii à me alibi adducti.

Alibi infrà in Ref. 44. § Sed ego, & in aliis ejus annot.

RESOL. XIX.

An Confessarius posset imponere pœnitentiam, ut si quis committeret tale peccatum, solvat statim eleemosynam pauperibus, vel confiteatur, aut communicet Dominica sequenti, &c. Ex part. 10. tract. 13. & Misc. 3. Ref. 48.

Sup. doct. hujus resolutionis confirm. in tract. 4. Ref. 10 à princip. in Ref. 97. in tom. 1 princ. & in Ref. 28. § Sed difficultas, & infra in tr. 7. Ref. 192. & n. 92 in fin. § Unde, & § ult.

§. 1. PRima opinia negat. Ità Sanchez *in Summa, tom. 1. lib. 2. cap. 5. num. 16. & 17.* ubi ait: Deducitur quando neganda sit absolutio affectis prædicta jurandi consuetudine. Quod tantùm contingit, quando ea est juxta dicta, mortalis, nec est firmum ejus corrigendæ propositum; sicut contingit in aliis peccatis mortalibus. Quod multò fortius est in hac consuetudine absolvendum, eo quod quasi in alteram naturam transeat, & consistat in peccato oris, quod faciliùs committitur, & difficiliùs evellitur. At existenti eo proposito non est deneganda absolutio, & circa illud est habenda fides ipsi pœnitenti, sicut in aliis, quæ pro se, & contra se dicit. Tenetur quoque ut absolutionis capax sit, externas occasiones quæ morale ac proximum illius consuetudinis jurandi periculum illi afferunt, evitare, si id absque magno incommodo possit. Sicut de aliis proximis peccandi occasionibus tradunt Doctores communiter. * Quod si sæpè proposuit emendam, nec id fecit, dubium est an teneatur pœnitens ad aliquam pœnam, vel remedium acceptanda judicio Confessoris, qualia sunt frequentiùs fateri, aliquam brevem orationem recitare, aliquam eleemosynam largiri, pro singulis juramentis temerariis, aut alia hujusmodi. Sotus *de Juramentorum abusu*, c. 12. absolutè, & indistinctè ait non teneri in rigore pœnam aliquam acceptare, si in ea temeraria juramenta reinciderit, quamvis id consilium saluberrimum sit. Quia aliis peccatis id imponi nequit, nec jure aliquo probatur id speciale esse in hac consuetudine. Ita Sanchez.

* Sup. hoc in Resol. 1. not. prox. § Quo ad secundum, & in Ref. 5. § Notandum est & sup. in Ref. 3. § ult.

2. Secunda opinio affirmat. Ita Suarez *de Religione, tom. 2. lib. 3. de Juram. cap. 8. num. 7.* sic asserens: Deindè si sæpiùs proposuit emendari, & non fecit, adhibenda sunt remedia convenientia quæ ipse tenebitur acceptare judicio Confessoris, qualia sunt frequentius confiteri, aliquam eleemosynam, vel orationem brevem facere pro singulis juramentis temerè prolatis, vel similia. Denique si hæc non sufficerent, interdum erit utile differre absolutionem per aliquot dies, in quibus cogatur attentiùs vigilare, & contrariam consuetudinem aliquo modo inchoare. Hæc Suarez.

3. Tertia opinio firmat, Confessarium non debere tales pœnitentias imponere: sed si pœnitens acceptet, debere illam adimplere. Ita Martinus de San Joseph. *in Monit. Confes. to. 1. lib. 1. tract. 27. de Pœnitentia num.* 12. ubi sic ait: *No hazen bien los Confessores, que quando sus penitentes tiene costumbre de cometer algun pecado, v. g. de prejurar se, ò de poluciones, les imponen penitencias, de que cada vez que bolvieren al pecado, den tanto de limosna, ò ayunen, &c. porque el Confessor no es juez, ni Medico de los pecados, que estan por cometer: ni estarà obligado el penitente à complir estas penitencias como ponga otros medios para salir de los pecados. Mi parecer, es que no es buen consejo imponer estas penitencias, puedendose remediar por otra via el penitente: pero despues de impuestas, y acetadas avrà obligacion de complirlas. La razon es, que el Confessor es Medico, y como tal puede aplicar remedios con que dene firme la salud, y aun està obligado en ello.* Ita ille.

4. Sed ut verum fatear absolutè mihi placet opinio Suarez affirmativa, posse videlicet Confessarium tales pœnitentias imponere; & ità novissimè docet Baucius *in Miscellan. tom. 2. Opusc. 1. quæst.* 180. charitas exposcit, ut Confessarius non solùm vitet peccata præsentia media absolutione; sed etiam peccata futura medio remedio præservativo; nam Confessarius non solùm est Judex, sed etiam est Medicus spiritualis Animarum; & medicus sicut applicat Medicamenta corporalia infirmo, ac convalescenti, ne incidat in eandem ægritudinem; ita Medicus Spiritualis, qui est Confessarius, debet applicare remedia, ne pœnitens in idem peccatum sæpiùs à se commissum sine emendatione labatur. Hanc etiam sententiam præter Suarez, & Baucium, tenet etiam doctus Pater Leandrus *de Sacram. to. 1. tract. 5. disp. 9. quæst.* 30. qui ex Frias, & Gersone Cancellario Parisiensi firmat posse Confessarium aliquando dare pœnitentiam de non peccando tali, vel tali crimine, per certum tempus futurum, sub pœna aliqua, vel pecuniaria, vel corporali efficaciter solvenda, aut sub debito redeundi ad Confessionem, intra biduum, post perpetrationem delicti. Ita ille, & ità sæpiùs observatur in praxi à piis, & doctis Confessariis: non gravabor hic apponere verba Magistri Texeda *tom. 2. lib. 3. tract. 2. contr. 5. num* a 14. ubi sic ait: difficultas est an pœnitens, qui sæpè proposuit emendam, & tamen nunquam emendatus est, teneatur acceptare aliquam pœnam, vel remedium à Confessario impositum, verb. gr. crebram confessionem, aliquam eleemosynam elargiendam pro singulis juramentis, aut talem orationem recitandam, &c. & in propriis terminis Sancius *tom. 1. lib. 3. cap. 5. num.* 17. affirmat, affectum prædicta jurandi consuetudine non teneri in rigore pœnam aliquam acceptare, etiam si in eam temerariam juramenti consuetudinem reinciderit, & reddit rationem, quia in aliis peccatis id imponi nequit, nec jure aliquo probatur id speciale esse in hac consuetudine. Cæterùm non video qua ratione is auctor ausus sit id asserere, & prædictam doctrinam typis mandare, quis quilibet peccator tenetur jure divino pœnitentiam agere de suis peccatis, atque adeò eodem jure tenetur auferre impedimentum, quo possit salutiferum remedium, & medicinam convenientem quærere, quibus possit illis obstare, ut ex statu infelicissimo culpæ, transeat ad statum felicissimum gratiæ, & amicitiæ Dei: sed ista remedia, quæ Confessor judicaverit attenta pœnitentis consuetudine, & ejus inclinatione, & vivendi modo, sunt revera ad id opus magis apta, & convenientiora; ergo tenetur illa acceptare. Secundò, quia infirmus tenetur jure naturali uti medicamentis à perito Medico sibi applicatis propter conservandam vitam, præcipuè quando extremè indiget: ergo peccator tenetur uti remediis applicatis à Medico salutis, cùm sit in extrema necessitate propter acquirendam vitam æternam: Ostendo consequentiam, quia eadem prorsus est utriusque ratio, aliàs ageret contrà charitatem, qua tenetur

Sup. hac in Ref. sum. secundæ hujus Resol.

seipsum

seipsum dirigere, quod est mortale contrà præceptum divinum: Hucusque Texeda, poterat tamen cum viro doctissimo magis blandè se habere.

5. Et sciat Lector opinionem Sanchez acriter sustinere inclytum Theologum Stephanum Fagundez *in Decal. tom. 1 præcept. 2 lib. 2 cap 8. n. 21.* cuius verba hæc sunt: Dubitant aliqui Doctores; an teneatur pœnitens in Confessione acceptare aliquam pœnam, vel afflictionem veluti remedium impositum ad tollendam pravam consuetudinem jurandi, aut blasphemandi, qua laborat. Affirmat Suarez, *lib. 3 de Juramento, cap. 8. num. 7.* nullam tamen rationem pro se affert, nullum fundamentum; illius tamen fundamentum esse potest, quia unusquisque tenetur ex jure divino, & naturali procurare remedium, ne amicitiam cum Deo amittat, & consequenter illud acceptare cùm à Medico spirituali offertur. Negant melius Sotus, *de Juram. abusu cap. 12.* & Sanchez *tom. 2. Decalog lib. 3. cap 5. num. 17.* Primò, quia pro prava consuetudine in aliis peccatis hæc pœna imponi nequit, ita ut illius acceptatio obliget sub mortali; nec ratio, quæ affertur pro Suarez, aliquid convincit, quia alioquin sequeretur teneri eos, qui hac prava consuetudine laborant, simile remedium sub mortali acceptare, non solùm à Confessariis, sed etiam ab aliis viris prudentibus impositum aut oblatum & novum admitterent peccatum, nisi illud acceptent. Sufficit ergo quod jure divino teneantur ipsi gratiam cum Deo conservare; non tamen opus est, ut illos obligemus sub mortali ad acceptandum medium, ac remedium à nobis oblatum, ut gratiam Dei conservent. Ita Fagundez, non debebat igitur Texeda contra Sanchez tam rigidè insurgere, cùm ejus opinio sit probabilis, licèt ego, ut dixi, sententiæ Patris Suarez, & Texeda adhæream.

R E S O L. XX.

Si quis habuit pœnitentiam dicendi singulis sextis Feriis Litanias, quæsitum est, an teneantur ad preces & orationes subsequentes, vel an teneantur adire Confessarium, ut se magis explicet?
Idem dicendum est, si quis vovit recitare Litanias; vel si aliud votum fuisset commutatum in recitandis, verbigratia, singulis septimanis Litaniis. Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Resol. 46.

§. 1. OLim interrogatus fui de hoc casu, & respondi, non fuisse adeundum Confessarium: quia verba accipienda sunt in significatione usitatiori, & sub nomine Litaniarum non includuntur preces, & Orationes subsequentes. Unde idem dicendum est; si quis votum emisisset recitandi Litanias, vel aliquod votum fuisset commutatum in recitandis, v.g. singulis septimanis Litaniis. Nunc verò invenio, omnia supradicta confirmare Patrem Bordonum *in consil. Regul. tom. 2. ref. 45. num.* 30 ubi sic ait: [Nomine Litaniarum, quod est secundum probandum, veniunt non solùm invocationes Sanctorum, verùm etiam subsequentes liberationes, & rogationes usque ad Orationem Dominicam, & non ulteriores preces, ut colligitur ex Rubrica Breviarii pro diebus Rogationum, quæ habet hæc verba: *Hodie qui non intersunt Processioni Litaniarum, dicant illas privatim post Matutinum cum suis Precibus, & Orationibus sine Psalmis Pœnitentialibus.* Si enim sub nomine hoc Litaniarum comprehenderentur subsequentes Preces, & Orationes, has expressisset frustrà: cùm ergo ex illorum expressione constet diversitas; obligatus ad Litanias recitandas non tenetur progredi ad Preces, & Orationes; sed eas absolvit Oratione Dominica.] Ita ille.

R E S O L. XXI.

An qui habet pœnitentiam à Confessario per annum singulis diebus, v.g. recitare Coronam B. Virginis, vel Litanias, satisfaciat; si reci et simul intra paucos dies?
Et an si pœnitentia sit, v.g. injuncta de jejunando diebus Veneris, vel Sabbati unius mensis, vel anni, si per impotentiam illis diebus non possit jejunare, teneatur alio die jejunare?
Et an qui habuit pœnitentiam cum circumstantia eam adimplendi flexis genibus coram imagine tali, peccet mortaliter aliter faciendo? Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. Res. 12.

Sup. hoc eodem cum eod. Leandro hic tantum supl. in Ref. 9. §. ult. ad med.

§. 1. REspondet Pater Leandrus *de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 9. quæst. 79.* satisfacere, si dicta in pœnitentiam injuncta recitanda sint pro animabus Purgatorii. Quia gratius erit Deo & expedientius animabus quo citius hæc pœnitentia finiatur. Si verò recitanda sint pro pœnis suis peccatis debitis, adhuc respondeo posse casu, quo finis Confessaris jubentis recitare Psalmos, Coronam, &c. non sit ut pœnitens quotidie se in aliquo bono opere exerceat (in quo casu est vera sententia Sancii) sed illi laborem talem injungere quod major causetur ex recitatione viginti coronarum quàm duarum, vel unius, qui æqualis, & fortè major labor oritur pœnitenti, si hæc omnia simul in uno die recitet, ac si per unum mensem, v.g. quotidie unicam coronam recitaret, ergo. Ita ille, sed mihi magis placet opinio negativa Sanch. *in Sum. to. 1. l. 4. cap. 11. n. 40.* quia satisfactio, quam imponit Confessarius, est intelligenda secundùm Ecclesiæ præcepta, ergo &c.

2. Nota etiam hic obiter dictum Patrem Leandrum *ubi suprà quæst. 78.* docere quod si pœnitentia sit injuncta, v.g. de jejunando diebus Veneris, vel Sabbati unius mensis, vel anni, si per impotentiam illis diebus non possit jejunare; non teneri alio die jejunare, quia è contra existimo, quòd communiter Confessarii respiciant tempus, ac præfigant diem, & fortè in memoriam Passionis Christi Domini, & ejus Virginis Matris, elapso illo die, non tenebitur pœnitens, cùm sit onus ejus, in alio jejunare, licèt Cardinalis Lugo *de pœnit. disp. 25. num.* 88. putet teneri, quia in hoc casu non respicit Confessarius principaliter diem vel tempus, & ita qui in aliquo dierum illius temporis non jejunat, tenetur in alio die postea jejunare. Utraque opinio est probabilis.

Sup. hoc infra in Ref. 30. §. ult. & in Ref. 40 & 41.

3. Nota hic obiter cum Quintanadueña *de Jubilæo duabus hebdomadis, cap. 6. num. 22.* [*que quando se da la penitencia con estas circunstancias que sea de rodillas de ante de tal imagen no es necessario se hagan debaxo de mortal.*] Sed de hoc ego alibi.

Alibi infrà in Ref. 14. & in aliis §§. ejus not.

R E S O L. XXII.

An Confessarius, qui culpabiliter non obligavit pœnitentem ad restitutionem, peccet, & teneatur ipse restituere? Ex part. 2. tract. 16. & Misc. 2. Ref. 1.

§. 1. DIdacus Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. part. 8. art. 4. dub. 6. fol. mihi* 275. & Zanard. *in direct. Confess. part. 2. pr. 7. cap. 26. dub* 3. docent sententiam affirmativam, sic etiam docet Gabriel *in 4 dist. 15. quæst. 2. art.* 3. Sylvest. *ver. usur. 7. quæst* 2. præter alios neotericos, quos citat Bonacina *ubi infrà*. Et ratio est, quia tam Parochus, quàm alius Confessarius (nam gerit vices Parochi) tenetur ex officio docere pœnitentem necessaria. Ergo, cùm non admonet pœnitentem restituere, non adimplet id quod debet. Ergo, ait Nugnus, tenetur ipse ad restitutionem quia non admonendo virtualiter dicit illum non teneri, atque adeò est causa moralis, ut pœnitens non restituat, & consequenter est causa damni alterius tertii, & ideò si non est aliud remedium, ipse tenebitur ad restitutionem, quia verè intulit damnum contra justitiam, tacendo; quando loqui tenebatur.

Sup. hoc sup. in re a ea lora dest Resol 1 cursim in princ. & ad med. §. 1. vers. aut non obligabit, & propè fin §. bad hanc, & vers. cum non teneri, & in 1. t. 13. 3. ex dest. Ref. 31. §. 2. inter med. & fin. vers. nec confessarius, & quamvis pro casu excommunicationis lege tamen in to. 4 tr. 3 Ref. 37. propè fin 1 vers. Adde.

2. Verùm contraria sententia semper visa est mihi probabilior, & sæpiùs illam in praxi sequutus sum. Dico igitur non solùm Confessarios, sed Prælatos, & Parochos; quando ex ignorantia etiam vincibili non obligant pœnitentem ad restituendum, ad nullam restitutionem teneri: nam officium, quod Confessario ex justitia incumbit, solùm est in ordine ad spiritualia, & negligens in officio, contra religionem peccat potiùs, quàm contra justitiam. Et ita amplexi sunt hanc sententiam novissimè Martinus Bonac. *de rest. disp. 1. quæst. 2. punct. 11. num.* 13. & præter DD. quos ipse citat, tenet etiam hanc opinionem Filliuc. *in qq. moral. to. 1. tract. 7. cap 2. num.* 374. Malderus *in 2. 2. tr. 5. cap. 3 dub* 24. Bartholomæus a S. Fausto *in spec. Confessar. disp. 4. quæst. 121. num. 7. & 8.* Ægidius de Coninck *de Sacr. disp. 8. dub. 16. num.* 144. & Rebellius *de oblig. just. part. 2. lib. 17. quæst. ult. num. 12. & part. 1. lib. 2. quæst 14. sect. 8 nu. 65.* Hæc sententia limitanda est, modò Confessarius non dicat pœnitenti obligato restituere, ut non restituat, vel faciat restituere cùm non tenetur. Ita Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 32. sect. 6.* Rebellius, & alii.

3. Ad argumentum Nugni, patet ex dictis responsio. Nam Confessarius non tenetur ex officio temporalibus creditorum bonis prospicere, cùm ab illis mercedem non accipiat, nec eorum gratia officium habeat, sed solùm ad procurandum bonum pœnitentis. Unde quamvis ipse quidem pœnitenti teneatur Confessarius ex officio injungere restitutionem, non tamen ad hoc tenetur obligatione justitiæ, quam habet erga creditorem, sed ex obligatione erga pœnitentem, qua tenetur saluti spirituali ejus consulere: quare si id negligat peccabit quidem, sed non tenebitur ad restitutionem.

R E S O L. XXIII.

An idem Confessarius possit extra confessionem pœnitentiam à se impositam, commutare? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 5. Res. 46.

[illegible]

§. 1. CAsus est frequentissimus; & ad illum sic respondet Joannes Præpositus *in 3. part. quæst. 52. de satisfactione, dub. 9. num. 117.* Confessarius extra Sacramentum non potest actum judicialem exercere; idem tamen potest mutare quando moraliter censetur in eodem actu judicis perseverare, ut si pœnitens petat paulò post absolutionem suam pœnitentiam mutari. Sic ille.

2. Sed magis amplè loquitur Cœlestinus *in compend. Theol. moral. tract. 1. cap. 24. num. 7.* quando alius (ait) Confessarius pœnalem mutat pœnitentiam à priore Sacerdote impositam, id debet facere in Confessione Sacramentali, & non extra: si verò hæc eadem commutatio fiat ab eodemmet Confessario, qui eam imposuit, potest facere commutationem extra Sacramentum etiam sine causa, modò pœnitens ad illum redeat ad summum infra hebdomada. Sic Cœlestinus, cui adde alios, quos ego citavi *in 3. par. tract. 4. resol. 53.*

3. Sed non desinam hìc in gratiam curiosorum adnotare, quod novissimè post me ipsum citatum, & alios, quos, ubi suprà, adduxi, Pater Joannes de Lugo *de Sacram. Pœnitent. disp. 25. sect. 6. num. 112.* docet ampliorem & benigniorem sententiam circa præsentem quæstionem. Sic itaque asserit: Ego in primis existimo non posse eumdem Confessarium mutare pœnitentiam, nisi actu recordetur peccatorum, pro quibus illam imposuit, saltem aliqua memoria confusa: qualis sufficit ad imponendam satisfactionem: nam est ille actus jurisdictionis, qui fit à judice, ut judex est, ergo debet procedere cum notitia causæ. Deinde existimo non requiri novam confessionem, sed quòd actio referatur ad confessionem & absolutionem præteritam, & cum illa componat unum integrum judicium: certum enim est in hoc Sacramento partes tempore distantes posse uniri moraliter ad integrandum unum Sacramentum: nam absolutio hodierna potest uniri cum confessione facta ante octo dies: ergo similiter additio, vel limitatio sententiæ poterit uniri cum confessione & sententia præterita. Denique addo me non invenisse sufficientem rationem, cur additio, vel limitatio illa post longum tempus facta non possit uniri moraliter sufficienter cum præcedentibus partibus ad faciendum unum integrum judicium, nam ipsa satisfactio impleta post longum tempus integrat unum judicium cum partibus præcedentibus: Ergo quamdiu satisfactio non est posita, adhuc intelligitur judicium illud incompletum & quasi suspensum, & ad hoc judex habet jus ad urgendum pro executione sententiæ: ergo adhuc poterit ex consensu pœnitentis mutare, vel diminuere primam sententiam, ut meliùs possit exequutioni demandari. Hucusque Lugo. Qui, ut vides, docet posse eumdem Confessarium mutare pœnitentiam post quodlibet tempus, & tunc pertinere ad idem Sacramentum.

R E S O L. XXIV.

An post unam hebdomadam possit idem Confessarius commutare pœnitentiam, nullo denuò Sacramento ministrato?

Et docetur ad commutationem pœnitentiæ faciendam ab alio Confessario, opus esse ipsum pœnitentem agnoscere, & judicare peccata illius saltem præcipua, ob quæ pœnitentia, sive satisfactio ab alio imposita fuit.

Sed advertitur, quòd pœnitens tenetur aperire Sacerdoti illi posteriori peccata, ob quæ pœnitentia prior est imposita; ita ut ipse secundus Confessarius possit etiam commutare pœnitentiam extra confessionem.

Et quid maximè, si pœnitentia est medicinalis?

Quæritur etiam, quando teneatur pœnitens satisfactionem sibi in Sacramento impositam adimplere?

Et explanatur quid faciendum esset, quando pœnitens, vel Confessarius à confessionali recessit, & oblitus est pœnitentia imposita; an forte Confessarius ex oblivione oblitus est pœnitentiam imponere?

Et notatur, quòd singulis mensibus obligatus sic communicare, non peccabit mortaliter, si sex, vel octo dies Communionem distulerit.

Et quòd obligatus jejunare Feria sexta, si omittat jejunium eo die intentione transferendi illud in sequentem diem, non excedere culpam venialem.

Et tandem docetur, quòd si pœnitens probabiliter judicat, vel dubitat se pœnitentiam post aliquod tempus implere non posse, tenetur, cùm primum possit illam adimplere, sin verò hoc non dubitet, potest illam per annum differre. Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 1. Res. 56. aliàs 57.

§. 1. NEgativè respondet Castrus Palaus *to. 4. tract. 23. disp. unica, punct. 21. §. ult. num. 14.* Nam (ait ipse) si demus à peccatis absolutum, pœnitentiaque suscepta, à præsentia Confessoris discessisse, judicium illud omninò finitum est: nihil enim tali judicio deficit. Ergo nequit Confessarius postmodum pœnitentiam injunctam mutare nulla denuò Confessione facta, sicuti non potest novam absolutionem concedere. Nam ea nova pœnitentiæ impositio ad præcedentem Confessionem pertinere non potest: quippe ea Confessio absque relaxatione ad hanc novam pœnitentiam completa fuit, non solùm essentialiter, sed etiam integraliter. Requiritur ergo ad pœnitentiæ mutationem, quòd intra eandem Confessionem fiat quia tunc non mutatur, sed primò imponitur; vel si finita Confessione, absolutione suscepta, & pœnitentia perfectè injuncta mutanda est pœnitentia, denuò Confessio facienda est, & absolutio concedenda, tametsi intra horam hæc mutatio contingat.

[illegible]

2. Sed ego non discedo à sententia affirmativa, quem docui, & me citato, docet Pater Aversa *de Sacrament. Pœnit. quæst. 13. sect. 8.*

3. Nota etiam hic obiter, supradictum P. Palaum *ubi suprà; num 13.* docere, ad commutationem pœnitentiæ faciendam ab alio Confessario, opus esse ipsum agnoscere, & judicare peccata, saltem præcipua, ob quæ imposita ab alio fuit. Ratio est: quia eatenus mutare pœnitentiam potes ab alio Confessore injunctam, quatenus potes eadem causam judicare. At si peccata, ob quæ fuit pœnitentia imposita, tibi non manifestentur, nequis illa judicare. Ergo nequis peccatis incognitis pœnitentiam mutare. Prætereà inconsultè pœnitentiam subrogares, nesciens peccata, in quorum vindictam subroganda est. Et ex his solvitur ratio oppositæ sententiæ. Non enim sufficit, quòd obligationem pœnitentis agnoscas; sed opus est, ut cognoscas, & judices causam illius obligationis, quia nequis pœnitentiam sacramentalem novam constituere eisdem peccatis, nisi ea peccata sacramentaliter judices: quod præstare non potes absque illorum cognitione, & pœnitentis confessione. Quando idem est Confessarius, ad quem ob pœnitentiæ mutationem accedis, & memoria retinet peccata, ob quæ imposita fuit; sat est unico verbo ea omnia subjicere, dicens, te denuò accusare de peccatis priùs confessis, & Confessario præcedenti Confessione manifestatis.

[illegible]

4. Sed, cùm sit casus satis practicabilis, quià quotidianus: ego contrarium teneo: & hoc, præter alios novissimè tenet Marchant *in Tribun. Sacram. tom. 1. tract. 4. tit. 7. quæst. 6.* ubi sic ait: [Petes an teneatur pœnitens aperire Sacerdoti illi posteriori peccata, ob quæ pœnitentia, sive satisfactio prior est imposita? Affirmant nonnulli, maximè si pœnitentia medicinalis sit, & præservativa à peccatis. Respondeo ego, non teneri: sufficit enim pœnitenti allegare rationes, cur hæc pœnitentia sibi nimis gravis, aut importuna; & quare illius commutationem, vel dispensationem postulet.

[illegible]

5. Ratio est: quia in hac commutatione, vel dispensatione non agitur de peccato, ob quod imposita est pœnitentia, vel de justitia, qua imposita est, sed de infirmitate, difficultate, vel minori importunitate, ac interdum impossibilitate pœnitentis ad illam adimplendam, ob quam justè commutari potest. Quinimò ad prudentiam Confessarii spectat, ut quando advertit, pœnitentem multis pœnitentiis implicatum, quas tantùm abest, ut adimpleat, quin pœnitentias pœnitentis augeat, nec persolvat, etiam si se bonæ voluntatis affirmet: ad prudentiam (inquam) spectat, etiam non postulantem liberare à tantis vinculis, quibus imprudenter se aggravavit, & quorum ratione in pericula multarum transgressionum se conjecit.

6. Dices primò: Qui pœnitentiam in sacramentali Confessione primò imponit, debet qualitatem delicti cognoscere, & considerare: ergo etiam ille, qui primam pœnitentiam commutat, vel dispensat. Respondeo, negando consequentiam. Commutatio enim, vel dispensatio principaliter non respicit peccatum, sed pœnitentis facultatem, sive ejus, ad implendum opus injunctum, potentiam, vel impotentiam; hæc est enim sola ratio commutationis, vel dispensationis. Addo, in commutatione tantùm spectari debere proportionem, quæ potest esse inter pœnitentiam primò injunctam, & illam, in quam fit commutatio; non autem proportionem inter peccata propter quæ est imposita pœnitentia; quia illa jam transierunt in rem judicatam; & supponitur Confessarius primus peccatorum qualitatem sufficienter examinasse; unde hic debet haberi sola ratio causæ,

cur

cur commutanda sit, quæ (ut dixi) non tam peccatum respicit, quam potentiam, vel impotentiam pœnitentis in satisfaciendo. Similiter in dispensatione solùm attenditur aut totalis impotentia pœnitentis ad solvondum, aut consideratur, quòd aliis modis pœnitentiam injunctam adæquaverit, vel adæquet. Quòd autem aliqui scrupulizent in eo, quod pœnitentia prius esset data, non tantùm in satisfactionem, sed etiam in medicinam, & præservationem. Respondeodum est, rationem medicinæ præservativæ per accidens satisfactionem afficere, & ex eo capite magis esse concilii, quàm præcepti, & à confessario, quà Medicus est; non qua Judex, procedere. Quinimò, cum illud opus satisfactorium redditum sit pęnitenti, aut nimis grave, & periculosum, ratione suæ infirmitatis, & fragilitatis, aut fortè etiam impossibile; ratio remedii, vel præservationis, quæ operi inerat, eo ipso cessare censetur. De quo non debet inquirere secundus Confessarius, nisi consulatur; cùm plura possint occurere alia remedia pęnitenti absque eo, quòd obligatione ad repetenda, & alteri manifestanda peccata semel ritè confessa, & absoluta, oneretur, quæ est gravissima obligatio, & onus importabile.] Hucusquo Marchant. cui ego in omnibus adhæreo. * Qui etiam *ibidem* petens, quando pœnitentia sit adimplenda, sic ait: [Quærunt secundò, quando teneatur pœnitens satisfactionem sibi in Sacramento impositam, adimplere? Sed clara responsio est: si enim Confessarius tempus certum determinavit, illo tempore est adimplenda: sin minùs judicio prudentis relinquitur, & vix in dilatione peccari contingit, nisi gravis negligentia deprehendatur, & tunc peccatum tantùm veniale ordinariè committitur.] Ita ille.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Sed contrarium, post medium, vers. Sed notandum est, & infra in Resol. 37. & in aliis § ejus not.

* Sup. hoc inf. in Ref. 40. & 43. & in aliis Ref. & §. ejus post prima.

7. Nota enim cum eodem Marchant. *tract. 6. tit. 3. quæst. 3. concl. 8.* quòd si satisfactio censeatur imponi in Confessione, non est necesse, ut quis in loco judicii, sive confessionali sedeat, tanquam confessionem auditurus, sed sufficere, ut actus sint sacramentales: nimirum, ut Confessarius, tanquam Confessarius, pœnitentem sua peccata proponentem sacramentalitar audiat; & ut pœnitens sua peccata sacramentaliter proponat Confessarii judicio, sacramentaliter resolvenda. Explico: Pœnitens, ubi Confessarius à confessionali recessit, oblitus est pœnitentiæ impositæ, aut fortè Confessarius ex oblivione oblitus est imponere: Accedit pœnitens, ut Confessarium super pœnitentia, vel non imposita, vel oblita conveniat; non est necesse, ut Confessarius ad confessionale revertatur, aut alia cæremonia utatur, ut sedendo, &c. ad hoc, ut cùm jam recessit à Confessionali, indicet pœnitenti pœnitentiam impositam, aut immutet; sed sufficit, ut pęnitens innuat, se habere aliquid pertinens ad Confessionem, & Confessarius, ut actum sacramentalem suscipiat, & resolutionem velut in Sacramento donet. Ratio est: quia istæ cæremoniæ non sunt de essentia, vel substantia hujus Tribunalis; & aliàs ad vitandam aliquam verecundiam breviter per actum sacramentalem potest Confessarius supplere, quod oblivione omissum est in Confessione primaria, sive fuerit ex sua parte, sive ex parte pęnitentis.] Ita ille, quæ omnia satis firmat authoritas Patris Leandri *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 9. quæst.* 101. asserentis, posse etiam secundum Confessarium commutare pęnitentiam extra Confessionem; licèt contrarium magis probabiliter cum multis aliis *alibi* docuerim, ut idem Leander advertit.

Sup. hoc in Ref. seq. lapo doct. §. Sed pro coronide, & Resol. & 59. ejus annot.

Alibi in Ref. not. præter.

8. Nota etiam cum Castro Palao *ubi suprà*, §. *num.* 53. quòd si singulis mensibus obligatus sis communicare, non peccabis mortaliter, si sex, vel octo dies Communionem distuleris, præcipuè si aliqua, etsi levis, occasio hujus dilationis se obtulerit. Deinde addit, obligatus jejunare, v.g. feria sexta, si omittat jejunium eo die, intentione transferendi in sequentem, non excedere culpam venialem, ob materiæ levitatem.

Sup. hoc infra in Resol. 43. & 46. & in aliis earum not. Quamvis non pleniè sup. hoc lege tamen insra in Ref. 43. §. 1. in fine vers. Ex his infertur.

9. Et tandem non desinam hic adnotare, Amicum *in Curs. Theol. to. 8. disp. 16. sect. 5. dub. 2. nu.* 58. docere, [quòd si pęnitens probabiliter dubitat, se pęnitentiam post aliquod tempus adimplere non posse, tenetur, cùm primùm commodè potest, illam adimplere, ne Sacramentum relinquat imperfectum. Si verò non dubitat, * potest illam per annum differre: nam tandiu potest illam differre, quamdiu non tenetur per novam Confessionem ad novum Sacramentum Pęnitentiæ accedere. Ita ille, me citato: & me etiam citato, Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 9. quæ.* 89. qui asserit, plures Theologos Salmaticenses docuisse, pęnitentiam sacramentalem posso per annum differri. Et omnia in hac resolutione observata sedulò notent Confessarii: quia sæpiùs in praxi solent accidero, & in aliis Doctoribus non ita facilè inveoient.

* Sup. hoc in Ref. seq. §. ult. in fine, & infra in Ref. 44. & in Ref. 47. §. postremo. § 2. & in Ref. 45. §. Non desinam & supra in fine Ref. 16.

R E S O L. XXV.

Utrùm unus Confessarius possit impositam pœnitentiam ab alio commutare?

Et an Confessarius possit commutare pœnitentiam, non audita confessione eorumdem peccatorum?

Et an secundus Confessarius, qui non habet potestatem absolvendi à peccatis reservatis, super quibus pœnitentia imposita est, possit, hoc non obstante, pœnitentiam illam commutare?

Et an dicta commutatio facienda sit in sacramentali confessione, vel extra?

Et an si intra unum, vel alterum diem triduum, vel hebdomadam redeat pœnitens, possit extra confessionem ab eodem Confessario commutari pœnitentia?

Et utrum, si pœnitentia sit tantùm medicinalis, possit à quolibet Confessario extra confessionem commutari, suspendi, & per eo dispensari?

Et an prædicta commutatio possit ab eodem Confessario fieri sine causa?

Et quid alio Sacerdote?

Et an pœnitens authoritate propria possit commutare pœnitentiam à Confessario impositam in opus evidenter melius?

Et an possit pœnitens pœnitentiam impositam per annum differre?

Ex part. 1. tract. 15. & Misc. 15. Ref. 53.

§. 1. NEgantem sententiam amplexus est Nugn. *in 3. par. tom 2. quæst. 13 dub. 4.* Vasquez *in 3. part. ubi infr. num.* 8. Ledesma *in summa 1. tract. de pœnitent. cap. 23. concl.* 8. *dub.* 2. Sot. *in 4. disp.* 20. *quæst.* 2. *art.* 3 & alii, eo quòd par in parem non habeat imperium, ut habetur *capit. in illo à quo, §. tempestivum ff. ad Trebell.* & quia ad retractandam, sed revocandam sententiam unius judicis, adiri debet superior per viam appellationis, quia æqualis id facere nequit, ex *cap. dilectus, 2. de rescrip.os, cap ut debitus honor, de appellat. l. si quis adversus, C. de precibus impær. offer.* & aliis juribus.

Sup hoc cursissimè cum Villalobos in 10. 4. & 8. Resol. 3. intribus ult. ejus lineis.

2. At his non obstantibus affirmativam sententiam rectè docet Sylvester *ver. confess. 6. num.* 4. Resol. *vel. confess sacr. num.* 11. & omnes neoteries infrà citandi. Et ratio est, quia sicut absolutio potest super eadem peccata repeti, ita judicium, & sententiam. Nec obstant in contrarium adducta, quod par in parem non habet imperium, nam secundus Sacerdos, pęnitentiam commutans, nullum exercet imperium in priorem, sed in pęnitentem, nec propriè revocat sententiam prioris, sed suam profert, & hoc posterius judicium non instituitur ad derogandum priori, sed ad consulendum pęnitenti, in cujus favorem talis iteratio conceditur, Neque totum hoc efficitur per modum appellationis, ut putant adversarii, sed per modum novi judicii æqualis judicio præcedenti, quorum judiciorum neutrum adversatur alteri, sed ipsum in sua integritate relinquit. His tamen ita suppositis, difficultas in praxi occurrens est, an Sacerdos possit commutare pęnitentiam, non adita priori confessione eorundem peccatorum. Non posse docet Vasquez *ubi infrà num.* 7. Suar *tom. 4. disp. 48 sect.* 10. *num.* 8. Fillius. *tom. 1. tract. 8. cap. 2. num.* 50. Pesantius *in addit. ad 3. part. quæst. 18. de satisfact sacr. disp. 2. concl.* 3. Coninch *de Sacram. disp. 10. dub. 12. concl. 3. num.* 101. Regin. *in prax. tom. 1. lib 7. cap. 8 num* 93. Fagund. *de precept. Eccl. tract. 2 lib. 9. c. 4. num.* 15. 17. & 22. & ex nostris Molfesius *in summ. tom. 1 tract. 7. cap. 23 num.* 71. Megala *in 1. part. lib. 6. cap. 5. quæst. 3. num.* 5. qui asserit, nullo modo sustineri posse contrariam sententiam. Ratio est, quia omnis actus judicialis debet fieri cognita causa, circa quam versatur.

Sup. hoc in Ref præter §. Nota etiam hic obiter, & infr. in Resol. 27 §. ult. ad fin. 4 vers. De commutatione & in Ref. 32. § Nota hic, & cursim, ad med. §. Et tandem hanc, & in Resol. 21. §. Qui etiam in princip. & sup in Ref 14. cursim cum Bruelo, in § 1 prope finem, & vers. Arbitror, & in to. 1 tr. 3. Ref. 92. §. Unic.

3. Sed ego existimo, supradictos Doctores in Cathedra, vel in cella hanc opinionem docuisse; sed in confessionario, contrarim sententiam practicasse: nam onus nimis magnum esset pro Confessariis, & pęnitentibus in commutatione alicujus pęnitentiæ prӕteritas iterare confessiones. Ideò existimo probabilissimam esse illam sententiam, quæ docet posse Confessarios, non audita priori confessione eorumdem peccatorum pęnitentias commutare. Et ita docet Nav. *in man. cap. 26. num.* 22. Tolet. *in summ. lib. 3. cap. 11. num.* 5. Portel. *in add. ad dub reg. ver. Pœnit. Sacram. num.* 8. Henriquez *in summ. lib. 15. de Pœnit. cap.* 22. *num.* 1. Beja *part. 1. cas.* 15. Raphael de Cæsare *in consol. anim. dial.* 8. *cap.* 26 Victoria *in cap.* 211. Joan de la Cruz *in direct. conf. part. 2. de pœnitent. quæst. 4. dub. 4. conclus. 2. in fin.* Villalubos *in summ. part. 1. tr. 9. dub. 79. num.* 5. Emanuel Sà *ver. satisfactio, num.* 5. Rodriq. *in sum. tom. 1. cap. 56. concl. 7 num.* 8. Vivaldus *in candel. de satisfact. num.* 31. Joa. Valerus vir doctissimus, *ubi infrà*, & alii, vel ut melius dicam, communis usus Confessariorum; & hanc sententiam etiam probabilem, & practicè securam vocavit Ant. Fernandez *in exam. Theolog.*

mor·

mor. part. 3. cap. 6. §. 7. num. 20. in fine, & Sylvius *in add. ad 3. part. quæst 8. art. 3. dub. 4. concl. 2.* Ratio est, quia præsens confessor potest de tota simul causa pœnitentis, juxta præsentem dispositionem judicare, prout magis expedire judicaverit ipsi pœnitenti.

3. Sed grave hic emergit dubium, an secundus confessarius, qui non habet potestatem absolvendi à peccatis reservatis, super quibus pœnitentia imposita est, possit hoc non obstante, pœnitentiam illam commutare. Negativè respondent Suarez, Filliucius, Molsesius, Megala, Fagondez, & ferè omnes DD. suprà citati. Sed contrariam sententiam docet Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 94. art. 2. dub. 3. num. 9.* Fernandez Societat. Jesu *in instruct. confess. part. 1. docum. 7. num. 5.* & Jo. Talerus *in differentiis utriusque fori, ver. jurisdictio, differ. 1. num. 7.* Et ratio est, quia constat, quòd per absolutionem casuum reservatorum, remanent illa peccata non reservata; ergo, & consequenter non remanebit reservata pœnitentia pro eis imposita. Hæc sententia est probabilis, & tuta in praxi.

4. Sed pro coronide hujus disputationis, videamus, an dicta commutatio facienda sit in sacramentali confessione, vel extrà. Megala, Suarez *to. 4. disp. 18. sect. 4. num. 8.* & alii asserunt Navarrum docuisse, Confessarium posse commutare pœnitentiam extra Sacramentum Pœnitentiæ; sed falluntur, quia Navarrus solummodò dicit non esse necessariam iterationem confessionis peccatorum, super quibus data fuit pœnitentia, quando postulatur commutatio ejusdem: hoc autem non est dicere, extra confessionem sacramentalem fieri posse dictam commutationem. Bonacina *de Sacrament. disp. 4. quæst. 5. sect. 3. punct. ... nu. 7.* asserit Rodriquez, & Summam Coronam docere hanc sententiam, sed apud ipsos illam non invenio, sed illam docet Victorellus *in notis ad Emanuelem Sà ver. satisfactio, num. 5.* & Valentia *to. 4. disp. 7. quæst. 14. punct. 4.* ubi sic asserit. Et notandum, ut pœnitentia rectè commutari possit, omninò fore necesse, ut peccata, pro quibus imposita fuit, illi pateant aliquo modo, qui est eam commutaturus, quamvis non est quidem opus, ut ei manifestentur rursus per sacramentalem confessionem. Ita Valentia.

5. Sed contrariam sententiam omninò amplectendam esse judicio ex communi Doctorum sententia. Vide omnes citatos authores. Ratio est, quia tam solutio, quàm ligatio pœnitentis actus sunt clavium, qui necessario requirunt Sacramentum; ergo sicut posterior confessarius non potest ligare absque Sacramento, ita neque solvere. Dicta igitur commutatio facienda erit à confessario secundo in sacramentali confessione, & non extrà. Limita tamen hanc sententiam, nisi ab eodemmet confessario pœnitentia commutaretur, nam si id fiat intra unum, aut alterum diem, posse pœnitentiam extra Sacramentum commutare, quia in isto casu adhuc censetur idem judicium. Ita Sotus *in 4. dist. 20. quæst. 1. art. 3.* Valerus *ubi suprà, ver. judex, differ. 23. num. 5.* & alii. Unde nimis scrupulosè in hoc loquitur noster Megala *ubi suprà*, asserens hoc fieri non posse, nisi intra spatium mediæ horæ, sed Henriquez *lib. de pœnitent. 21. §. fin.* cum Ledesma, & Vivaldo, & Valero *ubi suprà*, putat idem fieri posse intra triduum, aut hebdomadam, si redeat pœnitens. Sed notandum est, quod si pœnitentia si tantùm medicinalis, potest utique tunc omnis confessarius extra confessionem sacramentalem, dictam pœnitentiam commutare, suspendere, atque super ea dispensare, & hoc sæpè practicavi, ait Vallerus *ubi suprà*, qui etiam putat eundem confessarium posse commutare pœnitentiam sine causa; quia sicut fuit in ejus arbitrio illam imponere, ita in eodem debet esse illius commutatio, nam unaquæque res propter quascumque causas nascitur, propter easdem dissolvitur, sed cùm petitur commutatio ab alio Sacerdote, requiritur causa.

6. Et ideò reassumens omnia supradicta: assero posse quemlibet confessarium ex justa causa commutare pœnitentiam, etiamsi fuerit data super peccata reservata, & etiam non iterata priori confessione, dummodò hoc efficiat in sacramentali confessione, non autem extrà, quòd si commutaverit, idem confessarius poterit quidem extra confessionem, si ad plurimum intra hebdomadam pœnitens redeat.

7. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem quæstionem. * Sed si aliquis quæreret an pœnitens authoritate propria commutare possit pœnitentiam à Confessario sibi impositam, in opus evidenter melius? Respondeo affirmativè, & ita etiam probabiliter docet Portel *in addit. ad dub. reg. ver. pœnitentia sacramentalis, num. 6.* ubi sic asserit. Potest pœnitens, authoritate propria commutare pœnitentiam sibi impositam in aliud opus evidenter melius. Probatur à simili. Nam omnes dicunt posse quemlibet suum votum commutare authoritate propria in opus evidenter melius, ut qui vovit dicere tertiam partem Rosarii, poterit commutare in unum diem jejunii; est autem eadem ratio, in præcepto orto ex voto, & ex mandato confessoris. Ita probabiliter Portel. licèt aliqui etiam magis probabiliter contrarium asserant. Sed hæc dicta sufficiant circa pœnitentiæ commutationem; hoc unum addam valdè notandum, * posse pœnitentem pœnitentiam à confessario injunctam per annum differre. Ita docet ex Societate Jesu Antonius Fernandez *in instruct. confessar. part. 1. docum. 7. §. 2. num. 2.* ubi sic ait: *Tiene obligacion el penitente de cumplir la penitencia por lo menos de un anno, si no le oblige el Confessor dentro de menos tiempo coligese de cap. omnis, de pœnit. ibi, Et injunctam sibi pœnitentiam.* Sic Fernandez, qui hoc etiam docuerat *in docum. 4. num. 5.*

R E S O L. XXV.

An secundus Confessarius possit commutare pœnitentiam extra confessionem sacramentalem?

Ex quo curiosissimè infertur quod votum commutari potest, & absolutio à censuris potest fieri extra Sacramentum.

Et docetur primum Confessarium, qui imposuit pœnitentiam, illam commutare, vel diminuere posse extra confessionem.

Item brevissimè docetur, quòd pœnitens ipse potest, authoritate propria, commutare pœnitentiam sibi à Confessario injunctam, in opus æquale, aut saltem in evidenter melius. Ex par. 10. tract. 12 & Misc. 2. Res. 43.

§. 1. NEgativè respondet Tamburinus, *Opusc. de Confess. tom. 1. lib. 1. cap. 3. §. 4. num. 26.* ubi ita asserit: De alio, seu secundo Confessario certum sit non posse extra confessionem commutare pœnitentiam ab alio injunctam. Ratio est, quia Sacerdos non est Judex, nec ullam habet potestatem, nisi dum est in hoc Tribunali; sed nullo modo censetur esse talis, nisi dum administrat Sacramentum: ergo, &c. Dices. At votum commutari potest, & absolutio à censuris fieri item potest, & Sacramentum. Respondeo, posse quidem, quia id dependet solùm à potestate, quam habet Summus Pontifex, quamque aliquando communicat aliis: at commutatio pœnitentiæ procedit ex potestate Sacramentali, ut dictum est. Ita ille.

2. Sed licèt ego olim hanc sententiam docuerim, tamen non existimo improbabilem sententiam affirmativam, quam novissimè tuetur Leandrus *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disc. 9. quæst. 101.* quia primus Confessor potest mutare pœnitentiam extram Confessionem: ergo etiam poterit alius. Secundò, quia, ut aliqui probabiliter asserunt, pœnitens ipse potest authoritate propria commutare pœnitentiam sibi injunctam in opus æquale, aut saltem evidenter melius. Ergo meliori jure poterit Confessor. Et ideò hanc sententiam tenet etiam Martinus de San Joseph. *in Man. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 17. de Pœnit. num. 20.* sic aiens: *No es necessario bolverse à confessar con el segundo Confessor, para que le commute la penitencia, basta dezirselo el penitente, pues si se huviera de bolver à confessar con el, fuera para que le consta de la penitencia, que avia de commutar, y diziendoselo el penitente, cessa la dificultad*, & nihil frustra est faciendum, & superflua sunt resecanda, *leg. Hac stipulatio, §. Final.* & ibi, *addit. margin. ut Legatorum nomine. Y assi podrà commutarla el segundo Confessor fuera de la Confession Sacramental.* Ita ille. His tamen non obstantibus sententiam negativam, quam olim docui, puto communiorem, & probabiliorem, & in praxi sequendam. Vide Castrum Palaum, *tom. 4. tract. 23. punct. 21. num. 8. & seqq.* Cardinalem Lugo, *de Pœnit. disp. 25. sect. 6. num. 110.* cum aliis.

3. Nota tamen, posse primum Confessarium qui imposuit pœnitentiam, illam commutare extra Confessionem, docere etiam Machadum, *tom. 1. lib. 3. part. 1. docum. 12. n. 1.* sic asserentem: *Comencando pues por el Confessor que dio la penitencia, digo que es doctrina, y regla general, en que todos los Dotores convienen, que este puede con qualquiera justa causa commutar, ò diminuir la penitencia que el dio, segun juzgare mas conveniente; no solo en confession, sino tambien fuera de ella.* No obstante, que Sylvestro *niega* esto ultimo. Hæc Machadus; qui tamen postea *num. 4.* hoc negat de secundo Confessario. Vide etiam circa præsentem quæstionem Candidum, *tom. disq. 24. art. 32. dub. 8.* qui pro negativa, & affirmativa sententia Auctorem adducit.

RE-

R E S O L. XXVII.

An Confessarius possit commutare pœnitentiam præservativam ab alio Confessario impositam?

Et an confessarius possit commutare pœnitentiam, non audita priori confessione eorundem peccatorum, etiam reservatorum?
Ex part.3.tract.4.Res.136.aliàs 137.

§.1. NEgativam sententiam docet Zerola *in praxi pœnit. cap.25.quæst.12.* ubi ait, id quod dictum est de commutatione pœnitentiæ impositæ, debet limitari, non procedere in pœnitentia præservativa, quæ datur loco medicinæ; nam ista pœnitentia non potest, nec debet commutari, quia datur per modum pharmaci.

2. Sed Bonacina *de Sacram.disp.5.quæst.5.sect.3 punct. 3. num.5.* affirmativam sententiam tenet, quando tamen Confessarius justa, & rationabili causa pœnitentiam præservativam commutet in aliam præservativam, secus autem minimè. Et hanc sententiam probabilissimam esse puto, nec contra illam facit Reginaldus *tom.1.lib.7.cap.8. nu. 92.* & Suarez *in 3.part.tom.4.disp 38.sect.10.num.10.* quem Bonacina malè adducit pro contraria opinione; nam, ut legenti patebit, dictus Auctor non loquitur in casu nostro, sed quando superior concedit indulgentias, quia, ut ipsi benè asserunt, per has indulgentias non remittuntur pœnitentiæ impositæ, ut præservativæ. Et est dispar ratio inter nostrum casum, & casum indulgentiarum. Nam in casu indulgentiarum penitus tollitur, & remittitur pœnitentia, in casu autem nostro pœnitentia non tollitur, sed commutatur, ut suppono, in aliam æqualem, etiam præservativam. Ergo, &c.

3. Adde etiam, quòd Zerola adductus à Bonacina *ubi suprà*, non facit contra nos, nam est intelligendus, quando pœnitentia præservativa commutatur in aliam præservativam. Sed hoc non accidit in casu nostro. Ergo. De commutatione verò pœnitentiæ, an Confessarius possit illam commutare non audita priori confessione eorumdem peccatorum, etiamsi peccata, pro quibus imposita fuit pœnitentia, essent reservata, diximus *in tract.1.miscellan. resol.53.* ubi affirmativam sententiam docuimus. Vide etiam Laymann *in Theol.mor.lib.5.tract.6 cap.15.num.16.*

R E S O L. XXVIII.

An pœnitens propria authoritate possit commutare pœnitentiam impositam à Confessario in evidenter meliorem?

Idem est dicendum de voto

Et an Sacerdos simpliciter possit ex justa causa mutare pœnitentiam peccatorum mortalium, quæ jam fuerunt legitimo Confessario confessa?

Et quid, si pœnitentia fuerit data super peccata reservata, & etiam non iterata priori confessione, dummodò hoc efficiat in sacramentali confessione, & non extra; quòd si commutaverit idem Confessarius poterit quidem etiam extra sacramentalem confessionem?

Et an teneatur Confessarius commutare pœnitentiam à se, vel ab alio impositam, si nolit?

Et quid, si adsit periculum fractionis, vel maxima afflictio, & cordis angustia in pœnitente?

Idem est de commutatione voti.

Et docetur, quòd Confessarii non reminiscentes pœnitentiæ impositæ ob evitandam molestiam fœminarum oblitarum pœnitentiæ, & postulantium aliam injungi, possunt designare aliquod opus ab illis agendum, dicendo, age, quod volueris.
Ex part.3.tract.4.Res 53.

§.1. NEgativam sententiam docent Sanchez *in summa, tom.1 lib.4.cap.11.num.36.* Reginaldus *in praxi tom.1.lib.7.cap.8.num.85.* Henriquez *in summ.lib.5.cap. 20. num.5.* Coninch. *de Sacram.disp.10.dub.12.numer.13.* & Sancius *in selectis, disp.14.num.22.* sic ait: Ad secundum negamus posse pœnitentem mutare suam pœnitentiam in evidenter meliorem, cùm non possit in seipsum actum judicii Sacramenti Pœnitentiæ exercere.

2. Sed contrariam sententiam probabilem esse existimo, & pro illa *in tract.1 miscellan.resol.53.* adduxi Portel. *in addit.ad dubia regular. ver. Pœnitentia sacramentalis, num.6.* nunc verò eandem sententiam sustinere invenio Villalobos *in summ.to.1.tract.9.diff.79.num.1.* ubi sic asserit: *El mismo penitente puede comutar la penitencia en otra mayor bien, que sea conocedamente mayor, en razon de satisfacion, y en razon de medicina. Y no obsta dezir, que el confessor le mando hazer aquella penitencia, porque se la mandò hazer porque ordena su provecho espiritual si el le dixera que la quiera comutar en otra obra que fuera conocidamente mayor en bien razon de satisfacion, y medicina, et cosa muy llana, que lo devia tener por bien el confessor, y ansi la puede comutar el penitente por la epicheya.* Ita Ille. Potest igitur pœnitens propria authoritate mutare pœnitentiam in evidenter meliorem, sicut potest votum.

3. Nec obstat dicere cum Reginaldo, & Henriquez *ubi suprà*, quod est dispar ratio de commutatione voti, & pœnitentiæ; quia lex implendi pœnitentiam non à se, sicut voti, sed à Confessario emanavit, quam legem ipse non potest tollere, non, inquam, obstat: nam quoties quis abundantiorem solutionem offert pro debito, quàm esset ea lege adstrictus, legem non solvit, sed abundantiùs implet. Nec censendum erit, novam legem pœnitentem sibi authoritate propria imponere, mutando pœnitentiam, nec actum judicii exercere, & jurisdictionis, sed uberiùs implere legem à Confessario impositam. Ergo, &c. Hæc opinio est probabilis (ut dixi) licèt contraria sit probabilior.

4. Notandum est etiam hic contra Suarez *3.part. tom 4. disp.38 sect.10.num.16.* posse simpliciter Sacerdotem ex justa causa mutare pœnitentiam peccatorum mortalium, quæ jam fuerunt legitimo Confessario confessa. Et ita docet Sancius *in select.disp.14.num.13* ubi *num.17.* notat etiam, quòd Confessarius non tenetur commutare pœnitentiam à se, vel ab alio injunctam, si nolit; nisi adsit periculum fractionis in pœnitente, vel magna afflictio, & cordis angustia; quod etiam dicendum est de commutatione voti, si illud nolit Confessarius commutare; quidquid in contrarium asserat Sanchez *in summ.tom.1.lib.4.cap.54.num.12.*

5. Sed circa præsentem materiam de commutatione pœnitentiæ injunctæ, vide nostram * *resol.53.tract.1. miscell.* ubi probavimus posse Confessarium ex justa causa commutare pœnitentiam, etiamsi fuerit data super peccata reservata, & etiam non iterata priori confessione, dummodo hoc efficiat in sacramentali confessione, & non extra. Quòd si commutaverit idem Confessarius, poterit quidem extra confessionem, si ad plurimum intra hebdomadam pœnitens redeat. Hæc omnia in dictis resol. satis adversùs aliquot probata sunt, lege illam, & non pigebit

6. Nota tamen, quòd licèt (ut diximus) Confessarius non possit commutare pœnitentiam extra confessionem, tamen docet Sancius *in selectis, disp 15.num.13.* quòd Confessarii non reminiscentes pœnitentiæ impositæ, ob vitandam molestiam fœminarum oblitarum pœnitentiæ & postulantium aliam injungi, possunt designare aliquod opus ab illis agendum, non animo intimandi pœnitentiam, cùm id extra confessionem nequeant, sed vitandi preces importunas earum, quæ si contentæ essent, quòd illis diceretur, age quod voluerit; satius esset, eo quòd sic operando materia scrupulis eis non offeratur infringendo id quod sub pœnitentia esse injunctum arbitrantur. Hæc Sancius.

R E S O L. XXIX.

An pœnitens propria auctoritate possit commutare pœnitentiam sibi injunctam in opus evidenter melius?

Idem est dicendum de commutatione voti, Ex part.5 tract.14. & misc.2.Res.73.

§.1. NEgativè respondent Doctores, quos ego citavi *in 3 part.tract.4.resol.53.* quibus hunc addo Turrianum *in selectis, disput.part.2.disp. 31.dub 62.* qui oppositam opinionem improbabilem & temerariam vocat.

2. Sed more suo excedit Turrianus, & ideò affirmativam sententiam, ut *loco citato* asserui, probabilem puto, licèt negativa sit probabilior, & ita præter Portel.& Villalobos, à me ubi suprà adductos, docet novissimè hanc sententiam Cœlestinus *in Compend.Theol.moral.tract.1.cap.24. num.8.* ubi sic ait: Non modò Sacerdos Confessarius potest pœnitentiam ab alio impositam commutare, verùm etiam pœnitens potest idem, modò commutet in illud evidenter melius, sicut dicitur de voto. Sic ille.

R E S O L. XXX.

An pœnitens possit commutare propria authoritate pœnitentiam in melius?

Et docetur, quòd quando pœnitens obliviscitur pœnitentiæ injunctæ, & non possit adire primum Confessarium, possit adimplere pœnitentiam secundùm proprium arbitrium, considerando peccata confessa, & satisfactionem, quæ communiter solet adjungi pro similibus peccatis.

Et quæritur, an pœnitens satisfaciat Psalmis, Coronæ, aut aliis precibus pro pœnitentia injuncta debitis, si sola mente recitet?

Et deducitur, quòd non satisfacit, qui habens pro pœnitentia in-
jun-

junctum jejunium, si illud nocte frangit, etiam si in die illud servet. Ex part.9 tract.9.& Misc.4.Ref.54.aliàs 53.

§.1. NEgativè contra me nominatim respondet Tamlurinus, *Opusc.1.de Conf.ss.lib.4.cap.3.§.1.num.15.* quia, ait ipse, nemo potest commutare præceptum Superioris, etiam in melius: v.g. non potest fidelis commutare auditionem Missæ die festivo in opus quodlibet illa auditione excellentius, quia non est superior: tum quia in casu nostro illud opus, quod à Confessario imponitur: elevatur virtute clavium, ad hoc ut fit opus Sacramenti, non verò illud à te susceptum. Dices At est sententia probabilis, quòd quilibet possit sibi commutare votum in opus æquale, vel saltem in melius. Respondeo: In voto ipse vovens est loco Superioris sibi legem voti imponens: & opus ex voto non debet elevari virtute clavium: quæ aliter se habent casu pœnitentiæ, ut dictum est.

2. Sed his non obstantibus, me citato affirmativam sententiam mordicus docet Pater Leandrus *to.1.tract.5 disp 9. qu.102.* non tantùm ex ratione de commutante votum in melius, sed quia ex Nugno, & aliis quando pęnitens obliviscitur pœnitentiæ injunctæ, & non possit adire primum Confessarium, potest adimplere pęnitentiam secundùm proprium arbitrium, considerando peccata confessa, & satisfactionem quæ communiter solet adjungi pro similibus peccatis. Ergo pęnitens potest commutare illam. Unde hæc sententia habet usque adhuc quatuor validissimos patronos, Villalobos, Portel, Cęlestinum, & Leandrum, est itaque probabilis, licèt ego priorem negativam, probabiliorem existimem, quam tuetur Cardinalis Lugo *de pœnit. disp.25 sect 6.num 96.*& alii.

3. Sed ex his quærit Leandrus, *ubi suprà quæst.73.* an pœnitens satisfaciat, Psalmis, Coronæ, aut aliis precibus pœnitentia injuncta debitis, si sola mente recitet. Et affirmativè respondet, casu quo certò constaret expedientius esse spirituali ejus saluti orare mente quàm voce; quia potest pœnitens commutare eas preces pœnitentia debitas, in orationem illarum mentalem: nam, ut ipse tenet, pęnitens propria authoritate pœnitentiam sibi injunctam, in æquale, aut in melius commutare potest. Sed Doctores, qui negant pęnitentiam non posse commutari in melius à pęnitente, circa casum propositum negativè contra Leandrum respondebunt. Et ideò Amicus *in Curs.Theol to 8.disp.16. sect.5.num.57.* sic ait: ex dictis infertur, pęnitentem suæ obligationi non satisfacere, si Rosarium, quod in pœnitentiam à Confessario accepit, non vocaliter, sed mentaliter tantùm recitaret. Ratio, quia Confessarius, nisi aliud exprimat, semper censetur pęnitentias injungere juxta modum ordinarium, quæ solent communiter ab aliis exerceri: cumque communiter Rosarium soleat vocaliter recitari non satisfacit pęnitens, si illud tantùm mentaliter dicat. Sicut nec satisfacit qui habens pro pęnitentia injunctum jejunium, illud nocte frangit, etiamsi die servet, contra Suarez *disp.38.sect.8.initio.* Ratio est, quia jejunium censetur à Confessario pęnitenti injungi juxta morem, quo illud communiter servatur in Ecclesia. Hæc Amicus, cujus sententiæ ego adhæreo.

R E S O L. XXXI.

Alia dubia circa pœnitentiam impositam, à Confessario. Sed præterea, jam ex illis iterum transcripta in hoc tractatu, restant sequentia dubia.

Primum, an Confessarius teneatur imponere pœnitentiam præservativam?

Secundum, an Confessarius possit injungere pęnitenti, ut matrimonium contrahat?

Tertium, an qui ex pęnitentia ad Rosarium, vel Coronam Virginis recitandam, obligationem habet, possit recitare cum socio, dicens quilibet suam salutationem Angelicam?

Quartum, an pęnitens, si impotens sit ad recitandum Officium, Psalmos, Coronam, &c. solus, teneatur hæc cum socio recitare; & pęnitentiam adimplere, si socium facilè adinvenire queat? Ex part.11.tract.7.& Misc.7.Resol.3.

§.1. QUæro primò an pęnitens possit propria auctoritate satisfactionem impositam à Confessario in æqualem vel in melius commutare? & novissimè negativè respondet Pasqualig. *in Theol.tom.2.contr.86.sect 6.num.2.*& nominatim contra Card. Lugo, sed ego adversus illum postea plures Doctores adduxi, & nunc aliquos etiam addam, ut probabilitas nostræ sententiæ magis firmetur, sic itaque asserit Remigius *in pract.Confess tract.5.cap.5.§.15.n.20. El mismo penitente se puede tambien desobligar de la penitencia impuesta en la confession comutandola en cosa igualmente buena, ò satisfatoria, o por lo menos en cosa evidentemente mejor, y assi el que tuvo devocion de rezar todos los dias el Officio de nuestra Sennora, y despues le han dado en penitencia que reze todos los dias una parte de un rosario, satisfaze la penitencia con el rezo del dicho Oficio* Et me citato Joannes de Soria *in epilogo summarum part 2.tract.1.sect.2.disp.2.§. circa satisfactionem fol.* 102. Potest Sacerdos, imò debet, imponere per virtutem clavium pœnitenti pœnitentiam aliquam: quia satisfactio est pars Sacramenti: sed non semper est Sacerdos obligatus ad imponendam eam sub præcepto determinando opus, cùm sufficiat aliquando dicere. Si hoc, vel tale opus feceris, ego assigno in pęnitentiam. Ex quo infertur, valde utilius esse illa verba à Sacerdote proferre post absolutionem scilicet, *Et quidquid boni egeris, &c.* maximè ad serenandas Confessorum scrupulosorum conscientias.

2. Et tandem hanc sententiam me citato, tanquam probabilem defendit doctus Pat. Joannes Maria de Castilento *in Polyanthea Seraphica tom.1.ver.Confessio difficult.62.* ubi sic ait: Licèt negent probabiliter multi Doctores in melius evidenter opus, posse sibimet pœnitentem commutare impositam sacramentaliter pęnitentiam, cùm in seipsum judicis actum fere nequeat, volunt enim requiri novi judicii actum à Confessario factum ad commutandam pęnitentiam etiam in melius opus: Ita Coninch *disp.10.d.12. de Sacram. Pœnit* Henriq *l.5.cap.*20 Reginald.*tom.1.l.7.cap.*8. Sanch. *tom.1.in Summ.lib.4.cap.*51.Sanchez *in select.disp.14. nu.*22. & alii.

3. Attamen nostri Portel *V.Pœnit.sacr. in addit. num.6.* & Villalobos *tit.1.tract.9 difficult.79.* quos citat & sequitur Diana 1.*part.tract.4 de Sacram.resol.53.& 2.part. Miscell.* 1. *res.53.* ex eo, quia votum quia potest propria auctoritate mutare in melius evidenter opus, puta unam coronam in unum diem jejunii; ergo etiam propria auctoritate poterit commutare unam coronam pro pęnitentia impositam in diem jejunii, cùm eadem ratio militare valeat utrinque, & probabiliter quidem, quia utrobique non adest commutatio auctoritativa jurisdictionalis, sed auctoritate æquitatia fundata in superabundanti pietate, qua quis perfectius cupit adimplere vel Deo promissionem factam, vel ab homine mandatum acceptum, ita ut ista dicatur impropriè commutatio voti, & pęnitentiæ adimpletio. Hinc obligatus reddere, vel dare modium unum hordei, si det ex sua liberalitate vel pietate tres modios frumenti, dicetur verè adimplere obligationem, quantumvis in specie hordei modium non tribuat, quia superabundanter tradit quod melius est. Unde sicut debens recipere hordei modium nollet recipere tres modios tritici, videretur esse irrationabiliter invitus, acceptat opus melius pro minori promisso, & Confessor etiam esset irrationabiliter invitus, si nollet pęnitentiam parvam à se datam commutare; vel adimplere per opus evidenter melius propria pœnitentis voluntate vel pietate electum. Quare ex præsumpta Confessarii voluntate ut dicemus infra, potest pęnitentiam in opus evidenter melius commutare pęnitens.

4. Quòd si dicas cum Henriq. Regin. *loc.cit.* quòd non est eadem ratio voti, & pęnitentiæ, nam votum est lex à se posita, pęnitentia autem ab alio imposita, non obstat; nam strictius adstringitur vovens à lege sibi per votum imposita, ut potè jure divino obligatus deinde eam servare; nec nisi à Prælatis cum causa legitima dispensari potest, quàm pœnitentia, quæ solùm ex præcepto Confessoris obligat, & eam ipsemet potest tollere, vel alter, ut dicemus infra, & tamen præsumunt ipsi, quòd Deus benedictus parvum opus quod quis vovit, in evidenter melius commutatum à vovente, acceptet, & non præsument hoc de Confessore? qui si esset invitus, irrationabiliter invitus dicendus, quod tamen non potest dici de Deo, quia si nolet acceptare, ipse est Dominus, & illud est bonum quod Deus vult, non autem est bonum quia sic volendum est, itaque præfata opinio omninò mihi probabilis videtur, cùm nulli fiat præjudicium, & pęnitendi perfectius detur occasio. Hucusque Castilentus; cui etiam adde Navarinum *in scrutinio spirituali part.1.cap.41.*& me citato Possentium *in Recollect. qq. mor. ver. Pœnit. Sacram. cap.3.num.15.*& me citato doctum & amicissimum Laurentium Longum *in tabulis Sacrament. tab.2.cap.30. num.*2. præter Leandrum, Bassæum, Baucium, Martinum de San Jusepb, quos * alibi in mei defensionem adduxi; dico itaque circa præsentem difficultatem, sententiam negativam esse probabilem, affirmativam verò suam habere probabilitatem non dubito, ut olim docui.

5. Quæro secundò: An Confessarius liberetur à peccato si aliquando imposuit non ita gravem pœnitentiam, si in absolutione apposuerit illam clausulam, *Quidquid boni feceris sit tibi in remissionem peccatorum?* Negativè respondet Martin.

* alibi in res. ... hujus Res.

tin. *de Sacram. tom. 5. d. 51. sect. 5. num. 46.* sed probabiliter olim cum multis affirmativè respondi, sed nominatim contra me insurrexit Eminentiss. Dominus meus Cardinalis de Lugo, contra quem postea in favorem hujus sententiæ ego adduxi Leandrum, Amicum, Machadum, Bassæum, Reverendissimum Candidum sacri Palatii Apostolici Magistrum, & alios, quibus nunc addo Remigium *in Pract. Confess. tom. 5. cap. 5. §. 7. num. 2.* ubi sic ait: *Fuera de los ayunos, orationes, y limosnas puede tambien el Confessor dar por penitencia todas las obras, que generalmente hiziere buenas en el dia, semana, ò mes, porque si el pecado en comun puede ser materia deste Sacramento; porque no lo sera tambien la satisfacion? y este el estilo de la Iglesia, conforme à quellas palabras* Quidquid boni feceris & mali sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum, &c. *que acostumbran dezir los Confessores despues la absolucion Sacramental. Y es opinion commun que tambien sirven de que el Confessor se libre de pecado, en aver impuesto penitencias leves por graves culpas* Joannes de Soria *in epilogo summar. part. 2. tract. 1. sect. 1. §. circa satisfactionem*, ait: Potest Sacerdos (imò debet) imponere per virtutem clavium pœnitenti pœnitentiam aliquam, quia satisfactio est pars Sacramenti: sed non semper est Sacerdos obligatus ad imponendam eam sub præcepto determinando opus, cùm sufficiat aliquando dicere, Si hoc, vel tale opus feceris, ego assigno in pœnitentiam, ex quo infertur valdè utilius esse illa verba à Sacerdote proferri post absolutionem scilicet. *Et quidquid boni egeris*, &c. maximè ad sereoandas Confessorum scrupulosorum conscientias. Ita ille.

6. Et tandem Bancius *in casibus singularibus conscientiæ cas. 112.* sic ait. Quæritur an Confessarii imponentes parvas pœnitentias in particulari, in aliquo casu excusari debeant.

7. Respondetur affirmativè, puta quando Confessarius profert illa verba in absolutione, *Quidquid boni feceris, aut patienter sustinueris sit tibi in augmentum gratiæ, &c.* debet verò Confessarius declarare pœnitenti, ut sciat levem pœnitentiam sibi ideò imponi, quia omnia bona opera totius vitæ suæ in satisfactione pœnæ peccatis debitæ injunguntur. Vide etiam Trullench *de Sacram. lib. 4. cap. 7. d. 2. nn. 9. & 14.*

Supra hoc in Resol. …

8. Quæro tertiò, an confessarius teneatur imponere pœnitentiam præservativam? Negativè respondet Remigius *in Pract. Confess. tract. 5. cap. 5. §. 18. num. 4.* ubi sic ait: *Aqui se ofreze una duda y es, supuesto que el confessor no solo es juez, sino tambien Medico, si le cadrà obligacion debaxo de peccado mortal dar el penitente penitencia, no solo satisfatoria, sino tambien medicinal, y preservativa contra el pecado v. g. que ayune, que se vista de cilicio, &c. A esto se responde, que aunque harà bien el Confessor en darle semejantes penitencias, y en aconsejarlas; però no tiene obligacion debaxo de pecado gravi à mandarlo assi; porque semejantes penitencias no son simpliciter necessarias para remedio del penitente, y puede el penitente con medios mas suaves y aun con vivir con cuidado apartarse de sus culpas, y pecados, aunque ayan sido de costumbre; y bastarà, que el diga, que con el favor de Dios, ha de procurar la emienda, y complir la penitencia, que le diere el confessor.* Ita ille.

9. Sed hæc opinio mihi non placet, & ideò Joannes Pontius *in curs. Theol. disp. 46. quæst. 14. concl. 5. num. 173.* rectè ex Concilio Tridentino *sess. 14. c. 8.* & multis rationibus firmat, Confessarium teneri imponere pœnitentiam non solùm vindicativam, sed etiam præservativam juxta conditionem personæ, & qualitatem culpæ.

10. Hinc oritur dubium curiosum, an confessarius possit injungere pœnitenti, ut matrimonium contrahat? & negativè respondet Fagundez *præc. 2. lib. 9. cap. 5. num. 4.* & Layman *tract. 6. cap. 15.* sed Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 9. quæst. 36.* ex Navarro, & aliis affirmativam sententiam docet, in casu quo Confessori constiterit esse pœnitenti remedium ut ipse non ruat in peccata carnis; ratio est, tum quia ex Apostolo, *melius est nubere, quàm uri.* Tum etiam, quia susceptio hujus Sacramenti non est ita ardua, aut onerosa, quæ non possit sub pœnitentia aliqua injungi.

11. Nota hic obiter, Pasqualigum *in Theol. tom. 2. d. 86. sect. 8. num. 38.* cum aliis, probabiliter docere, Pœnitentiam non posse commutari nisi repetatur confessio peccatorum, pro quibus fuit injuncta, non est tamen necesse quòd perfectè repetatur, sed sufficit si in confuso. Sed ego sententiam affirmativã puto etiam probabilem esse, quam tuetur etiam novissimè me citato Remigius *in pract. confess. to. 5. d. 5. §. 18. num. 9.* ubi ita asserit: *Es tambien opinion muy probable que el Confessor puede comutar la penitencia, que impuso otro; aunque no se repitan los pecados, y ayan sido reservados, y aunque sea la penitencia de las que llaman preservativas y medicinales, con tal que se comute en otra preservativa, y concurra alguna causa, como quando el penitente no la cumplio, y cree el Confessor que difficultosamente cumplirà la primera; ò es contra la salud, condicion, ò estado;* Quia præsumitur hanc esse superioris intentionem.

12. *Con todo esso parece dificultoso de entender, que se pueda comutar la penitencia medicinal en otra, sin que nuevamente el penitente se confiesse de sus peccados, porque la medicinal no se ha de poner ygualmente por todos los pecados, sed ratione servata, un remedio se destina contra la torpeza, y otro se ordena à la ira, &c. y consecutivamente parece necessario saber los peccados para hazer la comutazion de una preservativa penitencia en otra? pero juzgo que diciendo el penitente la causa porque le dieron la penitencia preservativa, podrà el Confessor comutarla en otra.*

13. Nota etiam quòd pœnitens potest recitare non flexis genibus, si flexis genibus nequeat. Quia quòd flexis genibus dicatur, est quid accidentale, & modus tantùm pœnitentiæ, quod deficiente implenda substantia manet; quia præceptum Confessoris intelligendum est instar præcepti Ecclesiastici. Item potest recitare cum socio dicens quilibet suam salutationem Angelicam, qui ex pœnitentia ad Rosarium, vel Coronam Virginis recitandam obligationem habet. Quia interpretari possumus voluntatem Confessarii esse ut hujusmodi pensum, & pœnitentia eo more, quo Officium divinum persolvitur, adimpleatur.

15. Et ita docet Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 9. quæst. 69. & 70.* sed difficultas est * an pœnitens si impotens sit ad recitandum Officium, Psalmos, aut Coronam, &c. solus, teneatur hæc cum socio recitare? Et negativè respondet Leander *loco citato quæst. 71.* etiam si pœnitens socium facillimè invenire queat. Quia probabilius est Clericum non teneri ad recitandum Officium cum socio (etiam si illi, aliquis in socium se offerat) si impotens est ad recitandum solus; ergo neque pœnitens impotens ad implendam pœnitentiam per se solum, tenebitur ad eam exequendam socium quærere.

Sup. hoc …

RESOL. XXXII.

An facta commutatione pœnitentiæ, possit pœnitens eligere, quam maluerit?

Et quid, si pœnitens iterum confiteatur eadem peccata, super quibus pœnitentia injuncta fuit, & de novo illi pœnitentia imponitur, tacita prima, an teneatur, secunda pœnitentia non obstante, adimplere primam non revocatam?

Et an Confessarius in alia confessione, etiam non iterata confessione, possit commutare pœnitentiam?

Et an idem Confessarius possit, non audita confessione mutare pœnitentiam, si pœnitens intra hebdomadam redeat?

Etiamque quæritur, utrum Confessarius possit imponere pœnitentiam gravem sub onere tantùm peccati venialis?

Et an pœnitens, si ex negligentia non adimpleat pœnitentiam tempore determinato à Confessario peccet tantùm venialiter? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Res. 55.

§. 1. Negativè respondet Cardinalis Lugo *de Sacramen. Pœnit. disp. 25. sect. 6. nu. 103.* ubi sic ait: Petes an ad tollendam obligationem prioris pœnitentiæ, requiratur quòd Confessarius velit eam commutare, & tollere; an sufficiat audire eadem peccata, & imponere pœnitentiam pro illis, absque eo quod sciat, impositam fuisse aliam pœnitentiam pro eisdem, ad hoc ut pœnitens possit accipere hanc secundam pœnitentiam, & relinquere priorem? Aliqui enim ideò probant nostram conclusionem, quia, nimirum pœnitens potest iterum in judicium adducere illa peccata, ac si nunquam fuissent adducta, & adhærere sententiæ posteriori. Existimo tamen hoc non sufficere, sed requiri revocationem seu commutationem prioris sententiæ, nam si hoc esset, posset etiam pœnitens relicta posteriori pœnitentia, adhærere priori, quæ nondum revocata est per secundam: cùm ergo præceptum prioris Confessarii validum fuerit, manebit in suo robore, nisi in eodem tribunali revocetur, ad quod oportet manifestari secundo Confessario, & quod ipse habeat eam intentionem. Imò hoc etiam credo verum, licèt secunda confessio fieret cum eodem primo Confessario: hic enim si non recordaretur prioris confessionis, & pœnitentiæ, non haberet intentionem eam revocandi, neque auferret obligationem ex illa relicta propter eandem rationem. Ita Lugo.

2. Sed ego affirmativæ sententiæ adhæreo cum Doctoribus, quos citat, & sequitur Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 9. quæst. 103.* quibus ego addo Dicastillum *de Sacram. to. 2. tract. 8. disp. 14. dub. 8. num. 131.* ubi sic asserit: * Semel autem facta mutatione pœnitentiæ liberum est pœnitenti eligere pœnitentiam, quam voluerit sive primam, sive secundam, inquam mutata est, quia commutatio fit in favorem pœnitentis, qui potest cedere juri suo. Ita Suarius

rius *citat. disp. 38. sect. 10. num. 7.* Reginald. *lib. 1. nu. 89.* Lessius, & alii quos in simili referam ages de voti commutatione. Ita ille.

3. Qui etiam antea *num. 130.* nominatim contra meduas opiniones impugnat, sic enim ait: illud non admitto, quod ibi habet Diana, posse mutare in alia confessione, etiam non iterata priori confessione: si enim Sacerdos, ut judex, & judicialiter debet judicare; debet nosse ea, de quibus judicat, ut det pro illis aliam pœnitentiam prudentem: id autem non potest, ut judex facere, nisi exponatur illi materia de qua judicat, quod autem fiat in confessione aliorum peccatorum, nihil refert; perinde, ac si aliquis judex, quando judicat de una causa, aut delicto alicujus rei, vellet judicare de alia causa, aut facto ejusdem rei, quod non novit, nec de se defertur. Item non admitto quod *eod. tr. 15. res. 53. §. & ideò in fine*, ait; posset se eumdem Confessarium non audita confessione mutare si intra hebdomadam redeat, quia jam non censetur moraliter durare prior confessio. Satis est quod possit incontinenti. Hucusque Dicastillus. Sed ego non recedo à supradictis opinionibus ab ipso impugnatis, sunt enim satis probabiles, ut videre est apud Doctores, quos citat me citatu, & sequitur Leand. *ubi suprà de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 9. quæst. 95. 100. & tot.* quibus adde Joannem de Soria *Epiloge sum. part. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 2. §. de satisfactione.*

4. Sed hic obiter quæro an Confessarius possit imponere pœnitentiam gravem sub onere tantùm peccati venialis? Suarez *tom. 4. disp. 38. sect. 7. num. 4.* putat, probabilem esse sententiam Medinæ, asserentis pœnitentem non peccare moraliter omittendo gravem pœnitentiam, si Confessarius declarat se imponere illam sub obligatione tantùm peccati venialis. Sed hæc sententia displicet Dicastillo *ubi suprà dub. 2. num. 31.* docet enim, esse quidem sæpè in potestate præcipientis, gravis levisve materiæ præceptum ferre, Si autem res præcepta ex se gravis, aut levis sit, & legem, aut præceptum superior ferat, quæ votò lea sit, aut præceptum non est in potestate ipsius, quod lex, aut præceptum de materia levi obliget sub culpa gravi, vel de materia gravi, sub culpa levi.

5. Aliqui hoc probant, eo quod Confessarius imponens pœnitentiam; etiam non imponat nomine suo, sed nomine Dei, atque adeò non potest suam actionem pro suo arbitrio temperare; sed necessariò agere prout postulat institutio Sacramenti. Hæc (inquam) ratio mihi non placet, quia quamvis Sacerdos nomine Dei præcipiat, nisi alia ratio obstaret, posset suam actionem solùm ad obligationem venialem extendere, & non ad aliam, sicut enim (sive peccat, sive non peccet) potest absolutè nullam imponere obligationem, aut imponere obligationem in levi materia, quantumvis, si dictamen rationis, & institutionem Sacramenti, Christique voluntatem sequeretur, deberet imponere gravem; ita similiter, quamvis propter eandem rationem deberet imponere obligationem sub mortali, posset saltem validè illam non imponere. Nec satis apparet disparitas: cur quamvis exerceat judicium nomine Christi, possit validè ad nullam, vel ad levem tantùm pœnitentiam obligare & non possit etiam levem obligationem inducere, quamvis nomine Christi judicet, alias posset ipsa materia gravis admittere ex vero præcepto obligationem levem. Itaque ideò non potest verum imponere præceptum circa materiam gravem sub obligatione levi, quia obligatio gravis, aut levis non pro voluntate præcipientis, sed ex natura rei, id est materiæ præceptæ resultat gravis, aut levis. Unde nec ipse Deus id posset facere, involvit enim contradictionem; nam sicut involvit contradictionem esse propriè loquendo præceptum, aut legem, & non inducere obligationem: ita propriè loquendo contradictionem involvit esse legem, aut præceptum grave (id est de materia gravi præcepta, ex qua gravitas præcepti sumenda est) & non resultare obligationem gravem, nam (ut ajunt Philosophi) sicut se habet simpliciter ad simpliciter; ita magis, ad magis.

6. Verùm his non obstantibus ego puto cum Suarez opinionem Medinæ esse probabilem. Nota præter Thomam à Jesu à me * alibi adductum, novissimè Joannem de Soria *in epiloge summarum part. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 2. §. de satisfactione fol. 100.* docere, pœnitentem, si ex negligentia non adimplet pœnitentiam tempore determinato à Confessario, peccare tantùm venialiter; Verùm hanc sententiam reprobat Dicastillus *ubi suprà, num. 60. dub. 4.* in quo benè explicat quo tempore teneatur pœnitens implere pœnitentiam, & ideò in casibus occurrentibus lege illum.

* Alibi infra in Ref. 19. & 19. in epilo §. ejus not. primum.

R E S O L. XXXIII.

An pœnitentia imposita à Confessario, quando adimpletur, debeat referri ad Confessionem, v. g. si quis habuit pœnitentiam à Confessario audiendi Missam quotidie per spatium unius mensis, vel anni, sed aliquando audivit Missam immemor dictæ pœnitentiæ, quæritur, an satisfaciat præcepto pœnitentiæ injunctæ, & satisfactio illa fuerit pars Sacramenti, ut possit prodesse ex opere operato?

Et quid, si injunctum opus in pœnitentia pœnitens executioni mandaret cum intentione expressa illam non implendi; an tunc quidem satisfaciat, præcepto Confessarii, sed tamen non habeat rationem partis Sacramenti, & per consequens non remittat pœnam ex opere operato?

Et an pœnitens possit propria authoritate commutare pœnitentiam à Confessario impositam in opus evidenter melius, sicut votum?
Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 26. aliàs 25.

§. 1. Ponamus exemplum, Petrus v. g. habuit pœnitentiam audiendi Sacrum quotidie per spatium unius mensis, aliquando audivit Missam immemor pœnitentiæ à Confessario impositæ, quæritur, an satisfecerit præcepto pœnitentiæ injunctæ, & satisfactio illa fuerit pars Sacramenti, ut possit prodesse ex opere operato? Quoad primum affirmativè respondet Merolla *tom. 2. disp. 4. cap. 3. dub. 31. n. 360.* Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 1. cap. 13. nu. 9. & 10.* & alii. Quoad secundum negativè respondet novissimè doctissimus Pater Sfortia Pallavicinus *in Asser. Theol. lib. 7. cap. 7. num. 280.* ubi sic ait: Putamus etiam, satisfactionem impositam à Confessario ita explendam esse à pœnitente, ut ad Sacramentum referatur, alioquin neque erit pars Sacramenti, nec proinde implementum sufficiens. Quamvis enim implementum præcepti in genere non possit referri ad ipsum præceptum, ideò hoc evenit, quia præcipiens, nihil aliud dicit, nisi mihi displicebis, nisi hoc feceris: Quare ad vitandam displicentiam præcipientis, sufficit, id fecisse quomodocumque: Imò in aliquibus materiis sufficit, id fecisse ante præceptum, & per actum malum (quæ tamen non conceduntur ab adversariis in implemento pœnitentiæ Sacramentalis) de qua re latè *in libell. de just. à num. 91. usque ad 97.* At in præsenti materia præter præceptum confessarii injungentis opus, habemus præceptum Dei, referendi illud opus ad Sacramentum, ut possit nobis prodesse ex opere operato. Hoc autem præceptum dari suadetur; quia alioquin satisfactio non esset pars sensibilis Sacramenti: posset enim injungi, præsertim ægroto, * satisfactio merè interna (ut v. g. quod Deum corde invocet) quæ proinde neque erit sensibilis in se, neque in alio, quandoquidem nullam habet connexionem de facto cum illa sensibili jussione Sacerdotis, sed ad eam se habet omninò concomitanter. Rursus, alicui impositam esse auditionem Sacri; is verò audiat Sacrum die festo nullo modo referens illud ad præceptum, vel Confessarii, vel Ecclesiæ: Eritne tunc auditio pars Sacramenti, necne? Haud enim videtur ratio alterutrius dicendi si quemadmodum potest satisfieri præcepto Ecclesiæ sine intentione, ita & pœnitentiæ Sacramentali. Denique id asserere videtur magis congruum; Cùm enim effectus Sacramentalis conferatur secundum dispositionem ipsius pœnitentis, ut docet Sanctus Thomas *3. part. quæst. 84. art. 1.* expedit ut non sit pars Sacramenti opus confessario injunctum, si casu, & sine memoria talis obligationis quomodocumque fiat, sed tantùm si fiat cum ea intentione, ad hoc ut pœnitens tunc melius de se disponat ad recipiendum novum effectum Sacramentalem. Hucusque Pallavicinus.

* Super hoc magis latè in Ref. 17. ... & supra in Ref. 14. ... ad mod. vers. qui potest ...

2. Sed ego puto in tali casu satisfactionem referri ad confessionem cum intentione virtuali, vel habituali, & ideò non solùm pœnitentem non actualiter referentem illam satisfactionem ad confessionem, præceptum pœnitentiæ adimplere, sed illam satisfactionem relatam ad confessionem, virtualiter esse partem Sacramenti, & conferre gratiam ex opere operato. In uno tamen casu admitterem libenter opinionem Patris Pallavicini, quando v. g. pœnitens opus injunctum exequutioni mandaret cum expressa intentione illius non adimplendæ: nam in tali casu existimo, per executionem pœnitentiæ injunctæ cum intentione non satisfaciendi illi, satisfieri quidem præcepto Confessarii, ut docet Sanchez *ubi suprà, num. 17.* cum Bonacina *de leg. d. 1. q. 1. punct. 10. num. 21.* non tamen illam habere rationem partis Sacramenti, & per consequens non remittere pœnam ex opere operato. Sicut dicunt aliqui de executione pœnitentiæ, per actum, ex aliqua circumstantia malum. Ratio autem esse potest, quia sicut confessio, quæ est pars Sacramenti Pœnitentiæ, debet fieri cum intentione confitendi, & abso-

Sup. hoc lege infr. dub. 2. ... 15. & alterius Ref. ejus ...

& absolutio dari debet à confessario, cum intentione absolvendi, saltem virtuali: Ita pœnitentia in satisfactionem injuncta, ut possit dici pars Sacramenti, & vim habeat remittendi pœnam ex opere operato, debet executioni mandari à pœnitente cum intentione satisfaciendi, saltem virtuali, vel habituali, ac per consequens, si executioni mandatur, cum expressa intentione non adimplendi pœnitentiam, non erit satisfactio Sacramentalis, seu pars Sacramenti.

Sup. hoc sup. in Ref. 23. & ult. alias, & in Ref. 28. & 31. & in Ref. 18. tursum in §. Nota secundo.

3. Sed obiter hic notandum Patri Pallavicino, *ubi suprà, c. ult. n.* 337. non videri probabile, posse quempiam sibi commutare pœnitentiam propria auctoritate in opus evidenter melius, sicut votum; nam pœnitentia consideratur tanquam opus præceptum, & ideò includit exercitium obedientiæ: non est autem obediens qui operatur pro suo judicio, & pro sua voluntate, non pro judicio, & voluntate superioris. Et hæc est disparitas universè inter præceptum, & votum. Ita ille. Sed licèt ego huic sententiæ adhæream, non audeo tamen contrariam nota improbabilitatis inurere, & idcirco illam præter Portel, Villalobos, Cœlestinum, & Leandrum, tanquam probabilem etiam admittunt Martinus de San Joseph *in Mon Conf to. 1. lib. 1. tr 23. de Pœnit n.* 14. & Ægidius Bassæus *in florib. Theol pract. ver satisfactio, n.* 10. ubi sic ait: Pœnitens non potest propria auctoritate pœnitentiam in æquale, aut in melius commutare, quia commutatio pœnitentiæ est actio Sacramentalis, & actus jurisdictionis, qui fit à confessario, tanquam à superiore; pœnitens autem non potest in se actionem jurisdictionis Sacramentalis exercere, cùm nullus sit sibi superior. Et hæc sententia est probabilior. Quamvis non sit improbabilis contraria sententia. Ratio illorum est, quia quoties quis abundantiorem solutionem offert pro debito, ad quam est ex lege adstrictus, legem non solvit, sed abundantius implet; nec censendum erit, novam legem, pœnitentem sibi auctoritate propria imponere, mutando pœnitentiam, nec actum Judicii exercere, & jurisdictionis, sed uberius implere legem à Confessario impositam. Ita Bassæus.

R E S O L. XXXIV.

An satisfactio sacramentalis causet gratiam ex opere operato? Et an implere pœnitentiam in peccato mortali, sit peccatum mortale? Ex par. 3. tr. 4. Ref. 70.

Sup. hoc lege docte. Ref seq. & alterius ver. prima annot.

§. 1. AD hanc quæstionem respondet Joannes de la Cruz *in direct. conscient. part. 2. de Sacrament. Pœnitent. q. 1. dub. 4. concl. 2.* ubi sic asserit: Probabilius est, quod satisfactio quando exercetur, (si non adsit impedimentum peccati mortalis) causat gratiam ex opere operato, ut dicit ordinem ad claves Ecclesiæ. Et si arguas, quòd gratia pœnitentiæ causatur in instanti terminativo prolationis verborum Sacerdotis, *Ego te absolvo*, sed satisfactio fit postea. Ego ad hoc dico, quòd in illo instanti causatur gratia essentialis Sacramenti: at quando postea fit satisfactio, causatur quædam perfectio, & augmentum gratiæ; sicut enim satisfactio est pars integralis istius Sacramenti, sic gratia ab ea causata efficit perfectionem, & integritatem ejusdem gratiæ. Ex quo patet non peccare mortaliter, eum, qui implet satisfactionem in peccato mortali, cùm non ponat obicem effectui essentiali, sed soli perfectioni, & integritati ejusdem effectus. Ita ille, & ante illum Ledesma *in summa, 10. 1. de Sacram. Pœnitent. cap. 1. dub. 2.* & alii.

Sup. hoc les. in Ref. 35.

R E S O L. XXXV.

An satisfactio Sacramentalis in peccato mortali facta habeat suum effectum?

Et asseritur pœnitentiam in statu peccati mortalis impletam remittere postea pœnam temporalem ex opere operato, quando recedit fictio, id est, quando cessat status ille.

Et an pœnitentia à Confessario taxata juxta gravitatem peccatorum, & non minorata ob fragilitatem pœnitentis extinguat debitum totius pœnæ, temporalis restantis? Ex par. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 38.

Sup. hoc lege Ref. prox. & infra in Ref. 17. & ante medium vers. Ino plus & vide etiam annot. seq.

§. 1. EX Soto, Adriano, Ledesma, & Suarez negativam sententiam docet Ochagavia *de Sacrament. tract. ult. de pœnit. quæst.* 15. *num.* 6. Idem etiam ex Henriquez, & Coninch tenet Hurtadus *de Sacramentis, disp.* 14. *de pœnit. diffic.* 14. quibus adde Joannem Præpositum *in 3. part. quæst.* 12. *de satisfact. dub.* 6. *num.* 82. Villalobos *in summ. tom.* 1. *tract.* 9. *difficult.* 76. *num.* 89. & ratio est, quia ad satisfaciendum re vera ex vi Sacramenti, & tanquam pars Sacramentalis ex opere operato tantùm videtur assumptum illud opus pœnale, quod ex se, & natura sua, & ex omnibus suis circumstantiis est satisfactorium ex opere operantis, illa enim tantùm est satisfactio legitima, quemadmodum ad rationem Sacramenti matrimonii tantùm videtur assumptus à Christo contractus matrimonialis legitimus inter legitimas personas; sed opus pœnale factum in statu peccati mortalis non est satisfactorium ex opere operantis, ut patet ex secunda conclusione: ergo neque est satisfactorium ex opere operato, & ex vi Sacramenti.

2. Verùm his non obstantibus affirmativam sententiam non minus probabilem esse puto. Dico igitur opus satisfactorium, quatenus est pars Sacramenti, & à Confessario impositum, remittere pœnam temporalem debitam pro peccatis dimissis per absolutionem sacramentalem præcedentem, & hoc ex opere operato, etiamsi in peccato mortali fiat. Et ita hanc opinionem tenet, qui penes me instar multorum est sapientissimus Vasqu. *in 1 part. tom 4 q 94. art. 2. dub. 5. n.* 10. & ante illum Mars. *in 4. qu. 1 1. art.* 3. & Med. *C. de pœnit. injuncta extra gratiam impleta*, Probatur hæc opinio, quia si aliquid obstaret, quominus satisfactio sacramentalis in peccato exhibita remitteret pœnam téporalem, aut hoc esset, quia homo in peccato mortali existens incapax est remissionis pœnæ. Et hoc non, quia ei qui existit in peccato mortali, remitti potest pœna temporalis, licèt non possit remitti culpa aliqua mortalis, aut venialis, quod ex se patet, cùm nullum habeat inconveniens, nec etiam obstat prædictæ remissioni pœnæ, quòd opus non est meritorium ex defectu hominis satisfacientis, qui debebat ad satisfaciendum esse in gratia, quia satisfactio non operatur ibi per modum meriti condigni, sed per modum Sacramenti mortuorum impetrando remissionem pœnæ temporalis ergo ad hoc non est necessaria gratia. Dicendum ex igitur, quòd status peccati mortalis non est obex remissioni pœnæ temporalis faciendæ media pœnitentia sacramentali: ergo in eo statu causatur dicta remissio media pœnitentia in eo statu facta. Consequentia patet, quia Sacramentum & pars Sacramenti operantur suum effectum in subjecto non habente obicem. Antecedens autem probatur, quia pœnitentia sacramentalis non causat remissionem pœnæ temporalis media infusione gratiæ, nec per modum meriti de condigno, quibus status peccati mortalis est obex, sed impetrando illum à Deo, cui impetrationi non obest, quia peccator multa potest à Deo impetrare, & impetrat.

3. Notandum est tamen stando in prima sententia, Cajetanum, Victoriam, Suarez, Henriq. & Coninch asserere pœnitentiam in statu peccati mortalis impletam remittere postea pœnam temporalem ex opere operato, quando recedit fictio, id est, quando cessat status ille. Sed Hurtadus *ubi suprà* docet hæc a supradictis auctoribus dici sine fundamento, quia si tribuere effectum ex opere operato, recedente fictione, convenit Baptismo, & fortè pœnitentiæ informi (si datur informis) idcirco est, quia hæc duo Sacramenta sunt media necessaria ad remissionem culpæ, & pœnæ æternæ; pœnitentia verò sacramentalis non est necessaria ad remissionem pœnæ temporalis restantis, quia hæc potest pluribus aliis operibus haberi: ergo, &c. & ita hanc sententiam docet etiam Præpositus *ubi suprà in 3. part. qu. 12. de satisfact. dub 6. num* 82.

Sup. hoc in Ref. seq. & in alias, annot.

4 Nota etiam hic obiter contra Petrum Soto *lect. 1. de satisfact.* Suar. *in 3. part. tom. 4 disp. 38. sect. 5.* Vasq. *quæst. 94. art. 2 dub. 2.* Ochagaviam *ubi suprà, quæst.* 16. Turrianum *de pœnit disp. 28. dub. 5* Reginald *tom. 1. lib. 7. cap. 5. n* 47. pœnitentiam à Confessario taxatam juxta gravitatem peccatorum, & non minorata ob fragilitatem pœnitentis extinguere debitum totius pœnæ temporalis restantis. Ita cum Scoto, Soto, Gabriele, Majore, & Medina docet Hurtadus *ubi suprà diffic.* 15. adi illum, & non pigebit.

R E S O L. XXXVI.

An satisfactio sacramentalis facta in peccato reviviscat, quando homo resurgit per contritionem subsequentem? Ex par. 3. tract. 4. Ref 84. alias 85.

§. 1. NEgativam sententiam docet Turrian. *de pœnitent. disp. 28. dub.* 3. qui citat Vasquez, Sotum, Ledesmam, & Adrianum. Ratio est, quia nullibi in Scriptura sacra invenitur talis promissio. Ergo sine fundaméto asseritur.

Sup. hoc in D. pœnit. Ref. præcedente, & in Ref. seq. §. 1 paulo post medium.

2. His tamen non obstantibus, affirmativè respondendum esse puto cum Suarez *tom. 4. disp. 38 sect. 8. num.* 5. Fagundez *præc. 2. lib. 19. cap 4. n* 9. Petro Fay *de pœnit. in addit. ad 3. part. q. 84. art. 3. disp. unica*, Cajetano, Petro Soto, Victoria, Navarro. Ratio est, quia Sacramentum Pœnitentiæ consequitur suum effectum recedente fictione, sicut reliqua Sacramenta; ergo etiam satisfactio, ut est pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ. Consequentia patet, nam ut talis, etiam est opus Dei. Quæ omnia intelligenda sunt, non tantùm quoad effectum gratiæ, sed etiam quoad effectum remis-

remissionis pœnæ, & ideò Layman *in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. cap. 15. n. 15.* sic asserit. Probabile valde est, quòd remoto postea obice peccati mortalis per novam pœnitentiam, mox ex virtute Sacramenti (per Christi merita) sequatur remissio pœnæ temporalis.

R E S O L. XXXVII.

An implens pœnitentiam in peccato mortali peccet mortaliter?

Et an qui oblitus est pœnitentia sibi injuncta, teneatur secundo eadem peccata confiteri, vel quid debeat facere?

Et an possit à Confessario imponi in pœnitentiam sacramentalem opus præcepti, & an pœnitens illam omittens peccet dupliciter?

Et an Confessarius possit imponere pœnitentiam per modum consilii dicendo, si hoc, vel illud feceris serviat tibi in satisfactionem?

Et an possit pœnitens pœnitentiam in vindictam peccatorum implere per alterum, quando Confessarius id vult?

Et an Confessarius possit in pœnitentiam sacramentalem imponere opus internum? Ex par. 4. tr. 4. & Misc. Res. 241.

Sup. hoc sup. in Res. 34. prope fin. Ex quo patet.

§. 1. Hic casus sæpiùs in praxi occurrit, & affirmativam sententiam quoad primum docet Barbosa novissimè *in collect. Doctorum super Conc. Trident. sess. 13. cap. 8. n. 6.* ubi sic ait. Pœnitentiam in peccato mortali adimplens, peccat mortaliter. Ita ille. Verùm negativam sententiam tenendam esse puto, & ideò Hurtado *de Sacram. disp. 84. de pœnit. diffic. 14.* sic ait. Quamvis qui implet pœnitentiam in statu peccati mortalis ponat obicem effectui primario Sacramenti Pœnitentiæ, sed non tamen secundario conferendo media pœnitentia sacramentali. Ita ille. Imò plus addit Vasquez *in 3. par. to. 4. q. 94. art. 2. dub. 5.* * nempè pœnitentiam sacramentalem in statu peccati mortalis factam, causare ex opere operato remissionem pœnæ temporalis restantis, sicut causat, quando fit in statu gratiæ. Et ita hanc sententiam tenet etiam Marsilius *in 4. q. 11. art. 3.* & Medina *Cod. de Confessione, qu. de pœnitentia injuncta extra gratiam impleta*; licèt, contrarium Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 38. sect. 8.* Henriquez *lib. 5. cap. 22. n. 7.* Coninch *de Sacr. disp. 10. dub. 11.* asserentes pœnitentiam sacramentalem in statu peccati mortalis impletam remittere postea pœnam temporalem ex opere operato, quando recedit fictio, id est, quando cessat status ille; sed hoc dici absque sufficienti fundamento putat Hurtado *ubi suprà*; quia, si tribuere effectum ex opere operato recedente fictione convenit Baptismo, & ferre etiam pœnitentiæ informi, ideò est, quia hæc duo Sacramenta sunt media necessaria ad remissionem culpæ, & pœnæ æternæ. Pœnitentia verò sacramentalis non est necessaria ad remissionem pœnæ temporalis restantis, quia hæc potest pluribus aliis operibus haberi, ergo, &c. Verùm hanc sententiam Suarez, & aliorum, quam sine fundamento dictam putavit Hurtado, probabilem esse docet Guillielmus Mercerus *de Sacr. in supplem. par. 3. D. Thomæ, q. 15. dub. 3. quæritur 3. n. 3.*

Sup. hoc margi... in Res. 15. in principio...

Sup. hoc, quod hæc assertio in Res. ... præterito, in § Notandum, ... in Res. ...

Sup. hoc sup. in Res. 30. ... Sed his, ...

2. Notandum est tamen hic obiter pro praxi contra Richardum *in 4. dist. 17. art. 2. q. 8. ad 4.* D. Antoninum *part. 3. tit. 14. cap. 19. §. 19.* & Sylvestrum *ver. Confessio 6. q. 3.* pœnitentem, qui oblitus est pœnitentiæ sibi injunctæ, non teneri secundò eadem peccata confiteri, ut aliam pœnitentiam pro iis recipiat; sed si sua culpa pœnitentiæ non recordetur, sufficit hoc peccatum confiteri, & si fortè oblivio accidisset statim post datam pœnitentiam, & crederet, Sacerdotem adhuc ejus esse memorem, teneretur, si posset, ab eo petere quid injunxisset, præsertim quando pœnitentia est gravis. Ita Coninch *de Sacramentis disp. 10. dub. 9. nu. 86.* Cajetanus *in summa ver. Confessio iteranda, §. en satisfactione*, Sotus *in 4. dist. 20. quæst. 2. art. 2. ad 3.* Hurtado *diffic. 11.* & alii.

Sup. hoc sup. in Res. 32.

3. Notandum secundò contra Paludanum *in 4. distinct. 15. q. 1. art. 2.* & Majorem *q. 2. dub. 1.* in pœnitentiam sacramentalem imponi posse à Confessario opus præcepti. Ita Vasquez *in 3. part. tom. 4. qu. 94. art. 1. dub. 6.* Hurtado *difficult. 8.* Coninch *dub. 8.* Mercerus *q. 14. dub. 4.* qui optimè observat, si eo casu pœnitens omittat opus alias debitum, jam eadem omissionem peccabit dupliciter; si autem expleat, duplicem fructum reportabit, unum ratione operis præcisè considerati, & præcepto, alterum ratione virtutis, quam opus trahit ex potestate clavium.

Sup. hoc sup. in Res. 13. & in Res. 13. ...

4. Nota tertiò contra Vasquez *in 3. par. tom. 4. q. 94. art. 2. dub. 1. nu. 9.* Nugnum *in addit. qu. 13. art. 2. diffic. 1.* Coninch *disp. 10. dub. 8.* quòd Confessarius non tenetur imponere pœnitentiam obligantem, quia ex una parte pœnitentia sub consilio tantùm imposita est sufficienter sacramentalis, utpote imposita virtute clavium, & ex altera parte pœnitentia sic imposita potest esse expediens pœnitenti ob ipsius fragilitatem; & ita docet Suarez *in 3. par. to. 4. disp. 38. sect. 3.* Tannerus *tom. 4. disp. 6. qu. 8. n. 7.* Navarrus *in manual. cap. 26. n. 24.* Henriquez *lib. 5. cap. 21.* & alii: unde novissimè Mercerus *de Sacram. in supplement. par. 3. D. Thoma q. 15. dub. 2. n. 5.* dicit, pœnitentiam imponi posse per modum consilii dicendo: Si hoc vel illud feceris, serviat tibi in satisfactionem.

5. Nota quartò contra eumdem Vasquez, & Coninch *locis citatis*, Ledesmam *in 2. part. quarti, quæst. 14. art. 4.* & aliòs, quòd pœnitens potest pœnitentiam in vindictam peccatorum implere per alterum, quando Confessarius id vult, sive id velit, quando illam imponit, sive postea, & ideo ex rationabili causa potest Confessarius imponere pœnitentiam per alium implendam. Ratio est, quia ex una parte unus potest satisfacere pro alio pro pœna temporali relicta post remissionem peccati, & ex altera parte obligatio implendi pœnitentiam oritur ex voluntate Confessarii; ergo quando Confessarius vult, id sufficit. Ita Suarez *to. 5 disp. 18. sect. 9.* Reginaldus *in prax. tom. 1. lib. 7. cap. 7. q. 2.* Tannerus *ubi suprà n. 11.* Mercerus *dub. 3. n. 4.* & alii. Et tandem.

6. Nota quintò contra Alexandrum *4. part. q. 84. membr. 2. art. 1.* & Almainum *in 4. distinct. 15. q. 1.* posse Confessarium in pœnitentiam sacramentalem imponere opus internum. Ita Coninch *ubi suprà*, Hurtado *difficult. 7.* Suarez *sect. 6.* & Mercerus *dub. 2.* Quia sicut Confessarius potest absolvere ab internis peccatis, ita & ad actus internos ligare potest; & quamvis tales actus non sint per se sensibiles, tamen sunt sensibiles per accidens, cùm exterius imponuntur, & acceptantur.

R E S O L. XXXVIII.

An adimplere pœnitentiam in statu peccati mortalis, sit saltem peccatum veniale? Ex par. 6. tr. 6. & Misc. 1. Res. 45.

§. 1. Affirmativam sententiam tenet Layman *lib. 5. tr. 6. cap. 15. n. 15.* ubi sic ait. Sequitur esse quandam irreverentiam saltem venialem, si quis pœnitentiam impleat in statu peccati mortalis; quia Sacramenti aliquam partem suscipit indignè, & ponit obicem consequendi ejus effectum, qui est remissio pœnæ. Ita ille, & ante illum Suarez *to. 4. disp. 38. sect. 8. n. 7.*

2. Sed ad hanc opinionem tenendam Lugo *de Sacr. Pœn. disp. 5 sect. 3. n. 32.* asserit non invenire sufficiens fundamentum: nam dicta pars Sacramenti non est collativa gratiæ, ponere autem obicem effectui remissionis pœnæ, non arguit culpam venialem; alioquin etiam esset peccatum veniale audire Missam in statu peccati, aut adesse in peccato benedictioni Pontificis, quando conceduntur indulgentiæ, quia ponitur obex simili effectui, quod tamen nemo concedet. Multò ergo minùs debet hoc dici in nostro casu, in quo illud detrimentum postea resarcitur, cum sublato obice habeatur totus ille effectus, quod in auditione Missæ, & indulgentiis non contingit. Praxis etiam fidelium hæc est: nam si alicui pro pœnitentia detur recitare singulis diebus Coronam, aut dicere orationem brevem, quoties jurat, nemo dicet peccatum esse veniale non constituere se in statu gratiæ, quoties dicit Coronam, aut orationem illam brevem. Ita Pater Lugo. Tamen, ut verum fatear, affirmativa sententia est communis, teste Magno *in addit. ad 3. par. q. 14. art. 2. verb. nihilominus*: & præter Laymen, & Suarez, tenet illam Henriquez *lib. 5. cap. 18. n. 3. & cap. 20. n. 7.* Filliucius *to. 1. tr. 8. cap. 2. n. 57.* Reginaldus *in Praxi, to. 1. lib. 7. n. 84.* Bonacina *de Sacramentis, disp. 5. q. 5. sect. 3. pun. 4. n. 15.* & alii

R E S O L. XXXIX.

An qui non adimplet pœnitentiam in tempore à Confessario præfixo, peccet mortaliter?

Et notatur, quod si in honorem alicujus Festi peculiaris imponat, verb. gr. Confessarius jejunium, si per impotentiam à jejunio illius diei pœnitens excusetur, non teneatur postea alio die jejunare.

Secus autem si Confessarius præciperet pœnitentibus jejunium diebus Veneris, vel Sabbati unius mensis, vel anni. Ex part. 3. tr. 4. Res. 91. aliàs 92.

§. 1. Negativè respondet Thomas à Jesu *en el tribunal de la conciencia, tr. 3. cap. 2. dub. 9.* ubi sic asserit: *Diro alguno que pecado es no hazer la penitencia en el tiempo sennalado del Confessor.* Respondeo *de ordinario es pecado venial de negligencia, quando sin causa se difiere, mas quando*

con

con justa causa se difiere, no es pecado ninguno. Sed de hac quæstione alibi dictum est.

Sup. hoc lege doctrinã à col. seq.

2. Notandum est tamen hic obiter pro praxi, quòd si in honorem festi alicujus peculiaris imponat, v.g. Confessarius jejunium, si per impotentiam a jejunio illius diei pœnitens excusetur, non tenetur postea alio die jejunare. Secus autem si Confessarius præciperet pœnitentibus jejunium diebus Veneris, vel Sabbati unius mensis, vel anni; tunc enim qui aliquo dierum illius temporis non jejunaret, teneretur in alio postea die jejunare. Et ita ex Navar. & Sylvest. docet Fagundes *prae.2.lib.8.cap.4.n.5.*

Sup. hoc sententiã à late in Ref. 41. & in aliis §§. ejus annot. 1.

R E S O L. XL.

An Confessarius imponens pœnitentiam, etiam tempus determinando, post illud elapsum teneatur pœnitens adhuc illam adimplere? Ex par.5.tr.13.& Misc.1. Ref.37.

§.1. RESpondeo quòd cum Confessarii imponentes pœnitentiam, etiam tempus determinando, non tam habeant rationem temporis, & cultus eo tempore exhibendi, quam ipsius operis in se quod injungunt, scilicet in satisfactionem peccati, & per modum medicinæ in futurum, si pœnitens præfixo tempore pœnitentiam non impleverit, sive culpabiliter, sive absque culpa, debet proximo commodo tempore eam adimplere, ut tenet Toletus *lib.3.cap.11.n.11.* & breviter indicat Vasquez *q.94.art.2. dub.4.n.1.* Contrarium tenet Henriquez *lib.5 cap.22.n 7.* cujus sententia vera esse potest, quando ex circumstantiis potest colligi non fuisse mentem Confessarii exacto tempore pœnitentiam obligare.

Sup. hoc lege doctr. §. eit. Ref. remissive & in Ref. 41. & alter us §. ejus not. à quomodo pro eo o vide tamen in 1 §. 2 ea Ref 14 §. 2. & alias Ref. plus annot. & hic sup. Ref. 11 §. Nota etiã ad medium.

R E S O L. XLI.

An qui habuit pœnitentiam jejunandi v.g. singulis sextis Feriis, si non possit illo die jejunare, teneatur altero die ad jejunandum?

Et infertur, si Confessarius imponat jejunium pœnitenti, singulis diebus Veneris per annum servandum, & Festum Nativitatis Domini incidat in diem Veneris, non teneri pœnitentem illo die jejunare, sed posse jejunium in alium diem transferre. Ex part.9.tr.9. & Misc.4.Ref.73. aliàs 52.

§.1. AFfirmativè respondet Amicus *in Cursu Theolog. to.8.disp.16 sect.5.dub 10 n.93.* ubi sic ait: Tripliciter potest pœnitentia à Confessario injungi. Primò, ut certo die adimplenda: ut jejunium pridie Nativitatis B. Virginis; Rosarium in Sabbato orandum. Et hoc modo omissam pœnitentiam assignato die non tenetur pœnitens illam alio die adimplere; sed tantùm de omissione dolere, eamque suo tempore confiteri. Ratio est, quia talis pœnitentia est addicta certo tempori, quo elapso, non amplius obligat: sicut Officium Divinum, aut Sacrum in festo omissum, vel votum jejunandi, aut recitandi Psalmos determinato die, in honorem alicujus Sancti non tenemur alio die ea perficere; quia sunt opera ea intentione Ecclesiæ, vel Confessarii, aut voventis addicta ad certum diem, quo elapso non ampliùs obligant; quia ultra illum non se extendit intentio imponentis, aut voventis. Secundò: injungi potest pœnitentia à Confessario ad nullum certum diem addicta: & tunc certum est, quolibet die eam à pœnitente impleri posse. Tertiò: imponi potest certis quibusque diebus in hebdomada, aut mense exequenda, ut jejunium singulis diebus Veneris intra mensem, vel annum servandum. Et tunc quando pœnitens una hebdomada, aut mense pœnitentiam non adimplet, tenetur alia hebdomada, aut mense adimplere. Ratio; quia tunc Pœnitentia non imponitur, ut addicta ad certum diem; sed pro commoditate pœnitentis dividitur in hebdomadas, vel menses, ut faciliùs adimpleri possit. Ex his infertur, si Confessarius imponat jejunium pœnitenti singulis diebus Veneris per annum servandum, & festum Nativitatis Domini incidat in diem Veneris, non teneri pœnitentem illo die jejunare; sed posse jejunium transferre in alium diem. Hucusque Amicus.

Sup. hoc sup. in Ref. 39. §. Notandum, 1 in 3 & ref. Secus autem, & lege doct. Ref. 40. à quomodo pro voto, vide tamen in 3 §. 4 ea Ref. 14 doct. omnium §. 2 à aliarum ejus not. & hic sup. in Ref. 33 §. Nota etiam in principio.

Quomodo non plané sup. hoc quod hic infertur lege tamen so. in Ref. 14 §. 2. ad med. vers. Deinde.

2. Sed novissimè nominatim contra me negativæ sententiæ adhæret Pater Leandrus *de Sacram. to.1.tr.5.disp 9.q.78* quia existimat quòd communiter Confessarii respiciant tempus, ac præfigant diem, & fortè in memoriam Passionis Christi Domini, & ejus Virginis Matris. Ergo elapso illo die, non tenebitur pœnitens, cùm sit onus ejus in alio jejunare. Sed ego non recedo à sententia quam * docui.

* Docui in Ref. not. primum hujus ref.

3. Nec deseram hic apponere verba Castri Palai *tom.4.tr.23. disp.unica, punct.21.§.4. n.13.* ubi sic ait: Si tempus designatum à confessario, sit v. g. ut proximo die Veneris, vel vigiliæ B. Virginis jejunes, confitearis, aliudvè opus præstes; non est dubium, te obligatum esse eo die exequi. At, si ob malitiam, vel impotentiam eo die pœnitentiam omiseras, alicui videri poterit te excusatum esse; quia illius diei designatio in specialem Beatæ Virginis, vel Passionis Christi Domini honorem facta est; quem honorem non respicit jejunium alio die assumptum, ac proinde cessat materia præcepti pœnitentiæ sicuti cessaret, si obligatio esset ex voto, & alio quovis præcepto. Sic sentire videtur Fagundez *de secund. Eccl. prae. lib.9.c.4.n.5.* & Favet Henriquez *lib.5.Sum. cap.22. in fine.* Sed omninò dicendum est, per se non cessare obligationem jejunii, & communionis: nam esto hæc opera eo die tibi præcipiantur exequi in honorem Beatæ Virginis, vel Christi Passionis: non tamen hic finis est ultimatus, sicuti est in voto, aliove Ecclesiastico præcepto: sed est finis medius, & relatus ad finem satisfaciendi pro peccatis commissis, & præcavendi futura. Unde esto cesset illius finis medii consecutio, cùm non cesset hic finis ultimus, & præcipuus, non cessat præceptum. Quod si urgeas: cessat materia præcepti: siquidem cessat fieri jejunium in Christi, vel B. Virginis honorem, quæ fuit materia præcepta. Respondeo cessare ex parte, sed non ex toto, cessare, inquam, quoad accessorium, sed non quoad principale. Etenim in prædicto præcepto duo continentur: primum, & principale jejunium, secundum minus principale, & accessorium, ut eo die in honorem Virginis jejunes: utrumque satisfactionem præteritorum, & futurorum medelam respicit: ac cessante secundo, primum consistere potest, cùm suum finem specialiter spectet. Non igitur ea designatione temporis finitur pœnitentiæ obligatio. Ita Palaus ex Suarez, Coninch, & aliis. Qui tamen ab hac doctrina excipiunt pœnitentiam quam confessarius ita tempori alligaret, ut eo transacto, obligationem cessare velit. Reputant autem hanc voluntatem habere, quoties pœnitentia per longum tempus, statis temporibus, distribuatur, quæ si in unum conjungeretur, intolerabilis esset: v.g. si debeas ex pœnitentia injuncta singulis hebdomadis, imò & singulis mensibus jejunare, vel communicare, & longo tempore jejunia, vel confessiones omiseris: censent, te non esse obligatum compensare; quia intentio confessarii hanc pœnitentiam imponentis fuit finire simul cum tempore obligationem, ne si, simul cum subsequente persisteret; pœnitens nimium gravaretur.

R E S O L. XLII.

An Confessio Sacramentalis injuncta singulis mensibus possit ultrà differri?

Et an in prædicto casu possit anticipari?

Idem dicendum est in utroque casu, si votum esset emissum de confessione agenda singulis mensibus? Ex par.3.tr.4.Ref. 99. aliàs 100.

§.1. POnam hic verba Joannis Sancii *in selectis, disp. 13.n.9* ubi sic asserit: Animadverto tamen non transgressurum pœnitentiam illum, cui esset jussum intra unum mensem confitendum fore, si per tres, vel quatuor dies ultra mensem confessionem differret, præsertim ex causa justa, & idem judico si votum esset emissum de confessione agenda. Non enim ita mathematicè præfigendus est terminus, nec Deus adeò rigorosus exactor erit judicandus. Imò si intra octo dies à mense elapso solemnis aliquis dies sequeretur, vel Jubilæum, &c. posse differri confessionem usque ad illum diem mihi persuadeo, si ægrè pœnitens ferret bis intra octo illos dies confiteri, vel Jubilæum non lucrari. Et posse anticipari per octos dies minimè dubito, ex causa illa Jubilæi, vel solemnis diei. Quòd si per tres hebdomadas confessionem præveniret, fortè non impleblt præceptum, cùm mens jubentis eo tendat, ut per mensem curet pœnitens mundam habere conscientiam; certior namque experientia sumitur emendationis pœnitentis per spatium unius mensis, quàm per hebdomadam. Hæc Sancius multum pro praxi conducentia, licèt aliquibus non admodum certa videantur.

Sup. hoc sup. in Ref. 14 §. pen. & infra in ref. 45 & si vacat cum lege alias Ref. eius primum annot.

R E S O L. XLIII.

An qui per Confessarium vigore literarum alicujus dispensationis habuit pœnitentiam, ut singulis mensibus confiteatur, an, inquam, confessionem aliquo mense omissam teneatur sequenti supplere?

Et notatur, quod eo mense, quo iste vellet satisfacere præcepto confessionis annuæ, tantum obligatur ad unam confessionem, eaque satisfaciet tum dispensationi, tum præcepto Ecclesiæ?

Idem est de eo, qui menstruam confessionem vovit, vel si à quolibet Confessario menstruam confessionem in pœnitentiam habuit? Ex part.5.tr.14.& Misc.2.Ref.31.

§.1. AFfirmativam sententiam docet Petrus Ochagavia *de Sacrament. tract. 4. quæst. 14. num. 4.* ubi sic ait: Sentio quòd si ille, cui singulis mensibus sit imposita confessio in aliquo mense, non confiteatur, cogendum eum esse in sequenti mense bis confiteri, quod simile est illi solutioni, quam desendimus in materia de pœnitentia, scil. eum, qui uno anno non implevit præceptum confessionis, debere in altero sequenti bis confiteri; cujus est ea assignanda ratio, quia confessio hæc non tam imponitur pro onere, quàm ad perfectionem, & supplendam, excellentiam voti. Ita ille, satis quidem probabiliter.

2. Sed etiam non minus probabilem negativam sententiam existimo, quam docet Sanchez *de matr. to. 3. lib. 8. disp. 34. n. 37* ubi sic asserit: Si mensis transeat absque confessione, credo hunc non teneri confessionem omissam supplere, alio mense eam duplicandu, ad quod unus singulis mensibus adstrictus sit. Sicut vovens quotidie recitare, non tenetur preces alicujus diei omissas supplere. Hæc Sanchez.

3. Nota tamen quòd non solùm Sanchez, sed etiam Ochagavia asserunt, quòd eo mense, quo iste vellet satisfacere præcepto confessionis annuæ, tantùm obligabitur ad unam confessionem, eaque satisfaciet tum dispensationi, tum præcepto Ecclesiæ; quia non est credendum Pontificem velle majus ei onus imponere, & sic ait Sanchez dicendum esse de eo, qui confessionem menstruam vovit, & de eo, qui, v.g. per aliquos annos habuit à Confessario impositam singulis mensibus confessionem, & in aliquo illorum coincidit præceptum Ecclesiæ, nam in his casibus non tenetur ad duplicem confessionem, quæ sunt valdè notanda, quia practicabilia.

RESOL. XLIV.

An pœnitentia imposita à Confessario possit differri ad annum annum?

Et quid si intra prædictum annum iterum vult confiteri, & non adimplevit pœnitentiam præteritam, vel primam confessionis præteritæ: an adhuc possit differre primam pœnitentiam ad unum annum? Ex par. 10. tr. 12. & Misc. 2. Res. 42.

§.1. NOn posse, videtur docere Tamburinus *Opusc. de Conf. lib. 4 ca. 2. §. 2. n. 9.* ubi sic ait: Debet adimpleri pœnitentia quando Confessor designat: licèt facilè excusari possit à mortali dilatio talis temporis designati; quia communiter confessarii præceptum cadit potius in rem exhibendam, quàm in tempus. Quod si non designat, ut communiter fieri consuevit; per se loquendo, debet impleri quam primùm commodè moraliter potest, sicuti obligat votum aliaque similia: videtur tamen probabile, quòd dilatio, nisi sit nimia, & ad longum tempus, & nisi ipsa dilatio minuat rem inflictam, non sit mortalis; Sicuti idem dicitur de voto absque temporis determinatione emisso, quando dilatio rem promissam non minuit, ut minueret tardus ingressus in Religionem. Aliqui simpliciter, & absolutè extendunt ita ejusmodi obligationem; ut censeant ad unum annum posse differri: sicut ad unum annum differri potest obligatio confitendi: quod tamen videtur nimis largè prolatum. Ita ille.

2. Sed ego non discedo à sententia affirmativa, quam probabiliter olim docui ex Antonio Fernandez; & quam novissimè me citato, tenet Martinus de San Joseph, *in Mon. Confess. to. 5. lib. 1. tr. 23. de Pæn. n. 16.* sic asserens: *Però quando el Confessor dio la penitencia, y no señala tiempo, si el penitente dilatò cumplirla un anno, no me parece que pecara, ò à lo sumo venialmente; pues el que peca mortalmente poco despues que lo confessò por Pasqua, puede dilatar la confession por un anno, y parece correr la misma razon en un precepto que en otro.* & ubi eadem militat ratio, eadem debet militare juris dispositio, *cap. transacto, de constit. leg. Illud ff. ad leg. Aquiliam.* Hæc Martinus: cui adde etiam me citato, Leandrum *de Sacr. tom. 1. tract. 5. disp. 9. q. 89.* qui testatur hanc sententiam tenuisse sapientissimos Magistros Primarios in Salmanticensi academia. Dico itaque posse licitè per annum pœnitentiam differri. Quod *ex cap. omnis de pænit.* ex illis verbis: Et injunctam sibi pœnitentiam: Sic probo. Quia nullus obligatur confessionis præcepto, statim ac peccat, sed potest differre confessionem per annum: ergo similiter poterit per annum, pœnitentiam à Confessario impositam differre.

3. Et tandem non desinam hic apponere verba Joannis Henriquez, *in Compend. cas. mor. cap. 42. n. 5.* sic asserentis: *El penitente està obligado dentro de un anno à cumplir la penitencia admitida en la confession commençandose à contar este anno desde el dia de la confession; y dentro de el se puede bolver à confessar quando quisiere, aunque no aya cumplido la penitencia, y esto es muy cierto, aunque dize Medina en su Suma, lib. 2. cap. 5. que el hombre que se confiessa no aviendo cumplido la penitencia impuesta por pecado mortal, peca mortalmente: y la razon con que pruevan los Dotores que dentro de un anno ay obligacion de cumplir la penitencia, es porque por el mismo caso que la Iglesia ha puesto precepto de confessar una vez en cada anno, se infiere de aqui; que dando un anno de plazo, y termino para confessar, se da tambien para cumplir la penitencia, que mana de la Confession.* Hæc ille. Et post hæc scripta inveni nostram sententiam docere etiam ex Societate doctum Patrem Escobar *in Theol. moral. tract. 7. Exam 4. cap. 7. n. 40. in fine.*

RESOL. XLV.

An pœnitens possit per annum differre pœnitentiam impositam à Confessario?

Et alia dubia proponuntur circa hoc. Ex parc. 11. tract. 7. & Misc. 7. Res. 50.

§.1. NEgativè respondet Trullench *de Sacr. lib. 4. cap. 7. dub. 4. n. 15.* Reverendissimus Candidus *tom 1. disput. 24. art. 30. dub. 9.* ubi sic ait: Quando Confessarius non præfigit tempus adimplendæ pœnitentiæ, pœnitens quamprimùm commodè potest adimplere tenetur, quòd si valdè diu judicio prudentis viri pœnitens pœnitentiam gravem differat adimplere absque justa causa, graviter peccaret; quia faceret contra voluntatem Confessarii, & finem Sacramenti in re gravi; secus si non multum differat, vel pœnitentia non sit gravis. Ita ille; cui adde Suarez, Coninch, Reginaldum, Bonacinam, Granadum, Hurtadum, & Cardinalem Lugo, quos citat Leander *de Sacram. to. 1. tr. 5. disp. 9. q. 89.*

2. Sed opinionem contrariam probabilem ego olim docui, & nunc iterum doceo, quam tuetur præter Ferdinand. Joan. Henriquez, Leand. & alios Doctores à me citatos, novissimè Martinus de San Joseph *in monitis Confess. to. 1. l. 1. tract 27. de pænis. a. 15.* ubi sic ait: *Muy probablemente llevan muchos Dotores, que si el Confessor señalò al penitente el cumplimiento de la penitencia en tal y tal tiempo, que peca mortalmente si lo dilata notablemente, porque es deuda que ya deve por la acceptation que hizo; y el que dilata notablemente pagar otras deudas de dineros, &c. peca mortalmente, luego, &c.* Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 34. n. 57.* & alii: *però mas probable me parece, que aunque se dilate un anno no pecarà mortalmente, por que tiene mas esperas Dios, y la ley en lo que se deve, que los hombres: y el Derecho lo dize que* mitius agitur cum lege, quàm cum hominibus, *l. Celsus, ff. de cept. arbitr. Pareceme serà pecado venial, como no se ponga en peligro de que se le olvide la penitencia, en special si la dilacion es por quatro, ò seis meses.* Quia sine mora dicitur fieri quod fit intra sex menses, aliàs intra quatuor menses, *glos. mora in l. finali C. de conf. lib. 11.* Ita Martinus.

3. Et hanc opinionem admittit etiam alius Hispanus Remigius Noyden *in pract. confess. tract. 5. c. 5. §. 18. n. 2.* sic asserens: *Quando el Confessor no señala termino en que se avia de cumplir la penitencia, estarà el penitente obligado à cumplirla quando buenamente pudiere y no serà pecado mortal la dilacion si no fuere grande, porque por el mismo caso que la Iglesia hà puesto precepto de confessar una vez en el anno, se infiere de aqui, que dando un anno de termino para la confession, lo dà tambien para cumplir la penitencia, y bien puede el penitente antes de averla cumplido dentro deste anno, si quisiere bolver à confessar una y mas vezes*, quia utitur in re sua. Ita illo. Cui etiam adde me citatu Laurentium Longum *in Tabulis Sacramentorum tab. 2. cap. 30. n. 4.*

4. Nota verò quod idem Leander *q. 63.* quærit an habens pœnitentiam recitandi septem Psalmos flexis genibus, & taliter nequeat, teneatur alio modo recitare. Et pro negativa sententia me adducit, ipse autem affirmat teneri recitare non flexis genibus, si flexis genibus nequeat. Quia quod flexis genibus dicantur, est quid accidentale, & modus tantùm pœnitentiæ, quo deficiente implenda substantia manet. Et hoc optimè docet, sed malè pro contraria sententia me adducit, nam ego non loquor quando quis habet justam causam non recitandi flexis genibus, sed quando potest, tunc enim assero non posse recitare alio modo, non autem dico, quòd si non possit ex aliqua justa causa recitare flexis genibus, quod remaneat liber à recitatione. Vide etiam Lugo *de Pænitent. disp. 25. sect. 6. num. 93.* ubi sic ait: Dubitari potest quomodo obligetur pœnitens ad circumstantias operis à Confessario injuncti, v.g. impositum illi fuit, ut recitaret Coronam flexis genibus, vel coram tali imagine, an satisfaciat, licèt non flexis genibus, nec coram illa imagine recitarit. Affirmat Vega *in summa tom. 2. cap. 64. cas. 6.* quia attendi debet magis ad substantiam,

Quæ hic est infra Ref. 14 & in aliis ejus not.

quam ad circumstantias. De hoc tamen meritò dubitat Diana *tom 2. tr. 4. de Sacram. res. 55.* quia recitare flexis genibus videtur addere aliquid substantiale simplici recitationi. Distinguere ergo possumus cum Thoma Sanchez *lib. 4. in Decalog. cap. 12. n. 8.* ubi in simili de voto docet, quando res promissa est gravis, & circumstantia levis, ut si quis vovit recitare coram tali Imagine Beatæ Virginis, votum principale obligabit ad mortale, circumstantia autem, nempè ut sit hæc imago specialis, obligabit communiter sub veniali: quia communiter æquale, aut ferè æquale est Virginis obsequium, & ideò levis est mutatio illa. Poslet tamen aliquando esse culpa mortalis, eo quod circumstantia sit multò majoris cultus divini, orando, v. g. coram tali imagine propter multo majorem devotionem, & populi concursum. Unde eodem modo de circumstantiis à Confessario adjunctis dicendum erit, cùm eadem sit ratio.

5 An verò liberetur pœnitens ab obligatione implendi pœnitentiam, quando non potest exequi circumstantiam à Confessario injunctam: ut si præcepit recitare coram tali Imagine, vel in tali Ecclesia quod facere non potest? eadem est quæstio, ac de voto, an propter impotentiam ad circumstantiam liberetur vovens à substantia? quam quæstionem latè tractat idem Sanchez *dicto lib. 4. cap. 14. à n. 24.* ubi plures regulas assignat ad discernendum, an in eo casu fuerit intentio obligandi ad substantiam, cessante etiam circumstantia: quæ omnes regulæ transferri possunt ad casum nostrum, & videri apud illum Auctorem, ne quæstionem latè, & optimè ab eo tractatam ad hunc locum, cujus non ita propria est, transferre cogamur. Et hæc omnia docet Lugo *ubi suprà*, & secundùm superiùs dicta intelligenda sunt, quæ dixi in loco à Leandro citato.

Sup. hoc sup. in Ref. 11 §. ubi & in Ref. 17. §. Nota quarto.

6. Nota, Pasqualigum *in Theol. tom. 2. disp. 86 sect. 5 n. 13.* cum aliis docere, non posse imponi satisfactionem in Sacramento Pœnitentiæ, implendam per alium. Probatur, satisfactio Sacramentalis est actus proprius pœnitentis, ut definit Trid. *sess. 14. c. 4. & can. 3.* & debet esse in castigationem peccatorum, ut habet *c. 8.* Ergo non potest imponi ut implenda per alium, quia tunc non est actus proprius pœnitentis, nec castigatio peccatorum.

7. Sed contrariam sententiam ego docui, & me citato cum pluribus aliis docet Leander *ubi suprà, quæst. 81.* qui *q. 82.* firmat, quòd quando pœnitens per se ipsum nequit implere, possit absque expressa licentia Confessoris, alteri eam committere, & per illum satisfacere ex implicita, & interpretativa licentia Confessarii, dummodò pœnitentia sit satisfactoria, & non medicinalis.

Sup. hoc in §§ not. præteritis.

8. Item, licet Fagundez neget non posse Confessarium post datam pœnitentiam declarare suam mentem fuisse, posse pœnitentem illam per alium implere. Tamen Leander *q. 83.* me citato, putat posse absolutè declarare, esse suam voluntatem, ut per alium satisfaciat (& hoc extra confessionem) etiam si à principio, quando pœnitentiam imposuit non ita intellexeris. Primò: quia tunc pœnitens etiam verè satisfaciet per alium cum consensu Confessoris, qui talem pœnitentiam imposuit. Secundò, quia mutatio sententiæ quoad personam satisfactricem, potest fieri à quocumque Judice; ergo melio jure ab eodem: Poterit ergo Confessor declarare pœnitenti, suam voluntatem esse, ut per alium pœnitentiam adimplere possit, etiam in casu, in quo à principio, nec ita intellexerit, aut voluerit.

R E S O L. XLVI.

An in dilatione pœnitentiæ injunctæ detur parvitas materiæ?

Et cursim docetur pœnitentem posse infrà annum differre adimpletionem pœnitentiæ, si Confessarius aliter non injunxerit.

Et notatur non adimplere pœnitentiam esse quid grave, & mortale.

Et quid, si Confessarius imponat pœnitentiam dicendi tertiam partem Rosarii B. Virginis, si omitterentur, v. g. quatuor Ave Maria, *an excusetur pœnitens à peccato mortali ratione parvitatis materiæ?*

Idem est de pœnitentia audiendi Sacrum, si illud audiat post Evangelium, recitatum, & de aliis similibus pœnitentiis agitur, quibus datur parvitas materiæ. Ex par. 6. tract. 5. Res. 15.

Sup. doct. contenta in hoc § sup. in Ref. 40. à lin. 4. & in Ref. 41. §. 1. à 3. & Ref. 13 § Nota tertia, & in Ref. 24. § pen. & in §. ubi co primo in fine, vers. Quamvis.

§. 1. AD hoc dubium libet respondere cum verbis amicissimi P. Hurtado *de Sacrament. Pœnitent. disp. 14. difficult. 5.* ubi sic ait: Circa tempus quo pœnitens teneatur implere pœnitentiam, certum est teneri tempore præscripto à Confessario, si illud præscripsit. Quòd si tunc illam non impleat, etiam tenetur postea illam implere, quia semper etiam quando aliquando injungitur in honorem diei præscripti, injungitur in vindictam peccatorum confessorum. Si verò à Confessario nullum præscribitur, tempus, implenda est quamprimùm moraliter commodè possit, ut advertunt Suarez *sect. 7.* & Ægidius *dub. 9.* nisi aliud ex verbis, aut ex circumstantiis conjiciatur voluisse Confessarium. Ita tamen obligat quamprimùm moraliter commodè possit, ut non quæcumque dilatio impletionis pœnitentiæ gravis sit mortalis, nisi sit nimia, seu gravis, & quoad hoc idem est, quando differtur pœnitentia post tempus à Confessario præscriptum, nisi quod tunc dilatio potest aliquando esse mortalis, quando pœnitentia gravis fuit præscripta in aliquo die in honorem festivitatis illius diei, si differatur post illum, quamvis non semper, nisi quando defectus honoris censetur gravis. Addit Ochagavia tunc dilationem pœnitentiæ gravis esse nimiam, & gravem, quando differtur ultra tertium diem, sed scrupulosè procedit, quia hæc dilatio non videtur nimia, imò nec ultra octavum diem, præsertim quando res in pœnitentiam injuncta, esset valdè gravis, & posset commodè impleri, quia etiam ex rei gravitate crescit gravitas dilationis, sicut ex defectu commoditatis implendi illam, decrescit gravitas dilationis, nihilominùs taxationem gravitatis dilationis pœnitentiæ gravis doctioribus remittimus. Hucusque Hurtadus.

rum secundo, & pro doct. contenta à col. secunda, supra in Ref. 30. & in aliis ejus secunda nota.

Sup. hoc sup. in Ref. 44. § 1. & in aliis ejus annot.

2. Non desinam tamen hic adnotare id quod alibi etiam notavimus, nempè ex eadem Societate Antonium Fernandez de Corduba *in Instruct. Confess. part. 1. document. 4. n. 5. & document. 9 §. 2. n. 3.* docere Pœnitentem posse infra annum differre adimpletionem pœnitentiæ, si aliter Confessarius ei non injunxerit.

Sup. hoc 1. in Ref. 5. § & in aliis ejus prima not. & pro secundo in ref. prima post seq. §. 1. cursim in fine, & in Ref. seq. III n. vers. Infero.

3. Notandum est etiam hic cum Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 9 diffic. 78. num. 3.* *Que el dexar de cumplir la penitencia de su naturaleza, es cosa grave, y pecado mortal; mas si se dexasse alguna pequeña parte della, seria solo pecado venial por la parvidad de la materia.* Sic ille. Cui adde Joannem Sancium *in selectis, disp. 14. n. 14.* Igitur si quis haberet pœnitentiam audiendi Sacrum, si illud audiat post Evangelium recitatum, adhuc satisfaceret, & idem dicendum est de Officio divino. Nam illa parvitas materiæ, quam admittunt Doctores ad excusandam fractionem præcepti recitandi horas Canonicas, admittenda est etiam quoad impletionem pœnitentiæ injunctæ à Confessario. Et hæc doctrina proportionabiliter applicanda etiam erit, si imponeretur pœnitentia recitandi Officium Beatæ Virginis, vel Defunctorum, seu septem Psalmos.

4. Sed quid dicendum erit si Confessarius imponat pœnitentiam dicendi etiam tertiam partem Rosarii B. Virginis, an si omitterentur, v. g. quatuor *Ave Maria*, excusaretur pœnitens à peccato mortali ratione parvitatis materiæ; hunc casum non invenio à Doctoribus in individuo pertractatum, & videtur negativè respondendum ex utroque Sanchez, Thoma, & Joanne, hoc *in selectis, disp. 15. nu. 7.* illo *in summa, tom. 1. lib. 1 cap. 19. n. 4.* asserentibus tertiam partem Circuli Virginei individuam materiam reputari, & ideò deficientibus aliquibus *Ave Maria*, Rosarium non dicitur. Ego puto in tali casu pœnitentem non peccare mortaliter saltem ex præsumpta voluntate Confessarii, quem rationabiliter, credendum est, non imponere dictam pœnitentiam cum tali onere. Ita ut si pœnitens tam parvam materiam relinquat, pœnitentiæ injunctæ non satisfaciat.

R E S O L. XLVII.

Sup. prima diff. hujus etiam sup. in Ref. 9. cursim in §. ult. in princ. & in Ref. 6. pen. in post init. vers. Et ideo, & infr. in Ref. seq. §. 2. propè finem, à vers. Quamvis, & in §. not. sequ. Sup. hoc quod in fin. 2. hujus tractus infertur in Ref. præterita, §. 1 & in Ref. 3. not. præterita, & eodem vers. Sup. hoc sup. in Ref. 4. §. 1. ad medium, à verb. Addit. Sed lege eum per totum, & Ref. ejus annot.

An si quis culpabiliter omittat modicam injunctam pœnitentiam peccet mortaliter, etiamsi sit imposita propter peccata venialia?

Et quid dicendum sit, si pœnitentia gravis sit, sed ob venialia tantùm peccata imposita, an ejus transgressio, vel omissio non transcendat culpam venialem?

Et advertitur obligationem acceptandi pœnitentiam levem, esse solùm sub veniali? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 101. alias 102.

§. 1. PEccare mortaliter docuit novissimè Joannes Sancius *in selectis, disp. 15. n. 14.* sic asserens: Infero ex dictis implentem majorem partem pœnitentiæ, & omittentem modicam in se, solùm delinquere venialiter. At si modica esset tantùm injuncta, & illam culpabiliter non impleret, lethaliter peccare judico, cum truncum, & defectibile reddat Sacramentum, quod grave quid est. Sicut enim ille, cui impositum esset sub pœnitentia unam tantùm salutationem Angelicam recitare, & nollet acceptare absque causa, absolvendus non esset, ut indispositus, renuens integrare Sacramentum. Eodem modo non volens implere injunctam salutationem Angelicā mortaliter peccabit, cùm nolit implere illam obligationem, quam sub mortali acceptavit; & quamvis oratio Angelica secundùm naturā orationis modica

fit materia, si tamen ut materia, & ut pars constituitur Sacramenti Pœnitentiæ gravis est reputanda, sicut deglutire gurtam aquæ secundùm se quid modicum est, at post illius sumptionem Eucharistiam sumere, quid grave est. Et quòd præceptum pronuncietur de non sumendo Eucharistiam post sumptionem cibi, aut potus quantumvis exigui, & grave semper præceptum violatur, & in re gravi, videlicet irreligiositas Sacramenti, sicut simoniæ crimen mortale erit rem spiritualem vendere, etiam exiguo pretio. Ita Sancius, probabiliter quidem.

Sup. hoc gutta aquæ ... Ref. 127 & in aliis ejus non.

Sup. hoc simonia in t. s. tr. 7 ... in Ref. 3.

2. Sed contrariam sententiam in praxi probabilem, & tutam esse existimo, quam tuentur Henriquez *lib. 5. cap.* 20. *n.* 3. *in glossa*, *litera* I. Fagundez *precept.* 2. *lib.* 9. *cap.* 3. *nu.* 14. Coninch *de Sacram. disp.* 10 *dub.* 9. *nu.* 80. Reginaldus *tom.* 1. *lib.* 7. *cap.* 7. *n* 77 Vega *in summa*, *par.* 2. *cap.* 64. *cas.* 3. Rodriquez *in summa*, *tom.* 1. *cap.* 56. *n.* 9. & alii penes ipsos: quia leve reputatur ex hac parte Sacramentum non integrare. Adde, quòd Suarez *to.* 4. *disp.* 38. *sect.* 7. *n.* 5. putat obligationem acceptandi pœnitentiam levem, esse solùm sub veniali.

Sup. hoc in Ref. seq. & supra in Ref. 5. § ult.

3. Notandum est etiam hic obiter contra Henriquez *lib.* 5. *cap.* 20. *n.* 81. quòd etsi pœnitentia gravis sit, sed ob venialia tantùm peccata imposita, ut justè aliquando fieri potest ejus transgressio, non transcendit culpam venialem. Et ita docet Layman *in Theolog. morali*, *lib.* 4. *tr.* 6. *cap. decimoquinto*, *n.* 7. nisi pœnitens versetur in probabili periculo mortaliter peccandi, si pœnitentiam sibi impositam non exequatur.

R E S O L. XLVIII.

An qui non implet pœnitentiam gravem impositam pro venialibus, vel quod sæpiùs solet evenire pro mortalibus aliàs confessis, peccet mortaliter?

Et quid, si imposita pœnitentia absolutè sit levis, vel si aliqua exigua pars pœnitentiæ gravis à pœnitente non adimpleatur?

Et notatur Confessarium imponentem pœnitentiam post datam absolutionem, non peccare venialiter. Ex part. 3. tract. 4. Res. 135. aliàs 136.

Sup. hoc in §. ult. Res. pecc. ... & supra in Ref. 5 § ult. à med. usque in finem.

§. 1. PEccare mortaliter docent Fagundez *præcept.* 2. *lib.* 9. *cap.* 3. *n.* 13. Henriquez *lib.* 5. *cap.* 20. *n.* 8. & à fortiori Nugnus *in* 3. *part.* *to.* 2. *q.* 13 *art.* 3. *diffic.* 2. *concl.* 4 ubi sic asserit: Etiamsi confessio sit solùm de peccatis venialibus, vel de mortalibus jam confessis, est mortale peccatum, non adimplere talem satisfactionem, quidquid dicat Suarez, qui dicit, quòd quando confessio solùm fuit de peccatis venialibus, vel etiam de mortalibus jam confessis, etiam quotiescumque pœnitentia injuncta est levis, tantùm esse veniale peccatum non adimplere illam. In quibus Suarez non loquitur consequenter ad ea, quæ antea dixerat, scilicet Sacerdotem obligari ad imponendam satisfactionem, & pœnitentem ad acceptandam, & adimplendam illam. Et ratio est, quia facere Sacramentum non integrum, est res gravissima, & importat magnam irreverentiam contra ipsum Sacramentum. Ergo est peccatum mortale, & etiam si aliàs materia secundùm se levis sit. Ita Nugnus.

2. Sed his non obstantibus, mihi placet sententia Suarez, & contraria dura videtur. Et ideò existimo non adimplentem pœnitentiam gravem impositam pro venialibus, vel pro mortalibus aliàs confessis, non peccare mortaliter, sed venialiter. Et ita præter Suarez citatum *in* 3. *part. tom.* 4. *disput.* 38. *sect.* 7. *num.* 4. docet etiam Layman *in Theol. moral. lib.* 5. *tract.* 6. *cap.* 15. *n.* 7. quia (ut ipse ait) durum videtur fateri, licèt culpa contracta levis sit, tamen obligationem pro ea satisfaciendi gravem effici posse, per se loquendo, nam per accidens id fieri posse non nego, si alioquin homo versetur in probabili periculo peccandi mortaliter, nisi remedia pœnitentiæ ipsi imperata exequatur. Similiter durum videtur dicere, posteaquam homo peccata mortalia semel confessus est, & injunctam pœnitentiam implevit, si iterum eadem peccata libera voluntate confiteatur, quòd novam obligationem satisfaciendi sub culpa mortali contrahat. Ita Layman. Quæ omnia à fortiori procedunt, si pœnitentia imposita absolutè esset levis, vel si aliqua exigua pars pœnitentiæ gravis à pœnitente non impleretur; nam in his casibus contra Nugnum, tantùm venialiter peccaret pœnitens: vide etiam Filliucium *tom.* 1. *tract.* 8. *cap.* 2. *n.* 54. Villalobos *in summa*, *tom.* 1. *tractat.* 9. *diffic.* 78. *num.* 3. & alios.

Sup. his in ref. præterito, & in aliis ... & in Ref. 48 §. notandum.

3. Notandum est hic etiam obiter contra dictum Nugnum *ubi sup. quæst.* 18. *art.* 4. *dif.* 2. Confessarium imponentem pœnitentiam post datam absolutionem, non peccare venialiter nullum enim est peccatum pœnitentiam post absolutionem conferre.

Sup. hoc sup. lege doct. ... Ref. ... in fine.

R E S O L. XLIX.

An injungenda sit pœnitentia scrupuloso frequenter intra eandem horam accedenti ad confessionem? Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Res. 6.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Stephanus Bauny *in Theolog. Moral. part.* 1. *tr.* 4. *q.* 25. ubi sic ait: Quæ pœnitenti cùm primò est confessus, imperata est à Confessario pœnitentia in satisfactionem culparum, hanc secundò eidem intra horam, aut breve aliquod tempus, iterum confitenti injungi non posse. Ratio est, quòd diversa Sacramenta, partes quoque distinctas habere debeant, alioquin diversa non essent, nisi secundùm quid: at Sacramenta hic non sunt eadem: nam peccata nova sunt ad Sacerdotem allata, nova item contritio ad eorum curationem adhibita, diversa item absolutione sunt remissa: quæ omnia indicant horum Sacramentorum distinctas esse materias numero, formas item differentes, nec easdem absolvendi intentiones; oportet ergo satisfactionem quæ est pars ad eorum integritatem necessaria, eandem non esse. Probatur, cujusque Sacramenti propriæ sunt partes: ergo & satisfactio: non potest ergo una eademque pluribus Sacramentis aptari: danda est ergo toties pœnitentia, quoties à pœnitente Sacramentum Pœnitentiæ iteratur. Et hanc sententiam videtur docere Suarez *tom.* 4. *disp.* 38. *sect.* 4. & clariùs Reginald. *to.* 1. *lib.* 7. *num.* 12.

2. Verùm negativam sententiam docet Bonacina *tom.* 1. *disp.* 5. *q.* 5. *sect.* 5. *pu.* 2. *n.* 3. ubi ita asserit: Secundus casus, quando scrupulosus intra eandem horam frequenter accedit ad Confessarium, aliquid novi semper confitens: in quo casu Sacerdos potest injungere pœnitentiam jam aliàs injunctam: nam opus aliàs debitum potest in Sacramentalem satisfactionem injungi, ut inferiùs explicabo, Hic tamen casus non est propriè exceptio à regula generaliter tradita de obligatione pœnitentiæ injungendæ, cum aliqua pœnitentia imponatur. Ita ille. Cui etiam adde Henriquez *lib.* 5. *capit.* 20. *num.* 6. quem sequitur novissimè Pater Lugo *de Sacram. Panis. disp.* 25 *sect.* 4. *n.* 50. Et ratio est, ait ipse, quia Bonifacius VIII. ut refert Gloss. *in Extrav. Antiquorum*, *de pœn. & remissionib.* reprehendebat Confessarios, qui anno Jubilæi imponebant alias pœnitentias: ergo non curabat, quòd Sacramento deesset illa pars integralis. Eodem modo si infirmo moribundo imponatur pœnitentia solùm implenda, si convaluerit, non videtur Sacerdos peccare mortaliter; & tamen tunc exponitur periculo evidenti Sacramentum ne compleatur: nam per pœnitentiam solùm impositam, & non exhibitam, non completur Sacramentum: ergo deberet sub mortali imponere aliquam poenitentiam præsentem propter integritatem Sacramenti. Ratio denique à priori est: quia hæc pars solùm requiritur ad integritatem Sacramenti: eo modo, quo punitio requiritur ad complementum judicii humani: hinc enim fit, quod sicut in judicio humano non manet judicium imperfectum ex defectu punitionis, quando reus non judicatur poena dignus; sic neque hoc judicium, & Sacramentum manet imperfectum ex defectu punitionis, & satisfactionis, quando pœnitens non judicatur dignus pœna. Ex hoc autem rursùs sequitur, quòd sicut in judicio humano non peccat graviter judex non imponendo aliquam poenam parvi momenti, qua reus dignus: sic nec in hoc Sacramento judex graviter peccat non imponendo pœnitentiam levem, quam posset imponere, nam per hoc non deest muneri suo in re gravi; sed in complemento quodam levis momenti, quod deficit Sacramento ob ejus culpam. Hucusque Pater Lugo. Et ex dictis patet responsio ad argumenta Pater Bauny.

R E S O L. L.

An quis possit unico actu pluribus præceptis, & obligationibus satisfacere?

Et pro praxi hujus quæstionis aliqui diversi casus in textu hujus Resol. adducuntur; & signanter quatuor curiosi casus informantur pro satisfactione Sacramentali. Ex part. 3. tract. 6. & Misc. 2. Res. 86.

R E-

§. 1. RESpondeo oegativè si obligationes sunt justitiæ, oon eoim potes pluribus unico actu satisfacere, secus autem si sint obligatinoes diversarum virtutum, quia non implicat rem debitam uoo tituln, alio diversn deberi; ea quo infertur quòd si voveas jejunsre in Quadrsgesima, satistacis, & præcepto Ecclesiæ, & voto. Item si voveas restituere debitum, dare eleemosynam indigeoti, satisfacis uoico acto doplici obligationi; sicuti obligatus recitare Officium divioum ratione Ordiois sacri, & beoeficii, utrique titulo satisfacit uoica recitatione, vide Sanchez *in summa lib. 1. cap 24. n. 5.*

Sup. hoc lege supra doct. § ult. Ref. 41. & § & verfic. ejus annot.

2. Sed difficultas est, quaodo de facto superveoiens obligatio cadat super actum debitum, quando verò eapostulet alium? In quo casu certa regula defioiri non potest, sed ex circomstantiis omnia colligenda sunt, quia hoc ex inteotiooe, & voluotate legislatoris depeodet. Regulariter tameo quoties distincta obligatio superveoit, distinctum actum eapostulat, & in casu dubio sic est interpretandum; vide Sanchez *ubi suprà, n. 6.* & Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 37. sect. 6. num. 5.*

Sup. contento in hoc § infr. in § ult. Ref. 32 à lin. 5. & sup in Ref. 11. § ult. à princ. usque ad medium & prope infrà in Ref. seq.

3. Ex quibus iofertur primò, quòd Confessarius imponens poenitentiam censendus est ad actus, qui aliàs obligatorii non sunt, obligare, oisi contrarium eaplicet. Ita Saoch. & Suarez *suprà*, quibus adde Azorium *to. 1. lib. 11. cap. 14. q. 1.* Sayrum *in Clavi Regia, lib. 6. cap. 3. n. 22.* Henriquez *lib. 5. cap. 19. n. 5.* & alios. Limita tameo supradictum corollarium in casu quo Confessarius dicat, singulis diebus hoc mense audias sacrum, & beoigna ioterpretatione censetur Missa debita ex præcepto diebus festivis cooteotus esse. Ita Sanchez *loc. cit. n. 6.*

4. Secundò infertur, quòd vovens dare eleemosynam, non satisfacit voto, restituens debitum. Ita Sanchez *ibid.*

Sup. hoc sup. in Ref. 9 § ... in vers. ... signantèr ... sanguineis ... in hoc §.

5. Tertiò infertur, quem non satisfacere voto, vel poenitentiæ de danda eleemosyna, si det fratribus, avis, & parentibus indigentibus taliter, ut teoeatur illis subvenire. Secus sutem aliis consanguineis indigentibus, quia non tenetur illis subvenire, vel alimenta præbere. Ita Saochez. & Surdus *de alim. tit. 7. q. 37. à nu. 1. usque ad 11.* vide etiam Molinam Jurisconsultum *lib. 2. de primogeniis, cap. 15. à n. 27.*

Sup. hoc pro poenitentia in Ref. ... in eodem § ad medium, ... imponens, & sup in Ref. 13. § ult. ad medium, vers. Item.

6. Qoartò infertur, quòd quis satisfacit voto, vel poenitentiæ dando eleemosynam extremè indigenti, quia oon est debita illa eleemosyoa ex præcepto misericordiæ absolutè, sed ex suppositinoe quod quis oon possit alia via necessitati pauperis subvenire. Ita Heoriquez *lib. 5. cap. 21. n. 3. in glossa lit. Q.* Azor. *to. 1. lib. 11. cap. 14. q. 1.* Emmanuel Sà *vers. satisfactio, n. 9.* & alii, quidquid in contrarium asserat Suarez *to. 4. in 3. part. disp. 27. sect. 6. n. 5.* Sayrus *in Clavi Regia, lib. 6. cap. 3. n. 22.* Paludaous *in 4. dist. 15. q. 1. art. 2. n. 8.* & alii.

7. Sed quid diceodum, si actum facias, cui pluribus obligatiooibus sigillatim tantùm satisfacere potes, ut si, v. g. debes dare pauperibus centum ob iojustè ablata, centum ex voto, centum ex poeoitentia: vide Saochez *ubi suprà n. 8.* sed ad alia procedamus.

RESOL. LI.

An qui v. g. per mensem singulis diebus habuit pœnitentiam audiendi Missam, teneatur diebus festivis duas Missas audire? Ex par. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 61.

Sup. hoc in Ref. praecedenti § Ex quibus per tot. & signanter, à vers. limita, & sup in Ref. 11 § ult. à princ. usq. ad medium, & lege etiam infra in Ref. seq. § 2. à lin. 3.

§. 1. VIdetur affirmativè prima facie respondendum, qoia diebus festivis talis tenetur audire Sacrum ex præcepto Ecclesiæ, & ex præcepto Confessarii: ergn duas Missas tenetur aodire. Probo consequentiam, quia distincta obligatio disjunctum actum requirit, & ideò si Confessarios pro poenitentia impoaeret jejunia aliqua quis oon satisfaceret jejuoiis ex præcepto Ecclesiæ, aut voto delectis ex illa regula, quòd Confessarius imponens poeniteotiam censeodus est ad actus, qoi aliàs obligatorii non sunt, obligare, oisi contrarium explicet.

2. His tamen oon obstantibus, si Confessarius dicat, Singolis diebus hoc mense audias Missam, ex benigna interpretatione censetor Missa debita ex præcepto diebus festivis cooteotus esse, oeque enim ceoseodus est obligare ad audiendum doplex Sacrum diebus festivis, quia est grave onus quod non est credendum imposuisse, nisi manifestet, ac proiode diebus festis unico Sacro audito satisfacies utrique obligationi. Et ita docet Mercerus *de Sacr. q. 83. art. 4. not.* Castrus Palaus *to. 1. tr. 3. disp. 1. punct. 9. n. 4.* & Sanchez, quem ego adduxi *in 3. par. tr. 6. ref. 86.*

Quæ hic est à ... & signantèr in § Ex quibus.

RESOL. LII.

An si Confessarius, v. g. injunxit duas Missas audire, satisfaciat pœnitens, si simul ex uno loco illas audiat à duobus Sacerdotibus? Ex part. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 71.

§. 1. NEgativam senteotiam docet Turrisoni *in selectis disp.... par. 2. disp. 16. dub. 7. in fine*, ubi sic ait: Infertur quòd si alicui imponatur à Confessario pœnitentia audiendi duas Missas, non satisfacit pœniteos, si velit duas Missas simul tempore audire à duobus Sacerdotibus, hoc enim esset contra intentionem Confessarii, qui communiter intendit io hac pœnitentia imponere pœniteoti onus audiendi duas Missas diversis temporibus, quod satis constat ex communi seoso Coofessorum, & pœnitentium. Ita ille, & novissimè Joanoes de Lugo *de Sacr. Euch. disp. 22. sect. 1. n. 10.*

Sup. hoc in ... Ref. 10. prope fin. & in Ref. 17 § ult. & in Ref. 18. prope fin. à vers. Adducunt & in Ref. 19. prope finem, à vers. Posse ... & in alio vers. eorum annot.

2. Sed nisi aliud à Confessario injuoctum sit, vel declaratum, affirmativam sententiam docet Mercerus *de Sacr. q. 83. art. 4. dub. 4.* ubi sic ait: Notandum eum satisfacere precepto, cui io satisfactionem injunctum à Confessarin fuerit die festo Missam audire, si unicam audierit, nisi tameo secundam audiri Confessor expresse voluerit, quo casu eum, qui tenetur duas Missas audire, potest simul audire à duobus Sacerdotibus diversis Altaribus. Ita ille, qui citat Majorem *in 4. dist. 12. q. 8.* cui ego addo Villalobos *in summa, to. 1. tr. 8. diffic. 35. n. 12.* ubi sic asserit: *Quando el Confessor mandò à uno en penitencia que oyesse dos Missas, dize Azor, que cumplirà oyendo las ambas juntas, si comodamente lo puede hazer, de un mismo lugar, si el Confessor no declarò otra cosa. Esta sentencia me parece probable.* Ita & mihi, sicut etiam & Molfesio *in summ. to. 1. tr. 3. cap. 17. n. 36.* illamque, ut egn alibi notavi, præter Doctores citatos tenet etiam Hurtadus *de Sacr. Missæ disp. 5. dif. 4.*

Sup. hoc sup. in Ref. 30 § Ex quibus, & signanter in ... lege etiam ... ejus annot.

Alibi in omnibus Ref. ... primo hujus Ref.

RESOL. LIII.

Quis ex devotione recitabat singulis diebus Officium B. Virginis, qui postea habuit pœnitentiam recitandi per annum singulis diebus tertiam partem Coronæ ejusdem Beatæ Virginis, quæsivit à me, an satisfaciat dictæ pœnitentiæ cum recitatione prædicti Officii?

Et quid, si pœnitentia sit medicinalis, præservativa? Ex par. 3. tr. 4. Ref. 105. aliàs 106.

§. 1. NEgativam senteotiam docent Lavorius *tr. de indulg. p. 2. c. 5. n. 49.* Valentia *to. 4. disp. 7. q. 20. pun. 3.* Reginaldus *to. 2. lib. 7. cap. 11. n. 125.* Navarrus *de indulg. not. 31. n. 20.* & Paludaous *in 4. dist. 20. q. 4. art. 2.*

2. Sed his non obstantibus, tunc supradicto consulenti ostendi Bonacinam *de Sacr. disp. 3. q. 5. sect. 3. punct. 4. n. 8.* ubi docet, obligationem pœnitentiæ cessare, oon solùm per Indulgentias, verùm etiam per remissionem pœnæ alia via obtentam, ut per alia pia opera satisfactoria propria sibi applicata; oam eædem rationes militant io iodulgentiis, ac in aliis operibus piis satisfactoriis. Ita Bonacina, quæ quidem opinio limitanda est, dummodò pœnitentia non sit medicinalis, & præservativa, sed taotùm satisfactoria, ut erat pœnitentia consulentis. Et ideò sopradicta sententia probabilis tunc mihi, & aliis per consuleotem consuleotis, visa est, sed non videtur à priori recedendum, cùm non potest pœniteoti constare, an per illam recitationem satisfaciat pœnæ, quia opus io pœoitentiam injuoctum habet virtutem satisfaciendi ex opere operato, qua caret illa Officii recitatio.

Sup. hoc in to. 3 tr. 1. ... doct. Ref. 101. ... in § sic etiam ad lin. 1.

RESOL. LIV.

Si quis habuit pœnitentiam recitandi septem Psalmos per aliquas sextas Ferias flexis genibus coram Crucifixo, quæritur, an impleverit pœnitentiam recitando dictos Psalmos aliquo alio tempore, & loco sine illis circumstantiis? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 55.

§. 1. AD hunc respondet Vega *in summ. tom. 2. cap. 64. cas. 6.* ubi sic asserit; *Un Confessor dio à un penitente en penitencia, que tantos viernes delante de un Crucifixo rezasse de rodillas los Psalmos penitenciales, el no los rezo de rodillas, ni el viernes, ni delante de un Crucifixo, sino en otro tiempo, y lugar;* quæritur, an pœnitentiæ satisfecerit? Respondeo *que aunque lo fuera de*

Sup. hoc sup. in Ref. 21 § ... & in Ref. 31 § Nota etiam & in Ref. 41 § Nota verò.

mayor mirecimento el cumplirla, como le fue impuesta, que con todo esso satisfizo. La razon es, porque en la penitencia lo principal es cumplirla, y no la circumstancia del lugar, ò tiempo en que se ha de cumplir, con lo qual se puede consolar à muchos. Ita Vega.

2. Sed quis potest dicere, quòd recitare septem Psalmos flexis genibus à poenitentibus, non est quid accidentale, sed substantiale, facilius enim aliqui recitabunt bis septem Psalmos, quàm semel flexis genibus? Et Confessarii, qui talem injungunt poenitentiam, semper intendunt, ut poenitentes sentiant illam corporis afflictionem recitando flexis genibus, quæ quidem videtur res gravis. Ergo, &c.

RESOL. LV.

Si quis fecit pœnitentiam impositam à Confessario absque intentione illam adimplendi, imò cum intentione contraria, quæritur, an teneatur illam denuò facere?

Et infertur, quòd licèt pœnitens non recordetur pœnitentiæ impositæ, adhuc satisfaciet jejunando ex devotione.

Et quid si alicui Confessarius imposuit pro pœnitentia jejunium, vel eleemosynam disjunctim, & ipse dederit eleemosynam cum intentione non adimplendi pœnitentiam per illam, sed jejunando postea, an possit adhuc postea pœnitens non jejunare? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Res. 43.

Sup. hoc in tom. 1. tra. 6. Res. 46. ad lin. 3. §. ult. Sed ad satisfaciendum ... hujus ... lege sup. Res. 15. per totum, & signanter §. Sed ego ad fin. 3.

§. 1. JEjunavit, v. g. quis, vel Rosarium B. Virginis recitavit ex devotione volens jejunium & Rosarium pro pœnitentia à Confessario imposita postea adimplere. Quæritur, an possit hoc non obstante nec jejunare, nec Rosarium dicere? Et negativè respondet Vasquez *opusc. de Beneficiis, cap. 4. §. 1. art. 3. dub. 7. n. 117.* quia licèt ad satisfaciendum præceptis & legibus sufficiat ponere opus præceptum, licèt non adsit intentio observandi legem: in hac tamen materia satisfactionis Sacramentalis videtur ex alio capite requiri intentio: est enim satisfactio pars Sacramenti: sed omnia Sacramenta exigunt in adulto, ut validè recipiantur intentionem & voluntatem recipiendi: ergo cùm satisfactio sit pars Sacramenti, non potest habere valorem in subjecto non solùm non consentiente, sed dissentiente & resistente positivè per voluntatem contrariam, qua vult non recipere Sacramentum in illa actione.

2. Sed libenter ego contrariæ sententiæ adhæreo, quam tuetur Sanchez *in summa, tom. 1. lib. 1. cap. 13. num. 17.* & Lugo *de Sacrament. Pœnitent. disp. 25. sect. 3. num. 37.* Quia non semper requiritur intentio in suscipiente Sacramentum eo tempore quo fiunt omnia, quæ componunt Sacramentum: unde dolor qui est pars Sacramenti: potest haberi absque memoria præcedente recipiendi Sacramentum. Sic etiam dici potest de satisfactione: nam illa postea non fit à poenitente tanquam à Ministro operante nomine Christi; sed solùm fit ex obligatione & debito propter sententiam & præceptum præcedens Confessarii: ad hoc autem ut fiat aliquid ex debito & obligatione, non requiritur, ut fiat ex animo satisfaciendi illi debito. Ergo &c.

3. Hinc infert Lugo; quòd licèt poenitens in jejunio non recordatur pœnitentiæ impositæ, adhuc satisfaciet jejunando ex devotione. Et si alicui Confessarius imposuit pro pœnitentia jejunium, vel eleemosynam disjunctim, & ipse dederit eleemosynam cum intentione non adimplendi pœnitentiam per illam partem, sed jejunandi postea: posset adhuc postea pœnitens non jejunare, quia revera implevit disjunctim, quod à Confessario impositum fuit jejunare, vel dare eleemosynam.

RESOL. LVI.

Quæ pœnitentia injungenda sit à Confessario ei, qui hominem necasset? Ex part. 5. tract. 4. Res. 43.

§. 1. AD hoc dubium ita respondet Comitolus *in respons. moral lib. 4. quæst. 11. num. 8.* Hæc, meo quidem animo, salutaris esset, ut interfecti propinquis supplicem se abiiceret, delictique veniam deprecaretur, ut iisdem illata damna sarciret, ut pro salute occisi singulis hebdomadis per annum integrum unum saltem sacrificium, si tantũ ei sit in bonis, fieri curet, ut singulis item hebdomadis eleemosynam aliquam pro illius anima totum annum largiatur egentibus, ut per eundem annum aut Litanias, si legendi gnarus sit, aut si ignarus Beatissimæ Virginis Orarium, seu Coronam quotidie flexis genibus recitet; ut octavo quoque die per annum Sacramento Pœnitentiæ sua peccata expiet, & singulis mensibus Eucharistiam sumat; ut in omni vita quotidie semel orationem Dominicam, & salutationem Angelicam pronunciet, terram genibus tangens pro anima occisi. Ita Comitolus. Vide etiam Homobonum *de casib. reser. part. 2. cas. 3.*

Sup. hoc in tom. 1. tr. 5. Res. 80. in fin.

RESOL. LVII.

An si quis lucretur Indulgentiam plenariam, liber remaneat ab implenda pœnitentia medicinali, imposita à Confessario?

Et quid si pœnitentia non sit medicinalis? Ex part. 10. tract. 12. & Misc. 2. Res. 47. aliàs 46.

§. 1. REmanere liberum ab implenda pęnitentia satisfactoria* alibi docui, quia Confessarius imponit pœnitentiam, ut pęnam ad satisfaciendum pro peccato: sublato debito totius pęnæ, prout fit per Indulgentiam, cessat omninò fundamentum illius obligationis: sicut si condonaretur à Principe pœna debita pro aliquo crimine, eo ipso cessaret obligatio imposita per sententiam Judicis ad pœnam aliquam pro illo delicto subeundam.

* Sup. Alia ... Res. ... in tom. 1. tr. ... Res. 44. & in alio §. ... ult.

2. Difficultas est, quoad pœnitentiam medicinalem. Et affirmativè respondet Cardinalis Lugo *de Pœnitentia, disp. 27. n. 24.* dummodò hæc non sit simpliciter necessaria ad vitanda peccata futura, quia tunc Indulgentia non tolleret hanc obligationem; cùm hæc obligatio non oriatur ex præcepto Confessarii, sed ex ipso jure naturali, quo obligatur homo ad vitandum peccatum suum futurum, & consequenter ad utendum remedio: quod censetur moraliter necessarium ad vitandum peccatum, quam obligationem Confessarius non imponit, sed declarat. Ita Lugo; cui adde Patrem Leandrum *de Sacrament. tom. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 172.*

3. Sed ego magis adhæreo negativæ sententiæ, quam novissimè tuetur Martinus de San Joseph, *in Mon. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 7. de indulgentia n. 7.* ubi sic ait: *El que gana la Indulgencia plenaria de la Bula, ò por otra concession, queda libre de cumplir qualquiera penitencia, que le aya impuesto su Confessor, porque aviendo impuesto esta, como pena para satisfazer por los pecados; cessando toda la deuda dellos por la Indulgencia plenaria que se ganó, cessa la obligacion de la satisfacion impuesta por el Confessor. Y lo que mas es, que esta definido, in capite Cùm ex eo, de Pœnitentia & remissione, donde se dize,* que per Indulgentias enervantur pœnitentiæ injunctæ; *desto traté arriba in materia satisfactionis Sacramenti Pœnitentiæ, tract. 27. n. 13. y livré, que por las Indulgencias no se quiera la penitencia perservativa de los pecados, que està no obligada tanto por el preceto del Confessor, como por Derecho natural, por el quod deve el hombre evitar los pecados futuros; pero annade probablemente Lugo loco citato que tambien cessarà la penitencia preservativa, como no sea simpliciter necessaria, para evitar los pecados futuros. Y o siento, que accada de qualquiera manera, que parece conveniente para evitarlos, no cessa por la Indulgencia plenaria, porque la razon dada convence esto: y la Indulgencia no tiene que ver con los remedios, que se aplican para evitar los pecados:* & argumentum bonum non fit ex dissimilibus, *lege inter stipulantem, 82. §. Sacram. verb. sed hæc dissimilia, ff. de verbor. oblig.* & à diversis non fit illatio, *lege Papinianus exuli ff. de Minoribus.* Hucusque Martinus; cujus sententiæ ego ut dixi magis adhæreo tanquam communiori. Vide Caspensem *in Curs. Theol. tom. 2. tract. 24. disp. 8. sect. 6. n. 46.*

Sup. hoc in Res. 1. ... praecedenti, & in Res. 3. §. 2. ad lin. 4. & in §. Nec obstat ad quod. & supra in Res. 35. ... in §. post medium, a vers. Dubium ... author, & in tom. 3. tr. 2. ... Res. 301. in §. ... vers. ... intelligendo tamen.

RESOL. LVIII.

Quando pœnitentia imposita à Dataria pro aliquo matrimonium dirimente, impleri non potest, quæritur, an possit commutari ab Episcopo, & contrahentes virtute dispensationis obtentæ matrimonium inire?

Et pro praxi hujus quæstionis aliæ diversæ difficultates in exemplum adducuntur. Ex part. 7. tract. 10. & Misc. 1. Res. 9.

§. 1. NEgativè respondet P. Thesaurus *in praxi de pœnit. part. 1. cap. 2.* quia pęnitentiæ quæ debent præcedere actum dispensationis, sapiunt formam, & sunt loco compositionis. Sed aliquis posset dicere, quòd dictæ pęnitentiæ sapiunt formam, quando in propria specie adimpleri possunt, ita ut dispensatio ante adimpletas pęnitentias, vel iis penitus omissis, sit prorsus invalida, & nulla ex defectu jurisdictionis; secus autem dicendum videtur quando ex necessitate, vel justa causa adimpleri minimè possunt, tunc enim ex benigna mente Pontificis, & rationabili ejus præsumpta voluntate, non videntur ita formam sapere in propria specie, quin non possint per æquipollens prævia commutatione ab Episcopo facta ante dispensationem compleri. Probatur primò, in motu proprio Clementis VIII. de largitione munerum, Religiosis interdicta, decernitur, ut recipientes munera ab ipsis, restitutione ipsa realiter non facta, neque in foro conscientiæ absolvi possint.

Sup. hoc in Res. seq.

ſint. Et tamen Souſa in ejus expoſitione *n.96.* aſſerit, Reſervationem hanc eſſe intelligendam quoties moraliter poſſint reſtituere.

2. Secundò in motu proprio Gregor. XIII. de datis, vel acceptis pro juſtitia, vel gratia a Sede Apoſtolica obtinenda, habetur, nullum eſſe admittendum ad abſolutionis gratiam, niſi prius erogatum ſit pauperibus, quantum ille dederit, vel acceperit. Et tamen Navarr. *in Comment. illius, n.*30. ait, eos poſſe abſolvi, qui præ impotentia excuſantur à reſtitutione. Idemque ſentit Molina, *tom.* 1. *de Juſtitia diſp.*92. *colum.*3. *verſ. Pœna*. Quo loco habet, motum hunc eſſe intelligendum, quando abſolvendus eſt potens reſtituere, & per illum ſtat quominùs reſtitutio ſequatur.

3. Tertiò Tridentinum *ſeſſ.*25. *de Reform. cap.*12. habet, detrahentes decimas eſſe excommunicandos, neque ab hoc crimine eſſe abſolvendos, niſi plena reſtitutione ſecuta. Et tamen Navarr. *in Summ. cap.*17. *n.*59 Molina *tom.*3. *de Juſtit. diſp.*756. *in fine*, Manu. 1. *tom. ſumm cap.*87. *n.*8. Henriquez *lib.* 10 *de excomm. cap.*28. *n.*5. *Comment. litt.R.* exiſtimant, Decretum hoc eſſe tantùm intelligendum, quando is, qui decimas defraudavit eſt potens commodè reſtituere.

4. Nota, quòd in dictis locis, Pontifices, & Concilium Tridentinum utuntur ablativo abſoluto, & particula, *Niſi*, quæ quidem conditionem inducunt ex *leg. à teſtatore ff. de condit. & demonſtrat. & ex leg. obligationum, §. conditio, ff. de oblig. & cond. & ex leg. fideicommiſſ. ff. de legat.*3. & notat Barboſa *in lege Titia, n.*36. *ſolut. matrim.* Conditio verò importat & inducit formam, ut patet ex *lege Mevius ff. de condit. & demonſtrat.* & notat Felinus *in cap. delicta, n* 6. *de reſcript.* Vaſquius *de ſucceſſ. creat. lib.* 1. *§.*4. *n.*26. Gravetta *volum.*5. *conſ.*930. *num* 7. & alii. Et tamen, hoc non obſtante, ex omnibus ſupradictis apparet, quòd ſi Confeſſario fuerit limitata facultas, ut non poſſit abſolvere, niſi prius ſatisfacta parte, vel adimpletis quibuſdam conditionibus, adhuc tamen poteſt abſolvere ſi Pœnitens ſit moraliter impotens ad ſatisfaciendum, neque poſſit adimplere dictas conditiones. Ergò à fortiori idem dicendum videtur, in noſtro caſu, commiſſa videlicet poteſtate à Dataria diſpenſandi in aliquo impedimento Matrimonii præſcripta aliqua pœnitentia, quæ præcedere debeat actum diſpenſationis; poſſe adhuc diſpenſari, ſi pœnitentia illa ex gravi morbo, vel alia juſta cauſa adimpleri in propria ſpecie non poſſit, commutante Epiſcopo dictam pœnitentiam in aliud opus ſimile, adimplendum ante actum diſpenſationis, non enim credibile eſt, in caſu de quo loquimur, velle Summum Pontificem obligare ad impoſſibile, & denegare beneficium diſpenſationis ei qui non ex defectu voluntatis, ſed ex impotentia pœnitentias injunctas in propria ſpecie adimplere minimè poteſt. Itaque dicendum eſt, pœnitentias impoſitas à Dataria, formam quidem ſapere, quia neceſſariò adimplendæ ſunt, vel in propria ſpecie, ſi poſſunt, vel per æquipollens, ſi non poſſunt præcedente commutatione Epiſcopi. Et hanc ſententiam in terminis ait Pater Theſaurus, *ubi ſuprà*, docuiſſe M. Antonium Genuenſem *in Praxi, cap.*20. (in meo Codice eſt 25.) *n.*2. qui teſtatur ita fuiſſe reſcriptum ab Urbe. Sed hæc omnia diſputationis cauſa dicta eſſe volo; nolo enim ſtylo, & praxi Datariæ, & Pœnitentiariæ adverſari.

R E S O L. LIX.

An Epiſcopus ex juſta cauſa poſſit commutare pœnitentiam à Pontifice impoſitam? Ex part.9. tract.9. & Miſc.4. Reſ.11.

§.1. CAſus eſt pro diſpenſationibus, quæ obtinentur in Poenitentiaria: & affirmativè reſpondet Homobonus *de Bonis in Conſultat. Caſ. Conſcient. volum.*2. *part.*5. *reſp.*148. ubi ſic ait: Vicarius cujuſdam Epiſcopi, cui delegata eſt matrimonialis diſpenſatio, quæſivit an commutare poſſit pœnitentiam à Summo Pontifice injunctam viro inceſtuoſo nobili, & delicato, ut operam ſuam in fabricam Eccleſiæ conferat, &c. Reſpondi affirmativè: Nam neceſſitate urgente, aut utilitate ſuadente, pium eſt interpretari, ſuperiorem facultatem commutandi, aut etiam ipſam poenitentiam relaxandi concedere, ſi impoſſibilis, aut etiam difficilis, videtur; ex Gloſs. *in cap. Tempora*, 26. *q.*7. ita ille. Facit etiam pro hac opinione alia Gloſſa *in cap. Latorem* 33 *quæſt.*2. Vide etiam Zerolam *in praxi part.*1. *ver. Pœnitentia quæſt* 2. aſſerentem, ſtante juſta cauſa, poſſe Epiſcopum mutare pœnitentiam impoſitam à Papa. Sed hoc intellige cum Valero *in Differentiis utriuſque fori verſ. Diſpenſatio different.* 5. Si fiat cum urgenti cauſa, & non ſit facilis aditus ad ſuperiorem, qui poenitentiam impoſuit. Ego alibi hanc quæſtionem pertractavi; & quia Praxis Poenitentiariæ eſt in contrarium, non auſus ſum affirmativæ ſententiæ adhærere: ideò tu cogita.

Sup. hoc in Ref. pœnitentia.

Alibi in Ref. ...

In indice primo hujus Tom. I. lege Apendicem ad hunc Tract. VI. reperies alias paucas quæſtiones miſſas, & diſperſas per alios Tom. Tract. & Reſol. quæ ſimul pertinent ad hunc Tract. VI. de Satisfactione Sacramentali.

TRACTATUS SEPTIMUS

De Circumſtantiis aggravantibus, non neceſſariò explicandis in Confeſſione.

RESOLUTIO PRIMA.

An Circumſtantiæ notabiliter aggravantes ſint in confeſſione à Pœnitentibus aperiendæ? Ex part.1. tract.7. Reſ.5.

Sup. hoc inf. in Ref. 15. §. 1. item & in Ref. 23. §. 4.

§.1. ALiqui affirmativè reſpondent, ut ex veteribus Altiſiodorenſis *lib.*4. *ſumm. tract.*6. *c.*3. *quæſtione tertia*, Alenſis *part.*3. *quæſt.* 18. *memb.*4. *art.*3. *§.*2. Marſilius *in* 3. *ſentent. diſtinct.*12. *artic.* 1. *part.* 1. *dub.* 1. Major. *ibid. quæſt.*4. Idem etiam docuit Sotus *ibid. diſtinct.* 18. *quæſt* 2. *art.*4. Victoria *in ſumm. n.*177. Cajetanus *in ſumm. verb. Confeſſio, condit.*15. Suarez *in* 3. *part. tom.*4. *diſputat.*22. *ſect.*3. Nugnus *in addit. ad* 3 *part.* 1.2.*q.*9 *art.*2. *dub.*2. *concluſ.*2. Sanchez *in ſumm. tom.*5. *lib.*2. *cap.*11. *n.*24. Henriquez, & Fagundez *ubi infrà*, Llamas *in ſum part.*3. *§.*14. Coninch *de Sacrament. diſput.*7. *dub.*3. *concluſ.*1. *num.*13. & noviſſimè Joan. de la Cruz *in director. conſcient. part.*2. *de Sacrament. Pœnitent. quæſt.* 3. *dub.*5. *concl.*2. Carillo *poſt itiner ordinan. in repet. can. fin. quæſt.*14. *num.*6. *de furto notabili*, *dub.*7. *num.*54. Fabrus *ubi infrà*, & Petrus Fay *in addit. ad* 3. *part. quæſt.*9. *diſp.*5. *concluſ.*1. & Petrus Ledeſma *in ſumm. tom.*1. *de Pœnitent. cap.*18. *concl.*4. & Sylvius *in addit. ad* 3. *part. quæſt.*9. *art.*2. *dub.*1. Qui hanc ſententiam ita certam judicant, ut contrariam improbabilem planè exiſtiment, neque ulla ratione poſſe ad praxi deduci.

2. Sed falluntur equidem: nam opinionem negativam aſſerentem, circumſtantias aggravantes non eſſe in Confeſſione aperiendas, non minùs probabilem, & tutam in praxi, quàm affirmantem cenſeo. Et ita docet D. Thomas *in* 4. *diſtinct.*16. *quæſt.*3. *art.*2. *quæſt.*5. Durandus *ibid. quæſt.*4. Gabriel. *quæſt.* 1. Paludanus *quæſt.*3. *art.*3. Bonaventura *diſt.*17. *quæſt. ultim.* Scotus *quæſt.* 1. *artic.*2. Carthuſianus *quæſt.*2. Almainus *quæſt.* 1. *art.*2. Albertus *diſput.*16. *artic.*24 Ovandus *diſt.* 16. *propoſ.*23. Herrera *in* 2. *diſput* 31. *quæſt.*7 *concl* 3. *poſt. regul.*2. Adrianus *quæſt.*4. *de Confeſſ. artic.*2. Turrecremata *de Pœnitent.*5. *cap.* 1. *n.* 11. Viguerius *in inſtitut. cap.*16. *§.*4. *verſ.*17. Antonius 3. *part. titul.*14. *cap.*19. *§.*7. Covarr. *in* 4. *decret. part.* 1. *cap.*1. *num.*14. Sylveſt. *verb. Confeſſio quæſt.*9. & *verb. circumſtantia, n.*2. & 3. Angelus *verb. Confeſſ.* 1. *n.*13. Tabiena *verb. circumſtantia, num.*6. & 8. Armilla *eodem verb. n.*2. & 4. Sum. Confeſſorum *lib.*3. *titul.*34. *quæſt* 81. Corduba *in ſumma quæſt.*2 Medina C. *de Confeſſ. quæſt.*7. *de circumſtantiis*. Navarrus *cap.*6. *num.*7 & *in cap. conſiderat. de pœnit. diſtinct.*5. *num.*6. ex neotericis Alphonſus Regius *in ſuis Reſolut. caſ.*20. *n.*5. Vaſquez *in* 3. *part. tom.*4. *quæſt.*91. *artic.*3. *dub.*2. & 4. Reginaldus *in praxi*, *tom* 1. *lib.*6. *cap.*5. *n.*135. Valentia *tom.*4. *diſp.*7. *quæſt* 11 *punct.*1. Leſſius *lib.*4. *cap* 3.

cap.3.dub.12.num 8. Zanardus *in direct. Theol. part.1. de Sacrament. Pœnitent quæst.*18. Gypcius *de cas. reserv. cap.*8. *n.*5. Ortia *in sum. cap.*23. *num.*44. Ochagavia *de Sacram. tract.*2. *quæst.*14. Joseph. de Ortu Parochi *in speculo Parochorum, c.*9. *n.*7. Joannes Sancius *in practicis disputationibus, disput.*11. *n.*6. Puteanus *in* 3. *part. D. Thomæ, par.*2. *quæst.*2. *dub.*4. *concl.* 8. Pesantius *in addit. ad* 3 *part. quæst.* 10. *§. de integritate Confess. disp.*2. *quæst.*3. Zerola *in praxi, de Pœnit. cap* 12. *quæst.*5. & hanc sententiam probabilem vocant etiam aliqui ea adversariis, ut Henriquez *lib.*1. *cap.*7. *num.*4. Fagundez *de Præcept. Eccles. punct.*2. *lib.*4. *cap.*2. *num.*6. *in fin.* Pitigianus *in* 4. *sent. dist.* 16. *quæst. unica, art.*5. *concl.*5. Fabrus *de Pœnit. in* 4. *sent. dist.*17. *quæst. unica, disp.*24. *cap.*1. *num.*18. & Villalobos *in summ. tom.*1. *tract.*9. *dub.*36. *num.*8. ubi ita asserit: *Si alguno quisiere seguir la opinion contraria de nuestra conclusion, no lo podremos condenar, pues tiene tan buenos padrines, y la podra seguir.* Et ratio est.

3. Primò, quia jure divino non tenetur quis confiteri nisi omnia peccata mortalia: sed reticendo circumstantias, quæ non prohibentur peculiari præcepto confitetur quis omnia peccata mortalia: ergo, &c. Probatur minor: quia peccatum est dictum, factum, vel concupitum contra legem Dei: ergo, si aliquæ circumstantia non prohibetur peculiari præcepto, non est speciale peccatum. Ut, v.g. eodem præcepto prohibetur furtum mediocris quantitatis, & magnæ quantitatis: ergo, quamvis non exprimatur quantitas rei ablatæ, sufficit sic confiteri: Fateor, me commisisse furtum, quod attingit peccatum mortale.

4. Secundò, Concilium Tridentinum *sess.*14. *cap.*5. agens de circumstantiis ait, esse præceptum confitendi illas, quæ speciem mutant: ergo, cùm de aggravantibus taceat, virtute negat tale præceptum ad illas extendi. Probatur consequentia: tum, quia integram doctrinam tradit de omnibus necessariis ad hoc Sacramentum; tum etiam, quia præmittit illa verba: *Nihil aliud ab Ecclesia à pœnitentibus exigitur, quàm ut*, &c. Ergo, nihil aliud est sub præcepto nisi quod præscribitur.

5. Tertiò, si vera esset contraria sententia, teneretur peccator scire circumstantias aggravantes, sicut tenetur scire peccata mortalia, quæ confiteri debet: hoc autem est valdè durum: ergo, &c. Et quia ex hac opinione resolvuntur benignè multi casus, ego in gratiam Confessariorum ponam hic selectiores, & magis in praxi occurrentes, ideò quæro.

RESOL. II.

An circumstantias notabiliter minuentes peccatum, teneatur quis in confessione explicare?

Et quid de aggravantibus? Ex part.5. tract.14. & Misc.2. Res. 85.

§.1. Puella, v.g. inopia oppressa, vel mortis metu admittens juvenem ad se cognoscendam, peccat mortaliter; nihilominus illa circumstantia multum alleviat peccatum, & consulit suæ famæ, de qua coram habere tenemur ex *Eccl* 41. Quæritur an in hoc, & similibus casibus teneatur pœnitens talem circumstantiam notabiliter minuentem in confessione aperire? Et affirmativè respondet Sotus *in* 4. *dist.*18. *quæst.*2. *art.*4. *concl.*5. & novissimè Philippus Faber *de pœnit. in* 4. *sent. dist.*17. *quæst. unic. disp.*24. *cap.*1. *num* 23. cum aliis, & ratio est, quia si non explicatur talis circumstantia, Confessarius decipitur in re gravi. Deinde si circumstantiæ notabiliter aggravantes sunt necessariò confitendæ, secundùm aliquos, ita & minuentes.

2. Nec valet dicere cum Navarro, Paludano, & aliis, quos citat & sequitur Suarez *tom.*4. *dist.*22. *sect* 3. contrariam sententiam docens, magnam esse differentiam inter circumstantias aggravantes, & minuentes, tum quia si à pœnitente non explicentur, non possunt excogitari licitè à Confessore, quia faceret ei injuriam; minuentes verò sine periculo à judice possunt excogitari prudenter ex aliis conjecturis. Cæterùm, pace viri docti, hæ rationes videntur non satis probare; nam certè quòd aliqua puella admittat juvenem ad se peccandum cum mortis periculo, vel si inopia oppressa, non est modus ordinarius, & si quis vellet facere hoc judicium sine confessione pœnitentis, facilè posset decipi, ut patet, quia hæc rarò accidunt; nec debet Confessor judicare peccatum ita esse factum, nisi ex confessione pœnitentis sibi constet, neque ex aliis conjecturis potest hanc circumstantiam judicare facilè, quia puella non tenetur ei aperire statum, & circumstantias, quæ non pertinent ad confessionem, ex quibus tamen habuit ortum illa oppressio, metus,

3. Verùm quia ego puto circumstantias notabiliter aggravantes non esse in confessione explicandas, consequenter doceo, nec notabiliter minuentes, & ideò in casu proposito de puella negativam sententiam doceo.

RESOL. III.

An ingratitudo, qua quis post remissa peccata denuò peccat, sit necessariò confitenda?

Et utrum majus peccatum sit, quod committitur contra innocentiam, an contra beneficium remissionis peccatorum? Ex part.10. tract.13. & Miscell.3. Res.40.

§.1. Scotus *in* 4. *dist.*22. *quæst.*1. *art.*3. putat necessariò esse explicandam in Confessione hoc modo: Antea graviter Deum multis peccatis offenderam, & puto me fuisse consecutum veniam, unde nunc rursus peccando, tanto beneficio fui ingratus: Respondeo, & dico primò: Quando ingratitudo est speciale peccatum, est necessariò confitenda; ut si quis longo admodum tempore nullas Deo gratias egit, si beneficia illius contempsit, vel etiam parvi fecit, si aliquid in contemptum Dei, vel ejus beneficiorum fecit. Est communis sententia Doctorum. Dico secundò: Quando ingratitudo non est peccatum speciale, sed duntaxat circumstantia peccati, non est necessariò confitenda. Est etiam communis Doctorum. Et ratio est, quia etsi addat aliquam novam malitiam super malitiam peccati, non tamen tanti est momenti ut per se sit mortalis. Adde, quòd nec Fideles consueverunt se de hac circumstantia accusare, nec Confessarii eos interrogare. Bonum tamen est eam explicare ad majorem humilitatem. Et hæc omnia docet Lessius *in* 3. *part. D. Thomæ, quæst.*88. *art.*2. *n.*12.

2. Sed utrum majus peccatum sit, quod committitur contra innocentiam, an quod contra beneficium remissionis peccatorum? Scotus *dist.*22. *art.*3. & Cajetanus *ubi suprà, in D. Thomam*, putant majus esse peccatum, quod contra innocentiam fit; quia tunc innocentia est majus beneficium, quàm remissio peccatorum. Contrarium videtur sentire D. Thomas *hic ad* 3. & Dominicus Soto *dist.* 16. *quæst.*1. *art.*4.

RESOL. IV.

An qui solùm meminit peccasse mortaliter, nescit tamen speciem peccati, possit illud tantùm in genere confiteri, non se accusando de aliquo peccato in particulari?

Et an qui non habet peccata mortalia, sed tantùm venialia satisfaciat in genere, dicendo se venialiter peccasse, non explicata specie, vel numero peccatorum? Ex part.3. tract.4. Resol.66.

§.1. Negativam sententiam docent Abulensis, Cano, Medina, Sotus, & Ledesma apud Villalobos *ubi suprà*, quia confessio est actus judicialis, ut patet ex Trident. *sess.*14 *cap.*5. Ergo debet versari circa aliquod peccatum particulare. Quoad hoc lege suprà in tr. 9. doctrin. Res. 17. & §. quæ primo nos.

2. Sed contrariam sententiam sustinendam esse puto, quam docent Coninch *de Sacram. disp.*7. *dub.*10. *num.*97. & Laymann *in Theol. mor. lib.*5. *tract.*6. *cap.*12. *n.*7. ubi sic asserit. Si pœnitens non recordetur speciem peccati, sed tantùm in genere, se mortaliter peccasse, v.g. in pravæ cogitationi consentiendo, debet hoc ipsum Confessario explicare, cùm hæc sit sufficiens, imò necessaria materia sacramentalis confessionis, & absolutionis. Ita ille qui citat D. Thomam, Navarrum, & Suarez, & hanc sententiam fusè docet Villalob. *in sum. tom.*1. *tract.*9. *diffic.*34. *n.*3. verum est, quod addit, *que como no ay hombre que no tenga peccados veniales haga prudentemente que en este caso confessare tambien algun pecado venial, por andar à lo cierto en negocio de tanta importancia, mas quando no lo hiziesse, la confession general que pueda dicha, es materia bastante en el articulo de la muerte y fuera del.* Sic Villalobos, qui respondet ad argumentum suprà positum.

3. Notandum est etiam hic obiter, quòd aliqui Doctores, quos citato nomine referunt Homobonus *de exam. Eccles. par.*1. *tract.*5. *cap.*13. *quæst.*83. & Bonacina *de Sacrament. disp.*5. *quæst.*5. *sect.*2. *punct.*2. §.3. *diffic.*2. *n.*15. tenent, quòd, qui non habet peccata mortalia, sed tantùm venialia, satisfaciat in genere, dicendo se venialiter peccasse, non explicata specie, vel numero peccatorum. Et hanc sententiam, tanquam probabilem, admittere videtur Homobonus, nam contrariam; quam ipse tenet, vocat tantùm veriorem, sed illam ex Suarez, & Coninch refellit Bonacina *ubi suprà*. Sup. hoc lege suprà in tr. 4. doctr. Res. 38. & in tract. 5. Res. 103. § ult.

RE-

R E S O L. V.

An ſit peccatum neceſſariò in confeſſione explicandum, ſi quis fecit aliquid contra conſcientiam dictamem illud confusè, ut peccatum, non determinata materia in particulari, nec unde poſſit deduci. an ſit mortale, vel veniale?

Et nota tur, quòd ſi quis falsò putans hodie eſſe Vigiliam, carnes comedat, an ſufficiat dicere in confeſſione, comedi carnes in die prohibito, quia peccatum ejuſdem ſpeciei commiſit, ac ſi verè fuiſſet Vigilia?

Ex quo infertur agere contra conſcientiam non eſſe ſpeciale peccatum contra ſpeciale præceptum, vel virtutem? Ex part. 3. tract. 4. Reſ. 161. alias 162.

* Sup. hoc lege doctiſſimum Ref. ſeq. & ne prætermittas videre §§. ejus not.

§. 1. * AFfirmativè reſpondent Vaſquez *in part.* 2. *diſp.* 59. *cap* 3. *num.* 10. Azorius *tom.* 1. *lib.* 2. *cap* 8. *quæſt.* 6. Clavis Regia *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 17. Reginaldus *tom.* 1. *lib.* 11. *cap.* 32. & alii. Nam operari cum tali conſcientia, eſt peccatum mortale, qui enim ita operatur abſque alio examine, exponit ſe periculo peccati mortalis, & ideò venialiter vult illud committere, qualecumque ſit; ergo operari cum tali conſcientia, eſt peccatum mortale, unde neceſſariò eſt in confeſſione aperiendum. Hæc ſententia eſt probabilis.

2 Sed non minus probabilem contrariam eſſe exiſtimo, quam tuetur Valentia *tom.* 2. *diſp.* 2. *quæſt.* 14. *punct.* 4. Salas *in part.* 2. *quæſt.* 1. *tract.* 8. *diſp.* 1. *ſect.* 3. *num.* 33. Navarrus *in manual. præl.* 9. *n.* 9. & alii, quia velle id quod in genere duntaxat judicatur illicitum, non videtur eſſe gravis malitia, cùm hujuſmodi voluntas contineat ſe adhuc intra limites ejus rationis, quæ eſt communis peccato mortali, & veniali, & ideò eſt imperfecta in genere mali, & conſtituit tantùm peccatum veniale. Ergo operari cum tali conſcientia, non erit neceſſarium in confeſſione explicare. Secus autem, quando aliquis operatur cum conſcientia dictante aliquid eſſe mortale, aut veniale ſpeciatim.

Sup. hoc, & omnis contento in hoc §. in 10. & 11. Ref. 11 § Sed hic & ſeq.

3. Notandum eſt etiam hic obiter, quòd ſi quis falsò putans hodie eſſe vigiliam, carnes comedat, ſufficiet dicere in confeſſione: Comedi carnes in die prohibito, quia peccatum ejuſdem ſpeciei commiſit, ac ſi verè fuiſſet vigilia, quidquid in contrarium aſſerat Valentia *tom.* 4. *diſ.* 7. *quæſt.* 11. *punct.* 1. & Navarrus *in man. cap.* 6. *num.* 14. aſſerentes eſſe neceſſarium explicare, quòd peccaverit contra conſcientiam. Unde infertur agere contra conſcientiam, non eſſe ſpeciale peccatum contra præceptum, vel virtutem, ſed continere tantùm generalem, quandam rationem peccati, quæ determinatur ad talem rationem peccati, ex tali, aut tali materia præcepta, quæ per conſcientiam proponitur. Vide Salas *in part.* 2. *tract.* 8. *diſp.* 1. *ſect.* 33. *num.* 28. Clavem Regiam *lib.* 1. *cap.* 4. *n.* 12. & alios penes ipſos.

R E S O L. VI.

An qui cum conſcientia erronea fecit aliquid nec tamen in cogitatione diſtinxit, an illam actionem facere eſſet peccatum mortale, vel veniale, debeat in confeſſione talem circumſtantiam conſcientiæ erroneæ aperire, ſi poſtea invenit non eſſe peccatum mortale illud, quod fecit? Ex part. 1. tract. 7. Reſ. 24.

Sup. hoc lege doct. d. ref. præcedentem, & ne deſeras videre in eo § et et 3. Ref. 6. ſignanter §. Sed difficultas.

§. 1. AFfirmativè reſpondet Sanchez *in ſumm. tom.* 1. *lib* 1. *cap.* 11. *num* 7. Vaſquez *in part.* 2. *tom.* 2. *diſp.* 59. *cap.* 3. *n.* 10. Azorius *part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 8. *q.* 6. & alii.

2. Sed contrariam ſententiam probabilem etiam eſſe puto, quam docet Navarr. *in manuali*, *prælud.* 9. *n.* 9. Lopez *in inſtruct. part.* 1. *cap* 3. & ex neotericis Valentia *tom.* 2. *diſput.* 2. *quæſt.* 14. *punct.* 3. qui hanc rationem adducit: [Nam velle id quod in genere duntaxat judicatur illicitum, non videtur eſſe gravis malitia, cùm contineatur adhuc ejuſmodi voluntas intra limites ejus rationis, quæ eſt communis peccato mortali, & veniali, atque adeò ſit imperfecta in genere mali: itaque ſolùm hic erit peccatum veniale.] Ita Valentia. Unde talis circumſtantia non erit in confeſſione neceſſariò aperienda.

R E S O L. VII.

An ſit neceſſarium in confeſſione explicare ſi quis peccavit ſcienter, aut ignorantia culpabili?

Et quid eſt dicendum, quando ea ignorantia moraliter vincibilis excuſaret à mortali tranſgreſſione humani præcepti?

Et quid, quando ignorantia eſt affectata, & maximè ſi affectata eſſet ad liberius peccandum?

Et an quando quis peccat ex ignorantia ſint ibi duo peccata, unum ignorantiæ, alterum, quod ex ignorantia admittitur? v. g. eſt aliquis, qui ex culpabili ignorantia non legit Horas Canonicas, ad quas ratione Ordinis tenetur, an ille peccet duplici peccato, uno ignorantiæ, altero contra virtutem Religionis? Vel ſi quis ex ignorantia culpabili Decalog. incidat in peccatum homicidii, &c.

Eadem eſt ratio Confeſſarii ex ignorantia eorum, quæ ad officium ſuum pertinent, abſolventis eum, quem abſolvere non poteſt, &c. Ex part. 3. tract. 4. Reſ. 140. alias 141.

Sup. contento in hoc, & ſeq. § in Ref. ſeq. §. ult.

§. 1. ALiqui affirmant neceſſarium eſſe explicare, ſi peccatum fuit ſcienter admiſſum, quia diſtinctam malitiam importat. Sic Adrianus 104. *tract. de confeſſione*, *quæſt.* 4. *in* 2. *part. illius*, ubi de circumſtantiis paulò poſt principium *ver. ſorè objicies*, & Medina Complutenſis, *C. confeſſ. quæſt. de circumſtantiis mutantibus ſpeciem*, *paulò poſt principium*.

2. Sed contrarium docent Navarrus *in cap. conſideret à num.* 52. *uſque ad* 79. *de pœnitent diſtinct.* 9. & Suarez *tom.* 4. *diſp.* 22. *ſect.* 4. *num.* 14. nam ut ait Valentia *tom.* 2. *diſp.* 6. *quæſt.* 6. *punct.* 3. ejuſdem rationis ſunt peccata, ſive interna, ſive externa, cum ignorantia culpabili commiſſa, cum peccatis ſcienter admiſſis, licèt ſcientia illa aggravet. Addit tamen Suarez, & benè, id eſſe neceſſarium aliquando in ordine ad cenſuras Eccleſiaſticas; nam ab illis, ut *infrà* dicemus, ignorantia ſæpiùs excuſat. Idem etiam dicendum eſt, quando ea ignorantia moraliter vincibilis excuſaret à mortali tranſgreſſione humani præcepti; nam in tali caſu neceſſe erit ignorantiam explicare, quippe quamlibet circumſtantiam ita minuentem quæ ex mortali efficiat veniale, neceſſarium eſt explicare. Similiter dicendum eſt, quando ignorantia eſt affectata, licèt Navarrus *in man. c.* 6. *n.* 12. dicat eam non eſſe neceſſariò in confeſſione, explicandam; quamvis affectata ſit ad finem liberiùs peccandi. Sed ego ſic diſtinguendum cenſeo. Si ignorans ille exponatur periculo admittendi alia peccata, ratione illius ignorantiæ affectatæ, ſive affectetur ad finem liberiùs peccandi, ſive ad alios fines, & advertat ad id periculum, tenetur eam ignorantiæ circumſtantiam fateri; quia mutat ſpeciem: tot enim peccata ille committit, quot committendi periculo ſe exponit. Ut ſi v. g. velit fœminam cognoſcere, affectet ignorare, quænam ſit illa, vel ut liberiùs peccet, vel ne ejus culpa ita gravius ſit; hic enim in tali caſu exponitur periculo inceſtus, adulterii, fornicationis, ſacrilegii, &c. Si autem ei periculo exponatur, quia novit fœminam alio ſtatu præter conjugatæ carere, & ad hunc habeat, affectat ignorare, vel affectat ignorare aliam rem, in qua non eſt aliud præter peccati determinati periculum, tunc ſi ignorantia non affectetur ad liberiùs peccandum, non eſt neceſſe illam explicare, quia non aggravat, ſed aliquantulum minuit culpam, ſi verò ſit ad finem liberiùs peccandi, notabiliter aggravat. Et ita, qui tenent circumſtantias notabiliter aggravantes eſſe neceſſariò confitendas, dicendum eſt hanc circumſtantiam fatendam eſſe. Qui verò contrarium cenſent, dicunt cum Navarro illam fatendam non eſſe, quia intra eandem ſpeciem notabiliter aggravat. Et hæc omnia mutuatus ſum à Sanchez *ſumma, tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 17. *n.* 23. quæ valdè à Confeſſariis notanda ſunt, non enim ita facilè in eorum ſummis inveniuntur, ſicut iſta, quæ hic ſumpſi a doctiſſimo Joanne Maldero *in par.* 1. *D. Thom. quæſt.* 76. *art.* 2. ubi ſic aſſerit.

Sup. hoc in §. non prætermitte.

Sup. contento in hoc §. infra in Reſol. 9. Et eandem, & lege etiam §. 3. & ſingulariter in alia Ref. prædictorum §§.

3. Quæres, quando quis peccat ex ignorantia, ſuntne duo ibi peccata, unum ignorantiæ, alterum quod ex ignorantia admittitur? v. g. eſt aliquis, qui ex vincibili ignorantia non legit horas canonicas, ad quas ratione Ordinis tenetur, an ne ille peccet duplici peccato, uno ignorantiæ, altero contra virtutem Religionis? Pro reſponſione obſervandum eſt, ignorantiæ peccatum pendere ex obligatione ſciendi, obligatio autem ſciendi interdum ex eo ſolo pendet, quòd obligemur aliquid facere, vel omittere, ad quod faciendum, vel omittendum opus eſt cogitatione ejus, aliquando autem provenit obligatio ſciendi ex peculiari præcepto, quo tenemur habere ſcientiam, eamque nobis comparere. Quo ſuppoſito, reſpondeo, quando obligatio eſt prioris generis, peccatum ignorantiæ, & peccatum, quod ex ignorantia fit, non eſſe duo peccata, aut duplicem malitiam, quia tantùm incurritur eo caſu in peccatum ignorantiæ, quando per eam incurritur in periculum incidendi in aliquod peccatum, ſive illud ſequatur, ſive non. Quando verò obligatio ſciendi eſt poſterioris generis, ignorantia eſt peccatum per ſe, etiamſi non fuerit periculum alterius ſecuturi ex ea peccati, & quando ex illa ignorantia aliud peccatum admittitur, ſunt ea peccata diſtincta. Imò etiamſi fuerit ſolùm periculum alterius peccati ſpecie diſtincti, conjunctum cum peccato, talis ignorantiæ fieri poterit concurrente ſufficiente advertentia illius

illius

lius periculi, ut contrahatur præter malitiam ignorantiæ, etiam malitia illius speciei, verbi gratia, si quis ex ignorantia culpabili Decalogi incidat in peccatum homicidii, duplex peccatum admisit, unum negligentiæ sciendi illud, quod scire poterat, & debebat, videlicet Decalogum; alterum homicidii. Eadem est ratio Confessarii ex ignorantia eorum, quæ ad officium suum pertinent, absolventis eum quem non potest absolvere. Hæc omnia Malderus; vide etiam Adamum Tannerum *in part.2. disp.4. quæst.9. dub.1.n.12.& 13.* & alios penes ipsos tractantes propositam quæstionem, videlicet, utrum ignorantia vincibilis sit peccatum speciale, ideoque distinctum ab eo, cujus est causa. Sed de hac quæstione iterum redibit sermo, ubi contra Malderum, & alios Doctores suprà citatos multis disseram, licèt omnia supradicta probabilia sint.

RESOL. VIII.

An aliqua ignorantia, quæ aliàs esset mortaliter culpabilis, quæ non sit affectata, aut crassa excuset à transgressione præceptorum humanorum; quia ius humanum non obligat cum tanto rigore, ut obligat ius divinum?

Et an peccatum ex ignorantia culpabili, vel scientia commissum, non ita differat, ut necessariò debeat in confessione eius differentia explicari, videlicet, an fuerit commissum ex ignorantia culpabili, an scienter?

Et quid si peccatum procederet ex ignorantia affectata liberius peccandi: an tale peccatum sit explicandum in confessione, tanquam constituens specialem malitiam? Ex part.4.tr.4. & Misc. Res.35.

§.1. PRima sententia negat, sic Castrus Palaus *in op. mor. tom.1. tract.2. disp.1. punct.16. num.3.* ubi sic ait: Fateor tenuitatem ingenii mei, non enim percipere possum quomodo detur ignorantia mortaliter culpabilis, & transgressio præcepti ea tali ignorantia mortalis non sit; nam tota malitia transgressionis consistit in negligentia culpabili sciendi præceptum, imò potius non est alia malitia omissionis, v.g. jejunii, vel Missæ præceptæ, quàm est in illa culpabili negligentia: si ergo illa negligentia est culpabilis mortaliter, omissio culpabilis mortaliter erit; nequit ergo negligentia culpabilis mortaliter reddere violationem venialiter culpabilem. Ita Palaus, & ante illum Suarez *in 3. p. tom.3. disp.82. sect.3. vers. secundò dubitari solet.*

2. Secunda sententia affirmat. Ita Bonacina *in Decal. disp.2. quæst.8. punct.3. num.21.* Sanchez *in sum. tom.1. lib.1. cap.17. num.19.* Valentia *tom.2. disp.6. quæst.6. punct.3. vers. potest etiam,* & alii asserentes à transgressione præceptorum humanorum excusare etiam ignorantiam invincibilem quæ in aliis materiis esset mortalis, dummodò non sit crassa, vel supina, quia jus humanum non obligat cum tanto rigore, ut obligat jus divinum; sed has sententias pugnantes conatur conciliare Merolla *in disp. Theol. tom.1. disp.1. c.2. dub.10. num.167.*

3. Verùm quicquid sit, certum est non peccare saltem mortaliter transgredientes præcepta Ecclesiæ, v.g. jejunii, observationis festorum bona fide, ex causa quam sufficientem putant, quamvis revera sufficiens non sit, quia cùm præcepta sint humana, non obligant cum tanto rigore, ad inquirendas causas excusantes, & tollendam ignorantiam, ut obligant præcepta juris naturalis. Ita Cajetanus *in sum. ver. Jejunium cap.3. & ver. Festorum violatis,* Henriquez *lib.9. cap.25. n.10.* Azorius *tom.1. lib.7. cap.7. quæst.4. in fine,* Lessius *lib.4. cap.2. dub.5. n.30* Armilla *ver. jejunium, n.2. & 6. & ver. festum, n.10.* Emanuel Sà *ver. jejunium, n.14.* & alii.

4. Nota etiam, peccatum ex ignorantia culpabili, vel scientia commissum non ita differre, ut necessariò debeas in confessione eorum differentiam explicare, videlicet an fuerit commissum ex ignorantia culpabili, vel scienter. Ita Tannerus *in 1. 2. disp.4. quæst.9. dub.1. nu.26.* Suarez *in 3. part. tom.4. disp.22. sect.4. n.14.* Secus autem si peccatum procederet ex ignorantia affectata liberiùs peccandi, & sine remorsu; nam in tali casu Castrus Palaus *loc. cit. punct. 6. n.3.* putat tale peccatum esse explicandum in confessione, tanquam constituentem specialem malitiam adversantem voluntati Deo serviendi; sed Sanchez *ubi suprà, cap. 17. in fine,* tenet tale peccatum esse declarandum tanquam solum augentem malitiam.

RESOL. IX.

An ignorantia vincibilis Mysteriorum Fidei sit speciale peccatum in confessione explicandum?

Et an in ordine ad confessionem sit necessarium explicare, cujus præcepti Decalogi fuerit ignorantia, & secus in ignorantia Mysteriorum Fidei?

Ex quo infertur ignorantem vincibiliter plures articulos Fidei, non committere plura peccata, specie distincta; & secus verò si ignoret plura præcepta Decalogi, vel Ecclesiæ.

Et an ignorantia vincibilis præceptorum Decalogi sit speciale peccatum?

Unde sequitur, quòd qui ex ignorantia culpabili negligit scire præceptum non fornicandi, &c. non committit duo peccata mortalia, si de facto fornicetur, occidat, &c. unum negligentia sciendi hujusmodi præceptum, alterum fornicationis; & ideò sufficit, ut in confessione dicat, fornicatus sum, &c.

Et quid est sentiendum, si hujusmodi ignorans præceptum non fornicandi, de facto non fornicetur; an teneatur adhuc eam culpabilem ignorantiam, ac negligentiam confiteri, quia periculo transgrediendi illud præceptum se exposuit, & consequenter voluit transgressionem illius?

Idem est de ignorantia vincibili eorum, quæ quis scire tenetur, ratione specialis muneris, ut Confessarii, judicis, &c. Ex part.3. tract.4. Res.164. aliàs 165.

§.1. ESse peccatum speciale docuerunt Vasquez *in part.2. disp.129. cap.3.* Tannerus *in part.2. disp.4. quæst.9. dub.1. n.12.* Sanchez *in summa, tom.1. lib.1. cap.17. num.11.* Filliucius *tom.2. tract.21. cap.10. n.365.* Henriquez *lib.5. cap.6. n.3. in glossa littera F.* & Curiel. *in part.2. quæst.76. art.2. dub.2. §.4.* ubi docet ignorantiam vincibilem articulorum fidei habere, non solùm malitiam peccati, cujus periculo se exponit, v.g. omissionis actus fidei tempore, quo obligat præceptum credendi, aut asserendi aliquid contra fidem: sed etiam aliam distinctam speciem, quæ consistit in negligentia addiscendi articulos, quæ opponitur virtuti studiositatis. Hæc opinio est probabilis.

2. Verùm contrariam sententiam tuetur ex multis rationibus Merolla *disp.1. cap.2. diffic.3. n.697.* ubi tamen *n. 699.* notavit, ignorantem vincibiliter mysteria fidei, quamvis de facto nihil contra sentiat, neque adsit tempus, quo quis tenetur ea credere, teneri hanc ignorantiam confiteri; quia non curando eorum scientiam acquirere, ad quæ tenebatur, exposuit se periculo sentiendi aliquid contra fidem, aut omittendi assentiri illis occurrente tempore, quo ad id obligatur, & consequenter mortaliter peccavit; hoc autem peccatum non est distinctum ab eo, quod committitur sentiendo actu ignoranter aliquid contra hæc mysteria. Prima opinio videtur probabilior, & omninò tenenda.

3. Notandum est etiam hic cum dicto Merolla *n.700.* in ordine ad confessionem esse necessarium explicare cujus præcepti Decalogi fuerit ignorantia, secus verò in ignorantia mysteriorum fidei. Et ratio est, quia ex diversitate præceptorum Decalogi, vel Ecclesiæ, eo quod ita vincibiliter ignorans exponit se periculo admittendi peccata specie diversa secundùm præceptorum diversitatem. At verò ignorans vincibiliter mysteria fidei, non se exponit periculo committendi peccata specie diversa juxta diversitatem mysteriorum, sed semper peccatum est ejusdem speciei, cujuscumque mysterii sit ignorantia, quia opponitur eidem præcepto, ac virtuti; unde infertur ignorantem vincibiliter plures articulos fidei, non committere plures peccata specie distincta, secus verò si ignoret plura præcepta Decalogi, vel Ecclesiæ.

4. Sed difficultas est, an sic ignorans vincibiliter plures articulos fidei, plura peccata saltem numero distincta admittat? Affirmativè respondet Marullus *ubi suprà,* sed negativa sententia est etiam probabilis, quam tuetur Pater Suarez *tract. de fide, disp.15. sect.1. n.7.* & adhibet exemplum in præcepto recitandi horas canonicas; peccatum enim omissionis illarum, non multiplicatur numero, juxta multiplicationem horarum, sed unum tantùm numero est; ergo idem dicendum est in casu nostro. Unde ego infero ignorantem vincibiliter plures articulos fidei non teneri numerum articulorum, quos ignorat, explicare in confessione, licèt Marullus *ubi suprà,* contrarium asserat, nempe ignorantem vincibiliter plures fidei articulos, censeri plura numero peccata committere, explicanda in confessione; sed utraque opinio est probabilis.

5. Et tandem ex his omnibus aliqui inferunt contra Curiel *in p.2. quæst.76 art.2. dub.2. §.4.* & contra Malderum etiam *in part.2. quæst.76. art.2.* quod ignorantia vincibilis præceptorum Decalogi, non est speciale peccatum, ut verbi gratia, ignorantia culpabilis præcepti de non fornicando, non est speciale peccatum oppositum distinctæ virtuti, ac diversæ à virtute castitatis, cui fornicatio opponitur. Unde sequitur, quòd qui ex ignorantia culpabili negligit scire præceptum non fornicandi, non committit duo peccata mortalia, si de facto fornicetur, unum negligentiæ sciendi

ſciendi hujuſmodi præceptum, & alterum fornicationis; & ideò ſufficit, ut in confeſſione dicat, fornicatus ſum. Quòd ſi hujuſmodi ignorans præceptum non fornicandi de facto non fornicetur, tenetur adhuc eam culpabilem ignorantiam, ac negligentiam confiteri; quia periculo tranſgrediendi illud præceptum ſe expoſuit, & conſequenter volvit in cauſa tranſgreſſionem illius. Sufficiet autem dicere in confeſſione: Habui voluntatem fornicandi. Et idem contra Malderum, & Curiel dicendum eſt de ignorantia vincibili eorum, quæ quis ſcire tenetur, ratione ſpecialis muneris, ut Confeſſarii, Advocati, Judicis, &c. vide Filliuc. *tom.2 tract.21. cap.50 n.365.* Sanchez *in ſum. tom. 1. lib.1. cap.17. n.9.* & alios penes ipſos.

Sup. hoc in fine §.1. not. [illegible]

6. Sed hæc reſolutio aliquibus non placet, quia peccatum ignorantiæ conſtituitur ante actualem fornicationem, nam aliàs non ſequuta fornicatione non peccaret, & proinde eſt ab illa diſtinctum, & quando quis non fornicaretur, non poſſet dicere: Habui voluntatem fornicandi; quia etiamſi quis ignoret fornicationem eſſe peccatum, poteſt tali voluntate carere.

R E S O L. X.

An ignorantia vincibilis ſit peccatum ſpeciale diſtinctum ab eo, cujus eſt cauſa?

Et in textu hujus Reſolutionis multa explanantur, quæ omnia quamvis aliquantulum ſpeculativa videantur, tamen pro Confeſſariis ea ſcire eſt valdè neceſſarium. Ex part.4. tract. 4. & Miſc. Reſol.37.

Sup. hoc ſup. tract. 7. §. ult. [illegible] §. Et tandem.

§.1. AD hoc dubium Layman *in Theolog. moral. lib.1. tr.2. cap.4. n.10.* & Vaſquez *in 1.2. diſp.126. cap.3. & diſp.119. cap.2. & 3.* reſpondent, quòd ignorantia atque ſciendi negligentia earum rerum, quarum cognitio per ſe, ſive ratione ſui præcipitur, eſt ſpeciale peccatum oppoſitum ei virtuti, quæ in talium rerum cognitione verſatur; videlicet negligentia in cognoſcendis fidei myſteriis ad credendum neceſſariis, eſt peccatum fidei oppoſitum; ignorantia autem atque cognoſcendi negligentia earum rerum, quarum cognitio non per ſe præcipitur, vel prohibetur, non eſt ſpeciale peccatum, ſed accipit ſpeciem ſuam à legis tranſgreſſione, cujus cauſam, vel periculum præbet: v.g. vincibilis ignorantia, utrum jejunii dies ſit, quo carnem comedis, pertinet ad peccatum intemperantiæ; vincibilis ignorantia, utrum Sacerdos ſit, quem percutis, ad peccatum ſacrilegii, neque tunc, refert ad formalem peccati malitiam, utrum revera dies ille jejunii ſit, vel utrum Sacerdos, qui percutitur, ſufficit ſi ſuborto dubio & non diſcuſſo commiſiſti te periculo taliter peccandi.

2. Sed Tannerus *in 1. 2. D. Thom. diſp.4. quæſt.9. dub.1. num.12.* circa præſentem quæſtionem paulò aliter diſtinguendum cenſet, ait enim quòd quædam ſcire tenemur per ſe, ſive ſine reſpectu & ordine propinquo ad opus aliquod particulare, vel quod idem eſt, non ex ſola ſuppoſitione operis alicujus particularis, quales nimirum ſunt articuli fidei, præcepta Decalogi, ſub quibus etiam comprehenditur modus ritè Deum colendi, communia item præcepta Eccleſiæ, quæ præterea ad cujuſque ſtatum & officium pertinent; in quibus etiam comprehenduntur nonnunquam quæſtiones aliquæ facti, tenetur enim Epiſcopus, aut Parochus ſcire, utrum ſubditi confiteantur, & communicent præſcripto tempore. Alia verò ſunt, quæ ſolùm per accidens, ſeu ex ſuppoſitione, & in ordine ad ſubſequens factum, hìc & nunc ſciri debent, ejuſmodi eſt, v. g. cognitio juris alicujus in caſu, quo quis non ex officio, ſeu vi ſuæ vocationis, ſed ſponte velit cauſam aliquam controverſam dirimere, talis eſt etiam cognitio particularis alicujus circumſtantiæ facti, ſolùm in ordine ad opus propoſitum rectè exequendum, ver. gr. quòd homo non ſit, ſed fera, id, quod in dumeto latitans aſpicio, & ad quod jaculum dirigo. &c. Ex quibus hæc poſteriora ignorare non eſt peccatum diſtinctum ab opere conſequente, quia in his neceſſitas ſciendi oritur non ex virtute ſtudioſitatis per ſe, ſed ex præcepto ejus virtutis, in cujus materia verſatur operans. Res verò prioris generis ignorare voluntariè, ſeu non curare, ut ſciantur, eſt peccatum per ſe & diſtinctum ab opere conſequenti, quia adverſatur virtuti diſtinctæ, nempe ſtudioſitati, quæ moderatur appetitum ſciendi, juxta cujuſque materiæ, ac perſonæ conditionem. Ita Tannerus; quæ omnia licèt aliquantulum ſpeculativa videantur pro Confeſſariis, tamen ea ſcire neceſſarium eſt.

R E S O L. XI.

An ut ignorantia dicatur vincibilis, ſufficiat ſe eſſe obligatum advertere?

Et quid, ſi quis incidenter quærat, quibus in rebus poſſit contingere ignorantia vincibilis? Ex part.4. tract.4. Miſcell. Reſol.36.

§.1. AFfirmativè reſpondet Valentia *tom.2. diſp.6. quæſt. 6. punct.1.* Zumel. *in 1.2. quæſt.76. art.3. diſp.2. diſt.4.* Alphonſus Curiel *ibid dub.3. §.3.* & noviſſimè ex Societate Jeſu Jacobus Gordonus *in Theol. moral. tom.1. lib 5. quæſt.8. cap.10. num.37.* ubi ſic ait: Satis eſt ad peccatum mortale contrahendum (cognito objecto) cognitio malitiæ, quam vocant interpretativam, ut contingit, dum ratio actu non conſiderat malitiam, potuit tamen, & debuit conſiderare. Hanc certè ſententiam probat D. Thom. *in prima ſecundæ, quæſt.73 art.8.* docens ſatis eſſe quòd fuerit in poteſtate operantis advertere, licèt ex negligentia id non fecerit. Ita ille, qui teſtatur hanc ſententiam accepiſſe à P. Suarez, dum publicè Romæ legebat anno 1582. unde poſtea ſubdit. Malè ergo concludunt aliqui nullum committit peccatum, niſi præceſſerit, vel expreſſa cognitio malitiæ, vel dubitatio de mali periculo; & cur non dicent requiri neceſſariò etiam cognitionem de offenſo Deo, cùm ſit neceſſaria connexio cum actu morali malo? Præterea iſta reprehenſio conſcientiæ (quam ponunt in cognitione periculi, aut mali,) ſi eſſet neceſſaria ad peccandum, quomodo dicere Paulus ſe non habere reprehenſionem conſcientiæ, & tamen poſſe habere peccatum? Cùm ergo Paulus doceat peccatum poſſe conſiſtere, & ſine ulla mali notitia contrahi, ſequitur non rectè aliquem requirere conſcientiæ apprehenſionem. Hæc Gordonus, qui alias etiam adducit rationes pro hac formanda ſententia.

Sup. hoc vide §. nat. ſeq.

2. Sed illam improbabilem vocat Salas *in 1. 2. tract.13. diſp.8. ſect. ultim. n.87.* ego tamen opinionem doctorum virorum aliqua ratione fulcitam, nec poſſum, nec debeo nota improbabilitatis urere, ut Salas facit, & ideò exiſtimo illam probabilem eſſe; verùm contrariæ ſententiæ tanquam probabiliori, & communiori libenter adhæreo. Dico igitur, quòd ut ignorantia dicatur vincibilis, non ſufficeret aliquem ex ſtatu & officio eſſe obligatum advertere, niſi aliqua cognitio, dubitatio, vel ſcrupulus de malitia, aut obligatione adſit; quare nullum eſſe peccatum mortale in voluntatis conſenſu cenſeo, niſi cogitatio aliqua præceſſerit, & conſideratio expreſſa, quam actualem vocant malitiæ moralis, vel periculi, vel ſaltem expreſſa aliqua dubitatio, vel ſcrupulus. Itaque ut quis peccet mortaliter (ò quàm ſuave & leve eſt jugum Domini!) debet conſiderate, vel opus illud eſſe malum, vel ibi eſſe malitiæ periculum, vel dubium, vel ſcrupulum ſaltem aliquem habere, & ſic non ſatis eſt cognitio illa virtualis, ſeu interpretativa, quam ſufficere dicebat Gordonus *ubi ſuprà*, & ita hanc ſententiam præter Salas *loco citato*, multis rationibus firmat Sanchez *in ſumma, tom.1 lib 1. cap.16. num.21.* Vaſquez *in 1.2. quæſt.74. art.7. diſp.107. cap 3. à num.6. & quæſt. 76. art.2. diſp 123. num.6.* Portel *in dub. Regul. ver. Ignorantia num.11.* Caſtrus Palaus *in opere morali tom.1. tract 2. diſp.1. punct.15. num.5.* Alvarez *in 1. 2. quæſt.74. art.8. diſp.144. num.6.* Coninch *de actibus ſupernat. diſp.14. dub.11. n 229.* Sayrus *in clavi regia lib.2. cap.9. num.20.* Reginaldus *tom.1. lib.11. cap.3. num.21.* Tannerus *in 1. 2. diſp.4. quæſt.9. dub.1. num.17.* Layman *in Theolog. moral. lib.1. tract.2. cap.4. n.6.* & ratio eſt, quia ſi nunquam in mentem venit cogitare, aut ſuſpicari de operis malitia, tunc homo non operatur malum deliberatè, cùm fieri non poſſit ut voluntas in malum peccati conſentiat: niſi intellectus illud cognoſcat: ergo, &c.

Sup. hoc in tom.6 [illegible] §. Notandum eſt hoc [illegible]

3. Unde ex his deducitur ſano modo intelligenda jura ac Doctores, dum dicunt eſſe par, ſcire, & debere ſcire: nam intelligenda ſunt quando adfuit aliqua actualis, plena, & ſufficiens ad mortale advertentia ad malitiam, ejuſque periculum, ſeu dubium, aut ſcrupulum, quia dum hæc actualis advertentia non adfuit, non eſt in noſtra poteſtate proxima expellere eam ignorantiam, aut non eſt plenè, ita ut ad mortale peccatum ſufficiat.

4. Sed ſi aliquis hìc incidenter quærat, quibus in rebus contingere poſſit ignorantia invincibilis? Reſpondeo cum Tannero *in 1. 2. D. Thom. diſp.4. quæſt.9. dub.1. nu.14.* ex communi & vera ſententia ignorantiam invincibilem contingere poſſe non ſolùm circa jus poſitivum humanum, ac particulares facti circumſtantias, ſed etiam circa jus poſitivum divinum, & myſteria fidei noſtræ, imò etiam circa jus naturale, non quidem quoad univerſaliſſima præcepta juris naturæ, ſed quoad alia, faciliùs quidem & frequen-

quentiùs circa ea, quæ difficiliùs ex præceptis universalibus naturæ deducuntur, ut est, v. g. bigamia, accipere lucrum ex mutuo, propriaa injurias ulcisci, & simplex fornicatio, aut etiam mendacium officiosum, &c. difficilius autem, nec ferè nisi pro brevi tempore circa præcepta illa, quæ facilè ex universalibus illis præceptis deducuntur, ut sunt cultus unius veri Dei, & cætera quæ directè continentur in præceptia Decalogi. Ita ille. Sed ne prætermittas videre Merollam *tom.1. disp.1. cap.2. dub.6. per totam*. Ex quibus apparet me olim rectè respondisse ignorantia invincibili laborasse puerum putantem pollutionem voluntariam non esse peccatum, & mysteria fidei, sicuti etiam alia præcepta positiva posse ab aliquibus invincibiliter ignorari; ut autem Confessarius judicet, an circa supradicta ignorantia sit invincibilis, recurrat ad doctrinam superiùs positam, discutiendo an in mentem pœnitentium dubium aliquod vel saltem scrupulus de harum rerum malitia venerit, si enim nihil horum venerit, ignorantia reputabitur invincibilis.

R E S O L. XII.

An circumstantia interruptionis actus interni sit in confessione toties quoties exprimenda? Ex part. 3. tr. 4. Res. 94. alias 95.

§. 1. PLausibilis erit hæc quæstio Confessariis. Igitur supponendum Melchiorem Canum *in relect. de pænit. part.5.* docuisse dupliciter interrumpi posse aliquam voluntatem, primò contraria voluntate, & tunc necesse est confiteri, quoties pravam voluntatem quis renovavit. Si verò interruptio fiat naturali oblivione, aut inconsideratione, non oportebit numerum exprimere, sed dicere, Toto mense, v. g. amavi Mariam, etiamsi possit numerus exprimi. Hæc in sententiam Cani, quam falsam putant Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. quæst 9. art. 2. dub. 1.* & Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 91. dub. 5. n. 10.* ubi ait: Existimo falsissimam opinionem Cani, quia revera sunt plura numero peccata, quando repetitur sæpissimè eadem voluntas, etiamsi nunquam fuisset retractata actu contrario. Nullam enim continuitatem video in iis voluntatibus, cùm una ex alia non dependeat, tam quando interruptæ sunt naturali oblivione, quàm quando interruptæ sunt contraria voluntate. Ita Vasquez, & communiter DD. & ego.

2. His tamen non obstantibus opinionem Cani, quam falsam vocaverunt Vasquez, & Nugnus, novissimè viri doctissimi amplexi sunt, quorum verba accipe. Joan. de la Cruz Dominicanus *in direct. conscient. part. 2. de Sacrament. Pœnitent. quæst. 3. dub. 6.* Si intra aliquod tempus renovasti pluries cogitationes intercisas per cessationem, somnum, aut aliam occupationem, non teneris explicare singulas renovationes; cùm omnes illæ censeantur unum peccatum in genere moris, etsi materialiter multiplicentur, sat est enim explicare tunc tempus illarum cogitationum; secus si illæ cogitationes interrumpantur per actum contrarium. Ita ille, & ex eadem met Dominicanorum familia Petrus Fay *disp. de Sacram. Pœnitent. in addit. ad 3. part. D. Thom. quæst. 9. art. 2. disp. 5. ad 4. art.* sic asserit: Oportet aperire tempus, quo actum peccati quis continuavit, si notabile fuerit, v. g. permansit aliquis in turpi cogitatione per integrum diem, aut hebdomadam, debet hoc pœnitens confiteri. Non est tamen necessarium dicere vices, quibus cogitationem illam repetiit, quando non fuit interrupta per actum contrarium, sed solùm per cessationem, aut occupationem in aliis. Ratio est, quia repetitio illa non efficit distinctum numero peccatum mortale in genere moris; sed tantùm unum æquivalens pluribus. Idem dicendum proportionabiliter, quando quis per mensem, aut annum continuavit odio prosequi aliquem, neque toto illo tempore interrumpit actu contrario. Ita Fay, licèt contrarium asserat Bonacina *de Sacrament. disp. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. diffic. 2. n. 5.* Sed audiamus Pitigianum *in 4. sent. tom. 2. dist. 17. quæst. unica, art. 5. circa quintum*, ubi sic asserit: Si interruptio actus mali facta est per actum contrarium, necesse est confiteri eam in confessione, pandendo vices, quibus eamdem malam voluntatem renovavit. Sed si interruptio fuit naturaliter, non oportet explicare hujusmodi renovationes, sed tantùm ejus continuationem, si notabilis est, veluti dicendo, per totum mensem desideravi hoc facere malum.

3. Et tandem hanc sententiam docet Homobonus *de examin. Eccles. part. 1. tract. 5. cap. 13. quæst. 83.* ita asserens: Quando interruptio fieret alicujus negotii, aut alterius cogitationis occurrentis, ut cùm quis, v. g. statuit fœminam, ut ea potiatur, alloqui, sed naturaliter ab aliis rebus distractus, & peregrina cogitatione absorptus illius propositi obliviscitur, tunc cùm se negotiis vacuum videns, pristinam illam iniquam voluntatem repetit, pandere vices, quibus illam renovavit, non tenetur pœnitens, cùm unicum tantùm peccatum admittatur. Sic Homobonus, & ex parte hanc sententiam docet Salas Societ. Jesu *in part. 2. tom. 2. tract. 13. disp. 5. sect. 8. n. 85.* ubi sic ait: Voluntas efficiendi aliquod peccatum externum, quamdiu opere non completur, nec interrumpitur per contrarium actum, licèt physicè interrumpatur, & postea renovetur, unicum tantùm peccatum est. Intellige nisi inter ipsos actus voluntatis multum tempus intercedat, quia tunc censetur moralis interruptio. Ita Salas. Unde ego, licèt primam sententiam sequar, non condemnarem hanc secundam sequi volentem, ut confessio reddatur hominibus facilior, & amabilis, ac jugum Domini suave. Sed circa præsentem quæstionem vide etiam Filliucium *tom 2. tract. 21. cap. 8. n. 317.* Philiachum *de off. Sacerd. to. 1. part. 2. lib. 2. cap. 22.* Coninch *de Sacrament. disp. 7. dub. 7. n. 52.* Reginaldum *tom. 1. lib. 6. cap. 4. part. 2. dub. 5. n. 118.* Conradum *in resp. part. 2. q. 173.* Lopez *in instruct. par. 1. cap. 23. quæst. 4.*

R E S O L. XIII.

An circumstantia scandali indirectè voliti sit in confessione aperienda?

Sed difficultas, quæ magis affligit in confessione est ista; an sit explicandus numerus personarum, quibus scandalum datum est, etiam unico peccato, ut quando v. g. peccavit quis publicè coram multis, præbendo eis scandalum?

Et quid est dicendum de alio casu passim occurrenti; nempe quando quis se accusat de delectatione rerum turpium ex colloquio cum aliis, an in tali casu teneatur explicare, & exprimere conditionem personarum adstantium, an fuerint conjugatæ, solutæ, &c. & teneatur etiam qualitatem sermonis, si videlicet fuerit circa conjugatos, circa solutos, circa nefandum vitium, &c. Ex part. 3. tract. 4. Res. 113. aliàs 114.

§. 1. QUis, v. g. induxit mulierem non paratam ad fornicandum non directa intentione, appetendo ruinam ipsius & eo affectu, ut ipsa peccet, sed propter propriam delectationem, & utilitatem; quæritur an dicta circumstantia scandali sit in confessione explicanda? Aliqui negativè possent respondere, quia in tali casu circumstantia scandali est tantùm aggravans in eadem specie, ut docent expressè ex Societate Jesu Fagundez *pr. 2. lib 4. cap. 4. n. 4. & 5.* & ex Dominicanorum familia Ledesma *in summ. tom. 2. tract. 4. cap 5. concl. 5* & alii, *ubi infrà*. Sed circumstantiæ taliter aggravantes, ex multorum sententia probabili non sunt in confessione explicandæ. Ergo, &c.

2. Sed Doctores communiter contrariam sententiam docent, & ita ait Lorca *in 2. 2. quæst. 43. sect. 3. disp. 56. n. 7* scandalum activum quando non est speciale peccatum, est circumstantia, & ideo aggravans, ut nimis augeat peccatum, & sit in confessione explicanda. Qui enim esset causa peccati alterius, non satisfaceret integritati confessionis si solùm diceret; Peccavi cum quadam fœmina, aut fui particeps homicidii, quod quidam commisit: sed exprimere tenetur, Fui causa peccati alterius, & induxi illum ad peccandum. Neque quisquam concessit hanc circumstantiam taceri posse, neque tutò, & sine temeritate concederetur. Ita Lorca, & ita etiam hanc sententiam docent Villalobos *in summa, tom 2. tract. 3. diffic. 8. n. 3.* Beccanus *in 2. 2. cap. 27. quæst. 2. n. 5.* Coninch *de actibus supernat. disp. 32. dub. 5. n. 35.* Filliucius *tom. 2. tract. 28. cap. 6. n. 226.* Fagundez, Ledesma *ubi suprà*, & alii *ubi infrà*.

3. Sed difficultas, quæ magis affligit in confessione, est ista, an sit explicandus numerus personarum, quibus scandalum datum est etiam unico peccato, ut quando v. g. peccavit publicè coram multis, præbendo illis scandalum, &c. Respondent affirmativè Sylvius *in 2. 2. D. Thom. q. 43. art. 3. concl. 2.* Filliucius *ubi suprà*, Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 6. num. 7.* Layman *in Theolog. mor. lib. 2. tract. 3. cap. 13. num. 6.* & alii. Igitur in confessione non solùm teneris explicare speciem peccati mortalis ad quod tuo exemplo induxisti; sed etiam exprimendus est numerus personarum, quos ad tale peccatum traxisti. Unde patet ignorantia multorum Confessariorum, qui cùm pœnitentes sua tota accusant dedisse scandalum, non faciunt illos accusare, neque de specie peccati, neque de numero personarum, cæci quidem sunt, & duces cæcorum; sicut etiam in alio casu passim occurrenti, nempe quando quis se accusat de delectatione rerum turpium, ex colloquio cum aliis, nam in tali casu, ut benè advertunt Bonacina *de Sacram. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. diffic. 3. n. 21.* & alii; tenetur exprimere conditionem personarum adstantium, an fuerint conjugatæ, solutæ, &c. Et tenetur etiam exprimere qualita-

litatem ſermonis, ſi videlicet fuerit circa conjugatos, circa ſolutos, circa neſandum vitium, &c. quæ omnia non obſervantur, ſed malè.

R E S O L. XIV.

An quando quis induxit aliquos ad peccandum teneatur in confeſſione explicare non ſolùm numerum perſonarum, ſed etiam ſpeciem peccati, ad quod pravo ſuo exemplo illos induxit?

Et quando quis ſe accuſat de delectatione rerum turpium ex colloquio cum aliis, an in tali caſu teneatur exprimere conditionem perſonarum adſtantium, an fuerint conjugatæ, ſolutæ, &c. & teneatur etiam exprimere qualitatem ſermonis, ſi videlicet fuerit circa conjugatos, circa ſolutos, circa neſandum crimen, &c. nec ſatis ſit dicere in aliquo caſu fui injuſtus in materia gravi, ſed opus ſit dicere an in fortunis, an in fama, an in vita? &c. Ex part.6. tract.6. & Miſc.1. Reſol.33.

§.1. PRacticabilis eſt caſus, & noviſſimè nominatim contra me negativam ſententiam docuit Pater Lugo *de Sacram. Pœnit. diſp.*16.*ſect.*4.§.3.*n.*164. ubi ſic ait: Quod attinet in primis ad numerum perſonarum neceſſariò explicandum, non video quomodo Pater Diana poſſit id tanquam exploratum docere, cùm ipſemet *tom.*1.*tract. de circumſt. reſol.*29. proponat ut probabile non debere explicari in confeſſione numerum perſonarum, quas eadem injuria læſiſti. Et *reſol.*.17. idem dixerit, quando unica voluntate plures voluiſſet occidere. Eſt autem omninò eadem ratio, quando unico actu malo ſcandalum præbet & occaſionem ruinæ ſpiritualis pluribus: non poteſt ergo eſſe certa obligatio explicandi numerum perſonarum in peccato ſcandali, ſi non eſt certa in ſupradictis caſibus. Deinde quando præter intentionem præbetur ſcandalum, ſolùm contrahitur malitia ſpecifica contra charitatem, non contra illam ſpecialem virtutem, cui adverſatur peccatum, ad quod ſcandalizatus inducitur. Ita Lugo; & ideò ſecundùm ſuam ſententiam, quando quis non intendit proximi ruinam, neque etiam ejus peccatum aut lapſum, neque eo fine facit illud opus, licèt prævideat ſcandalum proximi, in tali caſu contrahitur ſolùm malitia ſcandali contra charitatem; atque adeò non oportet in confeſſione explicare numerum perſonarum, neque ſpeciem peccati.

2. Verùm ego puto non eſſe recedendum ab opinione affirmativa, quam communiter docent Doctores, ut Layman, Caſtrus Palaus, Filliucius, Sanchez, Sylvius, Bonacina, Leo, Molſeſius, Azorius, & alii alibi à me adducti: quibus nunc addo Cœleſtinum *in compend. Theolog. moral. tract.*1. *cap.*8. *quæſt.*4. ubi ſic ait: Quæres, an ſit explicanda circumſtantia ſcandali, v. g. an qui induxit aliquem ad homicidium, ad furtum, ad fornicationem, teneatur hoc explicare in confeſſione? Reſpondeo quòd ſic: imò & perſonarum numerum, quibus datum eſt ſcandalum, etiam unico peccato debet exprimere. Sic ille. Et noviſſimè in individuo quæſtionis, quam poſuit Pater Lugo *in ſupra citato* §.4. & ita aſſerit Ghilinus *in ſumma verb. circumſtantia peccatorum, num.*21. Quando quis ſe accuſat de delectatione rerum turpium ex colloquio cum aliis, in tali caſu teneri exprimere conditionem perſonarum adſtantium, an fuerint conjugatæ, ſolutæ, &c. Et tenetur etiam exprimere qualitatem ſermonis, ut videlicet circa conjugatos, circa ſolutos, circa neſandum crimen, &c. Hæc Ghilinus, cui adde Carolum Baucium *in noviſſima Praxi Confeſſar. fol.* 9. ſic aſſerentem: Nec ſatis eſt fateri dicto vel facto alterum ad peccatum incitâſſe, ſed ſpeciem peccati, ad quam incitavit, fateri tenetur, & hoc intelligitur de quolibet ſcandalo ſive formali, ſive virtuali, ſive interpretativo. Et præterea eſt opus nedum in confeſſione explicare ſpeciem peccati; ſed etiam perſonas coram quibus quis induxit ad peccandum ſuo pravo exemplo. Ita ille.

3. Et tandem non deſinam hic apponere verba Auctoris caſuum conſcientiæ Bononiæ diſcuſſorum anno 1635. menſe Maii *caſ.*3. ubi ſic ait. Certum eſt incitantem ſuo pravo exemplo proximum ad peccatum abſque directa intentione ruinæ ſpiritualis proximi, teneri neceſſariò exprimere in confeſſione hanc circumſtantiam ſcandali dati, cùm ſaltem reductivè pertineat ad eam peccati ſpeciem ad quam pravum illud exemplum incitat. Sicut etiam exprimendus eſt numerus perſonarum, quas illo ſuo pravo exemplo ad peccatum pertraxit, aut probabiliter trahere potuit. Hæc ibi: unde apparet noſtram ſententiam, ut dixi, communiter à Doctoribus amplexatam eſſe.

4. Nec obſtant ea, quæ contra illam obiicit amiciſſimus Lugo: nam ad illud quod aſſerit ſcandalum in caſu contrahere tantùm malitiam contra charitatem, Reſpondeo quòd licèt hoc verum ſit, non tamen ſequitur id, quod ipſe intendit: nam licèt ſcandala ſint contra charitatem; tamen inter illa eſt diverſitas ſpecifica pro diverſitate damni illati. Scandalum enim, quo Antonius eſt in cauſa, ut Franciſcus furetur, differt ſpecie à ſcandalo, quo illum movet ad homicidium, propter diverſitatem ſpecificam homicidii & furti: quemadmodum furtum differt à detractione famæ, & utramque ab homicidio, quamvis omnia ſiat contra juſtitiam, quia eadem virtus juſtitiæ interdicit plura objecta inter ſe tam diſtantia, ut conſtituant diverſitatem ſpecificam moralem: nec enim ſatis eſt dicere te fuiſſe injuſtum in materia gravi, ſed opus eſt dicere, an in fama, an in vita. Ergo, &c. Et hæc omnia docet Hurtadus de Mendoza *in* 2. 2. *de fide, ſpe, & charitate, vol.*2. *diſp.*173. *ſect.*8.§.61. unde apparet in confeſſione explicandam eſſe ſpeciem peccati, ad quod pravo tuo exemplo aliquem induxiſti.

5. Ad id verò quod Pater Lugo aſſerit non eſſe exprimendum numerum perſonarum, quæ meo pravo exemplo inductæ fuerunt ad peccatum, quia ego docui tanquam probabile, non eſſe explicandum numerum perſonarum, quas eadem injuria læſiſti. Reſpondeo eſſe diſparem rationem inter utrumque caſum; nam quando injuriis afficio v.g. tres homines, ego pecco, & non facio, ut illi peccent: ſed quando pravo meo exemplo induco tres v. g. ad fornicandum, facio ut tres committant tres fornicationes: ergo neceſſe eſt, ut explicem in confeſſione & numerum perſonarum, quæ ex cauſa mea peccatum illud commiſerunt, & ſpeciem dicti peccati, ut ſciat Confeſſarius me fuiſſe occaſionem trium fornicationum à tribus perſonis perpetratarum.

R E S O L. XV.

An quando unica occaſione alii inducuntur ad peccatum mortale, quomodo ſit hoc in confeſſione exprimendum? Hoc eſt, an talis pœnitens teneatur non ſolùm explicare ſpeciem peccati ad quod ſuo exemplo induxit, ſed etiam exprimendum eſſe numerum perſonarum, quas ad tale peccatum traxit?

Et utrum delectationes diverſæ, nunc de una ſoluta, deinde de alia ſoluta, item de una conjugata, deinde etiam de alia conjugata, &c. ſi ſucceſſivè habeantur eodem tempore morali, poſſint conſtituere unum peccatum moraliter in ordine ad confeſſionem, ſicuti poſſunt, ſi eſſent illi actus ita ſimul ſucceſſivè circa eamdem ſive ſolutam, ſive conjugatam, &c.

Et quid eſt dicendum de illo, qui ſæpius decrevit cum eadem fornicari, & ita deinde pluries cum illa fornicatur, abſque interruptione ſufficienti ad multiplicandum peccatum, an tunc unum tantùm numero peccatum confeatur admiſiſſe, an verò plura? Ex part.11. tract.5. & Miſc.5. Reſ.49.

§.1. EGo olim *in part.*3 *tract.*4. *reſol.*114. docui in tali caſu pœnitentem non ſolùm teneri explicare ſpeciem peccati mortalis, ad quod ſuo exemplo induxit, ſed etiam exprimendum eſſe numerum perſonarum, quas ad tale peccatum traxit: ſed noviſſimè, nominatim contra me contrariam ſententiam tenet Pater Ferrantinus *in ſuis eruditiſſimis diſputationibus de ſcandalo diſp.*2. *quæſt.*27. *num.*5. ubi ſic ait: Secunda opinio, quia minus difficilem reddit confeſſionem, magis mihi probatur: Quæ ait non eſſe obligationem explicandi aut qualitatem, aut numerum hujuſmodi perſonarum: de qualitate verò ſermonis poſteà dicemus.

2. Igitur quando quis turpia narravit coram aliis, qui cognoſcebantur peccaturi ex tali colloquio, ſi non intendebat directè peccatum illorum ſive ut ruinam ſpiritualem ipſorum, ſive ut ſibi utile ad aliquem alium finem, v. g. ad captandam voluptatem, &c ſed tantùm indirectè cooperabatur ad illa peccata, quatenus videlicet tenebatur ab eo turpi ſermone abſtinere, ne alios ad illa induceret: tunc non tenetur ille ſcandalizans declarare in confeſſione, quales eſſent, an conjugati, an religioſi, &c.

3. Neque item tenetur exprimere numerum perſonarum. Et idem proportionaliter dicendum eſt in aliis caſibus ſimilibus, quando quis ſuo exemplo, ſeu unica actione eſt eo modo occaſio indirecta aliis peccandi mortaliter.

4. Imò nec tenebitur exprimere numerum perſonarum, quando adeſt intentio directa ſcandalizandi. Ita ille. Qui poſteà ingenioſè omnia ſupradicta conatur probare. Et ita hanc ſententiam præter Cardinalem Lugo à me alibi adductum & impugnatum, tenet etiam nominatim contra me Leander *de Sacram. tom.* 1.

5. Verùm, licèt modò ego exiſtimem ſententiam horum Doctorum eſſe ſatis probabilem, non tamen recedo à ſententia, quam olim docui, & quam me citato & ſupra meritum laudato docet noviſſimè ſapientiſſimus Dicaſtillus *de Sacram. tom.*2. *tract.*8. *diſp.*10. *dub.*8. *num.*350. ubi quærit,

tit, An debeant in confessione explicari qualitates, & numerus personarum coram quibus aliquis turpia locutus est, aut scandalum præbuit? & affirmativè respondet, quia ait ille, si peccata, in quibus scandalizantur, sint numero, vel specie distincta, & personæ plures sunt, & diversarum qualitatum, v. g. scandalizati in materia castitatis sunt plures, unus habet votum, alter est conjugatus, &c. id totum debet explicari. Ita docet Diana 3. *part. tract.* 4. *resol.* 114. cum Filliucio, Sylvio, Sanchez, Layman, Bonacina, & idem docet Castrus Palaus citatus *suprà* à nobis *num.* 348. Quicquid reclament aliqui contra Dianam, quem inconsequentiæ arguunt. Quod aliqui antiquiores non facilè plenè inveniuntur in hac fuisse sententia, id provenit ex eo, quod in aliis principiis circa peccatum scandali specialis, & generalis diversis modis philosophantur. Qui verò sentiunt peccatum scandali esse modis explicatis, & qui docent multiplicitatem peccatorum aut malitiarum per ordinem ad diversa objecta modo prædicto; consequenter debent dicere esse prædictam obligationem quoties verè scandalum est. Et quidem Suarius licèt duas vias philosophandi in materia scandali assignet, *disp. illa* 10. *de charitate sect.* 2. & *num.* 9. videatur proponere viam ita philosophandi, ut quando non directè intenditur ruina proximi, non reperiatur malitia alia, quam contra solam charitatem: atque adeò ex hoc principio videatur colligi, non esse necessarium explicare speciem peccati, ad quam inductus fuisset proximus, postcà nihilominus, quasi non acquiescens illi doctrinæ, addit secundam *n* 10. concedendam etiam esse causam, ut supra retulimus, & adjungit rationem nostram, qua sæpè usi sumus, quia nimirum *non facilè intelligitur* (inquit) *aliquem esse causam moralem aliqua ratione actus v. g. intemperantia in proximo, & non contrahere inde malitiam intemperantia*, & declarat quomodo in materia injustitiæ *non quilibet modus contrahendi malitiam injustitia inducat obligationem restitutionis, sed oporteat actum illum per se habere malitiam ex transgressione justitia*, ex qua doctrina negat sequi, quod sibi objecerat *num.* 8. quod sequeretur obligatio restituendi, quod argumentum urgebant aliqui, & ea ipsis objiciebamus *num.* 346. & respondebimus cum Sanchez. Explicat etiam Suarius quomodo ille, qui quando non licèt petit mutuum ab usurario, sub usuris peccet contra justitiam, licèt injustitia tunc fiat ipsimet petenti, & injustitia essentialiter debeat esse ad alterum, respondet scilicet Suarius id totum intelligi de malitia primaria, & notat peccari posse contra aliquam virtutem duobus modis, nempe per se primò, & secundario, quæ doctrina coincidit cum illa, quam nos sæpè dedimus tum *n.* 238. *& seqq.* & locis ibi notatis, ideò non repeto.

Quæ hic est sup. Res. 23.

6. Quamvis autem, quæ hucusque dicta sunt probabiliora mihi videantur, & vera, non possum non agnoscere probabilitatem oppositæ sententiæ, quam ut probabilem tenetur Lugo *loco citato* post Conineh, quem refert, & alios, quæ sententia aliorum graviorum Theologorum est: adeò ut qui illam sequatur, tutus sit in conscientia. Nec sine admiratione legi in Diana (in quo eruditio cum benignitate de primatu certant, dum casus resolvit eruditè juxta, & benignè, & plures, ac varias, imò etiam oppositas sententias, ut probabiles frequenter admittit) quod in ea *resol.* 114. *illius tract.* 4. *de Sacramentis* notaverit *ignorantiam multorum Confessariorum, qui cùm pœnitentes se totios accusant dedisse scandalum, non faciunt illos se accusare neque de specie peccati, neque de numero personarum*, in quos invehitur, & in alios Confessarios, *qui quando quis se accusat de delectatione rerum turpium ex colloquio cum aliis, non similiter illos faciunt se accusare*, de quibus omnibus ait, *caci sunt, & duces cacorum*, cùm tamen ipse (ut notavit Lugo *suprà num.* 163. *& sequentib.*) *in tractatu de circumstantiis aggravantibus resolut* 17. *&* 29. probabile putaverit neque numerum personarum, quas eadem injuria læsisti, neque quando unica voluntate plures voluisti occidere, debere in confessione explicari: est autem (ut rectè advertit Lugo) eadem ratio, quando eodem actu scandalum præbes, & occasionem ruinæ spiritualis pluribus. Itaque sententia Dianæ in nostro negotio mihi magis probatur, non illius censura contraria; possunt ergo tuta conscientia Confessarii oppositum sequi. Hucusque Dicastillus, cui ego nunc etiam quoad censuram opinionis libenter adhæreo.

Sup. hoc notatu ins. in Res. 13 § Et ideò, ad vers. verf. Secus si eamdem & places lego §§. & vers. illum non.

7. Nota etiam hic obiter, Patrem Ferrantinum *ubi suprà n.* 44. dubitare, utrum delectationes diversæ nunc de una soluta, deinde de alia etiam soluta: Item nunc de una conjugata, deinde de alia etiam conjugata, &c. si successivè habeantur eodem tempore morali, possint constituere unum peccatum mortaliter in ordine ad confessionem, sicuti possent si essent illi actus ita simul successivè circa eandem vel solutam, vel conjugatam, &c.

8. Et respondet, Probabile esse, quòd sint unum numero peccatum, & ut unum possint in confessione declarari, cùm tales delectationes, sint partes unius integræ, atque totalis delectationis, correspondentis uni totali sermoni, & cùm etiam diversitas illa numeralis personarum sit solùm terminus materialis, nec variet speciem moralem in hujusmodi delectationibus, quidquid sit de specie physica. Itaque delectationes hujusmodi non differunt specie in esse morali: uniuntur etiam moraliter ratione temporis, in quo successivè simul habentur: unde constituunt tanquam partes unam integram ac totalem delectationem, correspondentem uni integro ac totali colloquio. Ergo. Unde supra adduximus Lugum dicentem, sibi probabilius esse quod practius respectus ad diversas personas non debeat necessario explicari, &c.

6. Ubi etiam citavimus Megalam asserentem, non debere aliquem necessariò confiteri numerum personarum, si uno actu voluisset decem homines occidere.

10. Item Doctores affirmantes, objecta numero tantùm diversa non multiplicare peccata, sed tantùm aggravare, secundùm quos, inquit ubi supra Diana, sufficit, si pœnitens dicit, se morosam delectationem habuisse super soluta, licèt uno actu de tribus fuisset delectatus.

11. Item Henriquez dicentem, administrationem Eucharistiæ à Sacerdote existente in mortali factam multis, esse tantùm unum peccatum.

Sup. hoc infr. in Res. 40 & in alia quo annot.

12. Et Emanuelem Rodriquez sic etiam dicentem, specialiter in casu, quo Confessarius plures absolvit. Hæc omnia Ferrantinus me citato.

Sup. hoc in Res. 1. notat. seq. § Hucusque.

13. Sed magis difficultas quid dicendum de illo, qui sæpiùs decrevit cum eadem fornicari, & ita deinde cum illa pluries fornicaretur absque interruptione sufficienti ad multiplicandum peccatum, an unum tantùm numero peccatum censeretur admisisse? Et videtur posse dici quòd illæ fornicationes sint unum tantùm peccatum. Quia uniuntur in unica volitione, quæ fuerunt volitæ, & à qua processerunt ut complementum: Item unirentur in unica re impetus, & concupiscentiæ, & in unitate temporis moralis: Et alioqui admitterentur cum eadem, & præterea talis modus pluries fornicandi cum eadem v. g. in eadem nocte, moraliter loquendo, videtur habere rationem unius fornicationis ad eum modum, quo dicitur semel lusisse, qui tota nocte lusit. Ergo.

Sup. hoc infr. in Res. 13. & inpr etiam Res. eius secundo notat. & ea Res. 11. § Sed, ad mod. vers. sumitur si quis, & ex Res. 17 & in 4. d. vers. infra quinta & Res. 19. in fine, & Resol. 113 & in Res. 161 §. in Res. 8.

14. Et quamvis per plures illas fornicationes plura videantur inferri damna proli, & plura lædi jura, nihilominus ex hoc capite præcisè non impeditur numerica unitas peccati, ut patet ex dictis de contumelia illata pluribus, & de peccato contra præcepta plurium superiorum: quorum diversa numero jura tali peccato læduntur, & diversa numero damna illis inferuntur, & tamen non propterea multiplicantur peccata, sed est unum, & idem moraliter in ordine ad confessionem. Et hæc omnia docet Pater Ferrantinus *quæst.* 28. *n.* 28. qui tamen remittit judicio doctorum virorum an habeant probabilitatem: ego autem in praxi hanc sententiam non admitterem.

R E S O L. XVI.

An qui suo exemplo occasio est alterius peccati, peccet eadem specie peccati, & debeat hoc necessariò aperire in confessione?

Et an in scandalo indirectè duplex virtus violetur, sed in ordine ad confessionem satis sit si exprimas speciem peccati cujus occasionem absque justa causa præbuisti? Ex par. 10. tract. 12. & Miscell. 2. Resol. 29.

§. 1. SUppono tripliciter posse me alterum ad peccatum ducere. Primò directè, & formaliter intendendo ruinam spiritualem, hoc est, ex desiderio, ut proximus patiatur damnum illud spirituale. Secundò directè, sed non formaliter; quando scilicet volo, quod ipse violet castitatem; non quia malum ejus est; sed quia inde lucrum aliquod spero. Tertiò indirectè, quando v. g. prævideo, quòd ex mea actione proximus facilè occasionem accipiet peccandi: Ego tamen id non intendo.

Sup. hoc quod hic supponitur in tom. 9. tr. 1 Res. 1 per tot. & in Res. 2 & alt. à in § 1 Res. not. seq. à in alio prima non.

2. Hoc supposito ad quæstionem propositam negativè respondet Cardinalis Lugo *de Sacrament. Pœnitent. disp.* 16. *quæst.* 4. §. 2. *à num.* 157. *usque ad num.* 159. putat enim debere quidem explicari speciem peccati ad quod proximus inducitur, quoties scandalum fit, primo, vel secundo modo, ita ut indirectè formaliter, vel saltem directè, intendatur peccatum proximi: non verò quando inducitur proximus, tertio modo hoc est prævisa, sed non volita directè ejus ruina, seu periculo; nam in hoc casu, satisfaciet pœnitens explicando malitiam scandali, licèt non explicet species peccati, ad quod proximus induci poterat. Sufficiet ergo illi, si dicat; meo exemplo, vel opere, dedi

Sup. hoc supra in Res. 19 §. Sed difficultas & in Res. 14. & 15 & infra in Res. 11 §. Secus, & in Res. 11 § 2. vers. Unde licet, & in 1. 7. & 9. Res. 2. §. ult. & in Res. 1. §. etiam ult.

occa-

occaſionem peccandi proximo, cùm deberem id preeavere. Rario eſt, quia peccatum ſcandali quando indirectè ſolùm volumus periculum proximi, non adverſatur alterà virtuti, niſi ſoli charitati, qua tenemur proximi mala impedire: ergo oon videtur eſſe obligationem eaplicandi ſpeciem peccati ad quam ſcandalizatus inducitur; nam hæc materialiter ſe habet ad malitiam ſcandali, quod eſt ſolùm contra charitatem.

3. Verùm nominatim contra Cardinalem de Lugo noviſſimè affirmativam ſententiam ſuſtinet eruditiſſimus Pater Albertus de Albertis ex Societate Jeſu, *de Ocnatu Mulierum, diſp.1.cap.5.§.9.Segmen.*a.*num.*16.*cum ſeqq.* & præter Sanchez, Vaſqoez, & Coninch à Lugo citatos, hanc ſententiam tenet Ponrius *de Matrim.lib.5.cap.*18.*n.*11. Oviedo *ubi infrà* Caſtrus Palaus *tom.*1.*tr.*6.*diſp.*6. *punct.*3.*nu* 1.*& ſeqq.* Trulleoch *in Decalogum*, *tom.*1 *lib.*1.*cap.*6.*dub.*5.*n.*6 *&* 13. Monteſinus *in part.*2.*quaſt.*73.*art.*8 *quaſt.*4.*n.* 149. Cajetanus *in* 2.2.*quaſt.*43.*art.*1. & alii. Probatur hæc opinio quia certum eſt, quomodocumque inducas, & pertrahas proximum indirectè duntaxat, ad peccandum, ſive opere aliàs bono; ſive de ſe malo; te peccati ejus, ad quod illum indirectè pertrahis, reum eſſe, ſiquidem ejuſm di peccati es cauſa moralis, ut ſolidè probat Valentia 2.2.*diſp* 3.*qu* 18.*punct.*2. Vaſquez 1.2.*quaſt.*73.*diſp.* 102.*c.*1.*num.*1. *&* 2. Thomas Sanchez *lib.*1.*in Decalog.cap.*6.*nu.*2 Lorca 2.2.*quaſt.*43.*artic.*8. *diſp* 56 *num.*6. aſſerens non poſſe contrarium ſine temeritate aſſiemari, & Caſtrus Palaus *tom.* 1.*tract* 6.*diſp.*6.*tr.*3. *nu.*2. annuens eſſe improbabile. Atqui non potes eſſe cauſa moralis alieni furti, niſi id ſit tibi voluntarium ſaltem indirectè, ot liquet. Ergo cum tuo opere ſeu aliàs bono, ſeu de ſe malo ſis cauſa moralis indirecta non tantùm alieni peccati indefiniti, ſed etiam furti in ſpecie, id teneris in confeſſione planè explicare. Conſequentia eſt exploràta, quia omnes illas ſpecies peccatorum teneris in coofeſſione exponere, quæ tibi ſunt voluntariæ, ſaltem indirectè, quarumve moralis es cauſa, ſaltem indirecta, ut compertum eſt. Et confirmo, quia ſi tuo opere bono, vel malo intendis directè alterum inducere ad furandum, teneris in ſententia omnium exprimere io confeſſione inductionem proximi ad furtum. Ergo eandem etiam teneris exprimere, etſi ea indirecta taotummodò. Conſequentia conſtat, quia ad contrahendam culpam, extra controverſiam eſt, *ex* 1.2.*q.*6. ſatis eſſe voluntarium indirectum. Unde qui vult vindicta injuriæ, etſi non velit directè offenſam Dei, imò licet poſitivè vellet Deum vindicta non offendi, nihilominus Deum es vindicta indirectè offendit, ut planum eſt. Ergo, etſi tuo furto indirectè tantùm velis furtum alterius ex tuo ortum, adhuc illius cauſa moralis indirecta es, quod ſufficit ad eam culpam contrahendam, necnon ad obligationem talis furti indirectè voliti neceſſariò explicandi ſubeundam; ſive deinde tale ſcandalum ſpecie ſit, ſive generale tantummodò, quod mihi refert ab obligationem confitendi variandam. Cæteras rationes videbis apud Albertum, *ubi ſuprà*, qui ſolidè, & robuſtis probationibus firmat haoc opinionem & reſpondet ſigillatim ad omnia argumeota, quæ pro ſua ſenreotia adduxerat Cardinalis de Lugo.

4. Verùm his oon obſtantibus, opinionem dicti Cardinalis valde probabilem eſſe puto, ut rectè obſervat ſapientiſſimus Franciſcus de Oviedo *in part.*2.*D.Thom.tract.*6.*contr.*2. *punct.*6.*num.*96. & aliam abſolutè ſequitur noviſſimè Leandrus *de Sacram.tom.*1.*tract* 5.*diſp.*8.*§.*5. *quaſt.*7. Sed an in ſcandalo indirecto duplex virtus violetur? Albertos, *ubi ſuprà n.*145. exiſtimat cum Suarez *diſp.*10.*de Charit.ſect.*2.*nu.* 10. Lorca *diſp.*56.*cit nu.* 30. & aliis, probabilius eſſe in ſcandalo etiam indirecto, duplicem exiſtere, unam quidem vitii particularis, ut luxuriæ ad quam proximus indirectè quoque inducitur; alteram autem peccati geoeralis contra bonum ſpirituale proximi, illam adverſari virtuti particulari oppoſitæ, ut caſtitati; hanc charitati generali erga proximum, vel miſericordiæ, beneficentiæ, vel correptioni fraternæ: in ordine autem ad confeſſionem ſatis eſſe, ſi exprimas ſpeciem peccati, cujus occaſionem abſque juſta cauſa præbuiſti. Nam virtus particularis caſtitatis obligat te ad non conjiciendum proximum in gravem occaſionem ejus amittendæ, ot patefacit: charitas verò, & tanquam virtus generalis obligat te ad non dandam ejuſmodi occaſionem, & ita ad vitandum proximi peccatum, oon ſanè quatenus luxuriam, v.g. & hujus occaſio caſtitati opponitur (id quippe cavet maximè eadem virtus particularis, nempè caſtitas) ſed quatenus tantùm talis occaſio, & peccatum, quod caſtitati repugnat, oimirum luxuriæ, cedit io damnum ſpirituale proximi. Sed in confeſſione dum ais, datam à te gravem occaſionem luxuriæ proximo ſufficienter indicas etiam malitiam contra charitatem fraternam, cùm hujuſmodi generalis malitia oppoſita charitati proximi ſatis in quolibet

Sup hoc ſupra in Ref. 19. & in aliis ejus not printo.

vitio particulari contra charitatem proximi intelligatur. Dum enim fateris datam ſine cauſa juſta à te occaſionem luxoriæ alteri, hocipſo manifeſtas, te fuiſſe iodirectè cauſam moralem alienæ luxuriæ, & conſequenter etiam ſpiritualis damoi, ac ruinæ proximi, quod tanquam genus in ſpecie ſatis in ipſa luxuria percipitur, atque exprimitur. Verùm de hac quæſtione à nobis *alibi* actum etiam eſt.

Al'bi in Ref. ſ... ... &c.

R E S O L. XVII.

Aliquis optabat mala notabilia, & contumeliis afficiebat ſororem, quæſivit à me, an hæc circumſtantia eſſet explicanda in confeſſione, vel ſufficiat dicere, mihi conjunctam contumeliis affeci?

Idem eſt dicendum de patre, matre, filio, fratre, uxore.

Et an contumelia in Principem, vel Sacerdotem ſit circumſtantia mutans ſpeciem?

Et obiter notatur, in copula habita cum conſanguinea, & affine, non eſſe eplicandos gradus neque conſanguinitatis, neque affinitatis. Ex part. 10. tract. 14. Reſ. 18. aliàs 16.

§. 1. AFfirmativè reſpondet Baucius *de Miſcell.Caſ. conſcientia, tom.*1.*quaſt.*436. ubi ſic ait: An ſi quis occidit Patrem, vel matrem, vel optat ei malum, ſit circumſtantia mutans ſpeciem, ao ſolùm aggravans? Reſpondetur ex Navarro *in ſum.cap.*14.*num.*11. eſſe circumſtantiam mutantem ſpeciem odium contra Patrem, & Matrem. Idem docet Henriquez *de Pœnit. lib.*2.*cap.*6.*num.*3. ubi extendit ad Principem, & ad Sacerdotem. Toletus *lib* 5.*cap.*8.*n.*1. extendit non ſolùm ad Patrem, vel Matrem, ſed etiam ad filium, Fratrem, & Uxorem, quia notabiliter ſunt conjuncti. Addo ego etiam ſororem. Ita ille.

2. Sed licèt hæc omnia probabiliora, & conſulenda ſint, tamen negativam ſententiam tanquam probabilem admittit Tamburin *Opuſc. de confeſſione, lib.*2.*cap.*7.*§.*7.*nu* 48. ubi hæc aſſerit: Dices? Aſſerimus hic *nu.* 48 ex probabiliſſima plurium ſententia turpem conjunctionem cum Conſanguinein non aſſerre diverſitatem ſpecificam neceſſariò in Confeſſione eaplicandam, ut diverſam ab alia conjunctione ſtrictiorin Conſaguinei; quia licèt graviùs ſit contra unum gradum v.g contra primum cum Matre, quam contra alium v.g. cum Conſobrina delinquere, tamen magis, & minus ſpeciem inceſtus diverſam non conſtituit. Ergo idem aſſerere debuimus ſupra *lib hoc* 2.*cap.*5.*§.*1.*&* 2. in iojuriis illatis contra Conſaguineos, & affines, atque dicendum fuit injuriam illatam Patri, vel Fratri non eſſe diverſæ ſpeciei ab injuriis contortis contra cæteros minus propinquos, quia pariter magis, & minus in debito quod Conſanguinei contrahunt noo ſe conviciandi non afferunt diverſitatem ſpecificam. Reſpondeo: certè urget non improbabiliter paritas. Unde probabiliter conſequitur, cùm in hac materia de Inceſtu, tum in illa materia de injuria contra Conſanguineos, vel affines inflicta non eſſe neceſſariò explicandam ejuſmodi diverſitatem, ſed ſufficere ſi dicatur: Ego mihi conjunctos contumeliis affeci. Hæc Tamburinus: Ex cujus doctrina ſequeretur in caſu propoſito, quem probabiliter non teneri ad explicandum in confeſſione contumelias fuiſſe illatas Sorori. Pro qua doctrina facit noviſſimè Bordonus *in Miſcellaneis Deciſ.*479. ubi ſic ait: Inceſtus eſt copula habita inter Conſanguineos, & affines ex copula licita uſque ad quartum gradum incluſivè, ex copula illicita uſque ad ſecundum incluſivè; explicandi autem ſunt gradus ex communi ſententia. Bonacina *quaſt.*4 *de Matr.p.*16.*propoſ.*4. contra Cajetanum, D. Thomam, Giptium, Diao m, Fauſtum, quos pro ſe tirat Maxuehellus dicens, *diſp.*2.*cap.*4 *nu.*18. ſufficere dicere: Commiſi Inceſtum, non explicando gradum, neque Conſaoguinitatem, aut affinitatem; & certè placet id mihi, quia ſic confeſſio non redditur oneroſa, neque manifeſtatur perſona io individuo. Ita Bordonus. Verùm ſententiam Baucii docet Cardinalis Lugo *de Pœnit.diſp.*16.*ſect.*6.*num.* 307. ubi docet, quòd injuria inflicta Fratri, vel Sorori, ſicut differt ab injuria inflicta Parentibus, ita differt ab injuria facta externis; atque adeò neceſſariò explicandum in confeſſione iojuriam fuiſſe factam Fratri, vel Sorori.

Sup. hoc lege ... in Ref. 18. §. Et ... in Ref. 107. 108 ... Los grados, & in Ref 119. §. Verum ... Ref. 187. §. Quaro ... in Ref 169. ... in Ref ... el quid ... alterius Reſol. ...

R E S O L. XVIII.

An ſit explicanda in confeſſione ſpecies contumeliæ, qua quis aliquem afficiat?

Idem eſt dicendum in detractione, & judicio temerario.

Et an deſiderans ex odio malum, teneatur in confeſſione explicare ſpeciem mali?

Et docetur, quòd qui rumperet jejunium in Vigilia cadente in quatuor temporibus, debet explicare utrumque titulum ex natura rei.

Item, qui peccans quocumque peccato in Ecclesia, an debeat hanc circumstantiam in confessione exprimere, seclusa ignorantia, aut inadvertentia?

Et notatur, eum, qui toto anno se statuit non jejunare, non audire Sacrum, non recitare Horas Canonicas, unum peccatum committere, & sufficienter confiteri; si dicat, habui propositum non jejunandi, non audiendi Sacrum, &c.

Item, quod qui eodem actu auferret tria vasa trium Dominorum, unum peccatum committit, & sufficienter confitetur dicens, semel furatus sum.

Et quid, quando quis habuit secum pollutionem, cogitans multas uxoratas, vel Moniales?

Et tandem docetur non esse necessarium explicare in confessione gradus affinitatis, vel consanguinitatis personæ, ad quam quis luxuriosè accedit.

Sed ratione reservationis aliquando est explicandus gradus, &c. Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Res. 34.

Supra hoc in Resol. seq. §. quaerit in §. & in §. infra in Resol. 263. §. Quaero tertio & in res. 365. §. In Resol. 38. & infra in Res. 32. §. ult.

§. 1. NOminatim contra me affirmativam sententiam tenet Pontius *in curs. Theol. disp. 46. qu. 7. concl. 2. nu. 74.* ubi sic ait: Dico aliquando specificandam speciem contumeliæ, qua quis aliquem afficit: dici autem aliquando nimirum quando advertitur ad particularem malitiam, quæ est in una contumelia præ alia. In quo casu probatur, quia honor diversæ rationis ab alio læditur per unam contumeliam, qui non læditur per alteram, & damna diversæ rationis possent oriri ex una contumelia ab illis, quæ ab altera provenirent. Quis enim dubitat, quin qui aliquem vocaret adulterum, aut hæreticum, diverso modo specificè læderet honorem alicujus, & diversa specie nocumenta posset inferre, quàm qui vocaret ipsum furem, aut ebrium. Per quod patet ad fundamentum Lugo desumptum à Molina, nempè, quod per contumelias omnes non auferatur, nisi honor, & quod omnis honor sit ejusdem speciei; hoc enim ex dictis falsum esse constat.

Supra hoc in Resol. 1. not. §. quaeritur §. ult. & in Res. 9. in eod. §.

2. Et eodem modo de detractione dicendum arbitror, etiam de judicio temerario, gravius enim specificè offendit proximum, qui judicat temerariè, quod esset hæreticus, quàm quod esset fur ceteris paribus. Ita Pontius.

3. Sed licèt hæc opinio sit probabilis, non minus probabilem negativam sententiam esse puto, quam olim docui, & nunc iterum doceo, & me citato, præter Cardinalem Lugo tenet Martinus de San Joseph *in man. confess. t. 1. lib. 1. tract. 15. de pœnit. nu. 1.* & me citato Gesualdus *in Theol. mor. tom. 1. tract. 19. cap. 4. nu. 17.* & me citato tenet Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 10. & 11.* qui etiam *quæst. 8.* me citato tenet, quòd desiderans ex odio malum, non tenetur in confessione specificare speciem mali, quidquid in contrarium contra me, & Cardinalem Lugo afferat Pontius *ubi supra num. 71.*

Sup. hoc odio infr. in Res. 13. & in alia §. ejus non.

4. Notandum est hic obiter, Pontium *num. 71.* docuisse, quòd qui rumperet jejunium in vigilia cadente in quatuor temporibus, deberet explicare utrumque titulum ex natura rei, quia omittendo observare vigiliam præceptam in honorem Sancti, videtur non satisfacere reverentiæ, quam ipsi teneretur exhibere, & omittendo observare jejunium quatuor temporum, videtur negligere finem, ad quem jejunium illud ordinatur, quæ sanè duæ malitiæ sunt distinctissimæ speciei.

Supra hoc inf. eu doct. res. ult. § 1 od med. & in tom. 4. tr. 6. Resol. 63. §. Quaero.

5. Item *num. 84.* docet, quòd peccans quocumque peccato in Ecclesia, debet hanc circumstantiam in confessione exprimere, seclusa ignorantia, aut inadvertentia, quia revera apparet ex terminis fieri magnam irreverentiam Deo, quando in loco sacro, qui est domus orationis, & specialiter ad cultum, & honorem ipsius consecratus, offenditur mortaliter.

Supra hoc inf. lege doct. Res. 83. & Res. 88. circa med. & Resol. 136 & aliarum eius ann. & in aliis Res. hujus tr.

6. Lugo concedit quidem quodcumque peccatum in Ecclesia commissum contrahere malitiam sacrilegii; videtur tamen id intelligere de malitia levi, ac propterea non necessariò explicanda in confessione; sed sicut peccando venialiter contraheretur malitia levis sacrilegii; Ita sanè peccando mortaliter, videtur contrahi malitia gravis, & consequenter necessariò explicanda.

7. Ita Pontius; sed has duas opiniones quas vir doctus docet, puto non esse admittendas, cùm Doctores communiter contrarium sentiant.

Alibi infra in Res. 1. §. Primo, & in aliis eius not.

8. Nota etiam, quod licèt ego alibi aliter docuerim, tamen existimo probabile, eum qui toto anno statuit non jejunare, non audire sacrum, non recitare Horas Canonicas, unicum peccatum committere, sufficienter confiteri, si dicat, habui propositum non jejunandi, non audiendi sacrum, non recitandi Officium; sic si quis eodem actu aufert tria vasa argentea trium Dominorum, unum peccatum committeret, & sufficienter confiteretur, dicens semel furatus sum materiam gravem. Ita docet Vercell. *in quæst. mor. tr. 8. quæst. 17. num. 2.* & Martinus de San Joseph *in man. confess. tom. 1. lib. 1. tr. 11. num 7. & 8.* ubi etiam probabiliter docet *num 9. Que es lo mismo quando uno tuvo polucion con objecto de muchas casadas, que no tiene obligacion à dezir el numero, bastarà, que confiesse la polucion y el pensamiento con casadas: y aun es probable que si tuvo por objecto muchas casadas, ò monias, que cumplira con dezir, que tuvo por objecto muger casada, ò Monia, porque los objectos, que solamente son diversos en numero, no multiplican los peccados, sino solamente los aggravan.*

Sup. hoc infra in Res. 31. §. Sed his alii, & in Res. 22.

§. 1. & Offeno & in §. ult.

Supra hoc, & seq. in hoc §. ind. in Res. 21. §. Quinto, & in Res. 21. §. 1. post med. & deinceps, & in res. 23 §. Et idem ad med. à ver. Secus.

9. Et tandem nota, quòd ego olim probabiliter docui non esse necessarium explicare in confessione gradus consanguinitatis, vel affinitatis personæ, ad quam quis luxuriosè accessit; Et præter Doctores alibi à me adductos, ita tenet Joannes de Soria *in Epilogo summarum par. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 7. § circa circumstantiam*, & me citato Remigius *in tract. confess. tract. 10. cap. 7. §. 9. nu. 8* & me citato Joannes Henriquez *in pract. quæst. sect. 8. quæst. 14. n. 21.* & me citato Martinus de San Joseph *in man. confess. tom. 1. lib. 1. tract. 10. de pœnit. num. 20.* & me citato Marcus Serius *tom. 1. dist. 4. disp. unic. q. 24 num. 23.* & me citato Mazuchellus *de casibus reservatis disp. 21. cap 4. difficult. 5. num. 28.* ubi sic ait: His tamen non obstantibus alii satis probabiliter respondent, pœnitentem non teneri per se loquendo explicare circumstantiam consanguinitatis, aut affinitatis, neque diversitatem graduum. Quorum ratio est, quia incestus inter consanguineos & affines non differunt specie in genere moris. Unde in hac sententia, si quispiam habuisset copulam cum sorore, satisfaceret, si in confessione diceret, commisi incestum, absque eo, quod explicaret personam sibi conjunctam.

Alibi infra in Res. 107 med. sup. ne à in res. 151 §. Loc grados, & in Res. 127 §. versum, & in Res. 10. §. Quaero secundo, & in res. 105. §. In Res. 19 & sup. in Res. prop. §. ult. post med. vers. Pro qua doct. & aliquid prop finem alterius Resol. eorum ann.

10. Neque obstat graviorem esse illum incestum, qui cum matre, vel filia fuit commissus quam cum sorore uxoris; cùm enim gravitas hæc augeat malitiam intra eandem speciem, inde est, ut non sit necessariò confitenda. Sicut gravius peccatum est furtum mille aureorum, quàm centum, & tamen quantitas non est explicanda in confessione; sed satis est dicere surripui materiam notabilem. Ita ille; qui tamen subdit, quòd aliquando ratione reservationis esset explicandus gradus si in aliqua Diœcesi incestus in primo, & secundo gradu fuerit reservatus. Quomodo qui rem habet cum Moniali, per se loquendo satisfacit, si dicat; se copulam habuisse cum obstricta voto castitatis. Et qui carnaliter cognoscit virginem consentientem, satisfacit si dicat, se fuisse fornicatum. Per accidens tamen; & ratione reservationis aliquando est explicanda circumstantia personæ; quòd sit Monialis, vel quòd sit virgo, puta si concurrat necessitas confitendi inferiori Confessori non habenti facultatem absolvendi à reservatis.

11. Cæterum si pœnitens confitetur superiori habenti facultatem à reservatis absolvendi, satisfaceret dicendo commisi incestum, retenta sententia probabili, quòd gradus non sint explicandi; fornicatus sum, licèt persona esset virgo, vel obstrictam voto castitatis carnaliter cognovi; licèt persona esset Monialis. Et ratio est, quia respectu superioris habentis facultatem ab illo peccato absolvendi, casus ille non dicitur ampliùs reservatus: sed si non est reservatus pœnitens satisfacit, ita confitendo: ergo etiam tunc. Tum quia reservatio non addit majorem malitiam: tum quia si circumstantia personæ est confitenda, vel hoc est ad tollendam culpam, vel ad tollendam reservationem. Non primum, quia culpa sufficienter explicatur, ut probatum est. Neque secundum, quia si pœnitens superiori confiteretur sua peccata, & inculpabiliter oblivisceretur illius peccati reservati, puta incestus cum matre, vel cum sorore, tolleretur reservatio.

12. Et sic potest peccatum hoc unicuique Confessori confiteri. Ergo multò magis ea tolletur, si peccatum ipsum exprimat, dicendo incestum commisi. Et hæc omnia docet Mazuchellus, quæ sunt nimis notanda à Confessariis.

RESOL. XXI.

An qui unico impetu profert in servos plures injurias, vocando illos fures, sodomitas, &c. an, inquam, aperienda sit quantitas, & numerus injuriarum, & etiam personarum; vel sufficiat accusare se injuriam gravem intulisse alicui, non explicando injurias, neque personas?

Et quid, si quem Hæreticum, aut patriæ proditorem, aut quid aliud simile appelles?

Et an omnes contumeliæ sint ejusdem speciei?

Et doctrina supradicta primæ quæstionis applicanda, & practicanda est in detractionibus, & sic à multis scrupulis, & interrogationibus; immunes Confessarii erunt. Ex part. 1. tract. 7. Res. 28.

§. 1. Quo-

§.1. QUoad primum reſpondent aliqui affirmativè. Sic Joan. Yribarne *tom.2.in.4 ſent.diſt.* 17. *diſp*.15. *ſect*.8. [Percontaberis (ait) qui in uno tempore plures injurias uni dicit, quot committit peccata? Reſpondeo, quòd ſi injuriæ prolatæ ſint ſpecie diſtinctæ, ut tu es fur, & Judæus; tunc ejuſmodi duæ injuriæ erunt plura peccata.] Sic etiam ait Navarr.*cap*.6 *n*.18.Megala *in* 1.*part.inſt.Confeſs.lib*.5.*cap*.12.*n*.2.& Henriquez *lib*.5. *cap*.8. *num*.3.Idem etiam docet Sanchez *in ſumm.lib*.1.*cap*.3.*nu*.39.ex alio principio; & noviſſimè Sancius *diſp*.6.*num*.1.& 2.cum Tannero *in* 2.2.*diſp*.4.*q*.2.*dub*.4.*num*.55.

2. Ego verò contrariam ſententiam ſuſtinendam eſſe judico,quam ſequitur Zerola *in praxi pœnit.cap*.22.*quæſt*.48.Et ratio eſt:quia omnes contumeliæ ſunt ejuſdem ſpeciei. Ita Cajet.*in* 2.2.*quæſt*.72.*art*.1. Sotus *de juſtit. lib*. 5.*q*.9. *art*.1. Emmanuel Sà *verb.contumelia*,*n*.1.Molina *to*.5.*tr*.4.*diſp*.19. *n*.3.Azor.*p*.3.*lib*.13.*cap*.5.*dub*.1.& Reginal.*t*.2.*l*.24.*c*.5.*n*.102.ubi in terminis ponit deciſionem noſtræ quæſtionis: aſſerit enim: [Tertium documentum eſt, omnes contumelias ejuſdem ſpeciei eſſe:quia quamvis in cæteris diverſitas cernatur,conveniunt tamen in ratione formali, quæ eſt intentio auferendi alteri ſuum honorem.Unde ſequitur,ſatis eſſe in confeſſione dicere: Toties contumelia affeci meum proximum, nec requiri, ut dicatur: Illum vocavi ebrium, ſcurram, adulterum,&c. Niſi quòd, ut addit Sotus,aliquando contumeliæ gravitas tantùm augeri poſſit, ut ejus expreſſio ſit de neceſſitate confeſſionis, ut ſi quem Hæreticum, aut patriæ proditorem, aut quid aliud ſimiles appelles.]

Supra hic contumelia in Resol. prec. §.1 & 5 & infra in Res. 17. verb. [illegible] Resol 163. §. Quarto [illegible] in Resol 163 § in Resol. [illegible] § ult.

3. Sed hæc limitatio Soti, quam etiam ſequitur noſter P.Molfeſ.*tom*.1.*tract*.12.*cap*.22.*nu*.191.procedit in opinione illorum, ut notat Azorius *ubi ſuprà*, qui putant circumſtantias aggravantes eſſe in confeſſione aperiendas, Ego verò, qui tantùm circumſtantias mutantes ſpeciem, in confeſſione manifeſtandas eſſe puto, aſſero ſimpliciter non eſſe neceſſarium, contra Sotum, & Reginaldum, explicare contumelias graves; ſed ſatis eſſe dicere: Toties contumelia affeci Petrum, Joannem, &c.

4. Notent Confeſſarii, quòd etiam hæc doctrina eſt applicanda, & practicanda in detractionibus: & ſic à multis ſcrupulis, & interrogationibus immunes erunt. Vide Bonac.*tract de Sacr.diſp*.5.*q*.5.*ſect*.2.*punct*.2.§.3.*diffic*. 3.*n*.17. qui noſtram ſententiam probabilem vocat. Aliqua etiam, quæ ad hanc materiam pertinent, reperies *in tract*.4. *de Sacram.tertiæ bujus Operis Partis*, * *Reſol*.67.

Supra hoc in Resol. 1. not. post §.1 & in Res. 9 in eod. §

* Quæ hic est infra Res. 63

RESOL. XX.

Utrum, ita ut in ſuperiori caſu ſentiendum ſit, quando quis infert injuriam pluribus perſonis an verò ſit neceſſarium explicare in confeſſione numerum perſonarum?

Sed reſolutio hujus caſus pendet ex illa quæſtione, utrum in eodem actu poſſint dari plures malitiæ, ſolo numero diſtinctæ? Ex part.1.tract.7.Reſ.29.

§.1. EXplicandum eſſe cenſuit Yribarne *in* 4.*ſent.diſt*. 17.*diſp*.15 *ſect*.8.*to*.2. nam, dum eadem injuria in plures eſt prolata, tot peccata committuntur, quot perſonæ afficiuntur tali injuria: damna ſiquidem cauſata in fama, & honore, eatenus juxta numerum perſonarum numerantur, ut nequeant cadere ſub unica æſtimatione, perinde atque damnum illatum in vita. Ita enim ſentit Bonacina *de Sacr.diſp*.5.*q*.5.*ſect*.2.§.3.*diffic*.3.*n*.16. ubi ait, qui pluribus injuriam intulit, teneri numerum perſonarum exprimere; non quia pluritas perſonarum, præcisè,ſit circumſtantia mutans ſpeciem; ſed quia eſt objectum terminans, & determinans ipſum actum, ut aliquid ſpectans ad ipſius ſubſtantiam quaſi individuam, cùm autem ipſe actus individualis exprimendus ſit in confeſſione, & hic exprimi ſufficienter nequeat, non expreſſo numero perſonarum; ſequitur, numerum perſonarum exprimendum eſſe. Et in terminis hanc opinionem ſequitur, præter Zerolam *in praxi pœnit.c*.12.*q*.48. & Henr.*l*.5.*c*.5.*n*.4. ſequitur,inquam Vaſq. *ubi infrà*, & Tannerus *in* 2.2.*diſp*.4.*q*.2. *dub*.4. *n*.55.

2. Sed reſolutio hujus caſus pendet ex illa celebri quæſt. utrum in eodem actu poſſint dari plures malitiæ, ſolo numero diſtinctæ? Negat P.Suar. *in* 3.*part.to*.2.*diſp*.22.*ſect*.5. *num*.4. Affirmat Vaſq etiam *in* 3.*part.tom*.4.*q*.91.*art*.1.*dub*. 4. *n*.4. Sed, licèt Suarez teneat negativam ſententiam aſſerit tamen, confitendum eſſe neceſſariò numerum perſonarum. Sed magis conſequenter loquitur Vaſq.nam *n*.8.ait: [Hoc dixerim in opinione hac,quam credo probabiliorem: in eodem actu eſſe poſſe duplicem malitiam ſolo numero differentem; cujus contrarium non exiſtimo improbabile: ſecundùm illam tenentur, qui eam ſequuntur, dicere, eam circumſtantiam non eſſe neceſſariò explicandam.] ubi videt, eos, qui tenent, in eodem actu non eſſe poſſe plures malitias ſolo numero diſtinctas, quam opinionem probabilem vocat Vaſq. debere dicere in noſtro caſu, circumſtantiam, & numerum perſonarum non eſſe in confeſſione aperiendum; juxta ſententiam, quam ſequimur, circumſtantias aggravantes non eſſe aperiendas in confeſſione.

Supra hac in Res. sequenti in princ. & in consequentiis in multis aliis Res. illam seq.

3. Dices; Unitas peccatorum non tantùm deſumi debet ex unitate actionis; ſed etiam ex multiplicitate perſonarum, circa quas verſatur actio; ſed in propoſito caſu reperiuntur plures perſonæ, & plura ſubjecta, circa quę verſatur illa injuria: ergo ſunt plura numero peccata. Reſpondeo, unitatem, & multiplicitatem peccatorum deſumi ex unitate & multiplicitate perſonarum, & ſubjectorum, quando actio fit ſucceſſivè circa plures perſonas, non quando fit tota ſimul circa plures perſonas, ut in noſtro caſu: quando enim quis fert injuriam erga decem homines, illa injuria reſpicit illos decem homines,per modum unius objecti, & ideò unica habitudine tranſcendentali ad illos tendit. Quapropter licèt unumquodque ex his objectis per ſe poſſet terminare actum ſibi adæquatum, & ita poſſent eſſe ad alia objecta plures reſpectus diſtincti: tamen ut cadunt ſub tali actu, nullum illorum objectorum per ſe ſufficit ad terminandum aliquem reſpectu illius actus, ſed ſolùm omnia conjunctim. Ergo, &c. Sed, his non obſtantibus, contrariam ſententiam cum Vaſquez, tenendam eſſe puto, & cum citatis DD. Sed ad alia deveniamus.

RESOL. XXI.

Utrum in eodem actu poſſint dari plures malitiæ ſolo numero diſtinctæ, & in confeſſione aperiendæ?

Et de hac quæſtione pendet deciſio multorum caſuum in praxi ſæpius occurrentium.

Et inter alia, quæ ex doctrina ſupradictæ quæſtionis inferuntur, ſeptem caſus aſſignantur in textu hujus Reſ.

Et tandem notatur, quòd ſi quis uno ictu tres occideret Clericos, in tres excommunicationes incurreret.

Idem eſt dicendum de irregularitate.

Secus autem ſi ter percuteret Clericum; nam tunc unam tantùm incurreret excommunicationem? Ex part. 3. tract.4. Reſ. 163. alias 164.

§.1. DE hac quæſtione pendet deciſio multorum caſuum in praxi ſæpiùs occurrentium. Partem negativam tenet Filliucius *to*.2.*tract*.21.*cap*.7.*n*.320. Laym. *in Theol.mor.lib*.1.*tr*.3.*cap*.3.*n*.2. Duardus *in Bull.Cœn. l*.3. §.3. *q*.2.*n*.3. Megala *in* 1.*part lib*.5.*c*.12.*n*.4. & Suar. *in* 3. *part.to*.4.*diſp*.22 *ſect*.5.*n*.33. ubi tamen aſſerunt, in hoc caſu debere explicari eas circumſtantias in confeſſione, non, quia multiplicant peccata, ſed, quia augent peccati gravitatem. Et ratio eſt: quia licèt actus tendat in plura objecta materialiter diſtincta, non tamen tendit in illa per modum plurium; ſed per modum unius.

2. Sed qui probabiliter tenet circumſtantias aggravantes non eſſe in confeſſione explicandas, poterit conſequenter ſine peccato in tali caſu iſtas reticere, quod minimè dicendum eſt. Et ideo affirmativam ſententiam amplectendam eſſe puto, quam etiam tenui *in tr.de circumſtantiis reſ*. 29. cum Vaſquez, cui nunc addo Salas *in part*.2. *tr*. 13. *diſp*. 3. *ſect*.2 *n*.19. Azorium *to*.1.*lib*.4.*c*.4. *qu*.5. & 6. Henriq. *l*.5. *cap*.5.*n*.4. Peſantium *in add.ad* 3.*p.q* 10.*diſp*.3. Yribarne *in* 4.*ſent.to*.2.*diſt*.17.*diſp*.15 *ſect*.8. Clavem Regiam *lib*.2.*c*.5. *n*.14. & alios. Dico igitur, quod in eodem numero actu phyſico reperiuntur plures malitiæ mortales numero diſtinctæ, & conſequenter cenſentur plura numero peccata, quę omninò ſunt in confeſſione explicanda.

Quæ hic est Resol. antec. & ex consequentiis in multis aliis hanc Res. seq.

3. Ex hac ſecunda opinione infertur.

Primò, quòd qui ſtatuit totam Quadrageſimam unico voluntatis actu non jejunare, tot peccata committere, quot ſunt dies Quadrageſimæ, & idem dicendum eſt de eo qui ſtatuit omittere Miſſam, vel Officium divinum per totum annum; aut habuit voluntatem occidendi multos homines, quod etiam intellige de ſimplici complacentia voluntatis, ac delectationis moroſæ.Unde ſi quis de præſenti ſibi complaceat, ſeu delectetur moroſè, de triplici actu nefando antea habito committere tria peccata delectationis moroſæ moraliter numero diſtincta, & in confeſſione aperienda. Vide Molfeſium *in ſum.tom*. 1.*tr*.8.*cap*.7. *n*.19. Salas *in p*.1.*tr*.13.*diſp*.5 *ſect*.6.*n*.6. Peſantium *in add.ad* 3.*part*.*q*.10. *diſp*.3. & alios.

Sup hoc supra in Res. 18. §. Nono, & infra in Res seq. §. [illegible] v. Nono, & in Resol. [illegible] post seq in fine.

4. Secundò infertur cum Navarro *in cap*. 6. *num*. 18. Ugolino *de conſ. tab*. 1. *cap*.16. §.3. Megala *in* 1. *part*. *lib*. 5. *cap*.12.*num*.4.*ad* 2. & aliis, Petrum, v. g. volentem occidere Paulum cum tota ſua familia, duo tantùm peccata interna homicidii committere; quia tota familia in jure pro

Supra hoc in Res. seq. §.1 vers. Quinto

una persona reputantur, & una familia est multarum personarum collectio, sicut grex ovium, & bibliotheca, est quoddam totum ex multis rebus tanquam ex partibus constitutũ.

5. Sed his non obstantibus contrarium tenet Salas, & Molfesius *ubi suprà*, Azorius *to.1.lib.4.cap.4.quæst.3.*& alii. Hic etiam nota, quòd si libri furati, vel oves, v.g. essent plurium dominorum pro indiviso, non censeri plura numero peccata, ut docet Vasquez *in 3.part.tom.4.quæst.91.du.4.num.5.* licèt contrarium asserat Molina *tom.4.disp.41.nu.4.* secus autem si essent diversorum dominorum pro diviso; nam essent diversa peccata in confessione explicanda, & ita tenet Henriq. *lib.5.cap.5.num.4.* Molina *loc. citat.* & alii.

Sup. hoc nota in Res. seq. § 3 vers. octavo, & § ult. & Sup. his diversis Dominis sup. in Res. 18 § Nota 2 lin. 8 &c.

6. Tertiò infertur uno sermone maledicentem Deum, B. Virginem, & D. Petrum, tria peccata numero distincta committere. Sed quid dicendum de eo, qui maledicit Deum, & duodecim Apostolos, vel imprecatur mortem Paulo, & toti familiæ illius? Henriquez *lib.5.cap.8.n.4.* docet unum peccatum committere. Fagundez *prae.1.l.3.c.5.n.10.* Duardus *in Bull. Cœn. lib.3.§.3.quæst.2.n.3.* Megala *in 1.par.lib.5.cap.11.n.4.ad.1.* Ugolinus *de conf. tab.16.§.3.n.8.*& alii putant esse duo peccata: Vasq. verò *in 3.part.tom.4.quæst.91.art.1.dub.4.num.10.* Molfesius *in sum.tom.1.tract.8.cap.7.num.19.* Azorius *tom.1.lib.4.cap.4.quæst.5.* tenent, in tali casu tredecim peccata mortaliter numero distincta committi, explicanda in confessione.

Supra hoc in Res. seq. § 3 vers. Sexto.

7. Quartò infertur, lædentem eodem verbo famam, & honorem trium, tria peccata numero committere, in confessione aperienda; sicut qui uno ictu occideret tres. Ita Filliucius *tom.2.tract.21.cap.9.num.325.* Yribarne *4.sent.to.1.dist.17.disp.15.sect.8.* Vasquez, & Azorius *locis citatis*, & ego etiam alibi *res.29.de circumstan. aggrav.*

Sup. his in res. seq. § hoc verbo Tertio.

8. Quintò infertur, simul recogitantem in una mollitie plures conjungatas, plura peccata in illo actu phisico moraliter numero distincta committere in confessione aperienda. Ita Henriquez *lib.5.cap.8.num.8.* Reginaldus *tom.2.lib.31.cap.8.sect.9.in fine*, Toletus *lib.3.cap.7.*& alii.

Sup. hoc supra in Res. 18 §. Nota, prope fin. vers. Quinto, &c.

9. Sextò infertur, inducentem unico verbo quatuor, v.g. ad peccandum, quatuor peccata committere in confessione explicanda. Ita Sanchez *in summa, tom.1.lib.1.cap.5.nu.8.* Vasquez *in part.2.quæst.71.art.7.num.15.* Salas *in part.2.tr.3.disp.5.sect.13.num.110.*& alii.

Supra hoc in Res. seq. § 1. Undecimo, & sup. in Res. 23. &c.

10. Et tandem, Septimò à fortiori infertur quòd conjugatus, qui cum uxore alterius adulterium committit, uno actu duplicem malitiam injustitiæ contrahit, unam contra propriam uxorem, alteram contra virum alterius: similiter Religiosus qui rem habet cum Moniali, committit duo sacrilegia moraliter numero distincta: præterea, si quis uno ictu occidit tres homines, tria homicidia numero distincta committit. Et horum omnium supradictorum in præsenti resolutione alia ratio adduci non potest; quia malitia peccati consistit in respectu contrarietatis ad rectam rationem. Cùm autem actus dicat ordinem ad plura objecta, ex quorum unoquoque pro se provenit contrarietas ad rationem, concedendum est esse plures malitias numero distinctas, & ideò plura numero peccata explicanda in confessione, ut ex usu omnium Christianorum patet.

Sup. contenta in hoc §. in Res. seq. § 1. prope finem, per. Et ex eod. & inf. in Res. 26. §. Circa note medium, ver. no pecca, & magis late in Res 93. per totum.

11. Notandum est etiam hic obiter, quòd si quis uno ictu tres occideret Clericos, in tres excommunicationes incurreret, ut Navarrus *cap 6.nu.18.* Ugolinus *de cens. tab.1.c.16.§ 3.num.8.* Molina *tom.4 tract.3.disp.41.n.3.* Sayrus *de cens. lib....cap.10.n.9.* Alterius *de cens. tom.1.lib.3.dis.10.cap.8.*& alii. Et idem dicendum est de irregularitate. Secus autem si ter percuteret Clericum: nam unam tantùm incurreret excommunicationem, ut in superiori resolutione notavit, & docet Salas *in part.1.2.tr.13.disp.5.sect.8.nu.91.*

Supra hoc in Res. seq. § 1 v. Quartò, & magis latè in in § ... 31.

Sup. hoc infra in Res. 19 § 2. in fine.

R E S O L. XXII.

An ratione distinctionis numericæ objectorum peccata numero distinguantur?

Et pro praxi hujus quæstionis multi casus cursim adducuntur in corpore hujus Resolutionis; sed ferè omnes magis latè in suis specialibus Resolutionibus jam in hoc ipso met tractatu pertractantur? Ex part.9.tract.9. & Misc.4.Res.56.aliàs 55.

Alibi sup. in Res. 21. signanter à §.1.& in Res. 21. & inf. in Res. seq. & in aliis ejus n. ... & ex consequ. in multis aliis Res. signanter in Res. 18.

§.1. DE hac quæstione alibi à nobis actum est; nunc illam iterum tracto propter aliquos casus in particulari, qui ab ipsa deducuntur. Dico igitur, quòd aliqui negant; dicunt enim peccata non multiplicari numero propter multiplicationem individuam objectorum, atque adeò actum tendentem indivisibiliter in plura objecta numero tantùm distincta, unum tantùm esse peccatum, & simplicem malitiam habere. Supponunt enim non posse duas malitias tantùm numero distinctas eidem subjecto inesse, quia omnia fundamenta ejusdem rationis in malitiam eandem quasi conspirant. Hinc Pater Leandrus *de Sacram. tom.1.tr.5.disp.8.§.3.quæst.19 & seqq.* plures casus deducit. Primò, qui unico actu voluntatis vult v.g. decem homines occidere; aut ad decem mulieres ejusdem conditionis accedere; aut ad eandem mulierem decies accedere, non debet explicare illam circumstantiam objectorum. Secundò: qui de facto unico actu decem occidat homines, non committit decem peccata necessariò fatenda, sed sufficit confiteri solùm malitiam specificam; non autem distinctè totam malitiam individualem peccati; sufficit enim dicere, occidi aliquos homines. Tertiò: qui unico verbo lædit famam, & honorem v.g. trium hominum, non committit tria peccata. Quartò: si quis unico ictu tres occidat Clericos, in tres excommunicationes, nec in tres irregularitates minimè incurrit. Nec Judex ferens sententiam mortis contra tres, incurrit tres irregularitates. Quintò: qui vult occidere Petrum cum tota sua familia, unicum tantùm committit homicidium. Sextò: qui maledicit Deo, & duodecim Apostolis, aut imprecatur malum Paulo, & toti ejus familiæ, unicum tantùm peccatum committit. Septimò: qui uno tempore & actu pluribus injuriam infert, non tot peccata committit quot sunt personæ, quæ tali injuria afficiuntur. Octavò: qui unico actu surriperet à pluribus quantitatem notabilem, non plura committit peccata, nec tenetur in confessione explicare numerum personarum. Nonò: qui unico actu voluntatis statuit omittere Officium Divinum per integrum mensem, aut jejunium per totam Quadragesimam unicum tantùm committit peccatum; secus autem si postea dictum actum voluntaria executioni mandaret non recitando, nec jejunando; nam tunc tot peccata committeret, quot jejunia frangeret, vel officia omitteret. Decimò: qui unico actu mollitiei recogitat plures conjugatas, aut plures moniales, non committit plura peccata, sed sufficit dicere habui mollitiem cum cogitatione in conjugatas, seu in moniales. Undecimò: qui unica vice scandalum dedit, non tenetur explicare numerum personarum; ut quando aliquis coram multis peccavit, vel turpia loquutus est. Et hæc omnia docet Pater Leandrus ubi suprà; cui adde Tamburinum *in Opusc.1.de Confess. lib.1.c.1.§.8 & 9.* quæ satis plausibilia erunt Confessariis, & pœnitentibus. Sed ego in meo tractatu de circumstantiis plures de dictis casibus non admitto. Et secundùm doctrinam Leandri, quia dicere posset probabile esse, Judicem, qui simul duos homines extraheret ab Ecclesia, unicam censuram incurrere; & eum, qui eodem tempore simul duos excommunicatos alloqueretur, unicam etiam incursurum censuram. Et ex eodem principio videtur inferri, Religiosum habentem rem cum Religiosa, unum tantùm committere peccatum contra Religionem, & sufficere si in confessione dicat commisisse fornicationem sacrilegam, seu contra castitatis votum: nec aliquam video disparitatem inter circumstantiam conjugii tenentis se ex parte utriusque coeuntis, & voti ex parte eorundem se tenentis, nihilominus illationem hanc in Authoribus hucusque non reperi: id enim profectò mirum est in prædicto principio, quòd illius patroni pro conclusione legitimè ex illo deducta novam semper quæstionem moveant hanc admittentes, illam negantes, & de pluribus dubitantes.

Sup. hoc primo infra in Res. 19. &c.

Sup. hoc secundo in Res. seq. § 1 in Res. & seq. &c.

Sup. hoc vers. Tertio, & seq. Quarto, quinto, sexto, septimo, & octavo in Res. prox. in §. Quarto § ult. & Secundo, § Tertio, & § quarto § sed hic, & pro Octavo etiam in § ul hujus Res.

Sup. hoc nono in Suo Resol. seq. & in aliis ejus not. ult.

Sup. hoc decimo in Resol. prox. § Quinto, & in aliis § ejus enner. Sup. hoc undecimo in Resol. prox. § Decimo, & seq. in Res. 13. &c.

Sup. his dub. seqq. in tom. ... Res. 31 ... verf. aut in judice.

Sup. hoc sacrilegio in Res. prox. § Et inde ... & infra in Res. 30 § circa hoc ... med. v. ... peccat, & ... 97 § ... ex quo... Confirmatur.

Supra hoc in Res. not. primo hujus res.

2. Sed ut verum fatear, licèt opinio affirmativa circa difficultatem in titulo hujus resolutionis propositam, sit satis probabilis; nam illam tenet Suarez, Fagundez, & alii viri docti: tamen magis mihi placet opinio negativa; nempè peccata multiplicari numero quoties multiplicantur objecta, ita ut si eodem actu quis quatuor fœminas concupiscat, quatuor committat peccata, vel si in tres personas maledicta conjiciat, tria committat peccata; & ita teneatur explicare numerum personarum, in quas maledicta conjecit. Ita Vasquez, Granadus, Tannerus Henriquez, & alii, quos novissimè citat, & sequitur Doctissimus Pater Oviedus *in p.2.D.Thom. tr.5.cont.5.punct.7.n.122.* qui sic probat suam sententiam: In eamdem numero physicam actionem possunt coincidere duæ malitiæ specie distinctæ, ut admittunt omnes in fornicatione conjugati; ergo & duæ malitiæ numero distinctæ. Dices malitias specie distinctas non posse in unum coalescere, & id posse malitias numero distinctas. Ex hac solutione argumentum desumo ad meam probandam sententiam: Duæ fornicationes, seu duo homicidia non possunt in unum coalescere; ergo nec malitiæ ex illis desumptæ. Confirmatur; si quis ad meretricem accederet, animo committendi duas fornicationes, & unam immediatè post aliam absque ulla interruptione committeret, etiamsi ex vi ejusdem voluntatis actus in quo semper perstitisset, utraque fornicatio procederet, duplex peccatum committeret; quia quælibet fornicatio est quoddam totum completum, & absolutum in seipso terminatum, perfectum, & ita dum ad aliam procedit, novum aliud committit peccatum,

Sup. hoc infra in Res. 13 & 17. & ... 5. v. Inferes quinto, in fin. Res. 117. & in Res. 13 & 65 §. in Res 19. & seq. in Res 13 § pen. & ult.

quod

quòd affirmat Suarez *de Pœnit. diſp.22. ſect.5. num.34. & de cenſuris in genere diſp 2. ſect.3. num.8.* Ergo animus committendi has fornicationes tendit in duo peccata externa numero diſtincta: ergo habet duplicem malitiam. Confirmatur: actus externus, & non internus efficax eadem malitia indiviſibili indiviſibiliter afficiuntur, quia faciunt unum in genere moris: ergo ſi datur duplex malitia externa, affectus efficax ex ſe tendens in utramque, habebit duplicem malitiam. Deinde ſequeretur ex ſententia Suarii, eum qui uno actu decernit duplicem fornicationem, & ex vi ejuſdem actus interni permanentis utramque incontinenti exerceret, unicum peccatum committere, cujus oppoſitum affirmat idem Suarius locis citatis, properationem modò datam.

3. Ex his infert Oviedus, eum qui ſimul decernit plures committere fornicationes, plures homines occidere, in plures perſonis maledicta jacere, pluribus ſimul eodem revelato delicto honorem detrahere, tot peccatis numero diſtinctis peccare, ſeu tot malitiis numero diſtinctis in confeſſione neceſſariò aperiendis, in quantum fieri poterit, quot ſunt objecta, circa quæ illius verſatur actus. Idem dicendum videtur de eo, qui ſimul eodem dicto, in plures Sanctos blaſphemat. Sed de his omnibus remitto me ad ea, quæ dixi in dicto tractatu de circumſtantiis.

4. Et tandem non deſeram hic apponere verba Caſtri Palai *to.4. tr.23 punct 9. n.8.* ubi ſic ait: Salas, & Vaſq. affirmant, te non eſſe obligatum in peccato furti numerum dominorum declarare; quia ex eorum multiplicitate non videtur peccatum multiplicari, cùm ſit eadem privatio dominii, idemque damnum; tametſi plures illud patiantur in quo eſt latum diſcrimen ab eo, qui uno actu plures occideret, vel vulneraret, unicoque verbo famam plurium læderet; vel id præſtare vellet, quia occiſiones, vulnerationes, famæque læſiones diſtinctæ ſunt, & una ab alia non pendet niſi in cauſa, & conſequenter voluntas illorum multiplex eſt moraliter pro multiplicitate damni inferendi. Debet ergo in confeſſione manifeſtari. Ita ille, cui adde Trullench *de Sacram. lib.4. cap.6. dub 4. num.7. & 27.* cum Eſcobar *in Theol. mor. tr.7. Exam.4. cap. 7. num.36.*

R E S O L. XXIII.

An ſi quis unica voluntate voluiſſet plures homines occidere, aut pluries ad mulierem accedere, &c. teneatur hanc circumſtantiam confiteri?

Et quid eſt dicendum, ſi quis unico actu voluntatis vellet plures occidere, quorum unus eſt Pater proprius, alter Sacerdos, & alter ſæcularis?

Et quid, ſi unico actu voluntatis quis deſideraret, & delectaret ſe de tribus fœminis, quarum una eſſet Monialis, altera conjugata, & alia ſoluta?

Et an ſecus ſit dicendum, & ſentiendum, ſi omnes tres eſſent ſolutæ, conjugatæ, aut Moniales?

Idem erit in caſu, quo quis unico actu voluit omittere Officium divinum per menſem; vel jejunium per totam Quadrageſimam, quod ſufficiet, ſi dicat in confeſſione ſe voluiſſe frangere jejunium, vel officium divinum non perſolvere, &c. Ex part.1. tract.7. Reſ.17.

§.1. AFfirmativè reſpondent Doctores, qui putant in eodem actu eſſe poſſe duplicem malitiam ſolo numero differentem, ut docet Vaſquez, *ubi infrà.* Et exemplum erit in illo, qui uno actu odii feratur in decem homines: committeret enim unum peccatum phyſicè, in quo eſſent decem malitiæ morales numero diſtinctæ; quia ſunt decem objecta integra quorum quodlibet ex ſe aptum eſſet conſtituere unum peccatum; ſunt enim decem injuriæ diverſæ numero, quæ fierent decem diſtinctis hominibus, ſicut qui uno ictu occideret decem homines, faceret unum peccatum phyſicè, ratione unius actionis, in quo eſſent decem malitiæ homicidii.

2. Sed contrariam ſententiam tenet Suarez *in 3. part. s.4. diſp.22. ſect.5. num.35.* & alii, qui putant, hujuſmodi objecta diverſa numero, materialiter, & phyſicè facere tantùm actum peccati graviorem; eſſe autem unum objectum formaliter, & moraliter; ideò, licèt ſingula, ſi per ſe ſumantur, poſſint dare malitiam numero diverſam; tamen quatenus omnia conjunguntur in uno actu hic, & nunc, nullum ex iis per ſe illam confert, ſed omnia ſimul per modum unius concurrunt ad unam, & eandem malitiam. Itaque ex hac ſecunda opinione apparet, objecta diverſa numero non multiplicare peccata: ſed tantùm aggravare: & ideò ſecundùm illam dicendum eſt, talem circumſtantiam non eſſe in Confeſſione aperiendam, ut rectè notavit, licèt ipſe contrariam ſententiam teneat, Vaſq. *in 3. part. to. 4. q.91. art.10. dub.4. n.8.* ubi ſic aſſerit: [Hoc dixerim in opinione hac, quam credo probabiliorem, in eodem actu eſſe poſſe duplicem malitiam ſolo numero differentem, cujus contrariam non exiſtimo improbabilem: & ſecundùm illam, qui eam ſequuntur tenentur dicere, eam circumſtantiam non eſſe neceſſariò in Confeſſione explicandam.] Ita Vaſquez.

3. Et ideo ex neotericis docuit hanc ſententiam, ex noſtris P. Megala *in 1. par. lib.5. cap.12. n.4.* ubi expreſsè adversùs Azor. probat, quòd ſi aliquis unico actu voluntatis decem homines occidere velit, non tenetur quantitatem hujus caſus in Confeſſione explicare: quia præter rationes adductas, ſicut unicus & indiviſibilis actus charitatis erga decem homines unicam & indiviſibilem charitatem habet; ita unicus & indiviſibilis actus odii erga totidem homines, unicam, & indiviſibilem habet malitiam; ſed, qui unico actu voluntatis decem homines vellet occidere, unicum actum odii haberet: ergo ſufficeret, hanc tantùm in Confeſſione explicare. Niſi tamen unico actu voluntatis vellet plures occidere, quorum unus eſt pater proprius, alter Sacerdos, alter ſæcularis: in quo caſu unum committeret peccatum; ſed plures habens deformitates, ſcilicet homicidii, parricidii, ſacrilegii. Sicut qui uno actu voluntatis deſideraret, & delectaret ſe de tribus fœminis, quarum una eſſet Monialis, altera conjugata, & altera ſoluta: ſecus, ſi omnes tres eſſent ſolutæ, vel conjugatæ, vel Moniales; nam in hoc ultimo caſu; non autem in primo, ſufficit, ſi pœnitens dicat, ſe moroſam delectationem habuiſſe ſuper Moniali, vel ſoluta, vel conjugata: & non erit neceſſarium dicere, delectationem fuiſſe ſuper tres Moniales, vel tres ſolutas, vel tres conjugatas: quia ut dictum eſt ex ſententia ſupradictorum DD. objecta tantùm diverſa numero non multiplicant peccata, ſed aggravant. Et idem dicendum erit ſecundùm hos DD. in caſu, quo quis uno actu voluit omittere Officium per menſem, vel jejunium per totam Quadrageſimam: ſufficeret enim, ſi diceret in Confeſſione, ſe voluiſſe frangere jejunium, vel Officium non perſolvere. His tamen non obſtantibus, puto, contrariam ſententiam Vaſq. amplectendam eſſe, & ita in praxi obſervatur, & docet noviſſimè Gran. *in par.2. D.Th. cont.7. tr.2. diſ.5. n.*10. & Mald. etiam *in par* 2. *q.29. ar.4. diſ.*99.

R E S O L. XXIV.

An qui unico voluntatis actu vult plures homines occidere, committat plura peccata?

Et quid in prædicto caſu, ſi unus eſſet Pater proprius, alius Sacerdos, alter verò ſæcularis. Ex par.7. tr.11. & Miſc.2. Reſ.32.

§.1. HAnc ſententiam alibi pertractavi, & quia quæſtio eſt difficilis non deſinam hic apponere opinionem Joa. Caramuelis *in Regul. D. Bened. diſp.62. n* 910. ubi ſic ait; Unitas moralis deſumitur ab actu voluntatis, non à re phyſica. Hinc patet duo eſſe peccata, velle eundem hominem occidere diverſis actibus. Puta, ſi Petrus vellet interficere Joannem, & poſtea voluntatem hanc retractatam iterum excitaret; quia licèt Joannes in eſſe phyſico ſit unus, prout in voluntate Petri eſt, eſt duplex, fuit enim objectum duorum actuum. Hinc patet, etiam eſſe unum peccatum, velle unico voluntatis actu occidere duos; quia, licèt hi ſint plures in genere phyſico, in voluntate ſunt per modum unius; nam unius actus non datur niſi unum objectum; unde licèt velle occidere duos ſit majus peccatum, quàm velle occidere unum, non tamen eſt duplex peccatum. Quare in mea ſententia, quæ tenet circumſtantias maximè aggravantes, non eſſe in Confeſſione aperiendas, ſufficeret illi in Confeſſione dicere, volui ſemel occidere; quia non voluerat bis, ut ſupponitur; quod autem voluerit unum, aut quatuor actum, aggravat, ſed non multiplicat, & ita ſolùm eſt extenſio materialis, nec eſt opus, ut explicetur. Ac propterea volens unico voluntatis actu occidere Patrem ſuum, & unum Sacerdotem, deberet in confeſſione dicere: Volui ſemel occidere, & erat in hoc actu circumſtantia parricidii, & ſacrilegii; nec teneretur explicare utrum idem eſſet Pater qui Sacerdos, an diverſus, quia Parricidium, & ſacrilegium, ſunt circumſtantiæ mutantes ſpeciem, ideoque neceſſariò manifeſtandæ Confeſſario: quòd autem iſte Sacerdos, & Pater diſtinguantur in eſſe phyſico vel non, eſt quid peccato materiale. Ita Caram. cujus doctrinæ multum favet Cardinalis de Lugo *de Sacr. pœnit. diſp.16. ſect.4. n.*135. *& ſeq.* Licèt poſtea *n.* 141. aſſerat voluntatem occidendi plures communiter non explicari benè in confeſſione dicendo feci homicidium, aut habui voluntatem homicidii; Et noviſſimè opinionem Caramuelis tanquam probabilem admittit Joan. Machadus *de Perfecto Confeſſ. to.1. lib.2. part.1. tract.2. docum.1. num.3.*

RESOL. XXV.

An qui successivè, & uno impetu ter, v.g. fornicaretur, committat tria peccata, vel unum?

Et pro firmanda doctrina hujus quaestionis alii diversi casus adducuntur in textu hujus Resolutionis, sed jam omnes in suis propriis Resolutionibus in hoc tractatu discutiuntur, vel jam sunt discussi? Ex part.11.tract.1.& Misc.1.Res.2.

Sup. hoc supra in Res. 15. §. Sed & in aliis §§. alus ann. & lege etiam Res. not. seq.

§.1. UNum tantùm peccatum committere nominatim contra me contendit probare sapientissimus & amicissimus Joannes Caramuel *in Theol. fundamentali fundam.29.n.494.* ubi sic ait: Si quis unico luxuriae impetu ad multas foeminas accederet, & à fortiori si pluries ad eandem, unicum peccatum committeret: Quod etiam dici debet, si dialecticari velimus; sed quid est unus luxuriae impetus? Videretur ille qui una nocte suae Amasiae condormit; unico luxuriae impetu commotus esse: Hanc opinionem tenet Zanardus Dominicanus, qui *in direct. Confess. part.1.de Sacram.Poenit.cap.18.fol.204.* docet, qui tota nocte Amasiam habuit apud se, non debere dicere, ergo eam cognovit tot vicibus, sed feci quod potui, modò non habuerit interruptionem mentis, vel operis. Legunt Zanardum aliqui, & nesciunt cur obliget ille poenitentem ad dicendum, feci quod potui, cùm videatur poenitens ex ejusdem fundamentis satisfacere dicens, semel suum fornicatus, legit illum Diana *part.3.tract.4.resol.67.* & ait (sed fallitur; nam opera illa consummata sunt distincta peccata in Confessione aperienda: nec unum respicit, & ordinatur ad alterum. Ergo. &c.) sed quid Zanardo Diana, si referret opinionem, docentem eum, qui consequenter multas blasphemias evomit unicum peccatum committere, & adderet, ita Diana *part.3.tract.4 resol.163.* sed fallitur; Nam singulae blasphemiae, sunt singulae, diversae injuriae, diversae actiones peccaminosae; & diversa peccata, & in confessione aperienda; Una enim blasphemia nullomodo ordinatur ad alteram, ergo vel debet Diana huic subscribere, vel antecedentia delere.

Sup. hoc infra in Res. 118. & in aliis Resol. §§ ejus ann.

Quae hic est Ius Res. 163. §. in Res. 19. &c.

Quae hic est in Res. 10. in eius § ul. & in aliis ejus not.

2. Ergo quidem sensi difficultatem, & ne mihi confiderem: hanc ego P.N. Pragae, & Viennae S. Theologiae Doctori, & Professori Viro verè erudito, & in moralibus benè versatu decidendam proposui, & judicavit eum, qui uno itinere, aut coitu bis, aut ter concurret, unicum peccatum commissurum, plura autem si inter fornicationem priorem & posteriorem intercedat temporis intervallum (ergo dicere debuit à fortiori, mulierem quae antequam vir exoneret, bis concurrit, unicum commisisse fornicationis peccatum) & ego etiam hic difficultatem invenio, & in re dubia, & perplexa dico primò, sicut de perjuriis, & blasphemiis; Ita de homicidiis, & fornicationibus in hac materia est philosophandum. Ergo videat Diana quid dicit de prioribus, & vel invitus debebit de posterioribus pariformiter philosophari. Dico secundò, sicut de fornicatione; Ita de pollutione, sodomia, & aliis sordibus contra naturam erit philosophandum. Nam si habere tota nocte unam foeminam est unicum peccatum mortale; etsi interveniant plures copulae. Unicum erunt peccatum mortale multae pollutiones, aut contra naturales copulae habitae consequenter & uno impetu.

3. Hucusque Caramuel, cujus sententia magis confirmari potest exemplo confessarii excipientis in peccato mortali, successivè v.g. trium confessiones, quem probabiliter asserunt plures DD. unum tantùm peccatum committere.

Sup. hoc infra in Res. 17. nec obstat, & in Res. 45. & 164. §. Nota etiam & in Res. 145. § in Res. 42. & sup. confirm in Res. 1. § & [illegible]

4. Sed hanc sententiam minimè sustinendam esse puto; & ideo illam impugnant emininentissimus Lugo *de Sacram. Poenit. disp.16 quaest.4.num.157.* Constantinus Castro *mater. in collectione Theologia Moralis tract.1.c.6.art.4.sect.4.* Tamburinus *opusc. de confess. lib.2.cap.12.§.8.num.56.* ubi sic asserit: Qui Sacerdos successivè audit in peccato mortali plures confessiones unam post aliam; in sententia probabili non committit plura numero distincta peccata; Idem dic si confessarius idem modicè deflexerit ad alios sermones minimè facientes ad ejusmodi ministerium: Unde satis erit si dicat; Audivi una vice plures confessiones absolutionem in statu peccati mortalis ministrando.

5. Contra, qui una eademque nocte v.g. plures copulas habet cum eadem: multò magis; qui plures copulas; cum pluribus sicuti etiam, qui plures successivè occidit, debet numerum explicare copularum, & occisionum, ratio est, quia hic sunt diversi omninò actus consummati, nec unus faciens moralem unitatem cum alio, in praecedentibus verò illi actus v.g. detractionem ex se faciunt unitatem moralem, sic enim modo humano aestimari solet. Ita ille, & communiter Doctores.

6. Nec obstant exempla adducta à Caramuele in contrarium, & praecipuè illud de Confessario excipiente in peccato mortali successivè plurium confessiones; Nam respondeo primò ex Suarez *in 3.part.tom.5 disp.5 sect.3.num.7.* & Constantino *loco citato*, actionem humanam aut versari circa terminum, in quo perficitur, & completur ipsa actio; aut versari circa terminum indefinitum, ac incertum, qui habet extensionem, & latitudinem: Si actio peccaminosa versatur circa terminum definitum; & in eo consummatur; tunc multiplicata actione multiplicantur & peccata; Si verò actio peccaminosa non habet terminum definitum & limitatum, tunc multiplicata actione successiva circa idem objectum sine morali interruptione non multiplicantur peccata. Quo sic stante respondeo ad Caramuelem, fornicationem habere terminum definitum & limitatum, in quo completur, & terminatur ipsa actio, quod quidem non accidit in aliis exemplis ab ipso Caramuele adductis; Ergo optimè Diana dixit, fornicantem ter cum foemina, committere tria peccata, non autem qui unico impetu tres blasphemias evomit, & ideò non deseram hic apponere verba doctissimi, & amicissimi Patris Escobar *in Theol. moral. tom.1.lib.8.sect.1.cap.2.num.51.* Ubi, me citato, sic ait: Quando actio versatur circa terminum definitum, & in eo consummatur multiplicata actione multiplicantur peccata, & consequenter tot censurarum es capax subjectum, quot actiones multiplicasti. Id patet in eo, qui saepius successivè fornicatur sine temporis mora, cum una ac eadem persona: nam actus fornicationis habent terminum definitum in quo consummantur; fornicatio enim sequens non continuatur cum praecedente, nec cum ea efficit unam actionem moralem. Ita ille.

7. Ad exemplum de Confessario, quod est magis difficile, & facit magis ad confirmationem opinionis Caramuelis? Respondeo primò, illas actiones fieri per modum judicii ex Concilio Tridentino, & communi Doctorum sententia; ergo illae administrationes, Sacramentales licèt non sint diversae, si successivè fiant moraliter videntur uniri, & effici per modum unius à Confessario.

8. Quod quidem non procedit in fornicante, si successivè diversas fornicationes efficiat; Confirmatur, quia communiter in illa actione natura remanet ita lassa, & viribus destituta, ut egeat aliquo tempore, & novis incitamentis ad denuò fornicandum; Ergo ex ipsamet natura apparet, illam actionem prorsus non habere dependentiam cum alia, nec moraliter dici posse cum alia uniri, & effici per modum unius.

9. Non est igitur amplectenda opinio Caramuelis, qui fortassè ex suis principiis etiam inferret & diceret, Sacerdotem celebrantem in die Nativitatis successivè tres missas dici solitas, in peccato mortali, non committere tria peccata mortalia, sed tantùm unum; Sed ego hanc sententiam alibi reprobavi, & nunc iterum refello.

Alibi in Res. nec primum, secundum tertium, & quintum hujus Res. & in consequentiis in aliis multis Res. hujus tr.

RESOL. XXVI.

An qui unica explosione tormenti bellici occideret decem homines, committat decem peccata in confessione necessariò fatenda?

Et quid si unica voluntatis actu tres homines velles occidere?

Et deducitur, an quando conjugatus cum conjugata adulteratur, & Religiosus cum Moniali habet copulam, contrahant duplicem, & inter se diversam speciem malitiae? Ex par.11. tract.3.& Misc.3.Res.3.

§.1. NEgativam sententiam sustinet novissimè Pater Joannes Pontius *in Cur. Theol. disp.45.quaest.7.conclus.2.num.53.* ubi sic asserit: Objicies, qui furatus est centum nummos, debet illam quantitatem explicare, nec sufficeret dicere quòd furatus est decem, aut quantitatem sufficientem ad peccatum mortale, & tamen illa circumstantia non mutat speciem; similiter qui uno actu, verbi gratia una explosione tormenti bellici interficit mille homines, praesertim intentione determinata tot interficiendi, debet id confiteri, & non sufficit dicere, quòd interfecerit unum, aut aliquos homines, vel aliquem numerum: sed illa etiam circumstantia non mutat speciem. Dices has circumstantias explicandas propter restitutionem annexam, quae respectivè ad tantam quantitatem damni deberet fieri.

Supra hoc in Res. seq. § 1 in fin. & in Res. 2 post seq. & in Res. 2. post §. ult. in princ. & sup in Res. 13. § 1. nots med. vers. secundo, & in res. 31. §. 1 in fine 1 versicul. qui, & seq.

2. Contra; quia suppono, quod restituisset integrè ante, aut quod ipse sciret suam in hoc obligationem, & quod id diceret Confessario: tunc non obligaretur; ergo solutio haec non subsistit.

3. Haec objectio est difficilis, & de ea fusè agit Cardinalis de Lugo, qui tandem concludit non esse necessariò has cir-

circumstantias confitendas, nisi interrogetur pœnitens à Confessario; Quam doctrina confirmat auctoritate Marulli, & Megalæ *in institutione Confess.* 1. *part. lib.* 5. *cap.* 12. qui id expresse tenet de voluntate interficiendi plures homines, & nostri Em. Rodriq. *tom.* 2. *sum. cap.* 14. *nu.* 23. dicens eum, qui in peccato audit plures Confessiones successivè non teneri ad confitendum numerum confessionum, de quo tamen, ac de numero hominum occisorum, ac quantitate furti est eadem ratio. Et præterea; quia qui detrahit alicui familiæ, non solet confiteri, nec interrogari de numero illius familiæ, nec qui præbet scandalum aliquibus præsentibus solet confiteri, aut interrogari de eorum numero.

Sup. hoc supra in Res. 24. & in aliis ejus primis not. Item his successivè confessionibus in Res. seq. § non obstat, & in multis aliis ejus not. & in Res. prim. § Hactenus. &c.

4. Circa hoc vix video prorsus ullam differentiam inter peccatum furti, & interficiendi plures homines; unde videtur sequi ex conclusione, quod non teneatur quis per se ad confitendam quantitatem furti, aut numerum hominum, quos uno actu interficit; quia neutra circumstantia mutat speciem. Sed addo contra Lugo, pœnitentem non teneri consequenter ad confitendam talem circumstantiam sed sufficere quod dicat, furatus sum quantitatem mortaliter peccaminosam, & interfeci aliquos homines. Et si Confessarius petat quantam, aut quot, ipsum posse dicere: non teneor ad hoc confitendum, impone mihi quamvis pœnitentiam conformem peccato mortali talis speciei, & instrue, ut vis conformiter. Hucusque Pontius, cui adde Martium de San Joseph *in mon. Confess. tom.* 1. *lib.* 1. *tract.* 11. *de pænit. num.* 4. ubi sic ait: [*No comete mas de un pecado el que con un solo acto de voluntad quiso matar veinte hombres, ò conocer carnalmente dies mugeres; y assi no tiene obligacion à declarar el numero de las personas, basta que diga que quiso matar algunos hombres, &c. Porque como va dicho es muy probable, que un mismo acto no puede aver doblada malicia, numero distincta. De lo dicho se sigue que se uno mata con un impetu de sen uno, vel ocho personas, no comete mas de un pecado.* Ita ille; qui etiam citat Cardinalem Lugo, & postea in num. 10. subdit, *no pecan mas de un pecado numero el casado que adultera con muger casada; ni el Religioso que peca con Monia, porque pecar con persona del mismo estado agrava dentro de la misma specie.*] Et hanc sententiam novissimè tenet Constantinus de Castro *in Collect. Theolog. moral. tract.* 5. *cap.* 6. *art.* 3. *sect.* 3. ubi sic ait: volens uno impetu ire occidere plures homines ejusdem rationis, uno sermone detrahens de pluribus, aut plures conviciis afficiens, aut unico ictu plures occidens, non committit plura peccata, quod objecta sunt ejusdem rationis, circa quę versantur hę cogitationes, locutiones, & operationes eodem tempore, sine morali saltem interruptione; sic ille. Sed licèt hęc opinio sit probabilis, ego non discedo à sententia affirmativa, quam docui, & quam novissimè docet Hermanus Busembaum *in medulla Theolog. moral. lib.* 1. *tract.* 2. *c.* 3. *dub.* 6. *num.* 3. Joannes de Soria *in epilogo summ. part.* 2. *tr.* 1. *sect.* 1. *disp.* 6. §. *circa circumstantiam*, & Pater Verricelli *in qq. moral tract.* 8 *quæst.* 17. *num.* 7. ubi sic ait: Respondeo igitur, quòd quando quis occidit tres homines uno ictu debet explicare se tres occidisse, quando autem non occidit, sed voluit eodem voluntatis actu tres occidere, sufficit dicere, semel optavi occidere. Ratio disparitatis est, quia quando occidit, tunc adsunt tres consummationes ejusdem pravę voluntatis; certum est enim fatendum esse opus externum, seu consummationem peccati, nequit autem id explicari, nisi dicendo se tres occidisse: At verò in actu interno non consummato; cùm unus sit, neque multiplicetur ex multiplicitate objectorum, proinde sufficit explicare semel habuisse actum voluntatis occidendi, tacendo an unum, plures, aut quot homines occidere voluerit; Ita ille. Displicet etiam id, quod Martinus de San Joseph asserit supra, nam quando conjugatus cum conjugata adulteratur, tunc contrahit duplicem, & inter se diversam speciem malitię adulterii, unam propter fidem fractam proprię uxori, alteram propter cooperationem, qua cooperatur conjugatę, ut marito fidem datam frangat; sed frangere fidem differt specie à peccato cooperationis frangendi fidem. Itaque in hoc casu faciunt duplicem injuriam; conjugatus enim facit injuriam uxori suæ utendo aliena, & marito alienæ utendo ipsa. Religiosus etiam facit injuriam Deo, qui vovit castitatem, quatenus ipsemet frangit votum suum; & aliam injuriam, quatenus concurrit cum altera persona ad frangendum alterum ejus votum.

Sup. his inf. in hoc ipsomet § prope finem vers. Displicet & seqq. & sup. in Res. 21. § Ex eandem, & in Res. 22. § 3. prope finem. & vid. Eam vos. & vid. in Res. 97. per totam.

Sup. hoc supra in Res. 34. & in aliis ejus primis annot.

5. Quæ ratio est melior, quàm illa, quam adducit Cardinalis de Lugo: nempè quòd in peccato talium ex circumstantiis illis utriusque personæ sint malitiæ distinctæ speciei, nam diversæ speciei peccatum est violare votum suum, & concurrere ad violationem voti alterius.

6. Hęc enim ratio supponit falsum, nam prorsus eadem specie malitia est in hoc, quod tu ipse fureris, & quod concurras cum alio ad furandum, & in procuranda pollutione propria, ac aliena. Vide Soriam, & Verricelli *locis citatis*, & Pontium *num.* 71.

RESOL. XXVII.

An qui conflictu cum pluribus pugnaret, & successivè, v. g. occideret tres, committeret unum tantùm peccatum? Ex part. 11. *tract.* 5. & *Misc.* 5. *Res.* 45.

Super hoc ex sup. lege doct. ex Res. 11. § 1 in fine, & seq. & in Res. 16. 1 princ. & infra in Res. seq. §. ult. in princ. & in aliis verific. nar. ann. quamvis in aliquo dilemma ob hoc quæst. Sup. hac doct. in §§ seq. hujus Res. & infra in § 4. & Res. 109. 118 & in Res. 263. §. in Res. 39. & supra in Res. 15 § penul. & ult. & in Res. 10 § 80 ad medium vers. Confirmatur, à in Res. 13.

§. 1. EMinentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo videtur affirmativam sententiam docere, licèt dubitativè, & cum formidine, sic enim asserit *de Pænit. dis.* 16. *sect.* 14. §. 2. *n.* 57. Infero quintò, quid dicendum sit de illo qui ter copulam habuit cum eadem: Aliqui volunt sufficere quod pœnitens dicat, fui cum meretrice una nocte, & feci quod potui. Ita Zanardus Dominicanus *in directorio confessariorum part.* 2. *de Sacram. Pænit. cap.* 18. dummodò non habuerit interruptionem mentis, vel operis. Cæterùm juxta regulam traditam dicendum videtur, esse tria peccata, cùm una copula non faciat unum cum alia, sed singulæ sint actiones completæ, & totales; quod idem dicendum est de illo, qui successivè occidit tres homines sibi etiam successivè occurrentes propter eam rationem, aliud fortassè esset, si uno impetu illos omnes aggrederetur, ut uno conflictu contra eos pugnaret, & illos occideret: tunc enim videntur habere unionem moralem, quatenus constant unam congressionem, & conflictum. Ita Lugo.

2. Sed contra illum insurgit novissimè Dicastillus *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 8. *disp.* 9. *dub.* 2. *num.* 79. si enim satis esse videtur quod in eodem conflictu & pugna id fiat (ut aliqui docent, non video quomodo id possit conciliari cum impugnatione, qua etiam illi utuntur contra Zanardum) cujus doctrina si ratione agamus, tam probabilis est, atque doctrina de occasione trium in eodem conflictu, seu pugna. Atque in primis hoc primum respondere posset Zanardus, quem impugnat, sicut enim tres occisiones in una pugna martiali inter se sunt actiones distinctæ totales, & completæ, & una non est pars alterius, nec ordinatur ad illam: nihilominus tamen quia fiunt in eodem congressu martialis pugnæ, & conflictus, putare potiunt ii Theologi id esse satis, ut eæ actiones tam distinctæ & non subordinatæ possint coalescere in peccatum moraliter unicum, sic etiam tres fornicationes in una pugna venerea (liceat sic loqui) inter se sunt actiones distinctæ totales, & non subordinatæ, & una non est pars alterius; nec ordinatur ad illam; ergo etiam quia fiunt in eodem congressu venereæ pugnæ, & conflictus, putare potuit Zanardus id esse satis, ut eæ actiones tam distinctæ, & non subordinatæ possint coalescere in peccatum moraliter unicum. Nec video minorem unitatem unius continuati accubitus cum meretrice, donec consummentur tres fornicationes, quàm unius continuati conflictus, & pugnæ cum hostibus, donec consummentur tres occisiones.

3. Quoad opinionem verò Zanardi, quam ego ante Cardinalem Lugo impugnavi, meritò etiam illam refellit Oviedo *in part.* 2 *D. Thom. tract.* 6. *contr.* 5. *punct.* 5. *num.* 115. Dicast. *ubi suprà num.* 78. itaque qui plures fornicationes eadem nocte commisit, etiamsi absque ulla animi interruptione, quantumvis continuę & cum eadem fęmina exercerentur, peccat pluribus peccatis numero distinctis, necessariò in confessione explicandis, quia quælibet fornicatio in se est absoluta, & completa, & nullam connexionem habet cum alia. Nec temporis continuatio potest unire actiones externas in se absolutè completas, & suo genere adæquatas, quantumvis enim homo continuè plures homines occidat, plura committit homicidia inter se numero distincta.

4. Nec obstat dicere pro sententia Zanardi, quod ego probabiliter docui, scilicet probabile esse Sacerdotem qui successivè audivit in peccato mortali plures confessiones unam post aliam non committere plura peccata distincta, sed unum: quare (inquiunt) non erit necessarium dicere, audivi tot confessiones, sed audivi in statu peccati una vice plures confessiones. Adde tu consequenter, nec debere dicere an audierit plures, sed dicere ministravi Sacramentum pęnitentiæ in peccato mortali, quia dicere plures non pertinet nisi ad gravitatem intra eamdem speciem, quam negant debere explicari. Ergo dicendum est, quod eadem est ratio de eo, qui successivè cognoscit carnaliter tres fęminas.

Sup. hoc infra in Res. 42. & in Res. 180 §. Nota etiam, & in Res. 161. § in Res. 43 & sup. in Res. 17 cursim § Et Eman. & in Res. 25. § Hucusque, & seq. & in Res. 10 § Nec obstat ad med. & sup. in tr. 2. Res. 3 breviter in fine § 1 & in tom. 4 tr. 6. Res. 216 § ult. & cursim cum Pagundez, & Aversa.

5. Respondeo non esse eamdem rationem, quia actio illa audiendi confessiones in tribunali Sacramentali majorem recipit unitatem moralem, quam occisiones trium, quæ cùm respiciant singulæ diversa jura singulorum hominum,

quæ læduntur & aliunde non uniantur in actu, vel actione morali ad eundem finem: non videntur posse facilè ex sola temporia propinquitate unizi ad faciendum unum peccatum. At vero actus audiendi confessiones accipit unitatem in primis ex fine, & inteotione agentis, qui sedet in eo loco ad audiendas confessiones subditorum, sed de hac difficultate etiam alibi à nobis plura dicta sunt.

R E S O L. XXVIII.

Aliquis habeat simplicem complacentiam de omicidio suorum fratrum; quæsivit à me an commiserit plura peccata, & teneatur hoc in confessione explicare?

Et docetur, quòd qui haberet voluntatem occidendi infinitos homines, non teneatur explicare eam circumstantiam, v.g. inefficaci voluntate non solùm in simplici complacentia respectu ad plura: imò, si actualiter quis uno ictu, vel una explosione tormenti bellici occideret plures homines, non est in tali casu explicandus in confessione numerus personarum, quia asseritur esse plures malitias, sed unicum peccatum.

Et tandem quæritur, an qui furatus est centum, satisfaciat in confessione, si dicat, furatus sum quinquaginta? Ex part.11.tract 8.Misc 8.Res.64.

§.1. DE hoc casu aliqui viri docti fuerunt interrogati, ego verò absolutè negativam sententiam docui, & adduxi Doctrinam Dicastill. cujus verba quia deservient ad resolutionem multorum casuum hic per extensum apponam, sic itaque ait *de Sacram. tom.2. tract.8 disp.9. dub.4. nu.* 255. Quæ hucusque dicta sunt, intelligenda sunt de actibus exterioribus, qui habent multiplicem effectum, ut de maledicto, & occisione plurimum uno verbo, & uno ictu; atque etiam de actibus interioribus efficacibus, de quibus omnibus dictum, admissum, & probatum hucusque est multiplicari in eis malitias pro multitudine effectum diversorum.

2. De actibus verò inefficacibus voluntatis, ut simplici affectu, & complacentia, dicendum omninò est, tantùm esse unicum peccatum, quando plures personæ per modum unius objecti adæquati unico actu respiciuntur, quia cùm simplex complacentia non respiciat illa homicidia, vel mala plurium personarum, tanquam effectum, sed tanquam objectum: Sanè si in ratione objecti constituunt unum objectum adæquatum, unicum etiam malitiam constituet; Unde in sententia Vasquii, & nostra, quæ nullam circumstantiam aggravantem docet esse necessariò explicandam in confessione, dicendum est in simplici complacentia ejusmodi non esse necessarium explicare respectum ad plures personas, id quod in hac sententia sic dicendum esse docuit olim Luisius Turrianus *de pænitentia, dis.12. dub.3.* qui etiam docuit, eum qui habuerit voluntatem occidendi infinitos homines, quod est impossibile, non teneri explicare eam circumstantiam, quia illa non est voluntas efficax, sumens ab effectu malitiam; sed simplex, & in hoc actu, & similibus, unica tantùm est malitia gravissima sumpta ab objecto per motum unius voliti, non ab effectu impossibili.

3. Illud etiam est notandum in peccatis, quorum malitia specifica consumatur interius, qualia sunt peccatum odii, specialis scandali, & similia, philosophandum esse, quantum est ex parte illorum peccatorum, sicuti philosophamur in simplici complacentia, etiamsi sint actus efficaces: quotiescumque enim plura objecta concipiuntur pro talibus actibus per modum unius adæquati objecti, est unicum peccatum, quantum ad illud genus malitiæ, quæ consummatur interius: nihilominus quando sunt actus efficaces, explicandus est respectu ad plures personas, vel objecta; quia præter malitiam illam, quam habent in illa specie, quæ interius consummatur, habent etiam plures alias malitias in materia in qua sunt actus externi, qui ab illo actu efficaci procedunt; v.g. si quis uno actu odii efficaci odisset decem homines per modum unius objecti volens efficaciter illos occidere; tunc actus ille, quamvis in ratione odii non habeat nisi unicam malitiam ex unico adæquato objecto illius multitudinis hominum per modum unius consideratæ; in ratione tamen homicidii tot habet malitias, quot sunt homines, quos intendit occidere, quia multiplicatur malitia ex multiplicitate effectus juxta dicta. Unde licèt ratione malitiæ odii non teneretur explicare multitudinem personarum; ratione tamen malitiarum homicidii illam explicare tenetur. Hæc omnia Dicastillus.

4. Ex quibus apparet in simplici complacentia non esse necessarium explicare respectum ad plura, quæ per modum unius respiciuntur, & ideò patet responsio negativa ad quæstionem propositam in titulo resolutionis de qua interrogatus fui.

5. Occasione supradicti dubii tunc etiam discussum fuit, * an qui furatus est centum satisfecerit in confessione si dicat furatus sum quinquaginta, & negativam sententiam docere Oviedum respondi *in 1.2. D.Thom. tract.5. contr.5. punct. 6. num.128.* ubi sic ait: Monet benè Henriquez, quòd etiam si duas personas eodem actu maledictione percutere, duplex peccatum non sit, modum istum maledicendi simplici actu explicandum esse in confessione, quod necessarium judico, ut individuum peccatum explicetur. Similiter ob eandem rationem, juxta sententiam asserentem in illo actu tantùm esse unam malitiam, etiam retenta opinione ad circumstantias aggravantes explicandas non obligante, censeo non satisfieri præcepto confessionis, si dicatur in unum hominem maledictum conjeci, quia non explicatur peccatum individuum commissum, sed aliud: debet autem confusè explicari peccatum individuum commissum, quod non fit, dum aliquid pertinens ad substantiam individui peccati dicitur, quod illi convenit, vel quod aliud judicat individuum. Ob hanc rationem etiamsi circumstantiæ aggravantes in confessione explicandæ non sint; ille qui furatus esset centum aureos, non satisfaceret præcepto confessionis, si diceret furatus sum quinquaginta aureos, quia in hoc individuo explicato nec confusè continetur commissum, videlicet furtum centum aureorum, quia centum aurei nullo modo in quinquaginta includuntur. Ita ille, qui latè discutit, an ratione distinctionis numericæ objectorum peccata numero distinguantur. De qua quæstione pluries alibi actum est.

6. Notandum est tamen hic ad confirmationem supradictorum, aliquos Doctores probabiliter docere, etiam in efficaci voluntate non solùm in simplici complacentia; imò si actualiter quis uno ictu, vel una explosione tormenti bellici occideret plures homines, non esse in tali casu explicandum in confessione numerum personarum. Vide Joannem Pontium *in Curs. Theol. 45. quæst.7. concl.2. num.53.* & alios. Imò Caram. *in Regul. D. Benedicti disp.621. n.910.* asserit esse plures malitias, & unicum peccatum, quando quis vult unico actu voluntatis plures occidere: sed absolutè esse unum peccatum, ideò *disp.621. num.910.* cùm dixisset, *unitas moralis* (talis est unitas malitiæ moralis) *desumitur ab actu voluntatis, non à re physica*, Paulò post in re nostra subjungit. *Hinc patet esse unum peccatum velle unico actu voluntatis occidere duos, quia licèt hi sint plures in genere physico, in voluntate sunt per modum unius. Nam unius actus non datur nisi unum objectum. Unde licèt velle occidere duos sit majus peccatum, quàm velle occidere unum, non tamen est duplex peccatum.* Hæc vir ille doctus non distinguens pro re morali, de qua agimus, inter unitatem peccati, & malitiæ. Sed adversum illum insurgit novissimè Dicastillus *de Sacrament. tom.2. tract.8. disp.9. dub.4. num.264.*

R E S O L. XXIX.

An, si quis uno continuato sermone in eadem re ter perjuret, sufficiat, si in confessione dicat se falsum jurasse?

Et notatur, quòd si quis aliquem uno iræ impetu ter, vel quater pugno percuteret aut vulneraret, unum tantùm numero peccatum committeret; & si Clericus est in unam tantùm excommunicationem incidere, dicendum est.

Etiamque advertitur, quòd si quis sine morali interruptione multa verba blasphemiæ in Deum proferat, unum solum blasphemiæ delictum committeret. Ex part.3. tract 4. Resol.162. aliàs 163.

§.1. REspondeo affirmativè, quia in tali casu unum tantùm peccatum committit, etenim tria perjuria, vel mendacia sunt unius continuati sermonis partes, & sermo in ultimo mendacio, vel perjurio perficitur; ergo unum erit numero peccatum. Vide Azorium *tom.1. lib.4. cap.4. num.5.* ubi etiam notat, quòd si aliquis aliquem uno iræ impetu ter, vel quater pugno percutiat, aut vulneret, unum tantùm in numero peccatum committere, & si * Clericus sit, in unam tantùm excommunicationem incidere dicendum est, & ita docet Suarez *de cens. disp.4. sect.3. num.8.* Sayrus *lib.3. cap.10. num.9.* Ugolinus *tab.1. cap.16.* & alii.

2. Notandum est etiam hic obiter, quòd si quis sine morali interruptione multa verba blasphemiæ in Deum proferat, unum solum delictum blasphemiæ committere. Nec necesse est, ut in confessione numerum blasphemiarum explanet, sed satis est dicere: Contra Deum blasphemiam intuli. Vide Molinam *tom.4. tract.3. disp.41. nu.5.* Covarruv. *lib.2. variar. resol. cap.10. num.8. §. ego sued*, & hoc verum est, etiamsi verba blasphemiæ, res varias significarent.

R E S O L. XXX.

An quando quis profert unico actu convitia in Deum, asserendo sæpius Dio ingiusto, Dio ingiusto, &c. *teneatur hoc in confessione aperire?*

Et advertitur, quòd in confessione non sunt exprimenda, quæ verba contumeliosa fuerint in Deum, vel Sanctos prolata, eo quod omnes contumeliæ sint ejusdem speciei? Ex par. 1. tract. 7. Ref. 51.

§. 1. Respondeo negativè, quia tunc quot sunt convitia in Deum, vel Sanctos tot sunt peccata, quando sunt diversa formaliter: ut si quis diceret Deum injustum, & Deum non esse omnipotentem; sic enim variantur formaliter convitia: vel quando, interruptis actibus, dicta convitia proferuntur; secus autem in casu nostro; nam talis unam blasphemiam profert tantùm, licèt sæpiùs in Deum, unico tamen actu, eodem tempore. Et ita docet Zanardus *in direct. confe. part. 2. præcept. 1. cap. 10.*

Supra hoc in Ref. praeter. §. 1. & fuere in Ref. 13 §. 1. à Superius in eo. 3 lege doctr. §. non & al. Ref. 91. & in tom. 3 ... Ref. 13 §. Non assentior.

2. Unde olim cum multis aliis Theologis excusavi quemdam piscatorem à reiteratione Confessionum, qui sæpiùs convitia horrenda, non tamen specie diversa in Deum, si piscea non sumeret, actu proferebat.

3. Adde, quòd probabiliter etiam dici potest contra Zanardum, & Sanctarellum *tract. de blasph cap 4. dub. 2. n. 5.* in confessione non esse exprimenda; quæ verba contumeliosa fuerint in Deum, vel Sanctos prolata: nam omnes contumeliæ sunt ejusdem speciei, ut *sup.* probatum est, docet Regiuald. *tom. 2. lib. 24. cap. 5. num.* 102. & alii, & omnes conveniunt in ratione formali, quæ est intentio auferendi alteri honorem: ergo &c.

Supra in Ref. 18 Quæ hic est ... sup Ref. 29 & in aliis positis in ... §. 1. & ... dem Reginald. hic cit.

R E S O L. XXXI.

An quis teneatur confiteri circumstantiam, seu diversitatem blasphemiarum?

Et an blasphemia in Deum, & Sanctos non differant specie.

Et an, si tales blasphemia procedunt ex odio Dei formali, vel contineant hæresim, teneatur pœnitens explicare in confessione qualitatem blasphemiæ. Ex part. 1. tract 7. Ref. 50.

Sup contento in hac Ref. in seq Ref.

§. 1. Affirmativè respondet Filliucius *tom. 2. tr. 25. c. 1. num.* 26. qui citat Suarez. Idem etiam docet Turrianus *in 2. 2. disp.* 58. *dub.* 3. Reginald. *tom. 2. lib.* 18. *cap.* 14. *num.* 201. Sanctarellus *tract de hæresi, cap.* 4 *dub.* 1. *num.* 4. Sanclus *disp.* 6 *quæst.* 6. Layman *in Theol. mor. lib.* 4. *tract.* 10. *cap.* 6. *num.* 11. Ledesma *in sum. tom. 2. tract. 1. c. 9. concl.* 5. Lupea *in instruct. part. 1. cap* 282. Bañez *in 2. 2. qu.* 13. *art.* 10. Aragonius *ibid.* & alii.

2. Sed ego contrariam sententiam sustinendam esse judico, * quia blasphemiæ in Deum, & in Sanctos non differunt specie, ut docet Lazarius *tract. de blasph quæst.* 3. *n.* 51. Cajet. in *sum verb. blasphemia*, Valentia *to* 3. *disp.* 1. *quæst.* 13. *punct* 1. Azor. *tom.* 1. *lib.* 9. *cap.* 28. *qu.* 10. & alii: ergo non sunt necessariò in confessione aperiendæ, nisi tales blasphemiæ procederent ex odio Dei formali, vel continerent hæresim: seclusis autem his duobus casibus, in nullo alio tenetur pœnitens explicare qualitatem blasphemiæ. Et ita in terminis docet Gypeius *tract de cas reserv. cap.* 9 *num.* 37. Homobon. *de cas. reserv. part. 2. cap. 1. fol. mihi* 236. & Cajet. *in 2. 2. quæst.* 13 *art.* 2. *in fine*.

* Supra hoc in Ref. seq.

Supra hoc ibidem.

3. Unde apparet, me olim probabiliter respondisse contra Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. cap.* 32. *num.* 39. & Aragonium *in 2. 2. q.* 13. *art.* 1. quendam Clericum potuisse reticere in confessione, an ejus blasphemiæ fuerint contra B. Virginem, an contra alios Sanctus.

Super hoc ex doct. ejusdem Ref.

R E S O L. XXXII.

An omnes blasphemiæ sint ejusdem speciei?

Et an, si blasphemiæ sint hæreticales, vel imprecativa cum odio Dei habeant gravitatem exponendam in confessione? Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Ref. 21.

Supra omni contento in hac Resol. in præc. Ref. per totam.

§. 1. Negativam sententiam docet novissimè Hurtad. de Mendoza *in 2. 2. disp. 91. sect. 12. §.* 54. quia blasphemia est peccatum propter contumeliam in Deum; sed contumeliæ differunt specie: ergo & voluntas de illis. Minor probatur, quia mala quæ possumus Deo blasphemè adscribere, sunt diversa specie. Ut enim apud omnes diversa injuria est aliquem appellare latronem, ac appellare incestuosum, & sodomiticum, & ebriosum; ita apud Deum. quia ea omnia mala, ut inter homines sunt contumeliæ distinctæ, propter diversam peccatorum turpitudinem, sic & cùm conjiciuntur in Deum. Unde deducit Hurtadus in confessione explanandas esse hæreticales blasphemias præ imprecativis, non solùm ob oppositionem cum fidei confessione, sed quòd intra blasphemiæ limites est diversum convitium, assertio rei turpis, ac imprecatio; & inter hæreticales exponendæ sunt species contumeliarum, quæ jactæ sunt in Deum, & inter imprecativas, quæ graviora mala significant; ita & quæ sunt in Deum simul, & Sanctos, quia habent duas malitias specie distinctas irreligionis, & irreverentiæ in Sanctos, quia violatur Religio, & Dulia, & inter Sanctos exponenda est circumstantia in Virginem Matrem Dei, quia est contra Hyperduliam, quia hæc virtute aut specie differt à Dulia, aut habet gravitatem exponendam in confessione. Ita Hurtadus, probabiliter quidem.

Sup his seqq. in hoc § in Ref. ... præc.

2. Sed contrariam sententiam non minus probabilem esse puto, nisi blasphemia sit hæreticalis, vel imprecativa cum odio Dei. Vide Faustum *de Sacram Pœnit. lib. 4. q.* 137. Cœlestinum *in Comp. Theol mor. tr. 1. cap. 9. diffic.* 3. Leonam *de Correct. Confess. tom. 1. recol. 12. nu.* 7. Duvalium *in 2. 2. D. Thom. tract de fide quæst.* 9. *art* 2. *in fine*, & recognosce omninò me ipsum in 1. *part. tract.* 7. * *ref.* 50.

Sup. hoc ibid.

* Quæ hic est Ref. antec.

R E S O L. XXXIII.

An circumstantia Apostasiæ sit in confessione aperienda, vel sufficiat dicere in hæresim lapsus sum?

Et an Apostasia differat specie ab hæresi, vel an Apostata debeat explicare ad quam sectam transierit? Ex part. 1. tract. 7. Ref. 54.

§. 1. Esse hanc circumstantiam in confessione aperiendam, putat Ledesma *in summ. tom. 2. tract. 1. c. 7. concl.* 3. Aragon *in 2. 2. quæst. 11. art. 1 dub. 1. concl.* 1. Valentia *tom. 3. disp. 1. quæst* 11 *punct. 1. diffic. 1. & quæst. 10. pun. 3. vers. His ita*, Suarez *de fide, disp. 26. sect. 5. in fine*, cum aliis. Et Sanchez *in sum lib. 2. cap 7. num.* 17. docet, apostatam debere explicare, adquam sectam transierit. Probatur hæc opinio; vel, quia apostasia differt specie ab hæresi, ut tenet Suar. *loc. cit.* Lorca *in 2. 2. quæst. 12. art. 1. disp* 50. *n.* 3. Turrecremata *in sum lib. 4. par 2. c* 13. Simanchas *de cathol. inst. tit 7 n. 5.* Canos *de locis Theol lib. 12 cap* 9. vel quia est circumstantia multum aggravans; ergo &c.

Sup. hoc pro hæresi in Ref. seq.

2. Sed ego puto, apostasiam non differre specie ab hæresi, ut docet Bañez *in 2. 2 quæst. 12. art. 1.* Valentia *to. 3. disp. 1. q. 11 pun. 1. & q 12. pun. 1.* Azor. *to 1. l. 8. c 21 q 3* Cajet. *in 2. 2 qu. 10. art. 1 & quæst. 11. art 1* Castrus *de jus. hær. punit. lib. 1. cap. 7.* Pego. *in direct. part 2 quæst* 49. *comm* 74. Sanchez *ubi supra num.* 16. Zanardus *in direct Theol* Lorca *ubi supra num* 1 Zanardus *in direct. Theolog part. 2. præcept. 1. cap.* 8. Ledesm *ubi sup* ideò asiero, circumstantiam apostasiæ, tanquam aggravantem, non esse necessariò in confessione aperiendam. Quod verò apostasia non differat specie ab hæresi, probatur: quia apostasia est discessio a tota fide; hæresis autem a parte fidei: at magis, vel minùs recedere ab eo, quod semel susceptum est, non mutat speciem; ergo apostasia non differt specie ab hæresi; & ideò apostatis, & Hæreticis eadem pœna imponitur, ergo &c. Deinde cùm apostata sit, qui omninò fidem deserit, si non esset hæreticus, sequeretur multiplicando hæresim non augeri, sed potius minui; & omninò deficere speciem hæresis; quod etiam à Philosophia naturali alienum videtur, nam multiplicando calorem, non deficit calor; & à philosophia morali, nam multiplicando furta, non definit furtum: ideò dicendum est, circumstantiam apostasiæ non esse in confessione aperiendam.

R E S O L. XXXIV.

An qui peccatum hæresis, vel superstitionis commisit, teneatur explicare in confessione qualitatem superstitionis, vel hæresis? Ex part. 1. tract. 7. Ref. 46.

§. 1. Respondeo negativè, quidquid in contrarium aliqui asserant: & ita docet Reginaldus *in praxi tom. 1. lib. 6. cap. 4. num.* 214. ubi ita: [Cùm diversitas specifica peccatorum fuerit tantùm in genere naturæ; tunc quia malitia moralis in illis est ejusdem speciei, nihil est opus diversitatem declarare: ut, si v. g. quis peccaverit in divinando, vel prolabendo in hæresi, satis est, si dicat: Toties peccavi peccato divinationis, neque necesse est addere, semel per pyromantiam, iterum per hydromantiam, ac demum per necromantiam. Item, Toties lapsus sum in hæresim, nec necesse est dicere: Semel lapsus sum in hæresim Lutheranam, iterum in Calvinianam, &c. quia in

Supra hoc pro Apostasia à Fide in Ref. prec.

Sup hoc peccato Divinationis in Ref. seq. & in aliis ibi ...

tali-

ralibus non est diversitas specifica moralis, sed tantùm physica.] Ita ille. Et ante illum doctissimus Sotus *in 4. sent. dist. 8. q. 2. ar. 4. concl. 6.* quidquid, ut diximus, in contrarium asserant aliqui, ut Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 31. num. 39.* Valentia *tom. 3. disput. 1. quæst. 10. punct. 3.* & alii.

RESOL. XXXV.

An divinationes differant specie, & sint in confessione aperiendæ? Et an, si quis per expressum pactum cum Dæmone divinaret, id esset exprimendum in confessione? Ex part. 1. tract. 7. Resol. 66.

Alibi sæpiùs, & supra in Res. præt. cum aliis.

§. 1. RESpondeo negativè, ut alibi sæpiùs *suprà* diximus: quia non sunt species omninò diversæ in genere moris. Unde non est necesse confiteri, an divinatio fuerit per inspectionem avium, lineamentorum &c.

2. Verùm est, quod Sylvius *in D. Thom. 2. 2. quæst. 95.* putat, quòd si per expressum pactum cum Dæmone quispiam divinaret, id esset exprimendum in confessione, quia licèt ejusmodi divinatio non differat specie à reliquis, habet tamen circumstantiam notabiliter aggravantem: multò enim gravius est, Dæmones expressè invocare, quàm aliqua facere, quibus signum sit, ut se Dæmones ingerant. Ita Sylvius. Sed tu contrarium tene: quia circumstantiæ aggravantes, ut dictum est, non sunt necessariò in confessione aperiendæ: ergo, &c. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem Tractatum de circumstantiis aggravantibus: Quæ quidem, ut dixi, non sunt necessariò in confessione aperiendæ, licèt laudabiliter quis faceret, si illas aperiret: nam hoc conferret ad meritum, & ad emendationem propter verecundiam. Sed nolo imponere onus, ubi non adest.

RESOL. XXXVI.

An peccatum odii adversus proximum non sit peccatum unius speciei; sed plurium, ita ut pœnitentes in confessione teneantur explicare mala volita, v. g. si fuerint circa facultates, vel circa personam, vel circa honorem, &c. Ex part. 1. tract. 7. Resol. 30.

§. 1. AFfirmativè respondet P. Suar. *tract. de char. disp. 6. sect. 2. num. 2. & 3.* & Sylvius *in 2. 2. quæst. 34. art. 6. quæritur 2.* Et probatur, nam afficere proximum injuria in vita, vel in fama, sunt peccata specie diversa contra justitiam, propter materiæ diversitatem: ergo pari modo efficient diversitatem in odio. Denique, quod ad mores spectat, (subjungit Suarez) non dubito, quin talis diversitas sit aperienda in confessione. Et sic, stante ista opinione, quando pœnitens confitetur, se odisse fratrem, deberet Confessarius interrogare, quonam genere odii? v. g. an malum volitum fuerit circa honorem, vel famam, seu vitam. &c.

2. Sed contraria opinio probabilis etiam mihi videtur, quam docet Bonac. *in tract. de leg. disp. 3. quæst. 4. punct. ult. §. 1. num. 10.* & Ledesma *in sum. tom. 2. tract. 3. cap. 6. concl. 8. fol. mihi 62* ubi ait: *El aborrecimiento del proximo, siempre es peccado de una misma especie, aunque el hombre dessee varias, y diversos males al proximo, como son matarle, y quitarle la hazienda. Porque siempre dessea estos males de baxo de una misma razon, que es el aborrecimiento del proximo.* Igitur secundùm hanc opinionem, sufficit, ut pœnitens dicat, se toties odisse proximum; & non opus est explicare, an illud odium versaretur circa famam, divitias, & personam; quia non videtur eadem ratio odii, & aliorum peccatorum, quorum objectum materiale explicandum est in confessione: nam odium in suo esse non solùm specifico, verùm etiam individuali, constituitur potiùs ex motivo, quàm ex objecto materiali, cùm idcircò velimus alicui grave malum quia nobis displicet, &c. Ad argumentum Suarez respondetur, quòd, licèt illa mala volita differant specie: tamen in nostro casu optantur sub una, eademque ratione formali, quæ est odium proximi. Circa præsentem materiam vide Lorcam *in 2. 2. quæst. 43. art. 3. num. 3.* Torr. *in 2. 2. disp. 91. dub. 1. in fin.* & alios. Invenies plura *in 3. hujus Operis part. tract. 4. de Sacram.* * *res. 67.*

* Quæ hic est infra Res. ...

RESOL. XXXVII.

An jactantia de peccato mortali sit in confessione explicanda, species peccati, & circumstantia?

Et quid, si jactans complaceat se de illo peccato?

Et recitanter advertitur, quod licèt verba contumeliosa sint diversæ speciei, eo quod per illa objiciuntur proximi defectus speciei diversæ, non tamen sunt peccata mortalia contumeliæ specie distincta? Ex part. 3. tract. 4. Res. 160. aliàs 161.

§. 1. PErcussit quis, v. g. Clericum, & de hoc postea jactatur; quæritur an sit confitenda circumstantia Clericatus, vel si quis jactavit se de peccato cum conjugata, teneatur fateri circumstantiam conjugii, sed an sufficiat se accusare toties se jactasse de peccato mortali. Fatendum esse in tali casu speciem ac circumstantiam peccati tenet Sanchez *in sum. to. 1. lib. 1. cap. 3. num. 13.* ubi citat Lopez, & Rodriquez; sed isti loquuntur quando jactans complacet se de illo peccato, & tunc non est dubium esse fatendam speciem, & circumstantiam peccati.

Supra hoc in duabus Resol. seq. & infra in Res. ... Nota verò, & seq.

2. Igitur magis probabiliter contra Sanchez puto cum Navarro penes ipsum, in tali casu sufficere, si pœnitens se accuset de peccato jactantiæ in re mortaliter peccaminosa. Et ratio est, quia deformitas mortalis in hoc peccato jactantiæ, sumitur ex eo quod tanquam medium ad humanam gloriam comparandam assumitur offensa rei mortalis. Sed hæc ratio offensæ mortalis ejusdem rationis est in omnibus mortalibus; quod verò sit hoc, vel illud peccatum mortale, materialiter se habet. Ergo, &c. Et ideo ut alibi firmavimus, licèt verba contumeliosa sint diversæ speciei; eo quòd per illa objiciantur proximo defectus speciei diversæ, non tamen sunt peccata mortalia contumeliæ specie distincta; quia in tantum contumelia est peccatum mortale, in quantum assumitur, ut instrumentum, seu medium ad honorem proximi lædendum, quod verò sint hæc, vel illa verba contumeliosa, materialiter se habet.

Alibi supra in Res. ... & in aliis ejus not.

RESOL XXXVIII.

An jactantia de aliquo peccato eandem habeat malitiam, ac ipsum peccatum, ita ut in confessione teneatur explicare peccatum, de quo jactantia fuit?

Et notatur, quòd si de dexteritate, ingenio, virilitate in committendo peccato jacteris, non esse mortale, si audientes intelligunt te in peccato non complacere, neque de illo laudari, sed solùm de modo, qui in committendo adfuit.

Etiamque advertitur, quod si alius te de peccato laudet, & tu laudes acceptes, mortaliter peccas, nisi tibi displiceret, & præ verecundia taceres, nisi talis esses, ut tacendo adstantibus scandalum præberes. Ex par. 4. tr. 4. & Misc. Res. 44.

§. 1. SI jactantia non sit cum gaudio de peccato commisso negativam sententiam * alibi cum Navarro docui. Sed scio hanc sententiam cuidam viro docto displicuisse, immeritò quidem, unde illam, iterum doceo cum Castro Palao *in oper. mor. 1a. 1. tr. 2. disp. 2. punct. 11. n. 5.* ubi sic asserit: Si gaudium excludas, & solum peccatum jactantiæ committas, existimo probabilius non variari ejus malitiam ex varietate peccati circa quod versatur, ac proinde te non esse obligatum declarare peccatum cujus fuit jactantia, sed sufficienter satisfacere, dicendo te de mortali culpa jactasse. Probo, quia tota jactantiæ malitia consistit in captanda gloria & honore ex malefactis; quòd verò malefacta sint latrocinia, homicidia, aut fornicationes, materiale quid est, & per accidens ad jactantiæ malitiam, sicuti ad violationem voti, & juramenti materiale quid est, quòd violatio sit in castitate, vel pubertate. Ita ille, & ego, quod est valde notandum.

* Alibi in ref. præc. & in ref. seq. & infra in Res. ... Nota verò, & seq.

2. Notandum est etiam hic obiter cum Lessio *lib. 2. cap. 47. dub. 6. n. 42.* Sanch. *in sum. to. 1. lib. 1. cap. 3. n. 4.* & aliis, quod si de dexteritate, ingenio, virilitate, in committendo peccato jacteris, non esse mortale, si audientes intelligant te in peccato non complacere, neque de illo laudari, sed solùm de modo, qui in committendo adfuit, & ideo in tali casu debes animum tuum manifestare.

3. Nota etiam quod si alius te de peccato laudat, & tu laudes acceptes, mortaliter peccas, nisi tibi displiceret, & præ verecundia taceres, nam in tali casu existimat Sanchez *loc. cit.* te non peccare mortaliter, nisi talis esses, ut tacendo adstantibus scandalum præberes; verum hoc non placet Castro Palao, putat enim semper necessarium esse in tali casu, ut aliquo modo displicentia exterius manifestetur; sed utraque opinio est probabilis.

RESOL. XXXIX.

An qui se jactat, vel laudat de peccato teneatur in confessione aperire speciem peccati? Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Resol. 36.

§. 1. Affir-

Supra hoc in duabus Reſol. antec. & infra in Reſ. 106. §. Nota vero, & ſeq.

§. 1. AFfirmativam ſententiam nominatim contra me tenet noviſſimè Joannes Pontius *in Cur. Theolog. diſp.* 46. *quæſt.* 7. *concl.* 2. *num.* 74. ubi ſic ait: Dico, quòd quando aliquis jactat ſe de peccato commiſſo, (quando autem fit cum tali complacentia, aut gaudio, omnes concedunt debere ſpeciem peccati ſignificari) explicandam eſſe ſpeciem peccati. Hanc reſolutionem tenet noſter Rodriquez, Sanchez, & probabilem aſſerit Cardinalis de Lugo, quamvis videatur præferre oppoſitam, quam tenet cum Navarro, & aliis Diana.

2. Probatur autem, quia illa ipſa virtus, quæ prohibet peccatum, videtur prohibere ex terminis jactantiam de illo commiſſo, & qui jactat de illo videtur approbare factum, & quod vellet iterum illud facere, quod per ſe videtur malum, & quidem malitia diverſæ ſpeciei, juxta diverſitatem ſpecificam peccatorum.

3. Confirmatur ad hominem contra Cardinalem de Lugo quia ipſe *num.* 273. ait, aliquando in peccato jactantiæ debere explicari ſpeciem peccati, quando ſcilicet jactatio affert ſecum irreverentiam gravem, non ſolùm contra Deum, ſed contra perſonam creatam, nempe Principem; quia ſi quis contumelia afficeret Principem, & poſtea jactaret de ea, eo ipſo novam injuriam inferret ipſi, & conſequenter deberet explicare ſpeciem contumeliæ, de qua ſe jactaret: ſed non magis novam injuriam inferret Principi, jactando ſe de contumelia ipſi facta, quàm novam injuriam faceret Deo, jactando ſe de peccato, & quidem injuriam diverſæ ſpeciei, juxta diverſitatem ſpecificam peccati: ergo ſi in hoc caſu propoſitu à Lugo, debet explicari ſpecies peccati; jam dicendum de omni jactantia.

4. Objicies pro adverſariis: tota malitia peccati jactantiæ conſiſtit in hoc, quod peccatum accipiatur ut medium ad capiendam ex ipſo gloriam, & laudem apud homines: ad hoc autem per accidens eſt, quod ſit hoc, vel illud peccatum, quia ſolùm attendi debet ad irreverentiam, quæ per jactantiam infertur Deo; ſicut quando quis violat votum, perinde eſt quo peccato violatur, quia ſpectatur tantùm ad irreverentiam factam Deo, mediante violatione voti.

5. Reſpondeo, negando minorem, quia ex eo quod fiat de tali peccato, apparet ſpecialis turpitudo in ipſa oppoſita virtuti, cui opponitur peccatum.

6. Poſſet etiam negari major, quia per hoc, quod explicat tale peccatum, ſignificatur contemptus, ſeu parvipenſio virtutis, cui opponitur, quod apparet eſſe ex ſe malum malitia proportionata tali virtuti. Hucuſq; Pontius.

7. Sed licèt hæc opinio ſit probabilis, non minus probabilem negativam eſſe puto, quam docui, & nunc iterum doceo cum Tamburino *opuſc. de confeſſ. lib.* 2. *cap.* 7. §. 3. *n.* 10. ubi docet, non ſolùm prædictas ſpecies non neceſſario eſſe declarandas; ſed probabile eſſe, ſufficere ſi dicas, toties jactavi me de peccato mortali, ſeu de objecto mortaliter peccaminoſo. Ratio eſt, quia tota malitia quanta eſt jactantiæ conſiſtit in eo, quod offenſa Dei eligatur, ut medium ad captandam gloriam apud homines, quæ magna eſt Dei irreverentia, id quod æquè in omnibus mortalibus invenitur, vel ſi quid aggravat peccatum, non videtur ejuſmodi malitiam in aliam ſpeciem transferre.

8. Et ita hanc ſententiam me citato, tenet etiam Leander *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 5. *diſp.* 8. §. 2. *quæſt.* 12. & Joannes de Soria *in Epilogo ſumm. part.* 2. *tract.* 1. *ſect.* 2. *diſp.* 6. §. *circa circumſtantiam*. Imo contra Pontium non deſeram hic apponere verba doctiſſimi Patris Caſtri Palai *tom.* 1. *tr.* 2. *diſp.* 2. *punct.* 11. *num.* 5. ubi ſic ait: Inquires an jactantia ejuſdem ſit ſpecificæ malitiæ cum peccato, de quo jactas, ac proinde in confeſſione teneaaris dicere, & declarare peccatum, de quo fuit jactantia, ſi fuit, inquam, jactantia de furto, vel de fornicatione.

9. Affirmat Sanchez illu *cap.* 3. *num.* 13. Movetur, quia virtus non ſolùm prohibet peccatum ſibi formaliter contrarium, ſed etiam delectationem, & jactantiam de illo. Quæ ſententia vera omninò eſt, ſi jactantia ſit cum gaudio de peccato commiſſo: at ſi gaudium excludas, & ſolum peccatum jactantiæ committas, exiſtimo probabilius non variari ejus malitiam ex varietate peccati circa quod verſatur; ac proinde te non eſſe obligatum declarare peccatum, cujus fuit jactantia, ſed ſufficienter ſatisfacere dicendo, te de mortali culpa jactaſſe. Probo, quia tota jactantiæ malitia conſiſtit in captanda gloria, & honore ex malefactis, quod verò malè facta ſint latrocinia, homicidia, aut fornicationes, materiale quid eſt, & per accidens ad jactantiæ malitiam; ſicuti ad violationem voti, & juramenti, materiale quid eſt, quòd violatio ſit in caſtitate, vel in paupertate. Ita tenet expreſsè Navarrus *Sum. prælud.* 9. *num.* 4. Neque verum eſt quamlibet virtutem prohibere jactantiam de peccato ſibi contrario, ſicut prohibet, delectationem, gaudium, & deſiderium illius, quia jactantia de peccato quodcumque ſit, per ſe prohibetur à virtute humilitatis, eſt enim jactantia filia ſuperbiæ, ſeu inanis gloriæ, ut ait Gregor. *lib.* 31. *moral. cap.* 31. & D. Thomas communiter receptus 2. 2. *quæſt.* 132. *art.* 4. Ac proinde humilitati contraria, at delectatio, gaudium, & deſiderium de peccato ſolùm ab ea virtute prohibetur, qua prohibetur ipſum peccatum.

R E S O L. XL.

An ſi Sacerdos in Miſſa Euchariſtiam ab aliis conſecratam in peccato mortali multis miniſtrat, debeat hanc circumſtantiam explicare?

Et an ſaltem ſtando in opinione affirmativa, ſufficiat, ſi ſe accuſet Euchariſtiam adminiſtraſſe in peccato mortali, ſine expreſſione, & numero perſonarum, quas communicat? Ex part. 1. tract. 7. Reſ. 41.

§. 1. NEgativè reſpondeo: quia in tali caſu reperitur tantùm unicum peccatum mortale in genere moris, abſque injuria proximi: ſicut, v. g. ſi aliquis * una aſperſione Baptiſmi, aut una abſolutione baptizaret, ſeu abſolveret ſimul multos. Et ita docet Tannerus *in* 2. 2. *diſp.* 4. *quæſt.* 2. *dub.* 4. *num.* 56 Henriquez *lib.* 5. *cap.* 5. *n.* 6. & alii.

* Supra hoc [illegible] & ſupra in Reſ. [illegible] §. &c.

2. * Imo, ut *in tract. de celebrat. Miſſarum*, diximus, eſt probabilis illa ſententia, quæ docet, Sacerdotem, in peccato mortali aliis ſacram Euchariſtiam miniſtrantem, non peccare mortaliter, ut docet Vaſquez *in* 3. *part.* 10. 2 *diſp.* 136. *cap.* 3. *num.* 38. Joann de la Cruz *in direct. Confeſſar. part.* 2. *quæſt.* 4. *dub.* 3. *concl.* 1. & alii. Quidquid in contrarium aſſerat Filliucius *tom.* 1. *tract.* 4 *cap.* 9. *an* 271. Conin. *de Sacram. quæſt.* 64. *art.* 6. *dub.* 1. *num.* 35. Valentia *tom.* 4. *diſp.* 9. *quæſt.* 10. *punct.* 1. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 4. *dub.* 14. *num.* . . . & alii.

* Sup. hoc in Reſ. ſeq. [illegible] & ſup. in Reſ. 13. §. Item Henriq. & infr. in Reſ. 161 [illegible] magis [illegible] Reſ. 15. 16 17. & in Reſ. 67 [illegible] doct. Reſ. 10 & 11. & in tr. 3. Reſ. 3. §. 1 & lin. 3 & in 10. Reſ. 110 §. [illegible] ad med.

3. Itaque in tali caſu non eſt neceſſe, ut Sacerdos ſe accuſet de tali adminiſtratione Euchariſtiæ in peccato mortali. Vel, ſi hanc opinionem non vis tenere, dic, quòd ſufficit, ut ſe accuſet Euchariſtiam adminiſtraſſe in peccato mortali, ſine expreſſione, & numero perſonarum, quas communicavit.

4. Unde apparet, me olim probabiliter reſpondiſſe, quemdam Parochum Euchariſtiam infirmis per civitatem miniſtrantem cum peccato mortali, mortaliter non peccaſſe; quia, qui miniſtrat Euchariſtiam conſecratam, non eſt miniſter Dei ad juſtificationem proximè, ſicut in aliis Sacramentis; ſed tantùm eſt veluti applicans activa paſſivis. In aliis autem Sacramentis Sacerdos ſimul conficit, & miniſtrat Sacramentum; non autem in hoc: non enim eſt idem conficere, & aliis miniſtrare. Cætera Sacramenta in actione, & uſu conſiſtunt; Sacramentum verò Euchariſtiæ poſt conſecrationem permanet. Ergo, &c.

R E S O L. XLI.

An qui cum conſcientia mortalis peccati miniſtrat excellentius Sacramentum debeat dictum Sacramentum explicare?

Et an hoc intelligatur de aliis Sacramentis excepta Euchariſtia?

Et quid, quando Miniſter eſſet in aliquo graviſſimo, & extraordinario peccato, aut ſi ſit multis, & gravibus peccatis irreptitus? Ex part. 1. tract. 7. Reſ. 59.

§. 1. AFfirmativam ſententiam docet Joan. de la Cruz *in direct. confe. part.* 2. *de Sacram. in genere quæſt.* 4 *dub.* 3. *concl.* 3. & ante illum Ledeſma *in ſum.* 10. 1. *de Sacram. in genere cap.* 6. *concl.* 8.

Supra hoc in Reſ. præter. & ſignanter à §. Imò, & in multis aliis ejus annot.

2. Sed ego contrarium aſſerendum eſſe puto; licèt enim in tali caſu graviùs peccetur; attamen in confeſſione ſufficit dicere, ſe miniſtraſſe Sacramentum in peccato mortali. Et idem etiam adverſus præfatos Doctores dicendum eſſe exiſtimo quando miniſter eſſet in aliquo graviſſimo, & extraordinario peccato, aut ſi ſit multis, & gravibus irreptitus peccatis; non enim in tali caſu ſpeciem, & numerum peccatorum, cum quibus Sacramentum miniſtravit, opus eſt explicare; ſed ſufficit dicere ſe Sacramentum cum lethali peccato ſemel, vel toties miniſtraſſe. Et hoc ego intelligo de aliis Sacramentis; excepta Euchariſtia, nam ſi quis Euchariſtiam miniſtraret cum reatu peccati mortalis, puto non peccare mortaliter, ut alibi fusè *in tract. de celebrat. Miſſar.* cum Vaſquez, & aliis ſatis probatum eſt.

Sup. hoc infra in Reſ. 163. §. Quæro quinto.

Alibi in Reſ. poſt §. Imò, & in aliis ejus notat.

RE-

R E S O L. XLII.

An qui in peccato mortali excipit confessiones multorum, non solùm peccet mortaliter, sed teneatur hanc circumstantiam aperire?

Et an teneatur explicare numerum personarum, etiam si successivè eos absolvat? Ex part.2. tract.7. Ref. 43.

§.1. AFfirmativè respondent aliqui, & putant, talem debere explicare numerum personarum, quia tot peccata mortalia committit, quot personas absolvit. Ita Azorius *part.1. lib.4. cap.4. quæst.6* Suar. *in 3. part. to. 4. disp.22. sect.5. num.55.* & alii.

2. Hæc sententia est probabilis: sed contrariam etiam probabilem existimo ex dictis *in superiori Resol.* dummodò successivè illos pœnitentes absolvat: est enim unicum peccatum in genere moris; non autem si cum notabili interruptione nunc unum, nunc alium absolveret. Ideò in casu nostro sufficit, ut dicat postea dictus Confessarius quando confitetur: Administravi Sacramentum Pœnitentiæ in peccato mortali. Et hanc sententiam in terminis docet Rodriquez *in sum. tom. 2. cap. 44. num. 3.* Invenies plura super hac materia *in 3. hujus Operis part. tract.4. de Sacram. Resol.67.*

R E S O L. XLIII.

An Confessarius, qui incipit audire Confessionem in peccato mortali, sed postea ante absolutionem elicit actum contritionis, teneatur postea, quando confitetur, explicare se incepisse illam confessionem in statu peccati mortalis? Ex part. 1. tr.7. Resol. 47.

§.1. AFfirmativam sententiam docet Possevinus *de offic. Curati, cap. 45. num.41.* qui citat Suarez *in 3.part. disp.28. sect.1. num.2.*

2. Et hæc opinio est satis probabilis, sed contrariam probabilem etiam esse existimo. Dico igitur, Confessarium, licèt sit in peccato mortali, dum à principio audit confessionem, non peccare mortaliter, si habeat propositum pœnitendi, antequam absolvat. Et ita docet Henriq. *lib. 6. cap.18. num.6. in Glossa litt. V.* Et ratio est: quia tunc Sacerdos peccat mortaliter, quando administrat Sacramentum in peccato mortali: sed in tali casu, quando Sacerdos conficit Sacramentum, jam per actum contritionis elicitum est in gratia, ergo, &c.

R E S O L. XLIV.

Quidam Confessarius ex negligentia culpabili non interrogavit pœnitentem de circumstantia necessaria ad confessionis integritatem; quæritur, an teneatur monere pœnitentem de defectu commisso?

Et quid, si defectus hujusmodi esset conjunctus cum damno tertii, vel ipsius pœnitentis?

Et notatur pro consolatione Confessariorum, quòd omittere aliquam interrogationem necessariam per inadvertentiam, aut oblivionem non erit peccatum mortale? Ex part.2.tract.15. & Misc. 1. Ref. 7.

§.1. REspondeo Antonium Fernandez *in Exam. Theol. moral.part.4 cap.5. §.81. num. 3.* affirmativam sententiam docere, putat enim hunc defectum esse urgentem causam, obligantem Confessarium ad petendam à confitente facultatem, ut illum moneat de re necessaria circa factam confessionem. Ac proinde si monitio absque scandalo fieri potest, tenetur talis Confessarius pœnitentem monere, dummodo illi non adveniat grave detrimentum.

2. Sed Vincentius Filliucius ex Societate Jesu, in suis eruditis quæstionibus moralibus, quas nuper edidit, *to. 1. tract.3. cap.12. quæst.374. & ibid. in instruct. pro confessionibus excipiendis, cap 4.* contrarium docet. Etenim Confessarius, duplici de causa potest malè absolvere. Primò, quia invalidè, non habendo intentionem, vel jurisdictionem, vel cum alio defectu, circa ipsam substantiam confessionis. Secundò, quia cum peccato, sed validè. In primo casu tenetur Confessarius, prout supra ait Fernandez, & communiter Doctores, petere licentiam, & admonere pœnitentem. In secundo casu, regulariter ad nihil tenetur, præterquàm ad dolorem de peccato facto. Ratio est, quia pœnitens non tenetur illam confessionem iterare, sed ad summum explicare circumstantiam illam, vel speciem, vel numerum peccatorum, quæ omisit, quando resciverit se ad id fuisse obligatum. Hæc ille. Quam sententiam limitat, nisi defectus ejusmodi esset conjunctus cum damno tertii, ut pœnitens retinebat alienum; tunc tenetur Sacerdos eum revocare, & admonere, quando positivè contrarium dixisset, nempè eum non teneri ad restitutionem: quando autem tantùm tacuisset, non teneretur; sed de hoc alibi.

3. Ex hac sententia Filliucii apparet; tunc Confessarium teneri admonere pœnitentem, quando defectus versatur circa substantiam, & validitatem Sacramenti, non est in præjudicium tertii, vel ipsius pœnitentis, relinquendo illum, videlicet in occasione proxima peccandi; secus autem si absolutio fuit valida, sed ob ignorantiam cum peccato à Confessario collata, non faciendo videlicet explicare aliquam circumstantiam necessariam, vel numerum peccatorum, nam in hoc casu sufficit, ait Filliucius, Confessarium pœnitere. Et ita etiam tenet Nugnus *in addit. ad 3.part. tom.2. quæst.8. art.3. dub.5. fol.mihi* 275. & Reginaldus *tom.1. lib.8. cap.3. sect.2. num.31.*

4. Notandum est tamen, pro consolatione Confessariorum, quòd omittere aliquam interrogationem necessariam per inadvertentiam, aut oblivionem, non erit peccatum mortale, ut ex Navarro docet Bañes, & Valerus *in differentiis utriusque fori, verf. Judex, diff.6. num. 4.* Sed circa præsentem quæstionem vide Vasq. *in 3.part. to.4. quæst.93. num.3. dub.8.* Bonacinam *de Sacram. disp. 3. quæst.7. pun. 6. num.2.* Suar. *in 3.part. tom. 4. disp.22. sect. 6.* Franciscum Ortiz *in sum. cap.24. num.8.* Onuphrium *opusc. de sigillo sect. 4. quæst.5. §. sequitur secundo* Sotum *de teg. & deteg. secret. membr. 3. quæst.4.* Navarr. *cap.26. num.14.* Reginald. *ubi sup.* & alios.

R E S O L. XLV.

An Confessarius, qui statim post confessionem sollicitavit pœnitentem, & rem habuit cum illa, teneatur hanc circumstantiam confiteri?

Et quid, si tale peccatum committitur unico die post confessionem, vel proximè ante illam? Ex part.4.tract.5. Ref.34.

§.1. AFfirmativè respondet Petrus de Ochagavia *tr. 2. de Confess. Sacram. quæst.14. num.14.* ubi sic ait: Si fortè contingat aliquem Confessarium committere peccatum luxuriæ cum aliqua pœnitente in ipsa confessione, vel proximi ad illam, talis circumstantia esset explicanda in confessione, quia mutat speciem propter injuriam, & irreverentiam contra Sacramentum Pœnitentiæ commissam. Cùm verò tale peccatum committitur unico die post confessionem, non habet eam specialem deformitatem necessariò confitendam, tum quia non dicitur proximè ad confessionem, tum quia ex confessione minimè contrahitur cognatio spiritualis perpetuò duratura, sicut nascitur ex Baptismi Sacramento. Ita ille, & Ludovicus de San Juan *in luce Confess. quæst.3. de Sacram. pœnit. art.12. diffic. 5.* & novissimè doctus Hurtado *de Sacram. pœnit. disp.9. diffic. 4. §. Quid, in fine.*

R E S O L. XLVI.

Consultus sum sæpissimè, an Confessarius, qui carnaliter pœnitentem cognovit, teneatur in confessione exprimere hanc circumstantiam; vel an sufficiat tantùm dicere se copulam cum conjugata, vel soluta habuisse? Ex part.2.tract.17. & Misc.3. Ref.11.

§.1. REspondeo affirmativam sententiam tenuisse Armillam *ver. circumstantia, num.13.* Vivaldum *in suo Candelabro 3. part.1. de confess. num.50.* Lopez *part.1. instruct. cap.25. §. secundò respondeo,* & novissimè Sanchez *de matrim. lib.7. disp.55. n. 4.* Ægydium de Coninck *de Sacram. to.2. disp.32. dub.2. num.23.* Nugnus *in addit. ad 3.par. quæst.9. art.2. dub.3.* Et probant, quia talis copula singulariter repugnat reverentiæ, tam ipsi Sacramento, quàm Confessario debitæ, qui est quasi spiritualis pater ipsius pœnitentis; unde in *cap. omnis 30. quæst.1.* dicitur: Omnes quos in pœnitentia suscipimus, ita nostri sunt spirituales filii, ut & ipsi, quos vel nobis suscipientibus, vel sub trinæ mersionis vocabulo mergentibus, unda sacri baptismatis regenerat. Ubi vides, esse nostras spirituales filias, non solùm quas baptizamus, sed etiam quas in confessione absolvimus. Ergo, &c.

2. Sed licèt hæc opinio sit probabilis, tamen contraria semper mihi visa est probabilior. Ratio est, quia incestus committitur inter cognatos, sed Sacramentum Pœnitentiæ non inducit cognationem spiritualem, cùm in nullo jure expressa reperiatur, unde illud *cap. omnis*, citatum intelligitur de incestu metaphorico, & improprio; ergo peccatum

catum commissum cum pœnitente, non habet malitiam incestus, necessariò in confessione explicandam. Probatur totum hoc ex *cap. fin. de cognatione spirituali in 6.* ubi decernitur cognationem hanc oriri ex Baptismo, & Confirmatione, & postea subditur. Ex datione verò aliorum Sacramentorum cognatio spiritualis nequaquam oritur, quæ matrimonium impediat, vel dissolvat. Et sic hanc opinionem tuentur Azorius *part. 3. lib. 3. cap. 9. quæst. 5. & 9.* Emanuel. Sà *verb. Confessio num. 26. & verb. luxuria num. 2.* Bonacina *de matrim. quæst. 4. punct. 16. num. 7. & de Sacram. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. num. 9.* Petrus de Ledesma *de matrim. quæst. 56. art. 1. dub. ult.* & alii, quos citat, & sequitur Sancius, *in select. disp. 11. num. 5.* addo etiam quod Vega *in sum. to. 2. cap. 55. cas. 19.* & Rodriq. *tom. 1. cap. 209. num. 1.* asserunt hanc esse solùm circumstantiam aggravantem. Sed secundùm nostram opinionem, circumstantiæ aggravantes non sunt necessariò in confessione aperiendæ; ergo neque ista erit, etiam aperienda. Et sic patet responsio ad quæsitum; de quo etiam *suprà in tract. de circumstantiis*,

Ut in annot. post. & Ref. num primo.

R E S O L. XLVII.

An Confessarius, qui carnaliter cognovit pœnitentem, teneatur dictam circumstantiam in confessione explicare? Ex par. 1. tract. 7. Ref. 12.

Supra hoc in vel prec. & vide alias eius pos.

§. 1. AFfirmativè respondet Homobonus *de exam. Eccl. part. 1. tract. 5. cap. 12. quæst. 75.* Ragucius *in lucerna Parochorum de Sacram. pœnit. 43.* Acugna *tract. de Confess. solicit. quæst. 5. num. 53.* Nugnus *in addit. ad 3. part. to. 2. quæst. 9. art. 2. dub. 3. in fin.* Sanchez *de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 55. num. 4.* Coninch *de Sacram. disp. 31. dub. 2. num. 23.* Megala *in 1. part. lib. 5. cap. 12. num. 16.* Zanard. *in direct. Theol. part. 1. de Sacram. pœnit. cap. 18. in circumst. Quis*, & novissimè Fagundez *de Præcept. Eccl. tr. 2. lib. 4. cap. 3. n. 33.* & alii; quia hæc circumstantia mutat speciem peccati: est enim speciale sacrilegium ratione vinculi, similia cognationi spirituali ex Sacramento contractæ.

2. Sed contrariam sententiam puto esse probabiliorem; quia, ut notat Vasq. *in 3. part. tom. 4. quæst. 91. art. 1. dub. 2. n. 20.* Rodriq. *in sum. to. 1. cap. 209. n. 1.* Vega *in sum. to. ... cap. 35. cas. 19.* & alii, hæc circumstantia non mutat speciem, sed notabiliter tantùm aggravat peccatum. Et ita in terminis hanc sententiam docet Pontius *tract. de imped. matrim. causa 30. cap. 24. §. 2. verb. atque hæc*, Sancius *in pract. disp. 11. num. 3. & seq.* Azor. *part. 3. lib. 3. cap. 9. quæst. 5.* & novissimè Fay *in addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. disp. 8. concl. 2.* Bonac. *de matr. quæst. 4. punct. 16. n. 7.* cum aliis penes ipsos. Et hanc opinionem probabilem puta Portell. *in add. ad dub. regul. verb. eligendam 3.* & Ledesma *in sum. to. 1. de pœnit. cap. 1. concl. 6.*

3. Notandum est verò, quòd Filliuc. *to. 1. tr. 10. c. 5. n. 187.* resolvit hanc quæstionem cum distinctione. Aut enim ait, actu mulier est pœnitens Sacerdotis, cui ordinariè confiteatur; aut non est actu pœnitens, sed olim fuit: in primo casu putat, talem circumstantiam esse in confessione aperiendam; in secundo casu minimè.

4. Sed tu probabiliter tene absolutè dictam circumstantiam nunquam esse necessariò in Confessione explicandam: quia, ut diximus, dicta circumstantia est solùm aggravans & non mutat speciem: quia Sacramentum Pœnitentiæ non inducit propriè cognationem spiritualem, cùm in nullo jure expressa reperiatur. Et *cap. omnes 30. quæst. 1.* intelligitur de incestu metaphorico, & improprio, licèt Confessarius dicatur Pater spiritualis. Et hoc etiam docet Filliuc. *tom. 2. tract. 30. cap. 5. num. 105.*

R E S O L. XLVIII.

Quæ hic est Ref. antec.

An in opinione, quam supra in Resolutione 12. refutavimus quòd Confessarius, obligetur confiteri circumstantiam culpæ cum filia confessionis, teneatur etiam id facere, si cum viro filio Confessionis accubaret?

Et notatur, quòd stando in opinione, quòd Confessarius teneatur confiteri circumstantiam copulæ cum filia spirituali, non tenetur tamen confiteri circumstantiam tactus, aut pollutionis habitæ inter fœminæ femora.

Etiamque advertitur ante Bullam Greg. XV. confessarios solicitantes viros in confessione non esse denuntiandos. Ex part. 1. tract. 7. Ref. 56.

Sup. hoc breviter, & resolutio in Ref. seq. & Quod verò, in fin.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Sancius *disp. 11. num. 12.* quia, etsi jura de commistione cum fœminis de Confessionis filiabus solùm loquantur; eadem omninò ratio procedit respectu virorum pœnitentiæ filiorum, & eadem irrogatur injuria Sacramento: & ideò asserit Sancius, quòd in Bulla contra solicitantes fœminas in Confessione, includitur etiam solicitatio virorum.

2. Hæc sententia est probabilis; sed non minùs probabilem, & tutam in praxi contrariam existimo. Et contra Sancium tenet hanc sententiam Basilius Pontius *in tr. de impedim. matr. causa 30. cap. 24. §. 2. vers. Atque hæc*, & Acugna *tract. de Confess. solic. quæst. 5. num. 53. in fin.* & Peirin. *super privil. Minimor. tom. 2. Const. 4. Greg. XV. §. 5. n. 18.* quia canones prohibentes, de fœminis tantùm loquuntur, ut *cap. fin.* ibi, *cum mulieribus, &c. omnes*, ibi, *ad suam pœnitentialem accedat*.

3. Ad argumentum Sancii respondeo, multos DD. probabiliter docuisse, ante Bullam Greg. XV. Confessarios solicitantes viros non fuisse denunciandos, quia Bulla Pauli V. & Clem. VIII. loquebatur tantùm de Confessariis solicitantibus fœminas. Ita Fagundez, Societatis Jesu, *de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31.* Portel. *in addit. ad dubia regul. vers. solicitare fœminas*. Vide *nostrum tract. de Denunciationibus, Ref. 12.* ubi pro hac firmanda sententia multas rationes invenies. Notandum est etiam, quòd stando in opinione, quod Confessarius tenetur confiteri circumstantiam copulæ cum filia spirituali, non tenetur confiteri circumstantiam tactus, aut pollutionis, habitæ inter fœminæ femora: quia jus canonicum solùm commistionem numerat, in ordine ad irrogandam injuriam Sacramento.

Quæ nunc invenietur in to. 2. Ref. 75. & in aliis ejus primæ ann.

R E S O L. XLIX.

An concubina possit confiteri cum Confessario concubinario?

Et an verò copula cum Confessario, vel pœnitente sit necessariò in confessione aperienda?

Et quid, si de illa irrogatur à Confessario?

Et an Confessarius, qui peccata pœnitentis audivit, & non absolvit, si postea cum ipsa, vel cum filio confessionis accubaret, vel è contra, contrahat circumstantiam aggravantem, vel mutantem speciem? Ex part. 5. tract. 14. & Miscel. 2. Ref. 110.

§. 1. REspondeo affirmativè, in rigore loquendo imò ut observat Sanch *in select. edit. Lugd. disp. 11. n. 16.* aliquando poterit esse expediens concubinarium Confessorem excipere confessionem suæ concubinæ, si expediret, scilicet fœminæ apud alium Confessarium non infamari, vel quia vult fœmina certiùs à peccato liberari, aut quia ille, qui rem habuit cum illa, scit meliùs conscientiam fœminæ scrutari. Si tamen periculum interveniret novi consensus carnalis, aut defectus doloris, illicitum esset confessionem auscultare, ut docet Basil. de Leone *lib. 7. de matr. cap. 38. n. 3.* à quo discedo, quatenus ait hujusmodi periculum ferè semper reperiri, & ob id censet nunquam licere, nisi in rarissimo casu confessionem concubinæ excipere. Imò licèt publicum sit Confessarium, & fœminam in concubinatu vixisse, fas erit ipsius admittere confessionem, cùm ex actione de se licita nullum possit offerri activum scandalum, dum aliàs quoque actio mali speciem non præferat. Unde deceptus maximè fuit Fagundez *præcept. 2. lib. 4. cap. 3. num. 25.* arbitrans esse mortale Confessarium auscultare confessionem suæ concubinæ, eo quod *in cap. fin. 30. q. 1.* id dicat decerni. At non percepit textum, ibi namque solùm præcipitur Confessarium non commisceri cum fœmina, cujus confessionem audierat, non verò præcipitur è converso, ut non auscultet confessionem ejus, quam carnaliter cognoverat. Jamque illud decretum Cœlestini, quo deceptus fuit Fagundez, revocatum est per Papam Bonifacium VIII. Et hæc omnia docet Sancius *in select. loc. cit. ubi sup.*

Sup. hoc supra in Ref. 47. & in aliis ejus not.

2. Quod verò circumstantia copulæ cum Confessario, vel pœnitente non sit necessario in confessione aperienda, docuerat antea Sanchez, & me citato *in 1. par. tract. 7. ref. 12.* docet etiam novissimè *ubi sup. num. 5.* & docet probabilem esse Hurtadus *de matrim. disp. 18. diffic. 1. num. 4.* Fagundez *præcept. 2. lib. 4. cap. 3. num. 3.* & alii, est enim tantùm circumstantia aggravans, quæ quidem contra Celayam *in 4. sent. dist. 17. quæst. 2.* non esse necessariò confitenda, etiamsi de illa pœnitens interrogetur à Confessario, non enim habet jus Confessarius ad interrogandum de circumstantiis aggravantibus, unde nulla ei irrogatur injuria si occultentur. Hinc non est audiendus doctus Sousa *de Confess. solicit. tract. 1. cap. 3. num. 15. & 16.* asserens Confessarium ordinarium habentem copulam cum confessionis filia, incurrere in circumstantiam mutantem speciem, non tamen Confessarium semel, vel iterum confessionem excipientem,

tem, eo quòd vinculum cognationis spiritualis non oriatur ex nuda ministratione Sacramenti, sed ex suscepta cura pro penitente. Verùm optimè Sanchez *ubi suprà, nu. 2. in fine*, refellit hanc sententiam, quia cura medendi penitenti ea prima confessione Confessario incumbit, nisi quòd una cura contiouetur magis, quàm alia ergo, &c.* Et idem dicendum est si Confessarius cum filio confessionis præpostera Venere accubaret, vel è contra, non enim teneretur hanc circumstantiam aggravantem in confessione aperire. Vide me ipsum *ubi suprà*.

* Supra hoc magis latè in Ref. prec.

3. Sed quæritur, an Confessarius, qui peccata penitentia audivit, & non absolvit, si postea cum ipsa foroicetur, incurrat in hanc circumstantiam aggravantem? affirmativè respondet Sanchez *loco citato nu. 7.* cum Freyta *ad Acugnam tract. de Confess. solit. quæst. 13. num. 32.* & Graffius *to. 1. lib. 4. de cognat. sperit. num. 20.* quia talis confessio sacramentalis est, nec revelanda, ergo. Verùm partem negativam videtur tenere Henriquez *lib. 5. cap. 14. num. 8.* & Sotus *in 4. dist. 42.* dum filiationem spiritualem absolutioni tribuunt, à qua reconciliatio, & filiatio ad Deum provenit, & secundùm aliquos confessio, cæterique actus penitentis concurrunt, in Sacramento Penitentiæ solùm ut materia, gratia verò solùm per absolutionem causatur. Sed ut verum fatear, pro praxi in nostra sententia hæc quæstio parum refert, nam si nos negamus Confessarium, qui absolutionem dedit penitenti, teneri hanc circumstantiam confiteri; Idem dicendum erit de Confessario, qui audivit, & non absolvit, etiamsi in hoc casu hanc circumstantiam aggravantem incurreret.

R E S O L. L.

Utrum in confessione aperienda sit circumstantia complicis, si ex hac nullum damnum sequatur complici præter infamiam apud Confessarium?

Et an etiam in articulo mortis possit quis licitè talem circumstantiam confiteri? Ex part. 1. tract. 7. Res. 49.

§. 1. AFfirmativè respondet Bonacina *de contract. disp. 2. q. 4. punct. 4. num. 2.* qui citat Suarez, Rebelium, Navarrum, & alios, quibus ego addo Vasquez *in 3. part. to. 4. quæst. 92. art. 2. dub. 3. num. 28.* Coninch *de Sacram. disp. 7. dub. 9. num. 89.* Reginaldum *in praxi, tom. 1. lib. 6. cap. 4. n. 256.* Henriquez *lib. 2. cap. 9. num. 3. & 5.* Emanuelem Sà *verb. Confessio num. 18.* Toletum *lib. 3. cap. 8. num. 4.* Paludanum *in 4. dist. 16. quæst. 3. art. 2.* Angelum *verb. confessio 1. §. 3.* Rosellam *eod. verb. num. 6.* Medinam *C. de Confess. quæst. de circumst. loci*. Nugn. *in add. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. dub. 2.* & alios. Quia in Confessione nunquam datur vera ratio infamiæ, & Confessarius id cognoscit sub sigillo Confessionis, quod perinde est, ac si non novisset, vel sciret.

2. Hæc sententia est probabilis: sed probabilior contrariam mihi videtur, quam docet novissimè Villalobos *in sum. to. 1. tr. 9. dub. 38. nu. 3.* & Petrus Fay *in add. ad 3. part. q. 9. art. 2. disp. 9. concl. 1.* & ante illos Valentia *tom. 4. disp. 7. quæst. 11. punct. 1.* Navarrus *in Manual. cap. 7. num. 3. & 4.* Cajetanus *verb. Confessio, condit. 3.* Armilla *verb. circumst. n. 11.* Lopez *in instr. part. 1. cap. 36.* & alii, quibus etiam adde Joan. de la Cruz *in direct. consc. part. 2. de Sacram. Penit. quæst. 3. dub. 5. concl. 3.* ubi sic asserit: [Penitens non potest confiteri peccatum, aut circumstantiam manifestativam complicis, etiamsi ex hoc nullum damnum sequatur complici, præter infamiam apud Confessorem, qui illud tenetur celare sub sigillo confessionis. Nam præceptum non infamandi alterum fortius est præcepto integrandi Confessionem. Nec reputatur illa levia infamia, si aliàs Confessor non sciebat de complice, similia peccata. Ita ille.

3. Et hanc sententiam ita veram aliqui existimant, ut doceant, nec etiam in articulo mortis, posse quemquam licitè talem circumstantiam confiteri. Et ita docet Medina *in sum. lib. 2. cap. 4. §. 1.* Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 5. ad 4.* Bañez *in 2. 2. quæst. 33. dubit. 8. part. 1. & 3. part.* & alii: licèt contrarium probabilius censeat Ledesma *2. 2. quæst. 8. art. 4. dub. 2. & quæst. 10. art. 1. dub. 7.* Victoria *in sum. §. 174.* Petrus à Soto *de penit. lect. 11.* & alii.

4. Restat modò respondere ad argumenta contraria. Ad primum dico, quod si ea dicta manifestatione complicis detrimentum non esset grave, posset penitens etiam habita opportunitate alterius Confessarii, confiteri ei, qui notitiam complicis deventurus creditur: sed hoc est absurdum: ergo, &c. Ad alterum verò, quod Confessarius id noscit sub sigillo, respondetur, quòd judicium temerarium non redditur gravius, quia alteri sit manifestandum; sed ea hoc præcisè, quod quia pravam formet de altero existimationem; ergo parum facit, quod Sacerdos debeat subjicere circumstantiam complicis explicatam. Non nego tamen, ut dixi, contrariam sententiam esse probabilem: nam ut aliàs diximus, probabiliter sine scrupulo peccati mortalis potest quis manifestari uni, vel duobus amicis taciturnis delictum alterius occultum: ergo à fortiori potest quis complicem in confessione manifestare. Igitur elige, quam vis opinionem.

R E S O L. LI.

An peccatum sit explicandum in confessione, non obstante, quod Confessarius cognoscat complicem? Ex part. 3. tract. 4. Res. 64.

§. 1. QUando alius Confessarius adiri non potest, esse tale peccatum explicandum, etiamsi Confessarius agnoscat complicem, docent Honophrius *opusc. de sigillo confess. sect. 4. quæst. 7. dub. 3.* Sancius *in selectis, disp. 8. num. 9.* Pontius *de matrim. lib. 5. cap. 18. num. 9.* Coriolanus *de cas. reserv. part. 1. sect. 1. art. 8. num. 7.* Regius *in res. cas. 36. num. 1.* Layman *in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. cap. 8. num. 12.* Malder. *tract. de sigillo confess. cap. 17.* Ledesma *in sum. to. 1. c. 10. concl. 6.* Lessius *lib. 2. cap. 11. dub. 11.* & alii, quos citavi *in res. 49. tract. de circumst. aggrav.*

2. Sed alibi pro negativa sententia plures Doctores magni nominis etiam adduxi, quibus nunc addo Pitigianum *in 4. sent. tom. 2. dist. 21. quæst. 2. art. 8. concl. 1.* & Fabrum *de penit. in 4. sent. 17. quæst. unica, disp. 24. cap. 5. num. 97.* ubi insurgit contra Suarez, & ad omnia argumenta, quæ ipse pro affirmativa sententia adducit respondet. Mihi hæc secunda opinio probabilior videtur. Vide supradictam resolutionem, ubi rationes pro utraque opinione invenies; ideò elige, quam velis.

R E S O L. LII.

Qui manifestavit complicem in confessione, cùm haberet copiam adeundi alium Confessarium, cui non erat notus complex; in alia verò confessione, cùm scrupulum de hoc haberet, manifestavit Confessario, qui sacrilegam putavit primam confessionem, dum in ipsa penitens peccavit mortaliter, manifestando peccatum occultum proximi sine necessitate, ideò repetendam esse dicebat. Consultus ego de hac re ab ipsomet penitente negativè respondi.

Ex quo deducitur, an sit peccatum mortale revelare crimen occultum uni, vel duobus viris prudentibus, qui secretò retinebunt? Ex part. 2. tr. 17. & Misc. 2. Res. 22.

§. 1. REliquendo multas alias rationes sciendum est, quòd magna est inter DD. controversia an sit peccatum mortale revelare crimen occultum uni, vel duobus viris prudentibus, qui secretò retinebunt? Partem negativam amplexi sunt Salonius, & Bañez *in 2. 2. qu. 73. art. 2.* ille *contr. 1. concl. 1.* hic *dub. 1.* & alii apud Claveni Regiam *lib. 11. cap. 6. num. 12.* Bonac. *de contract. disp. 2. q. 4. punct. 3. num. 2.* & novissimè Joan. Malderus *in 2. 2. tract. 7. cap. 1. dubit. 4.* cum Alphonso de Vega *in summ. tom. 2. cap. 8. cas. 12.* & Joannes Azorio *tom. 3 lib. 5. cap. 9. quæst. 2.* Probatur hæc opinio; nam, ut ait Malderus, si temerè de proximo judices, injuria est mortalis, non obstante quòd versetur in materia simili, in qua hæc detractio materiæ; ergo parvitas hìc à mortali non excusat. Confirmatur ex affinitate istorum peccatorum, quæ patet Jacobi cap. 4. *Qui detrahit fratri, aut qui judicat fratrem, detrahit legi, & judicat legem*. Sed ad hoc argumentum respondet Bonacina, negando consequentiam; & ratio disparitatis est, quia per judicium temerarium fit alteri gravis injuria, cùm ex levibus indiciis imponatur illi crimen, quod potest esse falsum: imponere autem falsum crimen, est peccatum mortale. Quare aliud est manifestare viro taciturno verum crimen, aliud manifestare, vel imponere falsum crimen per detractionem, vel judicium temerarium: primum excusatur à culpa, non autem secundum. Alia verò argumenta, pro hac firmanda opinione, videnda sunt apud citatos DD.

2. Sed mihi licèt hæc opinio communis, & probabilior videatur, contrariam etiam tanquam probabilem amplectendam esse non dubito, etiam sine ulla limitatione, cum qua sequitur illam Lessius *lib. 2. cap. 11. num. 70.* Dico igitur absolutè, & sine restrictione, non esse peccatum mortale, revelare crimen proximi uni, vel duobus quibus dicere perinde sit, ac si nulli diceretur; quia cùm non adsit periculum divulgationis, hoc videtur esse leve detrimentum in fama. Sic Cajet. *in 2. 2. quæst. 63. art. 2. dub. 1.* Pet. à Nav. *lib. 2. cap. 4. num. 234.* & ex neotericis Societatis Jesu,

Valet.

Valer. Reginald. *tom.2. lib.24. cap.4. num.75.* & alii. Ex his appatet, dictum pœnitentem manifeſtando complicem Confeſſario, non peccaſſe mortaliter; unde patet reſponſio ſupra poſitæ quæſtioni.

R E S O L. LIII.

An, ne crimen ſocii manifeſtentur in confeſſione, obligetur pœnitens adire alium Confeſſarium, cui confitendo in cognitionem complicis venire non poſſit?

Et an aliter faciendo teneatur ad reſtitutionem famæ?

Et an ſit aptior modus reſtituendi famam in hoc caſu, ſi extra confeſſionem dicat Confeſſario ſub eodem Sigillo, erravi, dum tibi unum complicem pro alio dixi?

Et deducitur manifeſtare uni, vel alteri crimen: qui pro ſua prudentia ſuppreſſuri ſunt ſilentio, non eſſe peccatum mortale? Ex part.9. tract.7. & Miſc.2. Reſ.9.

Supra hoc in à ol-pretter. & ne prætermittas legere ſup. dict. in Ref. 30 & aliarum ejus gratum notat quotuvis non dicant plenè ſup hoc q.

§.1. ETiam ſtando in opinione, quòd pœnitens poſſit, & debet explicare in confeſſione complicem ſui peccati, adhuc ad caſum propoſitum affirmativè reſpondent DD. Ita Joannes Vvigers *de Sacram. in ſupplem. ad 3. part. quæſt.9. art.2. num.15.* Vaſquez *in 3. part. to.4. qu.91. art.2. dub.3. num.1.* Coninch *de Sacram diſp.7. dub.9. n.*88. Valboa *in cap. omnis, de pœnit. verb. fideliter num* 63. & alii communiter; quia ſic confitetur integrè, & Confeſſarius in ſuſpicionem perſonæ Complicis non venit.

2. His tamen non obſtantibus, non deſinam hic adnotare Patrem Fagundez *in præcept.2. Eccl. lib.5. cap.1. n.3.* negativam ſententiam docere; aſſerit enim in tali caſu non eſſe præceptum, ſed conſilium, quòd pœnitens alium confeſſarium quærat, qui in ſuſpicionem Complicis venire non poſſit, quia ſi aliquod præceptum adeſſet, eſſet præceptum divinum de conſervanda, ac tuenda ſama complicis, quam putat in caſu, de quo loquimur, non periclitari.

3. Sed meritò adversùs illum inſurgit noviſſimè Pater Lugo *de Sacram. pœnit. diſp.16 ſect.7. num.*392. quia pœnitens aliter faciendo abſque cauſa infamat proximum cùm poſſit adire Confeſſarium, cui perſona Complicis ignota ſit. Et ideò poſſet aliquis dicere ad reſtitutionem famę teneri, cùm ſine rationabili cauſa manifeſtavit complicem: poterat enim, ut ſuppono, ſine ullo incommodo alium Confeſſarium petere, & ideo non ſolùm peccavit contra charitatem, ſed etiam contra juſtitiam. Erit autem: ut optimè obſervat Lugo *ubi ſup. num.* 418. aptior modus reſtituendi, ſi extra confeſſionem dicatur Confeſſario ſub eodem ſigillo; Erravi, dum tibi unum Complicem pro alio dixi, quem errorem ſi potuerit Confeſſario apparentibus rationibus perſuadere non mentitum; cùm revera erraverit, illum Complicem; quem non debebat manifeſtando. Et in caſu quod impoſſibilis, vel inutilis eſſet talis famæ reſtitutio, ſemper tamen pœnitens tenebitur impedire, vel reſarcire omnia damna extrinſeca, quæ ex tali manifeſtatione injuſta complex patietur. Ita Lugo ſatis quidem probabiliter; ſed ut verum fatear, ſi opinio illa Cajetani eſſet probabilis, nempè manifeſtare uni vel alteri, qui pro ſua prudentia ſuppreſſuri ſint ſilentio, non eſſe peccatum mortale, probabiliter excuſaretur talis pœnitens à famæ reſtitutione; ſcio P. Lugo *num.*395. dictam Cajetani opinionem falſam vocare: tamen probabilem ego puto, & illam me citato tanquam probabilem admittunt hi omnes, videlicet, Stephanum Bauny *in Theol. moral. tr. 4. qu.15. dub.*8. Baſſæus *in Floribus Theologiæ Practicæ verb. detractio* 1. n.11. & Zambellus *in Repert. mor. verb. fama nu.* 51. præter alios, quos ego alibi adduxi: quibus adde Cœleſtinum *in Compend Theol. mor. tr.10. cap.2.* Concedo tamen ſententiam Patris Lugo contra Cajetanum eſſe probabiliorem, quam noviſſimè ſuſtinet Joannes Vviggers *de juſt. & jus. tr.4. cap.1. dub.4. num.*16. & Ægydius Trullench *in decalogum tom.2. lib.7. cap.* 10. *dub.* 11. & Fagundez etiam *in Decalogum tom.2. lib.8. cap.2. num.*24.

Supra hac opinione à lin. 2. Ref. 9 a à lu alib. ejus ann.

R E S O L. LIV.

An ſi quis perpetravit aliquod delictum carnale in die Jovis Sancti, vel eo die, quo ad confeſſionem accedit, teneatur poſtea in confeſſione aperire hanc circumſtantiam?

Idem eſt dicendum, ſi aliquis peccatum perpetravit in die, quo Sacram Euchariſtiam ſumpſit, vel in die alicujus magnæ feſtivitatis.

Et infertur, an circumſtantia diei feſti ſit in confeſſione aperienda, ut blaſphemare, pejerare, furari, &c. Ex par.1. tract.7. Reſ.33.

§.1. AFfirmativè reſpondet Medina *in ſum. lib.1. c.9. §.1.* Pitigianus *in 4. to.2. diſp.17. quæſt. unic. ar.5. in fine*, Rodriq. *in ſum. to.1. cap.53. num.12.* Llamas *in ſum. part.3. cap.8. §.14.* & alii: Et à fortiori docebunt hanc ſententiam illi qui aſſerunt circumſtantiam diei feſti eſſe de neceſſitate confeſſionis: & ita docuerunt Alenſis *in 3. par. quæſt.32. num.5. art.2.* D. Antoninus 3 *part. tit.17. cap.17. §.1.* Major *in 4. diſt.16. q.4.* Angelus *verb. præceptum, nu.5.* Adrianus *in 4. de confeſſ. quæſt.4.* & alii aſſerentes; ut dixi circumſtantiam diei feſti eſſe in confeſſione aperiendam, ut blaſphemare, pejerare, furari &c.

Sup. contrariò in hac à ol. in § ultim ante med. Ref ſeq.

Supra hoc in to.7 tr 3 Ref. 10. § Nota etiam, & in alia à ol. à §§ ejus annot.

2. Sed hanc ſententiam ferè omnes neoterici refellunt, ut Ledeſma *in ſum. tom.1. de pœnit. cap.18. fol. mihi* 229. Pet. Fay *in add. ad 3. part. quæſt.9 art.2. dub.12.* Vaſq. *in 3 part. tom 4. quæſt.19. art.1. dub.4. num.24.* Bonacina *de Sacr. diſp.5. quæſt.5 ſect.2. punct 2 §.3. diffic.3. num.29.* Coninch *de Sacr. diſp.7. dub.4. num.27.* Nugnus *in add. ad 3. part. tom.2. qu 9. art.2. dub* 3. & alii. Quia in diebus feſtivis non prohibetur opus ſervile ſpirituale, ſcilicet, peccatum, quod tale tantùm dicitur metaphoricè, ſed ſervile propriè corporale, ſcilicet mechanicum, niſi talia peccata efficerentur in contemptum diei feſti. Unde ad dubium quæſitum reſpondeo, circumſtantiam peccati perpetrati in die Jovis ſancti, vel alterius magnæ Feſtivitatis, non eſſe in confeſſione aperiendam: quia, ut notat Filliucius *tom.2. tr.21. c.9. n.*347. eſt tantùm circumſtantia aggravans. Et ita noſtram ſententiam docet Henriquez *lib.5. cap.6. num.6.* ubi ſic aſſerit: [Circumſtantia temporis aliquando gravat peccatum, ut ſi in ſolemni feſto, aut hebdomada ſancta, fiat peccatum externum, & multi putant neceſſarium eſſe id exprimere in confeſſione: ſed reverà non tenetur pœnitens explicare in confeſſione.] Ita Henriquez. Et idem dicendum eſt, ſi aliquis peccatum perpetravit in die, qua poſtea confitetur, vel in die, qua ſacram Euchariſtiam ſumpſit. Et ita docet contra aliquos Homoboous *de exam. Eccleſ. part.1. tract.5. cap.12. quæſt.*81.

R E S O L. LV.

An ſi quis ſtatim poſt communionem fornicaretur, teneatur hanc circumſtantiam in confeſſione explicare?

Et infertur, quòd peccans in die feſto, vel fornicans in die Jovis ſancti, vel in die, quo confeſſus eſt, vel communicavit, modò non ſit ſtatim poſt communionem, vel celebrationem, non tenetur in confeſſione hanc circumſtantiam explicare? Ex part.11. tract.8. & Miſc.8. Reſ.59.

§.1. AFfirmativè reſpondet Cardinalis Lugo. Idem ipſo docet non tamen ex ejus principiis Dicaſt. *de Sacram. to.2. tract.8. diſp.9. dub.8. num.*731. ubi ſic ait: Et quidem ſi verum eſſet, quod aliqui dicebant: nempè in die, qua accepta eſt Euchariſtia peccatum commiſſum habere malitiam ſpecialem explicandam in confeſſione, ſequeretur Sacerdotes quotidiè celebrantes frequentiſſimè debere explicare circumſtantiam Miſſæ illa die celebratæ, quod videtur difficile, ut notavit Eminentiſſimus Lugo *num.* 523.

2. Non tamen deſunt, ut videre eſt apud eundem *n* 524. qui putent aliquod peccatum ratione temporis Sacri contrahere malitiam gravem novam neceſſariò explicandam, cujus rei exempla adhibetur. Primum ſi die Paraſceves, aliquis vellet ludos publicos, comœdias, & ludicra ſpectacula & ſimilia exhibere, ſicut in diebus Bacchanaliorum, quam putant graviſſimam irreverentiam contra Sacratiſſimum diem Paſſionis Chriſti Domini. Hoc exemplum ego non negaverim continere grave peccatum, & in hoc aſſentior eidem Cardinali: Sed non poſſum inprimis non videre eam eſſe circumſtantiam alterius peccati per ſe loquendo (de circumſtantiis verò nunc diſputamus) ſed eſſe primarium peccatum ex ſe: ſi actus ipſi per ſe non ſunt lege prohibiti: tunc enim explicare illud peccatum non eſſet explicare circumſtantiam alterius peccati, ſed primariam peccati materiam, in quo ipſemet Cardinalis conſentire debet, & cum illo notavimus ſupra in ſimili, tum *n.* 644. tum *num* 666. paulò ante finem.

3. Deinde non poſſum non videre illas actiones non eſſe contra aliquam prohibitionem Eccleſiæ, aut humanam; neque eſſe circumſtantias ea lege prohibitas; ſed ex natura rei reſultare quod diſſonet rationi, & quòd cenſeatur res ſatis impia, eò ipſo quod Eccleſia & fideles tunc colunt Chriſti paſſionem, ut in ſimili dicebamus ſuprà, agentes de peccatis quibuſdam in loco Sacro, etiamſi non eſſent prohibiti ſpeciali lege. Vide quæ ea de re diximus *ſuprà à num.*652. ſed præſertim *num.*655. potuiſſet quidem Eccleſia tunc non colere Paſſionem eo modo: Suppoſito verò

quòd

quod colat eo modo, non potest apud prudentem æstimationem non censeri res illa gravis irreverentia, sed hoc non est propriè loquendo contra aliquam diei sacrationem, quæ nulla est, juxta dicta *num. 725.* ubi assignavimus disparitatem inter locum & tempus.

4. Hoc ipsum cernere licèt in secundo exemplo ejus, qui ab ipso altari, in quo celebravit, immediatè iret ad fornicationem, quam meritò putat Cardinalis gravissimam irreverentiam, sed non video quòd sit propriè irreverentia sanctitatis diei, sed quia ex natura rei prudenti æstimationi videtur gravis irreverentia tanti Sacrificii & Sacramenti, itaque non sanctitatem aliquam diei violat, sed Sacramenti irreverentiam censetur inferre. Quod etiam satis declarat exemplum quod affert de solicitante Sacerdote pœnitentem ad turpia proximè post confessionem, quem Sacerdotem cogit legitimus judex abjurare, vel de vehementi, vel de levi (prout res, & circumstantiæ postulant) propter suspicionem, quam secum affert ejusmodi scelus, sed hoc non pertinet ad sanctitatem temporis, aut diei; sed ad honorem Sacramenti, & ad præcavendum damnum, quod provenire posset, si ejusmodi malum impunè serpat, solumque propinquitas aut simultas temporis (sicut etiam loci deputati ad confessionem, vel simulationis qua simulat quis se audire confessionem) servit ad notandam & suspicandam Irreverentiam, vel minus sinceram fidem sic peccantis absque ulla irreverentia illata tempori aut loco tanquam rebus sacratis, cùm possit esse locus sine ulla consecratione, sicut & tempus. Hucusque Dicastillus.

5. Itaque vel secundùm principia Cardinalis Lugo, vel Dicastilli, dicendum est, quis fornicaretur statim post Eucharistiam sumptam debere in confessione hanc irreverentiam explicare. Et ita etiam præter Doctores citatos tenet Martinus de San Joseph *in mon. confess. to. 1. lib. 1. tra. 14. de Pœnit. num. 7.* ubi sic ait: *No ay obligacion de confessar la circumstancia de que se cometio el pecado en dia de Fiesta, porque esto ni muda specie, ni aggrava notablemente dentro de la propria especie, porque en la fiesta non se prohibe la obra servile espiritual. Y lo mismo es quando se commete el pecado, aunque sea carnal, en Jueves, ò Viernes Santo, ò en el dia en que se confessò ò comulgò; salvo si en acabando de comulgar conocisse carnalmente la amiga, ò hiziesse comedia el dia del Viernes Santo, que en casos semejantes se pecaria gravissimamente contra la virtud de la Religion, Assi lo siento.* Ita ille.

Sup. contentis in hoc, à seq. vers. usq. ad ver. solum, in Res. praec. [illegible]

R E S O L. LVI.

An suscipiens Eucharistiam in peccato mortali, & qui facit in Quadragesima confessionem invalidam, committat duplex peccatum in confessione explicandum? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 35.

Supra hoc à primo diff. [illegible] usque [illegible] sup. in tract. [illegible] Res. 149. [illegible] etiam.

§. 1. AD hanc quæstionem respondet Petrus Fay *de pœnit. in add. ad 3. part. D. Thomæ, quæst. 4. artic. 3. disp. unica, concl. 2.* sic dubitabit aliquis, an sumens Eucharistiam in peccato mortali sine prævia confessione committat duplex peccatum mortale, unum impœnitentiæ contra præceptum confitendi ante communionem, aliud sacrilegii contra dignam susceptionem Eucharistiæ? Affirmant aliqui & satis probabiliter propter violationem duplicis specialis præcepti, quæ contingit in casu posito; probabilius tamen opinor unicum tantùm esse sacrilegii contra dignam Sacramenti susceptionem. Et ratio est, quia ubi est unum propter aliud, ibi est unum tantùm: sed qui non præmittit confessionem ante sumptionem Eucharistiæ, ideò tantùm peccat, quia per illius omissionem indignè Sacramentum sumit, quod si sumere non deberet neutiquam confiteri teneretur, ut supponimus. Ita Fay, & ego hanc sententiam alibi etiam docui, & novissimè illam docet Turr. *de pœnit. quæst. 6. art. 5. disp. 21. dub. 2.* Igitur cum duo præcepta simul occurrunt, & unum obligat tantùm ratione alterius, ut est in casu nostro, violatio utriusque est unicum solùm peccatum; ideo dicendum quod si quis omittat confessionem, quando necessaria est solùm ratione Eucharistiæ suscipiendæ, non peccat contra præceptum affirmativum confessionis, sed contra præceptum suscipiendi dignè Eucharistiam.

Alibi in Res. not. præser. & signanter in Res. 2.

2. Ex his etiam sequitur, ut benè observat Fagundes *præcept. 2. lib. 3. cap. 5. num. 8.* quòd qui tempore præcepti Ecclesiastici in Quadragesima fecit confessionem invalidam, peccat contra præceptum divinum de integritate confessionis, & contra præceptum Ecclesiæ annualis confessionis, & tamen unum tantùm peccatum committit; quia præceptum Ecclesiæ subordinatur præcepto divino; sic etiam qui occidit Clericum, peccat contra jus divinum contentum in quinto præcepto Decalogi, & contra jus canonicum, & jus civile; & tamen unum tantùm peccatum homicidii & sacrilegii committit; quia jus civile, & jus canonicum in hac prohibitione subordinantur juri naturali. Vide Henriq. *l. 2. de pœnit. c. 4. n. 6.* Med. *in par. 2. q. 109. ar. 4. §. tandem, concl. 3.* Sot. *in 4. dist. 18. q. 1. ar. 4.* Cajet. *par. 2. q. 72. ar. 6. ad 2.* & alios.

R E S O L. LVII.

An qui in statu peccati mortalis, & non jejunus sumit Eucharistiam, peccet duplici peccato in confessione explicando?
Et de intervallo, quo infirmus post Viaticum communicare possit, agitur? Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Res. 195.

§. 1. NEgativè respondeo; quia quamvis sumptio illa ex duobus titulis sit peccatum mortale, nempè & quia est transgressio illius præcepti positivi de non sumendo Eucharistiam, nisi jejunus: & quia est transgressio præcepti naturalis divini non sumendi Eucharistiam in statu mortalis, nihilominus quia uterque iste titulus eodem modo opponitur Religioni, quia eodem modo est contra reverentiam Sacramenti; ideo est idem specie peccatum, & etiam est idem numero, quia non est unde malitia numero multiplicetur, quia materia est eadem numero, & non respiciens diversa extrinseca, imò nullum, quia est absoluta nullum extrinsecum respiciens. Et hæc omnia docet *in suo tr. de Sacram. disp. 9. diffic. 1.* Gaspar Hurtado Theologus Societatis Jesu, qui doctorum hominum in omni scientiarum genere meritò emporium vocari potest. Verùm hanc opinionem Hurtadi aliqui recentiores non admittunt & præsertim inter illos noster P. D. Thomas de Afflicto, vir doctissimus; nam licet utrumque peccatum opponatur eidem virtuti religionis, non tamen eodem modo illi opponuntur, cùm diversam materiam respiciant, & diversam habeant deformitatem; nam accedere cum peccato mortali ad Eucharistiam, opponitur reverentiæ Sacramento debitæ quoad puritatem animæ, quæ puritas est dispositio necessaria ex jure naturali divino. Accedere verò ad illam non jejunum, opponitur reverentiæ debitæ, quoad dispositionem corporalem, & non est dispositio necessaria ex jure naturali, & divino. Addè quod homicidium, furtum, contumelia eidem virtuti opponuntur, nempè justitiæ commutativæ, & tamen differunt specie solùm ob materiæ diversitatem nedum ex quocumque defectu.

Sup. hac supra in tract. [illegible] Observ. Res. 116. & aliis Res. ejus not.

2. Notandum est tamen hìc obiter, quod ego alibi docui posse infirmum periculosè ægrotantem sumere Eucharistiam non jejunum post intervallum sex dierum; imò adduxi Ludovicum de San Juan, putantem sufficere intervallum trium dierum; nunc verò addam ea, quæ præter Armillam notat circa præsentem quæstionem Hurtado *ubi sup. diffic. 16. in fine*, ubi sic ait: Doctores ferè omnes pro repetitione Eucharistiæ sumendæ ab infirmo periculosè ægrotante non jejuno, requirunt intervallum aliquorum dierum inter unam, & alteram communionem; Tabiena intervallum sex dierum; Armilla verò nullum assignat, absque dubio credens, repeti posse quoties potest à sano jejunio, quod in Conc. Constant. *sess. 13.* indicari videtur: dum excipit infirmos absque ulla limitatione, quo videtur indicare, toties posse ab illis non jejunis sumi, quoties à sanis jejunis. Ita Hurtado, vide meipsum *in 3. part. tract. 4. res. 44.* sed ego in casibus contingentibus libenter concederem infirmis, posse recipere iterum sacrum viaticum post intervallum trium, vel quatuor dierum.

Alibi in tu. 3. [illegible] Resol. 3. [illegible] & in Res. [illegible] Sed licet [illegible] vel [illegible] Res. 78. [illegible] vers. Hæc sententia.

R E S O L. LVIII.

An qui non audivit Missam in die Dominico, in quem incidit Festum alicujus Sancti, satisfaciat dicendo in confessione se in die Festo semel Missæ Sacrificium prætermisisse?
Idem quæritur, si eodem die duplici titulo jejunandum sit.
Et idem est, si quis Festum violasset opere servili ratione duplicis Festi occurrentis.
Et cursim infertur, quòd qui furatur rem Sacram de loco sacro, satisfacit, si dicat, se furatum fuisse rem Sacram, nec opus est dicere de loco Sacro. Ex part. 5. tr. 7. Res. 22.

§. 1. NEgativè respondet Tannerus *in 2. 2. disp. 5. q. 6. dub. 2. num. 24.* Homobonus *de exam. Eccles. p. 1. tract. 5. cap. 12. quæst. 76.* Fabrus *de Pœnit. in 4. sent. dist. 17. quæst. unic. disp. 24. cap. 2. num. 36.* Navarrus *in Man. cap. 11. num. 4.* Lopez *in instr. part. 1 cap. 29.* Rodriq. *in sum. tom. 2. cap. 23. num. 3.* Coninch *de Sacram. disp. 2. dub. 6. nu. 47.* Reginaldus *in praxi, to. 1. lib. 6. cap. 4. n. 129.* & alii, qui putant in tali casu non sufficere, si pœnitens dicat: Omisi Sacrum in die Dominico, sed opus est dicere, in illo die Dominico incidisse, v. g. festum D. Joannis Baptistæ.

Sup. hoc in [illegible]

a. Sed

2. Sed contrariam sententiam puto esse probabiliorem, quam tuentur, & docent Vasquez *in 3. part. tom. 4. qu 91. art. 1. dub. 4. n. 9.* Nugnus *add. ad 3. part. qu. 8. art. 2. dub. 3.* Henriq. *lib. 5. cap. 5. num. 6. Glossa litt. B.* Sancius *disp. 11. num. 17.* Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 9. disp. 16. num. 6.* ubi sic ait: [Hinc deducitur pro materia de Pœnitentia, dum obligat præceptum audiendi Sacrum, aut abstinendi à servilibus, ratione duplicis Festi concurrentis, ut si Festum incidat in die Dominica: aut jejunii; ratione vigiliæ incidentis quatuor anni Temporibus, aut Quadragesimæ, unicam esse malitiam, præceptum illud transgredi, atque ita sufficienter fateri dicentem, se jejunium, aut Festum violasse.] Idem docet etiam Ledesma *in sum. to. 1. de pœnit. cap. 19. concl. 6.* Megala *in 1. part. lib. 1. cap. 16. nu. 5.* Sà *verb. Confessio §. quidam putant.* Et hanc sententiam magis in praxi esse usu receptam, testatur Homob. *de exam. Eccl. part. 1. tract. 5. cap. 12. quæst. 76.*

Pro obligatione à servilibus, in Res. & §§. nos. Item & pro jejunio incidente, * supra in Res. 31. §. Notandum, & in Res. & §§. primo hujus Res. & sequentibus in § 3. Pro contento in hoc § ult. infra Res. 33.

3. Unde ex his infertur, quod qui furatur rem sacram de loco sacro, satisfacit, si in Confessione dicat, se furatum fuisse rem sacram: nec opus est dicere de loco sacro, quia utraque illa circumstantia ad eandem rationem formalem virtutis religionis spectat. Ergo, &c. Et ita docet Fagundez *Præcept. 2. lib. 4. cap. 5. num. 21. in fine.*

RESOL. LIX.

An si quis omisit, v. g. Sacrum propter studium, teneatur explicare in confessione hanc circumstantiam? Ex part. 1. tr. 7. Res. 62.

Supra hoc in Res. seq. & ind. in Res. 131. §. ult.

§. 1. AFfirmativè respondet Zumel *in part. 2. quæst. 71. art. 5 disp. 4.* qui citat Gaudavensem, Gabrielem, Riccardum: putat igitur in tali casu, studium, ex cujus affectu omittitur Sacrum, in die festo, esse peccatum specie, ac numerum distinctum ab ipso peccato omissionis, ac proinde distinctè in Confessione explicandum.]

2. Sed ego contrariam sententiam sustinendam esse puto, quam docet Valentia, Medina, Azorius, & Vasquez, quos citat, & sequitur Tanner. *in part. 2. disp. 4. q. 4. dub. 2. n. 15. & 20.* Et ratio est, quia voluntas ipsa omittendi, atque etiam actus ille ex se malus cujus affectu inordinato omittitur aliquod præceptum, per se, ac formaliter loquendo, nec specie, nec numero distincta sunt peccata à subsequente omissione, ac proinde, nec distinctè in confessione aperienda sunt. Actus enim ille ideò malus est; quia ordinatur per modum causæ, sive medii, ad consummandum omissionis peccatum: sed in genere moris unum peccatum numero censetur actus consummatus peccati, & cæteri, qui ad ipsam consummationem ordinantur, si aliunde mali non sunt: ergo, &c. Igitur absolutè dicendum, quòd actus, qui est causa omissionis, si per se alioqui malus non sit, non est peccatum specie, vel numero distinctum à subsequente omissione.

RESOL. LX.

An actus, qui est causa omissionis culpabilis sit peccatum distinctum ab ipsa omissione?

Et an actus, qui fiunt ab operante post propositum omittendi præceptum, ut si quis, v. g. proponeret omittere Missam propter pigritiam, vel aliam causam, & postea tempore celebrationis Missæ domi studeret, aut ambularet, an, inquam, hi actus dicantur causa omissionis Missæ, & consequenter sint peccata? Ex part. 3. tract. 6. & Misc. 2. Res. 8.

Supra hoc in Res. prima, & infra in Resol. 131 § ult.

§. 1. UT si quis ita studio sit intentus, ut relinquat audire Missam, an illud studium sit in seipso peccatum, & contineat in se deformitatem distinctam à malitia omissionis Missæ? Negativè respondeo cum Vasq. *in part. 2. disp 93. cap. 3. n. 10.* Becano *part. 2. Theol. scholast. tr. 2. c. 3. q. 5.* & aliis. Dico igitur tam voluntatem expressam omittendi, quàm opus, quod est causa omissionis, non solùm non esse peccata distincta ab ipsa omissione, verùm etiam neque esse peccata commissionis, sed omissionis tantùm quidquid asserant in contrarium Salas *in part. 2 tr. 13. dis. 2. sect. 7. & 8.* Valentia *tom 2. disp. 6. qu. 1. punct 4.* & alii. Unde satis est ut quis dicat in confessione, Missam non audivi, nec opus est causam exprimere omissionis Missæ, vel voluntatem expressam omittendi, quæ omnia si essent peccata commissionis, deberent in confessione explicari.

2. Sed hic obiter posset quis curiosè inquirere, an actus qui fiunt ab operante post propositum omittendi præceptum ut si quis v. g. proponeret omittere Missam propter pigritiam, aut aliam causam, & postea tempore celebrationis Missæ domi studeret, aut ambularet, an inquam, hi actus dicantur causa omissionis Missæ, & consequenter sint peccata? Negativè respondet Medina *in part. 2 qu. 71. art. 5. dub 2.* Alvar. *in part. 2. disp. 126. n. 2.* Salas *in p. 2. tr. 13. dis. 2. sect. 6. n. 102.* licet contrarium asserat Valentia *to 2. disp. 6. q. 5. punct. 4.* Sed tu circa præsentem quæstionem vide Filliuc. *to. 2. tract. 21. cap. 7. n. 268.* Layman *in Theol. mor. lib. 1. tract. 3. cap. 4. num. 43.* Becanum *ubi sup. cap. 2. num. 5. & 6.* & alios sequere.

RESOL. LXI.

An sit necessarium in confessione ipsam omissionem explicare, vel sufficiat tantùm se accusare de causa omissioni data? Ex part. 1. tract. 7. Res. 65.

§. 1. ESse explicandam ipsam omissionem, putant communiter DD. quos sequitur Tannerus *in part. 2. disp. 4. dub 4. num. 35.*

Sup. hoc infra in Res. 185 §. ult. in 3. p. tr. 9 ex hoc docto. Res. 14 in fine, & in aliis §§. & in illius ultimo, & pro doct. ejusque in hac Res. infra in Res. 143 & aliis §§. ejus primo, & si placet etiam secunda sum.

2. Sed contrariam sententiam etiam probabilem esse existimo, quam tuetur Vasq. *in part. 2 tom. 1. disp. 94. c. 3. num 16* post illum Bonacina *de leg. 2. quæst. 4. punct. 4. nu. 8.* ex illo principio, in quo docet, peccatum omissionis tunc solùm imputari, adeoque committi, quando causa culpabilis omissioni datur; ipsam verò omissionem actualem pro tempore, quo præceptum obligabat; quia sub libera potestate omittentis non est propriè peccatum non esse, nec eo quidem modo, quo alioqui actus externus peccati, peccatum dicitur, derivata, scilicet, malitia in ipsum ex voluntate, sed esse solum effectum peccati. Quod ita etiam pariter dicendum est de homicidio ex ebrietate, & de pollutione in somno culpabiliter sequuta; itemque de vulneratione actuali per emissam sagittam facta, &c.

3 Sed audiamus Vasquez de hac re differentem: [Si hæc omnia exteriora (asserit) quæ diximus non essent peccata; sequeretur, non esse necessarium, ea in Confessione exprimere; sed satis esse explicare causam eorum liberè positam fuisse somno, aut ebrietate; hoc autem est contra consuetudinem fidelium omnium, qui ea semper confitentur; ergo, &c. Respondeo, non esse exprimenda in Confessione; fideles autem plurimi ea explicant, quia nesciunt ea non esse peccata; vel etiam quia eo facto rectè explicant culpam, quam commiserunt, præbendo causam, & occasionem; ideò prohiberi non debent à talium eventuum confessione, præsertim cùm ipsa explicatione eventus optimè explicetur; quidquid peccati in causa præcessit, & parum unum ab alio differt; at si quis præcisè ea exprimere vellet, quæ debet, non est cogendus eventus explicare ratione Confessionis; sed aliquando ratione restitutionis, vel irregularitatis, sed satisfaceret præcepto, si diceret, se dedisse proximam causam tali omissioni, vel pollutioni. Nec etiam opus est in Confessione dicere; Ego potu, & cibo nimio mihi intuli morbum lethalem: sed sufficit fateri, causam illius dedisse. At, quando opus externum est secundùm se peccatum, quia liberè semper manet sub nostra potestate, tunc debet semper explicari.] Ita Vasq. satis quidem probabiliter, quidquid aliqui obmurmurent. Dicendum est igitur absolutè, ipsam actualem occisionem, seu vulnerationem hominis per sagittam, aut homicidium prævisum in ebrietate commissum, vel etiam pollutionem culpabilem in somno, non esse peccata propriè, sed tantùm effectus peccati. Et ita etiam hanc sententiam cum Vasquez docet novissimè Layman *in Theol. mor. lib. 1. tract. 1. cap. 3. num. 5.*

4. Sed, si aliquis hanc quæstionem fusiùs explicatam cum variis Doctorum sententiis videre cupiat, adeat Maldet. *in part. 2. q. 72. art. 6.* Lorcam *in p. 2. tom. 2 quæst. 4. disp 7. de peccatis,* Azorium *tom. 1. lib 4. cap 3. quæst. 3.* Zumel *in p. 2. quæst. 71. art 5. disp. 5.* Filliucium *to 2 tract 21. cap 7. n 271.* Becanum *in p 2. tract. 2. cap. 9. quæst. 6.* Pesantium *in part. 2. quæst. 71. art. 5. disp. 3* Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 3 dub. 6. num. 1 & seq.* Vide tertiam *hujus Operis Partem, Tract. 4. de Sacram.* * *Res. 67. in fine.* * Quæ hic ult. infra Res. 143.

RESOL. LXII.

An si Clericus, v. g. in diuturna navigatione abjiciat Breviarium, teneatur aperire hanc circumstantiam, vel ei sufficiat dicere, vigesies v. g. omisi Horas Canonicas?

Et notatur pro praxi, quod propositum omittendi, ut & actus ille, quo quis ademit facultatem præcepti exequendi, & exercendi per accidens in confessione explicandum est, ut si quis, v. g. proposuit per multos dies Officium Divinum omittere, sed deinde propositum mutavit non nisi quinquies omisit.

Idem dicendum est de similibus aliis?

Etiamque advertitur eum, qui post abjectum Breviarum dolet de causa omissionis data, non amplius peccare omittendo Horas,

ent, quamdiu novam negligentiam in comparando Breviario non admittit. Ex part.1.tract.7.Ref.63.

§.1. RESpondeo sufficere. Ita Tanner. *in par.2.disp.4. quæst.4. dub.52. num.2.* & 26. Et ratio est: quia imponentem se reddere ad actum præcepti, solùm prohibetur præcepto affirmativo de actu exequendo; ac proinde non aliam habet malitiam, quam ipsamet omissio actus præcepti: ergo, &c. Dicendum est igitur, quòd talis actus, quo quis se reddit impotentem, non est distinctum peccatum ab omissione, re ipsa consequente; & ideò sufficit confiteri omissionem ipsam.

2. Notandum est tamen pro praxi, quòd propositum omittendi, ut & actus ille, quo quis facultatem ademit actum præcepti exercendi, per accidens aliquando in confessione distinctè explicandum est, ut si quis, v.g. proposuisset per multos dies Officium divinum omittere, sed deinde propositum mutans, non nisi quinquies omisit. Aut si quis in navigatione, vel itinere, abjecto Breviario cum implicito proposito omittendi Horas per integram hebdomadam, mox postea resipisceret, vel acquisito Breviario post tres dies horas recitaret: in his, inquam, casibus, cùm longè majus peccatum sit ipse actus ex causa omissionis, quàm subsequens omissio, non satis esset in confessione solam omissionem confiteri.

3. Notandum est etiam, eum, qui post abjectum Breviarium dolet de causa omissionis data, non ampliùs peccare omittendo Horas, quamdiu novam negligentiam in comparando Breviario non admittit: quia omissio ipsa peccatum non est, si pro tempore, quo accidit, non sit in potestate omittentis, vel in sua causa sit voluntaria, ut quia ante tempus executionis præcepti hominem de causa data pœnitnit; aut, quia vel non potuit, vel non debuit cavere secuturam omissionem. Et hæc omnia notavit Becanus *in part.2.tr.2.cap.3.q.6.n.*10. & 11. cum Tannero *ubi suprà dub.3.num.*37. & Villalobos *in sum.tom.1.tract.3. diff.6.num.*4. Sed ad alia deveniamus.

RESOL. LXIII.

An sufficiat, si pœnitens dicat in confessione, anno integro omisi Officium Divinum, vel non restitui, licèt aliquoties intra annum doluerit de culpa, & statuerit recitare, vel restituere, & propositum postea non adimpleverit. Ex part.5. tract.14. & Misc.2. Ref.55.

Supra hoc pro parte recitationis infra in Resol. 153. & 158. lege quæ per totas.

§.1. CAsus potest sæpiùs in praxi accidere, & videtur negativè respondendum; nam eo ipso quod doluit de peccato, statuitque recitare, vel restituere, interrupit peccatum; unde cùm postea non recitavit, neque restituit, aliud diverso numero peccatum commisit, sed certum est numerum peccatorum in confessione declarandum esse: ergo &c.

2. Nihilominus licèt, metaphysicè loquendo illud peccatum numero multiplicetur, adhuc non videtur necessarium declarare prædictam interruptionem. Ita Jacobus Granado *in 3.part.D.Th. contr.7. tr.9. disp.*10. *nu.*8. quia in confessione non est servandus strictus rigor, & nimietas in explicando numero, quando sufficienter constat de statu pœnitentis. Satis autem constat de statu, cùm quia fatetur se per annum non recitasse, aut non restituisse, cùm posset; licèt non declaret, an aliquoties habuerit animum recitandi, vel restituendi; alioquin molestum esset, nimisque onerosum, ac scrupulis plenum; majorem obligationem imponere. Sic Granado *ubi supra*; sed de hac quæstione satis alibi à me dictum est.

Alibi in Resol. pot proxim.

RESOL. LXIV.

An qui omisit aliquo die omnes Horas Canonicas, vel notabilem illarum partem, teneatur in confessione aperire id quod omisit, vel sufficiat dicere se mortale peccatum commisisse in non persolvendo Divinum Officium?

Et notatur, quòd habens plura beneficia non committit tot peccata, quot sunt beneficia in omissione Horarum Canonicarum. Ex part.2. tract.12. Ref.23.

Sup. hoc supra in Ref. 9. § sed difficultas ante med. 6. & ed. sum. & in c. 1 tr.6. Res. 72.

§.1. ALiqui asserunt, non satis esse ita dicere, sed explicandam esse quantitatem Officii omissam, si sit magna, & numerum Horarum. Et ita docet Bonac. *de Sacram disp.5. sect.2 punct.2.§.3 n.*17. Garzias *de benef.to.1. part.3.cap.1.n.*142. Henriq. *lib.5. cap.7 n.*6. Bellochius *in praxi de cas.reser.part.2.q.15.n.*47. & alii penes ipsos.

Supra hoc in to. 1 tr 6 Res. 111 § ult. in princip. & in

2. Sed ego puto cum Squillante *de oblig. Cler. p.1. dub.*33. *n.*70. & aliis satis esset si Clericus se accuset asserendo commisisse culpam lethalem in recitatione Horarum. Notandum est etiam contra Navar. & alios, quod habens plura beneficia non committit tot peccata, quot sunt beneficia, ut optimè notat Garzias *ubi sup.n.*142. Azor. *p.1. l.4. c.1. q.*6. & alii.

alia § 6 vers. vid. not.

RESOL. LXV.

Utrum, qui ratione Ordinis sacri, & beneficii tenetur persolvere Horas Canonicas; si illas non recitet, peccet dupliciter, & sit ista circumstantia in confessione aperienda. Ex part.2. tract.12. Ref.22.

Supra hoc in to. 1 tr 6 Res. 24 per tot. & vers. Ho. narius, & in alio § & vers. eius nomi.

§.1. AFfirmativè respondet Fagund. *de præc.Eccl.tr.2. l.4. p.5. n* 23. Azor. *p.1.lib.10.c.14.q.7.* Suarez *de Relig.to.2.lib.4.c.18.n.5.* Sanch. *de matr.lib.9.disp.15.n* 6. Squillante *de oblig.Cler.p.1.dub.34.n.*71. Carolus Macigni *de Horis Canonicis, cap.*10.*n.*6. & alii, quia talis Clericus omittens Officium divinum, violat duplicem virtutem specie diversam: violat enim virtutem religionis, ratione Ordinis sacri; & virtutem justitiæ, ratione beneficii.

2. Hæc sententia est probabilis, sed contraria est probabilior, quam tuetur Homob.*exam.Eccl.p.1.tr.4.c.5.q.*42. Henriq.*l.*12.*c.*12.*n.*3. *in Glos. litt.* O. Garzias *de benef.to.1. p.3.c.1.n.*125. Salas *in par.2.to.2.tr.3 disp.3. sect.2. n.*17. & alii, quia Clericus beneficiatus tenetur persolvere Horas ratione tantùm religionis, & non justitiæ. Ergo unicum peccatum committit, quia violat unam tantùm virtutem.

RESOL. LXVI.

An si quis, v.g. recitando Officium divinum vidit mulierem, & concupiscit eam, teneatur non solum illam pravam concupiscentiam confiteri, sed etiam dicere, quod tale peccatum admisit psallendo, vel orando?

Et an, qui orat non solùm in peccato mortali, sed etiam cum proposito actuali, & voluntate peccandi mortaliter, peccet? Ex part.6. tract.7. & Misc.2. Ref.36.

§.1. CAsus potest in praxi frequenter accidere, & de illo pauci mentionem faciunt; unde affirmativam sententiam novissimè tenet Franciscus Sylvius *in resol.var. v. oratio*. Quia ait ille, cùm aliquis Deum vocaliter orans ipsum offendit mortaliter, alicui pravæ voluntati, aut luxuriæ, aut alteri peccato consentiendo, in tali ejus peccato invenitur aliqua circumstantia mutans speciem peccati: at qui Ecclesiæ doctrina recepta est (ut ex Conc. Trid *sess.*14. *cap.*5. & aliunde constat) eas circumstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant; ergo ille sic orans, & mortaliter peccans, tenetur, eam circumstantiam in confessione aperire. Major probatur: quoniam juxta D. Th. *in 4.dist.16.q.3.art.*2. illæ circumstantiæ mutant speciem peccati, quæ habent specialem repugnantiam cum recta ratione, diversam ab ea, quæ est in ipso peccato secundùm se; sive juxta Scot. *in 4. dist.*17. quæ speciali prohibitione prohibentur. Quibus consonat, quòd idem S. Th. *q.18.art.*10. concludit. Quandocumque aliqua circumstantia respicit specialem ordinem rationis vel pro, vel contra oportet, quòd circumstantia det speciem actui morali, vel bono, vel malo. Sed in proposito reperitur circumstantia, quæ habet specialem repugnantiam cum recta ratione, & quæ speciali prohibitione prohibetur: præter peccatum enim, quod prohibetur præcepto, *Non mœchaberis*: aut *Non concupisces*, vel isto, *Non occides*, adest peccatum Religionis oppositum. Oratio quippè ad virtutem Religionis pertinet: qui autem vocaliter orat, & sic orando consentit mortali luxuriæ, aut odio, graviter contra virtutem Religionis offendit; cùm ipsa postulet, ut exhibeatur Deo cultus ac reverentia, & ut oratio, quæ ipsius est actus, reverenter, ac piè fiat; is verò, qui sic orat, magnam committat in Deum irreverentiam, valdeque erga illum impiè se habeat.

2. Confirmatur: quia quis non judicet magnam fore irreverentiam, si quis Principi suo loquatur, ab eoque petat aliquid, ac interim hostiliter ab eo avertatur, & dorsum ei vertat? Ita verò se ad Deum haber ille, qui vocaliter ipsũ orat, & interim eum mortaliter offendit: per peccatũ enim mortale avertitur à Deo, tanquam à fine ultimo, ipsiq; inimicus efficitur. Per talem ergo orationem valde se habet irreverenter ad Deum, ac per consequens peccat notabiliter contra virtutem Religionis. Unde ex his concedit Sylv. quòd aliquis toties peccat mortaliter, quoties orat perseverans in affectu peccati mortalis, & in voluntate illud committendi. Concedit etiam, quòd si aliquis orationem interrumpit, ut obscœna animo obscœn loquatur, vel ut cum adveniente meretrice fornicetur, vel ut inimico sibi obvio lethale vulnus infligat, præter peccatum luxuriæ, aut odii, etiam peccabit graviter contra reverentiam Deo debitam.

3. Sed si hæc essent certa, facit Deus, quod multi in

lethale

lethale crimeo ſæpiùs oon inciderent; & ideò rectè Pat. Suarez circa præſeotem caſum nun ita firmiter ot Sylvius, ſed cum formidioe loquitur. Sic enim ait: *de Relig tom.2. lib.3.cap.4.num.13.* Eſt mihi veriſimile, ſiquis dum vocaliter orat in delectatione, & cogitatioое turpi moroſe delectetur, peccaodn mortaliter contra caſtitatem, etiam peccare per circumſtantiam contrariam Religioni, vel venialiter aggravantem, quod certum, vel etiam mortaliter, quòd licèt ſit incertum, timendum eſt, quia videtur gravis Dei irreverentia. Ita ille.

4. Verùm ego ſatis probabiliter puto contra Sylvium in caſu propoſitn non adeſſe peccatum lethale; quia, nt fatetur ipſemet Sylvius. Minus eſt orando conſeotire turpi cogitatiooi occurrenti ex humana fragilitate, quam ex malitia, vel odio perſeverare in voluntate committeodi aliquod peccarum mortale. Sed quicquid aſſerat Sylvius, ſi quis orat non ſolùm in peccato mortali, ſed etiam cum propoſito actuali; & voluntate peccandi mortaliter, non peccat, nt docet Sanchez *in opuſc. tom.2. lib.7. cap.2. dub 9. num.3.* & alii. Ergo &c. Cooſirmatur, quia qui orat ſioe aliqua intentione, videtur gravem irreverentiam afferre Deo: & tamen non eſt certum talem peccare mortaliter. Vide Trullench *in Decalog. tom.1, lib.1. cap.7. dub.10.n.6*, & alios. Ergo, &c.

R E S O L. LXVII.

Si quis in die jejunii ſæpius comedit carnes, & lacticinia, quæritur, an diſtincta peccata commiſerit, & in confeſſione aperienda?

Et notatur, quòd qui vovit aliquo die jejunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit. Ex part.3.tract.4. Reſ.156. aliàs 157.

Sup. hoc in t.4 tr. 6 Reſ.77 §. Sed ... med. v. Nota, & in reſ. 83 §. 1 poſt med. verſ. Et explico.

§.1. **R**Eſpondeo affirmativè, & ita docet Cooinch *de Sacram. diſp.7. dub. 5. num.42.* ubi ſic ait: In Quadrageſima comedere ſæpius per diem, & comedere carnes, & comedere ova, ſunt ſiogula particulariter, & diſtinctis præceptis prohibita, unde ſiogula haheot diſtinctam prohibitiooem Eccleſiæ, ejuſque fini repugnantiam, quod iode patet, quòd unum ſæpè ſine altero permittatur & conſequenter contioeot diſtinctam malitiam io cooſeſſione eaplicaodam. Ita ille.

Supra hoc in Reſol. 1 notas, prim. & in not. § in fine, & in Reſ.2 §.1. in princ. & in 3 & 4 ... & in alia ... rerum not.

2. Notandum eſt tameo hic obiter, quòd qui vovit aliquo die jejunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit, & ita adversùs Suarez *de Relig to 2.lib.4. cap.7.num.12.* docet oovíſſimè Paulus Layman *in Theol. mor. lib.4. tract.4. cap 3. num.7.* ſed ego de hac quæſtione alibi etiam egi *in tract. de jejunio, reſ.45.*

R E S O L. LXVIII.

An qui dixit peccatum oblitus alicujus circumſtantiæ, ſatisfaciat poſtea in alia confeſſione explicando gravitatem circumſtantiæ oblitæ? Ex part.1. tract.7. Reſ.45.

§.1. **R**Eſpondet oegativè Nugnus *in add. ad 3. par. to 2. quæſt.9. art.1. dub.2.* ubi ſic aſſerit: [Quando multa peccata fiunt eodem acto, nt quando quis furatur bona Eccleſiæ, non ſufficit ſe accuſare de furto: ſimiliter, quando quis occidit Clericum, non ſufficit ſe accuſare de homicidio; ſed in utroque caſu debet eaplicari ſacrilegium: atque adeò ſi nblivifcatur illius circumſtantiæ debet poſtea de illa ſe accuſare. Sed tnoc eſt dubium, utrùm ſufficiat confiteri illam circumſtantiam ſecundum ſe; an verò ſit neceſſarium illam confiteri per modom circumſtantię, dicendo totum peccatum ſimul fuiſſe, ſcilicet, furtum cum ſacrilegio? Angelus dicit, hoc ſecundom eſſe neceſſarium. Et iſta ſententia videtor mibi magis vera: quia aliter non verè explicatur tota malitia. Et hoc magis certum eſt, quando uoum ordinatur ad alterum, ut quandn qois furatur ad mœchaodum.] Ita Nugnus.

2. Sed Suarez *in 3.part. tom.4. diſp.21. ſect.2. num.8. & 9.* Coninch *de Sacram. diſp.7. dub.7. num.60.* Reginald. *in praxi, tom 2. lib.6. cap.4. n.141.* Filliucius *tom. 1. tract.7. cap.4. num.80.* & alii, contrarium docent: io caſu tamen, quo ram peccatum, qoàm circumſtantia poſſunt ſeparatim ſufficienter eaplicari. Et ideò, qui juravit non percutere Clericum, aut jejunare in vigiliia; ſed poſtea Clericum percuſſit, aut jejunium in vigiliis perfregit, & io Confeſſione ſolùm expreſſit, ſe Clericum percuſſiſſe, aut jejunium perfregiſſe, nullam habens jurameoti memoriam, ſatisfaciet io alia Confeſſiooe, dicendo, ſe licitum jurameotum perfregiſſe. Et idem diceodum eſt de voto.

3. Similiter, qui furatus eſt calicem, ſed in Confeſſione ex oblivioое dixit ſe furtum commiſiſſe, nnn expreſſa circumſtaotia calitis; io ſecunda Cooſeſſione ſatisfaciet dicendo, ſe mortale ſacrilegium commiſiſſe. Et ideo doctrioa Nugni *ubi ſupra*, iotelligeoda eſt cum diſtioctione Suarez, & aliorum.

R E S O L. LXIX.

An Sacerdos, vel initiatus ſacris Ordinibus, ſi aliquem percutiat, teneatur explicare in confeſſione hanc circumſtantiam? Ex part.1. tract.7. Reſ.8.

§.1. **T**Eneri docet Nugnus *in add. ad 3. part. to. 2. q. 9. art.2. dub 3. concl.5.* ubi ſic aſſerit: (Quando initiatus ſacris Ordinibus occidit, vel abſcindit membrum alterius, vel notabiliter percutit, uſque ad effuſionem ſaoguioia, tenetur eaplicare, ſe eſſe initiatum ſacris: quia hoc maaimè repugoat proprio ſtatui propter irregolaritatem anneaam. Et eredo etiam probabilirer, quod Sacerdos teneatur eaplicare, ſe eſſe Sacerdotem: quia effuſio ſanguiois maaimè repugoat Sacerdotio.) Ita ille.

2. Sed, ſi aliquis dictam circumſtantiam taceret, non illum damnarem; quia eſt ſolùm circumſtantia aggravans.

R E S O L. LXX.

An Prælato præcipienti aliquid ſub præcepto obedientiæ, ſi ſubditus non obediat, peccet dupliciter, & tenentur hanc circumſtantiam in confeſſione aperire. Ex par.1. tr.7. Reſ.16.

§.1. **A**Ffirmativè reſpondet Villalobos *in ſum. tom. 1. tract.9. dub.56. num.14.* ubi ſic ait: *El Religioſo, que no obedece al Prelado, quando lo manda por obediencia, comete un pecado con dos malicias, que es contra Religion, y contra obediencia; y aſſi todo lo debe en Confeſſion explicar.*

2. Sed pro contraria ſententia adverſùs Hiſpanum, alium Hiſpanum pooamus, & hic eſt Ledeſma *in ſum. to.1. de penit cap.10. concl 6. fol mihi* 338. ubi ſic aſſerit: [*Se puede dezir muy probablemente; que el tal Religioſo no comete ſino un peccato mortal, que tiene una ſola malicia, porque aunque el quebrantamiento del precepto ſea contra la virtud de obediencia, y de Religion; pero no es contra materia neceſſaria de obediencia, ſino es por participacion de la virtud de Religion; mediante el voto que hizo. y anſi el tal peccado no tiene mas que una malicia.*] Ita ille, qui citat Cajet. *in 2.2. q.88. art.5. ad 3.* & Sotum *de juſt lib.7. q 2. art. 3. ad 1.* Super hac materia conſule *tertium hujus Operis Partem, tract. de Sacram. Reſ.97.*

R E S O L. LXXI.

Quæ hic eſt inf. Reſol 163. § in Reſ 10.

An Prælatus, ſi omittat correctionem ſubditi, ſatisfaciat dicendo in confeſſione, omiſi correctionem proximi?

Idem, quod dictum eſt de Prælato, dicendum eſt de Patre, Tutore, Domino reſpectu tamen mancipii, non autem reſpectu famuli ob ſalarium ſervientis. Ex part.1. tract.7. Reſ.57.

§.1. **N**Eceſſe eſſe, ut dicat ſe eſſe Prælatum illius, docet Bañes *in 2.2. q.33. art.3. dub.1. concl. ult.* & oovíſſimè Villalob. *in ſum. to.2. tract.4. diffic.6. num.4.* quia ad corrigendum ſubditum tenetur ex juſtitia. Supra hoc in to. 7. tract. 4 in §. 1 Reſ. 32. & in Reſ. 33. §. Hinc, & § Sed ergo, ad med. verſ. Hinc.

2. Aliqui autem putant, quod obligetur ex miſericordia; & ideò ſecundum illos notabiliter tantùm aggravat iſta circumſtaoria: unde in confeſſione oon erit neceſſariò aperiendam. Et hanc ſententiam probabilem exiſtimat Joan. Sancius *in ſuis practicis diſputationibus, diſp. 6 num. 9.* nam ſententiam Bañes veriorem tantùm vocat. Quod diaimus de Prælato, dicendum eſt de Patre, Tutore, Dominn, reſpectu tamen mancipii, non autem reſpectu famuli ob ſalarium ſervientis: quia mancipium eſt ſub dominio Domini, & ad ejus coram pertinet, actiones mancipii dirigere; oon autem famulorum. Supra hic in Ref. 2 notas, prim. & in vod. § Sed & verſ. Hinc, & infr. in Reſ. 163 § Quæro ſeptimo.

R E S O L. LXXII.

An Epiſcopus, & Generalis alicujus Religionis, ſi peccet mortaliter, teneatur explicare hanc circumſtantiam?

Et notatur, quod Epiſcopus fornicans non tenetur circumſtantiam Epiſcopatus fateri, niſi fornicatio illa ab Epiſcopo, ſeu Generali Religionis admiſſa ita publica eſſet, ut ſcandalum pareret?

Et curſim advertitur, quòd quando omnes cives tenentur ad præliandum, ſpecialiter teneantur Milites, & Duces, ſed ſi prædicti non prælientur, tenentur iſtam circumſtantiam in confeſſione explicare, nempè eſſe Duces, aut Milites. Ex part.1. tract.7. Reſ.6.

Sup. hoc infra in Ref. 79. §. Nota etiam ante medium I vers. Deinde, & in Ref. 101. & seq.

§.1. AFfirmativam sententiam docet Fagundez *prae.2. lib.4.cap.2.n.9.* & Nugn. *in add.ad 3.part.to.2.q. 9.art.2.dub.3.concl.2.* & 3. ubi ita asserit: Quando ipse pœnitens est Episcopus, tenetur explicare istam circumstantiam in quocumque peccato mortali; quia Episcopi ratione proprii status, tenentur ad perfectionem vitæ Christianæ habendam: sed huic perfectioni ex æquo repugnat quodcumque peccatum mortale: ergo notabiliter aggravatur in Episcopo, ex hac circumstantia, quodcumque peccatum mortale. Et hoc probabiliter etiam procedit in Generalibus Ordinum, eò quòd Generales Ordinum sunt quasi Episcopi, & tenentur alios monere ad perfectionem. Ita Nugnus.

2. Sed ego oppositum dicendum esse censeo; & ita puto, non esse talem circumstantiam necessariò in confessione aperiendam. Et ita docet Coninch. *de Sacram. disp.7. dub.4. n.18.* unde Filliuc. *t.2.tr.30.cap.7.n.125.* Villalobos *in sum. to.1.tr.9.dub.36 n.14.* Sanchez *de matrim.to 2.lib. 7.disp.27. nu.33.* Henriquez *lib.5.cap.5.nu.6.in Glossa, litt.* G. & alii qui asserunt, quòd fornicans Episcopus non tenetur Episcopus circumstantiam fateri, nisi fornicatio illa ab Episcopo, seu Generali Religionis admissa ita publica esset, ut scandalum pareret: tunc enim adversùs specialem officii obligationem delinquerent, qua tenetur subditos, non solùm verbo, sed etiam exemplo pascere, atque adeò specialis malitia ex status, ac officii circumstantia contraheretur, eaque est necessariò fatenda.

Supra hoc pro Episcopo fignantes, in § & nunc pro & in ro. 3. tr. 8 Ref. 93.

5. Itaque ex his apparet, quòd Episcopus, si occultè fornicaretur, satisfaceret, non solùm tacendo se esse Episcopum; sed etiamsi diceret, se habere tantum votum castitatis, ut * suprà diximus de Sacerdote, vel Religioso professo fornicante. Et ita docet Sanchez *ubi suprà*, quidquid in contrarium afferat Fagundez *de Praecep. Eccles. tr.2. lib.4. cap 3. n.8.* qui citat Ledesmam, & alios multos. Sed quod dictum est de Episcopo cum Sanchez, à fortiori procedit in Generalibus Religiosorum. Notandum est etiam hic contra Nugnũ *ubi sup.* quòd quando omnes cives tenentur ad prœliandum, specialiter tenentur milites, & Duces: sed supradicti non tenentur istam circumstantiam explicare, nempe, se esse milites, & duces; quia dicta circumstantia est solùm aggravans, & ideò non necessariò in confessione aperienda.

* Supra in Resol. 4 quam nunc hanc sequitur & in ... primo.

R E S O L. LXXIII.

Utrum Sacerdos, vel Religiosus professus satisfaciat in confessione, si dicat se violasse votum castitatis, non manifestando votum solemne, quod habet?

Et hoc idem est de fœmina, vel viro, si carnaliter se commiscuit cum Sacerdote, vel Religioso professo, aut cum Moniali; num satis sit dicere in confessione se toties fornicatum esse, vel copulam Sodomiticam habuisse cum viro voto castitatis adstricto.

Et notatur eum, qui votum castitatis simplex in sæculo, vel Novitiatu emisit, & postea in Religione professus est, vel si post votum simplex castitatis sacris Ordinibus initietur, sufficere, si dicat, se habere votum castitatis, & non teneri explicare circumstantiam sacrorum Ordinum, vel professionis in Religione. Ex part.2. tract.7. Ref.4.

Sup. hoc infra in Ref. 74. § Nota etiam, versum ante medium Deinde & in ref. 78 §. 1. ante medium vers. In Religiosis, & in Ref. 103 § in Ref. 4 & §. in Ref. 5.

§.1. NEgativè respondet Palatius *in 4. dist.16. dub.3. n. 51.* Rodriq *in sum. to 1. cap. 109. n 5.* Laym. *in Theol mor. lib.4. tract.10. cap.7. num.4.* Medina *in sum. lib. 1. cap.14. §.18.* Petrus Fay *in add. ad 3. part. q 9. art.2. disp.7. ad 2.* Arag. *in 2.2. quæst.8. art.7.* Azorius *part.3 lib.3. cap 27. q. 10.* Coninch *de Sacram disp.7. dub.4. n 20.* Fagundez, & Villalobos *ubi inf.* Ledesma *in sum. tom 1 de pœnit. cap.19. in circumstantia persona dub.2.* Henriq. *ubi infra*, & alii, qui putant, votum sacerdotale castitatis, differre specie à voto simplici.

2. Sed ego puto contrariam sententiam esse probabilem: & ita illam vocavit Villalobos *in sum to.1. tr.9. dub.27. nu. 13.* Henriq. *lib.5. de Pœnit. cap.5. num.6. in Glos. litt.* G. Fagundez *de præcept. Eccl. tr 2. lib.4. c.5. n.6.* & illam etiam absolutè docet Llamas *in sum part.3. cap. 8. §. 14.* Megala *in p. 1. lib.5. cap.11. num.8.* Filliuc. *tom.2. tr.30. cap.9. nu.124.* & *125.* Sanchez *de matrim. tom 2. lib.7. disp.27. nu.27.* Sufficit igitur, in confessione Regularem, seu Monialem professam, dicere, se fregisse toties votum castitatis, & tacere circumstantiam professionis, quia votum solemne à simplici non differt specie, neque alterius rationis vinculum est, sed solùm accidentaliter. Idem dicendum est de Sacerdote sæculari: non enim in confessione tenetur dicere se habere sacros Ordines, sed satis est dicere, se habere votum castitatis, & contra illud toties peccasse.

Sup. hic infra in Ref. 78 & in alia § ejus primo ...

3 Et hoc etiam dicendum est de fœmina, vel viro, si carnaliter se miscuit cum Sacerdote, vel cum Religioso professo: nam satis esset dicere in confessione, se toties fornicatam esse, vel copulam Sodomiticam habuisse cum viro voto castitatis adstricto.

4. Notandum est etiam hic contra Fagundez *de præcept. Eccles. tract.2. lib.4 cap.3. nu.* 10. ei qui votum castitatis simplex in sæculo, vel in Novitiatu emisit, & postea in Religione professus est; vel, qui post votum castitatis simplex sacris Ordinibus initiatur sufficere, si dicat se habere votum castitatis, & non tenetur explicare circumstantiam sacrorum Ordinum, vel professionis in Religione. Et ita docet Sanchez *ubi supra num.25.* & 35. cum Azorio, Rodriquez, & Henriquez. Vide *tertiam hujus Operis Partem Ref.67. Tract.4. de Sacram.*

Quæ hic infra Ref 103. § in Ref 4 hic

R E S O L. LXXIV.

Sacris Ordinibus initiati exercentes actum venereum exteriorem quot peccata committunt?

Et quot peccata committant in solo appetitu, & voluntate interiori?

Et resolutio harum quæstionum pendet ex illa celebri: an obligatio continentiæ annexa Ordini sacro sit immediatè à lege Ecclesiastica, vel à voto?

Et notatur, quod si quis non vult vovere, sed cum expresso animo non vovendi suscipit Ordinem sacrum, & fornicatur, in illo actu fornicationis non peccat peccato sacrilegii contra votum, quia non est aliquod votum; sed peccabit tamen non emittendo votum, quod emittere debet.

Et an si quis in Sacris, & cum voto initiatus attentet contrahere matrimonium, & illud attentatum consummet, an tunc etiam peccet contra præceptum Ecclesiæ prohibentis matrimonium contrahere, & ideo in hoc casu triplicitur peccet?

Et an Sacerdos professus fornicans satisfaciat in confessione, si dicat se esse Sacerdotem, aut professum, aut Religiosum; ac proinde etiam Sacerdos sæcularis. & etiam Episcopus non teneatur explicare circumstantiam Sacerdotii, aut Episcopatus, sed tantùm, quod habet votum castitatis?

Idem est dicendum de illis, qui cum supradictis fornicantur; quod sufficit, ut in confessione dicant se peccatum carnis commisisse cum habente votum castitatis, & non est necesse explicare, an sit Sacerdos professus, vel Religiosus, aut Episcopus.

Et curiosissimè infertur, an sit peccatum proferre verba consecrationis, aut formam Baptismi sine vero pane, aut sine vera aqua?

Et quæritur, an infans promotus ad Sacros Ordines obligetur ad castitatem servandam.

Et an continentiam teneatur servare, qui sciens votum castitatis annexum receptioni Ordinis sacri ordinatur ante annos pubertatis?

Et quid de ordinato ante annum decimum sextum, ubi Concil. Trid. est receptum?

Et an tale votum possit irritari etiam post annum pubertatis ab eis, quorum curæ suberat is, qui intra annum pubertatis fuit ordinatus.

Nota tamen obsecro, quòd si nacta pubertate Ordinem susceptum exercueris, aut alia via approbaveris, obligatus esses ad castitatem servandam, & resilire non potes.

Et an invincibiliter ignorans votum cœlibatus implicitum contineri in receptione Ordinis Sacri, teneatur servare castitatem, si sciens, & prudens sacrum Ordinem recipiat?

Et quid dicendum est, si cum metu cadente in constantem virum Ordinem sacrum receperis, an tenearis servare continentiam. Ex part.10. tract.11. & Misc.1. Ref.12.

§.1. TRia peccata committere, specie distincta, docet Hurtadus *de Sacram. Ordinis diffic.26.* ubi sic ait: Constat ergo, actum venereum exteriorem Sacris initiati, qui saltem implicitè vovit, esse triplex peccatum distinctæ speciei, nempè unum luxuriæ contra castitatem; & aliud sacrilegii contra religionem, ex qua obligat votum; & aliud quasi sacrilegii contra duliam sacram ratione legis Ecclesiasticæ id prohibentis intuitu reverentiæ status Ecclesiastico debitæ. Addidimus *actum venereum exteriorem*, quia interior, ut voluntatis, & appetitus, de quo non potest Ecclesia judicare, non erit peccatum contra duliam sacram, quia non est contra dictam legem Ecclesiasticam, quia Ecclesia nequit illum prohibere. Ita ille, & post illum Caspensis *in Cur. Theol. to.2. tr.7. disp.3. sect.3. n 26.*

Sup hoc infra in § Ex his, hujus Ref.

2. Sed Resolutio hujus casus pendet ex illa celebri Quæstione, an obligatio continentiæ annexa Ordini sacro sit immediatè à lege Ecclesiastica; vel à Voto? Et prima sententia asserit, Sacris initiatos jure Ecclesiastico, & immediatè teneri ad dictam continentiam, & non ex voto. Et in primis teneri jure Ecclesiastico, probatur, quia aliàs, qui omninò ignoraret annexum esse votum continentiæ sacris Ordinibus, aut qui id sciens intenderet non vovere, non contraheret peculiarē obligationē continentiæ; quod videtur falsum.

Supra hac quæstionem in ... in fin ref. ... & ... Ref. 77 §. Et ... & seqq.

Quod

Quòd verò non teneatur ex Voto, probatur, quia qui Sacris initiantur, etiamsi ab Episcopo de continentia servanda admoneantur; nullum tamen continentiæ Votum emittunt; ergo ad illam non obligantur ex voto; quia nemo obligatur voto, nisi à seipso emisso, Ita Valentia *to.4. dis 9. q.6.pun.5.§.2.* & alij. Secunda sententia firmat Sacris initiatos non teneri immediatè ad continentiam ex lege Ecclesiæ, sed teneri immediatè ad continentiam ex lege Ecclesiastica annexo. Ita Vasq. *in 2.part. to.3. disp.247.* Malder. *de Institut. tract.10. cap.5. dub.9. concl.2.* Lessius *lib.2. cap.40.dub.19.* Suar. *de Relig.tom.1.tract.1.lib.3.cap 3. nu.9.* & alii. Tertia sententia tuetur, Sacris initiatos ad dictam continentiam teneri, non solùm ex voto Ordinibus Sacris ex lege Ecclesiastica annexo, si illud saltem implicitè emiserant; sed etiam immediatè lege Ecclesiastica. Ita Coninch *de Sacram.disp.20.dub.12.* & Rebellius *lib.3. de Matrim.impedim.quæst.10.* Castrus Palaus *to.4. tr.27. punct. 17. num.5.* Quarta sententia est Layman *lib.5.tr.9.cap.11. n.2. in fin.* admittentis obligationem legis cessante voti obligatione, secus voti obligatione posita.

3. Sed licèt ego omnes istas sententias existimem probabiles; tamen adhæreo secundæ sententiæ Patris Vasquez, quam tuetur etiam Dicast. *ubi infra*, Sanchez *de matrim.l.7. disp.27.* & alii innumeri penes ipsum. Dico igitur obligationem istam solùm esse ex voto servandi castitatem; constitutionem verò Ecclesiasticam tantùm esse ad annectendam obligationem emittendi tale votum; cogit enim Ecclesia eos, qui in Sacris ordinantur, ut votum voveant castitatis; non quidem expressè, sed in facto ipso susceptionis Sacri Ordinis ad eum modum, quo per delationem habitus Professorum, & exercitium actuum illis solis competentium in Religione approbata inducitur tacita solemnis Professio, *cap Vidua de Regularibus*.

4. Nota verò, quòd licèt ego teneam, ut dictum est, obligationem continentiæ in habentibus Ordinem Sacrum immediatè oriri ex voto, non verò ex constitutione Ecclesiæ; negare tamen non possumus, quin obligatio non contrahendi matrimonium ex duplici capite oriatur: nam eò ipso, quòd constitutione Ecclesiastica inhabiles facti sunt ad validè contrahendum; resultat ea natura rei obligatio non attentandi talem contractum: & ex alio capite, quamvis ea inhabilitas non adesset; ex ipsa vi voti oritur obligatio non ineundi matrimonium; quia est ille status oppositus observantiæ perfectæ castitatis, atque in hoc sensu, quantum ad hanc partem, aliquid habet veritatis sententia Rebellii, & Coninch, quæ ex utroque capite constitutionis Ecclesiasti æ, & voti, putat oriri obligationem; quam tamen nos existimamus solùm quantum ad contrahendum matrimonium ex utroque capite oriri.

5. Ex his infertur decisio dubii appositi in titulo hujus Resolutionis. Dico itaque contra Hurtadum, & Caspensem, Sacerdotem, qui incidit in aliquem lapsum sensualem, non committere tria peccata. Et ita docet Dicast. *de Sacram. to.1. tr.6. disp.1 dub.26.n.399.* ubi sic ait: Conscius voti castitatis annexi Ordini, quem suscepit, etiamsi peccet postea fornicando: non peccat triplici malitia peccati, scilicet contra constitutionem Ecclesiæ præcipientis castitatem in honorem Ordinis, ut aliqui volunt; & insuper contra sextum præceptum; ac tandem contra votum, nec enim illa prima malitia, seu peccato peccat; nam juxta dicta, præceptum sive constitutio Ecclesiæ non attingit immediatè continentiam, sed votum emittendum in eo Ordine; quod tamen jam emisit ordinatus, quamvis hic, & nunc non servet tale votum. Ita ille.

Supra hoc in tom. 1 tract. 3. Resol. 113 §. vel. in princ. 6. Nota etiam ex his, quòd, si quis nolens vovere, sed cum expresso animo non vovendi suscipiat Ordinem Sacrum, & fornicetur, in illo actu fornicationis non peccat peccato sacrilegii contra votum; quia non est aliquod votum. Quia tamen semper illi instat obligatio faciendi votum; peccabit quidem in non emittendo votum, quod debebat emittere; ipse tamen actus fornicationis non erit fractio fidei Deo præstitæ, quam nondum illi præstitit. Quemadmodum, qui pro tali, aut tali die habet obligationem emittendi professionem Religiosam; etiam si peccet illam non faciens: si tamen non facit; non peccat contra paupertatem, quam debuisset vovere (cùm nondum illam voverit) etiam si possideat bona. Deinde Sacerdotem pro-

Supra hoc in Resol. & in aliis ejus quinam not. fessum fornicantem, satisfacere in confessione, si dicat se esse Sacerdotem; aut si dicat, se esse Professum, aut si dicat, se emisisse votum castitatis, non explicando se esse Sacerdotem, aut Professum, aut Religiosum, ac proinde etiam Sacerdotem sæcularem, etiam Episcopum non

Supra hoc pro Episcopo in Resol. 72 §. quamvis ad med. §. & in to 4. tr. Resol. teneri explicare circumstantiam Sacerdotii, aut Episcopatus. Atque in universum, paucis complectendo omnia, quicumque in Sacris, sive Religiosus, sive non Religiosus, & quicumque Religiosus, sive in Sacris constitutus, sive non, si peccatum fornicationis committat; satisfacit in confessione, dicendo, se fornicatum fuisse, habendo votum castitatis. Fundamentum est; quia nec ratione Sacri Ordinis, nec ratione status Religiosi præcisè, & formaliter, alia obligatio non committendi tale peccatum oritur, præter eam, quæ est ex voto ordini annexo, & in statu Religioso incluso. Quod enim votum sit solemne, vel non solemne, ad prædictam speciem, & rationem peccati omninò accidentarium est. Secùs autem erit, si quis Sacris, & cum voto initiatus attentet contrahere matrimonium, & illud attentatum consummet; tunc enim peccabit quidem contra præceptum Ecclesiæ prohibentis matrimonium contrahere; quæ prohibitio videtur esse facta in honorem illius status: & præterea peccabit contra Religionem, & votum castitatis in ea copula, atque etiam contra sextum præceptum, cùm sit invalidum matrimonium. Item peccabit peccato sacrilegii, quale censetur in eo, qui attentat facere, aut suscipere Sacramentum invalidum; tale autem est illum matrimonium attentatum: perinde atque peccatum est proferre, v. g. verba Consecrationis, aut formam Baptismi sine vero pane, aut sine vera aqua; sic enim quis attentat efficere Sacramentum matrimonii sine materia, aut subjecto capaci, quare ipse non est. Et hæc omnia rectè docet Dicast. *loc. cit.* quæ maximè notanda sunt; non enim ita breviter, & clarè Lector inveniet apud alios Auctores.

7. Sed ad pleniorem hujus materiæ tractationem breviter discutienda sunt aliqua dubia, & ideo quæro primo; An infans promotus obligetur ad castitatem servandam? Affirmat Paludanus *in 4. dist.37.q.1. ar.1.* D Anton. *in 3.p. tit.1.c.8. conc.2.* favet Richar. *in dist.25 ar.4.q.2.ad 3.* propterea quod castitas Ordini sacro accessoria sit; ergo infans Ordinem sacrum recipiens, & castitatem servare obligandus est. Opposita tamen sententia communis, & vera est, quam, pluribus relatis, firmat Sanch. *l.7. dis 30.n.3.* Vasq. *dis.246.n.25.* Barbos. *alleg.15.n.4.* Guttier. *de Matr. c.94. circa fin.* Coninch *disp.20.dub.14.* Ratio est quia nec ex lege prædictus infans astringitur, nec ex voto. Non ex voto; hoc enim liberum consensum voventis requirit; qui tamen non est in infante carente usu rationis. Non ex lege; quia cùm lege divina nullus ad castitatem obligetur, Ecclesia, quæ juris divini imitatrix est, nemini eam obligationem imponit. Sup. dest. continentia in hoc loc. §. in to. 1. tr. 3. Resol. 113. §. 2. & sequ. ... pro ... in hoc § ... Resol. 76 ... tamen. Supra hoc in Resol. 1 & §§. ...

8. Quæro secundò: an continentiam teneatur servare is, qui sciens votum castitatis annexum receptioni Ordinis Sacri, ordinatur ante annos pubertatis? Negant varii, quos citat, & sequitur Sanch. *lib.7. de Matrim. disp 30. n.8.* Lessius *lib.2. de Virtutib. cap.41. dub.7. num 58.* nisi post annos pubertatis ratificet. Idem censent de Ordinato ante annum 16. ubi Tridentinum est receptum. Sed oppositum videtur verius. Probatur quoad prius, quia certum est votum castitatis ante annos pubertatis emissum esse validum; hic autem non apparet, ex quo capite sit invalidum: nam quod Professio in Religione ante illos annos vim non habeat; oritur ex constitutione Ecclesiæ, qualis nulla est in præsenti casu. Idem ostenditur quoad posterius, quia Tridentinum *sess.25. cap.15. de Regularib.* solùm agit de professione in Religione, quam annullat. Existimo ergo, quòd licet ei sit justa causa dispensandi, imò juxta probabilem sententiam tale votum possit irritari etiam post annos pubertatis ab eis, quorum curæ suberat is, qui intra annos pubertatis fuit ordinatus; ipsum tamen votum non sit eo ipso irritum. Et ita hanc sententiam tenet Castrus Palaus *to 4. tr.27. pun. 17. n.10.* & Jo. Præpositus *in 3 part. quæst. unic. de Sacram. Ord. dub.20. n.199.* Nota tamen, quòd si nata pubertate, ordinem susceptum exercueris, aut alia via approbaveris obligatus esses ad castitatem servandam, & resilire non potes; uti notarunt Sanch. Coninch, & alii locis allegatis.

9. Quæro tertiò: An invincibiliter ignorans votum cælibatus implicitum contineri in receptione Ordinis Sacri; teneatur servare continentiam, si sciens; & prudens sacrum Ordinem recipiat? Sanch. *lib.7. de Matrim. disp.27. n. 11.* affirmat. Sed contrarium videtur verius. Sequitur ex dictis; cùm obligatio voti non possit inveniri, nisi verum votum intercedat; illud autem non potest inveniri, ubi nullum est voluntarium: voluntarium verò esse non potest respectu ejus, quòd invincibiliter ignoratur. Et ita hanc sententiam tenet Joannes Præpositus *ubi sup. n.200. & 202.* qui respondet ad omnia argumenta Sanchez. Sed in hac difficultate distinguit Palaus *loc. cit. num.11.* cum Coninch *disp.20. dub.14 num.145.* Qui benè advertit, quòd hic casus vix in Ecclesia Latina locum habere potest, cum omnes ante collationem Ordinum Sacrorum moneantur ab Episcopo de obligatione castitatis servandæ. Sup. hoc in to 1. tr. 3. Resol. 113 §. Verum.

10. Et tandem quæro quartò: quid dicendum, si te cum metu cadente in constantem virum Ordinem susceperis: an Supra hoc in to 1. tr. 3 Resol. 114 §. ult.

In princ. & in rel. 15. à lin. 4

teneaeis servare continentiam? In præseori difficultate, præter eos, qui universim censent vota gravi metu facta, seu cum metu cadente in constantem virum, esse nulla jure naturæ; aliqui censent tale votum jure positivo esse irritum, & proinde initiatum Sacris Ordinibus ex tali metum non obligari ad continentiam: ita Sanch. *disp.29. n.5.* ubi plurimos citat, *& lib.4.in Decal.cap. 4. nu.* 12. Lessius *cap.40.dubit. 3 nu.* 18. & alii. Et ita docet Præpositus *ubi sup.n.*202. Et ideo Palaus loc. cit. *n.*13. probat nullum votum factum jure naturæ irritum esse: jure verò positivo sola ea vota, quæ statum Religiosum constituunt, tametsi irritanda veniant. Quo posito, si cum Ordines suscepisti, expresse non contradixeris obligationi servandæ castitatis; teneris eam servare, tum ex voto, tum ex lege. Sed probata coactione, credo facilè Ecclesiam tibi prædictam obligationem remissuram. Sed circa omnia supradicta, ne deseras etiam recognoscere doctissimum Granadum *in 3. part.D.Thom.contr.9.tr.4.disp.1.sect.1. & seqq.*

RESOL. LXXV.

An Religiosus professus, qui emittit votum de non committenda mollitie, vel fornicatione, teneatur explicare hanc circumstantiam voti emissi post professionem, & idem quæritur, de Sacerdote, vel sacris Ordinibus initiato? Ex part. 1. tract.7. Res. 9.

Supra hoc in to. 6. tr. 3. Res. 38 § Inuque prope finem, 3 vers. Unde est hic quomodo illud differt ab isto quæstio: quia in illa additur est juramentum, voto &c.

§.1. Respondeo negativè; nempè: non teneri declarare in confessione se hac de re post votum professionis, aut sacrorum Ordinum, speciale votum emisisse: quia per votum solemne castitatis in professione emissum, & dum sacros Ordines suscepit, ad id ipsum tenebatur, & multiplicatio nova votorum nullam etiam addit circumstantiam aggravantem; nec se obligavit de novo, sed veterem obligationem cum illo voto confirmavit: sicut, qui sæpè promitteret aliquam rem cum juramento, vel publicas scripturas de illa efficeret. Et ita docet Fagund. *de Præcept. Eccles.to.2 lib.4.cap.3. n.*11. qui citat Sanch. & Llamas. Et ideo Pilliuc. *to.2.tr.30.cap.7. nu.26.* asseruit, aliquem habentem votum solemne, & simplex, non teneri utrumque exprimere: quia votum solemne, & simplex differunt tantùm accidentaliter, & non est circumstantia in confessione aperienda.

RESOL. LXXVI.

An quando aliquis solus se polluit tangendo aliquem professum, vel in Sacris constitutum, tenentur explicare hanc circumstantiam? Ex part.1. tract.7. Res.53.

Supra hoc in Res. seq. & in to. 7 tr. 1. Res. 241. § Non desunt.

§.1. Negativè respondet Llamas *in summ. part.3. cap.8. §.16.* ubi sic asserit: [Quando sola mollities committitur tactibus Professi, vel in Sacris constituti, si patiens est sæcularis, non tenetur ampliùs dicere, nisi: Passus sum voluntariè pollui tactibus alienis. Neque in sacris constitutus, vel Professus amplius tenetur dicere, nisi, tangens impudicè, alium pollui, & si non sit cognitus, non tenetur explicare. Et sum in sacris, vel Professus, aut Professa Religionem; nisi illi etiam accidat voluntaria pollutio, ut de se liquet; qui sacra persona non est in tali casu violata.] Ita Llamas, sed improbabiliter, judicent viri docti: nam oppositam sententiam existimo veram.

RESOL. LXXVII.

An Regularis, vel Monialis, vel aliquis in Sacris Ordinibus constitutus, si sæcularem polluit, committat sacrilegium?

Et an patiens in prædicto casu pollutionem, circumstantiam personarum teneatur aperire? Ex Part.9. tr. 9. & Misc.4. à Resul.66. alias 65.

Alibi in Res. prox. & in aliis eius annot.

§.1. Pro negativa sententia adduxi alibi Llamas primum Auctorem hujus sententiæ: postea adduxi Nicolaum Miseiscensem Dominicanum: & Joannem Caramuelem Cistercieosem: nunc assero eandem sententiam docere Jacobum de Graffis Benedictinum, *de cafib. reserv. lib.3. cap.8. num.*39. cui novissimè adde Patrem Gesualdum Capucinum *in Theolog. moral. to.1. tract.27. cap.*10. *nu.* 16. ubi sic asserit: Sequitur, quod quando sola mollities committitur tactibus professi, sive alicujus in Sacris Ordinibus constituti, si patiens esset sæcularis, non tenetur amplius dicere in confessione, nisi passus sum voluntariè pollui tactibus alienis; neque Religiosus amplius tenetur dicere, nisi causavi tangens impudicè alium pollui, & si non sit cognitus, non tenetur explicare; ego sum in sacris, sive Religiosus, nisi etiam illi accidat voluntaria pollutio consummata. Et ratio hujus est, quia persona sacra non est in tali casu violata contra votum castitatis. Hæc Gesualdus.

2. Sed prorsùs hanc sententiam rejiciendam esse puto. Et ego illam alibi improbavi; & me citato, improbat Trullench ubi infra, & etiam, me cit. sapientissimus Oviedo *in p.2. D.Th. tr.6. contr.5.punct.3.§.*10. *n.*70. Unde in summa Llamas invenitur expuncta talis opinio jusso nostræ Sanctæ Inquisitionis Hispanicæ, in Indice expurgatorio edito anno 1632. à Cardinali Antonio Zappata littera H. secundæ Classis. Et ideò non approbo id, quod asserit novissimè Tambor. *in Method.exped.Confess.l.2.c.5.§.10.n.66.* ubi sic ait: si tu tuis manibus polluas uxoratum, vel Sacerdotem &c. debes id explicare; quia cooperaris ad adulterium, vel sacrilegium: at si te suis manibus alius polluat, parum refert pro tuo peccato contra castitatem, quod ille fuerit vir, vel fœmina, vel Sacerdos: tunc enim (si aliud non additur) se habent illæ manus, ut merum instrumentum, & solùm adest cooperatio cum alterius te polluentis peccato. Ita ille; qui sentit cum Llamas, sæcularem patientem pollutionem ab aliquo in Sacris constituto, non teneri amplius dicere, nisi passus sum voluntariè pollutionem tactibus alienis, & non teneri explicare circumstantiam personæ sacræ. Sed hanc sententiam, ut diximus, delevit ex Llamas index expurgatorius. Rectè itaque Trullench *in Decal.to.2.l.6.c.1.dub.8.§.1. n.2.* sic ait: Hinc fit, quando mollities committitur tactibus Professi, aut in Sacris constituti, esse id in confessione aperiendum, ut benè existimat Diana *tract.de circumst. res.*53. contra Llamas *sum.par.3.cap.8.§.16.* Ita Trullench, & iterum ego. Unde cautè legendi sunt Tamborinus, Gesualdus, Graffius, Miseiensis; & Caramuel: & caveant imposterum Auctores hanc sententiam in suis Operibus amplius imprimere. — Quæ hic est Res. anteced.

RESOL. LXXVIII.

An mulieri peccanti cum Religioso Sacerdote satis sit dicere se commisisse sacrilegium cum Sacerdote, vel initiato sacris Ordinibus?

Et an Religiosus Sacerdos, quando se accusat in confessione in simili casu non teneatur dicere se esse Religiosum Sacerdotem, sed sufficit dicere se esse Religiosum, vel Sacerdotem, aut sacris Ordinibus initiatum, &c. Ex part.1. tract.7. Res.3.

§.1. Negativè respondet Sotus *in 4.dist.18.q.2.ar.3.& de just.lib.2.q.8.art.5 ad* 1. Coninch *de Sacram. disp.20.dub.3.n.*131. Ledesma *in sum.to.1. de pænit.cap.*19. *de circumstantia persona, dub.* 2. Zanardus *in direct. Theol. part.1.tract.de pænit.cap.*18. Petrus Fay *in add.ad 3.par. q.9. art.2.disp.7.ad* 3. & alii: quia votum solemne castitatis à Religioso emissum, alterius speciei est à specie voti Sacerdotis, in Ordine suscepto. — Sup. hoc supra in Res. 11. O. Et in hac, & inf. in Res. 163 § in Res. 3. & § in Res. 4.

2. Sed ego contrarium asserendum esse censeo: & ita docet Pitigianus *in 4.sent.to.2.dist.16.quæst.unic.ar.5.* Henriq. *lib.5 de pænit.c.5.n.6. in Gloss.lit.G.* Sanch. *de matr.l.7. disp.27.n.27.* & novissimè Villalobos *in sum. to.1 tr.9.c.37. n.*13. ubi ita asserit: *El Sacerdote professo en el pecado de la carne satisface con decir, que es professo, ò que es Sacerdote, El fundamento desta sentencia es, que el Sacerdote no tiene obligacion à la castidad, mas que la del voto solenne, que assi se incluye y assi el voto del Sacerdote, y el del Religioso no hazen diferente especiel, sino solo es reiterar el voto, como el que hiziesse tres, ò quatro vezes voto de ayunar los viernes; que si le quebrasse, no haze mas que un pecado; que es como el que hiza muchas escrituras de obligacion para pagar una deuda, que no por esso queda obligado à pagar mas.* Ita ille, qui etiam citat Medinam, Azoriom, & Rodriq. Et hanc sententiam probabilem vocat Joann. de la Cruz *in direct.consc. part.1.præcept.6.art.6.dub.8. concl.3.* & Lessius *lib.4 cap.3.dub.18.n.87.*

3. Dicendum est igitur; pœnitentem accusantem se de copulà, satisfacere dicendo in confessione, se habuisse copulam cum Sacerdote; & non teneri dicere, illum Sacerdotem fuisse Religiosum. Ita, Religiosus Sacerdos, quando se accusat in Confessione, non tenetur dicere, se esse Religiosum Sacerdotem; sed sufficit dicere, se esse Religiosum, vel Sacerdotem, aut sacris Ordinibus initiatum, &c. Et hanc sententiam etiam probabilem vocat Fagun. *de Præc. Eccl. tr. 2 l.4.c.3. n.4. in fin.* vide super hac materia *tertiam meam partem res.67.tr.4.de Sacr.* — Sup. hoc supra in Res. 71. & in alias § ejus annotatione. — Quæ hic est inf. Res. 163. § in Res. 3. An.

RESOL. LXXIX.

An mulier habens rem cum Novitio; vel solutus cum Novitia Religiosa teneatur aperire hanc circumstantiam?

Et quid, si mulier haberet rem cum Clerico minorum Ordinum? Ex part.1. tract.7. Res.7.

§.1. Af-

§.1. AFfirmativè reſpondet Llamas *in ſumma*, *part.3. cap.8. §.14.*

Sed mihi placet contraria ſententia, quam docet noſter Megala *in 1.part. lib.5. cap.11. num.7.* quia, cùm hæc circumſtantia ſit rantùm aggravans, non eſt in Confeſſione aperienda. Quæ doctrina magis procedit, ſi mulier haberet rem cum Clerico minorum Ordinum: quia talis circumſtantia non ita notabiliter aggravat malitiam luxuriæ, Et ita docet Llamas *ubi ſuprà*.

R E S O L. LXXX.

An ſi quis fornicaretur, geſtando aliquod fruſtulum Reliquiæ S. Crucis clavorum, vel ſpineæ coronæ, aut Hoſtiæ conſecratæ, occultæ, debeat neceſſariò hanc circumſtantiam in Confeſſione explicare?

Et quid geſtando Reliquias Sanctorum, vel Agnum benedictum?

Idem eſt, quando non ſolùm quis cum complice peccaret, ſed etiam cùm polluerit ſeipſam.

Et idem eſt, ſi Parochus, dum iret cum ſacro oleo ad miniſtrandum Sacramentum Extremæ Unctionis, in itinere cum illo rem haberet cum muliere. Ex part.11, tract.8. & Miſc. 8. Ref.58.

Docuit in ref. seq. & inf. in Ref. 16. §. in Ref. 58.

§.1. OLim docui fornicantem geſtando Reliquias, vel Agnum benedictum non eſſe aſtrictum hanc circumſtantiam explicare, & ita me citato cum Sanch. Fagundez, Lugo, Filliucio, Trullench, Bonacina, & aliis tenet Leander *de Sacram. to.1. tract 5. diſp.8. quæſt.15.* quia comitanter tantùm ſe habent ad actum venereum, ſicut ad quodvis aliud peccatum. Verùm hanc opinionem ego non auderem extendere ad fornicantem, & geſtantem Reliquias Sanctæ Crucis, clavorum; vel ſpineæ coronæ propter contactum phyſicum Corporis Domini noſtri Jeſu Chriſti, unde ex hoc ab Eccleſia coluntur adoratione.

2. Et idem puto ſi aliquis ex juſta cauſa geſtat Sacram Euchariſtiam occultam, & cum illa fornicaretur, unde ad elucidationem omnium ſupradictorum non deſeram hic apponere verba Patris Dicaſtilli, qui *de Sacram.to.2.tract.8. diſp 9. dub.8. num 718.* ſic ait: Dubitare quis poſſet circa hanc circumſtantiam, quomodo id de quo agit Sanchez *l.2. moral.cap.40.num 38.* & ante ipſum Azor. & alii referendi. An ſcilicet peccatum admiſſum geſtando reliquias ſanctas in collo aut aliam imaginem, ſi id peccatum alioquin non ſit directè contra cultum eis debitum, ſit peccatum explicandum in Confeſſione? Eandem quæſtionem tractant alii in particulari caſu exercendi actum venereum ea ipſa na geſtando.

3. In hac re Philiarchus *de officio Sacerdotis tom.1. part. 1. lib.3. cap.9. ad finem*, affirmare videtur. Sanchez verò citatus univerſim videtur negare, & in eandem ſententiam refert Azorium *to.1. lib.9. cap.8. quæſt.7.* quamvis enim de quibuſdam peccatis loquatur Azor. v. g. pejerandi, furandi, detrahendi, maledicendi, &c. & non utatur exemplo fornicationis, idem putat Sanchez illum ſenſiſſe in hoc. Cum Sanchez conſenſit Fagundez *in primo præcepto Eccleſiæ num.1. cap.4. num. 13.* Diana etiam, qui tum *part. 1. tract.7. de circumſt.aggrav.* tum *part.3. tr.4. reſ.67. ubi in reſ.* addit etiam Sylvium *2.2. ad quæſt 154. art.10. in fin.* duo in hac re poſſumus quærere, primò an ſit irreverentia, deinde an ſit gravis, & explicanda in Confeſſione, mihi in hac videtur diſtinguendum inter actiones, quæ peccata ſunt, itaut quædam in prudenti hominum æſtimatione videatur afferre ſecum irreverentiam, ſi exerceantur à geſtante ſecum aliquid ſacrum; quædam verò non ita meritò Azor. in prædictis peccatis poſuit exemplum, & non in fornicatione; licèt quæſtionem generaliter moverit. Exercere ergo actum turpem cum meretrice non videtur poſſe negari eſſe aliquam irreverentiam, ſi quis ſimul habeat ſecum Sanctorum Reliquias. Sed Cardinali Lugoni non videtur irreverentia tanta ut ſit mortalis adeoque debet explicari in Confeſſione, quod mihi quoque videtur probabile (præſertim cùm non ſit lex Eccleſiaſtica, quæ id conſtituit in materia reverentiæ erga Reliquias Sacras) Ideo cum Azorio ſentio (in quo à fortiori conſentit Sanch.) non eſſe irreverentiam Reliquiarum ſi quis eas geſtet, tunc ex ira maledicere alicui, aut tunc furari, &c. eſſe tamen (ut ſentit Lugo) irreverentiam aliquam tunc fornicari, niſi fortè inadvertentia, aut ignorantia ab omni culpa excuſet, tales enim actus, & ſimiles in prudenti æſtimatione continent indecentiam, licèt, ut dicebam non mortalem. Poſſet tamen tanta eſſe ſanctitas ejus, quod geſtatur, & adeò creſcere inde irreverentia in tali actu, ſub ea circumſtantia, ut meritò cenſeatur graviſſima; Ideò

Quæ hic ſunt ut in not. præ.

meritò dixit idem Cardinalis *diſp. illa 16. n. 513.* Loquens de Sacerdote, qui ſecum portans Euchariſtiam tale peccatum committerat. Ego ſanè non excuſarem à peccato gravi contra Religionem, cui doctrinæ omninò ſubſcribo. Addit tamen non eſſe eandem rationem de quolibet alio peccato mortali, v.g. detractione, contumelia, &c. Quamvis & in hoc ego non poſſim non videre magnam irreverentiam, ſi quis Sacerdos portans ſecum pro ægroto venerabile (etiam ſecretò ut in aliquibus locis juſtis de cauſis ſit) interim diverteret, & in converſatione effugeret detractiones, contumelias, perjuria, aut etiam minus honeſtis, & decentibus Ludis, Aleæ, Cartiſoliorum, & ſimilibus vacaret. Verum hæc omnia prudentis æſtimationis judicio videtur relinquenda. In quo mihi nulla occurrit regula generalis ad id diſcernendum. Huculque Dicaſtillus.

4. Et omnia ſuperiùs dicta ego puto non ſolùm procedere quando quis cum complice peccaret, ſed etiam cùm pollueret ſe ipſum, militat eadem ratio, nempè irreverentia nimis magna. Ergo, &c.

5. Imò ego puto idem dicendum eſſe, ſi Parochus dum iret cum Sacro Oleo ad miniſtrandum Sacramentum Extremæ Unctionis infirmo, in itinere cum illo rem haberet cum muliere.

R E S O L. LXXXI.

An geſtatio Reliquiarum, in actu venereo, vel illas amaſiæ dare, ſit circumſtantia in confeſſione aperienda?

Idem eſt de Agno benedicto, vel calculo cum Indulgentia?

Et quid, ſi prædictæ res dentur amaſiæ non ex gratitudine, & benevolentia, ſed tanquam pretium actus venerei; an in iſto caſu eſſet ſacrilegium hoc facere? Ex par.1. tr.7. Ref.18.

§.1. REſpondeo, quòd ſi in actu venereo geſtentur Reliquiæ; vel Agni benedicti, vel calculi cum indulgentia, non committitur ſacrilegium, nec talis eſt circumſtantia in confeſſione explicanda: quia comitanter ſe habent ad actum venereum. Quod etiam procedit; ſi dictæ res ſacræ dentur amaſiæ ex gratitudine, & benevolentia: non autem tanquam pretium actus venerei: nam in iſto caſu eſſet ſacrilegium hoc facere; in primo verò eſt tantùm irreverentia quædam, re ſacra, & Deo dicata remunerando actum turpem, & profanum, & ita docet Filliucius *to.2. tract.3. cap.7. num.329.* Adi 3. *hujus Operis part.tr.4. de Sacram.* * *Ref.67.*

Supra hoc in Ref. præter in princ. §.1. ſed lege eam per tot. & infr. in Ref. 18. §. in Ref. 58.

* Quæ hic eſt infra Ref. 163. §. in Ref. 18.

R E S O L. LXXXII.

An ſi quis haberet concubitum cum veſtibus ſacris, iſtæ polluerentur, & deberet hanc circumſtantiam in confeſſione aperire?

Et an in tali caſu veſtes ſacræ debeant iterum benedici?

Et curſim docetur perditiſſimos homines in ore coire, & in hoc caſu turpitudo illa contra naturam conſiſtit; unde hoc in confeſſione explicandum eſt. Ex part.10. tract. 12. & Miſc. 2. Ref.55. aliàs 54.

§.1. AFfirmativè reſpondet Marchant. *in Tribun Sacramens. tom.2. tract.7. tit.1. quæſt.2. §. . . . reſ.2.* ubi ſic ait: ad ſacrilegium ſpectat, ſi quis in habitu Sacro, ut Planeta, Caſula, Tonica, Alba, vel aliis ornamentis Sacris fœdum concubitum haberet, illa enim iſtis fœditatibus ſicut & Eccleſiæ contaminantur. Unde qui in Sacris amictus peccatum carnis committeret, crederem illum circumſtantiam illam debere exprimere, tanquam ſacrilegium extrinſecum conſtituentem. Ita ille, Unde ſi quis haberet copulam cum veſtibus Sacris: iſtæ veſtes tanquam pollutæ deberent iterum benedici, ut de Eccleſia polluta ex concubitu, vel emiſſione ſeminis ſtatuitur.

2. Nota etiam hic obiter cum eodem Marchant. *ubi ſupra §.7. reſ.2.* quoſdam perditiſſimos etiam in ore coire, & in hoc turpitudo illa contra naturam conſiſtit; unde in confeſſione hoc eſſe explicandum alibi docuimus.

Alibi in to. 7. tr. 6. Ref. 184. §. ult. ad med. & verſ. Et idem.

R E S O L. LXXXIII.

An ſit circumſtantia aperienda in confeſſione, ſi quis haberet copulam in Oratorio alicujus domus, in quo de licentia Epiſcopi Miſſæ celebrantur?

Idem dicendum eſt, ſi copula haberetur in Sacriſtia Eccleſiæ, vel in porta Eccleſiæ, à parte externa Eccleſiæ, vel in Monaſterio in cellis Religioſorum, etiamſi Superior Conventus ſingulis noctibus benedicat dormitorium, & aqua aſpergat luſtrali, & ibi ſit Altare ad celebrandum. Ex par.1. tr.7. Ref.20.

Sunt in prima diſtinc. hujus circuli ſignanter in tom. 4. tr. 3. Ref. 63.

§.1. RESpondeo negativè, & ita docent Sanchez *de Matrim.to.3.lib.9.disp.15.num.39.* & alii: Idem dicendum est, ut bis diebus in casu occurrenti ego respondi, si copula habita sit in porta Ecclesiæ, à parte externa Ecclesiæ, vel in Monasterio, & cellis Religiosorum, etiamsi Superior Conventus singulis noctibus benedicat dormitorium, & aqua aspergat lustrali, & ibi sit altare ad celebrandum: quia reputabitur tunc tanquam Oratorium privatum. Ita Fagundez *Præcept.2.lib.4.cap.4.num.34.* & 39. Quæ omnia etiam procedunt, si copula haberetur in Sacristia Ecclesiæ: nam non esset circumstantia aperienda in Confessione, ut notant DD. citati, & noster P.Megala *in 1.part.lib.5.cap.13.n.21.*

Supra hoc lege doct. Ref. 103 & ex illa deduc... [illegible]

RESOL. LXXXIV.

An qui mœchatus est in Sacristia alicujus Ecclesiæ teneatur in confessione hanc circumstantiam explicare?

Idem dicendum est de Refectoriis, Cubiculis, Bibliothecis, Dormitoriis, & Monasteriis Regularium, & de Cameris, & Campanilibus Ecclesiæ adhærentibus.

Et an si quis furetur aliquid in suprà dictis locis, quod sit notabile, teneatur aperire in confessione hanc circumstantiam, vel sufficiat dicere furatus sum? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 165. aliàs 166.

§.1. RESpondeo negativè, quidquid in contrarium asserat Zerola *in praxi pœnit.cap.12.qu.27.* & alii; quia per locum sacrum solum corpus ipsum Ecclesiæ consecratæ, vel benedictæ intelligitur; & idem dicendum est de Refectoriis, Cubiculis, Bibliothecis, Dormitoriis, & Monasteriis Regularium, & de Cameris, & Campanilibus Ecclesiæ adhærentibus. Et ita hanc sententiam docet Azorius *part.3.lib.3.cap.27.quæst.13.* & alii. Unde infertur contra Selvam *de benefic.part.2.quæst.57.n.2.* Zerolam *ubi suprà quæst.20.* & alios, quòd si quis furetur notabile quid in supradictis locis, non tenetur aperire hanc circumstantiam, sed sufficit dicere, Furatus sum; & ita docet præter Azor. *loc.cit.quæst.14.* Dominicus Sotus *in 4. dist.32.quæst.1.art.3.* & alii.

Supra hoc lege doct. Ref. præc. & ex illa infertur ... [illegible] Resol. 167. vide §. Colligitur quarto.

RESOL. LXXXV.

An sit circumstantia aperienda in confessione copula inter conjugatos habita in loco sacro?

Et quid, si per longum tempus in illo loco aliquis ex conjugibus detentus sit?

Et quid si ibi nullo modo conjuges conclusi sint?

Et quod verò longum tempus sit, & intelligatur? Ex part. 1. tract.7. Ref.19.

§.1. RESpondeo negativè, si per longum tempus in illo loco detenti sint; quod verò tempus longum sit, arbitrio prudentis committitur, & in hoc est difficultas. Sanchez *de matr.to.3.lib.9.disp.15.n.12.* existimat, unum mensem esse longum tempus. Lessius *lib.4.cap.3 dub.12 num.86.* quindecim, vel viginti dies. Fagundez verò *Præcept.2.lib.4.cap.4.n.21.* decem dies.

Supra hoc lege doct. Ref. ... [illegible]

2. Sed ego, attenta humana fragilitate, puto cum Suarez *in 3.part.quæst.83.art.3.disp.81.sect.4. §. tertiò violatur,* & Petro Ledesma *in sum.to.1.de Sacr.Euch.cap.20.* longum tempus esse quatuor, vel quinque dies.

3. Ex his apparet, rectè respondisse Megalam *in 1.part. lib.5.cap.13.n.9.* non peccasse quandam mulierem, quæ in quadam Ecclesia Regularium reddidit conjugale debitum marito dicenti, se amplius non posse continere, qui ad Ecclesiam confugerat propter delictum; & nulla aderat spes inde exeundi, nisi post longum tempus.

4. Sed non reticebo, quosdam Doctores existimare, copulam conjugalem in loco sacro, si occultè fiat, etiamsi conjuges non sint conclusi, non esse peculiare peccatum sacrilegii: quam sententiam probabilem putat Vasquez *in p. 2. tom.1.disp.98.cap.3.num.6.* & illam refert Lessius *ubi sup.* & non impugnat: & illam novissimè docet Pontius *de matrim.lib.10.cap.10.num.15.* & hæc opinio est probabilis, quidquid in contrarium asserat Tannerus *in 2.2. disp.4.q.2. dub.3. num 42.* licèt contrariam sententiam probabiliorem existimet.

Supra hoc ... [illegible] Ref. 395 tom. 3 ...

RESOL. LXXXVI.

An tactus impudici facti in Ecclesia habeant specialem malitiam sacrilegii mortalis necessariò in confessione explicandam?

Et quid est dicendum de turpi aspectu, aut nutu, aut levi verbo, maximè quando in transitu, & sine notabili mora, & scandalo fiunt? Ex part.1. tr.7. Ref.25.

Et ad pedem litteræ in part.2.tr.17. Ref 23. sed quia in prima Ref. sunt plures authores, quàm in secunda, ideò illa hic tantùm transcribitur.

§.1. AFfirmant plures, & præsertim ex neotericis, Sylvius *in 2.2.quæst.154.art.10. in fin.* Ostia *in sum.notab.5.in fin.circa 6.præceptum*, Salas *in part. 2. to. 2. tr.13.disp.6.sect.22.num.150. in fine*, Pitigianus *in 4.sent. to.2.dist.17.quæst.unica, art.5.in circumstantia*, Ubi in fine, Azor. *to.1.lib.4.cap.6.quæst.10.* Suarez *de Relig. to.1.lib.3. cap.7.n.11.* ubi citatis Cord. Sylvest. Lopez, Rodriquez, & Ledesma, ait: (Et ratio hujus sententiæ non fundatur in Ecclesiastica prohibitione: nam hæc prohibitio facta non est, nisi de seminis emissione in Ecclesia; ergo erunt hi tactus impudici, in Ecclesia facti, mortalia sacrilegia ex vi legis naturalis prohibentis illos tactus in loco sacro, tanquam indecentissimos sanctitati ejus. In quo genere tactus illi reputantur prudenter materia gravis, & sufficiens ad gravem irreverentiam loci sacri. Fortasse tamen non erit idem de turpi aspectu, aut levi verbo, maximè quando in transitu, & sine notabili mora, & scandalo fiunt: quia non videtur materia ita gravis. De quo non potest ferri certa regula; sed id prudenti judicio relinquendum est.) Hæc Suarez.

Supra hoc ... [illegible] primo no.

2. Sed nimis scrupulosè. Puto igitur cum Homobono *de exam.Eccles.part.1.tract.5. cap. 12. quæst. 77.* Sanch. *de matrim.to.3.lib.5.disp.15.n.21.* Fagundez *præcept.2.lib.4.c.4. num.31.* & Coninch *de Sacram.disp.7.num. 22.* probabilius esse, etiam tactus turpes, & impudicos, habitos in Ecclesia, modò non adsit periculum pollutionis, ratione loci sacri non habere specialem malitiam sacrilegii in Confessione aperiendam. Et ratio est: quia ut docet Valentia *2.2. disp.6 quæst. 15.punct.1.§.præterea*, cum Henriq *lib.5. de pœnit.cap.7.num.5.* & Vasq. *in par.2.to.1. quæst.72. art.6. disp.98.num.4.* malitia & specialis deformitas sacrilegii non consurgit ex jure naturæ; sed ex solo Ecclesiæ statuto, quod decrevit, Ecclesias tantùm ex sanguinis, & seminis effusione violari. Itaque ut optimè etiam docet Cajetanus *to.1.tr.7.resp.13.dub.1.* tunc loci circumstantia sacrilegium constituit, cùm peccata in eo admissa impediunt divina posse ibi celebrari, mortuos sepeliri, &c. sed tactibus, quamvis impudicis, ut patet, non violatur Ecclesia, neque per illos impediuntur divina Officia; ergo tales actus, etiam turpes non erunt sacrilegium, neque continebunt circumstantiam in Confessione detegendam.

3. Post hæc scripta, inveni, sententiam Suarez, & aliorum, docere, etiam ex neotericis, Raphaelem de la Torre *in 2.2.to.2.quæst.99.art.3. disp.7.* ubi quærit, quando sacrilegia pertinentia ad actus turpes in Ecclesia sint peccata mortalia; & respondet, esse mortalia in fornicatione, pollutione, & tactibus impudicis in partibus inhonestis, & ideo aperienda in Confessione: Sed nostra opinio tuto practicari potest. Proximæ dubitationi illa non dissimilis merito sit adjuncta.

RESOL. LXXXVII.

An pollutio occulta facta in Ecclesia contineat sacrilegii malitiam, necessariò in sacra confessione manifestandam?

Idem quæritur de fornicatione, Ex part.1.tt.7.Ref.26.

§.1. LIceat sententiam affirmativam cum verbis Raphaelis de la Torre incipere. Is *in 2.2.D.Th.to.2.qu.99.art.2.disp.7.* sic ait: (Secundus gradus sacrilegii in loco sacro continet actiones fornicarias in Ecclesia exercitas, quod quidam limitant ad fornicationem publicam, videlicet, per facti evidentiam, eo modo, quo talia crimina sciri possunt; vel juridicam probationem, aut rei confessionem. At verò si fornicatio sit occulta, aiunt, non esse sacrilegium, nec eam circumstantiam loci sacri, esse necessariò aperiendam in Confessione. Sed hæc sententia falsa mihi videtur; quia talis fornicatio contrariatur, etiam secluso omni jure positivo, sanctitati Ecclesiæ, non solum propter malitiam eam, quam includit, verùm etiam propter fœditatem actus, cujus turpitudo, etiamsi nullum esset peccatum, sanctitati Ecclesiæ, & ejus munditiei repugnans est. Eandem sententiam priùs etiam docuerat Suar. *de Relig.tom.1.lib.3.cap.7. num.4.* primò, quia, licèt fornicatio non violet Ecclesiam actu, ut sic dicam, & in foro Ecclesiæ, quandiu occulta est; tamen Ecclesia suo præcepto non prohibet tantùm seminationem illicitam in Ecclesia, sed simpliciter seminis emissionem voluntariam. Et hinc est, quòd, licèt in principio, talis actus occultus

Supra hoc in duobus Ref. seqq. & in ... [illegible]

non

non polluat Ecclesiam; nihilominùs, si postea fiat publicus, incipit Ecclesia esse polluta. Ergo à principio, actus ille fuit culpabilis contra Ecclesiæ prohibitionem: quia culpa non pendet ex futuro eventu: nimirum, an fornicatio illa sit aliquando futura publica, necne, & actus ipse de se polluit sufficienter & ideò est contra specialem prohibitionem Ecclesiæ.] Hæc Suarez, quem sequitur etiam Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 9. dist. 15. num. 11.* & Bonac. *de matr. qu. 4. punct. ult. num. 7.* & alii.

Sup. hæc infra in Res. 89. post init. v. Hinc colligitur.

2. Sed non reticebo, negativam sententiam, quam falsam vocavit Raphael de la Torre; tanquam probabilem, amplexum esse Gabrielem Vasquez *in part. 3. nu. 1. quæst. 7a. art. 7. disp. 98. cap. 3. nu 6.* Accipe ejus verba: [Ex dictis colligitur, frustrà aliquos torqueri in assignanda ratione, ob quam blaspemare, vel loqui turpia in loco sacro, præter malitiam, quam habent in alio loco, non habeant malitiam peculiarem ex loco sacro: ratio enim facilis est: quia nimirum, lege humana non est ita statutum, ut blasphemia, vel turpi sermone locus sacer profanetur, sicut de pollutione definitum est; ideoque illis peccatis non infertur peculiaris injuria loco sacro, qualis infertur pollutione, aut sanguinis effusione. Ubi etiam observandum est, satis probabile videri, non esse peculiare peccatum sacrilegii, cùm effunditur semen occultè in Ecclesia: quia, secundùm sententiam communem, quam sequuti sumus *in tract. de violatione Ecclesiarum*, tantùm violatur locus sacer pollutione notoria: si ergo hæc effusio eò tantùm est sacrilegium, quia locus sacer ea profanatur, & tollitur consecratio, aut benedictio; quia nulla alia ratio est, ut speciale peccatum sit; fit, ut notoria tantùm effusio speciale peccatum sacrilegii sit.] Hæc Vasquez, quem novissimè sequitur Basilius Pontius *de matr. lib. 10. cap. 10. nu. 15.* Unde probabiliter puto, hanc circumstantiam, non esse in Confessione aperiendam, licèt contrariam sententiam probabiliorem existimem, quam contra Vasq. docet Tanner. *in 2. par. D. Th. disp. 4. q. 2. dub. 3. num. 42.*

R E S O L. LXXXIII.

An pollutio, vel fornicatio occulta in Ecclesia sit sacrilegium?
Ex part. 7. tract. 11. & Misc. 2. Res. 32.

Alibi in Res. pen. 38 in res. § 9. & lege doctr. alios. Res. à § ejus primum non.

§. 1. NEgativam sententiam esse probabilem saltem ex principio extrinseco, quia illam docuerunt duo lumina Theologiæ Scholasticæ & moralis, Vasquez & Pontius alibi docui; sed quidam Religiosus contra me olim insurrexit, asserendo me debuisse dictam sententiam admittere, immeritò. Et ideò me citato tanquam probabilem dictam sententiam admittit Joannes Caramuel *in Regulam D. Benedicti disp. 66. n. 1017.* ubi sic ait: Rogas utrum fornicatio & pollutio, aut quæcumque alia non naturalis carnis commixtio habita secretè in Ecclesia, sit sacrilegium, & hoc debeat in confessione explicari? Respondeo esse probabile quod non. Ratio est; Quia actus interiores sunt liberi à directa gubernatione Ecclesiæ, illosque nequit interdicere, quia nequit agnoscere. Ita omnes Doctores boni nominis. Atqui actus exteriores secreti prout tales, participant eandem rationem, nam illos non potest Ecclesia cognoscere: Ergo, de istis non veniunt intelligenda jura.

2. Dices, actibus exterioribus esse accidentale secretū, si enim quispiam eos vidisset, posset publicare. An non eodem modo actus internos, si quis vidisset, posset publicare? & Angeli, & Dæmones vident, & sæpè publicant. Undè sic multi philosophandum docent, sic concludunt. Actus externi secreti, si essent publici, cognoscerentur ab Ecclesia. Ergo si isti essent publici, possent interdici: non sunt; ergo interdici nequeunt. Vide, utrum consequentia satis legitimè inferatur, & pro scientia tua in hac doctrina judica; ista enim omnia ex meis principiis inferuntur. Sed nihilominus, quidquid sit de efficacia hujus rationis, quæ videtur difficilis de quo nihil definio; sententia illa Pontii & Vasq. est in praxi probabilis ratione auctorum. Hucusque Caramuel, & hanc sententiam tanquam probabilem etiam me citato admittunt novissimè Joann. Machadus *de Perfecto Confess. tom. 1. lib. 2. part. 3. tract. 4. docum. 3. n. 11.* & Trullench *in Decalogum, to. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 7.* licèt asserant contrariam esse probabiliorem, tutiorem & communiorem quod ego etiam adnotaveram ante ipsos.

R E S O L. LXXXIX.

An pollutio occulta in Ecclesia habeat malitiam sacrilegii in confessione explicandam?
Ex quo colligitur ratio, ob quam blasphemare, vel loqui turpia, oscula, & tactus in Ecclesia, non habent malitiam sacrilegii.
Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Res. 5.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Reverendissimus Magister Candidus *tom. 2. disquis. 24. art. 23. d. 38. num. 40.* ubi sic ait: Improbabilissimum est asserere fornicationem, sive seminis effusionem occultè admissam in loco sacro non habere malitiam lethalem sacrilegii, atque ita loci circumstantiam, non esse necessariò tunc confitendam; quia per talem culpam ex natura facti, & per se polluitur Ecclesia, licèt non teneamur abstinere à celebratione in ea, dum occulta manserit. Tum, quia absque novo actu, novaque culpa incipit Ecclesia esse polluta, ubi primum de præterita culpa constiterit per famam, aut fornicantium confessione, juxta *cap. significasti, de Adult.* Et hanc sententiam docet etiam novissimè Magister Serra *tom. 2. in part. 2. D. Thomæ, quæst. 62. art. 2. dub. 2.* sic asserens:* Hinc colligitur ratio ob quam blasphemare, vel loqui turpia in Ecclesia non habet malitiam sacrilegii, sicut illam habet effusio seminis, aut sanguinis: quia scilicet illa non sunt, sicut hæc lege Ecclesiastica prohibita sub motivo, & ratione, aut intuitu Religionis. Quidam limitant hoc ad notoriam seminis, aut sanguinis effusionem: nam cùm solùm per eam quæ notoria est, violetur locus sacer, non est peccatum peculiare sacrilegii, cùm effunditur semen, aut sanguis occultè in Ecclesia. Hanc tamen limitationem & doctrinam alii falsam esse dicunt: tum quia licèt concedi possit Ecclesiam ob occultam pollutionem non debere expiari, admitti tamen non debet, propter illam non pollui aut violari: nam in *cap. Ecclesiis, de Consecr. distinct. 5.* dicitur Ecclesias pollui, aut sanguinis effusione, aut cujuscumque semine, & *cap. significasti, de Adulteriis*, præcipitur, ut reconcilietur Ecclesia, in qua mulier secretum adulterium cum Presbytero quodam commiserat, illudque postea publicavit, & fassa est: at non fuit Ecclesia violata, & polluta, per talem publicationem; nam hæc solùm fuit violationis manifestatio: ergo per secretam pollutionem. Unde sicut licèt non teneamur vitare eum, qui secretò percussit Clericum, quousque percussio sit notoria; id tamen non est, quia propter publicationem, inciderit in excommunicationem, sed quia non tenemur vitare nisi notorium percussorem; ita licèt Ecclesia per effusionem seminis occultam violetur, explicanda non est quousque publicetur, quia solùm expianda est quando notum est fuisse violatam. Tum etiam quia licèt verum esset, secreta pollutione non violari Ecclesiam; adhuc dici non posset illam non esse sacrilegium; quia Ecclesia illam prohibet sub motivo, & ratione, seu intuitu Religionis; unde sicut furtum rerum sacratum Ecclesiæ, quamvis occultum sit, & illo non violetur Ecclesia, est Sacrilegium: ita & secreta seminis effusio; ad rationem enim sacrilegii satis est, si fiat contra sanctitatem ad quam Ecclesia consecratur, consecratur autem ut sit immunis ab omni violentia & immunditia venerea per seminis effusionem: ergo, &c.

Supra hoc in dubiis antec. Res. sed ut facilius hanc quæstionem possis legere doct. & confer quæstionem Res. pen. à 154. & supra ex Res. 88. § item.

* Supra hic in res. 1 not. prætextum §. Sed ad 2 d.

2. Verùm, licèt ego huic sententiæ adhæream, puto tamen sententiam negativam non esse nota improbabilitatis inurendam: nam illam docuerunt, ut* alibi notavi, duo lumina Academiæ Salmanticensis, & Complutensis, Gabriel Vasquez, & Basilius Pontius, Gigantes Theologiæ Scholasticæ, & Moralis, ac ingeniorum ætatis nostræ Principes. Et ideò hanc sententiam docet etiam post illos Caspensis *in Cur. Theol. mor. tom. 1. tract. de Peccatis disp. 2. sect. 3. nu. 20.* Quia cùm hujusmodi actus fiant in loco sacro ex natura rei non est specialis circumstantia in confessione explicanda, quando non fiunt ex motivo Templum inhonorandi: aliàs oscula, & tactus, & turpia colloquia duplicem haberent malitiam, quod ipsi negant: tantùm ergo ea malitia competit ex prohibitione Ecclesiastica; prohibitio autem Ecclesiastica tantùm eam seminis effusionem prohibet in loco sacro: qua Ecclesia ita violatur, ut egeat reconciliatione: non autem eget nisi quando publica est: ergo tantùm ea habet speciem sacrilegii, & non alia. Itaque hanc sententiam tanquam probabilem admittit sapientissimus Oviedo *in par. 2. D. Thomæ, tract. 6. controv. 5. punct. 3. §. 9. num. 64.* Et me citato tres alii docti recentiores, Trullench. *in Decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 2. dub. 7. num. 11.* Caramuel *in Reg. D. Bened. disp. 66. concl. 12. n. 1017.* & Bassæus *in Flor. Theol. mor. ver. Sacrilegium 11. n. 3.* Igitur in præsenti difficultate libenter adhæreo, ut dixi, affirmativæ sententiæ Magistri Candidi, & Serræ tanquam communiori, nego tamen negativam Pontii, Vasquez, & aliorum esse improbabilem. Unde novissime me citato dixit Leandrus *de Sacr. to. 1. tract. 5. disp. 8. quæst. 9.* nimis rigidè Magist. Candidum sententiam negativam vocasse improbabilissimam; ubi addit me meritò illam tanquam probabilem admisisse.

* Alibi in Res. non. 3 hujus Res.

Supra hic sed supra in Res. 85.

RE-

RESOL. XC.

An si quis percutiat baculo, ense, &c. aliquem in Ecclesia, debeat hanc circumstantiam in confessione explicare?

Et quid est dicendum, si percussio, vel occisio hominis in Ecclesia fiant, cum effusione sanguinis?

Et asseritur Ecclesiam multis pollui, & proponi aliqui casus adducuntur in textu hujus Resolutionis, quibus deciditur, quando Ecclesia polluatur, necne? Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Res. 44.

§. 1. AFfirmativè respondet Fagundez *in praecept. Eccl. praecept. 2. lib 6. cap. 4. num. 14.* ubi sic ait: Effusio peccaminosa sanguinis humani, homicidium injustum, injusta percussio, vulneratio, mutilatioque, si fiant in loco sacro, & mortalem culpam attingant, etiamsi sine sanguinis effusione contingant, sacrilegia sunt, & ideò circumstantia loci sacri necessariò est confitenda, & si effundatur sanguis, necessariò locus sacer est purificandus. In qua tamen quantitate dicetur infrà *num. 18.* Et ratio est: quia haec omnia adversantur sanctitati loci, & ideò directè fit injuria loco sacro: sicut enim violenta extractio hominis è loco sacro est ingens sacrilegium: quia directè adversatur immunitati Ecclesiae, & loci sacri, sic injuriosa percussio, & homicidium, cùm hae directè adversentur sanctitati loci sacri, atque immunitati illius. Ita ille; cui adde Jacobum de Graffiis *in decis. lib. 2. cap. 47. num. 19 & 20.*

2. Sed meritò hanc sententiam refellit Cardinalis Lugo *de poenit. disp. 16. sect. 10. nu. 468.* sic asserens: Sextò dubitatur de sanguinis effusione: Quando contrahat materiam sacrilegii gravis ratione loci, breviter dicendum est hominis occisionem in Ecclesia, vel percussionem cum effusione sanguinis continere ejusmodi malitiam; haec enim causant Ecclesiae violationem, de quo dixi *dict. disp. 20. de Eucharistia sect. 2.* Percussio autem gravis sine occasione, & sanguinis effusione, sicut non violat Ecclesiam, sic nec affert illam speciem gravem sacrilegii, quod oportet observare contra Fagundez, ubi dicit percussionem gravem etiam sine effusione sanguinis afferre illam malitiam gravem sacrilegii explicandam; pro qua citat Navarrum, Sylvestrum, Henriquez, & alios, qui id minimè dicunt; loquuntur enim expressè de homicidio, aut vulnere cum sanguinis effusione. Et quidem cùm non inveniatur Ecclesiae prohibitio circa hoc, nisi in illis duobus casibus; absque fundamento extenditur ad illud tertium de percussione absque effusione sanguinis. Haec Lugo, & post illum Marchinus, qui ponens casus, in quibus violatur Ecclesia, sic asserit *de Sacram. Ordinis tract. 3. part. 3 cap. 10. num 7.* Dico, Ecclesiam multis pollui. Et primò per homicidium voluntarium injuriosum, *d. cap. proposuisti de consecratione Ecclesiae, distinct. 1.* Unde excipitur homicidium casuale factum ex stultitia, factum in propriae vitae defensionem cum moderamine inculpatae tutelae, & quando vulnus inflictum est extra Ecclesiam; quamvis mors in Ecclesia sequatur; secus si vulnus etiam sine sanguinis effusione fit intra Ecclesiam; quamvis mors extra Ecclesiam sequatur; polluitur Ecclesia; quia causa homicidii efficax fuit intra Ecclesiam consummata. Quod si aliquis existens in Ecclesia alium foris existentem sclopo occidat, non polluit Ecclesiam; quia non consummatur actio externa occisionis in loco sacro, sed extra illum; quamvis à loco sacro progrediatur; non est tamen intra illum facta. Secus dicendum, si quis existens extra Ecclesiam, aliquem intra Ecclesiam occidat scienter; quia injuria facta est Ecclesiae, & eadem doctrina est applicanda ad casus effusionis sanguinis intra, vel extra Ecclesiam factae. Violatur etiam Ecclesia per suspendium factum intra Ecclesiam, non supra Ecclesiam, tectum, aut ad Ecclesiae parietes exteriores; non tamen sententia Judicis intra Ecclesiam de suspendendo aliquo polluit Ecclesiam; secus dicendum de occisione Martyris intra Ecclesiam, quae ex parte persecutoris fuit injusta, & Ecclesiae injuriosa, & ideò non violat Ecclesiam contusio carnium, & ossium fuste, ense, baculo, sine sanguinis effusione, quando non est mortifera, seu quando mors actu non sequitur, non polluit Ecclesiam secundum Navarrum *in man. cap. 27. num. 256.* & omnes Doctores. Ratio est, quia Ecclesia polluitur vel homicidio, vel sanguinis effusione, quorum neutrum hic intervenit. Quinimò Suarez *d. sect. 4.* docet, contusionem inferentem mortem, factam intra Ecclesiam, dummodò mors in Ecclesia non sequatur, non illam violare: quia nec ibi intervenit sanguinis effusio, nec homicidium, quod sequitur extra locum sacrum. Quam opinionem probabilem vocat Fagundez *d. cap. 14 nu. 13.* quamvis ipse Navarri sententiam defendat, quam ego etiam judico probabiliorem hac ratione quia, licèt mors sequatur extra Ecclesiam, tamen causa efficax illius fuit intra Ecclesiam consummata, quod sufficit ad Ecclesiae violationem, cùm illa actio fuerit Ecclesiae injuriosa, & mortem per se inferens.

3. Secundo, polluitur Ecclesia per voluntariam sanguinis effusionem *cap. si Ecclesia, de consecr. distinct. 1.* Unde excipitur effusio sanguinis in modica quantitate: quia effusio magnam quantitatem significat. Secundò, excipitur effusio jocosa, etiam in magna quantitate; quia per istam nulla Ecclesiae gravis injuria infertur, & universaliter, nisi percussio facta, sit ita gravis, ut ad culpam lethalem accedat, minimè violat Ecclesiam. Tertiò, excipitur effusio sanguinis etiam lethifera, seu gravis, & in magna quantitate; quae de naso proflueret pugno, alapa, & similibus; quia nasus est organum sanguinis facilè ab hac parte fluentis, ut post alios dicit Graffiis *decis. aureor. lib. 2. cap. 48. num. 25.* Quartò, excipitur percussio gravis facta pugno, alapa, virga, baculo intra Ecclesiam, ex qua nec vulnus, nec mors, nec sanguinis effusio oritur: quia, licèt haec actio sit peccatum lethale, non violat tamen Ecclesiam. Ita Fagundez, in quibus ultimis verbis clarè nostram sententiam docet; videlicet percussionem de qua loquimur non esse sacrilegium, unde hanc circumstantiam non esse in confessione explicandam: quam sententiam tenet etiam Leander *de Sacrament. to. 1. tract. 8. disp. 8. § 4. quaest. 6.* qui etiam *quaest. 8.* notat (non ut dixit Marchinus *ubi suprà*) quòd non committit sacrilegium, qui existens in Ecclesia, alium foris existentem, telo, aut sclopo occidit.

4. Quia non consummatur peccatum, nec actio occisionis in Ecclesia sed extra illam. Secus autem dicendum, si quis existens extra Ecclesiam, aliquem intra Ecclesiam occidat scienter. Quae doctrina applicanda est ad casum effusionis sanguinis intra, vel extra Ecclesiam factae.

RESOL. XCI.

An si quis peccavit cum muliere habente votum virginitatis pro prima copula, & non ultima, teneatur explicare tactus, & oscula post copulam cum ipsa sequuta?

Et dubium est oscula & tactus, quae copulam subsequuntur, novam aliam malitiam contineant, & in confessione ob hanc rationem explicari debeant?

Et notatur delectationem, aut gaudium de copula habita immediatè post illam, novam malitiam non addere, neque in confessione necessariò explicandam. Ex par. 11. tr. 5. & Misc. 5. Resol. 41.

§. 1. DUbium est, an oscula, & tactus quae copulam subsequuntur novam aliam malitiam contineant & in confessione ob hanc rationem explicari debeant, vel eandem malitiam habeant, quam praecedens copula habuit, & ita non sit necessarium illam in confessione explicare? Novam malitiam continere in confessione explicanda, affirmat Suarez *disp. 22. de poenit sect. 5.* Vasquez *tom. 4. in 3. part. disp. 92. dub. 5 num. 35.* Coninch *disp. 7. de poenit. dub. 7.* Magis placet opposita sententia, affirmans eandem malitiam cum copula praecedenti continere, & ita in confessione non esse necessariò explicandam. Ratio est; quia hujusmodi actiones, quando ex intentione operantis ad aliam copulam non ordinantur, prout immediatè post copulam exercitae, pertinent ad accidentalem commutationem actus praecedentis, seu copulae praehabitae, postquam valdè connaturaliter sequuntur.

2. Hanc sententiam ego olim docui, & docent Doctores, & sequitur me etiam citato Leander *de Sacram. tom. 4. tr. 5. dis. 8. § 6. quaest. 8.* quibus adde Oviedum *cap. 2. D. Thom. tr. 6. controv. 5. punct. 3. § 8. num. 60.* Sanchez *in select. disp. 7. nu. 3.* addens id esse verum, etiam si magna intercesserit interruptio temporis inter copulam, & consequentia ad illam; dummodò ad alia negotia, qui commisit fornicationem, non se divertat, sed in eodem statu & situ permaneat, detinens foeminam ad deosculandum illam, & colloquendum; vel si fortè foemina discessit, ex utriusque conventione, expectet reditum ad iterum deosculandum illam. Sic ille, sed hoc additum non approbat Castrus Palaus *tom. 1. tract. 2. de peccatis disp. 3. punct. 3. num. 4. & 5.*

5. Verùm difficultas est in casu proposito, quam pertractatam non facilè apud plures invenies, & est nimis curiosa, nam prima facie videtur affirmativè respondendum; quia tactus praecedentes, & ipsa copulam habuerunt malitiam contra votum, tactus verò sequentes cùm jam supponant virginitatem sublatam, atque adeò votum cessasse, non habent eam malitiam: ergo non sunt idem peccatum cum praecedenti copula, & tactibus praecedentibus illam, & ad illam ordinatis, & habentibus eam malitiam; quia quae non sunt

sunt ejusdem rationis specificæ, nec physicæ, nec moralis, non videntur posse coalescere in actu individuum unius speciei moralis: ergo tanquam alterius speciei debent seorsum pœnitentes confiteri, quæ difficultas habet locum sive ordinetur ad novam copulam ob pollutionem, sive non, sed sola intendatur duratio voluptatis susceptæ; de qua diximus; sive enim non, sive alio modo fiant, carent jam malitia contra votum, & in hoc differunt specie à præcedentibus, & copula, quæ eam habuerunt malitiam. Hæc ipsa difficultas haberet locum in casu, quo quis accederet ad conjugatam, & interim dum durat in eo peccato, maritus moreretur illius fœminæ: tactus enim, & turpitudo sequens jam incipit carere malitia adulterii: atque adeò in eo casu non videntur posse esse unicum individuum peccatum propter eandem rationem. Idem quoque habet locum in opinione satis communi, & D. Thomæ, quòd copula cum virgine, etiam consentiente habeat malitiam stupri; qui enim copulam habuit cum illa, & adhuc perseverat in subsequentibus tactibus continuatis, non videtur contrahere malitiam stupri: atque adeò non esse eundem actum cum præcedenti copula, & tactibus ob eandem rationem.

4. His tamen non obstantibus puto supradicta oscula, & tactum non debere explicari in confessione, quia supposito quod in materia luxuriæ tactus sequentes; componant unum actum cum præcedentibus, & copulam, etiamsi ille actus unicus habens plures partes quoad aliquas partes careat illa malitia voti, adulterii; aut stupri, si quoad alias talis malitia reperiatur, non obstat, quo minus absolutè dicatur ille actus stupri, adulterii, aut sacrilegii, & partes posteriores, in quibus illa circumstantia non reperiebatur non possunt per se constituere aliud individuum peccatum in specie simplicis fornicationis, quia constituunt propter unitatem moralem cum præcedentibus unum individuum, & malitia speciei simplicis fornicationis est illa, quæ reperitur in actu, in quo aliæ inordinationes non reperiuntur, sed sola ratio copulæ naturalis; alioquin non esset simplex fornicatio; Cùm ergo actus ille, qui est unus moraliter habeat absolutè alias inordinationes, non censetur propter eam carentiam malitiæ contra votum, quam solùm habet in aliqua parte illius, simplex fornicatio, sed etiam adulterium, vel stuprum, vel voti castitatis, seu virginitatis violatio, quæ malitia absolutè, & simpliciter in eo reperitur: atque adeo sufficiet dicere se commisisse tale stuprum, adulterium, aut copulam cum habente votum nulla facta distinctione, aut separatione, aut mentione tactuum sequentium, tanquam distincti peccati. Et ne in aliena vinea arare videar, hanc sententiam tenet, & omnia superiùs docet doctissimus Dicast. *de Sacr. to.2.tr.8.disp.9.dub.8.q.2.n.461.* cui ego libenter adhæreo.

Sup. contento in hoc § lege inf. Resol. 6 ul. Resol. 119.

5. Nota hic obiter contra Suarez, & Navarrum, delectationem de copula habitam immediatè post illam, novam malitiam non addere, neque in confessione esse necessariò explicandam, quod approbat Lugo *disp. 16. de pœnit. sect.* 14. Ratio hujus potest, quia talis delectatio tantùm est permanentia quædam moraliter continuata cum actu; quo homo voluit habere copulam, & cum delectatione, quàm ex illa sumpsit. Ita tenet me citato Leander *qu.*9. & Oviedo *num.*61. Itaque dicendum est, delectationem, aut gaudium de fornicatione habita, quæ statim post copulam habetur, non esse in confessione explicandam, quia revera unum facit peccatum moraliter cum copula præcedenti: nec affert malitiam diversam in specie: cùm in ipso actu etiam copulæ fuerit delectatio de illa *præsenti*, quæ nullo modo differt in specie à delectatione, quæ sequitur statim post copulam, de illa præterita, & ita etiam tenet Cardinalis Lugo *de pœnit. disp. 16. num.* 555.

Sup. hoc gaudio signanter in §. ... [illegible]

R E S O L. XCII.

An vir, qui prima vice virginitatem amisit, teneatur hanc sui floris circumstantiam in confessione aperire? Ex part. 1. tr. 7. Resol. 10.

§. 1. ALiqui, ut notat Nugnus *in add. ad 3 part. tom. 2. quæst. 9. art. 2. dub. 3. concl. 5.* affirmativè respondent, quia etiam vir in illo actu amittit quandam integritatem naturalem, & formaliter amittit ipsam virginitatem, hoc est, virtutem virginitatis, & specialem quandam gloriam, quæ appellatur laureola virginitatis, quæ omnia amittit irreparabiliter in æternum. Hæc autem videtur maximum nocumentum super omnia nocumenta temporalia. Ergo tenetur vir talem circumstantiam in confessione explicare.

2. Sed contrariam sententiam, veram esse judico cum Llamas *in sum. part. 3. cap. 8. §. 17.* Azor *part. 3. lib. 3. cap. 21. quæst. 2.* Filliucius *to. 1. tr. 29. cap. 3. num.* 71. Henriq. *lib. 2. de pœnit. cap. 8. num. 2.* Suarez *in 3. part. disp. 22 sect. 4. in circumstantia, Quid,* Nugno *ubi supra,* & cum aliis communiter. Neque obstat argumentum in contrarium, nam, si verum esset, probaret etiam, primum peccatum commissum à susceptione Baptismi, plurimùm augeri à circumstantia innocentiæ baptismalis per idem amissæ; & ideo explicandum esset in confessione; quod nullus docuit. Videatur Cajet. *in 2. 2. quæst. 154. art. 6.* Sed difficultas consistit, an idem dicendum de virgine, ideo quæritur.

R E S O L. XCIII.

An virgines, quando sponte primo fornicantur, teneantur in confessione istam circumstantiam explicare?

Et an peccatum virginis, si sponte consentiat, sive sit, sive non sit sub cura tutorum, aut parentum, non sit peccatum stupri, sed simplicis fornicationis; & ideo ista circumstantia non sit in confessione aperienda?

Ex quo infertur, & rectè, quòd virgo, quæ morosè delectatur circa aliquem, non tenetur in confessione aperire circumstantiam virginitatis, & dicere se, cùm esset virgo, delectationem de juvene suscepisse, etiam si virgo se polluat cogitando super illum.

Secundò infertur juveni, qui morosè delectatus de virgine sine tamen voluntate inferendi ei violentiam, sufficere, si dicat in confessione, se delectationem habuisse, circa fœminam solutam.

Idem dicendum est, si cum virgine copulam habuerit, nam si sponte consenserit, sufficere, se tantum copulam habuisse cum fœmina soluta.

Et notatur non esse explicandum sodomiam commissam fuisse cum virgine, sed sufficere si dicatur in confessione commissam fuisse cum fœmina?

Etiamque advertitur, sat esse stuprantem fœminam per vim fateri se commisisse simplicem fornicationem per violentiam.

Et tandem cursim docetur, quod quando virgo sola polluitur, non tenetur exprimere circumstantiam virginitatis. Ex part. 1. tract. 7. Res. 11.

§. 1. AFfirmativè respondent Doctores, quos citant, & sequuntur Fagund. *de Præcept. Eccl. tr. 2. lib. 4. cap. 3. num. 13. & 16.* & Bonacina *de matrim. quæst. 4. pun. 17. num. 2.* Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 9 dub. 36. n. 15.* Azor. *part. 3. lib. 3. cap. 12. quæst. 4. & 5.* Filliuc. *tom. 2. tr. 30. cap. 3. num. 66. & 72.* Sylvius *in add. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. dub. 2. concl. 3.* Quibus adde Nugnum *in add. ad 3. part. to. 2. quæst 9. art. 2. dub. 3. concl. 6.* & Petrum Foy *in add. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. disp. 8. concl. 1.* quia circumstantia virginitatis mutat speciem, & est peccatum stupri; vel saltem est circumstantia aggravans, maximè si virgo esset sub custodia parentum, & tutorum, ut aliqui volunt, & præsertim D. Thomas 2. 2. *quæst 64. art. 6.* Angelus *verb stuprum, in princ.* Sylvest. *verb. luxuria, quæst. 1.* Tabiena *verb. stuprum, num. 1. verb. luxuriosus, q. 5. n. 6.* Armilla *verb. luxuria, n. 4 & verb. stuprum n. 1.* Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 79. a. 1.* & Pedrazza *in sum. præc. 6. §. 2.* cum aliis.

2. Sed his non obstantibus, contrariam sententiam probabiliorem esse judico; nempè peccatum virginis, si spontè consentiat, sive sit, sive non sit sub cura tutorum, & parentum non esse peccatum stupri, sed simplicis fornicationis, & hanc circumstantiam non esse in confessione aperiendam. Et ita docent Viri doctissimi. Lessius *lib. 2. cap. 10. dub. 2. dub. 6. n. 5.* Coninch *de Sacram. disp. 7. dub 4. n. 19.* Sanch. *de matrim. to. 2. lib. 7. disp. 4. num. 5.* Vasq. *Opusc. de restit. cap. 3. §. 1. dub. 1. n. 6. & in part. 1. disp. 112. cap 1. nu. 1.* qui pro hac sententia citat Sotum *in 4. dist. 18. quæst. 2. art. 4.* & meritò defendit à calumnia, quam illi imponunt omnes ferè DD. Idem etiam docet Megala *in 1. part. lib. 5. cap. 11. num. 10. opin. 4.* Navarra *de restit. lib. 2. cap 3. num. 419.* & alii, quos citat Salas *in part 2. tom. 2. tract. 3. disp. 14. num. 5.* & hanc sententiam probabilem vocat Tannerus *in part. 2. disp. 4. quæst. 8. num. 250.* Sup. hoc infra Res. 165. § In Res. 11 & lege doct. duor. sub hanc seqq.

3. Unde ex hac doctrina inferunt, & rectè, supradicti Auctores, quod virgo; quæ morosè delectatur circa aliquem, non tenetur in confessione aperire circumstantiam virginitatis, & dicere se, cùm esset virgo, delectationem morosam de juvene, vel Religioso suscepisse; etiamsi virgo se polluat cogitando super illos: quidquid in contrarium afferant Reginaldus *var. resol. cas. 18. num. 9.* qui multos alios citat. Sup. hoc inf. in §. ul. hujus res.

4. Secundò infertur, juveni, qui morosè delectatur de virgine, sine tamen voluntate inferendi ei violentiam, sufficere, si dicat in confessione, se delectationem habuisse circa fœminam solutam. Idem dicendum est, si cum virgine Sup. hoc infra in Res. 93. § ult.

gine copulam habuerit: nam, si sponte consensit, sufficit dicere, se toties copulam habuisse cum fœmina soluta. Et ratio supradictorum est; quia, ut notavimus, quando virgo sponte consentit, peccatum, seu stuprum illud non differt à simplici fornicatione. Et hæc opinio est probabilissima, & tuta in praxi. Notandum est etiam hic à fortiori cum Bonacina *de Matrim. quæst. 4. punct. 11. num. 9.* non esse necessariò explicandam in confessione sodomiam commissam fuisse cum virgine: sed sufficere, si dicatur, commissam fuisse cum fœmina; nam per hoc peccatum non violatur claustrum virginale.

Sup. hoc infra in Res. 61.

5. Notandum est etiam, ut observat Sancius *in suis practicis disputationibus*, aliquos Viros doctos ex Societate Jesu censuisse, sat esse stuprantem fœminam per vim fateri se commisisse simplicem fornicationem per violentiam. Sic ille *disp. 29.* licèt ipse hanc sententiam *in num. 9.* non admittat.

6. Et tandem notandum est, quòd, etiam stando in prima opinione, quam * *suprà* posuimus, quando virgo sola polluitur, non tenetur exprimere circumstantiam virginitatis, quia licèt per illam pollutionem perdatur virginitas, prout est virtus; non tamen prout dicit integritatem signaculi. Et ita docet Filliucius *to. 2. tract. 30. cap. 3. nu. 74.* Vide *Resol. 67. tract. 4. de Sacrament. in tertia hujus Operis Part.*

* Supra in §. Unde, hujus Res.

Quæ hic est infra Res. 43.

RESOL. XCIV.

An raptus sit circumstantia necessariò confitenda, si virgo sponte consentit.

Et quid, si parentes actualiter repugnent; quia tunc fit eis manifesta vis, an tunc erit talis circumstantia in confessione aperienda; secus autem minimè?

Et docetur, quod quando virgo sponte consentit, stuprum, & raptus non differt à simplici fornicatione, & sic sufficit, ut in confessione quis dicat, fornicatus sum semel.

Nec tenetur corruptor ad aliquam restitutionem faciendam virgini vel parentibus, quia volenti, & consentienti non fit injuria, & virgines sunt dominæ sui corporis, non autem parentes, aut tutores. Ex part. 1. tract. 7. Ref. 37.

§. 1. Negativè respondeo: quando virgo consentit in raptu, quamvis parentes dissentiant, & tutores, ac ii, qui loco parentum se habent, solùm erit fornicatio, vel furtum simplex; & non erit necessariò explicanda ratio virginitatis, nec injuria facta parentibus, si tamen raptum nesciant: nam si parentes actualiter repugnent, quia tunc fit eis manifesta vis, & injuria, erit talis circumstantia in confessione aperienda: secùs autem minimè, ut *suprà* diximus de stupro, cum Lessio *lib. 2. cap. 10. dub. 1.* Sanchez *de matr. tom. 2. lib. 7. disp. 4. num. 5.* & aliis. Licèt contrarium docuerit Cajetanus *2. 2. quæst. 154. art. 6. ad 1. dub.* Corduba *in lib. 1. quæst. 13.* Barc. Ledesma *de Pænit. dub. 10. num. 1.* Vega *in sum. tom. 1. cap 55. cas. 25.* & alii.

Sup. hoc in Res. 103 §. in Res. 17 in §. ... hujus Res.

Supra in Res. ... & in alia Res. ... §.

1. Sed tu tene nostram sententiam. Unde non tenemur, nec debent Confessarii dictas puellas stupratas vel raptas, interrogare, an virgines essent: nec corruptores tenentur dictam circumstantiam stupri, vel raptus explicare nisi cùm violenter, ac repugnantem virginem deflorant, vel rapiunt; quia in tali casu solùm datur ratio veri stupri, & raptus: non autem, quando virgo sponte, ac liberè consentit: nam in isto ultimo casu, quando virgo sponte consentit, stuprum, & raptus non differt à simplici fornicatione, & sic sufficit, ut in confessione quis dicat: Fornicatus sum semel. * Nec tenetur corruptor ad aliquam restitutionem faciendam virgini, vel parentibus, seu illius tutoribus; quia volenti, & consentienti nulla fit injuria; & virgines sunt dominæ sui corporis, non autem parentes, aut tutores. Et ita docet Navarra *de restit. lib. 2. cap. 3. nu. 423.* Sotus *de just. lib. 4. qu. 7. art. 1. ad 2.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disput. 22. sect. 4.* Graffius *lib. 2. decis. aur. cap. 79. num. 13.* & alii. Plura super hac materia reperies *in tract. 4. de Sacrament. Resol. 67.* * *in tertia hujus Operis Parte.*

* Sup. hac ... in Res. ... Confirmatur, & in alio ...

* Quæ hic est inf. Res. 165 §. in Res. 39.

RESOL. XCV.

Petrus habuit rem cum puella virgine, ipsa tamen consentiente; quæritur, an hoc sit stuprum, habens malitiam specie distinctam, à simplici fornicatione, & necessariò in confessione aperiendam?

Et an violator Virginis consentientis nihil teneatur restituere Parentibus, quibus virgo violata subest, quia puella est domina suæ virginalis integritatis?

Ex quo sequitur delectationes, & desideria in adolescente circa virginem non habere specialem malitiam mortalem super alias delectationes, modò adolescens non habeat voluntatem inferendæ violentiæ; unde satis est, si in confessione dicat, se delectationem habuisse, vel desiderium circa fœminam solutam, vel habuisse copulam cum soluta, quamvis sit virgo, modò ipsa consentiat. Ex part. 1. tract. 17. & Misc. 3. Ref. 52.

§. 1. Olim affirmativam sententiam mordicus sustinebam cum Villalobos *in summa, tom. 2. tract. 30. diffic. 10. num. 9.* Filliuc. *tom. 2. tract. 30. cap. 3. nu. 68.* Valent. *tom. 3. disp. 6. quæst. 3. punct. 3.* Cajet. *2. 2. quæst. 154. art. 6. ad 1. dubium*, Jac. de Graff. *decis. aur. part. 2. lib. 2. cap. 79.* Azor. *part. 3. cap. 11. quæst. 5.* Suarez *tom. 4. dispu. 32. sect. 4. num. 6.* nam in hac defloratione virginis reperitur injustitia, non contra ipsam personam virginis, quia consentienti non fit injuria, sed contra finem naturæ, ad quem concessit virgineum claustrum, cui non potest puella renuntiare, est enim custos non domina illius signaculi. Adde quòd si filia nubat inconsulto patre, absque justa causa, peccat contrà pietatem paternam; ergo multo magis peccabit, quando consentit se violari; tum quia, ut dictum est, non habet dominium suæ integritatis corporalis, sicut neque habet dominium suæ vitæ; cum etiam, quia pater habet curam specialem corporis filiæ; ut Eccles. 7. *Filiæ tibi sunt? serva corpus illarum.* Igitur per stuprum infertur injuriam patri, qui custos est corporis filiæ suæ, sive illa consentiat, sive dissentiat; nam per filiæ consensum non subtrahitur filia à custodia, & cura patris, vel tutorum qui gerunt curam patris. Imò nec ipsa poterit consentire, sicut nemo potest consentire ut sibi abscindatur manus, sed per stuprum fit scissio quædam, & ruptio cujusdam membranæ carneæ, ut vult Vesalius *de corporis humani fabrica, lib. 5.* & Fragosus *de Anatom. lib. 1. cap. 18.* Ergo per stuprum verè infertur injuria, etiamsi puella consentiat.

Sup. hoc supra in Res. 51 & ... in Res. ... & infra in Res. 165 §. in Res. 4.

2. Sed re meliùs considerata contrariam sententiam amplexus sum, & censeo stuprum si fiat consentiente puella, non continere specialem deformitatem, vel injuriam, supra simplicem fornicationem. Ratio hujus sententiæ est, quia non reperitur in stupro specialis deformitas, nisi adsit specialis injuria; sed quando puella voluntariè consentit, non infertur injuria, nam scienti, & consentienti non fit injuria. Ergo in stupro propter consensum puellæ non reperitur specialis injuria. Nec valet dicere, quòd in stupro saltem reperitur injuria contra parentes, vel tutores invitos, hoc enim falsum est; nam puella est domina suæ virginalis integritatis. Confirmatur, nam contra Valentiam *2. 2. disp. 9. quæst. 3. punct. 3.* Guttierez *qq. can. lib. 1. cap 37. nu. 24.* Lopez *part. 1. Instruct. cap 77.* Rodriquez *tom. 1. cap. 208. n. 3.* & alios verior sententia habet, * violatorem virginis consentientis nihil teneri restituere parentibus, quibus virgo violata subest, ut asserunt Petrus à Navarra *lib. 2. cap. 3. part. 4. num. 423.* Bañez *2. 2. quæst. 62. art. 2. dub. 7.* Sotus, Veracruz, & alii apud Sanchez *ubi suprà.* Ergo nulla injustitia, & injuria consurgit per stuprum adversùs jus paternum. Dicendum est igitur, non dari speciem stupri sine raptu, atque ita violationem virginis sponte consentientis, etiamsi sit sub cura paterna, non differre à simplici fornicatione. Et sic hanc sententiam sustinent, & sequuntur Sancius *in selectis, disput. 29. numer. 7.* Lessius *lib. 2. cap. 10. dub. 1* Sanchez *de matrim. lib. 7. disput. 14. numer. 1.* Vasquez *opusc. de rest. cap. 3. §. 1. dub. 1. numer. 6.* Coninch *de Sacrament. tom. 2. disp. 7. dub. 4. numer. 19.* & alii doctissimi neoterici.

* Supra hoc in Res. ... Nec tenetur ... dictum est.

3. Hinc sequitur, ut notat Lessius *n. 8.* delectationes, & desideria in adolescente circa virginem, non habere specialem malitiam mortalem supra alias delectationes, modò adolescens non habeat voluntatem inferendæ violentiæ. Unde satis est in confessione, si dicat se delectationem habuisse, vel desiderium circa fœminam solutam; vel se copulam habuisse cum soluta, etiamsi habuerit copulam cum puella, modò ipsa, ut suprà dictum est consenserit. Et hæc circa hanc quæstionem satis est dixisse. Ad argumenta contrariæ sententiæ patet responsio ex dictis.

Sup. hoc supra in Resol. ... §. Secundo ...

RESOL. XCVI.

An sponsus, & sponsa de futuro, & cum eis carnaliter se Commiscentes, teneatur in confessione ipsam circumstantiam explicare? Ex part. 1. tract. 7. Ref. 5.

§. 1. Affirmativè respondet Homobonus *de exam. Eccles. part. 1. tract. 7. cap. 36. quæst. 140.* Naldus *in sum. verb. Sponsalia, num 12.* Sylvius *in 3. part. quæst. 43. art. 1. quæritur 2.* Malsesius Pitigianus *in 4. sent. to. 2 dist. 17. quæst. unica, art. 5.* Sarmiento *selectar. inter. lib. 1. cap. 5. nu 3.* &

Supra hoc in Res. ...

Lopez

Lopez *inſtructor. conſcient. part. 1. cap.* 29. Petrus Fay *in addit ad 3 part. quæſt.* 9. *art.* 2. *diſp.* 7. *ad* 4. cum Petro Ledeſma *ubi infrà*, quia duplex eſt malitia, altera fornicationis, altera fractorum ſponſalium, quæ ob id dirimi poſſunt, *ex cap. quemadmodum de jurejur.* Nec valet dicere, hoc procedere in ſola ſponſa fornicante: nam uterque in corpus alterius per ſponſalia jus ſibi comparat.

2. Sed his non obſtantibus, non deſunt Doctores, qui contrarium docent; nempe, talem circumſtantiam non eſſe fatendam, neque à ſponſa. Ita docet Covarruvias *in 4. decret. part* 2. *cap.* 1. *num.* 11. Vivaldus *in candelabro aureo*, *p.* 1. *in tit. de ſponſalibus, num.* 50. & probabilem hanc opinionem eſſe docuit Petr. de Ledeſma *de matrimon. quæſt.* 43 *art.* 8. *dub. ultim.* imò probabiliorem putat Azorius apud Filliucium, *ubi ſuprà*: quia circumſtantiæ mutantes ſpeciem ſunt neceſſariò confitendæ: ſed iſta non mutat ſpeciem, cùm adulterium non ſit, ut tenet Henriquez *lib.* 11. *de matrimon. cap.* 23. *num.* 4. ergo &c.

3. Non reticebo tamen, aliquos doctores media via incedere: & ita docet Rodriquez *in ſum. tom.* 1. *cap.* 109. *n.* 3. Sanchez *de matrim. tom.* 1. *lib.* 1. *diſp.* 2. *num.* 6. Fagundez *de Præcept. Eccleſ. tract.* 2. *lib.* 4. *numer.* 21. & Filliucius *tom.* 2. *tract.* 30. *cap.* 2. *num* 53. Villalobos *in ſum. to.* 1. *tra.* 9. *dub.* 36. *nu.* 16 quòd talis circumſtantia tunc neceſſariò eſt fatenda, quando ſe tenet ex parte fœminæ; id eſt, dum aliquis fornicatur cum ſponſa alterius de futuro, tunc enim tenetur fornicans, & ipſa ſponſa fateri hanc ſponſalium circumſtantiam: at, quando ſe tenet ex parte viri, quia ſponſus de futuro fornicatur; hæc circumſtantia non eſt de neceſſitate detegenda in confeſſione.

4. Sed, his non obſtantibus, noſter P. Megala *in* 1. *p. lib.* 5. *cap.* 11. *quæſt.* 5. *nu.* 9. putat, hanc circumſtantiam non eſſe neceſſariò aperiendam in confeſſione, etiam in ordine ad ſponſum: quia, ut diximus ex Henriquez non mutat ſpeciem, neque eſt adulterium; ideò exiſtimo, hanc ſententiam probabilem eſſe, & tutam in praxi: & illam etiam docent, *ut ſuprà* notavimus, Covar. & Vivaldus. Vide *Reſol.* 67. *tract.* 4. *de Sacram. in tertia hujus Operis Parte*,

Quam hic eſt infra Reſ. 163. § in Reſ. 3. & § ſeq ibi.

R E S O L. XCVII.

An uxoratus, ſi peccet cum conjugata, teneatur in confeſſione hoc exprimere, vel ſufficiat tantum dicere, ſe commiſiſſe adulterium? Ex part. 11. tract. 5. & Miſc. 5. Reſ. 51.

Sup. hoc ſupra in Reſ. 11 § & tandem. & in Reſ. 16 § confirmatur, quomod. à verbo. in pecca.

§. 1. SUfficere hoc ultimum docet P. Ferrantinus ſæpius à me meritò laudatus *diſp.* 1. *de ſcandalo quæſt.* 66. *n.* 189. ubi loquens de uxore redente debitum in loco ſacro, ſic ait: Idem docet Azor. loco ſupracitato tam de habente Eccleſiaſticum beneficium, & ſacros Ordines, tum de habente ex legitimo privilegio tria beneficia, verbi gratia. Exemplum eſt Emmanuelis Sà *v. Confeſſio §. quidam putat*, apud eundem Sanchez *ubi ſuprà num.* 8. quod ſimiliter non admittit Sanchez; ait Sà unicam eſſe malitiam, ſi conjugatus peccet cum conjugata, & ſatis eſſe fateri dicendo, ſe adulterium admiſiſſe. Ratio hujus, & præcedentis caſus eſt, quia ſola multiplicatio præceptorum circa idem ſecundùm eandem rationem, non facit pluralitatem peccatorum. Verùm, ut dixi, Sanchez neutrum admittit, ſed credit in utroque caſu fatendam eſſe circumſtantiam duplicis obligationis, id eſt, in primo caſu ordinis: & beneficii: in ſecundo ſtatus matrimonii utriuſque, ſed ego in utroque caſu oppoſitum exiſtimo probabilius. Et ad ſecundum caſum, de conjugato peccante cum conjugata, etiam valent, quæ diximus *quæſt. illa* 27. præſertim quando quis uno impulſu calumniam intulit pluribus, &c. Imò ſi verum eſſet, quod ipſe aſſerit ſequeretur, non duo tantum peccata adulterii committi ab uxore, ſed plura, licèt non omnia propriè adulteria eſſent dicenda, & probo. Accipiamus claritatis gratiam, Petrum, & Ant. cum ſic Petrus duo peccata adulterii committit, primum, quatenus infert injuriam uxori propriæ: ſecundum, quatenus etiam infert injuriam marito Antoniæ, cum qua peccat: poſſet quoque dici quod præter iſta duo, committeret etiam tertium, peccatum inferendo tertio modo injuriam uxori propriæ ſcilicet mediatè, quatenus per ſuam actionem cooperatur ipſi Antoniæ inferenti injuriam uxori propriæ, id eſt propriæ ipſius Petri, &c.

2. Dices: quidquid ſit de hoc tertio peccato, etiam remanet quod Petrus duo adulteria committat inferendo duabus perſonis injuriam, uxori propriæ, & marito Antoniæ; ergo duplex peccatum. Reſpondeo, adhuc etiam remanet, quod uno actu injurias illas inferat contra duos, & contra duo præcepta, prohibentia tamen rem eamdem, & eodem modo, ac intuitu ejuſdem virtutis, jubentis ſervari fidem matrimonii, &c. Confirmatur etiam ex eo, quod ſi Religioſus cum moniali peccet, habendo copulam contra votum tantùm peccatum ſacrilegii committit, etiam ſi Deo duplex injuria inferatur violando utramque perſonam ipſi ſacram duplici voto. Quamvis aliter ſentiat Salas *nu.* 20. cum Viguerio, Alcocer, & Peſia, dicens, duplex peccatum in eo eventu committi ab utroque. Denique confirmatur: Quia ſi ſupponatur aliquid eſſe prohibitum jure divino, & humano, à Principe ſæculari, & à Prælatis Eccleſiaſticis, ſine excommunicatione, poſtea verò ſub excommunicatione, ac denique ſæpius ſub novis pœnis, ita tamen ut omnia hujuſmodi præcepta verſentur circa idem ſecundum eandem omninò rationem, ac intuitu ejuſdem virtutis, v. g. furtum, intuitu juſtitiæ, tunc qui furatur, unum peccatum committit, quamvis pluribus legiſlatoribus injuriam inferat, & pluribus etiam Dominis, ſi res furto ſublata pertinebat ad plures pro indiviſa, &c. Hæc omnia Ferrantinus.

Supra hoc in not. §§ & c. ... & ſup. in Reſ. ... § ... & vid. Et ex eodem.

3. Sed ego puto non eſſe recedendum à ſententia Sanchez, cùm ſit communis inter Doctores quos hic, ad ſatietatem poſſem adducere; & ad auctoritatem Emmanuelis Sà adductam à P. Ferrantino pro ſua ſententia firmanda, ſciant lectores, quod in editione Romana correcta, & impreſſa ex ordine Reverendiſſimi Magiſtri Sacri Palatii, hæc opinio in codice Emmanuelis Sà fuit deleta, & expuncta, unde cùm in prioribus editionibus haberentur verba adducta à Patre Ferrantino, in editione Romana hæc fuerunt appoſita; Cùm uterque peccans eſt conjugatus, id exprimendum. Ita ibi, & ita tenendum eſt.

R E S O L. XCVIII.

Utrum copula uxoricida, vel adulterii cum promiſſione matrimonii ſit circumſtantia in confeſſione aperienda?

Et in §. ultimo hujus Reſolutionis recitativè apponuntur quatuor diverſi caſus, in quibus advertitur circumſtantiam illorum eſſe in confeſſione aperiendam Ex part. 3. tr. 4. Reſ. 139. aliàs 140.

§. 1. AFfirmativam ſententiam docet Henriquez *lib.* 5. *de pœnit. cap* 6. *num.* 3. *in gloſſa littera M.* ubi dicit eſſe circumſtantiam neceſſariò explicandam in confeſſione, ſi vir ad eam accedat, cum qua nequit matrimonio copulari, ut ſi ſit uxoricida; & licèt non explicèt, num ea circumſtantia ſpeciem mutet, at eam numerat inter alias, quæ in ſexto præcepto diverſam ſpeciem conſtituunt.

2. Sed ego contrariam ſententiam tenendam eſſe puto, quam tuentur Leſſius *lib.* 4. *cap* 4. *dub.* 6. *nu.* 45. Filliuc. *tom.* 2. *tract.* 10. *part* 2. *cap.* 1. *nu.* 24. & Sanchez *de Matrim. to.* 2. *lib.* 3. *diſp.* 5. *num.* 14. Dico igitur, quod quando impedimentum matrimonii imponitur in pœnam admiſſi delicti, & ad præcavendum aliquod damnum, tunc copula cum habente tale impedimentum continet tantùm ſingularem malitiam fornicationis. Exemplum eſt in impedimento criminis, ut adulterii cum promiſſione matrimonii, vel cùm contractum eſt de præſenti, vel homicidii conjugis. Nam in prohibitione talis matrimonii non eſt ſpeciale motivum virtutis, ſed tantùm eſt in pœnam delicti. Conſequenter copula illa illicita erit tantùm unius malitiæ fornicationis, & ideò in tali caſu dicendum non eſſe circumſtantiam in confeſſione detegendam.

3. Non reticebo tamen hic adnotare cum ſupradictis Doctoribus. Primò, eſſe circumſtantiam inceſtus diverſam ſpecie à ſimplici fornicatione, & neceſſariò explicandam in confeſſione, ſi quis coitum habeat cum qua nequit inire matrimonium ob impedimentum conſanguinitatis, vel affinitatis. Secundò, ſimiliter eſſe circumſtantiam luxuriæ, ſpecie diverſam, ac neceſſariò fatendam, ſi quis rem habeat cum cognata ſpirituali in eo gradu, in quo cognatio matrimonium dirimit, ſpeciem autem hanc fornicationis aliqui vocant inceſtum ſpiritualem: unde & ſacrilegium. Tertiò, concubitus cum cognatis legalibus addit malitiam ſpecificam neceſſariò fatendam, & reducitur ad inceſtum. Et tandem quartò; dicendum eſt reduci eam ad inceſtum, ſi quis acceſſum habet cum conſanguinea in primo gradu ſponſæ propriæ de futuro contra publicæ honeſtatis impedimentum dirimens in eo gradu matrimonium. Et ideò talis circumſtantia erit in confeſſione aperienda. Sed ſimilibus relictis ad alia procedamus.

RE-

RESOL. XCIX.

An circumstantia modi in copula conjugali sit in confessione aperienda?

Et notatur, quod aliquando hoc efficitur etiam sine culpa veniali, ubi non captandæ voluptatis gratia hoc efficitur, sed aliqua justa interveniente, propter pinguedinem viri vel propter periculum ne fœtus suffocetur.

Etiamque advertitur, quod uxor tenetur reddere debitum, etiamsi vir cum culpa veniali ex variatione situs velit copulam complere? Ea part. 1. tract. 7. Resol. 55.

§. 1. RESpondeo, quidquid aliqui asserant, negativè: & ita non peccat mortaliter vir, qui vult habere copulam cum uxore, vel à latere, vel scandalo, vel præposterè, aut succumbendo, nisi adsit periculum effundendi semen extra vas, quia est abusus, ac naturalis ordinis perversio in solis accidentibus, dum vas legitimum servatur. Et ita docet Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 9. disp.* 16. *num.* 3. & alii penes ipsum.

2. Nota verò, quod aliquando hoc efficitur, etiam sine culpa veniali, ubi non captandæ voluptatis gratia hoc accidit, sed aliqua justa causa interveniente, propter pinguedinem viri, vel propter periculum, ne fœtus suffocetur.

3. Notandum secundò, quòd uxor tenetur reddere debitum; etiamsi vir cum culpa veniali, ut, diximus ea variatione situs velit copulam complere. Ita Sanchez *ubi suprà num.* 8. licèt probabiliter aliqui contrarium asserant, ut notat Henriquez *lib.* 12. *cap.* 16. *numer.* 6. *in Gloss. lit. S.* & alii.

RESOL. C.

An conjugati, quando delectantur morosè de aliquo objecto libidinoso, teneantur in Confessione explicare circumstantiam conjugii, videlicet se esse conjugatos?

Et docetur delectationem de aliquo opere in eo sensu sumere malitiam ab illo, quod respicint opus, seu objectum hoc, aut illo modo sub quo opponitur virtuti, ac proinde quamvis delectatio sit de opere malo, si tamen illud non respicit at malum, ei ut sic se conformando; aut sub motivo, sub quo elicita non opponitur virtuti, non erit mala saltem mortaliter.

Unde delectatio de occasione, quamvis injusta non est mortalis, quando est de illa, quatenus est honestè utilis sive occiso, sive ipsi, qui de ea delectatur.

Similiter de esu carnium quamvis prohibito, quando est de illo, ut est delectabilis gustui ob rationem dictam.

Et ob eandem delectatio patris de morte filii, quia eum non potest commodè sustentare, & è contra delectatio filii de morte patris quia ei succedit in bonis.

Item delectatio Beneficiarii de morte sui Pensionarii, quia liberatur à debito solvendi pensiones, hæc non sunt mortalia.

Et idem est de desiderio simplici, quo prædicti desiderant supradictis mortem ob dicta motiva, & non ob odium, neque ob aliud motivum malum, & mortale.

Et an qui desiderat pollutionem non ex affectu libidinis, sed ob sanitatem, aut ob aliam licitam utilitatem non sit mortale?

Et à fortiori dicendum est non esse mortale delectationem seminis effusione ob sanitatem, vel aliam honestum finem.

Superest adhuc pulchra quæstio an si quis voveat castitatem in solo opere externo, peccat in delectatione de aliquo opere venereo?

Et firmatur, quod delectatio venerea de fornicatione ab habente votum absolutæ castitatis capta, præter malitiam luxuriæ contra Castitatem, etiam habeat malitiam sacrilegii contra votum. Ea part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Resol. 99.

§. 1. CAsus passim occurit, & affirmativam sententiam præter Bonacinam, tenet Alphonsus de Leone *de officio Confessoris, part. 1. recoll.* 13. *num.* 54. Vasquez *in part.* 2. *tom.* 2. *disp.* 112. *cap.* 2. *nu.* 10. & alii; ratio est, quia in tali casu conjugatus non solùm peccat peccato luxuriæ contra castitatem; sed etiam peccato adulterii contra fidem matrimonii, nam fides matrimonii alicui præstita obligat non solùm corpus, sed etiam mentem, & desiderium in aliud objectum non collocare.

2. Verùm his non obstantibus novissimè negativam sententiam docet Pater Gaspar Hurtado *de subjecto peccatorum, disp.* 4. *difficult.* 10. ubi sic ait: Addit Vasquez conjugatum, qui venereè delectatur de fornicatione cum non sua, non tantùm peccare peccato luxuriæ contra castitatem, sed etiam peccato adulterii contra fidem matrimonii. Hoc tamen posterius difficile est, & nullo fundamentum probatum; quia difficile est, & absque sufficienti fundamento in matrimonio præstari fidem conjugii, non collocandi mentem in aliam. Ita Hurtado contra Vasquez.

3. Et tamen observandum, quòd licèt Vasquez affirmativè adhæreat opinioni, tandem in fine addit, non esse sibi admodum certam; ex quibus verbis colligitur etiam ex mente ipsius Vasquez sententiam negativam non carere sua probabilitate; videndus est etiam omninò Castrus Palaus penes me ipsum *in part.* 3. *tract.* 6. *res.* 73 qui alias addocit rationes pro firmanda sententia Hurtadi.

4. Non desinam etiam hic obiter adnotare eundem Hurtado *loco cit. difficult.* 9. docere delectationem de opere aliquo in eo sensu sumere malitiam ab illo, non quia ab eo accipiat malitiam in ipso repertam, sicut accipit effectus efficax; sed quia malitiam quam habet, quando est mala, sumit ex eo, quòd recipiat opus, seu objectum hoc, aut illo modo, vel sub hoc, aut illo motivo, sub quo opponitur virtuti; ac proinde quamvis delectatio sit de opere malo, si tamen illud non respiciat ut malum, ei ut sic se conformando, aut sub motivo sub quo elicita non opponitur virtuti, non erit mala saltem mortaliter. Unde delectatio de occasione, quamvis injusta, non est mortalis, quando est de illa quatenus est honestè utilis, sive occiso, sive ipsi, qui de ea delectatur; & etiam delectatio de esu carnium; quamvis prohibito, quando est de illo, ut delectabilis gustui, ob rationem dictam; & ob eandem delectatio patris de morte filii, quia eum non potest commodè sustentare, & è contra delectatio filii de morte patris, quia ei succedit in bonis; & delectatio Beneficiarii de morte sui pensionarii, quia liberatur à debito solvendi pensionem, non sunt mortales. Et idem est de desiderio simplici, quo prædicti desiderant prædictis mortem ob dicta motiva, & non ob odium, nec ob aliud motivum mortale. Hucusque Hurtado, quæ quidem sunt valdè notanda, & antea docuerat Castrus Palaus, quem ego citavi, *ubi supra in* 3. *part. tract.* 6 *res.* 84 quidquid etiam probabiliter in contrarium asserat Montesinus *in p.* 2. *tom.* 2. *disp.* 6. *quæst.* 3. *per totam*. Ex quibus apparet malè aliquos contra me ipsum obmurmurasse; sed rectè Dominicus Banez *in* 2. *part. quæst.* 1. *art.* 8. *dub. ultim. concl.* 1. observat quosdam omnia quæ eorum judicio non consonant, gravioribus censuris inurere, idque tanta facilitate, ut meritò irrideantur.

5. Nota etiam ex supradictis contra Sotum *in* 4. *dist.* 12. *quæst.* 1. *art.* 7. desiderium non efficax, sed simplex, seu inefficax, quo quis desiderat pollutionem, non ex affectu libidinis, sed ob sanitatem, aut aliam licitam utilitatem, non esse mortale. Ita Paludanus *in* 4. *dist.* 9. *qu.* 3. *art.* 1. & alii, quos citat, & sequitur Hurtado *difficult.* 14. Et à fortiori contra eundem Sotum, Medinam, & Ledesmam, quos citat, & sequitur Zumel *in part.* 2. *quæst.* 74. *art* 8. *disp.* 4. *dub.* 2. & 4. dicendum est non esse mortale delectationem de seminis effusione ob sanitatem, vel aliam honestum finem. Sed Basilius Pontius *de matrim. lib.* 10. *cap.* 16. §. 2. *num.* 12. putat, quòd gaudere de seminis effusione ob sanitatem, non est gaudere de pollutione, sed de bono sanitatis secuto. At de hoc dictum est alibi.

6. Sed ex dictis oritur pulchra quæstio, an si quis voveat castitatem in solo opere exteriori, peccaret in delectatione de aliquo opere venereo? & affirmativam sententiam docet Montesinus *in part.* 2. *tom.* 2. *disp.* 7. *quæst.* 4. *nu.* 91. ubi sic ait: Si aliquis voveret castitatem solùm in opere externo, eo ipso esset peccatum sacrilegii delectari, & consentire efficaciter in copulam, quia sicut quando lege præcipitur actus exterior, ille fit objectum virtutis, & quando prohibetur, fit objectum vitii, ac per consequens delectari de isto est peccatum. Ita si quis voveat castitatem in opere externo, illud constituitur opus Religionis, atque delectari de opere contrario est contra Religionem. Ita Montesinus. Verùm contrariam sententiam docet Hurtado *ubi suprà, difficult.* 10. ubi firmat, quòd delectatio venerea de fornicatione ab habente votum absolutæ castitatis capta, præter malitiam luxuriæ contra castitatem, etiam habet malitiam sacrilegii contra votum; secus esset si non vovisset absolutè, & simpliciter servare castitatem, sed tantùm non agere contra illam opere exteriori, quia tunc dicta delectatione non peccaret contra votum. Et huic sententiæ ego adhæreo.

RESOL. CI.

An conjugatus, qui habuit plures delectationes morosas teneatur aperire in confessione se esse conjugatum.

Et cursim docetur, quod qui habet votum castitatis debet votum explicare, quando ipse consilio, vel auxilio causa fuit, ut alii

tale

tale votum non habentes peccarent. Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Res. 14.

Supra hoc in Res. prox. & in omnibus aliis citt. primo adn.

§. 1. PLausibilis olim fuit Lectoribus hæc quæstio: ideo denuò nunc assero, ad illam sic respondere Oviedo *in* 1. 2. *D. Thom. tract. 6. con. tov. 4. punct. 7. nu. 62.* [difficultas est de delectatione conjugati cum non sua, an includat specialem injustitiæ malitiam contra propriam uxorem? Affirmat Bonacina *quæst. 4. de matrim. punct. 8. an. 19. vers. Secundus casus*, affirmativè videri respondendum ait Vasq. *disp. 112. in fine*, ubi ait, hoc sibi non esse admodum certum, quod non solùm putavit non certum Gaspar Hurtad. *de peccatis, disp. 4. diffic. 10. propè finem*, sed difficilè, & nullo fundamento probatum: quia difficilè, & absque sufficienti fundamento ipsi videtur, in matrimonio præstari fidem conjugi non collocandi mentem in aliam. In favorem partis negativæ adducit Palaum §. 4. *cit. in fin.* ex una parte delectationem posse præscindere ab ea circumstantia & ex alia probari has delectationes non lædere matrimonii finem ex eo, quod sint per se occultæ conjugibus, quod dubitando tantùm dictum vult esse. Id autem, quod doctissimi viri dubitare fatentur, me ignorare gloriosè fatebor: malo enim cum doctissimo P. Vasquez de hac re incertus, & dubius hærere, quàm cum aliis intrepidè affirmantibus sententiam ferre.] Ita Oviedo.

2. Sed licèt ego sententiam Hurtadi contra Vasquez intrepidè non feram, tamen puto satis probabilem esse, & ut talem admittit Pater Lugo *de princ. Theol. mor. par. 2. c. 1. quæst. 4. num. 46.* Et me citato Bossius *tract. de scrupulis §. 7. num. 146.* Unde Pater Arriaga *in Cur. Theol. tom. 3. disp. 47. sect. 4. num. 28.* sic ait: (Quod Vasquez docet, eum, qui vovit castitatem absolutè, non restringendo ad actus externos, peccare contra votum per ejusmodi delectationes, omninò videtur verum, & sufficienter probatum: id autem quod addit sub dubio, scilicet, conjugatum peccare contra justitiam per has delectationes, habet aliquam difficultatem: etenim, sicut docet Pater Vasquez, matrimonii fidem exigere; ne habeat conjux delectationes erga aliam personam a se; ita eodem modo dicendum videtur, matrimonium excludere: ne alius habeat delectationes de propria uxore; ut enim conjux totum se tradit conjugi, ita ut sic dicam, totum se subtrahit cæteris: ergo, sicut ille peccat contra justitiam debitam alteri conjugi, si de alia fœmina cogitet, ita reliqui peccabunt contra eandem justitiam, si cogitent de ipso, vel ipsius fœmina: tam enim nullum jus habent cæteri in ipsum, quàm ipse in cæteros; eodem planè modo quo in ipsa actione exteriori, sicut ille peccando cum soluta facit contra jus uxoris, ita ipsa soluta peccans facit contra idem jus. Quòd si semel dicamus, justitiam ibi impedire etiam ipsam internam delectationem cum aliena conjuge, seu cum non sua; non video cur non eadem justitia impediat in alienis eandem delectationem internam de conjuge aliena. Atqui meritò P. Vasq. docet non habere novam malitiam eam delectationem ex eo, quod respiciat alienam conjugem: ergo neque in conjugatis habebit ex eo, quod de aliis a propria delectentur. Ratio à priori desumitur ex dictis; quia delectationes morosæ, quatenus versantur circa materias aliorum vitiorum, non habent per se gravitatem mortalem; ergo circumstantia, quòd sit uxoratus, & consequenter ex justitia sit totus alterius in ordine ad usum, qui non est corporis, sed mentis, non auget malitiam: quia ea delectatio ex cogitatione desumpta, proculdubiò non est usus corporis.) Hucusque Arriaga.

Th. 1 § 19. n. 318.

3. Dico itaque, delectationem conjugis cum non sua, habere malitiam contra castitatem; sed non contra justitiam: quoniam à circumstantia conjugii potest intellectus præscindere, non solùm quando copula cogitatur cum nupta, quod fatetur Vasquez; sed etiam quando conjux cogitat copulam cum non sua, potest enim seipsum considerare quasi solutum: ergo circumstantia conjugii, quamvis se teneat ex parte delectantis, non tribuit malitiam delectationi. Nec per matrimonium obligantur conjuges ab his delectationibus abstinere, sicut obligantur voventes castitatem. Nam hæ delectationes sunt ignotæ consorti, quem subinde non afficiunt injuria: nec item privant illum copula sibi debita; non ergo sunt contra justitiam, sed solùm contra castitatem.

4. Unde, licèt magis probabiliter circa difficultatem propositam affirmativam sententiam, præter Hurtadum, tenuerint Sanchez, Salas, Candidus, Bonacina, & Cardinalis Lugo, quos citat, & sequitur Leander *de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 8. §. 2. num. 24.* tamen, ut dixi, sententiam negativam aliorum, tanquam improbabilem non audeo damnare. * Nota tamen hic obiter, ex Cardinali Lugo, Leandrum *ubi suprà, quæst. 10.* docere, quod qui habet votum castitatis, debet votum explicare, quando ipse consilio, vel auxilio causa fuit, ut alii tale votum non habentes peccarent. Sed contrariam sententiam, quam tuetur Sanchez, puto etiam esse probabilem, quia Religiosus promisit solùm castitatem suam, non alienam.

* Sup. hoc in 1. 2. 19. 1. lege de. dis 2. et 191. & hic inf. in Res. 196 §. 1.

RESOL. CII.

An si vir, ut possit coire cum propria uxore, cogitet alienam, teneatur hanc circumstantiam in confessione aperire. Ex part. 10. tract. 11. & Misc. 1. Res. 61.

§. 1. TAngit hoc dubium Reverendissimus Candidus, *tom. 5. disq. 24. art. 22. dub. 14. num. 16.* ubi sic ait: Est culpa lethalis necessariò explicanda in Confessione, si conjux in actu conjugali, delectatur in alterius viri, aut fœminæ cogitatione carnaliter delictorum; quia est delectatio morosa in objecto lethaliter malo, Sylvest. *verb. Debitum, qu. 25. in fin.* D. Antonin. *4. part. tit. 1. cap. 20. §. 5.* quòd si delectatio in nulla re turpi esset, sed in sola pulchritudine viri aut fœminæ, ac posset esse in cogitatione alicujus pulcherrimæ picturæ, & de illa delectari, ut ad actum conjugalem magis excitetur; nullam censeo esse lethalem culpam; quia tunc delectatio in nullum turpe objectum fertur, & ad honestum finem dirigitur. Ita ille, qui citat Sanch. *lib. 9. disp. 17. num. 16.*

Supra hoc in Res. ant. seq.

Supra hoc in 10. 1. tr. 6. lege dist. § Quaestio Res 201

2. Sed magis amplè, ac clarè de pictura ad personam viventem transit Pater Hieronymus Garzias *in Politica Regulari, to. 1. tract. 4. part. 2. diffic. 1. dub. 2. punct. 3. num. 30.* Sic asserens; *Al segundo argumento, ò instancia del casado, solo admittire en un caso, en el qual no esta obligado à explicar el adulterio, y es este; quando piensa en la muger agena,* solùm ad excitandam naturam, ut possit coire cum propria uxore; *en este caso Sylvestro, y San Antonino confiessan, que no pecarà; y lo mismo lo oi viva vocis oraculo al Padre Baptista Bordoi, de la Compania, porque aquella delectacion es solo medio para fin licito, y honesto; però fuera deste caso, lo mas probable es, que pecarà peccato adulterii explicando in Confessione*; ubi latè demonstrant Auctores citati. Hæc Garzias. Sed hæc opinio in sententia Hurtadi, & Castri Palai, quos recitavi *in part. 5. tr. 13.* * *res. ult.* non haberet difficultatem; putant enim, Uxoratum, si delectetur in aliena muliere, non teneri aperire circumstantiam matrimonii. Et ita hanc sententiam novissimè docet Martinus de S. Joseph *in Monit. Confessar. tom. 1. lib. 1. tract. 10. an. 7.* ubi sic ait: *Tambien me parece probable que el casado, ò casada, que se deleytan deshonestamente de algun objecto libidinoso, no tienen obligation à confessar, que son casados, porque por casarse no se obligò el casado à su companero, à que no se deleytaria carnalmente con obietto estranno*.

Supra hoc in §. ul. Res. ant. prox.

* Quæ hic est prima post prox. & conf. prox. pæn. & inf. in Res. 104 §. Nota porò, & in t. v. 176 Res. 199. § 1.

RESOL. CIII.

An delectatio morosa sumat malitiam de opere externo, ita ut necesse sit in confessione aperire circumstantiam operis, & exprimere objectum, v. g. si mulier, de qua sumpta est delectatio, fuerit conjugata, Monialis, libera, &c. Ex part. 5. tract. 7. Res. 48.

§. 1. COmmuniter affirmativè respondetur: & ita docet Cajet. 2. 2. *quæst. 154. art. 4.* Navarrus *cap. 16. num. 9.* & ex neotericis Lorca *in part. 2. tom. 2. disp. 28. de pec. memb. 3.* Martinez *etiam in part. 2. tom. 5. quæst. 15. ar. 4. dub. 1.* Sanch. *in sum. tom. 1. lib. 1. cap. 2. num. 11.* Azor. *p. 1. lib. 4. cap. 6. quæst. 3.* Villalobos *in sum. tom. 5. tract. 3. dub. 3. num. 4.* Homobonus *de exam. Eccles. part. 1. tract. 5. cap. 13. quæst. 84.* Nam delectationes morosæ in re venerea, non sunt ejusdem speciei; sed diversæ, pro diversitate specifica operis, de quo sunt delectationes, ergo distinctè exprimendæ sunt in Confessione. Hæc opinio est probabilis. Sed prædictis non obstantibus, quando delectationes morosæ consistunt tantùm in appetitu sensitivo, & non in efficaci voluntate, puto omnes esse ejusdem speciei, nec differre à simplici fornicatione: quia in tali casu quis, v. g. non delectatur de conjugata, ut conjugata, & de illo objecto, quatenus est injuriosum alteri: sed quatenus est objectum delectabile; ergo, &c. Et ita hanc sententiam docet Vasq. *in part. 2. tom. 2. disp. 112. cap. 2.* & Sayrus *in Clavi Regia, lib. 9. cap. 7. num. 10.* Reginald. *tom. 2. lib. 12. c. 2. num. 13.* cum aliis. Et probabilem hanc opinionem vocat Filliucius *to. 2. tract. 21. cap. 8. num 301.* Bonac. *de matrim. quæst. 4. punct. 8. num. 19.* Lessius *lib. 4. cap. 3. dub. 15. num. 123.* & alii.

Sup. hoc in Res. seq. & in prima post seq. §. 1. ad med. v. quod ... & seq. & inf. in 2. 16. § in Res. 48.

2. Unde in Confessione puto, non esse tales circumstantias

tias personarum necessariò aperiendas: quia ut diximus hæ delectationes non differunt specie; sed sufficit, ut pœnitens dicat: Toties morosè delectatus sum, sine expressione, & circumstantia personæ imaginationi objectæ, an scilicet fuerit Monialis, vel libera, seu conjugata, &c. Consule *Resol.67.tr.4.de Sacram. tertiam hujus Operis Partem*, super hac materia.

De in Ref. ... nos ...

R E S O L. CIV.

Celebris est illa quæstio inter Theologos nostri temporis, an in delectatione morosa fatendæ sint circumstantiæ operis; quod est quærere, an delectatio sumat speciem ex opere externo?

Et notatur, quod ex doctrina supradictæ difficultatis excipiuntur duo casus. Primus est conjugatorum. Secundus est habentium votum absolutum castitatis: hi enim in quavis delectatione morosa non solùm peccant contra castitatem, sed etiam illi contra fidem datam in matrimonio, & isti contra Religionem? Ex part.2.tract.17.& Misc.3.Ref.34.

Sup. hac in ref ... Ref seq ... quod autem ... in Ref. 129 ... In Ref. 48

§.1. PEtrus de Lorca *in part 2.tom.2.disp.* 28. *de peccatis membro* 3. Sanchez *in summ.tom.1.lib.1.cap* 2.*n.*11. Martinenz *in part*.2.*q*.15 *art*.4.*dub*.1. Bonacina *de matrim. qu*.4.*punct*.8.*nu*.18. Lessius *lib*.4.*cap*.3.*dub*.15.*num*.123.*in fine*, & Rodriquez *in sum.tom*.3.*cap*.101.*num*.3. affirmativè respondent. Et probatur hæc opinio generali principio, & per se noto; actus voluntatis speciem sumunt ab objectis, opus autem externum est objectum interioris delectationis. Ergo ab illo sumit speciem; id autem quod ab alio sumit speciem, est ejusdem speciei cum illo. Ergo delectatio est ejusdem speciei cum opere.

2. Non desunt tamen pro contraria opinione Auctores magni nominis hi sunt Vasquez *in part*.2.*tom*.2.*disp*.112.*c*.2. Sayrus *in Clavi Regia lib*.8.*cap*.6.*num*.19. & novissimè Valerius Reginaldus *to* 2.*lib*.12.*cap*.2.*sect*.3.*num*.13. Pro cujus declaratione notandum est, esse duo genera actuum voluntatis, aliud est actuum efficacium, quales sunt, qui respiciunt executionem: aliud est actuum inefficacium, qui sunt simplices affectus in objecti extra executionem. His positis assero, vel delectationes morosæ consistunt in efficaci voluntate, vel in simplici complacentia; si delectationes sunt consensus efficaces, diversæ sunt eorum species, perinde ac operum illicitorum, quæ dant eis suam malitiam, & in hoc casu sumunt malitiam ex opere externo: si autem delectationes sunt simplicis complacentiæ, sine ullo affectu ad opus, omnes sunt unius speciei, cùm sint ejusdem malitiæ, utpote oppositæ uni tantùm virtuti castitatis, ac eodem modo, nimirum per turpitudinem veneream in qua absolutè versantur. Nam, v.g delectatio simplicis complacentiæ de conjugata, non versatur circa illud objectum, quatenus est injuriosa alteri, quia scilicet persona illa sit juncta matrimonio, aut quòd marito fiat injuria; sed versatur circa illud objectum, quatenus est delectabile secundùm tactum, nimirum, quia mulier pulchra. Ergo non contrahit malitiam ab illa circumstantia. Probatur consequentia, quia in illa delectatione, neque expressè, neque interpretativè, approbatur injuria in maritum, cùm nullo modo consentiatur in opus externum, ut re ipsa exequendum, quo solo injuria irrogatur. Idem videtur dicendum si persona sit affinis, vel Religiosa: præscinditur enim ab hac circumstantia, nec ea quicquam confert ad illam delectationem. Ita Lessius, qui probabilem, ut revera est, vocat hanc opinionem, sicuti etiam vocavit Bonacina *ubi suprà*. Emmanuel Sà *ver.luxuria*, *num*.3. Joan. Salas *in part*.2.*tom*.2.*tr*.13. *disp*.6 *sect*.6.*num*.56.

Sup. hac ... suprà in Ref ... & in aliis ... primo ... pro secundo ... Resol ... vers. Verum, & in aliis ...

3. Nota verò, quòd excipiunt ex ista doctrina duo casus. Primus est conjugatorum. Secundus est habentium votum absolutum castitatis; hi enim in quavis delectatione morosa, non solùm peccant contra castitatem, sed etiam illi contra fidem in matrimonio datam, isti contra Religionem; sic Reginaldus, Bonacina, Vasquez, & Coninch *ubi suprà*.

4. Ad argumentum contrariæ sententiæ respondetur, voluntatem efficacem accipere malitiam ab opere externo quod habet pro objecto secundùm analogiam derivatam; delectationem verò simplicis complacentiæ non item, sic Vasquez *loco citato*.

R E S O L. CV.

An in delectatione morosa circumstantia de copula sodomitica sit in confessione aperienda?

Et pro elucidanda doctrina hujus quæstionis alia cursim adducuntur in textu hujus Resolutionis? Ex part.9. tract. 6.& Misc.1.Ref.3.

§.1. PRo negativa sententia scio aliquos me adducere, sed non benè. Ideò, assero quod optimè Pater Vasquez *in* 2.*p.tota disp*.112. de hac quæstione philosophatur. Primò ergo ait, duplices posse esse circumstantias objecti turpis, v.g. quasdam intra eandem materiam diversificantes: ut, v.g. pollutionem simplicem, fornicationem, sodomiam, bestialitatem: his admittit, diversam esse delectationum malitiam, si sumatur ex bestialitate cogitata, quam si sumatur ex fornicatione: alias verò esse circumstantias, quæ ad aliam speciem peccatum carnis transferunt: v.g. quòd sit in loco sacro, cum virgine, cum uxorata, &c. per quas transfertur copula ad rationem injustitiæ, sacrilegii, &c. ab his autem fusè probat non derivari specialem malitiam; ideòque in genere moris omnes esse ejusdem speciei. Dicendum est itaque pro prima parte, quod possumus species infimas malitiæ delectationis venereæ quærere intra subalternam castitatis speciem, & intra hanc certum est speciem distinctam desumere, à distincta objecti specie; distincta enim est species, delectationis de copula sodomitica, ac de fornicaria, & ab utraque specie distinguitur delectatio de pollutione, quarum specierũ diversitas continetur intra objectum adæquatum castitati oppositum. Et ita hanc sententiam, præter Vasquez, docet novissimè doctissimus Oviedo *cap*.2.*tract*.6.*de vitiis, & peccatis, contr*.4. *punct* 7. *n*.54. Lessius *lib*.4.*cap*.3.*nu*.112 Salas *tra*.13 *disp*.6.*nu*.57.& 57. Castrus Palaus *tom*.1.*tra*.2.*disp*.2.*punct*.10.§.4.*nu*.4. Quod autem circumstantiæ, quæ ad aliam speciem peccatum carnis transferunt, v.g. quòd sit cum uxorata, cum Moniali sistentes tamen in appetitu sensitivo sine efficaci voluntate, esse ejusdem speciei, *alibi* satis probavi, & me citato, novissimè firmat Oviedo *ubi suprà nu*.57. quidquid etiam novissimè non minùs probabiliter asserat Serra *in* 1.2.*D. Thomæ.to*.1.*quæst*.74. *art*.8.*dub*.1. Et alii. Ut patet ex natura ipsius delectationis, quæ cùm non conjungatur cum opere externo, necessum est, non trahere secum malitias omnes, quas trahit opus externum, sicuti illas contrahit effectus efficax ex eo, quò cum externo opere conjungatur: sed eas tantùm, quas attingit ex parte objecti: cùm autem qui delectatur de fornicatione habita cum conjugata, aut cum Moniali, possit ipsa delectatione abstrahere à circumstantia conjugii, & monialatus: sic etiam à malitiis, quas hæ circumstantiæ derivant in externum opus, & in illius efficacem effectum. Deinde delectatio fornicationis cum Moniali, habita ab eo, qui votum non emisit, non potest esse contra votum illius, qui delectationem capit, quia hoc non subsistit; nec contra votum Monialis, quia materia hujus voti tota est posita in actibus ipsius Monialis, quorum nullum inducit talis delectatio. Idem, proportione servata, dico de delectatione habita à soluto fornicationis cum conjugata: ex fide enim conjugii tantùm debet conjux alteri conjugi proprios actus, & ad nullum horum ordinatur aliena inefficax delectatio, etiamsi respiciat ut objectum, actum alterius conjugis: quia delectatio per se cum suo subjecto non conjungitur.

Alibi in duobus Ref. ... infra in Resol. 105 §.in Ref. ...

2. Confirmatur: Si audias tuum inimicum occisum esse in loco sacro, de illiusque morte delecteris ex displicentia personæ, & committas odii peccatum: sacrilegium ex eo non committis: ergo delectatio non secum trahit malitias omnes in objecto repertas. Idem, si audias verba facetiæ; sed contumeliosa, & impura, & de illis delecteris, quatenus facetiam includunt, & risum excitant, nullo habito respectu ad contumeliam, & impuritatem in illis repertam, non peccas contra justitiam, aut castitatem: ergo necessum non est, delectationem secum trahere malitias omnes afficientes suum objectum.

3. Dicendum est itaque, delectationes morosas, quæ sunt peccata mortalia, non habere omnem malitiam operis externi, ac proinde nec varias species sortiri juxta varietatem eorum, quæ in opere externo reperiuntur. In morosis delectationibus cum rapta, cum consanguinea, vel uxore alterius, vel cum virgine Deo dicata, nulla est malitia mortalis contra aliam virtutem, quàm contra castitatem ergo omnes sunt ejusdem speciei, & non habent malitiam, nisi solius simplicis fornicationis. Antecedens probatur: qui de his morosè delectatur, non delectatur de injuria, & irreverentia, sed solùm de ipso actu fornicationis: nec allicitur à delectabili, quod est injustitia: aut impietate, aut sacrilegio; sed quod est in fornicatione: ergo non peccat contra justitiam peccato adulterii, stupri, vel raptus, nec contra religionem peccato sacrilegii, nec contra pietatem peccato incestus; sed solùm contra castitatem peccato simplicis fornicationis.

4. Verùm, his non obstantibus, quoad principale quæsitum hujus Resolutionis, non deseram hic adnotare, negativam sententiam docere, sapientissimus Patrem Arria-

ga in

ga in *Cursu Theolog. tom. 3. disput. 47. sect. 4. num. 25.* ubi sic ait: [Si tota ratio, ob quam ejusmodi cogitationes sunt malæ consistit in periculo gravium motuum pollutionis, ut multi dicunt; tunc non solùm censeo cum Patre Vasquez, eas circumstantias, quæ constituunt objectum contra aliam virtutem; sed & illas priores contra ipsam castitatem, non variare ullo modo speciem peccati in delectationibus: v. gr. quòd sit contra naturam, quòd sit sodomia, bestialitas, &c. Ratio est manifesta quia cùm (ut *suprà* diximus) delectationum malitia non desumatur ex malitia objecti; probavimus enim de objecto bono posse esse malas; sed præcisè ex eo, quòd causent pollutionem, & motus, ut in hac conclusione supponimus: hi autem motus, & pollutio, eadem sint, sive ex sodomiis cogitata, sive ex fornicatione proveniant, non video, cur debeat inde desumi ulla diversitas specifica peccati: sicut in sententia illorum, qui dicunt, peccare contra castitatem eum, qui dat causas pollutionis in cibis, vel equitatione: certè si eodem modo sequatur pollutio ex cibis, quo ex equitatione, idem omninò erit peccatum equitare, quod comedere.

5. Et *paulò post*, n. 27 sic etiam asserit: [In nostra sententia, quæ ex tribus capitibus desumit integram malitiæ mortalis rationem in his cogitationibus repertam, nempè, ex vi causativa motuum turpium, & pollutionis de præsenti; item contentus absoluti in copulam de præsenti; denique ex eo, quòd statui matrimonii derogare videantur, videtur consequenter dicendum, non esse absolutè diversas in genere peccati mortalis, sive de copula sodomitica, sive de pollutione sola, sive cum virgine, sive ullo quocunque modo desumantur. Ratio est quia (ut in prima conclusione ostendi) ex parte motuum omnes hæ delectationes sunt æquales: ergo, licèt in aliis duobus capitibus differant, quia tamen ea duo sola capita non causant malitiam mortalem in eis delectationibus; non erunt in malitia mortali diversæ. Addo, in tertiò capite, derogandi, scilicet, statui matrimoniali, etiam non differre: quòd enim sint de hoc, vel illo objecto, non propterea magis derogant, nisi fortè quatenus sunt magis intensæ, & vehementiores; hoc autem non pendet ab eo, quòd sint contra naturam, &c. imò (ut observavi *suprà*) per se loquendo minus potentes videntur esse hæ; quia sunt de objecto, quod minùs natura appetit, imò à quo per se abhorret. In sola ratione secunda de consensu differunt illæ, quæ sunt de copula specie diversa, ut dixi in tertia conclusione; illæ autem, quæ solùm desumuntur ex diversa circumstantia personæ uxoratæ, aut Deo sacræ, non differunt, ut *ibidem* etiam ostendi: ergo hæ inter se nullo modo habent diversam gravitatem ab ullo ex his tribus capitibus, quæ nos posuimus: aliæ verò, esto, habeant diversitatem ex secundo, quia tamen, juxta *paulò antè* dicta, nisi illa tria sumantur simul, non dant gravitatem sufficientem ad mortale; ideò nec gravitas major ex uno solo capite proveniens sufficit ad tribuendum delectationi gravitatem specie diversam in genere mortalis, quæque necessariò in Confessione debeat explicari. Dico, *necessariò debeat explicari*: nam malitia intra gravitatem venialis tantùm diversa, non est materia necessaria Confessionis, sicut nec reliqua venialia; potest tamen esse materia sufficiens. Hæc mihi, tam juxta propria principia de malitia earum delectationum, quàm juxta aliena, videntur consequenter esse dicenda.] Hucusque Arriaga.

6. Sed ego non audeo discedere ab affirmativa sententia, quam, præter Doctores citatos, tenet doctus, & amicissimus Pater Lugo *de princ. Theol. mor. part. 2. cap. 1. q. 4. n. 46.* Dico igitur, in delectationibus venereis sumi malitiam non solùm à motivo, sed etiam à circumstantiis, quæ dicunt specialem oppositionem cum castitate, v. g. si quis delectetur de copula sodomitica, vel bestiali, debebit has circumstantias confiteri: quia distinctam speciem malitiæ refundunt in delectationem ex ipso motivo desumptam.

R E S O L. CVI.

An qui delectatur de peccatis confessis, teneatur explicare illa?

Et an hoc procedat etiam in casu, quo Religiosus delectatur de adulterio aliàs commisso, si de eo delectatur, non quatenus fuit injuriosum marito adulteræ, sed solùm quatenus fuit fornicatio?

Et notatur, quòd si quis verè, vel falsò se laudavit de peccato mortali verè admisso, vel non admisso, quamvis non adfuerit de tali peccato de quo se laudet, gaudium, complacentia, aut delectatio morosa, sed sola vana jactantia, etiam fatendæ sunt circumstantiæ, quibus illud peccatum est effectum, ut si sit de percussione Clerici, vel de peccato cum conjugata, &c.

Etiamque advertitur, quòd si sola esset jactantia de peccatis mortalibus in genere, sufficit dicere, toties peccavi, laudem, & gloriam quærendo de peccatis mortalibus, licèt non specificentur illa peccata mortalia, quæ fortè non fecit, vel aliàs quis confessus est.

Insuper docetur, quòd si quis coeat cum aliquo, & postea cum fratre illius, sufficit in confessione exprimere duo peccata nefaria; nam nulla affinitas oritur ex actu præpostero, & extra vas debitum.

Item, si sodomia commissa est cum persona cognata cognatione spirituali, vel legali, non est necessariò explicanda circumstantia cognationis; ut si quis congressus est cum persona à se baptizata, vel levata ex Baptismo, vel cum adolescente sibi in filium adoptato. Ex part. 9. tract. 9 & Misc. 4. Res. 20.

§. 1. NEgativè respondet Emmanuel Sà *verb. confessio n. 16.* ubi sic ait: Qui delectatus est de peccatis præteritis alias confessis, id solùm oportet confiteatur, non autem exprimere quæ illa fuerint peccata. Ita ille. Unde ex hoc infert Pellizzarius *in Man. Regul. tom. 1. tract. 5. c. 3. sect. 1. n. 51* id procedere etiam in casu quo Religiosus delectatur de adulterio alias commisso: si de eo delectetur non quatenus fuit injuriosum marito adulteræ, sed solùm quatenus fuit fornicatio: quod puto communiter evenire; nam in confessione illæ tantùm circumstantiæ exprimi debent, quæ fuerunt intentæ, ac volitæ: in nostro autem casu circumstantia adulterii non fuit intenta, ut suppono.

2. Sed quidquid sit de casu Patris Pellizzarii, & de alio infurius apponendo, puto doctrinam Sà esse refellendam, & ideò verba citata fuerunt delèta in Editione Romana Magistri Sacri Palatii: & illam refellit individualiter contra Sà Pater Sanchez *in summa tom. 1. lib. 1. cap. 2. num. 12.* uecaliter est sentiendum.

3. Nota verò, quòd si quis verè, vel falsò se laudavit de peccato mortali verè admisso, vel non admisso, quamvis non adfuerit de tali peccato, de quo se laudat gaudium complacentia, vel delectatio morosa, sed sola vana jactantia, etiam fatendæ sunt circumstantiæ, quibus illud peccatum est effectum: ut si sit de percussione Clerici, sit fatenda ordinis circumstantia, vel si sit de peccato cum conjugata, sit fatenda conjugii circumstantia, quia hoc peccatum de jactantia vana peccatorum ad eam speciem reducitur, cujus est illud peccatum de quo est jactantia, virtus enim contraria non tantum peccatum contrarium, sed etiam delectationes morosas, & jactantiam, qua id peccatum tanquam bonum approbatur, cohibet. Et ita docet Gaudidus *tom. 2. disquis. 24. art. 22. dub. 31.* Satis quidem probabiliter. Sed etiam probabiliter me citato contrarium tenet Leandrus *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 12* & me etiam citato Pellizzarius, ubi suprà; quia tota malitia quæ est in peccato jactantiæ consistit in eo, quod peccatum sumitur, ut medium, ad captandam ex ipso gloriam, & laudem; ad hoc autem per accidens se habet quod sit hoc, vel illud peccatum; unde fit, ut sicut peccata, quibus violatur votum, semper sint ejusdem speciei (cùm solùm attendatur irreverentia Deo irrogata in violatione voti) sic gloriatio de peccato semper sit ejusdem speciei, cum hic item attendatur solùm irreverentia facta Deo quatenus ex ejus offensa intendit quis consequi honorem, & gloriam. Sup. hoc fusiùs Ref. 17. 18. & 19.

4. Nota etiam, stando in opinione Patris Gandidi, si sola esset jactantia de peccatis mortalibus in genere, sufficeret dicere, toties peccavi, laudem, & gloriam quærendo de peccatis mortalibus, licèt non specificentur illa peccata mortalia quæ fortè non fecit, vel aliàs quis confessus est: quia tunc non esset jactantia peculiaris alicujus turpitudinis, sed in genere ut sic peccatorum mortalium. Sup. hoc inf. Ref. 119. in alia ejus prima ... Sup. hic inf. in Ref. 119. per totam.

5. Nota insuper hic obiter cum dicto Gandido, *ubi suprà, art. 23. dub. 24.* quòd si quis coeat cum aliquo, & postea cum fratre illius, sufficit in confessione exprimere duo peccata nefaria: nam nulla affinitas oritur ex actu præpostero, & extra vas debitum. Item si sodomia commissa est cum persona cognata cognatione spirituali, vel legali, non est necessariò explicanda circumstantia cognationis: ut si quis congressus est cum persona à se baptizata: vel levata ex Baptismo, vel cum adolescente sibi in filium adoptato; quia nulla est lex specialis, quæ eos coitus prohibeat, præter legem naturalem in genere prohibentem Sodomiticum peccatum.

RESOL. CVII.

An qui commisit incestum cum matre, vel filia, aut sorore debeat explicare circumstantiam personæ sibi junctæ sanguine, vel affinitate naturali, vel legali, aut spirituali, ac satis sit dicere, pollui me peccato incestus duabus vicibus, &c. Ex part. 1. tract. 7. Res. 31.

Sup. hac in oribus Resol. hanc sequentibus, & in quarta §. Sec. gradus, & in §. in Res. 137. § Verum cur. sum in fine & aliquid in Res. 138 § ult. & in Res. 165. §. Quæro sexto, & in Res. 165 §. in Res. 31. & supra in Res. 13. § ult. post medium vers. Probatur, & in Res. 37. §. Et tandem, & seqq.

§. 1. RESpondeo, quòd aliqui tenent, incestum esse diversæ speciei, non solùm in linea consanguinitatis, & affinitatis descendentium, & ascendentium; sed etiam in gradibus singulis utriusque lineæ, ita ut sunt gradus consanguinitatis, & affinitatis, tot sint species distinctæ incestus: & secundùm hanc opinionem dicunt circumstantiam personæ sibi conjunctæ esse necessariò explicandam, quia mutat speciem. Et ideò, qui filiam, vel sororem uxoris, vel neptem cognovit, non sufficeret dicendo: Peccavi cum affine, vel consanguinea, vel cum una ascendentium, vel descendentium: sed deberet dicere, cum filia vel nepte, vel sorore uxoris, &c. Quinimò, si quis peccasset cum matre, non satisfaceret dicendo: Peccavi cum una in primo gradu consanguinitatis.

2. Verùm, juxta opinionem D. Thom. 2. 2. *quæst.* 154. *art.* 9. & Cajetan *ibid.* quia incestus inter consanguineos, & affines, non differunt specie in genere moris, & in judicio sacramentali, sufficit, ut ille, qui cum sorore peccavit, dicat: Commisi incestum semel, vel bis, non explicando personam sibi conjunctam. Et quamvis gravior sit incestus cum filia, vel matre, quàm cum sorore, vel nepte, vel consobrina uxoris: tamen, quia ista gravitas auget malitiam intra eandem speciem, non est necessariò confitenda. Et hæc opinio D. Thomæ magis placet, quam probabilem vocat Fillinc. *in quæst. mor. tom.* 2. *tract.* 20. *cap.* 5. *n.* 97.

3. Dicendum est igitur cum Nugon *in addit. ad* 3. *part. tom.* 2. *q.* 9. *art.* 2. *dub.* 3. diversitatem graduum non facere diversitatem specificam in incestu; sed esse circumstantiam aggravantem, quam ego probabiliter puto non esse in confessione necessariò explicandam. Et ita in terminis docet Gyptius *tr. de cas. reser. cap.* 8. *n.* 5. & ex nostris R. Megala *in* 1. *p. lib.* 5. *cap.* 12. *n.* 9. & alii circa præsentem quæstionem vide Azor. *p.* 5. *lib.* 3. *cap.* 9. *q.* 1. Bonac. *de Sacr. dis.* 5. *quæst.* 5. *sect.* 2. *punct.* 2. *§* 3. *diffic.* 3 *n.* 9. Vasquez *in* 3. *p. tom.* 4. *quæst.* 91. *art.* 1. *dub.* 4. *n.* 18. Valentiam *tom.* 4. *disp.* 7. *q.* 11. *punct.* 1. Suarez *in* 3. *part. tom.* 4. *disp.* 22 *sect.* 3. *n.* 7. Coninch *de Sacr. disp.* 7. *dub.* 3. *n.* 13. & 21. Sayrum *in clavi regia, lib.* 8. *cap.* 5. *n.* 5. Rodriquez *in summ. tom.* 1. *cap.* 207. *n.* 3. Lessium *lib.* 4. *c.* 3. *dub.* 11. *n.* 79. Reginaldum *in praxi, tom.* 2. *lib.* 22. *cap.* 2. *sect.* 5. *n.* 27. Navarrum *cap.* 16. *n.* 3. Petrum Ledesma *in sum. tom.* 1. *de Sacr. Pænitent. cap.* 19. *concl.* 4. *fol. mihi* 327. Henriquez *lib.* 5. *cap.* 8. *n.* 1. Sotum *in* 4. *dist.* 18. *quæst.* 2. *art.* 4. *conclus.* 8. & *dist.* 40 *quæst. unica art.* 4. Llamas *in* 3. *p. Methodi, cap.* 8. §. 19. & alios. Vide, quæ addidi in hanc Resolutionem *in tertia hujus Operis Parte, Tract.* 4. *de Sacrament.* * *Resol.* 67.

* Quæ hic est infra Res. 163 §. in Res. 31.

RESOL. CVIII.

An incestus cum matre, & incestus cum filia different specie? Et cursim docetur, quòd incestus cum noverca, si Pater vivat, habet malitiam specie distinctam, ac haberet, si Pater obiisset, etiam si noverca virum alium duxerit. Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Res. 21.

Sup. hac in Res. præteritis, & in omnibus aliis eius primo not.

§. 1. AFfirmativè respondet Eminentissimus Lugo *de pænitent. disp.* 16. *sect.* 6. *num.* 314. quia diversa malitia est in filio, quando peccat cum matre contra reverentiam sanguini debitam, ac in patre, quando peccat cum filia.

2. Sed negativam sententiam docet Pater Oviedo *in part.* 2. *D. Thomæ, tract.* 6. *contr.* 5. *punct.* 3. §. 11. *n.* 76. Firmat enim eisdem malitiis peccare patrem peccantem cum filia, & filiam peccantem cum patre, quia etsi diversa malitia possit desumi ex reverentia, quam filia debet patri, ab ea, quæ sumitur ex circumstantia paternitatis, quatenus præcisè se tenet ex parte patris, utramque tamen contrahunt tam pater, quàm filia, quia utraque inhæret eidem fornicationi, ad quam pater, & filia indivisibiliter concurrunt. Cùm autem ejusdem speciei sit malitia filiæ fornicantis cum patre, & filii fornicantis cum matre, sic patrem fornicantem cum filia, quia in causa est, ut filia cum ipso fornicetur, contrahere malitiam desumptam ex fornicatione filiæ cum patre ejusdem omninò speciei cum malitia desumpta ex fornicatione filii fornicantis cum matre, ac proinde tam patrem fornicantem cum filia, & filiam fornicantem cum patre contrahere malitias ejusdem omninò speciei. Juxta hanc doctrinam, sufficiet in confessione explicare fornicantem habitam cum consanguinea intra primum gradum lineæ rectæ, quin explicetur an fuerit cum matre, vel cum filia. Deinde; quia probabile est, intra lineam rectam consanguinitatis incestus omnes esse ejusdem speciei, sufficiet dicere in confessione commisi fornicationes cum consanguinea intra lineam rectam. Hæc omnia Oviedo, cujus sententiæ, tanquam probabiliori ego adhæreo: non nego tamen sententiam Lugo esse probabilem, qui quidem *num.* 113. optimè docet, quòd incestus cum noverca si pater vivat, habet malitiam specie distinctam; ac haberet si pater obiisset, etiamsi noverca virum alium duxerit.

RESOL. CIX.

An qui habuit rem cum matre, vel sorore, teneatur in confessione hanc circumstantiam explicare?

Et an omnes gradus consanguinitatis specie distinguantur à gradibus affinitatis?

Et notatur diversimodo violari pietatem cognatorum occidendo, quam fornicando; & hoc etiam intelligendum est etiam in sacrilegiis, v. g. diverso modo violatur Religio fornicando cum virgine sacra Deo, quam percutiendo illam, &c. Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Res. 63.

§. 1. AFfirmativè respondet Fagundez *in decal. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 25. ubi sic ait: Primò eos, qui committunt incestum in primo consanguinitatis gradu videlicet cum matre, aut cum sorore, aut cum filia, aut filius cum matre, teneri hanc circumstantiam primi gradus consanguinitatis in utraque linea recta, & transversa in confessione explicare, quia est peccatum distinctum specie à reliquis omnibus gradibus, & non sufficit dicere; commisi incestum in gradu prohibito; sed opus est declarare, in primo gradu consanguinitatis; imò non sufficit dicere; commisi incestum in primo gradu consanguinitatis, sed opus est explicare lineam, in qua commissus fuit, rectam, vel transversam; quia licèt primus gradus consanguinitatis non distinguatur specie, si sit lineæ rectæ, à primo gradu consanguinitatis lineæ transversæ; habet tamen primus gradus consanguinitatis lineæ rectæ specialem deformitatem, quæ notabiliter aggravat peccatum: circumstantiæ autem notabiliter aggravantes sunt de necessitate confessionis: nam parentes debent filiis bonam educationem, morum informationem, ac disciplinam, & filii parentibus naturalem subjectionem, & reverentiam, & hæc ad invicem violantur, si ad invicem commisceantur: deinde frater debet sorori, & soror fratri naturalem quandam ac mutuam fidelitatem, quæ etiam contra omne jus naturæ violatur ad invicem, si ad invicem nefariè copulentur, quare opus est etiam explicare primum hunc gradum consanguinitatis lineæ transversæ, dicendo; peccavi in primo gradu consanguinitatis lineæ transversæ.

Sup. hoc supra in Res. 107 & in omnibus aliis eius primo not.

2. Et rursus cùm omnes gradus consanguinitatis specie distinguantur à gradibus affinitatis, opus est etiam declarare sitne incestus commissus in specie affinitatis, vel consanguinitatis. Deinde licèt omnes hujusmodi consanguinitatis gradus (excepto primo) tam lineæ rectæ, quàm transversæ qui à reliquis specie distinguitur, non distinguantur specie, si inter se comparentur, habent tamen circumstantias notabiliter aggravantes, & minuentes, quæ necessariò sunt explicandæ: nam quamvis omnes consanguinitatis gradus lineæ rectæ sint contra eandem virtutem pietatis, & reverentiæ, quàm jure naturali filii, & filiæ parentibus, avis, & proavis debent: & licèt etiam omnes gradus lineæ transversæ sint contra eandem virtutem fidelitatis, & custodiæ qua fratres in sorores, & sorores in fratres astringuntur, tamen hæc pietas & reverentia graduum lineæ rectæ, & hæc fidelitas graduum lineæ transversæ, est major, aut minor, prout propinquiori, aut remotiori gradu conjunguntur: & sic quo propinquior est gradus in utraque linea, eò gravior est circumstantia, & magis aggravant: quare tenetur etiam incestuosus in confessione explicare gradum consanguinitatis, in quo incestum commisit, dicendo, peccavi in primo, secundo, tertio, vel quarto gradu consanguinitatis lineæ rectæ, vel transversæ, ut patet. Et idem cum proportione quadam dicendum est de gradibus affinitatis. Ita Fagund. & alii.

Sup. hoc in Res. seq. per totum, & in Res. post seq. §. Nota etiam.

3. Verùm hanc sententiam quoad primam partem, non verò quoad aliam sustinet etiam Card. Lugo *de pænit. disp.* 16. *sect.* 3. *n.* 145. ubi sic ait; Septimò obiici solet, quia in incestu explicari debet gradus consanguinitatis, & affinitatis, licèt non afferant ii gradus diversitatem specificam: ergo solùm debent explicari propter majorem gravitatem intra eandem speciem.

4. Re-

4. Reſpondetur, ſi inceſtus non ſint ſpecie diverſi ex graduum diverſitate non eſſe gradus in confeſſione explicandos, de quo latiùs *infra ſect.6.* An verò ſint ſpecie diverſi eſt magna quæſtio, de qua Vaſquez *in præſenti, dub* 4. *à num.*11. & mihi probabile eſt differre ſpecie coitum cum parentibus ab aliis omnibus propter ſpecialem deformitatem, quæ oritur ex ſpeciali reverentia parentibus debita, quæ non debetur aliis conſanguineis. Probabile etiam videtur differre ſpecie coitum cum fratre, aut ſorore ab aliis, quia probabilius eſt hunc eſſe jure naturæ interdictum, ut eum communi probat latè Th. Sanch. *de matrim. diſp.*52. n. 11. & hoc quidem propter ſpecialem fœditatem, quæ eſt in illa conjunctione, eo quod fratres ab incunabilis conviventes, & ſimul nutriti nimis proclives eſſent ad coitum, niſi naturæ fræno cohiberentur ob illam nimiam conjunctionem. In reliqui autem gradibus prohibitis tranſverſalibus conſanguinitatis non videtur eſſe differentia ſpecifica, ſed gravitas major, vel minor non neceſſariò explicanda, prout ipſi etiam Authores contrariæ ſententiæ concedunt, tertium, vel quartum, non eſſe neceſſariò explicandum, imò aliqui idem dicunt de ſecundo, eo quod non aggravet notabiliter. De gradibus verò affinitatis probabile eſt primum gradum lineæ rectæ differre ſpecie ab aliis, eo quod habeat ſpecialem quandam deformitatem, propter reverentiam quaſi paternam debitam uxori patris, vel marito matris. De aliis verò gradibus tranſverſalibus verius videtur non eſſe explicandos in particulari, quia non addunt diverſitatem ſpecificam. Scio aliquos concedere nullum prorſus gradum conſanguinitatis, vel affinitatis eſſe neceſſariò explicandum, ſed ſolam malitiam inceſtus, etiamſi ſit cum filia, vel ſorore, quam ſententiam poſt alis ſequitur Diana *in tract. de circumſtantiis aggravantibus reſol.*31. ubi alios refert. Hucuſque Lugo; cui adde Dicaſtill. *ubi infrà*, & Leand. *de Sacrament. tom.*1. *tract.*5. *diſp.*8. *§.*3. *q.*36. Sed licèt ſupradictæ opiniones ſint probabiles, ego tamen non recedo à ſententia negativa quam olim docui, nempè in his caſibus non eſſe explicandos gradus conſanguinitatis, & affinitatis, etiamſi eſſet primus, & præter alibi à me adductos, hanc ſententiam ſequuti ſunt me citato Joannes de Soria *in epilogo Summarum part.*2. *tract.*1. *ſect.*1. *diſp.*6. *§.*9. *n.*6. & me citato Henriquez *in qq. Select. ſect.*8. *qu.*14. *n.*31. & me citato Martin. de San Joſeph *in Monit. Confeſſ. tom.*1. *lib.*1. *tr.*20. *de Pœnit. n.*20. & me citato Mazuchellus *de caſ. reſerv. diſput.*2. *cap.*4. *diffic.*5. *n.*28. Unde noviſſimè me citato hanc ſententiam tanquam probabilem admittit Trullench *in Decalog. tom.*1. *lib.*6 *cap.*2. *dub.* 6. *n.*5. & me citato Dicaſtil. *de Sacrament. tom.*2. *tractat.* 8. *diſp.*9. *dub.*6. *n.*274. ubi ſic ait: Nihilominus quamvis quæ dixi de reverentia gradum in recta linea, & tranſverſali in conſanguinitate inter ſe, & in affinitate inter ſe probabilius exiſtimem; non videtur improbabile conſanguinitatis gradus inter ſe, & affinitatis inter ſe non diſtingui ſpecie; atque adeo peccatum cum conſanguineo in uno, aut altero gradu eſſe ejuſdem ſpeciei, quamvis ſit notabiliter major malitia inter propinquiores, quàm inter minus propinquos. Unde non deſunt teſte Corduba *quæſt* 2. *lib.*1. *quæſt*... qui exiſtiment gradus conſanguinitatis non eſſe neceſſario inter ſe diſtinguendos, & explicandos in confeſſione, ſicut nec gradus affinitatis inter ſe; quin ſufficiat pœnitentem dicere ſe cognoviſſe perſonam conſanguineam non declarando gradum conſanguinitatis, aut affinem, non declarando gradum affinitatis, quod alii vel verum, vel probabile docent. Legatur Diana, qui ita probabiliter ſentientes affert plures 1. *part. tract.*7. *reſol.*31. inter quos Hurtado, qui putat in eadem linea omnia eſſe ejuſdem ſpeciei. Imò Cajetanus etiam in diverſa linea 2. 2. *quæſt.*154. *art.*9. quem & alios refert Diana non ſolum ibi *part.*1. *tr.*4. *reſol.*67. *& part.*4. *tract.*4. *reſol.*234. *& part.*5. *tract.*14. *reſ.* 57. Hucuſque Dicaſtillus.

Quæ hic eſt ſupra Reſ. 107.

Quæ hic eſt ſupra Reſol. 107.

Hæ tres Reſ. citatæ in hoc textu hic ſunt infra Reſol. 110 &c. & 161.

5. Remanet itaque ſatis probabilis noſtra ſententia, quam iterum hic confirmare volui ad compeſcendam audaciam cujuſdam Religioſi, qui his diebus vocavit hanc ſententiam latam, & improbabilem; O lepidum caput! Non deſinam tamen hic adnotare, Dicaſtil. *ubi ſuprà num.*275. docere, diverſo modo violari pietatem cognatorum occidendo quam fornicando, intelligendum etiam eſt in ſacrilegiis: diverſo enim modo violatur Religio fornicando cum virgine ſacrata Deo, quam percutiendo illam. Quamvis enim oppoſitum videatur docere S. Thom. 2. 2. *quæſt.*99. *art.*3. *ad* 2. docens eandem eſſe ſpeciem, virginem ſacram percutere, aut fornicari cum illa; ibi tamen diſtinguit ſpecies ſacrilegii, ut alia ſit in res ſacras, alia in locum, alia in perſonas, ſed ut rectè interpretatur Vaſquez, ea diviſio non eſt in ſpecies infimas, ſed in ſubalternas: In quo Vaſquez etiam ipſe n.19. fui memor (niſi fortè alii id notaverint in poſthumo libro) notat ſe retractare doctrinam quam tradidit *tom.*1. *in* 3. *p. diſ* 98. *c.*4. & meritò quidem, quia alio modo ſervatur reverentia perſonæ ſacræ ſervando illius caſtitatem, non violando illam, quàm ſervando illius ſanctitatem; & vitam, non percutiendo, ſicut locus etiam ſacer alio modo violatur furto, aut extrahendo hominem à loco ſacro (quæ duo non putat Vaſquez differre) & alio modo violatur effuſione ſeminis, aut ſanguinis. Hæc Dicaſtillus.

R E S O L. CX.

An gradus cujuslibet inter ſe affinitatis, vel conſanguinitatis ſint in confeſſione diſtinguendi? Vel an ſufficiat, ſi pœnitens dicat ſe perſonam conſanguineam cognoviſſe, non declarando gradus conſanguitatis; & ſe perſonam affinem cognoviſſe non declarando gradum affinitatis?

Et an conſanguinitas ſit diſtinguenda in confeſſione ab affinitate? Ex part.4. tract.4. & Miſc. Reſ.234.

§.1. DE hac re alibi actum eſt, nunc tamen tantùm adducam verba Gaſparis Hurtado *de Sacrament. diſput.*9. *de pænit. difficul.*4. *§. Quid ſit aſſerentis.* Difficilè exiſtimamus, gradus ipſos conſanguinitatis inter ſe, & gradus affinitatis inter ſe eſſe neceſſariò diſtinguendos, quia difficilè eſt, gradus ipſos conſanguinitatis inter ſe, utpotè inter ſe ejuſdem ſpeciei, & gradus affinitatis inter ſe, utpotè inter ſe ejuſdem ſpeciei, addere malitiam diſtinctam ſecundùm ſpeciem, quamvis intra eandem ſpeciem addant notabiliter majorem illi, qui ſunt propinquiores, ob quod non deſunt (ut Corduba *quæſt.*2. refert) qui exiſtimant, gradus conſanguinitatis non eſſe inter ſe neceſſariò diſtinguendos, & explicandos, neque gradus affinitatis inter ſe, ſed ſufficere, ſi pœnitens dicat, ſe perſonam conſanguineam cognoviſſe, non declarando gradus conſanguinitatis, & ſe perſonam affinem cognoviſſe, non declarando gradum affinitatis. Ita Hurtado, & ante illum Cajetanus *in* 2. 2. *quæſt.*154. *art.*9. plus addens, & tenens, conſanguinitatem non eſſe diſtinguendam ab affinitate, quia malitia inceſtus, quam conſanguinitas addit, eſt ejuſdem ſpeciei cum malitia, quam addit affinitas; licèt quoad utrumque negetur à Navarro *in Manual cap.*16. *num.*3. ubi tenet, in confeſſione conſanguinitatem eſſe neceſſariò diſtinguendam ab affinitate, ſicut & gradus cujuſcumque inter ſe.

Alibi in Reſ. quæ hic eſt ſup. Reſ.107. & in omnibus aliis ejus propè annot.

Sup. hac in Reſ. præterita §. Et rurſus & in Reſ. ſeq. §. Nota etiam.

R E S O L. CXI.

Quis concupierat ſæpius habere copulam cum matre, & filia, quæſivit à me, an teneatur iſtam circumſtantiam in confeſſione aperire?

Et notatur conſanguinitatem ab affinitate, & gradum affinitatis, & conſanguinitatis non differre ſpecie; & ideo hoc non eſt neceſſarium explicare in confeſſione? Ex part. 10. tract.15. & Miſc.5. Reſ.13.

§.1. REſpondi negativè, & quod deſiderans luxuriari cum duabus fœminis, quarum una eſt mater, & altera ejus filia non conſanguineæ, aut affines concupiſcenti non addat circumſtantiam ſpecialem, quia ſi adderetur, maximè ex inceſtu, ſed hoc verum non eſt, quia peccatum inceſtus contrahitur ſolum quando quis concupivit, vel copulam habet cum muliere jam ante ſibi conſanguinea, vel affine, ſupponit enim parentelam inter peccantes, ex qua denominatur inceſtus deſiderium, vel copula, cum debeat cauſa præcedere ſuum effectum, parentela enim eſt cauſa, cur peccatum dicatur inceſtus. Quare cum iſte deſiderans luxuriari cum illis duabus fœminis inter ſe ſanguine conjunctis in primo gradu, non ſit illis cognatus, nullatenus inceſtum mentale neque externum cum illis primo committere, ita in terminis docet Bordonus *in deciſionibus Miſcellaneis, deciſ.*109.

2. Nota etiam obiter id, quod probabiliter olim docui gradus affinitatis, & conſanguinitatis inter ſe non differre ſpecie, quod præter Doctores alibi adductos tenet me noviſſimè citato Martinus de San Juſeph *in Monita Confeſſoriorum, tom.*1. *lib.*1. *tract.*10. *de pœnitentia, num.* 10. & 11. ubi ſic ait. [*La conſanguinidad, y affinidad, es muy probable que no ſon diverſas eſpecies porque en ambas es una la cauſa de la prohibicion y aſſi en el verſiculo que declara, quando dirimen ſi ſit affinis por la affinidad entiende tambien la conſanguinidad.*

Sup. hoc in Reſ. præterita propè ſinem, vel plus addens, & in alio §. ejus annot.

3. *Los grados de conſanguinidad y affinidad non differen en ſpecie entre ſi, y aſſi no es neceſſario declarar en la con-*

Sup. hoc ſup. in Reſ 107. & in omnibus

fession el grado de parentesco que ay con la persona que se conocio carnalmente, porque todos los grados son de una misma especie in genere moris: y assi aunque es mas grave el incesto con la madre que con la hermana, ò sobrina no muda especie sino solamente agrava, porque todos estos grados se oponen à la virtud de la piedad solamente, y cumplira el penitente con dezir, Cometio incesto tantas vezes. Sigo esta opinion por facilitar la difficultad que ay en confessar estas materias, y por mirar por la fama del proximo. Ita ille.

4. Et hanc sententiam esse probabilem, & in praxi tutam tradidit me citato Trullench *in Decalog. tom.2. lib.6. cap.2. dub.8. §.2. nu.2.* & etiam me citato Leandrus *de Sacrament. tom.2. tractat.5. disputat.8. tit.3. quæst.76. n. 837.* licet ipsi contrariam sententiam tanquam probabilem sequantur, quod etiam novissimè sequitur Rocaful. *in Praxi Theolog. Moral. tom.2. lib.4. part.4. cap.6. num.70.* Sed nostram sententiam post hæc scripta inveni me citato tenere etiam Doctum Patrem Thomam Tamburinum agentem de confessione *lib.2. cap.7. §.7. num* 48. ubi ait. Dico probabile esse nec consanguinitatem ab affinitate, nec unum gradum ex his differre specie ab aliis. Unde licèt sine dubio gravius sit contra unum gradum delinquere, v. gr. contra primum cum matre, quàm contra alium v. g cum consobrina, tamen quia non mutatur species, puto non esse ea speciatim ex necessitate patefacienda. Ratio est, quia in omnibus his una specie deformitas est (licet modò levior, modò gravior) nempè contra reverentiam debitam conjunctis, quod autem id oriatur interdum ex ipsa natura, ut in primo consanguinitatis gradu, & per alios etiam in secundo, interdum verò ex præcepto Ecclesiæ, ut in cæteris, & maximè in gradibus affinitatis, nihil specie diversum ex hoc necessariò infertur: nam præceptum Superioris cum aliquid præcipit, ponit materiam præceptam in ea specie virtutis, ratione cujus illud præcipit, nunc autem Ecclesia abstinere ab illis congressibus præcipit propter eandem reverentiam conjunctis debitam. Quod deinde gradus ipsi non mutent speciem, inde probatur, quia hi nihil aliud inferunt nisi majorem, vel minorem conjunctionem, magis autem, & minus non variant speciem etiam in hac re nostra morali, nisi aliunde probetur esse contra particularem virtutem, vel particulariter contra diversum rectæ rationis dictamen. Id quod hic quamvis multi probabiliter invenire satagans, nihilominus alii probabiliter item non inveniri posse contendunt. Ita ille.

RESOL. CXII.

An si quis commisit fornicationem, sufficiat, si dicat in confessionem commisi grave peccatum in materia castitatis cum soluta? Ex part.3. tract.4. Res.87. aliàs 88.

Sup. hoc in Misc. seq. quæque à §. Interim.

§.1. HÆc quæstio ponitur pro illis, qui tenent circumstantias aggravantes non esse in confessione aperiendas, & illam apud neminem inveni, nisi novissimè apud Torrianum *de pœnit. quæst.9. art.2. disput.29. dub.2. ad arg.5.* ubi observat, quòd recentiores aliqui censent probabile, talem modum confitendi sufficere, per se loquendo, licèt pœnitens commiserit fornicationem. Et ipse hanc sententiam probabilem etiam putat, nam & contrariam, quam tenet, probabiliorem tantùm vocat. Sed an sit verè talis, aliis judicandum relinquo, communis enim usus fidelium est in contrarium.

RESOL. CXIII.

An copulam fuisse consummatam sit explicandam in confessione? Idest, an sufficiat in confessione explicare peccatum grave contra castitatem habitum cum soluta, &c. non explicata copula consummata?

Ex quo deducitur, an etiam si quis consilio suo directè induxerit aliquem ad fornicandum, satisfaciat, si postea in confessione dicat, induxi meo consilio aliquem ad grave peccatum, contra castitatem cum soluta, &c. Ex part.11. tract.5. & Misc.5. Res.48.

§.1. VIdetur quod non, & hanc sententiam tanquam probabilem admittit doctus Pater Hieronymus Ferrantinus *in suis disputationibus de scandalo, & correct. fraterna disput.1. quæst.27. num.40.* ubi sic ait; Quæ supersunt non leves difficultates. Prima est: An si quis suo consilio directè induxerit aliquem ad fornicationem, satisfaciat, si posteà in confessione dicat; *Induxi meo consilio aliquem ad grave peccatum contra castitatem cum soluta*, &c. sed quia hæc quæstio spectat potius ad modum confitendi, & alioqui valdè est gravis, ac difficilis, non est hujus loci, nec ita leviter examinanda.

2. Interim respondeo breviter, id specialiter pendere ex illa altera quæst. utrum scilicet ille, qui fornicatus est, satisfaciat simili confessione sui peccati, dicendo nimirum, se contra castitatem commisisse grave peccatum cum soluta. Id enim si concedatur sufficere, sufficiat etiam sine dubio in primo hoc casu directæ inductionis ad fornicationem.

3. Diana *tract. de Sacramentis resolut. 88.* citat Turrianum *de pœnit. quæst.9. art 2. disp.29. d.2. ad art.5.* Eumque, ait, observasse, quod aliqui recentiores censent probabile, talem modum confitendi sufficere, per se loquendo, licèt pœnitens commiserit fornicationem, & ipsum etiam hanc opinionem existimare probabilem, cum contrariam, & propriam probabiliorem tantum vocet.

4. Unde ego etiam probabilem illam reputo. Ideoque probabile quoque existimo, quod sufficiat si ille qui per suum consilium cooperatus est directè ad eam fornicationem, confiteatur ita peccatum scandali, dicendo se suo consilio aliquem induxisse ad peccatum grave contra castitatem cum soluta. Ita ille.

Quæ hic est à §. Amen...

5. Sed ego hanc sententiam olim impugnavi, & nunc iterum impugno; neque audeo tanquam probabilem admittere, per ea, quæ adduxit Dicastillus *de Sacrament. tom.2. tract.8. disput.9. dub.8. num.45.* ubi sic asserit. Disputatores aliqui publicè olim me audiente, defenderunt in Complutensi Universitate non sine multorum admiratione (potius dixissem scandalo) satis, esse si quis fornicatus fuit, dicat in confessione, *peccavi graviter contra castitatem cum soluta*, non explicata copula etiamsi fuerit sequuta. Hos autem Theologos (si hoc nomine digni sunt viri alioquin satis observantes Religiosi ordinis) benè perstrinxerunt Doctores alii, inter quos noster Turrianus, qui posteà eorum suppresso nomine illos retulit *in suo tractatu de Pœnitent. disp.29. dub.2. ad 5.* Præcipuum illorum fundamentum erat, quod tactus, & oscula essent contra eandem virtutem castitatis cum copula, & non distingueretur eorum malitia specie à malitia culpæ.

6. Quicquid tamen illi effutiverint, asserendum omninò est tanquam verissimum, & communi Doctorum sensu firmatum, explicari debere copulam: nec sufficere si tantum in confessione dicatur, *peccavi graviter contra castitatem cum soluta*, quia per illum modum confitendi non explicatur species, adeoque nec individuum peccati, quantum sufficit ad dandam notitiam Confessario requisitam in hoc Sacramento. Quod sic ostendo: Cum soluta potest quis peccare graviter contra castitatem peccatis distinctæ speciei, ergo qui solum dicit se peccasse graviter contra castitatem cum soluta, non explicat speciem peccati sui: antecedens probo, qui cum soluta peccat præpostera libidine, peccat graviter contra castitatem cum soluta. Item, qui fornicatur; item, qui se polluit extrà vas cum illa, peccant graviter cum soluta contra castitatem, & tamen hæc peccata non sunt ejusdem speciei. Ergo illa verba, de quovis peccato ex illis verificari possunt, atque adeò nullam illarum determinatè explicant.

7. Item ex Doctrina D. Thomæ, & recta ratione videtur clarum, quod tactus, & oscula libidinosa secundum se sunt media conducentia ad seminis decisionem, & administrationem, quapropter non possunt non ordinari ad aliquam aliam speciem prædictæ luxuriæ tales tactus cum soluta. Nam vel assumuntur, ut dispositio, ut comites, & adjumenta fornicationi, & tunc habent malitiam fornicationis, vel ordinantur ex intentione operantis ad præposteram luxuriam, & tunc illius malitiam habebunt, vel non assumuntur in ordine ad alias species, sed in ordine ad pollutionem extra omne vas, & tunc habent malitiam mollitiei cum complice fœmina; vel non assumuntur ad finem pollutionis, sed sistendo in ea voluptate, quæ in ipsis habetur, & tunc hæc ipsa est inchoatio quædam pollutionis, quatenus natura sua ii tactus tendunt ad seminis decisionem, cumque non intenditur (ut supponitur) ulla copula, restat sola inchoatio pollutionis in sua causa; atque adeò habebunt malitiam mollitiei imperfectæ. Cùm ergo omnibus istis modis possit peccari graviter contra castitatem cum soluta, non sufficit dicere in confessione, *peccavi graviter contra castitatem cum soluta*, manet etiam adhuc inexplicata species, in qua peccatum fuit. Ita Dicastillus.

8. Hanc etiam sententiam docet Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo *de Pœnitent. disput.16. sect. 5. §. 1. n.258.* ubi fatetur, quod contraria sententia opponitur communiter Doctorum sensui, & adducit rationem, quia licet tactus etiam, & oscula habeant suam malitiam in ordine ad copulam, ad quam ordinantur: diverso tamen modo opponuntur virtuti castitatis: nam copula opponitur,

tur, tanquam actus conſummatus, per quem cum effectu infertur nocumentum proli: at verò tactus libidinoſi opponuntur ſolum, ut diſpoſitiones propter periculum, quod afferunt, & quia ex ſe ordinantur, & diſponunt ad copulam: quod non ſufficit ad participandam eandem ſpecie malitiam: ut conſtat manifeſtè ex delectatione moroſa: quæ quidem accipit ſuam malitiam per ordinem ad pollutionem, vel actum conſummatum, ad quem ex ſe diſponit voluptas illa delectationis; & tamen nemo dicet non differre ſpecie à pollutione conſummata, & intenta, nec id ullus conceſſit. Adde ejuſmodi tactus non ſolum prohiberi propter diſpoſitionem ad copulam, ſed etiam propter delectationem turpem, quam in ſe habent: quia omnem ejuſmodi delectationem natura voluit prohibitam eſſe extra matrimonium, quia alioquin homines minus de matrimonio curarent.

9. Et tandem ſupradictam Patris Ferrantini, & aliorum recentiorum opinionem repellit Franciſcus Oviedo *in par. 1. D. Thomæ tract. 6. controv. 5. punct. 3. §. 8. num. 54.* ſic aſſerens: Neque ea hoc licet inferre quod aliqui recentiores dixerunt apud Turrianum *de pœnitent. diſp. 9. quæſt. 2. diſp. 29. dub. 2. ad 5. argumentum*: videlicet ſufficere in confeſſione explicare peccatum grave contra caſtitatem habitum cum ſoluta, non explicata copula conſummata, hoc enim nullatenus audiendum eſt: nam præceptum confeſſionis obligat ad explicandum peccatum externum commiſſum, & hoc conſiſtit in ipſa copula, in qua cum contingit, conſummatur effectus internus, qui ad hunc ordinatur, & non conſumatur in tactibus, aut aliis actionibus præcedentibus, quia etſi in his eadem ſit malitia, ac in copula, hæc eſt præcipuum ſubjectum malitiæ, per ordinem ad quem actus præcedentes illam contrahunt, & ita copula ipſa, quæ eſt ſubjectum principale, explicanda eſt, & ob hanc rationem hac explicata, neceſſe non eſt explicare alias actiones præambulas, & non ſufficit has explicari copula non explicata. Ita Oviedo: Unde licèt ego olim dixerim hanc ſententiam eſſe probabiliorem, & ideò Pater Ferrantinus infert, me contrariam probabilem putare; nunc, ut dixi, me declaro, & aſſero abſolutè, talem ſententiam intra terminos probabilitatis non conſiſtere.

R E S O L. CXIV.

An qui commiſit, v. g. tria fornicationis peccata cum tribus fœminis, teneatur in confeſſione dicere ſe cum tribus fœminis fornicatum eſſe, vel ſatisfaciat dicendo ter ſe fornicatum fuiſſe? Ex part. 1. tract. 7. Reſ. 13.

Sup. hoc verſiculo in fin. §. 1 Reſ. primum poſt ſeq. de ejus ratione huic quæſtioni applico, vel diſtinguo.

§. 1. RESpondeo negativè cum Sancio *in tract. diſp. 1. num. 24.* Homobono *de exam. Eccl. part. 1. tract. 5. c. 13. quæſt. 83.* Bonacina *de Sacram. diſp. 5. quæſt. 5. punct. 2. §. 3. diffic. 3. propoſ. 3. n. 14.* ubi ſic ait: Qui commiſit tria fornicationis peccata cum tribus fœminis, non tenetur dicere, ſe tres fœminas carnaliter cognoviſſe: ſed ſatisfacit dicendo, ſe ter fornicatum fuiſſe: nam actus fornicationis, cæteris paribus, eandem habent malitiam, ſive committantur cum una & eadem fœmina, ſive cum diverſis ejuſdem rationis, & conditionis. Ita ille, qui citat etiam Azorium.

R E S O L. CXV.

An confitenda ſit circumſtantia inductionis ad peccatum ſi alter ad peccatum paratus eſſet, ut ſi quis fornicaretur cum muliere parata?

Et notatur, quòd quando quis utitur aliqua perſona parata, ut maleficium ſolvat alio maleficio cum pacto Dæmonis, an teneatur hanc circumſtantiam explicare?

Advertitur tamen, quòd tenetur confiteri peccatum aditionis ſagæ, vel ſagi. Ex part. 1. tract. 7. Reſ. 34.

§. 1. AFfirmativè reſpondet Bonac. *de Sacram. diſp. 5. punct. 2. §. 3. diffic. 3. n. 19.* & ante illum Sanch. *in ſum. tom. 1. lib. 1. cap. 6. num. 14.* quia etiam in iſto caſu, quis cooperatur peccato alterius. Ergo. &c.

Sed contrariam ſententiam tenendam exiſtimo, & illam docet Coninch *de Sacram. diſp. 7. dub. 4. n. 13.* Azor. *p. 1. lib. 12. cap. 16. quæſt. 5.* Ledeſma *in ſum. tom. 2. de Pænit. cap. 19. dub. 7. fol. mihi 325.* Suar. *in 3. part. tom. 4 diſp. 22. ſect. 4. n. 18.* & alii. Et ratio eſt: quia in tali caſu revera non datur ſcandalum; nec propria, & moralis inductio eſt, nam voluntas ex ſe, & ſua ſponte jam expoſita erat. Ergo, &c.

2. Notandum eſt, quòd quando quis utitur aliqua perſona parata, ut maleficium ſolvat alio maleficio cum pacto Dæmonis, tenetur hanc circumſtantiam inductionis explicare: & ita docet Henriquez *lib. 5. cap. 7. n. 7.*

Diana Coord. Tom. I.

3. Sed hanc opinionem refellit Fagundez *Præcept. 2. lib. 4. cap. 5. num. 3.* putat enim, tali caſu non eſſe dictam circumſtantiam inductionis confitendam, cùm illa ſit parata; & moraliter loquendo, talis non eſt cauſa inductionis: tenetur tamen confiteri peccatum aditionis magnæ, vel magis: & ita etiam mihi videtur.

R E S O L. CXVI.

An ſi quis peccavit cum fœmina, ſufficiat de hoc ſe accuſare non addendo ſe illam invitaſſe?

Et an fatenda ſit circumſtantia ſcandali, ſi fœmina virum paratum ſolicitaſſet?

Et an neceſſario fatenda ſit inductio facta extraordinariis precibus, & æquivalentibus violentia morali?

Et an numerus fœminarum, cum quibus adulterium, v. g. fuit commiſſum, ſit in confeſſione explicandus? Ex part. 4. tr. 13. & Miſc. 1. Reſ. 5.

§. 1. CAſus eſt frequentiſſimus, & negativam ſententiam docet Lorca *in 2. 2. D. Thom. quæſt. 43. art. 8. ſect. 3. diſp. 56. n. 6.* ubi ſic ait: Scandalum activum quando non eſt ſpeciale peccatum, eſt circumſtantia, & adeò aggravans, ut nimis augeat peccatum, & ſit in confeſſione explicanda; qui enim eſſet cauſa peccati alterius, non ſatisfaceret integritati confeſſionis, ſi ſolùm diceret: Peccavi cum quadam fœmina, aut fui particeps homicidii, quod quidam commiſit, ſed exprimere tenetur, fui cauſa peccati alterius, & induxi illum ad peccandum. Neque quiſquam conceſſit hanc circumſtantiam taceri poſſe, neque tutò, & ſine temeritate concederetur. Sive ergo ſcandalum activum indirectè volitum ſit circumſtantia mutans ſpeciem, ſive non, eſt in confeſſione explicandum. Ita ille. Unde ex his ſequitur, * numerum fœminarum, quibuſcum adulterium, v. g. fuit commiſſum, eſſe explicandum, eo quòd peccatum ſcandali ſit diſtinctum perſonas ad fornicationem invitare.

Sup. hoc ſup. lege doctrinam Reſol. 13. & aliorum Reſ. & §§. vide primam not.

* Sup. hoc numero lege doctrinam Reſ. primo poſt generalem.

2. Sed adversùs illum inſurgit utерque Sanchez, Thomas & Joannes, hic *in ſelect. diſp. 1. n. 24.* ille *in ſumma tom. 1. lib. 1. cap. 6. n. 14.* ubi docet, quòd licet crimen ſcandali ſit fœminam inducere; opus tamen non eſt illud in confeſſione explicare, quia dum fatetur vir fornicationem commiſiſſe, communiter intelligitur, ut ego etiam alibi notavi, fœminam ſollicitaſſe; ſicut è contra dicendum eſt fatendam eſſe circumſtantiam ſcandali, ſi fœmina virum paratum ſollicitaſſet, quia in fornicatione fœminæ ea circumſtantia non exprimitur, fœminæ enim communiter non ſollicitant, ſed viri, unde hi non tenentur circumſtantiam ſcandali aperire, illæ autem ſic. At illationem verò contrariæ ſententiæ reſpondeo non eſſe gravius crimen decies eandem fœminam inducere, quàm ſigillatim decem fœminas, cùm in utroque caſu inductio ſolùm denaria ſit. Certum eſt tamen inductionem ſpeciem mutare, & neceſſariò eſſe confitendum, quando inductio facta eſt extraordinariis precibus, & æquivalentibus violentiæ morali, ut docet Salas *in part. 1. tom. 2. tract. 13. diſp. 5. ſect. 15. num. 133.*

2. Non deſinam tamen hic adnotare celebrem doctrinam, quam ex Vaſquez docet Ludovicus Mæratius *in D. Thom. tom. 3. tract. de Sacrament. Pœnitentiæ diſp. 27. ſect. 4. n. 8.* ubi ſic ait: Eum qui vel verbo, vel facto cauſa eſt alteri peccandi, vel cauſam eſſe peccandi ſecum, vel non ſecum ſi ſecundum, debere confiteri hanc cauſalitatis circumſtantiam, quia eſt peccatum ab eo: quod committit ipſe numero diſtinctum, ſin autem primum diſtinguendum rurſus eſt: vel enim peccatum, ad quod ſecum committendum alterum invitat, tale eſt ſua natura, ut non niſi à duobus committi poſſit, cujuſmodi fornicatio eſt; vel tale non eſt: ſi ſecundum, illa invitatio declaranda eſt; quia peccatum numero diverſum eſt ab eo, quod committit ille, qui alium ad peccandum invitat; ſi primum, ſententia probabilis eſt, & in praxi tuta, quam ſequitur Vaſquez *hic ad art. 1. quæſt. 91. dub. 4.* non eſſe neceſſarium illam invitationem declarare, quòd idem numero peccatum ſit cum eo, ad quod invitat: quanquam probabile etiam ſit, & fortè probabilius multo illam erga peccatum perſonæ ad peccandum invitatæ cauſalitatem eſſe diverſum numero peccatum, ac proinde in confeſſione declarandum. Ita Mæratius.

R E S O L. CXVII.

An circumſtantia durationis temporis ſit in confeſſione aperienda?

Et an quando fuerit nimia explicari oporteat?

Et an ſi detur caſus, in quo pœnitens in memoriam habeat

omnes delectationes v. g morosas, quas per annum habuit, teneatur in confessione aperire talem durationem temporis, vel sufficiat dicere, toties morosè delectatus sum?

Et an, si quis haberet rem cum concubina tota nocte, teneatur explicare hanc circumstantiam, & gravitatem, vel sufficiat confiteri numerum peccatorum, videlicet semel, vel bis fornicatus sum? Ex part. 1. tract 7. Ref. 39.

§. 1. RESpondeo negativè cum Zerola *in praxi pœnitent. cap. 12. quæst. 15.* Vasquez *in 3. part. to. 4. quæst. 91. art. 1. dub. 3. num. 36.* contra Canum, Sotum, & alios, ubi sic asserit. [Ex qua ratione Navarrus docet, temporis durationem non esse necessariò explicandam, in quantum aggravans est; docet tamen, & benè, quando fuerit nimia explicari oportere: quia forsan videtur unum peccatum, & plura fuerunt, quorum numerus, cùm explicari commodè non possit, oportet durationem explicare. Ita ille.

2. Unde temporis duratio in confessione aperienda est, non quatenus est circumstantia aggravans; sed quatenus illam explicando pœnitens manifestat eo modo, quo potest numerum peccatorum necessariò in confessione explicandorum. Et ideò, si daretur casus, in quo pœnitens in memoria haberet omnes delectationes, v. gr. morosas, quas per annum habuit, non tenetur in confessione aperire talem durationem temporis, sed sufficeret dicere; Toties morosè delectatus sum: quidquid in contrarium asserant, Henriq. *lib. 3. cap. 5. num. 5.* & Coninck *de Sacrament. disp. 7. dub. 3. n. 5.* cum aliis. Et ideò etiam putat Zerola, *ubi suprà*, quòd si quis haberet rem cum concubina tota nocte, non tenetur exprimere hanc gravitatem; sed sufficit confiteri numerum peccatorum, videlicet: Semel, vel bis fornicatus sum. Vide aliqua hic addenda *in tertia hujus Operis Parte, Tract. 4. de Sacram.* * 67.

R E S O L. CXVIII.

An qui tota nocte dormivit cum muliere teneatur in confessione explicare hanc circumstantiam, vel sufficiat confiteri numerum copularum? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 10.

§. 1. NOn sufficere numerum copularum exprimere ex Navarro docet Alphonsus de Vega *in spec. Paroch. tom. 1. cap. 11. §. 26. n. 168.* ubi sic ait: *Advierte Navarro que puede aver tanto desorden, y tanta torpeza en estas obras, que sea necessario declararlo en la confession, por ser circumstancia agravante. Pone el exemplo en un hombre, no tuvo parte con una muger mas que una vez, empero estuvo toda una noche con ella, exercitandose en mil dishonestidades, en tal caso no declara suficientemente su pecado, diziendo que cometio una fornication; porque esto no es necessariamente necessario à la obra de fornication; y assi particularissimamente se ha de declarar en la confession.*

2. Sed ego pro contraria sententia *in 1 part. tract. 7.* * *resol. 36.* adduxi Zerolam, cui nunc addo Sancium *in selectis, disp. 21. n. 13.* Bartholomæum à Sancto Fausto *in Theolog. mor. de Sacram. Pœnit. tom. 1. lib. 4. quæst. 81.* ubi sic asserit: Quartò infertur eum, qui rem habuit cum muliere tota nocte, non teneri exprimere hanc gravitatem, quæ non mutat speciem, sufficit enim confiteri numerum copularum. Sic ille. Et re vera si hæc deformitas est tantùm circumstantia aggravans, ut ipsemet Vega in verbis suprà citatis confitetur, probabilem puto hanc sententiam; nam probabiliter asserunt Doctores quos ego *in dict. tract. resolut. 1.* ad satietatem adduxi, circumstantias aggravantes non esse necessariò in confessione explicandas. Sed Sanchez *ubi suprà* putat hanc circumstantiam neque esse ex aggravantibus.

R E S O L. CXIX.

An si quis fornicetur, teneatur non solùm explicare actum, sed circumstantias, ut tactus, oscula, &c. quæ subsequuntur copulam?

Idem docetur de gaudio, aut collocutione consequente ad præhabitam fornicationem, licèt intercesserit magna interruptio temporis inter copulam, & consequentia ad illam? Ex part. 5. tract. 7. Ref. 42.

§. 1. AFfirmativè respondet Vasquez *in 3. tom. 4. qu. 91. art. 1. dub. 5. num. 35.* Suarez *in 3. part tom. 4. disput 22. sect. 2. n. 8. & 9.* Coninch *de Sacram. disp. 7. dub. 7. n. 59.* & alii. Quia, cùm illa non ordinentur ad copulam præcedentem, sed ad sequentem, non possunt cum illa eundem actum constituere. Ergo sunt explicanda.

2. Sed contraria sententia in praxi communiter observatur: & illam docet Henriquez *in sum. lib. 5. cap. 5. nu. 5.* & *in Glossa, littera V.* ubi sic asserit: [Est unum numero peccatum, quando quis ante fornicationem, & post illam, continuat actus libidinosos. Limitant aliqui, nisi essent actus exorbitantes ad majorem voluptatem inventi, qui non satis explicantur in actu principali; & imò aliqui putant, quòd præter copulam tenetur exprimere tactus, & oscula. At reverà prædicti actus etiam extraordinarii habent se materialiter respectu ejusdem formæ, nec sunt necessariò explicandi.] Ita Henriquez, & ante illum Navarrus *cap. 6. n. 7.* Zanardus *in direct. Theol. part. 1. tract. de Pœnit. cap. 18.* Sancius *disp. 6. n. 3.* Zerola *in praxi, de pœnit. cap. 12. quæst 47.* Azor. *part. 1. lib. 4. cap. 4 in fine*, & alii. Ideò, qui post copulam tangit, & osculatur, etiam propter delectationem, denuò meretricem, dummodo hæc non faciat ad iterandam fornicationem, non tenetur illa oscula, & tactus declarare: sed sufficit dicere: Toties fornicatus sum, quia talia oscula, & tactus cum actu, & effectu principali conjunguntur, & cum eo constituunt unum numero peccatum: unde explicato actu principali, etiam censentur hujusmodi actiones explicatæ.

3. Notandum est etiam, quòd Sancius *ubi suprà, disp. 6. num. 3.* idem docet de gaudio, aut collocutione consequente ad præhabitam fornicationem, licèt intercesserit magna interruptio temporis inter copulam, & consequentia ad illam. Hoc tamen intelligit, quando is, qui fornicationem commisit, ad alia negotia agenda non se divertit; sed in eodem situ, & statu, quo peccavit, perseverat, retinens fœminam ad deosculandum illam, & colloquendum; vel fortè fœmina discesserit ex utriusque conventione, expectet reditum ad iterum deosculandum eam, vel ad colloquendum cum periculo deosculationis. Ita ille. Vide super hoc *Ref. 67. tr. quartì de Sacr. tertiæ Partis.*

R E S O L. CXX.

Quidam adivit meretricem, ut ejus tactibus frueretur sine intentione fornicandi, & postea fornicatus est, quæritur, an sufficiat explicare in confessione fornicationem tantùm sine tactibus?

Et docetur, quod non in isto casu, sed in aliis ordinariis, tactus, & oscula non sunt explicanda, quando ordinantur, & sunt inchoationes ad copulam, vel sequuntur fornicationem? Ex part. 4. tract. 4. Misc. Resol. 205.

§. 1. DE hoc casu olim interrogatus fui, & quidam putavit illos tactus non esse in confessione explicandos, nixus authoritate Doctorum asserentium tactus ante fornicationem non esse in confessione explicandos: sed nunc ego affirmativam sententiam mordicus tenui, quam in terminis, ut dici solet, terminantibus tenet novissimè Gaspar Hurtado *de Sacram. disp. 9. de pœnit. diffic. 6.* ubi sic ait: Si tactus non fiant ex affectu fornicationis, sed tantùm ob libidinem in ipsis repertam, si fornicatio postea fiat ex alio affectu, tunc erunt peccatum distinctum à fornicatione, quia tunc non ordinantur ad illam ex affectu operantis. Ita ille.

2. Dicendum est igitur tunc tactus, & oscula non esse in confessione explicanda, quando ordinantur, & sunt inchoationes ad copulam, nam quamvis ratione sui habeant propriam malitiam, non censentur tunc mortaliter peccatum numero distinctum à copula, ad quam ordinantur, quod verum existimo contra Hurtadum *loco citato*, etiamsi oscula, & tactus sequantur fornicationem, sunt enim illius complementum, & quasi appendia illius, ut alibi satis probatum est, & sic non sunt explicanda in confessione, quod non procedit in casu propositæ dubitationis, nam illi tactus, & oscula à principio non fuerunt ordinata ad copulam ergo, &c.

R E S O L. CXXI.

An si tactus, & oscula non ordinantur ad copulam, quæ tamen postea subsequuta est, sint præter copulam in confessione aperienda? Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Resol. 42.

§. 1. AFfirmativè cum pluribus olim respondi, sed nominatim contra me negativæ sententiæ adhæret Pater Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 8. §. 6. qu. 10.* putat enim in tali casu sat esse copulam confiteri; quia licet in dicto casu deficiat finis operantis, propter cujus defectum non possunt tactus conjungi cum fornicatione, & efficere ex hac parte unum peccatum cum illa: tamen non deficit finis ipsius operis, tactus videlicet, seu medii, ratione cujus conjunctionis, hæc omnia media inter se, & cum opere principali, quod postea sequitur, unum constituunt peccatum in genere moris; & ideò non oportet in confessione explicari, quia explicata fornicatione, etiam ipsa expli-

explicata manent. Ita Leander, qui etiam dicit hanc sententiam tenuisse Doctores modernos ab ipso de hoc casu consultos; nec ab hac sententia videtur esse alienum, Oviedo *in part. 2. D. Thomæ tract. 6. controv. 5. punct. 3. §. 6. nu. 8.* ubi me citato, sic ait; Quando tactus, & oscula copulam præcesserunt non ea intentione copulæ, & statim post illam novo actu voluntatis copula successit, distinctam malitiam à copulæ malitia necessariò in confessione explicandam continere, docet Vasquez, Hurtadus, & Diana. Ratio horum Authorum est, quia licet hi actus ad copulam sint ordinabiles, per se ad illam non ordinantur, & per se sunt prohibiti: & mali, & ita, cum ex intentione operantis ad illam non fuerint ordinati, malitiam aliam numero distinctam continent. Opposita sententia videretur alicui non omninò ratione destituta, quia tactus, & oscula præcedentia copulam, eamdem secundùm speciem malitiam continent, ac proinde cum sine interruptione morali exercentur, cum ea continuanda esse videntur, ita ut voluntas secunda habenti copulam in se primam, & primum objectum auctum jam, seu magis extensum intrà eamdem speciem contineat. Potest etiam dici tactus, & oscula per se ad fornicationem ordinari, etsi operans possit pro sua voluntate in illis sistere, & ad copulam non procedere. Hucusque Oviedo.

2. Sed ego non discedo à sententia affirmativa, quam docui, & quam me citato omninò veram esse putat Dicastillus *de Sacrament. tom. 2. tract. 8. disput. 9. dub. 2. num. 76.* quam etiam tenet Cardinalis Lugo *de pænitent. disput. 56. num. 556.* Et ratio est, quia hi tactus in eo casu non habent illam unitatem moralem cum copula, ad quam non ordinantur ex intentione expressa, vel interpretativa, seu indirecta operantis, & ipsi actus per se sunt peccatum, ergo sive specie differat eorum malitia ab ipsa malitia copulæ, sive non, erunt distinctum peccatum; saltem numero, atque adeò exprimendum, nec ad hoc probandum est necessarium asserere (quod facit Lugo) malitiam illorum actuum esse diversam. Eodem modo philosophari debemus in eo, qui sine animo occidendi, nec occisionis periculo prævisu, voluit inimicum graviter quidem percutere, aut vulnerare, non tamen lethaliter, posteà verò ex alia voluntate lethaliter percutiendo immediatè occidit, est enim eadem ratio, priores enim actiones non componunt unum peccatum cum occisione; esset tamen peccatum unicum, si omnes illæ percussiones fierent ad finem occidendi, sive enim illæ percussiones secundùm se sistendo in illis essent ejusdem speciei inadæquatæ cum homicidio (aut essent homicidium partiale, si fuissent mutilationes) sive essent (ut alii volunt) diversæ naturæ, fiunt tamen in ordine ad homicidium plenum, quod postea procedit, atque adeò componunt cum illo unum peccatum unitate morali, ut de tactibus impudicis dictum est.

R E S O L. CXXII.

An sufficiat, ut meretrix inveterata in confessione tantùm manifestet tempus ejus officii?

Et an saltem præter tempus oporteat, ut principales species peccatorum, quas possit numerare dicat, ut si cum Clericis, Religiosis, propinquis, conjugatis peccaverit, vel si crimen nefandum cum ipsis commiserit?

Ex quo sequitur, quod quando pænitens per longum tempus fuit in malo statu, aut consuetudine iterationis alicujus peccati, ita ut non possit designare numerum, quantum humanitus fieri potest, satisfacit declarando tempus, quo fuit in tali statu, & consuetudo?

Ex quo etiam infertur, quod Rustici homines, qui agresti, & inculto modo confitentur sine numero, & diligentia, cogendi non sunt repetere confessiones factas cum indoctis Parochis? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 88. aliàs 89.

Quod hoc loco doctrinam Ref. not. seq.

§. 1. AFfirmativè respondent novissimè Pharaonius *de Sacrament. Pænitent. tract. 1. sess. 16. cas. 5.* Canus *de Pænitent. 5. §. collige.* Attamen Cajetanus *tom. 1. opusc. tract. 3. quæst. 3.* Petrus Soto *lect. 9. de confessione*, & Navarrus *in sum. cap. 6. num. 15.* asserunt talem fœminam non obligari ad explicandum speciatim numerum peccatorum, sed sufficiet, si manifestet tempus.

2. Et hanc sententiam tanquam probabilem videtur etiam admittere Fagundez *precept. 2. lib. 3. cap. 4. n. 11. in fine*, licèt ipse, optimè doceat, quòd supradictæ meretices, oportet, ut saltem præter tempus principales species peccatorum, quas possunt numerare, dicant, ut si cum clericis, religiosis, propinquis, & conjugatis peccarunt, vel si crimen nefandum cum ipsis commiserunt, &c. Et ita etiam docent Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 9. diffic. 33. n. 5.* Henriquez *lib. 2. de pænitent. cap. 5. num. 9.* Turrianus *de pænitent. quæst. 9. art. 2. disput. 19. dub. 4.* Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 2.* Suarez *t. 4. disp. 2. sect. 6. num. 8. & 9.* & alii.

3. Ex his apparet, ut benè observat Fay *de pænit. in addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. disp. 2. concl. 2.* cum aliis communiter, quòd quando pœnitens per longum tempus fuit in malo statu, aut consuetudine iterationis alicujus peccati, ita ut non possit designare numerum, quantum humanitus fieri potest, satisfaciat declarando tempus, quo fuit in tali statu, & consuetudine. Sup. hoc lege supra doctrina Ref. 117.

* 4. Hinc etiam infertur, quòd rustici homines, qui agresti, & inculto modo confitentur, sine numero, & diligentia, cogendi non sunt repetere confessiones factas cum indoctis Parochis. Cum enim bona fide confiteantur, & uniformem vitæ modum, & vivendi rationem habeant, statim ex confessione unius anni conjiciet prudens Confessarius, quantum in reliquis annis peccaverint, & quot numero peccata commiserint. Ita Fagundez *suprà num. 10. & 2. n. 5.* Henriquez *lib. 2. de pænit. cap. 3. n. 10.* *Sup. hoc sup. in tr. 1. Resol. 121. ad med. à vers. qui etiam & in alio vers. ejus not. & in tr. 9. in Resol. 176. Vide.

R E S O L. CXXIII.

An pænitens à Confessario interrogatus teneatur confiteri se habuisse consuetudinem peccandi?

Et an in tali casu possint uti æquivocatione, Confessarium eludendo? Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Ref. 37.

§. 1. HOc dubium novissimè adducit, & ad illud sic respondet Joannes Pontius *in curs. Theolog. disputat. 45. quæst. 4. conclus. 2. n. 32.* Quæri solet, an pœnitens teneatur confessario interroganti, an habuerit consuetudinem committendi peccatum, quod confitetur, respondere quod sic, si eam habuerit? Sup. hoc in Ref. 100. circum in fine, & v. nisi à Confessario, & in Ref. 1. post seq. in principio, & infra in Ref. 164. § ult. ad medium à vers. Et eodem.

2. Joannes Sancius negat, Cardinalis de Lugo affirmat. Ille movetur, quia non tenetur pœnitens peccata dimissa subjicere iterum Clavibus; ergo potest eludere aliqua æquivocatione interrogationem Confessarii.

3. Fundamentum Cardinalis est quod licèt, quis non teneatur confiteri quantitatem furti mortalis, secundùm eos, qui putant circumstantias aggravantes non necessariò confitendas esse; tamen secundùm eosdem teneatur confiteri quod lapsus fuerit ante in similia peccata, tenebitur tamen, si interrogetur. Sup. hoc æquivocatione in Ref. 3. post præteream. §. Unde ex his.

4. Sed certè hoc fundamentum non subsistit; Primò, quia non est eadem ratio utriusque casus; nam ideò debetur quantitas furti significari Sacerdoti interroganti; quia illa deserviret, ut Confessarius imponat pœnitentiam secundum gravitatem peccati ex natura intrinseca ipsius; sed in alio casu lapsus antecedens in similia peccata, non est circumstantia, saltim intrinsecè, aggravans peccatum sequens; nec propterea Confessarius debet imponere majorem pœnitentiam ratione ipsius: ergo non est eadem ratio utriusque casus.

5. Secundò, quia revera, si non debeat confiteri illam circumstantiam furti, non debet illam magis confiteri interroganti, quàm lapsus præcedentes. Unde idem per idem, & ejusdem rationis probatur hoc fundamento: nec est necessarium, ut Sacerdos imponat pœnitentiam, nisi juxta speciem peccati, & circumstantias, quas pœnitens debet confiteri.

6. Itaque existimo non teneri quem confiteri lapsus antecedentes, quamvis utiliter posset, si vellet. Sed non placet modus eludendi interrogationem per æquivocationem, propter doctrinam quam tradidi in commentariis meis ad tertium de illa materia. Melius esset absolutè, & sincerè dicere. Pater hoc non spectat ad rem, quicquid sit de hoc, jam spero cum gratia Dei cavere lapsum imposterum. Et certè illæ interrogationes non necessariæ, sunt valde periculosæ, nam si aliquis à puella ingenua, & pudibunda, quæ aliquando lapsa est, & iterum confitetur novum lapsum, quæreret, an lapsa sit aliàs, periculum esset, quod id non confiteretur, & consequenter, si non posset sine peccato id facere, committeret sacrilegium, quod aliàs non commisisset. Et sanè experientia mihi constat ex nimia rigidis, & indiscretis interrogationibus, quarum plurimæ in juvenibus præsertim Confessariis oriuntur ex curiositate, plura mala evenire, quàm si omitterentur, nec jugum hujus Sacramenti aliàs ex se difficile est ullo modo aggravandum ultra necessitatem. Hucusque Pontius ubi suprà.

7. Et hanc sententiam tenet novissimè nominatim contra me Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 5. disp. 8. §. 7. quæst. 21.* ubi quærit, An saltem teneatur pœnitens confiteri consuetudinem; si à Confessario de illa interrogetur; & respondet adhuc in hoc casu, non teneri, si aliàs pœnitens verè sit dispositus. Quia pœnitens non tenetur (ut vidimus) talem

talem consuetudinem confiteri. Ergo nec Confessarius habet jus ad hoc interrogandum.

8. Sed affirmativam sententiam tenet Reverendissimus Candidus *tom.2. disquisit.24. art.23. dub.48.* sic asserens: Consuetudo peccandi est necessario fatenda in confessione, quia etsi non mutet speciem peccatorum, aggravat tamen notabiliter, tum quia consuetudo peccandi constituit hominem secundùm præsentem statum in quodam morali periculo, & facilitate peccandi, & necessarium est ut Confessor hanc consuetudinem sciat, ut de dispositione, & obligatione pœnitentis certus reddatur; tum quia Confessarius, qui medici, & judicis vices gerit in Sacramento pœnitentiæ, non cognita consuetudine peccandi, non posset pœnitenti congrua remedia pro ejus salute exhibere.

9. Si verò Confessarius justa de causa pœnitentem interroget de consuetudine peccandi, ut pœnitentis dispositionem intelligat, pœnitens tenetur consuetudinem explicare, secundum omnium Doctorum sententiam, quia consuetudo peccandi arguit infirmum emendationis propositum. Ita ille. Verùm ego quoad primum ejus dictum dissentio per ea, quæ alibi adduxi, & me citato adducit Leander *ubi suprà quæst.20.* libenter tamen ejus secundum dictum amplector contra Pontium, & Leandrum *ubi suprà*.

10. Itaque, me citato Ægidius Bassæus vir quidem doctus *in suis flor. Theol. pract. verb. circumstantia §.4. num.12.* sic ait: An consuetudo peccandi, vel circumstantia relapsus sit exprimenda in confessione? affirmant Henriquez, Fagundez, & alii, quando est valdè frequens; nam tunc valdè aggravat. Negant Vasquez, Suarez, Reginaldus, & alii, nisi quando consuetudo illa peccandi fuisset ex occasione proxima, quam pœnitens tenetur resecare, vel nisi justa de causa interrogetur à Confessario: Ratio illorum est, quia circumstantia relapsus non mutat speciem, & non potest afferri ratio per se loquendo, cur pœnitens obligetur ad hujusmodi circumstantiam explicandam, modo cum debito dolore peccata commissa quoad numerum, & speciem explicet, ac imposterum vitæ emendationem firmiter proponat: Aliàs enim si consuetudinem peccandi teneretur pœnitens aperire; Idem esset quod obligare illum peccata legitimè confessa iterum repetere, quod sanè nullo præcepto induci potest. Quod autem pœnitens teneatur illam circumstantiam explicare, si à Confessario interrogetur; ratio est, quia Confessarius Medici, & Judicis vices gerit in hoc Sacramento, & cognita peccandi consuetudine poterit pœnitenti diversa remedia exhibere, v. g. peccatum mollitiei ex consuetudine patienti, frequentes confessiones cum uno, eodemque Confessario bis, aut ter in hebdomada, si opus fuerit, injungere. Ita Bassæus; cui etiam adde me citato, carissimum Patrem Aversa *de Sacrament. pœnit. quæst.10. sect.10. in fine*; & Gesualdum *in Theol mor. tom.1. tract.19. cap 3. n.14.* Dico igitur pœnitentem (per se loquendo) non teneri hoc explicare, quia consuetudo peccandi non mutat speciem peccati: Imo hoc esset valdè onerosum pœnitenti: Nam sæpè sæpius obligaretur ad confitendum iterum peccata aliàs confessa absque rationabili causa; Dixi (per se loquendo) quia quandoque erit expediens, ut videlicet Confessarius percipiat statum pœnitentis. An sit in periculo recidendi imposterum, & ut possit remedia opportuna, & necessaria illi præstare. Ideoque si à Confessario pœnitens interrogatus fuerit de consuetudine, debet pœnitens in casu veritatem aperire, ut illi satisfaciat: Si verò non interrogetur, hoc explicare non debet nisi quando necesse sit, ut declaret Confessario statum conscientiæ suæ.

11. Et ita hanc sententiam præter Doctores citatos tenent etiam Pater Tamburinus *opusc. de confess. lib.2. cap.1. §.1. n.6.* & Trullench *de Sacram. lib.4. cap.6. dub.4. nu.32.* Patet igitur ex dictis contra Pontium, nostram sententiam esse magis communem.

R E S O L. CXXIV.

An consuetudo peccandi sit circumstantia aperienda in confessione?

Et quid, quando consuetudo illa peccandi fuisset ex occasione proxima? Ex part.1. tract.7. Res.15.

§.1. AFfirmativè respondet Fagundez *Præcept.2. lib. 4. cap.4. num.7.* Henriquez *lib.5. cap.8. num.2.* qui *in Glossa, litt. A.* citat pro hac sententia D. Antoninum, Tabiennam, Rosellam, Sylvestrum, Sotum, & alios.

2. Sed contrariam sententiam, & meritò docet Bonacina *de Sacram. disput.5. quæst.5. sect.2. punct.3. §.3. diffic. 3. n.22.* qui citat Suarez, Reginald. & Zerolam, quibus ego addo Vasquez *in 3. part. tom.4. quæst.91. art. 1. dub.3. num.3.* nisi, quando consuetudo illa peccandi fuisset ex occasione proxima, quam pœnitens tenetur resecare: secùs, quando fuisset consuetudo, ubi non est hæc occasio; tunc enim non tenetur talem consuetudinem explicare, nisi à Confessario justa de causa interrogetur, ut illius dispositionem intelligat: quia consuetudo arguit infirmum emendationis propositum. Vide *infrà in Resol.55.* ubi Sancium contrarium docentem invenies.

R E S O L. CXXV.

An circumstantia recidivæ sit aliquando confitenda?

Et an Confessarius propter consuetudinem peccandi possit differre absolutionem?

Et an Confessarius habeat jus ad interrogandum de consuetudine peccandi, quia nullo præcepto humano induci potest, quod pœnitens obligetur peccata legitimè confessa repetere, quando non intervenit reservatio; imò licet interveniat reservatio, non potest pœnitens obligari ad iterum confitenda peccata?

Et ideo infertur, quod si pœnitens probabiliter credat Confessarium non impensurum illi absolutionem, si fateatur consuetudinem peccandi, posse, æquivocatione utendo, negare consuetudinem.

Et an hoc ultimum procedat, si etiam credat absolutionem se nullaturum?

Idem est de occasione proxima inevitabili tamen sine magno incommodo, & scandalo, nam in tali casu posset etiam pœnitens uti æquivocatione, licèt, à Confessario de tali occasione interrogetur?

Et notatur non esse denegandam absolutionem habenti consuetudinem jurandi, nec ignoranti doctrinam Christianam, etsi sæpè monitus non didicisset, dummodò pœniteat de præterito, & proponat de futuro.

Et infertur peccatorem consuetudinarium in quocumque peccato, dummodo habeat dolorem de peccatis, & firmum propositum cavendi de cætero, esse absolvendum toties, quoties? Ex part.1. tract.7. Res.55.

§.1. TEneri pœnitentem confiteri consuetudinem peccandi si à Confessario interrogetur docet Vasquez *in 3. part. tom.4. quæst.91. art.1. dub.3.* Henriquez *lib.5. c.8. n.1.* Reginaldus *tom 1. dub.6. cap.4. num.113.* & nos *suprà in Resol.15.* docuimus. Et posse Confessarium, etiam per mensem, plus, vel minùs, secundùm prudentiam differre absolutionem assuetis peccato, docuit Graffius *part.1. dec. lib.1. cap.20. n.14* Idem etiam docet Suarez *in 3. part. tom.4. disput.32. sect.2. in fine*, Syrus *in Clavi Regia, lib.5. cap.5. n.7.* Sanchez *in sum. tom.1 lib.2. cap.33. n.45.* Toletus *lib.3. cap.18. n.2.* Iterum Suarez *de Relig. tom.2. lib.3. c.8. in fine*, Reginaldus *in praxi, tom.2. lib.18. n.87.* Villalobos *in sum. tom. 2. tractat.11. difficult.25. in fin.* Delrius *in disquis. mag. lib.1. cap.5. quæst.4. in fin.* Sà *verb. absolution. numer. 14.* Henriquez *lib.4 cap.24. num.4.* Bañez *in 2. 2. quæst.2. art.8. dub.2.* Ledesma *in sum. tom.2. tract.2. cap.3. post concl.7.* & alii.

2. Non reticebo tamen, (quod est valdè notandum, quia novum,) Ioannem Sancium *in suis practicis disputationibus Matrici impressis, anno 1524. disp.9. n.6. & seq.* contrariam sententiam ex multis rationibus docere: & ideò putat, Confessarium jus non habere ad interrogandum de consuetudine peccandi cùm neque illud habeat, ut his eadem peccata quis confiteatur, nec ad afficiendum pœnitentem pudore, & dedecore, consuetudine peccati cognita: sed debet pœnitens statim absolvi, si verè dolorem habeat de præteritis, ac imposterum vitæ emendationem firmiter proponat. Probat hanc sententiam authoritate aliquorum Doctorum. Et ratio est: quia, ut *suprà* dictum est, si consuetudinem peccandi teneretur pœnitens aperire, idem esset, quòd obligare illum peccata legitime confessa iterum repetere; quod sanè nullo præcepto humano induci potest, saltem quando non intervenit reservatio: imò licèt interveniat reservatio, non posse pœnitentem obligari ad iterum confitenda peccata, docet Vasquez *in 3. part. tom.4. qu. 93. art.1. dub.6. n.4.* retractans sententiam, quam antea docuerat *in quæst.91. art.3. dub.6.7. & 8.*

3. Deinde pœnitens, quamvis sit pessimæ consuetudini addictus, si mentem mutaverit, & occasionem frangere proposuerit in illo non remanet status peccati: ergo illi non est deneganda absolutio: nam, si Confessarius potest in tali casu licitè absolvere pœnitentem, ut ipsimet adversarii concedunt; ad id tenebitur, quia pœnitens habet semper

jus,

jus, ne sibi non negetur absolutio, si dignus sit, nisi id efficiatur de proprio ipsius pœnitentis consensu.

Sup. hoc sup. in Res. 115 § Illa movetur.

4. Unde ex his infert Sancius, quod si pœnitens probabiliter credat, Confessarium non impensurum illi absolutionem, si fateretur consuetudinem peccandi, posse æquivocatione utendo, uegare consuetudinem, ut fiat sensus: Consuetudine careo peccandi, non absolutè; sed ad confitendum tibi de præsenti. Et hoc etiam procedit, si credat, absolutionem se nacturum: cùm ad confitenda eadem peccata bis non sit obligatus, nec patiendum pudorem ex consuetudine jam nota oriundum. Idem dicendum est de occasione proxima, inevitabili tamen, sine magno incommodo, & scandalo: nam in tali casu possit etiam pœnitens uti æquivocatione, licèt à Confessario de tali occasione interrogetur: nam posito vero proposito, ut supponimus, emendationis, habet pœnitens jus ad absolutionem: & ut Confessarius rectè suo fungatur officio, nihil conducit scire, sitne pœnitens in occasione, vel non, dato, quòd illam vitare non potest, eò quod sive cognoscat occasionem, sive non, tenetur Confessarius absolutionem dare. Ergo, &c.

Sup. hoc in Res. pœnitentia § 9. ad lib. & vers. nisi, & lege etiam Res. not. primam hujus Res.

Deducitur etiam ex dictis contra Azorium *tom. 1. libr. 11. cap. 3. q. 4.* non esse denegandam absolutionem habenti consuetudinem jurandi; & contra Ledesmam *in sum. tom. 2. tr. 2. cap. 3 post 7. conclus.* & alios, ignoranti doctrinam Christianam, etsi sæpè admonitus non didicisset, dummodò pœniteant de præterito, & proponant de futuro.

Sup. hoc in Res. annot. secunda hujus Res.

5. Putat igitur supradictus Sancius, vir equidem doctissimus, * peccatorem consuetudinarium in quocumque peccato, dummodò habeat dolorem de peccatis, & firmum propositum cavendi de cætero, esse absolvendum toties, quoties, nec posse Confessarium illi beneficium absolutionis denegare; & respondet ad argumentum in contrarium, quod adduci potest, nempè, absolutionem in tali casu differendam esse, ut cautior pœnitens reddatur ad præcavenda peccata, & propter incutiendum timorem. Hæc omnia desumpta sunt, ut diximus, ex supradicto Sancio: adi illum, & non pigebit: est enim vir acutissimi ingenii: & hæ supradictæ disputationes, quas nuper edidit, sunt immortalitate dignissimæ. Utinam alios ingenii sui fœtus in lucem emitteret: Sed an hæc opinio sit tuta in praxi, remitto me judicio aliorum.

** Sup. hoc ibidem.*

R E S O L. CXXVI.

An concubitus viri Christiani cum muliere infideli, Turca, Judæa, hæretica, &c. sit circumstantia in confessione aperienda?

Et quid, si hic casus fuisset ab Episcopo reservatus?

Et an hoc peccatum pertineat ad sacrilegium, quia talis conjunctio est prohibita in honorem Christianismi ab Ecclesia? Ex par. 3. tr. 4. Res. 137. aliàs 138.

Sup. hoc in Res. seq. & in Resol. 1. post seq. & § Itaque ad.

§. 1. AFfirmativam sententiam docent Naldus *in summa verb. fornicatio*, n. 2. Lopez *in instruct. par. 1. cap. 35. §. affine est huic*. Homobonus *de cas. reserv. part 2. cas. 4. sent. 5.* Conradus *in respons. cas. conscient. par 1. q. 174.* Florenus *de cas. res. par. 2. cas. 7. post §. 1. ver. mulieribus abutentes, n. 5.* Bellochius *de cas. res. part. 2. q. 5. n. 169.* Henriquez *libr. 2. de pœnit. cap. 6 n. 3. in glossa litera M.* & Sanchez *de matr. tom. 1. lib. 7. disp. 5 num. 12.* ubi sic asserit. Infertur quintò habere circumstantiam luxuriæ mutantem speciem, ac necessariò fatendam, accessum fidelis cum infideli adversùs impedimentum dirimens matrimonium ob cultus disparitatem, quia ratio, ob quam Ecclesia hoc matrimonium dirimit, videlicet quia cedit in religionis dedecus, si fidelis cum infideli copuletur matrimonio, locum habet in copula illicita. Et ideò prohibito matrimonio, censetur specialiter copula illicita prohibita. Adde etiam esse quoque periculum educationis prolis in infidelitate, & perversionis conjugis fidelis, quæ pericula in coitu fornicario etiam reperiuntur, utpotè qui unitatem carnis efficit, & valdè amorem conciliat. Et tandem pœnæ peculiares gravissimæ huic copulæ legibus statutæ argumentum non leve inducunt, ut inde illius specialis gravitas colligatur. Ita Sanchez. Vide etiam Lessium *lib. 4. cap. 3. dub. 6. num. 45.* qui putat hoc peccatum pertinere ad sacrilegium, quia talis conjunctio est prohibita in honorem Christianismi ab Ecclesia.

2. Verùm licèt ego hanc sententiam teneam, attamen contrariam tenentes non damnarem, quia multi ex supradictis Doctoribus, & in specie Azorius *part. 3. lib. 3. cap. 29. quæst. 3.* Joannes Franciscus Suarez *in enchiridion casuum conscientiæ, lib. 5. ver. Confessio, fol. 346.* & Filliucius *tom. 2. tract. 30. cap. 2. num. 52.* asserunt, talem accessum hominis Christiani cum infideli, non esse specie distinctum à simplici fornicatione, & esse tantùm circumstantiam aggravantem; sed circumstantiæ etiam notabiliter aggravantes, secundùm opinionem probabilem multorum DD. non sunt necessariò in confessione explicandæ. Ergo, &c. & ita hanc sententiam absolutè in terminis tenet Alcozer *in summa, cap. 20 fol. 74. pag. 1. §. el ser muger*; & novissimè illam tenet Franciscus Sylvius, Professor publicus sacræ Theologiæ in Academia Duacena *in suis doctissimis commentariis ad 2. 2. D. Thomæ, q. 154. art. 2. §. quæritur secundo*

3. Igitur secundùm hos Doctores, secluso scandalo, & periculo subversionis, vel contemptus legis, & Rnligionis Christianæ, vel nisi sit casus ab Episcopo reservatus, si quis concubitum haberet cum infideli, sufficit in confessione, ut dicat: Toties fornicatus sum, sine explicatione, quòd dicta mulier fuerit Turca, Judæa, Hæretica, &c. quia talis copula (ut dictum est) non differt à simplici fornicatione, & est tantùm circumstantia aggravans. Sed ego teneo primam sententiam, nempè esse aperiendam in confessione, quia est circumstantia mutans speciem. Vide etiam Menochium *de arbitr. judicum lib. 2. cas. 290.*

R E S O L. CXXVII.

An Dominus peccans cum servo, vel serva infideli debeat in confessione hanc circumstantiam explicare? Ex par. 7. tr. 7. Res. 73. aliàs 72.

§. 1. COmmuniter respondent affirmativè, quia copula habita cum persona, cùm qua matrimonium ob Ecclesiasticam prohibitionem consistere non potest, tunc accipit spiritualem malitiam necessariò in Confessione explicandam si impedimentum illud dirimens constitutum fuit ab Ecclesia præcipuè propter copulam, quasi illa habeat indecentiam in ordine ad aliquam virtutem; ut evenit impedimento disparitatis cultus, quòd impedimentum ideò ab Ecclesia positum est, quia illa copula cedit in Religionis dedecus; unde prohibito tali matrimonio fidelis cum infideli, censetur etiam prohibita specialiter copula illicita inter illos. Et consequenter ea copula illicita fidelis cum infideli habet aliam malitiam specie diversam à malitia fornicationis. Talis autem malitia specie diversa reducitur vel ad sacrilegium, vel ad infidelitatem, seu potius aliquo modo ad utrumque vitium. Et ideò hanc sententiam novissimè docet Aversa *de Sacramento Pœnitentiæ, quæst. 9. sect. 9.* & alii à me alibi adducti.

Sup. hoc in Res. præterita, & in Res. seq. § Itaque ad.

2. Non desinam tamen adnotare hic obiter negativam sententiam esse probabilem: asserunt etenim quamplurimi Doctores circumstantiam infidelitatis in copula illicita non mutare speciem, sed tantummodo aggravare. Ergo cùm probabiliter circumstantiæ aggravantes non sint necessariò in confessione explicandæ, per consequens non erit explicanda circumstantia infidelitatis, utpotè tantùm circumstantia aggravans.

Alibi in Res. & § ... præterito.

R E S O L. CXXVIII.

An qui copulam habuit sodomiticam cum Infideli, vel copulam cum muliere Hebræa, vel hæretica, debeat in confessione explicare circumstantiam personarum?

Et an patiens sodomiam sit obligatus aperire in confessione fuisse patientem. Ex par. 9. tr. 9. & Misc. 4. Res. 3.

§. 1. SEd dices; hi casus quid ad praxim? utinam in praxi non acciderent. Primus casus potest frequenter accidere in Triremibus, & ego olim Panormi de illo interrogatus fui, cum de mandato Ducis de Albuquerque Viceregis munus fungerer Rectoris Theologi in Archiconfraternitate Regis Redemptionis captivorum: nam quidam captivus Christianus apud Turcas, cogebatur à Domino actum sodomiticum secum habere. Cum mulieribus hæreticis quid non potest accidere in Germania, Gallia, & Polonia? De mulieribus Hebræis, mensibus elapsis ex quadam Italiæ Civitate accepi Epistolam subscriptam cum nomine fictitio, tenoris sequentis. Al multo Reverendo Padre Antonino Diana Esaminatore de Vescovi. Intus verò inveni hæc verba. Titius per multos annos habuit rem cum muliere Hebræa; modò, Pœnitentia ductus, vult confiteri, sed habet magnam verecundiam explicandi Confessario hanc circumstantiam. Petit à Reverentia vestra, an adsit, aliqua opinio probabilis, ut possit illam non exprimere?

2. Itaque ad supradictos casus affirmativè respondet Reverendissimus Pater Candidus Sacri Palatii Magister, *to. 2. disquis. 14. art. 23. dub. 35.* ubi ita ait: Habet circumstantiam luxuriæ mutantem speciem, ac necessariò fatendam accessus

sus fidelis cum Infideli, quia nedum talis accessus est contra virtutem castitatis, sed etiam contra Religionis Christianæ decus, ac proinde sacrilegam esse dico talem copulam, & pertinebit ad sacrilegium. Idem dicendum de copula fidelis cum hæretica ob dedecus, & injuriam Christianæ Religionis. Ita ille; cui adde, me citato, Eminentissimum Cardinalem de Lugo, *de Pœnitent. disput.16. sect.6. num.*333.& etiam me citato Leandrum *de Sacrament. to.1. tract.10.disp.8.§.3.quæst.7.* Naldum *in Summ. verb. Fornicatio, num.*2. & alios.

Alibi in dosbus Resol. antecedentibus.

3. Sed ego alibi negativam sententiam tanquam probabilem admisi, & nunc iterum admitto, & præter Azorium, & alios, hanc sententiam tenet Sylvius *in* 2.2.*D.Thomæ, quæst.*154. *art.*2. Fagundez *in Decalog. tom.*2. *lib.*6. *cap.*1. *num.*14.& Tamburinus *Opusc.*1.*lib.*2. *cap.*7. §.4. *numer.*20. ubi sic ait, fidelis peccans cum infideli, quantum est ex hoc capite, non peccat, nisi simplici fornicatione ex opinione probabili: licèt etiam esse contra Religionem, id est contra reverentiam Sacramenti Baptismi, non negem esse probabile: Confirmo priorem probabilitatem, quia principalis ratio cur dicendum foret hoc esse peccatum speciale, est, quia Ecclesia dum prohibet conjugium fidelis cum infideli, prohibet etiam quamcumque conjunctionem, cùm sit idem motivum, idest ut pro reverentia nostræ Religionis, vitetur illa conjunctio, quæ est damnosa tùm ipsi fideli, tùm proli educandæ. Quæ est ratio Sanchez allata, & approbata à de Lugo. Sed hæc ratio non multum urgere videtur: ergo, &c. Minor probatur: nam primò ubi unum prohibetur, non intelligitur prohibitum, & aliud, quantumvis simile, ut est notum in Jure. Multò plus, quia secundò intervenit non parva disparitas: nam in matrimonio est longè major conjunctio, quàm in copula furtiva. Tertiò, quia etiam sic intelligerentur specialiter prohibita civile commercium, collocutio, familiaritas, imò & servitium Infidelium, ex quibus oriri majus periculum sanè potest. Fateor esse peccatum, quando quis cum Infidelibus (existente eversionis periculo, vel scandalo) familiariter degit; sed hoc non est illud, de quo agimus, sed quid commune ad omnes actiones periculo peccandi expositas. Quartò, cum tantam hanc malitiam specialem ducant adversarii à prohibitione Ecclesiæ prohibentis Matrimonium fidelis cum Infideli; sequitur, saltem regulariter, non esse novum formaliter peccatum, quia communiter talis prohibitio inculpabiliter nescitur, imò probabiliter, ut patet ex dictis, non adesse. Denique pœnæ gravissimæ legibus contra hoc peccatum constitutæ, ostendunt quidem gravitatem, sed non diversitatem specificam: sicuti pœnæ constitutæ in homicidium qualificatum, v. g. Proditorium, non ostendunt differre specie à non qualificato. Sed hæc satis contra nostram brevitatis sectandæ consuetudinem. Quid de sodomia cum Infideli? Respondeo; idem videri dicendum, nempè abundè esse si fateatur quis commissam à se fuisse sodomiam, si quidem, ut ex dictis constat, non apparet, unde necessariò derivetur specifica diversitas. Hucusque probabiliter Tamburinus. Dixi probabiliter; quia priorem sententiam affirmativam existimo probabiliorem.

4. Itaque rescripsi ad consulentem, ubi suprà, posse illum confiteri toties commisisse fornicationem, non exprimendo fuisse cum muliere Hebræa. Et idem dicendum est, si fuisset commissa cum muliere Hæretica, vel Infideli. Imò teneo in primo casu contra Eminentissimum de Lugo, & Tamburinum *Opusc* 1.*lib.*2. *cap.*7. §.10. *num.*173. illum captivum Christianum non esse obligatum aperire in Confessione se fuisse patientem: nam peccatum agentis, & patientis in Sodomia non differunt specie; neque circumstantia patientis est necessariò explicanda, ut præter Leonem, Lugum, Mazzuchellum, & alios, à me alibi adductos, tenet novissimè, me citato Gesualdus *in Theolog. moral, tom.*1.*tract.*19.*cap.*4.*num.*19.

Sup. hoc infra in Resol. 113. 114. 115. & in Resol. 116. & in § . Resol. 16. & in alio §. earum annot.

R E S O L. CXXIX.

An si frigidus, vel Eunuchus haberet copulam cum muliere, deberet aperire hanc circumstantiam in confessione? Ex part. 3. tract.4. Res.138. aliàs 139.

Aug. hoc in Resol. seq.

§.1. AFfirmativè respondent Henriquez *lib.5. de Pænit. cap.6. num.3. in glossa littera* M. Lessius *lib.4. cap. 4. dub.6. num.*45.& Sanchez *tom.*2.*lib.*7.*disput.*5. *num.*14. ubi ita ait. Infertur, coitum cum impedimento impotentiæ, ut si frigidus, vel Eunuchus coeat, habere circumstantiam diversæ speciei necessariò confitendam, quia ratio prohibitionis matrimonii inter hos, nempè impotentia generandi: & sic frustratio finis, & ad quem natura coitum destinavit militat etiam in copula illicita, quare hic coitus reducitur ad peccatum contra naturam. Ita ille.

2. Sed hanc sententiam non existimat ita certam Filliucius *tom.*1.*tract.*10.*art.*2.*cap.*1.*num.*23. ubi sic asserit, copulam cum habente impedimentum impotentiæ naturalis, esse etiam peccatum contra naturam reductivè, ex ea enim sequi non potest generatio, asserunt Henriquez, & Sanchez, communiter non reputatur addere specificam malitiam, est valde dubium. Sic Filliucius.

R E S O L. CXXX.

An Eunuchus, vel frigidus accusans in confessione se fornicatum fuisse, teneatur explicare circumstantiam impotentiæ?

Et observatur in hujusmodi personas etiam in confessione peccatorum internorum adesse obligationem explicandi talem circumstantiam, nisi fortè fuerint desideria, quæ talem malitiam præscinderent.

Et an licitum sit alicui Principi, vel Patri castrare filium, ut cantu possit Ecclesiæ melius deservire? Ex part.6. tract.6. & Misc. Res. 35.

§.1. AD hanc quæstionem ita respondet Filliucius *to.*1. *tract.*10.*part.*2.*cap.*1.*num.*23. Sequitur copulam cum habente impedimentum impotentiæ naturalis, esse etiam peccatum contra naturam reductivè, quia ex ea non potest sequi generatio. Communiter tamen non reputatur addere specificam malitiam; saltem est valde dubia. Ita ille.

Sup. hoc in Resol. precedent.

2. Sed absolutè. Affirmativam sententiam docet Sanch. *de Matrimon. tom.*2.*lib.*7.*disput.*5.*num.*14. Henriquez *lib.*5. *cap.*6.*num.*3.*in Gloss. littera* M. & Lessius *lib.*4. *cap.*3. *dub.*6. *num.*45. Et ideò si frigidus, & Eunuchus coeat, talis coitus habet circumstantiam diversæ speciei necessariò confitendam, quia hic coitus reducitur ad peccatum contra naturam, cùm in illo adsit impotentia generandi, & sic frustratio finis, ad quem natura copulam destinavit. Unde rectè Pater Lugo *de Sacrament. Pœnitent. disput.* 16. *sect.*6. *num.*338. observat in hujusmodi personis etiam in confessione peccatorum internorum adesse obligationem explicandi talem circumstantiam, nisi fortè fuerint desideria, quæ talem malitiam præscinderent, ut si Eunuchus, aut impotens desideraret potentiam quæ illi deest, ut possit naturaliter cum aliqua fœmina coire; nam hic actus internus non haberet objectum peccati contra naturam, sed naturale, atque adeò careret materia speciali proveniente ex tali circumstantia.

3. Sed quis incidit hic sermo de Eunuchis, fuit à me novissimè quæsitum. An licitum sit alicui Principi, vel Patri castrare filium, ut cantu possit Ecclesiæ melius deservire? Et pro parte affirmante tunc consulentes adduxerunt mihi Salonium, sed respondi satis à me confutatum fuisse *in* 3. *part. tract.*5. *resol.*38. cum aliquibus Doctoribus, quibus nunc addo Ghilinum *in summa, verb. Castratio*, Claues *in summa Censurarum, verb. Eunuchus*, & alios quos affert & sequitur Marcellus Megalius *in Promptuario, tom.*2. *verb. Eunuchus, num.*2. ubi me citato docet illicitum esse parentibus, etiamsi fiat sine periculo vitæ, de eorum consensu eunuchare filios, quos plurimum Ecclesiæ profuturos sperant, quia talis castratio est intrinsecè mala, cùm nemo sit dominus membrorum suorum, & mala non sunt facienda, ut inde eveniant bona, & varia animæ pericula hinc consequi solent, cùm tales ardentiùs libidine inflammantur, & ad concubitum impatientissimè feruntur, & bonum illud, ut suaviùs canant in Ecclesia, tanti momenti non est, ut ob id res à natura per se tam aliena suscipiatur; nec pro salute spirituali, aut periculo animæ vitando id licitum esse constat: non est ergo audiendus Salonius.

Sup. hoc quæst. in to. 3. tr. 5. Res. 38. 39. & 40. & in tom. 5. tr. 2. et Res. 107. ... & in 10. tr. 1. ex Resol. 118. §. Nota hic, & in to. 7. tr. 8. Res. 44. & lin. 5.

R E S O L. CXXXI.

An qui contra naturam peccavit cum mare, vel fœmina, vel cum bestia diversæ speciei, debeat explicare circumstantiam maris, vel fœminæ, aut bestiæ hujus, vel alterius generis? Ex part.1. tract.7. Res.2.

§.1. REspondeo negativè, ex doctrina Cajetani *quæst.*3. *de Confess.* & aliorum, quia species illæ specialissimæ, quæ solùm differunt in genere entis, & naturæ, & non in genere moris, & malitiæ, non sunt confitendæ, sicut est divinatio per terram, per astra, per aquam: item peccatum æquale in potu, vel esu carnium, vel aliarum rerum: item, furtum auri, panni, argenti, &c. non dicunt nisi unam deformitatem formalem in genere moris, & propterea, neque istæ species specialissimæ, neque circum-

Sup. his infra in Res. 132. & in Res. 145. in fine, & vers. qui etiam, & in Res. 144. §. ... ad med. & in Res. 163. §. ... & in Res. 165. §. Quarto ... Sed ut magis clarescat.

stantiæ

doctrina notabili conjunctione à Reſ. ... docuimus §. ult. Reſol. 133. & aliorum ejus not. & Reſol. 231. per totam, & aliorum ejus annot.

ſtantiæ materiales ex parte entis ſunt neceſſariò confitendæ. Eodem modo dicimus de peccato contra naturam, non eſſe neceſſe confiteri circumſtantiam maris, vel fœminę unius, aut alterius generis beſtię, ſed ſufficit dicere. Peccavi in ſodomia toties: in beſtialitate quater, &c. Et ita publicè docuit, hic Panormi, quidam Theologus Societatis Jeſu, licèt Tannerus (quod mihi magis placet) contrarium doceat, quoad ſodomiam *in 2.2. tom. 3. diſput. 3. quæſt. 3. punct. 6. num. 146.* & ante illum Zanard. *in direct. part. 2. præcept. 6. cap. 9.*

R E S O L. CXXXII.

An quis in confeſſione teneatur explicare, ſi ſodomia fuerit commiſſa cum maſculo, vel cum fœmina?

Et quid, ſi circumſtantiam fœminæ vellet aperire propter reſervationem, ne videretur incidiſſe in caſum Sodomiæ reſervatum? Ex part. 8. tract. 7. & Miſc. Reſ. 86.

Sup. hoc in Reſ. præterita, & in omnibus aliis ejus annot.

Alibi ſup. in Reſ. 130 & in aliis ejus not.

§. 1. **A**Ffirmativè reſpondet Bonacina *de Matrim. quæſt. 4. punct. 11. num. 7.* ſed mihi magis placet opinio negativa, quam noviſſimè docet Mazneh. *tract. de caſ. reſer. diſp. 2. cap. 22. diffic. 1. num. 24.* licèt enim concubitus iſte cum fœmina non ſit propriè Sodomia, ut alibi ſatis docui, tamen cùm ad ſodomiam reducatur, ideò ſatisfaceret pœnitens dicendo: Peccavi contra naturam; niſi verò circumſtantiam fœminæ vellet aperire propter reſervationem, ne videretur incidiſſe in caſum ſodomiæ reſervatum.

R E S O L. CXXXIII.

An in peccato Sodomiæ teneatur quis exprimere in confeſſione, an fuerit agens, vel patiens, vel gradus cognationis carnalis?

Et an peccata omnia contra naturam ſint unius ſpeciei infimæ, & non ſubalternæ? Ex part. 3. tract. 4. Reſ. 158. aliàs 159.

Sup. hoc in aliis Reſol. ſeqq. & infra in Reſ. 135. §. Quæro ſecundo, & ſup. in Reſ. 128 in fine, & in tom. 1. ... Reſ. 214. §. Nota vero, & ſeq.

§. 1. **R**Eſolutionem horum dubiorum apud paucos invenies, quæ tamen, faxit Deus, ut ſæpiùs in praxi non occurrant. Et ad primum negativè reſpondet noſter Pater Alphonſus de Leone *in tract. de officio, & poteſtate Confeſſarii, part. 1. recollect. 9. num. 216. & 218.* ubi ſic ait. Ego dicerem, ſalvo meliori judicio, non eſſe neceſſariò exprimendum an fuerit agens, vel patiens, quia tale peccatum eſt ejuſdem ſpeciei, & ideò quia magis grave eſt peccatum agentis, quàm patientis, ideòque majori pœna punitur, non autem ſequitur eſſe diverſæ ſpeciei, cùm magis, & minus non varient ſpeciem. Ita ille. Si quis ergo verecundiam haberet confitendi, ſe in actu ſodomitico fuiſſe patientem, ſufficit ut dicat: Toties ſodomiam exercui.

2. Ad ſecundum dubium ſupradictus auctor *ibid. n. 224.* etiam negativè reſpondet, docet enim copulam ſodomiticam inter cognatos mutare ſpeciem, quando illi invicem ſunt tales in linea recta; in linea verò tranſverſali, circumſtantiam aggravantem; non eſſe tamen in utroque caſu gradum cognationis carnalis exprimendum, quia in inceſtu probabile eſt nullum gradum mutare ſpeciem, & in tali copula non commiſcetur caro, nec contrahitur affinitas; ſed de hoc dubio etiam alibi à nobis actum eſt.

Alibi infra in Reſ. 137 &c. Sup. hoc ... & magis late in tom. 1. ... Reſ. 90. §. 1. & in aliis ejus not. & infra in Reſ. 222 §. 1. poſt medium, verſ. De mag.

3. Notandum eſt etiam hic obiter cum Filliucio *tom. 2. tract. 30. cap. 7. num. 131.* & aliis, probabile eſſe quòd peccata omnia contra naturam ſint unius ſpeciei infimæ, & non ſubalternæ; licèt contraria opinio ſit magis probabilis.

R E S O L. CXXXIV.

An in peccato Sodomiæ pœnitens teneatur explicare ſe fuiſſe patientem? Ex part. 6. tract. 6. & Miſc. 1. Reſ. 36.

Sup. hoc in Reſ. præterita §. 1. & infr. in duabus Reſ. ſeqq. & in Reſ. 161 §. Quæro ſecundo, & ſup. in Reſ. 128. in fine, & in tom. 1. ... Reſ. 214. §. Nota vero.

§. 1. **A**Ffirmativam ſententiam docet Pater Lugo *de Sacram. Pœnitent. diſp. 16. ſect. 5. num. 1. & num. 243.* quia ex parte agentis intervenit pollutio propria, quæ non intervenit ex parte patientis, diverſum autem peccatum ſpecie eſt, voluntariè polluí, vel ſolùm cooperari pollutioni alterius: aliud enim eſt cohibere delectationem propriam illicitam, & aliud non procurare alienam. Et quamvis etiam ipſe patiens habeat aliquo modo tactum impudicum, & delectationem turpem (quod tamen non videtur quoad delectationem univerſaliter verum) negari tamen non poteſt pollutionem ipſam diverſam malitiam explicandam afferre ſupra ſimplicem tactum impudicum, qui enim ſine intentione aut periculo pollutionis tangeret, propter turpem ſolam delectationem tactus, non contrahit malitiam, quam contrahit, qui ex intentione pollutionis id facit. Unde iſte debet explicare peccatum pollutionis quam procuravit, & habuit. Ergo de primo ad ultimum in peccato Sodomitico agens debet explicare circumſtantiam illam propter malitiam ſpecie diverſam, quam affert. Ita Lugo. Ubi obſervat, quòd ego videor ſententiam negativam approbare *in part. 3. tract. 4. reſol. 159.*

Quæ hic eſt Reſ. antecedens.

2. Sed hanc ſententiam Romæ approbatam eſſe mihi conſtat à doctiſſimo Patre Nicolao Riccardi Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici: interrogatus enim de hoc caſu negativè reſpondit. Et hanc opinionem tenet noviſſimè Zambellus *in Reper. Mor. ver. Abſolutio, num. 43.* Lupus *de caſibus reſer. part. 2. caſ. 10. num. 22.* & Hieronymus Ghilinus *in ſumma, verb. circumſtantiæ peccatorum, num. 50.* ubi ſic ait. In peccato Sodomiæ non tenetur quis exprimere in confeſſione, an fuerit agens, vel patiens, quia tale peccatum eſt ejuſdem ſpeciei. Si quis verecundiam haberet confitendi ſe in actu ſodomitico fuiſſe patientem, ſufficit ut dicat, toties Sodomiam exercui. Ita ille. Vide etiam me ipſum *in 5. part. tract. 14. reſol. 59.*

Quæ hic eſt inf. Reſ. 161. §. Quæro ſecundo, & in aliis ejus not.

R E S O L. CXXXV.

An patiens in peccato ſodomiæ debeat explicare in confeſſione fuiſſe patientem, non obſtante quod agens ſeminet, patiens verò non?

Et an omnia peccata contra naturam ſint unius ſpeciei infimæ, & non ſubalternæ? Ex part. 7. tract. 10. & Miſc. 1. Reſ. 8.

Sup. hoc in duabus Reſ. præteritis, & in Reſ. 105 & infrà in Reſ. 161 §. Quæro ſecundo, & ſupra in Reſ. 128 in fine, & in tom. 1. ... Reſ. 214. §. Nota vero.

§. 1. **S**Ufficere probabiliter ſi dicat in confeſſione peccavi peccato Sodomiæ, bis docui, & nunc iterum doceo, & ita me citato tanquam probabilem hanc ſententiam admittit noviſſimè Joannes Machadus *de Perfect. Confeſſ. to. primo, lib. 2. part. 3. tract. 19. documen. 8. num. 4.* ubi ſic ait. *La tercera duda es, ſi en eſto pecado mude la eſpecie, el ſer uno agente en el, ò paciente: de modo que ſe deva declarar en la confeſſion. Probable es que ſi, i probable tambien que no; porque aunque ſea mas grave pecado el del agente, que el del paciente, i como tal ſe caſtiga, con mas rigor: no crece ſu malicia tanto, que venga à ſer de diferente eſpecie. Demas de que como afirma Filliucio es muy probable, que todos los pecados contra naturaleza ſon* unius ſpeciei infimæ, & non ſubalternæ. Ita Machadus; ſententiam Filliucii, tanquam probabilem admittit etiam noviſſimè Joan. Caramuel *in Reg. Divi Benedicti, diſp. 66. n. 983.* licèt obſervet me docere, contrariam eſſe probabiliorem.

Sup. hoc ſup. in Reſ. ... ult. & in aliis ejus annot.

2. Nota quod noviſſimè me etiam citato Mazuchellus *de Caſibus reſervatis diſputatione ſecunda cap. 22. difficultate prima, n. 21.* docet etiam in peccato Sodomiæ patientem non teneri explicare hanc circumſtantiam, & addit non obſtare, quod agens in peccato Sodomiæ ſeminet, patiens verò non, ergo tenetur manifeſtare utrum fuerit agens, vel patiens; & hoc eſt argumentum, quod contra me adduxit olim Sapientiſſimus Vir, & Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis de Lugo, ſed reſpondendum eſt, circumſtantiam hanc ex parte pœnitentis eſſe minuentem, ſed circumſtantiæ minuentes intra eandem ſpeciem non ſunt confitendæ. Ergo.

3. Nec obſtat quòd Confeſſarius ſit intellecturus de Sodomia activa, quia circumſtantia hæc non minuit variando ſpeciem, ita ut tollat ab actu novam ſpeciem peccati mortalis, ſed minuit intra eandem ſpeciem, quomodo fœmina habens copulam cum conſanguineo, quæ tamen non ſeminaſſet, non teneretur in confeſſione manifeſtare ſe non ſeminaſſe, quia circumſtantia hæc minueret intra eandem ſpeciem, ſed ipſa ritè confiteretur, dicendo, ſe inceſtum commiſiſſe, etiamſi Confeſſarius eſſet intellecturus de inceſtu cum ſeminatione; ſic & in caſu de quo nos hìc tractamus. Ergo, &c.

R E S O L. CXXXVI.

An in peccato Sodomiæ ſit neceſſarium explicare in confeſſione quiſnam fuerit agens, vel patiens?

Et quid tamen, ſi patiens præter cooperationem ad pollutionem alterius pateretur ipſemet aliunde pollutionem in illa actione? Ex part. 11. tract. 3. & Miſc. 3. Reſ. 4.

§. 1. **E**Minentiſſimus Dominus meus Cardinalis Lugo nominatim contra me affirmativam ſententiam conatus eſt firmare, ſed hoc non obſtante ferè omnes, qui poſt ipſum ſcripſerunt, noſtram ſententiam negativam amplexi ſunt, & præter Lupum, Mazuchellum, Bordonum, Geſualdum, Machadum, & alios à me alibi adductos hanc ſententiam, me citato nominatim contra Cardinalem Lugo tenet doctus Joannes Pontius *in Cur. Theolog. diſp. 46. quæſt. 7. concl. 2. num. 67.* ubi ſic ait: Dico ſecundò non eſſe neceſſariò explicandum in peccato ſodomitico, quod quis fuerit agens,

Alibi in tribus Reſ. præteritis, & infr. in Reſ. 171 §. Quæro ſecundo, & ſup. in fine Reſ. 128.

agens, vel patiens, quia uterque peccat contra naturam, & uterque alterius peccato cooperatur. Unde quamvis agens soleat pollui, non verò patiens, tamen patiens cooperatur ipsius pollutioni.

2. Itaque confessor quando significat aliquis se commisisse peccatum sodomiticum cum alio, intelligit abunde, quod vel ipse polluerit se, & sic fuerit agens, vel quod cooperatus fuerit pollutioni alterius; non apparet autem esse differentia specifica inter utramque pollutionem factam per mutuam cooperationem, ratione cujus quis debeat explicare quod ipsemet pollutus fuerit, & consequenter fuerit agens. Si tamen patiens præter cooperationem ad pollutionem alterius pateretur ipsemet aliunde pollutionem in illa actione, videretur quod ratione hujus deberet explicare quod esset patiens, ut sic explicaret secundum peccatum de pollutione propria, quæ non solet ordinariè sequi, nec consequenter explicatur explicatione commixtionis sodomiticæ. Ita Pontius, cui adde me citato Marcum Serium *tom.1. disp.4. quæst.28. num.5.* & me citato Rocaful. *in praxi Theolog. moral. tom.2. lib.4. de privileg. Decalogi, cap.11. num.178.* & me citato Possentium *in recollect. quæst. moral. verb. sodomia num.4* & me citato Remigium *in prax. Confess. tract.2. cap.6. §.12. num.21.* & me citato Verricelli *in quæst. moral. tract.4. quæst.8. n.2.* & me citato Longum *in Tabulis Sacrament. tab.2. cap.56. num.5.* & me citato Riccium *in prompt. Confess. part.2. cap.14.* Unde & auctoritate Doctorum, & rationibus remanet satis probabilis nostra sententia adversus Dominum meum Cardinalem Lugo, cui tamen adhæret Leander *de Sacrament. tom.1. tract.5. disput.8. quæst.6.*

RESOL. CXXXVII.

An coitus sodomiticus inter masculos in primo, & secundo gradu habeat etiam malitiam incestus, & sit in confessione aperiendus?

Et quid in prædicto casu, si actus sodomiticus sit cum consanguineo in tertio, & quarto gradu?

Et an in copula non sodomitica cum muliere affine, vel consanguinea sit explicandus gradus consanguinitatis, vel affinitatis?

Et cursim notatur impuberes commiscentes se cum consanguineis, vel affinibus non esse inclusos in casu reservato incestus. Ex part.3. tract.4. Ref.100. aliàs 101.

Sup. hoc sup. in Ref. 104. §. ult. & in Ref. 111. §. 2. in Ref. seq. §. Sed his, & inferius in Ref. 1. 108 seq. §. 1. in 6 no.

§.1. AFfirmativam sententiam docent Azorius *part.3. lib.3. cap.18. quæst.5.* Graffius *de arbitr. confessar. lib.2. cap.34. num.3.* ubi sic ait. Est etiam incestus quando coitus sodomitici fiunt inter masculos in primo, & secundo gradu, vel coit masculus cum masculo, sodomiam perpetrans, & masculus est cognatus, licèt non sit incestus quantùm ad matrimonium contrahendum, impediendum, aut dirimendum, & ita intelligitur Cajetanus 2. 2. *quæst.154. art.11.* Tamen sodomiæ incestuosæ rectè dicuntur; quoniam sunt perpetratæ contra pietatem debitam cognatis, & quoniam sunt abusus luxuriosi inter cognatos, quare cùm habeant specialem deformitatem, & malitiam præter malitiam sodomiticam, est exprimendum in confessione non solùm, quòd fuerit perpetratum peccatum sodomiticum, sed quòd fuerit etiam cum fratre in primo, & secundo gradu, vel cum cognato, vel cum cognata. Imò coitus sodomitici inter masculos, qui sunt cognati intra tertium, & quartum gradum consanguinitatis, etiam habent specialem deformitatem, & malitiam præter sodomiticam. Ita Graffius, Azor. & novissimè Sylvius *in 2. 2. D. Thomæ, quæst.154. art.12.*

Sup. hoc in Ref. seq.

2. Verùm hæc sententia, quoad tertium, & quartum gradum, in praxi non recipitur, ut testantur Bellochjus *in praxi Theol. moral. part.*... *quæst.1. num.110.* & Homobonus *tract. de cas. reser. part.2. cas.4. fol. mihi 314. in 2. editione.* Et ideò existimo cum Florono *de cas. reser. part.2. cas.6. num.31.* & Finellio *de cas. res. cas.10. num 10.* contra Zechium *de cas. res. cas.10. num.1.* per copulam sodomiticam nullam contrahi affinitatem, & ex consequenti, neque incestum committi, & ideò ratione incestus non erit reservatus abusus fratris, aut sororis per actum sodomiticum inter gradus prohibitos, quamvis, ut asserit Finellius, personæ conjunctæ circumstantia gravius reddat ipsum scelus. Sed ego, qui teneo circumstantias aggravantes intra eandem speciem non esse in confessione aperiendas, puto contra Azorium, Graffium J.C. & Bonacinam *de matrim. qu.4. punct.11. num.7.* posse aliquem probabiliter in tali casu se accusare de actu sodomitico tantùm cum consanguineo, vel affine sine explicatione gradus primi, & secundi, cum quibus habita fuit copula, ut probabiliter docuit de copula non sodomitica cum muliere affine, consanguinea, Gyptius *de cas. reser. cap.8. num.5.* & Megala *in 1. part. lib.5. cap.12. num.9.* & nos diximus *in tract. de circumstantiis*; quia incestus non differunt specie, licèt contrarium etiam probabiliter asserant aliqui.

Sup. his sup. in Ref. seq. & in multis aliis ejus not.

Sup. hoc sup. in tr. 3. Resol. 13. &c.

3. Notandum est tamen hic obiter, Jacobum de Graffis docere *in praxi de cas. reserv. lib.1. cap.13. num.9.* impuberes commiscentes se cum consanguineis, vel affinibus, non esse inclusos in casu reservato incestus, licèt contrarium sentiat Flotonus *de casibus reserv. part.2. cas.6. num.28.* sed mihi opinio Graffii videtur probabilis, ex his quæ adduximus *in tract.1. Miscellan.* * *resol.1.*

* Quæ hic est supra in tr. 3. Ref. 13. & in alio §. ejus annot.

RESOL. CXXXVIII.

An qui copulam sodomiticam habet cum aliquo intra tertium, vel quartum gradum affinitatis, vel consanguineitatis, teneatur hanc circumstantiam in confessione explicare?

Et de primo, & secundo gradu etiam agitur.

Ex quo deducitur omnes incestus esse ejusdem speciei, & esse inter consanguineos, vel affines; at in tali, aut tali gradu solum esse circumstantiam aggravantem; & ideò pœnitens solum tenetur explicare in confessione se commisisse incestum, sed non tenetur explicare, an fuerit cum matre, sorore, filia, consobrina, aut nepte, aut cum consobrina uxoris. Ex part.7. tract.12. & Misc.3. Ref.18. aliàs 16.

* Sup. hoc in Ref. præcedenti §. 1. prope finem. Imò.

§.1. NEgativam sententiam docet Azorius *tom.3. lib.3. cap.18. quæst.5.* ubi sic asserit. Quæritur an coitus sodomitici inter masculos, qui sunt Cognati intra tertium, vel quartum gradum consanguineitatis, vel affinitatis habeant specialem deformitatem, & malitiam præter malitiam sodomiticam? Respondeo, non habere, quoniam, vel est gradus affinitatis, vel si est consanguineitatis, est solùm inter consanguineos linea collaterali, quoniam hi gradus cognationis solùm sunt instituti jure positivo humano ad impediendum Matrimonium. Unde jure humano speciali prohibiti sunt in his gradibus concubitus ordinarii, qui fiunt servato sexu debito: non autem jure positivo humano concubitus extraordinarii, qui non impediunt Matrimonium, quales sunt coitus sodomitici. Secundò, etiamsi vera sit opinio eorum, qui asserunt jure naturali esse prohibitum Matrimonium in infinitum inter consanguineos in recta linea existentes, videtur mihi dicendum, coitus sodomiticos inter masculos, qui sunt consanguinei in recta linea ascendentium, & descendentium, esse quidem sodomias, sed non specie distinctas secundùm varietatem graduum, sed omnes esse sodomias incestuosas. Sodomias quidem, quia sunt coitus inter masculos, incestuosas verò, quia sunt contra pietatem debitam jure naturali istis consanguineis: & hoc arbitror valde probabile. Hæc Azorius.

2. Sed Dicastillus *de Just. lib.1. disputat 3. dub.18. nu.303. & seq.* hoc dictum ultimum Azorii, quod sint sodomiæ incestuosæ omnes tamen ejusdem speciei in ratione incestus, sicut in ratione sodomiæ valde etiam probabile putat. Circa illud tamen de affinibus, & consanguineis in tertio, & quarto gradu, adhuc distinguendum existimat, & sic ait. Si agamus de affinitate, inter tales sodomiticos orta ex copula licita, hoc est, quæ causata fuit propter matrimonium contractum, & consummatum ex parte unius sodomitæ, vel utriusque cum consanguinea alterius intra tertium, vel quartum gradum, existimo juxta principia paulò ante tradita in duobus quæsitis præcedentibus esse illam sodomiam incestuosam. Ratio est, quia illi duo sunt verè affines inducta affinitate jure positivo, qua inducta resultat pietas, & reverentia servanda erga affinem, ut dictum est in eisdem quæsitis.

3. Si verò illa affinitas solùm consideretur respectu copulæ illicitæ, non erit sodomia incestuosa, quia ut videbimus in tractat. de Matrimonio post Concilium Tridentinum, affinitas ex copula illicita non progreditur ultra secundum gradum. Ac proinde cessat specialis illa ratio pietatis, & reverentiæ debitæ illi tanquam affini; solùm ergo erit culpa sodomitica.

4. Vel loquimur de gradibus consanguineitatis, & tunc puto usque ad quartum gradum esse sodomiam incestuosam. Ratio est, quia usque ad quartum gradum agnoscitur in jure positivo consanguinitas, & usque ad illum communi æstimatione censetur pervenire conjunctio sanguinis. Qua consanguinitate sic æstimata, jure naturæ resultat, ratione illius deberi reverentiam, & pietatem, atque adeo abstinendum à quovis congressu luxurioso. Non tamen distinguentur species incestus propter diversitatem graduum tertii, & quarti, quæ diversitas, nec in copulis naturalibus de-

servien-

ſervientibus ad generationem cauſat ſpecificam diverſitatem inceſtos.

5. Sed his omnibus non obſtantibus ego *in part.3. tract.4.* • *reſol.*101. ſatis probabiliter cum multis Doctoribus docui circumſtantiam inceſtus in copula ſodomitica, non ſolùm in tertio, & quarto, ſed neque in primo, & ſecundo gradu, eſſe in confeſſione explicandam, ſed ſatis eſſe ſe accuſare, dicendo, habui copulam ſodomiticam cum affine, vel conſanguineo. Et hanc ſententiam me citato, tanquam probabilem admittit Machadus *tom.1. lib.3. part.3. tract.19. document.8. num.3.* ubi ſic ait. *La ſegunda queſtion es ſi eſte peccado de ſodomia cometido entre los parientes de primero, ſegundo, i demas grados tenga eſpecie diferente de malicia tal; que ſe deva declarar en la confeſſion? Cayetano, i otros ſon de parecer, que en todos los grados de parenteſco prohibidos muda la eſpecie por la eſpecial deformidad, i malicia que les anade la reverencia devida à los parientes. Otros dizen, que eſta dotrina ſolamente ha lugar en el primero, i ſegundo grado, mas no en los demas. No obſtante, que es probable, que ni en unos, ni otros grados muda la eſpecie, aunque verdaderamente agrava el pecado, i tanto mas, quanto mas cercano fuere el grado.* Ita ille.

• Quæ hic eſt Reſ. antecedens.

Sup. hoc ibidem à principio, & in aliis §§. annot. volum. d. & X. f.

6. Et nota, quod etiam me citato Pater Aveſa *de Sacrament. Pœnitent. quæſt.* 3n *ſect.*9 eam perſonarum conjunctionem, quæ conſtituit inceſtum in copula naturali, conſtituere etiam in copula innaturali. Sed probabiliter inceſtus in copula naturali, etiam in primo, & ſecundo gradu, non differunt ſpecie; ergo neque in copula ſodomitica; fateor tamen affirmativam ſententiam, quam tuetur Eminentiſſimus Cardinalis Lugo *de Sacrament. Pœnitent. diſputat.6. ſect.6. §.2.* Fagundez *in Decalog. tom.1. lib.6. cap.6. num.21. cum ſequent.* & alii, eſſe communem, & probabiliorem; contraria tamen non caret probabilitate. Unde me citato, Trulleoch *in Decalog. tom.1. lib.6. cap.1. dub.6. numer.5.* ſic ait. Si autem quis primam ſequi voluerit ſententiam, quam præter citatos tenet Diana, *part.1. tractat. de circumſtantiis, reſolut.31.* videlicet omnes inceſtus eſſe ejuſdem ſpeciei, & eſſe inter conſanguineos, vel affines, aut in tali, aut tali gradu ſolùm eſſe circumſtantiam aggravantem, ſolùm tenetur explicare ſe commiſiſſe inceſtum, & non tenetur explicare an fuerit cum matre, ſorore, filia, conſobrina, aut nepte, aut cùm conſobrinæ uxoris, quia ſequitur opinionem probabilem, cùm etiam ſit valde probabile circumſtantias aggravantes; non eſſe neceſſariò explicandas. Ita Trullench, quod etiam me citato docet noviſſimè Mazuchellus *tract. de caſ. reſerv. diſput.2. cap.4. num.28. & cap.22. num.23.* in terminis caſus noſtri, aſſerit, teneri pœnitentem in confeſſione dicere ſe commiſiſſe ſodomiam cum conſanguineo, aut affine, non tamen teneri ad explicationem gradus.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 107. & in omnibus aliis Reſ. & §§. ejus not.

R E S O L. CXXXIX.

An qui copulam ſodomiticam habet cum baptizato à ſe, vel cum eo, quem levavit ex Baptiſmo, teneatur in confeſſione hanc circumſtantiam explicare?

Et quid eſt dicendum, ſi actus ſodomiticus eſt commiſſus cum filio adoptato, vel adoptata, vel ſi quis coeat cum aliquo, & poſtea coeat cum fratre illius? Ex part.7. tract.11. & Miſc.3. Reſ.17. aliàs 15.

Sup. contentis in hoc § demum diſſic. ubi. quæ eſt not. ſeq. ſuprà in Reſ. 196 §. ult. à lin. 6. à verſ. Idem.

§.1. NEgativè reſpondet Azorius *tom.3. lib.2. cap.18. quæſt.4.* ubi ſic ait. Quæritur an coitus ſodomitici inter cognatos, qui ſolùm ſunt Lege humana poſitiva Eccleſiaſtica, vel Civili, addant etiam ſpecialem malitiam, eò quòd fiunt perpetrati cum iis, qui ſunt cognati cognatione ſpirituali, vel legali? Reſpondet, non addere; quia nulla extat ſpecialis Lex, quæ eos coitus cohibeat præter legem naturalem in genere prohibentem ſodomiticum peccatum: v. g. ſi quis coeat cum eo, quem baptizavit, vel ex Baptiſmo levavit. Item, ſi quis coeat cum eo, quem in filium adoptavit, vel arrogavit. Item, ſi quis coeat cum aliquo, & poſtea coeat cum fratre illius. Ita Azorius.

Sup. hoc ultimo ſupra in Reſ. 117. & in aliis §§. ejus prima not.

2. Sed, his non obſtantibus, affirmativæ ſententiæ adhæret Dicaſtillus *de juſtit. lib.2. diſputat.3. dub.18. num.*300. Nam eo ipſo quòd lex humana poſitiva conſtituat hujuſmodi cognationem ſpiritualem, vel legalem, inde quaſi naturaliter reſultaret, ut contra rectam rationem ſit non ſervare erga prædictas perſonas debitam reverentiam, & pietatem, & quidem non video cur baptizans, verbi gratia, fœminam, ſi accedat ad illam copula naturalis, peccet contra reverentiam illi debitam; tanquam ſpiritualiter cognatæ, ut omnes fatentur, & non peccet, ſi accedat ſodomiticè ad baptizatum à ſe. Quod enim dicitur de lege poſitiva inducente talem cognationem, quæ ſolùm ſe extendit ad inducendam impedimenta Matrimonii, potiùs probat noſtram ſententiam, tale enim impedimentum inductum, ſupponit quaſi prioritate naturæ cognationem ſpiritualem, vel legalem; ſi enim ſcholaſtico more loquamur, non ideò ſunt tales cognationes, quia ſunt talia impedimenta, ſed potius talia impedimenta ſunt quia ſunt tales cognationes; nec etiam eſt formaliter idem, eſſe impedimenta à lege inducta, & eſſe cognationes inductas à lege, ut videre eſt inter Sacerdotem baptizantem, & maſculum baptizatum, inter quos eſt cognatio lege poſitiva inducta, & tamen non eſt impedimentum lege poſitiva inductum; ridiculum enim eſſet dicere, quòd lex poſitiva induxerit impedimentum Matrimonii inter virum, & virum. Idem conſtat inter Patrinum levantem, & maſculum levatum ex ſacro fonte. Ergo diſtinctum quid ſunt, cognatio, & impedimentum inde reſultans. Itaque poſita illa cognatione jure naturæ exigitur reverentia, & pietas, contra quam fiet in luxurioſo congreſſu, & non minùs in ſodomitico, quàm in naturali.

3. His tamen non obſtantibus, puto ſententiam Azorii eſſe probabilem quam noviſſimè tuetur Mazuchellus *tract. de caſ. reſerv. diſput.2. cap.22. num.25.* quod multò magis dicendum eſt ſi actus ſodomiticus fuiſſet commiſſus cum filio adoptato, vel adoptata. Dicendum eſt igitur probabiliter committentem ſodomiam cum perſona conjuncta cognatione ſpirituali, non teneri circumſtantiam perſonæ aperire.

R E S O L. CXL.

An ſi quis coëat cum homine, & ſupercubans, ſicuti ſuper mulierem, teneatur aperire hanc circumſtantiam, ſi tantùm ſe polluat, vel ſatis ſit dicere in confeſſione, tactu alterius mollitiem commiſi, vel pollutus ſum tangendo alterum impudicè? Ex part.1. tract.7. Reſ.52.

§.1. AFfirmativam ſententiam docet Hieronymus Llamas *in ſumma, part.3. cap.8. §.5.* Sed contraria ſententia mihi placet: nam, ut ipſemet fatetur, hæc circumſtantia non mutat ſpeciem, & ideò in tali caſu exiſtimo, ſatis eſſe dicere. Tactu alterius mollitiem commiſi, vel, pollutus ſum, tangendo alterum impudicè. Et ita ſenſiſſe quendam virum doctum teſtatur *loc. cit.* Llamas.

Sup. hoc ne deleres legere docte Reſ. ſeq. & alterius Reſ. ejus annot.

R E S O L. CXLI.

An mollities conſummata cum puero mutet ſpeciem? Ex part.7. tract.11. & Miſc.3 Reſ.32. aliàs 30.

§.1. AFfirmativè reſpondet Cutellius *in Addit. ad Pract.4. Mancini dub.*138. ubi ſic ait. Si quis peccatum mollitiei cum tertia perſona conſummatum committat, an circumſtantiam tertiæ perſonæ fateri teneatur?

Sup. hoc lege doct. Reſ. ſeq. & ne prætermittas videre Reſ. præcedentem.

2. Reſpondet negativè Reginald. cùm talis circumſtantia diſtinctam ſpeciem à peccato mollitiei non conſtituat, niſi fortè illam tertiam perſonam ad hoc minimè paratam induxerit, quia tunc ruinam ſpiritualem proximi in tali ſpecie peccati, cujus ipſe cauſa fuit, fateri tenetur, Regin. *lib.22. num.49. verſ. memorata igitur*, verùm quia hoc peccatum mollitiei cum tertia perſona, ac cum contactu ejuſdem conſummatur, hanc circumſtantiam ſpeciem mutare puto, ac proinde in confeſſione voti peccatum carnis cum puero extra vas conſummatam explicari debere. Ita Cutellius. Sed ego in tali caſu licèt cum ipſo putem circumſtantiam tertiæ perſonæ, cum qua fuit conſummata pollutio eſſe in confeſſione explicandam, quòd ipſe Reginaldus etiam fatetur, exiſtimo tamen optimè Reginaldum opinatum eſſe mollitiem cum tertia perſona conſummatam non eſſe alterius ſpeciei, quia ut ex Navarro obſervat Filliucius *tom.2 tract.30. cap.8. num.153.* licèt mollities majus peccatum ſit, quando cum alterius opera contingit, propter participationem alterius peccati, non tamen ob id ſit alterius ſpeciei, niſi copula ſodomitica, aut fornicaria accederet, ſed de hac quæſtione inferius iterum redibit ſermo.

R E S O L. CXLII.

An qui pollutionem habuit cum puero nondum doli capaci, vel cum fœmina dormiente, vel cum beſtia circa concubitum, teneatur in confeſſione præter pollutionem has circumſtantias explicare?

Et doctrina hujus Reſol. ſubtilis eſt, & curioſa. Ex part.7. tract.11. & Miſc. 3. Reſol.15. aliàs 30.

§.1. Com-

Sup. hoc pro parte puerilege Res. praeteriam, & si placet etiam alteram Res. ejus not. & frequenter hic § annot seq. sed ut melius dissolvatur tota doctr. hujus Res. in eo § tr. 6 vide § 1 Resol. 10. & alias Res. & §§ ejus not. & lege etiam hic ergò doctrinam Res. 133. & aliorum §§ ejus annot. quamvis plenè non dicant sup. doctrina hujus Res.

§. 1. Communiter respondent affirmativè, licèt contrarium ex sententia Cajetani *in* 2. 2. *quaest.* 154. *art.* 11. dicendum videatur, sed quia hanc difficultatem, doctè, ut semper solet, explicat Pater Dicastillus *de just. lib.* 1. *disp.* 3. *dub.* 18. *num.* 282. & *seq.* ideò ejus verba hic per extensum apponam; sic itaque asserit. Cùm vitium mollitiei venereæ constituatur ex voluntaria pollutione absque concubitu quocumque, nulla apparet differentia formalis (inquit Cajetanus) quæ distinguat hanc speciem. Sive enim sit procurata extrinseco adminiculo proprio, vel alieno per quodcumque conjunctum, vel separatum instrumentum, dummodò absit concubitus: sive sit procurata per solum interiorem actum positivè, vel negativè; nulla efficitur diversitas specifica, quoniam hæc omnia materialiter, vel per accidens se habent ad voluntariam seminationem absque concubitu. Gravius tamen peccatum est cùm alieno (etiam absque ulla alioqui concupiscentia alieni, aut sibi ratione conjugii non debiti corporis) adminiculo fit, ratione societatis in peccato alterius. Atque hoc intellige loquendo de tali specie peccati secundùm se. Quoniam loquendo de eodem peccato, ut subordinatur morosæ delectationi, aut desiderio adulterii, recipit etiam adulterii deformitatem, & ut, subordinatur morosæ delectationi, aut desiderio incestus, admittit deformitatem incestus, & sic de aliis. Hæc est doctrina Cajetani, quam aliqui Recentiores approbant.

2. Probabilius videtur esse circumstantias specie diversas, si quis pollutionem procuret propriis tactibus, quam si procuret tactibus alienis, & inter alienos diversam esse speciem, si procuret tactibus fœminæ, quàm viri; non enim solùm est major gravitas, aut duplex ratione peccati tum proprii, tum alterius, sed etiam malitia distinctæ speciei. Quod mihi persuadeo. Primò, quia tactus impudici habiti cum fœmina juxta communem sententiam, sunt quasi inchoata copula, & prævii actus ex se ordinati ad illam, etiamsi ea intentione operantis ad id non ordinentur, ut in superioribus vidimus. Quod non habent tactus, qui solùm habentur ab ipso se polluente sine adminiculo alterius. Item (ut dicemus posteà) accessus ad fœminam in vase præpostero non est propriè species Sodomiæ, sed tantùm accessus viri ad virum (teste eodem Cajetano *suprà*) est deformitas contra rectam rationem non servando in copula carnali debitum sexum, ac proinde, nec debitum vas, seu instrumentum. In congressu tamen viri cum fœmina præpostera libidine solum, est peccatum, aut deformitas contra naturam in non servando debitum instrumentum, non verò in non servando debitum sexum. Cùm ergo in tactibus habitis cum viro fit deordinatio indebiti sexus non correlativi, quæ deordinatio non reperitur in tactibus cum fœmina; eadem ratione, atque in præpostera libidine diversificat specie, etiam in tactibus diversificabit. Confirmatur, quia non minùs indebitum est naturæ, & generationi dissonum præposterum vas fœminæ, quàm præposterum vas viri, & nihilominus manente utrobique ratione indebiti, & dissoni, putat Cajetanus, & Recentiores diversificari specie utrumque congressum, propterea quod in uno sit fœminæ cum viro, in altero viri cum viro, sed eadem ratione non minùs indebiti, & dissoni naturæ, & generationi sunt tactus causantes pollutionem adminiculo fœminæ, quàm tactus causantes pollutionem adminiculo viri. Ergo diversificabuntur specie, propterea quod unus sit, viri cum fœmina, & alter viri cum viro. Itaque, quamvis non improbabilem putem sententiam Cajetani, multò probabiliorem puto oppositam, quod attinet ad tactus.

3. In ordine autem ad confessionem, diverso modo, in aliquibus philosophandum est juxta utramque sententiam, maximè si sequamur probabilem aliam sententiam, quod scilicet circumstantiæ aggravantes intra eandem speciem non sint necessario explicandæ in confessione. Juxta sententiam ergo Cajetani, & hanc, quotiescumque quis habuit pollutionem, sive per seipsum sine adminiculo alterius tactibus, vel imaginatione tantùm excitatus, & qui eam habuit cum adminiculo quidem alterius, sine peccato tamen illius, ut, si illam habuisset tactu alterius dormientis, & nihil sentientis, aut pueri doli nondum capacis, & quod caput est, tactu bestiæ citra concubitum, seu congressum, non videtur teneri in confessione dicere aliquid aliud, nisi quod habuerit pollutionem voluntariam, quod sanè mihi durissimum apparet. Sed tota hæc durities videtur inferri ex supradicta sententia. Nam si ex uno capite circumstantiæ non mutantes speciem, aut augentes numerum peccatorum, non sunt necessariò explicandæ, ex alio autem capite pollutiones absque concubitu quocumque non habent differentiam formalem, quæ distinguat speciem, sive sit procurata extrinseco adminiculo proprio, vel alieno per quodcumque conjunctum, vel separatum instrumentum, dummodo absit concubitus, &c. ut dixi; sequitur, ea omnia non esse explicanda in confessione, cùm speciem non mutent. In nostra verò sententia omninò explicanda sunt, cùm mutent speciem, ut dictum est. Ergo, &c. Et hæc omnia docet Dicastillus *loc. cit.*

4. Igitur ex supradictis apparet, secundum Cajetan. polluentem se, & tangentem puerum, nondum doli capacem, vel verenda alicujus bestiæ, non teneri has circumstantias in confessione explicare, quia hæ pollutiones inter se non differunt specie; sed qui tenent mutare speciem, affirmativæ sententiæ adhærent. Nota tamen sententiam Cajetani, quam probabilem putat Dicastillus, *ubi suprà*, visum est, tenere etiam P. Azorium, & novissimè me citato Joannem Caramuelem *in Comment. ad Regulam D. Benedict. disputat.* 66. *num.* 983. sed in praxi puto non esse discedendum à contraria sententia tanquam probabiliori, & tutiori. Pro hoc vide dicta sup. in Res. 133 § ult. & signanter in aliis §§. ejus not.

RESOL. CXLIII.

An si quis cum Virgine copulam sodomiticam habuerit, teneatur in confessione explicare circumstantiam virginitatis?

Et cursim docetur pœnitentem non teneri exponere se sodomiam habuisse cum fœmina, quia sodomia cum muliere, aut cum viro solùm differunt in genere entis, non in genere moris. Ex part. 7. tract. 12. & Misc. 3. Res. 16. aliàs 14.

§. 1. De hoc casu interrogatus his diebus respondi negativè, quia talis copula non habet specialem malitiam stupri, cùm non violetur integritas Virginis, & ideò in tali casu sufficiat, ut pœnitens se accuset habuisse, verbi gratia, semel copulam sodomiticam cum fœmina. Et hanc sententiam docet Dicastillus *de Justit. lib.* 1. *disp.* 3. *dub.* 19 *num.* 328. & tanquam probabilem admittit Trullench *in Decalog. tom.* 2 *lib.* 6. *cap.* 1. *dub.* 8. §. x. *num.* 3 ubi sic ait. Si quis abutatur virgine sodomiticè, etiamsi aliquam injuriam faciat patri, non tamen corrumpit claustrum virginale, nec reddet minus habilem ad matrimonium, proinde valdè probabile est, non esse explicandum in confessione sodomiam commissam fuisse cum virgine, sed sufficit, si dicat esse cum fœmina. Ita ille. Et hanc sententiam ego etiam olim docui, & novissimè me citato docet sapientissimus, & amicissimus Caramuel *in regul. D. Benedict. disp.* 66. *conclus.* 12. *num.* 1013. qui etiam mecum docet pœnitentem non teneri exponere se sodomiam habuisse cum fœmina; quia sodomia cum muliere, aut cum viro solum differunt in genere entia, non in genere moris; non secus, ac furari aurum, vel argentum, aut frangere jejunium pane, vel piscibus.

Sup. hoc sup. in Res. 39. §. Secundo infertur prope finem, à vers. Notandum est.

Sup. hoc sup. in Res. 131. & in aliis Res. & §§. ejus anno.

RESOL. CXLIV.

Ut quidam haberet magnam verecundiam, aperire in confessione se sodomiam commisisse cum uxore, quæsierunt à me per literas Doctorum opiniones circa præsentem casum.

Et supponitur in dictam copulam sodomiticam uxorem consentire.

Et cursim infertur non esse explicandam personam, cum qua habita est sodomia, utrum videlicet sit masculus, vel fœmina; nam licèt concubitus iste cum fœmina non sit propriè sodomia, tamen ad sodomiam reducitur. Ex part. 7. tract. 12. & Miscell. 3. Res. 23. aliàs 21.

§. 1. Suppono, ut mihi asserebant in copulam sodomiticam uxorem consentire. Dico igitur, ex aliquorum Doctorum sententia, posse supradictum in tali casu asserere in confessione se commisisse peccatum contra naturam, ter, verbi gratia, vel quater, nihil aliud explicando. Nam Mazuchellus *tract. de cas. reser. cap* 22. *difficult.* 1. *num.* 24. tenet contra Bonacinam non esse explicandam personam cum qua habita est sodomia, utrum videlicet sit masculus, vel fœmina; nam licèt concubitus iste cum fœmina, non sit propriè sodomia, tamen ad sodomiam reducitur, unde pœnitens in Confessione satisfaceret, asserendo, peccavi toties contra naturam. Sup. hoc sup. in Res. 131. & in aliis ejus not.

2. Quòd verò in casu de quo loquimur pœnitens non teneatur explicare se esse uxoratum, tanquam probabilem admittit Machadus *de Perfecto Confess. tom.* 1. *lib.* 2. *part.* 3. *tract.* 19. *document.* 5. *num.* 5. & *seq.* ubi sic ait. *Hase advertir, que si qualquiera de los casados tuviesse copula con otro, que al companhero, extra vas; segun dotrina comun està obligada à declarar en la confession, que era casada; porque de qualquiera ma-*

en manera que divide su carne con otro, haze aggravio al companero, y le quebranta la fé dada, por lo qual siempre es adulterio.

3. *Si la misma obligation tenga de declarar la circunstancia de que ya casado al marido, que con voluntad de su muger tuvo copula, extra vas, con ella: no es tan cierto entre los Dotores. Sanchez, y otros communemente son de parecer, que no solo la culpa, sino tambien que lo tuvo, extra vas, con su muger, deve declarar, fundandose en que semejante accesso es contra la fé del matrimonio, y por consiguiente adulterio. San Augustin referido en el Decreto, espressamente dize, que este modo de accesso entre los casados es mas grave pecado, que entre los solteros.*

4. *No obstante que lo contrario es probable; porque como ensenna Santo Thomas, y todo los Doctores la fé del matrimonio solo contiene en si dos cosas.*

5. *La primera, que los casados se paguen fielmente el debito conjugal. La otra, que no dividan su carne, teniendo copula con otras personas. Lo qual consta tambien de la difinicion del adulterio, que como dize Pelagio Pontifice, y dezamos dicho atras, es: Alieni tori violatio.* Hucusque Machad. Sed ego adhæreo opinioni Sanchez.

R E S O L. CXLV.

An pollutio prævisa, sed non intenta in ebrietate nimia comestione, &c. sit in confessione aperienda? Vel an sufficiat in tali casu se accusare de nimia potu, & cibo, & opus non sit explicare pollutionem?

Et docetur, quod verba impudica, cogitationes turpes, & tactus, licet sint crimina mortalia, & sint causa ordinata ad pollutionem, non tamen efficaciter in illam influunt.

Et notatur pollutionem prævisam, sed non intentam ex actibus peccaminosis tantum venialiter in genere luxuriæ, non esse peccatum mortale, ut ex tactu levi, verbi gratia, manus, visu, verbis, lectionibus aliquantulum libidinosis, &c. Ex part. 1. tract. 7. Resol. 65.

§. 1. RESpondeo negativè; nam, quando causa est mortalis in genere luxuriæ, tunc est peccatum mortale pollutio prævisa: non autem ut est in nostro casu, quando causa est mortalis in ebrietate, nimia comestione, &c. quia ejusmodi res ex propria ratione non ordinantur ad pollutionem, & ideò non concurrunt graviter ad ipsam pollutionem, sed leviter. At pollutio non est culpa mortalis, prout præcisè volita in causa leviter illam efficiente. Ergo, &c. Et ita in terminis docet Villalobos *in summa, tom. 2. tract. 40. dub. 16. num. 6.* Vasquez *in part. 2. tom. 2. disp. 115. cap. 3. num. 9.* Sanchez *de matrimon. tom. 3. lib. 9. disp. 45. num. 17.* & novissimè Granado *in part. 2. contr. 6. tract. 4. disp. 6. num. 12. & 18.* Sufficit igitur in tali casu, pœnitentem se accusare de nimio potu, & cibo, & non opus est explicare pollutionem.

2. Sed plus addit Sancius (attendat Lector) *in suis selectis disputat. disput. 21. num. 15. & disput. 23. num. 26.* nam ibi docet, quòd verba impudica, cogitationes turpes, & tactus, licèt sint crimina mortalia, & sint causæ per se ordinatæ ad pollutionem, non tamen efficaciter putat in illam influere; nam, si quando cogitatio turpis est præsens, non influit in pollutionem, quomodo credi potest influxuram, quando absens, nempe in somnis? & ideò pollutio ex tali delectatione prævisa, non autem volita, non erit (ait ille) peccatum mortale, ut diximus de ebrietate. Vide Sancium, & non pigebit: nam in hoc nihil affirmo, sed tantùm ejus sententiam refero.

3. Notandum est etiam, pollutionem prævisam, sed non intentam, ex actionibus peccaminosis tantùm venialiter, in genere luxuriæ, non esse peccatum mortale, ut si ex tactu levi manus, visu, verbis, lectione aliquantulùm libidinosa, &c. Ita Suarez, Henriquez, Sanchez, Villalobos, Lessius, & alii apud Tannerum *in part. 2. disputat. 4. quæst. 8. dub. 6. num. 123.* quorum sententiam *in num. 126.* probabilem putat. Notentur hæc, quia sæpiùs in praxi occurrere possunt.

R E S O L. CXLVI.

Quidam in die tetigit sæpius carnaliter verenda sua, unde nullo pollutionem postea passus est, quæritur, an teneatur fateri dictam pollutionem in somnis habitam?

Et quid, si tactus sint continuati cum commotione spirituum magna?

Et inter alias causas pollutionis advertitur nullam dari causam intra genus luxuriæ, quæ efficax sit ad pollutionem sequutam in somnis.

Quapropter opus non erit fateri pollutionem prævisam in omni causa, quæ sit peccatum intra genus luxuriæ, nisi causa fuisset apposita ea intentione, videlicet, quod sequeretur in somnis pollutio. Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Resol. 4.

§. 1. NEgativè respondet Sanchez *in selectis, disput. 31. num. 17.* ubi ita asserit, Imò etsi tactus sint continuati cum commotione spirituum magna, non intercedit obligatio confitendi pollutionem sequutam in somnis. Nam si statim non sequitur pollutio, signum est talem commotionem influxum efficacem non habere in pollutionem, & multò minus in eam, quæ in somnis evenit, cùm ipsa longiùs à commotione distet. Huic consensit doctrinæ vir doctissimus Societatis Jesu, quòd idem doceat Cajetanus 2. 2. *quæst. 154. art. 5.* ubi ait, quòd desiderium habendi pollutionem, sive affectus, si accipiatur absolutè ut desiderium tantùm, tunc est causa remota pollutionis, si verò accipiatur ut commotivum corporis ad pollutionem, sic habet rationem causæ imperfectæ, & dispositivæ, & per accidens. Itaque, infert Cajetanus, quòd non est magis in se peccatum hujusmodi pollutio nocturna orta ex desiderio pollutionis, ut commotivo corporis, quàm pollutio ex cogitationibus morosis sine voluntate pollutionis. Quando verò pollutio peccatum sit, dicendum infrà. Ut tamen in hac re quid verum sit, unico verbo comprehendam; advertendum nullam dari causam intra genus luxuriæ, quæ efficax sit ad pollutionem sequutam in somnis. Nam si dum præsens est causa, influxum efficacem non habet, minus multo illum habebit, dum absens reperitur. Quapropter opus non erit fateri pollutionem prævisam in omni causa, quæ sit peccatum mortale intra genus luxuriæ, nisi quando causa fuisset apposita ea intentione, quòd videlicet sequeretur in somnis pollutio. Hæc omnia Sanchez *loco citato*, qui putat, ut ex *num. 13.* patet, satis esse confiteri causam pollutionis, & non esse necessariam ipsam pollutionem in somnis habitam explicare. Sed contrarium docet alter Sanchez *de matrimonio, tom. 3. lib. 9. disput. 45. num. 30.* asserens non esse satis causam pollutionis datam fateri, sed etiam fatendam esse ipsam pollutionem.

R E S O L. CXLVII.

An si quis commisit aliquod peccatum, cujus periculo se antea exposuit, teneatur explicare hanc circumstantiam in confessione?

Et an, dum qui tentatur, non orat, ut Deus eum à tentatione liberet, adsit distinctum peccatum à peccato præcepti fracti? Ex part. 1. tract. 7. Resol. 44.

§. 1. REspondeo, negativè; sed satisfacere confitendo peccatum commissum; si tamen inter occasionem, & periculum cui seipsum exposuit, & inter actum peccati completum, non intercesserit mora notabilis, quæ peccatum novum numero distinctum possit constituere. Et ita docet Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 8. num. 4.* Suarez *in 3. part. tom. 2. dispu. 18. sect. 3. numer. 16.* Aragon. *in 2. 2. quæst. 83. art. 3. in fine*, & Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 14. dub. 4. num. 3.* ubi sic ait. *El que va à pecar, ò se dexa llevar de la tentation, no cae en dos pecados, por no haver orado, para que Dios le libre: porque no havia qui obligacion de orar distinta del precepto, que quebro, que solo la oracion era medio para no pecar, como lo es quitar la ocasion; y el que no quita la ocasion, no comete dos pecados.* Ita ille.

R E S O L. CXLVIII.

An si aliqua tentatio carnis nimis notabilis sit, quis teneatur tunc orare, unde hoc minimè faciens duplex peccatum committat, si venere delectetur? Ex part. 3. tract. 5. & Misc. 1. Resol. 16.

§. 1. AFfirmativam sententiam docet Joannes Sancius *in selectis disput. 21. num. 19. & 20.* sic asserens: Si venerea delectatio notabilis esset, & periculum in illam consentiendi interveniret sub mortali peccato, tenebitur auxilium Dei implorare. Et quamvis tunc oratio non obliget per se, sed per accidens, erit tamen duplex peccatum, omittere orationem, & venereè delectari. Et sic delinquet contra Religionem, & castitatem omittens orare tempore gravis tentationis carnalis. Idem in casu simili sentit Faber *de pœnitent. in 4. sentent. distinct. 14. quæst. 2. disputat. 8. num. 68.*

2. Sed mihi opinio contraria placet. Nam actus amoris Dei per accidens obligat in multis casibus, & tamen ut benè advertit Tannerus *in 2. 2. D. Thomæ, disp. 3. quæst. 4. dub. 4. num. 83.* omissio hujus actus in his casibus non est peccatum specia-

speciale, & distinctum ab eo peccato, ad quod vitandum requirebatur, secus est in his casibus, in quibus tale præceptum obligaret. Sed hoc accidit in casu nostro. Ergo. Et certè si opinio Sancii esset amplectenda, multi ex illa scrupuli orirentur.

RESOL. CXLIX.

An qui pluries vovit, vel pluries juravit facere aliquam rem, frangatque votum, seu juramentum, teneatur hoc in confessione aperire?

Ex quo infertur, quod qui per diversos Sanctos, & formas jurandi juret, aut voveat, unum tantum votum, aut juramentum efficere, ideò hanc circumstantiam tanquam aggravantem non tenetur in confessione aperire; sicut etiam testis, qui simul rogatur de multis articulis sub uno juramento, & in omnibus mentitur, unum tantum peccatum committit, & non tenetur hoc in confessione aperire? Ex part.3. tract.4. Res.89. aliàs 90.

§.1. RESpondeo negativè cum Fagundez *præcept.2.lib.3. cap.5 num.7.* ubi sic asserit. Quoties plura præcepta, vel plura vota, aut plura juramenta de eadem re dantur, verbi gratia, de jejunio, de audiendo sacro in eodem die, unum tantùm peccatum committit, qui eadem vota frangit, vel præcepta, vel juramenta, gravius quidem, quàm si unum tantùm præceptum, vel votum, vel juramentum frangeret. Ratio est, quia omnia vota, vel præcepta, vel juramenta sunt vincula ejusdem speciei, & relinquunt peccatum in eadem specie. Ita Fagundez, qui citat Cajetanum, & D. Antoninum. An verò dicta circumstantia sit in confessione aperienda? Respondeo negativè, quia, ut alibi satis probatum est, ego puto circumstantias notabiliter aggravantes, non esse necessariò in confessione explicandas; igitur in dictis casibus sufficit, ut pœnitens dicat, Toties non jejunavi, vel non audivi sacrum.

Sup. contrario hoc §. in Res. seq. & propterea in plus Res. ejusdem.

2. Ex hic etiam infertur, quòd qui per diversos Sanctos, & formas jurandi juret, aut voveat, unum tantùm juramentum, aut votum efficere. Et ita docet Henriqu. *lib.2. de Pœnitent.cap.5.n.6.* cum aliis. Et ego puto hanc circumstantiam tanquam aggravantem non esse in confessione aperiendam, sicut etiam testis, qui simul rogatur de multis articulis sub uno juramento, & in omnibus mentitur, puto unum tantùm peccatum committere, nec teneri hoc in confessione aperire.

RESOL. CL.

An testis, qui simul rogatur de pluribus rebus, & articulis sub juramento, & in omnibus mentitur, teneatur hanc circumstantiam in confessione aperire?

Et quid, quando quis multiplicat execrationes, & juramenta per Deum, & per Sanctos super eadem re? Ex part.1. tract. 7. Resol.40.

Sup. duobus primis differ. hujus Res. lege doctrinam Res. præteritæ, & pro parte testis sup. in principio Res.39.

§.1. RESpondeo negativè, quia est unum peccatum, ut rectè observat Henriquez *lib.5.cap.5.num.6. in Glossa, litt.F.* qui citat Archidiaconum, & Sarmientum, qui etiam *in litt.H.* addit, & optimè, hoc etiam procedere, quando multiplicat execrationes & juramenta per Deum, & per Sanctos super eadem re, vel multiplicat scripturas publicas etiam super eadem re; nam in talibus casibus adest tantùm unum peccatum mortale, & illa circumstantia diversorum juramentorum, & scripturarum non est in confessione explicanda, sed satis est, ut dicat pœnitens: Transgressus sum juramentum, & non adimplevi quandam obligationem. Quæ omnia pro praxi sunt valdè notanda.

RESOL. CLI.

An Clericus, vel sacris Ordinibus initiatus, vel Religiosus, qui in ludo taxillorum, & aleatum fraudavit aliquem in magna quantitate, satisfaciat dicendo in confessione se proximum in quantitate notabili fraudasse, an verò teneatur circumstantiam instrumenti, & medii aperire, asserendo illam fraudem fecisse in ludo taxillorum, seu aleatum?

Et deducitur dictos Clericos, & Religiosos; scandalo, etiam si frequenter ludant non peccare mortaliter. Ex part.1.tract.7. Resol. 21.

Sup. hoc inf. in Res.164. §. Quæro quarto.

§.1. ESse prædictam circumstantiam aperiendam, putant omnes, qui asserunt, supradictos peccare mortaliter, si frequenter vacent his ludis. Et ita docent Rebellius, & Lessius apud Megalam, *ubi infrà*, quibus ego addo Salam *tract. de ludo, dub.24. num.2. & seq.* Squillante *de obligat.Cler. part.2. dub 8. num.46.* Toletum *lib.5. cap.27.num.46.* Homobonum *de exam. Eccles.part.2.tract.9. cap.24. quæst.74.* Molfesium *in sum. tom.2. tract.12. cap.21. num.41. & 28.* Filliucium *tom.2. tract.37. cap.4. num.39.* & alios.

2. His non obstantibus, noster Megala *in 2. part. lib.5. cap.14. num.8.* docet, dictam circumstantiam non esse in confessione aperiendam: quia putat, dictos Clericos, & Religiosos, secluso scandalo, etiamsi frequenter ludant, non peccare mortaliter, & conatur respondere ad sacros Canones, ubi tales ludi Clericis prohibiti inveniuntur. An verò hæc sententia sit probabilis, Viri docti, illum legendo, judicent.

Sup. hoc in Res. antepenultim. §. Non tamen, & seq. & in aliis ejus mem.

RESOL. CLII.

Utrum, si qui furetur propter fornicationem, teneatur hanc circumstantiam finis explicare in confessione, vel sufficiat dicere, furatus sum, & postea per alium actum dicere, habui intentionem fornicandi?

Et notatur, quòd circumstantia finis tunc explicanda est, quando, qui peccando intendit finem aliquem, qui continet malitiam mortalem; unde si quis confessus est propter inanem gloriam, hæc circumstantia mali finis, idest vana gloria, non erit necessariò in confessione aperienda.

Etiamque advertitur, quòd si quis in die festo propter studium omitteret Sacrum, non est necessarium in tali casu confiteri circumstantiam studii. Ex part.2.tract.7. Res.23.

§.1. NEgativè respondet Sylvester *verb. Confessio, 1. par. quæst.10.* & ex neotericis Joan. de la Cruz *in direct.consc.part.2. tract. de Sacram. Pænit. quæst.3.dub.6. conclus.1.* Megala *in 1 part. lib.5 .cap.10.num.2.cap.15.n.6.* Nugnus *in addit. ad 3. p. quæst.9 art.2.dub.3.* & alii.

2. Sed mihi contraria sententia videtur probabilior. Dico igitur, verum esse, circumstantiam finis esse explicandam in confessione, ut in exemplo apposito, quando quis furatur propter mœchiam. Et ita docent Bonacina *de Sacram.disp.5.quæst.5 sect.2.punct.2.diffic.3.num.25.* Fagundez *Præcept.2. lib.4.cap.5. num.10.* Henriq. *lib.2. cap.6. num.3.* Suarez *in 3 part.tom.4.disp.22.sect.4.in circumstantia, Cur,* Reginaldus *tom.1.lib.6.cap.4.num.127.* & alii communiter.

3. Sed, licèt hoc, ut dixi verum sit: puto tamen, in simili casu contra Nugnum, & alios, sufficere, si pœnitens dicat: Furatus sum, & postea subjungat: Habui intentionem mœchandi. Et ita docet Angelus *verb. interrogatio, §.6.* Navarrus *in Man. cap.6. num.2.* & ex Neotericis Petrus Fay *in addit.ad 3.part.quæst.9. art.2. distinct.11.* Quia, ut ait ipse, malitia, quæ in furto desumitur à mœchia, ad quam ordinatur, non est alia ab ea, quæ reperitur in intentione mœchiæ: similiter malitia furti, quæ reperitur in intentione mœchiæ, non est diversa à malitia ipsius furti secundùm se: ergo, qui confitetur furtum, & mœchiam, etiamsi non explicet, se ordinasse unum ad aliud, sufficienter explicat suum statum; ergo ad aliud non tenetur.

4. Notandum est etiam cum Coninch *de Sacrament. disput.7.dub.4. num.24.* & aliis *ubi suprà*, quòd circumstantia finis tunc est explicanda, quando quis peccando intendit finem aliquem, qui continet malitiam mortalem. Unde rectè notavit Pitigianus *in 4.sent.tom.2.dist.17.quæst unic.artic.5. in circumstantia, Cur,* quòd si quis est confessus propter inanem gloriam; hæc circumstantia mali finis, id est vanæ gloriæ, non erit necessariò in confessione aperienda: quia in tali casu circumstantia mali finis non continet malitiam mortalem; ergo non est confitenda.

Sup. hoc sup. in Res. 92. & 93.

5. Nota secundò, quòd si quis in die festo propter studium omitteret Sacrum, non est necessarium in tali casu confiteri circumstantiam studii, propter quòd omissum fuit sed tantùm omissionem Sacri, quia talis circumstantia, nec in se mala est, nec mutat speciem peccati, nec illud notabiliter aggravat: ergo, &c. Et ita docet Salas *in part.2.tract.13.disp.2. sect.7. & 8.* Vasquez etiam *in part.2. disp 93. cap.3.* Henriquez *lib.2. cap 5. num.7. & in Glossa, litt. C.* cum aliis.

RESOL. CLIII.

An qui furatur rem Sacram ex loco Sacro, teneatur in confessione utramque circumstantiam explicare, vel satisfaciat dicendo, commisi furtum sacrilegum, vel furatus sum rem Sacram? Ex part.8.tract.7.& Misc. Resol.76.

Sup. hoc sup. in Resol.98. §. ult.

§.1. NEgativè respondet Fagundez *de præcept. Eccles. part.2.lib.4.cap.5. num.21.* Nam licèt ex duplici capite furtum reddatur sacrilegum, vel quia surripitur res

Sacra,

Sacra, vel quia surripitor de loco Sacro, etiamsi sit res non Sacra, inter quæ duo non esse distinctionem specificam, nec differentiam notabilem eaplicaodam io confessione: sed etiam si quis furatus sit rem Sacram de loco Sacro, satisfacere dicendo; Commisi furtum sacrilegum, vel furatus sum rem Sacram. Tamen D. Thom. 2.2. *quæstione* 99. *articul.* 3. aliique communiter, distinguuot specie sacrilegium erga rem Sacram, ac erga locum Sacrum, sicut & erga personam Sacram. Unde rectè advertit Eminent. de Lugo *disp. sexta, num.* 471. debere eam differentiam, & utramque circumstantiam, quando simul fuerit, eaplicari. Et idem etiam docet novissimè Raphael Aversa *de Sacram. Penit. quæst.* 10. *sect.* 18.

R E S O L. CLIV.

Quidam latro furatur crumenam divitis in Ecclesia, Quæritur, an hoc peccatum præter malitiam furti, contineat etiam malitiam sacrilegii necessariò in confessione aperiendam?

Et an furari ex Ecclesia ea, quæ sub jure, & quasi potestate Ecclesiæ, verbi gratia, quia illi sunt tradita ad custodiendum, vel in pignus data, vel alio simili modo in Ecclesia deposita, ut furari tapeta, tabellas, cortinas, vel sellas, quæ erant accommodata à Sacrista pro ornamento alicujus Festivitatis in Ecclesia, sit sacrilegium; & secus vero si quis deferat sellam, tapeta, vel baldachinum, vel quid hujusmodi in Ecclesiam, pro sua commoditate, vel ornamento, ut faciunt Principes, Officiales, Nobiles, &c.

Et brevissimè notatur non committere sacrilegium, qui furatur à Clerico aliquid jure Ecclesiastico possessum. Ex part. 1, tract. 7. Resol. 27.

Sup. hoc lege seq. doctrina §. Item dof. 18. & doctrinam, & consequentiam Resol. To & alteram Ref & §§. notum annot.

§. 1. SEntentia affirmativa absolutè, sine olla distinctione, de qua nos inferiùs, placuit Paulo do Layman, *in Teolog. morali, lib.* 4. *tract.* 10. *cap.* 7. *num.* 18. & Francisco Suarez *de Relig. to.* 1. *lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 7. ubi ea commuoi sententia asserit, furtum io loco sacrilegum esse. Probatur ex verbis Joannis Papæ, *In cap. Quisquis,* 17. *quæst.* 4. quæ suat ista: [Sacrilegium committitur, anferendo sacrum de sacro, vel non sacrum de sacro, aut sacrom de noo sacro.] ubi clarè demonstratur, simplicìter, & sine ulla limitatione esse speciem sacrilegii, furari non sacrum do sacro; & ubi lex oon distingoit, nec nos distigoere debemus, *l. de pratorio, ff. de publican.* nisi vel alia lex obliget, vel ratio coget, quando alios sequeretur absurdum quorum nihil in oostro casu intervenit: & sic hanc sententiam sequitur etiam Raphael de la Torre *in* 2.2. *tom.* 2. *quæst.* 99. *ar.* 2. *disp.* 7. & Rebellius *part.* 1. *lib* 3. *quæst.* 15. *num.* 25. cum Reginaldo *tom.* 4. *lib.* 23. *c.* 1. *num.* 12. & Menochio *de arbitrariis lib.* 2. *can.* 4. *cas.* 789. & Petro de Ledesma *in summ. tom.... tract. de pœnit. cap.* 19. *fol mihi* 328. *col.* 2.

2. Pro decisione hujus quæstionis, oportet distinguere duos modos, quibus potest res non sacra in Ecclesia esse. Primò, quia est sub jure, & quasi potestate Ecclesiæ, verbi gratia, quia est illi tradita ad custodiendum, vel in pignus data, vel alio simili modo in Ecclesia deposita. Secundò, potest res aliqua profana per accidens esse in Ecclesia; vel quia ibi est persona, quæ illam secum defert, vel, quia casu ibi relicta est. Hoc supposito.

3. Assero contra Suarez, in priori casu sacrilegium esse furari bona in Ecclesia; non autem in posteriori casu: ut, quando latro, verbi gratia, furatur crumeoam divitis. Et ratio est: quia bona illa, quasi per accidens, sunt in Ecclesia: ergo non irrogatur specialis injuria ipsi Ecclesiæ, etiamsi inde quis ea furetur; & alias tale furtum non est specialiter prohibitum ab Ecclesia io honorem templi: onde non habet malitiam sacrilegii lethalem: & ex hoc non est necessariò aperienda hæc circumstantia in Confessione. Hanc sententiam tenet Sotus *in* 4. *dist.* 18. *qu.* 2. *art.* 4. Joan. de la Cruz *in direct. conf. part.* 2. *tract. de Sacram. Pœnit. qu.* 3. *dub.* 6. *concl.* 1. Fagundez *Præcepto* 2. *lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 9. & 12. Henriquez *lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 5. *in Glossa, litt.* N. & ego practicè probabilem judico, sicut etiam probabilis visa est Raphaeli de la Torre *ubi suprà*, & Lessio *lib.* 2. *c.* 45. *dub.* 3. *num.* 14. ubi sic ait: [Furtum in loco sacro, & quidem si asyli, & securitatis causa res ibi sit deposita, ot reverentia loci tuta sit ob circumstantiam loci sacri dicit malitiam sacrilegii mortiferam: si autem eam ob causam obi deposita oon sit, probabile est rationem sacrilegii mortiferam non esse; quia res illa custodiæ loci sacri non erat concredita, sed per accidens ibi posita. Quare oon censetur loco per tale furtum major injoria irrogari, quam per confabulationes, risus, detractiones, contractus sæculares, & similia.] Sic Lessius. Sed audiamus Thomam Zerolam *in praxi pœnitent. cap.* 12. *quæst.* 17. [Quærit ibi, utrùm furari tapeta, tabellas, cortinas, vel sellas, vel qoid hujusmodi, quæ erant accommodata à Sacrista, pro ornamento alicujus festivitatis io Ecclesia, sit sacrilegium? Et respondet, quòd sic quia deserviebant cultui divioo, pro quo erant mutuò data. Secùs verò, si quis deferret sellam, tapeta, vel baldachinum, vel quid hujusmodi in Ecclesiam, pro sui commuditate, vel oroatu, ut faciunt Principes, Officiales, & Nobiles; quia tunc furari ea, non est sacrilegium. Sed quaodo fecisset Sacrista sibi ea accommodari, & ipse ea pararet pro sessiono alicujus Priocipis, vel Prælati venientis ad Ecclesiam pro devotione; tunc etiam committeretur sacrilegium: quia indirectè cultui divino erant deputata.] Ita Zerola. Vide etiam Farinac. *de immunit. Eccles. cap.* 16. *num.* 217. *ad Bull. Gregor. XIV.* Ex his patet responsio ad dubitatiooem io principio positam. Nota verò circa præsentem materiam, adversùs Joan. do la Pegna, non committere sacrilegium, qui furatur Clerico aliquid jure Ecclesiastico possessum. Ita Pitigiao. *in* 4. *sent. tom.* 2. *dist.* 17. *quæst. unic. num.* 5. *in circumst. Ubi.*

R E S O L. CLV.

An si quis furetur coram judice, vel cum manifesto periculo vitæ, teneatur postea aperire hanc circumstantiam in confessione?

Et quid est dicendum de illo, qui in bello se exponit manifesto periculo mortis absque causa?

Idem est dicendum de eo, qui alteri suadet peccatum, cum periculo incurrenda pœna mortis. Ex part. 1. tract. 7. Resol. 61.

§. 1. AFfirmativam senteotiam docet Vasquez *in par.* 2. *tom.* 1. *quæst.* 73. *art.* 9. *dub.* 3. qui putat, in tali casu adesse duo peccata, videlicet peccatum furti, & peccatum temeritatis contra fortitudinem: sicut, qui in bello se exponit maoifesto periculo mortis absque causa.

2. Sed mihi placet contraria sententia, quam novissimè tuetur Tannerus *in part.* 2. *disp.* 4. *quæst.* 3. *dub.* 3. *nu.* 78. nam pœna hujus vitæ, quamvis à peccante prævisa, oon addit novam speciem malitiæ, nisi ea pœoa directè sit inteota, ipsumque adeò peccatum, tanquam medium ad huoc finem electum. Et ratio est: quia, qui directè, & per se non vult pœnam, sed tantùm indirectè; is non vult pœnam, nisi ea suppositione peccati: sed velle pœnam ex suppositiono peccati, per se non est peccatum ut patet: ergo, &c. idem dicendum est de eo, qui alteri suadet peccatum, cum periculo incurrendæ pœnæ mortis. Sufficit igitur in tali casu pœnitenti, se accusare commisisse peccatum furti, & noo eaplicare, se furatum esse coram judice, vel cum manifesto periculo vitæ.

R E S O L. CLVI.

An qui furatus est; v. g. mille aureos, satisfaciat, si in confessione dicat, surripui rem notabilem? Ex part. 1. tract. 7. Resol. 14.

§. 1. NEgativè respoodet Nugnus *in addit. ad* 3. *part. tom.* 2. *quæst.* 9. *art.* 2. *dub.* 3. Henriquez *lib.* 5. *cap.* 7. *num.* 4. Sanchez *in sum. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 18. *num.* 24. Coninch *de Sacram. disp.* 7. *dub.* 3. *num.* 83. *concl.* 1. Fagundez *de Præcept. Eccl. tract.* 2. *lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 2. Suarez *in* 3. *part. tom.* 4. *disp.* 22. *sect.* 3. *nu.* 17. Medina *lib.* 1. *cap.* 6. §. 2. Toletus *lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 4. Sotus *in* 4. *dist.* 17. *quæst.* 1. *art.* 4. Sayrus *de Pœnitent. cap.* 8. *num.* 8. Petrus Fay *in addit. ad* 3. *part. quæst.* 9. *art.* 2. *disp.* 5. *concl.* 1. Booacina *ubi suprà*, & alii.

Quamvis non placui suprà hoc, tamen quoad hoc lege supra doctrinam §. Occasione. Res. 18. & non piget.

2. Hæc opinio est probabilis: sed contrariam etiam probabilem vocat Bonacina *de Sacrament. disp.* 5. *quæst.* 5. *sect.* 2. *punct.* 2. §. 3. *diffic.* 3. *num.* 17. & illam docuit Navarrus *in cap. consideret, distinct.* 5. *num.* 12. & ex oeotericis sustinet hanc sententiam, Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *quæst.* 91. *art.* 1. *dub.* 3. Megala *in* 1. *part. lib.* 5. *cap.* 12. *num.* 2. Zanardus *in Theol. p.* 1. *tract. de pœnit. cap.* 18. Gyptius *tract. de cas. reserv. capit.* 8. *num.* 5. Zerola *in praxi pœnit. cap.* 12. *quæst.* 5. & alii. Uode sufficit, quòd pœnitens dicat, se commisisse furtum io re notabili, ut Coofessarius possit cognoscere illom peccasse mortaliter.

RESOL. CLVII.

An diuturnitas voluntariæ retentionis de re aliena furto sublata sit circumstantia necessariò in confessione aperienda?

Et supponitur plura non committi peccata, sed tantùm continuari antiquum, quamvis uno anno, vel plus injustè retineatur res, etiamsi fortè sæpiùs renovetur propositum non restituendi; dummodò tamen pœnitentia ductus rem non proponat restituere, & postea mutato animo, & proposito, habeat animum non restituendi.

Et notet hoc Confessarius, & à multis scrupulis immunis erit. Ex part. 1. tract. 7. Ref. 58.

Sup. hoc in Ref. seq.

§. 1. SUppono, probabilem esse sententiam Petri à Navarra *de restit. lib. 4. cap. 4. num. 9.* & Tanneri *in 2. 2. disp. 4. quæst. 6. dub. 24. nu. 425.* qui citat etiam Aragonium, & Carbonem; asserentium, plura non committi peccata, sed tantùm continuari antiquum, quamvis uno anno, vel plus, injustè retineatur res aliena, etiamsi fortè sæpiùs interim offeratur occasio restituendi, aut etiam sæpiùs renovetur propositum non restituendi: dummodo tamen pœnitentia ductus non proponat restituere, & postea mutato proposito habeat animum non restituendi.

Sup. hoc in Ref. seq. & lege supra doctrinam Ref. 64.

2. Hoc supposito quæritur, an saltem diuturnitas voluntariæ retentionis rei alienæ sit necessariò in confessione aperienda? Tannerus, *ubi suprà num. 427.* & alii, affirmativè respondent, & rationem adducunt: quia, licet in tali diuturnitate retinendi rem alienam, invito domino, non semper multiplicentur peccata, ut *suprà* diximus; aggravantur tamen notabiliter. Ergo, &c.

3. Sed in nostra sententia negativè respondendum videtur; quia circumstantiæ aggravantes non sunt necessariò confitendæ: sed dicta diuturnitas voluntariæ retentionis rei alienæ est tantùm circumstantia aggravans. Ergo in confessione minimè aperienda erit.

4. Notet hoc Confessarius, & à multis scrupulis immunis erit: nam pœnitens in confessione satisfacit, tantùm se accusando, non restituisse rem alienam: nec interrogandus est de tempore, & diurnitate retentionis, vel de numero peccatorum, quæ aliqui in tali diuturnitate committi putant; dummodò, ut diximus, non proposuerit restituere, & postea mutato animo determinaverit ampliùs restitutionem non facere: quæ omnia valdè notanda sunt, quia multùm practicabilia,

RESOL. CLVIII.

Difficilis pro praxi in gratiam Confessariorum est ista quæstio. An qui longo tempore rem alienam non restituens unum tantùm, vel plura peccata committat?

Et docetur, quòd in duobus tantùm casibus positis in §. penultimo hujus Resolut. committit quis peccatum novum in omissione restitutionis.

In cæteris verò sex casibus assignatis in §. Sed hujus Resolutionis, & omnibus aliis, quos diversi authores enumerant, minimè. Ex part. 1. tract. 16. & Misc. 2. Ref. 25. aliàs 26.

Sup. hac in Ref. prox. & lege etiam doct. ulterius Ref. ejus annot.

§. 1. REspondeo ex Lessio *lib. 2. cap. 12. lib. 3. n. 21. & seq.* Molina *de just. tract. 2. disp. 753. num. 5.* Rebellio *de oblig. just. par. 1. lib. 2. quæst. 17. sect. 2.* Vasquez *in par. 2. 10. 1. disp. 75. cap. 2.* Turrianus *in 2. 2. to. 2. disp. 17. dub. 1. num. 3. 4. & 5.* & aliis, iniquum detentorem rei alienæ non esse, ut voluit Gajet. 2. 2. *quæst. 66. art. 3.* in solo peccato habituali, sed continuo actu peccare, dum non restituit, suumque peccatum extrinsecè sugere, donec voluntariè restitutionem omittat. Ratio est, quia non restituendo rem ablatam, lædit semper Dominum rei. Ita enim non potest possidere, necuti re sua, sed ista læsio assiduè procedit à libera voluntate non restituendi, vel ab omissione libera voluntatis. Ergo est peccatum actuale, eo scilicet modo, quo in omissione operis externi, qua alius læditur, est peccatum actuale.

2. Sed ex ista doctrina non haberent Confessarii multos scrupulos, si dicta omissio restitutionis, quæ constituit furem, ut dictum est, in continuo actuali peccato non interrumperetur: nam discontinuata, multiplicantur postea multa peccata numero distincta. Multipliciter verò interrumpitur, ita ut formaliter non continuetur. Primò, quando quis, qui restituere tenetur, factus est impotens ad restituendum. Secundò, quando proponit restituere. Tertiò, per somnum. Quartò, per inconsiderantiam naturalem, & oblivionem obligationis restituendi. Ita Vasquez *ubi suprà*, & Turrianus Quintò, quando creditor exigit ab eo debitum, & non reddit. Sextò, quando videt creditorem egere, & non solvit. Ita Sotus *de just. lib. 4. quæst. 7. art. 4.* & similia habet Navarr. *cap. 17. num. 54.*

3. Ex supradictis modis apparet, quam sæpiùs fur non restituit, multiplicare peccata, necessariò in confessione aperienda, ita ut parum adjuvet pro facilitate confitendi communis opinio, quæ asserit, ut diximus, omissionem restitutionis constituere furem in peccato actuali: nam dicta omissio interrumpitur sæpiùs per supradictos modos, qui multiplicant peccata numero distincta. Sed his non obstantibus, quia supradicta opinio (propter pluralitatem & numerum peccatorum, quæ tempore, quo non restituitur, incurruntur) multum Confessariis, & pœnitentibus onerosa, ponam hic opinionem probabilem, & tutam in praxi. Dico igitur.

4. In duobus tantùm casibus, committit quis peccatum novum in omissione restitutionis. Primò, quoties directè, & expressè renovatur propositum retinendi rem alienam, per specialem actum. Et ad hoc non sufficit qualecumque propositum revocatum, sed requiritur, quòd ita proponat quis rem alienam retinere, quòd etiamsi nunquam id decrevisset modò decerneret. Nam si propositum est simplex, & sine ista reflexione, potius dicitur continuatio proprii propositi quam novus actus. Quia licèt sit novus, & distinctus physicè, non tamen moraliter, quod pertinet ad nostrum institutum. Secundus modus est, quando quis proposuit restituere, & postea data opportunitate non restituit. Tunc enim saltem indirectè, est nova voluntas, & per consequens novum peccatum. Ita Petr. Arragon. *in 2. 2. q. 62. art. 8.* post illum Emmanuel Rodriquez *in sum. to. 1. cap. 46. n. 1.* & Malder. *in 2. 2. tract. 4. cap. 12. dub. 7.* ubi adversus Vasquez, & alios putat, quòd si solùm per naturalem quietem, vel inadvertentiam fuerit interruptus animus, actualis retentionis rei alienæ, hoc non sufficere, ut fur postmodum renovans ejusmodi animum, censeatur admittere distinctum numero peccatum. Ut enim actualiter censeatur quis suo possidere nomine, sufficit quòd si animo tenendi rem apprehenderit, eumque animum non retractarit. Deinde non est necesse, ut is qui idem & moraliter unum peccatum censetur continuasse, continuò peccaverit actu: actus enim solùm physicè interruptus, potest moraliter censeri unus. Sic Malderus & Sayrus *in Clavi Regia, lib. 10. tr. 5. cap. 4. n.* 10. ubi asserit, quòd nimis durum esset affirmare toties de novo peccare, quoties fur post iniquam primam acceptionem dormitioni se traderet, aut illius oblivisceretur, cùm multoties in die contingeret hoc modo peccare de novo, omniaque scrupulis plena essent. Ita ille.

5. Dicendum est igitur ex dictis, tunc iniquum detentorem peccare de novo mortaliter, quando renovat de novo propositum non restituendi, ut si animo dicat, etiamsi retinere non proposuissem, nunc omninò propono. Vel secundò, quando interrumpit prius animum furtivum firmo restituendi proposito, & postea data opportunitate non restituit. In omnibus aliis autem casibus, quos diversi authores enumerant, & refert Barthol. à S. Faustо *in spec. Confess. dist. 4. quæst. 203.* puto cum Maldero, Aragon, & Sayro, *ubi suprà*, non esse novum peccatum, sed circumstantiam aggravantem illud, & juxta nostram sententiam, non necessariò in confessione aperiendam, sed aliam benigniorem sententiam circa præsentem quæstionem vide *in tract. de Circumstantiis aggravantibus*. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem quæstionem, ex qua maximè, & præcipuè notandum est, pro sedandis scrupulis, per somnum, & naturalem inadvertentiam, iniquum rei alienæ detentorem, non multiplicare peccata, numero distincta. Salva, &c.

In Ref. not. posterius

RESOL. CLIX.

An si quis Ecclesiam confugiat, & intra illam possit ei judex auferat arma, debeat judex hanc circumstantiam in confessione aperire? Ex part. 1. tract. 7. Ref. 38.

§. 1. REspondet negativè Covarruv. *variar. Ref. lib. 2. cap. 20. num. 17* & post illum novissimè Fagundez *Prac. 2. lib. 4. cap. 4. num. 55.* ubi asserit: [Quamvis Judex laicus non possit absque sacrilegio, & circumstantia necessariò confitenda, fruentes hoc privilegio, è loco sacro invitos abstrahere; potest tamen ab eis absque prædicto sacrilegio, & circumstantia, intra Ecclesiam arma auferre. Ita ille, Sed de hac quæstione egimus *in tract. de imm. Ecclesiæ*.

R E S O L. CLX.

An ſi judex, vel alia perſona publica furto capiat res alienas, quas ex officio cuſtodire tenetur, debeat in confeſſione explicare hanc circumſtantiam Officii ſui? Ex part. 1. tract. 7. Reſ. 36.

§. 1. AFfirmativè reſpondent uterque Medina Complutenſis, & Salmanticenſis, hic *in ſumma* ille *in C. de confeſſ.*

2. Sed mihi placet ſententia Henriquez *lib. 2. cap. 6. n. 3. in Gloſſ. litt. O.* & aliorum aſſerentium, ſecluſo ſcandalo non teneri: quia dato, & non conceſſo, quòd circumſtantiæ aggravantes ſint neceſſariò confitendæ; attamen talis circumſtantia publici officii non multùm aggravat peccatum intra eandem ſpeciem: ergo non eſt confitenda.

R E S O L. CLXI.

An Medicos ſatis ſit fateri ſe conceſſiſſe licentiam edendi carnes abſque legitima cauſa diebus prohibitis, non manifeſtando illos jejunio eſſe conſecratos? Ex p. 1. tract. 7. Reſ. 69.

Sup. hoc duplici præcepto inf. in Reſol. 163 §. Quæro quartò, & in to 4 tr 6. Reſ. 77 §. ultim. in principio, & in alio tr eius annot.

§. 1. NEgativam ſententiam docet Sancius *in ſuis ſelectis disp. disp. 41. n. 16.* quia in tali caſu reus eſt fractionis duplicis præcepti jejunii, videlicet, & carnis abſtinentiæ, ut docet etiam Sanch. *in ſum. tom. 1. lib. 4. cap. 11. num. 42. & 53.* cum Ludovico de S. Juan, *in ſum. tom. 2. tract. de jejunio, art. 7. dub. 2.*

2. Sed Monteſinus *in p. 2. 10. 2. q. 73. art. 2. q. 4. n. 47.* docet, hoc eſſe tantùm unicum peccatum contra temperantiam; quamvis cenſeat eſſe circumſtantiam notabiliter aggravantem. Unde, ſi hæc opinio eſſet vera, in noſtra ſententia dicendum erit, hanc circumſtantiam non eſſe in Confeſſione aperiendam, tanquam tantùm aggravantem, & non mutantem ſpeciem.

R E S O L. CLXII.

An qui peccavit alias non peccaturus ex confidentia obtinendi Jubilæum, aut Bullam Cruciatæ, teneatur hanc circumſtantiam in confeſſione aperire. Ex p.... tract. 7. Reſ. 33.

§. 1. NEgativè reſpondendum cum Pitigiano *in 4. ſent. tom. 2. diſt. 17. quæſt. unica, art. 5. circumſtantia Cur.* Fagundez *Præcept. 2. lib. 4. cap. 3. num. 8.* & aliis, Zanardus verò *in direct. Theolog. part. 2. tract. de pænitent. cap. 18.* limitat hanc ſententiam: ſed in aliquibus mihi non placet.

R E S O L. CLXIII.

De aliquibus circumſtantiis peccatorum explicandis, vel non explicandis in confeſſione? Ex part. 5. tract. 14. & Miſcel. 2. Reſ. 56.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 151. & in aliis multis ejus not.

§. 1. QUæro primò, an quis teneatur in confeſſione explicare, quando exercuit peccatum contra naturam, ſi fuerit cum mare, vel cum fœmina? Aliqui reſpondent affirmativè, ſed Cœleſtinus *in compend. Theolog. moral. tract. 1. cap. 9. num. 5. diffic. 4.* hoc negat, niſi fœmina eſſet conjugata ratione injuriæ, quæ infertur marito, ſecùs ſi non eſt conjugata. Monialis, aut voto caſtitatis adſtricta, vel conſanguinea, aut affinis. Ita ille.

Sup. hoc ſup. & latè in Reſ. 111. 112. 113. & 51. & in t. 5. tr. 8. Reſ. 324. §. Nota verò, & ſeqq.

2. Quæro ſecundò, an pœnitens in confeſſione teneatur explicare ſi in peccato ſodomiæ fuerit agens, vel patiens? Noviſſimè Carolus de Baucio *in praxi Confeſſariorum, fol. 334. n. 45.* non audet dicere opinionem negativam non poſſe ſequi, præcipuè quando pœnitens haberet aliquam verecundiam confitendi ſe in actu ſodomitico fuiſſe patientem, ſecus eſt dicendum, quando caſus eſt reſervatus. Et hanc opinionem teſtatur docuiſſe Martinum Fornarium, virum quidem doctum, Societatis Jeſu, & placere etiam Alexandro Ruſſo Canonico Neapolitano, viro etiam docto, & mihi amiciſſimo. Vide me ipſum *in 3. par. tract. 4. reſolut. 159.*

3. Quæro tertiò, an qui infamat aliquem, dicendo falſum, vel verum, occultum tamen teneatur in confeſſione declarare, utro iſtorum modorum infamaverit? Affirmativè reſpondet Marcb. *de Sacrament. in qq. Paſtor. tractat. 5. cap. 3. dub. 4.* & Jacob. Granado *in 3. p. de Sacram. contr. 7. tr. 9. disp. 9. ſect. 3. num. 20.* quia iſtæ duæ infamationes diſtinguuntur ſpecie, qui enim verum dicit, ſed occultum, peccat ſolùm contra juſtitiam; qui verò falſum, peccat etiam contra veracitatem, quæ in materia gravi graviter obligat. Unde modus reſtituendi famam in hoc poſteriori caſu eſt longè diverſus ab eo, qui in priori caſu ſervandus eſt.

Quæ hic eſt ſup. tp. & in aliis ſeqq. primo, & ſecundo notat pro omni doctrina contenta in hoc §.

Sed ego probabiliter contrariam ſententiam docui *in 1. p. tr. de circumſt. reſ. 28.* quam, me citato, tenet noviſſimè Fauſtus *de pœn. lib. 4. q. 112.* maximè ſi pœnitens ſciat diverſum modum obligationis reſtituendi famam ablatam, quia dato quòd iſtæ duæ infamationes differant ſpecie, tamen conveniunt in ratione formali, quæ eſt intentio auferendi alteri famam; unde ſatis erit dicere in confeſſione, Toties infamavi proximum, ſicuti probavimus in eadem ratione, *ubi ſuprà*, eum, qui diverſis contumeliis proximum affecit, vocando illum ſodomitam, adulterum, furem, &c. ſatisfacere, ſi dicat in confeſſione: Toties contumelia affeci proximum meum; & tamen dictæ contumeliæ ſecundùm aliquos differunt ſpecie, ſed quia conveniunt in ratione formali, probabiliter aſſerunt multi non eſſe in confeſſione particulari explicandas, ſed ſufficere in genere, ut diximus, pœnitentem ſe accuſare dicendo bis, verbi gratia, vel ter, Contumeliam dixi adverſùm proximum meum.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 161 & in to. 4. tr. 6. Reſ. 77. §. ult. in principio, & in Reſ. 83. §. 2. ad med. & verſ. Quippe illa.

4. Quæro quartò, an qui fregit jejunium comedendo carnes, teneatur hanc circumſtantiam in confeſſione aperire? Affirmativè reſpondet Granado *in 3. part. controv. 7. tr. 9. disp. 9. n. 22.* & Tancreda *controv. Theol. moral. lib. 2. tract. 3. contr. 10. n. 35.* qui tamen putat hanc eſſe circumſtantiam aggravantem, & ideo neceſſariò ſecundùm ſuam ſententiam in confeſſione aperiendam. Sed alii, qui etiam probabiliter docent circumſtantias aggravantes non eſſe in confeſſione explicandas, conſequenter dicerent contrà in caſu propoſito ſufficere, quòd pœnitens dicat: Bis, v. g. vel ter fregi jejunium, quia frangere jejunium, comedendo carnes, ejuſdem ſpeciei eſt cum alia fractione jejunii, nimirum comedendo in eodem die ſæpiùs cibaria non prohibita, etenim opponuntur, & contrariantur eidem virtuti, nempè temperantiæ, & ita eſt de eſſentia jejunii abſtinentia ab eſu carnium, ſicuti unica comeſtio; unde pari paſſu procedunt quoad jejunii fractionem. Sed alii hoc conſtanter negant, ut noviſſimè Jacobus Marchantius *de Sacram. in qq. Paſtoral. tr. 5. cap. 3. dub. 2.* ideo tu cogita.

Quod hoc ſup. ex notis Reſ. 41. prope finem, verſ. Ex hoc.

5. Quæro quintò, an qui indignè adminiſtravit Sacramentum, teneatur, v. g. explicare in confeſſione, ſi fuerit Sacramentum Pœnitentiæ, Baptiſmi, Euchariſtiæ, &c. Aliqui viri docti reſpondent affirmativè. Non deſunt tamen alii aſſerentes in tali caſu ſufficere ſi pœnitens dicat: Toties ſacrilegium commiſi in mala adminiſtratione Sacramentorum, quia illæ indignæ adminiſtrationes Sacramentorum diverſorum non differunt ſpecie, ſed opponuntur eidem virtuti, nempè Religioni.

6. Nota tamen hic obiter contra Fauſtum *de Euchar. lib. 1. quæſt. 361.* & Granadum *in 3 p. de Sacram. contr. 3. tr. 5. disp. 5. n. 12.* Sacerdotem, qui in ſtatu peccati mortalis adminiſtrat Euchariſtiam, non peccare mortaliter. Ita ego * ſæpiùs alibi cum Vaſquez, & hanc ſententiam, me citato, noviſſimè tenet etiam Cœleſtinus *in comp. Theol. mor. tr. 1. cap. 9. nu. 5. diffic. 5.* cui adde Turr. *in ſelect. disp. 2. cent. 2. cenſura theologica, dub. 95.* & Marratium *in D. Thom. tom. 3. tr. de Sacram. in gener. disp. 8. ſect. 2. n. 8.* Vide etiam Ochagaviam *de Sacr. tr. 3. de Miniſtr. Euchar. q. ult. n. 2* ubi docet Sacerdotem, vel laicum tangentem Euchariſtiam in peccato mortali, etiam ſine cauſa, non peccare mortaliter.

* Sæpius & alibi ſupra in Reſol. 40 1§. ſub, & in multis aliis Reſol. & §§. ejus not.

7. Quæro ſextò, An qui commiſit inceſtum cum matre, vel filia, aut ſorore, teneatur explicare in confeſſione circumſtantiam perſonæ? Aliqui, & ſatis probabiliter, reſpondent affirmativè: ſed contraria ſententia eſt etiam probabilis; pro qua ego *in 1. part. tract. de circumſt. reſol. 31.* adduxi Gypcium, & Megalam, quibus nunc addo Cœleſtinum *in compend. Theol. mor. tr. 1. cap. 8. q. 7.* & me citato, Bartholomæum à ſancto Fauſto *de ſacr. pœnit. tom. 1. lib. 4. qu. 96.* ubi ſic ait: Quia juxta opinionem D. Thom. 2. 2. q. 154. *art. 9.* & Cajetanum *ibi*, omnes gradus conſanguinitatis, & affinitatis ſunt ejuſdem ſpeciei in genere moris, ſufficit ut ille, qui cum matre, vel filia, aut ſorore carnaliter peccavit, dicat: Commiſi inceſtum ſemel, vel bis, non explicando perſonam, cum qua peccavit; & quamvis gravior ſit inceſtus cum matre, vel filia, quam cum ſorore, vel conſobrina, tamen quia iſta gravitas auget malitiam intra eamdem ſpeciem, non eſt neceſſariò confitenda. Ita ille. Vide etiam Mancinum *in append. ad praxim viſitan. infirm. pract. 1. dub. 3. §. certè ſupradictam opinionem*, junct. cum *§. ſi furtum erit reſervatum.*

Quæ hic eſt ſupra Reſ. 107. & in Reſ. 108. 109. 110. & in Reſ. 111. §. Los grados, & in Reſ. 17. §. ult. & in Reſ. 18. §. Et eandem. & infra in Reſ. 163. §. in Reſ. 31.

8. Quæro ſeptimò, An quando dominus non corrigit famulos, teneatur hanc circumſtantiam explicare? Joannes Sancius *in ſelectis disp. 6. num. 9.* putat, quòd quando dominus non corrigit mancipia, hæc circumſtantia eſt explicanda, non verò ſi non corrigit famulum ob ſalarium ſervientem, quia mancipium eſt ſub dominio domini, & ad

Sup. hoc ſup. in Reſ. 7 in fine, & in alio § & verſ. ejus ult. annot.

ejus coram pettiocot, actiooes maocipii dirigere, oon tamen famuli.

9. Quæro octavò, An si utatur mediis extraordinariis, & nimium impudicis in actu venereo, teneatur pœnitens illa specialiter confiteri? affirmativè respondet Philippus Faber *de pœnitent. in 4. sent. dist. 17. quæst. unic. disp. 24. cap. 2. num. 34.* Sed ego contrarium teneo, quia hi tactus tantùm notabiliter peccatum aggravant, secus autem si in alienam speciem mutarent; ut, si v. g. quis ante fornicationem inciperet actum sodomiticum, & postea in vase naturali seminaret, nam in hoc casu teneretur illam circumstantiam explicare.

10. Quæro nonò, An D. Thomas omnium Magister senserit circumstantias aggravantes esse in confessione explicandas? Quidam recentior affirmativè respondet, & citat D. Thomam *in 4. sentent. dist. 16. q. 2. art. 2. quæstiunc. 5.* sed ibi ne quidem verbum invenitur de hac materia. Dicendum est igitur D. Thomam negativam sententiam docere, ut patet *ubi suprà in 4. dist. 16. quæst. 3. art. 2. quæstiunc. 5. in cor.* ubi sic ait: Quidam dicunt, quòd omnes circumstantias, quæ aliquam notabilem quantitatem peccato addunt, necesse est confiteri, si memoriæ occurrant. Alii verò dicunt, quòd non sint de necessitate confitendæ, nisi circumstantiæ, quæ ad aliud peccati genus trahunt, & hoc probabilius est. Ita Divus Thomas. Unde valde miror aliquos recentiores sententiam, & modestiam tanti Magistri deserere, & opinionem, quam ipse dicit esse probabiliorem, improbabilem vocare. Sed optimè observat doctissimus Bañez *in 1. part. quæst. 2. art. 6. dub. ult. concl. 2.* quosdam ea omnia, quæ eorum judicio non consonant, gravioribus censuris inurere, idque tanta facilitate, ut meritò irrideantur; & revera bilem sapientibus movet asserere improbabilem esse sententiã negantem circumstantias aggravantes in confessione esse aperiendas, cùm in scholis passim amplectatur, illamque doceant ex veteribus, & recentioribus viri doctrina, & numero insignes, quos ad satietatem adduxi *in 1. part. tract. de circumstant. resol. 1.* quibus nunc addo Granadum *in 3. part. de Sacram. controv. 7. tract. 9. disput.* 9. Hurtadum *de Sacrament. disput. 9. de pœnit. diffic. 3.* Cœlestinum *in compend. Theolog. mor. tract. 1. capit. 8. numer. 6.* Præpositum *in 3. part. D. Thom. quæst. 5. de integr. conf. dub. 2. num.* 103. Faustum *de Sacrament. Pœnit. l. 4. q. 81.* Kellisonium *in 3. part. to. 2. q. 9. de qualit. confess. dub. 2.*

Quæ hic est sup. Res. etiam 1. & inf. in Res. 113. §. 1.

RESOL. CLXIV.

Aliqua notabilia circa circumstantias peccatorum in confessione explicandas observantur. Ex part. 9. tract. 9. & Miscel. 4. Resol. 67. aliàs 66.

§. 1. QUæro primò, An qui habet votum castitatis, debeat votum explicare; si consilio, vel auxilio fuit causa, ut aliquis castitatis votum habens peccaret? Affirmativam sententiam docet Leandrus *de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 8. §. 1. q. 10.* quia qui proximo luxuriam consuluit contra obligationem indirectam castitatis peccat, cùm hæc obliget me indirectè, ne alios ad luxuriam inducam. Sed mihi magis placet opinio negativa, quam docui *in part. 7. tr. 11. res. 27.* cum docto, & amicissimo Caramuele, cui nunc addo Patrem Pellizzarium *in Man. Reg. to. 1. tract. 4. cap. 3. sect. 4. num. 91.* ubi sic ait: Quæritur, an violat castitatem Religiosus qui inducit alium Religiosum ad violandum votum castitatis? Respondetur non violare; cùm votum castitatis obliget voventem, ut sit castus; non autem ad procurandum ut alii sint casti. Nota tamen in hoc casu contrahi posse malitiam scandali, quatenus Religiosus cooperatur alterius peccato contra suum votum, etsi ea malitia non adversetur voto castitatis, nec in confessione dicti scandali explicari debeat circumstantia voti castitatis. Ita ille, qui citat pro hac sententia Cardinalem Lugo.

Quæ nunc invenitur in 1. p. tr. 1. Res. 241 & his sup. Lege etiam à med. §. ult. Res. 101.

2. Quæro secundò, An si quis habuit tactus cum aliqua muliere sine intentione accedendi ad illam; postea mutata intentione statim cum illa copuletur; teneatur non solùm copulam, sed etiam tactus, & oscula confiteri? Negativam sententiam docet novissimè Pater Leandrus *de Sacr. tra. 5. dis. 8. §. 6. quæst. 10.* Quia licèt in dicto casu deficiat finis operantis, propter cujus defectum non possunt tactus conjungi cum fornicatione, & efficere ex hac parte unum peccatum cum illa; tamen non deficit finis ipsius operis, tactus videlicet, seu medii, ratione cujus conjunctionis, hæc omnia media inter se, & cum opere principali quod postea sequitur, unum constituunt peccatum in genere moris; & ideò non oportet in confessione explicari, quia explicata fornicatione, etiam ipsa explicata manent. Ita Leandrus; qui testatur sic sensisse doctos modernos à se consultos. Sed ego non discedo à sententia affirmativa, quam docui, &

Sup. hoc supra in Res. 120. & 121.

quam postea me citato docet Eminentissimus Lugo *de pœnit. disp. 16. sect. 14. num. 556.* & Vasquez *in 3. part. tom. 4. qu. 91. dub. 5. num. 27.*

3. Quæro tertiò, An in sodomia sit explicanda persona, an videlicet fuerit perpetrata cum masculo, vel cum fœmina? Nominatim contra me negativam sententiam docet Leandrus *de Sacram. tom. 5. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæ. 31.* putat enim non esse explicandam personam maris, vel fœminæ, quia hæc in genere moris unius sunt speciei, nisi in casu quo mulier esset conjugata, aut voto castitatis adstricta; vel consanguinea, vel affinis. Sed ego affirmativam sententiam olim docui, & nunc iterum doceo, & illam me citato tenet novissimè sapientissimus Pater Oviedo *in par. 2. D. Thom. tr. 6. contr. 5. punct. 3. §. 3. nu. 56.* ubi tenet, sodomiam cum viro, & cum fœmina specie distingui, & esse in confessione explicandam. Puto tamen, ut olim dixi, sententiam negativam esse probabilem.

Sup. hoc supra in Res. 133. & 132. & in fine 341. 1. v. qui etiam, & ex doct. Resol. 144. singulis, in § à med. & Res. 183. § ... & ut magis clarescat doctr. hujus diffic. lege doct. per tot. Res. 140. & aliarum ejus annot.

4. Quæro quartò, An Clerici, & Religiosi, si ludendo ludo taxillorum, sive alearum fraudaverint aliquem in notabili quantitate, teneantur in confessione circumstantiam instrumenti, seu medii aperire, videlicet circumstantiam de ludo taxillorum? Et affirmativè videtur respondendum; quia cùm usus prædictorum instrumentorum sit secundùm ipsos sub mortali prohibitus, & prohibitum etiam sub mortali sit proximum in notabili quantitate fraudare, ut patet ex præcepto de non furando; hinc fit, ut cùm proximus notabiliter fraudetur instrumento, seu medio specialiter prohibito, circumstantis instrumenti seu medii novum peccatum addat; & ideò non solùm sit confitenda defraudatio, sed etiam circumstantia medii, quo ipsa fraus facta fuit. Et ita ex Filliuc. Molfesio, & aliis docet Gesualdus *in Th. mor. tom. 1. tract. 19. cap. 4. num. 30.*

Sup. his supra in Res. 131.

5. Non tamen hic deseram adnotare nostrum Megalam docere Clericos, seu Religiosos, si eis non sit facta specialis prohibitio per statuta, sive per Synodalia, ne taxillis, seu aleis ludant, non peccare mortaliter, secluso scandalo, nec teneri in confessione aperire si alios in ludo fraudaverint circumstantiam medii; sic itaque ait *in part. 1. inst. conf. lib. 6. cap. 14. nu. 8.* Ergo non tam facilè affirmandum esse censeo, prædictos Clericos, aut Religiosos peccare mortaliter, secluso scandalo: quia *d. c. 1. 35. dist. & in d. cap. inter. dilectos*, ubi præcipuè fundatur opinio præcitatorum DD. nullo modo imponitur depositionis pœna cujus ratione deduci possit Clericos prædictos culpæ mortalis esse reos. Nam quoad c. 1. ibi talis pena non exprimitur, sed tantùm præcipitur tales Clerici aleę deservientes, aut desinant, aut damnentur. Unde Diaz *in sua practica crim. c. 64.* miratur Dominicũ, & Præpos. qui summando illum Textum videntur tenere, quòd per illum imponatur pena depositionis, propter illud verbum, *damnentur*, à quo potius arbitrariam penam denotari ipse affirmat: & eum sequitur Menoch. *de arbitr. jud. lib. 2. centur. 4. casu.* 399. Neque *in d. cap. inter dilectos*, de depositione à beneficio fit mentio, sed beneficii collatio facta publicis aleatoribus, ac simul usurariis manifestis propter vilitatem, ac indignitatem aleatorum irritatur. Itaque patet publicum aleatorem tantùm repellendum esse à beneficio obtinendo, ut notat ib. *gl. 1.* & Panormit. *in. 6.* Cùm igitur ex prædictis capitulis deduci non possit, prædictos Clericos depositione dignos esse, præcitatorum Doctorum affirmantium Clericos prędictos peccare mortaliter; corruit fundamentum: ergo dicendum erit eos non peccare mortaliter.

Sup. hoc eundem in fin. res. not. pract. & in 10. 6. tr. 4. Res. 6. 10. & 12.

6. Dices, eos peccare mortaliter ratione prohibitionis Lateran. Conc. ut patet *in ca. Clerici, il 2. de vita, & honest. Cler.* ubi præcipitur Clericis, ut aleis, & taxilis non ludant nec hujusmodi ludis intersint. Respondetur, non omnia, quę *in d. cap. Clerici*, continentur, esse præcepta, sed quædam esse de præceptu, quædam de honestate secundùm Pet. ut infert Abbas ibidem; imò secundùm Innoc. in eodem loco, omnia quæ in d. c. continentur, sunt de honestate, non autem ex præcepto, & esto sint ex præcepto, dicit tamen Lessius *in d. dubit. 1. num. 5.* hoc tempore non esse usu receptum, ut obliget ad mortale, nisi quatenus prohibet id fieri cum periculo scandali. Unde concludendum est, prædictos Clericos, ac Religiosos non peccare mortaliter, ut blasphemando, mentiendo, fallendo, & sic in similibus: nec consequenter, si cessante scandalo, in prædictis ludis aliquem in notabili quantitate detradaverint, teneri eos confiteri circumstantiam instrumenti, seu medii sibi prohibiti. Cùm talis circumstantia ratione dictæ prohibitionis speciem non addat, sed satis erit accusare à se in ludo proximum fraudatum fuisse. Hucusque P. Megala, qui respondet etiam ad alios Canones in contrarium. Sed hanc sententiam approbare non audeo; ideò tu cogita.

7. Nota etiam obiter Leand. *ubi suprà de Sacr. to. 1. tr. 5. disp. 8. §. 8. quæst. 19.* me cit. docere, Sacerdotem in peccato mortali

Sup. hoc supra in Res. 42. & in aliis ejus

mortali excipientem confeſſiones centum perſonarum, non centum, ſed unum peccatum admittere, nec tenetur in confeſſione numerum perſonarum explicare, ſed tantùm dicere: audivi confeſſiones plurimorum in peccato mortali. Et hanc ſententiam tenet etiam Card. de Lugo *de pœnit. diſp.* 16. *ſect.* 3. *n.* 133. & 558. & illam, ut ego olim, tanquam probabilem admittit Tamb. *opuſc.* 1. *de confeſſ. lib.* 2. *cap.* 1. §..... *num.* 55. Eſcobar *in Theol. mor. tract.* 7. *exam.* 4. *cap.* 7. *n.* 38. qui ex Alphonſo Vaſq. Theologus Societ. idem aſſerit dicendum de Epiſcopo ſucceſſivè, v.g. centum perſonas ordinante; quidquid in contrarium etiam probabiliter aſſerit Oved. ubi ſup. *pun.* 5. *n.* 116. & alii. Et tandem nota dict. Leand. ubi ſup. §. 7. *q.* 41. nominatim contra me, & alios, docere quod pœnitens non tenetur confiteri conſuetudinem peccandi, etiam ſi à Confeſſario de illa interrogaretur, & citat Sanc. Sed hanc opinionem ego reprobavi, & noviſſimè à Sac. Congreg. Indicis fuit deleta ab operibus Sancii, unde non eſt audiendus P. Leand. & ita noſtram ſententiam præter DD. à me alibi citatos docet P. Tamb. *in opuſc.* 1. *de Mat. exp. Confeſ. lib.* 2. *cap.* 1. §. 1. *n.* 3. *in fin.* Dicendum eſt igitur, quod licèt pœnitens non ſit obligatus manifeſtare in confeſſione conſuetudinem peccandi, tamen hoc fallit ſi à Confeſſario de illa interrogetur.

R E S O L. CLXV.

Additiones ad tractatum de circumſtantiis in confeſſione non neceſſariò explicandis. Ex part. 3. tract. 4. Reſ. 67.

§. 1. IN *part.* 1. *mearum reſ. mor. in d. tract.* probabiliter aſſerui circumſtantias notabiliter aggravantes non eſſe neceſſariò in confeſſione explicandas, & ita docet Becan. *de Sacram. cap.* 36. *q.* 1. *nu.* 4. Gran. *in p.* 2. *D. Th. contr.* 6. *diſp.* 5. *n.* 11. Nald. *in ſum. ver. circumſt. n.* 1. Philiarch. *de off. Sacerd. to.* 1. *p.* 2. *lib.* 2. *cap.* 22. Molfeſius *in ſum. to.* 1. *tr.* 7. *c.* 12. *n.* 58. & 68. vide etiam Tanner. *in p.* 2. *diſp.* 4. *q.* 2. *dub.* 3. *n.* 48. Graſſium etiam *in p.* 2. *q.* 7. *art.* 3. *n.* 11. quidquid in contrarium aſſerant Lavorius *tr. de Indulg. p.* 1. *c.* 14. *n.* 53. Eſtius *in* 4. *ſent. diſt.* 17. §. 9. *ideoadde*, Rebel. *p.* 2. *lib.* 4. *q.* 8. *ſect.* 2. *n.* 9. Gut. *de matr. cap.* 1. *n.* 19. Maldonatus *in ſum. q.* 19. *ar.* 9.

2. *In reſ.* 3. mulieri peccanti carnaliter cum Sacerdote Religioſo, ſufficit ut dicat in confeſſione, Peccavi cum Sacerdote, vel cum ſacris Ordinibus initiato, & idem dicendum eſt de ipſo Religioſo; ſufficit enim, ut dicat: Sum Sacris Ordinibus initiatus. Ita Molfeſ. *in ſum. tom.* 1. *tr.* 7. *cap.* 12. *n.* 66. & 68. & hanc ſententiam probabilem putat Caraſſa *in part.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 3. *num.* 27. & 28. cum Sylv. *in* 2. 2. *q.* 158. *art.* 10. quidquid in contrarium aſſerat Nugn. *in add. ad* 3. *part. quæſt.* 9. *art.* 2. *dub.* 3. *concl.* 5.

3. *In reſ.* 4. ſufficit etiam in caſu ſupradicto, ut Sacerdos, vel Religioſus dicat tantùm ſe violaſſe votum caſtitatis, quod habet, non manifeſtando votum ſolemne profeſſionis vel Ordinis, & idem dicendum eſt de fœmina. Hanc ſententiam probabilem putat Caraſſa *in p.* 2. *q.* 7. *art.* 3. *num.* 29. licèt contrariam doceant Sylvius *in* 2. 2. *qu.* 154. *art.* 10. & Nugn. *in add. ad* 3. *p. q.* 9. *art.* 2. *dub.* 3. *concl.* 5.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 95.

4. *In reſ.* 5. ſponſus, vel ſponſa de futuro, & cum eis carnaliter ſe commiſcentes, non tenetur iſtam circumſtantiam explicare.

5. Hanc ſententiam noviſſimè tenet Baſil. Pont. *de matr. lib.* 11. *cap.* 6. *n.* 8. & illam probabilem vocat Laym. *in Theol. mor. lib.* 5. *tr.* 10. *p.* 1. *cap.* 1. *n.* 6. licèt contrariam teneant Coninch *de Sacram. diſp.* 22. *dub.* 1. *num.* 6. Molina *de juſt. to.* 3. *diſp.* 73. *num.* 8. Rebell. *part.* 2. *lib.* 4. *q.* 8. *ſect.* 2. *n.* 9. Gutticrez *de matrim. cap.* 1. *n.* 20. & Joan. de la Cruz *in direct. p.* 2. *de matrim. q.* 4. *art.* 5. *dub.* 8. *concl.* 5.

6. *In reſ.* 11. ſtuprum puella conſentiente, non differt, à ſimplici fornicatione, ideo in confeſſione ſufficit, ut quis dicat, Toties fornicatus ſum, Ita Suar. *tom.* 4. *diſput.* 22. *ſect.* 4. *n.* 6. Navarra *de reſtit. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 419. Molfeſius *in ſum. to.* 1. *tr.* 7. *cap.* 12. *n.* 72. Et hanc ſententiam probabilem putant Tannerus *in* 2. 2. *diſp.* 3. *q.* 3. *dub.* 6. *n.* 147. quidquid in contrarium aſſerant Conradus *in reſp. to.* 2. *q.* 17. Faber *de pœn. in* 4. *ſent. diſt.* 17. *q. unic. diſp.* 24. *cap.* 2. *num.* 32. & Sylvius *in* 2. 2. *q.* 154. *art.* 6.

7. *In reſ.* 16. quando Religioſus non obedit Prælato præcipienti ſub obedientia, non peccat duplici peccato, nempè contra religionem, & contra obedientiam, neque tenetur hanc circumſtantiam aperire in confeſſione. Ita Anton. Perez *in regul. D. Bened. cap.* 4. *num.* 23. licèt contrarium aſſerant Laym. *in Theol. mor. lib.* 4. *tract.* 5. *cap.* 9. *num.* 6. Vaſq. *in p.* 2. *diſp.* 98. *cap.* 3. *num.* 7. & Tannerus *in part.* 2. *diſput.* 4. *q.* 2. *dub.* .. *num.* 46. Zumel *in part.* 2. *quæſt.* 72. *art.* 6. *dub.* 3. Salas *tract.* 13. *diſp.* 3. *ſect.* 2. *num.* 16. Suarez *de Relig. to.* 3. *lib.* 10. *cap.* 7. *num.* 6. & alii.

8. *In reſ.* 17. *in fine*, adde, & docet noviſſimè Granado *in part.* 2. *D. Thom. contr.* 6. *tract.* 2. *diſp.* 5. *num.* 10. & Malderus etiam *in part.* 2. *quæſt.* 20. *art.* 4. *diſp.* 99.

9. *In reſ.* 18. ſi quis in actu venereo geſtavit reliquias, non opus eſt in confeſſione aperire hanc circumſtantiam. Ita Sanchez *in ſum. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 40. *num.* 28. Fagundez *præc.* 1. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 13. & Sylvius *in* 2. 2. *D. Thom. quæſt.* 154. *art.* 10. quidquid in contrarium videatur aſſerere Coſmus Philiarchus *de offic. Sacerd. tom.* 1. *part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 9. *ad finem*.

10. *In reſ.* 25. *verſ.* 1. poſt illa verba, *& præſertim ex neotericis* adde Sylv. *in* 2. 2. *quæ.* 154. *art.* 10. *in fine*.

11. *In reſ.* 26. *in fine*, adde, quem contra Vaſquez docet Tannerus *in part.* 2. *D. Thom diſp.* 4. *qu.* 2. *dub.* 3. *n.* 42.

12. *In reſ.* 28. in confeſſione non eſt explicanda diverſitas contumeliarum, v. gr. ſi quis vocavit aliquem furem, hæreticum, ſodomitam, &c. Ita Fagundez *precept.* 2. *l.* 3. *cap.* 5. *num.* 3. Azor. *tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 4. *quæſt.* 5. Filliuc. *to.* 2. *tract.* 21. *cap.* 9. *num.* 322. & Rebell. *part.* 1. *lib.* 2. *qu.* 17. *ſect.* 2. *n.* 3. quidquid in contrarium aſſerat Laym. *in Theol. moral. lib.* 1. *tract.* 3. *cap.* 3. *num* 5. Lavor. *tract. de Indulg. part.* 1. *c.* 4. *num.* 43. Graſſius *in append. ad dec. lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 6. Nald. *in ſum. ver. Hæreſis*, *num.* 22. Salas *in part.* 2. *tom.* 2. *tract.* 13. *diſp.* 5. *ſect.* 8. *num.* 90. & facit Bajard. *in add. ad Julium Clarum lib.* 5. §. *injuria*; *num.* 10. Sed tu tene primam ſententiam, quam noviſſimè docet Sanc. *in ſelect. diſp.* 5. *num.* 10. extendens hoc & optimè etiam ad judicia temeraria, ubi ſic aſſerit. Non opus eſt pœnitentibus, quale judicium fuerit, contra quam perſonam fuerit, Eccleſiaſticane, vel ſæculari, ſeu circa quam rem, explicare, dicendo ſcilicet, Judicavi Joannem eſſe furem, vel fornicarium, aut hæreticum. In eſſe ſolùm phyſico, judicia hæc diverſitatem habent, utpotè circa diverſa crimina, non verò in morali, cùm contra juſtitiam commutativam ſint, prohibentem ſub una ſpecifica ratione, & atoma famam non lædi, tam internè per judicium, quàm externè per detractionem, aut contumeliam. Ita Sancius: ſufficit igitur in confeſſione dicere, Toties judicavi ſiniſtrè de meo proximo, vel illum contumelia affeci.

13. *In reſ.* 30. in confeſſione non ſunt explicanda mala volita, v.g. ſi fuerunt circa facultates, vel circa perſonam, ſeu circa honorem, ſed ſufficit dicere: Toties odiu habui proximum meum. Ita Homobonus de Bonis *in exam Eccl. part.* 1. *tract.* 6. *cap.* 25. *quæſt.* 112.

14. *In reſ.* 31. diverſitatem graduum non facere diverſitatem ſpecificam in inceſtu, docet Jo. de la Cruz *in direct. conſc. part.* 1. *præcept.* 6. *art.* 4. *dub.* 6. *concl.* 3. & ideo aliqui probabiliter aſſerunt circumſtantiam gradus inceſtus, nunquam eſſe neceſſariò in confeſſione explicandam: qui igitur habuit rem cum matre, vel ſorore, ſufficit, ut dicat, Habui copulam carnalem cum conſanguinea in primo gradu, & ita docent Pharaonius *tr. de Sacram. pœnit. ſeſſ.* 10. *caſ.* 6. & alii penes ipſum; licèt aliqui etiam probabiliter aſſerant contrarium, nempè talem circumſtantiam eſſe in confeſſione explicandam, quia inceſtus cum matre variat ſpeciem, eſt enim peculiari modo contra pietatem, & DD. contrarium aſſerentes, exponi poſſunt dicendo, inceſtum eſſe ejuſdem ſpeciei ſubalternæ. Ita Henriq. *lib.* 5. *cap.* 8. *n.* 1. *in gloſ. litt. E. & F.* vide etiam Fay *in add.* 3. *qu.* 9. *ar.* 2. *diſp.* 7. *ad* 2. Lavor. *tract. de indul. part.* 1. *cap.* 14. *num.* 53. & Fabium *de pœnit. in* 4. *ſent. diſp.* 7. *quæſt. unic. diſp.* 24. *cap.* 2. *num.* 33.

15.* *In reſ.* 37. Raptus non eſt circumſtantia in confeſſione aperienda, ſi virgo ſpontè conſentit. Hanc opinionem probabilem putat Fagundez *præcept.* 2. *lib.* 4. *cap.* 3. *n.* 17. junctò cum *num.* 15. & 16. ubi aſſerit in caſu raptus, ſententiam aliquorum philoſophantium, eſſe ſicut in caſu ſtupri, quòd ſi puella ſponte conſentit, non differt, ut dictum eſt à ſimplici fornicatione.

* Quæ hic eſt ſupra Reſ. 94.

16.* *In Reſ.* 39. *in fine*, adde hæc verba. Notandum eſt etiam quod Zanard. Dominicanus *in direct. confeſſ. part.* 1. *de Sacram. pœnit. cap.* 18. *fol.* 204. docet, quòd qui per noctem cum amaſia dormivit, non eſt opus, ut dicat, Ego eam cognovi per tot vices, ſed feci quod potui, modò non habuerit interruptionem mentis, vel operis. Ita illo. Sed fallitur, nam opera illa conſummata, ſunt diſtincta peccata in confeſſione aperienda, nec unum reſpicit, & ordinatur ad alterum. Ergo &c.

27.* *In Reſ.* 42. tactus & oſcula quantumvis libidinoſa, quæ ſubſequuntur copulam non ſunt in confeſſione explicanda. Ita Granado *in part.* 2. *D. Thom. contr.* 6. *tract.* 2. *diſp.* 5. *num.* 11. Graſſius *in append. ad dec. lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 12. Fagund *præc.* 2. *lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 14. & Salas *in part.* 2. *to.* 2. *tract.* 13. *diſp.* 5. *ſect.* 8. *num* 91.

* Quæ hic eſt ſup. Reſ. 119.

28.* *In Reſ.* 43. qui in peccato mortali excipit confeſſio-

a5 § in Reso 17. §. Nec obstat a. & in multis aliis ... not.

siones multorum successivè, unum tantùm peccatum committit, ut docet Fagundez *precept.3.lib.3.cap.5 num.*9.unde cùm hæc circumstantia tantùm notabiliter aggravet, ego puto non esse necessariò in confessione explicandam,& ideò hanc sententiam docet, ut prius notaveram, Rodriq. *in sum.novissima, tom.44.num.*23.Sed nunc verba illius proferam, quia textu rarus est: sic igitur ait. *Ni obsta que estas communiones ay mil actos distinctos en numero, y assi parece aver distinctos peccados, porque aunque sean distinctos hablando moralmente antes in genere moris, se tienen por un mismo acto, como tambien hablando desta materia se tiene por un mismo acto confessar veynte sin levantar se del confessario, o levantandose con intencion de luego bolver.* Ita ille,quidquid in contrarium asserat Homoboous *in exam. Ecclesiast.par.*1.*tract* 5.*cap.*13.*quæst.*82.& Bonacina *de Sacram.disp.*5.*quæst.*5 *sect.*2.*punct.*2.§.3.*diffic.*2.*num.*7.

19.* *In ref.*48.delectationes morosæ non differunt specie,quando non consistunt in efficaci voluntate, sed in simplici complacentia, unde sufficit, ut pœnitens dicat, Toties morosè delectatus sum sine explicatione an illa delectatio fuerit circa conjugatam, Monialem,&c. hanc sententiam probabilem putant Tann.*in p.*2.*D.Th disp.* 4.*qu.*7.*dub.*8.*n.*149.Salas *in par* 2.*tom* 2.*disp.*6.*sect.*6.*nu.*56.Azor. *tom.*1.*lib.*4.*cap.*6.*quæst.*3. & Sa *ver luxuria, num.*13. * Quo hic est sup. Rel. 10. ne deferas legere doctrina Rel. & confer. eius prima not.

20 * *In ref.*64.non est necessarium in confessione ipsam omissionem explicare, quando non est sub libera omittentis potestate, sed sufficit tantùm se accusare de causa omissionis. Ita Granad.*in part.*2.*D.Thom.contr.*6.*tract.* 4.*disp.*3.*num.*52. licèt contrariam sententiam docuerit novissimè P.Bonici Societatis Jesu, vir quidem doctus, & Lector Sac.Theologiæ in Collegio Panormitano; Sed nostra sententia est probabilis. * Quo hic est sup. Rel. 61.

In indice primo hujus Tom.I.lege Apendicem ad hunc Tract.VII.Ubi invenies alias multas Difficultates mistas, & dispersas per alios Tom. Tract.& Resol.quæ simul pertinent ad hunc Tract.VII. de Circumstantiis, &c.

TRACTATUS OCTAVUS

De Sigillo Confessionis.

Miraberis fortasse, amice Lector, me in sequenti tractatu strictiores semper opiniones amplecti, qui tamen in aliis ad exonerandas conscientias benignioribus libenter adhæsi;sed ita meritò faciendum esse duxi; laxæ enim opiniones circa præsentem materiam odiosum, ac onerosum efficiunt Sacramentum Pœnitentiæ, quod facile, & leve à nobis reddendum esse, omnis recta ratio expostulat. Igitur in his materiis quando duæ adsunt opiniones, semper illa debet amplecti, quæ favet Sacramento. Ad cujus sacrosanctum Tribunal alliciendi potius, quàm retrahendi sunt pœnitentes. Adde quòd licèt, speculativè loquendo, multæ ex infrascriptis opinionibus contra sacrum sigillum sint probabiles: tamen, ut concedunt ipsimet Doctores contrarii, ut in praxi sine peccato deducantur, cum tantis circumspectionibus faciendum est, ut difficile sine aliquo scandalo fieri posse existiment. Rectè igitur in hac materia semper à Confessariis in favorem sacri sigilli tenendum esse puto, quibus in mentem adduco factum Jacobi I. Aragoniæ Regis, qui Gerundensi Episcopo linguam à tergo extrahi imperavit, quod confessionem Regis detexisset, ut refert Aldrete de disciplina tuenda, lib.2. cap. 19. num.2.*digna profectò tanto crimine pœna, si à legitimo judice inflicta fuisset. Caveant igitur silentiarii, ut cum antiquis loquar, ne dent lingnarium.*

RESOLUTIO PRIMA.

Quotuplex sit sigillum?

Et an sigillum sacramentale ita obliget, ne injuria fiat Sacramento, ut in nullo vitæ casu, nec etiam pro tuendo Rege, vel liberando toto Orbe ab injusta conflagratione infringi possit; imò nec etiam violari poterit, quamvis universa Ecclesia, & Fides tota Christiana per impossibile pereat, nisi sacramentale sigillum revelletur? Ex part.5.tract.11.Res.1.

§.1. RESpondeo duplex esse sigillum, alterum sacramentale, alterum naturale, non quòd omne sigillum sacramentale non sit etiam naturale, sed quòd non omne naturale sit sacramentale, unde sequitur fortius esse sigillum sacramentale, quàm naturale, majoremque ac fortiorem esse illius obligationem, quàm hujus, quoniam obligatio sigilli naturalis solùm à Deo, quatenus auctore naturæ, & ideò à lege naturali in proximorum bonum, introducta fuit: obligatio autem sigilli sacramentalis introducta est à Christo quatenus Deus est, & auctor gratiæ, quæ per Sacramentum confertur. Unde patet distinctio inter secretum naturale, & sigillum sacramentale; nam secretum naturale cùm introductum sit in bonum proximi, in multis casibus non obligat quoties scilicet in detrimentum proximi vergit, temporale, vel spirituale in damnum publicum, & commune: dictat etiam lex naturalis, ne aliis noceamus, sicut nobis ab aliis noceri volumus; sigillum verò sacramentale ne injuria fiat Sacramento, ita obligat ut in nullo vitæ casu, nec etiam pro tuendo Rege, vel liberando toto Orbe ab injusta conflagratione infringi possit, imò nec etiam violari poterit, quamvis universa Ecclesia, & fides tota Christiana per impossibile pereat, nisi, sacramentale sigillum reveletur. Ita Doctores omnes communiter.

RESOL. II.

Quotuplex sit malitia in frangendo sigillum sacramentale?

Et an duplicem culpã mortalem specie diversam committat violator sigilli, unam contra Religionem injuria Sacramentum afficiendo, reddendoque illud odiosum pœnitentibus, alteram contr justitiam infamando proximum, cujus delictum occultum proditur, & an teneatur in conscientia supradictus violator sigilli hanc duplicem circumstantiam confiteri; sicuti duplicem committit culpam lethalem etiam diversam specie, qui frangit illicitè secretum naturale, quod suo juramento servare promisit?

Et notatur, quod tunc committitur hoc peccatum, à Confessario,quando volens, advertens aliquid ex confessione revelat.

Et an in aliquo casu possit Confessarius excusari à veniali,quando aliquid diceret ex quadam inadvertentia? Ex part.5. tract.11.Resol.2.

§.1. REspondeo duplicem, unam sacrilegii contra reverentiam debitam Sacramento, aliam contra justitiam infusam, secundùm quam tenemur servare secretum commissum in confessione,& utraque malitia est inseparabilis,quia in ullo casu potest revelari secretum confessionis,quin utraque malitia reperiatur.De prima malitia sacrilegii constat assumptum, quia semper dum frangitur sigillum,fit injuria Sacramento. Secunda malitia injustitiæ exinde patet, quia inter Confessarium, & pœnitentem intercedit virtuale quoddam pactum de servando isto secreto in omni casu,& sine ulla exceptione ejus: ergo violatio cùm semper sit injusta,semper inducet peccatũ contra justitiam infusam.Cùm igitur duplex ac geminata malitia in delicto revelationis sigilli sacramentalis inveniatur,sequitur etiã duplicem culpam mortalem specie diversã committi à violatore sigilli,alteram contra religionem,injuria Sacramentum afficiendo, reddendoque illud odiosum pœnitentibus;alteram contra justitiam infamando proximum, cujus deli-

delictum occultum proditur, & teneri in conscientia prædictum violatorem hanc duplicem circumstantiam confiteri, sicuti duplicem quoque committit culpam lethalem, diversam specie, qui frangit illicitè secretum naturale, quod sub juramento servare promisit; quia juramentum trahit peccatum ad speciem perjurii, unde committit peccatum perjurii, & peccatum injustitiæ, quæ sunt circumstantiæ diversæ, & ita docent Ochagavia *de Sacram. tract. 3. de sigillo; quæst. 1. num. 4.* & Kellisonius *in 3. part. to. 2. quæst. 11. art. 1.* cum Fagundez *part. 1. lib. 6. cap. 1. num. 6.* & alii communiter.

2. Nota verò tunc committi ejusmodi peccatum à Confessario, quando volens, & advertens aliquid ex confessione revelat: quare si quando aliquid ex ea diceret, ex inadvertentia quadam, excusari posset à peccato mortali. Utrùm autem, & tunc possit excusari à veniali, non facilè dixerim. Suarez quidem asserit Confessarium aliquando posse etiam excusari ab omni veniali ex defectu voluntatis, & tunc quando revelatio esset omninò indirecta, & ipso nullo modo adverteret. Quod neque satis probare possum; nam in primis certum videtur sufficere revelationem indirectam, qua aliquo modo probatur peccator ad hoc, ut quis dicatur fractor sigilli; quare ex hoc capite non excusaretur à peccato. Præterea hoc ipso, quod Confessarius non advertat, cùm tamen teneretur, & deberet ex officio advertere, non videtur excusandos saltem ab omni veniali, id quod etiam tandem videtur voluisse ipse Suarez *ibid. in fine*, admonens Confessarios ne quid tale committant ex negligentia, quod aliquo modo possit confessionem penitentia manifestare, & ita docet Onuphrius *opusc. de sigillo sect. 5. q. 1.*

R E S O L. III.

An penitens, si accedat ad confessionem sine attentione, vel proposito, Confessarius teneatur ad sigillum? Ex part. 5. tract. 11. Res. 26.

§. 1. LIcèt pœnitens à principio accedat sine proposito recipiendi absolutionem, vel sine contritione, & proposito emendæ, si tamen habeat animum se accusandi, ut potuerit, ut aliquo modo satisfaciat Ecclesiæ, vel ut aliquo modo medelam recipiat à Sacerdote, obligat Sacerdotem ad sigillum, quia illa accusatio est saltem inchoata confessio, & ita docet Suar. *in 3. part. tom. 4. disput. 33. sect. 2. in fine.*

2. Verùm hæc doctrina sic generaliter intellecta difficilis videtur Petro Ochagaviæ *de Sacram. tr. 3. de sigillo, qu. 1. num. 7* unde distinguendum esse putat. Si enim nullum sit propositum emendæ, & nullus dolor adsit in pœnitente, non obligabitur Confessarius ad sigillum, quia isto pœnitens non habet animum efficiendi confessionem Sacramentalem, sed animum illudendi, vel alium similem, vel animum petendi consilium, quia confessio non est sine aliquali dolore, & sine isto animo non obligat ad sigillum. Quod si adsit aliquale propositum emendæ, & aliqualis dolor, licèt imperfecta sint hæc duo, & non sufficentia ad efficiendum verum Sacramentum, tunc obligat sigillum, quia pœnitens habet animum confitendi sacramentaliter, & alias retraherentur homines à confessione hujusmodi; quæ tamen utilis est, ut homo à Confessore instruatur ad veram confessionem efficiendam. Et ita hanc sententiam cum supradicta distinctione tenet etiam Malderus *tract. de sigillo, c. 15.* Reginald. *tom. 1. lib. 3. cap. 5. num. 66.* Henriq. *lib. 6. cap. 21. num. 3. in glossa litt. N.* & Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 4. artic. 5.* cum Kellisonio *tom. 1. in 3. part. quæst. 81. art. 2. dub. 2.* & *ibi* etiam Mercerus.

R E S O L. IV.

An Confessio facta invito Sacerdoti cadat sub sigillo?
Et an laicus, qui putatur esse Sacerdos errore penitentis, teneatur ad sigillum, sicut, & ille, qui prope constitutus audit, quid Confessori penitens dicat? Ex part. 5. tract. 11. Res. 34.

§. 1. REspondeo quòd si Confessarius voluntatem habuit audiendi, sed non absolvendi, obligat. Idem si initio voluerit audire, sed in progressu fit invitus. Si autem ab initio recuset, & tamen audiat, videtur non obligari, quia non audit ut Deus, sive vice Dei, renuit enim fungi officio sacerdotali, & ita tenet Suarez. Existimo tamen (si nihilominus pœnitens ei vice Dei, ut putat, sua peccata detegat) teneri propter conatum pœnitentis, qui tanquam vice Dei conatur ei loqui, sicuti diximus teneri laicum, qui putatur esse Sacerdos errore penitentis, is enim tenetur celare peccatum, etiamsi omninò invitus audiverit, sicut & ille, qui propè constitutus audit quid Confessori penitens dicat. Et ita docet Malderus *tract. de sigillo, cap. 9.*

Aug. hoc ult. inf. in Res. 37. & in alio §. ejus notat.

R E S O L. V.

An si Confessarius in aliquo casu dicat, verbi gratia, audivi Petri confessionem, vel Petri peccata, frangat sigillum?
Et quid, si tam secretè penitens cuidam Confessario confessus sit, ut nolit sciri ab aliquo se illi esse confessum? Ex par. 5. tract. 11. Res. 47.

§. 1. REspondeo affirmativè, & assero non posse Confessarium prædicta usurpare, quando quis ita secretò ei confessus est, ut nolit id sciri ab aliquo, ut, verbi gratia, à suo Confessario ordinario, qui eo cognito suspicaretur grave peccatum subesse, tunc enim talia dicendo violaretur sigillum, si non confessionis, saltem naturæ, ad quod confessionem audiens se adstrinxit, aut expressè, si rogatus est à pœnitente, ne mentionem de ea re faceret, aut tacitè si ita is latenter accessisse notatus sit, ut satisfacto ipso ostenderet se nolle sciri, quòd fuerit ei confessus. Et ita docet ex Navarro Reginaldus *tom. 1. lib. 3. cap. 4. nu. 54.* cui adde Mercerum *de Sacram. 3. part. qu. 88. art. 2.* sic asserentem. Licèt Confessor simpliciter dicat Petrum sibi esse confessum, vel esse confessum peccata sua, non revelet sigillum, quia hic nulla fit injuria; non priore casu, quia omnibus fidelibus est commune; non posteriore, quia id necessariò continetur in confessione: limitat tamen hanc assertionem Navarr. Nisi quis tam secretò cuipiam confessus sit, ut nolit sciri ab aliquo se illi esse confessum, & quia scilicet confitendo extraordinario veniret in suspicionem majoris peccati, quod suum ordinarium Confessarium celare voluisset.

R E S O L. VI.

An qui in fractione sigilli confessionis detur parvitas materiæ?
Et an sit peccatum sacrilegii mortale revelare unum veniale in specie alicujus penitentis in confessione auditum; modò circumstantes nullo modo intelligant in confessione esse auditum? Ex part. 5. tract. 5. Res. 8.

§. 1. REspondeo negativè, quia parvitas materiæ non obstat, quominus hic reperiatur integra ratio irreverentiæ, & offensionis Dei, sicut etiam fit in perjurio assertorio, & similibus, quod ut intelligatur, adverto arctam illam obligationem celandi peccata confessa non esse in eo fundatam, quòd peccata, quæ celantur, sint magna, sed in eo potiùs, quòd res maximi momenti sit, & prorsus necessaria, totum negotium confessionis esse secretum. Alioqui si ex eo, quòd parvæ culpæ sit peccatum, quod revelatur, colligere liceat etiam esse parvæ culpæ ipsam revelationem; licebit etiam ex eo quòd non necessariò confiteamur venialia, inferre quòd ipsa confessa non necessariò celentur, aut ex eo, quòd secretiores defectus corporis, aut natalium in confessione detecti, non sint peccata, eos etiam non esse celandos. Quare non dubitavit Henriquez dicere contrariam sententiam non esse probabilem, cui libenter adstipulor, præsertim cùm revelare confessionem sit intrinsecè malum, & ex genere suo mortale; venialium autem confessio sit absolutè confessio, & eorum revelatio in proposito sit absolutè revelatio confessionis, præsertim cùm etiam unius peccati venialis confessio sit absolutè sacramentalis confessio. Ergo, &c. Et hæc omnia docet Malderus *tract. de sigillo confess. cap. 3.* cui adde Doctores, quos citat, & sequitur Pater Leo *de offic. Confess. par. 1. recollect. 7. n. 43.* quibus adde Baldellum *in disp. Theol. tom. 1. lib. 3. disp. 14. num. 13.* Vide etiam Faustum *de Sacr. Panit. lib. 7. quæst. 56.* qui optimè invenitur contra Ledesmam, qui ausus est asserere non esse peccatum mortale sacrilegii revelare unum veniale in specie alicujus penitentis in confessione auditum, modò circumstantes nullo modo intelligant in confessione fuisse auditum. Similiter cavendum est à doctrina Soti *in 4. dist. 18. quæst. 4. artic. 5. & de secreto, memb. 3. quæst. 4.* ubi licèt contrarium teneat, dicit tamen id esse probabile.

R E S O L. VII.

An confessarius asserens, verbi gratia, Petrum confessum fuisse plura peccata venialia frangat sigillum?
Et quid, si diceret penitentem fecisse, seu confessum fuisse peccata venialia, non addendo plura?
Et certissimè notatur non excusari à fractione sigilli eum, qui

dixerit Petrum, verbi gratia, gravia peccata venialia sibi esse confessum? Ex part.5.tract.11.Res.49.

§.1. Videtur negativè respondendum, quia sigillum tunc frangitur, quando revelatur peccatum mortale in genere, vel veniale in specie; sed in casu nostro hoc non accidit: ergo, &c.

2. Verùm affirmativam sententiam docet Hurtado *disp. 12. de Pœnit. diffic.*4 quia qui dicit, aut aliter significat pœnitentem fecisse, aut confessum fuisse plura venialia, revelat quod est occultum, quia occultum est pœnitentem plura venialia fecisse: secus est autem, si diceret pœnitentem fecisse, seu confessum fuisse peccata venialia non addendo plura, quia tunc non revelat peccatum occultum, quia manifestum est, eum qui confitetur, & absolvitur, fecisse, & confiteri ad minus venialia. Ita ille.

3. Notandum est etiam hic, quòd Malderus *tract. de sigilla, cap.* 12. etiam non excusat eum à fractione sigilli, qui dixerit Petrum, v.g. gratia venialia sibi esse confessum.

RESOL. VIII.

An frangat sigillum, qui dixit, Petrus, v.g. in confessione suis minutissimis peccatis scrupulosè caput meum obtundit? Ex part.5.tract.11.Res.50.

Sup. hoc in seq.

§.1. HÆc verba frequenter Confessarii dicere solent, & in tali casu frangere sigillum docuit novissimè Jacobus Granado *in 3.p. de Sacr. cont.*6.*tra.*11. *disp.*3.*n.*3. quia quidquid pœnitenti est aliquo modo ignominiosum, & gignit erubescentiam, non potest manifestari nisi violato sigillo; quis autem est, qui non erubescat, aut aliquando doleat, si audiat se ita confiteri, ut caput obtundat Confessario sui næniis, aut se occupare impertinentibus scrupulis Confessarios? Itaque infirmum est contrarium fundamentum Doctorum; nam hæ, & similes locutiones non declarant peccata venialia solùm in generali, sed in speciali significant nimietatem, & defectum, quem non habent multi alii, qui & venialia plura, imò & mortalia committunt. Accedit quòd nomen *scrupolosus*, si propriè sumatur, significat hominem, qui propter ignorantiam, aut nimium timorem putat esse peccatum, quod nec probabiliter quidem est culpa, idque non semel, & iterum, sed sæpe sæpiùs: ergo qui eum in confessione cognoverit, manifestè declarat aliquem pœnitentis defectum, & talem fanè ut multis ruborem injiciat, cùm eo nomine appellantur: ergo frangit sigillum. Ita Granado.

2. Sed contraria sententia est communis inter DD. quos ideò hic non refero; & ratio est, quia in tali casu non manifestatur aliquod peccatum in particulari, & nomen *scrupulosus* communiter denotat hominem timoratum, & qui abstinere vult ab his, etiam quæ licita sunt, aliquod periculum afferunt, in quo sensu etiam ipse Granado concedit non frangi sigillum. Verùm his non obstantibus consulo Confessarios etiam ab his locutionibus omninò abstinere. Unde non desinam hic apponere verba Ægidii de Coninch *de Sacram. disp.*9 *dub.*1. *num.*11. ubi sic ait: Infertur eum non frangere sigillum, qui dicit Petrum solere sibi obtundere caput minutissima peccata confitendo. Sed etsi talis directè non frangat sigillum, malè tamen, & periculosè hoc dicit; nam videtur innuere talem esse scrupulosum, aut saltem facilè posset audientibus talem ingerere opinionem atque ita indirectè sigillum frangere. Ita ille, & ego.

RESOL. IX.

An confessarius dicens aliquem pœnitentem in confessione sibi scrupulis obtundere caput, frangat sigillum?

Et obiter docetur, quod Clemens VIII. anno 1592. edidit Decretum, quo præcipit Superioribus Regularium, ut diligentissimè caveant, ne ea notitia, quam in confessione de aliorum peccatis habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur.

Sed requiritur, an hoc Decretum non ad omnes Confessarios, sed ad eos, qui Superiores sunt, vel deinceps erunt, dirigatur tantùm?

Et an, non obstante dicto Decreto, possit probabiliter sustineri, licere Superiori ob peccatum in confessione cognitum privare subditos officiis ad nutum amovibilibus?

Et licere etiam Superiori, vel cuilibet alii negare suffragium pœnitenti, quem solum per confessionem agnovit esse indignum ad Officium, vel Prælaturam?

Et negare subditis licentiam eundi foras, alloquendi externos claudendi fenestras, & alia hujusmodi faciendi? Ex part.10.tract.12.& Misc.2.Res.34.

§.1. DE hac quæstione egi *in part.5. tract.*11.[a] *res.*50.& negativæ sententiæ adhæsi: Sed novissimè nominatim contrà me insurgit Tamburinus *Opusc. de Confess. in Append. cap.*3.*nu.*17. imò illam, nec ut probabilem admittit, quòd valdè miror, quia illa tenent 15. Auctores, quos me citato etiam sequitur Leandrus *de Sacram. tom.*1.*tra.*5. *disp.*10.*quæst.*35. quibus adde Trullench *de Sacram. lib.*4.*c.*8. *dub.*4.*num.*8. Martinum de San Joseph *in mon. Confess.* 10.1. *lib.*1.*tract.*22. *de Pœnit. nu.*10. ubi sic ait: *Tampoco le quebranta el Confessor, qui dize, que fulano penitente es escrupuloso, porque esto antes es juicio de buena consencia, ni elque dize, que con sus menudissimos peccados le quiebra la cabeca, y el da pesadumbre.* Ita ille. Videat igitur Pater Tamburinus, si ego immeritò hanc sententiam communem vocaverim. Et ratio est, quia per hos modos loquendi nullum mortiferum in genere, ne peccatum veniale in specie reveletur: Ergo. Poterat igitur hanc sententiam tanquam probabilem admittere Tamburinus, licèt ego ubi suprà, adnotavi, quòd deberent Confessarii ab hoc modo loquendi abstinere. An verò dicendum sit de aliis exemptis, quos contra Cardinalem Lugo, non admittit Tamburinus *loco citato*: remitto judicandum Lectoribus, sufficit mihi exemplum meum de scrupuloso defendisse, quod contra me non admisit Tamburinus.

[a] Quæ hic est prima.

2. Notandum est hic obiter Lessium *in 3. part. D. Thomæ quæstione undecima, de Sigillo Confess. art.*1. *dub.*2. *nu* 6. & 7. docere, quod Clemens VIII. anno 1592. die 26. Maii edidit decretum, quo præcipit Superioribus Regularium, ut diligentissimè caveant, ne ea notitia quam in confessione de aliorum peccatis habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur. Posset tamen incidere casus, in quo Superiores ea scientia tenerentur uti; quia contraria sententia est probabilis. Nec jus humanum potest efficere, ut sententia probabili non possim uti, quando id necessarium est ad ingens malum impediendum. Ita Lessius: Sed tu cogita ex Cardinali Lugo. Pater Aversa *de Sacram. Pœnit. quæstione decima octava, sectione* 8. deducit ex natura ipsa rei, & ratione Sacramenti, hunc usum esse universaliter illicitum, quia alioqui non potuisset à Pontifice Prælatis Regularibus prohiberi. Si enim per se licitus esset in quibusdam etiam casibus esset necessarius ea præcepto ad vitandum gravissimum aliquod detrimentum; quare non potuisset in iis casibus prohiberi: sed tamen sine exceptione universaliter prohibetur. Verùm potiùs intentum Pontificis in eo decreto fuisse videtur, ita cautos, & tutos reddere Regulares, pro quibus illud edidit ut absque ullo timore hujusmodi usus sua peccata integrè confiteantur: quod nempè etiamsi alioqui satis usus per se licitus esset, tamen sua lege prohibuit, potens & volens prohibere. Qua prohibitione facta, jam nec etiam prætextu illius sententiæ tanquam alioqui probabilis, licitum est Prælatis Regularibus in praxim deducere talem usum. Neque verò si fuisset antea licitus, sequebatur fore etiam debitum ex præcepto, ut propterea à Pontifice prohiberi non posset: siquidem adhuc non fuisset, ut jam statuimus. Sed ut dixi, de his omnibus Tu cogita; sicut etiam de doctrina Patris Tamburini, *ubi supra, capite sexto; §. secundo, nu.* 9. ubi firmat dictum Decretum non ad Confessarios, sed ad eos qui Superiores sunt, vel deinceps erunt, dirigi, nec eis etiam prohibere aliqua quæ non exercentur verè circa personam Pœnitentis, licèt contrà ipsam aliquando recurrant ut vigilantius Confessarium custodire res suas, servo furari pecuniam, vel arcæ claves committere, Superiorem claudere fores, unde idem scivit ex Confessione aliquem de nocte furtim exire, Sacerdotem se domi continere, vel Missam non celebrare, quia in Confessione scivit insidia, & similia, quæ communiter consueverunt esse positione alicujus impedimenti, quo posito pœnitens absque suo aliquo extrinseco incommodo impeditur, quo minus in peccatum ruat.

Sup. hoc Decreto infra in Res 17 & in Res 18 & ibidem, & vide etiam Resol. duarum notat. seqq hujus res. Sup. hoc infra in §. ult. hujus Res per totum & in §. in 10.5 tr.1. Res. 51 & in princ. Res. 114 & lege etiam Res. & §. nov. prime, hujus Res.

3. Adde etiam; quod Leandrus *de Sacramen tomo primo, tract. quinto, disputatione decima, quæstione* 63. & 64. putat non obstante dicto decreto, posse probabiliter sustineri, licere Superiori ob peccatum in confessione cognitum privare subditos Officiis ad nutum amovibilibus. Et licere etiam Superiori, vel cuilibet negare suffragium Pœnitenti, quem solùm per Confessionem cognoscitur indignum esse ad Officium, vel Prælaturam. Quærit etiam idem Leandrus *quæstione sexagesima septima*, an liceat Superiori ob notitiam Confessionis, negare subditis licentiam eundi foras, alloquendi externos, claudendi fenestra, & alia hujusmodi faciendi? & affirmativè respondet: sed ego his non assentior, præsertim primis duo-

Sup. hoc lege dict. Res & §. ann. secundo hujus Res. & Res. ann. seq. Supra hoc §. nunc. inf. in Res 17. & lege etiam alias Res. ejus nota.

duobus casibus à Leandro adductis. Vide etiam me citato Martinum de San Joseph *in Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tr. 29. de Poenit. num. 12.* & 13. cum doctissimo Patre Amico *in Cur. Theol. tom. 8. disp. 13. sect. 6. num. 24.* & notat Caspensem *in Cur. Theol. to. 2. tr. 24. disp. 7. sect. 5. nu. 31.* firmare, quod licèt dictum Decretum Clementis solùm loquatur de Superioribus, & de usu notitiæ ad exteriorem gubernationem, tamen ex ejus verbis necessariò colligitur idem de omnibus dicendum esse.

R E S O L. X.

An sit contra sigillum confessionis dicere, non absolvi pœnitentem v. g. Paulum?

Sed difficultas est, an idem dicendum sit, si Confessarius interrogatus, an Petrum absolverit, respondeat: Ego eum non absolvi, quia nondum confessionem finivit propter superveniens impedimentum?

Et an sine fractione sigilli Confessarius dicere possit non absolvi Petrum, quia nondum perfecit confessionem?

Et an dicti Confessarii, si in prædictis casibus frangant sigillum debeant puniri pœna ordinaria inflicta contra fractores sigilli?

Et notatur, Confessarium, qui de publico peccatore asserit illum confessum esse suum peccatum, frangere sigillum.

Et quid, si Confessarius asserat de publico peccatore non illum absolvisse, quia non videt pœnitentiam publicam de peccato, aut quia scandalo publico non satisfacit? Ex part. 5. tr. 11. Resol. 42.

§. 1. NEgativè respondet Henriquez *lib. 6. cap. 2. nu. 5.* & ante illum Cajetanus *in sum. verb. Confessori necessaria*; quia possunt esse plures causæ honestæ, ob quas pœnitens absque ejus defectu non absolvatur, ut quia confessio nondum sit completa, vel quia Confessarius difficilis noluit absolvere, &c.

2. Sed hæc opinio protsùs rejicienda est, quia illo, qui hujusmodi verba audit, statim conjicit pœnitentem fuisse confessum grave peccatum, ac detestabile, à quo non fuit absolutus, absolutio enim, moraliter loquendo, non negatur nisi habenti grave ac detestandum mortale, & ideò qui dicit se negasse alicui absolutionem, moraliter dicit ac directè pœnitentem peccasse graviter & mortaliter, & esse indispositum.

3. Dicendum est igitur quòd quamvis variæ sint causæ honestæ, ob quas pœnitens possit absque defectu ipsius non absolvi, ex en tamen dicto Confessarii, quando non declaratur causa honesta, ob quam non fuit absolutus, vel defectu dispositionis, vel quia habuit casum aliquem reservatum, quod est contra sigillum confessionis: quia id est modo quodam confuso, aut modo quodam dubio insinuare pravum statum ipsius pœnitentis, & ita docent Navarr. Vivaldus, Vega, & alii, quos citant, & sequuntur Fagundez, & Suarez *ubi infra*, quibus adde Granado *in 3. par. de Sacram. contr. 7. tract. 11. disp. 6. num. 2.* Coninch *de Sacram. disp. 9. dub. 1. num. 4.* Hurtadum *de Sacram. disp. 12. de poenit. diffic. 12.* Præposit *in 3. part. quæst. 11. de sigillo, dub. 3. num. 27.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 93. art. 4. dub. 10. num. 9.* & alii.

4. Sed difficultas an idem dicendum sit, si Confessarius interrogatus, an Petrum absolverit, respondet. Ego eum non absolvi, quia nondum confessionem finivit, propter superveniens impedimentum. Sotus *in dist. 13. art. 5. q. 4.* Grassius *in decis. aur. part. 1. lib. 1. cap. 23. num. 37.* & Suar. *in 3. part. tom. 4. disp. 33. num. 1.* negativam sententiam tenent; sed immeritò quidem; nam talis responsio statim audientium offendit aures, & malam opinionem de se ingenerat circa pœnitentem, nisi alioqui probatæ, ac notæ virtutis esset, ac conscientiæ. Dicendum est igitur in tali casu si Confessarius modo quo suprà respondeat, frangere sigillum, & ita docet Fagundez *part. 2. l. 6. c. 5. n. 9.*

5. Advertit tamen Suarez *in 3. part. to. 4. disp. 33. sect. 6.* & Valent. *disp. 18. punct.* . . . . . sine violatione sigilli dici posse: Non absolvi Petrum, quia nondum perfecit confessionem. Verùm, ut optimè observat Granado *in 3. part. de Sacram. contr. 7. tract. 11. disp. 7. num. 2.* in hoc adhibenda est magna cautio, ne præbeatur occasio credendi confessionem esse longam, propter peccata mortalia, vel extraordinaria venialia.

6. Sed an prædicti Confessarii, si in dictis casibus frangant sigillum, ut probatum est, debeant puniri pœna ordinaria inflicta contra fractores sacri sigilli? Bernard. Diaz *in pract. crimin. cap. 109 à n. 2.* existimat in dictis casibus Sacerdotem esse tantùm puniendum pœna arbitraria, &c. Fundamentum illius est, quia non potest verè dici illum revelasse peccata confitentis, licèt verum sit revelasse confessionem, & quia jura in prædicto cap. *omnis utriusque sexus, de pœnit. & remiss.* & *in cap. Sacerdos, eod. tit.* imponunt pœnam revelantibus peccata, & non revelantibus confessionem absolutè. Cæterùm non mihi placet illius sententia, quia *cap. omnis*, ita habetur. Caveat autem Sacerdos, ne verbo aut signo, aut alio quovis modo revelet peccatorem. Quod perinde est ac dicere, revelet statum peccatoris; qui autem revelat confessionem, absolutè revelat statum peccatoris in peccato mortali, ac proinde ordinariis pœnis juris subjicietur. Et ita docet Fagundez *prœc. 2. lib. 6. cap. 7 num. 11.* cui etiam adde Hurtadum *de Sacram. disp 12. de pœnit. dif. 22. in fine.*

7. Notandum est etiam hic obiter contra Emanuelem Sà *ver. Confessio*, & alios, Confessarium qui de publico peccatore asserit illum confessum esse suum peccatum, frangere sigillum: nam licèt hoc cadat in laudem pœnitentis, tamen hoc fieri non potest sine expressa ejus licentia. Ita ex communi docet Tannerus *tom. 4. disp. 6. quæst 9. n. 127.* qui etiam *num. 128.* contra Cajet. & Henriq. *lib. 6. cap. 19. num. 5.* rectè docet Confessarium frangere sigillum, si dicat de publico peccatore non illum absolvisse, quia non videt pœnitentiam publicam de peccato, aut quia scandalo publico non satisfaciat, quia talis non tantùm significat id, quod extra confessionem notum est omnibus, videlicet illum scandalo non satisfacere, &c. sed etiam peccatum illud sine vera pœnitentia fuisse confessum, quod aliàs non certò constat, cùm potuerit verè pœnitens esse confessus, cum proposito videlicet & promissione satisfaciendi, & nihilominus tamen postea re ipsa non satisfacere. Solùm ergo dicat de tali pœnitente. Ego feci officium meum, sentio cum Ecclesia Catholica, quod impœnitentes absolvendi non sint. Sup. hoc infra ex Ref. 19 lege doct. n. Confessarius enim, & alterius sig. eius not.

R E S O L. XI.

Olim interrogatus fui, an Confessarius dicens, in aliqua Civitate, vel alio loco ubi confessiones audivit, committi peccatum sodomiæ, vel aliud, frangat sigillum confessionis, & ut fractor talis sigilli puniendus sit?

Et quid, si in tali loco nominaret Religionem, vel Monasterium talis Civitatis, aut loci? Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 13.

§. 1. DOctissimi viri (quod mirum alicui videbitur) docent, in tali casu, Confessarium frangere sigillum confessionis. Ita Vasquez *in 3. part. tom. 4. qu. 93. art. 4. dub. 3. num. 3.* ubi asserit: Mihi placet quod Ledesma docet, contra sigillum confessionis esse, si aliquis Confessarius infamaret civitatem alicujus peccati, ut sodomiæ, vel alterius, quod audivit in confessione, etiamsi non exprimat personam, quia jam ex parte revelatur id, quod auditum fuit in confessione, quod ita limitatem, nisi illud alia via jam publicum esset, & ut tale Sacerdos referret.] Hæc Vasquez. Et hoc multò magis asserunt aliqui, de locis non ita amplis, ut de villis, & castris, vel si confessus est Religiosos, nominaret Religionem ad quam pertinet, vel monasterium talis civitatis. Ita Filliuc. *in qu. mor. tom 1. tract. 7. cap. 11. quæst. 3. num. 322.* Suar. *in 3. p. tom. 4. disp. 33 sect. 3. num. 8.* Coninch *de Sacrament. disp. 9. dub. 1. n. 16.* & Bonacina *de Sacram. disp. 5. quæst. 6. sect. 5. punct. 4. num. 3.* qui citat aliquos Doctores, pro sua sententia contrarium asserentes. Sup. contento in hac & seq. & in Ref. seq.

8. His tamen non obstantibus, non ignobiles Authores sentiunt in his casibus, Confessarium peccare, non tamen frangere sigillum. Ita Onuph *opusc. de sigillo, sect. 4. quæst. 93. §. sequitur ultimo fol. mihi* 256. & novissimè Sylvius *in add. ad 3. part. quæst. 11. art. 3. quæst. 2. fol. 60. col 1.* ubi sic asserit: (Qui solitus in aliquo loco excipere confessiones, dicit in eo, committi gravia crimina, non quidam frangit sigillum, sed nihilominus, si absque spirituali utilitate, vel coram infirmioribus hoc dicat, existimantibus confessionem tali sermone revelari, graviter peccat, tum contra Sacramentum, à quo fi alienari possunt, tum per scandalum.) Hæc Sylvius. Et ante ipsum hoc idem docuerat Navar. *in man. cap. 6. n. 16.* Vivaldus *in Candel. tr. de sigillo, num. 26.* Megala *in 1. part. lib. 1. cap. 16. n. 11.* Henriquez *in sum. lib. 6. cap. 21. num. 6.*

2. Sed quoad alterum supra suppositum, audiamus Nngn. *in add. ad 3. part. tom. 2. quæst. 12. art. 1. fol. mihi* 355. *col. 2.* ita loquentem: (aliqui verò dicunt peccare peccato revelationis sigilli illum, qui etiamsi non nominet personam, nominat tamen Religionem specialem, cujus erat Religionis, talis pœnitens, & est sententia probabilis; non tamen Sup. hoc in Ref. seq. & lege eam per tot.

men videtur ita certa, ut possit talis Confessarius puniri, tanquam revelator confessionis.] Sic ille, & Fagundez *præcept.* 2. *lib.* 6 *cap.* 4. *num.* 2. Et ratio harum opinionum erit ista procul dubio, nam in istis loquendi modis, nulli pœnitenti fit injuria, cùm non sit periculum (ut suppono) quod auctor illorum peccatorum cognoscatur, licèt, ut diximus peccaverit Confessarius ita loquendo, non solùm peccato, ait Onuphrius *ubi sup.* contra præceptum de non scandalizando proximum, sed etiam contra præceptum de non infamando proximum, cùm id cederet in infamiam illius loci, de quo diceret, se hoc, aut illud peccatum audivisse sacramentaliter.

R E S O L. XII.

An qui dixit audivisse in tali Monasterio peccatum grave, frangat sigillum, etiam si non nominet pœnitentem?

Et docetur non solùm esse peccatum, sed contra sigillum, si Confessarius dicat in tali civitate talia & talia peccata committi solent.

Et quid, si tantùm generaliter dicat gravia peccata committi? Ex part. 5. tract. 11. Res. 35.

Supra omni [illegible] in hoc Res. vide Resol. [illegible]

§. 1. RESpondeo affirmativè cum Villalobos *in sum. to.* 1. *tract.* 9. *diffic.* 73. *num* 5. ubi sic ait: *Digo que es licito al Confessor dezir: Oì tal pecado en la confession sin nombrar persona, como se haga con tal advertencia que no se pueda venir en conocimiento d'ella, porque por este camino no se haze odiosa la confession. Mas ha se mucho de advertir, que no se diga esto sin necessidad, y grand utilidad, mayormente estando delante muchos, y deve guardarse que no se offenda la comunidad donde està aquella persona, como si dize, que oyò à algun Religioso tal, o tal pecado, y en especial nombrando la Religion de donde era, que esto es pecado contra el sigilo, como dize Suar. y Ledesma.* Ita ille. Vide etiam Hurtadum *disp.* 12. *de pœnit. diffic.* 4. ubi etiam existimat esse contra sigillum Confessarium infamare civitatem alicujus generis peccati, quod ex sola confessione novit, quando ipsi cives in particulari etiam pœnitentes aliquo modo afficientur infamia illa, quod facilè contingit, quando civitas non est ampla, & pœnitentes sunt aliquo modo suspecti, quia tunc ex revelatione illa evenit pœnitentibus aliqualis infamia, ob quam confessio fit illis odiosa, & ab ea retrahuntur, & ideo Kellisonius *tom.* 2. *in* 3. *part. quæst.* 5. *art.* 1. *dub.* 5. docet non solum esse peccatum; sed etiam contra sigillum, si Confessarius dicat, In tali civitate talia, & talia peccata committi solent, nisi hoc sit aliunde notum. Vide etiam Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *quæst.* 93. *art.* 4. *dub.* 3. Megalam *in* 1 *part. lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 11. Fagundez *præcept.* 2. *l.* 6. *cap.* 4. *num.* 2. Faustum me citantem *de pœnit. lib.* 7. *quæst.* 41. & Malderum *tract. de sigillo*, *cap.* 12. ubi docet, non licere Confessario dicere, quod in loco ubi Confessiones audivit, gravia fiant peccata: nam etiam hoc redundat in gravamen istius communitatis, & posset confessionem reddere odiosam, præsertim in communitate non adeò magna. Ita ille, qui etiam addit eum qui dicit in Ordine tali Religiosorum hoc, vel illud peccatum fuisse admissum, quod ex sola confessione noverit, graviter peccare, quamvis non possit puniri pœna ordinaria inflicta contra fractores sigilli.

R E S O L. XIII.

An Superior, à quo petitur potestas absolvendi à reservatis, teneatur ad sigillum?

Et advertitur Superiorem eo sigillo obligari, quando aliquis habens casum reservatum eum illi explicat, à quo recepta pœnitentia remittitur ad inferiorem pro absolutione Sacramentali.

Et an inferior petens veniam absolvendi à casu reservato, nullo modo possit personam aperire, vel casum ita explicare, ut ex eo venire possit in notitiam Superioris, nec Superior potest curiosè interrogare, aut inquirere cum periculo veniendi in notitiam personæ; & inferior etiam ad id teneatur, licèt Superior veniam non concedat? Ex part. 5. tract. 11. Res. 12.

§. 1. NEgativè respondet Vasquez *in* 3. *tom.* 4. *qu.* 93. *art.* 4. *dub.* 2. *num.* 13. & Hurtado *de Sacramen. disp.* 12. *de pœnit. diffic.* 3. ubi sic ait: Idem ob eandem rationem dicendum est de Superiore, à quo Confessarius ex licentia pœnitentis petit facultatem pro peccato reservato pœnitentis; non teneri sigillo confessionis, quia scilicet tunc Superior non accipit notitiam peccati ex confessione sacramentali, sed ex narratione non sacramentali pœnitentis; teneri strictissimo secreto naturali justitiæ, cùm ei sit dictum causa honestissima boni spiritualis pœnitentis. Et ideo Tanner. docet Superiorem in supradicto casu teneri inviolabili secreto, non autem sigillo sacramentali.

2. Sed hæc opinio est prorsus reprobanda, & ideò affirmativam sententiam tenet Coninch *de Sacram. disp.* 9. *dub.* 3. *num.* 39. Faustus *de pœnit. lib.* 7. *quæst.* 32. Pitigianus *in sent.* 4. *tom.* 2. *dist.* 21. *quæst.* 2. *art.* 5. Megala *in* 1. *part. lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 4. Fagundez *præcept.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 2. Onuphr. *opusc. de sigillo*, *sect.* 3. *quæst. unic. dub.* 6. Malderus *tract. de sigillo cap.* 13. Suarez *in* 3. *part. tom* 4. *disp.* 33. *sect.* 4. *num.* 3. Henriquez *lib.* 3. *de pœnit. cap.* 20. *num.* 1. Villalob. *in sum. tom.* 1. *tract* 9. *diffic.* 72. *num.* 7. & alii. Et ratio est, quia moraliter loquendo, Superior intelligitur una persona cum Confessario in ordine ad impertiendam absolutionem pœnitenti. Cùm ergo Confessarius teneatur sigillo, eodem etiam tenebitur Superior Prælatus. Præterea quia hic intelligitur intervenire in ipsa confessione sacramentali; ergo ligabitur sigillo. Et ideò Granado *de Sacram. in* 3. *part. contr.* 7. *tract.* 11. *disp.* 4. *num.* 1. sic ait: Certissimum est ad sigillum teneri Confessarium, quia minister est Sacramenti, & ad illum revocatur Superior, quando ab illo petitur potestas absolvendi à casu reservato, tunc enim aliquo modo pertinent ad Sacramentum confessionis ea notitia peccati, quæ Superiori tribuitur, ac proinde ad illum etiam extenditur obligatio sigilli. Ita ille. Nec desinam etiam hic apponere verba Joan. Malderi *tract. de sigillo*, *cap* 13. sic asserentis. De Superiore, cui casus aliquis est reservatus, certum est quod omninò sigillo teneatur, quando ab eo licentia absolvendi petitur, sit enim ei detectio ut habenti claves, & ut in foro externo deleget potestatem absolvendi. Itaque aditur etiam ipse ut judex in hoc foro, & æqualiter tenetur cum ipso Confessario. Hæc Malderus, qui citat Suarez, quibus omnibus adde Præpositum *in* 3. *part. quæst.* 11. *de sacro sigillo*, *dub.* 2. *num.* 23. ubi ita asserit: Adverte Superiorem eo sigillo obligari, quando aliquis habens casum reservatum, eum illi explicat, à quo recepta pœnitentia remittitur ad inferiorem pro absolutione sacramentali. Obligatur etiam quando post confessionem inferiori institutam aditur pro casu reservato, quia hujusmodi explicationes censentur ad confessionem sacramentalem pertinere, vel tanquam inchoatio, vel tanquam consummatio, posita enim casuum reservatione, confessio hoc, vel simili modo debet perfici, & Christus non videtur absque tali onere dedisse Superioribus potestatem causas suo judicio reservandi: nam cùm sit onerosum pro casibus reservatis debere Superiorem adire, nisi is eadem lege obligaretur, qua Confessarii, confessio redderetur valdè odiosa. Similiter inferior petens veniam absolvendi à casu reservato, nullo modo potest personam aperire, vel casum ita explicare, ut ex eo venire possit in notitiam Superioris, nec Superior potest curiosè inquirere cum periculo veniendi in notitiam personæ, inferior etiam ad id tenetur, licèt Superior veniam non concedat. Hæc ille, & ego, nec aliter sentiendum puto.

Sup. hoc me[illegible] infra in Res. 13. §. ult. vers. septimo.

R E S O L. XIV.

An sit contra sigillum confessionis, si Superior alicujus domus dicat Generali, vel Provinciali in ea domo sæpè postulari potestatem absolvendi à peccatis reservatis? Ex part. 5. tract. 11. Res. 45.

§. 1. HOc dubium movet, & resolvit Turrianus *de pœnit. quæst.* 11. *art.* 2. *disp* 33. *dub.* 1. ubi sic ait: difficilius est id de quo non semel interrogatus sum, an sit contra sigillum, si Superior immediatus alicujus domus religiosæ manifestet Provinciali in ea domo, aut collegio, sæpè postulari facultatem ad absolvendum à reservatis, & videri posset alicui hoc non esse contra sigillum, cùm non explicetur peculiare peccatum alicujus subditi. Mihi tamen semper visum est hoc esse injustum, seclusa ignorantia, quia vel hoc fit ut Provincialis habeat notitiam aliquam in ordine ad gubernationem subditorum; vel non fit hoc fine: si non hoc fine, manifestatio est planè inutilis, & imprudens contra bonam existimationem ejus communitatis; si verò fiat in ordine ad gubernationem, planè est periculum ne ex illa notitia, & ex aliis circumstantiis, vel certè cognoscatur peccatum aliquod subditi, vel saltem Provincialis sinistram cognoscet alicujus opinionem. Hæc Turrianus, cui ego libenter adhæreo.

RESOL. XV.

An Superior, vel quivis alius possit negare suffragium illi, cujus defectus scit solùm per confessionem, quando suffragatur secreto, ubi multa de sigillo confessionis?

Primò, non licere ob notitiam confessionis privare subditos Officiis amovibilibus.

Secundò, non posse Confessarium dicere Prætoribus urbis, aut Inquisitoribus, ut diligentius invigilent.

Tertiò, quòd non potest licitè Prælatus, seu quivis alius uti notitia confessionis complicis alicujus delicti, ut fiant vigilantiores circa alios nec potest dicere, ut solito diligentius invigilent, ut eos in delicto comprehendant, & sic in similibus, Ex part. 3. tract. 4. Res. 76.

Sup. hoc in Ref. seq. à §. ... gnant in prio ... seq. & ... Ref. §. Notandum, à seq. & §. ... in §. ult. ad ... vel ... negare.

§. 1. Affirmativè respondent Portel. *in dubiis Regular. verb. Electio, num.* 9. Castellinus *de elect. cap.* 5. *num.* 103. Vasq. *in 3. part. tom* 4. *quæst* 93. *art.* 4. *dub.* 8. *n.* 7. Nugnus *in add. ad 3. part. quæst.* 11. *art.* 1. *diffic.* 1. *ad* 6. *& ad* 7. *argum.* Guttierez *de matrim. cap.* 60. *num.* 10. Henriq. *lib.* 3. *de pænit. cap.* 23. *num.* 6. Navarrus *in cap. Sacerdos, de pænit. dist.* 6. *num.* 147. & alii, quos citat Sanchez, & Fagund. *ubi infrà*. Et ita mordicus aliqui sustinent hanc sententiam, ut doceant teneri id efficere in conscientia; & rationem omnium horum adducunt, quia Sacerdos ex vi sigilli tenetur accepta in confessione secreta servare, sed Superior, vel alius quando denegat suffragium in Capitulo, nemini revelat peccata in confessione accepta: ergo. Deinde, Sacerdos per confessionem alterius non privatur jure suo, sed si ipse talem confessionem non audivisset, posset hujusmodi suffragium denegare. Ergo &c. Et hanc sententiam veram esse, quando suffragium ita cautè denegetur, ut pœnitens nullam de hoc facto possit habere suspicionem, docent multi, & novissimè Villalobos *in sum. tom.* 1. *tract.* 9. *diffic.* 75. *num.* 4. ubi sic asserit: *Tambien digo, que seria licito no dar el voto alque sabe por la confession que es indigno, con que fuesse con tanta cautela; que no pudiesse el ni dadie caer en ello, y en cosas; que el penitente no tiene aquirido derecho.*

Sup. hoc Decreto, & ... in Ref. seq. §. Nec dubium.

2. Sed hæc opinio opus est, ut non doceatur, nec in practicam adducatur, utpote periculosa, & nociva honori, ac religioni Sacramenti; & ideo contrariam sustinendam esse puto, quam Claudius Aquaviva præcepit à Superioribus observari, à Professoribus Societatis Jesu publicè, & privatim doceri; & ita etiam docent novissimè Laym. *in Theol. mor. lib.* 4. *tract.* 6. *cap.* 15. *num.* 22. Fagund. *præcept.* 2. *lib.* 6. *cap.* 3. *num.* 1. *& seq.* Beja *part.* 3. *cas.* 10. Coninch *de Sacram. disp.* 9. *dub.* 4. *num.* 64. Delrius *in disq. lib.* ... *sect.* 2. Bañes *in* 2. 2. *quæst.* 33. *art.* 8. Malderus *tract. de sigillo, cap.* 14. ubi docet nullo unquam casu, etiam quando id nemo rescivisset Confessarium fecisse, licere uti scientia confessionis in electione, & omninò in omnibus, quæ pœnitentem gravant. Quia etiamsi in particulari hic, & nunc ignoretur ex qua scientia agat Confessarius, retrahit tamen infirmos à confessione, si noverint fieri posse, ut occasione confessionis non eligantur, sed puniantur inviti. Dico infirmos, quia puto in favorem confessionis non tantùm consideranda esse incommoda respectu illorum, qui justa causa à confessione alienarentur, sed etiam respectu aliorum infirmorum, qui reformidarent eandem confessionem, si contra se ejus liceret uti scientia tanquam odiosa; ideoque ab ea averterentur, non quidem omninò immeritò, sed ex fragilitate quadam humana: homines enim infirmi magis alliciendi sunt ad confessionem, eaque magis indigent, quàm perfectiores. Hæc quidem procedunt, quando non possunt aliæ causæ prætexi prætereundi indignum, quia si allegari possit defectus ætatis, scientiæ, aut aliquid ejusmodi, non dubium est, quia Confessarius possit, illis allegatis, præterire eum, quem ex confessione secretò novit indignum. Ita Malderus.

3. Igitur etiamsi ponamus confitentem nullo omninò judicio assequi posse, suffragium v.g. in electione occulta sibi à Confessario propter confessionis notitiam denegatum fuisse; tamen si hæc nimirum sciant pœnitentes, se ob peccatorum suorum confessionem impediri posse à consequendis officiis, ac honoribus, abhorrescunt à confessione iis præsertim facienda, quos vel leviter suspicantur aliquando sibi prodesse, vel obesse, ut cum vocalibus, cum Magistro Novitiorum, cum Præposito, &c. Et ideò non possum hic non apponere verba Fagundez, *ubi suprà nu.* 2. ita asserentis. Potissima ratio, ob quam sacramentale sigillum tam inviolabiter obligat, ut nullo modo ejus notitia ad notitiam fori externi, & internorum actuum deducatur, est, ne hoc divinum Sacramentum quod à Christo Domino in salutem animarum institutum est, reddatur hominibus formidabile, & ideo fugiendum est omninò, quidquid illud onerosum, ac odiosum potest reddere. At nihil magis odiosum illud potest reddere hominibus, quàm si illi intelligant posse privari à Superioribus, seu aliis Confessariis Officiis, Ordinibus, aut mutari in alia loca, & sibi negari suffragia ad communes honores ob notitiam confessionis? Nam, ut optimè docet Sanchez, ut homines avertantur à confessione, & sic injuria fiat Sacramento, satis est, quod antecedenter sciant Superiores, & alios Confessarius posse juvare notitiam confessionis ad actus externos dirigendos. Ita Fagundez.

Super hoc, & alia, quæ in hoc §. inferuntur ... Ref. seq. §. 1. & seqq. ... vide ... §. Et ideo. Sed melius, & magis in ... in Ref. 9. §. 1. & 3. & in ... Ref. 213. & 214. in princ.

4. Ex quibus omnibus patet resolutio multorum casuum. Primò, non licere ob notitiam confessionis privare subditos officiis amovibilibus. Etiamsi ipse amotus in suspicionem non esset deventurus, sed expectet commoditatem occurrentis liquidæ alterius causæ. Ita Malderus, Layman, Fagundez, & Bonacina *de Sacram. disp.* 5. *quæst.* 6. *sect.* 5. *punct.* 4. *num.* 14. Jo. de la Cruz *in direct. part.* 2. *de Sacram. pænit. quæst.* 6. *dub.* 1. *concl.* 3. quidquid contrarium asserat Reginaldus *in praxi, tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 16. & Vasquez *in 3. part. tom.* 4. *quæst.* 93. *art.* 14. *dub.* 9. *num.* 5. Secundò, non posse Confessarium dicere Prætoribus Urbis, aut Inquisitoribus, ut diligentius invigilent, cùm notitia, & forus confessionis nullum commercium habeat cum his admonitionibus externis, & quia ipsi statim conjicient id ex confessione Confessarium scire, quod redundat in detrimentum sigilli. Ita Fagundez *num.* 9. Unde etiam stando in opinione contraria, nunquam Confessarii possunt supradictos monere, & eis dicere periculum immineos se scire in confessione, cùm ejusmodi forma odiosam reddat confessionem, ut notavit Malderus *ubi sup. cap.* 14. *fol. mihi* 322. & in hoc plurimi decipiuntur miserrimè. Tertiò, non potest licitè Prælatus, seu quivis alius uti notitia confessionis complicis alicujus delicti, ut fiant vigilantiores circa alios complices, nec potest dicere ut solito diligentius invigilent, ut eos in delicto comprehendant, quia ex hac cautela necessario redditur odiosa confessio. Fagundez *num.* 10. & sic in similibus casibus. Et hæc omnia voluit prohibere Clem. VIII. in decreto, quod addunt omnes citati DD.

5. Responsiones verò ad argumenta pro contraria sententia superiùs posita invenies rejecta, & soluta apud Fagundez, & Layman, *ubi sup.* Et circa præsentem quæstionem præter DD. cit. vide Fillinc. *to.* 1. *tr.* 7. *c.* 11. *n.* 337. Sanch. *de matr. to.* 1. *lib.* 3 *disp.* 16. *per tot.* Sancium *in select. disp.* 8. *n.* 18. *&* 11. Onuphr. *opusc. de sigillo, sect.* 2. *q.* 2. *dub.* 2. & alios penes ipsos, qui plures DD. pro utraque sententia adducunt: sed tu nostram tene, & adverte, quòd licèt contraria sententia esset probabilis, tamen ut advertunt etiam adversarii ad illam amplectendam opus esse tanta prudentia, & cautione, totque circumstantias requiri, ut difficillimum sit in praxim ipsam deducere, & ita notat Reginald. *to.* 1. *lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 33. *in fine*, & alii.

6. Notandum est hic etiam obiter, quòd multi, qui contrariam sententiam adversùs nos tenent, illam tamen limitant, & asserunt non esse veram, & in praxim deducendam, quando subditus pœnitens in suspicionem veniret, se privari eo munere, vel officio ex scientia habita à Superiori in confessione; nam in tali casu nihil ex illa efficeret Superior, seu Confessarius poterit. Et ita docet Pitigianus *in* 4. *sent to.* 2. *dist.* 21. *quæst.* 2. *art.* 12. *concl.* 1. Faber *de pænit. in* 4. *dist.* 19. *quæst. unic. disp.* 34. *cap.* 14. *num* 86. Nugnus *in addit. ad 3. part. quæst.* 11. *art.* 1. *ad* 6. *argum.* & alii. Unde apparet quàm sit difficile deducere in praxim supradictam sententiam.

RESOL. XVI.

An in aliquo casu Confessarius licitè possit uti notitia parta ex confessione?

Et pro praxi hujus quæst. ex ejus doctrina cursim inferuntur septem casus in §. primo hujus Resol.

Et advertitur, quòd si Confessarius sciat in confessione parari sibi insidias à Petro, ut illum interficiat, licebit tamen non exire de domo, aut si exeat, intus armis ad defensionem solam instrui.

Similiter, si scirem Petrum non esse Sacerdotem verum, sed fictum, possem quæsito bono titulo, non illi deinceps, sed alteri confiteri, & sic de aliis similibus.

Et an ex Decreto Clem. VIII. Superior pro nullo Religionis bono possit sese in suo Regimine dirigere ex notitia habita in confessione; quod Decretum non continet solam directionem, sed præceptum, & ideo obligat sub mortali. Ex part. 5. tract. 11. Res. 3.

§. 1. Affir-

Supra hoc, & aliis, quæ in hoc § inferuntur in Resol. prim. per tot & in Res. seq. & vide etiam supra in Res. p. § Notandum & signantes §. pit. ad fin. 6.

§. 1. AFfirmativè respondet Tannerus *to.6.disp.6.qu.9. dub.6.n.*140. Ochagavia *de Sacram.tract.3.de sigillo*, *quæst.7.n.*2. & alii, quos adducit Fagundez *præcept.*2. *lib.6.cap.*2.*num.*2. & Sanchez *de matr.tom.*1.*lib.*3.*disp.*6.*nu.*2. maximè in rebus gratuitis. Probatur hæc opinio, quia si Confessarius non audivisset confessionem, irrationabiliter conquereretur pœnitens, si v.g. ei negasset suffragium omninò gratuitum, liberum, ergo audita confessione, irrationabilis erit querela, & suspicio de negatione ob crimen confessum, & irrationabiliter etiam retraheretur quisque à confessione. Secundò, quia alioqui daretur occasio indignis utendi cautelis injustis, ut eligantur, vel conserventur in officiis ad nutum amovibilibus, & plerumque non sine magna injuria Sacramenti, faciendo scilicet confessionem suæ indignitatis cum electoribus, vel superioribus. Unde ex his dicti Doctores inferunt primò Confessarium, qui in confessione novit proditionem, posse monere ad diligentem custodiam civitatis. Secundò posse dimittere famulum, quæ ex sola confessione novit furem, vel posse res suas meliùs custodire. Tertiò, prædicatorem posse invehi in gravia peccata. Quartò, Episcopum posse dimissorias negare, vel non conferre beneficium ei, quem novit ea confessione indignum. Quintò, posse occultum suffragium negare indigno. Sextò, posse moneri alium, cui paratur malum, ut tali loco & tempore sibi caveat. Septimò, Prælatum posse ex notitia in confessione parta amovere ab officio ad nutum amovibili eum, quem novit sese malè gerere, non admittere ad officia eum, qui putatur nociturus negare licentiam exeundi ex domo, posse erigere murum monasterii, & similia.

2. Sed prorsus contrariam sententiam tenendam esse puto, non solum in casibus, in quibus periculum esset proditionis sigilli, ut fatentur Auctores contrariæ sententiæ, sed etiam in his, in quibus id esset confusioni, ac pudori pœnitenti, & ita hanc sententiam docet Fagundez, & Sanchez *ubi suprà*; quibus ego addo Faustum *de pœnit. lib.* 7. *quæst.*45. Bañez *in* 2.2.*quæst.*33.*art.*8. Suarez *in* 3. *part. to.*3. *disp.*33.*sect.*7.*n.*4. Moscolo *in summ. tract.*7.*cap.*35.*num.*4. Præpositum *in* 3.*part.quæst.* 11. *de sigillo dub.*7.*num.*52. Valentiam *to.*4.*disp.*7.*quæst.*13.*punct.*3. Granado *de Sacram.in* 3.*part.contr.*7.*tract.*11.*disp.*8.*num.*5. Onuphrium *opusc. de sigillo*, *sect.*2.*quæst.*2 *dub.*2. & alios. Et probatur hæc opinio validissimis rationibus. Primò, quia potissima ratio ob quam sacramentale sigillum tam inviolabiter obligat, ut nullo modo ejus notitia ad notitiam fori externi, & externorum actuum deducatur, est, ne hoc divinum Sacramentum, quod à Christo Domino in salutem animarum institutum est, reddatur hominibus formidabile, & ideo fugiendum omninò est, quicquid illud onerosum ac odiosum potest reddere. At nihil magis odiosum, illud potest reddere hominibus, quam si illi intelligant, posse privari à suis Superioribus officiis, Ordinibus, aut mutari in alia loca, & sibi negari suffragia ad communes honores, & commoda ob notitiam confessionis, nam ut optimè notat Sanch. *lib.*3. *de matrim. cap.*16. *num.*3. *in fine*, ut homines avertantur à Confessione, & sic injuria fiat Sacramento, satis est, quod antecedenter sciant, posse Superiores juvari notitia confessionis, ad hujusmodi actus externos dirigendos, quare opus est ut nec doceatur, nec in practicam adducatur doctrina primæ opinionis, utpote periculosa, & nociva honori, ac religioni Sacramenti. Secundò, Sacramentum Pœnitentiæ institutum fuit à Christo Domino sub hoc occultissimo sigillo, & propter bonum & religionem, ac honorem Sacramenti, ut homines fidentius ad illud accedant, & propter bonum pœnitentium, ut illorum famæ consulatur, utrumque læditur in alia opinione, ergo illa non est edocenda. Læditur honor, & Religio Sacramenti, quia non tam fidenter ac frequenter ad illud homines accedent, si sciant inde sibi malum aliquod evenire posse. Læditur fama pœnitentis, quia si in generali defectus alieni in confessione auditi propalari possint, periculum est, ut cognoscantur pœnitentes auctores criminum. Tandem læditur Religio Sacramenti, quia impeditur solatium miserorum, quod Dominus posuit in hoc Sacramento. Et cùm hæc omnia sint maxima inconvenientia, aliena à Christi institutione, ideo alia opinio omninò rejicienda est. Deinde cùm inferior, per se loquendo debeat adire Superiorem pro casu reservato, esset onus durissimum si is posset sese dirigere in gubernatione subditi ea notitia in confessione comparata.

Sup. hoc Decreto in Res. 1. non prope. & in Res. 3. §. 2. & 3. & in co... Res. 103. & in Res. 114. in fine.

3. Et ideò propter inconvenientia affirmativæ sententiæ prohibuit Superioribus Regularibus ea uti Clemens VIII. *in decreto de casuum reserv. die* 26. *Maii* 1594. ubi dicitur. Tam Superiores pro tempore existentes, quàm Confessarii, qui postea ad Superioris gradum fuerint promoti caveant diligentissimè, ne ea notitia, quam aliorum peccatis in confessionem habuerut, ad exteriorem gubernationem utantur; quod decretum obligare sub mortali patet ex *§.ult.* ex quo patet non continere solam directionem sed etiam præceptum. Cùm ergo res sit gravis, ejus transgressio erit mortalis, & cùm Pontifex voluerit consulere subditis, & integritati, & puritati confessionis, constat illud decretum omni eventu obligare. Unde juxta illud, Superior pro nullo Religionis bono potest sese in suo regimine dirigere ex notitia habita ex confessione, non potest subditum ab officio etiam amovibili removere, nō potest eum aliò mittere, clausuram meliùs custodire, ostium claudere, solitum egressum è domo negare, in mores subditi acriùs invigilare, &c. quod intelligitur de notitia per illos in confessione comparata, quia si resciant ab aliquo, qui juxta priorem sententiam in genere monuerit, poterunt uti in sua gubernatione hujusmodi notitia, non minus quàm magistratus aliquis civilis.

4. Nec desinam præterea ad labefactandam affirmativam sententiam præter Decretum Pontificium adductum, etiā hìc aliud Decretum magni illius viri Claudii Aquævivæ Præpositi Generalis Societ. Jesu, in quo anno 1590. usum affirmativæ sententiæ in Societatis non solùm Superioribus, sed etiam omnibus Confessariis prohibuit, & verba Decreti, quod affert Granado *ubi sup. num.* 2. sunt hæc, Tametsi non desunt Doctores, qui sentiant, salvo sacramentalis confessionis sigillo, justis de causis licere nonnunquam Confessario (cùm id fieri potest sine ulla revelatæ confessionis suspicione) uti extra confessionem notitia per confessionem habita; tamen quoniam hæc doctrina, & eam exigit in tanta re circumspectionem quam servare perdifficile sit, & interim posset aliquando retardare subditorum libertatem, quam hujus fori sanctitas, & nostræ Societatis institutum requirunt in se ipsa, rebusque suis confessario aperiendis, idcirco visum nobis est in Domino statuere, sicut & severè statuimus pro reverentia, qua semper Societas nostra coluit hujus Sacramenti inviolabile sigillum, & libertatem, ut omnes Superiores diligenter caveant, ne vel ipsi, vel nostrorum aliquis supradictam doctrinam usquam introducant, nec illam publicè, aut privatim doceant, nec ea utantur ullo modo (nisi fortè de pœnitentis licentia) sed ita prorsùs in omnibus casibus nostri se gerant Confessarii, ac si in confessione nihil penitus audivissent, sibique persuadeant, ut humanarum rerum regimen ab hoc Sacramento longissimè distat, ita debere nullatenus ab eo pendere. Hactenus Decretum: ex quo Granado *loc. cit.* infert non licere Professoribus Theologiæ, aut aliis de Societate prædictam opinionem publicè, aut privatim docere, nec illa uti, cùm ita præcipiat, & satis severè illorum Superior, Generalis nimirum, cujus ordinationes & mandata non expirant eo expirante, sed vim habent, quandiu ab alio Generali, aut Generali Congregatione, aut certè à Christi Domini Vicario non revocantur, ut constat ex *can.*23. *Congr. IV.* Societatis Jesu. Itaque nobis amplectenda est sententia affirmans, nullo modo licere extra confessionem uti scientia per confessionem habita, nisi pœnitens licentiam præbeat. Ita Granado. Unde miror Tanner. affirmativam sententiam docuisse.

Sup. hoc Decreto in Res. prim. §. Sed hæc.

5. Notandum est tamen nostram sententiam intelligendam esse in iis, quæ aliquo modo præjudicant pœnitenti, vel illius honorem, aut personam possunt lædere, aut illum rubore suffundere, vel à confessione retrahere. Unde in aliis non esset illicitum justis de causis uti scientia per confessionem comparata, ubi sine ulla violatione sigilli usus haberi potest, v.gr. non licet amovere ab honorifico officio, aut negare suffragium, etiam in electione secreta, aut Ordines sacros propter aliquid in confessione cognitum licebit tamen si Confessarius sciat in confessione parari sibi insidias à Petro ut illum interficiat, non exire domo, aut si exeat, intus armis ad defensionem solam instrui, quia id neque offendit Petrum, nec illi molestiam affert, aut à confessione avocat. Et similiter si scirem in confessione Petrum non esse Sacerdotem verum, sed fictum, possem quæsito bono titulo non illi deinceps, sed alteri confiteri, & sic de aliis. Et ratio est, quia in his casibus, & similibus, injustè aliquis, & irrationabiliter retraheretur à confessione, & ita docet Sanchez *ubi supra num.*4. & Granado *num.*6. cum Fagundez *cap.*3.*num.*8.

Supra hoc in Res. non seq. in eod. §. & vers.

Sup. hoc infra in Res. 14. D. e. prope finem & vers. ... vel leg. ... per tot.

6. Restat modò respondere ad argumenta pro affirmativa sententia adducta. Dico igitur ad primum ante auditam confessionem injustè quæri posse pœnitentem, de suffragiis sibi negatis ad honores publicos, justè tamen audita confessione, si ob notitiam illius sibi denegentur, & quamvis ille non possit justè quæri, adhuc ea actio privandi ab officiis, & denegandi ea suffragia, injuriosa est Sacramen-

to con-

to confessionit, quia illud reddit hominibus exosum, & ut odiosum reddatur, satis est quod sciatur jus habere Superiores ortum ex notitia confessionis ad privandos ipsos pœnitentes hujusmodi officiis, & suffragiis.

7. Ad secundum responden nullam dari occasionem hominibus sceleratis utendi perniciosa cautela, ut conserventur in officiis, in quibus habent occasiones peccandi, quia si Prælatus alia via constiterit de tali occasione, justè eos poterunt privare, si autem non constiterit, nisi per confessionem nullum jus eis tribuit ad id faciendum, ut patet. Sed ex dictis resolvendi sunt aliqui casus in particulari.

RESOL. XVII.

An aliqualis vocalis, v.g. nostra Religionis, vel Minister Novitiorum possit negare suffragium alicui propter peccatum confessum. Ex part.5. tract. 11. Ref. 4.

* Alibi sequentes in res. 1. post princ. & lege etiam alias Ref. ejus ann. & cursus supra ex Ref. 9 §. ult. ad lin. 6. v. vel cuilibet.

§. 1. Affirmativè respondet Ochagav. *de Sacram. tract. 3. de sigillo, quæst. 7. num. 2.* & aliis, quos ego* alibi citavi; quia in tali casu nullo modo revelatur peccatum, quia ipse solus pœnitent id conjicit, & ita etiam docet Kellisonius *tom. 2. in 3. part. qu. 11. art. 1. dub. 4. & ibi* Mercerus *art 5. dub. 2.*

2. Sed hanc sententiam esse refellendam, patet ex dictis in superiori resolutione: nam eo ipso quo pœnitens intelligit se posse privari officio, suffragio, sacris Ordinibus propter sua peccata confessa, quis dicet inde non reddi hoc divinum Sacramentum hominibus formidabile? Igitur negativam sententiam prorsus sustinendam esse puto, quam docet Bañez, Onuphrius, Fagundez *ubi sup. cit.* quibus adde Sebastianum à Bononia *tract. de elect. part. 2. cap. 5. dub. 37. num. 2.* Reginaldum *in praxi tom. 1. lib. 3. cap. 3. n. 33.* Suarez *in 3. part. tom. 3. lib. 3. disp. 6. num. 6.* Rodriq *in qq. Regul. tom. 2. quæst. 54. art. 4.* Coriolanum *de cas. reserv. part. 1. sect. 1 art. 16.* & Hurtadum *de Sacramentis disp. 12. de pœnit. diffic. 9.* quia Confessarius ita tenetur sigillo sacro confessionis, ut nequeat peccatum in confessione tantùm notum alicui dicere, non solùm aliis à pœnitente, quamvis viderint peccatum à pœnitente committi, sed nec illud objicere ipsi pœnitenti; in casu autem dicto removere pœnitentem ab officio, aut ipsi negare suffragium, aut aliud circa ipsum efficere, quando ipse conjicit, aut conjicere potest id fieri ob peccatum confessum, est ipsi insinuare; imò est quodam modo objicere, & exprobare peccatum confessum, quo confessio ita fiet ei molesta, & odiosa, ut ob id retrahi possit ab ipsa, ergo id est contra obligationem sigilli sacri confessionis: Deinde, ut dictum est, confessio nulli debet esse molesta & gravis, neque ex ea debet pœnitens sentire aliquod incommodum, sed si ex confessionis scientia privaretur pœnitens aliqua dignitate, sine dubio ex confessione sentiret aliquod incommodum, eique illa esset gravis, & molesta. Neque dicas nulli reddi molestam confessionem, quia suffragium quod datur, est omninò occultum, & secretum. Respondetur enim id esse per accidens, quòd scilicet suffragium datum nesciatur à pœnitente; attamen per se confessio est illi gravis, & onerosa, quod nulla ratione videtur concedendum de confessione: Adde quòd Confessarius in tali casu accedit ad electionem, ut homo simpliciter, sed ut talis novit eligendum dignum Prælatura, officio, sacris Ordinibus &c. ut suppono: ergo ut talis potest, & debet illi facere: nam quod deinde in confessione noverit illum indignum, perinde est ac si non nosset, juxta illud D. Bernar. *Nihil minus scio, quàm qua per confessionem scio*: Et audiant superiores Regularium verba Richardi *in 4. sent. dist. 21. num. 4. q. 1. ad 4.* ubi sic ait: Prælatus removendo ab officio subditum suum, etsi faciat utilitatem ipsius, facit tamen contra utilitatem communitatis, quia illi, qui removentur ab officiis ex notitia confessionis proniores reddentur, ut non confiteantur secundùm veritatem: Ita ille.

RESOL. XVIII.

An sit contra sigillum revelare defectus naturales pœnitentis, v. g. si pœnitens dicat in confessione se natum esse ex parentibus sordidis, infamibus, aut non conjunctis legitimo matrimonio &c. Ex part. 5. tract. 11. Ref. 29.

Super hoc quodvis aliud vide inf. dicta Ref. 44 & 45. & ulterius Resol. etc. annot.

§. 1. Ex communi sententia tenendum est ad materiam sigilli pertinere non solùm peccata, sed etiam quodvis aliud in confessione auditum, seu cognitum, cujus declaratio, seu manifestatio possit, per se loquendo reddere hominibus confessionem gravem, & odiosam, ex quo fit primò si pœnitens animo declarandi melius conscientiam suam, dicat Confessario aliquid sibi ignominiosum, v.g. se natum esse ex parentibus sordidis, infamibus, aut non conjunctis legitimo matrimonio, verè violare sigillum, si id manifestet, & ita docet ex Soto, & Valentia, Jacobus Granado *in 3. part. de Sacram. contr. 7. tract. 11. disp. 3. num. 2.* quibus adde Onuphr. *opusc. de sigillo, sect. 4. quæst. 7. dub. 2.*

2. Adverte tamen quòd ex Coninch observat Kellisonius *to. 2. in 3. part. quæst. 11. art. 2. dub. 1.* Hurtado *de Sacramentis disp. 12. diffic. 3.* quod licèt sit contra sigillum, ut dictum est, revelare defectus naturales pœnitentis, quando ab ipso dicuntur in confessione, ut conducentes ad explicationem sui peccati; secus verò dicendum, quando à pœnitente narrantur incidenter, & non tanquam conducentes ad id, sed in hoc casu abstinere etiam debeant Confessarii à dicta manifestatione. Imò Malderus *tract. de sigillo c. 15.* sic ait. Defectus natalium, vitia occulta corporis, & similia, quæ pœnitentes sua peccata explicando revelant, sub sigillum cadunt, etiamsi parum conducat eorum explicatio ad peccati narrationem, sed ex simplicitate pœnitentis addantur.

RESOL. XIX.

An Confessarius frangat sigillum, si revelet virtutes pœnitentis, extasim, & alia dona Dei?

Et notatur posse pœnitentem obligare Confessarium sub secreto naturali has virtutes, & dona celare? Ex part. 5. tract. 11. Resol. 30.

§. 1. Negativam sententiam docet Reginaldus *in praxi tom. 1. lib. 3. cap. 4. in principio,* & Petrus Ochagavia *de Sacram. tract. 3. de sigillo, quæst. 4. num. 4.* ubi sic ait: Non est contra sigillum confessionis, si quis revelet pœnitentis virtutes, dona Dei, aut voluntatem ingrediendi Religionem, vel ducendi uxorem Mariam, aut factum aliquod, quod impertinenter fuit narratum in confessione ad explicandum peccatum, quia per hæc non detegitur aliquid, ex quo sciri possit pœnitentem commisisse aliquod peccatum; occultanda tamen hæc sunt secreto naturali juxta intentionem pœnitentis.

2. Sed Jacobus Granado *in 3. part. de Sacram. controvers. 7. tract. 11. disp. 3. nu. 4.* docet quod dona & virtutes pœnitentis cadunt etiam sub sigillum, quando à pœnitente dicuntur ut necessaria, vel utilia ad declaranda sua peccata, vel ob aliam rationem, ita ut velit manere omninò occulta, alioqui fieret odiosa confessio, & meritò offenderetur pœnitens: At ut verum fatear, hæ virtutes, & dona quasi semper non manifestantur ad explicationem peccati, neque ex earum manifestatione redditur pœnitentibus odiosa confessio, ergo, &c. Et ita hanc sententiam negativam tenet etiam Malderus *tract. de sigillo cap. 15.* ubi tamen rectè notat posse pœnitentem obligare Confessarium sub secreto naturali has virtutes, & dona celandi.

RESOL. XX.

An Magister Novitiorum, vel Confessarius Monialium possit in exercitiis spiritualibus in generali damnare peccata, quæ audivit in confessione?

Et notatur concionantem de peccatis, quæ se dicit in confessione isto in loco audivisse, modò ita prudenter hoc faciat, & cautè, ut impossibile sit inde prodi peccatorem, non esse violatorem Sigilli, peccare tamen propter scandalum datum, & quia confessionem reddit odiosam. Ex part. 5. tract. 11. Resol. 36.

§. 1. Ad hunc casum libet respondere cum verbis Malderi *tract. de sigillo cap. 14.* ubi sic ait: Scandalum facile oriri potest quando quis paucos habet pœnitentes sibi subditos, & coram eis concionatur contra defectus in confessione detectos, ut si Confessarius Novitiorum in aliquo Monasterio, aut Confessarius Monialium concionetur coram ipsis de vitiis in confessione revelatis, tunc enim facilè contingeret rubore suffundi confessos.

2. Notandum est etiam hic obiter, quòd Beja *part. 3. cap. 15.* notat, & idem Malderus concionantem de peccatis, quæ se dicit in confessione isto loco audivisse, modò ita prudenter id faciat, & cautè, ut impossibile sit inde prodi peccatorem, non esse violatorem sigilli, peccare tamen mortaliter propter scandalum datum, & quia confessionem reddit odiosam.

RE-

RESOL. XXI.

An si Confessarius ex confessione intelligat famulum esse furem, possit illum dimittere? Ex part.5. tract.12. Ref. 37.

§.1. AFfirmat Henriq. *lib.2. de pœnit. cap.22. num.5.* & Vasq. *in 3.part. to.4. quæst.93. art.4.* Mihi verò magis placet sententia negans, quia talis dimissio esset quædam correptio extra confessionem pudefaciens pœnitentem. Secus dicero si prudentiùs invigilando in actus famuli, deprehendat relapsum in furtum, tunc enim poterit alio prætextu, & occultè ipsum dimittere. Dico *alio prætextu*, quia si alium prætextum invenire non possit ita speciosum, quin famulus suspicari possit originem suæ dimissionis esse ex scientia confessionis, non probari etiam tunc dimissionem. Et ita hanc sententiam tenet Malder. *tract. de sigillo, cap. 14.*

RESOL. XXII.

An Sacerdos, qui scit ex confessione furtum sibi factum, possit furem accusare ex aliis indiciis extra confessionem cognitis?

Et quo infertur, quod si publicus usurarius, vel publicus concubinarius non sint absoluti à Confessario, & petant communionem, Confessarius potest eam illis negare, dicendo eos esse in publico peccato? Ex part.5. tract.12. Ref.27.

§.1. AFfirmativè respondet Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst.93. art.4. dub.6. n.4.* ubi docet Sacerdotem posse accusare eum, qui confitetur se quidpiam illi furatum esse, posse, inquam, accusare ex aliis indiciis, quod scilicet eo tempore talis res sibi defuerit, nec alius domum intraverit. Et ratio hujus sententiæ esse potest, quia Confessarius non prohibetur uti scientia aliunde parta: hinc si publicus usurarius, vel publicus concubinarius non sint absoluti à Confessario, & petant communionem, Confessarius potest eam negare, dicendo eos esse in publico peccato. Et hanc opinionem ex Valentia & Soto docet etiam Malderus *tract. de sigillo cap. 10.* ubi firmat posse Confessarium in tali casu accusare furem, modò nihil adminiculi ad actionem instituendam sumat ex confessione.

Quomodo non pro publicis ... lege tamen ex ... Ref. ...

2. Sed ut verùm fatear, sententia hæc circa propositum dubium in praxi non videtur tuta, quia debet supponi, quòd tota notitia facti verè sit comparata ex confessione sacramentali, & indicia seorsim sumpta non præberent sufficientem notitiam ad accusandum; unde talis Confessarius verè utitur scientia ex confessione sacramentali orta. Unde meritò reddi posset odiosa confessio. Et ita docet Joannes Præpositus *in 3. part. quæst.11. de sacro sigillo, dub. 3. num. 25.*

RESOL. XXIII.

An pro salvanda vita possit Sacerdos aliquo modo manifestare peccata pœnitentis?

Ex quo infertur Sacerdotem, qui cum aliis iter agens, ex uno illorum per confessionem intellexerit in ingressum sylvæ parari sibi mortem, teneri potius mori sylvam ingrediendo, quam aut fuga, aut retrocessione confessionem jam factam suspectam aliquo modo reddere.

Et hoc etiam si hujusmodi Sacerdos in supradicto casu existens in peccato mortali esset.

Ex quo etiam sequitur Sacerdotem, qui in confessione sibi facta cognovit in vino, in quo facturus esset Sacrum, esse immissum venenum, nec potest, aut omittere Sacrum, aut petere aliud vinum sine suspicione revelatæ confessionis, teneri vinum sic mixtum sumere, & Deo se commendare; etiam si in hoc casu Sacerdos esset in malo statu, & non possit confiteri, tunc enim debet providere sibi omni meliori modo, quo possit, de contritione, quæ cum Sacramento in voto sufficiat ad æternam salutem. Ex part.5. tract.11. Ref.47.

Super hoc in Resol. & §§. duorum ann. seqq.

§.1. AFfirmativè respondet Gabriel *in 4. dist.21. quæst. 2. art.3.* Sed meritò contrariam sententiam docent DD. quos citat, & sequitur Turrianus *de pœnit. disp. 33. dub.5.* quia majus bonum est servare secretum confessionis propter bonum fidelium, & reverentiam Sacramenti quàm sit vita unius hominis, sicut in bello potest esse obligatio militis, cum periculo etiam manifesto vitæ propter bonum publicum.

Super hoc in Res. seq. ...

2. Ex quibus infertur primò, Sacerdotem qui cum aliis iter agens, ex uno eorum per confessionem intellexit in ingressu sylvæ parari sibi mortem, teneri potius mori sylvam ingrediendo, quàm aut fuga, aut retrocessione confessionem jam factam suspectam aliquo modo reddere, exponendo periculo eum, qui indicavit sibi, qui fortè socii in eum irruent, aliàs nemo unquam vellet in tali casu confiteri, & sic confessio efficeretur odiosa, nisi tamen posset honesto aliquo titulo rem totam ita cooperire, ut nulla inde confessionis revelatæ possit oriri suspicio. Idem dicendum, etiam si hujusmodi Sacerdos in supradicto casu existens esset in peccato mortali, tunc enim deberet elicere actum contritionis, & sic ingredi sylvam cum evidenti periculo mortis, per actum enim contritionis quisque optimè potest salvari. Ex quo patet non benè dixisse Scotum & alios posse Sacerdotem in isto casu retrocedere ab ingressu sylvæ, ut sic se salvet à morte, quia hujusmodi retrocessio est actus per se indifferens. Quoniam licèt retrocessio illa de se non sit manifestativa sigilli, per accidens potest esse manifestativa, scilicet ex circumstantiis, quia ut supponimus, socii cùm animadverterint Sacerdotem audivisse confessionem consocii, ex repentino discessu deinde Sacerdotis, poterunt facilè suspicari detectum illi à consocio machinatum flagitium.

Super hoc in Ref. not. ... in diversis ... §§. sequent in § Addit. & seqq.

3. Secundò infertur, Sacerdotem, qui ex confessione sibi facta cognovit in vino, in quo facturus est Sacrum, esse immissum venenum, nec potest aut omittere Sacrum, aut petere aliud vinum sine suspicione revelatæ confessionis, teneri vinum sic mixtum sumere, & Deo se commendare. Et ratio est, quia revelatio etiam indirecta confessionis est per se mala, & peccatum mortale: ergo in nullo casu est licita, quod est verissimum, etiamsi esset periculum mortis spiritualis animæ, ut si in casu posito Sacerdos esset in malo statu, & non posset confiteri, tunc enim deberet providere sibi omni meliori modo, quo posset, de contritione, quæ cum Sacramento in voto sufficit ad æternam salutem. Ita Sotus *in 4. dist.18 quæst. 4. art 5.* Navarr. *in cap. Sacerdos, de pœnit. dub.6. num.135.* Suarez *to.4. de pœnit. disp.34. sect.4 n.7.* & plerique alii contra Scotum, Sylv. Henriq. & alios *suprà* citatos.

RESOL. XXIV.

An in aliquo casu ad tuendam vitam licitum sit Confessario uti scientia habita in confessione, v.g. Sacerdos ex confessione novit sibi necem paratam in sylva, vel vinum paratum ad ejus Missam esse veneno infectum; &c. an in his casibus possit Missam omittere, & sylvam non intrare?

Et an ad evitandam mortem Sacerdos, si quæritur ab aliquo, an talis persona peccata sua illi confessa fuerit, possit affirmare?

Et infertur primò, Confessarium, qui pœnitentem noluit absolvere propter ejus indispositionem, si postea ab eodem pœnitente calumniosè ob vindictam accusetur de falso crimine, non posse se defendere manifestando confessionem factam.

Secundò, quod dictum est de periculo vitæ corporalis; locum etiam habere potest de periculo vitæ spiritualis, ut neque propter illud vitandam in seipso possit Confessarius confessionem revelare. Ex part.12. tract.8. & Misc.8. Ref.50.

Sup. hoc in Ref. not. seqq.

§.1. AFfirmativè respondet P. Sfortia Palavicinus olim in Collegio Romano Societatis Jesu Sacr. Theologiæ emeritus professor, vir quidem doctus, & eruditus *in suis assertat. Theol. lib.7. cap.35. num.* 330. ubi sic ait: disputant Scholastici, an Sacerdoti liceat uti conscientia confessionis propter evitandum imminens periculum vitę spiritualis, aut corporalis, sine tamen ejus revelatione. Arbitramur id licere ad vitandam mortem corporalem, dummodò id fiat sine gravi damno, aut periculo pœnitentis. Si enim immineat grave damnum, aut periculum pœnitenti, non est præceptum nimis durum non posse uti illa scientia, quandoquidem simile præceptum, & similis obligatio extenditur etiam ad secretum naturale, quod potest obligare etiam in ordine ad talem casum. Ergo non est præceptum inobservabile à natura humana. At verò quando neque peccatum revelatur, neque imminet pœnitenti aliquod damnum considerabile, ex eo quod v. g. nolim bibere vinum, quod scism esse venenatum, licèt hinc complices conjiciant mihi id innotuisse, esset præceptum nimis durum obligare Confessarium ad hauriendum illud vinum: Et tamen confessio (ut diximus) debuit esse instituta, ut in nullo casu sit ferè moraliter inobservabilis in suis obligationibus, vel Pœnitenti, vel Confessario. Neque per hanc permissionem redditur ipsum præceptum confessionis difficile, & odiosum pœnitenti; quamvis enim prohibitio extenderetur ad talem casum, adhuc ea est imbecillitas naturæ humanæ, ut pœnitentes vix possent sibi à Confessariis polliceri observantiam talis prohibitionis, quare nihilominus arcerentur à confessione in tali

Super hoc lege in § Addit. & seqq. hujus Res. & Resol. eorum annot.

casu,

exsu, quam xrceaotur si oon detur talis obligatio io Confessario. Quia authores utriusque opinionis æquè fatebuntur io praxi, quod quando pœnitens prævidet txntum sibi periculum immioere, si Sacerdos velit uti scientia ex confessione oriturx xd vitxndum periculum suum, ut liceat ei noo consulere vitæ ipsius Sacerdotis, excusatur ipse pęnitens tuoc à præcepto confessionis integræ, nec tenetur ad hoc peccatum explicaodum, idque propter maximam probabilitatem, quod Confessarius sit usurus ejusmodi cognitione. Hucusque Pallavicinus, quibus adde Theolum in Theolog. moral. tit. 9. num. 95. & Doctores, quos citat, & sequitur Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 10. q. 68. ubi sic ait: Optimè poterit Confessarius denegare pœnitenti gladium suum depositum apud ipsum, si ea confessione sciat ipsum petere ad illum occidendum. * Præterea licitè poterit percussionem, aut periculum mortis evitare, domi se continendo, aut oon ingrediendo sylvam, &c. tandem licitè poterit ei, qui ea confessione cognovit non esse Sacerdotem, aut carere jurisdictione amplius non confiteri. Quia per hujusmodi actiones nullo modo revelat Confessarius peccata io confessione audita, nec reddit illam odiosam. Quod si pœnitentes ab illa, per hoc retraherentur, irrationabiliter certè, & iojustè hoc facerent. Ita ille, & oovissimè Busembaum in Medulla Theol. moral. ubi infrà.

* Supra hoc in Res. ant. seq.

Sup. hoc supra in Res. 18 §. Notandum ad med. a v. licitè Dicttante.

2. Sed ego oon recedo à sententia negativa, quam olim docui, & quam me citato docet novissimè Pat. Dicastillus de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 12. dub 7. num. 159. sic itaque asserit: Non negant aliqui ex iis, qui sequuntur nostram sententiam, posse Confessarium, qui in confessione novit sibi mortem ab aliquo parari, domi se continere, vel ab eo loco recedere, aut abstinere io quo novit sibi necem paratam, imò, & fugere etiam, occasione aliunde suscepta, Item negari petenti gladium suum apud ipsum Confessxrium depositum, si mortem sibi ab eo inde intentari in confessione sciat, adhibita alia causa negandi, seu amphibologia, itaut pœnitens nequeat meritò judicare sibi negari ob auditx io confessione. Hoc autem intelligi debet in casu, quo tales actiones non sint sigoa peccati in confessione noti, aliunde nocumentum pœnitenti afferant, ut contra Gabrielem docent catholici Doctores, qui in hoc erravit dist. 21. qu. 1. art. 3. casu 4. ut alibi ootavimus, docens ad fugiendum vitæ periculum posse revelare confessionem. Unde rectè Diana cum Turrlano quem refert, concludit, Sacerdotem, qui ex confessione novit sibi necem paratam io sylva, teneri potius ingredi sylvam, quàm fuga exponere periculo eum, qui in confessione illi id aperuit periculum. Legatur Diana tract. 11. quintæ partis res. 45. Ego sanè cum Lugone num. 110. nego pro servaoda vita licere facere aliquid, ex quo alii conjiciant peccatum, cujus ootitia habita est in confessione, quod etiam docet Richardus, Sotus, Navarrus, Medina, quos refert, & sequitur Vasquez sup. dub. 10. num. 4. Ledesma, & alii, quos refert, & sequitur Suarius disp. 33. sect. 7. num. 6.

Quæ hic est Res. prox. in §. 1. & 2.

Sup. hoc in Res. ann. prox. §. ult. & supra in §. 1. hujus Res.

3. Addit Coninch ex Sylvest. suprà quæst. 2. & Nugo. in addit. quæst. 11. art 1. & Bonacina suprà, & alii contra Suarium sup. num. 7 & contra Navarrum, & Sotum quos referunt citati, eum, qui vinum ad Missam paratum novit in confessione esse veneno infectum, posse Missam prętermittere; utitur enim jure suo, nec inde pudor, aut confessio redditur odiosa; debet tamen aliunde sumere occasionem dimittendæ Missæ: imò Coninch, & alii putant tunc teneri Missam omittere, tum ut mortem evadat; tum ut evitet irreverentiam Sacramenti consecrando in vino venenato.

4. Addunt etiam aliqui Doctores teste Bonacina suprà, posse tunc Missam omittere, sibique fugiendo consulere, etiamsi prævideat fore, ut pęnitens à quo oovit venenum fuisse appositum, vel necem ab ipso sibi parari, occidatur, vel grave detrimentum accipiat ab aliis sociis ob manifestationem delicti.

5. Probabilius tamen videtur, & omninò verum oppositum: nam ea notitia confessionis sequeretur damnum pœnitenti, & confessio fieri posset odiosa, ut docet idem Bonacina, & Diana eadem res. 46. ubi cum aliis docet non posse omittere Sacrum. Quòd si Sacerdos esset in statu peccati deberet sibi de contritione providere. Illud verò, quod dicitur de reverentia io consecrando in vino veneno infecto, non videtur tanti momenti, atqui id quod fieret contra sigillum. Diana loc. cit. Sed rem hanc luculentius, & plenius explicat, & probat Suarius disp. 33. sect. 7 à n. 5. usque ad 8. omninò legendus. Hucusque Dicast. cui adde præter Doctores à me alibi citatos, Joannem Præpositum in 3. part. D. Thomæ quæst. 11. de sigillo confessionis dub. 7. num. 49.

6. Sed magis difficultas est stando in opinione affirmativa Patris Palavicini & aliorum, an Confessarius possit io prædictis casibus Missam omittere; sylvam oon intrare, &c. ob manifestationem delicti. Et affirmativè respondet Leander ubi sup. de Sacram. to. 5. tract. 5. disp. 10. quæst. 69. quia io dictis casibus Confessarius utitur jure suo, nec propter hoc aliquis posset à confessione rationabiter retrahi: Sic aliqui Doctores apud Bonacinam, & Molfes. loco citato num. 42. addens; posse etiam Sacerdotem ad evitandam mortem, si quæreretur ab eo; an talis persona peccata sua illi confessa fuerit, affirmare; quamvis persona illa occideretur, quamvis melius esset mortem sustinere. Ita ille, cui adde Coninch de Sacram. disp. 9. dub. 4. num 56. & Philippum Fabrum in 4. Sent. de pœnit. dist. 19. quæst. unica cap. 4. num. 79.

7. Sed ego prorsus puto hanc sententiam esse rejiciendam, & illam impugnat Cardinalis Lugo de Sacram. Pœnit. disp. 23. sect. 5. num. 11. ubi impugnat Coninch, & post illum Dicastillus ubi sup. num. 161. Hermannum Busembaum in Medulla Theol. mor. lib. 6. tr. 4. cap. 3 dub. 1. num. 3.

8. Ex dictis infertur, Confessarium, qui pęnitentem noluit absolvere propter ejus dispositionem, si postea ab eodem pœnitente calumniosè ob vindictam accusetur de falso crimine, oon posse se defendere manifestando confessionem factam: nam licèt pœnitens non sit dignus, cui secretum servetur, sed potius liceret vim vi repellere: Sacramentum tamen dignum est, ut ob ejus reverentiam non violetur sigillum; sed aliis modis defensio legitima procuretur.

9. Infertur secundò, quod dictum est de periculo vitæ corporalis, locum etiam habere de periculo vitæ spiritualis, ut nec propter illud vitandum in seipso possit Confessarius confessionem revelare, ut notat Suarez d. sect. 7. num. 8. sed licèt ex confessione sciat sibi præparari periculum spirituale grave, si aliter illud vitare non potest, debet sperare auxilium gratiæ divinæ, & se Deo commendare, ac servare omninò indemne sigillum.

Sup. hoc magis lati in tr. 3 tr. 1 ex Res. 110. §. Sed hic, & seqq.

RESOL. XXV.

An Confessarius possit sine fractione sigilli manifestare peccatum nondum patratum: v. g. propositum prodendi Rempublicam, vel occidendi innocentem &c. Ex part. 5. tract. 7. Res. 25.

§. 1. Circa præsens dubium Alexand. de Alex. 4. part. quæst. 29. num. 2. art. 2 Adrian. in 4. quæst. ultim. de Confessione, Sylvest. ver. Confessio 3. quæst. 5. & Angelus ver. Confessio ult. num. 7. docent tunc Confessarium non teneri (nisi quando dictum propositum est in pœnitente, qui antea commisit re ipsa, & in effectu simile peccatum ei, quod est in proposito, & illud etiam confitetur,) quia confessio dicti propositi perseverantis non est sacramentalis, utpotè inepta absolutioni, quia nullus potest à proposito peccandi perseverante absolvi. Addiderunt verò, nisi quando pęnitens antea commisit in effectu simile peccatum, & illud etiam confitetur: quia tunc propositum illud ob connexionem cum eo peccato antea commisso, cujus etiam fit confessio, etiam clauditur sub sigillo confessionis, sicut peccatum ipsum in effectu commissum, & confessum, quod est aptum absolutioni.

2. Sed ego respondeo distinguendo. Dico igitur primò, quòd quando pœnitens confitetur tale propositum, vel animo inducendi Confessarium ad simile peccatum, vel animo illudendi illum, vel irridendi confessionem, vel simpliciter narrandi tale propositum, ut historiam quamdam, tunc certum esse non obligare sigillum, quia tunc neque adest confessio valida, neque aliquis animus efficiendi illam, sed tantùm adest simplex narratio.

3. Dico secundò, quòd si quis cum animo accusandi se, & cum aliquali detestatione sui peccati confiteatur pravum propositum præsens peccandi, Confessarius non potest peccatum futurum revelare. Probatur, quia peccatum futurum explicatur in confessione veluti objectum pravum voluntatis præsentis: ergo fieret contra secretum debitum Sacramento, si illud reveletur. Tum etiam, quia cùm per hoc sequatur infamia pœnitentis, maximè retraherentur homines à confessione, si hæc peccata futura revelarentur. Et ita docet Ochagav. de Sacram. tr. de sigillo q. 3. n. 3. cui adde Faguod. præc. 2. lib. 6. cap. 4. num. 26. Suar. to. 4. disp. 33. sect. 1. n. 8. Sotum de secreto memb. 3. q. 4. concl. 2. Richard. Durand. Henriq. & Coninch, quos citat & sequitur Hurtado disp. 11. de pœnit. diffic. 4. Vide etiam Onuphr. opusc. de sigillo, sect. 4. quæst. 6.

RE-

RESOL. XXVI.

An sit licita fractio sigilli, quando casus est talis, quòd pœnitens teneatur consentire.

Et si non consentiat, quid facere debeat Confessarius? ut si v.g. pœnitens confitetur in quadam domo adesse conventicula Hæreticorum, &c.

Et in isto casu docetur, quomodo se gerere debeat Confessarius circa absolutionem talis pœnitentis. Ex part. 5. tract. 11. Resol. 33.

§. 1. QUoad primum, certum est in tali casu etiam obligare sigillum, ut si v.g. pœnitens confitetur in quadam domo adesse conventicula hæreticorum, in tali casu consensus pœnitentis, ut talia denuncientur Inquisitoribus, est quidem debitus, sed à renuente pœnitente hoc minimè Confessarius efficere potest: sed quid facere debet in tali casu Confessarius? Certum est non esse absolvendum, si omninò sit liquidum, quòd teneatur consentire in istiusmodi revelationem, & neque ipse revelare velit, neque in revelationem per Confessarium faciendam consentire. Secus si promittat se revelaturum, aut saltem proponat se revelaturum prima opportunitate, & malum quod per revelationem avertendum est, tale sit, ut meritò ejusmodi dilatio pœnitenti indulgeatur. Erit etiam absolvendus, si aliquo modo probabilis sit opinio ipsius pœnitentis, quia putet sibi non incumbere ullam obligationem hujus revelationis faciendæ, aut concedendæ hic & nunc, cùm istiusmodi suis, quæ verisimiliter timet, incommodis, de quibus prudenter Pœnitentiarius judicabit. Quod obtinet etiam quando est liquidum licere, sufficit probabile esse non teneri. Cùm autem consensus extortus non sit pro consensu habendus, ut suprà diximus, videat Confessarius ne utatur consensu pœnitentis, quando eum indebitè coegit, nolens absolvere, nisi det sibi licentiam peccatum revelandi.

Quod hoc ne desertas legere infra doctrin. Res. 48.

RESOL. XXVII.

An, si fractio sigilli fiat in pœnitentis utilitatem, sit licita? Ex part. 5. tract. 11. Res. 32.

§. 1. EX tacito consensu pœnitentis posse ejus confessionem revelari, tradit Jacobus de Graffis *in dec. aur. part. 1. lib. 1. cap. 23. num. 14.* quando cedit in ejus utilitatem.

Sup. hac doct. insp. lege § No. tandem est contra Res. 30.

2. Sed hanc sententiam meritò refellit Tannerus *tom. 4. disp 6. qu. 9. dub. 6. n. 124.* & Malderus *tract. de sigillo cap. 4.* & ideo ille, si morti proximus habeat occultum debitum ex delicto, & petat à Sacerdote restitutionem injungi hæredibus, non poterit Sacerdos dicere hoc ex delicto deberi, sed solùm quod talibus hoc dari voluerit, & satius esset hæredibus injungenda. Si tamen ex sola executione mandati oriatur suspicio delicti, Sacerdos mandatarius excusatur, ut benè Regio. Quod ergo Graffius dixit esse casum, quo sufficiat tacitus consensus pœnitentis, ut Confessarius peccatum ejus revelet, per abusum est dictum, cùm potiùs dicere debuerit, & fortè, ut arguit exemplum, quod adducit, voluerit dari casum, ubi ex actione Confessarii, in quam pœnitens apertè consensit, tacitè sequitur revelatio peccati. Sanè multum differunt tacitum esse consensum, & esse consensum in tacitam revelationem.

RESOL. XXVIII.

An Confessarius possit revelare hæredibus restitutionem faciendam, quam debeat mortuus pœnitens?

Et quid maximè, si in prædicto casu adsit licentia pœnitentis, qui ante mortem dixit Confessario, ut ita revelet?

Et quid, si non satis constet de voluntate pœnitentis jam mortui, & hæredes ipsi dubitent, & præsumant contra Confessarium fuisse confessionem revelatam absque licentia illius?

Et quid est agendum, si hæredes nollent ex avaritia, (ut accidit,) dictis Confessarii acquiescere? Ex part. 5. tract. 11. Res. 28.

§. 1. LIcèt Major *in 4. dist. 21. quæst. 3.* sequutus Scotum asserat non posse manifestari debita, credita, & alia similia à Confessario, quæ ipse habuit à confessione alicujus, quia hoc efficere est revelare confessionem.

2. Tamen contrarium dicendum est cum Tabiena, Rosella, Graffio, Navarro & Rodriq. quos citat, & sequitur Onuphr. *opusc. de sigillo, sect. 2. quæst. 5.* dummodo adsit licentia pœnitentis, qui ante mortem dixerit Confessori, ut revelet, *cap. præterea, de offic. deleg.* In quo casu creditur Confessori sic dicenti, maximè si id quod revelatur (& est secunda conditio, quam diximus requiri) sit in bonum animæ pœnitentis jam mortui, & ratio est, quia cùm ut jam diximus, de licentia pœnitentis possint à Confessario dici peccata illius extra confessionem, si id sit ejusdem pœnitentis bonum, quidni etiam poterunt dici illa, quæ supra diximus, si ad ea dicenda habuerit licentiam Confessarius à pœnitente jam mortuo, & sit in bonum ejusdem? & hinc apparet fundamentum Majoris esse falsum. Sed quid si non satis constet de voluntate pœnitentis jam mortui, & hæredes ipsi dubitent, & præsumant contra Confessarium fuisse confessionem revelatam absque aliqua licentia illius? Respondeo, & tunc præsumendum esse, id fuisse dictum à Confessario de licentia mortui pœnitentis. Id quod maximè judico verum, quando restitutio vertit in bonum animæ ipsius mortui. Quod si non potest apparere de voluntate confitentis, semper præsumitur contentus quando aliter suæ saluti consuli non posset. Quid si hæredes nollent ex avaritia (ut accidit) dictis Confessarii acquiescere? ad summum esset opus illorum, ut probarent contra Confessarium, qui revelavit, id non fuisse ex mente & licentia pœnitentis jam mortui, præsumptio enim transfert onus probandi in agentem, quia is debet probare, contra quem facit præsumptio.

Sup. hoc infra lege Res. 31 §. ult. ad med. & si placet lege etiam Res. ejus not. quamvis non plenè sup. pro hac.

RESOL. XXIX.

An prosit testimonium Confessarii de licentia pœnitentis, ut probetur pœnitens emendatus in foro externo? Ut v. g. Parochus det sacram Eucharistiam, vel sepulturam Ecclesiasticam publico usurario, vel meretrici, &c.

Et infertur, quando publica meretrix est confessa mendicanti religioso, non posse Pastorem petere testimonium à tali Confessario, quod verè de peccato suo publico pœnituerit & confessa, & absoluta sit.

Confessarius verò nequidem, quòd fornicationes suas sibi confessa sit directè aut indirectè, puta, dicendo, quòd eam à peccatis suis publicis absolvit, indicare potest. Ex p. 5. tr. 11. Res. 40.

§. 1. HIc casus est practicabilis, ut Parochus v. g. det sacram Eucharistiam, vel sepulturam Ecclesiasticam publico usurario, vel meretrici. Et affirmativam sententiam tenet Fagundez *præcept. 2. cap. 1. num. 19.* cum multis DD. asserentibus testimonium Confessarii cum licentia expressa pœnitentis datum valere, ut in foro externo probatur pœnitens emendatus de crimine commisso publicè, aut publico scandalo. Et ideo Malderus *tract. de sigillo cap. 32. in fine*, sic ait: Infertur quando publica meretrix est confessa mendicanti Religioso, non posse Pastorem petere testimonium à tali Confessario, quòd verè de peccato suo publico pœnituerit, confessa & absoluta sit, hoc enim sine licentia peccatricis Confessarius non dicet, & etiamsi secretò dixerit ipsa consentiente, publicè administraturo Parocho non sufficiet, sed antequam sacram Eucharistiam ei publicè administret, aut ei sepulturam Ecclesiasticam concedat oportet constare publicè quod pœnituerit, quæ publicè peccavit. Confessarius enim ne quidem quod fornicationes suas sibi confessa sit directè, aut indirectè, puta dicendo, quòd eam à peccatis suis publicis absolverit, indicare potest; sed eo casu sufficit in genere Parochum scire quod sit confessa, modò publicè etiam sciatur conversa, puta per revelationem publicam Confessarii de licentia peccatricis, aut quòd coram pluribus protestetur ipsa se de peccato isto dolere. Sine publica autem ista notitia, aut detestatione non sufficit sacramentalis Confessio, aut absolutio etiam Parocho facta, quia talis satisfactio debetur Ecclesiæ, & alioqui scandalum esset margaritam spargere antè porcos. Ita Malderus. Vide etiam Suarez *in 3. part. to. 2. disp. 7. sect. 5. à n. 20.* & apertius *n. 46.* Henriq. *lib. 3. de Pœnit. cap. 23. num. 2. in fine*, Navarr. *in cap. 1. de pœnit. dist. 6. num. 90.* Guttierez *in Can. qq. lib. 1. cap. 2. num. 9.* & alios.

Quod hoc infra ... Res. 33. § Notandum est, & infra ... Res. 10. §. ult.

RESOL. XXX.

An confessarius de licentia pœnitentis possit revelare confessionem?

Et notatur non sufficere quamcumque licentiam præsumptam, interpretativam, virtualem etiam in bonum ipsius pœnitentis ad revelandum sigillum confessionis, sed requiri formalem, atque expressam, & debet esse libera, spontanea, & non vi, injuria, aut dolo extorta, imò neque per preces importunas; adde, neque per metum reverentialem ipsius Confessarii obtenta.

Et advertitur pœnitentem posse revocare hanc licentiam quoties voluerit, etiam absque justa, & ulla causa. Ex part.5. tract.15. Res.20.

§.1. NEgativam sententiam docet Alensis 4. *quæst.*78. *num.*3. Scot. *in* 4.*dist.*21.*quæst.*2.*art.*5. Almayn. *ibid quæst.*2. *in fin.* Aureolus, & Durand. *ibid.quæst.*4. Major *ibid.quæst.*3. *art.*3. Gabriel *ibid. quæst. unic. art.*3. *dub.* 4. & Angel. *ver. confessio* 8 §.5 Probatur hæc opinio. Primò, quia præceptum sigilli est de jure divino: incommodum autem est, ut homo privatus, qualis est pœnitens, in præceptis divinis dispenset. Secundò, quia Confessarius ea, quæ via confessionis scit, scit ut Deus: ergo non potest pœnitens ei dare licentiam, ut loquatur homo, quia jam forus internus pœnitentiæ mutabitur in externum, & forus poli in forum soli ad arbitrium pœnitentis. Tertiò, quia licèt possit pœnitens cedere juri suo, non tamen potest cedere juri Sacramenti, cùm hoc sigillum sit introductum ex primaria Christi institutione in religionem Sacramenti, secundariò verò in favorem pœnitentis.

2. Verùm contrariæ sententiæ tanquam communiori adhæreo, quam tuetur D. Thom. *in* 4. *dist.* 21. *quæst.*3.*art.* 3. Tanner. *tom.*4. *disp.*6. *quæst.*9. *dub.*6. *n.*125. Vasq. *in* 3. *part. tom.*4. *quæst.*93. *art.*4. *dub.*7. Suar. *in* 3. *part. tom.*4.*disp.* 33. *sect.*5. *n* 8. Vasq. *quæst.*93. *art.*4. *dub.*5. Ochagav. *de Sacr. tract. de sigillo, quæst.*5. *n.*3. Præpos. *in* 3. *part. quæst.*11. *de sigillo, dub.*6. *n.*43. Hurtad. *de Sacr. disp.*12. *de pænit. diffic.*6. Covarr. *in* 4. *Decret. part.*2. *cap.* 8. §.12. & ratio est, quia secretum sigilli licèt fuerit impetratum in dignitatem ipsius Sacramenti, principaliter tamen & primo loco fuit imperatum in favorem personæ confitentis, ut facilis & suavis reddatur confessio, ergo eo ipso quòd quis cedit juri suo, non fit injuria Sacramento, sicuti si quis sub juramento promittat alicui centum, & ille postea remittat promissionem, tollitur omnis obligatio servandi promissionem, quia hæc principalius ordinatur in favorem personæ, cui promittitur, quàm in Dei cultum & reverentiam, quæ licentia debet esse spontanea, & expressa sufficienter.

Sup. hoc bono pœnitentis obdo supra doctrinam Res. 67.

3. Notandum est tamen hic non sufficere quamcumque licentiam, præsumptam, interpretativam, virtualem, etiam in bonum ipsius pœnitentis, ad revelandum sigillum confessionis, sed requiri formalem, atque expressam. Ita DD. penes Fagundez *præcept.*2. *lib.*6.*cap.*1. *n.*14. qui etiam *num.*18. rectè notat, pœnitentem posse revocare hanc licentiam quoties voluerit etiam absque ulla causa, quia dominus est illius actus.

Sup. hoc casum cum Lorc. infra in Res. 40 §.1. in fine.

4. Nota etiam quòd licentia expressa pœnitentis manifesta ad peccata audita in confessione debet esse libera & spontanea, non vi, injuria, aut dolo extorta, imò neque per preces importunas, adde neque per metum reverentialem ipsius Confessario obtenta. Ita Fagundez *loc. cit. n.* 21. & Henriq. *lib.*3. *de pœnitent. cap.*23. *n.*1. *in fine*, nam in dictis casibus licentia erit nulla, & Confessarii propriè frangerent sigillum. Unde Magistri Novitiorum, vel alii Superiores, aut quicumque alii Confessarii advertant quid faciant, quando licentiam petunt à pœnitentibus manifestandi aliqua delicta in confessione audita: nam, ut rectè observat Fagundez in nostro casu sola præsentia & auctoritas Confessarii sine minis, & vultuum inversionibus sufficit ad inducendum metum reverentialem, & ut non valeat licentia data cum eo metu ad revelandam confessionem, tum propter reverentiam, quam omnes solent habere erga Confessarios, quæ sine dubio excedit reverentiam filiorum in parentes, tum propter reverentiam Sacramenti, ne paulatim illius religio depereat. Hæc Fagundez. Unde scit Deus has licentias ut plurimum non esse invalidas. O quàm fœde labuntur aliqui circa fractionem hujus sacri sigilli!

R E S O L. XXXI.

An Confessarius, quando pœnitens dat ei licentiam revelandi confessionem, debeat illam exigere in scriptis?

Et in prædicto casu, si dubitetur, an ea revelatio fiat, vel non fiat de licentia pœnitentis, credendum sit testimonio Sacerdotis, & non pœnitentis? Ex part.5. tract.15. Res.41.

§.1. AFfirmativè respondet Aldrete *de religiosa disciplina tuenda, lib.*2. *cap.*19. §.1. *num.*6. existimans licentiam in scriptis petendam esse à pœnitente, ne si Sacerdos accusatus fuerit de revelatione sigilli, detrimentum patiatur.

2. Sed hanc opinionem non approbat Suarez *in* 3. *part. tom.*4. *disp.*33 *sect.*5. *num.* 14 & Fagundez *præcept.*2. *lib.* 4. *cap.*5. *num* 23. & alii, quia esset valdè periculosum & onerosum pœnitentibus; deinde in dubio an ea revelatio fiat, vel non fiat de licentia pœnitentis, credendum est testimonio Sacerdotis, & non pœnitentis, ut docet Graffius *dec. aur. part.*1. *lib.*1. *cap.*23. *num.*16. Henriquez *lib.*3. *de pœnit. cap.*19. *num.*10. & alii, ergo, &c.

Sup. hoc sup. in Resol 18. §.ult. ad med. vers Sed quid & quoad hoc lege infra doctrinam Res. 63.

R E S O L. XXXII.

In quadam civitate hujus Regni, Confessarius, cum licentia pœnitentis in ordine ad consilium petendum, manifestavit cuidam Sacerdoti aliqua peccata, de quibus ipse postea cum aliquibus locutus est, quæsitum à me fuit tunc an dictus Consiliarius fregerit sigillum confessionis? Ex par.2. tract.15. & Misc.1. Res. 14.

§.1. VIcarius illius civitatis sententiam affirmativam tenebat, adducens Suarez *in* 3.*part. to.*4. *disp.*33. *sect.*4. Sed præter Suarez docet etiam hanc opinionem Pitigianus *in* 4 *sent. tom* 2. *dist.*21. *quæst.*2. *art.*5. Bonac. *de Sacram. disp.*5. *quæst.*6. *sect.*5 *punct.*3. *num.*4. Filliucius *in qu. mor. tom.* 1. *tract.*7. *cap.*11. *quæst.*4. *num.*523. Sylvius *in addit. ad* 3. *part. D.Thomæ, quæst.*11. *art.*2. §.3. Fernandez *in exam. Theol. mor. part.*3 *cap* 6. §.6. *num.*26. & alii. Probatur hæc opinio tribus modis. Primò, ait Pitigianus, & Suarez, Consiliarius in hoc casu participat actum clavium, scilicet quoad clavem scientiæ, & supplet defectum ministri, ita ut ex utroque quasi coalescat minister, habens omnia necessaria ad hoc munus. Ergo tenetur ad sigillum.

Sup. hoc in Res. seq §.1. ad medium, & vers. Sequitur primo.

2. Secundò, asserit Bonacina, & alii, peccata audita in confessione ad quemcumque transeunt, cum obligatione, & onere sigilli confessionis; quia, ut habetur *in cap. pastoralis, de decimis*, obligatio sequitur rem ipsam, & non personam, sic res pignorata transit ad quoscumque cum suo onere, quia obligatio rei pignoratæ, priùs afficit rem ipsam. Et tandem probatur tertiò, quia pœnitens ea conditione licentiam concedit, ut tamen maneat secretum sub sigillo confessionis.

3. Sed licèt hæc opinio sit probabilis, probabilior tamen contraria mihi semper visa est, quam mordicus tuetur Vasq. *in* 3. *part. tom* 4. *quæst.*93. *art.*4. *dub* 2 *num.* 10. Onuphr. *opusc. de sigillo, sect.* 3 *quæst. unic. dub.*6. *fol. mihi* 526. §. *sequitur primò*. Nugnus *in addit. ad* 3. *part quæst.*11. *art.*1. *fol. mihi* 347. *col.*1 & ex nostra Religione P Megala *in* 1. *par. lib.* 1. *cap.* 16. *num.*6. Et ratio est, quia Consiliarius iste accepit notitiam peccatorum non ab ipsa confessione, quasi sigillata, sed ab ipso pœnitente, ac si ipse referret: (quia idem est, si de consensu illius referat Sacerdos:) jam verò non novit ex confessione pœnitentis, sed revelatione facta extra confessionem ab ipso pœnitente, ut à Sacerdote de consensu illius, quod idem est ac si ipse referret, quod verò ita refertur, nec in confessione, neque ex confessione refertur. Ergo non oritur obligatio sigilli confessionis.

4. Restat modò respondere ad argumenta opposita. Ad primum respondetur ex Megala, quòd licèt revera consilium ordinetur ad claves: attamen consulere peritiorem, non est pars clavium, nec pars confessionis, sed tantùm instructio est Confessarii, ut possit legitimè munus suum exercere. Ergo.

5. Ad secundum respondetur, diversam esse rationem obligationis in re pignorata, & sigillo confessionis, quia obligatio rei pignoratæ, non est obligatio præcepti, sed obligatio quæ fit creditori, ut in eam rem habeat prælationem ad sui solutionem, & ideò obligatio priùs afficit rem unde debet fieri solutio, & quomodocumque transeat ad aliquem, semper transit cum isto onere. At verò obligatio sigilli, est obligatio præcepti, quod licèt feratur de re aliqua facienda, vel non facienda, tamen non obligat rem ipsam; quia persona est, quæ tenetur operari secundùm illud præceptum. Ob id non est accipienda ratio obligationis ex ipsa, quæ transit ad alios, sed in ordine ad personam: quare quando quis peccata cognovit ex ipsa confessione, tenetur sigillo, quia tunc semper est respectus in favorem pœnitentis. Quando verò innotescunt, non à confessione sacramentali, non est aliqua obligatio sigilli. Ergo, &c.

6. Ad tertium respondetur, non esse in potestate pœnitentis apponere obligationem sigilli, nisi quando obligatio nascitur ex ipsa confessione. Ex his tunc consului, supradictum Sacerdotem non fregisse sigillum confessionis, sed tantùm secretum naturale. De hac tota quæstione vide Coninch *de Sacram. disp.*9. *dub.*3. *à num.*38. *usque ad* 50.

R E S O L. XXXIII.

An cùm Sacerdos de licentia pœnitentis revelat aliis peccatum, illi alii teneantur ad sigillum?

Et docetur Doctorem, Consiliarium, aut Confessarium, cui ex licentia pœnitentis peccatum, & persona ejusdemmet pœnitentis manifestatur obligari sacro Sigillo.

Et in §. ult. hujus Resolutionis cursim explanantur alii septem casus & personæ, in quibus omnes teneantur ad sigillum. Ex part.5.tract.11.Ref.11.

Sup. hoc consilio *[sic]* lued in Resp. præcept.

§.1. NEgativè respondet Vasq. *in 3.part. tom.4. q.93. ad 4.dub.2.num.*10. Kellisonius *to.4.in 3.part.q.11.art.3. dub.unic.* Megala *in 1 part.lib.1.cap.16.num.*6. Valboa de Magroviejo *to.2.lect.Salmat.in cap. omnis utriusque sexus, de pœnit. & remiss. num.*67. Mæratius *in D Thomam tom.3. tract. de Sacram. Pœnit. disp.*32.*sect.*3.*a.*3. & Hurtado *de Sacrament. disp.*12.*de pœnit. diffic* 3. asserentes eum, cui absque licentia pœnitentis facta est revelatio, teneri sigillo confessionis, quia tunc cognitio peccati tantùm habet ortum ex confessione sacramentali, quia pœnitens id tantùm dixit in confessione sacramentali. Eum verò cui facta est revelatio peccati ex licentia pœnitentia, non teneri sigillo confessionis, sed tantùm secreto naturali justitiæ, quia iste non cognovit peccatum ex confessione sacramentali adhuc remotè & mediatè, sed tantùm ex narratione non sacramentali, qua pœnitens concedens licentiam ad revelandum peccatum ait sive expressè, sive implicitè. Hoc peccatum, quòd feci, & tibi confessus sum me fecisse, revela. Et hanc opinionem tenet etiam Onuphr. *opusc. de sigillo, sect.* 3. *quæst. unic. dub.*6. ubi ita ait. Sequitur primò Confessarium, si illi pœnitens dederit facultatem, ut petat consilium de peccato confesso, ipse verò adeat aliquem, & ex licentia habita revelet peccatum simul & personam, non teneri nisi solo secreto naturali ad peccatum reticendum: rationem jam innuimus suprà, quia facultas pœnitentia non solùm est ut peccati notitia extendatur ad Consiliarium, sed etiam ut præterea tollatur Confessario obligatio sigilli, ita ut inde res relinquatur suæ naturæ, & sicut res ex natura sua nullo addito sacramento solùm erat sub secreto naturali, sicut & quod revelatum est Consiliario à Confessario de licentia pœnitentis relinquitur suæ naturæ, & consequenter sub solo secreto naturali; nam, ut jam constat ex dictis, ex licentia pœnitentis, fit ut materia, quæ antea solùm erat materia confessionis, non amplius talis sit, unde remaneat in sua natura, consequenter solùm sub naturali secreto, quare si deinde Consiliarius loquatur de eo, quod habuit à Confessario, ut daret consilium, frangeret solùm secretum naturale, non autem sigillum.

2. Sed hæc opinio maximè mihi displicet, quia tales non cognoscunt peccatum, nisi ex vi notitiæ confessionis, in qua fundatur Sacerdos revelans; ergo peccatum cadit sub sigillo. Tum, quia res semper transit ad alium cum suo proprio onere, tum quia non est credendum pœnitentem dedisse hujusmodi facultatem nisi cum onere sigilli. Unde Confessarius eo modo revelans tenetur modum suæ cognitionis explicare, ut alii servent secretum debitum Sacramento Pœnitentiæ. Et ita docet Pitigianus *in 4. sent. tom.*2. *dist.*22.*quæst* . . . *art.*5. Torrin. *de pœnit. disp.*33.*dub.*1. Ochagavia *de Sacram. tract.*3.*de sigillo conf. quæst.*5. *n.*5. Fagundez *præc.*2.*lib.*6.*cap.*5. *n.*20. Moscoso *in sum tract.*7.*cap.*15.*a.*7. Cœlestin. *in compend. Theol. mor. tract.*1. *cap.* 17. *num.*13. Suarez *in 3.part.tom.4.disp.*33. *sect.*4.*n.*6. Tolet. *lib.*3. *cap.*16. *num.*15. Sà *ver. Confessor, n.*30. Henriquez *lib.*6. *cap.*20. *n.*3. *in glossa litt. S.* & Præpositus *in 3.part.quæst.*11.*de sigillo Confessionis, dub.*4. *num.*37. Unde ex his apparet contra Onuphrium, Vasquez, & Kellisonium, Doctorem, seu Confessarium, cui ex licentia pœnitentis peccatum, & persona ejusdemmet pœnitentis manifestetur obligari sacro sigillo, quia talis Doctor hujusmodi notitiam comparavit ex confessione, nec ei data est facultas respectu aliorum utendi ex notitia. Assumptum probatur. Pœnitens non aliter crimen aperuit, quàm in confessione, & non aliter veniam dedit alteri aperiendi, quàm in ordine ad hoc Sacramentum & ut Doctor suppleat aliquo modo defectum scientiæ Confessarii, & ut Confessarius pœnitentem in hoc Sacramento possit dirigere; ergo Doctor censendus est eam notitiam habere ex ipsa confessione, & in ordine ad claves, seu ut Confessarius debitè suo munere in hoc Sacramento fungatur.

3. Notandum est tamen esse etiam personas alias, quæ ad sigillum confessionis teneantur. Dico primò teneri ad obligationem sigilli Sacerdotem excipientem confessionē. Secundò laicum, qui se gerit tanquam Sacerdotem. Tertiò interpretem, qui est instrumentum pœnitentia, & qui proximè concurrit ad explicationem peccatorum. Quartò eum, qui inculpatè audivit alterius confessionem, & multo magis eum, qui sua culpa audivit, ut qui se furtivè ingessit ad audiendum. Quintò eum, qui peccatum audivit ex Confessario absque licentia pœnitentis. Sextò eum, qui alterius rudis confessionem describit, ut si pœnitens petat ab aliquo peccata sua describi, ut ea meliùs possit in confessione recensere, quia hoc modo inchoatur confessio. Septimò Superiorem, cui vel ante, vel post confessionem explicatur casus reservatus pro authoritate eum absolvendi. Et hæc omnia docet Joannes Præpositus *part. D. Thomæ, quæst.*11. *de sigillo confessionis, dub.*4. *à num.*32. *usque ad n.*35. Sed de aliquibus personis ex supradictis in particulari inquirendum esse puto. Quæro igitur.

Sup. hoc secundo magis lued infra in Ref. 36 & pro tertio concurrens in hoc § Infra in Ref. 39. & pro quarto in Ref. 37. & pro quinto in Ref. 41. & in aliis eorum notationum. Sup. hoc septimo supra in Ref. 13. §. ult. post medium, § vers. Adverte.

R E S O L. XXXIV.

An si pœnitens confiteatur cum laico existimans posse in absentia Sacerdotis absolvi, teneatur laicus celare peccata audita sub Sigillo? Ex part.10.tract.11.Ref.13.

Super hoc in Ref. posteriori §. ult. cursim in v. secundo laicum, & in Ref. seq.

§.1. NEgativam sententiam docet Petrus de Ochagavia *de Sacram. tract.*3. *de sigillo quæst.*2. *num.*6. ubi sic ait: Quòd si laicus confiteatur laico ex devotione, quamvis vera censeatur, propter ignorantiam, confessio, non tenetur audiens servare sigillum confessionis, quia neque est Sacerdos, neque talis existimatur, ignorantia enim juris non sufficiet ad obligandum ad secretum sigilli, sicuti ignorantia facti, quare ille laicus poterit in aliquo casu revelare peccatum, quod non posset Sacerdos Confessarius. Ita ille, & post illum Tannerus *tom* 4. *disp.*6. *quæst.*9. *dub.* 6. *n.*139.

2. Verùm ego adhæreo contrariæ sententiæ, quam docet doctus Hurtado *de Sacram. disp.*12. *diffic.*3. ubi ita asserit: Si pœnitens confiteatur laico, existimans eum posse in absentia Sacerdotis Confessarii absolvere, tunc laicus ille tenetur sigillo confessionis, (non minus quàm qui se finxit Confessarium) quia tunc cognovit peccatum ex confessione intentionaliter sacramentali. Sic doctissimus Hurtado. Cui etiam addendus ex eadem Illustrissima Religione Societatis Jesu Joannes Præpositus *in 3.part quæst.*11. *de sigillo, dub.*2. *num.*22. ubi sic asserit. *Si quis confiteatur non Sacerdoti* etiam laico, bona fide putans esse Sacerdotem, inducitur sigilli obligatio, quamvis enim talis confessio à parte rei non sit sacramentalis, prudentis tamen æstimatione putatur talis à pœnitente, cùm error circa ministrum non sit formalis, & circa conditionem ministri, sed solùm materialis, & facti, qui error non debet tollere obligationem sigilli, & nocere pœnitenti bona fide procedenti. Hæc ille, nec aliter sentiendum puto.

Sup. hoc in Ref. 1. post sequentem. & sup. in Ref. . . . in duo. & in Ref. 4 . . . & in Ref. 37. §. ult. ad lin. 4. v. secundo.

R E S O L. XXXV.

An laicus, si ex necessitate audiat alicujus confessionem, teneatur ad Sigillum?

Idem à fortiori dicendum est de laico, cujus pœnitens voluit simul cum Sacerdote audire confessionem ad majus erubescentiæ meritum.

Et notatur, quòd in supradicto casu, etiam si laicus non teneatur ad sigillum confessionis, tenetur tamen maximè secreto naturali, neque pro aliqua causa debet illud infringere, etiam adhibito juramento, & potiùs tenetur mortem subire, quàm secretum illud naturale aliquo modo violare.

Sequitur etiam hujusmodi laicum assumptum à pœnitente loco Sacerdotis, etiamsi audiat delictum aliquod ex confessione illius non posse tamen à judice compelli ad illud judicialiter manifestandum, neque in eo judicem posse fundare inquisitionem aliquam? Ex part.5.tract.11. Ref.14.

Super hoc in Ref. prox. & in alio §. eius annot.

§.1. NEgativam sententiam tenent communiter recentiores, Pitigianus *in 4. sent. tom.*2.*dist.*21.*quæst.*2.*art.*3. Hurtado *de Sacram. disp.*12. *de pœnitent. diffic.* 3. Vasquez *in 3.part. tom.*4. *quæst.*93.*art.*4.*dub* 2. Suarez *disp.* 33. *sect.*2. Coninch *de Sacrament. disp.*9.*dub.*1. *num.*4. Henriquez *lib.*3. *de pœnit. cap.*19. *num.*8. Toletus *lib.*3. *cap.*16. *num.*5. Sotus *in* 4. *disp.*18. *quæst.*4. *art.*7. & alii. Et ratio est, quia talis laicus non cognovit peccatum ex confessione sacramentali adhuc intentionaliter, quia non fuit facta vero judici. Et à fortiori idem dicendum est cum Maldero *tract. de sigillo, cap.*13. de eo laico, quem pœnitens voluit simul cum Sacerdote audire confessionem ad majus erubescentiæ meritum, non enim teneretur ad sacrum sigillum Sacramenti Confessionis.

2. Sed his non obstantibus Fagundez *præcept.*2.*lib.*6.*c.*6. *n.*5. ex Grassio, Vival. Adriano, Palud. Navarr. & aliis, docet in ta-

in tali casu laicum teneri ad sigillum confessionis, quia simul ac confessio fit in forma sacramentali, & ad modum sacramentalis confessionis adnexam habet obligationem sigilli: nam sigillum introductum fuit & in honorem ac venerationem Sacramenti, & in favorem pœnitentium, & favores sunt ampliandi, ita ut non solùm intelligantur de sacramentali confessione, sed etiam de illa, quæ ad modum confessionis sacramentalis fit, cum dolore, & pro necessitate sive fiat laico, sive non. Ita Fagundez, qui respondet ad argumenta, quæ pro negativa sententia adducit Suarez.

3. Notandum est tamen cum Onuphrio *opusc. de sigillo, sect. 3. quæst. unic. dub. 5.* quòd licèt supradicta opinio negativa esset vera, tamen in tali casu laicum, etiamsi non teneatur sigillo sacramentali, teneri tamen maximo secreto naturali (loquimur autem in casu, quo laicus assumitur loco Sacerdotis) neque pro aliqua causa debere illud infringere, etiam adhibito juramento, & potiùs tenetur mortem subire, quàm secretum illud naturale aliquo modo violare. Sequitur secundò hujusmodi laicum assumptum à pœnitente loco Sacerdotis, etiamsi audiat delictum aliquod ea confessione illius, non posse tamen à judice compelli ad illud judicialiter manifestandum, neque in eo judicem posse fundare inquisitionem aliquam: & ratio est, quia delictum illud sic auditum, non pertinet ad forum externum alicujus judicis, unde non potest de illo aliquo modo inquisitio fieri à judice etiam Ecclesiastico. Sed ex his oritur alia difficultas.

R E S O L. XXXVI.

An qui se fingit Sacerdotem teneatur ad sigillum? Ex part. 35. tract. 11. Res. 15.

Sup. hoc in Res. prima post princip. tam § ult. post medium, vers. Si quis, & supra in fine Resol. 4. & in Resol. 11. § ol. ad fin. vers. tuendo.

§. 1. HUjusmodi fictum Sacerdotem non teneri nisi secreto naturali ad celanda ea, quæ ex tali confessione audivit, tradit Toletus *lib. 3. cap. 6. num. 13.* cum aliis. Et ratio est, quia confessio facta coram ficto Sacerdote non est Sacramentalis, ergo neque potest habere sigillum, neque obligare alios ad sigillum Sacramentale, Et hanc opinionem tenet novissimè Onuphrius *opusc. de sigillo, sect. 3. quæst. unic. dub. 4.* ubi probat confessionem sacramentalem, & consequenter ad sigillum duo requiri. Primùm, ut fiat confessio coram habente auctoritatem; secundum, ut fiat a pœnitente animo percipiendi Sacramentum. Unde in aliqua confessione, licèt ex parte pœnitentis sit animus percipiendi Sacramentum Pœnitentiæ, & alia omnia, quæ penes pœnitentem requiruntur, si tamen deficiat primum, quod maximè requiritur, auctoritas scilicet, ex parte audientis, non erit confessio sacramentalis, & consequenter neque sigillum, propriè, & formaliter loquendo, & contrà si pœnitenti non sit animus percipiendi sacramentum, sed potiùs sit animus contrarius illudendi, scilicet Confessarium, neque sit illi aliqua mens pœnitendi, etiamsi sit auctoritas in audiente, neque erit confessio sacramentalis. Quare ad confessionem sacramentalem tantùm illa duo videntur necessaria, ut scilicet fiat à pœnitente animo percipiendi sacramentum, & præterea quòd maximè requiritur, ut fiat coram habente jurisdictionem.

2. Verùm licèt hæc opinio olim mihi arriserit, nunc contraria placet, quam tuetur Valboa de Magroviejo *in lect. Salmant. tom. 2. cap. omnis utriusque sexus, num. 64.* Mæratius *in D. Thomam, tom. 3. tract. de Sacrament. Pœnitent. disp. 32. sect. 2. num.* ∴ Raynaudus *de monitor. part. 3. cap. 3. quæst. 4.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disput. 33. sect. 2. num. 3.* cum D. Antonino, Soto, & Adriano, quibus ego addo doctum Ochagaviam *de Sacramentis, tract. 3. de sigillo confessionis, quæst. 2. num. 4.* ubi sic ait. Hinc sequitur cum communi sententia eum, qui fingens se esse Sacerdotem Confessarium, cùm bona fide pœnitentis audit confessionem, teneri ad sigillum. Probatur, quia pœnitens confitetur bona fide, & intentione sacramenti efficiendi; ergo debet ei servari sigillum, aliàs ipsi sacramento, & pœnitenti maxima fieret injuria, quæ omnia necessaria sunt ut sacramentum de se onerosum, suave reddatur. Dicendum est igitur ad obligationem sigilli non requiri confessionem esse ex omni parte absolutam, & perfectam, nam licèt pœnitens non absolvatur propter indebitam dispositionem, si tamen habeat animum recipiendi verum sacramentum, & ea tali animo confessus est, tenetur Sacerdos ad servandum sigillum, aliàs maximè retraherentur homines à confessione; ergo, &c.

R E S O L. XXXVII.

An qui casu audivit peccata alicujus, teneantur ea non manifestare sub sigillo?

Et quid, si ex industria quis audivit alterius confessionem sacramentalem?

Idem est dicendum de eo, qui intelligit mutum per nutus, & signa, vel quempiam surdastrum altius confitentem. Ex par. 5. tract. 11. Res. 16.

§. 1. VIguerius, & Tabiena asserunt tam illum, qui casu quàm qui ea industria accedit, teneri ad celandum sub peccato mortali, non tamen propriè sigillo sacramentali, sed secreto quodam per participationem sacro, Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 14. art. 5.* ait. Si quis casu audiat peccata confessa, quia fortè pœnitens recitet alta voce, teneri illa sub mortali peccato celare secreto naturali, non sacramentali, si verò ea industria audiat, teneri tunc ad sigillum, & graviter puniendum esse, si illa revelet aliis, non tamen puniendum esse iis pœnis, quæ infliguntur à Canone, & ita Tannerus *tom. 4. disputat. 6. quæst. 9. dub. 6. numer.* 134. docet, casu audientem confessionem teneri inviolabili secreto, non tamen sacro sigillo.

Sup. duabus primis diffic. hujus tituli supra cursim in fine Res. 4. & in Res. 13. § ult. versic. Quanto, cum.

2. Sed affirmativam sententiam tuendam esse puto. Dico igitur, quòd sive ea industria, quis audiat alterius confessionem sacramentalem teneri sigillo ad illam celandam. Et ita asserunt Doctores, quos citat Onuphrius *opusc. de sigillo, sect. 3 quæst. unica, dub. 3.* quibus ego addo Fabrum *de pœnitent. in 4. sent. distinct. 19. quæst. unica, disputat. 34. cap. 4. numer* 19. Pitigianum *in 4. tom. 2. distinct. 21. quæst. 2. art. 5.* Megala *in 1. part. lib. 1. cap. 16. numer. 5.* Valboam de Magroviejo *in lect. Salmant. tom. 2. c. omnis utriusque sexus, de pœnitent. & remiss. num* 63. Mæratius *in Div. Thomam, tom. 3 disput. 32. sect. 2. numer. 1.* Fagundez *præcept. 2. lib. 6. cap. 6 numer. 25.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disputat. 33. sect. 4. numer. 7.* Muscosa *in summa tract. 7. cap. 15. nu. 5.* Cœlestinum *in compend. tract 1. cap 17. num. 3.* Reginaldum *to. 1. lib. 3. cap. 3. num. 26.* Kellisonium *tom 2. in 3. part. quæst. 11. art. 5. dub. unico*, Præpositum *in 3. part. quæst 11. de sigillo dub 4. num. 33* Granado *de Sacramentis, controv. 7. tract. 11. disp. 4. num. 1.* Malderum *tract. de sigillo, cap* 14. Mercerum *de Sacramentis, in 3 part. quæst. 11. art. 3.* & Hurtadum *de Sacramentis, disp. 12. de pœnitent. diffic. 3.* Probatur hæc opinio contra Sotum, quia sic audientes confessionem, sive casu, sive ea industria cognoscunt peccata ex confessione sacramentali; ergo obligantur ea celare sub sigillo Deinde res transit cum suo onere; ergo cùm confessio in se contineat sigillum, ad quemcumque transeat, semper transit cum hoc sigillo; ergo vel ille, qui audit confessionem alterius, audiat casu, vel industria, qui audit confessionem, sequitur quòd semper remanet obligatus ad sigillum illius. Confirmatur, quia aliàs hoc Sacramentum meritò redderetur grave, si contingeret non obligari sigillo eos, qui vel casu, vel etiam sua culpa peccata in confessione audiunt, cùm confessio homini instituenda hujusmodi casibus posset esse noxia. Noti etiam cum Maldero *tract. de sigillo, cap. 13.* idem dicendum esse de eo; intelligit mutum per nutus, & signa, vel quempiam surdastrum altiùs confitentem, nisi sic confitens non intendit publicè confiteri, sed secretò.

3. Unde ex his novissimè Jo. Henriquez *in compend. cas. mor. cap. 46 num. 12.* sic asserit. *El hombre que sin querer, ò queriendo oyò algun pecado de algun penitente que se estava confessando, està obligado à guardar el secreto con el mismo rigor que el Confessor. Y si con todo esso dixere à otras personas lo que oyò en confession, quedan todos obligados à callar debaxo de la misma obligacion que el Confessor; y si la malicia uviesse llegado à que el hombre que oyò à un delinquente confessar un delitto, se uviesse querellado ante algun juez deste delitto, no deziendo que lo oyò confessar, queda obligado juez, despues que supo que se tuvo noticia del delitto por confession à no proceder en la causa, y guardar el secreto, como si lo uviesse oydo en confession, y à dar por nulo todo lo actuado.* Sic ille.

Sup. his in Res. 41. § ult. ad med. vers. Si Confessor, & in aliis ejus annot.

Sup. hoc Judice infra in Res. 41. § Unde, & in aliis ejus not.

R E S O L. XXXVIII.

An quando quis coram multis confitetur, ut in naufragio, aut tempore pestis, teneantur omnes, qui audiunt, ad Sigillum?

Et an Confessarius teneatur ad Sigillum respectu eorum, qui simul secum peccata audierunt?

Sed advertitur, quòd si plures Confessarii confessionem audierunt

quacumque occasione, non posse postea inter se loqui de alienis peccatis; neque alii inter se, neque cum ipso Sacerdote id poterunt licitè facere, sed tenentur omnes ad Sigillum, qui alterius peccata, dum confitetur, audiunt, sive licitè, sive illicitè, sive mediatè, sive immediatè audiant? Ex part. 5. tract. 11. Resol. 23.

§. 1. SUppono cum Joanne Henriquez *in compend. cas. moral. cap. 33. num. 16. Quòd quando los que navegan padecen gran tempestad con peligro proximo de perderse il navio, y quando actualmente se estan peleando en guerra, puede cada uno dezir algunos pecados, y luego ser absuelto y si el peligro fuera tan grande que no diere lugar à que cada persona en particular pueda confessar algunos pecados, pueden todos juntos confessar algunos, y dolerse dellos, y luego el Confessor los ha de absolver à todos juntos, deziendo.* Ego vos absolvo à peccatis vestris, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, &c.

2. Hoc supposito Medina *Cod. de confess. quæst. 51.* & Vivaldus *in Candel. part. 1.* ubi de sigillo, *num. 38.* existimant hujusmodi Confessarium non teneri ad sigillum respectu eorum, qui simul secum peccata audierunt; teneri verò quoad alios, & ita tenet etiam Henriquez *lib. 3. de pœnitentia cap. 21. num. 1.* ubi sic asserit. Quando ex causa publicè fit confessio, ut olim mos erat, non tenetur Confessarius ad sigillum. Sic ille.

3. Sed hæc opinio non est tenenda, quod probatur ea doctrina Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 33. sect. . . num.* 3. ubi asserit, quòd si plures Confessarii confessionem audierint quacumque occasione non posse postea inter se loqui de alienis peccatis, quia si nec licet loqui cum ipso pœnitente absque expressa illius licentia, multominùs licebit loqui cum aliis, etiamsi notitiam confessionis habeant. Unde a fortiori dicendum est, neque alii inter se, neque cum ipso Sacerdote id poterunt licitè facere, tenentur namque ipsi ad sigillum in tali casu; nam, ut supra probatum est, & docent Richardus & Scotus, quos citat & sequitur Angelus *ver. Confessio, ultim. num. 16.* Armilla *ver. Confessio, num. 8.* & alii, tenentur ad sigillum, qui alterius peccata, dum confitentur, audiunt sive licitè, sive illicitè, sivè mediatè, sive immediatè audiant, & omnia supradicta docet etiam Fagundez *præcept. 2. lib. 6. cap. 5. num. 1.*

RESOL. XXXIX.

An interpres teneatur celare peccata sub Sigillo sacramentali?

Et consequenter asseritur eos, qui sponte à pœnitente, & sine necessitate adhibentur ad audienda peccata non obligari Sigillo? Ex part. 5. tract. 11. Resol. 84.

§. 1. NEgativam sententiam docet Victoria §. 171. Cajetan. *in sum. ver. Confessio, cond. 11.* Sotus *in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 5. §. per hoc respondetur*, & alii, negantes simpliciter interpretem teneri sigillo sacramentali, sed secreto naturali. Probatur hæc opinio, quia in ea confessione interpres tenet se ex parte pœnitentis, & ideò sicut non tenetur pœnitens sigillo, sic neque interpres eodem tenebitur. Deinde illa confessio per interpretem nullo modo est necessaria, quare neque etiam poterit obligare ad sigillum, & ita hanc sententiam tenet Tannerus *tom. 4. disp. 6. quæst. 9. dub. 6. n. 134.* ubi docet interpretem teneri inviolabili secreto, non tamen sigillo sacramentali.

2. Verùm his non obstantibus prorsus contrariam sententiam tenendam esse puto, quam tenent Scotus, Richardus, Rosella, Sylvester, S. Anton. Medina, Navarr. Philiarchus, Toletus, quos citat & sequitur Onuphrius *opusc. de sigillo, sect. 3. quæst. un. dub. 21.* quibus ego addo Valboam de Magroviejo *tom. 2. lect. Salmat. in cap. omnis utriusque sexus, de pœnit. & remiss. num. 62.* Turrianum *de pœnit. disp. 33. dub. 1.* Mæratium *in D. Thomam tom. 3. tract. de pœnit. disp. 32. sect. 2. n. 8.* Raynaudum *de Monitor. part. 1. cap. 3. quæst. 4.* Fagundez *præc. 2. lib. 6. cap. 6. n. 17.* Henriquez *lib. 3. cap. 19. n. 9.* Joan. Henriquez *in compend. cas. moral. cap. 46. nu. 11.* Moscoso *in sum. tract. 7. cap. 15. num. 5.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 33. sect. 4. num. 4.* nostrum doctum & charissimum Trimachi *de Confess. solicit. disp. 7. sect. 4. num. 8.* Cœlestinum *in compen. tract. 1. cap. 18. num. 3.* Reginaldum *tom. 1. lib. 3. cap. 3. num. 26.* Kellisonium *tom. 2. in 3. part. quæst. 11. art. 3. dub. un.* Mercerum *de Sacram. in 3. part. quæst. 11. art. 3.* Pitigianum *in 4. sent. tom. 2. dist. 21. quæst. 2. art. 5.* Fabrum *de pœnit. in 4. sent. dist. 19. qu. unic. disp. 34. cap. 2. num. 21.* Præpositum *in 3. part. quæst. 11. de sigillo, dub. 8. num. 32.* Granado *de Sacram. in 3. part. contr. 7. tract. 11. disp. 4. num. 1.* Ochagaviam *de Sacram. tract. 3. de sigillo Confess. quæst. 2. num. 1.* Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 9. diffic. 72. num. 5.* & Hurtadum *de Sacram. disp. 12. de pœnitent. difficult. 3.* & ratio est, quia quamvis interpres non se teneat ex parte Confessarii, cui fit confessio, sed potiùs ex parte pœnitentis, quia pœnitens medio ipso interprete confitetur Confessario, subjicit suam confessionem illi, nihilominus cognoscit peccatum pœnitentis ex confessione inchoativè sacramentali, quia etiam ut directa ad ipsum interpretem est inchoativè sacramentalis, quia medio ipso & per ipsum fit, & dirigitur ad Confessarium, & subjicitur clavibus, ac proinde revelando peccatum irrogat injuriam confessioni inchoativè sacramentali, ex qua illud cognovit. Hæc omnia Hurtado Complut.

3. Deinde cùm hoc Sacramentum sit maximæ necessitatis, quod tamen interdum aliter quàm per interpretem non potest institui, pœnitentes maximum gravamen sentirent, si interpres non teneretur legibus sigilli, & id cederet in maximam ipsius Sacramenti injuriam, quod hac ratione redderetur odiosum. Ex his patet responsio ad primum argumentum. Ad secundum quòd confessio per interpretem non est necessaria, non valet, quia peccata venialia non sunt necessaria, & tamen tenetur ea Sacerdos servare sub sigillo. Unde Ochagavia *ubi suprà*, invehitur contra Coninch *de Sacram. disp. 9. dub. 3.* asserentem eos, qui sponte à pœnitente, & sine necessitate adhibentur ad audienda peccata non obligari sigillo.

RESOL. XL.

An si v. g. Petrus consulat ante confessionem virum doctum in ordine ad confessionem faciendam non cum illo, sed cum alio, teneatur dictus Confessarius ad Sigillum?

Et docetur, quòd si pœnitens virum doctum consulat, ut sciat, quomodo se præparare debeat ad confessionem, non teneri virum doctum manifestare Prælato, etiamsi sub excommunicatione præcipiat.

Ex quo cursim deducitur, quod quando obligatio tegendi est tantùm secreti naturalis, & non Sigilli sacramentalis, tenebitur Confessarius manifestare sub excommunicatione rem sibi revelatam, &c. Ex par. 5. tract. 11. Res. 44.

§. 1. NEgativè respondet Suarez *in 3. part. to. 4. disp. 33. sect. 4. num. 6. & sect. 2. num. 4. & 7.* Henriquez *lib. 3. cap. 21. num. 4.* & Aragon. *in 2. 2. quæst. 33. art. 7.* & alii, asserentes talem Consiliarium non teneri ad sigillum, sed ad secretum naturale, quia illa revelatio non ex confessione, nec per confessionem fit, neque in eo casu consiliarius talis participat usum clavium, cùm non ex confessione, neque per confessionem, sed ante confessionem sciat peccata manifestata, unde est diversa ratio inter hunc casum, & illum, in quo consilium petitur ab aliquo viro docto post confessionem factam

2. Sed non desunt Doctores contrariam sententiam tenentes, & illam tenent Martinus Fornarius *in instit. Conf. lib. 1. tract. 1. cap. 3. n. 13.* & Fagundez *præc. 2. lib. 6. ca. 6. n. 23.* ubi citat Navarr. & rationes adducit pro hac firmanda sententia, cui ego libenter adhæreo, favet enim magis Sacramento Confessionis, & non retrahit homines ab illo, imò trahit. Unde opinio Suarez odiosum facit Sacramentum; nam, ut optimè contra illum observat Fagundez, quamvis hujusmodi Consiliarius, nec ex confessione, nec per confessionem peccata sciat, scit tamen in ordine ad confessionem, & modo aliquo participat usum clavis scientiæ quatenus dirigit pœnitentem ad Sacramentum, quæ quidem directio quamvis pœnitenti, fiat, suapte tamen natura tenet se ex parte Confessoris, & ad illum pertinet quatenus director facit id, quod debuerat facere ipse Confessarius, si doctus ac prudens esset.

3. Ex his rectè Medina *lib. 1. c. 14. §. 36. ad finem* docuit, quòd si pœnitens virum doctum consulat, ut sciat quomodo se præparare debeat ad confessionem, non teneri virum doctum manifestare Prælato, etiamsi sub excommunicatione præcipiat, quia est via ad confessionem, quod est dicere teneri ad sigillum confessionis, nam si obligatio tegendi esset tantùm secreti naturalis, & non sigilli sacramentalis, tenebitur Consiliarius manifestare sub excommunicatione rem sibi revelatam, secretum enim naturale non obligat cum damno alicujus, quando autem Prælatus præcipit sub excommunicatione, ut sibi res reveletur, ideò præcipit, quia damnum affert, sibi, vel aliis,

RE-

RESOL. XLI.

An, cui revelata est injustè confessio à Confessario, teneatur celare illa peccata manifestata sub sigillo?

Et an omnes alii, qui ab iste, qui à Sacerdote audivit, audierunt, & alii ab istis, & isti ab aliis; sive mediatè, sive immediatè, sive licitè, sive illicitè audierunt, omnes teneantur ad Sigillum confessionis? Ex part.5. tract. 11. Ref.7.

Sup. hoc sup. in Ref. 33 §. ult. v. Quinto cum.

§.1. EX Medina respondet negativè Onuphr. *Opusc. de sigillo, sect.3. quæst. unic. dub.6.* docet enim eum, cui injusto titulo revelatur aliquid ex confessione, non teneri ad illud celandum, nisi secreto naturali, quia illa cognitio, quam habet is, cui injustè facta est revelatio, non est per se, & immediatè ex confessione sacramentali, sed omninò extra Sacramentum; ergo non potest obligare nisi ad secretum naturale, non ad sacramentale, quòd solùm pendet ex confessione sacramentali.

2. Sed prorsus contrariam sententiam tenendam esse puto cum Maldero *tract. de sigillo, cap.13.* Fagundez *prae.2. lib.6. cap.6. num.26.* Suarez *in 3. part. tom.4. disp.33. sect.4. num.6. & sect.5. num.8.* Toleto *lib.3. cap.6. num.13.* Pitigiano *in 4. sent. tom.2. dist.21. quæst.2. art.5.* Turriano *de pœnit. disp.33. dub.1.* Valboa de Magroviejo *tom.2. lect. Salmant. in c. omnis utriusque sexus, de pœnit. & remiss. num.67* Mæratius *in Div. Thom. tom.3. tract. de Sacram. Pœnit. disp.32. sect.2. num.2.* Marchantio *in resol. Pastor. de Sacram. Pœnit. tract.5. cap.5. quæst.3.* & Ochagavia *de Sacram. tr.3. de sigillo, quæst.2. nu.2.* ubi sic ait. Si Confessor iniquè revelet alteri confessionem, omnis ille, qui audit, & omnis ille, qui habet notitiam comparatam ex confessione, mediatè, vel immediatè tenetur sigillo, quia notitia confessionis transit ad omnes cum onere sigilli, ne injuria fiat Sacramento, & ne molesta reddatur confessio. Ita ille qui citat Sylvestr. & Navarr. nec aliter sentiendum esse puto: unde rectè Fagundez ex supracitatis Doctoribus *ubi suprà*, etiam asserit: Omnes alii qui ab isto, qui à Sacerdote audivit, audierunt, & alii ab illis, & isti ab aliis tenentur ad sigillum, juxta allegatos Doctores. Quamobrem rectè colligunt hanc universalem & certam regulam, omnem notitiam comparatam ex confessione ut sic, sive mediatè, sive immediatè, sive licitè, sive illicitè comparata sit, manere sub sigillo sacramentali; nam sicut Confessarius non habebat jus revelandi, nec illi qui confessionem audierunt, jus audiendi, ita non possunt illud justè ad alios transferre.

Sup. hoc sup. in Ref. 33. §. ult. & in fine Resolut. 38.

RESOL. XLII.

An qui invenit chartam, in qua scripta erant alicujus peccata, teneatur illa abscondere sub Sigillo confessionis, sive jam confessio facta sit, sive adhuc facienda sit?

Et an, si dicta peccata vergerent in damnum commune seu alicujus innocentis tertii, teneatur in tali casu repertor Chartæ illa peccata revelare ad avertendum tale damnum?

Et si repertor supradictæ chartæ moraliter certus sit non nisi levia, & non infamantia peccata in ea esse, ideòque curiositate legat, vel lecta aliis evulget, an debeat censeri peccare mortaliter, sicut Superior, aut Judex, qui inventa schedula peccatorum alicujus vellet contra illum inquirere, vel tantùm peccet venialiter? Ex part.3. tract.4. Ref.11. alias 112.

Sup. hoc in Ref. seq.

§.1. TEneri dicta peccata abscondere sub secreto naturali, non autem sub sigillo confessionis, docent Suarez *tom.4. disp.33. sect.4. nu.5.* Coninch *de Sacram. disp.9. dub.4. num.50.* Layman *in Theol. mor. lib.4. tract.6. cap.15. n.19.* Henriquez *lib.3. de pœnit. cap.20. num.2. & in glossa littera M.* Megala *in 2. part lib.1. cap.16. n.7.* Onuphrius *opusc. de sigillo confessionis, sect.3 quæst. unica, dub.6. fol. mihi* 228. & alii penes ipsos. Et ratio est, quia etsi peccata illa descripta fuerint, aut sint futura materia remota confessionis, tamen non sciuntur primò, & immediatè ex sacramentali confessione, sed omninò ab extrinseco. Ergo non cadunt sub sigillo confessionis. Unde ex his apparet, quòd si dicta peccata vergerent in damnum commune, seu alicujus tertii innocentia, teneretur in tali casu, ut notat Layman *ubi suprà*, qui dictam chartam invenit, illa peccata ad avertendum tale damnum revelare, nam secretum naturale, ut patet, non obligat cum damno alterius.

2. Sed ego contrariam sententiam sustinendam esse puto, & ita docent Fagundez *præcept.2. lib.6. cap.5. n.16.* Delrius *in disquis. magicis lib.6. cap.1. sect.2.* Grassius, Vega, Vivaldus, Navarra penes ipsos. Idem etiam docet novissimè Homobonus *de exam. Eccl. part.1. tract.5. cap.21. quæst.112.* Zanardus *in direct. confess. part.1. de Sacrament. Pœnitent. cap.29. dub.3.* Rodriquez *in summ. tom.2. cap.55. nu.4.* Berarducius *in summa corona, part.1. cap.3. num.17.* & Malderus *tract. de sigillo confess. cap.13.* ubi sic asserit. Qui invenerit descripta pœnitentis peccata, quæ litteris mandavit fortè memoriæ causa, ut ea exactiùs confiteatur, tenetur sigillo, sive jam confessio facta sit, sive adhuc facienda sit. Communis Doctorum ratio est, quia chartæ istius tenor est aliquid confessionis, & quasi confessio scripta, ut æquiparari possit charta illa modo, quo quis casu audit confessionem, est enim charta illa quasi internuntia juvans memoriam confitentis, itaque censetur sigillata sacro sigillo. Ita Malderus, & rectè quidem; nam charta illa dici potest confessio inchoata, & si peccata illa sint confessa, jam effecta. Ideò firmius dicere possumus cadere illa sub eodem sigillo, sicut illa, quæ aliquis revelavit mihi ex dicto Confessarii, vel ex auditione confessionis. Et licèt pro contraria opinione adsint DD. tamen nostra est amplectanda, quia favorabilior est Sacramento.

3. Notandum est hic ubiter, Layman *in Theol. mor. lib.4. tract.6. cap.15. num.19.* asserere, quòd si dictæ schedulæ repertor moraliter certus sit, non nisi levia, & non infamantia peccata in ea scripta esse, ideòque curiositate legat, vel lecta aliis evulget; non debet censeri plusquam venialiter peccasse, quia non violavit sigillum confessionis, sed tantùm naturale, cujus obligatio ob materiæ parvitatem minuitur. Ita ille. Sed ego puto ita facientem peccare mortaliter, & frangere sigillum confessionis, sicut Superiorem, vel Judicem, qui inventa schedula peccatorum alicujus, vellet contra illum inquirere, & punire. Vide Fabrum *in 4. sent. dist.19. quæst. unica, dist.34. cap.4. n.88.* Reginaldum *in praxi tom.1. cap.3. num.30.* & alios communiter.

Sup. hoc Schedula lego § Unde, Ref. præcedentis annot.

RESOL. XLIII.

An qui invenit papyrum, in qua erant peccata alicujus scripta teneatur ad Sigillum confessionis, sive jam confessio facta sit, sive adhuc facienda sit?

Ex quo solvi possit, quid dicendum sit de illo, qui reperit libellum, in quo scripta sunt peccata alicujus?

Et quid, si charta scripta sit ad virum doctum ad petendum consilium pro confessione?

Ex quibus etiam sequitur, quòd si judex invenisset peccatum rei schedulæ commendatum ad confessionem faciendam, tenetur judex cessare ab inquisitione criminis, & non juvari ex illa notitia; imò etiam si jam reum condemnasset convictum testibus, & postea intelligeret totam delationem, vel accusationem ortam fuisse ex Sigilli violatione, teneatur damnatum absolvere, & dimittere. Ex part.5. tract.11. Ref.27.

§.1. NOn teneri dicta peccata tacere sub sigillo, sed sub magno secreto naturali, docet Tannerus *tom.4. disp.6. quæst.9. dub.6. num.138.* Sotus *de secreto, qu.4. dub.3. num.3.* Bañez *in 2.2. quæst.33. art.8. dub.5. concl.2.* Valboa de Magroviejo *tom.2. lect. Salmat. in cap. omnis utriusque sexus, de pœnit. & remiss. n.65.* Mæratius *in D. Thomam to.3. disp.32. sect.2. nu.4.* Marchantius *in resolut. Pastor. de Sacram. tract.5. de Pœnit. cap.4. q.4.* Raynaudus *de Monitor. part.2. c.3. quæst.4.* Navarra *de restitut. l.2. cap.4. num.450.* Ochagavia *de Sacram. tract.3. de sigillo, quæst.2. num.2.* Granado *in 3. part. de Sacr. controv.7. tract.11. disp.4. num.1.* quia illa charta non erat confessio, sed via ad illam. Et ideò hanc sententiam tenet Onuphrius *opusc. de sigillo, sect.3. quæst. unic. dub.6.* ubi sic ait. Ex his solui posse quid sit dicendum de illo, qui reperit libellum, in quo sint descripta peccata alicujus, dicimus enim illum teneri ad celandum, quæ scripta peccata reperit, non sigillo sacramentali, sed secreto naturali. Et ratio est, quia etsi peccata illa descripta fuerint, ut sint futura materia remota confessionis, quia tamen non sciuntur primò & immediatè ex occasione sacramentali, sed omninò ab extrinseco, ideò qui sic reperit libellum illum, non videtur posse ligari, nisi solùm naturali secreto ad ea, quæ descripta reperit, celanda, non secus ac si quis peccatum alterius sciret aliter, quàm per confessionem. Unde sequitur graviter quidem illum peccaturum, si deinde cum aliis loquatur de illis, quæ sic descripta reperit in libello, ex Soto *ubi suprà*.

Sup. hoc in Ref. ann. seq.

2. Mihi verò magis placet opinio affirmativa, quam docui cum multis Doctoribus *in 3 part. tract.4. resol.112.* quibus nunc addo Martinum Funes *in speculo morali, part.2. cap.8. n.8.* Faustum *de Sacram. Pœnit. lib.7. quæst.29.* Fornarium *in Instr. Confessar. lib.1. tract.1. cap.3. num.13.* Grassium *decis. aur. part.1. lib.1. cap.23. num.43.* solidas rationes pro hac sententia afferentes, quas omninò videbis: vide etiam Marchinum *de peste, part.3. cap.11. num.14.*

Quæ hic est præcedens.

3. Unde ex his sequitur, ut optimè observat Fagundez

præcept. 2. lib. 6. cap. 4. num. 28. quòd si judex invenisset peccatum rei, schedulæ commendatum ad confessionem faciendam, tenetur judex cessare ab inquisitione criminis, & non juvari ea notitia, imò etiamsi jam reum condemnasset convictum testibus, & postea intelligeret totam delationem, vel accusationem ortam fuisse ex sigilli violatione, tenetur damnatum absolvere, & dimittere, & ideò nostram sententiam, nempe invenientes schedulam in qua scripta sunt peccata, teneri ad sigillum, docet etiam Fagundez *loco citato, cap. 5. num. 56.* quia si ebatta scripta sit ad virum doctum ad petendum consilium pro confessione, assumitur ibi vir doctus tanquam persona necessaria ad perfectionem Sacramenti, non necessaria secreta; si verò tantùm scripta sit in subsidium memoriæ, jam potest dici confessio inchoativa, ut patet, & quia saltem hæ rationes, & Doctores faciunt hanc rem dubiam; in dubio autem inclinandum est in favorem sigilli, & Sacramenti. Jam verò si peccata, quę inveniuntur scripta, jam sint confessa, cùm jam affecta maneant sigillo confessionis, firmiùs dicere possumus, cadere illa sub eodem sigillo, & transire semper cum suo onere sigilli: sicut enim illa, quæ mihi revelavit aliquis, qui ea à Confessore audivit teneor servare sub sigillo, sic etiam tenebor servare hæc peccata scripta, quæ jam fuerunt confessa sub eodem sigillo, cùm par sit utrobique ratio; nam propterea illa peccata, quæ audio ab alio, teneor servare sub sigillo, quia scio fuisse confessa, & quia ubi primùm confessioni subjecta fuerunt, ita affecta obligatione ac onere sigilli manserunt, ut semper transeant cum suo onere, & illud exuere nunquam possint, nisi de consensu confitentium, de eorum enim consensu possunt non solùm Sacerdotes, sed etiam quicumque alii loqui de hujusmodi rebus confessis, ut sæpè diximus. Ergo etiam propterea illa peccata, quæ fuerunt confessa, & scripta inveniuntur, affecta erunt prædicto onere, & obligatione sigilli, quia jam confessa sunt, & semel sub sigillo cesserunt, nam parum refert, quòd ego nesciam illi jam fuisse confessa, id enim per accidens est, & tunc incipient sub sigillo obligare, cùm id sciverim.

R E S O L. XLIV.

An quæ peccata non sunt, & aliis concernunt, teneatur Confessarius celare sub sigillo? Ex par. 5. tract. 11. Ref. 38.

§. 1. SI confitens occasione suorum peccatorum, utpotè tanquam circumstantias, aut objecta, aut quia sua ruditate cùm non pertineant, putat ea pertinere ad explicationem suorum peccatorum aliqua talia secreta narret, existimant Doctores talia etiam comprehendi sub sigillo; si verò concomitanter solùm in confessione narrentur, tenetur Confessarius solùm secreto naturali, nisi fortè propter scandalum, quando putarentur ad confessionem pertinere, etiam aliquid admisceatur obligationis ipsius sigilli, & ita docet Malderus *tract. de sigillo, cap. 18.* Probantur supradicta, & cùm responsio contineat tres partes. Primam probo, quia circumstantias comprehendi sigillo, est communis sententia, quod extendendum est ad alia quæcumque quæ à pœnitente dicuntur ad declarandum peccatum suum, sic enim demum securè etiam simplices peccata sua narrant. Secunda pars probatur, quia illa non pertinent ad confessionem, cùm sine illis omninò consistat integra, & hoc ipsum sciat pœnitens, qui etiam iis non utitur ad explicandum sua peccata: at fortè ex levitate ibi narrat, quo casu à Confessario reprehendi deberet, aut consilium aliquod circa illa petit, aut solamen, si ipsum affligant. Sufficit ergo servare illa secreta naturali obligatione. Tertia pars, quæ casum scandali excipit, est certissima, quia ut diximus *suprà*, hoc cederet in gravamen, & odium confessionis si revelarentur. Unde in casu scandali nequidem proposito edicto de excommunicatione non revelantis, videtur talia debere revelare, quamvis quidam tunc putet, debere revelare, sed tu tene nostram sententiam.

Sup. hoc signanter in Ref. not. seq.

Sup. hunc autem in Resol. seq. & in aliis ejusmod.

R E S O L. XLV.

An si pœnitens explicet aliqua in confessione concomitanter, teneatur Confessarius celare sub sigillo? Ex part. 5. tract. 11. Ref. 3.

§. 1. NEgativè respondet Mercerus *in 3. part. quæst. 11. art. 2.* & ideò ea, quæ non pertinent ad peccata declaranda, sed in confessione concomitanter dicuntur propriè non contineri sub sigillo, docet Suarez *in 3. part. disp. 33. sect. 3.* & alii. Si nullo modo tamen inserviant accusationi peccatum.

Sup. hoc lege doct. Resol. pœnitentem, & aliquid supra in Ref. 38. ad fin. 3. & infra circum in Resol. 50 in fine.

2. Sed ego adderem cum Tannero *tom. 4. disput. 6. quæst. 9. dub. 6. num. 136.* Si nec inservire existimarentur ab ipso pœnitente, ita ut nec in ordine ad peccata explicanda sint in confessione patefacta; nam si hoc modo explicarentur à pœnitente, puto sub sigillo ad illa non manifestanda Confessarium teneri; & ita etiam docet Reginaldus *in praxi to. 1. lib. 3. cap. 4. num. 39.* ubi sic ait. Cadere sub sigillum non modò cùm ad peccatum declarandum necessarium fuerit tale quid in confessione exprimi, sed etiam cùm fuerit utile, imò quoties in eum finem pœnitens (etiamsi in eo fortè agat minùs prudenter) aliquid dixerit, quod est in confessione tolerandum habita ratione communis modi confitendi hominum, multa sæpè dicentium animo declarandi sua peccata, quæ nihil sunt ad id necessaria; imò interdum neque utilia, cùm ergo simplices, & imprudentes avertendi non sint à confessione, sicut nec alii, tacenda sunt quæcumque ab eis dicuntur ad explicationem suorum peccatorum, ut possint securè, & sine timore revelationis confiteri. Sic ille: vide etiam Fabrum *de pœnitent. in 4. sent. dist. 19. quæst. unic. disp. 34. cap. 2. num. 31.*

R E S O L. XLVI.

An aliquando Confessarius possit obligare pœnitentem ad declarandum complicem?

Et advertitur posse contingere, ut licèt pœnitens dicat se velle per se ipsum immediatè, vel per alium dare notitiam complicis ad impedienda mala juxta suam obligationem; adhuc Confessarius possit illi differre absolutionem. Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 2.

§. 1. REspondeo, quòd non repugnat dari casum, in quo possit Confessarius pœnitentem obligare ad manifestandum sibi complicis nomen: non quidem quasi Confessarius eam obligationem imponat, sed quia revera pœnitens eam habebat, & Confessarius, qui ex ejus confessione hoc agnoscit, admonet illum de sua obligatione, cui si non vult satisfacere, jam meritò ei absolutionem negat, quem non invenit ad absolutionem dispositum. Porrò posse illum casum contingere, constat apertè, quia potest Confessarius videre ex occultatione complicis gravissima damna imminere, ad quæ impedienda pœnitens omninò tenetur: rursus videt, pœnitentem se ipso immediatè id non posse exequi, nec habere alium, per quem id possit præter ipsum Confessarium, quo casu certum est teneri pœnitentem ad illud medium unicum eligendum: quod si eligere nolit, jam non est aptus ad absolutionem recipiendam. Et hæc omnia docet Lugo *de Sacramen. Pœnitent. disput. 16. sect. 8. num. 432.* qui rectè observat *n. 434.* posse contingere, ut licèt pœnitens dicat se velle per se ipsum immediatè, vel per alium dare notitiam complicis ad impedienda mala juxta suam obligationem, adhuc Confessarius possit differre illi absolutionem, donec de facto suæ obligationis satisfecerit. Nam sicut debitori qui sæpè proposuit restituere, & non restituit, prudenter differtur postea absolutio, donec priùs cum effectu restituat, quia prudenter timemus, quòd post Confessionem non restituat; sic in nostro casu, quando Confessarius prudenter timeret, pœnitentem non satisfacturum postea suæ obligationi, prudenter faceret differendo absolutionem, donec priùs rem exequatur: imò addunt aliqui, quòd debet cogere pœnitentem, ut afferat sibi testimonium denunciationis, vel manifestationis factæ: ita Bartholomæus Medina *2. summa, cap. 4. §. 1.* hoc tamen videtur nimium; nam in illo foro debemus, & possumus credere pœnitenti circa præterita tam pro se, quàm contra se, & quidem debitorem, & furem absque alio testimonio absolvimus, quando dicit se jam restituisse. Et hanc doctrinam antequam typis excuderet Pater Lugo, ego mordicus tenui, & consului in Sicilia tempore quo pessima illa mulier vocata Tophania præbebat aquam suam venenosam, ex qua tot neces in Regno miserabiliter subsequutæ sunt, ex ignorantia aliquorum Confessariorum, qui pœnitentes absolvebant.

Sup. hoc lege doctr. etiam Ref. sequentium, & in 1. p. tr. 4. Ref. 13 in fine, & ubi de secreto videre supra doctr. Resol. ad signanter ab ejus lin. 7. & vers. conium est.

R E S O L. XLVII.

An liceat Confessario interrogare de complice in confessione in ordine ad ipsius correctionem, & illam facere de licentia pœnitentis?

Et an hoc sit absolutè contra sigillum confessionis?

Et notatur, quod ex hypothesi, quod affirmativa opinio sit probabilis, non tamen ex hoc debet Confessarius interrogare de complice in hunc finem correctionis, sed expectare, ut pœnitens id sua spontè declaret, &c. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 112. aliàs 113.

§. 1. Affir-

Sup hoc in duab. Ref. supp. & in Ref. praeterl. ta, & in to. 7. tr. 4. Ref. 39. in fine.

§. 1. AFfirmativè cum aliquibus limitationibus videtur respondendum ex Fagundez *praecept. lib. 5. cap. 2. num. 2.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disput. 34. sect. 4. nu. 4.* & aliis, penes ipsos; quia talis actio non est de se mala, ordinatur enim ad bonum finem, neque est contra sigillum, quia Confessarius in tali casu loquitur de auditis in confessione ex licentia poenitentis.

2. Sed tu contrarium tene cum Villalobos *in summa, tom. 1. tractat. 9. difficult. 38. numer. 5.* Sylvio *in addit. ad 3. part. Div. Thomae, quaest. 11. art. 2. conclus. 2.* Maldero *tract. de sigillo confess. cap. 17.* Coriolano *tract. de cas. reservat. part. 1. sect. 3. art. 9.* Rodriquez *in sum. tom. 1. cap. 109. num. 9. in editione novissima*, Ledesma *in summ. tom. 1. de Sacrament. Poenitent. cap. 22. concl. 6.* Bañez *in 2. 2. quaest. 35. art. 8. dub. 8. part. 1. concl. 4.* Soto *in 4. sent. dist. 18. quaest. 2. art. 5. ad 4.* & novissimè hanc sententiam docent Petrus Fay *in addit. ad 3. part. quaest. 11. art. 1. disput. unica*, Petrus Lurca *in 2. 2. Div. Thom. quaest. 33. art. 6. sect. 3. disput. 45. num. 20.* & Nugnus *in addit. ad 3. part. quaest. 11. art. 2. dub. 2.* ubi oppositum vocat temerarium, & perniciosum, tanquam ipsius Sacramenti destructivum, & respondet ad omnia argumenta, quae pro affirmativa sententia adducit Suarez. Et ratio est, quia talis correctio non potest effici sine injuria Sacramenti, non est enim negandum multum derogare sigillo confessionis notitiam illius ad effectus adeò extrinsecos: finis etenim intrinsecus Sacramenti Poenitentiae est, tantùm justificatio poenitentis, non autem emendatio complicis. Caeteras rationes invenies apud Nugnum. Et haec opinio est communis in schol. D. Thomae.

3. Notandum est etiam, quòd stando in prima opinione, & ex hypothesi concedendo esse probabilem, non tamen ex hoc debet Confessarius interrogare de persona complicis in hunc finem correctionis, sed expectare, ut poenitens id sua sponte declaret. Neque se invitet ad faciendam correctionem, etiam si intelligat esse necessarium, sed expectet petitionem poenitentis, hic enim fortè per ipsum, vel per alium curabit corrigere. Et ita docet Filliucius *tom. 1. tractat. 7. cap. 11. num. 349.* Unde apparet multum errare aliquos Confessarios ex zelo indiscreto, & ex ignorantia extorquentes complices à poenitentibus propter correctionem, unde dum conscientiis aliorum mederi volunt, suarum conscientiarum jacturam faciunt, ajunt Henriquez *libro secundo, de poenitent. capite nono, numero decimo*, & Fagundez *praecep. secundo, libro quinto, capite primo, num. 21,* & xlii.

R E S O L. XLVIII.

An Confessarius propter correctionem fraternam debeat, aut possit extorquere complicem?

Et an illa peccata alterius tam complicis, quàm non complicis confessione narrata, ita claudantur sigillo, ut sine complicis, aut alterius illius peccatoris licentia, esto habeat consensum à poenitente, Confessor ea revelare non possit? Ex par. 5. tract. 11. Res. 39.

Alibi in duabus Ref. praecedentib. & in Ref. seq. & in tom. 7. tract. 4. Ref. 39. in fine.

§. 1. PRorsus negativam sententiam tenendam esse puto, quam alibi satis docui, & nunc iterum doceo cum Maldero *tractat. de sigillo, capite decimo septimo*, ubi ex duplici capite existimat improbandum esse si Confessor extorqueat complicem, ut eum corripiat, aut corripi curet. Primò, quia fit injuria Sacramento, quod natura sua tale secretum postulat, quasi detectio esset facta soli Deo, ad solius confitentis emendationem, adeò ut non debeat accusatio hujus fori ad externum forum derivari, aut ad correptionem alterius. Quare si revelatio complicis non sit necessaria ad explicandum proprium peccatum, non potest Sacerdos ad ullum alium finem eam urgere, praecipuè cùm nec liceat poenitenti eam facere, & ut faciat, sicut jam suprà diximus, secretum Confessarius id servare debet. Certè neque proprium nomen, ut aliàs monuimus, tenetur poenitens dicere, multò minus sui complicis, si non aliud accedat. Si autem est necessaria, potest poenitens Confessario complicem secundùm dicta superiùs revelare in eum finem, ut se accuset; sed omitti debet omnis correctio, monitio, punitio complicis ex hac revelatione, quia haec non est necessaria ad explicandum & emendandum proprium peccatum. Secundò, quia fieret etiam injuria complici, quia etiamsi meritò corripiendus sit, non est tamen corripiendus, nisi ordine à Christo praescripto, cui ordini repugnat ipsum corripi ex sacramentali confessione, cùm ipsius secretum hactenus etiam in favorem complicis redundet, ut non possit ipse ullo modo prodi per illud, nisi quatenus necessarium est ad explicationem peccati ipsius poenitentis. Quare etiam in casu quo poenitens tenetur corripere Petrum de peccato suo, non est conveniens medium, ut Confessario suo revelet peccatum Petri in illum finem, ut ipsius opera fiat correptio, si enim alio modo corripere, aut ad correptionem non venire potest, non tenetur corripere; si potest, tenetur illum alium modum adhibere, hoc relicto. Quamvis enim hic modus sit secretus, non tamen est licitus, quia in injuriam cedit Sacramenti, & quomodo sit corripiendus proximus, alium modum Christus constituit. Si licitus esset modus qui est per confessionem, correptio ordinariè pro secretiori via amplectenda tentaretur per confessionem, quod esset insigne gravem Sacramenti. Deinde diximus suprà peccata illa secreta alterius tam complicis, quàm non complicis in confessione narrata, claudi sigillo, & quidem sic claudi, ut sine complicis, aut illius alterius peccatoris licentia, esto habeat consensum à poenitente, Confessor ea revelare non possit; non ergo potest de illis Confessor corripere. Adverte ergo Confessor, non tibi rectè revelari ad correptionem, quia secretum servare debes, cùm eo minus possis corripere, quo magis secreto teneris. Praeterea confessio non est instituta ut corripias alium, sed ut te ipsum, si non corripiendo, aut corripiendo, aut aliter peccaveris, accuses. Et haec omnia docet Malderus *ubi suprà*, in quibus miserrimè scio quemdam Confessarium olim cum aliorum scandalo saepiùs deliquisse.

Sup contentis in hoc versic. Deinde infra in Ref. 51. per totam, & in aliis ejus quorum annot.

R E S O L. XLIX.

An quando quis confitetur, liceat manifestare complicem, vel alterius peccatum, vel Confessarius possit de hoc interrogare ad finem corripiendi peccatorem?

Et docetur, quòd si Sacerdos fraude, vi, aut importunis precibus extorqueat à poenitente manifestationem complicis, aut licentiam revelandi confessionem, absque dubio graviter peccat? Ex part. 7. tract. 3. Res. 34.

Fusiùs alibi in tribus Ref. praecedentib. & in to. 7. tr. 4. in doctrina Ref. 39. in fine.

§. 1. DE hac Quaestione fusiùs alibi egi, nunc cum Lorca *in 2. 2. D. Th. disp. 34. num. 19.* Dico primò. Poenitens non tenetur manifestare complicem, ut corripiatur; nec Sacerdos tenetur interrogare, aut inducere poenitentem, ut manifestet. Probatur evidenter. Et quidem poenitentem non teneri constat. Quia non semper, sed raro tenetur secundum gradum ordinis correptionis servare adhibendo tertium qui corripiat, & si incidat articulus temporis quoad id teneatur, non tenetur media confessione facere, cùm possit extra confessionem, nec tenetur potius Sacerdotem, cui confitetur, quàm alium ad hoc munus eligere: est enim moraliter impossibile, uti ille solus sit, qui possit prodesse illi, qui correptione indiget. At verò nec Sacerdotem teneri ad interrogandum, & inquirendum de complice, manifestum est. Quia nemo tenetur inquirere alterius peccatum, ut corrigat, ut ex supradictis constat. Et quamvis Praelati aliquatenus inquirere teneantur, sed non tenentur uti tam exquisito medio. Nulli ergo imminet obligatio hujus inquisitionis, & ideò poenitens non tenetur respondere Sacerdoti interroganti. Et, si Sacerdos fraude, aut vi, aut importunis precibus extorqueat à poenitente manifestationem complicis, aut licentiam revelandi confessionem, absque dubio graviter peccat.

Sup hoc seq. supra doctrinam ultim. Ref. 30.

2. Dico secundò. Nullo modo licet Sacerdoti disquirere peccatum alterius, & inducere poenitentem, ut manifestet illud, etiam si sola blanda persuasione inducat. Probatur: Quia inquirere peccata, quae quis corrigat, illicitum est, *ut suprà* probavimus, etiam extra confessionem; ergo multò potiùs in confessione. Nam ultra inordinationem, & deformitatem, quam continet haec inquisitio, si fiat in confessione, injuria fit Sacramento, quo utitur ut medio ad rem illicitam, & quo odiosum & onerosum illud reddit, tam ipsis poenitentibus, quàm aliis hominibus, qui graviter ferent, actiones suas, & negotia media confessione manifestari, & praebetur occasio, ut absterreant alios a confessione.

3. Dico tertiò. Poenitenti tunc licet manifestare complicem in confessione fine correctionis, quando extra confessionem id facere posset servando secundum gradum ordinis in corripiendo, tunc enim si velit confessione uti, & confessarium adhibere ut ministrum aptum correptionis, non est per se illicitum. Et hoc probat fundamentum prioris sententiae, idque solùm S. Thomas, & alii Authores concedunt. Verùm tamen, cùm secundus ille gradus ordinis in correptione servandi raro habeat locum, & cùm possit extra confessionem fieri, & magis expediat, ut extra confessionem fiat, quia nonnihil odii in Sacramento generat, & cùm moralia moraliter

definieuda sint; potius asserendum est, non licere hoc medio uti ad correctionem fraternam, quàm licere. Porrò quamvis pœnitens valeat manifestare complicem hoc fine, non inde infertur, sacerdotem interrogare posse, aut inducere, quia licèt non inducat ad rem illicitam, ipsa tamen inductio, & inquisitio sibi prohibita est, ut ex dictis constat. Et hæc omnia præter Lorcam docet Duval. *in 2. 2. Divi Thom. tract. de correct. quæst. 9. art. alt.* Vide etiam Lopez de Texeda *in Theol. Mor. tom. 1. lib. 1. tract. 3. contr. 6.*

R E S O L. L.

An si pœnitens absque necessitate manifestavit complicem in confessione, teneatur Confessarius occultare tale peccatum sub sigillo confessionis?

Et constissimè doceatur omnia, quæ occasione sui peccati explicandi pœnitens in confessione dicit, cadere sub sigillo, etiamsi superfluè addita sint? Ex part. 3. tract. 4. Res. 110. alias 111.

Sup. hoc in Resol. seq. §. ... & in alio ...

§. 1. Affirmativam sententiam docet Malderus *tract. de sigillo, cap. 18.* qui citat Suarez, Vasquez, Ledesmam, Bañez, Nugnum. Idem etiam docet Sylvius *in 3. part. quæst. 11. art. 11. concl. 12.* qui citat Sotum, Richardum, Sylvestrum, Angelum, & est communis opinio, quam novissimè etiam docet Faber *de pœnit. in 4. sent. dist. 19. quæst. unica, disp. 34. cap. 2. num. 31. & cap. 4. num. 84.* Pitigian. *in 4. tom. 2. dist. 21. quæst. 2. art. 8. concl. 3.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 9. diffic. 73. num. 1.* sic asserens. *El sigillo se estiende à todos los pecados confessados, y sus circunstancias, y à las cosas, que son necessarias para declarar los peccados, y assi si el penitente declarò el complice, ora porque era necessario para declarar el pecado, ò por ignorantia (que es muy ordinario) todo esto cae debaxo de sigillo.* Ita ille.

2. His tamen non obstantibus negativam sententiam docet Jo. de la Cruz *in direct. consc. at. par. 2. de Sacram. Pœnit. quæst. 6. dub. 2. concl. 2.* ubi sic ait. Si pœnitens absque necessitate manifestavit in confessione complicem sui peccati, non tenetur Confessor complicis peccatum occultare sub sigillo confessionis, sed ex solo secreto naturali. Nam tunc peccatum complicis materialiter solùm pertinet ad istam confessionem, & sicut est dictum in confessione, posset dici extra eam, & sic pro bono communi est manifestandum, sicut alia secreta naturalia, dum tamen non explicetur pœnitens. Ita ille. Sed tu tene primam sententiam, quia quæ necessaria sunt ad integritatem confessionis, vel quæ dicuntur quasi conjunctim ad declarationem proprii peccati, sunt materia sigilli. Secundò, quia ex revelatione peccati complicis, sæpè numero potest agnosci peccatum pœnitentis, unum enim est alterius manifestativum. Tertiò, alioquin confessio redderetur onerosa & odiosa.

3. Dices hoc verum esse, quando complex ex necessitate integritatis confessionis secundùm opinionem multorum Doctorum manifestatur, non autem quando absque necessitate manifestatur, ut est in casu nostro. Respondeo, & dico hoc etiam procedere, non modò cùm ad peccatum declarandum necessarium fuerit complicem in confessione exprimi, sed etiam cùm fuerit utile. Imò quoties ad eum finem pœnitens (etiamsi in eo forte agat minus prudenter) id dixerit, quod est in confessione tolerandum, habita ratione communis modi confitendi hominum multa sæpè dicentium animo declarandi sua peccata, quæ non sunt ad id necessaria, imò interdum neque utilia. Cùm ergo simplices, & imprudentes animadverrendi non sunt à Confessore, sicut nec alii, tacenda non sunt quæcumque ab eis dicuntur ad explicationem peccatorum suorum, ut possint securè, & sine timore revelationis confiteri. Et hæc responsio desumpta est ex celebri doctrina, quam adducunt in terminis Reginaldus *tom. 1. lib. 3. cap. 4. nu. 39.* Suarez *to. 4. disp. 33. sect. 3. num. 5.* & Malderus *tract. de sigillo, cap. 18 fol. mihi 170.* ubi probant, omnia quæ occasione sui peccati explicandi pœnitens in confessione dicit, cadere sub sigillo, etiamsi superfluè addita sint.

Sup. hoc omnia lege sup. doctrinam Resol. 43. & Res. ...

R E S O L. LI.

An sit contra sigillum confessionis, etiam cum licentia pœnitentis revelare peccata complicis absque complicis licentia?

Et breviter notatur cadere sub sigillum quamcumque personam in confessione detectam, sive ad declarandam aliquam substantiam necessariam, sive imprudenter eam nominando sine necessitate? Ex part. 5. tract. 11. Res. 24.

Sup. hoc sup. prope finem Res. 48. vers. ...

§. 1. Affirmativam sententiam docet Gabriel Vasquez *in 3. part. tom. 4. quæst. 93. art. 4. dub. 5. num. 5.* quia sigillum confessionis est etiam in favorem complicis; unde certum est, & contrarium dicere esset falsum, Confessarium teneri servare sigillum respectu complicis, quia manifestatio complicis pertinet ad explicationem peccati pœnitentis, & ita etiam hanc sententiam docet Kellison us *tom. 2. in 3. pa. 1. quæst. 11. art. 1. dub. 2.* ubi sic ait. Notandum Sacerdotem obligari hoc sigillo etiam in gratiam complicia, quia hoc sigillum concessum est in hunc finem, ut tota causa hujus fori sub secreto contineatur, quare quando persona complicis pertinet ad explicationem peccati pœnitentis, tanquam circumstantia, non potest Sacerdos revelare complicem, nisi veniam habeat non solùm à pœnitente, verùm etiam à complice, seu socio pœnitentis.

2. Non reticeam tamen negativam opinionem tenere Suarez *in 3 part tom. 4. disp. 34 sect. 3. nu. 7.* Malderum *tract. de sigillo, cap. 17.* & Hurtado *de Sacrament. disp. 12. diffic. 6.* ubi sic ait. Observandum est non esse contra sigillum confessionis ex licentia expressa pœnitentis revelare peccatum complicis absque complicis licentia, quia sigillum tantùm obligat in favorem pœnitentis, ut confessio non fiat ipsi odiosa, nec ab ea retrahatur; ex revelatione autem complicis ex licentia pœnitentis facta, nulli alii adhuc complici fit odiosa confessio, ut ab ea retrahatur, unde si aliàs non fiat injuria complici, ut potest contingere, poterit ejus peccatum ex licentia pœnitentis revelari, & ita hanc sententiam docet etiam Jo. Præpos. *in 3. part. quæst. 18. de sigillo, diffic. 6. num. 47.* Dicendum est igitur, quòd sigillum propriè est in favorem pœnitentis, & non nisi per quandam redundantiam in favorem complicis, quatenus potest oriri ex favore pœnitentis; ergo quando favor pœnitentis aliud postularet, eo concedente licentiam non remanet obligatio sigilli respectu complicis, unde patet responsio ad rationem Vasqu. cujus tamen opinionem probabilem esse puto.

3. Notandum est tamen hìc obiter cadere sub sigillum quamcumque personam in confessione detectam, sive ad declarandam aliquam circumstantiam necessariam, sive imprudenter eam nominando sine necessitate. Ita Reginald. *tom. 1. lib. 3. cap. 4. num. 41.* & alii.

Sup. hoc ... Res. præterita, & in Res. ... hujus Res. & in eodem ver.

R E S O L. LII.

Quid facere debeat Confessarius, si ex confessione unius complicis scit peccata alterius, & alter in confessione tacet? Ex part. 5. tract. 11. Res. 21.

Sup. hoc sup. in ... Res. 24

§. 1. Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 20. num. 6.* asserit posse ei in eo casu differre absolutionem per dies aliquot, & tandem teneri Confessarium eum absolvere, quia post audita peccata acquisivit pœnitens jus absolutionis.

2. Verùm Toletus *lib. 3. cap. 26. num. 4.* putat non solùm posse, sed etiam debere Confessarium eum absolvere, si postquam eum interrogavit in communi, an aliquid ampliùs habeat, quòd conscientiam torqueat, respondet, se nihil habere, quia pœnitenti per se, & contra se credendum est, & non est major ratio, cur alteri major fides habeatur, quam isti. Unde Fagundez *præcept. 2. lib. 6. cap. 4. num. 37.* docet in tali casu non posse Confessarium differre absolutionem & ita ego prorsus teneo.

R E S O L. LIII.

An Confessarius statim post finitam confessionem, & datam absolutionem possit loqui cum pœnitente absque licentia de errore, v. g. commisso in dicta confessione? Ex part. 5. tract. 11. Resol. 19.

§. 1. Affirmativè respondet Tannerus *to. 4. disp. 6. quæstione 9. dub. 6. num. 132.* Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 2. num. 2. in fine*, & Joan. Præpos. *in 3. part. quæst. 18. de sigillo, dub. 5. num. 41.* ubi sic ait. Adverte similiter licere monere pœnitentem in eadem confessione etiam post absolutionem, quia morali judicio id non censetur fieri extra idem forum, sed censetur pertinere ad actus complementum. Ita ille.

Sup. hoc sup. in Resol. ... ... & in ... Res. ... medium vers. Secundo, & ne deceas hic supra ... Res. ... doctrinam vers. Notat ad medium, §. Sed hanc & aliorum ejus not.

2. Non desinam tamen hic adnotare contrariam sententiam mordicus tenere Stephanum Fagund. insignem Theologum Societatis Jesu, *præcept. 2. lib. 6. cap. 4. num. 23.* ubi ita asserit. Asserunt aliqui, si statim post finitam confessionem, & datam absolutionem occurrat error emendandus, posse Confessarium loqui cum ipso pœnitente de confessione, & errore corrigendo absque prædicta licentia, in quo profectò minùs benè docet, tum quia scandalo fortè erit pœnitenti, tum quia est contra doctrinam, quam tradunt Doctores, qui omnes absolutè dicunt post finitam confessionem non licere Confessario loqui cum pœnitente de rebus

con-

confessis, nisi de licentia expressa pœnitentis. Sicut enim finita confessione, si statim peccatum aliud confitendum pœnitenti occurrat, tenetur Confessor illud audire, & novam dare absolutionem, propterea quòd est nova confessio, & novum sacramentum, quia per primam absolutionem finitum fuit prius sacramentum; sic etiam in nostro casu expiravit auctoritas Confessarii, quam solùm habebat ad loquendum de rebus confessis intra ipsam confessionem, unde ea finita, requiritur licentia expressa ipsius pœnitentis, ut sæpè diximus: nam si post perfectam confessionem liceret Confessori loqui cum pœnitente de rebus in confessione auditis sine ejus licentia, profectò id, per se loquendo, esset valde onerosum pœnitenti, & rubore suffunderetur vehementer, pudoreque afficeretur, quod sine dubio redundaret in injuriam Sacramenti, ergo &c.

R E S O L. LIV.

Utrum Confessarius in aliquo casu sine licentia pœnitentis possit loqui cum illo de peccatis auditis in confessione; videlicet Confessor commisit aliquem defectum in absolvendo pœnitentem, quæritur, an possit illi manifestare extra confessionem, etiamsi pœnitens non dederit licentiam manifestandi?

Et notatur Sigillum confessionis non solvi quotiescumque sine licentia pœnitentis Sacerdos extra confessionem agit cum pœnitentem solum de peccatis commissis, & auditis in confessione, modò id tamen faciat studio promovendi pœnitentis salutem? Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 12.

Sup. hoc in duabus Ref. sequ. & vide etiam supra ex n. 7. doctr. Ref. 44. & ex n. 4 Resol. 1. § Sed hanc ad medium, & vers. Notat autem.

§. 1. DOctores communiter negativè respondent. Ita Reginaldus *in praxi*, *tom. 1. lib. 8. cap. 3. sect. 2. n. 30.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disput. 32. sect. 5. n. 3.* Onuphrius *de sigillo*, *sect. 4. quæst. 5. §. sequitur secundò*, qui citat Sotum, Toletum, Rodriquez, & novissimè docuit hanc sententiam noster Megala *in 1. part. lib. 1. cap. 16. n. 22.* Graffius *in decis. aur. part. 1. lib. 1. cap. 24. n. 73.* Valentia *tom. 4. disp. 7. quæst. 13. punct. 3.* Bonacina *de Sacrament. disput. 5. quæst. 6. sect. 5. punct. 4. n. 8.* & Franc. Sylvius *in sui aureis comment. in 3. part. D. Thom. in addit. quæst. 11. art. 4. fol. 63. & quæst. 8. art. 5. quæst. 4. concl. 2.* ubi ait: Qui aliquem errorem in Confessione commisit, non debet pœnitenti simpliciter extra confessionem dicere, ne arguatur sigilli fractor, sed ei si præsens sit, dicat: Vellem quòd adhuc semel venires ad me pro confessione, quia habeo unum verbum tibi utile. Si acquiescit, officium suum tunc adimpleat. Si verò nolit, pœnitentiam agat confessor sui errati, non enim potest, nisi de prævio pœnitentis consensu, aliquid extra confessione manifestare. Hæc ille.

2. At his non obstantibus, non desunt Doctores, qui contrariam opinionem amplectuntur, hi sunt ex Dominicana familia, Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. quæst. 11. art. 1. fol. mihi 356. col. 2. circa med.* & ex Societate Jesu Filliuc. *in quæst. mor. tom. 1. tract. 7. cap. 11. quæst. 5. nu. 22.* ubi sic asserit: Si confessor defectum aliquem commisisset in confessione, ex quo esset obligatio denuò cum pœnitente colloquendi, debet primò significare illi voluntatem suam, & si consentiat, jam id facit de licentia ipsius: quòd si non consentiat, potest tamen colloqui, quia verè non loquitur extra confessionem, sed complet eam, quæ jam erat inchoata, & imperfecta, & pœnitens est irrationabiliter invitus. Hæc ille. * Notandum est etiam Puteanum *in 3. part. D. Thom. part. 2. dub. ult. concl. 3. notab. 2.* docere sigillum confessionis non solvi, quotiescumque sine licentia pœnitentis, Sacerdos extra confessionem agit cum pœnitente solo, de peccatis auditis in confessione, modò tamen id faciat studio promovendi pœnitentis salutem. Ita ille, Sed hæc opinio prorsus non est tenenda.

* Sup. hoc notat. infra in Ref. 56. propè finem, à vers. Unde ex his, & lege etiam doctrinam Ref. 58.

R E S O L. LV.

An si pœnitens non vult dare licentiam Confessario, ut ei aperiat defectum commissum in confessione, possit illum aperire?

Et notatur, si statim post finitam confessionem, & datam absolutionem, occurrat error emendandus, non posse Confessarium loqui cum ipso pœnitente, de confessione, & errore corrigendo absque prædicta licentia pœnitentis? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 86. alias 87.

Alibi in Ref. præcedenti, & in Ref. seq. & vide supra ex n. 7 doctrinam Ref. 44. & in Ref. 1. §. Sed hanc ad med. à v. notat autem.

§. 1. AFfirmativè respondent aliqui, ut nos alibi notavimus, & novissimè ita etiam tenet Turrianus *de pœnitent. quæst. 11. art. 8. disp. 33. dub. 6.* ubi sic asserit: Deinde Suarez, & alii docent, quòd si confessor commisit aliquem defectum in confessione, & judicat esse necessarium admonere pœnitentem, potest facultatem petere ab ipso pœnitente, ut de ea re cum ipso tractet. Quòd si nolit eam concedere, poterit nihilominus Confessarius manifestare pœnitenti id, quod judicat necessarium ad rectè exercendum munus Confessoris. Ita ille.

2. Sed mihi summopere displicet, viros doctos hæc docuisse, & ideò hanc sententiam rectè Fagundez *præcept. 2. lib. 6. cap. 4. n. 33.* improbabilem putat, quia ex illa daretur casus, in quo absque licentia pœnitentis expressa loqui possit Confessarius cum ipso pœnitente de rebus sibi confessis, quod est absurdum, & omnes Doctores negant; & aliter facere, erit exprobare pœnitenti peccata confessa, & exosam reddere confessionem, & injuriam facere Sacramento. Unde in casu proposito, quando Confessor commisit aliquem errorem in confessione, quia, v. gr. absolvit non subditum, vel excommunicatum, vel à casu reservato, vel non injunxit obligationem restitutionis, non potest loqui cum pœnitente de supradicto errore, sed petat licentiam ab illo, & si negat, culpa quæ fuerat Confessarii, eo ipso in pœnitentem transfertur, & Confessarius liber ab omni obligatione manet. Vide Sylvium *in addit. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. quæritur 8. conclus. 2.* & alios communiter.

3. Notandum est etiam ex supradictis contra Henriquez *lib. 3. de pœnitent. cap. 2. n. 2. in fine*, si statim post finitam confessionem, & datam absolutionem occurrat error emendandus, non posse Confessarium loqui cum ipso pœnitente de confessione, & errore corrigendo, absque prædicta licentia: scandalum enim foret pœnitenti, tum quia est contra doctrinam communem Doctorum, dicentium absolutè post finitam confessionem, non licere Confessario loqui cum pœnitente de rebus confessis, nisi de licentia expressa pœnitentis: & ita contra Henriquez docet Fagundez *ubi suprà*, quæ omnia sunt valdè à Confessariis notanda hic casus passim in praxi solet accidere.

Sup. hoc sup. in Ref. 91. & in aliis versus non.

R E S O L. LVI.

An Confessarius, si aliquem defectum commisit in confessione, possit extra illam pœnitenti illum aperire, ipso renuente?

Et an tamen in ipsa confessione, etiam non petita licentia à pœnitente, ex rationabili causa possit fieri mentio eorum, quæ in aliis confessionibus dicta, & confessa fuerunt?

Et advertitur, quòd quamvis sit peccatum loqui cum pœnitente post confessionem de peccatis confessis, si hoc ipse ægrè ferat, quia tunc esset odiosum, tamen hoc non esset contra sigillum? Ex part. 5. tract. 11. Ref. 18.

§. 1. AFfirmativè respondet Turrianus *de pœnit. disp. 33. dub. 6.* Mercerus *de Sacrament. in 3. part. quæst. 11. art. 3.* Hurtado *de Sacrament. disp. 22. de pœnitent. diffic. 11.* ubi sic ait: Supponimus posse Confessarium loqui cum pœnitente (quamvis renuente, imò & debere si commodè possit) quando commisit defectum in confessione, ex quo obligatur ad monendum illum, quia tunc non loquitur illi extra confessionem, sed in confessione, eam perficiendo, supplendo defectum illius. Ita ille, & Cœlestinus *in compend. Theolog. moral. tract. 1. cap. 17. num. 2.* & alii, à fortiori hanc sententiam docet etiam Mæratius *in D. Thom. tom. 3. disp. 32. sect. 3. quæst. 5.*

Alibi in duabus Ref. præcedentib. & lege supra ex n. 7 doctrinam Ref. 44. & in n. 4 ex Ref. 1. §. Sed hanc ad medium, à vers. notat autem.

2. Sed hanc opinionem (quam maximè doleo primum docuisse Suarez) alibi ego reprobavi, & quia scio à quodam Confessario in praxi positam fuisse cum magno scandalo & maxima bile pœnitentis, ideò iterum illam ego reprobo cum Granado *in 3. part. de Sacrament. contr. 7. tract. 11. disp. 5. num. 1.* Onuphrio *opusc. de sigillo, sect. 4. quæst. 5.* Præposito *in 3. part. quæst. 11. de sigillo, dub. 5. num. 41.* ubi sic ait: Ex eo quòd non liceat sine licentia pœnitentis agere cum eo extra confessionem de rebus in confessione explicatis, Authores passim tradunt Confessarium, qui in suo munere errorem commisit, non posse cum pœnitente tractare extra confessionem absq; ejusdem licentia, & proinde monent, ut eum prudenter alliciat ad rursum sibi confitendum, vel dicat se cupere loqui de re ad confessionem pertinent, & si possit absque scandalo, &c. impetrata licentia errorem aperiat; quòd si pœnitens eam concedere nolit, Suarez censet Confessarium nihilominus posse loqui, quia non censetur loqui extra confessionem, sed eam consummare; sed omninò verius est quod dicunt alii, scilicet non posse, quia ante censetur suum ministerium absolvisse, neque potest pœnitentem invitum secundò sibi subiicere, id enim redderet hoc tribunal valde odiosum, & onerosum; unde eo casu totum debet relinquere. Sic Præpositus, *ubi suprà*, & ego: unde meritò adversùs Nugnum invehitur Malderus *tract. de sigillo, cap. 21.* ubi sic ait: Quare non probo, quod Nugnus dicit, si Confessarius aliquid dicendum habeat

beat pœnitenti quod in confessione fortè ipse Confessarius debebat dicere, & neglexit, & rogatus à Confessario veniam neget pœnitens secum loquendi de confessis peccatis, posse contra pœnitentis voluntatem totum nihilominus dicere Confessorem, quod fuerit necessarium. Ex hoc enim, inquit, nullum sequitur pœnitenti detrimentum, & hoc est necessarium ad Confessoris officium implendum, & non est in rigore loqui extra confessionem, sed potiùs est perficere confessionem. Hanc, inquam, opinionem non probo, sed potiùs existimo sequendam, quod *cap.* 17. diximus, etsi noluerit acquiescere pœnitens; prout ipsum debere acquiescere rectè dicit Sotus *de secreto memb.* 3. *quæst.* 4. *conclus.* 5. *dub.* 4. rem totam esse silentio premendam, suoque tunc satis officio Confessarium esse perfunctum. Quod enim dicitur pœnitentem non gravari aliquo detrimento si ei extra confessionem ista dicantur, verum non est, quia jus habet, & libertatem, ne liceat ea confessione sibi nolenti quidquam citra suum consensum extra confessionem de suis peccatis præscribi. Quod opponitur de Confessoris officio, tribunal ejus cessat finita confessione, cessat voluntaria ejus jurisdictio quando cessat voluntaria pœnitentis subjectio in tribunali illo divino. Quòd denique dicitur hoc non esse loqui extra confessionem, sed eam perficere, verum non est; extra confessionem enim loquitur, quia judicium fori interni, & subjectio actualis ad claves, qua se subjicit confitens, jam cessat, neque confessionem perficit, sed assuit alterius naturæ alloquium. Hæc Malderus *ubi suprà*, non nego tamen in ipsa confessione etiam non petita licentia à pœnitente ex rationabili causa fieri posse mentionem eorum, quæ in aliis confessionibus dicta, & confessa fuerunt. Vide Granadum *ubi suprà*. Malderus *cap.* 22. Henriquez *lib.* 3. *de pœnitent. cap.* 2. *n.* 7. & Fagundez *precept. lib.* 6. *cap.* 4. *n.* 33. ubi sententiam affirmativam, quam, ut diximus, Suarez primum docuit, improbabilem vocat, daretur enim ex illa casus, in quo absque licentia pœnitentis expressa loqui possit Confessarius cum ipso pœnitente de rebus sic confessis, quod negant DD. communiter. Unde ex his refellenda prorsus est opinio Kellisonii *tom.* 3. *in* 3. *part. quæst.* 11. *art.* 1. *disp.* 5. ubi tenet quòd quamvis sit peccatum loqui cum pœnitente post confessionem de peccatis confessis, si ipse hoc ægrè ferat, quia tunc esset odiosum, tamen hoc non esset contra sigillum, quia nulla est revelatio; quod etiam docet, sed non benè, Mercerus *de Sacram. in* 3. *part quæst.* 11. *art.* 3. Sed ex his oritur alia quæstio, videlicet.

Sup. hoc in Ref. seq. à in ... §. & vers. ...

Sup. hoc ... in Ref. ... post ... vers. Notandum est, & lege etiam ... Ref. ... post seq.

R E S O L. LVII.

An Confessarius in actu secunda confessionis possit refricare, & meminisse peccatorum in priori confessione à pœnitente dectorum?

Et an possit Confessarius videns pœnitentem pœnitentiam in confessione impositam non adimplere, monere illum, ut promissa adimpleat? Ex part. 5. tract. 11. Ref. 20.

§. 1. AFfirmativè respondet Joan. Henriquez *in compend. cas. mor. cap.* 46. *n.* 4. ubi sic ait: *Licitoes al Confessor dezir en la confession al mismo penetente, lo que en otras confessiones le ha confessado el mismo, porque no ay differentia de una confession à otra, respeto de una misma persona.* Hæc ille. Et novissimè Granado *de Sacrament. in* 3. *p. controv.* 7. *tractat.* 11. *disput.* 5. *n.* 1. & Henriquez *lib.* 3. *de pœnitent. cap.* 2 *num.* 7. Item etiam docet Malderus *tractat. de sigillo, cap.* 22. ubi sic ait: Potest Sacerdos uti scientia prioris confessionis, quatenus opus est ad directionem pœnitentis in præsenti confessione, & eo ipso quo ad confessionem accedit, satis ad hoc censetur consensisse, vult enim juvari in statu animæ suæ, & res scitur fore secretissima propter sigillum. Sanè sicuti quando extra confessionem de peccato, quod confessus est, consulit Confessarium, jam satis ei dat licentiam de eo loquendi, imò hoc ipsum requirit ab eo, ita similiter, quando statum animæ suæ exponit, & de eo judicari & tractari vult in secunda confessione, satis censetur de necessariis ad bonam confessionis directionem Confessario tractandi secum potestatem facere. Quod magis locum habet, quando peccata prioris confessionis sunt aliquo modo circumstantiæ peccatorum, in secunda confessione expressorum. Hæc omnia Malderus. Et tandem hanc sententiam approbat Præpositus *in* 3. *part. quæstione* 11. *de sigillo, dub.* 5. *num.* 41. ita asserens: Praxis communis etiam Doctorum & timoratorum Confessariorum satis declarat in foro pœnitentiæ rationabili ex causa fieri posse mentionem eorum, quæ in priori confessione dicta sunt; nam Confessarii interdum negant absolutionem propter indispositionem pœnitentis, & carentiam propositi, quam ex præcedentibus confessionibus advertunt, ex quibus notant frequentem lapsum in idem peccatum.

Sup. hoc in Ref. pœnitentia, ... vers. ... tamen. à sup. in tr. 4 Ref. 1 §. ... hunc, ad medium. à versic. ...

2. Ex his sequitur à fortiori contra aliquos, quos tacito nomine citat Onuphr. *opuscul. de sigillo, sect.* 4. *quæst.* 5. non posse Confessarium videntem pœnitentem pœnitentiam in confessione impositam non adimplere, illum monere ut promissa adimpleat, & licèt Onuphr. asserat tutius esse hoc non facere; ego puto absolutè Confessarium hoc facientem frangere sigillum; nam ex illa monitione extra confessionem implicitè, & indirectè refricare ei videtur peccata confessa, & ex tali admonitione redderetur pœnitenti confessio onerosa & molesta: ergo, &c.

3 Verùm ego absolutè, his non obstantibus existimo cum Fagundez *precept.* 2. *lib.* 6. *cap.* 4. *n.* 36. non posse Confessarium loqui cum pœnitente in secunda confessione, nisi de illis tantùm peccatis confessis in prima, quæ ipse pœnitens tangit, ac confitetur in secunda, non autem de omnibus, nisi de licentia expressa illius, quam poterit facilè petere, si opus fuerit, quia aliàs erit virtualis exprobratio aliorum peccatorum, & fortè id ægrè ferent pœnitentes, & molestam reddent, exosamque confessionem: deinde oportet ut pœnitentes sint certi de fidelitate Confessorum in sigillo, & denique, quia prima confessio jam fuit perfecta, & consummata, & in ea expiravit auctoritas Confessarii quoad peccata in illa confessa; oportet ergo habere novam licentiam expressè confessam non in confuso.

R E S O L. LVIII.

Quidam Confessarius extra confessionem locutus est cum pœnitente de peccatis confessis, qui cum apud Episcopum accusavit; quæsivit tunc à me Antistes ille, an talis Confessarius tanquam fractor sigilli puniendus esset.

Et an Confessarius puniendus sit tanquam fractor sigilli, si asserat, v. g. audivisse in confessione peccata publica fornicationum notissimæ meretricis? Ex part. 5. tract 11. Ref. 6.

§. 1. REspondi in tali casu Confessarium fregisse sigillum, docuisse Sotum *in* 4. *distinct.* 18. *quæst.* 4. *artic.* 6. Victoriam *in summ. num.* 85. & alios. Sed negasse Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *quæst.* 93. *art.* 4. *dub.* 10. Medinam *C. de Confess. quæst. de his, quæ à Confessario celanda sunt,* & alios. Aliquibus tamen magis placuit opinio Hurtad. *disput.* 12. *de Sacrament. Pœnitent. diff.* 11. ubi tenet dictam locutionem non esse contra sigillum strictè sumptum, quia non est apertio secreti strictè sumpti, cùm sit ipsi pœnitenti scienti peccata, de quibus Confessarius loquitur, esse tamen contra sigillum latè sumptum, quia est contra obligationem nulli dicendi peccata in confessione tantùm nota, quæ dici potest sigillum, seu obligatio servandi secretum, id est, nulli dicendi. Unde sequitur, ut ipsemet Hurtado observat, eum, qui sic peccata contra sigillum, non esse puniendum pœna imposita revelantibus confessionem, quia tunc non revelat confessionem revelatione absolutè, & strictè sumpta, sed tantùm latè sumpta, quæ non est punienda pœna imposita his, qui absolutè, & simpliciter dicuntur revelare. Et ideò ex his præfatus Illustrissimus Antistes Sacerdotem illum non damnavit ad pœnam ordinariam inflictam ex sacris Canonibus contra fractores sacri sigilli, sed puniendum duxit pœna extraordinaria; & ita in terminis hanc sententiam docet Granado *in* 3. *part. de Sacram. controv.* 11. *tract.* 11. *disp.* 8. *n.* 3. Sed ego puto in dicto casu Confessarium frangere sigillum, & esse puniendum pœna ordinaria.

Sup. hoc sup. in Resol. 54. propè finem lege doctrinam vers. Notandum à ea Ref. 56. propè fin. vers. Unde, & vide etiam vers. seq.

Sup. hoc cum eodem Granado hic ... in fine Ref. seq. vers. ... nec ille.

2. Notandum est etiam hic per ea, quæ superiùs dicta sunt, oriri aliud dubium, an Confessarius sit puniendus tanquam fractor sigilli, si asserat, v. g. audivisse in confessione peccata publica fornicationum notissimæ meretricis, & negativè respondet Medina, *C. de Confess. quæstion. de his, quæ à Confessario celanda sunt,* quia tunc Confessarius ea affirmatione nec infamat pœnitentem, nec detegit peccatum illius, ut patet, sed tantùm detegit actum confessionis, qui est pœnitenti laudabilis, quia confessio non sit odiosa.

3. Verùm talem Confessarium frangere sigillum, docet Sotus *in* 4. *distinct.* 18. *quæst.* 4. *art.* 5. Vasquez *in* 3. *part. tom.* 4. *quæst.* 93. *art.* 4. *dub.* 5. & alii communiter. Aliis tamen placet sententia Hurtadi *disput.* 12. *de Pœnitent. diffic.* 7. existimantis dictam affirmationem non esse contra sigillum strictè sumptum, quia non est detectio peccati strictè sumpta, nec quoad substantiam, nec quoad majorem certitudinem, esse tamen contra sigillum latè sumptum, quia est contra obligationem religionis, tacendi, & non dicendi peccata confessa, quod ex se sit displicens pœnitenti, quæ aliquo modo dici potest sigillum. Et ideò ex his inferunt dictum Confessa-

Quod hoc lege sup. Ref. 39. ad med. à vers. Confessarius ..., & si places, vide etiam §. ...

fessarium non esse puniendum ut fractorem sigilli, sed pœna extraordinaria condemnandum.

R E S O L. LIX.

Quæ pæna imponatur Confessario revelanti sigillum confessionis?
Et notatur, quod neutra pæna depositionis videlicet, & perpetuæ reclusionis incurritur ipso facto ante judicis sententiam.
Aliis verò personis distinctis à Confessario, quas etiam sigillo confessionis teneri diximus, non sunt imposita dicta pæna.
Et notatur non infligi suprà dictas pænas ob quamcumque violationem sigilli, sed solùm ob revelationem peccati; unde si solùm revelaret aliquod ignominiosum in confessione cognitum, sed quod peccatum non sit, non incurrit istas pænas; sicut nec ille, qui cum pænitente loquitur extra confessionem de peccatis ab illo auditis, & non petita licentia.
Et cursim additur depositionem istam non solùm significare prohibitionem audiendi confessiones, sed etiam cujuscumque muneris Sacerdotalis. Ex part. 5. tract. 11. Ref. 51.

Cap. hoc in tom. 5. 11. 10. Ref. 8n.

§. 1. REspondetur *in cap. si Sacerdos, de pœnitent. distinct. 6.* duas pœnas imponi; primam depositionis à judiee imponendæ; secundam ut cogatur iste Sacerdos perpetuò ignominiosè peregrinari. In cap. autem *omnis utriusque sexus, de pænitent. & remissionibus*, confirmatur eadem depositionis pœna, & additur ut perpetuò detrudatur in Monasterium, unde antiqnum illud jus cap. *Sacerdos*, de perpetua peregrinatione per hoc jus novius cap. *omnis utriusque sexus*, sublatum est, & illa pœna est in perpetuam reclusionem Immutata.

2. Nota tamen quòd neutra pœna, depositionis videlicet & perpetuæ reclusionis, incurritur ipso factò ante sententiam judicis, quia ex nullo fundamento constat aliquam ea eis ipso facto incurri. Aliis verò personis distinctis à Confessario, quas etiam sigillo confessionis teneri diximus, non sunt impositæ dictæ pœnæ, ut ex dictis juribus constat, nec eis sunt puniendi, sed mitioribus, quia in fractione sigilli non ita graviter peccant, ac Confessarius, quamvis multo gravioribus, quàm si solùm frangerent secretum naturale justitiæ; & hæc omnia docet Ochagavia *de Sacrament. tract. 3. de sigillo, quæst. 9. n. 11.* Hurtado *de Sacrament. disp. 12. de pænit. diffic. 14.* Suarez *in 3. part. tom. 4. disput. 33. sect. 8.* Coninch *de Sacrament. disp. 9. num 70.* Præpositus *in 3. part. quæst. 11. de sigillo, dub. 4 n. 35.* & Onuphrius *opusc. de sigillo, sect. 5. quæst. 2.*

3. Notat tamen Granado *in 3. part. de Sacrament. controv. 7. tract. 11. disp. 8 n. 3.* non infligi supradictas pœnas ob quamcomque violationem sigilli, sed solùm ob revelationem peccati, de hac enim tantùm agitur in jure, quia illa est præcipua materia sigilli; unde qui solùm revelaret aliquod ignominiosum in confessionem cognitum, sed quod peccatum non sit, non incurreret istas pœnas, sicut nec ille, qui cum pœnitente loqueretur extra confessionem de peccatis ab illo auditis, & non petita licentia. Ita Granado, qui etiam addit depositionem istam non solùm significare probationem audiendi confessiones, sed etiam cujuscumque muneris sacerdotalis.

Sup. hoc cum Hurt. in Ref. præterito cursim ad medium §. 1. vers. Unde.

R E S O L. LX.

Quomodo potest constare de hoc delicto? Ex part. 5. tract. 11. Ref. 52.

§. 1. REspondeo in primis per Confessoris dictum posse constare, alioqui aliis conjecturis utendum & interdum sufficient plures testes, quamvis non sint contestes, propter naturam delicti, circa quod vix possunt plures testes contestes, & ejusdem actus inveniri. Quòd si Confessor dicat se habuisse licentiam à pœnitente ad revelandum peccatum, & pœnitens id neget, ut benè notavit Bernardus Diaz *in practica, cap. 109.* in hoc negotio non potest dari certa regula; sed ex qualitate peccati, & iisdem circumstantiis personarum, & publicatione delicta præsumptio est sumenda; & ita docet Ochagavia *de Sacram. tract. 3. de sigillo, quæst. 9. n. 11.* Hinc Onuph. *opusc. de sigillo, sect. 5. quæst. 3.* sic ait: Unde in hoc negotio ut rem totam perstringam, illud concludendum videtur, si id, quod opponitur Confessario, vel à pœnitente, vel à tertia persona non constet, & Confessarius de eo aut non sit convictus, aut non sit confessus, tunc ex diversis accidentibus, tum respectu Confessarii, tum respectu pœnitentis, vel etiam tertiæ personæ, si hæc sit accusatrix, totam rem esse à judice definiendam, ac concludendam, neque enim in hoc videtur certa aliqua regula tradi posse, sequitur nullo modo probari, quod asserit Vivaldus *de sigillo confess. num. 39.* Confessarium asserentem se non revelasse confessionem, adducendum esse ad id, ut juret, & tunc illi eredendum esse; nam, ut diximus, nunquam videtur redigendus in eas angustias; sed potiùs ex aliis accidentibus judicandum esse, an simpliciter sit illi eredendum. Imò, cæteris paribus, nullo etiam adhibito juramento, semper præsumendum esse pro Confessario, ut illius simplici dicto sit standum, nisi aliud obstet. Ita ille, quem judices Ecclesiastici in casu contingenti ne deserant videre, etiam recognoscant Fagundez *prac. 2. lib. 6. cap. 7. n. 10.*

Quoad hoc sup. Ref. 53 §. nlt. ad med. lege ejus doctrinam, & si placet etiam alterius §. ejus not.

R E S O L. LXI.

An Confessarius teneatur dare schedulam peccatori, quem non absolvit? Ex part. 5. tract. 11. Ref. 22.

§. 1. HUic quæstioni respondent multi, & graves Doctores opinionem, esse penes Confessarium dandi, vel non dandi, prout maluerit, tum quia non tenetur Confessarius cooperari occultationi peccati, sed qui sponte peccat, sibi provideat de remedio occultationis: Parochus enim & quilibet alius Confessarius, qui negat schedulam, utitur jure suo negando illam indignis, ex alia verò parte, quia ex genere suo videtur peccatum mortale contra charitatem proximi prodere ejus crimen occultum, & non occultare, quando id facilè fieri, & sine detrimento potest proprio aut proximorum, & quia periclitatur sigillum confessionis in hoc casu, ut consideranti patebit: si enim in prædictis circumstantiis Confessarius negat schedulas, clarum manet ex sola præcisa notitia confessionis, & ex negatione schedulæ posse hujusmodi pœnitentes venire in suspicionem apud alios, status actualis peccati mortalis, filiam apud matrem, sodales apud consodales suos, & ideò propter hortationes pro utraque parte factas respondet Henricus *lib. 1. de Pænitent cap. 22. num. 4.* optionem esse penes Confessarios, ut partem eligat, quam maluerit, & ait ibi ad marginem *litt. M.* ita affirmasse Doctores omnes Salmanticæ hac de re consultos.

Sup. hoc inf. in Ref. 63. à §. Sed quia usque in fin. dictæ Ref.

2. Sed contrariam sententiam docet Coninch *de Sacram. disp. 9. dub. 1. n. 14.* ubi sic ait: Quando aliqui studiosi, aut famuli alicujus Principis tenentur ferre testimonium suæ confessionis, Confessarius debet hoc dare etiam iis, quos non absolvit, ne testimonium hoc negando, aliquo modo prodat sigillum, & peccatorem, nec dando illud mentitor, quia tantùm testatur eos esse confessos, quod verum est. Ita ille. Et post illum Fagundez *prac. 2. lib 6. cap. 4. n. 4.* & Moscoso *in summa, tract. 7. cap. 15. n. 3.* Unde non est audiendus Bonacina *de Sacrament. disp. 1. quæst. 6. punct. 4.* negantem Confessarium non teneri dare schedulam pœnitenti, quem non absolvit.

R E S O L. LXII.

An Confessarius sine fractione sigilli possit manifestare pænitentiam, quam imposuit pænitenti?
Et quid, si Confessarius dixisset Coronam B. Virginis imposuisse pro pænitentia suo cuidam pænitenti?
Et quid, si pænitentia esset unum Miserere, quinque Pater noster, &c.
Et advertitur non benè fecisse quemdam Confessarium: qui cum cuidam ob gravia peccata, sed ignorata injunxisset in confessione longo tempore publicè audire solemne Sacrificium flexis genibus, &c. Ex part. 5. tract. 11. Ref. 31.

§. 1. REspondeo non posse Confessarium dicere in particulari quam pœnitentiam imposuit, si illa fuerit signum culpæ mortalis certæ, aut dubiæ, aut peccatorum venialium specialium quoad numerum, vel speciem, secus si fuerit ita levis, ut ex illa colligi nequeat, nisi tantùm, quod certum & commune est, scilicet pœnitentem confessum fuisse venialia. Et ita docet Granado *in 3. a. controv. 7. tract. 11. disp. 6. n 5.* Unde ego olim dixi fregisse sigillum quemdam Confessarium, qui dixit Coronam B. Virginis imposuisse pro pœnitentia cuidam suo pœnitenti; nam talis pœnitentia non solet imponi pro peccatis venialibus; secus autem si pœnitentia esset unum *Miserere*, quinque *Pater*, & ideò optimè Malderus *tract. de sigillo, c. 12.* dixit non benè fecisse quemdam Confessarium, qui cùm cuidam ob gravia peccata, sed ignota, injunxisset in confessiono longo tempore publicè audire solemne Sacrum flexis genibus, indicavit eis, qui hoc observarunt, à se id profectum esse.

Sup. his duabus primis difficultatibus in Ref. seq. à principio usq. ad §. Sed quia.

RE-

RESOL. LXIII.

An Confessarius, qui asseruit imposuisse Titio pro pœnitentia unum Miserere, *vel quinque* Pater noster, *fregerit sigillum confessionis?*

Et quid, si diceret imposuisse Rosarium B. Virginis pro pœnitentia?

Et an Confessarius debeat negare pœnitenti schedulam confessionis petenti, si ex aliqua causa eum non absolvit? Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Res. 14.

Sup. contentis in hoc, & seqq. §§. usq; ad §. sed quid hic noster. in pœnitentia Resol. §. 1. NOminatim contra me affirmativam sententiam docet Dicastillus *de Sacrament. tom. 2. tract. 8. disp. 12. dub. 7. n. 122.* ubi sic ait: Quæres an sit contra sigillum, manifestari à Confessario pœnitentiam, quam imposuit pœnitenti? Respondetur communiter sub distinctione, aut conditione, nempe esse contra sigillum, si pœnitentia talis sit, ut indicet, aut suspicandi ansam præbeat quod pœnitens confessus fuerit mortalia, quando scilicet pœnitentia excedit illam, quæ solet imponi pro venialibus, secus si non excedat. Cardinalis Lugo adhibet exemplum, verbi gratia, semel dicere orationem Dominicam, & Angelicam, vel unum Psalmum mediocrem, pro sententia refert Henriquez, & Navarrum, & recentiores quos non nominat. Et videtur inquit, probabile, quia sicut non est contra sigillum dicere quod confessus est venialia, sic neque erit dicere quod accepit pœnitentiam solitam imponi pro venialibus. Limitat hoc Lugo, nisi pœnitentia illa indicet qualitatem peccati, ut si pœnitentia fuit oratio levis pro socio, quem levi aculeato verbo pupugisset, quæ notitia posset præbere occasionem suspicandi tale peccatum. Totum facilè admitto, sed in levis pœnitentiæ exemplis etiam pro venialibus, video discrepantia Quæ hic à Res. præcedenti. judicia. Diana *tract. illo 11. 5 part resol. 31.* cùm retulisset Granadum, & Malderum, & in prædictam doctrinam consensisset, meritòque reprobasset, eum, qui dixerat, suo pœnitenti, quem designaverat, imposuisse pro pœnitentia Rosarium B Virginis, (neque enim hæc pœnitentia injungi solet pro venialibus) subjungit, secus si pœnitentia esset *unum Miserere, quinque Pater, &c.* ego tamen intra latitudinem pœnitentiæ venialium, etiam quæ non indicet speciem, aut etiam genus peccati, non facilè id admiserim, præsertim hæc posteriora exempla. Hucusque Dicastillus.

2. Sed ego non recedo à sententia quam docui, & quam me citato adfert, & sequitur doctus, & amicissimus Pater Aversa *de Sacrament. Pœniteat. quæst. 18. sect. 4.* ubi ita asserit: Non debet Confessarius dicere quam satisfactionem imposuit pœnitenti, quando est aliquantum gravis, quæ proinde posset indicare mortalia, vel multa, aut graviuscula venialia pœnitentis: licèt non frangeret sigillum, si diceret pœnitentiam impositam adeò levem, quæ solùm denotaret confessionem aliquam venialium, sicut nec dicendo in genere, illum confessum fuisse venialia. Exempla af- Ut in annot. præteritis. fert Diana *part. 5. tract. 11. resol. 31.* peccasse contra sigillum Sacerdotem qui dixit se imposuisse cuidam Coronam Beatæ Virginis non autem dicendo se imposuisse unum *Miserere*, aut quinque *Pater noster*. Ita Aversa. Et ita etiam docet me citato Pater Hermannus Busembaum Societatis Jesu *in Medul. Theolog. moral. lib. 6. tract. 4. cap. 2. dub. 1. n. 5.* & ex eadem Societate, me etiam citato doctus Pater Thom. Tambur. *opusc. de confess. lib. 5. cap. 3. §. 1. n. 2. in fine*, ubi sic ait: Huc reducitur, si confessor revelet pœnitentiam pœnitenti impositam, vel publicè peragendam imponat, sed gravem, id est, quæ consuevit injungi pro mortali, qualis nunc esset (ait Diana *part. 5. tractat. 11. resolut. 31.*) Corona Beatæ Virginis non vero unicum *Miserere*, quia hoc loquendi modo præbetur, ut dictum est, occasio grave quidpiam adversus pœnitentem suspicandi. Ita ille. Et tandem etiam me citato hanc sententiam sequitur Gesualdus *in Theol. moral. tom. 1. tract. 25. cap. 3. n. 12.* sic asserens; Dico, non posse confessarium manifestare alii pœnitentiam injunctam pœnitenti in confessione, quando pœnitentia esset alicujus momenti, ut Corona, Rosarium, &c. quæ imponi solet pro aliquibus peccatis aliquantum gravibus, secus autem si pœnitentia fuisset levissima, quæ imponi solet quotidie pro peccatis quotidianis venialibus, ut Psalm. *Miserere*, vel quid simile. Vide etiam me citato Leandrum *de Sacrament. tom 1. tract. 5. disp. 10. quæst 45.*

3. Non igitur est audiendus Pater Dicastillus, nam pœnitentia unius *Miserere*, vel quinque *Pater*, supponit tantùm peccata venialia in genere, nec ullum in particulari designat: ergo negandum est ejus manifestationem frangere sigillum nam potest confessor revelare peccata venialia alicujus in genere duntaxat, quia qui confitetur manifestè, ostendit se habere saltem peccata venialia, ut & melius probat Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 10. quæst. 10.* & Lessius *in 3. part. D. Thom. quæst. 11. de sigillo confess. art. 2. n. 88.* & Præpositus *in 3. part. quæst. 1. de sigillo dub. 3. n. 26.*

4. Sed quia hic Sermo incidit de sigillo confessionis; Quæro, primò an Confessarius debeat negare pœnitenti schedulam confessionis petenti, si ex aliqua justa causa illum non absolvit? Et nominatim contra me respondet Dicastillus affirmativè, *ut suprà dub. 7. n. 139.* ubi sic ait: Jam verò de petente schediasma confessionis, Coninch *suprà n. 14.* putat Confessarium teneri schedulam, & attestationem confessionis præbere ei, qui ob defectum dispositionis, vel aliam causam non absolvitur, verbi gratia, si audivis famulus alicujus Principis, qui factæ confessionis soleat testimonium inquirere; Probat, quia alioquin proderet peccatum, & indispositionem pœnitentis, nec ideò Confessarius mentietur, verè enim dicit illum fuisse confessum; Cum Coninch sentiunt Fagundez, & Moscosus, quos refert, & sequitur Quæ hic est prima post protomam. Diana *tract. 11. part. 5. resolut. 22.* & ais non esse audiendum Bonacinam negantem teneri dare schedulam.

5. Mihi tamen magis probatur sententia Bonacinæ, quem & audit, & refert, & sequitur Lugo *n. 87.* nempè negandam esse Schedulam. Neque enim tunc Confessarius ex se revelat directè, vel indirectè peccata, sed tantùm non vult affirmare, vel dare Schedulam confessionis non ritè factæ, alioquin pateret via, ut multi nequam sic venirent ad confessionem indispositi ad decipiendos dominos, imò etiam Parochos testimonio Confessarii. Talia autem peccator sibi debet imputare, quod inde resultet. Hucusque Dicastillus; cui adde etiam nominatim contra me Leandrum *de Sacrament. tom. 1. tr. 5. disp. 10. n. 80.*

6. Sed ego iterum adhæreo contra Dicastillum, & Bonacinam opinioni P. Coninch, dico igitur, quod confitentibus, tametsi ob dispositionem absoluti non sint, Confessarius testimonium dare debet factæ confessionis. Nam Confessarius violat sigillum confessionis, si directè, vel indirectè significet, se pœnitentem suum ob indispositionem non absolvisse. Hoc autem Confessarius significat, si aliis dans hujusmodi Schedulam, neget illi propter indispositionem, confirmatur ex eo, quod huic homini publicè petenti Sacram Eucharistiam, perinde, ac aliis danda est, ad infamiam ejus vitandam. Ergo ob eamdem causam perinde, ac aliis Schedulam testimonii dare debet. Neque tunc Confessarius mentitur, cùm sit ipsi confessus, licèt non absolutus.

7. Et ita hanc sententiam præter Doctores à me alibi ad- Alibi in Res. ant. præcedenti ductos, tuetur Pater Tamburinus *opusc. de confess. lib. 5. c. 3. §. 9. n. 16.* sic asserens. Hinc collige, quando famuli, vel scholares debent superioribus testimonium suæ confessionis afferre, debere Confessarium illud dare (intellige iis, qui confessionem saltem inchoarunt, licèt propter aliquid absolutionis beneficio caruerint:) Ratio est, quia si non darent, proderent indispositionem eorum, quam ex inchoata confessione cognoverunt; nec dando mentiuntur, quia jam illi initium fecerunt confessionis, Ita ille. Et ex eadem Societate Amicus *in curs. Theolog. tom. 8. disp. 34. sect. 1. art. 9.* & Layman *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. c. 14. n. 8.* rectè itaque Jacobus Marchans. *in resol. pastor. tract. 5. post cap. 4. in appendice de sigillo casu 3.* sic ait: Si Confessarius audierit confessionem, & confitentem non absolverit ob indispositionem, & indignitatem non solùm non potest dicere; ego eum non absolvi, sed etiam putant multi eum teneri dare Schedulam testem confessionis, si hoc urgeat pœnitens. Sic contingere potest quando vel discipuli suis magistris, vel famuli suis heris, vel Religiosi suis Superioribus tenentur referre testimonium suæ confessionis. Negando enim posset aliquo modo prodere sigillum, & peccatorem, dando autem non mentitur, quia tantùm testatur esse confessos, quod verum est. Et si quidem coram aliis confessus est, & coram ipsis petit testimonium, certum est nullatenus posse ei negari, quia ingeneraretur suspicio, quòd non fuisset absolutus.

8. Sed circa præsentem difficultatem media via incedit Pater Aversa *de Sacrament. Pœnitent. quæstione decima octava, sect. secunda*, & sic distinguit: Aut nescitur pœnitentem ad talem certum Confessarium accessisse, ut contingit in Civitatibus, & Ecclesiis, in quibus est copia Confessariorum: Et tunc potest Confessarius tutò negare Schedulam pœnitenti quem non absolvit, absque ullo revelationis periculo: quia si ipsemet pœnitens dicat se accessisse ad illum Confessarium, & ab eo fuisse sibi negatam Schedulam, ipse se prodet. Debebit etiam Confes-

farius

sarius negare, nec poterit licitè concedere, quando videt pœnitentem velle ea abuti ad decipiendum superiorem, & eludendum præceptum. Poterit tamen concedere, secluso hoc periculo, nec mentietur dicendo se audisse confessionem, non nominando absolutionem.

9. Aut scitur penitentem ad hunc Confessarium accessisse, ut quando Parochus dedit suo subdito licentiam ad alterum, qui solus est in ea villa, vel quando penitens aliis videtur Confessarius posse, ac debere concedere Schedulam, quia alioqui revelaretur confessio, seu defectus in confessione detectus. Etiamsi, inquam, penitens esset abusurus Schedula ad decipiendum superiorem, & persistendum in peccato, quia Confessarius non propriè concurreret ad hanc fraudem, sed illam permitteret, ne revelet ipse confessionem, sicut aliia plurimia modis contingit. Deberet tamen in Schedula dicere tantùm se audisse confessionem: quod verum est, & ita in hoc non mentietur: non autem dicere se absolvisse. Talique Schedula debent contenti esse quicumque Superiores, & penitentem admittere, tanquam ritè confessum, & absolutum. Et non expediret, nec tolerandum esset, ut exigeretur etiam expressè testimonium de absolutione. Hæc omnia Aversa, *ubi suprà*. Verùm Henriquez *lib.6. cap.12. num.4.* circa casum propositum putat Confessarium posse talem schedulam ad arbitrium penitenti, vel concedere, aut negare sed potius expedire concedere; Lugus *disp.23. sect.4. n.87.* Similiter air posse negare absque fractione sigilli, & posse concedere absque culpa mendacii, sed debere cavere à periculo scandali, ne schedulam det peccatori publico non emendato, aut etiam occulto sic volenti Superiorem decipere.

10. Sed ego absolutè affirmativam sententiam teneo contra Dicastillum, quam præter Doctores superius citatos, invenio post hæc scripta docere etiam Martinum de San Joseph *in Mon. confess. tom.1. lib.1. tract.22. de penitent. n.4.* ubi sic ait: *Juzga por mucho mas probable la opinion de Egidio, de Sacrament. disput.9. dub.1. n.14.* Fagundez *pracept.2. lib.5. cap.4. n.4.* Moscoso *in summa, tract.7. cap.15. n.3.* Diana *quinta parte, tract.11. resol.22. que affirman que tiene obligacion el confessor à das cedula de confession al que no absolvio, por el peligro de revelar el sigillo, y que no miente en dar la cedula, porque noso dize mas en ella de que Fulano se confessò, y esto es verdad, pues se confessò, aunque no le absolvieron, demas de que aprovecha esso al penitente para encubrir sus pecados; y à nadie dana*: Et concedendum est facile, id quod nemini nocet, & petenti prodest, *leg. rescriptum, Cod. de precibus*. Ita Martinus.

R E S O L. LXIV.

An pœnitens teneatur penitentiam impositam à Confessario non manifestare sub sigillo?

Et quid, si ex revelatione hujusmodi redundaret aliquid malæ famæ, aut aliquid minus existimatione dignum in Confessorem, aut aliquem alium? Ex part.5. tract.11. Res.8.

§.1. AFfirmativè respondet Adrian *quæst.ult. de confess. dub.ult.* Palud. *in 4. distinct.21. quæst.3. n.61.* & Navarrus *in cap. Sacerdas, de pœnit. distinct.6. n.115.* Sed tu contrarium tene. Dico igitur, si quis pœnitens revelaret pœnitentiam sibi à Confessario injunctam, non facere contra sigillum, sed solùm contra naturale secretum; quod tamen verum est, si ex revelatione hujusmodi redundaret aliquid malæ famæ, aut aliquid minus æstimatione dignum in Confessorem, aut aliquem alium; nam si nihil tale redundaret, sed fortè penitens dixerit penitentiam sibi à Confessore injunctam, quia intelligebat se nimis ex illa oneratum, unde aliom consuluerit, ut possit illa exonerari, tunc penitens non teneretur aliquo secreto. Ita Suarez *in 3. part. tom.4. disp.33. sect.4. n.2.* Richardus *in 4. distinct.21 art.5. quæst.3.* Sot. *de tegen secr. m.3. quæst.4. conclus.4.* vide etiam Taonerum *tom.4. disp.6. quæst.9. dub.6. num.135.* ubi firmat, quòd etsi penitens non obligetur sub confessionis sigillo ad occultanda ea, quæ à Confessario imprudenter facta, vel dicta sunt, quia tota sigilli ratio favorem confessionis ac penitentia spectat, peccat tamen nihilominus mortaliter, si prodat ea, ex quibus Confessarii fama, vel honor notabiliter læditur; nisi forsan servato debito charitatia, vel juria ordine id privatum, vel publicum bonum exigat, ut quando vel à Confessario solicitatur ad peccatum, vel nimis ab eo gravatur, aut quippiam ab eo in detrimentum boni comminis cessurum intellexit.

R E S O L. LXV.

An Confessarius possit peccatum in confessione auditum revelare, quando ipse nequit aliter peccatum suum manifestare, licèt ex eo veniatur in cognitionem pœnitentis? Ex part.5. tract.11. Resol 9.

§.1. AFfirmativam sententiam tenet Sotus *in 4. dist.18. quæst.4. art.5.* Sà *ver. Confessar.* Gabriel *in 4. distinct.21. quæst.1. art.3. dub.1.* & alii, asserentes licitum esse Sacerdoti, ut integrè confiteatur si aliter se explicare non possit, revelare circumstantiam peccati sibi confessi, licèt ex ea deveniatur in cognitionem pœnitentis, maximè si Sacerdos sit admodum scrupulosus, & in articulo mortis constitutus, & in hoc casu, præsertim teste Henriquez *lib 3. de pœnit. cap.20. n.5. in gloss. lit. O.* mordicus in actu publico Salmanticæ sustinuit hanc sententiam Dominicus Sotus.

2. Sed adversùs Sotum prorsus in nullo casu hanc sententiam sustinendam esse puto, & ideò negativam meritò sustinent DD. quos citat Fagundez *præcept.2. lib.6. cap.1. n.10.* quibus ego addo Turrianum *de pœnit. disp.33. dub.3.* Hortadum *de Sacram. disp.11. diffic.5.* Malderum *tract. de sigillo, cap.27.* Reginaldum *tom.3. lib.3. cap.2. n.20.* Kellisonium *tom.2. in 3. part quæst.11. art.1. dub.1.* Vasquez *in 3. part. tom.4. quæst.93. art.4. dub.4.* Præpositum *in 3. part. quæst.11. de sigillo, dub.3. n.28.* & Ochagaviam *de Sacram. tom.3. de sigillo, quæst.... num.2.* quia majorem obligationem inducit servare secretum illud, quod propter nullam causam est violandum, quàm servare integritatem confessionis quæ pro defendenda vita & honore, & propter alias causas potest non servari. Nam licèt integritas confessionis formalis sit de essentia confessionis quæ in hoc consistit, quòd confiteatur quia omnia peccata, quæ non habet rationabilem causam silendi, integritas, tamen materialis, quæ in hoc sita est, ut omnia peccata commissa confiteatur quis, non est de essentia confessionis.

3. Dicendum est igitur quòd majoris momenti est observatio sigilli confessionis, & in majorem reverentiam judicii confessionis cedit, quàm integritas confessionis, & ideò confessio dimidiari, seu mutilari potest ob grave aliquod damnum, & ob nullum potest rumpi sigillum confessionis, quia institutio integritatis cedit bono penitentis, ne ipsi confessio sit odiosa, sigillum verò nullius bono cedit. Unde patet responsio ad argumenta Soti; & ideò ex his observat novissimè doctus Joan. Henriquez *in com. cas. moral. c.46. n.9.* [*Que si un Confessor estando confessando un hombre, cometio algun pecado en la confession (como si le absolviesse, no pudiendole absolver) y se viniesse de confessar luego, el Confessor deste pecado de lo qual es fuerza que se siga aver de venir, el Confessor con quien se confessa, en conocimento del hombre aquien absolvio el Confessor, no pudiendolo absolver, esta obligado en este caso a buscar Confessor que no pueda venir en conocimento del penitente, y si esto no es possible, deve confessar todos lo demas pecados que tuvier, y callar aquel pecado de aver absuelto al penitente, no pudiendolo absolver: y la razones, porque quando concurren dos precetos incompatibles que no se pueden guardar ambos, cessa la obligacion del menor, y ay obligacion de guardar el mayor, y siendo mayor el preceto de guardar el secreto de confession, que el precepto de confessar todos los pecados mortale, por esso cessa la obligacion de este, y queda la obligacion del otro.*

R E S O L. LXVI.

Quomodo se gerere debeat Confessarius, quando interrogatur sub juramento, an in confessione audierit peccatum aliquod?

Et aliqua advertuntur, quæ contingere possunt in supradicto casu, vel similibus aliis.

Et tandem datur doctrina Confessario quid, & quomodo respondere debeat, si Sacrista, vel Minister Missæ à Confessario quærat, an apponenda sit particula pro communione Petri, quòd respondeat Confessarius, ut hoc ab ipso pænitente quæratur, Ex part.5. tract. 11. Res.43.

§.1. DOcent Sotus *in 4. dist.18. quæst.4. art.5.* & Paludanus *dist.21. quæst.3.* Confessarium tunc non posse negare, quia mentitur, quod nunquam licet: & cùm id non possit affirmare, dicunt consultissimum esse illi objurgare interrogantem, quamvis judicem, quia id interrogat. — Sup. hoc in tom. 8 tr. 4 in Res. 14 §. Sunt Sacerdos, & in to. 3. tr. 3. in Res. 14 §. Et quidem post medium, vers. Quod manifestè.

2. Sed hæc opinio mihi non placet. Dico igitur, quòd Confessarius de peccato in confessione cognito interrogatus, negare neq; etiam jurare potest, sed nihil scire, nec penitentē, se tale crimen esse confessum, subintelligendo notitiā huma-

humanam, vel ut dicam tibi, imò ego puto ad hoc teneri, quando ex silentio, vel ex alia responsione generetur suspicio, quòd pœnitens peccatum illud commiserit. Et ratio est, quia, ut alibi diximus, æquivocationes ex justa causa sunt licitæ, nec teneri respondentem extra casum professionis fidei respondere ad mentem iniquè interrogantis. Cùm igitur in casu nostro ex una parte Confessarius potest salva veritate negare, addendo mentaliter supradictas restrictiones, & ex altera parte est justa, & rationabilis causa ad sic negandum, quamvis interrogans ea negatione decipiat, cùm illicitè interroget: ergo Confessarius potest licitè negare modo, quo supià; & ita hanc sententiam tenet Tannerus *tom.4. disp.6. quæst.9. dub.6. num.123.* Hurtadus *de Sacrament. disp.22. de pœnitent. diffic.13.* Vasquez *in 3. part.to.4. quæst.93. art.4. dub.12.* Coninch *de Sacram. disp.6. dub.12. n.21.* Henriquez *lib.6. cap.19. n.7.* Ochagavia *de Sacrament. tract.3. de sigillo Confess. quæst.9. n.5.* & alii: Unde ex his rejicienda est opinio Altisiodorensis *lib.4. summæ tr.6. cap.3. quæst.7.* Gabr. *in 4. distinct.21. quæst.2. art.3. dub.1. cas.3.* asserentium, Confessarium posse revelare confessionem, ne sit perjurus.

Alibi in Resol. Prima notat in multis alii quae amoenationum.

3. Non desinam tamen hîc pro Confessariis adnotare cum Granado *de Sacram. in 3. part. contr.7. tract.11. disp.6. n.4.* quòd si peccatum sit tale, ut si Confessarius neget illud sibi fuisse confessum, detur occasio saltem rudi populo existimandi pœnitentem malè confessum fuisse; non debet Confessarius respondere negando, sed his, vel similibus verbis: Peccata sua confessus est, & ego illum absolvi, vel functus sum officio meo, verbi gratia, si meretrix, vel alia persona vitæ perditæ, quam constet hactenus non fuisse alteri confessam, accedat ad Petrum Sacerdotem, illique confiteatur, postea verò quispiam imprudens accedat & interroget: Numquid mulier hæc confessa est tibi meretriciam suam vitam; non poterit respondere Sacerdos non fuisse confessam ejusmodi peccata, quia inde saltem rudes inferre possent eam malè fuisse confessam: sed reprehendat interrogantem, & inducentem ad sacrilegium. Si verò quidpiam aliud dicturus sit, reprehendat etiam ipsam aperuisse peccata sua, & ipsum functum fuisse officio suo Confessarii. Et si quærat Sacrista, vel Minister Missæ à Confessario, an apponenda sit particula, *ut consecretur pro communione Petri*, respondeat Confessarius, ut ab ipso pœnitente quæratur, sic enim notat Granado & Henriquez *lib.6. cap.21. n.4. in glossa lit. X.*

R E S O L. LXVII.

An secretum tanquam in confessione detectum obliget, ac si fuisset dictum in confessione? Ex part.5. tract.11. Res 54.

§.1. CAsus passim accidit, & noster bonus & doctus senex Pater Naldus ad illum sic respondet *in summa ver. Revelare, num 5.* Revelari non potest quod sibi dictum fuit tanquam res dicta in confessione quamvis enim non cadat sub sigillo confessionis sacramentalis, perinde tamen arctat ad celandum illud, ac si dictum fuisset in confessione. Ità ille.

2. Sed in specie nominatim contra illum insurgit novissimè Theophilus Raynaud. *in tract. de Monitoriis part.2. c.3. quæst.4.* ubi sic asserit. Miror autem quid in mentem venerit Naldo, ut diceret, quamvis non interveniat sigillum confessionis, in ea commissione arcani cum protestatione prædicta, tamen perinde hominem arctari ad celandam rem sic commissam, ac si in confessione sacramentali fuisset concredita, hoc enim nullo modo verum est. Sic Raynaudus. Dicendum est igitur, tale arcanum sic alteri concreditum non obligare nisi sub secreto naturali, & in hoc sensu benignè interpretandus est noster Naldus, ipse enim negat tale arcanum cadere sub sigillo confessionis,

In indice primo hujus Tom. I. Vide in fine hujus Tract. VIII. alias paucissimas Difficultates mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Resol. quæ simul pertinent ad hunc Tract. VIII. de Sigillo Confessionis.

Finis Tomi Primi.